Cirurgia magistri Petri de largelata / [Pietro d' Argellata].

Contributors

Argellata, Pietro, -1423.
Dibner, Bern

Publication/Creation

Uenetijs : [publisher not identified], 1499 die 12 Septembris.

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/fs6j9xgk

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

260
fol.
D.T.
Ny 19
a 59.

1 Case 1.d.4.

Ven

99

49·F8

28091

Incunabula

Hain 1639

Proctor 5703.

Argellata (Petrus de)

Chirurgia

[Unknown Printer]

Venice.

12 September, 1499

Hain-Cop 1639

Proctor 5703

Reichling IV, 121

B.M.V, 528

G.K.W 2324

Pargeter 1471/a

Cirurgia magistri Petri de Iargelata

¶ Incipit liber primus Cirugie magistri petri de Largelata de bononia artium ⁊ medicine doctoris.

Rogauerunt me socij mei vt fm qꝫ legerē eis tertiam ⁊ quartam fen. quarti canonis auicenne receptas ordinarem: que satis sepius ordinate sunt. ¶ Et quia amicus ē alter ego cōpellor ⁊ cogor eis cōplacere in ꝟ. amicitia enim fit propter honestum ⁊ non propter aliud. qua propter ad cum qui est omnis boni possessor: ⁊ omnis boni liberalis largitor: recurro gratiam postulans ⁊ requirens vt cor meum ⁊ mentem meam illuminare dignetur vt fit recta regula ⁊ mensura in hoc. Et vna cum auctoi in libello quem fecit de ꝯmendatione intellectus naturalis cum extracto loquar. Laudatus sit inquit deus ⁊ perducat nos ad id quod fit voluntas eius vt simus fortunati primo. Et postea. ¶ Et hic est vt virginis ad hoc mihi auxilium inuocem vt ipsa ad filium. filius ad patrem· porrigat preces meas securum accessum habet omnis homo ad ipsum: vbi ⁊ quis est habens filium ⁊ patrem. filius autem patri ostendit latus ⁊ vicera. mater pectus ⁊ vbera certe nulla potest cē repulsa vbi tot ⁊ tanta sint caritatis insignia. ¶ Precor igitur filium deum patrem vt omnibus nobis gratias munera ⁊ benemerita largiri dignetur in hoc ⁊ in alijs peragendis.

¶ In hoc autem opere sic procedam: quia in hoc opere erunt sex libri. ¶ In primo libro prosequar de capitulo in capitulum. vt Auice. procedit ipsius ordinando rubricas ⁊ alias aliorum antiquorum ponam: dimittens tamen emperica yameri rose anglicane ⁊ aliorum empericorum: ⁊ semper ad simplicia aliqua me extendam: penes etiam theoricam cuz signis: vt me sepe rogauerunt. ¶ In secundo libro ego mentionem faciam de omnibus apostematibus a capite vsqz ad pedes de quibus Auicen. in 4. non fecit mentionem. ⁊ ponam semper signa. ¶ In tertio libro ponam de vulneribus a capite vsqz ad pedes vnus modum vobis curandi ⁊ accidentibus succurrendi. ¶ In quarto ego faciam mentionem de omnibus vlceribus particularibus a capite vsqz ad pedes: quia omnium membrorum de quibus Auice. non fecit mentionem. ¶ In quinto ego aliquid loqui volo de decoriatione incipiens a capite vsqz ad pedes. ¶ In sexto aliquid loquar de dislocatione ⁊ fracturis ossium qꝫ breuius potero adiungens aliquid anothomie. ¶ Et ego ista faciam solum ad memoriam mei ⁊ meorum sociorum: ⁊ non propter aliud quia loquar vt alij magistri mei locuti sunt ⁊ si non complete locutus fuero imputetur ignorantie mee ⁊ non alteri cause: stans semp correctioni in isto ⁊ in omnibus alijs magistrorum maiorum meorum.

¶ De flegmone. CA. I.

Flegmon duob⁹ modis capit̄. vno modo communiter pro omni inflāmatione pticulari: ⁊ hoc voluit Auic. cū dixit. Et scias qꝫ nomē flōnis in ligua greco ē absolutū sup oē qꝫ ē inflāmatum. ⁊ hoc vult ēt Ga. in primo de sinthomate ⁊ egritudi. Alio mō capit̄ proprie pro apate ex sanguine. vero ⁊ puro generato vel ex alio currēte cursu ei⁹ ēt sic causat̄. Hec aūt flegmō. 2. mō accepta ē dupler. s. vera ⁊ nō vera. Vera flōn est ex sanguine benigno q est multo plus qꝫ indigeat illō membr: est ergo talis sanguis peccās solo quāto. Non vere flōn fit ex sanguine non naturali ⁊ malo. peccat ergo in qlī ⁊ qꝫto. i quali pōt peccare solū. ¶ Et p noticia horū apatum nota qꝫ sanguis ē humor calūs ⁊ humidus in substātia tempatus ex temperatiori parte chili generatus. Est aūt dupler. s. nālis ⁊ ñ nālis. nālis humor ē calus ⁊ humidus. in substātia tempatus. in colore rubeus. in odore ⁊ sapore amicabilis. ¶ Sanguis vero nō naturalis est ille q deuiat ab isto vltra terminos suc latitudinis quos si transit nō est sanguis naturalis. Egredit̄ aūt illos terminos vno mō qñ eius substantia efficitur magis grossa vel minus qꝫ debeat. Alio modo erit ꝓprios terminos quā do subtile aduritur. ⁊ grossum remanet absqz remotione vel separatione istarum partium. Tertio modo erit proprios terminos quando aliquid aducit ei deforis quod multipliciter potest fieri secundum qꝫ multe sunt species colē flātis ⁊ melancolie que cuz eo commisceri pñt. ¶ Ex quibus dictis apparet qꝫ ex sanguine generantur quattuor species apostematum. primo ex sanguine benigno generatur flōn vera. ¶ Secūdo ex sanguine illaudabili per admixtionem triplex generatur apostema secūduz qꝫ tres humores possunt secum permisceri. vnde si misceatur colera cum sanguine vincente vocatur flōn crisipilaides. ⁊ si flegma flōn vnidumiades. ⁊ si melācolia flōn sephiroides. ¶ Tertio ex sanguine illaudabili ratione sui modi substātie: qꝫ sanguis est nimis subtilis vel grossus potest generari flōn que potest dici vera. ⁊ licet Auic. dixerit ⁊ sanguis illaudabilis est subtilis vel grossus: quia ex ꝟ videtur vel le sanguinem subtilem ⁊ grossum esse laudabilem. tamen dico ego qꝫ iste sanguis non est laudabilis proprie ⁊ simpliciter: est tamen laudabilis secundum quid. ⁊ ꝟ voluit auic. quomodo est laudabilis secūdum quid. isto modo: quia illi cui inest naturaliter vt sanguis grossus inest melancolico sibi sano naturaliter: ⁊ sanguis colicus inest colerico sibi sano: non tamen absolute qꝫ in comparatione ad sanguinē tempatū inaturalis ⁊ illaudabilis est. Iste ergo sunt species apatis: ⁊ qꝫ sit innaturalis patet: qꝫ erit ꝓprios terminos sanguinis naturalis. ¶ Quarto ex sanguine illaudabili p aduſtionē fm subtilitatem ⁊ grossitiez sui gñantur oēs pustule ⁊ crustose vsqz ad ethiomenum. vt sunt carbunculi pruna ignis plicus aut sacer ignis.

¶ Cause autem flōnis sunt tres scilicet primitiua vt est in ciſio aut fractura aut vlceratio: aut vlcera que sunt in membro ⁊ propter dolorem declinat materia ad locum ⁊ retinetur in vijs vacuis ⁊ fit flegmon. est ergo causa extrinseca cōpon. Causatur ergo primitiua est res ex qua prouenit dispositio aducntu primo aut non primo. ¶ Causa secunda est antecedens: ⁊ illa est multipliciter repletionalis humoralis complexionalis ⁊ compositionalis: ex quo patet qꝫ mala complexio ⁊ dolor sunt causa antecedens. ⁊ similiter debilitas membri. ⁊ aliter non declaro: quia aliter me prolongare nolo: quia in quolibetis per me ordinatis me prolongaui. Causa ergo antecedens est ex qua prouenit dispositio aducntu non primo. ¶ Causa autem coniuncta est ipse sanguis antecedens in loco y apostema to appositio vel. y.

Cā ergo ꝓiūcta ē ista ex qꝫ prouenit dispositio aducntu p⁹.

¶ Habet autem flōn quattuor tempora. principium. augmentum. statum: ⁊ declinationem. Principium declaratur per presentiam ipsarum causarum coniunctarum scilicet cum incipiunt apparere. ¶ Augmentum cognoscit̄ p adiectionē magnitudis ⁊ remissionis. ¶ Status aūt cognoscit̄ p aggregationē materiei: ⁊ illic aggregatur materia si debet aggregari. ¶ Declinatio est quando incipit tēdere ad lenitatem ⁊ debilitatem. ⁊ si vis maiorem declarationem vide questiones per me factas de hoc. ¶ Et nota qꝫ ista tempora non minus debes notare qꝫ egritudinem. vnde ignoratis istis ⁊ cura egritudinis ignoratur. Et notauit auic. 4⁹ primi cum dixit tempus egritudinis est. vt sciamus in quo tempore est egritudo. verbi gratia si egritudo est in principio super ipsum apponimus qꝫ solum repercutit. ¶ Terminatur autem apostema quattuor modis. primo modo p resolutionem. secundo p sanationem. 3⁹ p putrefactionem. 4⁹ p purificationē. primus declarat̄ ab auic. cuz dixit: ⁊ tu qdem scis illud qꝫ ratifi-

eaſ: qñ pulſatio incipit in tēſione: ⁊ inflāmatio ſcipit i ſe datione. ¶ Scōm declaraſ cnā p ipſum in ſequēti verbo cū. vix ⁊ ſcis illud qđ aggregaſ p adiectionē pulſatiōis ⁊ caliratis ⁊ fixionem vtriuſq;. ¶ Tertium declaraſ cum dixit. ⁊ ſcis id quod putrefit ꝓpter difficultatem digeſtio nis ⁊ tenebroſitatem ⁊ vehemētiam tenſionis. ¶ Quartū declaraſ alibi. quia ex nimia reſolutione ſubtile reſoluitur ⁊ groſſum remanet.

Iſts prenotatis pono ſigⁿ flegmonis. ¶ Primū ſignus eſt tumor in loco eleuatus: ⁊ hoc qñ mā non eſt multū ſubti lis: ⁊ ideo capit carnem ⁊ cutem: ⁊ qz calā eſt cleuaſ ad cu tē: quare ergo tumor apparet cū aliq̄ acuitate quod nō ē in herisipila q̄ capit ſolam cutim: ⁊ p cutim expandiſ ſine acuitate. ¶ Secūdū ſignum caliras loci ⁊ cnā totū corp⁹ eſt calin qz raro flegmō eſt ſine febre. ¶ Tertū ſignum ē color: color iſte rubidus aliqualiter obſcurus ⁊ nō clarus oſtēdit ergo ſanguinē. ¶ Quartum ſignū eſt tenſio. tēſio dico idem fit: qz materia iſta multum vniē ratione cuius partes carnis multum replenē qbus repletis cauſaſ tēſio in loco: et qbus infero. ¶ Quintū ſignū q̄ ibi eſt vurices rōne magne conculcationis in loco. ¶ Sertū ſignū eſt impulſio: ⁊ cauſaſ impulſio. qz materia ſit cōculcata mul tū reſiſtit tactui nec cedit. ergo bñ cauſaſ impulſio. ¶ Se ptimū ſignū ē pulſatio qz: materia ꝓculcata in loco ꝓpri mit ipſam artariā qua ꝓpriſſa natura conaſ ipſam cleua re ⁊ ipſam cleuat. ⁊ iō tūc cāſ pulſatio quare cīto flegmō fuerit i loco magis artarioſo pulſatio erit maior. ¶ Octa uum ſignū dicīē dolor: ⁊ ſit dolor in flegmone duobus modis vno modo ratione male cōplexionis calide. Alio modo rōne ꝓculcationis materie in loco: ⁊ ergo cīto mē bru eſt magis ſenſibile dolor erit acutior. ¶ Nonū ſignū eſt: qz in loco flegmonis vene apparebunt aliqualiter ma gne: eo qz ex curſu ſanguinis ad locum illuz vene ille par te replenē qbus repletis apparent.

¶ De cura flegmonis. CA. II.

Flegmon pōt accidēē corpi duob⁹ modis. vno modo corpe exiſtente vacuo ⁊ purgato: alio modo ipſo exiſtente replero ⁊ nō purgato: ſi corpus fuerit purgatū cura eius nō ē niſi extractio materie de loco: ⁊ hoc fit cū mollitiuis ⁊ reſolutiuis: ⁊ tunc flegmō fit a cauſa primitiua. ¶ Fiat ergo hoc emplaſtrū. ℞. farine tritici ⁊ decoquaſ in aqua cū oleo cōi ⁊ fiat empl̄ mollitiuū eſt rōne olei qđ eſt calin ⁊ reſolutiuū rōne fari ne tritici que eſt calā. ¶ Item valet hoc. ℞. olei camo. de aneto olei laurini. aā. ℥. i. ⁊ addaſ pax cere ⁊ fiat i forma vnguēti ſi placet. ¶ Aliud. ℞. mucilaginis altee fenugre ci ⁊ ſeminis lini. aā. ℥. ij. olei veteris adipis galine olei li lioz olei laurini olei camo. ana. pax butiri ⁊ cū cera fiat vnguentū. iſta mollitiua ⁊ reſolutiua ſunt vt videē velle. Auic. in littera alia conuenire. ¶ Et nota qz ſcarificatio excuſat laborez ⁊ hoc ſi materia fuerit multa excuſat labo rem in reſoluendo: qz non eſt tātum labor in reſoluendo: euacuata iā materia p pte p ſacrificationem.

¶ Si āt cā primitiua inueniat corpus repletū tūc non tā gatur locus cum mollitiuis: qz plus de materia traheret ad locum: primo facias flōmiam ⁊ ſolutionem ventris ſe cundū neceſſitatē ⁊ dñium humoris. Deinde appone mol litiua que aperiunt porros ⁊ faciūt materiā exalare vt di ctū eſt. Et in iſto caſu dico qz repcuſſiua fortia nō conue niunt ſed leuia ⁊ ꝓfortatiua cōueniūt circa locuz: ⁊ forſan non ſup locum. Et hoc ſi cā primitiua fuerit cōtuſio. hoc ideo qz materia nimis conculcareē in loco immo tūc po ri debēt dilatari vt mā expirare poſſit vt voluit Auic. In contuſione ergo cōueniunt emplaſtra dicta facta purga tione: ⁊ ex hoc patet quare in contuſione non apponunē repcuſſiua: ⁊ iterum inferius patebit.

¶ Si flegmō fuerit a cauſa antecedēte alia tūc eſt cura. ⁊ cura iſta bēat quatuor intēciones. ¶ Prima ē vitam ordi nare. 2ª mām antecedētē purgare. Tertia eſt coniunctaz remouere. Quarta eſt accidētia corrigere.

¶ Prīa intētio ꝓpleē cum debita adminiſtratiōe ſer rez nō naturaliū vertentium ſe ad frigiditatem ⁊ ſiccitatem: vt ē aer cib⁹ ⁊ potus. ſomnus ⁊ vigilia: motus ⁊ qes: iani tio replerio ⁊ accidentia alia. ¶ In primo cligat aerē claz frigidū ⁊ ſiccū ⁊ nō humidū. ¶ Libaria eius ſint leuia de climātia ad frigiditatē ⁊ pauci nutrimenti: vt ſunt lactuce ſpinachia lētes rizum ⁊ nō comedat pinguia vel legumia vinū eius ſit limpharum ⁊ ſit etiam granatorum. Et ſi fue rit febris vratur ptiſana ordeacea ⁊ viuat honeſte vt in fe bre. mēbrum autē infirmum teneat quietum.

¶ Secūda intētio cōpletur cū flōmia ⁊ ſolutione ventris. ¶ Si flōm in principio fuerit fac flōmiā ex parte oppoſita p vnā diametrum: ⁊ hoc vt materia aſis nō efficiaē cōtun cta: vt apta fluere diuertaē. ¶ Si aūt flōm ſit in ſtatu tūc competit flōmia de eodem latere: qz tunc non vis euacua re niſi materiam exītem in loco ⁊ non vis diuertere ma teriam qz amplius non fluit. Et nō vis prohibere ne aſis ad coniunctam deueniat qz tota materia flōnis tunc eſt ſub cauſa coniuncta. ¶ Unde valet electuarium de caſſia cuius hec eſt ℞ⁿ ſecundum vſum mei. ℞. polipodij lib. i. aniſi feniculi. aā. ℥. ij. viol. ℥. vi. ſene timi epithimi. aā. ℥. ij. cuſcute. ℥. i. coquantur ⁊ in colatura diſſoluantur caſ ſie fiſtule lib. vi. tamarindi. ℥. vi. manne. ℥. iij. ⁊ decoqua tur ad ſpiſſitudinem. poſtea addatur puluerīs timi epithi mi ⁊ turbit. aā. ℥. ij. zuccari albi. ℥. vi. ⁊ fiat electuariuz cu tus quantitas. ℥. i. ⁊ ſimiliter alia ſoluciua valent vt vta ris illis ſm neceſſitatem quoniā ſi in ipſo peccauerit fleg ma ſimiliter ſi miſti educantur. ¶ Diceret modo aliqs de bet ne ſolutio ventris precedere flōmiam. Ego dico ſi eā lis fuerit neceſſitas flōme ⁊ farmatie vel maior a flōmia eſt incipiendum quia eſt euacuatio magis vniuerſalis. Si maior neceſſitas ſolutionis ventris tunc fiat purga tio in hoc aliud non loquor vt ſermo nō protellet nimis.

¶ Tertiam intentionem complent repercuſſiua que con ueniunt in prin⁹ exceptis caſibus in quibus non debem⁹ repercuſſiua apponere. ¶ Primus caſus eſt ſi materia fue rit in locis eminentioꝛibus. Secundus eſt ſi materia fuerit ve nenoſa. Tertius caſus eſt ſi materia fuerit expulſa per vi am criſis. Quartus caſus eſt ſi locus fuerit contuſus. Quintus caſus eſt ſi corpus fuerit plenum ⁊ non purga tum. Sertus caſus eſt ſi materia fuerit multa ⁊ viſcoſa. ⁊ ſi vis habere maiorem clarificationem huius recurre ad ſecundum librum in capitulo. 5ⁿ. ⁊ illic habes cauſaz om nium iſtorum canonum. ¶ Iſta conueniunt in principio ⁊ hec eſt recepta. G. in. 2ª ad glauconem. ℞. aque aceti i forma potabili mixte deinde calefiant. iſta ⁊ fundatur ſpō gia ⁊ exprimatur ⁊ ſuper locum ponatur ⁊ ligetur linitu uum. ¶ Ad idem Auice. ℞. ſuccī ſemperuiue lib. i. vini acerbi groſſi lib. i. farine ordei. ℥. j. ⁊. 5. corticum grana torum ſumac puluerizatorum. aā. ℥. i. coquantur ⁊ incoꝛ porentur adinuicem cum oleo ro. ⁊ fiat linimentum ⁊ po natur ſuper locum. ¶ Aliud quod conuenit ſecundum aliabatem. ℞. ſandalorum alborum ru. aā. ℥. iij. memi the. ℥. ij. cidmolee boltar. aā. ℥. i. 5. terantur omnia iſta ⁊ cribelentur diligenter ⁊ diſtemperētur cum ſucco ſem peruiue ⁊ lactuce: ⁊ fiat linimentum: ⁊ ponatur ſuper lo cum. ¶ Aliud quod conſtringit: ⁊ eſt optimum. ℞. albu minis ouorum quantum vis aque ro. aut oleī ro. ad pla citum cum ſtupis vel pannis fiat linimentum. Iſta etiam ꝓueniunt vt ſint ſimplicia. ortulane multo frigidiores ⁊ humidiores agreſtibus ⁊ mollibus adhuc quaſi ferueuti bus hortulane ⁊ dixit de herba venti ineſt atuem virtus purgatiua leuiter etiam ſtiptica cum humiditate ſtiptica vnde ſanat vniuerſas flōnes i principio augmento vſq; ad ſtatum. Et dixit etiam in ſecundo de auricula muris ⁊ pi taria quas ponit eiuſdem nature. ſ. aquoſe ⁊ frigide dixit de lactuca q⁹ ipſa ꝓuenit flegmonibus: nec nō paruis be riſipilis. nō tñ ē potēs maioīb⁹ ſufficere idē dixit i ſexto

ve omni semperuiua. ¶ Dixit ēt Gal'. tribulus marinus ad generationē flegmonū ⁊ ad oēs iflatiōes ꝑpetit. ¶ Serapio sic dixit. tribulus marinus prohibet apata ne cōfirmentē. ¶ Bartholameus de varignana sic dixit. siluestres tribuli ⁊ triti si soli supponant̄ ⁊ ēt mirra aliqua medicina iuuante sicut ē succus plātaginis vel sempuine valent: vel etiā ꝓpter q ē necessitas infrigidationis vel stiptica tionis talia. misceant̄. ¶ Serapio dixit. qñ radix affodilo rū misceat̄ cum sauic ꝓfert apostematibus calidis in prī. eorum. Et constantinus dixit q coctura affodilorum siue succus cor adustioni ignis ⁊ calido apostemati ⁊ flōni sine dubio ꝓdest. ¶ Et si bene cōsideres isti doctores per flōnem semper capiunt omne apa calm. quare intelligūt berisipillam. quare hic multa dicta in berisipila valēt ēt. Et si omnium horū verificationem vis videre recurre ad secundum librum. ad capitulum quintum. in quo assignat̄ causa quare in prīn'. competunt repercussiua: ⁊ in augmēto repercussiua ⁊ resolutiua. quare in prīn'. flōnis debent esse frigida ⁊ humida ⁊ multa illic ponent̄ que istic resecā tur. quare illic vide. ⁊ est necesse vt illud capitulum videas si debes intelligere istud capitulum. ¶ Cura augmenti. ℞. olei ro. ⁊ boli armeni misceantur ista ⁊ ponantur super locum. ista sunt repercussiua ⁊ resolutiua quare conueniunt. ¶ Aliud secundum Aui. ℞. foliorū malue. ℳ. i. absinthij rosarū aā. ʒ. 5. farine ordei. ʒ. i. olei camo. quarram. i. coquantur ⁊ pistent̄: ⁊ fiat emplm molle. ¶ Aliud Auic. ℞. vini cocti quartā. i. aque ro. aceti. aā. quartam. ʒ. croci. ʒ. ij. buliantur ista modicum: ⁊ cuz stupis vel pānis liniantur ⁊ ponantur super locum.

¶ Cura stat⁹. emplz vini. ℞. pitarie florū malue. aā. ℳ. i. furfu. subtilis ꝑ. i. aneti. fenug. aā. ʒ. 5. camo. q̄rū. i. pistent̄ oia ⁊ coquant̄: ⁊ fiat emplz. ¶ Aliud Gal. in terapētica. ℞. medulle panis frumenti lib. i. infundat̄ ꝑ horā in aqua feruenti. ⁊ exprimat̄ aqua mellis ℥tum sufficit misceat̄ ⁊ fiat emplz molle. ¶ Aliud Auic. ℞. diaglonis cū gumis cuius recepta ponet̄ inferius in capitulo ō scrophalis ⁊ ponat̄ super locum valet. q: mollitiuum ē ⁊ resolutiuum. ¶ Serapio dixit olcū ro. est medium inter rosas: ⁊ oleū: ⁊ est medicina cuz q̄ curantur apata sanguinea in augmēto ipsoꝝ: ⁊ cuz hoc confert in declinatione. ¶ Albericus dixit farinas' fabarum cū farina ordei emplastrata super flōnez ex percussione curat cum. ¶ Cura declinationis. ℞. sumac balaustiar nitri rosar. aā. ℳ. 5. bulian̄ omnia ista in vino ⁊ exprimat̄ ⁊ ponat̄ sup locū: aut stupa: aut filtrum balneet̄ in isto: ⁊ ponat̄ sup locus. Et licet valeant in declinatione que sunt frigida ⁊ sicca. Alia ēt valent que sunt calida ⁊ sicca: q: tunc non est periculum de attractione materiei male qualitatis. q: corpus est purgatū maxime si medicine non fuerint superflue caliditatis. ¶ Si accidat modo q̄ hec materia non possit resolui sed sanietur vt sepe accidit. tunc valet hoc de mente Gal. ℞. farine fenugreci: aque ro. ⁊ oleū cōe ⁊ buliant: ⁊ ponat̄ paz croci ⁊ fiat emplastz. ¶ Aliō Gal. ℞. mucilaginis ficcuiz corticis: radicum maluauisci. aā. lib. i. farine fruměti lib. 5. coquant̄ simul ⁊ fiat emplz. ¶ Aliō cōmune. ℞. foliorum malue: radicis lilij corticis maluauisci. aā. ℳ. i. farine frumenti q̄rt. i. farine seminis lini. ʒ. i. assungie porci non salite recentis coquantur in aqua ⁊ pistentur cum alijs in mortario: ⁊ fiat emplin. ¶ Si modo ex hoc maturetur: ⁊ non de per se aperiatur: aperiatur cū sagitella: vel cum medicina alia aperitiua: de quibus iferi⁹ erit sermo: ⁊ consequenter mundificet̄ locus cum vnguēto aplorum vel cerasteos vt tibi libet: ⁊ incarnet̄ cum basilicone vel rasina sm̄ dispositionem loci vel persone ⁊ consolidetur cum greco vel cum vnguento de minio. cuius hec est recepta. ℞. minij. ʒ. i. ⁊ olei de mirto vel ro. ℈ q̄ vis. ʒ. ij. sm̄ tñ quātitatem quam vis facere misceat̄ oia in casola ⁊ buliant ad ignē cū puo ⁊ lēto igne vsq; ad cōsūptionē olei ⁊ sp̄ misce cū spatula ne idurez ⁊ fiat vnguē tū sub forma aliqr dura. ꝑ vngñ multū ⁊ fortiter sigillat.

¶ Quarta intentio que est accidentium correctio. ⁊ prio q: dolor accidit sepe in loco spāle in omni tēpore morbi ponam que remouent. Hoc nāq; mitigat dolorem i principio ⁊ in aug'. q: remouet malam complexionē ⁊ dilatat poros. ℞. farine ordei. ʒ. i. malue. ℳ. i. coquantur in aq̄ ⁊ cum oleo ro. fiat emplastrum ⁊ ponatur super locum. ¶ Aliud mitigatiuum. ℞. farine fenugreci seminis lini floris camomille pinguedinis galline. aā. ʒ. ij. misceantur ⁊ buliantur: ⁊ postea incorporentur cum oleo de aneto ⁊ camo ⁊ fiat emplastrum: ⁊ super locum ponatur: hoc autez solum dilatat poros. remouet ergo dolorem si materia esset concuocata. ¶ Aliud mitigatiuum doloris in aug'. ℞. olei ro. ⁊ cum vitellis ouorum: ⁊ cum spatula misce ⁊ pone super locum. dilatat poros ratione vitelli ouorum: ⁊ remouet malam complexionem calidam. ¶ Aliud mitigatiuum in statu vini. ℞. maluam coctam in aqua ⁊ misce cum furfure subtili ⁊ oleo violato ⁊ buliant ⁊ addatur parum croci: quoniam secundum Auic. crocus mitigat dolorem ⁊ fiat emplastrum: ⁊ si sit necesse transfire ad iusquiamum facies audacter. nam herba eius cocta cum cineribus calidis ⁊ assungia mitigat dolorem secundum theo. ¶ Aliud conueniens. ℞. farinam fenugreci se. lini: florū camomille. aā. ʒ. ij. mucilaginis fenug. altee: ⁊ incorporentur omnia cum decoctione: ⁊ fiat emplastrum. ¶ Serapio dixit. qñ fit emplin de foliis lauri cum sauic ⁊ pane sedat pulsationem apatis. ¶ Apulcius ⁊ Dia. dixerūt q: agrimonia contrita cum assungia ⁊ applicata mire dolori ⁊ tumoribus subuenit ⁊ cōuenit in aug'. ⁊ statu. ¶ Si dolor fuerit modo rōne male cōplexionis calide ⁊ non ratione ꝑculcationis. tūc ista cōuenūt. ℞. boli armeni terre sigillate. aā. incorporentur cum aqua ro. ⁊ fiat linimentum. ¶ Ad idem oleum ro. cum bolo arme. valet: ⁊ similiter alia valent que remouent malā complexionez calam. ¶ Serapio dixit. emplin factum ex foliis mandragore siccis aut humidis cum farina ordei tollit dolorem cum oleo ro. ¶ Auic. Jusquiamus etiam sedat dolorem ⁊ aqua cucurbite. ¶ Aliud auic. ⁊ est vnguentum de litargiro. ℞. litargirum ⁊ misceatur cuz oleo ro. mirtino ⁊ ponatur ad ignem vsq; ad consumptionem olei semper ducendo cum spatula ne adhereat fundo. ¶ Secundum accidens quod accidit in flōne est: q: medicus sepe appōit frigida maiora q̄z fit necesse: quare locus denigratur. ⁊ valet hoc. ℞. farine ordei camomille se. lini melliloti. aā. ʒ. ij. volubilis. ℳ. i. 5. misceantur omnia adinuicem: ⁊ addatur oleum de camo. ⁊ fiat emplastrū. aperit enim poros ⁊ calefacit membrum: ⁊ facit materiā exhalare. ¶ Si autem fuerit necesse scarificare facias. deinde laues locū cum aqua salsa. facto hoc conuenit hoc emplastrum sequēs si fuerit necesse. ℞. farine ordei fenugreci seminis lini ana. ʒ. ij. altee lib. 5. misceantur omnia ⁊ incorporentur cum oleo de aneto: ⁊ fiat emplastrum. ¶ Aliud conueniens Guidonis. ℞. farine fabarum farine orobi. aā. ʒ. ij. ⁊ decoquantur cum ormelle: ⁊ ponantur super locus. ¶ Si contingat q̄ caro mala fuerit ⁊ corrupta: conuenit hoc secūdum vinuz. ℞. calcis vive non extincte saponis nigri: ⁊ cum capitello misce ⁊ ponatur super locum. deinde ponas in sequenti visitatione butirum vel assungiam non salitam ⁊ escaraz remoueas ⁊ cures sicut alia vlcera. ⁊ multa alia remouent carnem malam vt salsamentū arsenici ruptoriuz ⁊ similia de quibus loquar infra. ¶ Hoc facto quia in loco remanet mala complexio calā: ⁊ locus vlceratus tunc in isto casu conuenit vt dixit Auice. emplastrum virge pastoris conuenit formice ⁊ berisipille: ⁊ alijs apostematibus similibus vlceratis. Valet etiam hoc vnguentum de calce: ⁊ vnguentum de litargiro. ¶ Si modo accidat q̄ locus induretur: quod est aliud accidēs de mente Gal. conuenit hoc in. 2'. ad glauconem. ℞. cucumeris siluestris vel brionie vel assari. ⁊ ficus pingues imponas ⁊ bulias: ⁊ in ista aqua farinam misceas ⁊ pinguedinem galine vel anseris: ⁊ coque ⁊ fac emplastrum.

¶ Gulielmus de varignana dixit flōmē duram que fit p pric in locis carnosis facile resoluit ⁊ mollificat terbētina admixta cum oleo ro. inunctis tamen prius locis cū vio anteq̄ imponaē. ¶ Alia etiam possunt hic adduci q̄ hic inferius videbuntur cum loquar de ap̄atibus: ⁊ hoc erit i secundo. sed in hoc primo aliquid dicam.

¶ De herisipilla. CA. III.

Apostemata calida nomie ꝯmu m vocāt herisipilla ⁊ sicut flōn ē passio carnis: ita herisipilla est p̄pric passio cutis. cutim .n. olā capu flōn aūt carnē ⁊ cutim vt dixit Auic. ¶ Est tñ duplex herisipilla. vera ⁊ nō vera. vera fit ex colera naturali nō vera fit ex colera nō naturali. sicut sunt formice ⁊ alia apostemata: vt herpes cruste: ⁊ sic de alijs. ¶ Cum ergo ueniat colericus humor ad cutim qui quidem certitudinaliter est talis q̄ fit ⁊ sequestrat ab humiditate vlcerat tale apostema. Quādo vero ap̄a est tenue ⁊ sanguinez hs commixtum ⁊ non separatur magis in tumorez eleuatur q̄z vlceret: ⁊ de his in sc̄o ad glanconez diuersa fiunt capitula. ¶ Prio ergo determinat de formicis ⁊ herpetibus. deinde de herisipilla vera. ¶ Et aliqui moderni dicūt q̄ ex sanguine subtili fit herisipilla. Et dicunt q̄ Auic. vocat eam spinam: ⁊ b innuit etiam Gali. in secūdo ad glauconem. b tamen mihi non videtur verus propter b: quia vel in illo sanguine subtili ex quo dicit Gal. fieri herisipillam predominatur sanguis vel colera. si sanguis vna species flōnis debet dici non herisipilla. probatur hoc. q̄: in omni flōne est mala complexio calida ⁊ humida. ⁊ herisipilla calida ⁊ sicca. probatur etiam: quia in quolibet humore in quo predominatur sanguis. predominatur etiam complexio eius. Similiter in quolibet humore in quo p̄dominatur colera predominatur complexio eius. ⁊ cum in sanguine isto subtili predominatur sanguis causabitur flōn. ⁊ non herisipilla. ¶ Si dicas modo q̄ in isto sanguine predominatur colera non habes dicere ipsum fore sanguineum sed colericum: quia vincenti datur denominatio. quare nē. Et si auic. ⁊ Ga. dicant ex isto sanguine fieri herisipillam: dicunt hoc: q̄ ex isto sanguine fit flegmō. in multis assimilatur herisipille: ⁊ specialiter assimilatur ratione dominij: q̄ in ista est punctio sicut in herisipilla. Et ideo Auic. dixit. ⁊ est spina: quia in ea est dolor similis dolori facto ex spina: ⁊ non debes dicere ⁊ est spina: idest herisipilla. In multis alijs hoc apostema taliter factum herisipille assimilatur: quare ex te vide: ⁊ quare in b tantus dolor causetur vt spina. ⁊ hoc est notum: quia totum b prouenit ex subtili ipsius sanguinis: quare cum herisipilla multum conuenit. ⁊ tu considera. ¶ Colera autem ē humor calidus ⁊ siccus ex subtiliori parte chili generat⁹: ⁊ talis humor est duplex: naturalis ⁊ non naturalis. Naturalis humor est calidus ⁊ siccus in substantia subtilis: in colore rubeus declinans ad quandam citrinitatem in odore ⁊ sapore acutis. ¶ Non naturalis est qui declinat ab isto infra terminos siue latitudinis. quos si transit vel transeat non est colera proprie: sed est alter humor: fit autem iste transitus duobus modis, vno modo per se: ⁊ in se fit. alio modo per admixtionem aliorum humorū. ¶ Per se ⁊ in se fit colera innaturalis quādo ipsa putrefit: ⁊ aduritur: ⁊ talis dicitur colera aduста per putrefactionez. Colera etiam non naturalis vt vitellina in stomacho vel epate vel venis potest aduri ⁊ efficitur prassina. Et deinde p maiorem adustionem eruginosa: fitq̄ magne malitie.

¶ Per admixtionem aliorum humorum fit colera innaturalis: cum alter humor aduenit illi deforis. Fit autem hoc multis modis vno modo. quia flegma tenue admiscetur cum eo. ⁊ efficitur colera citrina. Alio modo permiscetur flegma grossum: ⁊ fit colera vitellina. Alio modo permiscetur melancolia aduста: ⁊ fit colera aduста per admixtionem. ¶ Et quo patet q̄ alique species apostematis possunt fieri ex colera. ¶ Primo ex colera laudabili: quam Ga. in. z. ad glauconem vocat: ⁊ sanguinem subtilem fit vera herisipilla. ¶ Secundo ex colera illaudabili p admixtionem aliorum humorū fiunt diuerse species apostematis: vñ si sanguis permiscē cum colera ipsa vincente fit herisipilla flōnides. Si flegma fit herisipilla vndinia des: si melancolia fit herisipilla tephioloides. ¶ Tertio dico q̄ ex colera innaturali p adustionē vel p admixtionē rei aduste generantur ap̄ata. Pan tamen eius grossitiem vel subtilitatem omnes pustule corrosiue. vt sunt herpes. serpigo. impetigo alfafati. latinum formice. vt ex terapentica habē. ¶ Cause herisipille note sunt ex dictis in flōne quare eas non replico.

Signa herisipille sunt ista. ¶ Primo color eius est rubeus declinans ad citrinitatem. ¶ Secūdo rubedo est cito euanescens tactui. ⁊ non mix. q̄ materia solam cutem capit. ¶ Tertio tumor eius non multum trāsit cutim. immo capit solā cutim. ¶ Quarto caliditas est vehemēs ⁊ ē febris. ⁊ est ardor maior q̄z i flōne. ¶ Quinto pulsatio nō est magna. q̄ materia nō multum profundat. quia multum nō comprimit artariā. ¶ Sexto est dolor pungitiuus ⁊ mordicatiuus. ⁊ non extēsiuus vt i flōne. ¶ Septimo ipsa vt plurimum accidit in facie. ⁊ incipit a lepore nasi. deinde expanditur ad totam faciem. ⁊ hoc est propter leuitatē colere ⁊ faciei raritatem. ¶ Prio quo tamen nota q̄ in ossibus denudatis herisipilla superueniens malum. ¶ Similiter in herisipilla putredo malus. Herisipilla namq̄ vera raro facit sanies immo in pluribus p insensibilem euapo:ationem terminat. ¶ Herisipilla namq̄ habet quattuor tpa vt alia apostemata quoz signa ex superioribus sunt nota. ¶ Vltimo nota q̄ in herisipilla motus sequitur motus tertiane. quia ad eius materiam habet anologiam.

¶ De cura herisipille vere. CA. IIII.

Cura herisipille vere quattuor habet intentiones. sicut cura veri flōnis.

¶ Prima est vitam ordinare. Secunda est materiam antecedentem adequare. Tertia est materiā coniunctam extrahere. Quarta est accidentia corrigere.

¶ Prima intētio pficit cum rebus declinātibus ad frigiditatē ⁊ humiditatē que calē materie totaliter opponūt. Eligat ergo istis aer frigidus ex sparsione foliox salicis violax ⁊ ro. ⁊ neufaris. ⁊ dimittat omnia cala piguia ⁊ acuta. ⁊ dimittat vinū. vtat lactucis portulacis cucurbitis ⁊ omnibus alijs ingrossantibus ⁊ inspissantibus sanguinem. ⁊ ventrem suum teneat largum. ⁊ in omnibus alijs rebus honeste viuat ⁊ bene se habeat.

¶ Secunda intentio cōpletur cum euacuatione ⁊ flōmia. ⁊ in ipsa flōmia. si materia fuerit inter duas cutes fiat si fuerit necesse. ⁊ fiat eodem mō sicut dictum est in flōne. ō mum soluat vētet hoc modo. ℞. electu. succi ro. ʒ. ij. cōfidera tamen etatem virtutem ⁊ tempus ⁊ dispositionem ventris ⁊ alia. vt habetur quarta pti. ca°. ʒ°. ad principium. ⁊ distemperetur cum aqua endiuie ⁊ fiat medicina. ¶ Aliud solutiuum. ℞. prunorum damascenorum numero. x. tamarindorum recentium. ʒ. vi. succari viol. quarti. ʒ. buliant. ⁊ facta bulitura colentur ⁊ dentur colatura illa vigorata cum. ʒ. i. vel plus secundum necessitatem personarum electuarij succi ro. ¶ Sirupus conueniens. ℞. sirupi endiuie descriptione mesue. ʒ. i. ⁊. ʒ. ⁊ distemperet cuz aqua endiuie ⁊ fiat sirupus. valet etiam sirupus violatus orizacara. simpler acetosus.

¶ Tertia intentio complet cum frigidis repercussiuis in principio casibus superi⁹ positis exceptis. Et talia debēt esse fortiora in herisipilla q̄z in flōne. quia caliditas ē maior. ideo ifrigidatio ⁊ stipticitas ds ee maior. ¶ Emplin vini q̄s ponit in principio. ⁊ in aug°. sed plus in aug°. ℞. ro. malue. aā. ℥. i. decoquātur ⁊ incorporentur cū oleo ro. ⁊ parum aceti non nimis fortis. deinde addat puluis corticis granatoz ⁊ gallaz ⁊ fiat emplin. ⁊ ponatur calm

super locum. ℭ Aliud ad idem dini. ℞. farine lētium pul ueris rosarum. añ. ʒ. ij. altee. ʒ. iij. buliant in aqua: ⁊ ico porentᵉ cum oleo ro. ⁊ parum aceti nō nimis fortis. deinde addaᵗ pulus balaustiaꝝ ⁊ boli ar. ⁊ fiat emplastrum. ℭ Aliud ad idem ⁊ plus valet in principio. ℞. succi endi. cucurbite lactuce malue portulace sempuiue virge pastoris: solatri iusqamꝰ. añ. ʒ. i. ß. ⁊ fiat epithima ⁊ ponaᵗ sup locum. ℭ Aliud qō valet in principio. ℞. aque plantaginis aq̄ ro. añ. lib. ß. ⁊ misce: ⁊ pone sepe sup locum. Alias formas similes ex te pores facere: q; tibi dimitto. ℭ Guliel. de varignana dixit. folia lactuce asini cum farina or dei emplastrata conuenit in principio. ℭ Serapio dixit: confert herisipille medulla panis frumenti trita cum rasura cucurbite: ⁊ hoc in aug⁹. Isaac dixit. succus coriandri mixtus cum mica panis: ⁊ farina lentium de grossis humoribus: ⁊ valet in augmento ⁊ statu. ℭ Auic. dixit. radix mandragore trita cum aceto superposita herisipille sanat: ⁊ hoc plus in principio. ℭ Lōstantinus dixit. succus plantaginis cum chimolea mirtus est optimus in herisipilla: qō in pauperibus sum expertus. ℭ Serapio iterum dixit. quando cum endiuia ⁊ farina ordei fit emplastrum confert herisipille. ℭ Bartho. de varignana dixit qñ opium permiscetur cum aceto nō multum forti valet herisipille in prin⁹. Et direrunt alij antiq quando herisipilla trā sit de membro ad membꝝ vt sepe videᵗ: ⁊ de loco ad locū virga pastoris est de melioribus medicinis. ℭ Si modo materia fuerit in statu vel declinatione. tūc ista valēt. ℞. farine lentium pulueris ro. añ. ʒ. iij. ß. arnoglosse. ℳ. ij. buliant omnia ista ⁊ incorporentur cum oleo ro. ⁊ fiat emplastrus: ⁊ ponaᵗ super locum ⁊ valet in statu. ℭ Et nota q; frigida ⁊ humida nō conueniunt in statu vt aliqui moderni ponunt: q; ponūt succum malue ⁊ lactuce valere cū vino granatorum: ⁊ cū vino paruo comuni ⁊ ꝺ non est verum: q; oia illa sunt frigida ⁊ humida: mō frigida ⁊ sicca ꝺpetunt in statu: q; iam materia cursa est ad locū: quare indiget resolutione: ideo frigida ⁊ sicca cōueniunt: verumtamen illa ꝺpetunt in principio si secum ponaᵗ stiptica: ⁊ patet causa. ℭ Aliud Auic. valet in declinatione. ℞. plū bi vsti succi rute olei ro. añ. ʒ. ij. pax cere: ⁊ fiat vnguētus ⁊ super locum ponatur. ℭ Aliud Auic. ⁊ valet in statu ⁊ declinatione. ℞. olei de mirto: succi rute sandaloꝝ albor ⁊ ru. añ. ʒ. j. ß. ⁊ addaᵗ pax cere: ⁊ fiat vnguentū. ℭ Aliō vnguentū ⁊ est de calce. ℞. calcis bene lote: q; nouies: de qua sumaᵗ lib. j. olei ro. qō sufficit. cere. ʒ. ij. ⁊ ponaᵗ ad ignem ⁊ incorporeᵗ. ℭ Guli. de varignana. confert herisipille que iam peruenit ad statum: vt tollantur folia flores ⁊ semen lini ortulani: ⁊ coquantur in vino: post teraniᵗ cum farina frumenti. vel cum farina molendini que ē melior: misceantur ⁊ apponantur: ⁊ est expertum. ℭ Auice. stercus pecudis capre: ⁊ etiam hominis valet herisipille: q; resoluiua sunt. dico ego in declinatione. ℭ Kiranus dixit. cinis lumbricorum terrestrium cum aceto solutus ⁊ immictus herisipillaꝝ sanat. ℭ Aliud ⁊ valet in statu plus ℞. florum camo. rosarum farine ordei sumac mirtilorum. añ. ℳ. i. violaꝝ. ℳ. i. buliant in vino leui: ⁊ fiat emplastrum. ℭ Quarta intentio que est accidentia corrigere sic complecᵗ. Et primo q; ex nimia inflammatiōe sepe locus mortificatur: ⁊ per ꝺsequens denigratur: vt ergo scias huic succurrere: hoc dico valere. ℞. camo. melliloti. fenugreci. añ. ʒ. j. malue. ℳ. i. buliant omnia: ⁊ cum oleo de camo. incorporentur: ⁊ fiat emplastrum cuꝫ pinguedine galline: ista dilatant poros: ⁊ faciunt materiaꝫ exalare: q; valet. ℭ Scōm accūs causeᵗ: quod accidens est dolor: ⁊ fit vno modo ex cōculcatione materie in loco. alio modo ex mala complexiōe calida. Tertio modo ex ambobus modis dico posse causari. si materia fuerit cōculcata in loco sic q; cātur dolor: q̄ mollitiua sunt remouēt: sed vide qō dictū est in flōne: ⁊ illud hic valet. ℭ Si dolor ē rōne male cōplexionis cum aliquali conculcatione valet hoc. ℞. foliorꝝ ⁊ radicū iusquiami. añ. ℳ. ß. ⁊ molliantur in pe

cia ⁊ postea coquaniᵗ in prunis ⁊ misce: aut cū populeone aut cum assungia non salita: ⁊ calida pone super locum. ℭ Si dolor fit rōne male cōplexionis valēt: q̄ alteratiua sunt: vt olcum ro. violatum olcum de nenufare bolus armenus ⁊ sic de alijs. ℭ Aliud accūs est vlceratio si mō accidit vt locus vlceretur. q; sepe ꝺtingit: cureᵗ cū vnguēto de litargiro posito in capitulo de flōne: vel cum vnguento de calce posito in isto capitulo. ℭ Aliud bartho. de varignana. ℞. succi solatri olei ro. añ. litargiri ceruse quātū sufficit ad inspissandum: ⁊ fiat vnguentum: ⁊ satis vtile ē, ⁊ hec de capitulo isto.

ℭ De formica. CA. V.

Formica est pustula vel pustule que egrediunᵗ: ⁊ facīt accidere apa pus: ⁊ ambulāt: ⁊ fortasse resoluiᵗ: ⁊ fortasse vleratur. ℭ Circa quā diffinitionē primo nota q; Auic. dixit. formica est pustula: vt ostēderet nobis formicam cē eminentiam paruam: pustula ergo dicit mihi eminentiam paruam: apostema vero dicit mihi eminentiam magnam. Alio modo differt pustula ab apostemate: quia ab omni pustula semper vt plurimum aliquid egreditur quod indiget exiccari: non autem sic est in apostemate. ℭ Dixit. ℨ. vel pustule: ideo q; in membro in quo oritur tale apostema fiunt semper vel vt plurimum pustule parue ⁊ multe. Unde quelibet illarum pōt dici formica: ⁊ omnes simul possiunt dici formice. Dixit ergo formica est pustula vel pustule. ℭ Dixit tertio. ⁊ facit accidere apostema purum: alia littera habet ⁊ facit accidere apostema paruum. Si habetur purum: ⁊ illud verum est de vna spē formice. ſ. ambulatiua: illa. n. fit ex pura colera. apostema ergo purum est. Si habetur paruum credo istud melius est: ⁊ tunc verum ē de oi specie formice: q; ois formica est apa paruum. ℭ Dixit quarto. ⁊ ambulat. ⁊ fortasse vlcerat; ⁊ fortasse resoluitur. pro cuius notitia nota vrī propositiuo capitur: formica ē duplex: quedam est ambulatiua ⁊ quedam corrosiua. ⁊ dicitᵉ ambulatiua. quia ambulat sine corrosione. ℭ Alia dicitᵉ corrosiua. quia ambulat corrodendo ꝺtinue. ex quo ꝑs q; q̄libet ē ambulatiua. q; q̄libꝫ ambulat. aut corrodēdo aut non. Si corrodendo corrosiua vocatur. si non: ambulatiua vocatur. ex quo patet q; formica aut ambulat si materia fuerit colerica pura. aut vlcerat. si materia fuerit adusta. aut resoluitur si fuerit subtilis multum. ℭ ꝺpto quo nota q; formica fit ex materia colerica que colera si non fuerit adusta. sed fuerit pura fit formica ambulatiua. sed si materia corrodat fit formica corrosiua. ⁊ illa talis tardioris est curationis. ⁊ non mirum q; materia est grossior: ⁊ ideo tardius resoluitur. ℭ Et quo patet q; longitudo curationis vel brevitas curationis apostematis attendit penes grossiciem vel subtiliatem humoꝝ faciētū ipsum apa. ꝗto ergo apostema fuerit ex humore subtiliori tāto facilius ⁊ citius curaᵗ. ⁊ si oppositū per oppositum curabitur. ℭ Et quo patet q; cā formice vt ꝺposito ꝑtinet est colera naturalis vel non naturalis. vt potest patere ex dictis.

Signa sunt hec. primū est sumptum a colore eius. color eius ē declinās ad citrinitatē, ⁊ secundum q; plus vel minus fuerit de colera secundum hoc plus vel minus declinat ad citrinitatem. ℭ Scōm signum sumptum est a figura. radix eius est lata ⁊ caput eius est acutum. ⁊ loquor de his duabus speciebus. ℭ Tertiū signū ē sumptū a punctura: ac siquis puncius esset a formica. ⁊ secundū aliquos ab ipso accidente. q; a punctura nomen formice assumpsit.

ℭ De cura formice. CA. VI.

Cura istaꝝ formicaꝝ tres ꝺ intētiōes: ꝑma est vitā ordinare. Scōa ē mām antecedētē adequare. Tertia est mām facientem pustulam totaliter remouere. ℭ ꝑma intentio cōplet̄ vt dictum ē de herisipilla, ⁊

ꝯclusiue vtatur rebus frigidis ⁊ humidis.

℄ Secūda intentio cōpleꝯ cū rebus euacuantibus colerā vt est dictū. valet ēt hoc. ℞. aque casei seu seri caprini. ʒ. iij. scamonee: gra. i. ʒ. ⁊ distemperēꝯ cum illa aqua: ⁊ fiat medicina: ⁊ hoc est solutiuum Ga. qđ fecit in vna muliere romana. ℄ Lecturariū succi ro. valet modo dicto i capitulo de hereſi. Si vero formica fuerit corrosiua valet cōfectio Amech. ℄ Sirupus vio. siru. acetosus. sirupus de endi. siru. de nenu. in hoc tali casu multū valent.

℄ Tertia intentio compleꝯ hoc modo: vt dicūt magistri. ℄ ℣Primo emplastrū qđ cōuenit in prin℣ locus non sit vlceratus. ℞. lactuce semperuiue solatri. aā. ℥. i. pistentur aliquātulum ⁊ exprimanꝯ: ⁊ cum eis incorporeꝯ puluis balaustiarū ro. cum oleo ro. fiat emplastrū. ℄ Aliud Aui. ℞. lactuce semperuiue solatri nenufaris taulub. pistētur omnia ⁊ superponaꝯ isto modo cōuenit in statu ⁊ in augmento ⁊ in declinatione. ℄ Loco vero crāte vlcerato. ℞. farine ordei. ʒ. i. pulueris corticum granatorum. ʒ. ʒ. extremitates vitis recentes vel sicce: ⁊ pulueriseneꝯ sicca extremitas vitis: ⁊ buliant cum aqua: ⁊ cum oleo ro. incorporentur: ⁊ fiat emplastrū. ℄ Aliud ad idē dini. ℞. farine lentium farine ordei pul. ro. corticum granatorū. aā. ʒ. ij. arnoglose. ℥. i. ⁊ si vis addatur rubus: ⁊ incorporeꝯ cuz oleo ro. ⁊ fiat emplastrū. ℄ Aliud emplastrū de arnoglosa Auice. ⁊ dini. ℞. arnoglose lentium panis furfuris pulueris gallar. ana. partes equales: buliant in aqua: ⁊ cum oleo ro. fiat emplastrum. ℄ Auic. dirit cinis salicis linit cum aceto forti removet formicam. ℄ Gartho. dirit q̄ linaꝯ cum aliquo rob stiptico. ℄ Serapio dirit: lac ficus agrestis cōfert formice: ⁊ non finit eam dilatari in carne quando linitur cum eo circunquaqz: ⁊ maxime qñ miscetur cum eo pinguedo porci. fit ēt emplastrum de ficubus immaturis: que cadunt de planta acutis: ⁊ farina frumēti ⁊ vino confert formice. ℄ Bulicl. de varignana dirit. cinis etiam ramorum ficus cum piguedine impositus subito tollit ambulationem formice. ℄ Auic. dirit. q̄ acetum p℣ohibet omnem ambulationem. ℄ Aliud vnguentum Guidonis. ℞. olei ro. cere. aā. ʒ. ij. colliquetur cera cum oleo. deinde addatur puluis litargiri ceruse puluis corticū granatorum ro. ⁊ fiat vnguēꝯum. ℄ Emplastr̄ qđ competit si vlceretur: siue corrodaꝯ. ℞. farine thuris. ʒ. i. mellis. ʒ. ʒ. incorporeturcum aceto non nimis forti: ⁊ aq̄ currenti ex vite: ⁊ fiat emplastrum. ℄ Aliud Auic. ℞. fel. hirci rute. ℥. i. nitri piperis. aā. ʒ. ij. ⁊ misce cum vina pueri: ⁊ cum aceto modico: ⁊ postea facias emplastrum. ℄ Aliud. ℞. stercoris ouium stercoris vacini pascētis herbas calīs: ⁊ incorporeꝯ cum aceto non nimis forti: ⁊ fiat emplastrū. ℄ Defensiuum b̄ ponatur circa locum. ℞. boli ar. terre sigillate: ⁊ incorporetur cum aqua ro. ligdo modo: ⁊ fiat defensiuum: ⁊ superponatur in parte sana. si cuz bolo armeno ⁊ terra sigil. ⁊ cera fieret vnguētū melius esset. ℄ Serapio dirit quando amigdale amare miscentur cum melle conferunt vlceribus fraudulentis ⁊ formice. ℄ Et dirit ēt qñ fit emplastrū cum camepitheos: ⁊ melle conglutinat vlcera. ⁊ ꝓhibet dilatationem formice fieri i corpore. ℄ Bulicl. de va. quādo cortex pini terīt ⁊ miscetur cum calcanto. aā. partes equales: ⁊ cū oleo de mirto: ⁊ conficiē vnguentum ꝓhibet vlcera que dicunt formice ne augeantur in corpore: ⁊ hoc ēt dirit Serapio. ℄ Et si ista non valerent ponāꝯ trocisci andaracaronis. ℞. corticum granator. ʒ. iiij. aristologie gallar non perforatarum. aā. ʒ. viij. salis armo. thuris aluminis iameni. aā. ℥. ʒ. calcanti mirre. aā. ʒ. ij. teranꝯ ola ⁊ cōficiantur cū vino dulci vel. aceto ⁊ oleo ro. ⁊ fiant troci. ⁊ postea dissolvaꝯ cū aceto non forti ⁊ ponaꝯ super locum si fuerit oportunū ⁊ valet ēt in pruna ⁊ igne perfico. ℄ Valent ēt trocisci calidiconis cuius hec est recepta. ℞. calcis nō extīcte. ʒ. ʒ. de tribus arsenicis. ʒ. ʒ. acacie. ʒ. ij. ʒ. conficiantur ola cum aceto vini. ⁊ postea dissoluantur cuz aqua calcis ⁊ alchali. Et fiat modo isto hec aqua ponendo calcem: ⁊ alkali in aqua agitetur totus simul: ⁊ postea colēꝯ. ⁊ habes aquam alkali: ⁊ ex illa colatura bene incorporentur res p̄dicte: ⁊ fiant trocisci. ℳodus alius etiaz ē. ℞. in sexto ad glauconem. ℄ Et si iste modus non valet oportet te transire ad arsenicum. ℄ Et dicit haliab. vel ad ferrum ignitum. Et dirit Ga. in. z. ad glauconē. ℳodus aūt ponēdi arsenicū declarabiꝯ inferius in capitulo ð carbūculo.

℄ De formica miliari. CA. VII.

Sequitur sermo de tertia specie formice que dicit miliaris. ℄ Et est formica pustula parua similis milio in colore ⁊ in quantitate. Habet namqz vnam eminentiam paruam similem directo milio. ⁊ ideo ad similitudinē illius dicta ē miliaris. ℄ fit autem formica ista ex materia colerica mixta cū flegmate cum aliquali melia. hec nāqz formica est tardioris resolutionis q̄z sint alie. ⁊ ꝺ est ratione materie grossionis. ⁊ sicut ambulatiua transit. licet tamen difficilius: quia ista materia difficilius aduritur. Si tamen aduratur efficiē inter omnes formicas peior: ⁊ non mirum: quia ratione sue grossitiei difficile: ⁊ valde difficilius erit resoluere materiam illam formice miliaris q̄z ambulatiue vel corrosiue: quare peior erit. ratione ergo grossitiei plus figitur ⁊ corrodit: quare peior. ℄ Sufficientia ergo formicaruz sic potest haberi omnis formica: aut est ex colera solum aut ex colera mixta cum flegmate vel melia. melia tamen semper vincente. Si ex colera solum hec est dupler: quia vel colera naturali: ⁊ sic habeo formicam ambulatiuam: vel ex colera naturali per adustionem: ⁊ sic habeo formicam corrosiuam. Si autem ex colera mixta cuz alio humore: sic habeo formicam miliarem. ℄ Et licet alie species reperiantur: vt est poralis ficalis botoralis: oēs iste ad miliarem reducunꝯ: vnde poralis dicē ab illo accēte apparente in ea: ga ipsa pendet vt porus: ⁊ ita ficalis dicē ad similitudinem: ficus.

Signa miliaris sunt ista: color eius non est multum citrinus ratione flegmatis: immo ad aliquā albedinē declinat. ℄ Secundū signuz est istud formica continēꝯ magis intus q̄z alie rōne grossitiei materie: que vt sepe vidi situatur inter pelicm ⁊ carnem: ⁊ in pelle illa apparet vna pustula: vt granuz millij: ⁊ sub ista pustula inter carnem ⁊ pellem est concauitas satis notabilis. ℄ Tertium signum est. in ista formica non est magna inflammatio: nec tāta sicut i alijs ratione flegmatis secum mixti.

℄ De cura formice miliaris. CA. VIII.

Cura formice miliaris cū trib⁹ intentionibus cōpleꝯ. ℣Prima ē vitā ordinare. Secūa ē materiā aūcedētem euacuare. ℄ Tertia est mām coniunctam regere.

℄ ℣Prima intentio compleꝯ vt victum est i alio capitulo: vt bene: ⁊ honeste se habeat vt in alijs.

℄ Secunda intentio ꝓpleꝯ cum solutiuis ⁊ sirupis. ℳedicina solutiua Auice. ℞. electuarij succi ro. turbit ꝓparati. aā. ʒ. i. confidera semper personam etatem virtutem eius: ⁊ distemperetur cum decoctione thimi epithimi ⁊ polipodij: ⁊ tunc habes intentionem ad coleram flegma ⁊ meliam: vt notum est. ℄ Item valet hoc. ℞. pilaruz aggregatiuarum: pillārum de fumo terre. aā. ℥. i. ʒ. ⁊ misce ⁊ fiant pillē. vij.

℄ Tertia intio compleꝯ cū emplastris ⁊ linimētis. linimētū Auic. ℣Pricipio. ℞. gallar nucis cipressi fructus tamarisci: corticum granatorum. boli ar. aā. partes cōles decoquanꝯ oia ista cū aqua ro. ⁊ aceto non forti: ⁊ fiat linimentum. ℄ Aliud auic. in statu ⁊ declinatione. ℞. basiliconis rute vitrioli triti. siue calcadis misce omnia cum aqua currente ex vite: ⁊ fac emplastrum ⁊ pone in loco. ℄ Aliud auic. ⁊ Guidonis. ℞. aquā currētē ex vite cum cōburitur: ⁊ pone super locum. ⁊ dirit Guido. q̄ si cū ea capita piscium salitorum permisceantur multum valent

¶ Aliud theodorici. ℞. mille folij parietarie. añ. ℳ. i. parum salis vincorporentur cum aqua currente et vite ⁊ fiat emplin ⁊ in botorali multum valet. ¶ Aliud Auic. in ō clinatiōe cricat saniez fortiter. ℞. floris eris sulphuris ci trini adusti partes equales. misceantur ola cum aqua currente et vite vel cum vino pontico ⁊ fiat linimētum. ¶ Et circa locum appone defensiuum fetū et bolo ar. ⁊ terra sigillata. ⁊ aqua ro. ⁊ est habile i ꝺ loco. Cura corrosiue militaris si mō formica efficiatur corrosiua ⁊ non pōt curari mō dicto recurre ad trocisos andracaronis vel calidiconis. ¶ Et si illa non valent ponatur arsenicum vel remoueatur cum ferro ignito ⁊ remoueatur escara ⁊ curetur vt alia vlcera curantur. ⁊ tractatus ꝺ vlceribus ꝺ est vtilis: ⁊ isto mō est necesse ponere arsenicum sepe ⁊ nō est ita necesse in alia formica: q; mā non est ita grossa: ⁊ iō est magis apta resolutioni ⁊ ista ꝺ sufficiant.

¶ De igne persico. CA. IX.

IGnis pficus siue ignis sacer: siue pruna cōmuniter in meliori suo significato capiuntur ꝑ omni pustula corrosiua vesicante adurente ⁊ faciente accidere escaram sicut combustio ⁊ cauterium. ¶ Et vt tu videas ꝺs ⁊ de inde scias bene differentiam inter ignem persicum ⁊ prunam. ℣ Primo dico q; pruna est nigre radicis ⁊ est inflāmata inflāmatione tendente ad rubedinē aliqualiter. Ignis persicus est pustula habēs radices ad aliqualem rubedinem. ¶ Dico secōdo q; pruna ⁊ ignis pficus differunt ꝑm magis ⁊ minus. fiunt enim ex materia colerica adusta: sed materia prune est magis adusta q̄z materia ignis persici. ⁊ per consequens magis ad nigredinem tendens: ⁊ per hoc habes horum causas. ¶ Dico tertio q; recte appellatur illa pustula pruna que est maioris adustionis ⁊ nigredinis: quia assimilatur prune ignis extinctę. Ista autez pustula que nō est tante nigredinis nec sic adusta vocatur ignis persicus: q; assimilatur flamme ignis in colore: q; tendit ad aliqualem rubedinē sicut flāma ignis: ⁊ in substantia similatur: q; est ex materia subtiliori ⁊ acutioti q̄z pruna. quare ignis persicus vocatur. ⁊ ex hoc patet q; ignis persicus citius curat̄ ⁊ mā eius citius resoluit̄ q̄z materia prune ⁊ nō mirū q; est subtilior.

Signa prune sunt ista: in ipsa pruna non est elevatio multum sensibilis. immo quasi quedā cōpressio: ⁊ non mirū q; mā est mlica per vstionē facta. ¶ Secōm signum est. in ea quedam asperitas vt in impetigine q; tumor non apparet sensibilis: q; vna pars elevatur ⁊ alia deprimitur vt fit in re aspera. ¶ Tertium signum. pustula illa est magis inflāmata vñ circa locū. pri mum signum ignis persici est quia in eo ē elevatio manifesta: ⁊ non mirum illud est apostema ex colā generata: ⁊ non multum adusta. ¶ Quartum signum est q; in igne persico dicitur esse crusta cum inflāmatione: aut vesica cum inflāmatione ⁊ pruritu satis manifesto.

¶ De cura ignis persici siue ignis sacri. CA. X.

CVra ignis pfici ⁊ prune tres ꝺs intētiones. ¶ Prima est debita administratio ser rerum nō naturalium. ¶ Secōa est antecedere materiam coniunctā regere ⁊ gubernare.

¶ Prima intentio completur cum frigidis ⁊ humidis ⁊ eius dieta sit valde subtilis vt sanguis eius subtilietur: q; est necesse vt respiciat se a carnibus: ⁊ a vino: ⁊ vtatur lactucis ⁊ alijs ꝺs similib⁹: ⁊ ꝺ ⁊ honeste se habeat i alijs. ¶ Secōa intētio cōplet̄ cū euacuatiuis. fac ergo flobotomiā ꝑm de parte opposita ne mā antecedens ad cōmunem transeat: ⁊ ꝺ vt scieris q; hec materia fuerit venenosa: q; ipsa sepe ē venenosa. Si vero occurras nōi principio sed in fine augmēti vel in statu tunc fac flobotomiam ex eadē parte: q; tunc vis euacuare materiā coniūctā ⁊ non antecedentem: q; ipsa tota ad coniunctam transit vel quasi tota. ¶ Solutiuum. ℞. electuarij succi ro. seu preparate añ. ʒ. j. ⁊ misce ⁊ distemperet̄ cū aqua endiuie ⁊ fiat medicina. ¶ Electuarium succi ro. tamen de per se tales humores educit. ¶ Sirupus conueniens. ℞. sirupi endiuie sirupi simplicis acetosi añ. ʒ. j. ⁊ distemperet̄ cū aq̄ endiuie ⁊ ordei. ¶ ℣ Potio subtiliativa sanguinis. ℞. aquā ordei aquā melonis aquā cucurbite assate in furno mucilaginis psilij ⁊ fiat potio: ista subtiliat sanguinē.

¶ Tertia intentio completur cum emplis ⁊ alijs. Emplz q̄ conuenit in principio. ℞. fa. lentū fabar. pl. ro. farine ordei añ. ʒ. iij. arnoglosse. ℳ. j. mirri gal. ar. añ. ʒ. ß. ⁊ cum oleo ro. fiat emplin. ¶ Aliud dini. ℞. fa. lentium ⁊ permittatur stare in aqua per vnā diem: ⁊ postea coquat̄ in illa cadē aqua ⁊ coquantur cum ea arnoglosa rose pulvis gallar. vsq; ad spissitudinē. ⁊ cum oleo ro. fac emplz sup locū. ¶ Aliud emplin de arnoglosa. Ba. ℈. terapentice: ⁊ Aui. ꝺ. ℞. arnoglosse lentium panis furfuret añ. partes equales. Auic. addit gallas ⁊ ex oibus fiat emplastrū cū oleo ro. ⁊ ponat̄ super locum. ¶ Aliud auic. ⁊ valet in ꝑn̄. augmēto ⁊ statu. ℞. granator. acetosor. ⁊ bulliāt i aceto ⁊ pistent̄ ⁊ fiat admodū emplī ⁊ liniat̄ sup peciā ⁊ ponat̄ sup locū. ¶ Et valet ēt mirabiliter emplin de lētib⁹ positum in ca. de formica: ⁊ sum erptus. ¶ Aliud linimētum. ℞. gallar. ro. ⁊ bulliant in aceto vini ⁊ addatur par. pul. albissimi zuccari ⁊ fiat linimentū. ¶ Amplius dicit. ad ignem pficum siue sacrum: ⁊ tineas. q̄ in pucror. capitibus sunt mūdata: herbe rute silvestris. ℳ. j. in olla nova mitte ⁊ aq̄. ʒ. rr. tantūdē mellis adiecto ⁊ fac vt pescat vide terminū ⁊ fac bibere ⁊ plures poteris sanare. ¶ Dia. dicit. ruta ignē pficū ⁊ tineā aufert. ¶ Bar. ꝺ vari. addit succum maratri ⁊ dicit ēt q; lētitia putrida vulnera ⁊ cancrenas mirta aq̄ marina curat ignem persicum ⁊ forunculos. Et dicit ēt q; semperuiua curat ignem persicum. Et dicit etiam ꝺ de matricaria. Et dicit etiam. q; fomentum aceti curat ipsum. Et dicit ēt q; coriandrū bullitum mixtū cum pane tritici ⁊ emplātū curat ipsum. et dicit ēt folia vtriusq; papaueris. Et dicit ēt. q; succ⁹ plātaginis mirtus cum succo absinthij ⁊ chimolea confert. igni sacro. ⁊ dicit etiam folia viole cocta cum oleo ro. cōferunt. ⁊ lenticula aque valet igni persico. folia etiam vel flores rubi cum melle valent. ⁊ dicit lactuca trita cum sale ⁊ superposita confert illud valet in statu ⁊ augmento ēt. ⁊ dicit. rasura cucurbite mirta cum pane confert.

¶ Aui. farina lupini cum farina ordei confert igni persico. ¶ Serapio dicit. farina orobi mirta cum melle eradicat ipsum. ¶ Cōstantinus dicit. q; oleum de frumento ⁊ oleum de cicere ēt valet. ¶ Bar. de va. acatia lota ⁊ mirta cū aliquo vinguento frido sicut eux rosato: ⁊ alijs multum valet. ¶ Erugo ferri trita ⁊ permirta cōfert igni persico. Dicit ēt. sal cum aceto permixtus curat ipsum. ¶ Et nota. q; aliqua istor. simplicium conueniunt in principio aliqua i augmēto: aliq̄ in statu. aliq̄ in declinatione. ⁊ ita ex te vide. ¶ Aliud q̄ conuenit i statu ⁊ maturat. ℞. ficuum vue passe mūdate nucis recētis vel folior.: vel antiquarū si non habes recētes: farine or. ptes eq̄les coquant̄ i vino: ⁊ fiat emplz sup locū. ¶ Si mō fuerit mortificatio cōuenit ꝺ mūdificatiuū. ꝑm Guidonē. ℞. succi apij mellis farine ordei oūm quantū sufficit incorporentur ⁊ fiat vnguentum. ¶ Si accidat mō q; caro corrumpat̄ i loco q; putrefiat. ℞. troci. regri ea. de formica. ⁊ ibi hēs deseri ptionē calidiconis: et suppone. ¶ Et si fuerit necesse sacrificare facies et laues cux aqua maris vel lixiuio ne sanguis iste congelatus maneat i loco. deide ponas trocis. dictos dissolutos. cū vino. ¶ Eplin q̄ removet escarā. ꝺ pacto removeat̄ escara cū isto. ℞. fa. or. mellis. añ. partes equales. capiat̄ aq̄ q̄ sufficit ad inspissandū ⁊ buliat parū ⁊ fiat emplin. ¶ Aliud Gui. de va. q̄ removet escarā ꝑpriā. ℞. picis passular. mellis. añ. misceant̄ ⁊ supponā tur. oēs escarā aufert ⁊ ad sanitatē ꝓducit humiditatē corruptā cōsumendo et escarā faciēs vi materie removēdo.

¶ Aliud ad idem vt dixit Ali. Sau[n]a valet in igne perfico vel in igne sacro ⁊ putrefactioni ⁊ polipo ⁊ elcusapustulas ignis sacri. ¶ Apuleius. si sit cum melle illinita mirabiliter facit. ¶ Circa autem locum qñ ponuntur trocisci illi ponatur defensiuum. ℞. boli ar. aque ro. ⁊ parum aceti ⁊ misce ⁊ pone in parte sana. ¶ facta mundificatiõe cõuenit diabotõ de quo Aui. facit mentionem. l3 auicẽ. receptam non ponat: cuius hec est recepta. ℞. rhuris yreos. aristo. añ. ʒ. 5. armoniaci, quartũ. i. incorporetur cuꝫ cera ⁊ fiat vnguentum. ¶ Valet ⁊ vnguentum de litargiro superius positum in capitulo de flegmõe in fine ⁊ vnguentum de calce positum superius. ¶ Aliud mirabile vnguentum Guil. de va. ℞. calcis ablute cum aqua dulci septẽ vicibus collate ẽt ⁊ extincte. 7. vicib⁹. ʒ. iij. olei ro. ʒ. vi. foliorum sicle. ʒ. ij. cere. ʒ. iij. terantur terenda ⁊ fiat vnguentum vel vinctio.

¶ De vesicis ⁊ inflationibus. CA. X[I].

CAdunt vesice ex ebullitiõe humorũ colericoꝝ subtiliũ ex q̃ ebullitione eleuaẽ mã penetrans carnem: ⁊ q: est rara retinetur in cute q̃ est spissa ⁊ fit inflatio aquosa in qua ẽ aqua subtilis ⁊ illa propie q̃ dicitur vesica similatur vesicis que accidunt ex adustione ignis. vt dicit rasis capitulo de vesicis. ¶ Inflatio aũt fit ex humoribus magis grossis: q: loco aquositatis ẽ q̃dam virulentia: q: quidam sanguis subtilis ad modũ aq̃sitatis. ⁊ iõ ista inflatio magis ꝓfundaẽ: q̃ pruna. q: est ex humoribus magis grossis: vnde illa non ẽ vesica proprie sed inflatio. ⁊ iõ Aui. facit capitulum intitulatum de vesicis ⁊ inflationibus. ¶ Differunt ergo vesica ⁊ inflatio q: vesica h3 fieri ex humore colerico subtili: ⁊ q: mã hec ẽ inter veram cutim ⁊ vnẽ q̃ est non vera cuti. ¶ Inflationes aũt sunt ex humoribus magis grossis non potentib⁹ veram cutem penetrare. quare generaẽ.

¶ De cura vesicarum ⁊ inflationum. CA. XII.

CUra vesicaꝝ ⁊ inflationũ hȝtres intentiones sicut dictũ ẽ in formica.

¶ Et quo ad primas duas regaẽ vt dictum ẽ in formica. ſ. quo ad viram ⁊ quoad flobotomiã ⁊ quo ad solutionẽ vẽtris: ⁊ quo ad sirupos. ¶ Tertia intẽtio cõpleẽ cum emplastris ⁊ alijs cõuenientibus. ℞. lentiũ ramoꝝ granatoꝝ vel corticũ corũ mirti ro. añ. q̃ztum vis decoquaẽ in aqua ⁊ fac emplin cũ oleo ro. ¶ Aliud. ℞. fa. lentiũ fabaꝝ pulueris corticũ granatoꝝ. añ. ʒ. iij. ⁊ incorporentur cũ oleo ro. ⁊ fiat emplastrũ. ¶ Et nota q: ex oibus istis pulueribus. ſ. gallarũ rosaꝝ. cipressi mirtilloꝝ ⁊ cũ cera ⁊ oleo pñt fieri vnguenta ⁊ valent: non tñ tñ sicut emplin: ⁊ ꝟ est notũ intelligẽti ⁊ considerãti bene ⁊ in oibus capitulis lectis ⁊ legẽdis sicut est meus intellectus. ¶ Nota ẽt q: emplastra q̃ conueniunt in principio formice: conueniunt ẽt ꝟ vt pz bene ꝓsideranti. quare ꝟ applicentur qñ est opus. ¶ Si i vesicis siue inflationibus erunt vlcerationes ꝟ Aui. valere dixit. ℞. litargiri llb. ½. olei ro. ʒ. viij. decoquatur litargirũ ⁊ facta decoctione addaẽ arsenicuꝫ vel yreos scõm q: vis ⁊ fac vnguentum. ¶ Aliud. ℞. fimi capitini triti yreos armoniaci ⁊ mellis incorporentur adinuicẽ ⁊ fiat emplin ⁊ ponaẽ sup locũ: ⁊ cõuenit testiculis virge ⁊ ano ⁊ labio, ⁊ valet ꝟ qñ vesica est vlcerata. ¶ Recipe vitrioli citrini ⁊ vitrioli aſ. añ. partes. 6. floꝝ ro. p. ij. terantur bene: ⁊ cũ aq̃ permisceantur ⁊ fiat medicamẽ. ⁊ ꝟ fcõ ꝓsequaris vt in alijs vlceribus q̃ in sili loco fiunt. ¶ Dico ẽt q: emplã cõueniẽtia formicis corrosiuis conueniũt ẽt in vesicis vlceratis ⁊ inflõnibus. ¶ Et si caro i vesicis vel inflationibus sit corrupta valet ꝟ linimentũ. ⁊ est Auic. ⁊ remouet carnem malaꝫ ⁊ escaram: ℞. aloes sarcocolle. olibani ceruse viridis eris. añ. ʒ. 5. boli ar. ʒ. ij. incorporenẽ cuꝫ vino ⁊ fiant trocisci deinde oisoluantur cũ aqua ⁊ aceto ⁊ fiat linimentũ ⁊ ponatur super locum ponendo epithima sup epithimã. ¶ Et h3 isto mõ possit remoueri caro mala: cuꝫ alijs th̃ superius dictis põt remoueri caro. Et ẽt cũ alijs: q: cũ vnguento egiptiaco posito in capitulo de cancrena ⁊ cũ vitriolo combusto vel nõ combusto: vt necessitas loci ĩdicat: ⁊ sic ẽt cũ alijs. ¶ Remota carne ⁊ facta abstersione consolidetur locus cum vnguentis: considerata tñ complexione membri ⁊ eius natura.

¶ De essere. CA. III.

ESsere ẽ pustula pua lata quasi sicut vesica h3 a vesica differat: q: a vesica egreditur humiditas ⁊ aqua plurima ab illa vero caro egreditur. est enim essere pustula similis pustule causate a pũctura vrtice vel vespe ⁊ formice ẽt'. ⁊ iste pustule accidunt in vno loco ⁊ sunt tres quatuoꝝ vel plures ⁊ aliquando capiunt magnam partẽ corporis: ⁊ aliqñ totum ⁊ angustiam faciunt: ⁊ ĩ ꝟ habes differentiã a vesicis. ¶ Mosutez pustule solent vocari sirra ⁊ fiunt aliqñ a mã flegmatica salsa: ⁊ aliquando a sanguinea que materia flegmatica facta est salsa per adustionem colere. ¶ Eius angustia est magis de nocte q̃ꝫ de die vt dixit Rasis: ⁊ rõ: q: de nocte ponit sunt clausi rõne frigiditatis aeris cuius ratione clausure retinetur materia ⁊ non exalat ⁊ tristitiam siue angustiam causat. ⁊ ex hoc potes inferre q: balneum aque calide iuuat istos: q: pori aperiuntur ⁊ tunc materia exalat: ratione cuius non causatur angustia: verũtamen nota q: si essere fuerit sanguinea ⁊ non facta fuerit flobotomia i augmento eius patiens ad tertianam deueniet: ⁊ non mirũ: q: sanguis faciens essere ad coleram conuertitur. quare fit tertiana. ¶ Et ex hoc patent signa ⁊ cause ipsius essere: ⁊ de ea plus non loquor.

¶ De cura essere. CA. XIIII.

CUra essere duas hȝ intentiões. ¶ Prima est vitam ordinare. ¶ Secũda est materiam euacuare existentem ad intra. ¶ Et ĩcipio a secunda intentione. Primo facias flobotomiã de vena cõi qñ essere nõ causatur nisi propter ebullitionem sanguinis. ¶ Deinde fiat solutio ventris isto modo. ℞. electuarij. succi ro. ʒ. iij. vel plus ꝑm necessitatem: ⁊ fiat medicina vt dictum est in herisipila.

¶ Alia intentio completur cũ rebus ingrossantibus sanguinem vtatur vino granatoꝝ agresta lacte acetoso ⁊ decoctione lentium ⁊ frumenti vt aliquando sum expertus. ¶ Cibaria conuenientia sunt. ℞. lentes ⁊ decoquaẽ cũ aceto ⁊ comedat eas ⁊ reficiat se a calidis ⁊ conclusiue vtatur frigidis. ¶ Trocisci auic. conuenientes. ℞. trociscoꝝ de spodio. ʒ. j. ⁊ cum vino granatorum; dentur ad bibendum. ¶ Constantinus. folia oliuarus virida vel sicca trita ⁊ superposita conferunt essere ⁊ formice. ¶ Serapio dixit. Quando folia caulis bene pistantur ⁊ fit ex eis folijs emplastrum aut cum sauic curat scabiem ⁊ sirie. ¶ Aliud dixit etiam. si folia ficus ponuntur super essere ⁊ super vlcera grossarum humiditatum. ⁊ dixit etiam. Coriandruꝫ cum melle ⁊ oleo cõfert sirie ⁊ vesicis ignis. ¶ Dia. dixit. emplastrum factũ de coriandro humido cum melle ⁊ pasulis ꝙuenit sirie. ¶ Serapio dixit. qñ fit emplastrũ cũ poris ⁊ sumac aufert verucas ⁊ ꝓfert sirie vel curat. ¶ Bar. dixit. sint folia porozum non transplantatoruꝫ. ¶ Si mõ materia faciens essere sit flegmatica salsa curatur isto mõ primo recipiat pillulas de fumo terre vel confectionem amech ⁊ sirupus sit de fumo terre: ⁊ fit cuꝫ aqua endiuie ⁊ fumi terre. ⁊ virtus turbit in hoc casu etiã valet. ¶ Potio Auicen. ℞. sumach. ⁊ cum aqua pluuiali detur ad bibendum. iterum valet crocus cum aceto si detur ad bibẽdum. ¶ Alia potio auic. ℞. calamenti spodij añ. ʒ. ij. ro. ru. ʒ. 5. camphore ad pondus. ij. granorum detur infirmo patienti esseram ex materia flegmatica baurachina.

¶ Et nota q: in ꝟ casu non competunt localia: vt patet ꝟ mente Auicen. q: essere non sunt nisi pustule plures punture formice vel nerue nisi ad apostema deueniant. ⁊ nõ

etiam q̄ in casu in quo mā currat ad vnū locū: que elu-uāt ex ebulitione ipsius sanguinis debes videre species apostematis ⁊ secundum speciem eius debes procedere in temporibus suis ⁊ euacuationibus vt notum est ex dictis ⁊ dicendis.

¶ De cancrena. CA. XV.

A hoc autem loco licet log de cāc-ris ascachilo ⁊ cstiōeno: eo q̄ ex apostematibus ⁊ pustulis dictis sequitur cancrena ascachillus ⁊ cstiomenus ⁊ eo q̄ maxime ista sunt vie in putrefactionem mēbri: quia dixit Auicē, sermo istorum est proportionalis quodam modo idest habet similitudinem ex eo q̄ ad illa sequuntur ista vt dictum est. ¶ Et ex hoc patet rcspōsio tacite questioni que posset hic moueri quare facit hic mētionem ō cancrena ascachilo: cum ipsa sint vlcera ⁊ non apostemata: patet responsio ex dictis nunc. ¶ Et etiā possumus dicere q̄ sicut ignis persicus ⁊ pruna differunt secundum magis ⁊ minus: ita ⁊ cancrena ascachil' ⁊ cstiomenus differunt secūdum magis ⁊ minus: ⁊ ideo sermo istorum. silicet cancrene ⁊ ascachili ⁊ cstiomeni est proportionalis illi sermoni de igne persico ⁊ pruna: quia sicut ignis persicus ⁊ pruna differunt secundum magis ⁊ minus sic cancrena ascachilus ⁊ cstiomenus. ¶ Et hoc si consideres bene habes differentiam inter cancrenam ascachilum ⁊ cstiomenum. ¶ Generantur ergo ista ex corruptione complexionis membri: vel ex prohibitione ipsorum spirituum vitalium non potentium transire ad ipsa membra vel etiam ratione vtriusq3. ¶ Si autē complexio mēbri sit corrupta remanet mēbrum ineptum ad recipiendum operationes anime. ⁊ ideo ad mortem tēdit que complexio membri corrumpitur ex eo quia medicus apponit ista apostematibus rem frigidiorem q̄ requirat dispositio membri quare constipatur membrum ⁊ p hibet spiritum venire ad ipsum: ⁊ hoc sepe accidit ambulantibus per niuem. ¶ Secūdo corrumpitur complexio membri: quia vlcera indigent sepe exiccatiōe: ⁊ medicus apponet oleum vel aliud: quare causaliter humiditas ex qua generabitur putredo multa corrumpens complexionem membri ⁊ non solum ex nimia inflammatiōe vel putrefactione corrumpitur membrum: sed etiam ex nimia calefactione ⁊ exiccatione ⁊ etiam ex mala qualitate materie que sepe venenosa est. ⁊ tu considera etiam in istis ⁊ alijs. ¶ Corrumpitur etiam membrū tertio vt dixit: eo quia prohibetur spiritus venire ad membrum que prohibitio fit duobus modis. vno modo a causa primitiua vt nimia strictura membri que strictura prohibet spiritū venire ad membrum. Alio modo ratione opilationis existentis in membro: ⁊ hoc etiam notum ē. ¶ Et ex hoc inferas: q̄ corruptio in mēbro fit tribus modis. ¶ Uno modo ratione corruptionis complexionis particularis ī membro. ¶ Secundo modo ratione prohibitionis aduētus spiritus ad membrum. ¶ Tertio modo ratione utriusq3. ¶ Dico q̄ cancrena est quando caro membri ⁊ cutis est corrupta p̄ parte: ⁊ tamen non est sic corrupta q̄ perdatur adhuc sensus membri. ⁊ tunc cancrena vocatur: fit autem cancrena non incipiendo: sed vt in plurib⁹ per viam consecutionis: quia consequitur ad apostemata dicta. ¶ Quando ergo vides apostemationem fuisse cum dolore ⁊ fuisse magnum ⁊ videris totaliter priuationem digestiō⁹ si modo dolor incipit minorari ⁊ pro parte tumor ⁊ color incipit alterari ad nigredinem vel viriditatem. tunc dicas locum ad cancrenam deuenire.

¶ Quando modo corrumpitur caro ita q̄ totus sensus carnis remoueatur tunc dicas fore ascachilum: ⁊ tunc corruptio est vsq3 ad os. ¶ Et quando locus incipit remollire ⁊ humectari ⁊ tensio remouetur tunc cancrena ī ascachilum transit ⁊ putrefactio confirmata ē. ¶ Quādo caro ⁊ ossa ⁊ nerui sunt corrupti tunc dicitur cstiomenus vt dixit albucasis: quia bestis hominis: ⁊ ex hoc patet: q̄ vnum istorum est via ad aliud, vnde cancrena est via ad ascachilum. Ascachilus ad cstiomenum: quare sub vno capitulo sunt situati. ¶ Et quādo in cstiomeno est fetor dicitur esse inseparabilis: ⁊ ex hoc arguas humorem forte grossum ⁊ acutum: perambulat ergo illa corruptio per membrum: sanum sicut ignis perambulat in lignis siccis.

¶ De cura cancrene. CA. XVI.

Cura cancrene tres habet intentiones. ¶ Prima est vitā ordinare. ¶ Secunda materiam antecedentem adequare. ¶ Tertia est locum corruptum ⁊ alteratum regere. ¶ Prima intentio completur cum frigidis: vtatur aqua ordei pane loto vtatur brodio galli narum alterato cum lactucis ⁊ maxime si fuerit febris: ⁊ debilis vel cum cucurbita vel agresta. Et vtatur lactucis cucurbitis ⁊ vino granatorum, vtatur etiam aliquādo tiriaca propter vapores vel fumos eleuatos ad cor. ⁊ etiam alijs cordialibus. ¶ Utatur aquis purificantib⁹ ipsum sanguinem vt est aqua fumi terre luporum borraginis buglose. ⁊ sic de alijs. ¶ Secunda intentio complexē cum flobotomia ⁊ alijs fiat flobotomia vt tibi videtur. Et in hoc regulam non pono: ⁊ vtatur mundificantibus sanguinis: vt diacatolicone cassia fistula tamarindis lupulis fumo terre polipodio. ¶ Sirupus cuius. Recipe sirupi simplicis acetosi. ʒ. ij. ⁊ distemperetur cum aqua endiuie lupuli ⁊ fumi terre. ¶ Solutiuū hoc. ℞. lectuarij succi ro. ʒ. ij. ⁊ distemperetur cū aqua endiuie. dosis potest esse maior ⁊ minor secundum virtutem patientis talem egritudinem.

¶ Tertia intentio completur eo modo quo dixit Auicē, in princi. apponatur defensiuum. qō sicut. ℞. boli armc. terre sigillate ⁊ incorporentur cum aceto ⁊ aqua ro. ⁊ fiat sub forma valde liquida eo quia ex se valde indurat tur. ¶ Alia defensiua possunt fieri per hunc modus. ℞. succi solatri vermicularis semperuine plantaginis lactuce enduie. ⁊ sic de alijs. apponantur hec circa locus: quia in parte sana. ⁊ multas alias formas ex te potes formare. ¶ Hoc facto cum nigredo apparet scalpella locum p funde cum flobotomo ⁊ flobotomare debes aliquoticns venas apparentes circa locum que parue sunt ⁊ appone postea sanguisugas si etiaz fuerit necesse: hoc facto quia scalpellatione facta laua locum cum aqua salsa vel aqua cineris ne sanguis congelatus maneat in loco. Et super locus pone emplastrum quod ex ccat ⁊ prohibeat putrefactionem. Et tale emplastrum est hoc. ℞ farine fabarū orobi. aā. permiscentur cum sirupo acetoso ⁊ parum salis ⁊ fiat emplastrum. Et secundum Guidonem semper bis in die laua cum aceto calido. omnia ista prohibent putrefactionem. Ego consueui semper lauare cum urinio. ¶ Auicē. dixit etiam. acetum prohibet aduentum apostematis ⁊ ambulationem cancrenax: ⁊ subdit. prohibet ambulationem ois apatis. Et dixit etiam. quando ex rapha no fit emplastrum cum melle eradicat vlcus cancrenatū integrē: ⁊ similiter operatur super impetiginem. ¶ Gal. dixit. decoctio lupinorum confert cancrenis ⁊ vlceribus ⁊ valet moris. ¶ Dia. dixit. q̄ farina lupinorum curat eā crenas ⁊ vlcera mala ⁊ pessima ⁊ desiccat absq3 mordicatione. ¶ Guiel. de va. dixit. q̄ consilio Auicē. expertus est dictam decoctionem super cancrenas ⁊ prohibet putrefactionem ipsarum siue corruptionem. ¶ Dia. dixit. etiam ex spongia madefacta ex cinere ramorum ficus cā crene curantur. ¶ Et si illa non valent super locum pōat salsamentum siue vnguentum egipciacum cuius hec est recepta. ℞. floris cris aluminis mellis accti. aā. partes equales. misce ⁊ fiat vnguentū ⁊ ponatur super partem lesam. Carnem nāq3 malam cadere facit ⁊ prohibet putrefactionē ratione siue siccitatis. Et secundum q̄ tu vis ipsum forte augmenta medicinas in ipsum ingredientes: quia appone plus de cris flore. ⁊ tu hoc considera. Et

quia hoc vnguentum causat escaras debes ipsam caute remouere maxime propter venas ⁊ artarias ⁊ neruos ⁊ cam moueas secundum q̄ est necesse: ⁊ aliqui mouēt eā cum assungia ⁊ aliqui cum rasorio non multum inciden te: caute tamen, ⁊ cum vncino capiendo escarā: quia car nem malam tam ericcatam ab vnguento, Et appōes sal samentum toties quoties est expediens ⁊ toties esca ram remoucas quoties ipsum apponis, Et consueui sē per remota escara locum lauare deinde ericare. Deinde salsamentum apponebā: ⁊ hoc facio donec magna pars carnis corrupte sit remota. Et si fiat etiam decoctio ro, gallarum ⁊ camo. ⁊ cum illa lauetur modo dicto ē vtile. ℂ Remota escara valet hoc. ℞. mellis lib. 5. vitello. ouo crudorum numero quatuor. fa. ordei quod sufficit ad in spissandum ⁊ fiat emplastrum ⁊ ponatur super locum. Ego autem consueui apponere succum apij: ⁊ est bonus mundificatiuum cum farina ordei hoc facto ꝯsolida locum secundum q̄ tu vides necessitatem ⁊ dispositionē membri: ⁊ hoc stat in discretione tui, Et primo tamen mundificetur locus cum mundificatiuo de apio dicto in capitulo de igne.persico.

ℂ De cura aschachili. CA. XVII.

GRa Aschachili. Quo ad p̄mam ⁊ secundam intentionem conuenit cū cancrena. Sed quo ad tertiam ista conferūt ⁊ fiunt quando vides carnem corrumpi.

ℂ Emplastrum hoc conuenit in principio aschachili ⁊ in principio cancrene. ℞. farine fabarum farine ordei: seminis vrtice aā. 3. i. conficiantur cum suc co absinthij ⁊ cum melle ⁊ fiat emplastrum. ℂ Aliud Aui cē. quod conuenit ad remouendum humiditatem in prin cipio. ℞. aristo, ro. gallarum cipressi ⁊ mumie myrrhe aā. partes equales pulnerizentur omnia ⁊ super locus po nantur. ℂ Aliud Auicen. draganti colcotar ⁊ distempe retur cum aqua solatri ⁊ infundatur pecia ⁊ ponatur su per locum. ℂ Hoc autem Galieni defensiuum ponatur in parte sana. ℞. olei rosa. ʒ. iiij. cere. ʒ. ij. ⁊ incorporētur illa ⁊ cum infrigidata fuerint addatur ceruse lote. ʒ. ß. de inde addatur granum. i. opij. ⁊ iusquami pulueriz ati.

ℂ Si caro fuerit corrupta: ⁊ vis eam remouē valet hoc Guidonis ⁊ theodorici. ℞. arsenici granum. i. vel. 5. ve tibi videtur ⁊ dissoluatur cum aliquo aliquore in eo bal neetur pecia ⁊ ponatur super locum vel ponatur arsenici gra. 5. sine aliquo liquore. ℂ Aliqui mouent eam cū tro ciseo vel calidiconis andracarōis super ius posito vel cuz ferro ignito. ℂ Si vis escaram remouere vel dolorez mi tigare: valet hoc vini. ℞. farine ordei fenugreci: seminis lini. maluauisci. aā. bulliant ⁊ ponatur super locus ⁊ esca ram remouet ⁊ dolorem mitigat. Guido cuz butyro esca ram cadē facit. ℂ Si vis mundificare remota escara va let hoc. ℞. mell'. lib. 5. vitellorum ouorum crudorum nu mero'. iiij. far. ordei quod sufficit ad inspissandum'. Aliq tamen addunt facto hoc per tres dies paruz myrrhe ele ctc in hoc emplastro aā appositionem emplastri lauetur locus cum aceto semper, ⁊ causa est nota. ℂ Auicē. dixit lens coquatur ad expestionem cum aqua marina. Et idē dixit de lupino. prohibet nāqz augmentum putre factionis. ℂ Dia dixit. olive silucstris folia cathaplasma ta adhibita cum melle detergit ⁊ consumit: ⁊ dixit folia rubi masticata idem faciunt. ℂ Et ego dico quod fer vi ni cum alumine. aā. etiam siccant aschachilum ⁊ alia vl cera difficilia: ⁊ non mirum: qua tanta est caliditas ⁊ sic citas fecis vini q̄ ventrem soluit ⁊ hec est medicina solu tiua yspanorum: ⁊ vetule docte quando soluere ventres volunt ponunt parum de eo in ferculo. Gall'. sic di xit delitiosi vtuntur eo ad aschachilus ⁊ putredines ⁊ ad vlcera male morigerata. ℂ Et it libro de cuchimia. vti mur in hoc casu cipresso cum farina frumenti non cribel lata. Et Gal'. dixit. q̄ fiat cum farina ordei ⁊ credo me lius. ℂ Apulcius dixit ad istas passiones ⁊ ad vuricis cōmunes tarmentilla aceto decocta ⁊ trita ⁊ corpori ap posita aschachilos ⁊ omnes vuricies remouet mirifice. Et potata omnes vuricies tumores exprimit. Radix pē tafilonis decocta cum aceto ⁊ superposita valet: ⁊ idez fa cit ruta cocta cum aceto ⁊ oleo. ℂ Guilicl. de va. nos fu mus experti ad predictas egritudines succum coriandri ⁊ fumus permiscentes cum melle ⁊ oleo: demum super emplastramus medicamen quod remouet putrefactionē ⁊ putredinem ⁊ sanum conseruat. ℞. viridis eris mellis ⁊ aluminis. aā. partes equales. ⁊ superponatur. ⁊ est vu guentum egyptiacum: hoc facto mundifica ⁊ incarna lo cum vt in alijs est sepe dictum.

ℂ De cura cstiomeni. CA. XVIII.

DE estiomeno est membrum cor ruptuz quare tu debes ipsum secaꝛ cum serra parua vsqz ad partem sanam, deinde debes ipsum cauteri zare propter corruptionem ⁊ ad alterationē in loco remanente cum igne vel alio modo. Et debes ꝺ fensiuum in parte sana apponere dictum superius in cu ra aschachili. ⁊ potes etiam cauterizare cum pulueribus affodillorum aut cum a qua fortī: cum qua separatur au rum ab argento. aut cum alijs medicinis superi? dictis deinde remueatur escara: demum equetur. Q: si ipso equato super ipsum non generatur caro: cum pul. aristo yrcos: quia locus est valde siccus: ideo medicina genera tiua carnis debet esse valde sicca vt apparet ab Auicen. in tractatu de vulneribus. hoc facto sigilletur locus cuz vnguentis sigillatiuis. vel cum pulueribus vt tibi videt.

ℂ De carbunculo. CA. XIX.

IAcet moderni vocent alto in carbunculum ⁊ antracem: tamen inter carbūculum ⁊ an tracem secundum aliquos inuenio diferen tiam eo q̄ antrazem a materia venenosa, sed magis venenosa est illa que facit antracem differunt ergo solum secundum magis ⁊ minus. ℂ Alij aliter di xerunt q̄ non differunt: sed dicitur carbunculus: quia carboni assimilatur vt in pluribus: ⁊ dicitur antrax: quia anteriora querit. quia cor. ℂ Isti autem carbunculi sunt triplicis: quidam sunt nigri. quidam sunt rubei. ⁊ quidā sunt citrini: ⁊ quidam fusci cum ampula apparēte. dein de cum escaris. ℂ Carbunculus niger fit a materia me lencholica adusta: q̄ peior omnib? : ⁊ qua materia ine pta est resolutioni ⁊ venenosa. ℂ Rubeus fit ex materia sang⁹ adusta: ⁊ quia humor iste ex quo fit inter alias est humor magis benignus iste talis carbunculus est min? malus alijs. ℂ Citrinus ⁊ fuscus fit a materia colerica adusta. ⁊ qa hec materia mediocriter se habet iter istos. ℂ Accidit autem altoin in locis emunctorijs: ⁊ a nigro pauci euadunt. ℂ Si i locis emunctorijs fiunt vel i alijs locis prope cor. ℂ Et saluus oīm a quo plures euadūt est rubeus: ⁊ accidit ēt in alijs locis. ℂ Accidit ēt spāli ter tempore pestis in autumno maxime tempore in quo humores magis aduſti sunt q̄m in alio aliquo tempore reperitur de materia carbunculi. Et quo patent signa al thoin siue carbunculi. ℂ Pro quo tamē considera si al thoin fuerit cum vomitu ⁊ somno profundo: ⁊ cum sub mersione pulsus: ⁊ si cū illo fiant estuatio ⁊ sudor fortis ⁊ alteratio coloris arguas mortē: ⁊ hoc si illa signa plu rima apparuerint. quoniam signum est materiam resu dare ad cor per venas pulsantes: si nullum fuerit horum arguas bonum. ℂ Iterum nota q̄ si carbūculus appa ruerit in febre aliqua acuta arguas mortem: ⁊ hoc si fe bris sequatur ad carbunculum siue carbunculus ad fe brem. Et hoc notauit Ypocras in primo pronosticho rū cum dixit. Si vero fuerit antrax vel carbunculus si ue pcesserit siue superuenerit opus rei. Et ratio quoniaz significat materiam corruptam ⁊ venenosam esse in ve nis que facit febrem, quare arguamus mortem. ℂ Un

de tamen nota q; si ratione caliditatis carbunculi ad carbunculum sequatur f febris. nō tamen est signum mortale sicut si ad febrem sequatur carbunculus: sic q; febris fit causa carbunculi mortem arguimus: ⁊ tunc considera carbunculum: quoniam cum tu videris ipsum exiccare ⁊ non proijcere: quando proijcere debet: arguas mortem: ⁊ signum verissimum est: quoniam arguis debilitatem virtutis non potentis illam materiam regulare. qua re ergo sequitur malum vel mors.

¶ De cura carbunculi. CA. XX:

¶ Cura istius carbunculi habet quattuor intentiones. ¶ Prima quidez est vitam ordinare. ¶ Secunda est confortare cor. ¶ Tertia est materiam antecedentē euacuare. ¶ Quarta est materiam coniunctam gubernare.

¶ Prima intentio completur cum administratione serrerum non naturalium. primo ergo comedat res frigidas dictas in alijs capitulis sicut sunt lactuce vinuz granatorum vtatur ptisana ordeacea. Et si fuerit febris ⁊ debilis vtatur brodio gallinarum alterato cū cucurbita vel agresta: ⁊ sic de alijs. Et si virtus fuerit fortis dentur lētes excorticate cum aceto vinum eius sit vinum granatorum aut aqua ordei cum succaro rosa. vinum aquosum competit in hoc casu. ¶ Dormiat parum ne ratione somni materia reuocetur ad partes intrinsecas: ⁊ hoc est notum ab omnibus. ¶ Aer eius sit alteratus cum aceto vel aqua ro. vel cum istis simul mixtis. ⁊ alteretur etiam cuz folijs vitis: salicis violarum rosarum nenupharis aquatici. Et vtatur tiriaca de mane aliquotiens. ¶ Et lanphrancus dixit mirabilia de vsu eius ⁊ quantitas est. ʒ. ij. vel. ʒ. i. ʒ. semper sit letus sine tristicia: ⁊ ira: quoniam vt dixit Gal'. tertio tegni iuxta virtutem. ¶ Et in omnibus rebus alijs non naturalibus bene se habeat: ⁊ honesto modo se habeat ⁊ viuet. Regantur ergo isti conclusue vt reguntur pestiferi. ¶ Ego autem consueui in istis ⁊ pestiferis alterare cibaria sua per hunc modum. ℞. boli armeni sumatur: ⁊ ponatur in pecia albissima vel insindone ⁊ bulliat cum carnibus suis vel cum ferculo donec ferculum fit decoctum. postea capiatur pecia ⁊ exprimatur super brodium vel ferculum postea proijciatur pecia ⁊ quod est intus facta expressione ⁊ nota q; interiora ꝓhibentia putrefactionē sunt ista superi⁹ dicta.

¶ Secunda intentio completur cum confortantibus cor ⁊ valet hoc epithima. ℞. corallor. al. ⁊ rubeor. ro. ru. sandalor. albor ⁊ rubeor. spodij aā. ʒ. ʒ. cāphore gra. ij. ⁊ misceant cū aqua ro. melliss̄e bugloss̄e ⁊ sup cor ponat̄ cum pānō de grana. ¶ Ihirānus dixit hoc odorifer valere. ℞. rosar. sandalor. aā. ʒ. i. cāphore par ⁊ misceantur cuz aqua ro. in amplastra ⁊ fiat odoriferum. ¶ Electuarū cordiale. ℞. diabuglossati diaboraginati succhari ro. aā. ʒ. i. ⁊ misce ⁊ fiat electuarium cordiale. ¶ Item aqua buglosse mellisse ⁊ boraginis ⁊ acetose debēt permisceri cū vino ⁊ ipsum limphare vel permiscere cum aliqua alia aqua in lebete ⁊ secum bulliat parum. ¶ Item valet confectio placa. pulueris cordialis descriptionibus comunibus illa nota sunt omnibus.

¶ Tertia intentio completur cum flobotomia ⁊ solutiōe ventris. ¶ Flobotomia fiat in ꝓncipio principiante per partem oppositam vt precipiunt doctores: eo quia materia nō est flura in loco ⁊ in aug°. ⁊ in alijs temporibus: fac flobotomiā de eadē parte. q; tunc ē intētio tua euacuare materiā a loco in quo est ⁊ extrahere. Solutio vētris. ℞. ro. tamarindor. mirabola. citrinor. indor aā. ʒ. ʒ. bulliant ⁊ in illa bullitura distemperetur electuarium succi ro. ʒ. i. ʒ. vel. ʒ. ij. ¶ Sirupus. ℞. sirupi endiuie vel simplicis acetosi vel de citro. ʒ. ij. sed de citro ē melior. ⁊ distēperet̄ cū aq; mellisse ⁊ bugloss̄e boraginis vel endiuie vt tibi videtur. ¶ Guido aūt laudat tiriacā cū aqua scabiose vel cū decoctiōe eius ante prandiū per sex horas.

¶ Quarta intentio cōplet̄ cū defēsiuis ⁊ emplīs: ⁊ valet ꝑ defensiuū. ⁊ est Guil'. de saliceto. ℞. pecia perforata i medio scōm quātitatē carbunculi. ⁊ balneet̄ hec pecia ꝙueniūt etiā alia defensiua superius dicta. ¶ Aliud defēsiuū. ℞. olei ro. olei de mirto nenufaris mastichis. aā. ʒ. ʒ. ⁊ addat̄ par cere ⁊ aceti ⁊ fiat vnguētū. hoc defendit prē sanā ⁊ multa alia eiusdē forme possunt fieri. ⁊ tu ꝓvide. ¶ Hoc mō facto si materia fuerit mala valde ⁊ nō dederit inducias: debes mortificare cū arsenico mō dicto i cācrena. qō cognosces ex dictis supra in isto capitulo ⁊ maximū iuuamētū ihz in hoc vel cū aq; forti mortificare. ¶ Et multi in mortificando carbūculū multa ponūt. ¶ Alij apponunt radicē vitis albe: aliqui apponunt apiū risus. ¶ Aliqui apponunt ciclamē ⁊ multa acuta ⁊ in. tātū q; ꝓuocat aborsum. Aliqui apponūt viride eris. Aliqui faciunt cauteriū ex cinere cerri. alig faciunt isto mō. ℞. calcis viue lib. ʒ. arsenici sublimati. ʒ. i. saponis nigri quātū sufficit vt debite misceant̄. Aliqui apponūt calcem viuam cum sapone. Aliquj capiunt candelam ⁊ faciunt ipsam cadere ignitam guttatim super locuz ⁊ est modus Guil'. de saliceto. Et multi alij modo sunt vt patet a doctoribus. ⁊ in appositione istorū considera locū: honorem tui. ⁊ hoc sufficit ne membrū ꝺstruatur ex istis. ¶ Emplastrum qō remouet dolorē ex cauterio causatuz ℞. farine ordei lini fenugreci: maluauisci ⁊ bulliant i aq; ⁊ ponantur super locū si vis videre si carbūculus sit mortificatus respicias cum: quoniā in circūferentijs ei⁹ cauſabitur circulus quoniā separatio carbūculi a parte sana est: ⁊ tunc debes apponere putrefactiua. quia assungia vt remoueat̄ ista caro putrida. ¶ Et si videris vesicationē circa locū: q; ꝑpe carnē sanā fieri dicas carbūculū nō fore mortificatū: imo adhuc augetur: quod indicant vesice. ¶ facta mortificatione sic cū predictis si mēbruz aliqō nō te impediat in appositione istarū rerum cōsolida locū ⁊ abstergas primo cū mundificatiuo de apio iā dicto in capitulo de igne ꝓsco: deinde icarnes ⁊ ꝙsolides. ¶ Ego aūt consueui mundificare solum cum succo apij. quia mirabilē mundificationē facit. ¶ Si materia dederit inducias ⁊ non sit maligna multū obseruata prima intentione ⁊ tertia debes scarificare locū. ⁊ ipsuz lauare cū lixiuio vel aq; calida ne sanguis super locū cōgeletur hoc facto ponatur hoc emplastrū super locum: ⁊ est Auicē.

¶ Recipe ficuum fermēti butiri partes equales salis triti paruz misceantur adinuicem ⁊ fiat emplastruz. aperit enim ipsum. ¶ Ad idem theodorici. Recipe vitellum oui vnū vel duo cū sale trito ad modū emplastri ⁊ ponat̄ de super. ¶ Ego autem consueui cum istis: quia cū vitello ouj trito sale puluis consolide maioris ⁊ omnino cōducere bene in mortario facio ⁊ remanēt in forma vnguēti ⁊ vidi mirabilem. ¶ Aliud Bruni. ℞. ficus pigues ⁊ cū sinapi ⁊ oleo de lilio terantur in simul: ⁊ valet vue passe cū oleo ⁊ sale trite. ¶ Aliud rogerij ⁊ theodorici. ℞. consolide maioris ⁊ pista inter duos lapides ⁊ ponatur sup locū ꝛ secundū antiquos mortificat a ꝓprietate. qō sepe fec ⁊ vsdi fecere. ¶ Aliud secundū quatuor magistros. ℞. scabiosam ⁊ ipsam tritam bibat dico q; ipsa insensibiliter resoluit ista apata ⁊ alta intrinseca. ¶ Aliud Rainerij. ℞. Radicū apij ramor. scabiose rostri marubij. fafrumēti se. lini mellis assungie veteris coquant̄ oia cuz vino ⁊ fiat emplm. ¶ Aliud Guil. de saliceto. ℞. Armoniaci. ʒ. i. terbēt̄me. ʒ. iiij. dissoluant̄ ista ad ignē ⁊ icor pozēt̄ cū mellero. ⁊ farina fenu. ⁊ sc. lini. ¶ Ysaac dixit fermētū cū sale ⁊ oleo tēpatū carbūculos maturat ⁊ aperit. ¶ Dia. dixit. sterc⁹ columbi cū aceto tritū rūpit carbūculos. ¶ Ihirānus dixit. stercus passeris cū adipe porci no inūctū carbūculos frangit. ¶ fidelis dixit. arnoglossa viridis vel sicca supposita antraci sanat illū. ¶ Auicē. dixit. san tonicū sanat apata siue sedat apata siue carbūculū ⁊ phibet estiomenū. Serapio dixit radix affodilor cogit̄ cū fece vini ⁊ fiat emplastrum cum ea confert vlce

ribus sordidis corrosiuis ⁊ carbunculo. ℂ Et dixit etiaꝫ. semẽ nigelle miscẽ cũ antiqua vrina ponẽ sup verucas ⁊ carbunculos ⁊ aufert. ℂ Et dixit q̃ ossa cũ nitro ⁊ ruta ⁊ melle mixtis suppositis carbunculo ẽ ꝑsidium singulare. ℂ Et dixit. emplin factũ ex coriandro cum melle ⁊ pas sulis carbunculis confert. ℂ Guil. de varignana notabile habemus ⁊ exptũ ad carbunculũ cinerẽ bullitũ in oleo ⁊ impositũ vsqꝫ ad ruptura apatũ: postea curetur vt alia vlcera. ⁊ hoc vidi operari ⁊ opatus sum. ℂ Dicunt etiam alij q̃ si detur patienti ad bibẽdũ palma xp̃i subito sana tur carbũculus. ℂ Et similiter dicunt ab experti̇ssimis. q̃ si consolida minor illa que dicit ab aliquibus herba ven ti ⁊ ab aliq̃bus vocatur vincetosego: ⁊ apud nos est mira bilis si tritetur iter duos lapides furnales ⁊ sup locũ po natur diuino miraculo antracẽ iterfecit. ℂ Apulcius di xit q̃ eodem modo fit hoc consolida maiori. ℂ Et dicitur ẽt q̃ idem facit scabiosa ⁊ apiũ risus ⁊ pes columbinus. ℂ Experti̇ aliquorum socioꝝ. ℞. cantharidaꝝ combusta rũ olei ⁊ saponis ⁊ dissoluatur cũ isto capitello. ℞. cine ris quercus quo isti tinctores vruntur partes. 4. calcis p tes. 6. misceantur ⁊ cũ predictis suppona tur: ⁊ tunc circa locũ ponaẽ hmõi emplm. ℞. succi plãtaginis maluciana. ⁊ inspissẽ cum puluere ceruse ⁊ corticis papaueris ⁊ ca momille ⁊ agrimonie ⁊ farine ordei ⁊ medulle panis. qui bus addatur ex oleo ⁊ assungia sicut videẽ necesse. ℂ Si carbũculus fuerit i mamilla debes facere hoc emplastrũ ⁊ ponere retro spatulas. ℞. sandalorum ru. ʒ. ij. ro. ru. ʒ. iij. camphore. ʒ. j. farine ordei lib. 5. puluerizentur opti me ⁊ incorporentur cuꝫ aqua ro. ⁊ aspergatur emplastrũ cum aceto vini ⁊ ponatur in parte posteriori vt cor cõfor tetur. ⁊ semper circa locũ apponatur defensiuum iam di ctum vt tibi videtur ⁊ in alijs fac vt tibi videẽ vt dictum est. ℂ Et nota q̃ de carbunculo non ponitur proprie cu ra augmenti: q̃ hec materia nõ est apta resolui. ℂ Dicũt qui ponunt curã augmenti ipsam esse aptã ꝛesolutioni: ⁊ ideo ponunt curã augmenti. Sed q̃ hoc non credo imo hec materia semper saniatur. vt videtur velle Aui. in capi tulo. q̃ insequor: iõ curam augmenti non pono: nec aui. etiam ponit: ⁊ hec de capitulo.

ℂ De bubone. CA. XXI.

APostemata glandosa idest q̃ fiunt in locis glandosis fiunt multis modis: vno modo q̃ repletio est in toto: ⁊ tunc natura regitiua transmittit ad partes il las tãꝫ ignobiles ptes: quare generatur bubo. ℂ Alio modo fit hocapa: eo q̃ in mbrorũ aliquo principali erãt supfluitates que virtute expulsiua membri repellũtur ad illa loca emunctoria deputata a natura: vt supfluitates il lorum mẽbroꝝ principaliũ recipiat: quare tũc fit bubo. Et hoc sequiẽ corrolarie q̃ ls repletio non sit in toto stat bubonem fieri. ℂ Alio modo potest fieri bubo ratione vl ceris existentis in aliquo loco: q̃ in pede. quare ratione duo lotis currunt materie ad locum inuenientes concauitates inguinis imbibunẽ: quare ⁊ tunc fit bubo ⁊ faciũt illic morã: ⁊ similiter ꝓtingit i vlceribus virge: q̃ habentes nõ scientes operari incontinenti confortant virgã cuꝫ stipticis: quare materia ad istum locũ fluere non potest: ⁊ in concauitate inguinis teneẽ: quare vt in pluribus ex vlcere virge segtur bubo. Et ex hoc segtur q̃ nisi fiat eua cuatio vniuersalis non debemus apponere repercussiua in vlcere virge. ergo euacuatio securat nos ab isto nocu mento. ℂ Nota secundo q̃ in pluribus illa apostemata sunt calida: apparẽt ẽt multa frigida: vt vidi ⁊ curaui spe cialiter ista q̃ fiũt sub ascella ⁊ inguine. illa aũt q̃ sunt post aures vt in pluribus sunt frigida: ⁊ de frigidis non fecit mentionẽ: q̃ quasi cadẽ est cura prout fiũt in istis locis. ℂ Notandum tertio q̃ apostemata diuersificantur mul tum secundũ loca: vnde si ista apostemata fiunt in alio lo co alia cura indigent ⁊ vex est. ℂ Quarto nota q̃ illa apo stemata que fiunt sub ascella quasi semper ad saniem de ueniunt: eo q̃ materia illa est calidior alijs: ⁊ partes etiã sunt calidiores: ⁊ non mirum. Si ista materia est calidi or q̃ in pluribus est superfluitas cordis: ⁊ partes etiã sũt calidiores q̃ magis appropinquant calori fortiori qꝫ ille materie que currunt ad inguinem: quare non ita veniũt ad saniem: quia non sunt ita calide: quia sunt super par tes epatis: quod non est ita calidum sicut cor quare sepe resoluitur ista materia aut resudat ad vias vrine ⁊ egre ditur ⁊ tunc non saniatur. Illa autem critura que fit i col lo. i. post aures est tardioris resolutionis ⁊ maturationis ⁊ minoꝝ accidentium: eoq̃ est frigidior ⁊ grossior. modo materia frigida tardius resoluitur ⁊ maturatur calida. q̃ re ⁊c. ℂ Iterum istoꝝ apatum quedam sunt mala ⁊ vene nosa vt in peste videtur: ⁊ quedam non mala multum ne qꝫ venenosa: vt extra pestem ẽt est videre: ⁊ ista duo apo stemata indigent cura diuersa vt est notum. ℂ Signa nõ pono ls cause sint posite: q̃ signa sunt nota ex loco q̃ apo stema quod est in illo loco bubo vocatur. ℂ Unde tñ cõ sidera si materia sit frigida vel calida. q̃ si fuerit calida co gnosces ex eminentia eius satis magna ex veloci apparẽ tia apostematis ⁊ ex rubedine: ⁊ per oppositum erit si fue rit frigida: q̃ nullum illorum erit.

ℂ De cura bubonis pestiferi. CA. XXII.

APcipio a cura bubonis pestilentis lis: ls aui. non faciat mẽ tionem. ℂ Cura ista hꝫ quatuor intentiões. ℑ Prima est vitam ordinare. Scda est materi am peccantem euacuare. Tertia est cor con fortare. Quarta est materiam existentem in loco remoue re ⁊ extrahere.

ℂ Quo ad primam intentionem secundam vel tertiaꝫ ea dem est intẽtio sicut ⁊ in carbunculo dictum est: saluo q̃ ventose in hoc apponuntur super locum ⁊ sacrificat. De inde reponitur ⁊ extrahitur sanguis cum ventosis ⁊ faci mus in principio hoc ls in carbunculo aliquoticns pos set fieri. Ego consueui in hoc casu habere bolum armenum pistatum ⁊ cribellatum ⁊ inuoluere parum ei⁹ i sin done vel pecia ⁊ facere bullire i lebete. deinde exprimo pe tiam ⁊ totum quod est in specia proijcio: ⁊ hoc facio. q̃ hoc mirabiliter prohibet putrefactionem. ℂ Consueui etiam dare pillulas de bolo armeno propter hnac cau sam ⁊ facio lauare ipsum cum vino maluatico in scutella vitrea. demum post lotionem extendo cum creta scutel lam ⁊ cum fuerit prope exiccationeꝫ facio pillulas ⁊ vsui reseruo: ⁊ do eas. habens tamen stomachuꝫ frigidum se pe de eis recipiat.

ℂ Quarta intentio completur per appositionem empla stri attractiui. q̃ in hoc casu attrahimus extra. quantum possumus. ℂ Emplastrum attractiuus. ℞. farine fe. lini. camo. añ. ʒ. ij. ficuum siccarum numero. r. fimi columbi ni. ℳ. i. assungie parum ⁊ incorporentur cum oleo ð ane to ⁊ de camomilla vel de lilio ⁊ fac emplastrum. ℂ Aliꝺ ad idem. ℞. melilloti fenugreci seminis lini. añ. ʒ. z. suc ci lapacij parum. sinapis. ʒ. j. misceantur omnia ⁊ incor porentur cum oleo de aneto ⁊ de camomilla ⁊ fiat empla strum. ℂ Aliud ad idem. ℞. farine ciceris farine lupini. seminis li. camomille. añ. ʒ. j. apij. ℳ. j. sq̃le paruꝫ fimi columbini. ℳ. 5. misceantur ⁊ incorporentur cum oleo de aneto ⁊ fiat emplastrum. ℂ Consueui etiam apponere ventosas cum sacrificatione super locum ⁊ bene vidi suc cedere. ℂ Cum materia fuerit attracta in loco maturenẽ cum emplastris que ponuntur cum medicinis maturan tibus que dicentur in proprio ca. hoc facto aperiatur locus ⁊ extrahatur sanies ⁊ pes eius secundum possibilitatem ⁊ necessitatem. ℂ Et si contingat locum cancrenare: qꝺ sepe vidi: quia sepe materia est ita maligna q̃ ipsa corrũ pit membrum: recurre ad capitulum de cancrena: ⁊ cures vt tibi dictum est.

ℂ De cura eiusdem non pestiferi. CA. XXIII.

Cura huius tres hȝ intentiones. ℭ Prima ē vitā ordinare. ℭ Secūda est mām antecedentes euacuare. ℭ Tertia ē mām cōiunctā corrigere. ℭ Prima intentio completur cū debita administratione ser rex non naturalium cibus sit bonus ⁊ temperatus in quātitate: sit quietus quantū potest: quoniam ex motu materia attrahitur ad locum.

ℭ Secunda intentio completur cum flobotomia ⁊ solutione ventris: fiat flobotomia semper: vt materia diuertatur. ℭ Purgatio sit talis. Recipe pillularum aggregatuarum, ʒ. j. reformentur ⁊ fiant pillule septez ⁊ dentur. Euacuant enim indifferenter omnem humorez. ℭ Item etiam diafinicons, ʒ. 5. quia etiam indifferenter euacuat materiam colericam ⁊ flegmaticam. ℭ Syrupus sit secūdum necessitatem materiei: quia si materia sit calida syrupus frigidus conuenit: si mā: mixta: mixtus conuenit.

ℭ Tertia intentio completur hoc modo: in principio conueniunt ista. Recipe olei de camomilla de aneto pingue dinis gallīne ad libitum: ⁊ incorporentur cum cera ⁊ fiat vnguentum: vel cum oleo ⁊ fiat unctio: vt tibi videbit. ℭ Et nota: qȝ in isto casu repercussiua non conuenīt: qz pellerctur materia versus principale membrum: qđ esset tumorosum: neqȝ medicine debent esse nimis calide: quia traherent materiam ad locum nisi corpus fuerit mundū. Recipe farine ordei olei oliue aque ⁊ parum salis ⁊ ex oībus istis fiat emplastruz. ℭ Et si dolor fuerit in loco mitigetur hoc modo. Recipe olei oliuarum parum salis. ⁊ misceantur: ⁊ ponantur super locum mitigat dolorem.

ℭ Cura status vbi materia est apta resolui. Recipe farine ordei seminis lini. ana. ʒ. j. armoniaci. ʒ. 5. misceantur omnia ⁊ incorporentur cum oleo de aneto ⁊ de camomilla ⁊ ponatur super locum. ℭ Aliud. Recipe farine camomille melilotꝰ fenugreci: seminis lini. ana. ʒ. j. bulliant ⁊ incorporentur cum oleo de camomilla ⁊ fiat emplastruz. ℭ Ego autem facta purgatione vniuersali iterum continuata cum pillulis communibus cum spongia balneata in lixiuio cum modico sale curaui sepe sine incisione.

ℭ Aliud quod conuenit viaquilon cum gummis ⁊ cōuenit: quia humectat ⁊ resolut: ⁊ recepta habetur inferius in capitulo de scrophulis. ℭ Si autem materia non resolueretur: sed sanaretur: quod cognosces quia locus esset rubeus, tunc conuenit hoc maturatiuum si materia fuerit frigida. Recepe lilij ⁊ coquatur sub pannis alleorum capita duo: ⁊ coquantur camomille seminis lini farine silliginis fenugreci terbentine mellis. ana. ʒ. 5. misceanē omnia ⁊ incorporentur omnia cum oleo de aneto de camomilla ⁊ fiat emplastrum. ℭ Deinde facta maturatione incidatur ⁊ extrahatur sanies ⁊ mundificetur ⁊ in loco caro generetur ⁊ consolidetur. ⁊ etiam de vlceribus patet. finis ergo sit. ℭ Cure apostematum calidorum sm ordinem Auicen. Sequitur modo de exituris secundum eiusdem ordinem.

ℭ De exituris apatis ⁊ dubeleth. CA. XXIIII.

Sequuntur isti tres termini exitura apostema ⁊ dubeleth ⁊ ista se habent secundum ordinem: quia apostema dicitur esse in plus ꝯ dubeleth. Et dubeleth i plus se habet: ꝯ exitura. ℭ Apostema autem dicitur de omni tumore manifesto vel immanifesto: quia multi sunt tumores immanifesti: vt patet de tumore qui fit in osse cū apostematur: vt vult Auicenna. secunda primi. ℭ Dubeleth autem dicitur de omni apostemate in quo est concauitas manifesta cum solutione continui intrinseca vel extrinseca.

ℭ Exitura autem dicitur de apostemate generante saniē. Et ideo quelibet exitura est de per se: vel de per accidēs: de per se autem dicitur: quia fit a materia calida que putrefit. Exitura autem de per accidens est illa que fit vl fit percalefit a materia frigida que putrefit: vel supercalefit. Et ideo supercalefit: quia omne quod putrefit caliditatē acquirit: quia cum materie frigide putrefiunt generāt rubedinem. ⁊ malam complexionem calidaz in loco. ℭ Exiture aliquando fiunt incipiendo: sed per viam consecutionis ad aliquid aliud. ipsa incipiendo fiunt quando materia cito congregatur ⁊ in saniem conuertitur: neque aliquo modo spectat ad resolutionem qualiter fiat: non incipiendo patet ex dictis.

ℭ De signis exiture calide. CA. XXV.

Exiture calide sunt hec signa. ℭ Primum signuz est materia: que debet congregari cito congregatur ⁊ cito venit ad statum. ℭ Secūm signum est: quia locus cito rubescit. ⁊ cum locus rubescit signū est generationis saniei. ℭ Tertium signum est eminentia illius apostematis: efficitur valde acuta. ⁊ signum est qđ vultum pineale acquirit: ⁊ hoc non fit nisi a caliditate. ℭ Quartum signum est dolor valde intensus. quia materia est multum mobilis ⁊ valde acuta ⁊ mordicatiua.

ℭ De signis exiture frigide. CA. XXVI.

Exiture frigide signa sunt b. ℭ Primum signum est in materia que debet aggregari tarde deuenit ad statū: quia materia est valde immobilis. ℭ Secūdum signum est locus tarde rubet ⁊ non rubet nisi in longo tempore: quia materia ē inepta digestioni. ℭ Tertium signum est locus in tali apostemate vl exitura non apparet eminentia: sed quedam planicies: quia materia est grauis ⁊ querit locum depressum: ⁊ nō supremum. ℭ Quartum signum est paucitas doloris ⁊ ex istis potes considerare: quoniam materia est mixta ⁊ vincenti dabitur dominium. vt patet intelligenti: ⁊ cum videbis locum rubere in istis exituris arguas materiam sanari ⁊ tunc appone putrefactiua: isto modo sunt pauci doloris ⁊ grauis motus ⁊ ideo interiora querunt. s. materie frigide. ℭ Iste exiture aliquando sunt extrinsece. aliquando intrinsece. ℭ Istarum exiturarum intrinsecarum laudabilioꝛ eruptio est illa que ē ad ventriculuz proprium. i. concauitatem propriam ratione cuius materia debito mō potest purgari: ⁊ deterioꝛ eruptio est illa que ad interiora ē: id est que est ad vias exituum: ⁊ tunc sanies corrumpit illud super quod vadit ratione sue nitrositatis ⁊ putredinis. ℭ Alia exitura est que rumpit ad vtrunqz latus quia rumpit ad aliam viam que non est via exiture ⁊ iste est intellectus Auicen. ⁊ ista est peioꝛ omnibus quia nec finem neqz fundamentum possumus habere super quod caro generetur. Et eodem modo verificauit Galie. primo pronosticorum in fine vbi dicit qđ sicut volens edificare edificium non potest ipsum edificare sine bono fundamento ita volens generare carnem non potest generare eam sine bono fundamento ⁊ fundo: quia ergo in hoc caret fundamento non possumus ⁊ carnem generare: quare omnibus est peioꝛ sicut si exitura frangeretur ad extra ⁊ ad intra aurem vt iam vidi. ℭ Nota qđ non omne membrum est conueniens vt eueniat i eo exitura: sicut sunt loca neruosa cum associatiuis sicut sunt iuncture ⁊ ratio quia humoꝛes currentes illuc sunt frigidi: ⁊ humidi: ⁊ loca iuncturarum ampla ⁊ lata: non propter has causas putrefiunt humoꝛes ⁊ si sic non generatur exitura: licet bñ apostema. Et si putrefiunt humoꝛes illi in locis istis est propter rem maximam ⁊ hec exitura est mala. ℭ Exiture ille male sunt que fiunt in iuncturis propter debilitatem loci que indigent calore ⁊ membra ista sunt cranguia.

ℭ Et iterum deterioꝛ exiturarum est illa que fit in extremitate lacertorum vel musculoꝛum multoꝛum neruoꝛum sicut genu per tres digitos eo quia timoꝛ est de spasmo ⁊ de multis alijs rebus. ℭ Etiam ille exiture sūt male que sunt ex multitudine materiei frigide loco existente debili vt ps. ℭ Exiture diuersificāt i mō maturatōis qm̄ si hūoꝛ fuerit subtilis cito digerit. qm̄ facili? ē hūoꝛ calu-

dum digerere ꝙ frigidum. loquendo de digestione que apostemati conuenit. Et alia ét concurrunt ad citam digestionem: q̄ concurrit digestio membri q̄ si membrum fuerit caliduim cito fiet digestio vel citius ꝙ si fuerit frigidum. Concurrit tertio propter eandé rōnem tempus: vt voluit Jo. de sancto amando in questione. illa vtrum caliditas extrinseca iuuet ad digestionem ⁊ eadem ratione concurrit etas. Ista oīa faciunt ad citam digestionem vel generationem saniei: vt bene p̄z. ℂ Grossicies materiei ⁊ tēpus frigidum: ⁊ frigiditas mēbri: ⁊ etas senectutis: etas frigida ad tardam generationem saniei faciunt etiaz multitudo materiei ē cā tarde: digōnis: etiā humor corruptus: vel male qualitatis dicitur esse causa tarde digestionis ⁊ aliquotiones iste cāe corrumpunt membrū. vt patuit supra ⁊ in tantum tardatur digestio q̄ vt dicit Aui. stat in generatiōe noticia saniei. i. ignorāt generatio saniei a medico pp profunditatem saniei vel materieri in membro. Et multotiens hoc visum est. ⁊ aliquando nō statur in cognitione eius. q̄ in superficie membri generatur. vt p̄z in crituris calidis.

ℂ De causa crituraz. CA. XXᴧ|[.

Causa crituraz dr esse nauseatiua satietas. ℂ Alia cā dr esse exercitius imoderatū: qō fit post comestionē imediate: q̄ trahit calin de centro ad circūferentias. quare impedit digō. vt voluit Aui. in allo ca. os q̄ sanitas conseruet. Et egritudines que non faciunt crisim p̄mutationes faciūt ⁊ angustie magne ⁊ sollicitudines ét ⁊ alia q̄ hāt corrumpere sanguinem. vt dr Aui. prima quarti in illo capitulo. putredo autem. Et propositio eorum mala vt voluit Aui. prima quarti proprio capitulo. omnia ista sunt causa crituraz que sunt cā corruptionis sanguinis.

ℂ De speciebus crituraruz. CA. XXVI|[.

Species crituraz sunt multiplices. q̄dā sunt crisure cāb̄rate q̄ alio nomine vocant caurine: ⁊ in istis reperitur sanies in vno loco: deinde reperit caro mala valde subtilis. deinde itez reperitur sanies sub ista carne. ⁊ iō vocant crisure cambrate pp has cambras q̄ causant. ℂ Et alia est spēs que vocatur albi. i. topinaria ⁊ ista oriē in capite puerōz vt in plurib⁹. Et sectio eius dr esse lata rōne sue mollitiei ⁊ ipsum obseruo in incidendo. Alij incidūt fm alicem ⁊ hoc nō facio i pueris. Alij incidunt fm triangulum vt Guil. ⁊ omnes medici boni sunt. ℂ Et alia est spēs crisure que dicitur eē talpa cum ossis vel cranei corruptione. Et si putrefactio fuerit magna in craneo fuge. q̄ morietur. sed si fuerit cum modica corruptione ossis. tunc cures ⁊ remoueas os corruptum vt tu facis in fractura cranei ⁊ cures eodem modo de quibus duabus crisuris in secundo libro mentionem faciā clariorem. ℂ Alie aūt oēs absolute vocantur crisure. ⁊ alium sermonem de eis non facio que crisure sic se habent q̄ alique sunt calide ⁊ alique sunt frigide ⁊ alique mixte.

ℂ De pulsatione plurima ⁊ varicie. CA. XX|X.

Cum videris plurimā pulsationē ⁊ duriciem fore prolongatam cū caliditate ⁊ rubedine. tunc existima q̄ apa est in via vt fiat critura ⁊ cū sanies generat. tunc appone putrefactiua ⁊ semp cū vides locū putrefieri cuz aliquali dolore appone putrefactiua. q̄ circa generationem saniei dolor. ⁊ febres accidunt magis ꝙ facta sanie. Et cum tu consequēter videris lenitatem quandam ⁊ sedationem doloris cū aliquali dealbatione loci scias tunc quod est in via maturationis ⁊ sanies iam facta est. ℂ In operatione crisure considera si sanies est bona q̄ debet esse alba lenis ⁊ cōlis. cui etiam non est odor horribilis in qua operata ē caliditas naturalis a predominio. ℂ Et primo sanies est alba. quia natura agens in ipsam materiam vt sibi assimilet eam ⁊ non potens sibi assimilare in toto assimilat eaz sibi in colore. ⁊ quia membra sunt alba: ꝛ apparent rubea ratione sanguinis hinc est q̄ sanies est alba ⁊ ex hoc arguimus fortitudinem caloris. ℂ Secūdo ipsa est lenis ⁊ equalis in superficie: q̄ non debet esse aspera neq̄ mollis nimis: ⁊ non solum dz esse equalis isto modo. sed debet esse equalis quo ad substantiam. ⁊ ét quo ad colorē: q̄ dz esse eiusdem coloris per totum: quo ad substantiaz debet esse vniformis. ⁊ per hoc arguitur: q̄ materia ē habilis ⁊ parata pati a calore naturali. ℂ Tertio odor eius non debet esse horribilius. q̄ operata est causalitas naturalis in generatiōe saniei a predominio: ⁊ ideo sanies est cum fetore non tamen horribili. ℂ Et. G. in pronosticis ait q̄ tripler est alteratio. quedam naturalis pure. ⁊ quedam in naturalis pure. quedaz medio modo se hāns. ⁊ ex ista alteratione generatur sanies. ℂ Sanies aūt non laudabilis est que non est alba aut non lenis aut horribilis in qua operata est caliditas non naturalis a predominio. ℂ Et ex hoc patet q̄ plures conditiones requiruntur ad hoc q̄ sanies sit bona ꝙ q̄ sit mala. Unde si dz esse bona debet esse alba lenis ⁊ fit odor non horribilis. ℂ Sz multis modis potest esse mala. Primo si non sit alba ⁊ sit lenis ⁊ non fit odor horribilis est mala. Secundo quia si sit alba ⁊ sit lenis ⁊ fit odor horribilis est mala. Tertio si fit alba ⁊ non lenis ⁊ odor non sit horribilis est etiā mala. ℂ Primo si sanies non sit alba signum est debilitatis virtutis. ⁊ si ipsa sit inequalis signuz est difformitatis materie ⁊ debilitatis virtutis. que potuit in vnam partē agere ⁊ non in aliam. Et si odor est horribilis signum est caliditatis extrance ⁊ debilitatis virtutis ⁊ membri. ℂ Et nota q̄ sicut per vrinam iudicamus supra dispositionem totius corporis mediate vel immediate. ⁊ per sputum supra dispositionem spiritualiuz. Ita per saniem habes iudicare supra dispositionem illius membri apostemati vel vlcerati. ℂ Et ex dispositionibus saniei arguis curam lōgam vel breuem ⁊ fortitudinem vel debilitatem membri esse. vt patet intelligenti. ⁊ multe sunt species saniei male ⁊ de eis mentionem non facio. sed faciam in tractatu de vlceribus deo concedente. ℂ Et scias q̄ sanies que est alba nec lenis ⁊ odor non est horribilis aut sanies que non est alba lenis est media vel sunt medie inter saniem bonā ⁊ non bonam ꝛz non sint absolute bone.

ℂ Quando accidit apostema in visceribus hoc est intrinsecis ⁊ accidunt febres ⁊ horripilationes ⁊ nō est odor ⁊ fit dolor vehementior ⁊ sentitur granedo in loco scias q̄ in intrinsecis fit collectio. ℂ Et Aui. dicit q̄ fiunt dolores fortiores in principio ꝙ in statu. hoc autem non videtur verum. quia circa principia ⁊ fines omnia debiliora. circa statū omnia fortiora vt dicit Hypocras. ℂ Respondetur q̄ in principio capit tribus modis. Uno modo quo ad digestionem materiei. Alio modo quo ad accidentia. Alio modo quo ad vtrunq̄ modo in proposito capitur principium quo ad accidentia. ⁊ tunc capiendo isto modo quando status quo ad digestionem est tūc declinatio quo ad accidentia. ⁊ ex hoc patet verificatio tertius Auicenna. Q̄ accidentia sunt maiora in principio ꝙ in statu quo ad digestionem materiei. ℂ Et scias q̄ duricies pulsus est magnū testimoniū in hoc. ⁊ b. ponit Aui cen. in capitulo de signis pulsuum apostematum. Et nota q̄ duricies pulsuum non solum sequitur apostema qō fit critura. sed etiam apostema quantumad ip principium. ⁊ augmentum. verum quando apostema efficitur critura. augumentatur duricies. verz tñ apa cum est digestū bene. ⁊ complete tūc remouetur ⁊ fit pulsus mollis. ⁊ undosus propter humiditatem istam que in loco congregatur. Et notāter dixit aui. q̄ pulsus durus ē magnū testimonium in apatibus intrinsecis ⁊ non dixit asserriue. q̄ si apa. vel critura fuerit in loco humido vel in membro humido vt in pulmone qui est membrum molle non est

necesse pulsū vnx fore rōe hūiditatis mēbri q; ab hūiditate loci impeditur: ⁊ a siccitate augef duricies. Et ēt ponit Auic si fuerit cā humectans fortis occurrēs mēbro ⁊ exitura sit itrīseca nō ē necesse pulsū effici durū ⁊ hoc ē notū: Quādo accidit mordicatio ⁊ grauitas ⁊ horripilatio sedetur: tunc dicas q; materia iā saniata ē ⁊ ipsa iam cōfirmata ē: ⁊ tūc remaneret sola grauedo in membro. ¶ Qñ accidit grauedo i mēbro ⁊ dolor ⁊ horripilatio ⁊ febris ⁊ iam ista sedata sunt vel fuerint. Et iterum illa reddeāt: q; dolor ⁊ pūctio ⁊ mordicatio ⁊ grauitas fuerit maior: ⁊ febris fortificetur: tunc est signum q; eruptio illius exiture appropinquat. ¶ Cum ergo accidit ꝑiter rigor subito ⁊ sedaf grauitas: ⁊ dolor ⁊ sanies emmititur mordicans locū per quē transit: tunc arguas exiturā fore ruptā: ⁊ in hoc casu ē necesse vt sequatur arefactio: q; debilitas virtutis: q; i euacuatione humoris mali semper de bono euacuaf: ⁊ ideo virtutis debilitaf Et i hoc nō soluz sequitur arefactio virtutis. Iz sequitur etiā fincopis ⁊ pulsus cordis ⁊ tremor: ⁊ qñq; sequif mors ex debilitate virtutis. Et accidit vomit° si materia ista q̄ emmitrif ab exitura trāseat ad stomacū: ⁊ fluxus vētris ēt accidit si ad intestina vadat: Et accidit spūū sanei si ad pectus rūpat: ⁊ fortasse iterficit ⁊ suffocat si res plurima ad pect° vadat ⁊ hoc ē notum. ¶ Et nota q; Auic. in hoc loco solū ponit signa exiturarum intrinsecarum: vniuersalia. vt nos viderimus particularia ponit: intentio sua est determinare de exituris intrinsicis particulariter soluz. ¶ Exiture que fiunt in pncipio curātur incipiendo cū repercussiuis: sicut curāt̄r apata calida ꝓterq̄z in casib° cōditionatis quos explicat Aui. scda pmi. cap. de cura apatis i vniuersali: ⁊ i hoc errāt stolidi q nō excipiūt istos cas°. imo semp apponūt repercussiua. ¶ Cū ergo exitura fuerit p viā cōsecutionis ꝓpetūt repercussiua: ⁊ ex hoc cōprehēditur dfia inter exituram que fit nō incipiēdo q nō isto modo curaf: ⁊ sis caut° in cognitione exituraz: q; si fuerit incipiēdo: ⁊ fuerit per viam crisis vel fuerit materia multa cozpore si purgato: ⁊ sic in multis alijs casibus dictis supza nō cōueniūt repercussiua. Cum ergo exitura fuerit p viā ꝓsecutiōis cōpetunt repercussiua. imo qñ vides q apa incedit i itenere erituf tu debes statim intendere in via eius qđ maturat. In statu aūt: ⁊ in augmento: q; materia est apta totaliter saniari apponas putrefactiua: ⁊ in augmento potes permittef aligd stiptici: q; adhuc materia si ē totaliter fluxa: Iz p parte. ¶ Et nota q; in hoc casu nō cōpetūt resolutiua ꝓpria: q; ista materia multa nō ē apta resolui: q; tunc nō esset exitura: vt patet p diffinitionē exiture. Facta maturatione debes locū incidere ⁊ apire cū cautela ne neruus vel chorda vel artaria vl vena vel aliud mēbr ꝓncipale tangaf. deinde sctā plorationē in loco cōueniēti: q; in loco decliuiori sm possibilitatē extrabas sanié. Et si fuerit multa extrabas sanié paulatiz: ⁊ i plurib° vicib° ne vtus multū debilitef. deīde cōforta vtutē cū cibarijs bonis: ⁊ alijs vt tibi vf: ⁊ si materia fuerit pauca i vna vice extrabere potes vt notū est. ¶ Scdo fit extractio māei nō sm rectitudinē pp hoc: q; egritudo ē magna ⁊ exitura ē tranſiēs magnitudinē suam vltra illud qđ cōsuetuz est. vnde virtus digerere nō potest istā materiā. Et si apponank digestiua timet est de corruptione illi° mēbri: ⁊ nullo modo expectatur digestio ex debilitate virtutis: tūc necessaria est perforatio ante maturationē cum cautela: vt ferrum non tāgat aliquod aliud mēbrum principale: aut artariā: aut neruum: ⁊ tunc in hoc casu non est necesse expectare digestionez. ¶ Prio vbi mā fit multa superans naturā. ¶ Scdo vbi fit ipsa viscosa: ⁊ inobedies vtuti. ¶ Tertio vbi caliditas talis membri fit diminuta sic in iuncturis ꝓtingit. ¶ Quarto vbi materia fit ꝓpe membra principalia: tunc in illis non expectes digestionez. Alia causa potest esse si materia fit male q̄litatis: q; venenosa. ¶ Et si fiduciam habueris in medicinis maturatiuis apponas: q; in eis est quedam viscositas vel i unctuositate humiditatis sue mediāte ratione. qa inunctuositate reuerberaf caliditas naturalis ad intra: rōne cuius ipsa caliditas redditur fortior in ipsam materiā digerendo. ¶ Et tunc facta digestiōe locum aperias: fit aūt apertio sm latitudinē villoz ⁊ rugaz nisi in locis cōditionatis: vt dicef infra. ¶ Et facta aptione non approximes aquā: neq; oleum: neq; aliud: in quo fit pinguedo: qm̄ ista putrefaciūt mēbrū: ⁊ ipsuz corrūpunt: ⁊ si fuerit necesse lauare ad intra laues cū aqua mell vel cineris vel vino sm necessitatē loci: ⁊ si fuerit tumor facta incisione cuz aliquali rubedine: tūc emplastra locū cū emplo de lentibus dicto i cap. de herisipila ⁊ formica. Et valet q; mām resoluit. ⁊ malā cōplexionem remouet. ¶ Et nota ēt q; eplm digestiuū p pte: ⁊ excatiuū p pte ꝙēit. pmo dz cē excatiuū p pte rōne virulētie q̄ ab eis exituris talis icisis egredif. Scdo debet cē digestiuū: q; aliq̄ mā remanet cruda que idiget maturatōe: ⁊ forma pōt esse talis. Rx farine lētiū fabaz or dei altee. aā. ʒ. i. buliant oia: ita cozpozētur cū decoctiōe altee vel lixiuio: vel vino. vt tibi apparet. ⁊ ꝓ intentionē tui: ⁊ ꝓ maiorem necessitatem. Et alias formas ex te ponentes cōponere similes habita noticia simpliciū ingrediētium: ⁊ habito mō operandi. ¶ Sup labia tū per tres dies: vel. iiij. apponatur vnguētū digestiuū vt labia digerantur ⁊ ne cruda efficiantur: qđ fit hoc modo Rx. vitellum oui terbētine farine ordei. aā. partes equales ⁊ incozpozetur adinuicem: ⁊ addatur inde parum croci. ¶ Facta digestione in labijs ⁊ tumoř remoto cures vt alia vicera curant: vt patebit inferius: ⁊ vt victum est conserues semper saniem que fit in loco: vtrum sit bona vel mala: ⁊ sm q; ap ꝓpinq̄t bone vel male saniei arguas bonū vel malū: ⁊ lōgitudinē vel brevitatē morbi ⁊ liberabif. ¶ Et ex hoc cōcludo q; exiture que fiunt i locis carnosis expectāt digestionē magis q̄z in alijs locis. Ueruz vt dicit Albucasis erituf que fiunt i anno nō expectāt cōpletā maturatiōem: imo asi maturationē debes icidēre ne loc° ille ad fistulā deueniat: ⁊ ne mā ad ptes intrinsecas pueniat ⁊ penetret vt sepe vidi exiturā fieri fistulaz in ano. ¶ Et Auic. hic non fecit mētionem: sed alibi in. ʒ°. q; aqua calida rūpit multotiens exituras. ⁊ hoc facit q; mām putrefacit vna cū cute si ipsa subtilis sit. ¶ Hoc ēt rūpit. Rx. ferměti caulū decoctiōes cepe decocte. sinapi simi colūbini q̄ztū vis ⁊ ex hoc fiat emplm cito rūpit ⁊ velocit. ¶ Aliud ad idē. Rx. diaglonis: ⁊ dissoluaf cū mucilagle sinapis ⁊ sapone nigro: ⁊ ponaf sup locū rūpit ēt. ¶ Aliō qđ augmentat foramē si volueris foramē maius. Rx. mell anacardi: picis būtide eq̄lif ⁊ incozpozētur cū sapone nigro. ⁊ aponaf hoc sup locū defēdēdo semp ptē sanā. ¶ Aliud ad idē. Rx. cātaridas absc sis capitib°: ⁊ alis puluerizētur ⁊ misceank cū oleo antiquo: ⁊ deinde sup ignē leuē: q; sup ignē ptne buliāt donec ad formā empli redeāt: ⁊ sup locū ponātur. ⁊ si virtutē hui° vis vigorare addaf de stercore ancipitrū vl passez. anatuz: ois ista mordicatiua sunt. ¶ Terbētina mixta cum vitro tritulato rumpit apata ¶ Serapio dicit qñ ex radice vitis albe cū rob fit emplm resoluit apata ⁊ addit illa in quibus est facta sanies: Et Auic. dixit q; apponantur cum vino. ¶ Dixit ēt serapio stercus colūborum qñ miscetur cū farina ordei ⁊ aceto frāgit apostemata dura ⁊ matura. ¶ Dixit ēt succ° nasturcy aperit exituras ⁊ bibitus leniter apit intrinsecas: ¶ Dia. dixit mora rubi cum pane contrita ⁊ melle apposita mirifice ⁊ sine dolore apa rūpit. Et fidel dixit q; debēt eē matura. Et Guil. de va. dixit se ipsum esse exptū. ¶ Rasis dixit q; caro limacia cuz sarina ordei: ⁊ pul. molendini aperit apa. ¶ Guil. de va. dixit farina lolij cum vino capta ex parte aliqua furfuris

¶ stercoris colũbini emplata apata matura. rumpit: qđ ẽ expertum. ¶ Dixit ẽt. expertus ẽ qz semẽ vrtice: siue flos cuz sale tritus ¶ suppositus rumpit apata. ¶ sine dolore. ¶ de ipso ponaf q̃tuz vis frangere ¶ nõ plus: ¶ subdit q̃ experientia scitur quod trita cuz modica assungia apata rumpit digitis ¶ membris neruosis. ¶ Et experientia etiaz scituz est q̃ si farina ordei cum oleo rosato coquitur. ¶ fiat pulis si frequẽter cala super locum apponatur sicut sustineri poterit apata mirabilr rũpit. ¶ Ki ranus dixit. stercus porci cum apio risus rũpit exituras ¶ omnia alia apata. ¶ imponas in forma emplis fm longitudinem vel latitudinem. ¶ Quis hẽmus aliud quod rumpit ¶ est ruptoruz. ℞. cineris cerri q̃tum vis: ¶ ex eo fiat lixiuium. Deinde lixiuio facto buliat lixiuium vsq; quo ad ingrossationẽ eius deueniat: deinde apponatur super locum cum defensiuo tñ ne ad locum sanum deueniat: ¶ ipsum corrodat: ¶ iste est modus operãdi eũ. Lapias peciam ¶ ponas eã in albumine ouj: vel super eam ponas vnguẽtum rosatũ ¶ scidas eam in medio fm quãtitatem perforationis quã vis facere: ¶ pone eam super exituram sic q̃ foramẽ pecie cadat supra portã quã vis facere: postea apponas super locum h̃ ¶ in breui cõburetur cutis vel caro: deinde cũ flõmo apias ¶ incidas istaz partẽ cõbustã: ¶ sine dolore hoc facit. Et si vis rem istam fortiorẽ facere cuz fit dimitte ipsaz bulire vsq; ad inspissationem vel indurationẽ que induratio est sub forma lapidis. Deinde etiã serua lapidez istum vel istos in ampula valde stricta ne aer ingrediatur. deinde totum etiã serua in sulfure. Et si vis q̃ sit minoris operatiõis dimite bulire vsq; ad solam spissitudinẽ. deinde liquorẽ illũ conserua modo predicto. ¶ Aqua etiam fortis h̃ facit si balneef filũ vel pecia in ea ¶ ponatur super locũ exposita. ¶ Arsenicum permixtum cum vnguento aliquo. ¶ imposium super locum facit: ¶ multa alia que dicta sunt supra capitu. de carbunculo hoc faciunt. ¶ Et secundum vulgares galbanum hoc facit vbi exitura dicaf esse valde superficialis. ¶ Et notare debes q̃ ista modo dicta fiunt ĩ exitura q̃ expectat ad digestionẽ ĩ alijs q̃ nõ expectãt ad digestiõez nos debem⁹ apire cũ sagitella vt notũ ẽ: ¶ hoc ĩ casib⁹ superius dictis in ca⁹. de cura exiturarũ.

¶ De medecinis maturatiuis. CAP. XXX.

MEdicinarũ maturatiuarum opz vt calitas sit vicina caliditati corporis vel membri in quo fit digestio: siue maturatio. ¶ hec debẽt ẽ bũide participantes viscositatez rõne cuius mã exfis ĩ apate exalare non potest nisi euacuef ¶ tũc ipsa ad saniẽ vel ad putredinẽ deuenit ideo mouetur: ¶ cuz h̃ caliditaf naturalis reuerberat ad itra fortiter nec exalat. Et ponit h̃ Auic. 2. canonis. ¶ Serapio in cap. propriõ concludi tur q̃ medicine maturatiue sunt cale. vel tendẽtes ad tẽperamentum: ¶ vt melius dicaz fiunt files caliditati corporis cui approximãtur: Et iõ si mẽbr̃ ẽ calz ¶ humidũ: medicina debet esse cala ¶ humida. Et h̃ volunt. Galen to de simplici medicina. Et medicine non solum debent habere calitatem potentialem sed ẽt actualem. Et h̃ voluit Serapio de simplicibus cap. de medecinis maturatiuis. ¶ Et ex hoc corelarie sequif q̃ medicine maturatiue debẽt esse diuersaz cõplonuz: qz mẽbra ¶ corpora diuersarum cõplonum sunt. Nota tñ q̃ quãtũ est rõne sue complonis nõ solum oz habere respectum ad cõplexionẽ corporis: sed ẽt ad nãm apostematis. Et hoc plus facimus. qz in apostematibus fridis cõpetunt medicine maturatiue plus acute quã in calis sicut extrahif ex dictis Serapionis ĩ ca⁹. p̃dicto: Et ideo Serapio ¶ alij vt Auic. ponunt diuersa empla maturatiua nõ solũ habendo intentionem ad diuersas complexiones hominum: sed etiam ad diuersas completiones: ¶ qualitates apostematis. Unde quando dicit Auice. q̃ calitas medicine maturatiue debet esse proxima caliditati corporis oz intelligi. i. calitati membri in quo est apa: modo autem si in eo est apostema fridum. ¶ calor membri sit infrigidatus a mã exfite ibi frigida: opz fortius ¶ calidius maturatiuum esse in ipso quam in apate calido in quo calor membri supercalefit. ¶ inflammatur. Et iz Auice. in capi. de flõne videatur velle q̃ frida digerant cum dixit caput eius emplastretur cũ psilio. nõ intellexit q̃ psilij ex se facit banc operationez: sed per accfis quõ qz calitatem exfitem in flõne extraneam psilium remouet rõne cuj⁹ virt⁹ reddif potẽs supta mãm vbi prius nõ erat potens propter calitatem istam q̃ debilitabit illam virtutem. ¶ h̃ modo digerit ve per accfis: vt sensit Dinus. ¶ Medicine maturatiue sunt duplices. vt p̃z de mente. ℔. 2⁰. ad glauconez. qz quedam cõueniũt in mã cala ¶ quedaz in frigida. ille que cõueniunt in mã cala sunt aqua tepida. ¶ Farina tritici cum oleo ¶ aqua ¶ farina ordei. ¶ filr triticum masticatuz. ¶ molica panis cuz olo. Et nota q̃ quanto plus decoquitur minus valet in apatibus calis ¶ plus si in fridis: ¶ ex hoc p̃z q̃ empla que conueniunt in apatibus calis debent esse liquida ¶ nõ dura: qz tunc plus de siccitate participãt. ¶ in h̃ casu parum de oleo: ¶ in apatibus fridis multuz de oleo debes appõere: ¶ empla debẽt ẽ multum bene decocta: ¶ hoc totum p̃z de mente serapionis in ca⁹. de medicinis maturatiuis. fermẽtum etiam ¶ altea preparata: adeps porci non salita. crocus vitellus ouoruz ¶ ficus: ¶ decoctio eorum omnia maturant. ¶ secundum aliqs pit ¶ rasina ¶ vue passe maturãt apata cala. ¶ Medicine maturatiue q̃ valent in mã flatica sunt iste. semen lini. farina eius brionia. branca vrsina. caules radix lapatij: lilij: cepe: malue: glutinũ albotiz: mel: ¶ aqua eius. Galbanũ fenugre. storax: murra: butrium: mastix: ysopus humida diag. sine ĝnis ¶ sic de aliis. ¶ Maturatiua ĩ mã cala lafrã. ℞. folioꝝ malue. ℥. j. radicis bismalue. ℥. ij. ꝺ coquãtur in aqua pfecte ¶ pista: ¶ adde olei antiqui assimgie fine sale. aã. ʒ. ij. farine ordei vel tritici. ʒ. ij. ¶ incorporentur cum decoctiõe istarũ herbarũ: ¶ fac emplm. ¶ Aliꝺ maturatiuum in mã frida lafrãci. ℞. vinum cepe ¶ testã alei ¶ vitelli ouorum cocta omnia sub cineribus fermenti parum: ¶ ex ommbus istis fac eplz. Et si vis adde farinam fabe scis lini ¶ fenug: eci. Alias formas non ponor: qz nota sunt inferius cũ fiet mentio de apatibus fridis: ¶ spãliter ĩ 2⁰. ¶ Ex istis arguo q̃ maturatiua medicia. oz accipi per respectum ad complonem membri: ¶ non per respectum ad apata: qz si est ex humonibus calidis vel frigidis alterius complonis debent esse medicine maturatie in vno quam in alio: vt dictuz est. ad ista duo respiciendo plana sunt que ponit Auice. in lfa. ¶ Et ex hoc p̃z vificatio emplorum omnium maturatiuorum q̃ ponuntur a nostris antiquis. vt notum est: ¶ ex istis simplicibus positis: ¶ ex aliis ex te multas formas emplastrorum secundum intentionem tuam componere potes. qz formam ex huiusmodi habes.

¶ De medicinis exiccantibus saniez. CAP. XXXI.

MEdicine exiccãtes saniem sunt medicine cale: ¶ sũt iste ꝺ mẽte Auice ĩ isto capitulo. ℞. piretri: stafisagrie sal triti vel dissoluti: mell quãtuz sufficit: ¶ ĩcorporetur. ¶ Aliud Auic. ℞. marchasite armoniaci aã. ʒ. i. farie fabar̃. ʒ. 5. oĩa ista misceãtur cũ rasina bũida: ¶ ponaf super locuz: ¶ fm aliquos dimittaf donec p se cadat. ¶ Ad idẽ Auic. ℞. glutinũ albotĩ masticis calcis equaliter misceantur admicem cũ accto ℥ oleo antiquo. ¶ ponaf sup locũ. oĩa ista saniẽ resoluũt. ¶ Experimentũ quod resoluit humiditates q̃ sunt in pfundo cutis: ¶ ẽt resoluit saniẽ q̃ in musculis aggregaf. ℞. pulueris subtilis marchasite pul. calcanti boni ¶ ppũe mineralis ptẽ tertiã. rasine pini quãtũ oĩa. medule cruriũ vituli medie etatis. omnia misceantur: ¶ fiat vngñ. Et ipsum ĩ paucis diebus resoluit saniem q̃

erat in apate magno iam collecta i musculē spine iuxta renes. ¶ Dixit Guil. de va. Et ego dico qꝺ b vnguētū potest fieri forti? si addaur in eo ex radice canapis siluestris iam dixit Serapio. qñ ponitur super membra vbi putrescunt humores soluit apata ⁊ resoluit humores putrefactos. ⁊ idem dico de mirto quoniaz proprie tatem hz resoluendi humidtates q̄ sunt sub cute.

¶ De exitura grosse cutis. CA. XXXII.

Cum videris exiturā grosse cutis. tūc maturatio ei? nō expectaē nec ei? cruptio nec de medicis: nec de p se: tūc nō expectes cruptionē vl fractionē ei?: spāliꝫ vbi sunt vene vel artarie. imo pforā cū flōmo: qñ si eu pmiseris sanē corrūpet ⁊ corrodet venas ⁊ illō v ehemēti? esset qñ cēt prope uicturas. ¶ Et sp q̄ras lo cū sanici: ⁊ locū decliuiorē: ⁊ i b decliuiori facias portā nisi aliud ipediuerit te sicut vēa ⁊ arteria qñ sanies me lius egrediē: Etiā nōre debes qꝺ si illud qꝺ ē sr exiturā fuerit grossū: tūc pōta vze pua nec vz eē magna sic ex iura. Et b exprimēto pz: ⁊ fit cū ligatura ⁊ plumazolis vñ sepe ps cū pte i vlcerib? icarnaē. vt sepe vidi. vbi aūt ps supior exiture fuerit sola cutis elcuata. sectio tūc vz fieri ab vna pte exiture vsqz ad aliā: qz ps illa supior cū inferiori nō incarnaē: ⁊ i cāu i quo eminentia fuerit magna cū elcuatiōe solius cutis. tē potes incidē exiturā q̄ ad oēz vtiaz positiōis qz nō ē timor de neruo. neqz de artaria chorda vel vēa: qz nō icidis nisi pellē tene tñ flō mū cū cautela ne nimis profūdeē. ¶ Et i exituris alijs sp debes icidere fm qꝺ ruge illi? mēbri procedūt. nisi qꝺ i quod? casibus b nō ē vez. pⁿ vbi apa fuerit rotūdū: ⁊ timō fuerit ō fistula ñ icidim? totaliꝫ fm rugas: ⁊ pz in al bir. 3ⁿ. vbi ruge nō procedūt hz lōgitudinē vlor: ⁊ muscu lor: vt pz i frōte ⁊ i vmbilico: qz ruge i vmbilico: ⁊ i cos tis procedūt ex trāsuerso. ⁊ musculi fm lōgū. ¶ Ihz ēt qꝺ tres sūt cōditiones q̄ debēt obseruari i pforādo exiturās. pⁿ qꝺ fiat pforatio i loco sanici. ⁊ⁿ. qꝺ fiat in loco declinatiōi mō supius dicto. 3ⁿ. fiat fm icessuz rugaz pre ter hz i casib? dictis. ¶ f cā aptione debes restringere fluxū sang. deide mūdificare. Añ. G. 4ⁿ. de ingenio sanitatis. nō mūdificare putredinē ē cā q̄re nō nascaē bona caro i vicerib?. ⁊ ꝓter cā mūdificatione carnez generat. ¶ Nota qꝺ aliq̄ sūt mēbra in qbus incisio fit fm lōgū vt cap. hz qꝺ pilli ortū hāt nasus cora labia vēter: ⁊ sic de alijs. Alia sūt in quibus incisio fit per transuersū: vt ē in costa. Alia sunt in quibus incisio fit in forma lunari vt ē in inguine: ⁊ sub ascela ⁊ i oculo: ⁊ aliq̄ incisio fiat in illis locis pz ab Auic. qz mod? ē notus de se: tō si prosequor. nocet ēt frangere cum medicina pōli. qz il la nō nocet membro. hz potius uuat. qz mā ista digeraē vel resoluaē. Sed si exitura fuerit colica. vel sanguinea melius est apire cū ferro q̄z cū medecina caustica: qz ex illa inducitur mala complexio calā in membro ⁊ nocet valde membro vt patet.

¶ De cura forunculi. CA. XXXIII.

Cura forunculi tres hz intētiones. pⁿ ē vitaz ordinare secūda est māz cua cuaē exītē. tercia ē mām exītē in loco corrigere. ¶ Prima intētio cōplē p hunc modū respiciat se a nauseatiua satietate vel ab exercitio sup fluo: ⁊ spāliꝫ pⁿ comestionē eo qꝺ tūc mala digō fit. Respiciat etiam se a superflua comestōe tpe nimis famis: qz illa sunt cā forunculoꝝ vt bōeste vuat: ⁊ bene se habeat in omnibus rebus non naturalibus. ⁊ patet.

¶ Secunda intētio compleatur cuz cuacuatione. fac ergo flōmiā. recipiat diafinicōnē qz cūat māz flāticā: colicā cuius quātitas sit. 3. ʒ. ¶ Tertia itēio ꝓplē p hūc modū. cū videris forūculū ꝓsidera an sit mā venenosa an ñ si fit ex mā venenosa nō cōpetunt a principio repercussiua hz potⁿ q̄dā attractiua. Si ñ sit venenosa. tūc a prin. ꝓpetāt repercussiua sic i alijs: ⁊ prohibeas māz vēre ad locū q̄z tū potes. deinde mā cū fuerit ad locū ⁊ pulsatio icipit appeē debes appōeē maturatia sic i fine augmēti vl statu ei?: ⁊ b fit qꝺ mā nō resoluaē. hz pot? sanaē: ⁊ tō nō pcedam? sic in alijs: ¶ Emplz Auic. qꝺ ꝓuenit. Rc. ficuū pinguiuz scis lingue bouis triti vel radicis ci? pſilij. añ. ʒ. ſ. vuaz. passaz mūdatoz nascantur ⁊ ieor penē cū melle: ⁊ sup locū appōaē. ⁊ triticū masticatum valet fm auic. ¶ Dixit ēt auic. panaricio ⁊ forūculo cō fert radix vitis albe cū vino posita. dixit ēt limores ⁊ panariciū emēdāt. ⁊ Guil. de va. dixit qꝺ sepe ē expertus. ¶ Et dixit etiā qꝺ thus cum melle valet. ⁊ dixit qꝺ folia sumach cū aceto destruūt panariciū. Auic. cerotū factū ex succo mirti valet. ¶ Aliō Auic. Rc. vue passe baurach ficuū sinapis miscaē cū oleo de lilio. ⁊ sup locū appo naē. ¶ Et valēt alia maturatia q̄ sūt supⁱ dcā. ⁊ tō alias formas pro mō nō pono. ¶ Et si mā esset venenosa cognosces pb qꝺ forūcul? ē niger vel viridis: ⁊ vene multo tiēs appent circa locū tē eas flōmes ⁊ aliquotiēs vētosaē: ⁊ nō facias b nisi pⁿ principiū. Et aliāgnēs scarifica locū. deinde apponas pdcā maturatia. ¶ Et fcā matura tione locⁱ apiaē cū ferro: emplō isto. Rc. farie scis ſtini fimi ācipitris vl anatis ⁊ pmiscēaē cū fermēto rūpit eas. ¶ Rūpit ēt forūculū radix lapacij cū fimo galline mixta ⁊ suppositā. ⁊ idez facit semē eius. ¶ f acta aperitura mūdificetur ⁊ incarnetur secundū neēitatem illā apparētē.

¶ De moro. CAP XXXIIII.

Morum est apa molle ex cāne addita ⁊ fit i carne rara: ⁊ multotiens fit in ano ⁊ vocatur morus ad sillitudinē mori qz appet cū ill? eminētijs q̄ in moro appēt. ¶ Cura ē incidere ipsaz carnē. deide apate incisio super locū apponas a. ʒ. vel rē aliqliter fortē: vel caustica ex qbus fcā fuit mētio imediate: ⁊ etiā carnē illā potes re mouē cū medicis dictis in caⁿ. de cācrena. Deide locū cōsolides. Si tñ videris carnē illā superaditā non fore mollē hz durā tūc blandiaris neqz incidas tunc morum nec cum aliqua re remoucas: qñ timor esset ne ad cancrum conuerteretur. Et isto modo aliquando curaui.

Tractatus secundus. De apostemanibus frigidis ⁊ ē sermo vniuersalis.

Postq̄ sermo de apatibus calis ē cōpletus: licet sinones mō de fridis cōplere. vt ipsemet auic. fcē. ¶ Apata autez frida fiūt ex flate vel ex aliq̄ humore currēte cursu eoz. voco aūt humores currentes cursu istoz q̄ nāz istoz fuāt. vbi gra. si flā misceaē cum colā vicēte flā. tūc ex isto ꝓgregato fit apa frz vl flaticū ēt vicēti daē dñiuz. ¶ Nō secūda qꝺ vētositas nō ē pro prie humor: hz qz currit cursu eoz ⁊ prope frigidoz hūoru hinc ē qꝺ dicimus qꝺ a vētositate fit apa frz. hz tñ vētositas a calitate fit exclusa. Et b pōt auic. scda primi. doctria scda caⁿ. ō egritudinib? ꝓpositis. Et ex b pz illō qꝺ dcāui. b qꝺ apata frida aut sunt flatica: aut melica: aut vētosa aut ꝓposita ex his. hz āt i scda sen. primi faciat mētionē ō apate aqso sub apate flatico ꝓphēdit p hunc modū: qñ sic saguis diminute decoct? ē flā. sic aqsitas diminute decocta ē flā. ¶ Et ex b qꝺ dē aui. qꝺ ē aut cō positū: ꝓphēdit alia apata mixta. ¶ Doz aūt apatū flaticoꝝ alia sūt simplicia vt dic aui. vt ex flate molli. alia sunt aqsa vt asclites ⁊ ydrops sic apata dixit. G. in de mala ꝓplone diuersa aut sē dubcleth in qb? sūt nodi lones: aut duri sic sē scrophule glādule ⁊ nodi duri apata aūt melica sūt sic sephiros: aut cācer. hz tñ i scda primi pōat ipe apata melica cē tria. s. cancer sephiros ⁊ nodi duri ⁊ scrophule. Ihz q̄ nō. qꝺ nodi duri ⁊ scrophule sūt radicalie a mā flatica idurata sic. ⁊ tō i spēb? apatuz flaticoz sumāē: qz tñ b mā sic indurata suat q̄zdaz nāz melice: qz rōne iduratiōis ē valde criccata: hinc ē qꝺ dixit illa cē apata melica. Hic tñ sūt duo declarāda ō mēte aui. s. qd sit apata vētosaz. Et auic. dixit qꝺ ē elcuatio

aut iflatio. Elcuatio ē qñ vētofitas ē expāfa, ſ. in mēbro ⁊ ſecū punſcēt humor: flatic⁹ ſcu vapor: flatic⁹. Et i flo ē qñ ē aggregata i ſpacio vno fita i eo. ⁊ ex b bēs dſiā iter elcuatiōnē ⁊ iflationē, differū t ergo iflatio ⁊ elcuatio duob⁹ modis. Uno mō ſz mās. Alio mō ſm ſinum. dſiat. n. ſz mām qz elcuatio cāſ ex vētofitate pmixta vapori flatico ſubtili: ſed iflatio fit ex vētofitate pura. dſiat ergo ſz ſinū: qz elcuatio nō reſiſtit tactui: ſed cedit: ⁊ ſuc nit eā tactus mollē: ſz in iflationē vētofitas ē aggrega ta: ⁊ ſcpata a mēbro: ⁊ fita i vno loco. ⁊ iō ſi tangaſ reſi ſtit actui. ¶ Secūdū declarādū ē qd ſit apa ꝓpoſitū. Et ē illd qd ē ꝓpoſitū vl ex hūoꝛib⁹ frīdis ſimul: qz ex mellia ⁊ flate: vel ex frīdis ⁊ calidis, frīdis vicentibus. Et qz infi nitis modis poteſt componi humor: frigidus cū fri gido vel calo infinita ſunt apoſtemata talia.

¶ De vndimia CA .I.

Completo iſto ſermone vlī breuit venio ad iſta apata flatica. Et p⁹ ad vndimiā. Et dico p⁹ cū auic. qꝛ vndimia ē apa molle albū. in q̄ nō ē cali tas a pdicto. Et Ga. i 4⁹. terapētice dixit qꝛ apa ē flati cū. qa duas hz dſias. ſ. vex. ⁊ ſi vex: vex fit ex flate nāli qꝛ flā vt dixit auic. ꝑma. primi. ca⁹. 8 hūoꝛibus. nō ē ni ſi ſanguis diminute decoct⁹. Et b flate repit in maſſa ſanguinea ad mēbra flatica nutriēdū. Nō vex apa flā ticū ē qꝛ fit ex flate nō nāli b nāqz medū fit ex flate ſub tili qꝛ notauit auic. cū dixit. ⁊ plurimū ei⁹ ē a vapore flā tico. i. ab hūiditate ſbtili flatica. nō cōuenit tñ qꝛ cū iſto ſubtili ꝺ groſſo miſceaſ. ⁊ iō dixit ⁊ plurimū ei⁹. ¶ Nō qꝛ dixit auic. ē de gñe elcuatiōis nō intelligas vt verba ſonāt: qꝛ tūc vndimia cēt apa vētoſū qꝛ elcuatio eſt apa vētoſū qꝺ ꝑz p auī. cū dixit qꝛ apa vētoſū: aut ē elcua⁹. aut iflatio. ſz vndimia ē de gñe elcuatiōis: qꝛ cū ea ꝙue nit i b: qꝛ ſic i elcuatiōe cāſ impſſio: qꝛ hūiditas iſta ſo la pl⁹cedit digito q̄z iſta cū vētoſitate mixta. ¶ Iſto no tato dico qꝛ flā. ē bu. frid⁹ ⁊ hūi. ex crudiori parte chili gñat⁹ b ät flā rali gñatū ē duplex. vnū ē flā nāle. Aliꝺ ſi nāle. Nāle ät flā. ē hūoꝛ frius ⁊ hu. crud⁹ i ſuba ſua. qꝛ ꝑ vteriorē decoctionē ſuā ē apt⁹ ad formā ſāguis ꝙuer tit. ⁊ ex b nā gñat ipm vt tpe fanis ⁊ diminuto ſāguie ad nāz eius poſſit ꝙuerti. ſ. ſāguis. deinde i ſubaz mem broꝝ itez ꝙuerti. vñ nihil nutrit vel pōt nutrire niſi ſit vl fuerit ſb forma ſāguis. ꝺre ꝑ ſe nō nutrit. declinat ät b flā nāle ad q̄ꝺā albedinē. i ſapore ⁊ odore ad quāꝺā dulcedinē. Si ät ab iſto recederet nō nāle cēt. Cōtingit ät ab iſto recedere duob⁹ mōis, vno mō rōne ſbe. ſo rōne admixtiōis alteri⁹ rei. p⁹ rōne ſue ſube recedit a flā te nāli: qꝛ attenuaſ aut vētoſaſ vel aqoſaſ. ⁊ ſic fit flā aqoſus tenue, aut ingroſſaſ ⁊ iuſcaſ: ⁊ fit tūc flā groſ ſus mucilaginoſū: vel fit gipſeū ſiue vitreū: aut ét ſepe putreſcit: ⁊ alteraſ: ⁊ fit ſalſus ⁊ nitroſū corroſiuū. Dixi ſecūdo qꝛ flā fit ināle rōne admixtiōis alteri⁹ rei. ſ. qñ al ter hūoꝛ venit ſecū de foris: vñ ſi ſanguis ſecū pmiſceaſ efficitur dulce. ſi colā efficiaſ ſalſum. ſi melia efficiaſ pō ticū vl acetoſū. ſūr ät octo ſpēs flātis nō nālis ꝑz auic. in ca⁹. de hūoꝛibus: ⁊ ꝑz pro mō. ¶ Et q̄ ꝑz qꝛ ex flate gñanſ. viij. ſpēs apatis. p⁹ ex flate nāli gñatur vndimia ꝑa. ¶ Secūdo ex flate ñ nāli rōne pmixtiōis gñanſ tria apata ſm ſpēs diſtincta ſm qꝛ tres hūoꝛes pñt ſcerni pmi ſceri. vnde ſi ſanguis pmiſceaſ fit vndimia flondes: ſi colā fit vndimia herifipiladeſ: ⁊ ſi melia fit vndimia ſe phiroides. ¶ Tertio ex flate nō nāli p alterationem in ſuba gñanſ. viij. apata: p⁹ ex flate vētoſo gñaſ ventoſū apa. ſecūdo ex flate aqoſo gñaſ apa aq̄ſū. tertio ex flā te groſſo crudo ⁊ mucilaginoſo gñanſ nodi lenes ⁊ glā dule ⁊ dubelet ⁊ teſtudo: ⁊ alie crinure ⁊ ex vitreo ⁊ groſ ſo vel ex flate mucillaginoſo valde indurato fiunt ſicut nodi duri. Et ex hoc flate gipſeo, ſcrophule: vel ex flate groſſo valde indurato. ¶ Quarto ex flate putrefacto fi unt fiſtule vel vlcera ſcrophuloſa.

Cauſe huius apoſtematis ſunt tres. ſ. primitiua añs ⁊ ꝙiuncta, a cā ꝓmitiua ꝓt fieri vndimia raro tñ: qꝛ raro eſt qꝛ mā flatica currat ad locū. ſz ꝓtin git ſepe: ⁊ vt vidi vt pl⁹ hūoꝛes currētes ad locū ſē cali. qꝛ pl⁹ pdānt̄ i nobis hūoꝛes cali q̄z fridi: qꝛ vita ſtat p calz ⁊ hūi. ſecūdo iſti ſunt magis mobiles friſ iō cicius currūt ad locū. 3⁹. qꝛ inſtſa nāc q̄bus ſe defēdit ſūr ſanguis ⁊ ſpūs. ⁊ iō cū ex cā ꝓmitia cāſ dolor: tūc vrus re gitiua tot⁹ ſentiēs nocumētū currit illuc cū ſang. ⁊ ſpū vt defendat. ꝑz ergo ex b qꝛ a cā primitiua raro fit apa flaticū. ⁊ illꝺ ē paz. tñ i loco illo imo vt i plurib⁹ calz ē. Et iō dicit auic. qꝛ a cā primitiua fit apa flaticū: ⁊ illꝺ ē paz. ſi tñ i loco illo vbi fit percuſſio abūdaret hūoꝛes flatici. tūc cōtigit ex pcuſſione fieri apa flaticū a cā pri mitiua. Et ex iſto ifero dſias iter vndimiā procedētem a cā primitiua: ⁊ procedētē a cā añte. Si. n. fuerit a cā añte null⁹ vel pauc⁹ dolor ē i loco ſaluo ſi ibi eēt hūoꝛ calſ: ſz in vndimia q̄ accidit a cā primitiua ē dolor ma ior ſi rōne cōcuſſionis ⁊ attractionis continuc ſepantis in carne ⁊ etiam rōne māi talī currētis ad locum de cuius nā eſt ꝓprie facere dolorē. Cā añs eſt repletio hūo. flatici. Cā ꝙiuncta ē hūꝺ flaticus iam crūs in loco.

Signa vndimie ſūt hūoꝛ lar⁹ ⁊ mollis adeo qꝛ ca dit digito ⁊ ſeruat ipreſſionē p⁹ digiti re motionē ⁊ calitas i loco ē debil⁹ ⁊ dolor pu⁹ ⁊ color ꝺeli nās ad albedinē ⁊ alia ſig⁹. ſignū flā ibi apparēt. ¶ Hz autē. iij. tpa. ſ. pricipiū augmētū ſtatum ⁊ declinationē q̄ nō ſunt. ¶ Terminantur autē vt plurimū b apata p viā reſolutionis, raro aūt ſaniantur. ¶ Et accit apa b vt in plurib⁹ in hieme ⁊ in ſenibus: ⁊ in alijs viuēnt⁹ victa frigida ⁊ hūi. ⁊ in crapulofis ſpecialiter.

¶ De cura vndimie.

Vndimie cura hz q̄ttuoꝛ intētiones: p⁹ intētio cōpleē cū digeſtiuis ſolutiuis. ⁊ 2⁹ intentio cū debito regimine cibi ⁊ pot⁹. 3. intentio ꝙpleē cū localib⁹. 4⁹ intē tio ꝙpleē cū correctione accñtiū. ⁊ i oibus erit ſermo. ¶ Pria intētio ꝙpleē cū digeſtiuis tal māe ⁊ ſolutiuis. me dicia ſolutia ē illa. ℞. pillaruz ꝺ hermodactil. ʒ. i. ⁊ fiat vij. ¶ Ad idē valēt pille fetide q̄z quātitas ē. ʒ. i. ⁊ plus ⁊ minus ſz vtuē ⁊ hermodactili ꝑparati ad idē valēt: ⁊ alia eiuſdē propetatis ad idē vz turbit ꝑparatū. ¶ Sir⁹ ℞. orimell⁹ ꝙpoſiti. ʒ. ii. ⁊ diſtēpeē cū aq̄ feniculi. ⁊ cico ree. ¶ Ad idez vz ſir⁹ ꝺ qnqz radicib⁹ ⁊ ꝺ duab⁹: ⁊ ſic ꝺ aliꝭ eiuſdē propetatis ē log. ¶ Nō tñ vnū gñale in his apatib⁹ qꝛ ſp in oi apate ſi pcedēte digōne debes cūaſ miozariue. deinde ſi op⁹ fuerit digerere ⁊ eradicare. ⁊ p b ſaluaſ b apho⁹. digeſta medicari ⁊ mouere nō cruda. ¶ Multi ſunt caſus in q̄bus in prin⁹ debemus minorare p⁹ i prin⁹ apatis. 2⁹ cñte mā milta. 3⁹ currēte mā ad mē brum. 4⁹ mā cñte apta currere ad locum vt p̄ter.

¶ 2⁹ intētio ꝙpleē cū debito regimie cibi ⁊ pot⁹. Regimē ſit tale: qꝛ ñ cōedat olera nz brodia neqz piſces: nec bi bat vinū aq̄ſū. nz comeda legumia. qñ nocēt tūcturis vt viſū fuit a. G. 2⁹ pticula apbōz: vt ꝙcludā breuit ſint res tendentes ad calitatem ⁊ aliqualem ſiccitatē vt ꝑz: ¶ 3⁹ intentio ꝙpleē cū localib⁹ i ꝑn. ergo vndimie ꝓpetunt medicine repcuſſiue nō fride. ſed calē: ſed ſi non repian tur pmiſceas medicias calās ⁊ ſiccas cū fridis ⁊ ſiccis: q̄ ſunt ſtiptice in ꝑn⁹ ⁊ modus iſte eſt Auerois 5⁹. colligz valz b i ꝑ. ℞. ſanic. ℞. ſpōgiā vnā ⁊ fūde i aceto ⁊ expri me ipaz: ⁊ pone ſup locus. ¶ Aliꝺ auic. ⁊ eſt ét dini. qꝺ opabiē mirabilr in mā ſubtili ⁊ flatica. ℞. aq̄ ſalſe. aq̄ cineris. ⁊ paz aceti: ⁊ in eis infundaſ ſpōgia ⁊ exprimatur: ⁊ ſuper locū pōatur ⁊ ſtringaſ. b reſolutiuū ē ſtipti cū. ¶ Aliꝺ auī. ℞. olei ro. aceti. añ. ʒ. i. ⁊ fūdaſ paz ſal⁹ cū ſpūgia vl filtro pōaſ ſup locū. ¶ Aliꝺ auī. ⁊ raſ qꝛ cō uēit i aug⁹. ℞. aloes mirre a cacie: ſicf memite: cipi croci ortulāi b oli ar. añ. ptes eq̄les pulueriſēt oia ſubtilr: ⁊ cū ſuco cauliū ⁊ aceto fiat ēplz ⁊ ſup locū pōaſ. ¶ Aliꝺ

Dim. ℞. oleī ro. ℥ paꝛ aceti ℥ ifundāt paꝛ ſalis ℥ ſulphuris ℥ cuꝫ ſpōgia pōat ſup locū. ℂ Aliꝺ aut. ℥ dim. ℞. ſuc cī mirti ℥ miſceat cuꝫ aq̄ ſalſa ℥ aq̄ cineris vl' addat paꝛ ſulphuris: ℥ cū ſpungia pōat ſup locuꝫ: ℥ ſi mirꝛ vel ſuc cus cī ponat ꝑ ſe ſine alia re valet. i ꝓn. ℂ Lura ſtatꝛ ℥ declinationis. ℞. aq̄ꝫ cineris fici ℥ q̄reꝛ ℥ vitis: ℥ i aq̄ iſta balneent ſpungie ℥ ponāt ſup locū. ℂ Aliꝺ theodorici ℥ bruni. ℞. ſulphuris mirre ſul' añ. ꝓtes eq̄les. ꝓficiant oia cuꝫ oleo ro. ℥ aceto: ℥ fiat linimētuꝫ. ℂ Aliꝺ aut. magni iuamenti. ℞. ſtercoris vacini lib. ℨ. oziḡi ſtoracis vlticę calami aro ſpice: abſinthijs, añ. ℨ. ℨ. ℥ ꝓfice cū aceto ℥ aq̄ cauliū ℥ fiat ēplin. ℂ Alexander virꝰ: oibꝰ ꝺe cā frida factis ꝓfert ſtereꝰ bouinuꝫ vnale cū aceto poſituꝫ. ℂ Aui. dixit. mirra cum aſſungia veteri apata flātica ℥ dura. ℥ mollia reſolvit. ℂ Aliꝺ auic. ℥ eſt magne deſcriptionis. ℞. oleī coſtini: oleī ꝺe ruta: oleī laurini: ꝺ aneto. añ. ℨ. i. ℥ permiſceantur paꝛ aceti fortis. q̄ aceteuꝫ q̄ſtuꝫ eſt fortius eſt maglacutū: ℥ iō plus valet i ſtatu. vt ponit aui. 2ⁿ canoñ. ca⁹ ꝺe aceto. forte plus valet i pri. ℥ in oibus iſtis infūdat ſpōgia: ℥ ponatur ſup locū. valet ēt ſuccus lilij celeſtis: ℥ ſi uis ipm fortius pōt pmiſceri ſecuꝫ paruꝫ ſulphuris cōbuſti. ℂ Si vndimia venerit ad exituꝫ. tunc cōuenit ꝺ medicamē maturatiuū. ℥ non nuꝫ: q̄ aliq̄ēs ē vndimia flōnides vel herepillades. rōne cuius mā in loco putrefit: ℥ ſaniat. ℞. maluā brāchā vrſinaꝫ radices bismaluę. rad. lilij cele. cepas aſſatas limatias fermētuꝫ ſc. lini. ℥ oia iſta coq̄ntur ℥ piſtet ℥ ℨ aſſūgia ℥ butiro miſceat ℥ ſic ꝓponat: et fiat ēplin. ℂ Emplꝫ theodorici. ℞. ſuccū ebuli. ſabuci lapacij: lenitiei: maratri: ꝺecoq̄ꝫ tur oia: et cū vialtea melle et oleo et butiro adinuicē in corꝓe. et fiat emplꝫ. ℓ̄ſaturato apate nō ſpectes in maturatiōe fractionez. ſꝫ icidas cū ferro vel cuꝫ medicis erūpentiꝫ vt ſupi⁹ dictuꝫ eſt. ℂ Et ꝺe henric⁹ q̄ fcō ꝫ mundifices locuꝫ cuꝫ vnḡ aploꝫ aut cuꝫ mundificatio ꝺ ſucco apij vel abſinthij q̄ ſupi⁹ dictuꝫ eſt. ℂ Aliud ſm dinuꝫq̄ mundificat ſanez groſſa: et attrahit. ℞. galbani armōiaci terb. picis ſepi vaccini olei antiq. añ. partes e quales cuꝫ aceto et liq̄fac ad ignem cum alijs. et fiat vn gñ: deinde fcō hoc proſeq̄ris vt i vlceribus ſordidis fit. ℂ Quarta intēto ꝓpleē ꝫ nāz accūnū. ſi dolor fuerit in loco ita remoueē ꝫ itentiōez auic. ℞. yſopi būide cuꝫ vi no cocto. i. ſaba pmiſceas et lineas locū: ℥ embroca cū vi no nigro doloreꝫ remouet. ℂ Aliꝺ auic. et bruni. ℞. oleī ꝺ camo. oli ꝺ abſinthio oli ꝺ ſpica oleī ꝺ aneto. et addat paruꝫ cere et fiat cerotuꝫ: et alia cerota valent ſilr ei⁹ vti tis. ℂ Si vuricies fuerit i loco removeat cuꝫ medula bo uis: cuꝫ alijs mollitiuꝫ ꝺicendis iferi⁹ i cap. ꝺ ſepburos emplꝫ q̄ cōuenit remoto dolore. ℥ eſt auic. ℞. ſordicicm balnei et buliat i aq̄ et iſpiſſet cuꝫ calce donec fiat moll' maſſa et leniaē et illo loc⁹. ℂ Si ät vndimiā procedat ex aliq̄ cā extrinſeca q̄ et ꝓuſſione vel ab aliqua alia re vel egritudine. Lura cuius eſt removere egritudinem iſtam. deinde curare vndimiam.

ℂ De nodis q̄ vocant vubeleth. Et de cura. CA. II.

Nodi ſunt vubeleth flātice hītes pa niculos q̄re chiſtim loca lē corꝓ iſtō vl' corꝓa gnata et flāte. ℂ Qui nodi ſūt vupliceꝫ. q̄dā ſunt molles. q̄dā du rifim q̄ mā iſta flāmca plus vel minus ſdu ratur. Duri tñ ſunt oēs i cōpatiōe ad vndimiā. ℥ duriſt: q̄ ſubtile reſolueē: ℥ groſſuꝫ remanear. Ipſorum aūt aliq ſūt pleni mucilagine: alij ſūt mellini. alij ſunt fuoſi: ℥ ſic ꝺ alijs: accipiūt. n. denolationē ꝫ diuerſitatē rei ꝓtēte in loco: q̄ i chiſti iſta. ℥ ꝑ conſideāti. ℂ Proꝺ nō q̄ mā eiꝰ pōt tm reſolui q̄ ps q̄ remanebit erit melica. iō aliq vbi eē apa melicuꝫ vez aliq ponūt ipm flāticum. q̄ radix eiꝰ fuerit flātica. ℂ Ultimo nō q̄ iſti nodi in pluribus oriun tur in locis neruoſis ℥ mouentur quo ad omnem vtiam

Lauſe (poſitiōis. Et iſtis vuobꝰ dictis patēt figⁿ iſtoꝝ ſūt primitiua añs ℥ cōiuncta pini tiua cā eſt cauſa ℥ peuſſio: ℥ malū regimē. vñ ex caſu ℥ pcuſſione fiunt nodi. Cā añs eſt huoꝝ ināl. q̄ flā ad locum rēdens vel currens. cā cōiuncta eſt ipſa mā q̄ in loco cō tinetur. Et cōtinetur aliq̄n i iſtis humor aquoſus mellinus: ℥ fauoſus ℥ adipinus putridus ℥ corrupt⁹ ℥ linioſus q̄nq̄ cōtinētur carnes glādoſe ſpōgioſe. q̄re vt dictum ē ſm q̄ ve illo huōre cōtinet iſta chiſtis ſm ꝺ diuerſam de nominationē recipiunt. ℂ Iſtō tñ q̄ vria ē inter nodum ℥ nodationē: q̄n nodatio nerui ē q̄ꝺaz duricies ipſius ner

Lura (ui ſpediēs motū ſuū: Et er ꝺ, vñ ra nodo. nodi duos hꝫ proceſſus vlez ℥ priculare. vtis proceſſus cōtinet vitā. vt nō multiplicēt mā ℥ cēt ēt mām añtē ne i cōiunctā trāſeat. viret cibos groſſos ℥ potum aq̄ fride ℥ nauſeatiuā ſatietatem ℥ repletionē: ℥ tolleret fame ℥ ſuper oia bonā digōnē procurer. pot⁹ cius ſit boni vini ℥ aq̄ lumioſa ℥ ſulphurea valz. Vñ hꝫ Ramal. de villa no ua vtus aq̄ꝫ mineraliū marie ſaporis tartari nō ſolū ad exteriora bona. ſed ēt ad interiora valet. ℂ Purgatio ät fit cū turbit ꝑparato cuius receptā ponā i ca⁹ ꝺ ſcrophu lis. ℥ cūat flā groſſuꝫ ℥ benedicta. ℥ icra. ℥ pelle maioris ꝺ hermodactl' ſunt cōuēiētes: ℥ pellē ve aga. ℂ Sirus. ℞. ormell' cōpoſite ſirupi ſimplicis acetoſi. añ. ℨ. i. ℥ diſlēpe reē cū aq̄ feniculi et cicoree. ℂ Lura priculariſ. nodi iſti multiplicātur ℥ primo ſi nodus fuerit duꝰ tractabil' bñ: et nō fuerit mellinꝰ tūc capias et ipm incidas. et primo hꝫ longitudinē. deide ex traſuerſo incidas ſm formā crucis. deinde labia ex coria ne chiſtis frāgat cū ſpatulis ne acuto. et non obtuſo: eneum vncis capies labia. et ſi ſā guis ipediat reſtringatur cum albumine ouī. aut cū ſpō gia riſula i aceto. et in aqua. deinde ſtricto ſanguie redeas ad operationē tuā et chiſti ēt̄e integre. vt nō frāgatur. de inde incidas cutis eminētiam vt cutis cū cute iungat. et cutis ſup cutiꝫ nō cadat. deinde ſi viſū fuerit tibi icarnes et pᵒ ꝺ ſuas et ſpāliꝫ ꝺ in naticis. Si vo tibi viſum fuerit mūdifices vt in alijs vlceribus. et ꝺ totū in diſcretiōe opā tis ſit. ℂ Alius modꝰ cure nodoꝝ. A. fm. G. ē vt cutis q̄ eſt ſup nodū capiatur. ℥ ſp vites venas q̄ſtū poteſ cum digitis ſi illic apparuerit: deinde cū forpicibus et q̄ſtitat excreſcentis incidas i formā folij mirti. et poſtea excoria mō dcō. vt i alijs proſeq̄re: vt dictum eſt. ℂ Alꝰ modus Bruni et ē valde bonus. fit aūt cuꝫ ruptorio ſupi⁹ noiato i ca. ꝺ rūpentibus exituras q̄ꝺ ſit ex cinere cerri. et modꝰ eſt vt ſuper nodū appōatur. et tali apponatur vt maioꝛē ptē nodi capiat. et aliā ptē a nodo defēde ne ptē iſtā vlce ret mō dicto in ca. allegato. ꝺ facto ſup locū appōe buti rū vl' aſſūgiā ſine ſale. et eſcara remota procede cū erpſſio ne leui: vt chiſtis egrediatur: cū iſto mō aliquotiēs cura ui nodū et glādulā i fronte: ruptoriū guidonis ꝺe calce et ſapone nigro fcm vꝫ: deide apponat ſup locū et ꝑ rij. horas pmitte aut paꝛ plus: q̄ in hoc tpe ſuā opationez facit. deide chiſtis removeas. ℂ Et hꝫ multi i ꝺ inſtia ru toria apponāt: arſenicū tñ i ꝺ obtinet pricipatū. ſ. ꝑpara tum: vt dcm ē in lib. 2ⁿ. et ē medicina violēta cōmouens febres et accēſina mala. q̄ſtitas eius ē q̄ſtitas medicta tis grani frumēti: vel in q̄ſtitate grani frumēti. ℂ Et nō q̄ melius ē reiterare q̄ſ nimis apponeē. et ſūmope caue ne prope nēbra pricipalia apponas. et ſi appoſueris rega ſiſta corꝓa vt febrientia regūē. Et q̄n apponim⁹ arſe nicū ſublimatuꝫ ꝺz apponi pmiſcendo ſecum vnḡn vel liquorē aliquē vel aliq̄n ꝺ ꝑ ſe hꝫ neceſſitatē locī. ℂ Et ſi aliq̄d ꝺ chiſti remāſerit: ſic multotiēs cōtingit removeat cum vnḡo aploꝝ relato ad ꝓpianos: aut cum vnḡo egi ptiaco poſito in ca. ꝺ cancrena. aut cum puluere affodi loruꝫ aut cū corꝛoſiuis alijs. habentibus ꝓtes iſtas ulius kiſtis removere: q̄n ſi pars iſta kiſtis remanſerit rediret nodus vt erpimento vſ. ꝺ fcō conſolides locum vt ſepe eſt dcm. ℂ Alius modus Auic. eſt ſi contingit q̄ pattēs nodum excoriatiōnē: nꝫ medicinā fortem pati non velit tunc incide nodum ſm longum: et in loco pone putrefa cctiua ſic oleū cuꝫ butiro aſſungiam non ſalitum ēt ſic ꝺe

alijs putrefactionis: et prosequaris cū istis putrefactionis vōcē plumas kistis rotā fore putrefactā ⁊ remotā. nō plumas locū ꝓsolidaꝫ nisi rota kistis fuerit remota vt dcm̄ é.

¶ De cura nodi mellini. CA. III.

A nodo mellinosis solicitus adeone ei⁹ kistis rūpaꝫ: ⁊ ingenia vt nod⁹ cū kistis trahaꝫ. nā si eius kistis rūpaꝫ ei⁹ egressio erit difficil. Si nāq; in extractione kistis accidat fractura: tūc rectū é vt obfuces istā kistis ꝑs illō q; est in ea de aggregatiōe. ō inde debes extoriare ⁊ remouere kistis. fcā tm̄ pri⁹ extractione. ¶ Si aūt nod⁹ mellin⁹ non possit remoueri extractione. tē icide eā cū ferro. deinde euapoꝛeꝫ locus cū oleo calō vt putrefiat kistis mō predcō. ¶ Si aūt nolueris icidere cū ferro ponas medicamen superius factū .s. ex calce ⁊ sapone vel medicamen ex cinere cerri factū. ¶ Ad idē valēt hec medicamina ꝑ inferius posita: hoc aūt rūpit nodū mellinū ⁊ é aui. ℞. calcis. ʒ. ij. fecis vini aduste. nitri. aā. ʒ. i. fermeāt i aq̄ buliēdo paꝛ ne minis crieceiꝫ: ⁊ sup locū pōaꝫ. ¶ Aliō ad idē aui. ℞. elleboꝛi arsenici rubei. aā. ptē vnā corticū eris. ptes. ij. ⁊ fiat linimētū cū oleo ro. ⁊ sup locū pōaꝫ. ¶ Aliō ad idē auic. ℞. sc. vrtice ⁊ ꝑ cortice eris. ⁊ ꝑ arsenico paꝛ: ⁊ cum oleo ro. misce ista frāgūt nodos mellos. ¶ Aliō ad idē auic. ℞. calcis. colcotar arsenici: aā. ptes. i. misce. ⁊ ꝑ valde frāgit ⁊ in residuo proseq̄ris vt dcm̄ est. ¶ Si aūt hūoꝛ i nodo mellino fuerit subtil. q: cū flāte illo pmisceaꝫ de colavalet ꝑ ēplm aui. ℞. laudāi galbāi bdellij sordicici vasis apū glutis alboꝛis aā. partes eq̄les sumātur ista ⁊ dissoluātur: ⁊ in forma emplī reducātur. ⁊ sup locum appōaꝫ. ¶ Si āt nodi ad critiā deueniāt vt sepe vidi. q: cū materia illa permisceaꝫ: ⁊ in nodo mellino: tunc incide nodus ⁊ conare kistim putrefacere. vel alio modo remouere cū ⁊ vt dictū est superius. deinde proseq̄ris ad ꝓsolidationē vt vides nēcitatē in mēbꝛo. ¶ Si aūt locus sit vlceratus ⁊ fit nod⁹ mellin⁹. q: sanies creat vt mel fcā ruptura cōueniūt ꝑ mēte ductoꝛ. p⁹ in maturo cū melle ⁊ aceto ⁊ sale supposite cōferūt ēt farina orobi cum melle ipositis. ¶ Et serapio dixit. se. nasturcij mixti cū melle ꝓfert mellinis. ¶ Et dixit auic. mellilotū cōfert vlceribꝰ hūidis: ⁊ propꝛie mellino limitū cū aq̄: ⁊ cū aliquo ericcatoꝛ appositō cum eo q; est sicut lētes ⁊ galle: ⁊ lutū leue. ¶ Et dixit ēt galbanū linit sup vlcera lenia cū aceto. ¶ Sucus etiā rute cū folijs mixta cū succo maratri. ⁊ ipositā sanāt vlcera multum humida: quoꝝ hūiditas é sicut mel. ¶ Et dixit ēt aui. stercus pecudis vlceri mellino confert.

¶ Si cōtingat q; nod⁹ sit fauosus. vt dicit aui. q: sanies q̄ egreditur a nodo illo sit sic fauus: fauus aūt est res ex qua apes mel faciunt: vt dic aui. ista cōpetūt in cāu isto ¶ Sera. dixit q̄ fit ēplꝫ cū radice mellonū curat vlcera q̄ vōr fauī. Et barthoˡ⁰ dixit: misceantur cū melle ⁊ farina ordei: Et vya. v. q; si volumus fortius q; cera addaꝫ. ¶ Hoc ēt curat. ℞. altee radicis: ⁊ propꝛie siluestris cocte in ꝏdieū cū farina fenug. ⁊ emplā: ⁊ si adatur de oleo onfācino erit mel⁹ i nobilib⁹ corporibus. ¶ Bulb⁹ ēt cum nitro curat ⁊ sanat vlcera ⁊ fauosa capitis. Et ō ipo dixit aui. q; absolute cum ormelle confert vinum stipti cum coctum cum se. lini valet fauosis.

¶ De glādulis ⁊ curatiōe eaꝝ. CA. IIII.

Glandule sunt dubelet flātice habētes pāniculū cōtinētē mām: nō vicūt apata glādosa. q: in loco glādoso oriunt. q: ēt in alio loco pñt oriri. ꝑs vōr apata glādosa: quia glandulis assimilātur. ¶ Glādularū autē quedā sunt molles: q̄dā sūt dure molles. fiūt ex flegmate molli: ⁊ ideo glandule molles comꝓhēdūtur sub dubelet molli vel leui. vñ dubelet leuis é gen⁹ ad nodum mollē ⁊ glādulā mollem. Alia est glādula dura: ⁊ ista est dupler q̄dā est in vltimo duricici. ⁊ illa vocatur scrophula vel nodus durus. alia est glandula q̄ non habet tantam duricie sicut scrophula: sed hꝫ duriciem maioꝛem quam scrophule molles ⁊ nodi molles: ⁊ iste vocātur absolute glandule. ¶ Ꝓpꝛio quo nō tm̄ q; nodi ⁊ glandule sunt sepate a carne: sed scrophule nō. ꝑs in ō ca. scām dr̄iaꝫ magis elatam ponā. ¶ Et ex dictis potes videre dr̄iaꝫ inter nodū ⁊ glādulā. Ꝓpꝛio nod⁹ é maioꝛis quantitatis quā glādula: Sc̄ō nodus vt i plūbus accit in locis duris ⁊ iuncturis: ⁊ glādule vbiq; q: i fronte ⁊ capite ⁊ locis glādosc carnis. Tertio nodi sunt aliq; maioꝛis duriciei quā glādule: ⁊ aliq; sunt maioꝛis mollicici quam glādule vt est videre ō nodo mellino. cōueniūt tm̄ q: ex cā dē mā fūt: q: ex flāte sic idurato vel alterato. cōueniunt etiā q: nod⁹ ꝑs kisti sic glādule. cōueniūt. 4⁰. q: sic glādula mouck adsomnē dr̄iaꝫ possitionis sic ⁊ nodus: non ergo sunt multū cum carne iuiscata istoꝝ duoꝝ apatum gña. Et ex dictis patent signa glandule ⁊ cāe sunt vt dcm̄ est de nodo: quia primittiua afis ⁊ coniuncta.

Glandule multis curāt mōis: Ꝓpꝛio. n. si fuerit in iunctura cōterātur ⁊ cōpmātur: deinde sup ipas stringatur cum graui ligatura plumbū q̄m vt dic aui. digerit ipm q: digerit mām ⁊ nā cam melā⁹ resoluit: ⁊ iste modus est aui. ¶ Ali⁹ mod⁹ cure est ⁊ ē. G. vt p⁹ bñ fricek loc⁹ cū mānu vt cēlī calefiat: ⁊ molificīt. deinde tenendo ptē firmā cuꝫ fūdo scutele vel aliq; alia re solida toties: ⁊ taliter pcutiaꝫ dōec euanescat ⁊ kistis iferioꝛ fuerit delacerata: ⁊ mā extēsa: ⁊ statiꝫ delup laminā plūbi ꝑm quātitatē ei⁹ cū bindello duoꝝ capitum stringe ⁊ fortif vel firmiter ligetur ⁊ nouē diebus non remoueaꝫ. ¶ Theodoric⁹: ⁊ brun⁹ dixerūt. ℞. aloes acacie mirre olibani sarcocolle: ⁊ cū aceto seu albumie ouī fiat ēplm: ⁊ toties pōe i loco q; remoueat glādulā. ¶ Hē ricus sic dixit. ℞. laminā plūbeā ⁊ pōas sup locū: ⁊ sup lamia ponas puas fascellas de stupa ifusas i albumine ouī inspissato cum alumine zucarino ⁊ sale. ¶ Guil. dixit nodis duris valde confert caro ericij marini suppositā. Itē oēs duricie sic dissoluit ⁊ tollāt folia cipressi hūida aut nuces terāt cū medula ficuū et supponant. ¶ Sera. dixit ēplm factū ex ficub⁹ acrib⁹ q̄ cadūt de plāta sūt ad nodationes mēboꝝ et dissoluit scrophulas. ¶ Rogerius dixit. ℞. vngñ. de plūbo vsto et caligine fabuci seu ficus vel cineꝝ istoꝝ: et oleo et aceto fiat ēplꝫ. ¶ Hō tm̄ q; ñ ē icōueniēs nisi rediret nod⁹ factis istis imo aliq̄ens redit q; ex istis kistis nō cōsumit totaliter. ¶ De scrophul. ⁊ cura eaꝝ tā vlceratāꝝ q̄z nō vlceratāꝝ. CA. V.

Scrophule sunt dubelet. dure de mā flātica grossa multū idurata q: ficca: ⁊ ipsaꝝ gñatio vt plurimū ē i collo ⁊ sub alcellis et iguib⁹: ⁊ bñt mām ꝛuolutā ūn pāniculo: oꝝ i kisti mouentur āt ad vnā dr̄iā pōnis: ⁊ nō ad oēm: ⁊ sūt sp albi coloris. Gñant ait in gulosis et repletis et flāticis: et illis q; vtūt cibarijs fridis et hūidis: q: hi et flāte sūt repleti. et spāli circa caput et stomacū. Et hic est q; vōitus ꝙuenit. Et de scrophul' aliq; fit vehemētis magnitudinis: vt sepe vidi. Et q̄z ex vna fiunt plures pēdētes. In collo vt racem⁹ vue et carēt pulsatiōe: q: nō sūt ꝺ gñe apatū calōꝝ. Scrophulaꝝ aūt aliq; sunt fire valde carni annexe dure: et aliq; sūt bñ tractabiles et nouc et nō dure. pric sūt icurabiles. fe curank. Itē de scrophul' q̄dā sūt q; non associāt dolor: et q̄dā sunt q; associāt dolor: et rubor: et calitas accital: et iste sunt curabiles q: sepe ad sanie deueniunt vel resoluūt. p⁹ āt nequaq̄z. ꝑs fi. resoluūt cū difficultate: q: iste nō curāt nisi cū resolutione: q: cū medicis acutis vel cū incisiōe et extractiōe ipsaꝝ: raro tm̄. parati aūt ad bñdū scrophulas sūt curta bñtes colla humida i ꝙplexione. In ifātibus sanāt: ꝑs i iuuenibus difficil' curationis existūt: et ꝺ totū prouenit ex parte resolutionis q̄ infantibus magis fit q̄z in alijs etatibus supple. In scindus autem minus.

Cause istoꝝ sunt sic dcm̄ est superius. s. primiti-

ua ais et coiuncta. primitiua ē mala vel superflua comestio ꝙ quibus gñatur superflua repletio. ais cā est humor flāticus iā cruccatus ⁊ iduratus. Cōiucta ē mā collocata in loco. ¶ Istis notatis lz ponere dr̄iam iter nodū glandulā ⁊ scrophulā. Et sīr lz ponere quientiā. pria dr̄ia p quā scrophula differt a nodo ⁊ glādula ē: qz scrophule sūt magis suspēse in carne q̄z nodi: ⁊ glādule: ⁊ nodi sūt sepat a carne i q̄ sunt scrophule suspēse i superficie carnis: ḡre scrophule nō mouēt. ¶ Scōa dr̄ia ē ex parte loci q̄ñ loc⁹ nodo⁹ ē locus valīd⁹ durus neruosus. scrophularū āt locus ē caro glādosa q̄ est i inguie sub ascella vel post aurē. ¶ 3° dr̄int rōne q̄ntitatis q̄ñ scrophule sūt magne q̄ntitatis. Alij nodi nō q̄z ocurrūt ad tātas q̄ntitatē. ¶ 4° dr̄int rōne numeri: qz ab vna plures gñantē. qđ nō est ita in nodo. ¶ 5°. dr̄int rōne duricici: qz scrophula est magis dura q̄z nodus. ¶ Cōueniūt tñ nodi ⁊ scrophule ⁊ glādule. ꝓmo ex parte māe qz ābo fiūt a flāte idurato ⁊ logno: de nodo duro. ¶ 2°. conuenīt ex pte figure qz vnā figurā hñt qz rotūdas. ¶ Tertio conueniunt ex pte māe. qz vnā sīc scrophule hñt pelliculā folliculā ⁊ cbuitz sic ⁊ nodi⁹. Et sic p3 differēna ⁊ conuētia iter nodū ⁊ scrophulā. dr̄iam aūt inter nodū ⁊ glādulā posui supius: ḡre hic nō pono. ¶ Hñt etiā scrophule q̄tuor ꝑpa sīc ⁊ alia apata. ⁊ ea ñ recapitulo modo. ⁊ ex nunc dictis patent signa scrophulax. ¶ Et patēt et prosticа.

Scrophule curātur cuz q̄ttuor ītentionibus. ꝓma intētio ē vitā ordinare. Scōa ē ipsaz māz añtē purgaī ⁊ eā adeq̄re. 3°. est māz coiunctā cōsumere. 4° ē ipsā cū ferro remouere. si cum ēplis non potest remoueri.

¶ ꝓma ītētio ē vita. respiciat se a cibis flāticis a potu aq̄ ⁊ a nauseatiua latietate: ⁊ toleret famē quantū pōt: ⁊ ꝓparet caput suū tali ꝓparatiōe qđ humores nō currāt ad caput. neq̄z prosternāt se super faciē. neq̄z sup gemina: ⁊ caueat se a locutōe pluria. ⁊ a risu: ⁊ a ira: ⁊ si sit furiosus ⁊ caueat ab his silibus ⁊ ab alijs: rebus non nālib⁹ bene se hēat ⁊ vtatur illis: ⁊ honeste viuat.

¶ 2ª ītētio ꝓplet cū sirupis ⁊ solutis. Sirup⁹ ē iste. ℞. Sirupi acetosi cōposit: aut oximell cōpositi: aut simplicis: ⁊ sirup⁹ ꝺ sticados ad bizantijs ⁊ ceteri sirupi valētes cōtra māz flāticā: ⁊ cū aqs diureticis calis fiat sirup⁹ ¶ Solutiuū de turbith. ℞. turbith. zisi. 3ucc⁹. añ. ptes eq̄les ⁊ pmisceantur dosis ē. 3. ij. cū brodio. educit flegma grossū a capite ⁊ gulla: ⁊ vocat dyaturbit ꝑparatū. ¶ Pille fetide ⁊ pille de elebo. ⁊ pille de yerā valēt i scrophulis. pille de hermodactilis maiores: ⁊ ēt de agarico valēt: si aūt mā fuerit cū sanguine fiat flōmia ex cephalicha q̄ est vena capitis: ⁊ sūmopere caueat ab appositione ventosarum: qz attrahunt subtile ⁊ relinquūt grossū: in purgationibus factis vtile ē prouocare sternutatōes. ¶ Aliqui vt est theodoricus. Guil. ad scrophulas hāc potionē ordinant. ℞. scrophularie ptes. ij. philipēdule pimpinelle piloselle caulium rubeorum rubee maioris. añ. ptez. i. arisco. radicis spatule fetide radi. raphāi. añ. ptez. 3. coquāt cū vino albo ⁊ melle ⁊ vsq̄z ad consumationē medicatis ⁊ fiat colatura de q̄ de 3°. in tertiū diem hora matutina. 4. i. tepida administretur.

¶ 3° intentio cōplet cum emplis resolutiuis ⁊ mollitiuis ⁊ in cura ista reperiūt multa experta q̄ dicētur. Guil. de va. dixit qđ expertus est vt tollat stercus anseris antiq̄ ⁊ capre cum pinguedine galline facit ēplm ⁊ oparus suz. ¶ Dixit etiā ēplz farine fabaruz ⁊ coriandroz mollit scrophulas. ⁊ ē expti. ¶ Dixit ēt. ⁊ ab expto bñ ēt ē vez. qđ sublimationis genestre floris facta p distillationē cum instō dosis bibita ad. 3. ij. mirabiliter delet scrophulas ⁊ oēs nodositates gutturis. ⁊ expt⁹ suz. ¶ Itē fit ēplm ex farina lupinorum mellis mixta in corpibus duris in tenuibus fiat cū aq̄ ⁊ ē expti. ¶ Emplm de sinapi qđ valet. ℞. succū sinapis aut oleū qđ ē leuius: aut puluis qui est fortior: ⁊ folia caulū ñ minus criccata: ⁊ cum pinguedine fac emplm. Et si fortius vis adde folia capparoz cū medulla ficuū. ⁊ si debilius adde oleū ro. ⁊ adde farinā oz. ē expertū. ¶ Isaac dixit loliū coctum cū vino factum cataplāmū cū eo ⁊ stercore asi. ⁊ semine li. apata ⁊ scrophulas tollit. ¶ Ali. solum dixit. qđ faba lolij vel loliū ēplāmū cū seie dissoluit scrophulas. ¶ Rasis dixit. stere⁹ colūbi. si mixtū fuerit cū farina oz. ⁊ sc. lini ⁊ accto: ⁊ impositū fuerint dissoluūt scrophu. Isaac aūt: cōpositiom addat ster cus colūbi: mās istas dissoluit: ēt Sera. idē dic: qđ solus pōrpmiscri cum farina oz. ⁊ yrini ⁊ viscо: ⁊ adipe porcina ⁊ suppositū cancrenas concauas ⁊ scrophu. disrūpit. ¶ G. Dixit. oēs scro. ⁊ induratos oēs būores: ⁊ pcipue in corporibus duris ēplēt cū stercore boūno et acc. sit aūt stercus vernale magis. ¶ Aliud ga. i. 6. cata. in scro. et multis alijs. vtilitatē facit. ℞. olei. veteris. ʒ. xij: picis sicce. ʒ. vj. viride eris. ʒ. xuij. galba. ʒ. iij. litar. ʒ. i. terantur oia ista et litar. cū oleo coquatur donec inspisset: postea supponat pix et viride eris: ⁊ vltimo ponat galbanū ⁊ pistentur i mortario ⁊ vsui cōseruetur. ¶ Aliud ga. ℞. terbē. cere. añ. 4. iij. galbani baurac. añ. ʒ. i. thuris. 4. 3. medulle ossis cerui. ʒ. ij. sordicici alueoū apū. ʒ. ij. olei laure. sepi vitulini. añ. ʒ. ij. misceātur ⁊ fiat ēplm. ¶ Dixit etiā in de sim. medi. radix lilij. minuit ⁊ resoluit scrophulas: ⁊ filr oleū de lilio cōmedat ab eo. ¶ Aui. dixit ℞. radi. lilij fimi colūbinis seis lini. añ. ptes eq̄les. ⁊ confice cū vino i forma ēpli. ¶ Aliud ad idē iph⁹. ℞. fenu. ʒ. iij. calcis nitri. añ. ʒ. i. aggregent cū melle ⁊ sup locus pone. ¶ Dixit ēt ad oia apata glādosa ꝓfert radix afodili lotū cū fece vini superpolita. Et bartho. dixit. de radice sola. ¶ Aliud ad idē Aui. ℞. stercoris capraz. ʒ. ij. radicū cucumeris asi. ficuū imaturataz. añ. ʒ. i. staphisagrie bdellij fenug. amig. ama. añ. ʒ. 3. fecis olei antiq q̄ntus sufficit. ⁊ fiat vngn. ¶ Rasis dixit stere⁹ caprar: ⁊ cum melle ⁊ accto sup ignē pone. ¶ Et dixit qđ ēplm fenū de fenug. ⁊ sc. lini. ⁊ caulū: ⁊ cū mucillagie maluauisci confectis ē maturatiuū bonū. ¶ Aliud ⁊ ē rasis ē diaglon: ⁊ istud tāgit Aui. Et dic valere sed nō ponit hēta. ℞. litargiri lib. i. olei cōis. 4. ij. mucilaginis altee et fenu. añ. 4. ij. 3. et fiat ēplz cū custodia litargiri: et in vnaq̄z libra huj⁹ malaret cū oleo de lilio. ʒ. i. radi. yreos puluerizati. ¶ Maliabas dicit valere hoc emplm. ℞. farine fabaz: farina ordei. añ. ʒ. i. radicum altee: ⁊ radicū liguricie picis cuiuscūq̄z. añ. ʒ. v. cere albe adipis anseris. añ. ʒ. ij. terāt oia ⁊ incorporent cū oleo antiq: vrina pueri virginis: ⁊ sup lēto igne fac emplm. ¶ Dixit ēt. cinis vnguloruū caprarū cū oleo mirt⁹ scrophulas soluit. ¶ Brunus ⁊ theodo. dixerunt valet ℞. armoniaci bdē. galba. ptes eq̄les: dissoluant in accto p tres dies. q̄bus sup ignē addat furfuris subtil q̄ntū sufficit: ⁊ fiat ēplz. ¶ Aliud mirabile sm ipsum. ℞. picis liqde olei antiq fimi colūbini aluminis iameñi radicis cappaz adipis porci oium ptes eq̄les. deinde oia cū melle aggregent ad ignē ⁊ fiat emplastrū. ¶ Rogeri⁹ dixit hoc valere. ℞. radi. filicis affodili rū ebuli: ⁊ coquātur in optimo vino: ⁊ p̄stētur: ⁊ addat modicū de furfure: ⁊ fiat emplm. ¶ Guido dixit. valere ℞. limacias. xij. coctas cū vino ⁊ litrinio: vel cū capitello: ⁊ pone oī die sup locū bis: est boni iuamēti. ¶ Gui. dixit. hoc valere ⁊ est recepta diaglonis sui. ℞. litar. ʒ. ij. oli cōis. ʒ. v. mucilla. fenug. sc. li. añ. ʒ. iij. mucilla. altee ʒ. ij: accipiat litar. ⁊ ponatur in cazola cū oleo: ⁊ bñ custodiat deide addātur mucillagines. ¶ Serapio dixit. qđ ex sinapi fit emplm cū rebus cōuenientibus: resoluit scro. ¶ Et dixit. qđ yreos coquatur in aq̄: ⁊ fiat emplm resoluit ⁊ mollit eas. ¶ Dixit ēt. lētes decocte cum accto emplastrate resoluit scro. ⁊ apata dura: qđ ceptum. ¶ Barto. dixit. gumi rute cū foliis capparoz ⁊ farina cuz furfure ēplastrata scrofu. gutturis ⁊ asselle dissoluit. ¶ Alk. dixit. qđ si herba yari ⁊ squilla cum assungia porci veteri terrantur hec liberant si recentes fuerint. ¶ Constan. dixit: malua cocta cuz vino apostemata et scrophu. et mentes mamillas curat. ¶ Melue dixit. puluis florum

genestre: velet sero. qñ er eo bibit quantuz cum duobus vel tribus digitis potest capi cum melle ro. colato: aut cū ouo sorbill: q: carum educit mām. ¶ Aliud melius quod conuenit ⁊ est diaquilon magnum. ℞. litar. triti ⁊ cribellati. ʒ. vj. oli yrini: olei camo. añ. ʒ. iij. mucil. altee fenugre. ⁊ sc. lim ⁊ ficuū ⁊ succi yreos succi squil. ysophiū. vi sci cum quo capiuntur aues añ. ʒ. i. ʒ. terbē. ʒ. i. ʒ. rasine pini cere citrine. añ. ʒ. i. conficiantur sicut ipsemet docet in ātido. ⁊ si cum istis: ⁊ positone ista addatur bde. serapini armōiaci. añ. ʒ. i. erit diaquilon gumatum vel cum gumis. ¶ Ubirannus dixit. folia capparorum ⁊ radix ipsius mixta cum melle in paucis diebus sero. spargit: ⁊ dixit: q est expertum. Et Constā. dixit. q miscentur secum farina or. Et Barto. dicit q miscentur secum farina fabaz. ¶ Aliud quod valet in sero. ⁊ valet oibus apātib⁹ duris. ℞. radicis lilij storacis medulle cruris vituli. vel adipis capraruz: ⁊ cum melle cōficiantur: ⁊ fiat emplastrū. ¶ Quarta intentio completur cum incisione vel corsiuis ⁊ absersiuis secundum necessitatem scrophularuz si scrophula fuerit bene tractabil: ⁊ cum istis dictis in alijs tribus intentionibus cuz debes cā incidere: secundum longum membri: ⁊ solam cutim incidas: ⁊ non kistim vt caz extraihas: vt dictum ē superius de nodis: Et si pars aliq̄ kistis remāserit. move tūc vt dictū ē in loco allegato: ⁊ i faciēdo b respicias venā artariā ⁊ neruos. Si āt sero. fuerit immiscata cum vena ner. vel arta. dimittas: q: cura est inanis. Si autē cum sero. pimiscetur de sanguine: tunc pōt ventre ad cruturā. ⁊ signū ē vt dictū ē in cruturis: q: locus incipit rubere cū pulsatione aliqua: ⁊ tūc debes apponere maturatiuū hoc. ℞. sc. lim. fenu. cāomil. añ. ʒ. ij. altee. ℔ss. i. assum. pol. sine sale. omnia bulliāt in aq̄. ⁊ in corpore: cuz oleo de anc. ⁊ cāo. ⁊ fiat ēplin. Et si alias formidas vis hēre recurre ad ca. de medi. matura. ¶ Hoc peracto ⁊ loco maturato incide sero. in loco declivioni vt sanies possit exire vt dictū ē in cruturis. Et sēbo locus implicatur b albumine zuccarino facta incisiōe ⁊ vitello ōi: ⁊ respicias neruos qui faciunt ad vocem: quoniam ex incisione corū perdit vor. deide locū mundifices cū acutis medicinis dictis in capitulo de nodis: ⁊ facta mundificatione incārnetur locus: ⁊ incarnetur sicut expedit.

Cura scrophule vlcerate si occurrit tibi scrophula vlcerata. primo mundifices eam valde bene cū vngō apostolorum vel viridi vel puluere affo. ⁊ est iste. ℞. succi affo. ʒ. ij. aur pig. ru. ʒ. ij. calcis non extincte. ʒ. iij. buliat ad ignem succus affo. lento igne tā diu q: medietas sit cōsumpta: ⁊ colet. postea addatur pulvis auri pigmē. rubei triti ⁊ cribellati: ⁊ pulvis calcis non extincte ⁊ cribellate: ⁊ exponantur isti pulueres paulatim i succo: ⁊ successiue agites semper cum spatula. ⁊ facta incorporatione diuidatur hoc in multis partibus super vnam assidem. ⁊ ponatur ad solem ⁊ exiccetur optime ⁊ vsui serua. Et nota q ponitur. ʒ. i. affodilorum exm. ʒ. i. realgare. ⁊ tunc hoc est fortissime operationis. Et non applices hoc in aliquo nisi homo habeat fistulam: ⁊ sit fortis ⁊ robustus. ¶ Aliud mundificatiuum. ℞. calcis viue. ʒ ij. realgar. ʒ. ʒ. deinde conficiatur cum melle ⁊ fiat medicamen: ⁊ scarpelata cute appone super locuz: ⁊ defende partem sanam cum frigidis. ⁊ hoc non attigat ad alias partes. ¶ Aliud mortificatiuum. ℞. calcis viue cinerum fabarū adustarum: ⁊ de his fac lixiuium. ⁊ in toto lixiuio: vel in parte resolue saponez ⁊ calcem viuaz. ⁊ tēpera omnia ista in forma vnguēti: ⁊ de isto vngō pone in copula lata: sic scrophula: ⁊ dimitte b per nocte post mortificationem cā incide cū ferro: ⁊ consolidetur locus: vt dictū est in alijs. ¶ Et si contingat q in scrophulis vlceratis sit os corruptum oz te eam removere. de cuius remotione infertus dictum est. ⁊ hic sermonem nou facio. Et si accit q scrophula sit vlcerata ⁊ cancerata recurre ad capitulum de cā cro vlcerato: ⁊ cura eam vt cancrum.

¶ De sephiros ⁊ cura eius. CA. VI.

Sephiros est apostema duruz valde: factum ex flāte grosso ⁊ viscoso indurato vehementer pp extricationem fortem: aut fit ex fece sanguinis q̄ est melia. aut ex vtroq̄. ¶ Est autem duplex sephiros. s. verum ⁊ non verum. verum fit ex melia naturali non adusta: sed feculēta que reperitur in massa sanguinea ad nutriendum membra melica. Non verum vero fit ex melia non naturali. ¶ Melia autem ē humor frigidus ⁊ sic. ⁊ ex fridiori parte cbili generatus. Est autē melia duplex. s. naturalis ⁊ non naturalis. Naturalis boni sanguinis est fex: ⁊ est turbulenta in suba grossa in colore declinans ad nigredinez. ⁊ in sapore ad pōticitatem. Non naturalis ē illa que declinat ad ista extra terminos siue latitudinis. quos terminos si pertransit non est melia naturalis. ¶ Fit autem non naturalis melia quadruplici ter. Primo q̄ aduritur ⁊ putrefit ⁊ fit colera nigra ⁊ acuta. ⁊ quando proijcitur super terrā ebullit: ⁊ ab ea fugiunt muscē. ¶ Secundo fit melencolia non naturalis per adustionem aliorum humorum flegmatis ⁊ colere et sanguinis. Et quando colera aduritur et fit nigra colera est mala. ¶ Tertio fit melia non naturalis per congelationem vt fla efficitur sepe melia ex cōgelatione: q: flā remanet tūc satis duz. ¶ Quarto efficitur non naturalis quia alterihumor secū permiscetur ipsa nocente: et notum ē ex dictis in alijs capitulis. ¶ Et istis p3 q̄ apata milica ex istis generantur. p⁹ ex melia naturali generatur sephiros vez: scō ex melia non naturali per admixtionem gñāt sephiros flomides: et sephiros vndimiades: et sephiros herisipillades. ¶ Tertio ex melia non naturali per congelationem et indurationem gñantur sephiros vel scliros cui nō ē sensus neq̄ dolor. ¶ Quarto ex melia non naturali per adustionem generantur omnes spēs cancroruz. Et potest fieri sephiros duobus modis. vno incipiēdo alio p viam consecutionis: si incipiendo incipit paulatz et procedit augendo in finem. in principio enim est sicut quantitas fabe et frumenti. fiat autem per viam consecutionis ex malo regimine medicorum facto in apostemate aliquo duum superflue infridāt vel stipticant: qñ mā tūc ingrossatur: aut superflue tūc exiccatur. Segnr aliq̄ ad flegmonē et ad herisipillam et ad vndimiam rōne mali regiminis. ¶ Et sephiros est aut purum. aut non purū: et ābo carēt dolore. Verum purū caret sensu vū tangit et nō puz nō caret sēsu ex toto: ʒ modici sensus ē procul dubio. et b si tāgitur vel cōprimat. ¶ Sephiros āt puz fit ex mā flātica indurata vel ex melācolia. vnde ita indurat: q: mēbrum perdit sensuz. et tunc est sephiros purū. ¶ Non purum fit duobus modis. vno mō quādo hūores melancolici vel flātici sunt ita indurati vel in lapidei tatem conuersi. q: per eos mēbrum pdit sensum: et tūc faciunt sephiros nō puz. et tunc si cōprimat locus cātur sensus qui non est in puro. ¶ Alio modo fit sephiros nō puz. s. qñ ad herisipillā vel flōnē segnr sephiros ex indurations māci in loco. nā ista mā facit sephiros non puz: q: illi hūores sic indurati nō sunt omnino frigidi vel melancolici vel flegmatici: ʒ sunt bene humores appropinquāres hūoribus melācolicis: q: isti hūores facere non possūt sephiros. et quo patet expositio pme partis capitis. cū dixit apa dicū nominatū sephiros. qđ ē purū est illō cui nō associat dolor: neq̄ aliq̄ mō: q: nec p se nec p accēs aliquo: et si remanet cū aliquo sēsu et dolor puus de per se tūc nō ē sephiros puz. Et purū gdez et nō puz cū quo ē sēsus. s. si tangatur et cōprimat et se est sine dolore. Et p accēs dolorē hz nō vez: vt patet. Aliā expōnē p nūc nō habeo. valeat ista quātū pōt ad intellectū aui. quia credo valere.

Cause huius apatis sūt tres. s. pmitia añs et pūncta. pmitiua ē malicia regimis multiplicatis me lā. Añsié humor melicus multiplicatus aspicit male at trahēte. Coniuncta est ipsa melia in loco incancata.

Signa eius primo sunt tumor durus resistēs val de imprimēti. secūdo incipit paulatim fieri: ⁊ procedit augendo: ⁊ color eius est liuidus ⁊ aliqñ est albus. ſ. qñ ex flāte generaē: ⁊ aliqñ est filis coloꝛi illius mēbri. Alia patent ex dictis. ℙro quo nota q̄ aliqñ sephiros tendit ad nām cancri. ⁊ tunc in eo est dolor ⁊ sensus: ⁊ de isto nō est sermo in littera exposita.

Cura Sephiros quattuor hȝ intentiones. ℙrima intētio est vitam ordinare. Scōa est materiā antecedētē euacuare ⁊ corrigere. Tertia est materiā coniunctā euacuare vel a loco remouere. Quarta est accidētia a liqua corrigere.

¶ ℙrima cōplet cū exhibitione bonoꝝ cibariоꝝ ⁊ chimoꝝ vtaē pane fermentato bene ⁊ depilato ⁊ bono vino ⁊ bonis carnib⁹ preparatis bone vite vt sunt carnes eorum pullorꝝ perdicū. vtaē spinachijs borragine lupulis lactucis: ⁊ illa que habent mundificare sanguinē: ⁊ caueat se ab illis que generant melancoliam: que nominantur a .G. ȝ⁹. de interioribus vt sunt carnes bouine caprarum ⁊ pecudū asinoꝝ camellorꝝ vlpiū lepoꝝ: ⁊ canum: ⁊ siluestrium porcoꝝ: ⁊ sunt pisces vallosi ⁊ ostraca caules ⁊ legumina: ⁊ specialiter respiciat se a lentibus ⁊ a pane furfuroso ⁊ male mundo ⁊ a maneriebus vini grossi ⁊ veteri caseo: ⁊ se respiciat a rebus salitis ⁊ fritis ⁊ ab acutis ⁊ a pipere ⁊ allec finapi cepe ⁊ ab oībus sanguinem adurētibus. Caueat so ab ira sollicitudine ⁊ omni exercitio ⁊ vigilijs superfluis ⁊ in oībus alijs honeste viuat. Et pro pre ista ponuntur a .G. in cōmento illius affonsimi q̄ nutriunt copiose: ⁊ velociter.

¶ Secunda intētio completur cū digestiuis ⁊ euacuatiuis. ¶ Sirupus est iste. Rc. sirupi de fumo terre. sirupi ō bugloſa aſi. ȝ. i. ß. ⁊ distēperē cū aqua bugloſe ⁊ fumi terre ⁊ lupulorum. Et aliqui dicunt q̄ valet sirupus de liquiricia. ¶ Alia potio qua vsus fui. Rc. sene thimi epithimi: polipodij bulgoſe fumi terre lupuloꝝ scolopēdrie aſi. ℳ. ß. ⁊ bulliant ⁊ colentur ⁊ dentur de collatura .ȝ. iij. cum zuccaro: ⁊ si fuerit expediens fac ſōmiā vt tibi videtur sin necessitatem. ¶ ℳedicine solutiue. Rc. pupillarum de lapide lazuli. ȝ. i. ⁊ fiant. vij. puluis etiam sene ꝓparatus ⁊ q̄ȝitas cit. ȝ. ß. ¶ Aliud ad idez. Rc. liquiricie. ȝ. ij. puluerꝭ stomaci. ȝ. i. ß. epithimi. ȝ. i. sene ad pondus omnium ⁊ fiat puluis: dosis est. ȝ. ij.

¶ Tertia intentio completur ⁊ ordinatur mō Auic. quia inter alios melior est: ⁊ ideo caute procedere debes vt ista materia cū resolutiuis rectificetur: ⁊ ne cum mollitiuis nimis mollificetur qñ in cancrum posset reuerti. pp hoc. n. ipse precipit facere duas reuolutiones prima est mollificatiua. 2ª resolutiua. Et q̄ sigillatiz cēt difficile ablaq; errore ordinare: ⁊ pro tāto tutius est talia auxilia ordinare q̄ mixtam habeant virtutē. ſ. molliēdi ⁊ resoluendi cum q̄dam a principio repercussione cū rebus domesticis. ¶ Rasis ad hoc componit. Rc. bdelij: armoniaci galbani pres equales q̄ cum oleo de lilio mollificentur: ⁊ in mortario terantur deinde mucillagines ſe. lini ⁊ ficuum q̄ sint eiusdem q̄ȝitatis: sicut sunt oīa p̄dicta sumantur ⁊ oīa simul terantur ⁊ fiat emplm. ¶ Serapio dixit. Rc. stercus colūbinū misceaē cū farina ⁊ decoquaē in aceto ⁊ sup locum apponaē. resoluit enim duriciē ⁊ scrophulas. ¶ Dixit. ēt virtus ysopi humide est mollificatiua ⁊ calefactiua ulceratorum ⁊ proprie ulcerum matricis ⁊ ani: mollificat etiā ea q̄ indurata sunt lana succida non lota infusa in oleo cū aceto vel vino apposita: sed vinum apponatur qñ materia est facilioris mollificationis. Aceтum qñ est difficilioris. ¶ Dixit ēt. pinguedo ⁊ adeps calide: ⁊ humide: ⁊ quāto sunt recētiores tāto sunt humidiores: ⁊ iō magis huiectāt. Et quāto sunt antiquiores tāto sūt calidiores ⁊ iō magis resoluūt. Et iō adeps porci ē valde hūida ⁊ maturatiua. Et spāliter in corporib⁹ pueroꝝ ⁊ quenit combustioni ignis: ⁊ adeps tauri in hoc est q̄enies rusticis ⁊ vnā carnē hūibus: ⁊ ē stiptica aliqualiter: ⁊ adeps capre ⁊ hirci est conueniens hūibus mordicationē in intestinis ⁊ spāliter in recto: ⁊ adeps anatis plus mitigat dolorem crūtē in profundo oī alia pinguedine: ⁊ pinguedo galline q̄ plus penetrat oī alia pinguedine ad ꝓfundū. ⁊ conueniunt doloribus matricis isie vue: ⁊ ad furfuras. i. fissuras labioꝝ ⁊ clarificant faciē: ⁊ adeps asini facit ad cicatrices turpes: ⁊ adeps vrsi facit nasci pilos in alopicia: ⁊ q̄uenit fissuris venētibus a frigore: ⁊ adeps vulpis ⁊ vulturis ⁊ vrsi marie resolutiue sunt vt ponit gerar. de solo in cura spasmi: ⁊ subdit q̄ assumpta leonis prouocat febrem. ¶ Alij dicunt hoc valere. Rc. sterconis asini radi. malua. stoza. parum ⁊ cū aceto decoquaē: ⁊ fiat emplastrū. ¶ Aliud ad idē. Rc. masti. al. ⁊ cū oleo de lilio. ⁊ alcanna: ⁊ cū ficu. ⁊ alkenia misceaē: ⁊ ē iunatiuum. ¶ Aliud ad idē. Rc. armo. bde. galbani oppopo. ⁊ cum oleo ō lilio: ⁊ alcanna ꝓfice et cum mucil. fenugre. et seminis lini. fac emplm vel linimentū. ¶ Si aūt hoc apa sephiros fuerit vehemētis grossi ciei: Dicit Auic. nō ē excusatio ab aceto: icidit. n. et rarificat virtutem mēbri. facit medicinas penetrare: et ideo in administratiōe sit cautela: q̄ fortiter penetrat et incidit: et petit neruos: et post talē resolutionē debes appōere mollitiua: et postea reuerti ad vaporationem aceti et ad virtutē resolutiuorum: et sic procedas successiue et ordinate: et si ē necessariū: locū euaporent aliquoties cū lapidibus molendini mediāte aceto aut marchasita protecta in aceto. ⁊ ȝ facta euaporatione cū oleo. Et nō q̄ facta euaporatiōe cū lapidibus debes apponere mollitiua de bde. oppopo. armo. deinde euaporare cum lapidibus: et sic successiue procedas.

¶ Auic. et bartho. dīt q̄ medicine in q̄bus est lenificatio et resolutio sunt sicut medulle oēs et mucillago fenugre. et se. lini et itez armo. bde. galba. stozax mastix laudanum oleum antiquum: oleuz de alcanna: oleum de lilio. et sic de alijs. ¶ Et pinguedines sunt iste pinguedo galline: anseris vitulorꝝ bouū ceruoꝝ hirci asini et pinguedo caprax: et vrsi leopardi lupi leonis et vulpis. et pinguedo ēt auiū viuentiū de rapina. ¶ Gui. dixit hoc fore ꝓprium in scrophulis et sephiros. dixit p⁹: q̄ euaporatio fcā cū aceto et decoctiōe saturgie ꝓiectis i aceto sup marchesitā ignitā dissoluit oēm duriciē melicā. ¶ Dissoluit duricies. et spāliter q̄ fiunt post collum viscus quarcinus mirtus cū cera et rasina pini equalr suppositis. Jtē dicit se esse ꝓprū se. lini cuz aq̄ cineris. ¶ Aliud mollificās et resoluēs duricies. Rc. dragāti flox camo. picis ligde armo. medulle cruris viruli galbani. aſi. terantē terēda. galbanū ēt et armo. dissoluantē in aceto antiq̄: et liq̄fiāt medulla et pix et ꝓficiantē et supponantē. ¶ Tumores ēt difficile resolubiles hoc emplo dissoluit. Rc. scordeō trinū carda mel: rasinā et cū cera ꝓficiantē et supponantē. ¶ Et lenificat ēt oēm duriciē hoc emplm. Rc. oppopo. ptes. iij. vel. ij. bde. ptem. i. medul. ficuū duplū ad oia. olei yrini aut aneti q̄ȝuz sufficit: et pōt addi cer olei de lilio quantū sufficit et cer olei de se. lini et ō pinguedine anatis vel galline et est fortius ēt hoc est vtile conquassationibus neruoꝝ. ¶ Et nō q̄ omnia emplastra mollitiua et resolutiua posita in cap. de scrophula valent hic: et ideo ad illud capitulum recurre quando est opus.

¶ Quarta intentio quc est accidentia corrigere. ſ. duricien ⁊ mollicie, completur duobus capitulis. ¶ ℙrimo nota q̄ ego hic capio per medicinā mollitiuam medicinam duriciem remouentes quomodocunq; illa accidat: et hoc duo capitula conueniunt scrophulis: et sclirosis et ēt duricici que cāta est in fracturis ossium: hoc capitulum solū os. ¶ Scōo nota vt dicit. G. quito de simplici medicina: duricies accidit a tribus causis: aut a siccitate nimia: aut a ꝓgelatione: aut ēt a repletione. Isti mōi iduratiōis satis noti sūt. Et euidēter iō non declaro. Si ergo duricies ē pp siccitatē huic humida conuenit. Si aūt pp frigiditatē indiget vt supcalefiat. Si propter repletionem: indiget vt euacuetur: que clara sunt.

¶ Et primo in volendo mollire embrocē locus cū aq̄ te pida: ⁊ cū olco antiquo aut cū lacte vaccino: aut cū aqua mucillaginosa decoctiōis altee ficuū sc. lini fenugreci ca mo, emule cāpane: aut ēt fiat embrocatio cuz decoctione capitis ⁊ pedū pecudū vel castratoꝝ: ⁊ sunt erptus: fcā fomētatiōe erecē bene locus p horā: deinde iuxta ignē sarmentoꝝ: non tñ nimis prope ungaē locus cum isto vnguento. ℞. assungie porci asini vrsi talsi añ. 4. i. assun gie galline anseris anatis medulle crurū vituli atq̄z cerui añ. 4. 5. butiri recēs: olei sisamini olei ō ben muscelini olei amigdalaꝝ dul. mucillagis altee sc. lini añ. ʒ. ij. storaris calamite bdelij ysopi humidę añ .ʒ. 5. ⁊ fundaē oia liquefiāt: ⁊ cuz cera fac vnguētuz. Ille āt assungie sint si ne sale vt dixit qui. ⁊ si locus cēt infrm ponaē olcū de casto. ⁊ de gumis communibus vt est oppoponacum: ar mo. bdelium ⁊ sic de alijs. ¶ Aliud comune ad idem. ℞ vialtee partes duas: butiri recentis ⁊ sine sale partem. 5. misceantur. ¶ Et facta inunctione ex isto ponatur super hoc. ℞. radicis maluauisci pistatim ⁊ murtim cum bona assungia. ponatur super locum. Et si permisceatur cum viaquilone magno eandē opationē facit. ¶ Aliud Lāfrā ci. Recipe assungie porci. ʒ. iij. pinguedis anatis anseris galline terbentine cere. añ. ʒ. i. olei cōis. ʒ. iij. fenugreci sc. lini. añ. ʒ. i. bdelij: oppopōacis masticis thuris añ. ʒ. 5. tēperentē cū vino. postea cū cera ⁊ olco dissoluantur ⁊ colentē. ⁊ in colatura addaē pul. Et si cū eis ponatur de storace ⁊ de laudano ⁊ ysopo humida melius cēt ⁊ armo. vt habetur. 6. simpliciū illud mollificat. ¶ Alij faciunt ali ud. ℞. cere citrine. ʒ. i. olei de lilio. ʒ. i. adipis galline vel anatis medulle crurium vacce mucillaginis sc. lini añ. ʒ. i. aggregentē: ⁊ fiat emplin vel vngn̄ mollituuz. ¶ G. in catagis. ℞. terbētine. cere añ. 4. iij. galbani baurac añ. ʒ. i. thuris. 4. 5. medulle ossis cerui. ʒ. ij. sordicici alcorum apū. ʒ. 5. olei laurini sepi vitulini añ. ʒ. ij. miscentē ⁊ fiat emplin. ¶ Aliud Auic. ℞. stercoris capraꝝ. ʒ. ij. radicum cucūeris asinini ficuū imaturaꝝ añ. ʒ. i. staphisagrie bde lij farine fabarum amigda. amaꝝ añ. ʒ. 5. fecis olei antiq quātū sufficit ⁊ fiat vnguentū: ⁊ hic si bene ꝓsideras habes simplices medicinas ⁊ cōpositas ꝓcmētes in oi vs ricie: qz vnicuiq̄z suum applicatur remedium.

¶ Aliud accidens est nimia mollificatio vel hūceratio vt dicit theodo. ⁊ hericus debēt appꝛoximari. Et Ga. ʒ. tegni vocat illā diaspꝛacticā siue crastatinā siue resoluti uā: illa nō differūt. ⁊ est modus Aui. aliq̄n. ⁊ ꝑs Aui. eꝰ opatio ē separe ⁊ diuidere mām subtiliare: vt melius di cā ⁊ facere ipam cuapoꝛare ⁊ apiendo poꝛos ipsam cēbere: ⁊ nō apparet ipsaz fore cale ⁊ subtilis subē. ¶ Et he meditine sunt duplices. simplices ⁊ compositę. simplices sunt velut camo. q̄ iter oēs obtinet principatuz. ⁊ nō egre gij sapiētes eā in sacrificijs dedicauerunt. G. dixit in ʒ. pharma. olcuz eius nō minus ipsa hec opaē: ⁊ nulla stip tica opaē nec pricipat: vt tā dixit ma. mag. ⁊ altea ꝑm ali quos olcuz antiquuz oleum de ikerua: oleum de rafano.

¶ Et vt dixit Auic. mplituuñ fenugreci paritaria: fum terre caulis cucumer asininus vrtica ebulus sanbucus furfur ordeuz faba ⁊ orobus ⁊ medulla panis grossi. Et addit lāfrā. ciminuz calamentū ysopuz origanū spicā co stum mirā masticē: ⁊ in ꝓpsionibus vsus cōcedit cōis ⁊ olcū de costo nardinūq̄z ⁊ multa alia ex istis simplicib⁹.

¶ Multa cōposita habere potes: hāc tñ cōpositionē edi dit Hen. in materia cala. ℞. olei de camo. ʒ. iij. cere. ʒ. ij. assungie anatis ⁊ galline añ. ʒ. i. camo. anen añ. ʒ. ij. bulliant ⁊ colentē ⁊ in colatura fiat vnguentum. ¶ Lom positio gui. in materia frigida. ℞. sc. feniculi anisi anet añ. ʒ. ij. farine fenugre. ⁊ sc. lini añ. ʒ. i. coquantē in aq̄ ⁊ cocta ꝓcutiantē cū modico acet ⁊ olei ⁊ fiat emplz. ¶ Ve rumtñ alk. sic dixit. q̄ stercus capraꝝ duricies soluit. ¶ Rasis dixit. stercus canis cuz succo coriandri. ¶ Ser tus plo. dixit. stercus colūbi vires ḥz oēs duricies solue re. ¶ Et dixit. fimus tauri cuz sale ꝫ etiam facit.

¶ De cancro ⁊ eius cura.

Cancer est apa melācolicum de melā colia adusta q̄ melancolia fit adusta per adustionem colere. vnde colera cum aduritur resoluitur subtile ⁊ grossuz re manet sub forma melancolie fit ēt a mā me lancolica mixta cuz colera. Unde hec melācolia sic per mixta remanet semiadusta ab illa colā secū mixta: fit etiā cācer, ex melancolia mixta ⁊ readusta: vnde melancolia sic mixta tz locū aduste: fit ēt ex melia naturali adusta.

¶ Est aūt cancer apa durum in principio rotunde ⁊ par ue quātitatis sicut cicer aut faba aut lupinus ⁊ magnifi caē ad q̄stitatē macis cuz radice magna: diuersificaē aūt in colore ꝑm diuersitatē humoris ex q̄ generaē: hz nāq̄z cancer venas plenas ī circuitu: ⁊ magis plenas q̄z ī apa tibus calidis: ⁊ non mirum: qz resudatio fit minor mate rierum in cācro: q̄z in alijs apatibus rōne grossitiei ma terierum. Et iste vene nō sunt ita rubee sicut flōmis: sz vi rides vel nigre. penes tñ colorē humoris adusti collati: ⁊ caliditas sentiē ex appositione manus. sviu tenēaē: ⁊ nō mirum: qz mā illa pricipat caliditate aliqua. ¶ Fit autez cancer vt in plurib⁹ incipiēdo raro aūt per viam consē cutionis: ⁊ oppositus sephiros ē. ¶ Et nota q̄ cācer pau ci doloris fit de mā minus adusta ⁊ magis frigida. Can cer multi doloris fit p oppositus: ⁊ hoc concipe potes q̄ materia calida dolorē facit: frida aūt nō nisi p accidēs: ⁊ istoꝝ qdā est vlceratus: qdā nō. Et cācer non vlceratus qñq̄z ad vlceratuz trāsit: ⁊ hoc totum prouenit ex maiori vel minori adustione vt pz intelligenti. ¶ Et iterū istoꝝ quidam est occultus ⁊ quidam non occultus fit autem ī interioribus occultus vt in matrice ⁊ in alijs locis intrin secis. Et ex dictis patent signa cancri. ¶ Multiplicantur aūt iste sanguis melancolicus: aut pp vtunitatem calidi tatis epatis ipsum copiose generantis: aut pp debilitatē splenis nō trahentis melancoliā: aut pp nutrimēta cōue nientia sanguini melācolico: ⁊ iste sanguis talr gñatus aut trāsmittiē ad venas ani ⁊ fiūt emorroides: aut ad pe des ⁊ fiūt ide varices: aut trāsmittiē ad superficiē cutis ⁊ fi unt albaras morphea spentigo ⁊c. aut expellitur ad aliud mēbrū p viā resudatiōis: ⁊ sic fit cācer. ⁊ dē cācer qz can cro fluuiali similaē: vl qz mēbrum tz patiēs: sicut cācer tz piscatores qñ eos capiūt. ¶ Et dixerūt qdā q̄ cācer p mutaē de mēbro ad mēbrū. Sz credo q̄ mutaē ꝑs hūc modū: qz mā melica q̄ fluebat ab vno loco ad aliū nō flu it sz trāsmittiē: q̄ ī illo loco fit cācer: vt dicunt doctores de vna que habuit cancrū in vna mamilla: ⁊ illa abscisa curata est: ⁊ illa curata supuenit alteri mamille: ⁊ ꝫ modo dicto supra. ¶ Et dictis patet ex qua materia gene ratur cancer: ⁊ que sit causa materialis eius: et similiter patet vnde dicaē cancer: vel quare dicatur cancer. ¶ Ju dicia cancri sūt ista, p̄ cet toto gñe ē egritudo p culosa cā cer: vt in plurib⁹ accidit in mamillis et in locis glādosis aut glandulosis: et precipue mulieribus quādo non ha bent menstrua. Et accidit etiā viris qbus emorroides de fecerūt. ¶ Nota tamē q̄ cācer ē particularis lepra: naz materia melancolica in vno mēbro coarctata cancrū fa cit. dispersa autē lepram facit. Secundo ad Glauconem Galienus dicit cancer confirmatus non curatur nisi ra dicitus extirpetur: ideo de non vlcerato efficitur vlcerat⁹ quod tñ est pessimum ꝑm suiam ypo. primo aphoꝛis. qui bus cancri absconditi hos non curare melius est q̄z cu rare. curati. n. citius pereūt nō curati lōgum tps proficiunt: et hoc de iudicio Ga. ¶ Restat mō videre qūo cā cer differat a sephiros: eo qz in cancro est dolor, ⁊ est que dam acutas: ⁊ p ꝓsequēs est quedā pulsatio: hoc āt non ē ī sphiros: ⁊ quo ad primam partē huiꝰ patet ex dictis ī ca. de sephiros. ¶ Scdo differūt: qz cācer citiꝰ augmen taē q̄z sephiros: ⁊ non mirum qz materia eius est magis mobilis. ¶ Tertio differūt: qz in cancro vel circa sūt ve ne que satis plene sanguine. non autem sic in sephiros.

¶ Quarto differūt: qz cācer fit vt in pluribus incipiēdo: sephiros vt in plurib⁹ pmutādo ex apate calo. ¶ Quinto differūt fm locū in quo nascunt: qz cancer vt in plurib⁹ fit in mēbris raris: vt mamilla epate ⁊ ēt in neruis. Sephiros aūt vt in pluribus accidit: ⁊ nascit in alijs membris duris q̄z in mēbris raris. ℙPrimū aūt signū ⁊ quū sunt accidēcia cancro inseparabilia. Et hz isto mō differāt: dixit ħ Auic. 2°. primi. capitulo de egritudinibus cōpositis. non multum differt cancer a sephiros.

Cura cācri. 4. hz intētiōes. ℙPrima est in vita. Secūda est in mā antecedēte. Tertia ē in cōmixta. Quarta ē si locus fit vlceratus.

¶ ℙPri°. ergo intētio cōplet cū ser rebus nō nālibus declinātibus ad calidū ⁊ humidū. ⁊ breuiter vtat victa dcā sephiros cū rebus ghantibus sanguinē bonū ab alijs cibarijs supius notatis se caueat quātū fit possibile sibi.

¶ Scōa intētio cōplet cū sirupis ⁊ solutiuis: ⁊ solutiua victa in ca° de sephiros b̄ ꝓcurant: ⁊ silr sirupi victi valent. ⁊ descriptiōes istoz: vt in pluribus hītur a mesue. ⁊ ideo illic vide. Euacuationes autem fiunt fm tolerantias virtutis infirmi. ⁊ sepe fiant. qz non est possibilis in vna vice eradicatio talis humoris.

¶ Tertia intētio cōplet cum medicis valde domesticis ⁊ non mordētibus ne locū vlcerent. Si āt cācer fuerit parvus pōt remoueri fm Auic. cū incisiōe ⁊ eradicatiōe oīz venaz suaz. Deinde oibus radicibus extractis pmittatur sanguis exire in q̄ntitate multa: deinde cauterisetur. Ego aūt pp scandala q̄ veniunt vel q̄ contingunt supsedeo. Si aūt cācer fuerit in loco occulto: tūc cura eius ē impossibilis: ⁊ debes blādiri illi qñ pp b̄ prolongat vita: vt dixit ypo. 4°. parti. apho. ¶ Et p°. in cancro dū ē apa: vt dicit Auī. debes prohibere augmentū cū cibarijs bonis intellectis in p° intētione ⁊ cū medicis aliqualiter repercussiuis. ¶. Et p° in prohibēdo augm̄ ꝓdit b̄ de mēte. Auī. ℞. pistellū de plūbo ⁊ mortariū de plūbo ⁊ infunde ad h̄ra oleū ro. ⁊ a q̄z cōtūdi ⁊ agrestā ⁊ circūducas cū malleo fu mortario vsqz ad spissitudinē aliq̄les: ⁊ inūge locū.

¶ Ad idem vz fm Auic. oleuz ⁊ aq̄ coriandri ⁊ ēt agresta circa locuz: ⁊ vz linimētuz fcm̄ ex luto rote fabroz: quod cholea vocāt: fit āt ex fricatiōe ferri cū rota. ¶ Gui. b̄ sali. dixit. ℞. olei ro. ʒ. iiij. papa. al. ʒ. i. opij mīsqa. añ. ʒ. i. gūi ara. ʒ. ß. dissoluantur oia in oleo: ⁊ fiat linimentū ⁊ tardat in b̄. ¶ Et dixit. G. ⁊ cū ipso Serapio. si vis coagulare ex plūbo aliqd ⁊ succis herbaz: ⁊ idiges in tpe bre ui tere eos ⁊ in mortario plūbeo in sole aut i aere cald. Et ex succis sunt sicut lactuca vue acerbe aut semp̄uiua aut portulaca aut solatrum. Et subdit qz medicina q̄ fit i hūc modū est ꝓfers multum laudat plumbū vel virtutē ei°: b toto pacto debes prohibere eius vlcerationē cū istis.

¶ Et p° dixit Auic. b valere. ℞. terre sigil. boli ar. aque semp̄uiue succi lactuce mucillagis psilij: cerusse: ⁊ ex istis vel aliqbus fac linimentū. ¶ Aliud. G. in 2° adj glaucone. ℞. succi morelle. ⁊ cū eo addas mucilā: ⁊ fac linimētuz.

¶ Alind theodorici ⁊ est vngm̄ diapōfilogof. i. nutie: ⁊ est b. ℞. olei ro. cere albe añ. ʒ. v. granoz morelle siue succi solatri. ʒ. iiij. cerusse lote. ʒ. ij. plūbi vsti ⁊ lon: nutie añ. ʒ. i. thuris. ʒ. ß. ⁊ fiat vngm̄. ¶ Gui. de va. dixit b valere totaliter. passule dulces trite absqz nucleis suis cū folijs rute ⁊ folijs solatri. emplastret. Serapio solum miscuit passulas cuz folijs rute ⁊ valet. ¶ Ad idē. ℞. litargi. pulueri zatum ⁊ cerusam ⁊ cum oleo. ro. ducas in mortario b plūbo ad solē: q̄sqz recipiat colorē plūbi: ⁊ locū inunge. Et Ga. de plūdo dixit igit b: ⁊ cadē medicina. s. plumbum vstū bona ē medicina q̄ male morigerata vlcera sanat. Cū āt locus fuerit multo magis ad replētionē ⁊ curationē fit maxia ⁊ optima medicina. ¶ Quātū āt valeat virtus plumbi i istis dixit ille q̄ expius ē: ⁊ sic ēt iste q̄ legit. quartū b medicina simplici. ¶ Albert⁹ dixit: si loc⁹ cū fele ouis inūgat ꝓfert maxie. ¶ Scot⁹ plō dixit: stercus caprinū cū melle cācros ⁊ neruos vricatos purgat. ¶ Serapio dixit. cinis cācroz fluuialiū mixtus cū melle cocto ꝓfert excoriatiōi q̄ fit ex frigore ⁊ cācro. ¶ Semen rafani tritus de mesticuz cū aceto nō plurime acuitati mixtum ⁊ supappositū caneris confert: nam materiā consumit ⁊ remouet oēm tumorē. sufficiunt ergo illa duo. s. prohibere augmentū ⁊ prohibere vlcerationē. Et nō bene q̄ forme multe ⁊ recepte ēt multe cōpositē in duob⁹ immediate capitulis p̄cedētibus valēt in cancro. qz illā māz ꝓsumūt: si erit possibile ipm ꝓsumere ipso nō existente vlcerato.

¶ In quarta intētiōe que est curare cācruz vlceratū due intentiones hītur. prima est regimen vle. secunda est regimē priculare. Regimē vlē tres hz intētiōes. p° ē vitā ordinare. 2°. ē māz aītem euacuare. 3° ē mēbra ꝓfortare.

¶ ℙPrima intentio completur cū debita administratiōe inter rebus nālibus: ⁊ in istis ⁊ in alijs honeste se habeat: vt dctm est supra.

¶ Scōa intentio cōplet cū resolutiuis ⁊ sirupis victis in ca° immediate precedente: ⁊ in isto.

¶ Tertia intētio q̄ ē membrū confortare ⁊ cancrū removere cōpletur cū his. Et rainal. b villa noua dixit. q̄ ista valent a proprietate: eo qz locuz confortāt: ⁊ forsan plus valet confidentia q̄z proprietas p°. citrab: ⁊ herba robti ⁊ scrofularia: q̄ pp b cancrosa nolāt: ⁊ caneri fluui. summe valent: silr smaragdus ⁊ saphirus depurat⁹ : vt ponit albert⁹. Triaca ⁊ carnes tyri valent: qz expellunt oēz nitrositatē ad cutiz. ¶ Fidelis dixit. succus tassi barbassi cū melle coquatur vsqz ad ꝓsumptionē succi: ⁊ tunc addat puluis mali gra. corticis ⁊ ossis mirabo. ⁊ hec posita sup cancruz subito pstat remeduz. ¶ Rasis dixit. ⁊ serapio: dragontea curat cācroz. Et serapio dixit. q̄ semē eius ē fortius folijs ⁊ radice: ⁊ iō curat polipos ⁊ cancros q̄b est apa multoz pedum. Et subdit serapio: qñ in aq̄ eius ibibitur lana: ⁊ miscetur: ⁊ ponitur in naribus aufert carnes supfluā q̄ dicitur polipus cancer. ¶ Et Gui. de va. dixit q̄ i cancris vlceratis ē expius hoc q̄ succus eius curat cācros. ¶ Apuleius dixit q̄ hoc est vez si fuerit in oī corpis pte. Et dixit ēt. radix dragontee trita cū melle ⁊ radice vitis albe sanāt vlcera cācrosa. ¶ Et serapio dixit. quā do semē vrtice terit ⁊ ponit sup cācrum ꝓfert. Et constā tinus idē dicit. dixit ēt. farina cicer: ⁊ propie albor: cum melle ifusa vel mixta postq̄z ciecra sunt ifusa in aq̄ cōferūt cācro ⁊ vlcerib⁹ fraudulētis ⁊ alīq expti sunt. ¶ Aliter dixit q̄ qñ vlcera maligna. vt cācer abluunt cū aceto nō pmittit ipsa p corpus crētdi. ¶ Dixit ēt. oleum quod exprimitur de nucib⁹ in vlceribus ponit ⁊ i cāncris ⁊ fistulis aīgulor: oculor: ⁊ valet. ¶ Et dixit. sanat cācros cinis vrtice super cancrū positus. dixit ēt de folijs. sanant maligna vlcera : cancros ad sanitatē pducit. Et bar. dixit q̄ ponunt cū sale. ⁊ dixit ēt farina lupinoz fermento adlita ē cancris ꝑticuz singulare. ¶ Mesue dixit oleū de unipo ꝓfert serpigini ⁊ cācro. Et idē dicit de oleo de frasino. ¶ G. dixit de lacte titimali. abstergit carbūculos ⁊ cācrosa vlcera: qm̄ calefacit fortiter ⁊ abstergit. Si quis in tēpore ⁊ mensura vtatur. ¶ Dixit autē porfilius. si locus fuerit medicinā forte precipuam oīa que nata sunt siccare sine molestia valent ad cācrosa vlcera ydonea est nec nō ad omnia alia modi mali. ¶ Et dixit etiam. G. in quinto de semine vrtice : cācrosa que egent desiccari absqz hoc q̄ non mordeant. ¶ Gui. de va. dixit se scire q̄ semper i medicinis que dantur per os ad euacuandum materias cancri vz administrari semen rotis marini. tanta enim ē vis sui acuminis q̄ potest arterias mundare a tali materia. Scit. n. ipse: q̄ infusio facta cum aqua marina i qua lentes sunt decocte multum ꝓfert cancro vlcerato. ¶ Et pertus etiam sum suceum tassi barbassi aurori mirabilia operari in cancro vlcerato ⁊ in quolibet vlcere prauo: ⁊ visus sum eo cum pulucre bedegar. experientia ēt fit: quia magnam vtilitatem affert in cancris vlceratis applicatio sola filiozum tritoum herbe demonis que sic vocat bononie. Herba alberta.

¶ De vētositate albefaciēte tūorē i aliq̄ loco. C. .III.

Spe in loco vno aggregat ventositas albefacies tumorē ⁊ dolorez et tensiuum. Indiget aūt talis ventositas remotione ⁊ attractione.

Cura aūt illa bz tres intētiones. Prima ē debita administratio sex res non naturaliū. Scōa est digestionem procurare ne mā ventosa circa stōm generet. Tertia est mām ventosam extrahere a loco.

¶ Prima intētio cōpletur p hūc modū. Abstineat se ab oibus cibis grossis viscosis crudis flatūcis ⁊ ventosis: eo q̄ ista ventositatē multiplicāt. Et ꝓclusiue vtatur cibarijs bonis q̄ faciliter digerunt: ⁊ sint calida ⁊ sicca.

¶ Scōa intētio est virtutē ꝓfortare digestiuā: ꝓfortatur ergo cū bonis spēbus ⁊ ꝓfectiōibus vt ē diacimīū: dia muscū diagalanga: diacalamētū: diatrīō pipeon descriptione mesue: ls tñ illa sint fiāt purgatiōes pīn oīnuz humoz peccantiuz. ¶ Jté vz ista tragea. ℞. anisi marathi vnci bacarum lau. añ. ʒ. i. ligricie rasc zinziberis. al. galange añ. ʒ. ß. garioñ. cubeb c pipis lōgi. sc. rute añ. ʒ. i. anisi cōfe. ℥. i. panis zuc. al. lib. ß. ⁊ fiat ragea vētositates resoluit. ¶ Ad extra valet hec vnctio: vngat̄ stomacus vel locus cuz olco de spica: de costo: de ruta de mastice: aut in loco fiat vnctio cū cōi vnguento stomatico. Ga. qō cōiter fit in apothecis: tñ añ ista purgetur locus cū electuario cassie cuius quātitas sit. ʒ. i. vel diafim. con. cuius quātitas est. ʒ. ß. vel cum alio solutiuo vt ibi vī. ⁊ hec purgatio est valde vtilis: q: mā q̄ ē valde apta vētosari euacuat̄: nec amplius ventosat̄. Cōsidera tñ locū in q̄ generat̄ hec ventositas vt illū locū euacues ⁊ cōfortes scōm possibilitatē tui ⁊ virtutē illius membri.

¶ Tertia intētio cōplet̄ cū resoluēntibus vētositatem: si cur olea calida: q: oleū de costo: oleū laurinū. de spica: de ruta de aneto: lupino: ⁊ sic de alijs: ⁊ in istis decoqua tur sicut ruta vel ciminū: ⁊ ex istis oibus fiat vnguentuz sum exptus. ¶ Aliud vnguētū. ℞. olei de camo. anet. de ruta de amigdalis amaris añ. ʒ. i. cimi. rute sc. ani. ameos añ. ʒ. ij. apij. ʒ. ß. bullāt oia in oleis dictis. deinde fortiter exprimāt̄: ⁊ ex ista pissura cū cera fiat cerotū. Semina aūt valētia sūt sicut semē apij: fen: anisi: baccē lauri: cimini rute cētaurec: carta: oia ista valēt. ¶ Et nō q̄ ex oibus istis pul. vel herbis vel ex pte eaz poteris facē emplz ⁊ apponere supra locū vbi ibidita ē vētositas. ⁊ suz exptā ⁊ forma ē ista. ℞. rute cimi. calamētiaco. bac. lau. santoni ci maiorane storacis oium ℥ij. vis: ⁊ cū olea costino et nardino vel de ruta ⁊ paz mellis et fac emplin. ¶ Alij volentes remouere vētositatē de vno loco vel carnem alteratā a frigore quā vulgares vocāt la carne crispata faciunt fugacinā et farina fermenti et coquūt ipsam in cinc. ribus et pannis. et cū decocta est scindunt eā in duas pītes: et i pte vna exīte calida apponūt oleū de ruta de costo et laurinū vt eis appet: et sic calidū cū reb⁹ his appo nūt sup locuz dolorosū: qm mirabiliter opat̄: et exptus sum cētes. ¶ Alij ventositates resoluere volentes capiunt filū ō lino crudū vel de stupa: et balneāt eaz bñ: et capiunt peciā balneatā: et inuoluūt filuz i pecia ista balneata: et apponunt sub pannis et dimittunt stare ꝯsi ad ōnem actionē aq̄ et postea exīmunt filuz de pecia illa et ponunt i aliā nouā et apponunt sup locū dolorosuz: et mirabiliter opat̄: et sum exptus sepe et spāli i dolorib⁹ ventris: et cū istis duob⁹ remedijs suz multa lucrat⁹. ¶ Alij capiunt semina p̄dicta et coquunt illa i aq̄ et fcā decoctiōe colāt ipsaz aquā et ponunt i vesica bouis: et ipsaz calidā appo nunt supra vētrē. sepe ēt sum exptus in dolore ventris colico. ¶ Si aūt dolor sit in ileostomis et hac mā ventosa valet electuariuz de baccis lauri clisterizatus cū vino aut aq̄: sed cuz vino opat̄. Et si fuerit in ore stomachi vz electuarium de baccis p os ⁊ ēt tiriaca. ¶ Si aūt dolor fuerit in iunctur̄is vz hoc linimentuz ad apponendū sup locuz: ⁊ b

de mente Auic. ℞. sordicies balnei caleis non extincte ⁊ apponat̄ in patella cū aq̄: bullāt vsq; ad spissitudinem lutī ⁊ fiat linimentuz: ⁊ aliq̄ faciūt cuz calce ⁊ vino. ¶ Aliud Auic. ⁊. G. ℞. rob coctū cū oleo cuz q̄ infusa est lana ysopi: ⁊ dissoluta: ⁊ administret̄ sup locuz vbi vis dolorez re mouere. ¶ Aliud Ga. 4. terapētice: ⁊ Auic. ℞. terraz tenacē: q: creta ⁊ calce viua simul cocta i aqua ⁊ vino: ⁊ sup locum fac linimentum. ¶ Aliud ad idē. ℞. furfuris se. lini absinthij: rute: camo. añ. ℔. i. cimini: parum bullīāt in vino ⁊ fiat emplastruz. ¶ Aliud Ga. ℞. spōgiam nouā ifusam in liriuio pmittā cū sapone: ⁊ sup locū apponat̄. ¶ Aliud. G. in codē loco. ℞. lanā succidā in liriuio infusam vel sapone vel cū vino cocto ⁊ oleo: ⁊ plus apponas de vino ⁊ oleo cum mirigare vis dolorē. ¶ Aliud Gerardi de solo. ℞. furfuris salis milij camomille añ. ℔. i. ⁊ fiat isto mō. primo torrefiat sal. ⁊ qñ est bene torrefactū ponatur milium ⁊ bene calefiat ⁊ postea ponat̄ furfur: ⁊ postea camo. ⁊ fiat sacculus ⁊ supra ponatur. ¶ Item dixit Rolarius q̄ si stercus colūbinuz bullīat in vino ⁊ ponatur sup locum vz: qō ēt sum exptus: ⁊ secretum suum est. ¶ Et nō in ꝺ ca⁹ q̄ in casu in quo dolor fuerit in loco: ⁊ fuerit intrīsus cū medicinis resoluētibus ventositatē debes pmiscere medicinas valde remollitiuas: sicut oleum de aneto. oleum de camo. oleum de lilio. ⁊ sic de alijs de q̄ bus fit mentio in principio: aliq̄ in fine huius tractat⁹ ⁊ remoto dolore extendas te ad resolutiua forcia ad nitrum amcos liriuiū cuz sapone. ¶ Si aūt materia trāsiret de mēbro ad mēbruz: q: ventositates sic faciunt: vt se pe vidi: seqris eā cū cmplis ⁊ remedijs p̄dictis. ¶ Gui. de saliceto dixit: q̄ in casu quo ista ventositas cēt mala ⁊ corrupta a mā venenosa elongata. ⁊ curreret p membra dolores ⁊ cstuationes faciēdo intolerabiles. ꝓsilituz ē Gui. q̄ cuz fuerit in vno mēbro inhibita q̄ ligēt mēbruz a pte in feriori ⁊ superiori: ⁊ in medio profereatur cuz rasorio aut cum ferro calido taliter q̄ talis ventositas creat: postea i plcatur locus cum aloe ⁊ bolo dissoluti: ⁊ cum oleo ro. ⁊ aceto miscē: ⁊ postea per. 4. vel tres dies vz vī tibi loc⁹ incarnet̄: ⁊ ꝓsolideur: ⁊ multi hanc operationem faciūt cuz rūptorijs supuis dictis ⁊ vidi opari dicta in talibus. sit subtilis: ⁊ hoc totuz intelligatur facta purgatione totius cōporis: ⁊ in hoc casu tyriaca multum valet.

¶ De apostemate aqueo vel aquoso. CA. IX.

Jacet Alacē. de apate aqueo non faciat mentionē vtile tñ est sic mentionē facere: q: facit mētionez de vena q̄ in partibus istis non ēst: visa loco eius mētionē faciam de ipso apate aquoso. ¶ Et cura eius bz. v. intentiones. Prima est vitā ordinare. Scōa est digōnem rectificare. Tertia est ipsam materiam purgare. Quarta est ipsam vrinam purgare. 5ª est materiam communem euaporare.

¶ Prima intētio cōplet̄ p regimen dcm̄ i duobus capitulis p̄cedentibus: nisi q: oz q̄ illud sit magis calefactum: ⁊ ō dimittat oia humida ⁊ aq̄sa: vt aq̄ et herbas virides: et caseuz fructus lac: atq; pisces: et oia legumina et carnes porcinas et oia brodia: et sobrie comedat et potus minuat: in potu suo sint anisi maratri. vinū sit optimuz et in parua quantitate vina greca aqua cicheris et saluia: ysopus calamentum et alea cepe coctum spēs et gnia sal. ꝓcurent et carnes bone supius notate: laboret iemnet: et vigilet et breuiter vtatur siccis.

¶ Scōa intentio complet̄ cuz spēbus bonis et confectionibus et trageis et iunctionibus et cerotis superius dictis in alio capitulo.

¶ Tertia intentio cōplet̄ cū euacuatione hūoz aq̄soz: sicut ē tartarus cuz modico spice et panis facius cū lacte titimali cuz farina ordei: aut panis fact⁹ de esula et grana carapucie et pillule de succo cucumeris agrestis et de speciēb⁹ dictis ab heben mesue in suis simplicibus.

¶ Quarta intētio cōplet̄ cuz tiriaca aniū i qua addat̄ se.

apij petrofilini ⁊ grana alkekengi ⁊ ſpica. Iſtud ẽt facit aq̃ apij aqua fen. ſparagoꝝ cicoree ⁊ aqua cicerũ rubeorum ⁊ rubea tinctoꝝ ⁊ filon antropos: cuius quãtitas ẽ. ʒ. i. vel. ʒ. deſcriptione nicolai: ⁊ illic per te vide.

¶ Quinta mẽtio cõplectit cũ localibus criccãtibus. ⁊ primo ſm. Ga. Rc. ſpõgiã in lixiuio fortificato cũ vitro ſulfure ⁊ ſpuma maris. vel fiat ℔ vnguentũ. Rc. arift. bdelij armoniaci olei antiq cere quãtũ ſufficit ⁊ fiat vnguentum. ¶ Et nõ q̃ illa q̃ dicã ſunt in vndimia ℔ valent ſi fuerint fortia: ⁊ illic vide. Si aũt per ℔ non reſoluatur: conſiliũ meũ ẽ vt cum ferro aperiatur: ⁊ labia digerant ⁊ mũdificentur: ⁊ vlcera ſolida conſolidentur.

¶ De medicinis repercuſſiuis. CA. X.

Et q̃ ſupius ẽ fcã mẽtio de medicinis mollitiuis i loco ſuo. q̃ in ca⁹. de ſephiros: ⁊ ẽt fcã ẽ mẽtio de medicis remouentibus vuricie: ⁊ ẽt in ca⁹. de ſephiros: q̃ illa fuerũt neceſſaria illic ⁊ in eiſdem capitulis: ⁊ in eodẽ ca⁹. fcã ẽ mẽtio de medicis criccãtibus pp neceſſitatẽ capitulj: ⁊ primo i ſcropulis ẽ fcã mẽtio de medicis mollitiuis ⁊ reſolutiuis ſil: q̃ i volẽdo reſolue re ſcropbulas ẽ neceſſe mollificare ⁊ reſoluere: ⁊ iõ illic mẽtionẽ feeimus de illis. ⁊ in ca⁹ de ſephiros fuit fcã mẽtio de mollitiuis: q̃ i volẽdo reſoluere mãm melancolicã aliquotiẽs idurat mã: ⁊ vt tu ſcires mollire feci mẽtionẽ: ⁊ q̃ loc⁹ aliquotiẽs nimiũ ĩmollit. q̃ medic⁹ neſcit principalr etiãmare remollẽtia ⁊ criccãtia: feci mentionem de criccãtib⁹ ⁊ ꝺ oſdus ſub breuitate ponẽdo formas aliq̃s. ¶ Reſtat neceſſario facer mẽtionẽ in ℔ tractatu de medicis repcuſſiuis ⁊ de medicis remouẽntibus doloꝛẽ: ⁊ ꝺ medicis attractiuis ⁊ ertẽſiuis: ĩmõ tñ ℔: ⁊ ꝺ termio iſtaꝝ ptiũ ad tractatũ vel curã apãtũ: ⁊ iõ volo facẽ ℔ mẽtõcz vt cura apãtũ fiat magis clara ⁊ cõpleta. ¶ Dico ergo q̃ medicia repcuſſiua duplr accipit cõiter ſeu large: ⁊ ꝓprie ſcu ſtricte cõiter refrenatiua: ſcu cõpoſitiua ẽ illa q̃ fac ſiſtere mãz cũ ifrãtõe: ⁊ talis vꝺ ĩgroſſatiua apꝺ haliabatẽ. Et aut. velut ẽ ſanguiua pocrulaca graſſula vmbilic⁹ veneris: lẽtecula aq̃ frida cãphora ⁊ ſilia. ¶ Opilatiua medicina vꝺ q̃ ſui viſcoſitate ⁊ groſſicie claudit poros mẽbroꝝ ⁊ ipedit trãſit⁹ materierũ vt ẽ farina volatilis molẽdim amidi glutinũ: ſpes ⁊ gñia gumoꝝ: ⁊ breuiter oĩa q̃ frã ſunt ⁊ viſcoſa ℔ opantur. ¶ Medicina ꝓfortatiua ẽ illa: q̃ ꝓfortat ⁊ q̃ rpat cõplectionẽ ⁊ eſſentiã mẽbroꝝ taliter vt ꝓhibeat ipꝫ a ſup fluitate ⁊ repletõe: ꝓout ẽ oleũ mirtinũ maſtix myrrha: oleũ ro. corticadrũ abſinthiũ poma cipſſi: ⁊ fruct⁹ tamariſci. ¶ Medicia ãt vꝺ ꝓprie repcuſſiua ſm Ga. tertio ſerto ⁊ nono ſimpliciũ pharmacoꝝ. q̃ ipellit vſus profũdũ: ⁊ iõ vꝺ repcuſſiua: q̃ retro pulſiua: ⁊ iſta ẽ ſupler. q̃ dã frida ⁊ q̃dã cala. ¶ Calide medicie ſũt: ſicut nuces cipſſi: ſgnãtũ: farina lupinoꝝ: blacte bizãtie alumẽ: ſal ⁊ crocus. ¶ Fride ſũt ſicut plãtago folia vitis: virga ⁊ burſa paſtoris: ſolatrũ. ypoſtidos roſe: mentte: balauſtie: acacie: ſumach. berberis: agreſta: pira coctana: neſpula: mirtila chimolea: ⁊ terra ſigil. ¶ Et vt melꝰ videat pono formas aliq̃s: q̃ valẽt i mã cala: q̃ i prĩ⁹. flõnis vel alteri⁹ apatis calidi. Ga. i. 4. pharmacoꝝ ſic vi zit. Rſ. boli ar. terre ſigil. añ. ptẽ. i. olei ro. pres. ij. accti vl ſucci fridaꝝ herbaꝝ ptẽ. ʒ. ⁊ duc i mortario: ⁊ fac linimẽtũ. ¶ Aliꝺ ei⁹ i prĩ⁹ ſimpliciũ farmacoꝝ. Rc. olei ro. cere q̃ztũ ſufficit: ⁊ fiat vngñ. ⁊ nonies i aq̃ frida lauãdo ifrideꝝ. ¶ Aliꝺ ciuſdẽ i 2⁹. ad glaucomẽ. Rc. aq̃ aceti q̃ztũ vis. ⁊ fac i forma potabili: ⁊ mgñ ⁊ line locus. ¶ Gui. de ſaliceto dicit ℔ valere. Rc. olei mirtini lib. i. cere albe. ʒ. ʒ. mirtillorꝝ pulueriſatorꝝ. ʒ. i. ⁊ fiat vnguentũ. ⁊ iſte modꝰ repcutiẽdi vꝺ fieri corpe cñte purgato obꝰ natis ꝓditiõibus ſupius dictis. ¶ Et nõ q̃ ſi mã fuerit cala repcuſſiua vñt cẽt frida: ⁊ ſi fuerit frida: repcuſſiua vñt cẽ cala tpata ⁊ ſtiptica: ⁊ ſi mirta debẽt eẽ mirta. Et nõ ℔ q̃ iſte medicie vñt appõi a pte a q̃ fluit mã

¶ De medicinis ſedantibus doloꝛem. CA XI.

Medicine ſedãtes doloꝛẽ crũt iſte ꝺ gbus erit ſmo. Et primo nõ. q̃ doloꝛ ẽ ſenſus rei ꝺric: ⁊ res ꝺria ifferens doloꝛẽ eſt fritas: vel callitas: ſi violẽte ſunt ⁊ icilio ⁊ corruptio a caliditate vel frigiditate vel ꝓprietate ſit ꝺ q̃ aceñs: q̃ mediãte mala cõplectione vt ꝛz Gentilis. ⁊ q̃ ℔ ẽ mare i quo nõ ꝛz ingredi mõ ꝓtermitto ℔. ¶ Sed ario nõ q̃ doloꝛ nõ ſedat niſi velicia q̃ doloꝛi opponit ⁊ apparet bñ q̃ doloꝛ ſedat duobus modis. Uno mõ remouendo rẽ ꝺriã euacuãdo vel alterãdo. Alio mõ ſenſus pticulare tollẽdo. Et iſte medicine ſedatiue doloris debent eſſe ciuſdẽ calitatis cũ mẽbro vel parum plus: ⁊ cum hoc oꝫ q̃ ſint ſubtilis ſubc: ita q̃ poſſint multiplicare caloꝛẽ nãlẽ. Et res ꝓueniẽtes ad ℔ ſunt pinguedo galline anatis anſeris ⁊ oleũ de vitel ouoꝝ. vt dicit azaranius ⁊ dẽ dulce ⁊ oleum. ⁊ dicit. G. i. 2⁹ farmacoꝝ: ⁊ vlr oẽs res dulcoꝛãtes vr anetũ ſcmẽ lini camo. euacuando ſedant doloꝛes vt dicit Auic. ⁊ iſta q̃ dulcoꝛãt vocantur mollitiua: q̃ mollit locũ trahẽdo hũiditatẽ de cẽtro ad circũferentiã: ⁊ do vobis exẽplũ de pomo poſito ad ignẽ: ignis agẽs i pomũ eriecat: ⁊ tũ vt notũ ẽ pomum dulcoꝛat ⁊ mollit nõ tñ hũectat imo eriecat: ⁊ ita faciunt iſte medicie in mẽbro ſicut ignis i pomo: ⁊ iõ i ℔ vt mei moris ẽ pono formas. ¶ In ℔ aũt q̃ remouet doloꝛẽ ꝓueniũt oẽs. Rc. medulle panis al. iſuſe in aq̃ feruenti exſſi ab aq̃ lib. i. vitelloꝝ ouoꝝ. iij. olei ro. 4. ʒ. ⁊ mi ſcemẽ. ¶ Aliud theodorici ⁊ lafrãci ⁊ hẽrici. Rc. folioꝝ malvaꝝ. M. iij. ⁊ coquãt in aq̃ fortiter deinde incidant ⁊ piſtent cũ modico decoctionis ſuc: ⁊ miſceat ps. i. ꝺ furfure vel de cribellatura ſua ⁊ fac emplin. ¶ Jamerus dicit hoc. Rc. foliorꝝ malvaꝝ malvauiſci brãce vrſine violarum volubilis pitarie iuſquami vmbilici veneris añ. M. i. mũdent herbe a neruis ſuis. coquant cũ aq̃ ⁊ terant ⁊ cũ ſufficientia pinguedis porci aut anatis ſine ſale piſtent: deinde accipiat colatura ⁊ decoctio: ⁊ inſpiſſent cũ faria frumẽti aut ordei aut cũ modico farie ſeminis lini: ⁊ pauꝝ qdẽ de farina fenugreci: ⁊ cr oꝺus fiat emplin: ⁊ bonũ ẽ addere abſinthiũ pp ꝓfortationẽ. ¶ Roge. q̃ſi cãdẽ receptã ponit: i decoctiõe tñ iſtaꝝ ponit pauꝝ de vio ⁊ melle: ⁊ aliquotiẽs extrahit ſuccũ herbaꝝ ⁊ incoꝛpat farinã vt faciat emplin. ¶ Unguentaꝝ mitigatiuũ doloris mficis ⁊ locoꝝ neruoſoꝝ. Rc. butiri ſine ſale lib. i. olei vio. lib. ʒ. affũgie anatis galline anſeris medulle cruris bouis recẽtis añ. ʒ. i. cere q̃ztũ ſufficit ⁊ fiat vnguẽtũ. ¶ Aliud ad idẽ. Rc. vnguẽti martiatõ vnguẽti agrippe oleũ laurinũ oleũ muſcelinũ ⁊ de ben ⁊ nardinũ ⁊ filia q̃ ꝓfortãt neruos. ⁊ ex iſtis fac vnguentũ. ¶ Si doloꝛ fuerit rõne mãe: q̃ ex mã ſanguinea debemus primo facere flõiaz: deinde fomẽtet locus cum aq̃ cala vel oleo p horã: deinde eriecet: ⁊ poſtea medicamẽ liniat ⁊ apponat cũ ſtuppa ⁊ ligẽt ſup locũ. iſte ẽ modus remouẽdi doloꝛẽ. ¶ Sed ꝺixi cũ illis q̃ ſenſus tollũt remouet doloꝛ pp hãc cãnã: q̃ñ aliq̃n ſm veritatẽ et mouẽt: nõ põt ſedari: ⁊ neceſſitas vrget pp ſinthomata q̃ virtutẽ mortificãt melꝰ ẽ iducere qd nociuũ. q̃z pmittere hoiem mori: vt in 2⁹ ſerap. eundẽtiſſime ꝛcludit. ¶ Et ãc in iſto caſu oz trãſire ad ſtupefactiuũ: qd non vere ſz aparẽter ſedat doloꝛẽ ac ſi aliqs dicat homine mortuũ nõ ſentire doloꝛẽ: vt dicit in. 5⁹. farmaco coꝝ. G. talia ſunt ꝺria eis q̃ ꝺc ⁊ cñter ſedãt doloꝛem: frida aũt ſunt inimica neruis ⁊ nõ ingrediunt opꝰ nature de p ſe. vt vꝺ Auic p⁹. primi. Et talia ſunt opiũ mandragora. radix ſolatri iuſqa. papauer. Uerũ eſt q̃ ſiccata ſunt ſaniora q̃z virida ⁊ cõſolidata cũ croco ⁊ caſtoreo ⁊ philoniũ ⁊ regrit videre quõ oppiata ſunt. ¶ Trociſci q̃ in ſtranguria mitigãt doloꝛẽ Raſis. Rc. iuſquiami al. ʒ. i. opiũ. ʒ. ʒ. ſemi. citrulli lactuce añ. ʒ. iij. ſc. portulace ʒ. ij. ⁊ fiant trociſci cum aqua reglicie. ¶ Ad idem. Rc.

isq; mi sertã ptẽ, ʒ. i. ⁊ tertiã ptẽ istius opij seminis et trulli seminis lactucc se, portulace añ. ʒ. i. ⁊ fiãt trocisci.

¶ De medicinis abstersiuis ⁊ mũdificatiuis. CA. XII.

QVia supra facta ẽ mẽtio de scripturis q̃ i digent abstersiõe ⁊ spãliter cũ fracte vel incise sunt: ⁊ iõ de abstersiuis mentionẽ facio, ꝫ melius forsan fuisset i tractatu de vlceribus mẽtionẽ facere. Est namq; medicina mundificatiua tã ꝫ genus ad abstersiuam: purgatiua ⁊ non ad corrosiuam vt dicit Zafrãcus: sed crustas facit ⁊ carnẽ corrodit. ¶ Medicina mũdificatiua ⁊ abstersiua ẽ illa q̃ sordem ⁊ sanie q̃ in loco sũt mũdificat ⁊ abstergit: ⁊ eas q̃ sunt in profundo ad superficiẽ extrinsecã educit: ⁊ ꝫ virtũs ꝓueniat: nihilominus abstersiuũ lauatiuũ oꝫ cẽ vt plurimũ medicinã calidã vel cẽ: vt ẽ mel atq; terebẽtina ⁊ granoꝝ gña multa. Expurgatiuã aũt amarã oꝫ cẽ: velut orobus lupin⁹: plurima tñ inueniuntur facientia vtrũq; vt sũt amigdale orobi rat q; semina vrtice: ẽ aũt ex ẽ gñe sglla yreos ⁊ spuma nitri sticados abrotanũ ⁊ sic de alijs. ¶ Ex istis ergo componanꝫ recepte. ℙrimũ vnguẽtũ abstersiuũ. ℞. farine ordei vel spelte: ⁊ cũ vitellis ouoꝝ ieoꝝ porcẽ ẽ cõpetit i pt̃es apatis exturaꝝ. ¶ Aliud abstersiuũ pro neruis. ℞. farine ordei atq; spelte, ʒ. i. coquaꝫ cũ duab⁹ partibus aq̃ ⁊ vna mellis ro. ⁊ fiat empl̃. Et si addaꝫ pax de terbentina lota melius ẽ pro locis neruosis: ⁊ cũ deponiꝫ ab igne ponaꝫ sup locũ. ¶ Aliud Gal. ad glauconẽ ⁊ icarnat. ℞. mellis cocti lib. i. thuris, ʒ. ʒ. myrre, ʒ. ij. ⁊ fac vnguentũ. ¶ Aliud mũdificatiuũ gun. Za. Mẽn. ⁊ guidonis. ℞. succi apij lib. i. mellis. 4. iij. farine ordei. 4. i. coquanꝫ ad ignẽ vsq; ad spissitudinẽ aut ꝓsumptionẽ ali qualez ⁊ fiat empl̃m. Et si adderẽ ʒ succo absinthij nõ pmitteret vlcus ifistulari: neq; cancrenari. ⁊ notes bñ. Et si vlcus supcalefieret additio plãtagis aut grassule cẽt vtilis. ⁊ si adderẽ farina lupinoꝝ: aut orobi aut fenugreci: fortior cẽt: ⁊ si adderẽ myrrhã prohiberet putrefactionẽ ⁊ fetorẽ: si illic cẽt: ⁊ mũdificaret illũ locus. ¶ Mũdificatiuũ bonũ ⁊ forte: valet i neruosis mẽbris. ℞. rasine mellis terbẽtine añ. li. ʒ. myrrhe sarcocolle farine fenugre. seminis lini añ. ʒ. i. dissolvaꝫ rasina cum melle ⁊ terbẽtina: ⁊ addas pul. ⁊ fac vnguẽtũ. ¶ Unguẽtũ aplozꝝ mũdificat: ⁊ eius recepta pono. ℞. cere al. rasi ne armoniaci añ. ʒ. iiij. oppopõacis vidis eris añ. ʒ. iij. arist. ro. thuris añ. ʒ. vi. myrre galbani añ. ʒ. iij. bdelij. ʒ. vi. litar. ʒ. ir. olei cõis lib. ij. dissoluanꝫ gume in aceto ⁊ misceanꝫ cũ litargirio ⁊ oleo ⁊ addaꝫ cera rasina li q̃facta: ⁊ coquaꝫ donec icipiat gutta coagulari ⁊ ide do ponẽdo ab igne ponaꝫ puluis: ⁊ i fine viride es ponaꝫ ⁊ fiat vnguentũ: ⁊ si buliat vsq; ad inspissationem: vocat ℳdesue trocisc os: ⁊ magꝰ angelus vocat ipm grãdi: q; mire rectificat vlcera maligna. ¶ Unguẽtũ egyptiacuꝫ ẽt mũdificat, ꝫ sic posita recepta supius Auic. de mente ga. de mẽte albucasis ⁊ Ra. mõ pono. ℞. mellis lib. . aceti lib. i. floꝝ eris lib. i. aluminis, ʒ. ʒ. coquaꝫ ad ignẽ dõec ispissẽt ⁊ efficiaꝫ rubeũ, ⁊ laudat cũ Guido: ⁊ se se exp⁹ sum. ¶ Aliud vnguẽtũ: ⁊ ẽ grecũ rubeũ ⁊ multũ laudaꝫ a Dino: ⁊ rectificat vlcera maligna ⁊ difficil' consolidationis. ℞. olei lib. ij. aceti lib. ʒ. litar. lib. i. ziniar q̃ ẽ viride eris, ʒ. i. coꝫ litargirũ cũ aceto ⁊ oleo donec ingrossẽt ⁊ tũc ponaꝫ viride eris ⁊ coquaꝫ donec inspissẽt ⁊ rubeũ efficiaꝫ ⁊ fiat vnguẽtũ. ¶ Aliud dim: ⁊ ẽ vnguẽtũ viride herbaꝝ: ⁊ ẽ cõmẽdatũ: ⁊ plagas veteres mũdificat: ⁊ carnẽ supfluã ꝓsumit ⁊ ꝓsolidat ⁊ sanat cuius ℔ ẽ recepta. ℞. celidõie plãtag. scabiose vrtice: leui stici cẽtũ galli añ. ℳ. i. q̃ssenꝫ ⁊ i lib. i. olei p. vij. dies tẽperenꝫ: deide buliãt ⁊ exprimẽdo colenꝫ: cui colature addaꝫ cere, ʒ. ij. terbẽtie, ʒ. vi. rasine, ʒ. ij. buliãt donec aliq̃liter ispissenꝫ: deide leuenꝫ ab igne ⁊ misceaꝫ thuris aloes sarco. añ. ʒ. i. aristo. lõgc: floꝝ eris añ. ʒ. vi. misceaꝫ ⁊ fiat vnguẽtũ. ⁊ ẽ bonũ ⁊ pbatũ: ista mõ sufficiãt.

¶ De medicinis attractiuis. CA. XIII.

MEdicine attractiue ad ℔ inuente sũt vt trahãt mãm de cẽtro ad circũferentiã: ⁊ ꝓpꝫis vt trahant mãm a nobilibus ad supficiẽ mẽbroꝝ: vt fiat in apatijs ꝰ iũcturaꝝ ⁊ apãtibus venenosis ⁊ ereticis apatibus: ⁊ ẽt sciaticis passiõibus ⁊ ẽt i spinis sagittis ⁊ alijs infixis. ¶ Medicina attractiua ꝓpm doctores ẽ illa q̃ attrahit a profundo corpis ad supficiẽ: ⁊ oꝫ cẽ subtilis ⁊ cõpletiõis calide ⁊ velocissime ⁊ vehemẽter penetrare. Et ista sũt sicut sordicies alueoꝝ apũ scrapinũ armoniacũ cepe alca porrũ fermentũ agrũ ⁊ feces multe vt est sterc⁹ ana. colũbi ⁊ de multis alijs. ¶ Aui. ãt videẽ ponere ranas cẽ attractiuas: q̃n cõburunt ⁊ arist. ⁊ radicẽ cũne. ¶ Et Jo. de scõ amãdo: q; scripsit supra Nicolaus: ipm expõit. Dixit. q; calamẽtũ pulegiũ narcisus cẽtinodiũ: piretrũ costus: lapis pipis spuma maris ⁊ sic de alijs. ex q̃bus põt cõponi diuersa medicina. ¶ Et in ℔ ponẽ mirabilis expositio: ⁊ ẽ Auic. i antidota. suo frãgit ⁊ extrahit ossa corrupta ⁊ spinas. ℞. granorum in uẽtroꝝ j palma baurach: rubei salis arist. radicis cucũe. asinum terbẽtine oiuꝫ. añ. ʒ. rr. pipis nigri ⁊ albi armoniaci. cinamomi xilobalsami oium añ. ʒ. ij. j. thuris masculi myrrhe rasine q̃ ẽ colophõia. stercoris lacerta añ. ʒ. iij. ℥ cui⁹ capite scribiꝫ ab Aui. i ca⁹ ꝓprio: ⁊ a Ga. xi. farmacoꝝ cere. ʒ. rrr. adipis caprc. ʒ. rv. fecis olei de lilio quãtũ sufficit, ⁊ fiat vnguẽtũ vel empl̃. ¶ Ad cãdẽ intẽtionẽ facit Nico. empl̃m i antido. suo. mod⁹ ãt vidi istis attractuis ẽ q̃ iuxta ignẽ inũgaẽ pticula suauiter cũ oleo de lilio: deinde exiecẽ locus: ⁊ postea medicamẽ apponaꝫ ⁊ cũ lana succida carniata leuiter cooptatur: ⁊ cum binda fixa in medio ꝓpm cruecm: vt nõ cõprimatur locus: ligẽ ⁊ semel in die sufficit.

Tractatus tertius de vulneribꝰ i vniuersali.

¶ De causis signis ⁊ mẽbris diuisionũ vulnez. CA. I.

VVlnus ẽ solutio ꝓtinuitatis ex recenti q̃ fcã sine putrefactione i ptibus mollibus: ⁊ solutio ꝓtinuitatis potiꝰ ꝓ gñe. vt ponit primo de accidenti ⁊ morbo q̃ ẽ egritudo in mẽbris simplicibus ⁊ cõpositis: ꝫ principalius accidat mẽbris simplicibus ⁊ magis proprie. vt dicit Aucrot. 9°. a. 2°. colligit: sed ℔ patebit in q̃mbus mcl⁹. reliq; ponunt ꝓ differẽtijs recens sanguinolenta sine putredine ponit ad vlnus vt certis. ¶ Solutio ãt ꝓtinuitatis ꝫ multas spes. q; ꝫ vulnus vulc⁹ apturã cruturã ĩtrinsecaꝫ ⁊ extrinsecaꝫ punctura fractura fissura ꝓtinuitatẽ. ⁊ sic ℔ alijs notatis ab Auic. prima fen. primi. ⁊ ca. intitulato. de solutione ꝓtinuitatis. ¶ Spes ãt solute ꝓtinuitatis suas sumit differẽtias principales a tribus. ℙrimo q̃ ñ pricipatiuꝫ mẽbroꝝ i q̃bus fiunt: q; q̃dã fiunt i ptib⁹ ꝓsilibus: q; i hõiomeris. i. i mẽbris mollib⁹ mediocrib⁹ ⁊ q̃dã i ptib⁹ organicis, ⁊ illaꝫ q̃ fiunt in mẽbris ꝓsimilib⁹. quedã fiunt in ptib⁹ mollibus. Quedã fiunt in ptibus duris: ⁊ q̃dã in mediocrib⁹: ⁊ q̃dã in mollib⁹: q̃dã in carne: ⁊ q̃dã in pinguedine: ⁊ q̃dã in duris: q̃dã in substãtia ossis: ⁊ q̃dã in iuncturis: ⁊ q̃dã in mediocrib⁹: q̃dã i neruis: ⁊ q̃dã in ligamẽtis: ⁊ q̃dã in scruticnib⁹ principalibus: vt in trachea artaria: meri: ⁊ in vesica, ⁊ quedam fiunt in ℔ scruticnibus: vt in auricula: oculis. ¶ Secũda differentia sumitur ab esse solutionis continui: q; ꝫ daꝫ est solutio continui simplex: ⁊ quedam composita. Simplex solutio est illa in qua non est complicatio plurium intentionum vel duarum vel trium vt consolidare locum ⁊ generare carnem ⁊ remouere apa. ¶ Tertia differentia summitꝫ a proprijs differentijs ipsius solutionis cõmni vt a magnitudie putate equalitate icĩsure profunditate ⁊ superficie. Et ꝓpm rectitudinẽ ⁊ obliquatẽ a talibus aũt dñis sumũtur iudicia ⁊ intẽtiõs curatiue.

Cause ſit oiuz iſtoz ſumunk: vt ponit aliabas ſer mõe. 4°. diſpõis regal: qz quedã ſiunt ab intrinſeco ſatis: vt telo enſe: ꝛ ſic de aliis: ꝛ qdã fiũt ab extrinſeco ſatis: vt a morſura canis. vel ab aliis animalibus: ꝛ ab iſtis cãis ſumunk diuerſe intentiones curatiue. ¶ Et ẽt noſcere debemus q cũ mẽbra ſoluta ſunt aliq̃ curank p viã prime intentiõis: qz reſtaurak tale q̃le ẽ depditũ: ꝛ aliq̃ nõ reſtaurank p viã prime itẽtionis: ſicut ſunt membra ſpmatica: vel oſa membra habentia virtutem innatã trñ. ¶ Et nota q illa conſolidantur per viam prime intentiõis qñ cõiunguntur diuerſa ſine medio etherogeneo. ſ. qñ os cõiungit cuz oſſibus coniungit mediante aliquo. 3°. qz mediante pozo ſarcoyde: niſi q in pueritia ꝛſolidank p viã prime intẽtionis vt cutis oſſa ꝛ alia: vt vidi experimento de cute. Et multa theozice h poſſent dici que omitto. ¶ Nota trñ q h non habetur vez de rebus venarum capillariũ: qz illa ſemper regenerantur p viã prime intẽtionis vt notũ eſt conſideranti qz cum caro deperdita regeneratur: vene ẽt capillares regenerank i ſignũ huius: qz cũ caro fuerit inciſa ꝛ regenerata: ſi iterum incidatur erit ſanguis: q in venis continek. ꝛ h nõ pp aliud niſi qz vene capillares ſunt inciſe q̃ cuz carne erant gſlate. Unde ſi nõ eẽnt inciſe non exiret ſanguis: q in venis ꝓtinek non in carne vt notũ ẽ. ꝛ h ſufficit p pbationẽ illius.

Sciendũ ẽ ſm Gali. in ſcda particula affo. primo affo. q vulnez q̃dam ſũt mortalia valde ꝛ neceſſario: ꝛ q̃dã nõ neceſſario. ſz vtplurimũ ꝛ p oppm q̃dã ſunt ſanabilia omni mõ: ꝛ q̃dã vtplurimũ. ¶ Mortalia neceſſario ſunt vulnera ſubẽ cordis: q interficiunt ſtatim: cor. n. non põt pati ſolutionẽ ꝓtinui: nec apationẽ durante vita. Et ponit Auic. miſi fieri h ſit poſſibile. Amplius mortalia ſunt vulnera magna penetrantia ſubam cerebri ꝛ epatis diafragmatis ꝛ ſtomachi ꝛ inteſtinoz graciliũ ꝛ trachee artarie meri: ꝛ pulmonis: ꝛ ſplenis: cliſtis fellis ꝛ vulnera oiũ aliozz membrozz principaliũ ꝛ mẽbrozz ſeruiẽtiũ illi virtuti neceſſarie ad vitã. Ã quare talia ſunt cã mortis eſt: qz cũ vulnerãtur non poſſunt reſtaurari: vt iſra patebit. ¶ Ulnera mortalia nõ neceſſario: ſz vtplurimũ ſũt vulnera ſupficialia p̃dictoz membrozz nõ penetrãtia ad regionẽ ipſoꝝ ꝛ vulnera capitũ muſculoz. Et cã: qz ſi nõ bene tractẽtur accidit eis mors. Si vero bene tractenk ſanari cõuenit: vnde nõ eẽt icõueniẽs ptem modicã cerebri exire ꝛ ipm curari: vt ponit Gali. in h. de vtilitate particulaz. Et dicit ſe vidiſſe ꝛ multi alij dicũt: ꝛ ego cũ eis dico: ꝛ p certo occulata fide ꝛ certitudinaliter vidi: ſz Dinus dicat oppoſitũ: ꝛ theodoricus dicit ſe vidiſſe vnum liberatuz a quo exiuit ſuba cerebri: ꝛ tota vna cellula: trñ iſta ſunt de raro cõtingẽtibus. ¶ Ulnera vero oino ſanabilia ſunt illa q̃ in ſupficie muſculoz vel in ſupficie alicui⁹ mẽbri ſunt. cã aũt ãre cerebrũ nõ ꝛſolidak: qz eſt vnum mẽbrũ principale qõ ẽ principiũ ſenſus ꝛ motus. Et principiũ oium neruoz: bene ergo ad nocumẽtũ ipſius ſequitur cõpati oẽs neruos. ꝛ iõ nõ conſolidak qz totũ corpus ſpaſmak. Et de corde dico q ipſo leſo totũ corpus ledit: qz oia mẽbra cõſeruat mediante caloze ſuo: vt patet. nec patit ſolutionẽ continui pp h vt dixit Auicẽ. ¶ De epate patet pp magnũ flurum ſanguinis. ¶ De pulmone. pz pp motus ei⁹: ꝛ ſilr ꝺ diafragmate: vñ aliabas ꝛ Auic. mẽbra nõ ꝛſolidank niſi fuerint geta: ſz carnoſa aliqñ cõ ſolidenk: vulnera magna yſopbagi non ꝛſolidantur pp trãſitũ cibi i pediẽtis ꝛſolidatione. ¶ Ulnera inteſtinorũ graciliũ matricis renũ ꝛ cliſtis non cõſolidantur pp ſupfluitates malas q̃ trãſeũt p ea mẽbra. ¶. Et vulnera ſtomachi ſunt mortalia ꝛ cãe pulmonis ꝛ ſplenis. ꝛ cauſe ſũt note. Et breuiter oia vulnera extrinſeca ſunt periculoſa qz ipſa ab aere extrinſeco alterank ꝛ ledunk ſpũs: vnde debilitak virtus. quare curatio ẽ difficilis.

Signa qb⁹ cognoſcere poſſumus vulnera fore i iſtis mẽbris ſũt nõ. ꝛ ſpãliter ſig̃ cerebri: qz cũ vuln⁹ fuerit i cerebro apparebit ſcothomia: vertigo: rubedo lingue: ꝛ pmixtio rõnis. ꝛ ſic ꝺ aliis. ¶ Si ãt eẽt in corde ſignum eſſet: qz eſſet ꝓpe mamillã ſiniſtram ꝛ vtplurimũ ſanguis niger egreditur ꝛ cãbit ſincopis ꝛ oſa mẽbra infirmabunk. ¶ Si i diafragmate pcuſſio eẽt facta ꝓpe coſtas puas ꝛ anhelitus erit ipſius ꝛ magnus cũ dolore vehementi ꝛ ſuſpirio. ¶ Si aũt fuerit i ſtomacho cibus indigeſtus emittitur p vulnus ꝛ accidit aliqñ nauſea ꝛ ſingultus: ꝛ maxime qñ eſt mortalis. ¶ Si fuerit in inteſtinis tũc egredief egeſtio p vulnus. aliqñ ſegtur ſolutio ventris ex debilitate inteſtinoz. ¶ Si autez fuerit in renibus tũc vulnus ẽ in pte ſuperiori ꝛ egredi tur aquoſitas vrinalis. ¶ Si aũt fuerit in epate. ſignũ ẽ. qz vulnus erit i pte dextra ſup coſtas paruas ex eo egreditur multus ſanguis. ¶ Si aũt ẽ in pulmone. ſignuz ẽ. qz anhelitus eſt paruus frequẽs ſpiſſus ꝛ exitus ſanguinis ẽ ſpumoſus ꝛ albus ꝛ minutio caloris ẽ in eo. ¶ Et ſigna alioz ex hoc nota ſunt. ꝛ per hec ſigna cuz notitia anothomie potes indicare de diſpoſitionibus hoz mẽbrorum: attende trñ in ſua diſpoſitione ꝛ ipſa vulnera habeas i notitia ꝛ quõ vulnera noies ꝛ loca vulneris: ꝛ tũc reddas cauſam ſue diſpoſitionis. ¶ Mõ ſis rogo te i iudicando ꝛ diſponẽdo velox ꝛ ſubitus. ſis deliberatus ꝛ prouiſus: vnde terminus fracture carnei ẽ. 4. die vſi aliquotiẽs in. xviij. xx. vel. xxij. vel circiter moriek eger. ꝛ iõ in pin⁹ non ſis auſus iudicare. ¶. Et iterum conſiderande ſunt opationes virtutis aialis ſicut ẽ loquela motus. ꝛ ſm Ypo. in ꝓnoſticis: cõſideramus aſpectum ꝛ ſincopim ꝛ alienationem. ꝛ ſpaſmum. ꝛ ẽt conſideres operationes virtutis vitalis p pulſum ꝛ virtutẽ nãlem per vrinã. ꝛ ẽt cõſidera tolerantiã eius reſpectu. ꝛ h facto cõpares robur virtutis ad morbũ. ꝛ ſm hoc facias ꝓnoſticũ cautum trñ q̃ſtum eſt tibi poſſibile. Et attende: q̃ morituri ſolis ꝓnoſticis ſunt dimittendi: ꝛ iõ iſtos fugias.

¶ Et ſcias ẽt: q vulnera q̃ fiunt in capite muſculorum vel lacertorum ꝛ ſpãliter a tribus digitis ꝓpe iunctura ſunt periculoſa: vt pz ꝺ vemente ga. in. 3. tegni. Nerui ex puuctura pp plurimum ſenſum eoz parati ſunt ꝓpocare ſpaſmũ: qz deſerunt plurimũ ſenſum cerebro: ꝛ cauſa eſt qz nocumento exiſtente in neruo cõcatur ẽt ꝛ ipſi cerebro. Et ꝓpter hoc dicebat Ypo. i. 5°. affo. In vulnere ſpaſmus ſupueniẽs mortale: nõ neceſſario trñ ſz vt plurimũ. ¶ Cõſidera trñ vulneratos in iſtis locis. Cum enim nõ fuerit tumor aliqualis cũ aliquali dolore arguas ſpaſmũ. qz ſignum eſt q̃ materia que dz venire ad locũ doloroſum imbibit in neruis ꝛ inde cãbit ſpaſmus. Si trñ mã currat ad locũ non tamen in multa q̃ãtitate: ſic q̃ aliqualẽ tumorem fecerit arguas bonũ: qz ſignum ẽ q̃ materia nõ imbibitur in neruis. Si aũt materia fuerit multa ꝛ tumorẽ magnum fecerit debes timere ne materia imbibatur in neruis cauſet ẽt ſpaſmuz: ꝛ ideo in ꝓnoſtico recordare de his. Si aũt in loco iſto cauſetur pũctura in inferiori ꝓprie patebit.

¶ De vulnere carnoſo. CAP. II.

Si vulnus fuerit carnoſuz ꝛ ſine ꝺ q̃ditiõe fuerit carnis: ꝛ fuerit parũ ſufficit ſola ligatura multotiens i cura eius. Si fuerit magnuz tunc prima intentio eſt ſanguinez reſtringere cuz albumine ouiſ: ant cum aliis reſtringentibus ſanguinem dicendis in. c. de fluxu ſanguinis. Et nota: q̃ ſi ſanguis effluit in magna q̃ãtitate flõia eſt conueniens de parte oppoſita. ꝛ conſidera bene h: deinde debes ſuere locum cũ acu triangulari: ꝛ fit inter punctum ꝛ puuctum diſtãtia vnius digiti: ꝛ ſuatur filio ſtricto tortuoſo incerato ꝛ dimittatur locus apertus i loco decliuioꝝ aliqualiter vt humiditates poſſint exire: pz trñ neceſſitatẽ fit h. ¶ Suitõ aũt iſta fit multis mõis. Primus modus ẽ vt capias labiũ cũ labio cũ acu: deinde reuoluas acũ itez ad partez oppoſitã ꝛ tũc iũgas filũ cũ filo i ꝓio loco in q̃ incepiſti ſuere ꝛ

hoc dz fieri in loco in quo vulnus fuerit valde ꝓfundū dz bene capi cutis cuz carne multa: ⁊ iste modus ē fortis ligandi. ¶ Scdo modo fiat per hunc modum apponas acuz ab vna parte vulneris. Deinde cū penetrauerit ad aliam partem: tunc iunge filum cum filo: ⁊ facta iunctura forti incidas filū ⁊ sic successiue ꝓcedas. ¶ Tertio mō fit sutura cum vncinis ponendo vncinum partium ex vno latere: deide cum alia parte vncini capias aliam ptem vulneris: ⁊ isto modo pānifices iungūt pānum cū pāno: ⁊ iste modus non est honestus. ¶ Quarto mō fit sutura cum pecia: ⁊ isto modo fit qñ volumus suturā non apparere: ⁊ specialiter hoc facimus in facie ⁊ sic fit. ℞. duas pecias triangulatas magnas ſm necessitatem ⁊ qualitatem ipsius membri: ⁊ ipse pecie liniantur cum linimento inuiscato. qz cum colla que per hūc modum fit. ℞. pul. sang. dra. thuris masticis sarcocolle picis humide farine volatilis molendini: ⁊ incorporentur cum albumine ouī: ⁊ cuz hac pecia applicetur pecia ex vtroq latere vulneris secundum distantiam vnius policis ⁊ postq̄ iste pecie fuerint exiccate: suantur pecie modo predicto in secundo modo: ⁊ tunc iūgetur labium cum labio. ¶ Aliud Guil. de va. ℞. farine molē dini. pul. masticis. pul. bol. ar. pul. corralorum. aſi. viij. ptem omnium. sana. dra. ꝓr. ptez omnium: hec tria cribellata subtilissime cum albumine ouī subtiliter agitato in marmore ⁊ more vnguenti incorporetur. Et ex hoc due pecie liniant: ⁊ sup labia vulneris situentur: tunc statim exiccabunt: ⁊ tunc suantur extrema peciarum. Ego sepe feci cum colla carpentarioꝝ cum qua iustatur lignum nigrū cum albo. ¶ Et anteq̄ facias recordare ne frustum ossis remaneat in vulnere interius: qñ non fieret incarnatio bona. Et si os fuerit separatuz ab osse remoueas frusta si fuerint aliqua ⁊ sue: ⁊ non cures de scissura illa: qñ incarnabitur. Si autem caro fuerit cōtusa: non debes tunc partem cum ꝓte ingere cum sutura: eo q̄ illud quod est contusum oportet putrefieri: qz ꝓpter sutura nō valeret: ⁊ respicias vt dicit Aui. in .p. prio cap. Et. Ba. i. z. tegni. ne iter labia remaneat pilus aut sanguis cōgelatus aut alia aliqua humiditas intus cadat vel remaneat: qz ista prohiberent incarnationez. ¶ Hoc toto completo ⁊ peracto super locum apponas pulverem incarnatiuum: cuius hec est recepta ſm Gui el. de va. ℞. sanguinis dra. dragagāti boli ar. ane .ʒ.ʃ. ⁊ ponatur super locuz. ¶ Alius pul. raſ. ℞. olibani partem .i. san. dra. partes .ij. calcis. non extincte partes .iij. totum cribelletur ⁊ ponatur super locum. ¶ Albucaſ. componit. ℞. thuris. ʒ. ij. san. dra. ʒ. j. calcis non extincte. ʒ. ij. ⁊ misce. ¶ Guie. loco calcis ponit bolum ar. ¶ Aliabas loco eius ponit sandalum. ¶ Hoc facto ⁊ cōpleto: qz istis positis supra loci: capias albumē ouī: in quo albumine ponas pul. predictos ⁊ conducas ista ad inuicem: ⁊ in hoc albumine ponas faldelas de stupa ⁊ madefactas bñ cum predicto albume sup locum pone: ⁊ qz albumē ouī exiccaret ⁊ dilataret puncta cū removeſ cum stuppa: ideo imediate super pūcta pōas peciam balneatam in oleo ro. ⁊ expressam: deinde sup peciam ponas faldelas stupe in albumine ouī balneatas: ⁊ si hoc non volueris conducas oleum ro. cū albumine ouī ⁊ cū pulvere incarnatiꝰ. ⁊ tunc stupe nō adherebūt carni neq̄ punctis vt notuz est. sic semp facio: ⁊ ꝓsequaris in hunc modū in die bis vel ſm qz tibi apparet vsq̄ ad completam incarnationem q̄ ad plus fit in .x. vel .xij. diebus. ⁊ facta incarnatiōe remoueas puncta ⁊ firma carnem cum albumine combusto vel apostolorum: ſm tñ necessitatem. deide locum figilla cum dictis in. cap. de medicinis consolidatiuis in ꝓprio tractatu: ⁊ iste est modus meus ⁊ semp inuenit effectum bonū. ¶ Alius est modus incarnandi qui fit cum vino stiptico cum quo bulite sint sicut sumach mirtus balaustie rose: ⁊ sic de aliis ⁊ in hoc vino balneentur stuppe vel pecie ⁊ pūctis factis ⁊ pulveribus appositis super puncta supra locum apponātur stuppe iste in vino balneate ⁊ aliqualiter expresse. ¶ Alij incarnant cū vnguētis frigidis .ſ. cum vnguento ro. vel cum vnguento de litargirio vel cum vnguēto de calce vel de plumbo vel cuz aliis vnguentis putrefactionē ꝓhibentib⁹ appositis pul. in carnationis dictis super locū. Et si istū modū obseruaſ vis supra vngētum apponas peciam balneatā in vino stiptico ⁊ ꝓsequaris vsq̄ ad finē incarnatiōis. ¶ Alij autem aliter incarnant: ⁊ sic de pul. dicto faciūt vnguētum: ⁊ dicunt sic. ℞. pul. incarnatiuū ⁊ misceatur cum terebentina lota cuz vino ⁊ misce insimul cum spatula in forma vnguēti. ⁊ appone sup locū ⁊ desup apponas stupas balneatas in vino stiptico vel oleo ro. qz sup vnguētū aut stuppas balneatas ī albumīe ouī mō iā dcō ⁊ iste ē mod⁹ iā bon⁹. ¶ Alij incarnant cum succis herbaꝝ ſfundunt stupaz vel peciam in succis illaꝝ: ⁊ apponunt super locum appositō pul. Ego autem nūquā in carnarem cum predictis: nisi super locum apponerem pul. dictos. appono alia ꝛ q̄ ego volo ō dictis. ¶ Alij incarnant ⁊ nō apponūt. pul. ꝛ solū dicta sine pulvere apponūt. ¶ Alij ícarnāt cuz pulvere lūbricoꝝ terrestriū ⁊ terrebētina lota mixta simul. ¶ Et ꝛ mlti mlta vnguēta posuerūt ⁊ mltas formas h non pono: ꝛ ponā iferius cū faciāt mētionez de medicīs ícarnatiuis. hic tamen pōam aliqua simplicia valentia ad ícarnationē: vt cōpōsita valeas facer. ¶ Aliabas dixit. virga pastoris vulnera cum sang. suo conglutinat. Et dixit cardo benedictus cōtusis idē facit. ¶ Auicē. papirus pulverizata posita super vulnera idē facit. ¶ Dia. dixit. vulnera recentia consolidant folia millefolij trita ⁊ superposita. ⁊ ista etiam sine tumore custodiunt. ¶ Et dixit ēt. folia cipressi cataplasinata adhibita recētia vulnera consolidant. ¶ Et dixit etiaz q̄ puluis foliorum quercus subtiliter tritoruz omnia conglutinat vlnera. Et aliqui apposuerunt istum pulverem cun vino stiptico super locū. Et Dia. dixit: cuz folijs tritis ⁊ siccis omnia conglutināt. ¶ Et serapio dixit cum hoc pulvere solo vulnera magna sanat. ¶ Gui. de va. dixit. q̄ fuit expertus in paruis vulneribus. Idem faciunt folia pirorum siluestriū ⁊ igneitatem tollunt. Et dixit etiaz de farina lupinoꝝ cocta cū aqua pluuiali vulnera magna ꝙsolidat. ¶ Serapio dixit. folia plantaginis ꝙglutinant vulnera ꝓfunda ⁊ remouent fluxum san. Et apuleus idem dixit de semine eius. Idez facit ēt cauda equina. Dixit ēt. balaustia ꝙglutinat vulnera ⁊ succus corticis granatorum ⁊ rob ipsorum acetosoꝝ ⁊ florum eorum. Et dixit ēt. si acetum oībus vulneribus apponaſ recentibus cum spongijs ac cum lana succunda medicaſ vulnera ⁊ tumorem non finit. ¶ Dixit ēt. olibanum consolidat vulnera recentia cum sanguine suo repleta carne. Et Auic. dixit. q̄ valde ꝙsolidat ⁊ ꝓprie recentia. Et Malia. dixit q̄ supaspergatur. Et Tho. dixit q̄ thure masculo in corpibus humidis ⁊ corter ipsius ponaſ ī corporib⁹ siccis. Dixit ēt myrra qñ ponitur cuz aliis ꝙglutinat. ¶ Incarnat ēt ſm ipsum tela aranea imposita cuz aliis vnguētis. Et bar. dixit q̄ ipsa sola tela aranea vulnera cōsolidat. ¶ Dixit ēt. folia fraxini omnia recentia vulnera conglutināt. ¶ Dixit ēt. herba camepiteos magnam ꝓprietatez habet incarnandi magna vulnera: ⁊ curat plagas putridas. Folia etiaz apij siluestris siue escarea consolidat. ¶ Ad vulnera etiam magna in capitibus musculoꝝ vbi ē magna necessitas desiccandi ponatur vnguētum factum cum succo foliorū lilij ⁊ melle. ¶ Talia etiā vulnera consolidāt folia siue puluis mellisse cum melle mixtus folia etiam vtriusq̄ marubij cum melle posita cōsolidant si sanies fuerit mala. ¶ Gal. dixit in sexto de folijs salicis. cū quis vtif sollijs salicis sanguinolentorum vulneruz consolidat. maxime vero floꝛes eius. omnes autē vtūtur ad ꝙfectionē

emplastrorū. Et bar. de va. dixit. cortices salicis idē pñt. lz sint crassatiue magis. Et Cōstantinus dixit q folia nigre salicis pistata ⁊ de sup posita icisionē gladij nō pmit tūt putrefacere ⁊ sanāt cito. ℭ Dixit ēt. G. ō foliis vlmi. sic cū foliis vlmi cōsolidamus q̄q3 recēs vulnus cū stiptica vtus ⁊ abstersiua sil' iferat cis: ⁊ radices ciusdē vtilis sūt. ℭ Et dixit ēt scordeū. i. alcū. siluestre qñ est viride magna vulnera ꝯglutinat ipositū. siccū aūt male mortificata vulnera cōsolidat. ℭ Alchi. dixit. sang. dra. claudit vulnera recentia cito ⁊ ē de fortibus medicinis. ad hoc dixit ēt q terra sigillata cū aceto ō opatur. Et dixit ēt q arnoglosa trita oia vulnera stringit. ℭ Et idē dicit ō vnice superaspla- ℭ Ra. dixit q olcū de balaustijs cuz cera incarnat. ℭ Et Con. dixit. ypoquistidos sanat vulnera ⁊ marie valz i cruis icis. ℭ Et ego breuiter cōcludo q oia prohibētia putrefactionē ⁊ gñationū sanici inter labia ⁊ cursuz medicine incarnāt. ℭ Et os q tuscias q vulneris renouati cōglutinatio elongatur a facilitate cōglutinationis recētis ⁊ sanguinoleti: ⁊ iō concludo q solicitudo oz ē maior: ⁊ ibi infirmus renouationē vulneris non sustinere poterit: tunc cura ipm sicut vlcera curātur donec sanieē. Et q3 diri q in parte declinioni oz dimitti aptura dimittc: ⁊ isto loco apponas putrefactiua vel digestiua. qō fit in vitello oui cū oleo ro. vt etiā labia digerātur: ēt prosequaris cū alijs vt in vlceribus p3. ℭ ¶Dico quo nota q q3 fcā ē mētio de sutura q3 multi sunt casus in qb⁹ i vulneribꝰ nō debes suere cū occurris ⁊ iō bñ nō. ℭ ¶Primus casus vbi sit vulnus valde profundum factuz cum tello: vel cum sagitta: vel alio modo quo sanies exire nō possit: tunc timor est ne superficies incarnetur ⁊ profundum non. ℭ Secūs casus est vbi fit deperditio carnis q̄ alr quam p viam prime intentionis non pñt fieri. ℭ Casus tertius est vbi vulnus sit satis alteratum ab aere. tūc oz nos mundificare: q3 cā alterationis aeris facta est sanies. Et si alteratio non fuerit valde magna ⁊ velis incarnare. tūc tu debes parum remouere superficiem labiorū q3 parū raspare donec sanguis prouocē vt partes cōiuncte melius immiscentur deinde fac suturā. deinde medicinas incarnatiuas appone: ⁊ etiam curam accelera. ℭ 4⁹ casus est vbi vulnus fcīm sit ex contusione: q3 q3 cō tussum est necesse est putrefieri: ⁊ tunc incarnatio non potest fieri. ℭ Quintus casus ē vbi i loco fit apa: q3 pⁿ debemus remouer apa: deide curare debem⁹. vuln⁹ ēt q3 i loco iā multa mā ꝯgregata ē. vt p3 bñ itelligēti. ℭ Sext⁹ casus ē vbi ē dolor: q3 pmo debem⁹ remouer dolorē: deinde locum curare. Et iterū q3 vulnus ab aere alteratur: ⁊ etiam q3 iste dolor attrahit materias ad locū que putrefiunt. nō pñt iste mā remoueri si locus icarnarer. ℭ Septimus casus ē vbi vulnus fuerit mortificatum vl' causatum ex morsu alic⁹ animalis: q3 loca illa sunt semicorrupta vel vulnera sunt cōcava. iō non debemus incarnare. Si tñ pres erunt ex morsura dilacerate sic possent suiz: q3 illi pti nichil repugnat suitio. vt notū est. ℭ Octauus casus est vbi os sit discoopertū vel fractum: sicut p3 in capite ⁊ in alijs locis. ℳonus casus est vbi locus iā vlceratus sit et ō volūt oēs. ℳotes tñ q3 in aliquib⁹ vlceribꝰ fit incarnatio ⁊ ō sepe feci cū ligatura. ⁊ pro parte sētr ō auic. in tractatu de extuyris. caplo de mō icidēdi. circa principiū. ℭ Decimū cāuz addit Aui. fen. 4. in caplo de ligatura i fine. Iz aliqs alios modos tetigerit: ⁊ ē vbi vuln⁹ fuerit ex trāsuerso musculorū nō debes suere: sed iuer labia totū ponere: q3 ps inferior nō incarnatur ⁊ superior sic: ⁊ nō q3 tu vbi videris ptem superiorē incarnari ⁊ inferiorē nō debes subito totū apire: ⁊ locū curare p viā scōe intentiōis: ⁊ loc⁹ oz teneri aptus cū tēta: vt hūiditates exeāt: deinde mūdifica ⁊ icarna: vt i alijs dcīm ē. Aliq tñ dicūt q3 in capite non debet fieri suitio: quō autem illud intelligunt dicam in tertio libro capitulo de vulnere capitis.

Diso modo incarnatiōis ⁊iu qb⁹ casib⁹ nō debes suere. ℭ Restat videre ō purgatione ⁊ dieta. ℭ Et dico q3 purgatio fiet ꝑz vnium hūorum peccantiuz in illo. vñ si ē colic⁹ cola purgē sup ius mō dicto: si flegma vel melia modis dictis superius purgē: ⁊ si ignoraueris de dominio hūoꝝ des solutiuū indifferēter humorum oium vel duoꝝ sicut ē diafinicon ⁊ pillē agregatiue: ⁊ isto mō procedas i euacuatōe mā. ℭ Et si velis dare sirupos des siripuz apropatū mā: vt dcīm ē supi⁹ i apatib⁹. Et si ignoraueris māz des sirupū acetosū vel bisatijs: q3 valz in oib⁹ mābus. vt p3 a ℳde sue ⁊ a gētili in qōne quā facit ō siruppo acetoso. ℭ ℳulti moderni ponunt potiōes aliqs: sic fuit ℛogeri⁹ ⁊ quat tuor magri. s. ℧go Theodorichus discipulus su⁹. ℳen richus alman⁹ ⁊ hāc potionē faciūt ex rubea maiori ⁊ cō solidis: ⁊ ex caulibus rubeis: pede colū bino ⁊ gariofilata ⁊ lingua canis pinpinella ⁊ piloscella. aā. ℳ. i. decoquāt hec oia ⁊ dulcorēt cū zuccaro. de ista decoctione det parum ad bibendum infirmo: ⁊ dicunt: q3 si infirm⁹ euomuerit hanc decoctionem morietur ex isto vulnere: ⁊ si non euomet liberabitur. Et ō henrico miroꝝ qui nutritus est ¶Perusij inter valentes. quare hoc dixit: quia videt empirica ⁊ nostro videre causam huius operationis: ⁊ iste sūt fabule grosse anglicarie ⁊ Jameri q hispan⁹ fuit: ⁊ bugonis ō luca: q delectati sunt in empicis: ⁊ in hoc istis fi credo: lz facile possit operari. ℭ Fidelis ēt scripsit mirabilem potionē: q̄ bibita vū vuln⁹ mortale nō sit in. 14. dies omnem imūdiciē abstergit a vulnere: ⁊ oia ossa fracta expellit ⁊ vulnera sanat. ℞. caul'. rubei. feniculi petrosilij abrotani foliorū rubee maioris herbe roberti plātaginis minoris arnoglosse apij: foliorū canap. mucilaginuz. aā. oia cōquassata sil' coquātur i vino al. puro: ⁊ addat paz mellis ⁊ bibatur ex hoc māe ⁊ sero: ⁊ inungat loc⁹ ex ista potiōe cū biberit ⁊ supposito folio caulis rubei et ibi sit sp. ℭ Dieta eius sit talis vsqz ad aliam diem vtatur reb⁹ frigidis et sit stricta: qñ vsqz ad terminū q̄ securus eris ab apatib⁹ et multotiēs a febre et subtrahat sibi vinū albū. et vtat vino stiptico et aqua ordei: et ēt quiescat a mulieribus: ēt caueat se a salubus et a fructis et ab alijs nocumētis: et honeste viuat in oib⁹ alijs reb⁹ nō nālib⁹. et qñ fueris secur⁹ ab apate: vtat brodijs ex carnibus bonis alteratis cū plātagine. Et redeat ad cōstitudinē suā paulatim. vtat. n. bono vino bonis carnibus gallinaz caponū castrat. et oib⁹ bonū sanguinē gñantib⁹ et nām recupātibus: lz tñ aliq cōcedant a pn⁹. vinū bonū fic fiat Theodoric⁹ hēric⁹: et Rosa āglica. Ego aūt ista ñ credo: lz tñ in oib⁹ vulneribus et vlceribꝰ i qbus nō times apostemationē ō cōueniat. q3 ex eo gñat bon⁹ sanguis: et ꝑfis bona caro i vlceribꝰ et bona incarnatio i vulneribꝰ: et i ō casu cū cis cōcedo i alijs nō. vbi nō sis securus de apatib⁹ q3 tūc intētio tua non est generare carnē. ℭ De accidē tib⁹ aduenientib⁹ i dissolutis ꝓtinuitatib⁹. CA. XIII.

Accidentia q̄ consueuerunt venire in dissolutiōe cōtinuitatis sūt sicut dolor: apa. mala ꝓplexio febres spasm⁹ paralisis syncopis atqz alienatiōes. Et oib⁹ istis ē regimē: vñ bñ scire debes q3 vulnera mūquā bñ curāt quousqz ista accēntia nō corrigātur. Et iō a pⁿ incipiā docēs oia ista singulari remouere. ℭ Dolor igr qui ē cā attrahēdi māz ad locū lesuz et gñandi apa sup oia os vt vitet dolor: aut cōit sedat cū oleo de oliua calō. et si cēt ro. cēt vtili⁹. Et si cū oleo adderetur albumē oui mitigat dolorē: q3 malā cōplexionem remouet et vitellus oui aperit poros et locū cōfortat ex hoc dcō. iō sedat dolorē et si cēt necesse aliqztulū sopire mēbrorū olcū de papauere erit cōueniēs et olcū nenufaris: olcum de mādragora: et hoc consuluit Gui. de scō luca. ℭ Aliq vt fuerunt q̄truor magistri laudant radicē solatri cū assugia porci incorporatuz. ℭ Aliqui laudant hoc emplastrū et est expertum et est emplastrū de parūaruz maluaruin coctis foliis et triturat⁹ cum cribellatura furfuris cum additione olei ro. omnibus istis mixtis. ℭ Et Gui. dixit.

medulla panis frumenti in aqua feruēti appolita optima est: ꝛ dem̄ est superius si super locū apponatur. ℭ Cōst. dixit, vrcos elixatus dolorem multum tollit. Auic. dixit. empl̄ fcīm ex farina fabar̄ ꝛ ordei suppositus dolorē vul nerū tollit. ℭ Sanguis galline ꝛ collūbe supposit⁹ cū oleo ro. sup ereoriationē doloros⁹ cōtritā ꝓfert ꝛ apatio nem nō sinit fieri. ℭ Et gal. dixit de ingenio sanitatis oē resolutiuū siue relaxatiuū siue remissiuū mittūcū vino eo cto dolorē remouet ex mā vētosa: etiaz in processu laudat isopū humidam infusam in dicto vino decocto. ℭ Isaac dixit, robilie cocte in vino aut faba frn Isaac ꝓ locis oīb⁹ ꝓtusis ꝛ fractis dolorē tollit ꝛ ꝓsolidat. ℭ Serapio dixit mumia proprietatē hz sedādi dolorem qui fit i fracturis bulita ꝛ linita. ℭ Et dia. dixit, scordeon coctus in aq̄ fcā fomētatione oēm dolorem ꝛ tumorē tollit ꝛ ossis fracu: ꝛ si plura vis videre recurre ad cap. de flōne. ℭ Nota tñ q⁹ ista diuersimodē remouēt dolorem. ꝛ ideo nota.

Sequitur de remotione apatis q̄s fuit ꝑs ac cidēs. Si apa fuerit i loco de bespsū remouere. q: alr vuln⁹ vel vlcus nō pōt cōsolidari, tunc valet hoc emplin Aui. de granatis decoctis in vino stiptico ꝛ pistatis: ꝛ super locū applicatis: ꝛ valet in ꝓn⁹ apatis, cōueniūt etiaz ea q̄ dcā sūt in ea. de apatibus calidis, que in ꝓn⁹ applicātur ꝛ alia similiter, ꝛ ideo illic vide. ℭ Itē valz ēt ℔. ℞. olei nenufaris, olei ℥ cucurbita. aā. ʒ. i. dissoluāt̄ ista, deinde addātur sicci cucurbite por tulace acc. aā. ʒ. ʒ. ꝛ posita in aliquo vase cōducantur oia aliquo baculo donec sint incorporata. ℭ Ad idē. ℞. olei ro, mirtini. aā. ʒ. i. ʒ. boli. armeni terre sigillate san. dra. aā. ʒ. ʒ. ꝛ fiat mixtio cum cera dissoluta ꝛ fiat inunctio.

ℭ Valz ēt hoc si apa sit frigidū. ℞. farine fabar̄ ozobi ci ceꝛ. aā. ʒ. 2. ꝛ squmātoꝛ puluerizatoꝛū nucis cipressi. aā. ʒ. i. bolar. ʒ. ij. ꝛ fiat emplin cum aq̄ ciceꝛ. ℭ Et si apa sit in statu appone q̄ dcā sunt i cap. ℥ flōne que cōueniūt in statu. Iu simplicib⁹ tñ direrunt doc. illa valere. ꝛ pri mo ser. dixit sicut q̄s ex farina fabarū sola aut cum sauc fit emplin sedat apata cala que fiunt a percussione q̄ mi rabilr opatur: ꝛ sum erptus. Ga. dixit, alfidas. per alfidā stelligas farinam cuz furfure suo. in talib⁹ valz. ꝛ in apa tibus ex pcussione valz. ℭ Et dia. dixit idem. ℭ Et dixit ēt Ga. in. ri. q⁹ in tumoribus ex vulnere difficile soluentib⁹ apponātur limacie trite cū clusiuis. ꝛ in vimitranē donec p se cadāt. ℭ Dixit ēt folia mādragore cū polēta ex faria ꝛ furfure tumores soluūt. ℭ Et dixit ēt. tota herba ber bene vulnerā cōglutinat ꝛ alienat: strigit ꝛ apata. ℭ Ueꝛ ēt dixit. lēticula cū melle cocta ꝛ impolita durticē vulneꝛ purgat: pascētia vulnera ꝓmedendo conseruat tumores ꝛ sinus maiores cum plidia. i. flore mali granati ꝛ ros. si cū melle mirtus curat. ℭ Confert etiā apatibus calidis que fiunt i vulneribus corteꝛ mali granati: aut rose mixte cū pulpa lentium ꝛ sup aponaē. ℭ Et ide. dixit oleū de per ficis tumorē remouet a vulneribus. Si aūt apation pos sit repcuti neqz resolui maturaē cum emplis ad maturā duim apata calida dicta superius. Aliqui tamen faciunt de ma uis artimisia farina fru. cocta cum vino ꝛ parum mellis: ꝛ satis de assingia porci ꝛ apponunt super locū. ℭ Apate maturato aperiatur locus vt dixit Auic. in loco decliuioꝛi ꝛ caue ne ingrediatur intus oleū aut aq̄ aut ali qd vētosum: vt dicit Aui. i pte correspondēte buic parti.

Sequitur modo de remotione male cō plexionis que fuit ter tium accidens. Si aūt mala cōplō esset calida cognoscet per rubedinem aut ventositatem: ꝛ non debes locum in frigidare cum iusquiamo aut mandragora: vt dicit gal. sed cum rosis plantagine ꝛ vinguento albo ꝛ rosato: ꝛ suc cis herbarum frigidarum vt solatri endiuie lactuce: ꝛ sic de alijs vt notum est. ℭ Si autem mala cōplō est frigida cognoscitur per mollificationem ꝛ discolorationes: ꝛ tūc calefacias locum cum vino ꝛ stupis positis super locum ꝛ cum vinguento fuso ꝛ basilicone: ꝛ sic de alijs: quia cuz istis accidentibus conuertitur vulnus ad vlcus. ℭ Si au tez discrasia fuerit humida vel sicca. q: sepe locus nimis humectatur vel exsiccatur, tunc debes remouere cuz suis contrarijs.

Sequitur modo de remotione febris q̄ est quartum accidēs. Si autem contingat eos febrire cuacuetur. ꝛ si rupizen tur secundum necessitatem humorum: ꝛ infrigidentur cuz rebus frigidis. q: cum cucurbita portulaca aqua ordei: ꝛ sic de alijs. Carnes sue sint alterate cum istis ꝛ breui ter regantur, vt regantur apostemata calida habentes: ꝛ in hoc phisici vocentur.

Sequitur de remotione spasmi qui fuit q̄r tum accidens. ℭ Si in vulneꝛ accidit spasmus debes cōsiderare qualis spasmus sit: an de inanitione: an de repletione: ꝛ an si spasmus propor tionatus ad materiā an disproportionatus ad materiam ꝛ an vlis: an particularis. Et an spasmus de repletione citius curetur quā de inanitione dimitto phisicis. ℭ Cu ratio spasmi sicci est praua ꝛ difficilioꝛ q̄ cura spas mi humidi. Et est praua, verum conuenientioꝛ cura est ri na plena lacte: deinde post ipsum inūge locum cum oleo humido: sicut est oleum violarum: valerent etiaz clisteria ex istis: valeꝛz ēt, oleū in quo decocta cēnt folia salicis ne ufaris ꝛ similia. Et valeret si in aqua ꝛ oleo decoquerē tur folia salicis nenufaris ꝛ violaruz: ꝛ oleum sic factum in ista decoctione in tina ponatur: ꝛ si in initio embrocatio ponatur super originem neruorum, ꝛ iucturas valde bonum est ꝛ oleum ro. nenufaris salicis de papauere va lz si supꝛoriginē ponaē. Cōsiderato tñ si cū istis necesse sit olea humida ꝛ calida rōne nimie infrigidationis: ꝛ tunc secundum descriptionem tui operare. ℭ Libaria ipsius sint sorbitiones pingues facte ex amigdalis ordeo zucca ro bono ꝛ aq̄ carnis sumpta ex carnibus agnorum ꝛ edo rum: Et si cuz istis permisceꝛ aliquid boni vini: vt me lius peneꝛaret non esset malum. ℭ Cura spasmi humi di: si spasmus humidus esset: opz vt curetur cum eiōmi bus fortibus humorum grossoruz. vt sunt pilule de aga rico ꝛ de iera: ꝛ clesteria sunt optima acuta. ꝛ flōmia ꝛhq ꝛ gargarismata nascalia sternutatiōes cū rebus acutis sunt conuenientia, vt pz: ꝛ etiam unctiones per collum et sub asellam cum oleo de lilio ꝛ costo et de spica ꝛ lauri no pulegio acutis cum castoreo et euforbio sunt bona et coopertura cum lana plima. ℭ Unguentum alabastruz Rogerij et Theodorici conuenit in hoc spasmo humi do. ℞. olei musci. ʒ. i. seminis petrosini. ʒ. ʒ. olei cōis bu tiri. aā. ʒ. iij. cere. ʒ. i. storacis calamite storacis ru. aā. i. ʒ. masticis, olibani gumi edere. aā. ʒ. ʒ. omnia liquebi lia ponantur ad ignem et alia puluerizata misceātur. vltr mo ponatur storax et fiat vinguentuz de quo ceruix et col lum. et tota spina iungatur inter duos ignes: in isto vn guento v detur addere Theodoricus herbas que intrāt in arogon et agrippa et oleo de castoreo et pinguedines limaciarum rubearum: et vocat eum alabastrum: et est valde proprium ad constrictionem neruorum. ℭ Et si isti spasmo superueniret febris dū tarat que sit effimera ēt bonū. Si alia ēt febris non esset bonum: vt pz in apho rismo. febres in spasmo melius est fieri quam spasmum in febre. stuphe: ꝛ fomentationes et ea que prouocant su dorem sunt utilia ad hanc passionez. ℭ Cura spasmi et cō spasmus, ꝛ talis et conspasmus si fuerit propter dolores curatur cuz lente maris: et alijs sedantibus dolorem. vt in capitulo de vlceribus neruorū dicitur. Et si fuerit ex punctura curetur ex tiriaca et ventosis super locum po sitis. Auenzoar dixit. et si fuerit stomachi prouocetur vo mitus et stomachus cōfortetur vel consoletur caput col lum dorsum et ascelle et inguina cum oleo de lilio et in ungatur, quia proprium medicamen est spasmo humido dicit Auenzoar. Et si fuerit necesse teneatur baculus in ter dentes vt ex toto os non claudatur: et notes, et si ali-

rer non potest fieri: nerruus qui mandat nocumentum to taliter incidat: vt cõsuluit Rasis .q: melius est amittere operationem vnius membri .ꝫ totus. Et illud idē dicit aui. Si vulnus fuerit in capite musculorum et quo vulnere causetur spasmus: melius est incidere musculū et transuersō: ⁊ i alijs regritis ad spasmū recurre ad phisicos.

Sequitur modo de cura paralisis que fuit scrũ accēs: multas intentiões hz: si vis videre curre ad phisichos. ℭ Verū tu debes purgare ipm caput: cõfortare neruos ⁊ mãz diuertē: ⁊ alia q̄ accidũt corrigē. ℭ Si tñ paralisis fuerit a cã intrinseca aut a concussione casu ⁊ silibꝫ. tu debes facere flõmã: et debes super locuz apponere empla ⁊ alia remedia. s. cõfortare caput ⁊ cerebꝝ spinã ⁊ ossa cerebri ⁊ spũs alēdi. ℭ Melue dixit. ℞ multum valz. ℞. mirre electe aloes epatici spice nardi ana. dra. thuris mumie oppõacis bdelij carpo balsami croci masticis gũmi arabi. storacis liquide storacis rubee. añ. ʒ. ij. ℈. musci. ʒ. i. terbentine ad pondus oũz: et misce hec oĩa cum terbentina ⁊ pone hoc totum in alembico ⁊ ingeniose distilla ⁊ liquorem distillatũ pone in vase vitreo forti: ⁊ injiciatur cum balsamo: ⁊ aliquid addebant herbaz paralisis: ⁊ erat preciosa multũ: ⁊ ps. ℭ Si paralisis prouēiat a causa corporali pertinet physicis: vt est notuz: ⁊ recurre ad Melue qui de hoc loquitur bene.

Sequitur modo de cura sincopis que fuit accidēs septimuz nullo mõ e negligēda: q: e via ad mortem. immo est pua mors: vt dicunt auctores. ℭ Regimē et cũo quãtũ e de pñti e obuiare toto posse q: nõ veniat sincopis. cõsolãdo vtutē vel infirmũ crpellēdo multitudinē gētiuz ne calefaciāt camerā: ⁊ ne terreant cuz ⁊ e cautela añꝫ veniat: detur sibi pua crusta panis albi infusa in optio vino cũ modico de aqua ro. ⁊ potet modicũ de isto vino. Nam vt ait Ga. vinũ cũ sit calidũ natura ad reductionem ⁊ confortationez his q̄ sincopizãt: ⁊ irroretur ⁊ proijciatur fortiter i faciē ei⁹ aq̄ ro. ⁊ aq̄ frida: ⁊ si non hñt aquã fridã fricent extrema ⁊ trabatur nasus ⁊ pili ei⁹ et aures et proprio nomine alte vocetur: et fiant que precipiunt phisici.

Sequitur modo de cura alienationis q̄ fuit octauũ accidēs cũ accidit alienatio vocitē physici. verũtñ debes prohibere ne vapores ascēdāt ad caput: diuertatur ergo cum ligaturis: cũ fricationib⁹ a capite ⁊ in hoc casu clisteria ab aui. dilectat. ⁊ nēcaria ē repercussio. vt redeat rō. Gal. 13. terpēti. laudat oleum ro. cum modico aceti. Expellere autē opz a capite humorē et vaporē q̄ elevatus est: et in fusiones somnifere q̄ per papauer et semina fiunt sunt optima et inungemus nares et frontem similibus farmacijs: decoctio papaueris ro. in oleo foliorz salicis et vitis diuertunt mãm a capite si pedes lauentur ad genu. ℭ Et multoticns sanat eos radix vitis albe cum bibunt aut comedunt ipsam victus aliquibus cum aliquo cibo: q: abscindit saporem eius.

Cura aliorũ accēitiũ: ꝺ alijs accidētibus⁹ vt ꝺ pruritu dicitur infra de vulneribus quare hic non loquor: vt uuricie si in loco accidit satis dictum est de medicinis illi cõuenientibus. et de impotentia motus qui sequitur solutiones prauas cõtinuitatis dicetur infra i tractatu de passionibus iuncturarũ.

ℭ De ligaturis vulnez cum plumaceolis. ●CA. IIII.

Ligatura ſm Aui. in proprio loco ē tripler. s. ligatura incarnatiua: ligatura expressiua: et ligatura retentiua rerum q̄ super locũ retinentur: vt vnguẽtum et emplastruz. et sic de alijs. ℭ Ligatura incarnatiua conuenit vulneribus recentibus et fracturis: Et sic cum binda seu fascia duobus capitibus plicata vsqz ad medium: incipias ergo a medio fascie vsqz versus partem inferiorem capiendo de partibus adiacentibus q̄tum videbitur stringas: aut plus supra locum lesum q̄z in partibus supra adiacentib⁹: et caueas cuz a nimia strictura: ⁊ a nimia relaxatione et capita suantur ad inuicem. Et si necesse fuerint plures binde ponantur: et p eundem modũ reuoluantur: et per istum modũ ligandi vnũ labiũ cuz alio coniungiturez apiri prohibetur. ℭ Ligatura expressiua competit vlceribus carnosis ⁊ spãliter ad expellandam mãm de fundo: et ad defendẽdũ q̄ alia mã non veniat: et fit cum vna binda cum vno capite plicata incipiendo a pte inferiori ipsius membri si ibi hẽs fundum vlceris ibi fortius stringendo: deinde reuoluendo procedas vsqz ad ptem sanã superiorem semper debilius stringendo. ℭ Ligatura ꝫ. ē retinere: et ista fit vt medicina que apponit sup locũ ritineatur: vt in vulnere uel vlcere: qđ fit in collo vel in ventre vel in aꝑtib⁹: et sic ꝺ alijs modis ligandi: vt suauis et doloꝛosis. Et si ligamẽ nimis sc tz: balneē fascia cuz vino claro: ita q̄ fascia humectetur. ℭ Insuper nõ: q̄ binde debẽt esse et panno lineo: nõ nouo neq̄z antiquo et binde et fascie debẽt cẽ late ſꝫ latitudinem loci. qñ si fuerit in humeris ꝺz cẽ in latitudinẽ ser digitoꝝ: si in tibia ꝺz cẽ q̄ttuoꝛ: et si i brachio ꝺz cẽ lata trib⁹ digitis: et si in digito p vnũ digitũ longitudo sit ſm necessitatem rauoluẽtis. In hoc enim multũ facit ingenũ: quia artẽ adinuat et nãz opantem: ut dicit. Dama. ⁊ scia plasmationis mẽbroꝝ sumit indicationẽ a plasmatione priculariũ. puluini siue plumazoli faciũt ad podiationẽ et cõplicationẽ prius dissolutariũ et ad cõfortandum calorem nãlem mẽbri disiuncti et ad prohibẽdum grauitudinem ligamentoꝝ. Et est sciendum q̄ illi puluini fiebant antiquitus.

Panni ⁊ sutura talẽ supserũt denoiatiõnẽ que ẽ plumaceolus et q: oportebat sepe remouere erat rediuz. Inuentus est modus facere eos de stuppa bñ pectinata et munda siue de coto. Multi uero loco eoꝝ ponũt pãnos plicatos uel triplicatos suauez: et ponunt duos uel treꝫ si uideaẽ expedire. Aliqui faciunt puluillos de spongia et faciunt triãgulatos et angulum unum uersus partẽ sanã ponunt planicie uersus labia et ligãt cr fascia duobus capitibus plicata mõ ꝓdicto in parte precedenti. ℭ Isti autẽ pluma zoli sint balneati ſm q̄ requrit eius dispõ. s. membri et albumine ouj uel cũ uino stiptico uel cum oleo ro. et alij sicci apponuntur. ℭ Sũt autez triũ formaꝝ: triangulati quos laudat Aui. ad incarnandũ. umũ i latere cuiuslibet labij apponunt: sunt ⁊ rotundi qui apponuntur sicci sup alios ad conseruãdũ calorem naturalem: sunt etiam deputati ad prohibendum lesionem ligamentoꝝ.

ℭ De uulnere cũ deperditione carnis. CA. V.

A vulnere cum deperditiõe carnis ſm G. i. ʒ. tegni. dupler est intentio: una est in unitione: alia est ingeneratione carnis. ⁊ primo oꝛ generare carnẽ: deinde unire. ℭ Et nõ. q̄ uulnus non potest curari tale nisi concauitas replcatur omnis enim concauitas inducta preter naturam indicat de repletione: que indicatio omnibus idiotis est nota. Et si locus debz repleri idigemus multis indicationibus. ut methodo rõali. ℭ Nota tñ q̄ particulares dispositiones: ut indicationes cum quibus repletur concauitas uulneris sunt quatuoꝛ. ℣rima sumitur a substantia uulnerũ. ⁊ᵒ. a mã corporis ⁊ membri. ʒᵒ a comictis. 4ᵒ. ab indicationum contrarietate: Et talis fuit modus Ga. in tertio terapentice.

℣rima intentio inuenitur. quia in generatione carnis q: fit. et sanguinis coagulatione materialiter: effectue uero a natura sepe occurrunt due superfluitates. una grossa: ⁊ altera subtilis: ⁊ si uolumus extirpare res: preter naturam nullum est tempus in quo non indigemus exiccatione ⁊ abstersione: ⁊ non simplr. Immo moderate ut habetur ab Aui. in tractatu de ulceribus.

¶ Sōz inuenīē ab eo q̄ copa ⁊ pticule ⁊ hmōi q̄dāz ficiora sūt quedā humidiora ꝑm nāz: oz ēt qō ē ꝑm nām fuare vt dcm ē: ⁊ illō qō est preter nām abijcere. sīc ergo silē ꝓseruat suum sīle. sic cozrūpiti contrariū suū: calidiora ꝑz nām indigent calidionibus ⁊ fridiora frigidionibus aurilijs. Ga. in 3° tegni ait: carnes q̄ generāt. oz eē silēs preerītī si ficca ē nēce ē ficcā gñari. Et pp hoc dixit Ga. in 3° tegni. ⁊ in. 4° de ingenio sanitatis. q̄ thus generat carnē in humidis: in ficcis vo nō gñat sed humectat.

¶ 3ª intentio ꝓplet̄ p Ga. ⁊. A. si oz p aliqō tps vlcera tionis. q̄ vlcerata caro fiat calidior vel frigidior: decēter: tūc docebit medicinā ⁊ nō solū moderate: ꝛz calefacere ⁊ infrigidare in mīz in q̄zū caro supgressa ē ab eo qō ē ꝑter nāz. vt dicit. Ga. 3°. tegni. c. de causis cōseruatiōis i spāli ⁊ propterea ēt Ypocras dixit si frigidioꝛib⁹ quidē vtimur calis calidioꝛib⁹ quidē frigidis semp conseruādo nāz

¶ 4ª intētio sumīē a cōtrarijs idicationib⁹ nō q̄ fluāt idē tēporis ⁊ q̄n crisis ē bōꝛ decēte pricula: nō q̄ mēbrū sic cū vel vulⁿ⁹ hūdūs: ⁊ crisis sicca: tūc eradicabis vel ap prorimabis farmacū qō ericcet in 3° vel in 2° gradu. Si āt fuerit extra illud q̄ dcficeē solū in v° approrimabis: ⁊ ꝛz ē. q̄ in p° multū distat a dispōne sua: ut 2°. paruz: vt dicit i capi. de comunarum. Hec oīa: vt dicit. G. de ingenio sanitatis per cōiecturā haberi pñt: ⁊ ꝓiecturari optic pōt q̄ est crcreitat⁹ in rōcinijs ꝛ ꝓplonib⁹ ⁊ farmacijs cognitionē hꝫc. vides ergo apte bñ q̄ ꝓsideratione eget vir debens ꝑz rectā methodum vlc⁹ sanare: q̄n. n. iuenta est humiditas eriterc⁹ericeatium idicat farmacū. Sed q̄nq̄z erant in hoc magis q̄dā coꝛ ericcatia: hic aūt minus: hic āt calefatiētia: hic ericcātia: vel infridātia et vlcerū dꝫia. Illud q̄ō vtile est: assumptū est et laboꝛātis nā ⁊ coꝛ anicetis. Nō enī ita faciebat Theophilus neq̄z multi q̄ ho die Theodo. insecuti sūt: q̄ credūt vnā medicinam oībus cōuenire: i ꝛ nō āplius me ertēdo: q̄ priner ad tertium ⁊ quartum de ingenio sanitatis: ⁊ et ꝛ cōpletus est ꝗmo' ter rio tegni. G. ⁊. A. dicētis: caro vt labia vniantur ⁊ vt hūi stis modū: ⁊ q̄ inter labia non cadat medium neq̄z pilus neq̄z puluis: nisi incarnatio: q̄ prohibet incarnationez: ⁊ dixit etiam q̄ ꝓplo conseruetur: ⁊ hoc hꝫ primo ca. ⁊ ab aui. i cap. de medicinis generantibus carnem.

¶ De vulnere venenoso. CA. VI.

Sed quia Aui. nō fecit mentionē ꝛ hoc vulnere venenoso ali quo modo: ideo q̄ scolares vt in pluribus dubitabant de eo faciam mentionem ⁊ feci aliud ca. ꝓplectum: ꝛz auic. non tangat in plu ribus locis. ideo feci. c. Et q̄ cum feci mētionem sub hac uitate in ca. de extrahendis sagittis de vulnere facto a sa gitta venenosa: ideo facio caplm pro cura omnium vene nosoꝛum vulnerū vel morsuū: ponit. G. tertio terrapenti ce: hec verba: cum autem a ferro pungente vel mordente dolorem contingit fieri duplex intentio est. s. euacuare q̄ dolorem operantur: ⁊ euacuentur omnia cū ventosis aut cuꝛ cornibus: vt aliqui operantur. quidam trahūt ipsum venenū per os ipsum suggendo labijs: ⁊ ipsum spuendo: quod tamen sepe periculum est.

¶ Huic intentioni coꝛrīdet cauterium ⁊ conuenit: ⁊ que cunq̄z farmaca silia cauterijs idem operantur.

¶ Et quibus ꝑz: q̄ duas intentiones habes. prima ē et trahere venenum. secunda est sanare pticulam. ꝑm tū pri mam intentionē valz hoc. ℞. galbam serapini oppopona cls assē fetide mirre pipis. añ ʒ. 5. calamenti mētastri. añ. ʒ. i. stercoꝛum colūbi arietis. añ. ʒ. ij. dissoluanē gumme cū vino: ⁊ oīa incoꝛporētur cum melle ⁊ oleo antiq̄ ⁊ fiat emplum. Aliqui capiūt pullos ⁊ aues: ⁊ deplumāt anū ⁊ applicant super locum venenatum: ⁊ si moꝛiatur dicūt q̄ est bonū: q̄n attrarit venenū: ⁊ hoc faciunt donec pullus vnus cuadat.

¶ Ypo secunda intētione laudatur istud ⁊ bene valz. ⁊ ē vini. ℞. cere picis nigre rasine assungie mōronis olei āti qui. añ. 4. i. galbani. ʒ. i. 5. ⁊ fiat vnguēum. ¶ Dixit aui. galbanū ē medicia ⁊ tiriaca venenis q̄ ibibūē sagittis q̄n bibitur cū vino. Serapio dixit. assa q̄n bibiē aut limē cō fert nocumentis venenoꝛ ⁊ vulneribus q̄ fiunt a sagittis venenatis: ⁊ q̄dā ponunt assa ꝛ itus et euadunt. ¶ Et bar to. dixit. q̄ sua potētia attractia detrahit venenum. ¶ Et q̄n aliq̄s cū ferro venenato vulnerāē terīē lapis magnes ⁊ miscēē clārijs et datur de ipso i potu: facit exire venenū p secessum cum egestionib⁹: ⁊ si pulueriꝛatur ⁊ ponatur super locuz vel cū vnguentis misceatur curat ipsum. ¶ Alch. dixit. auēctate Ga. q̄ traxit sagittā⁹: ⁊ dixit etiam ipse Alch. q̄ de ipsa magnete denē. ʒ. ij. vel. iij. cū vino. ⁊ valz. ¶ Barto. dixit. q̄ detur cū melle. ¶ Dia. dixit. suc cus rape cum vino datus ⁊ linitus vulneribus venenatis prodest. ¶ Raſ dixit. q̄ si sanguis cerui ponitur cū vino valz contra venenatas sagittas. ¶ Aliabas dixit. sanguis leporis ⁊ cerui si fricaē in loco. valz veneno quod ponē in sagitta. ¶ Constā. dixit. lapis magnes ē optimus his q̄ venenato ferro sūt tacti: ⁊ vult q̄ detur in potu cum vi no. ¶ Nō dubito ēt q̄n oēs tiriace apposite super locum ⁊ bibite valeant. ¶ Et vt scias cognoscere pūcturaz vene nosam pono tria signa. Ypo in loco ē dolor: ē etiā mor dicatio ⁊ mēbrum mutat colorē: spāli in pūctura. si mem bro ⁊ in corpe sentit infirmus obdormitionem: iudica nīc q̄ pūctura ē periculosa. ¶ Nō tū q̄ si tu velis cognosce re recte si cāis rabid⁹ fuerit: nucleū nucis i vulneē pōas: et dimitte p aliquod spaciū: et postea; da galline: et si moriē rabidus est: et si non moriē rabidus nō est. ¶ Gordon⁹ dixit. ꝛz in ꝑn°. i pūctura canis rabidi nō sētias. tū p⁹ mē sem vel mēses sentics. et vidi quēdā morsuz a cane rabi do i brachio. et vulⁿ⁹ fuit cōsolidatum: et demum et isto mortuus est et fuit in castro cēti. Et iō facias q̄ vulnera et vilacerationes canis rabidi nō consolidētur per viam prime intentiōis: immo q̄zdum potes: et ē tibi polē tenē as locū bñ aptū: vt venenū illud bñ resoluatur. ¶ Alios aūt canones dimitto physicis. et spāli Aui. Rasi Rabi: Moysi et Henrico. q̄ fecerunt mētionem de quolibet ve neno' hoc caplm coꝛrīdet dcō aui. i. ca. de extrahēdis sa gittis in fine capli. vbi mētioné facit de sagitta venenosa vtz medicina solutia cōuenit in p°. dicaz in cōibus: di co tū q̄ nō conuenit in ꝑn°eo q̄ medicina solutia trahit de circonferentia ad cētrum. ideo traheret venenū ad in tra: et hoc ꝑz de mēte aui. prima q̄rti cap. iij. in processu bene conuenit.

¶ De vulnere facto in ventre. CA. VII.

Si vulnus i uentre fuerit cōsidera locum ventris in quo ē: vt scias ipsum sinaē. Si ergo vulnus fue rit in medio vētris: q̄ circa umbilicum ma gis periculosum ē quam si fuerit i lateribus: eo q̄ ad ptē interiorē currunt plā intestina q̄z ad ptem la teralem. Si ergo egrediantur intestina et vulnere uentris tu debes ea intromittere si nō fuerint incisa et lauare ea cū vino stiptico colo: si aūt non pñt itromitti ut di. A. eo q̄ sint plena ventositate tunc debes illam resoluere cum spōgia plena aq̄ calā expssa: aut ēt balneare. vino stipti co et expimaē: et ponaē sup locum: deinde intestina itro mittaē. ¶ Et nō. q̄ cū ista aqua possint buliri res car minatiue sicut semen anisi feniculi cimini et bace lauri. ¶ Alij vero. vt Roge. et Theodoricus scindunt pullos uel alia aīalia p mediū et q̄zto calidius pñt super intestina applicāt: et toticns faciunt quousq̄z sint calefactiua et humectatiua. ¶ Alij uero ut aliabas Jamerus Bzunus ꝑcipiunt: vt extremitates in balneo ponantur: sicut pe des et manus ipsius patientis: ⁊ ipsa intestina cum oleo vio. assungia porci calā iungaē: et ita intromittantur. ¶ Si āt per hūc modū nō pñt remitti: necesse est vt loc⁹ dilataē. Et dixit aui. q̄ intromittātur: et incidatur loc⁹ cū gamau uel cū rasorio: melius ē tū ut precipit aui. q̄ uēto sitas resoluaē. q̄z q̄ locus apiaē et icidaē. ¶ Et hoc per

acto suaē locꝰ vt vult Ga. ⁊ Aui. primo p hūc modū facias acum ingredi ex vno latere capiēdo cutē ⁊ carnē ⁊ dimittēdo siphac in ꝟ eodē latere: deide i latere isto opposito facias acū penetrare i siphac ⁊ mirach. Et ꝟ fcō anodatilū ⁊ deide supstuū filū fcā nodatione. ⁊ hēs pūctū vnū deinde procedas ponēdo ex latere isto i q̄ cepisti cutē ⁊ carnē ⁊ i 2° pūcto capias mirach: ⁊ sifac: q; cutē ⁊ carnē dimitēdo: deide i pte sibi opposita i q̄ cepisti siphac ⁊ mirach. capias carnē ⁊ cutē ⁊ anodes filū: isto mō hēs ꝥm pūctus. Et ita prosequere in tertio pūcto sic ⁊ imp̄: ⁊ in 4° sic in tertio. Et sic vltra procedas p hūc modū vsq; ad nēcitatē ⁊ rō hꝫ sumēt ex ꝟ. q̄n siphac q̄ est ps neruca cōiūgitur cū mirach q̄ ē ps carnosa. ⁊ iō forsitan cū ista incarnaē vt dixit aui. ⁊ ps expimēto. ¶ Alīꝰ mōus suture ⁊ ē ga. et albuca. ⁊ iste modꝰ dr esse magis cōis: ⁊ ē leuior: ſ; non securior: ⁊ ē q̄ ꝥm oēs magros q̄ttuor latera vel duo labia suaē in vno pūcto: ⁊ i q̄libet puncto fiat nodatio: ⁊ tot pūcta fiāt q̄r sūt nēcaria. ¶ Tertiꝰ mōus suēdi ⁊ ē lāfrā. ⁊ henrici: ⁊ ē q̄ perforēt totū mirach ⁊ siphac ex vno latere. Deinde ab intra in alio latere veniēdi ex perforēt mirach ⁊ siphac ex vno latere deinde per spatiū minoris digiti ab eodem pūcto acus cum eodē filo nō inciso: nec nodato facies ꝥm pūctū q̄ penetret mirach ⁊ siphach: ꝟ inde i alio latere mirach ⁊ siphach. Et in istis duob⁹ pūctis cū ūtis duob⁹ capitib⁹ fili nodationem facias: ⁊ ista sutura multū fortis ē ⁊ istū modū tetigi ē supi⁹. ¶ Quartus mōus suēdi. ⁊ istū modus tāgit aui. ē vt capiaē solus mirach cū mirach. ⁊ dimittaē siphach sp: ⁊ in q̄libet puncto fiat nodatio fili. ¶ Facta sutura icarnēt locꝰ cū pulueribꝰ icarnatiuis: quoꝝ ꝑtas posui superius: ⁊ inferius ꝟ medicinis incarnatiuis faciam mētionem: ⁊ cum stupis ⁊ alijs incarnatiuis agas. ¶ Hoc toto completo situes corpus ꝥm necessitatem sui: quia si vulnus fuerit in latere dextro: fac eum iacere in sinistro si fuerit i sinistro fac eū iacere in dextro: Et si fueris circa umblicum vel infra fac ipsum iacere supine ⁊ situes ipsius alte cū pedibus ⁊ depresse cū capite. Et si fuerit vulnus supra umblicū fac ipꝫ iacere supine: ⁊ pars i qua est vulnus sit altior altera parte: ⁊ per istum modū procedas vsq; ad finem.

¶ De vulnere grossorum intestinorū. CA. VIII.

Si grossa intestina fuerint incisa vel fūdus stomaci icisus fuerit suaē cū acu pelliparioꝝ: ⁊ nō cū formicarus capitibus vt dixerunt qdā experimētatores: vt dic̄ Albu. ⁊ Bzu. Nā tediū ē: ⁊ i vtl's est ista sutura. vt apparet ꝟ fcō. ¶ Mod⁹ Jameri Rogerij: ⁊ Theodorici isti infridantia intestinū apponūt ad custodiā. vt feces putrefiāt: ⁊ futurā faciūt ⁊ iponūt canū ꝟ sambuci i intestinū ⁊ super eas suant. ¶ Aliq vt Gui. de Lafice. ponit ꝑē alicꝰ aialis: ⁊ deinde suūt pp cām dictā. ¶ Alij vt q̄ttuor magistri ponūt trachēā artariā alicꝰ aialis. deinde suūt vulnus ⁊ nā postea expellit illas canulas sed iste modus nō vr rōnabilis mihi: q; stati pit intentio tua. ⁊ ꝟ q̄ ad modū oium istoꝝ: melius ē ergo vt dic̄ aui. iudicio meo vt intestia a fecib⁹ lauent ⁊ mūdētur cū vino stipticō: ⁊ sup intestina pōaē puluis ꝓseruatiꝰ future: ⁊ caput fili cū q̄ intestinū su. ē nō incidaē: ſ; dimittaē ad ēē ventrē nō icisū: deide fcā sutura intestinoꝝ fiat sutura ventris mō predcō: nec debes dimittere locū aptū: vt dic̄ Jamerus ⁊ lāfrā. ⁊ in hoc casu sequor Gui. ⁊ rō ē. q; nō dz dimitti locꝰ aptꝰ. q; nō ita offendit mēbra itercepta ⁊ calorē nālē sic cōtractꝰ acris nō a nā alteratꝰ: ⁊ ex ꝟ icurrūt illō accūs pricioſū: qđ est dolor ⁊ cātur in ventre ex q̄bus ꝑt spasmari: ⁊ cū ꝟ mori. ¶ Et cum ꝟ vulnus aptū. q; neccario fuit magnū pp opationē factā preparat intestina ad cri tū: q; summe ē periculoſū ⁊ nociuū. ¶ Ad intra vo detur illud qđ ꝓcipit aui. centaurea ⁊ terra sigillata: ⁊ misceaē cū alīq̄ ligre et detur ad b'bēdū. Et cauda egna. ſ; Gal. puluerizata ē vtilis vlceribꝰ intestinoꝝ ⁊ stomaci et vesice. ¶ Et clistere ꝟ vino stipticō nigro tepida. A Gal. et aui. laudaē in quinto canonis. ¶ Et dieta saltē p dies. vj. vel vij. sit tenuis: ⁊ talis q̄ nō faciat fecem: neq; suppfluitates liquefactiuas. imo cōsolidatias ⁊ duras. ¶ Et q̄ttuor magri ꝓcipiunt vt fiat ꝟ. ℞. de furfure. vel de tritico ⁊ ponatur p hora in aq̄ cal'a: deide colet̄ur et ponaē puluis dragāti gūmi arabici ſā. dra. cōsolide maioris pilorum leporis puluerizatorū et meliꝰ esset si frumēti cēt cōqualsatū q̄n in aq̄ ponitur: deide ter vel q̄ter exibeatur. ¶ Et aq̄ decoctionis thuris etiā multū valz: et cā laudat Gui. de sal. et cā erptus sum. ſ; si infirm⁹ cēt debilis brodium gallinaꝝ ꝑt dari et si in eo poneret dragagantum ⁊ gumi arabicū cēt bonū. vt ps. ¶ Et nota q̄ intestina munita si recipiunt consolidationem ⁊ spāliter intestinū ieiunū pp subtilitatē sui corporis ⁊ pp multitudinē venaꝝ meſaica ruz q̄ ad cū veniunt: et pp propingtatē quā hꝫ cū neruis. et pp mlitudinē colere q̄ transmittit ad eū. Et hoc dixit. A. Et de intestinis gracilib⁹ aliā mētionez nō facio. ¶ Si vo zirbꝰ exuerit ⁊ nō fuerit alteratus: q; denigratus aut pp mutationē in colore: tūc laqō capitāur ptes denigrate: vt dic̄. G. et abscindātur ille ptes q̄ sūt infra laqueū et laqueꝰ sp dz fieri i pte sana: deide cū laqō ligato ipso zirbo in pte alterata incisa imꝰ mittaē caput laquei dimittaē ex vētrem: eo q; nā expellit laqueū q̄n sanatꝰ ē zirbꝰ exēdat ipsū sup locū q̄cunqē: ⁊ ꝟ ēt i herma intestinali i ciso vidimo: ⁊ subito natura expellet filū: ⁊ rō q̄re facimꝰ laqueū ē q; zirbꝰ plenꝰ ē venis: ne ergo dimittat vt emittatur sanguis fcā incisione capim⁹ cū laqueo vt oēs vene ꝓstringātur. Aliq tñ vt bzun⁹ facta incisione in ipso zirbo faciunt cauterū cum igne pp dictam cām: neq; ponunt laqueum et committunt: quilibet modus est bonus.

¶ De incisione cum dolore.

Et quia incisiom forsitan succedit dolor. iō oz vt ill' succurrere sciat: q̄re oz vt punctur ad ministreē effusio olei aneti aut camo. ¶ Sup punctura ⁊ super locū incisiōis ponaē emplium factū cū fenugreco ⁊ se. lin. ⁊ se. altee et filibus anodinis dolorē mitigātibus ¶ aliqui vo vt Hen. ad delēdū istas tozsiones intolerabiles vinū cū sale bulant: qbus addūt de furfure nīi q̄ in spissāt et ponūt in saculo: q oēs ptes cōprimēdit quātū potest: et ꝟ ponatur sup locū ligatuē vel suture et cuz infridatur cū oleo sili rēuteē totiēs faciēdo: donec tozsiones et dolor sedēt̄ur. ¶ De mā sigd remānserit infra vētris spaciū q̄ nō possit exire propter suturā nō est multū curādū q; nō pt eē multa cū pricle ille non sint facte multū sāgui nolente. Et dicit Gui. de salicetо: nā illa resoluet aut ad inguina delegabit: et ibi curatur hꝫ q̄ alia aꝑata curaē vel sanari consueuerunt.

¶ De medecinis gñantibus carnē CA. IX.

Medicina faciēs nasci carnē hꝫ aui. ē illō q̄ coagulat sanguinez sanū in carnē pro q̄ nō. q; proprie coagulās sāguinē i carnē ē uirtꝰ nāl' mēbri et non medicina sed ipsa ē ad ꝟ inuās: q; remouet impedimēta nāe: ⁊ seruat ꝓpōnē mēbri mediāte q̄ virtꝰ suā opationē facit: ſ; q; i nīo corpore duo spāliter efficiunt et spāliter i vlcerato: q̄rū vnū ē humiditas subtil' q̄ hūectat locū. Aliꝰ ē hūiditas q̄ putrefit: et ꝟ marie gñaē in loco vlceris: i quo indiget caro gñari sine restaurari: iō necessariū est apponere medicias: vbi caro gñanda ē: q̄ talia impedimēta removeāt. ſ. q; suppfluitatē hūidā cricet ⁊ grossam mūdificet. Me ār vñr medicine facietes nasi carnez q̄ adiuuāt nās i remouēdo ista duo ipedimenta. ¶ Et no tanter dixi sanguinē sanū: q; si ex sanguine dz gñari caro oz q; sanguis ſ tēperat⁹. i. q; sit bonꝰ i q̄ztate et q̄litate et propter ꝟ dixit Gal. tertio ō ingenio sanitatis: q; duo oz ꝓsiderare in gñatione carnis. ſ. agēs principale: q; virtus et ꝓplerio mēbri. aliud. ſ. vt sanguis fluēs ad locum sit tēperatus in q̄ztate et q̄litate: q; si aliquod hoz non tēperatū fuerit multiplicabit morbus. Et propter ꝟ dixit aui. coagulat sanguinē sanū. ¶ Opz ergo medicinam

gñantē carnē ēc siccā ⁊ abstersiuā parū: vt hūiditatē cri-
cet subtilē ⁊ grossaz abstergat, vt dicit Aui. ⁊ exiccatio nō
oz cē nimis magna: qm̄ prohibet gñationē carnis. neqz
abstersiua nimis: qz remouet hūiditatē et q̄ caro oz gña-
ri. oz ergo q̄ illa sit determinate siccitatis: qz oz caz cē sic
cam primo in comparatione ad mēbruz i q̄ caro debet ge
nerari: ⁊ in comparatione ad aliud. Et iō cōcludo q̄ q̄z-
to mēbr̄ ē siccius idiget pro gñatione carnis medicina sic
ciori. Et q̄zto mēbr̄ ē hūidius: idiget medicina gñatiua
carnis humidiori: ⁊ posset ꝓbari rōne: ⁊ pz intelligēti: ⁊ si
probo alr pro pñti. ¶ Et ly Ga. in 3°. de ingenio sanitatis
dicat medicinā gñatiuā carnis debere cē tales i vulnerē vt
ꝓseruet ꝓplonē mēbri ⁊ nō destruat. Quapropter diceret
aliqs cū mēbr̄ ē humidū oz admistrari medicia humida
vt in sui nā ꝓseruet. vt pz 3°. tegni a gal. cum dixit siccio-
ra siccioribꝫ ⁊ humidiora hūidioribꝫ adiutorijs. ⁊ Ga. 4°. d
accidēs i vulnere de humido approximare hūida. ¶ Di
camus q̄ ꝓseruatio fit p silia hēndo respectū ad cōplonē
nālē ⁊ ad mēbrū: q ē aptꝫ complānem destruere. Conser
uatio talis oz fieri p cōtraria morbo ⁊ ei silia: qz medici-
na cōuenies huic mēbro vlcerato pro seruatione sui non
solū debet esse conseruatiua cōploni nā: sed ēt oz cē remo
tiua male dispōnis exītis i mēbro. Et sm hoc pz q̄ pura
cōseruatio fit a silī: ⁊ illa fit sanis: ⁊ per hoc pz solutio ad
morbua ⁊ ad alia. Et aliter ad conseruationem possent di
ci q̄ ptinēt ad tertium tegni.

Viso de medicina carnis gñatiua q̄ oz cē ficca.
videndum ē mō i quo gradu debet cē sic
ca. Et dicēdū ipa oz cē ficca in primo: ⁊ medicinaz exicca
re in p°: ꝑt intelligi duplr. vno mō absolute: ⁊ sic dicerūt
alīq medicinā gñatiuā carnis cē siccā in p° gradu 2°. ⁊ 3°
alio mō dicitꝫ medicinaz cē gñatiuā carnis i cōparatione
ad locū in q̄ ponit: ⁊ sic sp est i p°: vel paz plꝰ: ⁊ isto. Ra.
vreos oppopōacis rhus ⁊ sic de alijs q̄ sūt gñatiua carnis
in diuersis tñ locis. in vno tñ. nō qz respū alicꝰ sūt ficca i
p° i tēpato tñ nō gñat. s. vreos aristo. qz sūt ficca in 3° re-
spū illiꝰ: ⁊ hec ē cā quare tal medicia oz cē i primo ficca
qz p siccitatē sibi silem humiditatē nālē sui cōseruat: ⁊ p
aliā hūiditatē maiorē extrīnecā remouet: nec oz cē alio mō:
qz nimis exiccaret nec minor qz hūiditatē propriā nō exic
caret et qua nō gñaī caro. ¶ Ista tñ q̄ medicinia gñatiua
carnis oz approximari quādo tā fcā ē abstersio vel exicca
tio in mēbro: qz si humiditas fuerit grossa debet abster-
gi: si subtilis debet exiccari. Et absterſio oz fieri cū mor
dicātbꝫ ⁊ exiccatio cū siccis 2°. vel i tertio vt tibi appa-
ret fcā exiccatione debita debes apponere medicias gñā
tes carnē. vt vī tibi. et q̄ pz cōcordia aui. primo can. fen.
4°. cap. de cura solutionis continuitatis dīctis q̄ medici
na gñatiua carnis aliqñ est ficca in scōdo aliqñ i tertio.
Et ga. tertio de ingenio sanitatis. q dīc: q̄ medicina gña
tiua carnis oz cē ficca in primo. Aui. fuit locutus in cōpa
tione ad corpus tēpatū: ⁊ sic est vez q̄ medicina gñatiua
carnis est ficca in ꝓio aliātiens: ⁊ aliātiens in scōo. Ga.
āt fuit locutꝰ i cōparatione ad mēbrum in quo oz caro gña
ri. ⁊ sic est vez q̄ medicina gñatiua carnis ē ficca: ⁊ sp in
primo respū mēbri cui approximat: vt dcm̄ est.

Viso q̄ medicina gñatiua carnis oz esse ficca in
primo respectu mēbri. ¶ Restat mō vi-
dere qūo in qualibet actione. Et breuiter me expedio: q̄
si mēbr̄ fuerit calidū. nāliter: medicina oz cē calida. Et si
fuerit frigidum nāliter: medicina oz cē frida: et debet cē
tm̄ q̄zum membruz fridum est. Et fundat dcm̄ illud i ꝺ
q̄ ois cura fit per cōtraria equalia in gradu habēdo inē
tionē ad morbū tm̄. ¶ Notare tñ debes q̄ si medicamen
gñatiuū carnis in tertio siccum parū ꝑhumectabis id cū
oleo, aut aliqua alia re: vt viride eris: qz nimis exiccat: et
p hoc non gñat carnem: addā oleū et parū cere cū viride
eris: et gñabit carnem: qz virtus eius est refracta a ce-
ra: et ab oleo que sunt humida: vt notum est. ¶ Notare
etiam debes q̄ non solum debes considerare exiccationē
et humectationem que fit in mēbro: et calefactionem et i
frigidationē: sed cōsiderare debes iterum dispōnem vlce
ris: et membri ēt cōplonē qm̄ mēbrū aliquotiēs ē humi
dum et vlcus siccū et aliquotiens mēbrū ē siccū et vlcus
humidū. In primo tñ casu exiccantia debent approxima
ri: sicut olibanū et farina ordei et fabarū. In secundo ca
su approximātur medicine fortiter exiccātes: sicut aristo.
et radix oppopo. In tertio casu medicine medio modo se
ha bētes. sicut vreos et farina lupinoz. ¶ Et ex hoc pz q̄
medicine generātes carnē sunt trīmodorū. s. debiles fo
tes et fortiores. Debiles sunt olibanuz mastix: colofonia
farina ordei et cē. et ola debent approximari corpibus hu
midis ⁊ corporibus puerorū ⁊ membris humidis ⁊ capi
ti ⁊ locis carnosis. Fortes sunt aristo. vreos farina lupino
ruz: ⁊ orobi ⁊ climia: ⁊ sic de alijs: ille in mēbris siccis d
bent approximari. Fortiores sunt cētau. foliū glutinum li
macie viste: plumbuz vstū ⁊ antimonū: et mirra. generāt
nāqz carnem super ossa discoopta: et ille generant et car
nez in locis profundis: et quibus simplicibus possunt fie
ri multe forme compositorum: vt notum est inspicienti. ⁊
vt mei moris est ponam et primo.

Vnguentum fuscuz Nicolai. Ra. olei. lib. i.
5. cere. ʒ. iij. sepi arietim vel
caprini. ʒ. ij. colophonie. ʒ. ij. picis nauālis gūmi serapi
ni. aā. ʒ. ij. masticis olibani terbētine aā. ʒ. i. buliāt cum
oleo: et cum bulierit ponat cera et ipsa liquefcā ponat co
lofonia. deide pix nauālis. deide gūmi serapini et terbēti
na: et ad vltimū mastix et thus: ita tñ q̄ ola primo terrāt
et semper cum spatula cōmiscēdo donec coctū fuerit.

¶ Unguētū basilicon. gal'. in lib. farmacoz. Ra. picis ni
gre rasine cer sepi vaccini olei q̄zū vis: et si poatur d oli
bano vocatur basilicon maius. a Mde.

¶ Ungñ aureū me. Ra. cer. ʒ. v. rasine. 4. i. terbē. masti.
thur. sarco. mirre aloes croci. aā. ʒ. ij. et fiat vnguētū: et
si uis ipm aliqualr mūdificatiuū ponas de melle. 4. 5.

¶ Unguētū magri tho. de argēta mirabile in vlceribus
ad generandum carnem et ad incarnādū. Ra. olibani alo
es san. dra. sarco. aā. ʒ. 5. olei murtini. ʒ. ij. cere. ʒ. iij. ter-
ben. ʒ. i. et fiat vnguētū isto° q̄ cū cera oleū et terben. fue
rint dissoluta addātur pulueres: infrigidata tamē prio ⁊
in forma pulueris poteris vti.

¶ Unguētuz viride ga. et aui. Ra. olei cere. aā. ʒ. vj. lique
fiant: et in discessu ab igne addatur viride eris. ʒ. i. et du
cendo et permiscendo fiat vnguētum.

¶ Unguētum de lino Aui. et Mde. Ra. rasure panni linci
bñ mūdati partez. 5. oppopo. ptes. ij. vini. mellis olei ro.
aā. ptes. v. litar. aloes sarco. aā. tertiam partem ullius. ⁊
fiat vnguentum.

¶ Unguentum grādci magistri Mde. de bonemētis pe-
sulani. Ra. cere al. rasine arimo. aā. ʒ. 5. terbē. 4. i. galba-
ni olibani masti. mirre. aā. ʒ. 5. aristo. rotunde. ʒ. ij. terē
da terantur et infundantur in vino al. i quo decocti fuerit
betonice herbe cōsolide maioris et minoris pipinelle tpe
ricō: herbe gfe vel bauce. aā. Mi. i. et postea extrahātur
et malaxentur cuz lacte mulieris: et malaxando fiat vn-
guentum extrahit sanguinem et humores grossos et gene
rat carnem et consolidat et est cōe ad omnia vlcera.

¶ Unguentum vreos magistri Di. Ra. sepi vaccini lib. 5.
olei ro. ʒ. iij. cere. ʒ. ij. radicis vreos. ʒ. i. thu. sarco. ma-
sti. aloes aristo. colophonie. aā. ʒ. ij. terbē. 4. i. et fiat vn
guentum. ¶ Puluis Rasis. Ra. olibani sarcocol. sang.
dra. radicis vreos aā. ptes equales. ⁊ fiat puluis. ¶ Pul
uis Lanfrā. Ra. thu. masti. fenugre. ana partes equales:
terantur et fiat puluis. ¶ Et modus operandi pulueres
est q̄ primo lauetur locus cum vino. et postea ponat pul
uis: deluper ponatur. stuppa balneata in vino stiptico.

¶ Nota q̄ senes indigent medicinis in quibus est attra
ctio magna et caliditas magna. et ratio est: quia si in eis
debet generari caro necessaria est. quia virtus eorum at-
tractiua est debilis. indiget ergo medicina calida attracti

na que attrahit nutrimentū ad locum: in alijs nō est autem sic: quia virtus eorum est formis: in sene aūt non.

¶ De medicinis incarnātibus. CA. X.

MEdicine incarnatiue sūt ille que aggregant ⁊ cōiūgūt labia vulnez elongata mediāte hūiditate sua in ea cristēte q̄ ē inter labia. ¶ Intelligēdū tamē q̄ ista opatio que est cōiungere labia: nō debz attribui medicine sicut agēti principali sicut dictū fuit de generātibus carnem: imo principale agēs est ipsa virtus nālis mēbri: q̄ virtus est illa que cōiūgit illa labia. mā aūt cōiūctionis est ipse sanguis ibi existens. a medicina aūt est solū coadiuuās ad hāc operationē: eo q̄ ipsa remouet impedimēta per q̄ posset prohiberi vnctio. ¶ Notādū q̄ incarnare cōsolidare aggregare idē iportāt in pñti. ¶ Notare tū debes q̄ ē dūa inter medicinā gñatiuā carnis ⁊ incarnatiuam in duob⁹. Primo q̄ gñatiua carnis est sicca in pmo. Incarnatiua in scdo. Scdo q̄ medicina carnis gñatiua nō opz cē stiptica. ⁊ incarnatiua sic. declaro primū: q̄ medicina incarnatiua dz cē siccior: q̄ in incarnatōe dz hūiditas nālis cōdēsari: ⁊ hoc fiat subito ⁊ i breui tpe: illud nō potest fieri nisi ab illo q̄ velociter exiccat manifeste. Et nō opz q̄ medicine iste sint sicce i scdo. q̄ si actio ista ⁊ incarnatio nō ē subito: posset illa hūiditas putrefieri: ⁊ tūc nō fieret incarnatio. Et quo cōcludit q̄ medicina incarnatiua dz cē sicca i scdo: postq̄z talis actio dz cē sicca mānifesta q̄ fit a medicina incarnatiua: cū effect⁹ medicine sicce in scdo fit manifestus: ⁊ effect⁹ primi gradus mānifestus: vt pz in quo de sim. medicina: ⁊ ab aui. illo ca. q̄ comedit ⁊ bibit. Et quādo dicim⁹ medicinā incarnatiuā cē siccā in scdo intelligim⁹ in cōparatis ad mēbrū cui approximat. absolute aūt vt verū est de medicina gñatiua carnis: in q̄libet tñ actiōe dz esse silis: tñ hoc si in eo non fuerit mala cōplō. Si si in eo fuerit cōplō frigida medicina dz cē tñ calida quātū illa mala cōplō ē frigida. Et silr dico si fuerit mala cōplexio calida medicina dz esse tñ frigida quātum illa mala cōplō est calida: vt pz in trio tegni a Gal.

Diso de primo videndū est de scdo. s. q̄ medicie incarnātes debēt cē stiptice. Et rō est ista: q̄ tales medicie debēt cē prohibentes flurus hūoz ad locū: ⁊ nō idigēt aliquo cursu humorum ad locū neq̄ boni neq̄ mali: q̄ sola hūiditas nālis q̄ reperit inter labia dz vnire: medicia aūt gñatiua carnis idiget: vt ad ipaz currat hūiditas: et q̄ caro dz gñari: stipticitas aūt hoc prohibet: ⁊ ex hoc pz glo. illi⁹ dicti Aui. dixit medicia incarnatiua dz cē vehemētis stipticitatis: tñ nō intellexit istud absolute: sed in cōparatōe ad medicinas generatiuas carnis: q̄ absolute nō esset verum.

Medicine incarnātes sūt sang. draco. aloes sarco. bolus armc. ter. sigil. nec nō cortex palmar granator⁹ arnoglossa folia piroz silnestrū ⁊ cauda equina folia pini ⁊ cipressi ⁊ pētafilon aceto flores sorbarū puluis molēdini ordeū cōbusti: terbētina lac acetosuz ⁊ vinū rubeum stipticū nāliter vel frigidū artificialiter: ex quibus multas formas cōpositorū facere potes: vt pz. vt mei moris est eas formas ponā: ls supius in loco suo fuerint posite. ¶ Prima forma est. ℞. pulueris cōstrictiuum qui sit contra flurum sanguinis ⁊ misce cum terbentina in forma vnguenti.

¶ Unguentum Ba. q̄ valet in oi vulnere. ℞. aceti vini ambor⁹ aā. minas. viij. merdasengi lib. ij. 5. eris vsti. 3. x. zinziar. 3. xv. colcotar calcanti cortici eris oiuz aā. 3. xvj. coquātur adinuicē donec inspissentur ⁊ rubeant. deinde fit vius eius in omnibus apatibus ⁊ vlceribus. ⁊ si ista recepta apparet tibi magna capias mediam vel tertiam vel quartam partem. ¶ Ba. in catagcō. componit hoc: ⁊ vocat ipsum emplm nigrum. ℞. litar. partem. j. olei aceti aā. partes. iij. coquātur per diē integrū ipm semp vu-

medicinis.

cendo vsq̄z ad spissitudinē ⁊ nigredinē. ⁊ fiat vnguentuz.

¶ Unguentum Dia. palma gal. i cata. ℞. assungie porci seu vituli lib. ij. olei antiqui lib. iij. cupose. 4. 5. coquantē ad modū emplastri nigri ⁊ vocātur cōmune cum spatula de palma vel de canna fiat vnguentum.

¶ Emplastrū viride magri petri boñ. ℞. plantaginis cō solide maioris ⁊ minoris bethonice berbene pimpinelle piloselle millefolij lingue canis caude equine aā. M. j. coquātur cum lib. iij. sepi montonis: ⁊ postea addatur ra sine cere galbani aā. 4. in sarcocolle. 4. j. terbētine 4. j. 5. ⁊ fundātur ⁊ fiat vnguentū vel emplastrum.

¶ Aliud vnguētū de cētau. magri pesulani. ℞. cētau. mi. M. vj. tēpentē p noctē in vino al. deinde coquātur ad cō sūptionē medietatis vini: ⁊ itez bulliat vinū vsq̄z ad spissitudinē mell ⁊ seruce: ⁊ q̄n volueris facē vnguētū. ℞. terbē. li. ij. cere nouę. 4. j. rasine pini gūmi ara. aā. 3. j. vini oci de cētau. 3. iij. lactis mulieris. 3. ij. ⁊ fiat vnguētum.

¶ Aliud magri dini. ℞. beto. cētau. aā. M. iij. cum vino al. bulliāt ⁊ colletur: ⁊ colature addatur terbē. li. 5. rasinē. 4. j. sarco. 3. j. cere. 3. ij. ⁊ itez bulliāt ⁊ sup accētū pti ciatur lac mulieris ⁊ fac emplastrum vel vnguentum.

¶ Aliud q̄ fuit regis anglie. ℞. cere olbe rasine. aā. 4. j. olei. 3. j. terbē. lote. 3. j. masti. 3. 5. ⁊ fiat vnguentum.

¶ Aliud magri arsebon de genua. ℞. pimpi. berbo. malagra. berbene vmicularis aā. M. j. buliāt i vino al. vsq̄z ad cōsūptionē. ij. ptiū. deiñ colet: ⁊ vinū itez buliat: ⁊ addatur cū eo rasine li. j. cere al. li. 5. masti. 3. ij. coquat ⁊ proijciatur sup lac mulieris. ¶ Aliud Roge. ⁊ Jameri. ℞. celidonie pāistuli qui dicit aleluia centū galli lenisti ci scabiose cum. M. j. sepi arietis lib. j. olei li. 5. thuris masticis aloes viridis eris aā. 3. j. ⁊ fiat vnguentū.

¶ Unguētū de vermib⁹ icarnatiuū lāfrāci. ℞. vtriusq̄z cōsolide arnoglo. piloselle vtriusq̄z plāta. aā. M. j. vermiū terrestrium li. j. terātur oia ⁊ ponātur in. lib. j. 5. olei cō munis p. vij. dies deinde bulliāt modicū ⁊ colētur ⁊ exprimātur ⁊ tūc addat sepi arietini li. j. picis nauall lib. j. 5. picis grece. 4. j. armo. galbani oppop. terbētine aā. 3. j. thu. masticis aā. 3. 5. dissolutis gūmis cū aceto fiat vnguentum. ¶ Modus operāti est q̄ post flurū sanguinis ⁊ saturitatis apostematis fomētet locus vel vulnus cū vino rubeo calefacto: deinde exiccet ⁊ post medicamē apponatur ⁊ desup stuppa balneata i vino stiptico ⁊ expsa ponat ⁊ liget ligatura incarnatiua. ¶ Puluis ad icarnandū si fistura est sup os. ℞. cōsolide maioris boli ar. aā. 3. j. picis grece. 3. iiij. mumie. 3. ij. hec omnia terantur ⁊ vsui seruētur ⁊ generat pellem sup futuram.

¶ Puluis alius. ℞. san. dra. bo. ar. dragā. aā. 3. 5. fiat puluis icarnat optime. ¶ Puluis ali⁹. ℞. masti. vnicis aā. 3. ij. mirre. 3. j. farine oro. 3. 5. ⁊ fiat puluis. ¶ Et nota q̄ puluis iste cōsueuit poni cū terbē. vel cū vnguēto rasino: et ponitur sup locū. ¶ Ali⁹ puluis. ℞. alo. masti. fenug. aā. 3. ij. thus. 3. j. puluerizentē ⁊ cribellentē et vsui reseruētur. ¶ Et nota q̄ isti oēs debēt cē triturati valde bene. q̄ volumus penetrare eoz virtutē. et iō puluis triturētur valde bene. Quādo aūt volum⁹ motā in loco triturāmus cū grosso mō: et pz p hoc q̄ pulueres electuariorum sūt subtiles. pillul⁹ aūt et medicinaz solutiuaz sūt grossi. et ex hoc pz q̄ puluis cōstrictiu⁹ sanguis debz cē grossus. et non valde subtilis. et hec oia dixit Nicolaus.

¶ De medicinis cicatrizātibus. CA. XI.

MEdicine cicatrizatiue et sigillatiue sunt ille que exiccāt superficiem vulneris: ita vt fiat cortex sup ipsuz custodiens a nocumētis suis. et hoc medicamen ē fortioris exiccatōis et stipticitatis q̄z medicamē generatiuum carnis et icarnatiuū. ¶ Et q̄ sit maioris stipticitatis declarat. q̄ generat cutem. ¶ Alia aūt duo generāt carnē vel cōglutināt. modo cutis est de sicc carne. ergo medicia dz cē siccioz q̄ generat cutis. vel generet aliqd tenens locuz cutis. q̄n cutis est membrum

spermaticum: ⁊ nō regenerat̄ nisi in pueris: in alijs autem regenerat̄ caro calosa siue idurata tenēs locū cutis ⁊ per hoc soluitur quare in cicatrice nō oriunt̄ pili. ℂ Et q̄ hoc medicamē sit maioris siccitatis declarat̄ etiā: q̄ hoc medicamē nō solum hz humiditatē accidētalē cricca re: sed ⁊ nālem vt caro indurcē. ergo pz q̄ dz esse siccior. Et cū medicina ghatiua carnis debeat esse sicca in prio ⁊ incarnatiua in scdo. hec p̄ sequēs in tertio. Et notes vt dictū fuit supius q̄ intelligāt in cōparatiōe ad mēbrum cui approximatur. absolute autē nō. ℂ Et q̄ hec medicina debz esse magis stiptica. declaratur etiā. q̄ in expressione maioris humiditatis a mēbro cui⁹ mēbrū: ⁊ specialiter caro idurat̄. ergo rē. ⁊ est necesse istā hūiditatē extēte tem exprimere ⁊ prohibere nālē ⁊ accidētalē aduenire. ergo pz q̄ dz esse magis stiptica. ⁊ in qualitatib⁹ actiuis oz q̄ sit proportionata mēbro: vt dictū fuit supi⁹: ⁊ iste medicine nō debēt esse corrosiue: q̄ diminuunt de carne: ⁊ hic nō ops cā minui. ℂ Et notare debes q̄ medicine cicatrizatiue mel⁹ figillāt si sint in forma ceroti vel vnguēti q̄z in forma pulueris: vt dicit Aui. ⁊ rō est: q̄ virtus magis penetret ratione olei: ratione cuius melior⁊em operationē inducit. vbi tamē nō esset necessaria penetratio meliꝰ figillarem⁹ cū pul. q̄z cū vnguētis: q̄ figillatiua rōne olei ip̄ediūtur: ⁊ iō in prio debem⁹ figillare cū vnguētis. Et cū appropinquat figillatio debes figillare cū siccis: vt ponit Aui. cū dicit: oz vt admistres figillatiuū in p̄mis cū ip̄m admistras humidū. deinde admistra ip̄m siccum: tūc cum appropinquat facias trāsire illud sup⁹ istud cū extremitate radij. i. vnus instrumēti: vel cū extremitate molarum. ℂ Et nota bene q̄ dicit Aui. q̄ ista medicina nō debz administrari quādo caro est equata cum: immo necesse est tūc carnem minuere: ⁊ rō est: q̄ medicina figillatiua vltra hoc q̄ figillat generat carnē: ⁊ tūc cicatrix esset valde turpis ⁊ ciminēs. oz ergo vt apponatur figillatiuū anteqūz caro sit equalis cum: nec ops q̄ sit multum elōgata a cute: etiā q̄ cicatrix esset profūda ⁊ turpis ⁊ tu bene hoc cōsideres. ℂ Sed est dubiū pulchrū: ⁊ aliqualiter egrediat̄ a proposito quō medicia figillatiua generat carnē cū sit sicca i tertio. ⁊ ghat̄ caro a sicca i prio. ℂ Respōdetur breuiter q̄ medicina ghare carnē intelligit̄ dupl⁊. vno mō simpl⁊. ⁊ sic semp medicie ghatiue carnis carnē generāt. alio mō p̄z qd: ⁊ sic figillatiuū generat carnem: q̄ aliquotiēs siccat hūiditatē nālē ⁊ extrancā: rōne cuius ghat carnē: ⁊ hoc ē i medio actionis siue: q̄ tñ in fine motus ⁊ actionis siue idurat carnē. iō figillat: ⁊ nō declaro ip̄m nūc aliter: q̄ iste actus dz cē practic⁹ ⁊ theoricus: vt dicit Ga. 5. farmacoꝝ. ℂ Iste medicine quedam sunt que faciūt de p̄ se: ⁊ quedā de p̄ accidēs. Et que de p̄ se sunt iste galle: spina egiptiaca: ceruſa: plūbi vstū: litargirū: chimolea: bolus ar. ⁊ ois alia terra. Quedā faciunt hoc de p̄ accidēs vt corrosiua: stiptica: vt alumē: vitriolus: vbi tamē adusta sunt in pauca quātitate. Et per idē oīa stiptica carētia mordicatiōe p̄ se vel p̄ preparationem vt cētaurea plantago. aristol. adusta ossa cōbusta: scoria ferri lota: ⁊ eā laudat Raynaldus de villa noua: ⁊ cortices v⁹mi ⁊ crocus. ⁊ sic de alijs. ℂ Et ex istis potes formare receptas certe: ⁊ vt cōsueui eas pono. prima est Guidonis ⁊ Lāfranc. ℞. balaustiaꝝ: aloes: sang. dra. cimie argēti. cris vsti ⁊ loti. aā. partes equales: ⁊ fiat pulvis. ℂ Sui. dirit. ℞. corticis pin. ʒ. j. litargiri: ceruſe. aā. ʒ. ß. nucis cirp̄essi: centauree mi. aristol. vste. aā. ʒ. ij. ⁊ fiat puluis. ℂ Et si fuerit necesse generare cutim in locis calidis addas sandalū: nenufaꝝ: rosas siccas ⁊ cotulā siccam: ⁊ oīa valent i ptibus ani ⁊ testiculoꝝ vt dicit Aui. ⁊ tunc addas paꝝ aloes. ℂ Aliud vnguētū bonū. ⁊ ē bnī raſ. ⁊ theodorici. ℞. cere. ʒ. j. litargirij. ʒ. ß. olei ro. lt. j. aque ros. 4. ß. ponātur in mortario fortiter ducendo modo ponēdo oleum modo aquā ro. ℂ Aliud Ga. in cā tagenis. ℞. cere. ʒ. iiij. olei. li. ß. terbentine. 4. j. ceruſe. ʒ. ij. litargirij. ʒ. j. thuris: alumis testarum adustarum. limaciarum. aā. ʒ. ß. post incisionem oleī cētaurce ⁊ cere addantur reliqua in mortario: ⁊ fiat vnguentum.

ℂ Unguentū diapōlilicos theodorici: ⁊ valet in scanc⁊enis ⁊ cancris ⁊ combustione. ℞. olei ro. cere albe. aā. ʒ. v. succi granorum rubeorum: solatri. ʒ. iiij. ceruſe lote. ʒ. ij. plumbi vsti ⁊ loti: thucie. aā. ʒ. j. thuris. ʒ. ß. facto vnguentorum oleo ⁊ cera reliqua in descensu⁹ ab igne ponantur in mortario: ⁊ fiat vnguentum.

ℂ Unguentum de calce. ⁊ est Aui. mirabiliter deficcans combustiones ⁊ vlcera neruorum. ℞. cal. lote septies in aqua frigida donec amiserit acuitatē cū sufficiētia olī ro. ducatur⁹ in mortario: ⁊ fiat vnguentum.

ℂ Unguentū tetrafarmacon Raſ. ⁊ Aui. ℞. litar. puluerisati quātū vis: ⁊ cū sufficiētia olei ro. ⁊ acet. tādiu ducat̄ in mortario donec ispissēt ⁊ tumescat ⁊ reponat̄ vt dicit Aui. Si tu⁊ vis⁹ vt fortius faciat nasci: tūc pone de thure ip̄sō: ⁊ appositō oppoponaco ⁊ aristo. ptes eq̄les. Et si addatur vt dicit Sui. cū vna parte serta p̄z pulueris⁊ facti de cere vsto antimonio: plūbo vsto. ℂ Alu. pulu. radicis rubee curcume gallaꝝ: sam. dra. vermib⁹ terrestrib⁹ sicatis: thucie argēti. aā. partē. j. fiat puluis: ⁊ misceat in mortario. est vnguētū putile vlcerib⁹ virulētis ⁊ difficilis cōsolidatōis. Et si fieret i mortario de plūbo. ⁊ addereē ceruſa valeret cācrosis. ℂ Aliqui capiūt laminā plūbeā que sit ꝑm magnitudinē vlc⁊ lauato vlcere ⁊ circūstantijs eius cū aqua alumis ⁊ desup ponat̄: ⁊ stricte ligat̄ facit mirabilia i oi vlcere: et spāl⁊ i cancrenosis multū valer. ℂ Et q̄ iste modus nō est preciosius apud vulgares anteqūz vulnus totaliter icarnet̄: lauetur vuln⁹ cum vino claro decoctōis balaustiarum aut cuꝝ aqua alumiosa: et postq̄z fuerit bene criccatū ponat̄ mediū. q̄ p̄ laminā: et cooperiatur stuppis balneatis et exp̄ssis i vino decoctōis rerum stipticarum. et ligetur ligatura icarnatiua.

ℂ Unguētum de clumia Auic. ℞. clumie aduste. colcotar aduſti. aā. ʒ. ij. litargirij. ceruſe. aā. ʒ. iij. ꝓ plurizēt⁊ cū olo mirtino et aceto vio granatoꝝ et vio stiptico misceat.

ℂ ℙuluis Aui. ℞. ros. ceruſe facte de plūbo. aā. ʒ. v. se minis ros. gallaꝝ cōl⁊. q̄z tū de p̄mis. aristo. memite thuris aā. et fiat puluis. ℂ ℙuluis ali⁹ Aui. ℞. rubee tincto rū. ossiū cōbustoꝝ. merdasengi. aā. ʒ. j. thuris aloes. aā. ʒ. iij. et fiat puluis. ℂ ℙuluis ali⁹ Aui. ℞. ceruſe aduste litargi. aā. partē. j. leonis plūbi. mirre. galbani. aā. ptes v. et multū valet. ℂ ℙuluis Aui. ℞. ostracoꝝ cōbustorum. ʒ. iij. granati parui qō cadit ab arbore et calcadis. amborum. aā. ʒ. iiij. cornu cerui vsti abrotani. clumie. radicis lilij. aā. ʒ. j. minuti thuris. corticis arboris pini. aā. ʒ. j. ß. cornicum granatoꝝ ceruſe. alumis oium ana. ʒ. ij. gallarum. ʒ. j. ℂ Nota q̄ puluis arnoglosse mirabiliter figillat. est autem lingua canis.

ℂ ℙuluis ali⁹ magr⁊ Thome de argēto. ℞. olibāi. aloes. sang. dra. aā. ʒ. ij. aristol. ro. aduste. litar. ecruſe. corticis arboris pini. cētau. minoris. aā. ʒ. iij. ctfiat puluis est cui mirabil⁊ iuuamēti. ℂ Et nota q̄ ex oībus puluer⁊bus potes facere vnguentū addendo ceram et oleum. et ex vnguento potes facere pulueres remouendo oleum et ceram. ℂ Et notare debes sūme in istis receptis q̄ aliq̄ sunt debiles et alique sunt fortes. et iste competunt vbi necessaria est magna criccatio vt in corporibus siccis vbi necessaria est magna criccatio. Secūde i humidis corporibus p̄z q̄ ex dictis Aui. in capitul⁊ propr⁊is. vbi non est necessaria magna criccatio.

ℂ De medicinis corrosiuis. CA. XII.

Corrosiua medicina ꝑm Auic. est illa ex cuius actione sequitur criccatio et destructio carnis vel minutio eius. et talis medicina debet esse vehementioris exiccatiōnis et abstersionis. q̄z alique predictarum. ℂ Et ex hoc patet q̄ ipsa debet esse sicca in quarto. quia difficilius est carnem et cutim corrodere et destruere. q̄z generare et humiditatem natura-

lem ⁊ accidentalem ericcare. ⁊ ꝫ indurare carnem. Isti autem sunt effectus medicine generatiue carnis ⁊ incarnatiue ⁊ consolidatiue. ergo cum ,vna istarum sit in primo. quia generatiua carnis. : alia in secundo. quia incarnatiua ⁊ consolidatiua : cicatrizatiua siue sigillatiua aũt in tertio. ergo corrosiua erit in quarto. q; effectus ẽ maior. ergo ⁊ cã. ¶ Et nõ vt in alijs dictum est: q; ds cẽ in quarto per respectum ad membrum cui approximatur: absolute autem non: ⁊ cum hoc debet esse abstersiua : q; abstersio minuat diminutionem carnis: vt ps ex dictis i capitulo de medicina generatiua carnis: q; medicina generatiua carnis non debet esse abstersiua: sed in qualitatibus actiuis ipsa potest esse calida in quarto ⁊ sicca in 4°: ⁊ tunc effectus est valde magnus: ⁊ erunt magis diminutiua carnis ⁊ corrosiua: ⁊ flos eris. Si aũt sit sicca i quarto ⁊ non calida in quarto: sed in secũdo vel tertio: tũc nõ erunt ista corrosiua. ¶ Et nota q; iste medicine debẽt valde caueri quando approximantur : ⁊ specialiter quando sunt sicce ⁊ calide in quarto. ¶ Illa quę remouet carnem malam est sicut alumen vitriolus: hermodactilus: vnguẽtum apostolorum: stuppe canabine minutim incise: ⁊ spõgia in paruis frustris incisa. Cum autem caro est multe ꝫstitatis tunc viridaueris. vnguentum viride egiptiacum trociscus de calce: ⁊ multa alia valent. ¶ Trociscí etiam de calce dicti valent. quorum hec est recepta. Recipe calcis viue ꝫxum vis pulueriszetur ⁊ pistetur cum melle ⁊ fiant trociscí: ⁊ in cassula ponantur ⁊ comburantur: ⁊ vsui palmis reseruetur. ¶ Ad idem valent trociscí affodilorum q; fiunt. Recipe succi affodilor. ʒ.i. calcis viue. ʒ.ij. auripigmenti. ʒ.j. conficiantur ⁊ desiccentur ad solem de mense Augusti ⁊ fiant trociscí. ¶ Valet hoc capitellũ dirm. Re. calcis viue salis armoniaci aã. libʒã vnam: terantẽ ⁊ pistentur cum liruio cineris truncorum fabarum: ⁊ ponantur in olla in fundo minutim perforata: ⁊ ponatur in alta olla de subtus non perforata in qua recipiatur capitellum ⁊ sepelliatur in fouea ⁊ iaceat per octo dies: ⁊ cola tamen erit valde pulchra ⁊ capitellum valde pulchrum: valet ẽt ad consumendum oẽs superfluitates: ⁊ comburit ⁊ corrodit: cuius escara cito cadit. ¶ Pulueriset affodilorum trociscí calidi cõis ⁊ andacaromis: de quibus omnibus habuistis receptas in tractatu de apostemátibus: carnem remouẽt ⁊ illic recurratis.

¶ De vulnere capitis siue contusione. CA. IIII.

NOtanter facit mentionẽ Auicẽ. ꝺ de vulnere capitis: vt ipse poneret differentiam inter vulnus capitis quod fit cum fractura cranei de quo ipse fecit mentionem inferius ⁊ iter vulnus capitis sine fractura ossis : de quoꝺ isto capitulo fecit mentionem. Et ideo q; istorum cura est diuersa: duo capitula diuersa: ⁊ in diuersis locis facit. ¶ Si vulnus ergo fuerit in capite ⁊ fuerit sine contusione de quo hic mẽtionem facit: ⁊ fuerit profundum non suas: q; timor ẽ ne pars superior incarnetur: ⁊ inferior non: sed digeras labia cum vitello ouí ⁊ terbentina mixtis: vt dicunt alij. ¶ Si autem cutis esset elevata : vel vulnus esset laterale sic q; pars esset separata a parte sua de quo clarẽ loquar i tertio: quare ꝺ abbreuio: considerata tamẽ dictis superius: ⁊ facias modo dicto in hoc libro circa principium. Facias tñ purgationes primo si opus fuerit. facta digestione vel non facta si fuerit expediens inungatur loc? cũ oleo rosato facta digestione vt dicit Auicen. conueniunt medicine lenis ericcationis : q; locus est humidus : vbi esset cum fractura minutatim medicine debent ẽsse fortiores: q; ossa sunt ficciora. Unum autem habetur in capitulo de flõme q; caro indiget minori ericcatione ꝫ nervus. ergo ⁊ ꝫ ossa. ¶ Hec ergo valent de mente Auicẽ. Recipe mirre aloes sanguinis draconis olibani ana partes equales: ⁊ pulucrizentur super locum. vt dicit Auicẽ. Si ibi fuerit fluxus sanguinis restringatur cum albumine ouí: vel cum alijs dicendis i capitulo de fluxu sanguinis. ¶ Si autem vis prohibere apostemationem : dicit Auicen. emplastra. caput eius cum aqua vel vino granatorum muzorum: idest medij saporis ⁊ virge pastoris: ⁊ ẽ cardo siluester: prohibet enim apostemationem ⁊ restringit sanguinem. ¶ Et dicit Auicenna q; de medicinis bonis ad vulnus ⁊ ad fluxum sanguinis est vt accipiatur fermentum purum valde siccum: teratur ⁊ proijciatur de sup̃ vulnus: valet multum. ¶ Hoc completo : quia facta digestione ⁊ facta mundificatione cum vnguento apostolorum: ⁊ facta generatione carnis cum pulueribus dictis in principio capituli: vel cum alijs ⁊ remota carne mala cum alumine si fuerit expediens sigilletur cum vnguento vel pulueribus in capitulo proprio. ¶ Quia si vulnus capitis fuerit cum contusione osseo non existente fracto cõuenit hoc emplastrum: facta tamen purgatione. ⁊ ẽ Auicen. ⁊ Bruni. Recipe farine ordei olei communis: ⁊ bulliant in decoctione malue vsq; ad spissitudinem: ⁊ ponatur super locum. Ego autem consueui facere cum farina frumenti in istis contusionibus. ¶ Aliud Auicẽ. Recipe farine frumenti calamenti ysopi humide: ⁊ buliant in decoctione maluarum cum oleo communi ⁊ fiat emplastꝝ. ¶ Aliud ad idem. Recipe farine ordei pulueris camomille malue: ⁊ buliant cum oleo communi in aqua. Ista autem molliuia sunt ⁊ ericcatiua. ⁊ ideo aperiunt cutim: ⁊ sanguis illic contusus egreditur vnde sicca non competunt: q; materia conculatur in loco ⁊ causaretur dolor. ¶ facta apertura ⁊ sanguie mortuo extracto: vt videbis: prosequaris vt dictum est in principio capituli: scilicet cũ mundificatiuis ⁊ generantibus carnem: ⁊ cum alijs ꝑ necessitatem loci: ⁊ dicta sit vt dictum ẽ superius loco ꝑprio: ⁊ per hoc hẽs verificationem.

Tractatus quartus de casu ⁊ offensione.

¶ De contusione in vniuersali. CA. .I.

COntusio est solutio continuitatis accidens lacerto: ꝑ numerum multũ. ⁊ in hoc differt solutio continuitatis quod est vulnus a contusione: per hoc quod dicit ꝑ numerum multum. q; in vulnere est sola vna solutio continui. sed in contusione sunt plures solutiones continui. ⁊ ratio. q; continuatio fit a re obtusa. res autem obtusa solvit continuum. q; dilacerat. ⁊ ideo multum numerum facit. Vulnus autem fit a re incidente solum vnam solutionem faciens. vt patet. ¶ Nota secundo quia contusio est duplex: quedã sine vulnere manifesto. sicut est cassis in quo caro est contusa. ⁊ non cutis. quedã est cũ vulnere manifesto sicut offensio facta a lapide. ¶ Nota tertio q; inueniuntur isti termini. attritio contritio ⁊ contusio. Dicit Auicen. q; contusio videtur esse quando accidit in lacerto. q; in medio. attritio videtur esse quando accidit in capitibus lacertorum. sed de hoc non sit cura. quare q; attritio potest vocari quando est in medio musculorum vel quando est in fine eorum. vt vult Aui. sed̃a pmi. doctrina prima. cap. de solutione continui . ⁊ de istis est eadem cura. vt notum ẽ: sed iudicio meo credo q; ꝓtritio ⁊ attritio dicitur esse quãdo caro ẽ valde ꝓquassata ⁊ contrita: sed ꝓtusio est qñ caro ẽ ꝓquassata: sed nõ multũ ꝓtrita: sed sunt bene multe solutiones. ¶ Nõ quarto q; aut. facit mentionem de gamau ⁊ torsione iste: sunt egritudines que accid̃ iunctures: ⁊ vocanẽ ab Auic. i tractatu de dislocatione egritudines: sicut ⁊ ille ꝫ accidunt iuncture: que sunt egritudines quattuor. vna est dislocatio: ⁊ est qñ vnum os separatur ab alio separatione integra. Secunda est torsio. ⁊ est qñ separatio non est integra. Tertia ẽ gamau. ⁊ est extorsio ligamenti iuncture. Quarta ẽ elongatio ligamenti. scilicet qñ elongatur ⁊ nõ extorquet. ⁊ hoc fit ab humoribus viscosis faciens illud in iuncturis.

¶ Cura ꝓtusionis ⁊ attritionis.

In contusionis ⁊ attrinōis cura quinq; hēmus intētiones: ꝓma est corpus purgare. 2ª est dolorem removere. 3ª ē sanguinem mortuum ⁊ contusum carminare. 4ª est locum consolidare. 5ª est accīdia corrigere: ⁊ alias dispōnes secum complicatas removere.

¶ Prima intentio complectur cum flōmia partis oppositē: ꝫ sit corpus mundum: eo q; ꝫ corpus sit mundum semp ad locum doloris concurrit mā. q; sanguis ⁊ spūs q'non regulariē a mā. vt ergo divertatur ille cursus: faciamus flōmiam. deinde purgamus cum cū medicina solutiua sm necessitatē humoꝝ peccātū: q; ꝫ debemus videre p vrinā: ⁊ ex colore corpis: ⁊ illud evacuare. ¶ Dicta eius sit. vt dcīm ē in ca. de apūtibus: ⁊ dicēt i seq̄nti ca.

¶ Secūda intentio cōplet cum oleo ro. apponēdo ipsum circa locū. Et vt dicit aui. sedet dolor cū medicina facie te saniem: q; hoc nō esset vex: sed sub hac intētione quia ista tempate resoluit ⁊ poros apit. ¶ Et nō bene q; vna medicina pōt hre plures virtutes: ⁊ iō dico q; sub pluribus intētionibus pōt apponi medicina in loco. vnde ergo medicine maturatiue nō ponunt semp: q; generēt saniē: ꝫ vt dolorē mitigent mō ꝑdcō. ¶ Aliud qō removet dolorē. ℞. terbētine lote ⁊ vitella duo ouoꝝ: ⁊ ponantur sup locum. ¶ Aliud ad idē. ℞. camomille: mellilori: farine: linī: farine frumēti. aā. ʒ. i. ⁊ buliant in decoctione maluaꝝ: ⁊ cum maluis fiat emplin. Aliud ad idē. ℞. farine. lini fenugreci. aā. ʒ. i. maluaꝝ. ℔. i. altee trite q̄ꝫ vis: ex oībus istis fiat emplin cum oleo de camo. ¶ Aliō buni. ℞. farine tritici ⁊ cum oleo ⁊ aqua buliant vsq; ad spissitudinem: subtiliat enim ipsum sanguinez: dilatat poros ⁊ dolorem mitigat.

¶ Tertia intentio: que ē sanguinem mortuum carminare ⁊ contusum: cōplet cū medicinis carminantibus ⁊ resoluentibus ipm sanguinē: ⁊ q; tñ predicte q̄ mitigāt dolorē hoc facīt incōplete: ideo aliquas formas ponam ⁊ fomentos. ¶ Dinus tñ voluit hoc valer. ℞. foliorꝝ maluarū ⁊ absinthij ⁊ buliāt l'aqua: deinde completa terātur: ⁊ postea cū sua decoctione ⁊ farina frumēti: ⁊ scis lini: ⁊ fenugreci: ⁊ foliorꝝ camomille: ⁊ paꝝ furfuris in casola buliant: ⁊ fiat emplin cū oleo de camomilla. ¶ Aliud ad idē ℞. camomille farine ordei furfuris. aā. ʒ. ij. ysopi humide. ʒ. j. ʒ. calamenti pulueriz̄ati. ʒ. ʒ. ⁊ fiat medicamē cuz oleo ⁊ paꝝ accti. ¶ Aliud magri Thome de argento. ℞. altee. ℔. i. farine: scis lini camomille: fenugreci. aā. ʒ. ʒ. ⁊ fiat p hunc moduz: q; in decoctione altee ponat illa farina ⁊ oleum cōe ⁊ parum assungie ⁊ croci. ⁊ fac emplin. Isaac dixit. q; robilie cuz sappa emplastrate de per se dolorē tollunt ⁊ consolidāt locū. ¶ Gui. de va. dixit. q; si ex oleo de camomilla: ⁊ oleo ro. fiat cerotum: ⁊ addatur cimimum: vz: loco primo inūcto istis oleis. ¶ Fidelis dixit. sigillum sancte marie emplin scissuras curat extrinsecas. ¶ Aliud Guil. de va. ℞. gladioli partem. i. florum cuius p tes tres. radicū centauree partes quiq;: mellis ⁊ accti q̄ꝫ sufficit: ⁊ fiat vnguentum. pōt et bulire insil.

¶ Quarta intētio que est locum consolidare completur: nec plus nec minus sicut in alijs vlceribus: quia debes saniem abstergere: vel ericcare sm necessitatem: ⁊ recurre p istoad caplm de medicinis cicatrizantibus. ¶ Unum tñ vnguentum generans carnem ⁊ abstergens pono. ℞. sepi vaccini. lib. 5. olei ro. ʒ. iuj. cere. ʒ. ij. yreos ro. siccarum. aā. ʒ. ij. thuris sarcocolle. aā. ʒ. ij. ⁊ fiat vnguentus.

¶ Quinta intētio que est accidētia corrigere que accidūt contusioni sic completur. ¶ Et primo. quia contusio aliquotiens est magna ⁊ profunda: ⁊ sanguis vel alia materia non potest bene trahi. Ideo dicit Aui. q; in hoc casu debes facere vitra flobotomiam purificationem: facta ēt purificatione vel purgatione sm necessitatem humorum peccantium. apponere etiam ventosas: vt ipsemet dicit: ꝫ toto completo apponas emplastra superius dicta: q; vel sanguis soluitur a virtute vna cum istis medicinis: ⁊ tūc bonum erit. Aut illic aggregatur mā: ⁊ facies apostemati onem: ⁊ aperias modis dictis superius: ⁊ locum consolides vt etiam dictum est. ¶ Secundum accidens: q; aliquando in contuso loco remanet duricies: ideo eam debemus removere cum ceroto ysopi humidi. vt hꝫ descriptio a ℔. Deluc: ⁊ est ista recepta. ℞. olei yreos: ⁊ si non reperiatur loco eius accipe olei de lilio. ʒ. iij. ysopi humide. ʒ. ij. terbentine cere citrine. aā. ʒ. riij. ⁊ fiat cerotum.

¶ Aliud cerotum ysopi humide. Recipe cere citrine olei camomille: olei de yreos vel de lilio. ʒ. vi. masticis: ʒ. j. spice. ʒ. ij. ʒ. croci. ʒ. j. ʒ. terbentine. ʒ. j. raſine. ʒ. ʒ. ysopi humide. ʒ. lxx. fiat cerotum.

¶ Et nota q; ista descriptio est valde bona: ⁊ valet ad duriciem ⁊ nodositatem neruorum. ¶ Tertium accidens ē quia aliquando causatur intrinseca: ⁊ competet medicina: vt sanguis contusus removeatur: ⁊ locus consolidetur: factis vulneribus ista valent. ℞. oleij iudaici. ʒ. ij. ſi rupi simplicis acci. ʒ. ij. ⁊ fiat mixtio. ⁊ summat infirm' mane ⁊ sero. ¶ Et dixit Serapio: balsamum in contusione multum valet. ¶ Aliud ad idem. ℞. mumie. ʒ. i. ⁊ summatur. ʒ. ij. cum sirupo acetoso. ¶ Aliud quod consolidat interius ⁊ sanguinem coagulatum dissoluit. ℞. costi. ʒ. i. ʒ. centau. minoris. ʒ. iiij. ter. sigil. boli ar. aā. ʒ. ij. orimellis sm. q̄ꝫ sufficit. ⁊ fiat mixtio: de qua infirmus debeat capere ter in die. ſ. mane ⁊ sero ⁊ in meridie: ⁊ q̄ntas est. ʒ. i. vel. ʒ. cum aqua pluuiali vel vino stiptico. ¶ Aliud ad idem sanguinem stringit. ℞. aquam macre: q; buliturā eius ⁊ multum stringit: vt ponit Serapio i cap. proprio: ⁊ ēt valent vrei noui. Et Auicen. in ca. de essere.

¶ Postq̄ꝫ visum est ⁊ scitum ea que stringunt ⁊ dissoluunt sanguinem. ¶ Restat videre ea que sigillant locuꝫ in trinsecum vlceratum. Est autem b. ℞. ipoquistidos. ter. sigil. acacie. aā. ʒ. ʒ. decoctionis summac aque ro. aā. ʒ. ij. mellis ro. collati. ʒ. ʒ. siru. acc. fiat. q̄ꝫ sufficit ⁊ bibat mane ⁊ sero q̄ꝫtum. ʒ. iij. sunt. ¶ Aliud ad idem. ℞. sc. arma. sc. ro. sc. maluarum bismalue altee. aā. ʒ. ij. ter. sibo. ar. aā. ʒ. i. mellis dispuma. ʒ. vi. ⁊ fiat emplastrum.

Et nota si contusio fuerit in stomaco ista valent. Si vero ista non debent dari: quia frustra darentur. vt patet consideranti bene. ¶ Inueniio modo simplicia aliquorum doctoꝝ: ex quibus poteris p te facere compolita.

¶ Alebi. dixit. radix arist. rotunde trita ⁊ bibita valet intrinsecis cōquassationibus: que fiunt in interioribus: ⁊ proprietatem hꝫ sedandi rupturas intrinsecas ⁊ vlcera.

¶ Serap. dixit mumia confert fracturis ⁊ conquassationibus q̄ fiunt in interioribus ⁊ exterioribus: ⁊ proprietatē hꝫ sedandi dolorē q fit i fracturis qñ linitur in potu: aut linitur cum ea. ¶ Et ℔. Deluc dixit: reubarbarum. sanat rupturas intrinsecas: ⁊ hꝫ b a proprietate siue subelinitur ⁊ bibit. ¶ Succus furfuri. i. cōsolide minoris cū orimelle bibitus intrinsecis cōquassationibꝫ ꝓfert. ¶ Betonica. ad idē valet qñ ex foliis eius bibitur. 3. j. cum idromelle: ⁊ cōquassationibus capitis cū vino ē bōa. ¶ Confert ēt ꝑsiliū cōquassatū cū oleo: ꝓsitum nouis attritionibus. ¶ Succus radicis gētiane cōfert contussionibꝫ neruoꝝ: q̄ i membris intrinsecis accīt. ¶ Origanus ēt i potu sumptus optime quenit cōquassationi ventris: ⁊ cū polenta extrinsecis. ¶ Fidelis dixit. si caput capiat cū pilis decoquatur cū aqua et bibatur oia interiora consolidans: et intestina ēt incisa. ¶ Aliud qō valet. ℞. reubar. ʒ. i. mumie. ʒ. ij. rubee tiſoꝝ. ʒ. ʒ. bibatur de hoc puluere. ʒ. ʒ. cū vino stiptico odorifero. Et nota q; hanc receptā ponam inferius loco pillularum: quia in sequenti capitulo. ¶ Et nota bene q; in casu ⁊ offensione sanguinis transit ad partes intrinsecas ratione cuiusdam contusionis vel incisionis. ideo in casu ⁊ offensione valent que dicta sunt: ⁊ iō de his in capitulo de casu et offensione mentionem non faciam. ¶ Quartum accidens est quia in contusione accidit dissolutio vel fractura: ⁊ tunc in hoc casu oportet ligare locum astellis: ⁊ astelle debent iungi cum oleo

resolutiuo. ⁊ sicut est oleum de aneto ⁊ de camo. et sic de alijs. ℂ Et si necesse fuerit q̄ astella transeat super partē contusam: tunc incide astellaz in parte ista: vt medicamē sup partē contusam possit apponi. ℂ Embroce fiant cuz decoctione camo. fenu. ſe. lin. ⁊ silibus. ℂ Quintum accidens ē q̄ in contusione casu ⁊ offensione locus remanet vengratus, tō medicine iste remouent migredinez. ℞. parum croci ⁊ misce cū aqua calida: vt virtus inde egrediatur: ⁊ in hac aqua confice farinam ordei ⁊ coque vsqz ad spissitudinem. deinde misce ibi parum pulueris arsenici citrini: ⁊ ponatur sup locum: ⁊ b̄ fm Dinū. ℂ Aliud expertum ad idem. ℞. cere. ʒ. i. olei camo. ʒ. iij. succi maiorane. ʒ. i. arsenici citrini trit ⁊ cribellati per pannum. ʒ. ij. cera cuz succo ⁊ oleo liquefiat: deinde addatur arsenicū. ℂ Et nō q̄ ista valent in limitis faciei ex percussione: ⁊ valent in alijs locis.

ℂ De casu ⁊ offensione. CA. II.

CAsus ⁊ offensio vt dic̄ auic. ledūt ⁊ impediūt corpora cū ꝓtritiōe ⁊ attritiōe: ⁊ q̄qz cū attritione ⁊ fractura. ℂ Et casus ⁊ offensio dīnt sicut ꝓpriū a cōi. ⁊ dīnt ēt i b̄: q̄ casus ē q̄cunqz cadit vel ꝑcutit̄ ad terraz. Offensio ē q̄ qs ꝑcutit̄ ab aliena re exterius sicut caput: vel ab aliqua alta re obuiāte ipsi. ℂ Ad casum aūt ⁊ offensionē sequūt̄ multa mala accīdtia ⁊ incōmoda: vt dicit Aui. Segtur ali q̄ icisio lacerti cordis ⁊ fl̄oaci: ex q̄bus moritur statiz. ⁊ i sequūt̄ nocumēta egestiōis: vrine ⁊ vomitus atqz sanguis fluxus. Strictura anhelitus ⁊ absciſio vocis ⁊ loquele: q̄ oia sunt mala ⁊ timorosa pp solutionē ꝯtinuitatis neruorū pānicul̄oz atqz venaz pp nocumēta q̄ mēbris principalibus: ⁊ alijs mēbris necessarijs cōicant̄. Et dixit vltra qs q̄ q̄sto corpus ē maius tāto timor ē maior. ⁊ q̄sto ē minus timor est minor:: ⁊ rō est in ꝓmptu: vt videtur.

In curatione ergo ista quīq; ītentiones requnt̄. ℣Prima ē vitā seruare vel ordinare. ⁊* ē mām ne fluat diuertere ⁊ cūare. ʒ* ē locum lesum defendere ne apostemet̄: ⁊ fluxum sanguinis restringere si fuerit. 4* intentio est mām fluxam carnina re ⁊ resoluere. 5* est accidentia sequentia corrigere.

ℂ ℣Prima intētio q̄ ℣vitā ordinare ꝓpleē cū dieta tenui: ⁊ sobria carnes dimittendo: vt dicit aui. imo i prima die non comedat: ⁊ paz in sero ⁊ tertio: ⁊ hec dieta sit subtilis donec ab apate securus sis: ⁊ postea ingrossetur ⁊ comedat cicera ⁊ ribes ad hoc vt interiora firmentur: ⁊ cuz totaliter sis securus ab apate vtatur dieta bona ⁊ magis lata ⁊ vtatur bonis carnibus.

ℂ Secūa intētio q̄ ē mām diuertere ne fluat ⁊ eūare sic cōpletur. fiat ergo flōmia: vt opus est: ⁊ venter leniatur cū cassia vel clārio eius: ⁊ lentur ēt cum clisteribus raſ: ⁊ ℔Melise: reubarbarum cū sirupo acetoso: ⁊ in hoc obtinet principatum: ⁊ hoc dicunt in capi. de reubar. ls ℔Melise det cum aliter. ℂ Aliud solutiuum. ℞. medulle cassie fist. ʒ. 5. reubarbaz. ʒ. i. 5. triturēt̄ ⁊ fiat mirtio cū decoctione chebrach politricoz epathice absinthij corticis radicis capathorij mēte citonioz: ⁊ detur in aurora.

ℂ Tertia intētio que ē locū defendere ne apostemetur: ⁊ fluxum sanguis restringere cum istis cōplet̄. ℞. boli armunie terre sigillate. aā. ʒ. i. fiat pulvis ℥ quo sumat. ʒ. i. cū aqua plantaginis vsqz ad quinqz vel septē dies: ⁊ restringit sanguinē: ⁊ apationē prohibet. ℂ Aliud Rasis. Oīa loca iunge cum oleo rosato vel cum oleo de mirto: ⁊ desuper asperge mirtillos puluerizatos: hoc vero modo dicta valet ad prohibendum apostemationez. ℂ Ista que sequuntur valent in aliqua vena fracta in qua spirāt̄ sanguis vel aliquo modo egreditur. ℞. mumie. ʒ. i. cum vino vel oleo sambazio: bibatur: ⁊ q̄n oleum illud non reperitur bibatur cum vino. ℂ Aliud. quod stringit sanguinem. ℞. seminis iusquiami al. ⁊ detur cum aqua mellis. ℂ Aliud ad idem. ℞. centaurec. ʒ. i. terre sigillate. ʒ. ij. si rupi acetosi. ʒ. iiij. fiat mirtio: de qua mirtura bibat̄ stomaco ieiuno māne ⁊ sero. ℂ Aliud: quod oppilat et sanguinem restringit ⁊ fluxuz resoluit. Recipe sarcocolle. ℥. ij. arsenici triti ⁊ cribellati per pannum. ℥. i. bdelij. ʒ. i. costi boli armeni: terre sigillate. aā. ʒ. i. succi virge pastoris vel aque eius. ʒ. ij. vel aque plantaginis. ʒ. iij. sirupi fumplicis acetosi. ʒ. viij. succi centauree maioris. ʒ. i. ⁊ omnia ista simul misceantur ⁊ detur mane ⁊ sero.

ℂ Quarta intentio que est materiam resoluere ⁊ carminare: complectur cum carminantibus ⁊ resoluentibus sanguininem existentem in loco ⁊ dissoluentibus ipsum existentem in stomacho vel alio loco. ℂ Valet etiam hoc faciens ad coagulationem sanguinis in stomacho ⁊ in ventre etiam euacuat ipsum. Recipe reubarbari. ʒ. i. mumie ad pondus duorum granorum ordei. rubee tinctorum grana. iiij. ⁊ formentur pillule cum bono vino albo: deq̄ bus sumat patiens quantum potest in vice. ℂ Aliud medicamen vt predictum Recipe boli armeni. ʒ. i. auri pigmenti. ℥. i. 5. sumat scropulos duos: ⁊ fiat mirtio cuz. ʒ. ij. vini: ⁊ cum aqua plantaginis cuius quātitas sit. ʒ. iij. ⁊ bibatur stomaco vacuo mane ⁊ sero. ℂ Aliud ad idem mirabile. Recipe sarcocolle albe. ʒ. i. rubee tinctorū sero pulos duos aque plantaginis vini decoctiōis masticis. aā. lib. 5. mellis. ʒ. iij. omnia simul misceant̄ prius pulverizatis pulverizandis: ⁊ detur mane ⁊ sero ante prandium ⁊ cenam per horas quattuor vl tres. ℂ Si sanguis fuerit congelatus post principium. Recipe reubarbari consti: radicum rubee centauuree aristolo. aā. ʒ. i. ⁊ fiat puluis de quo administretur. ʒ. i. quolibet mane per nouē dies cum. ʒ. i. sirupi acetosi cum aqua morsu galline ⁊ tantundem cōsolide maioris. ℂ Gui. de varignana dixit: q̄ morsus galline in hoc magnam habet proprietatem. ℂ Americus de Alesto pro ista intentione componit hoc Recipe vini in quo bulliat mel et radix iari et cauda equina. et detur parum cum vadit dormitum suadendo ei dicit ipse: q̄ totam materiam euacuat. ℂ ℣Medicine q̄ cōueniunt ad extra sunt iste. Et primo de simplicibus loquor. Demuz de ipsis compositis: valebunt ista conquassationibus carnosis ⁊ musculosis. ℂ Emplastrum factū ex radice enule cum folijs eius confert attritionibus lacertoruz. ℂ Et Bartholomeus dixit. q̄ enula siluestris coquatur in vino. ℂ Auicenna dixit. si cauda equina emplastretur: ⁊ ponatur vbi contusio sit in medio lacertorū confert. ℂ Bartholomeus dixit. si contusio est recens. ℂ Confert etiam contusionibus tam dictis altea superposita. ℂ Dixit etiam. stercus porci siccum ⁊ bibitum cū aceto confert conquassationibus lacertorum bibitū cuz aqua achacie. ℂ Balbamum etiam bibitum cuz vino vt faba valet conquassationi. ℂ Et Serapio dixit. q̄ valet ad casum. ℂ Et fm Aui. ossa imbibita vel inuoluta in cera conferunt attritionibus neruorum vel lacertorum.

ℂ Serapio dixit. quādo semen roris marini teritur ⁊ mi sceatur cum farina lolij ⁊ aceto ⁊ fit emplastruz. ℂ Et dia sco. dixit. solum de semine eius. ℂ Et Bartholemeus dixit. q̄ semen eius mirtum cum farina ordei ⁊ aceto valz.

ℂ Dixit etiam. maiorana miscetur cum aceto ⁊ ponitur super torsiones neruorum ⁊ attritiones lacertorū. ℂ Et Barth. dixit. q̄ sola maiorana cōfert apposita. ℂ Dixit iterum Serapio. quando radix yris siluestris bibitur cōfert: ⁊ est etiam' species acori. ℂ Et dixit quando semen abrotani coquitur in aqua: vel crudum in aqua infunditur ⁊ bibitur aqua illa confert attritioni lacertoz ⁊ liuori. ℂ Diascorides: abrotanum cum bethonica conquassationibus paraliticis cocta: ⁊ sciaticis etiam data in potu est presidiuz. ℂ Composita modo ponuntur. ℂ Et primo dixit Aui. ℞. pannum de lino nouum qui nunquam fuerit ablutus: ⁊ capias tantā quantitatem q̄ possis extimare q̄ capiat totuz corpus infirmi: ⁊ talis pannus bulliat in aceto per horam vnam. deinde renoluatur infirmus in eo calido q̄sto plus pōt sufferre: ⁊ fit p vnā vicem

integram ⁊ valet. ℭ Aliud magistri thome de argento. ℞. stercoris bouis q̄ztitatē quā vis: vt ipsum totū possit impastari ⁊ fac bullire cū vino ⁊ tertia pte aceti. Et cum bullierit impastes cū: ⁊ mittat̄ sic vsq3 ad diē integraz: ⁊ fiat vsq3 ad quartū diem codē mō: ⁊ expertū est. ℭ Si attritio fit in capitibus musculoꝝ valent usta. Et primo dixit Serapio, q̄ bibitur decoctio cuiuslibet calamenti cōfert cōquassationi carnis ⁊ musculoꝝ ⁊ summitati eoꝝ. Et iterum decoctio origani in cibis est conueniens. ℭ Et iterū dixit, scordeō siccū ⁊ bibitum cum .ʒ.i.ʒ. orimellis confert. ℭ Et iteruz, serpillus bibitus roris confert inaq̄ ⁊ sup posita cōcussionibus ⁊ attritionibus neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ in medio extremitatibus eoꝝ. ℭ Et iterum dixit, quā sto sal miscetur cū farina ordei ⁊ melius: confert torsioni neruorum ⁊ attritōi eoꝝ ⁊ lacertoꝝ. ℭ Gui. de va. dixit: si ex sale ⁊ sulphure tollat̄ aq̄. ⁊ ex melle q̄ztum oia: ⁊ admiscem coquatur ⁊ supponat̄ attritionibus factis p casum vel pcussionē in lacertis vel neruis confert. ℭ Serapio dixit, radix arūst. ro. cuz aqua bibita plus oi medicina valet. ℭ Aliud qō confert in nucturis ⁊ gamau: remouet dolorē: ⁊ valet in fracturis ossium ⁊ firmat ⁊ facit eas fortes. ℞. radicū altee. ℳ.i. mirre masticis, aā ʒ.i. corticis radicuz granatoꝝ. ℭ Aliud ad incarnationē ⁊ resolutionem mēbri. ℞. aluceꝝ apū. ʒ.i. sarcocolle. ʒ.ij. farine robelie. ʒ.ij. ʒ. acacie. ʒ. ʒ. aloes. ʒ.i. bdelij. ʒ.ij. ⁊ fiat vnguentuz cuz duo recēti totocū albumine ⁊ vitello. ℭ Eua poratorū aui. ℞. folioꝝ cipressi. ℳ.ij. decoquant̄ cum sambuco: ⁊ q3 ē arbor que nō reperitur in pnibus istis: accipitur flos tamarisci. ℳ.i. ʒ. ⁊ fiat decoctio cuz lacte acetoso vel aq̄ ⁊ fiat euaporatio: vel balneatio loco lesō.

ℭ Quinta intētio ē corrigere accētia: ⁊ q3 primo accidūt glandule, ideo duricies glādulaꝝ curetur, vt dcm ē superius. ℭ Et q3 accidit dislocatio in fractura: reducātur ossa dislocata ⁊ fracta ⁊ restaurētur: vt dicit aui. locis propijs. ⁊ de ꝑ nō dico plus: q3 sermo in hoc non ē meus.

ℭ Medicamē valens peroptime in dislocatione et fractura ossium: q3 cito ꝓsolidat fracturā: ⁊ fortem efficit: ⁊ dislocationem firmat cito: ⁊ ꝓtorsionē paruā ⁊ gamau: ⁊ est ꝛptum multi iuuamenti. ℞. acacie. ʒ. ʒ. aloes. ʒ.i. boli armenij fecis apū: sumach farine robelie gipsi ertincti calcis extincte risi contriti oium. aā. ʒ. ʒ. ⁊ fiat vnguētuz cum albumine oui.

ℭ De ꝓtusione q̄ accidit spāli in ventre. CA. III.

CUm autem Aui. supra fecit mētionē offensiōis cuiuslibet ptis: mō facit mentionem de contusione q̄ accidit specialī in ventre capiēdo vētrem nō ꝓ spacio qō est a furcula pectoris vsq3 ad pectinē. ℭ Et in hac cura habentur tres intētiones. prima est ventrē lenire. secunda est vitam ordinare. tertia localia apponere.

ℭ Prima intentio cōpletur cuz lentiuis: q3 cum clūario cassie vel cassia vel clisteri lentiuo. ℭ Aliud ēt. Auicē. ℞. succi solatri; succi endiuie succi arnoglosse. aā. ʒ. ʒ. medulle cassie. ʒ.i. ⁊ fiat mixtio: ⁊ sumat̄ i aurora. fiat ēt flōmia si fuerit opus ꝑm canones dictos pluries.

ℭ Secūda intētio cōpletur cū cibarijs lenitiuis ifridatiuis ⁊ incarnatiuis p bune moduz. ℞. volubilis. ℳ.i. arnoglosse laureole. aā. ℳ. ʒ. ⁊ decoquat̄ cuz carnibus pinguibus vel cum oleo: ⁊ comedat mane ⁊ sero. ℭ Aliud ad idem ex intentione aui. ℞. atriplicis blite spinachiarum: aā. ℳ. ʒ. arnoglosse. ℳ.i. malue mercurialis violarie. aā. ℳ.i. coquant̄ vt prius: ⁊ vtatur: vt dictū est: ista oia dentur hora comestionis. ℭ Ad idem ꝑm aui. ℞. pfilli triti. ʒ. ʒ. lacce charabe. aā. ʒ. ʒ. croci pondus granorum triū: dosis sit. ʒ.ij. ⁊ detur cum aqua calida. ℭ Aliud aui. ⁊ sūt trocisci. ℞. charabe. ʒ. xvj. melliloti ros. aā. ʒ. v. acacie ablute. ʒ.i. spice inde. ʒ. vi. melliloti. ʒ. iiij. boli ar. ʒ. vij. croci. ʒ. vi. mucis cipressi cum aqua arnoglosse: fiant trocisci in quantitate. ʒ.i. ⁊ detur oi die. i. cum aqua arnoglosse: ꝑ aūt cōperit post principiuz. vt ps ex receptis.

ℭ Tertia intētio completur cum localibus dictis in precedenti capīo. illic recurre.

ℭ De cura flagellati. CA. IIII.

GRa flagellati parum differt a cura cōtusionis casus, ⁊ offensiōis: nisi q3 aliqua appropriant̄ flagellatis plusq3 cōtusiom vel offensioni ⁊ casui: vt vr velle Aui. Hec āt cura cōpletur tribus intentionibus.

ℭ Prima intentio completur cuz flebotomia ꝑm necessitatem: ⁊ leniatur venter. vt os.

ℭ Secūda intentio cōpletur cum dicta: vt dictum est in capitulo de casu ⁊ offensione.

ℭ Tertia intentio cōpletur cuz resoluentibus ⁊ carminātibus sanguinē illic contusum. ℭ Nō q3 iste medicine q̄ dicte sunt in capīo de casu ⁊ offensione pñt assumi: si fuerit opus. de appropriatis th̄ pono receptaz: ꝑ cōpetit de mente Aui. ⁊ sup os. ℞. boli ar. ʒ.i. reubarbari. ʒ.i. zinziberis. ʒ.i. pulueriz̄entur ⁊ detur. ʒ.i. cum aqua calida.

ℭ Aliud ad idem. ℞. reubarbari. ʒ. iij. zinziberis. ʒ. iij. ⁊ misceantur: ⁊ detur mane. ʒ.i. cum aqua. ℭ Et nō bene q3 ista cuant sanguinē coagulatum dissoluendo ipm: ⁊ cū hoc faciunt ventrem lubricū: ⁊ conferunt casui ⁊ pcussioni: ⁊ sanguinē stringunt: ⁊ sanant scissuras intrinsecas.

ℭ Sup locū āt apponātur que dcā sunt in ca. de casu ⁊ offensiōe vētris. ℭ Aliq̄ th̄ recepte appropriate hic ponūtur Aui. ⁊ Haliabas in isto cōueniūt. ℞. pellē arietis calidā sicut ercoriat̄ ab ariete: sup ipsam totā pulueriz̄etur sal tritū subtilissime q̄ztitatis: ⁊ sit. ʒ.i. nastur. subtilissime trin. ʒ. ʒ. ⁊ inuoluat̄ partes in eam. ℭ Aliud qō ungat dolorē ⁊ sanguinē resoluit ⁊ ponitur sup locum. ℞. dialtee. ʒ.i. boli ar. ʒ. ʒ. olei mirtini olei camo. aneti. ro. aā. ʒ. ʒ. pulueris mirtilloꝝ. ʒ.i. cere. ʒ. iiij. dissoluatur cera cuz alijs: ⁊ addat̄ dialtea ⁊ pulus: ⁊ fiat inunctio i loco calido. Aliqui sepeliunt ipm i furno ⁊ sudādo inuatur.

ℭ Aliud vngm Gui. ℞. cere. ʒ. iij. rasine. ʒ.i. terben. ʒ. viij. olei cōis lib. ij. thuris fenugr. aā. ʒ. ʒ. de q̄ inungat̄ aā prādiū ⁊ aā cenā oi die. Dicunt th̄ alig vt magr tho. q3 p̄ fiat balneuz cuz decoctione camo. aneti calamenti. ro. pulegij: et feō balneo ℭ Aliud resoluēs sanguinē contās locū. ℞. dragagāti croci. aā. ʒ. ʒ. olei cāomille. ʒ. i. cere. ʒ. ʒ. ⁊ fiat vngm. ℭ Si aūt locus eēt confractus valde ponatur sup locū faba decocta cuz orimelle ⁊ parum croci: q3 crocus in hoc matimā vim hz. ⁊ matecroceon descriptione Nicolai multum valet.

ℭ De gamau ⁊ contorsione. CA. V.

DE gamau ⁊ cōtorsione satis dcm ē in p̄ca. huius tractatus. q̄re qd sit non recaplo. In curatiōe ista cōpetit q̄ dicem mō: q3 remouēt dolorem et firmāt ūcturā et resoluūt hūores fluxos.

Emplastz ex ptus. ℞. squami. ʒ. ʒ. olei ro. balaustiarum gallaz cipressi. aā. ʒ. ʒ. farine cicercule. ʒ.ij. mell. ʒ. iij. cro cū modicū. albumē duoꝝ ouoꝝ vini q̄ztuz sufficit: et fiat emplin et calm supponat̄ in loco. ℭ Aliud ad idē. ℞. foliorum cipressi foliorum mirtilloꝝ foliorum salicis foliorum vlmi foliorum rama. aā. ℳ.i. coquant̄ oia et exprimant̄: et cū tali expssione tale fiat emplin ꝑ mō. ℞. farine volatilis molēdini. ʒ.ij. farine orobi et cicercule. aā. ʒ. ʒ. et bullīat vsq3 ad spissitudinē. ℭ Aliud ad ꝓtorsionē et indurat restaurātā et dislocationem reducētā cōfirmat. ℞. radicis malue ui. ʒ. iiij. et corticis radicis mali granati silvestris fabe robelie. aā. ʒ. r. acacie. ʒ. viij. sc. li. ʒ. xx. liniant̄ cū albumine oui: si fuerit apa et ponat̄ sup locū ē. n. bonuz. Et si nō vis facere totā receptā fac medicatē: vel quartā ptē. ℭ Aliud ad ꝑdicta q̄ sūt reducta: et sūt cū calo puo apatis. ℞. corticis radicū granatoꝝ silvestriuz balausti. acacie. aā. et fiat emplz cū albūine oui. ℭ Et nō q3 i gamau debes facere flōmiam et i ꝓtorsione: et ēt soluere vē

trem ſin necessitare pariētis: deinde ſi fuerit dolor mitigare debes cū rebus resoluētib⁹ lenibus ⁊ mollitiuis dictis i ca⁹ de mitigātibus dolorē: ꝑ toto cōpleto ꝓcedas cū unmediate dictis: q; cū ſtipticis: q; illa ſunt que ꝓfortant ⁊ stringunt unctura ⁊ factum cā redire ad statū ſuū: ⁊ pp ꝑ errāt illi q ꝓcedūt cū humidis ⁊ ſolutis mollitiuis. ℭ Remoto dolore ēt ꝑ vz. ℞. olei ro. olei mirtini. añ .ʒ. ſ. ⁊ cum albumine ouoꝝ cōquaſſent ⁊ inungat locus: deinde aſpergat deſuper puluis dactilorum mirtillorum vel ſimilium: deinde ligetur locus.

ℭ De excoriatione. CA. VI.

EXcoriatio vt dicit Auic. eſt corruptio que accidit in ſuperficie cutis ꝑ laboriosum tactū. Eſt āt hec excoriatio aliqñ cū apate vel mala cōplone.

ℭ Debes ſanare apa iſto mō. ℞. pul. ro. ſa. or. añ. ʒ. i. arnoglosſe. ℳ. i. ⁊ buliāt ⁊ cum oleo ro. ſoꝝ ponent: ⁊ fiat emplin: ⁊ ēt alia frida cōperūt ſub hac forma ꝓ mō ſufficit. Et eodē mō debes curare malā ꝓplōné calidā: deinde proſequere hoc fcō. vt dicit Auic. ⁊ mō dī. ℭ Si excoriatio fuerit ſine apate: aut ipa cutis erit tota ſepata: aut nō: ſed erit pendēs: ⁊ tūc ſuat ⁊ icarnet mō dcō de vlceri⁹. ℭ Si aūt tota fuerit remota vſq; ad carnē: ꝓſueui p⁹ ponere albumē ouī cū oleo ro. ⁊ facere ſtup patis ꝓquaſſatis: deinde appono ſup locū. hec. n. ſtupata remouet malā ꝓplōné ⁊ prohibz apa. ℭ Ungñ albuz vz i hoc. ℞. cere albe. ʒ. i. olei ro. ʒ. iij. diſſoluant cera ⁊ oleū ſil: qb⁹ diſſolutis ⁊ q̄ſi ifridatis addat ceruſa pulue rizata ⁊ albumē ouī ⁊ ſp ducat. ℭ Aliud. ℞. armoniaci ceruſe. añ. ʒ. i. olei mirti. olei de lilio. añ. ʒ. ij. ⁊ p⁹ diſſolvat armo. cū vino. ℭ Aliud vngñ mirabile. ℞. mirre litar. q̄ztū vi . ⁊ diſſoluat cū vino: ⁊ ſil bulliat: ⁊ fiat ſicut vngñ. ℭ Aliud qñ vz i fracturis q̄ accidūt itra coſſas nō ne ambulatiōis. ℞. boli ar. terre ſigil. añ. ʒ. i. ſepi caprini olei vio. añ. ʒ. ij. cere. ʒ. ſ. mucillagis pſilij ſc. arnoglosſe. añ. ʒ. i. ⁊ fiat vngñ. ℭ Aliud qñ ē magna excoriatio. ℞. ſarcocolle vni. corticis ciꝑſſi. añ. ʒ. i. olei mirtini. ʒ. ij. ⁊ fiat vngñ. ℭ In ſimplicibus valent iſta carta cōbuſta: ⁊ cucurbita adūſta ſicca: q; iſte mirabilr ſiccāt: vltra iſta vz vngñ de litar. poſitum ſupius in tractatu de apatibus: ⁊ ſpālr ſi fuerit excoriatio in crurib⁹. ℭ Si aūt fuerit i alio loco cōperūt alia dcā i capi. de medicinis ſigillantib⁹: ⁊ cōperit vngñ de minio ēt poſitū in ca. de flōne. Et hoc totū itelligē remota cōplone: q; removeat cū ſtupa ⁊ vngēto ro. ℭ In excoriatiōe calciameti cōperūt iſta quere mouēt malā ꝓplōné: ⁊ vngñ de calce: qua remota vz pānus linꝰ cōbuſtus ⁊ caro cōbuſta: ⁊ cucurbita cōbuſta: q; iſta multū exiccant: ⁊ in ea: vt dicit auic. eſt fictura. Et venit cū aq̄ multum vz: vt dicunt alig: ⁊ pulmo arietis ⁊ pulmo vulpis multū vz ſi ponat ſup calidus ⁊ ligetur: ⁊ conuenienter valēt alie res ſingulares: vt p⁹ ab Aui. ⁊ vn gucentū album: ⁊ vngñ de litargirio multū vz.

ℭ De punct⁹, ⁊ diſruptione ⁊ extractione infirorum carni. CA. VII.

PUnctura ⁊ diſruptio vicine partis: ſunt ob hoc q; vnaqueq; earū ē penetratio corpis duri acuti in corpe. Et punctura eſt pua in ſe: q; ex ſe curat: ſi ueniat cacochimū corpus: vel obuier corpi cacochimo. ℭ Si aūt punctura trāſiret vſq; ad carnem ⁊ imbiberet tūc fortaſſis bñ accidit apa ⁊ dolor ℞ ꝑ ſi punctura illa obuiat carni male ⁊ ēt corpi cacochimo: ⁊ cognoſces ꝑ ex colore eius valde malo: ⁊ tūc i iſtis ſedes dolorē q̄ztū tibi polē ē: ⁊ prohibeas apationē vt pluries tibi dcū eſt. ℭ Hoc declarato dico q; extractio iſtarū ſagittaꝝ q̄ſq; fit cū inſtrīs cōtinentibus res quā extrahūt: ⁊ q̄ſq; fit cū ipreſſione: ⁊ q̄ſq; cum proprietate medicinarū. ℭ Sagitte p⁹. extrahunt cū tenaculis hātibus dētes: vt luna. vt Albucaſis deſcribit: ⁊ tunc trahitur tractione q̄ ē ſcdm longitudinez: ⁊ tunc non vz moueri huc ⁊ illuc ne aliquid frāgatur: ⁊ multoticns ē neceſſe q; dimittatur res fixa ꝑ multos dies: vt caro q̄ ē circa locū putrefiat. Et tūc ampliat locus ⁊ melius egredit. ℭ Et tam dixerunt alig: q; ſagitte ſunt ex ligno alique: ⁊ alīq ſūt ex arundine ⁊ earū cuti: ⁊ cuſpis earū cū qua fit vulnus: aut eſt ex ere: aut ex ferro. Et ex eis ſunt q̄ hāt vnā linguā: ⁊ alique duas: ⁊ iſte vocant barbulate: ⁊ alique ſunt q̄ hāt barbulas vel linguas retro. Quedā ſunt q̄ hāt ererius: ⁊ q̄dam q̄ hāt ante: ⁊ iſte ſagitte aut ſūt fixe in carne: aut in oſſe: aut in mēbro principali. ℭ Si fuerint fixe in carne: tunc expellunt per extractionē vel impulſionē: ꝑ extractionem .ſ. qñ erit fixa in oſſe: aut poſt ipſum erit aliqd quod prohibet ipſas expelli ad locū oppoſitum: ſicut os neruus vena arteria: aut diſtantia magna. per impulſionē expellit qñ nō ē aliqd qđ prohibeat abſciſſionē: q; neq; neruus neq; os neq; vena neq; aliqd aliud. ℭ Sagitta q̄ vz ēbi aut ē apparēs: aut nō. Si ē apparens extrahamus eas vt notū ē. Si non ē apparens: tūc neceſſe eſt ſi ē poſſibile: vt vulneratus ponat ſe ſicut erat qñ fuit vulneratus: ⁊ figit tunc ſup ſagittā: ⁊ ſi non ſit ei poſſibile: ⁊ tunc fiat expreſſio ⁊ inqſitio cū manibus: ⁊ tūc forte venies ad notitiaꝫ. eius: ⁊ tunc trahet cū forficibus vel alio inſtō cum quo ſagitte extrahunt ſicut cū terrebello. Et in pluribus hoībus ē neceſſe: vt incidatur caro qñ non pōt exire ꝑ locus ꝑ quē intrauit: tunc ex oppoſito incidat: ⁊ extrahatur per impulſionē ⁊ reſpicias ne incidas neruū vel arteriam cuz impulſione: ⁊ ſi fuerit ſuſi caudati: tunc os q; ponatur in cāna ne caro capiat a barbulis ⁊ impellat vel extrahat ſin quod videbit tibi. Et ſi habuerit ramos diuerſos nō obedientes motui vel exitui: tunc neceſſe ē vt fiat ſciſſura ſi non timueris de nocumento alicuius mēbri: ⁊ tūc melius egredietur. ℭ Si aūt ſagitta fuerit in oſſe fixa: tūc debemus ipm os cauare vt ipſa ſagitta egrediat ⁊ reſpicias ne frangant puncta eius in oſſe: Si āt ſagitta fuerit i membro principali: tunc non extrahemus ipſam: q; in cōtinēti morietur. Et ſi fuerit neceſſe vt extrahatur pronoſticet de morte. ꝑ facto mitiges dolorē. vt dcū eſt.

ℭ ℘Poſt ꝫ declaratum eſt qualiter ſagitte extrahantur vel poſſint ſine medicinis extrahi per impulſionem ⁊ per extractionem videndum eſt modo quō extrahant vel pñt cuz medicinis extrahi: ℘Poſt iſta extrahuntur de mente Aui. ℞. armoniaci. ʒ. i. radicis arūdinis. ʒ. ij. radicū affodilorum. ʒ. ſ. oīa iſta piſtētur ⁊ addat mellis qđ ſufficit. ℭ Aliud. A. ℞. ſc. iuſquami. ʒ. i. calcadis. ʒ. ſ. vitrioli albi. ʒ. ſ. farine ordei. ʒ. iij. ⁊ fiat mixtio. ℭ Aliud auic. ℞. ranā excorticatā ⁊ caput lacerte cū imediate abſcindit ⁊ piſtent adinuicē i mortario ⁊ ponātur ſuper locū. Nam rana ē mirabilis virtutis in extrahendo ipſa oſſa ⁊ caput lacerte extrahendo oſſa et ſpinas: et illud idem facit quodlibet iſtorum. ℭ Aliud ex dictis aui. ℞. ariſtol. radicis ceparū narciſci radicis arundinis. añ. ʒ. i. coagulum leporis vel edi vel agni foliorum ſiſci. miſceātur oīa et fiat emplaſtrum. ℭ Aliud educens ferrū. ℞. lapidis magnetis. ʒ. i. mell. ʒ. iij. et fiat mixtio coquēdo mel prius et addatur puluis magnetis et ſuper locum ponatur. ℭ Aliud ad idē fortius. ℞. ſtercoris anſeris. ʒ. i. ſc. diptanni. ʒ. ſ. ſucci ſicle. ʒ. ij. polipodij. ʒ. i. ſ. lapidis magnetis. ʒ. ſ. et cū ſucco ſicle et ſtercore fiat mixtio. ℭ Aliud Bruni. ℞. radices cāne palmarum valeriane et piſta in mortario cum melle et pone ſuper locum. ℭ Aliud extrahit ſagittas mirabiliter. ℞. cepe narciſci et piſtentur ſic crude. et bene mundate: deinde addatur lolij ad quātitatem. ʒ. ſ. mellis ad quantitatem ſufficientem ad incorporandum et ponatur ſuper locum. ℭ Aliud ad idem. ℞. foliorum rute diptami. añ. ℳ. i. piſtentur viridis poptane et ponantur ſup locum. Et ſi folia non inueniantur viridia capiantur ſicca trita et permiſceantur cum melle et cepe narciſci donec incorporentur et ponātur ſuper locus. ℭ Aliud. ℞. ſuc ci valeriane. ʒ. iij. et bibat patiens mane ieunus: et ſtatis ſentiet ferrum moueri in loco. et ſi fuerit prope cutem

erbit statim illa die vel nocte foras. ℂ Aliud. ℞. maiora ne recētis. ℔. i. radicis cāne. ℔. 3. capita lacertarum viridū. iij. ℥ pilta ea bñ statim cū abstindē: succi foliorū sambuci. ℥. iij. farine frumēti purgate. ℥. ij. ℥ fiat emplz. ℂ Aliud dim in extrahendo ossa infixa: ℥ alia similia. ℞. medulle frumenti mellis. añ. ℥. v. visci quercini. 3. ij. armoniaci dissolutū in aqua fenugreci. ℥. ij. als. 3. ij. olei antiqui quātū sufficit terantē oīa ℥ fiat emplin. ℂ Aliud etiā dim. ℞. cepe lilij coctum in mellicrato medullam frumēti mellis ℥ assungiā veterem oīa simul incorporentur: ℥ qñ vis q attrahat ferrū pone pulueri magnetis ℥ pone i loco. ℂ Aliud dim. ℞. armoniaci. 3. i. gladioli. ℥. ij. galbani cere. añ. ℥. ß. olei antiq. 3. i. molliaē galbanū i aceto ℥ supponaē. ℂ Aliud thome. ℞. polipodij. ℔. i. ℥ pisteur optime ℥ cū assungia incorporeē: ℥ super locum ponatur. ℂ ℔ō pono simplicia. direxūt aliq q salamādria quando cruda teriē ℥ supponitur trahit sagittas ℥ oīa alia. Et idem facit stelio. est ät spes lacerte. ℂ Fidelis dixit. solus corter serpentis trahit oīa fixa carni: ℥ cum assungia idez facit. ℂ Alcbi. dixit de anguilla cum teritur ℥ ponē sup locū extrahit spinas ℥ oīa fixa: ℥ de anguilla marina dixit. Et qñ fit emplin de veteri non salita extrahit sagittas de profundis locis a corpe. ℂ Dixit ēt fidelis. fimus anseris suppositus trahit ferrū ℥ lignum. ℂ Aui. dixit. ostra cum extrahit spinas ℥ astellas fixas superpositū. ℂ Dixit etiā. limacia pura superposita extrahit ossa ℥ alia. ℂ Dixit etiam. oēs radicies extrahunt furunculos ℥ spinas. ℂ Rasis dixit. cancer fluuialis superpositus tritus extrahit ferrum sagittarum astellas ℥ alia. ℥ Chiranus ℥ Lonstan. idē dicunt. ℂ Dixit ēt. aristolo. ro. extrahit oīa qñ fit emplin cuz herba eius decocta. ℂ Et Albertus dixit. fel bouū cū melle mixtum trahit spias. ℂ Lōstā. dixit. semē lolij si pistē spinam ℥ lignum in mēbro firū exhit. ℂ Et Guil. de va. dixit q scit experimento q mira superposita oīa infixa corpori extrahit.

ℂ De combustione ignis. CA. VIII.

Si cōbustionem ignis sequūtur dolor ℥ vesice: q; caliditas ignea subito attrahit humiditatē aq̄lam sub cute que nō pōt ab ispissata cute exire exterius remanet ibidem: ℥ facit vesicā: ℥ inflāmationes aquosas ℥ apata mala.

In curatione ergo ista tres bēs itētiones. p°. est phibere vesicationes. 2°. est vesicas factas curare. 3°. ē excorticatiōez remouer. ℂ ℙrima intētio cōplē cū frigidis valde domesticis. ℔ dixit. Rasis. ℞. pānos infusos in aqua ro. infrigidatos super nuē vel alto mō ℥ suppōe. Et subdit q si apa fuerit magnū fiat flōma de pte opposita. Regimen eius sit frigidū ℥ cū ℔ subtilicē ℥ fiat cūatio si sit necesse. ℂ Aui. dixit. ℞. olei ro. cū vitell' ouoz ℥ supponatur remouet dolorē. ℂ Aliud ad idē. ℞. foliorū maluaz ros. sorbe lentiū. añ. ℔. i. ℥ coquaē cuz aqua dulci ℥ oleo ro. ℥ fiat emplz. ℂ Aliud aui. ℞. bolum ar. cum aceto ℥ terrā sigillatam ℥ litargirium ℥ ceruſam aq̄z solatri endiuie: ℥ valet ad prohibendum vesicas. ℂ Altabas dixit. ℥ cōmendat aq̄z olivarum apponi. ℂ Theodoricus laudat totum mēbrum lauari cum aceto. ℂ Ga. dixit. cerotum de cera cuz oleo ro. lauato multum valet. ℥ ēt in forma vnguēti. ℂ Ro. dixit. oleū laurinū sup locū apponatur: ℥ lardo cum foliis sambuci: ℥ valet superpositus. ℂ Et quatuor magri. ℞. vnguēti populeons. ℥. ij. ℥ cum eis pmisce vitellū ouī ℥ superpone. ℂ Valet etiam infrigidans gal. ℥ vnguentum ro. ℥ vnguentum violatum. ℂ Si autem cū istis non removeatur dolor precipiunt aliqui q apponatur parum opij ℥ dolor removebitur. ℂ Gui. dixit. ℔ valere. ℞. olei ro. ℥. iij. dissoluaē cera in oleo ℥ deponatur ab igne ℥ ponatur puluis ceruse q̄nū sufficit ℥ addantur duo albumina ouoz ℥ incorporentur. ℂ Aliud Gui. ℞. olei ro. ℥. iij. vnguenti popu. ℥. ij. albumina ouoz. ij. parum cāphore ceruse lote. ℥. i. aque ro. ℥. ij. ℥ incorporētur oīa perfecte ℥ pone in loco. ℂ Aliud expū magri Thome. ℞. succi endiuie virge pastoris arnoglose añ. ℥. i. olei de cucurbita olei de violis: olei de nenufare. añ. ℥. ij. cere. ℥. ij. ß. boli ar. terre sigillate. añ. ℥. ij. ℥ isto mō dissoluta cera ℥ oleo addantur succi. deinde addatur puluis ℥ fiat vnguentū. ℂ Aliud ad idem. ℞. sandaloz alboz ℥ rub. ℥ citrinoz. añ. ℥. ß. ceruse plumbi. ℥. i. terre q̄ reperitur in aqua exīte sub rota fabrorum. ℥. ß. olei de cucurbita: olei ro. añ. ℥. iij. cere. ℥. iij. ℥ fiat vnguentū. ℂ Aliud. ℞. tria folia hedere ℥ pone in veru ℥ consequenter ponatur vna ps lardonis: ℥ consequenter ponantur tria folia: ℥ consequenter vna ps lardonis: ℥ sic successiue ponatur ad ignem: ℥ illic calefiat donec lardo colligatur ℥ pinguedo que cadit in vase aliquo: ℥ illa apponaē sup locum ℥ valet. ℂ Et notare debes q medicine oēs iste q conueniunt in cōbustione ignis si fuerint aliqualr acute dñt lauari rōne magni doloris in loco exīte: mō res acute dolorē augent: ℥ iō laua oleum ℥ ceram. Et hoc sentit aui. cum dixit. merda sengi cōduti. i. lauati triturati.

ℂ Secūa intētio cōpleē cū rebus aperiētibus vesicas. aperiantur ergo cū flobomo ℥ alijs aperientibus.

ℂ Tertia itentio cōpleē cū istis domesticis criccantib⁹. valet ergo vnguentū de calce. Aui. ℞. calcis septies lote ℥ cribellate. ℥. i. olei ro. ℥. iij. ℥ fiat vnguentum. ℂ Et nō q si ips sit frigidum: facias cum oleo oliue. ℂ Aliud vnguētū de calce. aui. ℞. calcis bene lote ℥ cribellate. ℥. iij. cere albe olei ro. añ. ℥. i. succi cauliū. ℥. i. ß. ℥ fiat vngñ. ℂ Itē ℘n Tho. folia scolopendrie opposita super locum ēt faciunt bonā opationem ℥ pulmonaria ℥ citrac ℥ mellago: ℥ iste herbe a multis vocanē herbe foci vel ignis q; ibi valēt. ℂ Valet ēt vt dixit Rasis vnguentū albū in q̄ sunt albumina ouoz: ℥ pan cāphore. ℂ Fimus columbinus adustus i pāno lineo: ℥ cum oleo ro. multum vz. vt dixit auic. ℂ Et dixit ēt q; pori elixati multū valēt si sup locū apponāē: aut portulaca cu farīa ordei ℥ oleo mirtino. ℂ Aui. ät facit quādaz magnā philatoriā de stercore vaccino dessiccato ℥ cortice pini ℥ litargiro ceruſa bolo ar. calce albuta tutia plumbo vsto ℥ scoria ferri ℥ camphora in corporata cum oleo ro. ℥ medulla seu pinguedine ceruī. Et dixit hoc esse expertum vbi non sit magna caliditas. ℂ Et si vlcera sint maligna cura curatione vlcerum malignorum.

ℂ De combustione aque calide. CA. IX.

Via hec cura pax differt a cura cōbustionis ignis. iō breuiter receptas ponam.

ℂ In ℘n°. ergo quo ad primā intentionē cōueniunt de mente aui. ℞. sandaloz. ℥. i. cāphore. ℨ. i. aq̄ ro. q̄tum sufficit. ℥ ponatur super locum ℥ nō pmittaē excecari. ℂ Itē pecia balneata in aqua frigida ℥ apposita sup locū non permittit locū vesicari: ℥ q dam desuper appoīunt aquā oliuarum.

ℂ In 2°. intētione apiantur vesice: vt dcm̄ est supra.

ℂ In 3°. intētiōe. vz vnguentum de calce et medicamen de fimo columbino ē mirabile ℥ pori elixati positi super locum: in alijs aūt recurre ad ca. de cōbustione ignis.

ℂ De suffocato a fumosis vel ab aqua. CA. X.

Sed quia iste sermo ē primus sermoni de cōbustione ignis. iō de suffocato ab igne vel aqua mentionem facia pauca loquēs: q; pauca i hoc inuemo a doctoribus. ℂ Si ergo quis submersus fuerit in aq̄ bibēritq; violēter: dicunt alij vocq; talis suspendaē cū pedibus capite decliui: vt aqua ab eo exeat. ℙost ß dicunt q; accētū decoctionis pipis gargarizeē. Insup aliqbus diebꝰ sorbeat aq̄z decoctiōis ciceri. ℂ Si qs i fumo dissolutus fuerit si spumauerit: nā ē ad eius vitā via: vt ē notū. Si aūt nō: gargarizet oleū vio. ℥ aq̄z decoctionis frumenti ℥ calida cibaria cōedat.

¶ De fluxu sanguinis ⁊ eius cura. CA. X.

FLuxus sanguinis causaē triplici ter. ℙrimo. q̄ orificia venaꝝ aperiunt̄. secundo q̄ vene frāguntur: ⁊ hoc dupliciter: vel a cā corporali: q̄ ab humore corrodente: vel a cā extrinseca. vt p̄z. tertio causatur fluxus sanguinis per viam resudationis a venis vel ab artarijs: ⁊ si fuerint ab artarijs erit cuꝝ saltu: ⁊ erit subtilis ⁊ rubicūdus. Et si erit quiete ⁊ ē grossus ⁊ declinat ad nigredinē: tunc erit a vena. ¶ Et fluxus sanguinis arteriarum est periculosior. ℙrimo rōne spūs ibi contenti. scōo rōne motus qui est in arteria prohibentis locum cōsolidari. ⁊ pater. ¶ Et aliq̄n in fluxu sanguis ꝓstringit̄ ps superior ⁊ non inferior: ⁊ tunc generatur sāpa cuius nomen est emborisma vel mr̄ sanguis. ¶ Et fluxus sanguinis a mēbris diuersificatur: q̄ aliquotiēs ē multus: ⁊ aliquotiens est paruus. exemplū primi: sicut a pulmone ⁊ epate. exemplum scōi: sicut a vesica ⁊ a mr̄ice. ¶ Et fluxus sanguis in aliqbus ē periculosus: vt in pulmone: ⁊ si est ēt paucus i pulmone est timorosus: sed si est paucus nō ē timorosus. in epate: ⁊ in aliquibus. si fluxus est paucus: ⁊ continuus ē periculosus: vt in vesica matrice ⁊ in renibus. ¶ Et fluxus ēt paruus artariarum in venis manuū ⁊ pedum timorosus ē: q̄: fm plurimū. vt Aui. interfecit: ⁊ vidi expimentum. ¶ Et si ēt in fluxu sanguis accidit spasmus malum ē q̄. ꝺ inanitione est ⁊ peior oibus. ¶ Et si perueniat singultus mortale: q̄ arguit inanitionem maximaz. ¶ Et alienatio ⁊ permixtio rōmis sunt male: q̄ arguit spiritum animalem fore multū euacuatū. ⁊ nō malum.

Oportet in curatione fluxus sāguinis vt retineatur: deinde curetur vulnus: si fuerit: ⁊ non est polē i eo cuius cā ē fixa siue añs: vt corrodēs ⁊ filia nisi vt retineatur ⁊ auferat cā. oꝫ ergo vt corrosio: aut putrefactio removeatur: aut aliqua alia cā si fuerit. ¶ Et nō ꝫ Auic. q̄ cāe restringētes sunt tres quedā diuertentes: quedam refrenātes: quedā vo locales: cāꝝ diuertentium: quedaz cū cuatione: ⁊ quedā sine cuacuatione: cum cuatione: vt qñ fit flōmia de latere oppositō: vt inde mā diuertatur: tunc flōmia fit stricta ⁊ nullo mō lata. Sine cuacuatione vt qñ ponuntur ventose ignite: aut ligationes ⁊ fricationes fiunt. ¶ Cause refrenātes sunt ingrossantes sanguinem vt lentes risuz iniube citonia ⁊ oēs fructus stiptici q̄ in fluxibus ēt consueuerunt dari. Quedam refrenantes sunt vt stupefacientes: vt aqua frigida proiecta cū cū circa: ⁊ oēs res frigide in excessu ⁊ syncopis propter refrenationem vel refractionē sanguinis infrigidat totū corpus ⁊ removetur fluxus. ¶ Cāe locales sunt multe fm Auic. aliquas tñ ponam ⁊ sufficit. ℙrimus mōus est iste vbi non sit deperditio carnis. Capiantur labia in manibus ⁊ siantur profunde si potest: deinde ponatur puluis cōstrictiuus: ⁊ postea desuper ponantur stuppe balneate in albumine ouī in quo infusi sunt pulueres dicti: ⁊ ligē decēter. Qꝫ autem iste modus sit bonus: pater: q̄ p ipsum iunguntur labia ⁊ infrigidatur locus cum stuppis. G. Auic. ⁊ Theodoricus hunc modum concedunt. Secundus modus completur per bucellationes factas de pilis leporis in albumine ouī: ⁊ puluis constrictus dicendus i fine cap. huius ⁊ ponatur in loco: q̄ in vena vel arteria. stringunt enim sanguinem: q̄ locum opillant. ¶ Tertiꝰ modus per truncationem venē: ⁊ iste modus est conueniens venis profundis ⁊ completur per absciſionē totiꝰ vene. Unde vna pars redit ad intra carnem ⁊ occultatur ⁊ cooperitur a superiacentibus: vt a carne desuper ponātur pulueres dicti inferius quorum ſcte statim ponētur: deinde stuppe: deinde ligentur super locū. ¶ Quartꝰ modus est. qui per ligationem venē: ⁊ fit per hunc modum. exoriatur vena: ⁊ cum vncino trahatur a filo: de sirico ligetur fortiter: deinde medicamen incarnatiuum appo-

natur. Et nota q̄ ab epate infra debes ligare versus partem superiorem: ⁊ ab epate supra debes ligare ptem inferiorem venē: ⁊ dico q̄ semp versus epar ꝺz fieri ligatio venē. ¶ Quintus modus fit per adustionem ⁊ est conueniens venis epatis per corrosionem: ⁊ completur cū ferro calido: aut cum medicina adustiua que cum caliditate hēat stipticitatem: vel cum calcanto vitriolus vstus: non tñ ita cum calce: q̄ non ꝺz stipticitatem: ⁊ ideo escara sua citius cadit alijs: non autem festinetur casus escare: quia ꝓuocaretur nouus fluxus sanguinis peior prioꝛe ratiōe maioris dilatatiōis venē: ⁊ pp hoc dixit Aui. q̄ ꝓcauerūt q̄ fieret cauterium cum ferro vehementer ignito profunde q̄ faciat escaram profundā: cuius casus non est facilis. ⁊ ideo Theodo. summe laudat arsenicum sublimatū: q̄ escaras facit grossas ⁊ durabiles.

¶ Isto notato aliqua documēda in fluxu sanguinis sunt necessaria. ¶ ℙrimū est Ga. ꝯ. terapentice: q̄ in fluxu oi cōfestim apponatur digitus ad os venē: q̄ in vulnere firmes suauiter ⁊ premas non dolorose ⁊ simul retinebis sanguinem ⁊ coagulabis cum. ¶ Scōm est q̄ post oppositionem pulueris constrictiui in oi fluxu. applicent̄ tres vel decem stuppe infuse primo in aceto ⁊ aqua ro. crpſ se super locum ligentur. ¶ Tertium ē q̄ ligentur cū munda de panno ⁊ inuoluas quater super locum stringendo ipsum vulnus: deinde paulatim ad circūferentias relaxando procedas. ⁊ ita replebitur mā ⁊ stringitur vena: vt dixit Aui. ¶ Quartum ē q̄ mēbrum situetur. vt dicit Ga. ⁊ Aui. Si ergo sanguis sursum exierit sursum ipsuz situes. Si ergo deorsum orificium sursum eleues: nō ita fluit sursum sicut deorsum: vt ꝓz considerāti. ¶ Quintuz ē Gali. q̄ ante diem tertium vel quartum non removeat̄ pariēs: ⁊ qñ removeat̄ removeat̄ caute: ⁊ ēt si fuerit necesse humectetur ⁊ removeatur: ⁊ ēt si fuerit necesse apponatur albumen ouī cum oleo rosato agitatum admixtem.

¶ Sextum documentum est vt claudantur oculi patientis: aut stet in loco obscuro: vt non possit videre sanguinē suum neq̄z respiciat res rubeas. Immo dicatur ei q̄ sanguis amplius non fluit: ⁊ ita ꝓfectē virtus naturalis per ꝛiam imaginationem.

¶ Ultimo dicendū est de medicinis constrictiuis quarū prima est Ga. ℞. thuris partē vnā. aloes partem. ʒ. misceantur ⁊ pulueriz̄etur cum albumine ouī: deinde apponantur. ¶ Aliud Aui. et oium. ℞. boli. ar. san. ora. aloes succrotini ptes equales fiat puluis: vt dictum est ⁊ superponatur. ¶ Aliud Bruni ⁊ Ra. ℞. calcis viue sanguinis ora. aloes thuris vitrioli cōbusti. añ. partes equales pulueriz̄entur ⁊ cū albumine ouī et tela aranea incorporentur. ¶ Aliud aliabas. ℞. gallam vstam et proijcias i aceto vini et super arteriam applica. Rogerius in omnibus istis pulueribus apponit consolidam. ¶ Aliud bruni et Aui. ℞. sarcocolle granorum interioꝝ passularum vue sicc mach spōgie marine aduste latteris aduſti sulphuris sorte plūbi oraganti tutie. añ. partes equales: et fiat ex eis puluis et super locum apponatur cū albumine ouī: et pilis leporum. ¶ Aliud Gali. ℞. colcotar. ʒ. r. minuti thuris. ʒ. viij. aloes glutinis sicci. añ. ʒ. iij. arsenici. ʒ. ij. gipsi. ʒ. r. pulueriz̄en̄t et cribellen̄t et super locum apponātur: qñ est mirabile. ¶ Aliud Aui. expertū. ℞. calcis viue vitrioli non combusti. añ. partes equales pili leporis minutim inciſi et ex istis fiat mixtio et super locum ponatur. ¶ Et nota q̄ in istis multū valet modus operādi cū manu et plus valet ꝙz valeant medicine: et si cum manu pulueres notum sciueris apponere non eras: ops ergo vt in volendo istum pul' opari ponas digitos super arteriam et venam: et cum alia manu pulueres super locuz apponas et comprimas cum isto locū in quo ponis pulueres: et apponas super locū: et sic successiue fac donec locus sit repletus puluere.

¶ Inuēio aliq̄ simplicia a doctorib⁹. Et p' dixit Alchi. aq̄ frigida ē bōa illi cui' sanguis exit. ¶ Dixit. et San. ora.

ꝛ elxarabe sistunt sanguinē de oī loco. ℂ Dixit ēt. tele aranee sistūt sanguinē ꝛ rasura cartaꝝ capraꝝ ꝛ cornū earū cōbustoꝝ: ꝛ oia ossa cōbusta ꝛ spāliter bouis. Idem dixit Auī. spōgia adusta sistit sanguinē. ℂ Dia. dixit puluis reubarbari cū albumine oui ꝛ pilis lepoꝝ sistit sanguinē. ℂ Lōstanti. dixit de pētafilone ꝛ acatia: qꝝ ista de oī loco stringunt sanguinem. ℂ Fidelis dixit. cepe scissuꝝ ꝛ sup positū statim fluxū sanguis stringit. ℂ Auī. dixit. folia salvie ꝛ salicis ꝛ virge pastoris emplāta sistunt fluxum sanguinis. ℂ Galle cōbuste extincte iaceto sanguinē sistūt. ℂ Cinis cartaꝝ cōbustaꝝ sistit sanguinē ꝛ ossa combusta ꝛ fimus asini ꝛ tela aranea ꝛ gipsum ꝛ spōgia adusta sanguinē sistūt. ℂ Gal. dixit. cinis lignoꝝ stipticoꝝ sāguinē stringit: ꝛ calx nō extincta ꝛ oēs spēs vitrioli sanguinem sistunt. ℂ Gui. dixit. coriādrum torrefactum sistit sanguinē ꝛ allumē iamenum sm Bartho. ꝛ terra sigillata stringunt sanguinem. ℂ Et nō qꝝ oia valent si vena videatur. Si autem vena non videatur aut ad ipsam attingere non possit: nunc de consilio mei est vt tu capias vitriolum ꝛ di stempera cum alio liquore frigido vt cum succo arantiorum vel granatorum ꝛ proiecias ad intra qñ mirabilez escaram faciet. Respicias tñ neruos ꝛ alia ne impediantur in operationibus suis. rōne ergo liquoris penetrabit virtus sui. s. vitrioli vsqꝫ ad venam ꝛ super eam escarā faciet. ℂ Et si ista non valeant non est remedium nisi cū ferro ignito ꝛ respicias neruum ne ipm comburas.

ℂ De fluxu sanguinis narium. CA. XII.

CUm supertius facta ē mentio de fluxu sāguinis qui ē triplex: qꝝ aut egreditur: qꝝ vena ē incisa: aut a cā corporali: qꝝ a corruptiōe vel putrefactione: aut orificium venarum aperitur: ꝛ de isto non est facta mentio: qꝝ de fluxu sanguinis narium fit mentio. ℂ Fluxus nāqꝫ sanguinis nariuꝫ: aut fit a cā primitiua: aut intrinseca. Si a cā primitiua sp debet restringi. Si a causa intrinseca: aut ē debite facta: ꝛ sic non debet restringi: aut est fluxus hemorragicus: ꝛ tūc debet restringi. ℂ Puluis in restrictione sanguinis est iste. ℞. aloes gallarum pulueris molendini volatilis: thuris sanguinis draconis aluminis zucarini. aā. ʒ. ß. terantur ꝛ cribellentur simul: ꝛ ponantur in albumine oui vel cuꝫ succo solatri vel plantaginis ꝛ cum stuellis facias ex pilis leporis impone. ℂ Aliud. ℞. succum arnoglosse fuliginis furni ꝛ misceantur: deinde pili leporis involuantur ꝛ imponantur in naribus multum valet. ℂ Aliqui ponūt hoc totum super frontem cum balsamant testiculos cū aceto fortissimo vel aqua frigida. ꝛ ponere manus ꝛ pedes i aqua frigidissima multum valet. ℂ Serapio ꝛ rasis dicunt qꝝ si stercus asini ꝛ equi ꝛ porci fuerint combusta vel non cōbusta mixta cū albumine oui multum valet. ℂ Item etiā stercus bouū exiccatum si insufflatur in naribus multum valet: ꝛ removet fluxum sanguinis. Rasis dixit. ℂ Fidelis dixit qꝝ si pēne vel plume galline comburantur ꝛ pulvis ille insufflatur in naribus sedat fluxū sanguinis narium vbicūqꝫ: vel vndecunqꝫ fluit. ℂ Serapio dixit qꝝ cauda agna ponat in naribus: qꝝ stringit sanguinē. ℂ Fidelis dixit: qꝝ si manus patientis sint plene herba sanguinaria herisia pastorum. ꝛ alīq dicunt qꝝ est virga pastoris. Et Guil. de va. ꝛ ēt Simon genuensis qꝝ est corigiola que ēt multum valet visui. ℂ Lassius felix ꝛ fidelis dixerunt in proprio cap. qꝝ si sanguis bois combustus insufflatur in naribus vel alio mō artificialiter ponatur stringit fluxum ꝛ expertum est: ꝛ Robandus dixit qꝝ iste sanguis ponitur loco mumie qñ mumia hēri non pōt. Item nō qꝝ illa que frigida sunt stringunt sanguinem. ℂ Et ex hoc Girardus de solo composuit hanc Retā. ℞. succi plātaginis aque ro. aā. 4. i. 5. aceti. ʒ. i. albuminis duorum ouoꝝ terre sigillate vel argillate. 4. i. misceantur oia ꝛ fiat emplin ꝛ liqdum aliqualr ponatur sup frontem: ꝛ si necessitas fuerit ponat aliquid de oppio: qñ valde sistit ipsum. ℂ Itē si cotus sit infusus in succo plantaginis vl aqua eius in qua fuerint infusi corali rubei ponat in naribus multum vs. ℂ Itē stringit fluxū sanguis cū cauterizātib'. s. cū calce non extincta: sed illud ē nimis periculosum. ℂ Item stringit fluxus sanguis cū diuertentibus sicut cū flōmia diminuta ꝛ stricta: aut cū ventosis super epar vel super splenem sm necessitatem vtatur isto modo istis rebus mispissantibus sanguinem sicut aqua frigida. Vina granatorum aqua berberis ꝛ sumach cū cibarijs conditis cū agresta ꝛ succo limonū ꝛ arāciorum ꝛ vtatur lentibus ꝛ sic de multis alijs.

ℂ De emborissimate. CA. XIII.

QVia Auī. supra fecit mentionē ꝛ nō posuit curā. iō incidentalr cā pono vt opatio ꝛ curatio fluxus sanguinis sit pfectior. ℂ In cura ergo ista p° fiat flōmia diuersiue: aut alie diuersiones cū embrocatione ꝛ ventosis ligamētis: vel balneationes cū aceto. ℂ Et sup locū ponatur b emplin. ℞. ro. balaustiaꝝ corticū granatoꝝ sandaloruꝫ pulvis mirtilloꝝ sarcocolle aloes. aā. ʒ. i. decoquantur cuꝫ aq̄ ro. ꝛ albūmine oui ꝛ ponat sup locū fortiter: ꝛ removeat medicamē vc ʒ. in tertiū diē ꝛ stringat fortiter cum plumaceolis de stupa ꝛ si curat cū talibus medicinis bonū ē. Si āt non curat: sic fiat icisio sup apa. ℂ Albu. dixit in ꝓsili casu. qꝝ sectio sup b apate ē periculosa ꝛ spāliter in inguine ꝛ sub ascellis q̄ppū pōt pp venas magnas illac transeūtes: vt in anatomia vī. modus curatōis talis apatis p incisionem: et spāliter qñ indigemus ē vt scindat cutis sectione sm longitudinē: deinde apices sectionē cū vnguibus donec videas venā ꝛ discoopias eā. deinde itromitte acuꝫ sub ea et fac penetrare ad aliud latus et stringe eā cū filo duplo: et b facias in duobus locis. Deinde pūge locū q ē inter puncta et soluat apa fem ex cruꝫ ipsius sanguis: deinde administra ea q̄ gñant pus donec cadant ligamēta: deide cura illud cū puluere et illis vnguētis ꝙueniētib' donec ad hoc sanet. Et ꝛ ista sint vera vt virus ponere vf in aliū modū possim' obseruare: qꝝ fcā scissionē in emborissimate possim' sup locū ponere pulueres supra dictos et specialiter factos ex calce et vitriolo et pil' leporis vt dixi et iudicio meo hanc mām cōpleret.

ℂ Explicit tractatus quartus de casu et offensione.

Tractatus. V. de vlceribus in vniuersali.

ℂ De diffōne vlceris et diuisione et malignitate. CA. I.

VT dicit Gali vlcus ē solo cōtinuitatis i carne in qua vna vel plures itentiones siue dispōnes sūt q̄ consolidationem impediunt ex qbus. vt dicit Auic. sanies et putredo gñat. ℂ Et predicta diffō satis est bona. solutio continuitatis ponitur pro genere. reliqua ponuntur pro dīa. et in carne ponitur ad dīam ossis corrupti: qꝝ ossa corrupta non sunt vlcera sed putredo: alie aūt particule ponunt ad differentiam vulneris. ℂ Et qbus pz qꝝ vlcera semp sūt cōposita: sed vulnera sunt simplicia. vlcera aūt componuntur cū dispōnibus deꝑ seorsum existere potentibus: vt ex sanie putredine: et sic de aliis: vulnera aūt nō. Et iō ad differentiā istoꝝ vlcera dicūtur composita ad hūc intellectum. et vulnera simplicia dicūtur. ℂ Spēs autē vlceris sm Ḡalia. sermone septimo partis primi libri regalis dispositionis: vt supra scripsit perficiuntur et cōponūtur dīe a tribus potissime. ¶Primo a quibus perficiuntur et componūtur. Secūdo a casibus morbi. Tertio ab accidentibus. Et vt breuiter dicam dicamus qꝝ a duobus solum sumūtur vlcerum species. s. a causis et accidentibus. ℂ A causis sumuntur species vlcerum. quandoqꝫ tñ dicimus vic' virulentum: corrosiuum cancerosum putridū cancrosum fistulosum: et sic de alijs. ℂ Ad accidentibus sumetur species vlcerum quedam que ali-

quo in gradu dimitto: sed in vlceribus inueniunt. s. vlc⁹ discrasiaꝝ dolorosꝝ apostemosꝝ cōtussim cum supflua carne cū duritie cū corruptiōe ossis cū verucibus aut vlcus difficilis cōsolidationis cū proprietate nob occulta.

Cause hoꝝ vlcerꝝ spāliter sūt due. s. affectūs ⁊ cōiuncta. Cāe hoꝝ que sūt affectūs sūt prauitates ⁊ coꝝ nimia ẽxtitas hūoꝝ potētiū corrodē ⁊ corrūpere pticulas corpis q hūores gñant ex malicia mali regimis: aut ex prauitu tot⁹ corpis: aut ex malicia alicuⁱ pricule epatis. vꝫ ⁊ splenis. ℂ Cāe cōtūcte sūt malicia cōplonis introducta in vulneratis pticulis ex cāis dictis añ in vulneribus ⁊ exturis: aut exturis ⁊ pustulis aptis. nā sicut ex formica corrosiua fit vlcus corrosiuū: ita ex carbū culo sordidū. ⁊ ex apostematibus alijs pfundū ⁊ cauerno sum. Et Ga. 4°. terapētice dicit. tres modi dissanabiliū videtur mihi cristere. s. q ad discrasiā subiue carnis ⁊ q ex prauitate ifluētis sanguis. Tertiū. qđ est ex ẽxtitate. ⁊ sequitur in eodē libro. ⁊ aliqñ accidit misceri aliū vcāꝫ. vi spositionū vel oēs simul: ex qb⁹ multe fiūt spēs vlcerum. ℂ Et hꝫ cāe primitiue sint vt dicit Dun⁹. nō hꝫ tñ aduētu prio disrūpēdo carnē samē generare: hꝫ bñ cōsequāt: co qꝝ affectētes ⁊ cōūctas mouere pñt. ℂ Dicit Aui. q⁹ vlcus gñatur ex vulnere ⁊ ab exturis cū frāgūtur ex pustulis. Et hꝫ ex vulnere fiat vlcus: ex vlcere nūqꝫ fit vuln⁹. ⁊ solutio cōtinuitatis in carne qñ facit pus vel samē notatur vlcus: aliter ār nō: ⁊ nō fit samies aliqua de cā nisi qꝝ mā defluat ad mēbrū vel q̄ est in membro cōuerti nō pōt ad nām mēbri ex debilitate eius: vñ generāt samies ⁊ generatur pus: qꝝ illud mēbrū est debile. ⁊ ad mēbrū debile trāsmittūtur supfluitates a toto corpe: vñ in pus vl in virulētū cōuertūtur. aut ẽt generāt samies pp medicinas vel vnguēta: que calide ⁊ hūide cōplonis sūt: sicut sūt medicine maturatiue: eo qꝝ putredo vel samies generāt a calido vel hūido: vt est videre ẽrto membrorū: ⁊ a re vnctuosa: qꝝ res vnctuosa vel hūida regi nō pōt a nā: iō samies generāt. Et ex hoc pꝫ q⁹ samies est hūiditas alterata ⁊ putrefacta generata ex sanguie vel ex carne ꝑrita. ℂ Et sm Ga. quto farma. simpliciꝫ triplex est alteratio. Una fit a calore nāli in cibo laudabili. Alia fit a calore extraneo i nā putrefactibili. Tertia fit a calore mixto i nā mediocri. Scōꝫ prima gñationē generāt nā nutrimētalis. Scōm secūam generāt samies laudabil: vt dī a sanguie vel a carne cōtrita fieri. prio a sanguie: qꝝ vt dicit Aui. sanguis venies ad superficiē vulneꝝ nō pōt ex debilitate mēbri ad nām membri cōuerti: vñ generāt samies. Et ex alijs hūiditatib⁹ curētibus illuc generāt pus: vel sordicies. ex carne cōtusa generāt samies: qꝝ vt hētur de mēte Auicē. in tractatu de cōtusione: gō est cōtusum necesse est putrefieri ⁊ in samiē cōuerti. ⁊ iō qꝝ talia a calore nō possūt regi pternāl: ē subijciūtur. ℂ Nota q⁹ samies sumit duobus modis: vno modo ꝓprie ⁊ ista est alba lenis ⁊ equal⁹ vt dicit Aui. i tractatu de exturis: quare sit albo patuit supius loco nunc dicto: ⁊ ista fit a mēbris: qꝝ ex actione coꝝ in nām talez. Alio mō capit samies. p oi hūiditate extranea extra nām alterata. Et de ista dicit q⁹ quedā est subtil: q̄ dī virus: ⁊ quedā est grossa q̄ dī sordicies. Virulētia ē supfluitas subtil⁹ ex supfluitate humoꝝ aquosoꝝ acqsita seu generata que est dupler. s. calida ⁊ frigida ⁊ ēt rubicūda. Sordicies est supfluitas grossa ex hūiditatibus grossis generata que tripler est: quedā seu ꝑia est spissa icqua ⁊ coagulata alba: quedā nigra: ⁊ istā sepe vidi. Alia sicut fex cinerosa: virulēta ergo idiget exiccatōe. sꝫ sordicies abstersiōe ⁊ iō dicit Ga. 3°. de igenio sanitatis. q⁹ oia vlcera ẽxtūcūqꝫ idigēt exiccatōe ⁊ abstersiōe: qꝝ i eis est aliqua⁹ virulētia: ⁊ aliqua⁹ sordicies. ℂ Hoc notato distinctio vlceruꝫ sic pōt apparētiū. qdā sūt hētia pfunditatē. ⁊ qdā nō. Ulcera aūt habētia pfunditatē sic se hūt: vel q⁹ caro ei⁹ supior est idurata: ⁊ eius orificiū est sicut cāna. ⁊ sic vocatur fistula: aut locus nō ē idurat⁹. ⁊ sic vocant vlcera corrosiua. Et Albu. dicit q⁹ eē vulnus aut apa qđ inueterascit ⁊ antiquāt fit vlcus ⁊ nō cōsolidāt ⁊ emittit pus sem p ⁊ nō abscindit. vocāt aūt fistula i quocūqꝫ mēbro sit. ℂ Alia sūt vlcera q̄ habēt duritiē i pte supion. ⁊ orificiū nō est idurat⁹. ⁊ tūc vocātur vlcera ostracata vel vulnus ostracatū. Nota tamē q⁹ fistula q̄ nō sentit. sed est elōgata a sensu est mala ⁊ difficilis cōsolidatōis. ⁊ quāto plus elōgāt a sensu est difficilioris curc: ⁊ quāto min⁹. tāto facilioris cure. ℂ Fistulaꝝ ergo alia ē equal⁹ ⁊ alia ē oblīq. Et ipsaꝝ quedā termināt ad neruū ⁊ dolet vehemēter qñ tāgit cius fūdū cū tēta ⁊ fotus ledit mēbrū in opatōe motiua sui. ⁊ quādoqꝫ puenit ad ligamētū. ⁊ qñqꝫ puenit ad os. ⁊ i istis nō magnificāt dolor ⁊ qñqꝫ termināt ad venā ⁊ tūc sanguis q egreditē niger. Et aliqñ terminat ad arteriā: ⁊ tūc sāguis ē subalbidus. ⁊ b figū bñ notes qñ fistula terminat ad carnē erit humiditas grossior. ⁊ quādo terminat ad os erit humiditas subtilior. ⁊ ratio coꝝ hētur qꝝ humiditates venētes ad profūdū vlceris vel ad ꝑ fundū fistule. si ad carnē terminātur sunt valde grosse. ratione raritatis pozoꝝ: ⁊ iō samies generāt grossa. si aūt terminat ad os humiditates venētes ad ipsam sunt subtiles. vnde samies que generabitē erit subtilis. Et iō concludo q⁹ quāto vlcus terminat ad locū depressiorē samies vl humiditates crūt subtiliores. Et quāto terminatur ad locum rariorē hūiditas que egredit erit dēsior. ℂ Et in fistula aliquotiēs sunt orificia plura ⁊ tūc dubitat an sit vna fistula vel plures ⁊ aliquotiēs est vnū orificium ⁊ concauitates sunt diuerse ⁊ diuerse terminationes: ⁊ totus hoc cognoscet ex diuersitate substātie samiei ex colore ei⁹ qꝝ si sunt eiusdē substātie ⁊ coloris. vna est fistula vel ad eundē locū vel simlē terminātur si fuerit diuersoꝝ colorum virulētia que egredit. qꝝ fuerit alba ⁊ citrina fistule sunt diuerse termiationis. Et ratio qꝝ samies que egredit ab osse ⁊ ligamēto est subtil. ⁊ per cōsequēs colerica. qe grossa exire nō potcrit ratione dēsitatis pozoꝝ. ergo samies generata erit citrina. ⁊ que generat in vlcere terminato ad carnē erit alba qꝝ hūiditates que egrediūtur sunt albe ⁊ grosse ratione raritatis pozoꝝ. ℂ Et dicit ēt q⁹ vlcera quedā sunt dolorosa ⁊ quedā priuata dolore. Unde vlcus dolorosū est vlcus i quo sensibilitas rei cōtrarie sentitur siue reperit. Et ex hoc pꝫ qd sit vlcus nō dolorosus. ℂ Et dicit q⁹ quedā sūt apostemosa ⁊ q̄dā priuata apatē. Ulcus apostemosum est vlcus in quo est tumor preter nām generatus ex aliquo humore. ℂ Et istoꝝ vlcerū quedam sunt mūda quedā imūda. ⁊ imundoꝝ quedā sūt sordida quedā nō. ⁊ que de vlceribꝫ sordidis. Aliqua sūt putrida. aliqua nō. Ulcus sordidū ⁊ putrefactū dī vlcus qđ sui malicia putrefacit mēbrū dimittēdo viscositatem aut carnem mollē a qua fumus eleuatur fetidus. ℂ Et vlcerum alia sūt ambulatiua ⁊ corrosiua alia sūt mollia. Ulcus ambulatiuū ⁊ corrosiuū dicit vlcus qđ sui malicia ⁊ acuitate emittēdo virulētiā mēbra mordificādo cōsumit ⁊ destruit. ⁊ mollia sunt de faciētibus cadere pilos eo qꝝ ratione sue hūiditatis cātur putredo vnde cadunt pili. ⁊ ex hoc pꝫ q⁹ vlcera mollia sunt illa in quib⁹ caro tendit ad laritatem ⁊ mollitē. in supfluo tamē mollitie phibet generatio pilorum vt ostensū est a Gal. in secūdo de complexionibus. que aūt sunt vlcera calida ⁊ frigida pꝫ. ℂ Et dicitur etiā q⁹ vlcerum quedā sunt putrida. ⁊ quedā corrosiua ⁊ quedā ambulatiua. Et nota q⁹ putrefactio est ꝑ ter corrosionem. q⁹ si fuerit: crūt ambe ambulatiue ⁊ fortasse corrodentes illud qđ continuatur ei ꝓpter acuitatez suam ablqꝫ putrefactione ⁊ nō est ei febris. Uerū cū multiplicatur ambulatio ⁊ putrefactio nō sequitur ab eis febris. hꝫ hic posse esse dubiū. Utrū humor colericus solo quāto peccans possit febrem facere ẽ solutionē vide secundo de differētijs. a Gēili⁹ a Thoma de garbo. licz tamē quot fuerint doc. tot fuerūt opiniōes. ℂ Notare tamen debes q⁹ differētia est inter vlcus putrefactū ambulatiuum ⁊ corrosiuū. Putrefactiēs est illud qđ corrūpit

spirimm in membro cristentē ⁊ complerionem.⁊ tunc humiditas ullius membri non regulatur: sed putrefit membrum. Et er hoc patz quid sit putrefactio. Corrodens dī esse illud qō quidem ꝓpter acuitatem quā habet resoluit humidū mēbri: sic q; ꝓpterea resolutionē humidi membri minuitur de substātia carnis ⁊ ipm vlcerat. Illud aūt q; facit perambulationē in mēbro facit ꝓpter sūi acuitatem ⁊ subtilitatē ꝓpter quā perambulat in mēbro: ita q; mēbro facit venire separationē in cōtinuitatē ipsius pluritmi numeri: ⁊ sinus iordinati ⁊ pauce ēqlitatis. Unde nulla ustaz solutionū est sensibilis singulariter.⁊ tō perambulatio in mēbro nō est solutio cōtinui manifesta: sed insensibilis ⁊ occulta ēqlē solutionē cōtinui facit illud q; mordicat ⁊ facit pruritum. sed in corrosione est solutio continui sensibilis ⁊ manifesta. Et ideo nota bene q; quando humor est mordicatiuus multe subtilitatis tūc in mēbro fit perambulatio absq; corrosione: ex quo patz differēcia inter vlcus putridū corrosiuū ⁊ perambulatiuū: ⁊ nō ecōtrario.⁊ hoc ꝓz de mēte Aui. in ca. de formica. vbi dicit quedā est spēs formicarū que é ambulatiua ⁊ corrosiua.

Postq̄ facta est mentio de speciebus viceris: fiēda est mentio de malignitate coz. Ulcera ergo dura ⁊ incipiēcia tre versus viriditatē ⁊ nigredinē sunt mala q; arguimus ex isto mortificationē caloris nālis. ergo malum. ¶ Et vlcera frigida sunt mollia alba: ⁊ quefcēcia sunt ꝓpter medicinas calidas: q; ex illis inuātur. ¶ Et vlcera calida declināt ad rubedinem. declaratur autē frigore: q; ex isto inuātur: q; omnis imoderata discrasia leditur a suo simili ⁊ inuatur a suo contrario. ¶ Dicitur secūdo tegm.⁊ quādo in vlceribus malis assōciatur color corporis malus: sicut albus rubeus vel citrinus: tunc illud est significās super complerionē malam ipsius sanguinis. Cum ergo venit ad superficiē vlcerum in carnē non cōuertitur: sed in samē: quare est difficilis consolidationis. ¶ Et vlcera quoz basis acuta est in mēbro supfluitates. ex quibus fiāt sunt acute.⁊ tales in loco sum apte facere pruritū siue acuitatē. ¶ Et vlcerum: quorum basis est lata in mēbro humores ex quib⁹ fiunt sunt grossi ⁊ albi ⁊ ustoū complerriones sunt frigide ⁊ sūt sine pruritu. ¶ Ulcera etiā generata ex successione egritudinum: q; per vā crisis etiā sunt mala. q; nā illuc trās mittit totū rcliduū materie que ꝓio malū faciebat. ¶ Et vlcera etiā in quibus cadūt pili sunt mala. q; arguimus nimiā būiditatē: que nō regulatē a nā. q; putrefit ⁊ cadūt pili.⁊ dicitur in ca. de signis mortis. in secūdo ꝓnosticorum. insunt hmōi apostemata ⁊ vlcera lęsa ⁊ destruitur eius ratio:⁊ moritur.⁊ hoc est vez de apāte existēte p vīā crisis. cum aūt diminuitē destruitur ratio ⁊ moritur: quia mā que erat ad extra trālimissa currit ad intra:⁊ ista mēbra intrinseca querit quare moritur. ¶ Cum videris etiā vlcera projcere:⁊ cōsequēter videris ipsa crescere arguas mortē. ¶ Alcbi. in istis duobus canonibus: ⁊ signis ꝓnotatis vt ꝓz de mēte Ga. secūdo ꝓnosticoz. ¶ Et malignorum etiā vlcerū quedā sūt difficilis cōsolidatiōis vt illa que obtinēt supfluitatibus malignis corpis: aut regimine malo ⁊ corrupto. ¶ Et vlcera que sequūtur pustulas malas sunt mala: q; mā ipsoū est mala:⁊ venenosa. ¶ Et nota q; putrefactio ⁊ ambulatio arguit malignitatem vlcez. ꝓz ex causis dictis: cū posui differētiā iter ista. ⁊ illic vide. ¶ Et melliores significatōes significātes dispositionē vlcerū sūt cū successiōe coz samies alba fit.⁊ tō q; nō ḡnatur nisi ex ope nāe: ergo bonū: q; mām illuc currēte nā supat.⁊ quare samies est alba: vt ꝓz de mēte Ga. secūdo ⁊ vltimo cōmēto: vt dcm̄ é supius. ¶ Quare vult nobis insinuare duo Aui. in ca parte in qua dicit. vlcera que faciunt accidere spasmū vnū est que sūt vlcera timorosa ratione malitie ⁊ pessimitatis ipsoū:⁊ cum hoc vult ostendere que sūt timorosa ⁊ suspecta tō mēbroz i quibus fiunt talia vlcera. ¶ Ulcera timorosa ⁊ suspecta ex pessimitate ⁊ malicia coz sunt vlcera putrefactiua sero-pbuiosa corrosiua cancrosa: ⁊ vlcera alegeromati.i.ꝓbi qui talia curabāt:⁊ que coz cursu currūt. ¶ Ulcera etiaz molesta rōne mēbroz in quibus fiūt: sunt vlcera que fiunt in mēbro ad qō spasmus apns est cōsequi aut ꝓmixtio rōnis: aut accidens aliud malū: ꝓpter qō timeē de morte sicut sunt vlcera frigida in mēbris neruosis. sicut in pte inferiori anteriori ⁊ posteriori ⁊ in alijs locis neruosis sicut sunt lacerti ⁊ capita coz ⁊ specialiter in pte posteriori: in qua est timor maior ratione pluralitatis neruorum ⁊ ligamētoz principalū mēbroz ꝑm Auic. ¶ Et significatio p quā cognoscimus cōtinuitatē ⁊ rectificationem istorum vlcez ⁊ malitias ⁊ timorē mortis in eis. ista aūt signa sunt duo: vnū est qō sumitē a samie. Nā qñ é generatio samei:⁊ cōtinuatio ipsius laudabilis est signū bonum q; est signū q; talia vlcera rectificātur.⁊ tūc nō est timor de aliquo accidēte. ¶ Aliud é signū sumptū ab apāte vel timore existēte in ꝓbus adiacēribus vlceri: nā qñ apparet est signū bonū si sit pleuerās: quādo āt in vlceribus istis nō apparet tumor: imo remanēt cruda ⁊ idigesta: neq; in ꝓbus circūadiacēribus apparet. imo apparent labia dtumefacta tūc timere debes de spasmo. Si tumor apparet ⁊ subito disparcat timor erit: aut etiā expectabis spasmū aut ꝓmixtionē rōnis aut mortē. Unde patere pōt q; si tumor vel samies disparcat q; mā ista ḡrit interiora:⁊ a nā nō regulatē. vnde sequūtur predicta accidentia. Si samies laudabilis appareat signū est q; mā regulatur.⁊ nō querit interiora ⁊ nō sequūtur accidentia:⁊ verba ista sunt Ipo. 4. particula apho. Quibuscūq; tumores in vulneribus apparēt nō valde spasmātur vbi sanantur: bis vō disparētibus repete quibusdā cē.⁊ itelligitur hoc de apostemate aduemēte in locis valde neruosis:⁊ hoc vez nisi tumor sit valde magnus.⁊ hoc est q; dicit Aui. nisi res ptrāsierit terminū: q; si fuerit multe quātitatis: nō solū generatē apa. sed etiā dispergitē ad intra ⁊ fit spasmus.⁊ Ipo. in aphorismo allegato dicit. nō valde spasmatur ⁊ declarationē illius vide a Ga. in cōmento illius aphorismi.⁊ cōsequēter dicit Aui. si vlcera accidunt in mēbris venosis tumor est de cursu sanguinis: et clarum est. ¶ Et si acciderit imediate iferior extensio: q; immediate miraeb: quia ibi sunt multe vene sequitur iste flurus sanguinis. Aliqui dicūt. accidit flurus sanguinis per inferiora: q; materia que debz fluere ad extra fluit ad cpar ⁊ intestina:⁊ tō causatur flurus:⁊ in isto casu timeē permixtio ratiōis.⁊ hoc est: q; ista materia debet exire ad extra per neruos sic terminātes: ideo sequitur pleuresis ⁊ sanguinis ⁊ sputū sanguinis:⁊ hoc totuz declaratur in li. tertio.⁊ timeē etiā pmixtio rōnis: oia ista nota sūt. ideo ea non declaro nisi isto modo: quia aut illa materia habet ingressum: aut ad partem superiorem:⁊ sic causatur spasmus ⁊ permixtio rationis: aut ad ptes inferiores ⁊ sic causatur flurus: aut habet regressum ad ptes mediastas.⁊ tunc causatur sputū vel pleuresis vel samositas.

¶ De difficultate cōsolidatōis vlcerū. CA. .II.

Sequitur modo de cognitione vlcerum facilis ⁊ difficilis cō solidationis ⁊ curationis.⁊ dico q; si in vlcere aliquo ceciderint pili ⁊ oriantur consequēter signum bonum est.⁊ causa est: q; pili nō cadunt nisi ꝓpter magnam humiditatem.⁊ malam corrumpentem radicem piloz. Si ergo pili renascunē arguitur cōsumptio illius humiditatis. ¶ Et nota q; corpora susceptiua curationis vlcerus sunt illa que sunt melioris complerionis ⁊ pauciorris humiditatis superflue.⁊ cum bonitate digestionis ⁊ regiminis:⁊ hoc est ita clarū q; alio modo non declaro. ¶ Ulcera autem que sūt multe humiditatis aut siccitatis sunt tarde susciptentia rectificationem:⁊ ratio quia nimia humiditas prohibet generationem carnis ⁊ etiam nimia siccitas.⁊ ꝓpter hoc corpora senum sunt difficilis consolidationis. quia humiditas naturalis deficit in eis ex qua generatur caro ⁊ consi

sequenter corpora puerorum: quia superfluit multa humi
di as: & propter hoc corpora idropicorum sunt difficilis
cōsolidatiōis si vlcerent. Et in pgnātibus vlcera sūt dif
ficilis ꝓsolidatiōis si vlcerent propter retentionem humi
ditatis superflue.

¶ Declarant modo q̄dā accidentia q̄ accidunt vlceri. Et
dico primo q̄ multotiēs sanant vlcera: deinde iterato re
cedunt. & rō est: q̄n generat caro ante mūdificationem:
cū ergo remanet superfluitas nō bene euacuata: oz necessa
rio vel secūdario vt locus aperiat. ¶ Et assignat. Scōa
cā ab aui. q̄ multotiēs pp fortē medicinā exiccantem hu
miditatē vlcez que ex ꝓfundo veniebat & modo nō venit
& partes vlceris sunt quasi mūde putat q̄ vlcera sint q̄si
sanata sicut accidit in fistulis. Sed q̄ malicia est in carne
vel in mēbro unpressa remota nō est immo remāsit: & ac
cidit postea per quālibet leuem cām q̄ ptes que vnite nō
erant rescindunt: & nūc redit vlcus sicut prius ꝓpter pu
trefactionē: quā facit separat partes & distinguit abinul
cem. ¶ Et nota q̄ in quibusdam vlceribus generat caro
mala ꝓpter approximationē medicine generatiue carnis
ante mundificationē in vlceribus que antiqua sunt pro
pter antiquitatē peruenit ad corruptionē ossis: & nō pos
sumus remouere vlcera illa nisi os remoueat necesse est
cicatricē ꝓcauā remanere. & aphorismi Ipo. sexta ꝓticula.
Vlcera quecūq; annua sunt necesse est os amitti & cica
trices ꝓcauas fieri. Et rō assignat: q̄ ossa sustinent mu
sculos & carnē: cū remouent ossa labia cadunt: & tunc ne
cesse est cicatricē cōcauā remanere. ¶ Et assignat alia cā
in alijs vlceribus: q̄ loco ossis vt dicit gali. tertio tegni:
generat potus sarcotides tempore modo precedēte & ipo
existente iam exiccato remanet cicatrix concaua: & ex hoc
ꝓz quanto plus de osse remouet tanto cicatrix remanet
maior vt est videre in factura cranei: in qua frustra ossis
tolluntur. ¶ Et vlcera melācolica sunt: que habēt carnez
scirrotica & indurata vsq; ad os & nō sanātur nisi caro re
moueatur vsq; ad ossa sana: & tunc cicatrix remanet con
cauа. ¶ Nota etiā q̄ vlcera efficiūtur difficilis cōsolida
tionis ꝓpter debilitatem virtutis: que nō est nisi propter
malam complexionem: que est instrumentum cuius virtu
tis: aut propter malignam sanguinis que est duplex. ſ. rō
ne qualitatis eius aut quantitatis: & vtroq; modo impe
dit consolidationem vt est notum: in qualitate cognosci
tur peccatum eius per colorem: vel ex colore .ſ. corporis
albo cinericio pallido citrino plūbeo lacteo: & sic de alijs
quare dispositio epatis est mala. In quantitate cognosci
tur: quia nimis additur de sanguine in loco: aut parum:
quare impeditur consolidatio. ¶ Et nota q̄ si fuerit vl
cus clarum & mundum & preparans ad escaraz: q̄ ad ci
catrizationem & nō consolidatur: tunc arguis q̄ hoc totū
pruenit ex paucitate sanguinis. ¶ Et vlcera sunt difficilis
consolidationis que sunt vlcera dura: cuius duricies ap
paret in labijs aut circa ea. ¶ Et vlcera etiam que acci
dunt in locis ad que terminantur vene late sunt difficilis
consolidationis eo q̄ ad locum semper transeunt superflui
tates ꝓhibentes consolidationem. ¶ Et vlcera etiam que
sic se habēt q̄ locus in quo sunt est tenebrosus aut niger
aut viridis sunt difficilis consolidationis. eo q̄ sanguis
sibi corruptus est & caro mala. ¶ Et vlcera etiam que fi
guram habent rotundam sunt difficilis consolidationis
& ratio est: quia consolidatio fit per vnionem partium.
quanto ergo partes distant magis vniuntur. Cum ergo
in figura rotunda magis distent: videtur quod minus de
beant vniri: & sic tardius consolidari videntur. ¶ Et ali
qua vlcera sunt interficientia infantes propter vehemen
tiam doloris. & ratio: quia corpora infantium sunt reso
ludiliora q̄ corpora aliorum: quia spiritus sunt subtilio
res. igitur cuius sequitur casus virtutis: & mors.

¶ De exiccatione vlcerum & cura eorum & accidentiū eis
contingentiū. CA. .III.

SCias q̄ oia vlcera indigēt exiccatio
ne quadā preter vlcera fcā
et attritione lacertoz & ipsoz cōtusione: ista
enī vt dictum est in primis indigent vt mol
lificētur. In isto aūt canone posito ab Aui.
nobis insinuatur q̄ generalis indicatio curatiua vlceris
sumitur ab exiccatione ex quo ꝓz q̄ medicine que debent
approximari vlceri vt vlcus est debēt esse sicce. & ratio ē
quia in omni vlcere tangitur quedā humiditas que pbi
bet consolidationē in vlcere: vt ergo fiat consolidatio: oz
exiccare ipsam. ¶ Et quo ꝓz q̄ principal' intētio vlcerū
curatiua est partes dissolutas cōsolidare: ls tamē in ope
re prima sit exiccare deinde venire: q̄ ad deficcationē se
quitur vnitio: & ls in omni vlcere cōueniāt sicca nō cōue
niunt sicca: q̄ malā cōplexionē in corpe existentē remo
uent: sed q̄ remouent aliquātum humiditatem in vlcere
pbibentē cōsolidationē nō inducētē tamē malā cōplexio
nem hūdā. ¶ Sed dubitat: q̄ Aui. nō dixit q̄ oia vlce
ra indigēt absterſiōe quadā sicut dixit exiccatōe: cū dictū
sit supius in principijs ca. & est sermo Ga. in tertio. de in
genio sanitatis & in vlcere generat duplex hūiditas vna
subtilis & alia grossa. subtilis indiget exiccatione & gros
sa absterſiōe. ¶ Respōdetur q̄ oia vlcera indigent exic
catione nō dixit absterſiōe. Mā hic Aui. loquebat de ite
ratione vli: que est ad vlcera inquātū vlcus est solutio con
tinuitatis: nūc autez exiccatio est magis vlis & generalis
q̄z absterſio. licz enī generet ista duplex humiditas. iquā
tum ergo insāt superfluitates superflue indicāt deficcari de
bere. sed nō idicāt nisi vna istaz deberet absterſi. & patz.
¶ Alia cā est q̄ Aui. loquit de intentōe curatiua que ge
neralis est solutio cōtinuitatis capiēdo solutionē cā ꝓ vl
cere q̄z ꝓ vulnere: q̄ ergo exiccatio est cōueniēs vlce
ri & vulneri: vt ꝓz ex dictis & absterſio nō est cōueniēs ni
si vlceri. Hinc est q̄ dixit oia vlcera indigēt exiccatiōe &
nō absterſiōe. ¶ Et notare debes q̄ Aui. signāter dixit.
q̄ oia vlcera indigēt exiccatione quadā: vt ostēderet no
bis q̄ vlcera idigēt exiccatōe alia maiori exiccatōe. & alia
minori. Secūdū ergo cōplexiones māles alīs nāles mēbri
variantur & secūdū q̄ est necessaria maior vel minor exic
catio: vt est notum. ¶ Circa illud qđ dicit fcā ex cōtusiōe
est notū q̄ oē vlcus idiget exiccatōe. sed q̄ vlceri aliquā
do cōiungitur aliqua dispositio secum. sicut gratia exem
pli cōtusio hinc est q̄ rōne huius ipsa aliquotiens idicat
de contrario vlceri. vlcus idicat de exiccatōe. Inquantū
autem secum coniungitur contusio idicat de humectatio
ne. q̄ vt ꝓz quarto de ingenio sanitatis. Oē contusum ne
cesse est putrefieri & ifamē conuerti putrefactio & sanatio
habet fieri per humida. ¶ Secūda cā est: q̄ eāe que mol
lificant & humectant sunt maxime sedatiue doloris & re
solutiue humoris contusi & contriti. In hoc autē loco oz
considerare de cōtusione & attritōe: vt consideratum fuit
in tractatu de contusione. & sic ꝓz q̄ cōtusio est accidens
coniunctū cuz vlcere q̄ idicat oppositū vlceris ꝓz hoc: q̄
cum vlcere sepe cōiūgitur male cōplexiones sicce. Illa er
go idicat de sui remotiōe tanq̄z res ꝓter nālis: q̄ ois ta
lis indicat de sui remotiōe: & cū indicat hoc nisi ꝓpter sui
contrarium. & per consequēs aliqua sūt vlcera que idicāt
de humectatione. nō tamē iquātū sunt vlcera: sed q̄ iun
gitur secum illa talis dispositio. ¶ Dixit etiā Aui. indiget
quādoq; dispositōibus alijs ꝓ quo notes q̄ vlceri qñq;
cōiūgitur sordicies: ꝓpter quā idicat q̄ vehemēs oz fie
ri absterſio & in vlcere in quo est mala cōplexio calida idi
catur q̄ ista debeat remoueri cū frigidis. iste sunt indica
tiōes q̄ sumūtur a rebus iūctis cuz vlcere. ¶ Istaz dispo
sitionum que coniūgūtur cum vlcere quedā sunt que cuz
vlcere possūt curari sicut si cū vlcere iūgatur mala cōple
xio calida. ego possiz remouere cū frigidis & exiccare lo
cum cū siccis. frigida ergo & sicca hoc faciūt. Quedā sūt
que nō pūt remoueri cū vlcere. ſs debēt remoueri cuz re
mouēribus ꝓpijs sicut si cū vlcere iūgat fluxus hūoꝝ.

¶Primo phibemus fluxus humoz: deinde curamus vlcus. ⁊ ex hoc pz expositio ⁊ ⁊ Aui. ℂ Et subdit Aui. q̄ quāto vlcera sūt pfunda idigēt maiori exiccatiōe: ⁊ pz q̄ ad locū plures humiditates currūt: etiā q̄ debent humiditates que sunt in pfundo exiccari: hoc aūt nō potest fieri nisi a forti medicina. ℂ ¶Posuit etiā Aui. aliū canonez in quo valde cōfide arc opz etiā q̄ fortasse est necesse suere locū. ¶Dico quo nota q̄ si vulnus fuerit latius: ⁊ nō p fundū sicut si a costis eēnt illi musculi sepati superiores: ⁊ cū hoc superfluitates nō essent multe nō possimus suere q̄ rōne paucitatis humiditatis supfluę citius locus ⁊ cicatrizatur ⁊ fui expressus in vno qui hz multos musculos a costis sepatos: ⁊ raro tamē accidit iste casus. Si tamē locus fuerit strictus nullo mō suimus. Si aūt latū fuerit vuln⁹ ⁊ pfundū: ⁊ cū hoc humiditas pauca: nō debes suere. sed debes partes adinuicē unire ⁊ cū ligatura manutenere. ⁊ nota q̄ iste modus utilitatē magnaz tibi faciet in vlceribus multis. Si aūt in hoc casu humiditates essent multe nō sis ausus incarnare nisi cū cautela: ne pars superior incarnetur ⁊ pars inferior nō: ⁊ tunc necesse est scindere puncta: ⁊ locuz de nouo aperire. ⁊ nota q̄ illa sūt vlcera in quibus est modica deperditio carnis. ℂ Si autem multa deperditio carnis eēt: nō posset fieri aliquo mō bona incarnatio. ⁊ nō considera bene si sit necesse suere bene aut sit necesse partē cū parte retinere ⁊ manutenere. ⁊ dico hoc notanē q̄ nō oia bona q̄ accidūt vlceri possūt seri bi: ideo ex te cōsidera multa. ℂ Et debes scire q̄ medicine cōueniētes vlceribus istis pfundis debēt esse liquide ut possint melius ad locum penetrare. ⁊ magister Thomas de pigão hoc totū faciebat cū aquis distillatis. ponebat ergo res exiccantes in alembico ⁊ distillabat cū liquore si bi apparente ⁊ ponebat in loco. Alij ut Dinus . faciunt istas res bulire: ⁊ bulitarā illā apponunt: ⁊ cū hoc tamē opz q̄ iste medicine sint vincētes humiditatē in profundo vlceris existentē. aliter non fieret exiccatio: ⁊ cum hoc est necesse aliquotiēs ut iste medicine permiscentur cum aliquo liquore ut efficiātur magis viscose ⁊ magis adherentes loco. Unde plus miscetur cum cera ⁊ oleo ut melius adhereat loco per hunc modū. virtus enim permanet melius ad profundū ⁊ pfundius penetrat: hanc sentētiaz haberis quarta primi secūdo cap. in fine. ℂ Et multotiens est medicina vehemētis operationis ut pmutādo cōplexionē si ppter sui subtilitatē nō remanet donec suā p ficiat operationem. ⁊ est ergo necesse aliquotiēs pmiscere aliquid q̄ ipm inspisset ⁊ retinet sicut cū oleo de balsamo admiscemus cerā. ℂ Et nota q̄ sicut dicit Aui. ligatura fit per tres modos dictos in ca. de ligatura ⁊ hic nō recapitulo. oz ergo ut ligatura nō sit dolorosa: sed debes incipere a parte patiēte ⁊ sanā cōsequēter possidere ut fit in fracturis: talis ergo ligatura stringit meatus ⁊ phibet materiā ad locū transire: ppter q̄ in istis op⁹ōibus p hibeas apationē quantū potes: q̄si nō est possibile q̄ cū apate vlcus curetur: ut dictū est satis in cap. de vlceib⁹. ⁊ si nō esset possibile ut cures ipm vlcus sis occupat⁹ cuz apate ⁊ cures ipsum cū obseruatis vlceris ⁊ curato apate cures vlcus fm necessitatem eius.

In cura omniuz dicendoz istoz quatuo: debes habere intētiōes. ¶Prima est vitā ordinare. Secūda est māz antecedētē euacuare. Tertia est di spositiones rectificare. s. accidētia secū cōiuncta removere. Quarta est reliquā dispositionem corrigere.

ℂ ¶Prima intentio cōpletur cū cibariis ⁊ bonis ⁊ bono vino que omnia bonum sanguinez generāt ex quo sequitur bona ⁊ cita generatio carnis.

ℂ Secunda intētio cōplenr cum euacuatōibus factis cū flobotomia vel cum diuersiōe vel cū medicina soluriua secundū necessitatē omniū istoz: ⁊ tu ex te cōsidera. q̄ difficile esset oīa narrare ⁊ scribere: ⁊ quo fiat diuersio ⁊ phibitio humoz satis dictū fuit in tractatu de apostemat⁹ ⁊ oīa ista in principio vlceris cum occurris debes considerare: ⁊ isto neglecto cura est nulla.

ℂ Tertia intētio cōpletur scōm necessitates accidentium que secum cōiunguntur ⁊ scōm naturam eozum.

Cura vlceris apostemosi in curādo vl⁹ dicit Aui. q̄ opz vt tu phibeas ne fiat apa: q̄si non est possibile cū apate vt tu cures vl⁹: ideo cura ipz curatio ne sua: tamē cū obseruatōe vlceris. ℂ Et p cura hui⁹ recurre ad illa q̄ dcā sunt in ca. de vlceib⁹ ⁊ apatib⁹: q: cura eius illic fuit posita ⁊ narrata: iō hic non recapitulo. ⁊ subdit Aui. q̄ q̄si corrūpit aliqd: qō fit i circuitu vlceris. q: nigrū fit aut viride tūc cura ipz ⁊ removeas talē nigredinē ⁊ viriditatē cū scalpelatiōe ⁊ exiccatōe sanguis cum vētosis vel sanguisugis: deinde appone spōgiā siccā: postea mediocriter exiccatā: ⁊ postea medicinā exiccantez.

Cura vlceris puri. Si videris vlcus fore puruz: q: nō sit aliqō accidēs iunctū secuz: tūc oz vt tu cōsideres in primis si aliqd a corpe effundit cures ipz secundū necessitatē sui. ℂ Si mā fuit ad locū aut cum flobotomia aut cū solutiuis vētris aut vomitu: aut cum aliquo alio: deinde locum consolides: ⁊ illa est cura.

Cura ossis corrupti ⁊ si in vlceribus fuerit os corruptum nō prepares te ad extrahēdum ipsuz violenter: sed fac illud qō dictū est in cap. ossiū: ⁊ in fine cap. ppriū de extractione ossis. ⁊ capitulo faciā de illo ille dimitto. ℂ Et consequēter Aui. seu tertia ponit primū q̄ orificium sit apertuz ut sanies possit exire ne causetur fistula: ⁊ scindere est utile: si opz fm q̄ sanies sit mundificata ⁊ remota fm necessitatem sui. Tertium consequenter q̄ hoc facto consolidetur locus. ⁊ si inueneris vlcus mundū equale qō nō habeat profunditatē: tunc cōuenit cōsolidatio cū eo qō nō hz mordicatōez. ⁊ canō clarus est. ⁊ pz ex sequēti. In sordidis vo est necesse abstergens mordicās ⁊ in primis cumulāter idiget mordicatōe ppter sordiciē. ⁊ mēbrū nō sentit in principio rōne nimie quātitatis sordiciei: ⁊ consequenter ne ad apa deueniat ¶datur illud qō est leuioris mordicatōis: ⁊ est notus canon. ⁊ debet fieri donec videatur nascētia carnis: ⁊ in oibus istis cane ne iducas dolorē quātū tibi est possibile . ⁊ spāliter si in loco fuerit mala cōplexio calida.

Cura generalis oium vlcerum . ⁊ sūme notare debes: q̄ si cū vlcere cōiungat aliqua dispositio alia: ⁊ aliqō aliud accidēs tūc prio cures dispōnē istā aliter aūt vlcera nunq̄z consolidarētur. imo nō erit tibi possibile: nisi illa prio removeantur: ⁊ multotiēs sufficit i vlceribus rectificatio sola male complōnis.

Cura vlceris cum carne addita. ⁊ fortasse oriē caro mala: quare ē necessariū ut corrodat cū medicamine acuto: ⁊ limat de fortis cū ifrigidātib⁹: deinde removeat escara ⁊ curet. ⁊ q̄ sūt medicie removētes carnem malam supra dictū est. ⁊ iō recurre ad cap. ppriuum in tractatu de vulneribus.

Cura vulnerum cū dolore. Ga. per totum: clamat q̄ nihil magis eracuit q̄z rez dolor. ⁊ cuz impedit virtutem: non q̄ ipsam prosternat: sed q̄ impedit rectam operationem. ⁊ ideo precipit Aui. q̄ in vlceribus dolorosis: que sunt vehementis doloris: ut sis occupatus in primis in sedando dolorem: ⁊ illud fit cum mollitiuis que tu proculdubio scis. ⁊ quāuis ista sint contraria vlceri: verūtamen nisi sedetur dolor nō curatur vl⁹. ℂ Et capitulum habuistis de medicis sedantibus dolorem. quare non recapitulo. ut pz p Gal. ferro de simpli. medicina. ⁊ idē ponit Serapio medicine sedantes dolorē ⁊ iste sedant dolorē proprie que removens dolorē iquantum dolor. Alie sunt removentes dolorem . q̄ removēt causam doloris. vnde si dolor fit a causa calida removetur cum frigidis. ⁊ si sit a causa frigida removetur cū calidis. ℂ Et itez sedantes dolorē sunt duplices: q̄dā sedāt dolorē nō ppric: hz priuāt mēbra a sensu rōne cui⁹ nō sentiunt dolor. Quedā sunt q̄ sedāt dolorē. q̄ fortificāt calorem naturalem. ex cuius fortificatiōe mēbrum magis re-

pugnat rei nociue. ⁊ ideo sedatur dolor. ℂ Et nota q̄ vlcera sordida idigent vt mūdificētur. ⁊ sunt illa quoꝝ humiditas ē plurima. ⁊ fortasse mūdificatur cū melle: ⁊ fortasse cū vnguēto: q̄ cū vnguēto apostoloꝝ vel cū vnguē to viridi: vel cū puluerib⁹: ⁊ nō est possibile vt mūdificatio fiat bona cū puluerib⁹: si cōcauitas fuerit ꝓfunda: ꝙre primo mūdificeᷓ. deide removcatur caromata vt dictum est: ⁊ limatur de foris cū ifrigidātibus. ℂ Et scire debes q̄ alique medicine sunt carnis generatiue in aliquo loco ⁊ in aliquo loco nō: q̄ sūt corrosiue. ⁊ scitū ē illud ex his que dicta sūt in cap. de medicis generātibus carnē: q̄m medicina vna potest cē sicca in ꝓmo vni ⁊ alteri in tertio: quare sequitur ꝓpositū ex habitis. ⁊ per hoc ꝑz q̄ aliqua medicina in vno generabit carnē ⁊ in alio humiditatē. q̄ respectu vnius erit sicca in ꝓmo: ⁊ respectu alterius corporis erit humida. Quare dixit Aui. q̄ opꝫ medicamē illud cōfortetur. i. temperetᷓ cū medicamie alio secū ꝑmixtio ꝑ hunc modū. vnde si medicina fuerit abstersiua ⁊ volum⁹ ipsaꝝ nimis abstergere debemus approximare paꝝ de ea aut debemus ꝑmiscere secū de re vnctuosa. vel de alia re opposita. Unde quādo volumus diminuere virtutes: aliquantis paꝝ ponimus: aut secū ꝑmiscem⁹ de bolo armeno ⁊ si sint alij plures ꝑmiscem⁹ secū oleū ⁊ cerā: ⁊ facim⁹ vnguentū. Itē etiā si medicia vna nimis exicecaret debem⁹ secū ꝑmiscere de humiditatibus ꝑm necessitatē ꝑmixtionis ⁊ nām ꝓplentionis ⁊ vlceris. ⁊ ita etiā si medicine fuerint nimis humide nos debem⁹ approximare res siccas intēsas vel remissas ꝑm necessitatē loci: aut etiā pondus minuantur. ℂ Et sūm opere debes notare q̄ anteq̄ꝫ ꝑmutetur medicamen dimittatur ꝑ tres dies anteq̄ꝫ re ꝑmutes ad aliq̄d aliud medicamen: q̄ virtus eius nō poterit manifestari in paucis diebus. quare permittaᷓ operari per tres dies mutādo ⁊ remutādo bis aut ter: aut semel i die ꝑm necessitatē. ℂ Et oꝫ vt ab vlceribus elōgeᷓ oleuꝫ: q̄m oleū iquātū oleū nocet vlceri: eo q̄ humiduꝫ est. Ulcera aūt nō indigēt nisi siccitate iquātū vlcera. ⁊ si oleū fuerit necessariū tūc olea sicca ⁊ stiptica cōueniūt: vt oleū mirtinum ro. ⁊ sic de alijs: q̄ ista sunt stiptica ⁊ sicca. ℂ Et cū vlcus est in mēbro sensibili phibeas quantū potes ne approximētur res dolorē causantes: q̄ dolor ꝑterrit virtutem. ⁊ causat apata. In illo aūt q̄ est pauci sensus nō abstinecas a medicia necessaria: q̄m nō ē timor de alīq̄ re q̄ necessaria est in opatōe eius vt cureᷓ. ℂ Nota bene q̄ mēbra ītrinseca non sufferunt eas fortes sicut flos eris ⁊ eis silia. ⁊ rō est in ꝓpatu. ⁊ ex hoc ꝑz q̄ medicie q̄ ꝑ clistere apponūtur sūt iter medicias que ad ītra approximātur. ⁊ ꝑz hoc totū. ℂ Ostēdit modo q̄ sunt illa a q̄bus oꝫ caueri in curatōe vlcerum. primū est vt quieta sint mēbra vlcerata: ⁊ nō moueātur. ℂ Et nota q̄ motus phibet cōsolidationē: q̄ est cā cursus māci ad locū. ⁊ si moueᷓ i principio puo motu min⁹ nocet q̄ꝫ si post principiū nimis laboriose. ⁊ hoc nō est dicē: nisi q̄ meli⁹ē q̄ semp paꝝ mēbrū moueaᷓ a principio vsq̄ꝫ ad finē q̄ nō moueaᷓ a principio: imo gelcat ꝑ aliquos dies: ⁊ nō moueaᷓ subito. ⁊ b i corporibus maloꝝ humoꝝ. ⁊ vt Ypo. dicit tertio de regimie acutoꝝ. q̄ ois subita mutatio nocet. ⁊ opꝫ etiā vt caueaᷓ in vlceribus que cadūt ex vicinitate coꝝ: sicut accidit iter duos. sicut cora ⁊ vētre: vt sepe vidi. ℂ Et notare debes q̄ caueme ⁊ abscōsiōes sūt velocis cōcussiōis ad fistulas vlcera vicinātia venis ⁊ arterijs. magis ducūt ad ꝙa illud q̄d vicinaᷓ eis de carne molli: sicut testiculi ⁊ sb ascella q̄d est post aurē. ⁊ si scabies fuerit ⁊ vlcera i aliquo loco istis ꝓpinqua ducūt ad apationē b loca. ⁊ ē notū ex experimēto. ⁊ hoc est vꝫ vbi corp⁹ nō fuerit mūdum: imo plenū hūoribus malis: ⁊ dolor fuerit in vlcere: ⁊ clauꝫ est quare dixit Aui. ⁊ opꝫ q̄ cureᷓ vlcus cū mūdificatōe corporis. ⁊ cū his q̄ dcā sunt in capitulo ꝓprio. ℂ Et opꝫ vt audias sermonē istū ꝑ hūc modū ex quo poteris cognoscere si medicamē est conuenēs q̄: illud quod apponitur vlceri: vel conueniens est vel inconueniēs. ⁊ conueniens est illud cui nō associaᷓ nocumentū aliq̄d. Et iō signū est q̄ ꝓueniens est. Inconueniēs est q̄n medicamen approximaᷓ: ⁊ nocumentū sequiᷓ: ⁊ sic de alijs ex te cogita i illis diligēter sicut in calefactiōe ⁊ infrigidatiōe exiccatione et resolutōe. ℂ Et nota q̄ medicina multoties nō est conueniens. ꝓpterea cōplexio mēbri vel infirmi est superflua i calido: q̄ oꝫ q̄ medicamē illud sit fortius in trahendo mēbrum ad ꝓplonem suam.

Cura vlcꝝ difficulter curabiliū rō male ꝓpter eas. Aui. dixit q̄ hec vlcera non sunt putrida neq̄ corrosiua neq̄ ambulatiua: sed sūt vnius dispositionis plana. claudunᷓ. n. ⁊ sepe aperiunᷓ ⁊ i hoc sunt necessaria medicamia cū ꝓpietate fortiter desiccātia: sicut sūt scoria eris flos eris adustus ⁊ scorie ferri: glutinū auri colcotar dragantū cū alumine: ⁊ galle ꝑbēt mām venire ad locū. ⁊ nota q̄ de istis facis cerota ⁊ vnguēta. ℂ Galien ārto catibageꝝ a quo accipiē vna forma quā Auicē. ponit ⁊ cā ꝓfirmat. ſc. climie aluminis glutinis auri. aſi. partes duas: florum eris corticū eris vsti aſi. partē vnaꝫ. gūmi cipressi partes. iij. cere oleiro. aut mirtini aſi. quātum sufficit. ⁊ fiat vnguentū. ℂ Postq̄ꝫ dispositio repugnans consolidatōi fuerit tā remota ⁊ rectificata curātur nec plus nec nimis sicut curāt vlcera ꝓcaua. in q̄bus est depditio carnis. s. cū absterſiuis vel exiccatiuis ⁊ generantibus carnē ⁊ sigillātibus ꝑm necessitatem loci.

ℂ De vlceribus virulētis. CA. .iiij.

Debes scire q̄ vlcera virulenta a corrosiuis nō differunt nisi ꝑm magis ⁊ min⁹. Nā i principio vlcera dū emittūt virulētiā: ⁊ in processu dicentur virulēta. Postq̄ꝫ aūt augeᷓ ꝑm Aui. eorum malitia ⁊ acutas corrodēdo auginētantur: ⁊ procedit capacitas ⁊ escara dūr corrosiua. ⁊ si procedit hincinde in carne nō multū profūdēdo dūr ambulatiua. Si āt in nō procedat q̄ꝫ ꝑsumat membruꝫ dī manducans: ⁊ de hinc transit ad lupum vel ad cancerum.

Caute istoꝝ sunt humores colerici acuti q̄ ꝑpē suam aduſtionē quādā fraudulētiā acqrūt: q̄ vtplurimū veniunt post formicas ⁊ pustulas malas.

Cura vlceris virulēti quatuor hꝫ intētōes. Prima est corpus purgare. Secūda est vitaꝫ ordinare. Tertia est virulentiā istam eriecare. Quarta est carnē generare ⁊ locum consolidare.

ℂ Prima ītētio ꝓpleᷓ cū euacuatōe humoꝝ colericorū vel flegmaticoꝝ. ⁊ fiat euacuatio cū diafinicone aut clario succi ro. aut oꝫ solutiuo ꝫ necessitatē ꝑsone vl' hūorū ꝑdominātiū i corpe vel i loco. ⁊ sirus ēt sit ꝫ necessitatem hūoꝝ ꝑdominātiū. ⁊ nō exꝑlico: q̄ b nō possū explicare nisi ꝑ lōga verba: ſꝫ dimitto ꝓsideratiōi opantis.

ℂ Secūda ītētio ꝓpleᷓ per hūc modū. respiciat se a rebus hūidis ⁊ vtaᷓ siccis ⁊ frigidis ꝑm dispositionē membri ⁊ totius corpis. vtatur bono vino odorifero ⁊ bonis carnibus prenominatis in capitulo apostematum.

ℂ Tertia ītētio ꝓpleᷓ cuꝫ exiccatiuis: nec ipsa debes apponere nisi ꝓmo corp⁹ sit purgatū. Cōsultū enī est ab antiquis fere oībus qcūq̄ rōne aliqua ⁊ methodo de curis vlceꝝ scripserūt: q̄ absceṅdēda est cā ꝓi⁹. ⁊ nō solū in vlceribus puto esse necessariū: ſꝫ in oībus egritudib⁹ q̄bus efficiēs cā adest. Nā cōis monitio ē tertio terapētice ca. vltimo. q̄ qui ꝑ euaporatiua farmaca multitudine erūte in toto corpe pricul' q̄buslā attrahēdo ꝙplerent magis q̄ꝫ euacuaret. Nullo vti audeas auxiliorū euaporatiuoꝝ anteq̄ꝫ cūctiōe totius corpis aut ꝑtis supiacētis mittentis superabūdātiā vtaris. ⁊ de b fuit canō ꝓclusis tertio tegni dicens vnī' cōe ꝑceptū habēs efficiētiū vnāq̄q̄ꝫ cārum ꝙ absciṅdere ꝓi⁹. deinde sic deuenire ad cā discrasiam que fcā est ab illa egritudine. ⁊ ārta primi scōo ca. Hoc toto ꝓpleto deueniendū est modo ad dispōnē tā factam. ℂ Modo videndū est q̄ sunt illa que conueniunt. ⁊ primo fiat ablutio cum aqua maris ⁊ cuꝫ aqua alumine

sa: ipsa eni stipticat: ⁊ ideo membrū confortat ⁊ cū b̄ cric-
cat ⁊ ideo conuenit. valet etiam aqua plantaginis ⁊ aqua
ro. ⁊ etiam aqua ferrata: vt dixit Gui. Illa cricc̄at ⁊ pro
parte stipticant: ergo valent: valet etiaꝫ decoctio ciperi ⁊
ciperssi mirtilorum plantaginis plidie balaustie mirabo-
lanoꝝ belericoꝝ ⁊ emblicoꝝ: valet ēt aqua vite distillata
cū cipero: ⁊ mirto ⁊ balaustijs ⁊ in loco ponat. Fuit autē
alle modus magistri Thome de pigão ⁊ nō obliuiscaris
vt circa locū ponat defensiuū vt dolo positū in tractatu
de ap̄atibus si expedit. ℭ Facta lotiōe tali super locū po-
natur pulvis iste. ℞. litargirij plumbi vsti antimonij eris
vsti spodij corallī plidie, aā. pres equales: lauēt̄ ꝓpter
mordicationē ⁊ ponat sup locū. ⁊ nota q̄ si oia illa in alē
bico ponant̄ ⁊ cū aqua feniculi distillet̄ur ⁊ apponātur
in loco mirabiliter opantur: eo q̄ penetrabūt ad profun
dum vlceris. ℭ Si vō in loco fuerit mala cōplexio calida
tunc nō valet lotio facta cū litargirio nec aqua calida. sz ista
valent. ℞. sumitatis rubi folioꝝ arnoglosse. aā. ℳ. j. fa-
rine ordei. ʒ. ij. bullāt in aqua pluuiali ⁊ incorporētur cuz
oleo mirtino ⁊ si in loco cēt ap̄a b̄ bonum esset. ℭ Aliud
Aui. ℞. litargirij. ʒ. vj. ponat̄ in mortario ⁊ cōtinue agi-
tetur: modo ponēdo acetū: modo ponēdo oleū tādiu fiat
donec litargirū albefiat. ⁊ tunc. ℞. cinic argēti galla-
rum aluminis ssm. ꝺra. antimonij eris vsti radicis celi-
donie. aā. ʒ. j. ⁊ tunc fiat cū litargirio mirto cū istis rebꝰ
vngs̄etum ⁊ ꝓteris vti i cruribus ⁊ corpibus siccis val
de. ℭ Pulvis alumis. ℞. corticis thuris. ʒ. j. gallarum
corticū granatoꝝ mcis ciperssi. aā. ʒ. vj. alumis. ʒ. ij. li-
targirij. ʒ. j. ⁊ fiat pulvis ⁊ ponatur sup locū si corpꝰ fue
rit humidū. Si vō corpus fuerit siccū ponatur de far-
na ordei. ʒ. ʒ. ⁊ oupium alumis: ⁊ silr si virus fuerit mul
tum: debes ēt ponere de farina modicū. ⁊ ēt de alumine
multum: verbi gratia. ℞. aluminis. ʒ. iij. farine ordei. ʒ.
iiij. ⁊ isto modo ꝑsequere ꝑ̄ maiorē vel minorē necessi
tatem cricc̄ādi. ℭ Aliud bonum q̄ fortiter cricc̄at ⁊ la-
uar. ℞. ordei, ℳ. vium ros. gallaꝝ balaustiaꝝ aluminis
aā. ʒ. j. semis milquiami albi. ʒ. ʒ. coquantur ista bene in
aqua pluuiali aut fluuiali: ⁊ facta bulitura colētur: ⁊ i co
latura illa addatur mel rosatuz colatū. ʒ. iij. ⁊ fiat lotio.
ℭ Aliud Aui. ℞. foliꝝ nucis recētiū ⁊ cū nuce nondum
cōpleta fiat emplastrū: cricc̄at sine mordicatōe. decoctio
etiā istoꝝ in vino vt dicit Aui. multuz valet ⁊ cricc̄at hu-
miditatem absq; nocumento. ⁊ si forte fuerit necesse istis
facere ligaturā cꝛprimentē sanie fac. Aliq; tamē faciūt cū
lamina plūbi recētis in qua virtus argenti viui sit infusa
cum aqua plātaginis ⁊ ligatura cꝛprimēre: quod non est
loqui ꝓpter idiotas. Tu tamē vide b̄ in libro de simplici
bus farmacijs: ⁊ itelliges ꝛcredibilia d̄ plūbo ⁊ de aq̄ alu
mi̇osa. legas ꝑ̄nū libū d̄ farmacijs simplicib⁹: ⁊ rōnabi
lia adisces: de ligaturis mirabilia videbis si opat⁹ fueris
vt ego. ℭ Sequutur modo de medicinis simplicib⁹: ⁊ sūt
iste ꝓ pre. s. alumē cortices granatoꝝ galle: cortices thu
ris: merdasengi: farina ordei: folia nucis: ⁊ nuces recen
tes mirabiliē operāt̄ur: rubus lentes arnoglossa. cortex
ciperssi: acana mirtus folia sorbi: ⁊ fructus eius: ⁊ folia ci
toniorum ⁊ fruct⁹ ⁊ folia vlmi: ⁊ folia papaueris: siue flo
res papaueris ruffi. Er istis ergo cōpones medicinas se-
cundū complexionē membri: q; in membro aliquoticns
est mala cōplexio calida: aliquotiēs membrū est humidū
aliquoticns est siccū ⁊ aliquotiēs apostematū. ⁊ scōm q̄
vides necessitatem apponas emplastrū vel lotiōes. ℭ Cō
sidera ergo de simplicibus vt ditcrunt aliqui doctores.
Et primo Auic. costus cricc̄at vlcera humida: sanant eti
am ꝛperflue humida radices filicis cocte in vino stipti-
co ⁊ ꝓpossite. ⁊ Serapio dixit de radicibus filicis nigre
q̄ desiccant vlcera dessiccatione fortissima: quādo poni
tur sup ea. ℭ Dixit etiam. cinis aricti conuenit vlceribus
hūidis. ℭ Serapio dixit quādo ct foliꝝ mirti cū oleo ro
sato vel onfacino ⁊ paz vini fit emplin cōfert vlceribus
humidis ⁊ membris ad que fluūt hūores: ⁊ confert fluxui

antiquo. ℭ Et dixit ēt. radix rafani silucstris cōburat̄ ⁊
pulucrizetur sup vlcera hūida: ⁊ mūdificat vlcera mollia
⁊ litargirū ēt in istis est conuenies. Dixit ēt. lana adusta
hz virtutē calefactiuā adustiuā stipticā: ⁊ aufert carnē su
perfluā ab vlceribus ⁊ icarnat ⁊ cōsolidat vlcera vt ēt vi
cit Aui. ⁊ candē virtutē hāt capilli adusti. ℭ Dixit. radix
cuiuscūq; rosmarini sicca mirra cū melle mūdificat vlce-
ra. ℭ Vlcera ēt que forti cricc̄atione indigent absq; multa
mūdificatione sanat cortex calami aromatici appꝛoximā-
tus cū melle. ℭ Ego vō in corpibus delicatis ⁊ debilib⁹
capio pulucrē corticū pini ꝑtes duas: thuris ꝑtem vnaz:
⁊ cū cera ⁊ olo mirtino facio vngim. ℭ Alchi. dix. Abro-
tanū cōbustū ē ꝓficiēs vlcerib⁹ i qb⁹ ē duricies. ⁊ Sera
pio idē dixit. ℭ Rasis dixit. olcū mirtinū cū cera alba va
let oibus vlceribꝰ hūidis a qb⁹ emanat hūiditas. ℭ Silr
virga pastoris valet vlceribꝰ ꝑdictis a qb⁹ emanat hūidi-
tas multa. ℭ Haliabas dixit si galla teraī ⁊ pulucrisc̄ē in
vlceribꝰ hūidis illa sanat mirabilr. ℭ Dixit ēt. cortex nu-
cum si ꝓburat̄ cinis eiꝰ desiccat vlcera optime sine mor-
sura. ℭ Cōstātinus dixit. ciperi pulucrizati ⁊ vlceribꝰ pu-
tridis applicati ea cito cricc̄at ⁊ sanāt. cōfert ēt vlceribus
magnis quē cricc̄ari nō possiunt pulvis polij magni sicci
impositus: ⁊ miclus operat̄ in eo poliū puū. ℭ Diascor
des dixit. solee que remanēt de calciamēto veteri aduste
viridia vlcera post iflāmationē trāsactā mirabilr sanant:
vel ea que sine iflāmatiōe sunt. ℭ Gal. laudat pulucrem
sterceris canis comedētis ossa ipositum.

ℭ Quarta intētio ꝓpleē: sicut dcm̄ est in quarta intētiōe
precedētis capituli. q; facto hoc tu debes carnē generare
⁊ recurre ad cap. ꝓximum de medicis generantibus car-
nem positum supra ⁊ locū sigillare. ⁊ recurre etiam supra
ad ꝓximum cap. ⁊ recordare de isto quod dixit Auic. in
isto cap. ⁊ in canonibus vlibus. Dixit enim q̄ ista ponā
tur super locum: ⁊ si videris humiditatem non minui si-
gnum est q̄ non sunt conuenientia: ⁊ tunc permuta te ad
fortiora: ⁊ ex te alia considera.

ℭ De vlceribus putridis. CA. .V.

VLcus sordidū ⁊ putridus nō differūt
nisi ꝑ̄ magis ⁊ minus. Nam
dum vlcus hz sordicie ⁊ sanie grossam ⁊ vi-
scosam dicitur sordidū. Postq̄z autē augc-
tur ipsa malitia ita q̄ putrefaciat ⁊ mortifi-
cet ipam carnem. dimittēdo escaram a qua elcuatur fu-
mus putridus fetidus ⁊ cauernosus putridum dī: ⁊ si am
bulat eius malitia dicitur esthiomenum. ⁊ ducit homines
ad mortem.

Cause istoꝝ vlcerum sunt humores siue hūiditas
sanguinis prani grossi ebulientis ex q̄ ebul
litione adepti sunt venenositatē. vnde generāt̄ur vlcera
mala: ⁊ difficilis consolidationis.

Cura huius cōplet̄ur quatuor itentiōibus. Prima
est corpus purgare. Secūda est vitam ordi-
nare. Tertia est sordiciem remouere. Quarta est locū cō
solidare. primo tamen carnē generare.

ℭ Prima itentio ꝓplēē cū flobotomia: aut cū solutōe vē
tris ꝑ̄ humores peccātem. ⁊ i hoc cōsidera qual⁹ humor
peccauerit ⁊ istū euacuare debes: ⁊ cū b̄ debes mūdifica
re ipm mēbruz si fuerit necesse cū vētosis scalpellatōib⁹
sanguisugis epithimatibus: ⁊ sic de alijs.

ℭ Secūda itentio cōplet̄ur cū cibarijs bonis generātib⁹
bonū sanguinē ⁊ cū alijs rebus purificantibus ipm san-
guinem. de qbus satis dcm̄ est in de ap̄atibus. sit ēt quo
tidie largus i ventre. ⁊ i oibus honeste viuat.

ℭ Tertia itētio cōplet̄ur cū medicis localibus. ⁊ primo
vt dicit Auic. lauetur locus cum idromelle aut cuz aqua
maris: aut alijs lauatiuis. ℭ Aliud Lāfrā. quod conue-
nit: ⁊ est mundificatiuum. ℞. succi absin. mell ro. farine
or. ⁊ mirre quantum vis omniū pone super locū: ⁊ i om-
nibus istis facias defensiuum de bolo sepe dcm̄ si fuerit
opus. ℭ Aliud mundificatiuū q̄ cōuenit vlceri sordido.

℞. melis. ʒ. iij. terben. ʒ. j. ʒ. misceãtur ista simul: ⁊ buliant. demde vtat hoc. ⁊ si vis fortificare adde yreos ⁊ sarco. ⁊ vtere. ℂ Aliud ad idē. ℞. mell. ro. ʒ. j. terbē. ʒ. ij. farine or. quãtum sufficit ad ispissandū: ⁊ vtere. ℂ Aliud. q purgat ⁊ abstergit ⁊ replet vlcera carne ⁊ maxime quãdo vlcus fuerit prope ossa: ⁊ valet in locis siccis. ℞. pulueré radicis pancedani. ʒ. iij. yreos. ʒ. ʒ. radicis cãepi. rasine pini. aã. ʒ. ʒ. rasure pã. veteris ℥ lino. ʒ. ij. olei ℥ yreos. ʒ. iij. cer. ʒ. j. mell. ʒ. iij. ⁊ fac vnguñ. ℂ Aliꝺ Cõstã. qꝺ mũdificat multũ ⁊ generat carnẽ: ⁊ cõsumit carnẽ squalidã: ⁊ valet in corpibus siccis. ⁊ valet i vlceribꝰ sordidis ⁊ difficilis cõsolidatõis ꝓpter sordiciẽ: ⁊ ẽt antiquitatẽ. ℞. sarco. ʒ. j. radi. ciperi. ʒ. ʒ. fol. lau. pulueriz atoꝝ. ʒ. iij. litar. ʒ. iij. rad. cicla. mirre aã. ʒ. v. aristo. lon. ʒ. ij. olei mirti. masti. aã. ʒ. j. ʒ. cere. ʒ. j. ⁊ fiat vnguẽtũ. ℂ Aliud ad idez ⁊ bone opatõis. ℞. vialtee. ʒ. j. crugis cris. ʒ. j. ⁊ sic subtiliter trita incorporẽtur. ℂ Aliud ad idem Auic. ℞. succi prassij. ʒ. ij. incl. ʒ. iij. pulueris prassij. ʒ. ij. ⁊ fiat mirtio ꝓ ispissato melle ad ignẽ. ℂ Aliud Aui. ad idẽ si sordicies fuerit minor. ℞. fecis olei mel ⁊ alumis iameni aã. ʒ. j. ʒ. cerusse polij mõtani aã. ʒ. j. ⁊ fiat emplm. ℂ Jtẽ dixit si olive salite fuerint sup locũ emplastrate valẽt multum. ℂ Jtẽ aliud: qꝺ valet vlceribus malis fraudulẽtis sordidis: ⁊ est multũ eff car. ℞. ossium dactiloꝝ pulucrizatoꝝ camepitheos aã. ʒ. j. farine ciceꝝ: farine orobi: foliorũ olineꝝ siluestriũ aã. ʒ. ʒ. amigdalaꝝ amararũ subtilissime tritarũ minuti olibam aã. ʒ. iij. mel. ʒ. iij. aceti. ʒ. j. olei mirtini terbẽ. cere aã. ʒ. ʒ. ⁊ fiat vnguẽtum. ℂ Aliud mũdiꝑãs ⁊ erriccãs faciẽs nasci carnẽ in corpibus teneris: ⁊ carnẽ malã remouẽs ⁊ est rectificãs vlcera sordida in corpibus siccis. ℞. sarcocolle thuris ciperoꝝ aã. ʒ. ʒ. pulueris foliorꝝ mersereon vel laureole mirre aristolo. ro tunde yreos aã. ʒ. ij. ipericon foliorꝝ camepitheos corticũ radicũ caparoꝝ terre sigillate: boli armeni aã. ʒ. j. ⁊ fiat pulueris: ⁊ põat sup locũ loco prꝰ abluto cũ vino i quo sit aliqd mellis. ℂ Aliud remouẽs carnẽ malã. ℞. picis liquide. ʒ. j. mmuti thuris vernicis aã. ʒ. ʒ. corticũ arboris quere. ʒ. iij. sal cõs. ʒ. j. assũgie. ʒ. ij. fellis. porci. ʒ. ʒ. mell glutinis albotin aã. ʒ. j. ⁊ fiat mirtio. ℂ Aliud qꝺ valet vlceribus fraudulẽtis: q̃ accidũt corpori ex herisipilla ⁊ formica: ⁊ ex scabie ⁊ ẽt ex alijs dispõnibus mal. ℞. aceti mell aã. pces duas: pluueris tartari. ʒ. ʒ. crugis cris sulphuris aã. ℈. ʒ. ⁊ fiat mirtio. ℂ Et in istis dispõnibus sic dictis valet multũ lotio cũ aceto. Si cuꝫ aceto aliqua que mãe in receptis dicta ponũtur ꝓhibent puritũ ⁊ augmentum ipsoꝝ. ℂ Valet ẽt vnguẽtũ egiptiacũ ⁊ alia vnguenta fortia: vt dicit Aui. ℂ Valet ẽt vnguẽtũ viride almansoris. ℞. zinar floꝝ cris: mell puri aã. ʒ. j. ex istis si mul mixtis fiat medicamẽ. mordicat enĩ ⁊ carnẽ malã remouet. Et nota q aristo. lõ. magis cõuenit vlceribus q̃z rotũda: qz ipsa est maioris absterssiõis: sed rotũda magis cõuenit vulnerib⁹: qñ ipsa ẽ maioris subtiliatõis ⁊ maioris opatõis in eis. ℂ Loquor de simplicib⁹ valẽtib⁹. ⁊ reperio: ⁊ ꝓpio loquor cum Serapione. Dixit ergo q radix paucedani cõfert multũ vlceribus fraudulẽtis malis: teritur enĩ ⁊ pulucrizatur in cis: ⁊ mũdificat ea ⁊ replet carne. ℂ Et fm Bartholameum mel opatur cũ rasura panis. ℂ Et dixit ẽt Serapio q radix yreos pulucrizata ista curat. ℂ Dixit etiã lolium: quod reperiẽ in tritico euellit vlcera fraudulenta: quãdo admiscetur cuꝫ corrice rafani ⁊ sale: ⁊ fit inde emplm. ⁊ quãdo miscetur cum sulphure ⁊ aceto curat impetigines malaz ⁊ etiã vlcera mala. ℂ Dixit etiã fel thauri est bonũ vlceribꝰ fraudulẽtis. ℂ Et Rasis dixit etiã quando succus granoꝝ granatoꝝ maric aceto simum coquitur ⁊ misceẽ cuꝫ melle: cõfert vlceribꝰ fraudulẽtis: ⁊ balaustie idẽ faciũt. ℂ Dixit etiã agresta fm artem coagulata cõfert fistulis ⁊ vlceribus antiqs fraudulentis. ℂ Et dixit ẽt vinũ grossum ⁊ dulce q̃ infundiẽ in ipso lana nõ lota: ⁊ supponiẽ cõfert vlceribꝰ fraudulẽtis ⁊ purigini: atqz curat humores. ℂ Et dixit ẽt, accũ confert vlceribus fraudulẽtis. que accidũt in corpe: ⁊ herisipille ⁊ scabici ⁊ ꝓpigini. q̃ misceẽ cũ aliqbus medicinis cõueniẽtibus istis egritudinibus. ℂ Dixit ẽt olibanũ phibet. vlcera fraudulẽta q̃ fiũt in ano ⁊ in alijs mẽbris quãdo cũ melle admisceẽ. ℂ Et iterꝫ dixit: Licitũ curat panaritiũ ⁊ formicã ⁊ vlcera. ⁊ Bartholomeus dixit. quando misceẽtur cũ melle. ℂ Et dixit Serapio quãdo fit emplm cũ ipocistidos cõfert vlceribus fraudulẽtis ne augmẽtẽtur: ⁊ quãdo misceẽ cũ mirra: cõfert vlceribus antiqs: ⁊ quãdo fit emplm cũ sale ⁊ farina ordei ⁊ costo ⁊ melle cõfert ad vlcera fraudulẽta. ℂ Et dixit: erugo eris quando misceẽtur ⁊ coquitur cuꝫ melle: mũdificat vlcera sordida. ℂ Et dixit climia metallica. i. omne metallũ ꝓprie quãdo lauantur cõfert vlceribus fraudulẽtis hũdis: sicut sũt infantiũ: ⁊ subdit q hoc facit ois climia: ⁊ desiccat ⁊ diminuit carnem supfluã que est i eis. ℂ Diascorides dixit de radice dragõtee cũ bryonia alba ⁊ melle: q purificat vlcera sordida. ℂ Et dixit ẽt oleũ yriñũ putredies istas supra dictas curat. ℂ Et Bartholomeus dixit cũ melle misceantur: ⁊ dixit ẽt folia berbene cũ aceto emplastrata putredines vlceꝝ sanant. ℂ Diẽ ẽt conferre folia laurcole emplastrata cuꝫ melle. ℂ Dixit ẽt q saluia mũdificat vlcera fraudulenta: ⁊ Alchi. diẽ decoctio eius. ℂ Et diẽ ẽt succus marubij sordida ⁊ maligna vlcera sanat: ⁊ idez facit cum melle: ⁊ idem facit de nasturcio: qz de succo eius: ⁊ est carramus domesticus. ℂ Et dixit de f. lijs vtice. cũ cum vlcera maligna ad sanitatẽ perducũt: ⁊ sordida vlcera curant: ⁊ ego dico q ista cuꝫ melle ponanẽ. ℂ Aui. dixit aristo. est mũdificatiua vlceꝝ sordidoꝝ putridorum profundorum: ⁊ quãdo pus est cũ eis replet ea carne. Et Galienus sic dicit de aristo. rotũda: ⁊ putredines sanat ⁊ vlcera sordida mũdificat. ℂ Et amplius diẽ de ea. sordida vlcera quoqz purgat: cãna supplet cũ melle ⁊ origano mixta. ℂ Serapio diẽ: q radix aristo. abstergit vlcera ⁊ supplet quando fit emplm cuꝫ herba eius: aufert putredinem ab vlceribus sordidis ⁊ fraudulẽtis ⁊ mundificat sordiciem eoꝝ: ⁊ ipsa mixta cum melle replet vlcera p funda. ⁊ ponatur ẽt yreos. ℂ Dicit ẽt radices corticũ capparorum ponũtur sup fraudulenta ⁊ sordida vlcera. ℂ Et diẽ ẽt quando ponitur radix affodilorum cum fece vini super vlcera fraudulenta ⁊ sordida confert eis. ℂ Dicit ẽt scordeon facit adderere vlcera fraudulenta quãdo ponitur super ea recens. ℂ E diẽ ossa dactiloꝝ combusta cõferunt istis vlceribus. ℂ Dixit ẽt farina ciceruꝫ cõfert vlceribus fraudulẽtis. ℂ Et Gui. de vi. diẽ q hoc ẽ verũ quãdo misceẽtur cũ melle. ℂ Et auic. diẽ q camepitheos consolidat vlcera: facto emplastro cuꝫ melle quãdo sunt putrida. ℂ Et Serapio diẽ camepitheos quãdo est recẽs habz virtutẽ magnam consolidãdi ⁊ incarnãdi vlcera magna: ⁊ curat plagas putridas: et Bartholomeus dixit q puluis foliorum vel radicum iponatur cum melle. ℂ Dicit ẽt au. ẽ, vlcera humida ⁊ sordida fortiter exiccant capilli vsti. ℂ Jtem ysaac diẽ. Q si tolium coquatur cum radicibus ipsius vtice: ⁊ ipsis vulneribus iam putrefactis apponatur valde sanat ⁊ mundificat ea: sanat ẽt vlcera sordida: in qbus superabundant humiditates. ℂ Cortex glandis quãdo cum modico sale ⁊ assungia veteri ponẽ superponatur: ⁊ Serapio diẽ quando fit emplastrum cum glandulis ⁊ assungia porci salsa confert apostematibus auris: ⁊ vlceribus fraudulentis. Bartho. dixit: q hoc sufficit quando uenio est exiccatio magis q̃z abstersio. Si vero queratur abstersio mel addatur: quoniaz est vtile. ℂ Ga. dixit herbam ipericon siccam si iposueris sanabis laxa ⁊ putrida vlcera. ⁊ dixit vrina homis abstergit ⁊ lauat vlcera que plena sunt multis humiditatibus ⁊ sordicie ⁊ immundicie. ⁊ multo magis cum habent aliquod sanioſum. ℂ Haliabas dixit. climia argenti replet vlcera carne deficcatqz vlcera in carne manifesta. Idem dixit auicen. de climia auri. ℂ Mesue dixit. sarcocolla est medicina sublimis omnium vlcerum ⁊ antiquorum

¶ putridorum ¶ mundificat ea ¶ generat carnē in ipsis: ¶ recordare de eis que dixi in alio ca. q; si ista que apponū tur bene operātur: signum est q; bene operaris: si vō non tunc nō es bene opatus: quare mmuta. ℂ Et si istū cano nes ignoraueris nō poteris opari imo opato nulla erit. ℂ Quarta intētio cōpletur: sicut dictū est in precedētib' capitulis: q; cuz medicinis generātibus carnē ¶ sigillātibus: ¶ recurre ad loca tā plurics dicta: ¶ pz totum.

CA. .VI.

ℂ De vlceribus profundis.

Vlcera ꝓfunda sunt cū orificiū é stricum ¶ ꝓcauitas est ꝓfūda occulta ¶ vnica vel plures recta vel torta absq; calositate ¶ duricie: qñ si ista adessent eēt fistula: ¶ in hoc ista vlcera differunt a fistula: licet idiote nō ponunt differentiā: qđ nō est verum.

Cause istorum sunt vlcera male curata: quoniā sanies postq; aliquādo stat in cutura plusq; debeat concauitatem generat: quoniā ex mora quam facit in loco nitrositatem acquirit ¶ membrum debilitat ad quod omnes superfluitates totius corporis trāsmittūtur ¶ tunc efficiuntur nō sanabilia.

Significatur autem vera cauerna cū tēris ¶ prebis de argento ¶ plumbo vel cera ¶ sic de alijs. ℂ Significatē autē materia existens per colorē quoniā si fuerit subtilis loture carnis est sanguinea: ¶ si fuerit subtilis arguimus q; est calida: ¶ si fuerit alba ¶ grossa frigida significatur. Tertio q; talis vlcera conglutinantur per bonitatem ¶ paucitatem eius qđ currit: ¶ per priuationem dolorum ¶ tumorum. Et hoc vult Ga. secundo ad glauconem: ¶ per oppositum iudicatur q; ipsa non consolidantur: ¶ nota bene istum canonez q; est necesse ipm scire: aliter aūt nō eris bene operatus.

Cura horum vlcerum consistit in quatuor. In purgatione debita. Secūdo in debita dieta. Tertio in debita remotione humiditatis venientis ad locum: ¶ illic existentis. Quarto in debita vnitione ¶ consolidatione partium.

¶ Prima intētio completur cū solutiuis ſm necessitatem humor' peccantium: ¶ tu ex te vide.

ℂ Secunda intētio cōpletur ¶ cōsistit in debita administratione ser' rez nō nātium: ¶ spāliter cibi ¶ potus ex quibus generatur sanguis bonus ¶ humiditates bone: ex quib' consequenter caro bona generatur ¶ omnibus alijs honeste ¶ bene se habeat.

ℂ Tertia intentio completur per hunc modum si sit tibi possibile cum emplastris desiccatiuis: sicut est vnguentum apostolorum diapalma: vt dicit Galienus secundo ad glauconem: ¶ consequenter cum pressuris bonis ¶ ligaturis ¶ stuppis infusis in vino stiptico: ¶ hoc totuz qđ dictum est fit quādo orificium vlceris est in parte inferiori ¶ fundum in parte superiori. Quod si fuerit diuersum ab hoc ¶ sit tibi possibile vt alte locus situetur modo quo orificium sit in parte inferiori facias: ¶ hoc vult Gal. secundo ad glauconem. ¶ narrat q; fecit in illo qui habuit vlcus profundū in brachio ¶ cura: ¶ si tibi nō sit possibil' talis situatio: non est cessatio quin talis locus aperiatur vsq; ad radicem apertione exquisitissima que non relinquit cauernam. ℂ Et nota q; antecz fiat scisio sanies in loco aggregari diuitratur: vt parietes cauerne melius attenuentur: ¶ in scisione sedetur dolor ¶ flurus sanguis cum albumine ouj: ¶ alijs que videntur opportuna: ¶ si nō sit possibile tibi vt locus incidatur: vt consulit Auicen. facias ablutionem cum clisteribus. ℂ Ad mundificationes precipit Galienus in secundo ad glauconem mellicratum solum. ¶ post concedit vinum cum melle ad expurgandum. ¶ desuper imponunt spongiam nouam infusam in vino. Alij autem vt Auicenna: si malitia fuerit notabilis lauant cum aqua maris: aut cuz aqua aluminosa: que cum hoc quod est lauatiua est etiam prohibitiua eius qđ attrahitur ad membrum: q; stiptica. ℂ Albucasis precipit premittere vnguentum egiptiacū dissolutiuum cū aqua ¶ melle. ℂ Si vulnus fuerit calidum ¶ virus vt lotura carnis: precipit Lanfrancus ¶ Henricus vt lauetur cum aqua ¶ melle: in qua sit decoctum ordeum lenticule rose ¶ balaustie. ℂ Et si vulnus fuerit frigidum ¶ virus aquosum lauant cum vino ¶ melle decoctionis absinthij marubij: pimpinelle atqz mirre. ℂ Aliud quod criccat vlcera profunda ¶ lauat. Rē. vini lib. vj. succi yreos. ʒ. j. ʒ. que omnia bulliant vsq; ad consumptionem tertie partis vini: ¶ coletur ¶ lauetur bis in die. valet centaurea quando locus implet̄ ea: deinde sophoron: deide yreos: deinde farina orobi. ℂ Ligatura fiat vt dixit Galie. in secundo ad glauconem: licet hic ponatur valde intricata.

Incipiat ergo a fūdo vlceris forte cōprimendo: sic tamen quod non causetur dolor: deinde ascendatur ad orificium vlceris leuiter constringendo vt sanies a loco possit exire: ¶ hanc ligaturam multi diuersimode ponunt.

ℂ Nota tamen: quod vt dixit dominus episcopus Cremonensis ¶ Gui. ¶ alij. quod tenta que ponitur in orificio non debet esse solida. quia sanies in loco retinet. sed sit canulata vt sanies valeat exire. ¶ hunc modum seruant cauti cirurgici in vlceribus mamillarum ¶ spongia noua ponitur in loco vel super locum que sugendo ad se trahit saniem. ℂ Sequitur modo de abstersiuis ¶ generantibus carnem. Rē. mellis. ʒ. ij. ¶ bulliat vsq; ad spissitudinem. deinde addatur yreos. ʒ. j. ¶ thuris. ʒ. j. ¶ ponatur in vlcere generat enim carnem ¶ abstergit. ℂ Medicamen mundificans vlcera profunda. ¶ facit nasci carnem in eis. Rē. pulueris thuris. ʒ. j. picis liquide. picis sicce ana. ʒ. ß. yreos. ʒ. ij. terbentine. ʒ. ij. olei mastichis. ʒ. ij. pice in oleo ¶ terbentina dissoluta ponatur yreos ¶ thus. ℂ Medicamen aliud ad vlcus in quo non possit nasci caro propter antiquum fluxum humorum. ¶ valet concauis ¶ putridis. Rē. cineris testarum ostraceuz combustarum. ʒ. ij. ¶ assungie porcine. ʒ. j. ʒ. misceantur simul ¶ de tali mixtura ponatur super vulnus. ℂ Item Rē. cineris pred cti. ʒ. ij. pulueris thuris. ʒ. ij. eris viti. ʒ. ʒ. mellis. ʒ. j. ʒ. ¶ fiat mixtio. ¶ inungatur fluctus. ℂ Aliud ad idem. Rē. antimonij adusti eris vsti ana. ʒ. j. sarco colle gluttinum piscium cineris limaciarum adustarum ana. ʒ. ʒ. mellis. ʒ. ij. minuti thuris. ʒ. j. ¶ fiat mixtio dissoluto primo melle. ℂ Aliud Auicen. quando locus est nimis humidus valet. ¶ valet sordicies multe. Rē. polij mūtani radicis dragontee ciperorum ana. ʒ. j. ℔ fiat mixtio cum. ʒ. ij. mellis. ℂ Aliud quod criccat vlcera concaua ¶ vlcera magne saniei. ¶ facit in eis nasci carnes. Rē. pul'. pumicis combuste. ʒ. ʒ. litar. subtilissime puluerizati per peciam lini. ʒ. j. ʒ. pulueris coralorum. ʒ. j. terre pictorum. ʒ. ij. ¶ fiat vnguentum isto modo. bulliat mel ¶ despumetur. deinde ponatur litargirium ¶ bulliat secuz modicum postea terra pictorum vltimo thus. ℂ Aliud quod cooperit ossa ¶ valet vlceribus profundis. Si ergo contingat quando ossa sint discoperta ¶ velis cooperire. Rē. armo. vel oppoponacis. ʒ. j. rasure panni albi veteris. ʒ. ß. litar. mirre aloes. sarcocolle ana. ʒ. ij. ¶ fiat isto modo. armoniacum vel oppoponacum dissoluatur cum vino albo ¶ olco ros. ¶ melle partibus equalibus. deinde reliqua ponantur in mortario ¶ paulatim infundatur oleum ¶ mel. ¶ fiat vnguentum. ℂ Aliud quod generat carnem in osse denudato. ¶ valet vlceribus corrosiuis ¶ fomnibus indigentibus exiccatiōe forti. Rē. radicis yreos pulueriſate. ʒ. j. radici oppopo. vel gumme eius. ʒ. ß. pulueris mirre. ʒ. ij. sordicies vasoruz apum. ʒ. j. olei mastichis. ¶ fiat vnguentus. ℂ Et his ergo que pro pte dicta sunt superius ¶ etiā que immediate dicta sunt hētur illud capitulū Auicē. qđ incipit. Oportet autem vt nō crescat caro donec mūdificetur. ¶ isto modo nō noto aliqua. quia nota sunt ex habitis superius. ℂ Et nota q; in casu in quo fūt apāta iste lotiones dicte in principio nō valent. sed primo curetur apostema. ¶ postea prosequere in tui cura: ſm ta-

men necessitatē apatis: vt dictum est. ¶ Loquor modo in simplicibus. Et primo dixit aui. qñ coquuntur lentes in aceto replent vlcera pfunda: ⁊ eradicatur sordes vlceruz vel sordicies minuitur: ⁊ si fuerint magna ponant cū lentibus magis stiptica: sicut sunt cortices granatoz ⁊ reliqua. ¶ Dixit ēt: qñ corter narcisci permiscē cū melle: cōfert vlceribus pfundis. ¶ Dixit ēt: pir generat carnez in vlceribus pfundis ⁊ ppric cum puluere thuris ⁊ melle: ⁊ mundificat vlcera corrupta tñ humiditate. ¶ Serapio dixit: qñ semen cucurbite deficcatē ⁊ puluerizatē tritū sup vlcera replet ea. Et ēt antiq veteres dixerunt: concauā cinis cucurbite sicce replet vlcera carne. ¶ Dixit ēt: si vlcera sepe lauentē cum lixiuio de cinere ficus ramorus dissoluit: ⁊ corrodit callositatem eorum: ⁊ abstergit eoz concauitatē. ¶ Et dia. dixit idē de lixiuio facto de cinere quercus: dicit mirabilia qz valet in fistulis ⁊ vlceribus humidis. ¶ Dixit ēt Serap. qz decoctio vreos facit oriri carnē i fistulis ⁊ vlceribus profundis. ¶ Et ego dico qz si vinū administratur cum melle ⁊ ponitur in eis mundificat ea.

¶ Dico ēt qz cinis foliorum salicis icarnat ea: ⁊ si vis abstersionem maiorē addatur mel. ¶ Dixit ēt Sera. oliba nū replet vlcera pfunda carne: ⁊ icarnat ea. ¶ Etiam dixit Sera. sic: qñ pir humida miscē cum puluere thuris ⁊ mumie icarnat ea vlcera profunda: ⁊ miscē cū melle: mundificat ⁊ facit nasci carnē in eis. ¶ Dico ego qz plantago est sublimis i vlceribus pfundis: ⁊ cōsumit eis multum. ¶ Dixit: mel addito sale vlcerum sordes adunat: comedit: humores deducit: vlceribus sordidis prodest.

¶ Iterum dixit sic: propterea qz medici viderunt qz vrina multum abstergit: curant cuz ea vlcera pfunda: ⁊ scabiem ⁊ vlcera plena multa sordicie: ⁊ administratur in vlceribus intestinorum: ⁊ circa loca ista crūtibus quando sunt multum humida: ⁊ vlceribus aurium. Et subdit: qñ administratur i rusticis necessitate coacti non potentes habere medicinā curant egritudinē coz: ⁊ accipitur pecia ⁊ ligat super vlcera que generantē i manibus ⁊ pedibus eorū: ⁊ ligatur cuz ea ligatione forti: precipitur infirmo vt ungat super locum: ⁊ non dissoluat quouscz curet: confert ei ⁊ curat. Et dixit idem Sal. de vrina. ¶ Dia. dixit: profundas plagas ⁊ vlcera magna nihil ita replet: ⁊ purgat qz mastix. ⁊ Sal. dixit de ea magis oībus alijs cauīs replet vlcera pfūda. ¶ Et dixit: lotura plumbi replet omnia vlcera: ⁊ cicatricem inducit cum oleo rosato. ⁊ idem dicit de litargirio. ¶ Replet ēt vlcera carne puluis pumicis cum melle mirrus. ⁊ hoc ppric facit i corporib' duris. Verum Dia. dixit qz sit combustus ⁊ ponatur cuz melle. ¶ Sui. de va. dixit: qz cauernosa vlcera multe sanici sanauit perfecte in pancis diebus lauans illud sepe cum lixiuio dicto. demum cum hoc lixiuio immittebat ei neris ostracorum partes duas: aloes partem vnam: ⁊ dabat cinerem ericiorum marinorum. erat autem locus cauernosus in musculis spine ad posteriora: vbi fuit hoc expertus. qō de parte ista ego fui sepissime expertus. ⁊ specialiter de puluere ostracorum: sanat etiam pul' ostracoz purpureorum sm Aui. lz non sm Serapionem. Si ponatur exterius circa locum: interius ponatur cuz aliqua medicina generatiua carnis: sicut est es vstuz. Et ex istis simplicibus multa cōposita ordines sm intentionem tuam.

¶ Quarta intentio completur: vt dictum est i alijs capitulis: ⁊ ideo non recapitulo plus.

¶ De vermib' q generantē i vlceribus. CA. VII.

A vlceribus aliqñ generantur vermes rōe putredinis vel rōne rei intrinsece: qz rōne multarū humiditatū. quare necesse est os remouere.

¶ Et primo dixit aui. qz succus calamēti fugatus: ⁊ ēt montani vermes interficit: ⁊ humiditatez ⁊ sordicie removet. ¶ Diascorides dixit: succus nepite positus in vlcere idem operatur: ⁊ nepita est species calamēti sm ipsum: ⁊ decoctio ēt ipsius est multum bona: ⁊ operatur sicut succus. ¶ Ad idem succus foliorum perficis: ⁊ spāliter extremitatis: valet aūt: si folia pistentur ⁊ ponantē sup locum in forma emplastri multum valet: ⁊ est expertum per me. ¶ Item succus absinthij ad hoc idē valet: ⁊ codē mō sicut folia perfici. ¶ Et sementina puluerizata ⁊ apposita. hoc idē operatē: ⁊ breuiter oia amara hoc idez facitū ⁊ codē mō. ¶ Constātinus dixit. R. ceruse. ʒ. j. polij puluerizati. ʒ. 5. picis liquide. ʒ. ij. ⁊ fiat mixtio. est. n. perfectū medicamē: vermes nāqz occidit ⁊ vlcera sanat. ¶ Alius expertū mirabile nō solū i boibus sed ēt i bruttis. R. millefolij quantum vis consideratis tñ personis. qz pueri minus idigent: boies aūt plus ⁊ alia alia plus. Sit ergo hoc i pueris. R. millefo. 5. j. ⁊ misceantē cum vino al. ⁊ detur in potu: facit. n. exire vermes de ventre.

¶ De vlceribus corrosiuis. CA. VIII.

Vlcera corrosiua fiunt a mā fcolerica adusta: qz quidem mā adusta ppter sui adustionē quandā fraudulentiaz adipiscitur. Veniunt aūt vel pluri. mū post formicas ⁊ pustulas malas ⁊ prurigniosas. ⁊ si talis corrosio procedat h' incipe non multum in carne profunde de ambulatiuum. Si procedat mī qō consumetur membrum dicitur manducans: ⁊ hoc transit ad lupum. Istis premissis venio ad curam.

In cura ista ⁊ior hēs intentiones. Prima est ipm corpus euacuare. Secda est debita administratio cibi. Tertia est materiam ⁊ locum exicare. Quarta est locum consolidare.

¶ Prima intentio completur cum medicina educēte istū humorē acutum: sicut est clin succi ro. ēt pillc ō fumo terre sm qz materia est peccans i corpe: ⁊ ō facto purgetur membrum cū ventosis ⁊ sanguisugis. ⁊ cōplo eius mutetur cū epithimatibus: ⁊ sic de alijs: ⁊ ē regula auic. 4.° primi. ca°. iij. qz oz prius cūare corpus: qz ex membro alio qd curare. Et ō notauit Gal. ʒ°. tegm.

¶ Secda intentio cōpletur cū cibarijs rectificantib' ipsum sanguinē. cibi nāqz nocentes debent hre Sriam qualitatem humoribus peccantibus. debent ergo esse frigidi ⁊ humidi ispissantes ipsum sanguinē. vt acutias ei' removeatur. ⁊ in oībus alijs serrebus non nālibus honeste se hēat. ⁊ spāliter i calefacientibus ⁊ infrigidantibus ⁊ exiccantibus est motus ⁊ vigilia. ⁊ sic de alijs.

¶ Tertia intentio cōpletur cum localibus. pro quo nō bñ qz vlcus corrosiuum est dupler. quoddā est corrosiuuz cū putredine. ⁊ quoddam sine putredine. Illa q̄ conueniunt vlceribus corrosiuis i quibus est putredo sunt sicut embrocationes ex aquis fridis. ⁊ sicut est acetum ⁊ aqua decoctionis mirti balaustiarum gallarum rosar. ⁊ sic de alijs eiusdem cōplōnis ⁊ aqua pura. ¶ Et nota qz ambulatio corrodens facit necessitatem incidēdi mēbruz timore alio rum membroz. ¶ Nota ēt qz in istis non fit dilatio ne in curatione coz ducātur ad pcius. Et isti canones duo sūt vlcs ad vlcus corrosiuum cum putredine. ¶ Si in vulnere corrosiuo sit putrefactio. tunc cōuenit aqua maris ⁊ aq̄ cineris. Et inquit Auicen. melior curatio est administratio stipticorum infrigidantium. ⁊ stipticantium ⁊ exiccantium. sicut sunt cortices granatorum mirti semen roseⁿ ⁊ lentes. acetosc. ¶ Dono receptas modo vniuersales dispositioni vbi sit corrosio solum. si esset putrefactio recurre ad capitulum qō sequitur. ¶ Dia. dixit. R. foliorū olive siluestris quantum v s. ⁊ contere ⁊ pone super locū. optimum remedium est. ¶ Item oliua nigra emplastrata super locum vlcera corrosiua removet ⁊ purgat. ¶ Alō dia. R. pul. se. aneti. aut radicis eius. quando locus est fortior. ¶ Primo tñ dicit Auicen. aliter qz locus lauetur. sed lauetur cum mellicrato aut aqua maris. vt dicit Auicē. ⁊ Serapio. deinde aspergatur cinis aneti cōbusti. ¶ Dixit etiam. radices affodil'. recentes emplastrate super locum saluberrime currant. ¶ Item. R. assari succi plantaginis mellis. ⁊ ex omnibus istis fiat catapla. de rubo.

Etiã dicit q̃ emplin factũ ex folijs eius facit q̃s dictum est: q̃ phibet amblationẽ. ℞ valet hȝisipile ℞ formice.
℄ Dixit ẽt: succus mali granati expressius ℞ coctus ℞ melle mixtus pascentia ulcera ℞ tacentia ad sanitatẽ perducit.
℄ Dixit ẽt: semperuiua pascẽtia ulcera cõpescit. ℄ Item dixit: expressio cũ melle. ℄ Item dixit de amigdalis amaris cum melle putrida ℞ pascentia ulcera curant. Et credo q̃ primo uult q̃ sint uste: postea extincte in aceto: uel uino. ℄ Serapio dixit q̃ oũs galle ualent: plus tñ uste.
℄ Apulcius dixit: lenticula cũ melle cocta ℞ impositia pascẽtia ulcera comedendo ꝓseruat, ℞ adhuc pascentia ulcera q̃bus egredit̃ mellia sanies ꝓcuit. ℄ Uoluit ẽt: q̃ batitura eris cum melle pascentia ulcera compescit. ℄ Dixit ẽt: urina hois antiqua ul cera sanat ℞ curat. Et silr urina noua: ut dixit Aui. ℄ Dixit ẽt: ulcera ambulatiua alumini mixta galla sili ponẽre carnes superfluas remouet ℞ medet̃ demq̃ putredinibus: q̃ ulceribus putridis corrosiuis. ℄ Dixit ẽt Galie. de folijs balaustie emplate cuȝ melle codẽ loco. ℄ Rasis dixit: fel ouis idem facit q̃s urina hois: abstergit namq̃ ℞ exiccat. ℄ Dixit ẽt: q̃ stercus hois tritum ℞ mixtum cuȝ ruta sicca. ℄ ꝓponuntur ergo compositia habitis simplicibus, ℞ primo Ebirannus dixit: alexander componit hoc q̃s valet multuȝ. ℞. succi folioꝝ uitis albe. ȝ. iij. aluminis. ȝ. iiij. nussi. ℞ est species uitrioli. ȝ. iij. manne. ℈. pul. thuris. ȝ. iij. yris ylirice. ȝ. i. calcanti. ȝ. iij. solueantur oia ℞ siccentur: purgant ℞ replẽt ulcera talia. ℄ Dixit ẽt Gui. de ua. q̃ radix uitis albe cuȝ sale trita usta operatur. quid sit uitis alba tam dictum est: ℞ dicetur loco suo. ℄ Aliud mirabile ẽ istis. ℞. radicis asari. ȝ. j. amigdal. amararum corticũ radicum capparorũ. aã. ȝ. ß. sumac. ȝ. iij. foliorum rubi. ȝ. j. corticis radicis solatri. ȝ. j. ß. foliorum yrtice ℞ semis eius. aã. ȝ. iij. foliorꝝ uiriusq̃ pastinace. ȝ. ij. lucci plantaginis lib. ß. mellis lib. ß. ℞ fiat emplin ex dictis: ꝓ oia ualere. ℞ ispice in simplicibus. ℄ Aliud ad idem. ℞. succi uel pul. gentiane. mellis albi. aã. ȝ. ij. licij. ȝ. j. ℞ fiat isto mõ: q̃ꝓio bulliat succus ℞ mel usq̃ ad spissitudinem: deinde addatur licũ. ℄ Aliud ad idem. ℞. radicis uitis albe. ȝ. ij. salis subtilis sime cruti. ȝ. j. ℞ fiat emplastrũ. ℞ si uitis esset sicca capiat̃ pul. eius cum sale: hoc nãq̃ est expertum. ℄ Aliud ad idẽ ℞. succi arno. ȝ. ij. olei ro. ȝ. iij. cere. ȝ. j. dissoluat̃ prio cera ℞ oleum: inde ponat̃ succus ℞ fiat unguentũ. ℄ Epithima: q̃s valet si i loco esset mala complexio calida. ℞. succi uirge pastoris: succi extrẽitatis mirti. aã. ȝ. ij. ℞ isto modo fiat usus: lauet̃ primo locus: deide ponatur super locum pecia munda balneata in hoc. ℄ Unum ẽt stupicum ꝝ mirabile, ẽt i hoc lauando locum ℞ cataplasmando si ibi non fuerit mala cõplo ℞ calida: cuius hec ẽ recepta. ℞. semis ros. folioꝝ masticis: aut gũmi eius. aã. ȝ. j. ß. granorum mirti: corticis granatoꝝ lentũ. aã. ȝ. j. alumnis rochie cõbuste. ȝ. ß. ℞ fiat pulus: ℞ aspergat̃ super locum: uel buliat cum uino ℞ lauetur. ℄ Aliud ẽt de mente aui, si mala ꝓplo fuerit calo. ℞. foliorum acetose solatri. arna. aã. M. j. lentium. M. i. ß. coquantur lentes ℞ se cum permisceant̃ herbe dicte ℞ fiat emplin: uel ex istis fiat lotio. ℄ Aliud aui. ℞. boli armeni. ȝ. j. sirupi acetosi. simplicis: aut aceti: olei ro. aã. ȝ. j. ℞ fiat mixtio: ℞ est repercussiuum: ℞ comment in principio. ℄ Aliud aui. ℞. puluerisa cucurbite aduste. pul. foliorꝝ eius. aã. ȝ. j. foliorum oliuarum siluestrium: farine lentium. aã. ȝ. iij. ℞ cum aqua fiat mixtio. ℄ Si aũt corrosio fuerit ualde magna ℞ ista non ualeant nec possit remoueri precipitgui, ut ponatur pul. aut trocisci affodillorum aut pul. trocis. calidicõis: aut re moueatur cũ arse. sublimato: ℞ defensiuis ponatur defensiuum factũ de bolo ar. ℄ Unguentum Ebiranni ad corrosionẽ marillaꝝ ℞ ponit ꝑ in ca. de uite alba. ℞. foliorum uitis. ȝ. ij. aluminis. ȝ. iij. uitrioli albi. ȝ. iij. yris uiri ee. ȝ. i. uitrioli citri. ȝ. iij. ℞ fiat mixtio. ℄ Aliud in ulceribus antiqs ℞ magnis. ℞. eris usti loti. ȝ. i. crugis eris. ȝ. i, habiture eris. ȝ. ß. mirre. ȝ. ij. uitrioli albi: aluminis roce aduste, aã. ȝ. i. aceti. ȝ. iij. mellis. ȝ. i. ß. olei nucis. ȝ. iij. cere. ȝ. vi. fiat isto mõ. p̃ buliat batitura eris cũ aceto ℞ mel le ℞ oleo donec cõsumat̃ aceto ℞ magna ps mellis: ℞ cognoscit̃ q̃ non frigat̃ sartago, deinde ponat̃ cera: ℞ cum fuerit liquefacta deponat̃ ab igne: ℞ addat̃ uitriolũ ℞ alumen: ℞ ultimo addat̃ mirra. ℄ In simplicibus. Serapio p̃ dixit: cinis semis aneti ℞ stipes eius curat ulcera putrida ℞ sordida: ℞ specialiter ulcera testiculoꝝ ℞ ulcera ani: ℞ cera uirge ꝓsolidat. ℄ Ites cinis sarmentoꝝ cito corrodit mãm corrodentẽ. ℄ Flos affodilli decoctus cum uino ℞ oleo hoc idem facit. ℄ De plãtagine uero dixit Serapio ℞ aui. q̃ cõfert ulceribus oĩbus ℞ putredini eoꝝ: ℞ ulceribus ad q̃ currunt humores. ℞ prohibet dilatationẽ ulcerum corrosiuoꝝ: ℞ pp ꝑ confert ulceribus intestinorum: ℞ abstergit saniem: ℞ inflationẽ remouet. ℄ Et dixit: ẽ cõueniens ẽt q̃s gentiana ponẽ i ulceribus cum licio: confert̃ ei ℞ curat ulcera corrosiua. ℞ ꝑ uide ab aui. in cap̃. de gentiana. ℄ Et dixit: lac titimali est cõueniens ulceribꝰ corrosiuis ℞ fraudulẽtis ℞ cancro: ℞ fistul. ℞ ꝑ pp excellentem quãtitatẽ q̃ est in eo caliditatis: ℞ curat loco cauterij. ℞ sic curat ulcera corrosiua ℞ putrida: ℞ admistrat̃ suo tẽpore: ℞ sm modũ ℞ quãtitatẽ quãtũ oꝫ. aufert uariciei in fistulis existentẽ. ℞ cinis lacticiuioꝝ hȝ proprietatẽ quam hȝ lac titimali. ℄ Dixit ẽt Serapio: q̃ oleum antiquum cõfert ulceribus corrosiuis. ℞ gdam uiuntur eo in ulceribus neruoꝝ. ℄ Dixit ẽt: folia sauine prohibent dilatationẽ ulcerum. ℄ Et dixit ẽt: q̃s fit emplin ex folijs pastina ce siluestris q̃s incipiunt corrodi confert. ℄ Dixit etiam: folia uertice ℞ eius semen cũ melle idem operant̃. ℄ Dixit ẽt: es ustum ꝓhibet ulcera fraudulenta corrosiua in corpe, ℞ batitura eius ꝓhibet ulcera corrosiua: ℞ incarnat ℞ consolidat ea. ℄ Et dixit q̃ uirtus crugis eris q̃s ponit̃ i extremitate radij uel alterius rei carnẽ malã ab ulceribꝰ tollit: misceatur aũt cũ ceroris: ℞ fit medicia q̃ abstergit sine mordicatiõe: ℞ ꝓhibet ambulationẽ ulceꝝ corrosiuoꝝ in corpe: ℞ ꝓhibet apa ulceris. ℄ Colcotar prohibet ulcera que ambulãt de loco ad locũ. ℄ ꝓpul. ẽt calcadis ℞ ẽ spes uitrioli solus positus: aut cum aliquo unguento ꝓhibet corrosiones. ℄ Dixit ẽt: lapis frigius consolidat. ℞ icarnat ꝓsolidationem: ℞ ingreditur in medicis. q̃ fiũt pp os: ℞ silr si admistratur solus: aut cum melle confert̃ squinantie postq̃ ablutus est: ℞ ꝓhibet humorem uenientẽz ad istum locũ. Gui. de buria. approximat cũ icisiõe mamille usq̃ ad cõsolidationẽ. ℞ subdit Serapio de lapide frigio: aufert carnẽ superfluã ab ulceribus: ℞ incarnat ulcera fraudulenta: ℞ consolidat ea: ℞ curat mala ℞ cancrenosa ex eis. ℄ Iterum dixit Serapio: ois spes alumis: ℞ ꝓprie iamen: q̃s est melius alijs: corrodit carnem superfluam i scabie: ℞ alijs ulceribus: prohibet ulcera fraudulenta augeri: ℞ uidet̃ loq̃ de combustione ignis. ℄ Bar. de ua. dixit: q̃ alumen põt misceri cum fece uini ℞ melle: ℞ q̃s semp̃ ante hoc remedium precedat ablutio cum aqua mellis p̃. ℞ postea cum aqua maris: ℞ põt poni salgemma cum unguento. ℄ Et dixit ẽt Sera. q̃ sal cum melle: aut ẽt sicut est superaspersus ulcera corrosiua: aut ẽt ambula tina sanat: q̃ subito mãm malam resoluit. Idem dixit ꝺ flore salis: ℞ spãli in passionibus uirge. ℄ Ueteres ℞ anti qui dixerunt: q̃ ad ulcera sordida ℞ ambulatiua folia fice ca oliuarum ul uiridia imponantur. ℞ Serapio dixit ℞ ẽt Dia. de columbari: q̃ siluestri. Aliqui dixerunt q̃ fiat cũ melle. Aliqui dixerunt q̃ cinis ramorum eius aut nucleorum eius confert. ℞ similiter lotio facta cum liriuio ipsi̊.
℄ In talibus etiaȝ ualet ut dixit pul. aneti aut cinis eius superpositus curat. ℄ Illud idem facit pul. seminis eius ustus ℞ superaspergatur. ℄ Et Barto. dixit: q̃ locus primo lauetur cum aqua maris: ℞ quod cinis iste ponatur cum melle. confert istis ulceribus corrosiuis: etiaȝ si sint in neruis. ℄ Dico ergo per experientiam ℞ rationem si cinis sarmentoꝝ uitis in aceto primo infusus ℞ exiccatus super locum aspergatur: Cito consumit mate-

riã corrodentem. ¶ Oñ radix affodil'. coquiẽ cum fece vini ⁊ fit emplin ofert vlceribus corrosiuis. ¶ Bar. de virit q flos affodilloꝝ cuꝫ melle vel vino cocto sanat ca. ¶ Itẽ dixerunt alig q radix nil multũ valet ⁊ est mirabilis operatiõis si in ulcis vlceribus apponat. Et illud idez dicendum est de siluestri: nisi q ipse est maioris equitatis. Et alig dicunt de fructu. tñ ego nescio qualis sit fructus eius herbe: nisi per fructum nos velimus intelligere semen eius: quod credo esse verum. Mil autem est herba cuꝫ qua tingẽt ⁊ vulgariter vocat̃ grado: ⁊ bononie multũ repiẽ: ⁊ artificialr seminat. ¶ Aui. mundificãt vlcera testiculi canis: ⁊ prohibẽt vlcera dilatari siue foramẽ: ⁊ in carnant vlcera fraudulenta corrosiua. ¶ Et Serapio ⁊ Dia. dixerunt: ⁊ Appulcius ⁊ Barto. idem volunt: decoctio radicis pentafilon valet ad vlcera ambulatiua. ¶ Et ego dico q succus gentiane. vel radix eius cum melle.

¶ Dixit ẽt: succus et folijs rubi prohibet ambulationem fraudulentam formice: ⁊ vz heriſipile: ⁊ propter hãc cãm confert vlceribus intestinorum. ⁊ cum hoc abstergit sanem. Et si adest ibi aliqua inflatio: extinguit eam: ⁊ incarnat ẽt alia vlcera mala antiqua. Et subdit. non ast enim aliquid melius in antiquis ⁊ nouis vlceribus. ¶ Et aui. dixit: sumach prohibet ambulationẽ fraudulentã. ¶ Bolus ar. ſm ipsum prohibet ambulationem putredinis.

¶ Gal. dixit: li. viij. de simplici medi'. radix solatri abstergit vlcera mala ⁊ corrosiua: ⁊ per solatrum ipse intelligit illam herbam que vocatur morella.

¶ Quarta intentio completur: vt in alijs dictũ est: ⁊ si in loco isto fuerit apa ista non conuenium pro parte. ⁊ tunc recurre ad tractatum de apãtibus. ⁊ primo cures apostema vt iam sepe dictum est. deinde vlcus.

¶ De vlceribus putridis. CA. XI.

VLcus putridum nouũ est. ⁊ iõ solum pono curã: ⁊ non Alid. ¶ Cura vlcꝝ putridorum siue sordidoꝝ quatuor hz intentiones: sicut iam dictum est in alijs. ¶ Prima est purgare ipsum corpus. Secunda est vitam ordinare. Tertia est mãm putridam remouere. Quarta est locum consolidare.

¶ Prima intentio complet̃ cum solutiuis ſm necessitates humoꝝ peccantiũ. deinde purgetur ipsum membruꝫ cuꝫ ventosis aut sanguisugis: ⁊ valde dignum est ne cura ista tardetur: qm̃ tarditas eius i malitiã addit.

¶ Secunda intẽtio complet̃ cum debita admistratiõe serum non nãlium. Cibaria aũt sint optima. ſ. prohibentia putredinẽ. ⁊ in alijs honeste viuat: complexionẽ membri rectificet quantum potest.

¶ Tertia intentio complet̃ cum localibus. si ergo ꝓtingit q vlcera sint i putrefactione ⁊ corruptione: tunc necessarium est. vt remoueat̃ donec remanat̃ caro sana: quod cognoscitur ex bonitate sanguis: q: ex bono colore ipsius.

¶ Et cũ fuerit factum hoc succurrat̃ cũ butyro vt escara cadat: ⁊ defensiuũ ponat̃ circa partem sanã ne in loco inducat̃ mala complexio calida. ⁊ vt dixit Aui. est necesse i cidere ne putredo vlterius peramblet: q: ad alia membra pertranſiret. Si autem non fuerit necesse apponere cauterium: fiant embroce cum aqua maris aut cineris: aut cum aqua saponis: aut cuꝫ vino stiptico. ¶ Serapio: coleotar prohibet putrefactionem. ¶ Et dixit ẽt: folia vrtice cum sale putredines ⁊ pascentia vulnera curant. Idem dixit ð folijs pestinace. ¶ Dixit ẽt de lacte titimali: vt dictum est in pcedenti caplo. ¶ Dia. dixit: q' alumen ⁊ galle prohibent putrefactionem. ⁊ dixit ẽt amigdala amara mixta cũ melle. Dixit ẽt de licio q vulnera putrida ⁊ pascentia tollit. ¶ Et nota q in hoc capitulo nõ pono alias receptas nec simplicia: q: pro his recurre ad capitulum immediatum: q: ibi multã experta inuenies. ¶ Et ad capitulum qð immediate sequitur: q: mirabilia ⁊ experta inuenies: ⁊ videas bene ista capitula: q: vnum adiuuat aliud. ¶ Medicamen prohibens vlcera dilatari: ⁊ est Aui. pro parte. ℞. pul'. se. iusquiami. ʒ. ij. farine ordei. ʒ. iiij. boli armc. ʒ. j. acet. ʒ. j. ʒ. ⁊ fiat emplastrum: ⁊ ponatur in parte sana.

¶ Aliud qð valet in corporibus teneris Auicen. pro parte. ℞. farine ordei. farine orobi. añ. ʒ. j. aluminis roze. ʒ. j. ⁊ cum liriuio ⁊ succo cucumeris asinini fac emplastrũ.

¶ Aliud. ⁊ est Theodorici. ℞. carnium piscium salitorũ: farine ordei aristol'. longe. ⁊ squile parum coquantur i vino ⁊ misceantur cum vino ⁊ superponatur. Aliud Auicẽ. ℞. se. lini. ʒ. j. vitrioli albi. ʒ. ʒ. radicis cucumeris asinini. aristol. longe. añ ʒ. j. radicum sicle: radicum caulis. añ. ʒ. ʒ. carnium piscium salitorum. ⁊ cum melle quantum sufficit fac emplastrum. ¶ Aliud Auicen. ℞. floris eris. ʒ. j. succi cataputie maioris siue minoris vel bzeus quod idem est. ʒ. ij. vitrioli albi: succi cucumeris asinini. añ. ʒ. ʒ. ⁊ cum melle ⁊ aqua cineris fac linimentum. ¶ Aliud expertum Auicen. ℞. draganti rubei. ʒ. j. calcis viue aluminis corticis granatorum. añ. ʒ. vj. thuris gallarus. añ. ʒ. iiij. cere ⁊ olei quantum sufficit. ¶ Aliud Auicen. ℞. assungie partem vnam. vitrioli partes. iij. colcotar. x. draganti. viij. coquantur cum aceto ⁊ fiat linimentũ. ¶ Aliud ad idem. Auicen. ⁊ Bruni. ℞. plumbi vsti cris vsti ceruse masticis thuris litargirij armoniaci oppoõaet. añ. ʒ. ij. adipis rẽum vace rasine olei mirtini cere omnium. añ. ʒ. iiij. que sunt soluenda soluantur in aceto: ⁊ terenda terantur ⁊ fiat emplastrum. ¶ Aliud ad idem. ℞. vitrioli citrini. ʒ. iij. vitrioli nigri. ʒ. x. vitrioli rubei. ʒ. ij. aceti vini. ʒ. ʒ. ⁊ fiat bulitio donec acetum totum consumatur ⁊ remancat in forma linitionis. ¶ Et emplastrum ð melle cucurbita sicca ⁊ foliis oliuarum siluestrium vz. ¶ Et si in istis accidunt apostemata ista dicta non competunt vt est manifestum: ⁊ pro cura eorum apostematum recurre superius vt dictũ est in alijs: ⁊ iõ ex te vide vt expedit.

¶ De vlcerib' difficilis consolidationis. CA. X.

SCias q vlcera difficilis cõsolidationis se habent ad vlcera corrosiua ⁊ putrida: ⁊ sic de alijs sicut superius ad iferius per hunc modũ: q: quodlibet vlcus corrosiuum ambulatiuum est difficilis consolidationis. sed non quodlibet vlcus difficilis consolidationis: est putridum vel ambulatiuuꝫ. ⁊ hoc est quod dicit Auicen. quando dicit. scias q vlcera difficilis consolidationis absolute sunt pter corrosiua ⁊ pter putrida: sicut est cõe pretor ppium. Et q: sunt aliqua vlcera difficilis consolidatiõis q̃ non sunt de gñe istoꝝ: iõ fuit necesse Aui. hoc caplm constituere. ¶ Et nõ q non possuꝫ dicere tibi modum curationis vt in alijs caplis feci. ſz tunc oz videre caplm ꝗre vlcera sunt difficilis cõsolidationis vl' curationis: ⁊ ſm cãm istã ꝓcedere debes i cura tua. dicit ergo Aui. q si cã quare vlcus est difficilis consolidationis sit mala complexio: tu debes cã remouere cum cõtrario. vt habitum est i capitulo vniuersali. vnde rectificatio complexionis est causa multotiens cure vlceris. Si autem causa fuerit maligna vt non possit caro generari: imo totus sanguis i saniem conuertitur. Cura est vt dentur cibaria generatiua sanguis oppositi: ⁊ ideo considera peccatum sanguis: an pecket i quantitate: an i suba: an i qualitate: ⁊ ſm hoc prosequaris i cibarijs. Unde si fuerit caliditas: cibaria sint frida. ⁊ ita per oppositum i alijs qualitatibus. Si fuerit subtilis: cibaria sint grossa ⁊ econtra. Si fuerit pauce quantitatis exhibeãtur cibaria multiplicantia ipsum: vt i sermone vl' dictum est. Et si causa fuerit sordicies aut virulentia. recurre ad capitulum proprium superius positum. ¶ Q: si causa quare non consolidetur fuerit humida siccitas de eo quod bonum est: est q tu facias ipsum sudare cum aqua calida vsque quo sudet membruꝫ: aut epithimetur cum pecia infusa i aqua calida: aut membruꝫ fricare facias vt humiditas currat ad membruꝫ. Et aliquotiens vtile est applicari vnguenta picea: quia facta de pice que attrahunt sanguinez ⁊ locus humectatur. ¶ Et si causa fuerit complexionis

malitia mẽbri: q; membrũ fuerit nigrũ aut viride: tũc debes locũ scalpellare: ⁊ extrahere ipsum sanguinẽ ⁊ apponere vẽosas ⁊ scarificare: ⁊ ponere sanguisugas sm qd tibi videtur, deinde residuũ cricca cum ferruto, aut spõgia posita sup locus. ⁊ si videris q; ad vlcus varices terminẽtur nõ consolidantur vlcera talia nisi illa vena abscindat̃ ⁊ removeat̃. Q; si cã fuerit fistula: curat̃ curatiõe fistule. Q; si cã fuerit corruptio ossis: ⁊ q; sequeret̃ ipm icidim⁹ ⁊ deteginus ipm os: ⁊ si nõ fuerit possibile auferre illud qõ est sup os cum fricatiõe facies⁹. ¶ Et subtilissime inquirimus de ꝓpositis valẽtibus. Bar. cõposuit ℞. flo rum cris ⁊ climie ꝙglutinan auri, añ. ʒ. vj. gũmi cipressi. ʒ. iiij. salis gẽme. ʒ. uj. aristol'. ro. minuti thuris, añ. ʒ. j. cere ⁊ olei murtini quãtum sufficit: vt fiat vnguẽtus. ¶ Ad idem dixit Auı, ℞. limature eris: limature ferri: ana. partes equales: cõficiãtur cũ aqua alumis. deinde sigilletur cũ argilla rubea ⁊ ꝓburat̃ in furno. deinde admistrentur pulueriʒata. ¶ Item ẽt ex his que dicta sũt cũ turgirio ⁊ oleo murtino fiat emplin. quoniã est mirabile. ¶ Et scias amice q; oleũ nõ ponitur in vlceribꝰ nisi sint vehemẽtis stupticitatis ⁊ siccitatis sicut est oleũ murtinũ ⁊ masticis. ⁊ si ponatur nõ ponẽ nisi in vlcere ꝓfuso. aut ꝓponitur vt fedetur dolor. qm̃ nõ est tũc excusatio qn ponatur. ¶ Aliud Auı. ℞. eris vsti. salis gẽme. rasiue. añ. ʒ. ij. cere olei murtini quãtũ sufficit ⁊ fiat vnguẽtum. ¶ Aliud Auı. ℞. cere gũme pini. añ. ʒ. vj. elimie auri. ʒ. uj. colcotar. ʒ. vj. olei quãtuʒ sufficit. ⁊ fac vnguentũ. ¶ Aliud Autẽ. ℞. merdascengi olei. añ. lib. ʒ. gallarum nõ pforatarꝫ aristol'. añ. ʒ. ʒ. armoniaci. ʒ. ʒ. minuti thuris. ʒ. ʒ. ⁊ fiat ex eis linimentum ⁊ moueatur ꝓtinue cũ cãna. ¶ In istis dispõnibus ab auctoribus aliqua simplicia reperio. Et primo Dias. dixit q; succus foliorꝫ lilij cõtis mirtis ⁊ decoctus in vasculo nouo vlcera vetera medẽt̃. ⁊ in oibus vlceribꝰ ad cicatrizandũ optimũ remediũ est. ⁊ Aui. vult ℔ de succo cuiuslibet lilij. sed vult q; in vase eneo coquatur. Dixit etiã Dia. q; radix cicatricem iducit sicca ⁊ ipolita vlcera antiqua sordida purgat. ¶ Scordeon sicus ⁊ ipositum cicatricem iducit. ¶ Et idẽ dixit de cortice radicis cappa rorum. ⁊ Haliabas idem ẽt dicit. ¶ Et dixit ẽt Serapio de centaurea maiore quãdo ipsa est recens ⁊ emplat̃. conglutinat vlcera. ⁊ cõsolidat ⁊ icarnat. ⁊ de minori dixit. si tota cum folijs vice emplastri ponatur. incarnat ⁊ ꝓsolidat vlcera antiqua. ⁊ subdit q; quãdo ericcat̃ ⁊ administratur in vnguentis icarnatiuis. ⁊ desiccatiuis. fistulas ⁊ vlcera ꝓfunda icarnat. ¶ Dixit ẽt radix oppoponaci curat vlcera antiqua quãdo teritur ⁊ miscetur cum melle. ⁊ vestit ossa denudata carne. optimum autẽ in hoc est rasina pini antiqua si prius oppoponacus sit dissolutus in vino ⁊ melle. ¶ Et dixit olibanum cum visco curat vlcera antiqua. ⁊ Bar. de va. dixit q; olibanum sit tantum quantum viscus. ¶ Dixit ẽt q; omnia vlcera antiqua plena sorde sanat sauina ipolita cum melle ⁊ abstergit ⁊ prohibet dilatationem ipsoꝝ ⁊ mundificat. ⁊ alia innumerata facit. ¶ Et dixit etiam de agresta sm artem cũ acceto cocta cõfert ustis vlceribus. ¶ Dixit etiam. aloes incarnat vlcera difficilis consolidationis. maxime que fiunt in ano ⁊ virga. ⁊ apostematibus que fiunt in alijs locis quando dissoluitur. ⁊ fiat linitio cum eo. prohibet humores qui currunt ad locum ⁊ resoluit eos. ⁊ aloes succotrinum nõ ponitur in virga. ¶ Et dixit ẽt. radix cepe est mirabilis ⁊ optima in hoc casu quãdo administratur trita. ⁊ Hal'. ⁊ Dia. dixerunt de eo idem. ¶ Et dixit etiam. terra sigillata cõglutinat vlcera antiqua ⁊ deficcat ea quãdo ꝓficiẽt cuz accto forti. ⁊ fiet vt lutum. conglutinat vlcera recentia. ¶ Autẽ. dixit de barba hircina. folia eius quando ericcãtur consolidant ⁊ conferunt vlceribꝰ antiquis. ⁊ flos omnibus alijs est fortior. ¶ Dixit etiam. de balaustia vera q; ipsa consolidat plagas ⁊ vlcera antiqua ⁊ ereoziatiões que ex attritione contingunt per percussionem pulueriʒata. ¶ Spongia etiam secundum Auiceñã. decoquitur cum melle: ⁊ consolidat vlcera'. Et similiter sicca superipsa. aut infusa in aqua. aut in vino. et ericcat humida ⁊ antiqua vlcera. ¶ Apul'. dixit: herba senationũ cum assungia veteri impolita mirifice sanat. ¶ Aliabas dixit: q; si aristologia longa pulueriʒetur super antiqua vlcera desiccat ea ⁊ sanat: ⁊ maxime si ea distemperetur cum melle: ⁊ loquitur de radice. ¶ Dixit etiaz Aliabas: stercus canis ossa comedentis primo ericcatum confert. ¶ Alchi. dixit: q; hermodactilus ericcat vlcera antiqua ⁊ abstergit ea. Et Auicen. vt de hermodactilis albis. ¶ Mesue dixit: q; ireos ossa nuda vestit. ⁊ ego dico q; mirra codez modo operatur. ¶ Conueniunt omnes veteres q; ad vlcera antiqua: ⁊ vulnera omnia difficilis consolidationis: ⁊ proprie fraudulenta ⁊ humida: sm Bart. teratur in vase eneo: ⁊ proprie facto ex ere rubeo cum pistello consimili vrina infantis cum modico accto ⁊ sale: vel in domo cali da donec coaguletur ⁊ apponatur nam nihil melius est isto. ⁊ Gal'. dixit: q; hec medicina nominatur grisotella. Et Bar. dicit q; ista sola potest imponi vel cuz melle mi sceri: vel cum cera: vel cum vnguento sm exigentiam, sed vulnus primo abluatur cum aqua mellis: deinde cuz aq̃ salsa. ⁊ hoc est de isto capitulo.

¶ De fistula. CA. XJ.

Fistula est vlcus [profundus cauernosus cuz calositate ⁊ duricie carnis circũdante ipsum: a quo procedit vtplurimum sanies virulenta: ⁊ hoc est quod dicebat de tumoribus preter naturam. Est autem fistula longus ⁊ strictus sinus similis alijs sinibus contractionẽ ⁊ duriciem patiens a parte intrinseca, ⁊ rursus emittens superfluitatem illic concurrentem. Et ex hoc patet q; sanies viruleta non est proprie dicta ⁊ essentialis ipsius, sed calositas dicta cũ forma fistulari. nec obstat q; dicit magr. Arnaldus ꝺ villa noua, q; ꝯdu sanies ⁊ virus ex fistula aquosa vel glutinosa seu prauę qualitatis exierint fistula manet, q; si nõ exierint talis q; sit extincta. Non enim putauit hoc Gali. neq; Albucasis dum dixerunt: ⁊ est in quibusdam decem horis humiditatem emittens: ⁊ in quibusdam horis abscinditur humiditas ab eadem. Illud idem Aliabas ꝛz atq; ibi ⁊ quatuor magistri: ⁊ Jamerus de duricie i qua increpat Rogerium ⁊ Rainaldum. ¶ Fistule autem sunt multiplices: quedam enim ad neruum: quedã ad ossa terminantur ⁊c. Et recurre ad principium huius tractatus pro declaratione huius. ¶ Et uerum quedam sunt i oculo: ⁊ quedam in mandibula: ⁊ quedam in pectore. ⁊ quedam in uincturis: ⁊ quedam in ano vlcera cauernosa: ⁊ ẽt materia fleginatica viscosa incepta motiom: ⁊ ad ista vel venenosa.

Signa ergo q; sit fistula a subaliter inherentibꝰ: q; ab ista calositate ⁊ forma fistule inspecta: ⁊ ab accidentibus ⁊ a fame mala ⁊ a dolore: quia non est dolor nisi ad neruum terminetur. ¶ Signa ergo q; sit in carne ex grossa ⁊ viscosa ⁊ turbida humiditate cruda que ab ipsa currit. ¶ Signa q; sit in venis: quia egreditur sanguis ⁊ quedaz fer. ¶ Signa q; sit in osse eo qõ ipsa sanies est cirrina ⁊ subtilis vt ponit aui. Et ad hoc adiuuat probatio: ⁊ locus ⁊ tempus indicant ẽt de hoc: quia si ẽ in loco neruoso vel ossuoso credas q; exalterauit etiam si transeunt neruum credas qõ ẽ i osse. ¶ Judicabit etiam q; fistula sit difficilis curationis: maxime si est profunda tortuosa: ⁊ maxime mossata: ⁊ ꝓpin quas antiquata que plures habet concauitates. ¶ Et nota q; fistula que est in membro nobili vel prope ipsum: ⁊ que ad interiora penetrat: vt ad pectus ventrem vel vesicam: vel ad aliquam de costis vel spondilibus: vel ad aliquam iuncturam, puta manus aut pedis suspecta ẽ ⁊ malle curationis.

Cura ista in duobꝰ cõsistit. s. in regimine vñ vel particulari. ¶ Uniuersale aũt regimẽ tres hz in

entiones. ℣Prima est corpus purgare. Scda est vitā ordinare. Tertia est membra interiora confortare.

℣Prima intentio cōplet cum eōne humor peccātiū. vt dicit Brunus: ⁊ ex colore loci cognoscēs humorē peccātē: vt ipsemet Brunus dicit. Et ga. i cōmēto illius affo. in prurbatis. Cum ergo abundat mā flātica locus erit albus ⁊ mollis: ⁊ putredo q̄ emanat a fistula est aliquātulū alba grossa: ⁊ multe quātitatis. ℣Si melica supauerit lī uenlocus: ⁊ tendit ad liuiditatē cū quadā duricie: aut putredo liuida vel nigra. ℣Si colera: locus est citrin⁹ ⁊ ibi punctiones ⁊ arsura sentiūtur: ⁊ putredo emanat citrina. ℣Si vo illud quod supauerit fuerit sanguis: tunc locus rubet: ⁊ vene corpis inflanē: ⁊ putredo sanguinolēta current. ℣Qualr aūt he mātē debeant digeri ⁊ eūari satis dictū ē in de apātibus: ⁊ iō illuc recurre.

℣Scda intentio cōplet cū debita administratiōe ser rex non nāliū: ⁊ spālr cibi ⁊ pot⁹. ℣siderato tā humore peccāte: ⁊ sm pensū illi⁹ ex te dictā potes ordinare: ⁊ ℣siderar bñ.

℣Tertia intētio cōplet cū potionibus ad fistulā: quarum ista ē nullum dilecta. ℞. agrimonie ptes. iij. plantaginis ptes duas: folior olive partem vnā: incidanē minutim: ⁊ pistenē: ⁊ cū vino albo coquanē: ⁊ fiat colatura: de qua oi die i aurora cianus vnus administretur.

Regimen aūt pticulare q̄uor hȝ intētiones. ℣Prima est strictū orificium ampliare. 2ª est fistulā auferre ⁊ mortificare. 3ª est locus mortificatum mundificare. 4ª est locum munificatum incarnare.

℣Prima intētio cōpletur per hunc modum in foramine ponaē tēta gētiane: aut mali terre: aut bȝione: aut dragontee cotogne bene tonde⁊ acute: ⁊ de medulla sambuci: aut cbuli: aut meligarij: non psumas tentas facere: q̄ in extrahendo semp frangunē. ⁊ iō iste tente debent ligari cum filo: eo q⁹ si ꝓfundanē nō pāt exhi sine periculo. ⁊ fiant grosse ⁊ longe: ⁊ sm foramis quātitatē: ⁊ stent tente p. xij. horas. postea aūt removeatur tenta. ⁊ si foramen erit dilatatū: ex b̄ erit completa prima intentio.

℣Scda intētio complet in ꝓmittione aucutor vel corrosiuor. Alio mō per incisionē ⁊ cauteriū. Tertio mō cum incisione ⁊ calositatis evulsione. ℣Primū modus docet Gui. facere cū impositione tente ⁊ trociscor affodill'. Et Rogerius docet cū tenta de calce ⁊ sapone. aut cū tenta linita de arsenico q̄ non fallit. ⁊ dixit ēt ꝓpe: si vitriolus dissoluaē ⁊ injiciatur adfundū fistule sanat. ℣Gui. ō va. dixit. ℞. vini maluatici ⁊ laua locū oi die: ⁊ facta lotione imponas radicem lapacij: ⁊ hȝradices rubeas: ⁊ apō alquos vocaē panicia. demū iungaē cū vnguento aplorus vel egiptiaco. ſ. tenta hȝ q⁹ tu vides necessitatē. ℣Occidit ēt fistulā radix aristol'. ro. qñ abraditē ⁊ melle inungiē ⁊ intromittiē. ℣Calositate nō exīte in fistula: q⁹ ipsa remota ista valent simplicia. ℣Primo dixit Aui. cinis cartarus de papiro qñ primus accto ifundiē: ⁊ postea criccatur: ē ex eis vtile valde. ℣Et dixit ēt ō cinēr capilli vene. ℣Pulvis ēt radicis pentafilon cum melle impositus vȝ. Et sm Barto. idem possunt folia eius masticata ⁊ superposita.

℣Dixit ēt: centaurea sicca ponitur in emplo cōsolidat. fistulas radix eius cum ponitur cū vino ⁊ melle ⁊ aliquo vnguentor. ℣Dixit ēt: si ponitur cinis pellis maluarū ⁊ filij sup aduſtionē ignis: ⁊ sup vlcera calida cum lnon sunt cum apate ⁊ est medicamē ercoriationis pedum ex calcia mēto ⁊ costar ⁊ fistulis. ℣Dia. dixit: radix aristo. ro. purgat fistulas: ⁊ ad sanitatē pducit. longa aūt extrahit ⁊ carne replet. ℣Dixit ēt: yris illirica. si ex ea cuȝ melle fiat collirium purgat fistulas ⁊ replet eas carne. ℣Dixit etiam: fel caprinum cum succo porri fistulas curat. ℣Constantinus dixit: cbebuli citrini ꝓferunt fistul' qñ pulverizanē. ℣Serapio dixit: decoctio yrcos facit oriri carnem in fistulis ⁊ vlceribus profundis: ⁊ replet eas qñ teriē ⁊ pjcitur i eis. ℣Dixit ēt: qñ folia cbuli recentis miscenē cuȝ lauiç ordei: ⁊ fit inde emplin: conglutinat inde fistulas ⁊ vlcera concaua. ℣Dixit ēt: vernix desiccat fistulas. Aui. ⁊ Alchi. direrunt q⁹ suffumigium factum cum ea cōfert. ℣Dixit ēt. ad oēs fistulas ꝓfert alocs pulverizatum aut dissolutū in aqua. ℣Apuleius dixit. accipe radicem gladioli. anſi. añ. ʒ. vj. aceti ciatos duos. adipis vulpis. ʒ. iij. ꝓtere ⁊ i pāno linias: ⁊ i fistula ponas. mirabiliter sanat. ℣Dixit ēt. q⁹ betonica imposita cū modico salis curat. ℣Dixit ēt. succus plātagis infusus i fistulis mire sanat ea. ℣Sed de minori plātagine dixit Dia. q⁹ cū assungia veteri imposita fistulis mirabili curat. ℣Et de ipsa dixit Gui. de va. q⁹ fuit exptus i pede infantis tā ad fistulas reformato. nō aūt erat adhuc fistula. ℣Si aūt fistule fuerit diuerse cauerne. tunc os distēperare talia acuta medicamina cū aceto aut oleo ligdo ⁊ injiciantur taliter instrumēto q⁹ accedat ad oēs pfunditates. ⁊ claudaē foramen. ⁊ remaneat donec pficiat opationē. ⁊ hoc q̄ dicit Rainal. fistula tortuosa intricata numq̄ pmit nisi felleis aut nitrosis liquoribus imbibaē. ℣Et ad hoc vȝ etiā prima aq̄ alchimistar saltem prima oēs fistulas mortificat ⁊ disrumpit. ℣Aui. aūt dixit. q⁹ si impleaē foramē ex radice scolopendrie liberabitur. ℣Valet ēt hoc. ℞. auripigmēti sulfuris calcis viue equaliter ⁊ impastentur cuȝ sapone ⁊ imple fistulā bene. ℣Si aūt locus impleaē pul. ellebori nigri. notū est q⁹ curat dimissum p tres dies sm aliquos. qō nō facio ego. iō q⁹ inducit apationeȝ. ⁊ iō cō fidera qō sepe sum exptus. ℣Lanfrancus promittit eam curare cū agrimonia ⁊ sale. sed credo hoc forsan verum i fistulis nouis. in alijs non. ℣Et nota vt dictum est q⁹ sp circa locum apponas defensiuū propter fortitudinem illarum medicinarum. ℣Si aūt essent recētes possumus locum lauare cum aqua maris vel cum aqua saponis ⁊ aqua cineris. ⁊ in istis possumus permiscere de arsenico. ⁊ de sale armoniaco ⁊ aqua sublimata. ⁊ possumus ponere calce cumenon. i. es vstum. ℣Aliud ad idem. ℞. arsenici citrini calcis viue. añ. ʒ. iij. incorporentur simul cū aqua calida ⁊ fiat trociscus ⁊ desiccetur: ⁊ cum opus fuerit tere ⁊ vsui serua. ℣Aliud ad idem Bruni. ℞. ellebori albi centauree radicis scolopēdrie ircos farine ordei. añ. partes equales terantur. ⁊ fiat ex eis puluis. ⁊ repleaē ex eo fistula cum assiduatione. quoniam sanat. ℣Aliud. ℞. succi celidonie. vrine puerorum. añ. ʒ. iij. calcis viue. ʒ. vj. arsenici citrini. ʒ. i. ꝓficiatur sic. succus ⁊ vrina buliat in olla. ⁊ calx cum ea incorporetur. ⁊ non superfluē buliat. sed parum desiccetur. deinde formētur trocisci. ℣Aliud ad idem. ℞. calcis viue partes duas. arsenici citrini. sulphuris viui. añ. partem vnā. ⁊ cum volueris in eo operari incorpora cum aqua cineris stipitum fabarum. ⁊ cū aqua saponis aut cū aqua filicis donec fiat sicut vnguētum. ℣Aliud ad idem. ℞. limature ferri arsenici citrini calcis cumenon cris vsti. añ. partes equales. calcis viue quantum vis. omnia terantur ⁊ pulverizentur. deinde cōficiantur cum melle dispumato. ⁊ fiant trocisci. deinde recondantur in loco in quo ab humiditate tangi nō possint ne corrumpantur. ⁊ cum volueris operari tere quantum sufficit ⁊ vtere. Verum in simplicibus dixit. testiculi canis aperiunt fistulas quando teruntur ⁊ imponuntur. ℣Dia. dixit. radix dragontee quando ex ipsa cum melle trita fiant colir'a ⁊ immittuntur. illas corrodit. alas occidit. ⁊ sum expert⁹. ℣Serapio dixit. lac titimali ⁊ succus eius impositus fistulas illas occidit. ℣Gal. dixit de planta sicca centauree minoris. q⁹ fistulas nata est curare. ⁊ duricies antiquas mollificat. ⁊ male morigerata vlcera sanat. ℣Dixit etiam Gal. ℣cauitates difficile lanabiles ⁊ fistulosas propter reuma. sanant teste ostracor vuȝ quando comburuntur ⁊ teruntur subtiliter. ⁊ lauantur ⁊ administrantur cū assungia porci. ⁊ subdit q⁹ potest addi aliqua ex medicinis incarnatiuis sicut est ex eis vstum. ℣Dixit ēt. bolus ar. solum pulverizatus valet in fistulis. Et Bar. dixit. ad fistulas ⁊ vlcera carne replenda fiat mixtio cū ipso. ⁊ cum melle. ⁊ cum aqua mellis ablutio. ⁊ Gal.

dixit q̄ vtile est secū p̄miscere aligd salis: q̄n̄ ericeat magis. ℭ fidelis dixit: si fistula torturas mltas hūerit ⁊ medicina p ipsas nō transierit: nihil melius est q̄z desuper apponat stercus caprinū cū melle tepido: q̄ oēm tumorē ⁊ saniem extrahit: vicinos neruos expurgat: ⁊ dolorem mitigat: ⁊ fistulam sanat. ℭ Et dixit ēt stercus bois vstū addito puluere piperis super p̄situ oēs fistulas occidit. ℭ Alchi. dixit, arnoglossa sanat fistulam q̄ fit sub oculis ⁊ alias fistulas. ℭ Ad idē dixit. R. salē tartaz tostuz agaricū: ⁊ facto pulucre confice cum melle ⁊ tentā imunge ⁊ impone: ossa fracta extrahit: ⁊ malam carnē corrodit: ⁊ fistulam sanat. ℭ Ra. dixit: ossa bois combusta donec fiat cinis: ⁊ trita supponat cū aloe: ⁊ implcatur fistula ex eis: ⁊ sanitatem p̄stabunt. ℭ Gui. de va. dixit: ad fistulas humidā valet radix filicis ⁊ maxime illa cuius color ē rubeus q̄n̄ puluis desiccatus imponē: ⁊ b̄ fit in fistulis difficilis consolidationis. ℭ Aliud expcrtum aliquotiz. R. fiat vnam vini malu atici: ⁊ i ipso buliat. ʒ. i. croci. salis modici. ⁊ buliat vsq̄z ad consumptionem medietatis: ⁊ ex b̄ lauetur oi die: saluabitur fistula nutu dei. ℭ Jstis p̄notatis nō q̄ fistula q̄ accidit i intestinis: vesica: aut ēt mēbris principalibus: vel nobilibus: nō curat oio. ⁊ si accidit costis vel spondilibus dorsi vel in iuncturis aut venis vel neruis vel venis magnis: nō curatur. ⁊ iō incurabiles sunt. Ue ex fistula que est i neruo: ē difficilis consolidationis: q: nō patitur solutionē: neq̄z medicinā fortē: vt satis notū est. Uel ex si ipsa fuerit i principio: possumus ponere medicinas leues ⁊ non fortes. Uel ex si fuerit in ore removeatur: primo tñ orificio dilatato: ⁊ ipso discooperto existente: in capitulo p̄prio loquar melius.

ℭ Secūda intētio alio mō ⁊ scdo cōpletur p̄ incisionem: ⁊ incidat per hunc modū. ponat testa lignea aliqualiter lata p̄z vsq̄z ad fundū. deinde incide totum a fundo vsq̄ ad orificiū: ⁊ statim pp fluxum sanguis supes locū cum albumine: ⁊ rebus dilatātibus cū stuppis. et hoc facto cauterizet locus cū ferro ignito aut potētiali facto de pulucre affodillorū. aut arsenico. Aui. aūt fecit cum argento viuo sublimato taliter q̄ nihil callosuz ⁊ corruptum: neq̄z preter naturā remaneat in vlcere. ⁊ semp in isto casu circa locū ponat defensiuū de bolo ar. pluries dictuz vel aliud. signū aūt q̄ medicina acuta fecerit operationē est vlcerum tumefactio. Ut dixit Rogerius: ⁊ medicamē hz mortē p tres vies: vt hz vsus: iz hoc nō obseruet totaliter. ℭ Luz aūt fistula cauterizata fuerit: ⁊ desiccata fuerit: succurratur cum medicamine mitigatiuo: sicut cum olco ⁊ vitello oui. deinde apponatur butyrum vel aliquod vnctuosum donec escara cadat: ⁊ in saniem conuertatur. ℭ Lūq̄z sanies prius erat indigesta: egreditur digesta: ⁊ est minorata: signum est q̄ fistula ē mortificata. Et b̄ dicebat Rainaldus: ex quacunq̄z sui p̄te fistula saniē purā ⁊ perfectā emiserit: ibi fistula est extincta.

ℭ Completē ēt ista scda intētio p̄ hunc modū. incidat locus ⁊ ipso cristente inciso remoueat ista caro mala cū rasorio vsq̄z ad carnē bonā: q̄d apparet pp̄ presentiam carnis bone. vt dicit Aui. aut cum medicina forti.

ℭ Tertia itētio q̄ est mundificare locum ⁊ sanare cōplet vt iam dictū est in vlceribus alijs cauernosis. ℭ Ultimo nō q̄ fistula aliquotiens est in loco q̄ ipsa non p̄t curari: q: in mēbris sublimib⁹ ⁊ i vicinitate neruoz ⁊ venarū. Uel si eger sit debilis ⁊ nō p̄t sufferre penā: vel timor ē ne remaneat alia egritudo peior. ℭ Tūc nō q̄ cura dz cē paliaris cum dicta purgatione ⁊ diuersiōe mās ad partes minus nobiles: ⁊ mundificare ipsam a carne fraudulenta ⁊ vnctuosa: deinde replcat cum vnguento diapalma: aut cum emplō. i. cum vnguento nigro: q̄n̄ ipsa remanebit geta p̄ tps longum: dūtaxat q̄ caueant ab aqua: a fetu doloroso: ⁊ a motu laborioso: ⁊ istum modum palliationis ponit Aui. ⁊ R. aynaldus: ⁊ super cū rōcinatus ē dū dixit, meatus innaturalis q̄ diu emanauit: vt in fistulis antiquis obturari negt absq̄z timore grauiore ⁊ cōmotiōe: nisi manatio consueta ad proxima deriuetur.

ℭ De carne addita super vlcera. CA. XII.

QUia in vlceribus multotiēs superest caro: pp cuius incrementū impedit p̄solidatio. Idcirco Aui. in hoc ca°. vult dare modū removēdi istam carnē superfluā. ℭ Nō ergo q̄ iste medicine que sūt remotiue carnis male quanto sunt minoris mordicationis tanto sunt meliores: pp q̄ dolor est vnū ex his que prohibent membra a consolidatione: ⁊ ēt est cā apatis. ⁊ pp hoc quāto minus mordicant tāto sunt meliores. ℭ Et nō vt dicit Aui. q̄ ista operatio q̄ est carnē removere: est cōtraria operationi nāe. Et hoc sentit Gal. ʒ°. de ingenio sanitatis. cum dixit, carnem creare ⁊ consolidare cū actione nature fit: amputare ⁊ incidere ipsam carnē superfluā non fit actio nature. ℭ Et ex b̄ si bene consideras habes veritatē textus Au. cum dixit, nascentia autem carnis est opus nature. Omne q̄ō a nā non facit nasci siue sit cum adiutorio medicine siue absq̄z eius auxilio: est p̄ōrium nature. ℭ Et nō q̄ trocisci calidi cōis. quos ponit Raf. vt dicit Auicē. sunt boni si sunt recentes: si aūt sint antiqui nihil valent: ēre si vis p̄seruare vt. d. aui. pone eos i loco sicco ⁊ nō humido ne aer attingat eos. R. tam habuisti supra. ℭ Et feces aceti apud antiquos sunt laudate. p̄pter quo nō q̄ Serapio in ca°. de fece vini. dicit: q̄ cum fex vini aduriē hz virtutē diminutiuā carnis: ⁊ fin aliquos ēt laudat fex aceti: sed de fece aceti non sic reperitur. Ue rūtamen fex vini dz administrari cito: q: eius virtus cito euanescit, littera ergo Aui. que dicit verū apud me nō est sanum: q: nimis mordicat: ⁊ spāliter si vulnus esset i neruis: q: acetū nocet neruis. Alio mō p̄t exponi q̄ nō est sanum: q: non hz virtutem sufficientē: pp hoc: q: cito destruitur earum virtus: ⁊ sic feces iste sic reseruate non faciebant operationē de qua esset curandum. ⁊ iō ex istis fecibus trociscos in forma auellane: ⁊ tunc virtus eō⁹ melius conseruat: vt dicit Aui. ℭ Medicine que removent carnem malam sunt sicut cortices eris. ostraca: ⁊ due species cricioruin. s. marini ⁊ terrestris adustorum cum carnibus suis: ⁊ fortius usto est scoria eris ⁊ glutinum auri: ⁊ colcotar: ⁊ dragantum: ⁊ flos: eris ⁊ alumen combustū ⁊ non combustum. ℭ Et nota bene q̄ cōbustio minorat operationem eius: ⁊ mordicationem eius tollit: ⁊ addit i eorum subtiliationem. ℭ Aui. dixit hoc removere carnes malam. R. alchali calcis non extincte: ⁊ dimittatur i sextuplo sui aque in sale. vij. diebus: ⁊ moueatur omni hora donec ingrossetur: ⁊ fiat sicut latum: ⁊ fiant trocisci: ⁊ administrentur. ⁊ vnguentum apostolo: ⁊ vnguentum viride fortificatum cum salgēma hoc facit: ⁊ cōciuue oēs medicine. vt dicit Aui. que removent carnem additam in naso: q: polipum valent ad remotionem carnis addite. vt dicit Auic. in fine capituli. vt est serpentaria vitis alba et helleborus niger. ⁊ p̄o isto vide caplin de polipo: quod ponitur in secundo libro.

ℭ De quodā accīte q̄ sequit ad vlcera. CA. XIII.

IN hoc ca°. docet removere, quoddam accīs quod sequitur ad vlcera postq̄z sunt curata: ⁊ accidens est b̄. nam vlcera aliq̄n non curantur perfecte: ita q̄ ex toto removeatur malicia eius: accidit q̄ post consolidatiōes p̄ tps aliquod virumpitur. Docet ergo b̄ accidens corrigere. ℭ Dicit ergo Auic. curatio post corrā disruptionē est vt removeatur caro mala: aut os q̄ sequitur. ad eum: deinde sis occupatus in nascentia carnis: alis in desiccatione eius fin q̄ scis. ℭ Remotio autem carnis male debet fieri°: vt iam sepe dictum est. considerestamen carnem istam que debet removeri si fuerit superaddita caro multa vt caro polipi recurre ad capitulum p̄ lectum immediate. Si autem caro non fuerit multa removeatur cum alumine combusto vel cum alijs secundū necessitatem. Si autem os fuerit corruptum removeas

corruptionem eius. vt dicetur. ¶ Et exhentia ossa sūt folia papaueris nigri emplāta cum folijs fici. ⁊ semen eiuꝰ iusquiami ⁊ calcanti equalibus partibus. deinde ꝓsequaris in .3°. qz in executione vt dictum est consolidet. pro clariori notitia recurre ad quartum librum ⁊ illic vide.

¶ De eradicatione vestigiorum. CA. IIII.

Adiget eradicatio vestigioꝝ vlcerū medicinis abstersiuis fortis mundificationis: ⁊ sunt virtutes earꝫ ꝑprie virtutes q̄ abstergunt. ergo curcē forte cum forti: ⁊ qđ est minus eo cū eo qđ est minus eo. ¶ Medicine fortiter ericcātes sunt iste. s. squama ferri cum lacca: calx ⁊ mel si liniatur desup staphisagria: ⁊ mel si in ipastentur adinuicem: ⁊ liniatur succus. calamenti ⁊ albugo oui ⁊ arsenicum ⁊ lapis piperis hoc faciunt. ¶ Medicine leues sicut fabe ⁊ farcicieris ⁊ semen raphani ⁊ adeps asini: ⁊ hoc est valde bonum: ⁊ speciali si secum associent fabe vel semē raphani: oleū de lilio multum remouet vestigia verberatoꝝ ⁊ oleū de tartaro: ⁊ volens videre ista recurre ad quintū librum de decoratiōe ⁊ ista videbis. ¶ Dixerūt ēt aliq̄ si liniantē cicatrices cū pulpa ficuum q̄ primo i aceto coquunt: ⁊ post emplastrentur subtiliter. debēt ēt cicatricibus vlceꝝ scrapinū mittū cuꝫ aceto q̄ sepe fricāt cum illo. ¶ Et bart. dixit q̄ hoc fiat q̄n cicatrix est grossa: ⁊ succus cucumeris asinini cū melle attenuat cicatricē fedā ⁊ remouet vestigia nigra que remanēt p̄ percussionē. Serapio ēt dixit. radix cucumeris asinini administrat siccā tritā ⁊ mundificat morphēā ⁊ vestigia nigra si remanēt post consolidationē. Et Aui. voluit hic de tota planta pulueriſata. ¶ Dixit. oleum de cicuta ꝓfert vlceribus scindis q̄ remanēt post consolidationē clamoꝝ. ¶ Dixit: succus grani ben aufert vlcerum cicatrices. Et Bart. dixit hec de oleo de ben siue oleo muſcilino: qđ idē est. si miscēt cum aceto modico ⁊ nitro valet. ¶ Dixit. q̄n laudanū linit cū vino supra cicatricem vlceꝝ meliorat. ¶ Dixit etiam fel. tauri quādo cum melle miscetur ⁊ linitur curat vlcera ⁊ meliorat cicatrices. ¶ Rasis dixit. stercus gallīne quando mixte vnguēti cum melle miscetur cicatricem mūdat q̄ fit ab aparte quod vocāt ignis sacer. ¶ Dixit ēt: stercus columbi cum melle vel cum semine lini euellit pellem supra crescentē aparis. ¶ Dia. dixit cedria q: pix cedri dilucidat cicatricem suplinita vlceri dolet vestigia. ¶ Si etiam cicatrices liniantur cum corticibus olibani dissolutis cum melle debentur ad purgandum vestigia. ¶ Mirra dissoluta cum oleo de semine lini superlinita vlcerum dolet vestigia. si cicatrices liniantur. ¶ Oleum de amigdalis amaris mixtum cum melle equali inuncta oleum se. lini cum oleo de fisticis vestigia olim cicatricum tollit. Fer vini adusta ⁊ abluta cum oleo illinito limpidat cicatrices. ¶ Dilucidat cicatrices nepida viridis cocta cum vino ⁊ superplāta. ¶ Rasis dixit: vitis alba emplāta cum orobo ⁊ fenugreco. ⁊ idem potest sola suprficata ⁊ ad colorē redit ꝓprium. ¶ Dixit etiā: farina lupinoꝝ dolet cicatricem que fit a percussiōe. ¶ Rasis dixit: apium risus cathaplasmatus cicatrices ꝓsumit. ¶ Dixit etiam: succus grani ben aufert cicatrices. ¶ Ebi rāmas dixit: fel thauri cum testa ouj dissolutum ⁊ mixtus effecit cicatrices eiusdez coloris. ¶ Et dixit: fel testudinis terrestris ⁊ albugines cum melle sanat. ¶ Constantinus dixit: saliua inuncta maculas vlcerum curat siue mūdat. ⁊ albertus dixit q̄ saliua hominis ieiuni. ¶ Aui. de v.a. dixit: ego sum expertus q̄ sperma virile inunctum desuper mirabiliter dilucidat cicatrices in vlceribus: ⁊ si assiduetur eius inunctio istas dolet. ¶ Et subdit: q̄ cutis sicut alia mēbra radicalia hēt originem suam a spermate ⁊ non an sanguine: erit ergo cum abstersione spermatis: ⁊ inter ipsam cutim occulta proportio. ista sunt verba

Tractatus. VI. de solutione continuitatis neruorum.

¶ De vulneribus eorum. CA I.

Neruis ꝑp vehemētiā sensus coniunctionē cū cerebro accidūt ex vulneribus eoꝝ dolores vehementes valde: ⁊ tensiones valde magne: sicut spasmus ⁊ ꝓmixtio rōnis. ¶ Et aliquotiēs nō est executio qn illic sit apa. ¶ Et eandem sitiam ponit Gal. 3°. de ingeni. Neruj. n. tenantos patientis: ⁊ punctura ꝑp plurimum sensum eoꝝ sunt parati ꝓuocare spasmum. In quibus ꝑtibus oñdūt doctores isti q̄ sunt accīdentia q̄ sunt apta consequi ad ista vulnera. Sūt ät tria. s. dolor vehemens valde spasmus: ⁊ ꝓmixtio rōnis. ¶ Quia dolor sit accīs molestum apparet: qz dolor est aptus ⁊ potens virtutem ꝓsternere: tum ēt qz dolor est cā apatis in loco: vt dicit Auic. in ifa. ¶ Quia spasmus sit accidens molestum notum est qz spasmus est egritudo ex qua prohibetur anhelitus q̄ est necessarius in vita. Spasmus ēt sine lesione cerebri non accidit. lesio. n. illa est molesta. ¶ Quia ꝓmixtio rōnis sit accidēs molestum notum est: qz non accidit sine lesione magna fcā in cerebro. ¶ Et ex b̄ ꝑz q̄ cura vulnerū neruoꝝ differt a cura alioꝝ vulnerū. In vulneribus ät neruoꝝ necessariū è ꝓhibere ne ista accīdia eueniant. Et iō Gal. i. 3°. de ingenio sanitatis de cōplicatis morbis dicit. q̄ si duo morbi cōplicentē vel possint cōplicari debes vacare ad magis suspectū: ⁊ iō non oz nos vacare ad vnus vt vulnus è: sed ēt oz ꝓhibere ne illa accidentia mala adueniat. ¶ In vobis ēt ꝓpositis oñdit Aui. rōne cuius ista accīdia mala aduenīāt vel accidāt. ⁊ illud ilinuat aui. cum dixit propter vehemētiā sensus eoꝝ ⁊ continuitatem cum cerebro ⁊ cetera. ¶ Sed nō bene q̄ vehementia sensus est cā vt dolor in vulneribus vehemens fiat vt sensit Gal. 3°. de accidenti. dicens q̄ membrum q̄zto è magis sensibile tanto magis multiplicāt passio vehemens in eoꝝ ⁊ tanto dolor erit maior propter vehementiam sensus qui est in eis. Unde neruus est principale organum sensus ⁊ actus mediante quo defertur sensus tactus ipsi carni.

Sed causa spasmi est ipse dolor vehemens ⁊ continuatio ipsorum neruorum ad ipsum cerebrum. ¶ Et rō qz dolor vehemens est cā apatis in neruo. hoc autem apa è causa spasmi. Scdo dolor est cā spasmi: propterea qz ex dolore accidit q̄ neruus refugit rem ledentem: neruus aūt refugiens ꝟbitur in seipso: ⁊ ad ꝟctionem sequitur spasmus. ¶ Permixtio aūt rōis accidit ꝑp ꝓximitatē membri ad cerebrū. nā ꝓximatione apritudo est vt cerebrum patiat. ⁊ ad ipm ꝓcedat ex neruo aliqua mā vaporalis ⁊ fumosa calā: ex cuius caliditate accidit in cerebro rōnem ꝓmisceri. ¶ Nō q̄ spasmus est duplex. s. proportionatus ad mām: ⁊ non ꝓportionatus ad mām. Proportionat⁹ ad mām iterum est duplex: quidam est de repletione: mō ad propositus isti spasmi qui fiunt in hoc casu sunt proportionati ad materiam: ⁊ sūt de repletione. ¶ Spasmus ergo causatur in cerebro duob⁹ modis. vno modo q̄ fumi eleuati ad ipsum cerebrum per neruos ratione virulentie recentis rōne siue male qualitatis causa sunt vt cerebrum moueatur motu compassionis expellendi: rōne cuius causatur spasmus: ⁊ illa materia nocet non rōne repletionis: sed rōne male qualitatis. Et ideo concludo ⁊ dico q̄ spasmus talis per hunc modum causatur in punctura: qz materie iste retinentur ⁊ euaporantur ad cerebrum: ratione cuius euaporationis ⁊ male qualitatis inducitur spasmus. ⁊ per hoc patet verificatio illius afforismi. quibuscunqz vulneribus tumores apparent non valde spasmantur. ¶ Et ex hoc etiam apparet ex positio tertius Auic. cum dicit: ⁊ multoties perducūt ad spasmum vulnera neruoꝝ absqz antecessione lesionis praue. i. antecessione dolorum vehementium: illud percipitur ad sensum q̄ dolore cristente in loco: vel ad minus magno: causatur spasmus ꝑ totū: ⁊ illud accidit. ¶ Alio modo pōt cāri spasmus: eo qz materia transmittitur cerebro per neruos: cuius repletionis mā illa imbibitur aliis neruis: ⁊ cātur spasmus per totum: ⁊ illud accidit ex de-

ysilitate virtutis regiuie totius: ⁊ hoc qz mā q̄ erat ī loco subito redit ad cerebrū: ⁊ illud vr̄ esse qñ tumor q est ī vulnere subito disparet, ppea qz mā redit ad mēbra nobilia. ⁊ iō dicū fuit supra q̄ si ī illis tumor disparcat ē malus: si apparet bonū q̄dē. ℂ Et vltra dispōnes iā nunc dictas accidūt ēt istis vulneribus alie dispōnes q̄ leuiores sunt istis sicut est febris: apa: cecitas lingue: vigilie. hę sunt leuiores primis qz a leuiori cā accidūt, alie aūt a fortiori. ℂ Sed est mō videndū si spasmus supueniat febri: vtruz sit bonū vel nō: qz ipse dicit febrē ī spasmo melius ē fieri q̄z spasmū ī febre. ℂ Ratio q̄ bonū est q̄ febris supueniat si febris fuerit leuis: qm̄ ipsa curat eū inquātū humores faciētes ꝓsumunt'a febre. Si tñ ad febrē sequit̄ spasmus malū est: qz signū est q̄ non supueniat pp aliud nisi pp repletionem. ℂ Et nō scdo q̄ febris pōt supuenire spasmo dupliciter, vno mō vt febris sit accidēs spasmo: ⁊ sic nō ē bonū: qz signus est q̄ neruus iā apat̄, alio mō pōt accidere febris nō vt sit accidēs vulneri: sed supueniat p accidens, puta ex aliq̄ mā putrefacta ī venis vel ex venas: ⁊ isto mō q̄ febris nō supueniat rōne malicie vulneris bonum est. ℂ Et nō vt dicit Aui. q̄ silēs dispōnes accidunt chordis musculoz: ⁊ ꝓprie si accidunt ī extremitate corpis capitis lacertoz a qbus ipsa chorda oriē. ꝓpio q̄ nō q̄ chorda multū sentit ppe originē suā. ⁊ iō sequunt̄ ista accūtia nūc dcā: ī medio aūt nō sentit: ⁊ nā ordinauit ꝟ: vt ps ca. de mēbris: eo qz ipsa continue fricat̄ ī medio cū tunctura. ne ergo rōe illius fricatiōis cāret̄ dolor: ordinauit nā ipsaz nō sentire. ⁊ ps. ⁊ ē clarū. ℂ Nō q̄ ista accūtia nō accidunt ita intensa ī chorda. ℂ Consequēter dicit Aui. ⁊ q̄n apāt̄ nerui: ⁊ quo sunt eis similia: tunc si accidat frigus spasmat̄. vna cā est: qz frigus p se est cā spasmi: vt dicit Ipo, secta particula. fridū vo spasmus. In frido. n. condensat̄ ⁊ coagulat̄ ⁊ inspissatur suba nerui vt dicit Auic. pp qđ accit ꝺctio ī neruis, ex qua ꝺctione sequit̄ spasm⁹ Alia cā est qz fridum est cā vt superfluitates teneātur ī ipso neruo: ⁊ non resoluunt̄ ab eo: ꝟ aūt spasmat, ⁊ hec ēt humiditas retēta ad cerebrū deducit̄, vnde ꝓtingit ex passione facta spasmus ī toto. ℂ Cōsequenter oñdit Aui. quomodo nerui geniti sunt ab aliq̄ re humida q̄ cōgelata est a frido qđ est aptum dissolui a calo: quapp neruis sunt nocive pultes mollitive: ⁊ alia q̄ ignari cirugici apponūt. Et ꝟ est qđ vult Auic. cum dixit: ⁊ ad hmōi ꝓparat putrefactio ex humiditate ⁊ caliditate; ⁊ decoquit̄ ico. i. talis calitas decoctionē ⁊ putrefactionē facit ī membro. ℂ Nō q̄ Aui. dicit q̄ nerui sūt creati ex humiditate quaz cōgelauit frigus. Cū ergo dixit q̄ creati sunt a re humida non intelligit q̄ in gñe mēbroz sit mā neruoz hūida: imo respectu māe ex q̄ generat̄ caro est siccior ⁊ durior:: ꝟ intelligit q̄ sunt creati ex mā humida. i. creati sunt ab humiditate aliq̄ corpi nō necessaria sicut ex spermate ⁊ sanguine mēstruo: ⁊ ōibus mēbris supponunt̄ ꝓ mā que est res liquida. per actionem ergo calor naturalis ⁊ virtutis informative in ipsam⁹ mām spermaticaz cōdensant̄. ℂ Et ex hoc ps responsio ad illud: qz aliquis posset dicere q̄ frigidū iuvat opus nature. rñdetur q̄ intelligit: q̄ puruz frigidū non intrat opus nature: sed calidum remissum sic. ℂ Et nō bñ q̄ plbs ī z° de generatōe animaliū videtur ponere ad ifam: q̄ ossa ⁊ nerui fiunt ab intensa caliditate, quō ergo a frido fiunt. ℂ Iste ifē videntur rñderi ꝓ hunc modū: q̄q̄z nos videmus in factione rerum exteriorum eas fieri a calido ⁊ perfici a calido: ⁊ talia remanent calida, alia qua sunt que sic se habent q̄ quantū ad fieri fiant a calido: in facto aūt esse sunt frida: eo qz partes cale exalauerunt: ⁊ ptes fride remanent: ⁊ ex hoc frida sunt sili mō in qbusdā mēbris exterioribus: qm̄ ipsa ꝟ quantum ad fieri generat̄ a calo. tñ in fine pp maiorem evaporationem humidi evaporat ēt calin: vnde remanēt a frido condensata. pp qđ quantum ad cōplementū eorum remanent frigida: ꝟ fiant a calido. Et isto mō nerui ⁊ ossa dicunt̄ esse coagulata a frido, ⁊ illa est intētio phi ⁊ medici. ⁊ iō iste auctoritates nō ꝺdicunt: sed idē dicunt: quapp cōsidera bene. ℂ Et subdit Aui. q̄ aq̄ fride nocēt: qz inducit̄ spasmū ⁊ calidū est ꝟ qđ putrefacit ⁊ ē notū. ⁊ silr oleuz aliqđ. Et nō q̄ oleum nō cōuenit: qz putrefacit: saltuo q̄ in mitigatione doloris ponit: qz ipsum est mollificatiuū ⁊ calidum. Et nō q̄ illud oleum non ꝺs apponi ad intra neruo existente discooperto ī volendo mitigare dolorez: sed ad extra. Quia si neruus nō sit discoopertus sicut ipā cura non timeas apponere ipsum in orificio vulneris: ꝓpterea qz oleū non imediate ad substantiā nerui pervenit. ⁊ est aperitiuum ⁊ mitigatiuum doloris. ⁊ idem in pūctura conuenit ⁊ nō aliter: qz neruus in punctura in tunctura non apparet. ⁊ vide bene. Alio modo ponit̄ ēt oleuz in vulneribus neruoz. vt dicit Aui. quare aliq̄n est necesse apponere medicinas ī vulnere que grosse ⁊ terrestres sūt. vt ergo possint penetrare ad subam nerui. nos sepe ponimus oleum ⁊ est clarum: vt etiam virtutes illarum medicinaz in substantiā nerui penetrent: qz grosse sunt. ponimus oleum. ℂ Et notare debes tunc. qz dicit Auicen. ⁊ sunt medicine resistentes qualitati humectantis ⁊ pungētis sole. que perficiunt hanc operationem. Intelligit q̄ oleum non est conueniens qz putrefacit. ⁊ medicine punctiue non conueniunt. qz dolorē inducūt. Si ergo ista duo misceantur adinuicē fiet vnum cōueniens: qm̄ humiditas olei removet mordicationē medicinaz acutarum ⁊ acuitas ⁊ ficcitas earum removet putrefactionem olei. ex quibus oibus fit vnum conueniens medicamen. propter quod ex his apparet triplicem esse causam q̄ vrunur oleo in vulneribus neruorum. ℂ Et si contingit q̄ nerui apostemant̄: cura est difficilior q̄z si caro apōtur. qz difficilius est dissoluere materiam existentē in neruis q̄z in carne. Et hoc si apostema terminet̄ per viam resolutiōis. Et ēt si apa terminet̄ p viā maturatiōis, cura ēt esset tardior ī neruis: qz nerui sunt substantie dure ⁊ fride. qē maturatio erit tardior: ⁊ illud concipit̄ ī exituris, ⁊ ēt si viscera cōtingant ī neruis difficilius est consolidare pp cās etiam tunc dictas. ⁊ ad has causas adiuuat vehementia doloris que consequit̄ plus ad istas existentes in neruis. vehemens enim dolor prohibet virtutem ab omni sua operatione cum ipsam prosternat.

ℂ Vulnerū aūt q̄ fiunt ī neruis aliud ē punctura. aliud dissuptio aliud scissio. ⁊ ista aliq̄n fit p longitudinē nerui aut latitudinē nerui. Et si fit p latitudinē aut incidit̄ neruus totus aut non. ⁊ totū ꝟ est clarū. ℂ Facta divisione istorum vulnerū modo ꝟs cōpare ea adinuicē. Dico ergo q̄ ī punctura sequūt̄ accūtia petita deinde ī scissura ī qua fit incisio nerui p latitudinē. nō tñ ex toto. deinde ex scissura nerui ex q̄ totus neruus incidit. fm̄ lōgū ⁊ oia declara. ℂ Rō aūt q̄re pūctura ē magis suspecta. est qz in ipso inuenuntur due cāe q̄ sunt maxime nūciative apatis ⁊ spasmi in neruo. s. dolor ⁊ retētio ipsius virulētie. ⁊ nō pōt ita fluere ⁊ exalare sicut in apate ⁊ scissura. ℂ Rō aūt scdi clara est. qz nocumētū ī illo mēbro factū cōicat̄ cum alio neruo non ī eiso. ⁊ ex ꝟ postea cōmunicat̄ cerebro ex quo cōtingit spasmus. Et hoc est qđ dicit Aui. locus. n. sanus ledit̄ ex vicinitate icisi. Et quo ps rō. qē si neruus totus incidit̄ accidentia non sunt ita mala. qz si causantur nocumentum in loco lesō non est pole vt illud nocumentū cōicet̄ cerebro. pp qđ in ipso non sic timet̄ de aduentu spasmi. Et hec erit cā qñ in punctura vel alta icisione timemus spasmū nos ledim⁹ neruū ex trāsuersio qñ min⁹ timem⁹ spasmū. Verūtñ membrum perdit operationem. ⁊ illud vult Gal. v. de ingento sanitatis. Et ps ab aui. cum dicit. ⁊ sit itez necesse. locū sanū vulneris ⁊ puncture incidere cū talitate sua. ⁊ pueit ex eo qđ ⁊ spant̄ accidentia postꝟ copulata sunt vulnera neruoz adinuicē. Vulnera q̄ fiūt in mēbris q̄ silānt in suba neruis. sicut sunt chorda panniculus villus ⁊ ligamētum. ℂ Dico ergo q̄ vulnera magis suspecta sunt illa q̄ fiunt ī ligamēts. Et de ligamēto itelligēdum ē qđ dicit Gal. ī de igento sanitatis. q̄ liga-

mentū ē duplex: qđā. n. ē ligamētū ossis qđ ligat os cū osse: ⁊ tale est mēbrum ignobile: ⁊ vulnus factū in tali ligamento non hꝫ suspitionē: ⁊ talia vulnera in tali loco indigent: ⁊ sufferūt fortes medicinas: qz in eis non est sensus. Aliud est qđ coniungit̄ lacerto: ⁊ peruenit ad cōstitutionē lacerti, ⁊ qz tale ligamentum cōtinuat̄ cū membro nobili ⁊ sensibili si vulnus fiat in eis est suspectū: ⁊ nō debet curari vt vulnus factū in mēbro carnoso. ℂ Intellige secundo de panniculo qꝫ panniculi sunt duplices non distinguēdo pānículos a villo: in ꝓposito qdam sūt q̄ vis seminati sunt ꝑ musculos: qđā cooptētes mēbra principalia. Dico ergo qꝫ vulnera que fiūt in pānículis mēbrorū principaliū sūt valde timorosa. Et ō tali nō itelligit. Auic. ℂ Dic nota ēt qꝫ chorde sūt duplices. qđā pānículares: ⁊ sūt late admodum pānículoꝝ. Alie āt rotūde: ⁊ ille hñt manifestā distictionē a pānículis: alie aūt nō. Et i ō pōt eē error: qz medicus putabit qꝫ vuln⁹ fit in pānículo: ⁊ fi erit: ⁊ iō ꝓfideram⁹ ꝺ Auic. cognoscere docet per duo signa. primū signū est. si pānículus apāt nō apparēt i tali mēbro villi q̄ discernanē ad sensū. hꝫ i chorda q̄ assimilat̄ pānículo apparcat icessus villoꝝ. maxie ꝑm lōgū. ⁊ ꝺ iō. qz chorda ipsa ē ꝓposita ex villis neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ. ⁊ propterea in illa prius apparēt villi manifesti q̄ꝫ i panniculis. Scōꝫ signū est. qz chorda hꝫ maiorē grossiciē ⁊ duriciē q̄ꝫ pānículus. ℂ Istis ꝓmissis intellige qd Auic. dixit. Et vulnera qđē in pānículis sūt leuiora eis q̄ sunt in chordis. ne dū eis q̄ sunt i neruis. Et tu qđē scis pānículū testimonio. ⁊ pānículus sufferт sutura ⁊ spāliter diffemātā ꝑ musculos. qz pānículus nō est tāte sensibilitatis sicut chorda ⁊ sicut nerui. iō in ligamētis possim⁹ ꝓcedere suēdo ⁊ incarnādo. hꝫ in ligamēto qđ ad lacertū peuenit necesse est qꝫ maior adhibeat̄ cautela. qz est multi sensus. Et hoc ē qđ dixit Gal'. 6. de ingenio sanitatis. Si vero ligamentū patiat̄ eoꝝ. s. q coniungunē cum lacerto molestum est: ⁊ non erit preter suspectionem. Hoc ergo caute ⁊ diligenter curetur.

ℂ De modo curationis eorum. CA. II.

PRius ostēsum est quare in neruis sit suspecta ⁊ posita vulnerum diuersitas. restat mō pōere modū curatiōis eoꝝ. Et ꝓmo pono virtutes medicinaꝝ cōuenientū. ℂ Medicine neruoꝝ debēt habere has ꝓprietates qm̄ ꝓmo debēt eē calefaciētes. scđo debēt esse exiccantes. 3ᵐ. debēt habere virtutē attractiuā. 4ᵐ. nō debent habere vi:tutē stipticā que ē virtus ꝺria virtuti attractiue. ℂ Dico primo qꝫ medicina ꝺz eē calida. ⁊ nō itelligas qꝫ ipsa ꝺz eē multū calida. qz multū calida mordicat. que mordicatio est cā attractiōis humiditatis ad locū. ⁊ iō temperate calide debēt esse. qz mitigāt dolorē in attrahendo materiaꝫ de loco. ⁊ ideo frigida nō ꝓueniūt. qz conculcāt materiaꝫ in loco. ℂ Dico. 2ᵐ. qꝫ medicine debēt eē exiccatiue. qm̄ ꝓhibēt ne mēbrū putrefiat. i. neruus putrefiat. est ēt cōueniēs ꝓpilatōi neruoꝝ. ⁊ qz nerui i gñe mēbroꝝ sunt fridi ⁊ sic. vt ponit̄ ab Auic. illo ca⁹. dico qꝫ ꝺs. Et ex ꝺ ꝑs qꝫ medicine debēt eē ficce. ℂ Dico. 3ᵐ. qꝫ ipse debēt eē attractiue. qz ꝓhibēt ne mā congregeē in loco. qz in neruo. Et medicina talis est substātie subtilis. iō bene penetrat i neruū grosse subē. Et ex hoc opꝫ qꝫ medicamē sit subtiliū partiū. rōne cuius a neruo attrahat ⁊ ꝓfiter exiccet. ℂ Dixi ēt qꝫ medicamen neruorum non ꝺz eē stipticū. qm̄ ꝓhibet cotractionē humiditatis ad exteriora. ⁊ ꝓdensat cā in loco. ⁊ pricipaliter ꝺz cauerī in prin⁹. qz in p⁹. maxie caucmus aggregationez humiditatis in neruo q̄ exīstit in vulnere. ℂ Notare tñ ꝺ bes qꝫ si in ꝺ medicamine eēt aliqua stipticitas cū abstersione. forsan illud medicamē ꝓueniēs eēt. vt ē scoria cris. Et illud ponit̄ a Gal'. 5. de simplici medicina. tunc tale medicamē ē ꝓueniēs. nam talis stipticitas non ē prohibēs tractū humiditatis ad exteriora. ⁊ cū ꝺ aliquid videtur esse inuās in ꝕtum ꝓhibet fluxum humoꝝ ad locū. oia ista ꝓcurrunt ad curā istoꝝ vulneꝝ. Intellige tñ hñ qꝫ iste medicine ponūt̄ in vulnere neruoꝝ hꝫ necessitatē. qm̄ aliquotiēs sūt multū ficce. ⁊ aliquotiēs debēt eē paꝝ ficce. ⁊ aliqñ debēt esse multū calide. ⁊ aliqñ parum calide. verbi gra. qm̄ vides qꝫ in vulnere neruoꝝ eēt timor ꝺ spasmo ꝓpter retentionē humiditatis in loco sicut accidit in pūctura. tunc ꝺz medicamē augeri. maxie in virtute attractiua humiditatis ad exteriora. ⁊ i virtute mitigatiua doloris. ℂ Si aūt videris qꝫ in vulnere est maximus timor ꝓp vehemētē dolorē ex retētione humiditatis in loco. sicut est in manifesta fixura. tu ꝺbes cauere ne appōas medicinā mordicatiuā ⁊ ꝓuocatiuā doloris. ⁊ plus de exiccatiōe q̄ꝫ de alia intētione vt nō accidat putrefactio i vulnere. i. in neruo. ꝓptercа vt apparebit ꝑ oia in talib⁹ apāpibus imediate debes apponere q̄ sunt vehemētis exiccationis. ⁊ modice caliditatis. ⁊ nō mordicatiua vt sunt mineralia lota. vt calx lota. mcia. ⁊ sic de alijs. Et intellige hoc vbi apa sit in via resolutionis. ℂ Si aūt timor esset ꝺ vtroq3. qz de spasmo ⁊ dolore dico qꝫ medicine q̄ sūt maxie exiccationis. ⁊ q̄ prohibēt spasmū debent apponi circūquaq3. ℂ Et notare debes qꝫ ista littera hic vī eē ꝺria lre A. supius in tractatu de vulneribus ⁊ vlceribus. vbi dicit qꝫ medicina q̄ apponit̄ in vulnere ꝺz assimilari i caliditate ⁊ fri. ꝓpilationū illi⁹ mēbri. vt dicebat ipse assimilare calidū valde calido. ffm valde frigido. Cū ergo neruus sit ꝓpilationis frigide vī qꝫ medicina debeat eē ffa. Dic aūt dicit. medicamē vulneꝝ neruoꝝ ē illud qꝺ ē clausulam subtiliū ptiū. ℂ ℚdo solutione hui⁹ notes qꝫ ē loqui de calo dupliciter. vno mō de calido actuali. alio mō de calido actuali. sicut logit̄ mō in medicaminib⁹ dicim⁹ qꝫ ē ffm ⁊ calm hꝫ qꝫ virtus eius calefacit ⁊ ifrigidat. eo dē mō logit̄ de neruis. vno⁹ ꝑut sūt in dispōne ꝑternaturali: q̄ dispō ē accns eius. Alio mō ꝑut sunt in dispōne sua nāli. dico mō qꝫ medicine q̄ sunt ffe in virtute ⁊ potētia: ⁊ non in actu iuuant neruos. Ille aūt q̄ sunt ffe actu nocent eis. Et rō est: qz nerui non dicuntur fridi qz sint frigidi actu. ⁊ rō: qz oē viuū ē calm: hꝫ dicūt fridi: qz paꝝ hñt caliditatis inate. qz ergo oia mēbra sunt cala in actu oia q̄ sūt ffa i actu nocēt. ℂ Cōcludo ergo qꝫ nerui sūt actu cali. illa q̄ ffa sunt actu nocent eis. Vides ergo ꝺ i aia libus: qz aialia q̄ modicum caloris hñt a ffo multum leduntē. aialia aūt q̄ multū caloris hñt non leduntē a ffo: ⁊ sic de neruis vt est videre. Et iō cū Auic. dicit qꝫ ffm est inimicū neruis: logtur de frido actu: qz illud ffum marime nocet neruis. Et iō oia medicamina q̄ approximantē neruis docet approximare sub forma vt actu caliditatis. ⁊ ex ꝺ ꝑs quō nerui ꝓseruantē: qz nō ꝓseruant a calo neqꝫ a ffo ꝓut sūt in dispōne sua nāli: ⁊ ꝑs ꝓsideрāti subtiliter. Si aūt nerui sunt in dispōne sua ꝑternāli. tūc nocēt ea q̄ sūt ffa actu vt iā visum ⁊ declaratū est: ⁊ nō ea q̄ sunt ffa potētia: qz medicamē vlceꝝ vel vulneꝝ neruoꝝ ꝺz eē mitigatiuū doloris ⁊ attractiuū vt mām attrahat ad extra. ℂ Has aūt proprietates nō hꝫ medicina ffa: sed clausula. sic ⁊ illud vult Joānes de sancto amādo cū loquitur de virtute medicinarum calidarum.

ℂ Sed adhuc est dubiū. qz dicit forte qꝫ medicine ꝓueni entes nō debent esse multū calide. ⁊ infra dicit qꝫ medicine conueniētes neruis sunt sicut cuforbiū sulphur. Respōdeē vt mihi vī qꝫ qñ Auic. dicit qꝫ medicina q̄ cōuenit neruis ꝺz esse ꝑpara. logit̄ vbi neruus eēt viscoopt⁹. eo qꝫ medicina faciliter attingit locū. vñ si esset valde calida substantiā nerui destrueret. Qñ aūt dicit qꝫ cuforbiū ⁊ sulphur ꝓueniūt: logit̄ in puncturis: eo qz neruus nō ē viscooptus. Et tūc si virtus medicie ꝺz penetrare ad neruum. ꝺz ipsum eē valde calidū. Alr aūt ad neruum nō posset penetrare: ⁊ patet. ℂ Notes qꝫ aliqñ medicine grosse subē conueniūt neruis: sicut scoria eris. Si ergo velimus suā opationē forte ꝓueniētē. ꝺz vt ipsa pmiscеat̄ cū aceto vt virtus ei⁹ penetret ad ꝓfundū. Et ꝺ dicit Auic. cum dicit. ⁊ qñqꝫ ꝓtinuat̄ q̄ tñ pri⁹ ꝓtinuare nō potuit propter

grossicies. ¶ Nota bene diligēter. q̄ vsus accti in medicaminibus neruoꝝ nō est tutus: ꝓpter h̄ q̄ acetus est inimicū neruis: sicut ponit ab Auic. 3. canone. c. de cura paralisis. ⁊ a Gal. in cōmēto. 3. pnosticoꝝ. Accti etiam est mordicatiuū: ⁊ vt plurimum infrigidat que ambo nociua sunt neruis. In medicaminibus est nocumen. ergo vulnez neruoꝝ. Et scias q̄ hoc q̄d nunc dictū est intelligit̄ i discoopto: q̄n immediate apponit̄ sup cum. ⁊ iō respicias te ab accto. In medicaminibus aūt neruoꝝ in q̄bus si sunt nerui discooperti vt in punctura: q̄ medicamē ibi si ponit̄ imediate super neruū: neq̄ ad ipsū puēit virtus nisi refracta valde: q̄ in talibus oꝫ vt virtus multū ꝓfunde tur: tūc possim? vti accto: q̄n tūc nō nocet rōne suc mordicationis: ⁊ iuuat ad deiccationē: q̄n sicum est. ¶ Ex p̄dictis ergo patet. ⁊ est canō q̄d Auic. modificat. vꝫ. q̄ vehemēs medicina in vulneribus neruoꝝ est necessaria ꝓpter alteram duaꝝ causaruꝫ. aut q̄ medicamē vehemēti? penetrat ad ꝓfundꝫ sicut in puctura. aut est necessaria p rectificationem aliaꝝ rerum cum q̄bus misceā: vt si sumit̄ q̄da res que sit minus frigida vel ecōuersio que cōuenit neruis ⁊ volumus cā administrare: q̄ in ea reperiuntur alique virtutes valētes: tunc approxima illam rem cū aliqua medicina temperata.

Intentio ergo curatiua i vulnere neruoꝝ oꝫ habere duas diuisiōes in gñe. vna est ad incarnationē: ⁊ ista intētio si videā adesse in essentia vulnerum vt vulnus est. Alia intentio est ꝓhibitio accūtiū ⁊ remotio eoꝝ. q̄ ergo ista sunt molestiora q̄ vulnus. Dic ergo est q̄ primo ista debent remoueri: q̄ q̄n duo morbi iungunt̄ adinuicem. primo debemus remouere molestiorē: vt pꝫ. 4. de ingenio sanitatis. ¶ Primo ergo in ope debem? ista accidentia remouere ⁊ ꝓhibere: deinde oꝫ vulnera incarnare. ⁊ voluit Auicēna clare cū dixit. ⁊ q̄n accidunt vulnera nō oꝫ vt ꝓperes ad icarnationē. ⁊ subdit. cū ergo accidit eis illud ⁊ accidit securitas. ⁊ hoc ē q̄d Auic. primo nobis ostēdit. ostēdit ergo cum q̄bus debemus ꝓhibere apationē. Sedatio aūt dolꝝis fit vere cū his que dicunt̄ sedatiua. ⁊ hec sunt vt supra dictū est. medicine tēperate calefaciētes ⁊ mollificātes vt olea calida anodina ⁊ adipes. ⁊ vide. ē. in. c. proprio. ¶ Duplr aūt fit remotio apatis ⁊ ēt spasmi q̄n ista apparēt primo. q̄ ergo illa fiūt vt in pluribus: nō rōne māc: sed potius rōne doloris. debemus ꝓhibere ne mā ista currat ad locū cū mitigātibus dolorē. prius tñ facta purgatione ⁊ flōmia vtē expediēs: ⁊ cū mitigatiuis nūc dictis. Sēdo accidit ista rōne māe existētis in loco: ⁊ que aggregata est in neruo replēs eum: tunc oportet administrare ea que exicāt humiditatē ⁊ vtutem habeant penetratiuam ⁊ absterciuam ⁊ attractiuaꝫ humiditatis ad exteriora. ⁊ cum hoc ista resoluunt poros apiendo. Et ista sunt sicut emplꝫ farina fabaꝝ: orobi: lupinoꝝ: ordei cum aqua cineris: ⁊ cum syrupo acetoso facto cum melle illa ꝓhibēt apationē accidere ab ista causa: ⁊ hoc est q̄d dicit Auic. ⁊ similiter sit intētio ma. ¶ Et iō nota q̄ illa approximant̄ in pūctura neruo existēte discoopto: q̄ ita sunt temperate calida. ⁊ propter hoc dicit Auic. ⁊ q̄ꝫ ꝓfert administrare illud q̄d est lētomare ⁊ leue: hoc ē ad remotionē huius oꝫ nō approximare ea que sunt fortiter exiccatiua: sed leuia exiccatiua: vt fiūt emplꝫ p̄dicta. oleū aūt nō debet apponi sup neruū discoopertū: q̄ ipsum putrefacit. Sꝫ in isto casu oꝫ apponi circa locū. ¶ Et de oleis dicit q̄ sedāt dolorē eoꝝ cū aliqua subtilitū partium in qua nō sit stipticitas: ꝫ possit esse aliqlis: ⁊ valde pauce stipticitatis. vñ dicit oleū onfancinū: si itel ligas oleum de oliuis totalr immaturis. ꝫ oleum de oliuis semimaturis. Intellige etiam q̄ oleū nō oꝫ ē nimis debilis caliditatis: q̄ hoc tunc nō ēt sufficiēs. ¶ Nota tñ q̄ si oleū approximat̄ cā sedandi dolorem: tunc nō oꝫ esse nimis calidū nec nimis vetus: q̄n rōne suc caliditatis tunc traheret mām ad locum. Sed oleum si queritur rōne dissoluendi vel apriendi vt in puctura: tunc oꝫ esse maioris caliditatis ⁊ antiqus. Et hoc ē q̄ dicit Gal. 6. de ingenio sanitatis. ⁊ hoc in canone. bonum est aūt vt oleū sit duoꝝ vel triū annoꝝ: eo quia magis q̄ꝫ recēs dissolutiuum sit: ⁊ quanto vetustius: tanto magis dissolutiuum erit: dolorem tamen non mitigabit. ¶ Nota q̄ dicit q̄ mollitiua ꝓueniunt in sedātibus dolorē. ⁊ in isto casu nō oia mollitiua sedāt dolorē: q̄ humida mollitiua i hoc casu nō valerēt: ꝫ debēt ee mollia que ad exiccationē declinēt: vl ad humiditatē tēpatā. ñ ꝓueniūt q̄ putrefaciūt.

Cum positi sint canones vtles in curatiōe neruoꝝ: licet mō ponere ꝑticulares. ⁊ primo figura scripte ꝑm longitudinē. Si ergo neruus fuerit discooptus: ⁊ fuerit incisio ꝑm longum tunc coopias ipm carne: ⁊ sup ipsum ponas medicinas pungitiuas: vt dicit Auic. ⁊ nō intelligas vt verba sonāt: q̄ tam dictum est: q̄ medicine tales non debēt esse pungitiue. ¶ Per medicinas ergo pungitiuas intelligas medicinas exiccatiuas ⁊ fortes. ⁊ tales cōpetunt vulneri neruoꝝ in q̄bus est exiccatio maior necessaria q̄ꝫ i carne. Alia exposito. ⁊ istā dedi etiā supra q̄ medicine iste debēt esse mixte cum alijs que remoueāt acuitatē suā: vt oleū. ⁊ illa regula vera vbi in vulnere nō sit dolor neq̄ apa: vt pꝫ. ¶ Secūdus canō est de neruo inciso ꝑs latus: totus neruus fuerit incisus: tunc nēm est fuere ipm. s. vulnus. ⁊ si nō fuerit sutus nō icarnat̄. s. hoc vulnus. aut necesse est fuere vulnus q̄ ꝓpter hāc suitionē partes nerui melius ad se inuicē ungūt facta suitione incarnes: vt dictum est. ē. de vulneribus. ¶ Tertius canō est si neruus fuerit incisus ꝑs latus: ⁊ nō fuerit totaliter incisus: sed secūdum partes. ⁊ in eo apparet res. i. tale vulnus: q̄d ad ipsum fumat transitus iri: q̄ repletio aut apa rōne doloris. ⁊ ex hoc timetur etiam putrefactio ꝓpter humiditatem attractiuā replētē neruū: tūc debes procedere cum illis q̄ ista ꝓhibent ãzū ē possibile: ⁊ tūc si debes procedere cū istis q̄ ista incarnant ⁊ vniunt partes vulneris. q̄n vt dicit Aui. si apatur ⁊ aduenit ei frigus. prouenit spasmus ⁊ putrefactio. ⁊ contrahitur mēbrum: ⁊ est cā vt perdat suam operationē. quapp dicit Auic. non oꝫ vt incarnetur caput vulneris nisi post sanitatem. i. nisi tutus fueris ab istis accūtibus. que suspecta sunt. ¶ Quartus canon ē de punctura. si accidat punctura amplectur. ⁊ non loquor aliud. q̄ facta capitula de istis canonibus. ¶ Nota q̄ medicina q̄ cōpetit neruo discoopto oꝫ esse fortior: exiccatiua sine mordicatiōe: ⁊ cū aliquali abstersione. ⁊ ideo medicine iste que conueniunt debent esse ablute cum aqua ⁊ exiccentur multuꝫ. ne rōne illius aque causet putrefactio. aut lauet cum liriuio. aut cū aq̄ maris. Etiā ꝓsideres si medicina plus nocet neruo discooperto. ⁊ iō satis manifesta est. Si autem in vulneribus istis fuerit tibi necessaria maxima exiccatio. q̄ locus sit sic? ⁊ ꝑfecte sicca. ⁊ humiditas fuerit i loco. tūc ꝓsidera bene casū q̄ ista cōpetit sicut trocisc? de colcotar: ⁊ sicut thus: ⁊ terbentina ⁊ galbanuꝫ. Et si vis extrahere pone oclup marubiū coctū in vino in hyeme: in estate in oleo ro. ⁊ illa a q̄bus oꝫ se cauere si neruus fuerit discoopt? sāt sicut aq̄ frā: ⁊ oleū: ⁊ alie res vuctuose.

¶ De cura punctur neruorum. CA. III.

Punctura est duplex. quedam manifesta. ⁊ quedā imanifesta. Hec autem cura nō indiget motiōe: ac etiaꝫ custodia motōis. sed idiget vt res fixa remoueat̄. ⁊ ps ista custodiat̄. quō ps ista debeat ꝓseruari patuit supra. Et dico q̄ oꝫ ꝓseruari. in hunc modum. debemus remouere ⁊ prohibere apatiōes que ꝑnt esse causa spasmi ⁊ perditionis mēbri. quō extrahantur ire patuit supra. ¶ Cura ergo ista quattuor habet intentiones. ¶ Prima est ordinatio vite. Secunda remotio cause accidentis. vt rōne doloris non currat ad locū. Tertia ē premunire corpus ab accidentibus. ⁊ maxime a spasmo. ⁊ notes bene q̄ ista conueniūt omnibus vulneribus neruorum. Quarta est dolorem remouere ⁊ eruginem extra-

bere a profundo puncture.

¶ Prima intētio ꝓplēt̄ per Auic. in hūc modū. dꝫ q vita eius sit subtilissima: q: vt pꝫ. accīria q̄ euenūt: vel pñt euenire morbū faciūt pacuti: ⁊ talib⁹ ꝓpetit diera subtilissima q̄ ē paꝫ dare: vel q̄si nihil: vt pño regiminis acutoꝝ. ⁊ primo apho. Et nota q⁹ talis dieta fit qñ accidētia supueniunt ⁊ anteq̄ supueniūt ad phibēdum ea quiete.

¶ Scōa intētio: vt vult Auic. ⁊ Gal. cōplēt̄ cū flōmia. facim⁹ ergo flōmiā ex parte opposita: ꝫ corp⁹ sit mundū. si aūt corpus fuerit cacochimū faciamus cū medicina solutiua ꝓsiderata cacochimia fiat purgatio. ⁊ patet.

¶ Tertia intētio est premunire ⁊ respicere corpus a nocumentis. Gal. n. 6. de ingenio sanitatis. ⁊ Brunus dixerunt. ꝓsolēt caput collū ⁊ dorsū totum cuꝫ oleo de lilio: aut cōi calido: vt docet Gal. Si malū fuerit in inferiori: q: in tibia: inungātur ascelle: inguina: ⁊ dorsum ppe cauā. q: nerui illi ab illo loco oriunt̄: ⁊ ista phibēt spasmū.

¶ Haly. ⁊ Gal. conatus est remouer apa per hūc modū. ℞. calcāti. ʒ. j. ⁊. 4. dragāti. ʒ. vi. ʒ. corticis thuris. ʒ. i. ʒ. galbani. ʒ. j. cere. ʒ. viij. oli quantūdez: aceti fortissimi li. ij. ⁊. 4. terant̄ medicine ficce cū aceto p decē dies: ⁊ soluantur q̄ debēt solui: ⁊ misceant̄ in olla: ⁊ moueant̄ loco cra frissimo donec equēt̄. ¶ Aliud Gal. ⁊ Auic. ℞. farine ordei: fabaꝝ: orobi: lupinoꝝ. aā. partes equales. decoquāt̄ cū aq̄ cineris: ⁊ pone sup locū. Auic. tñ dicit de melle ⁊ sy rupo acetoso vel aceto. ¶ Auic. ⁊ dinus dicunt. si aūt videris repletionē: relaxationē: ⁊ mollificationē: nec tūc cōuenit hoc. ℞. farine orobi: aceti: mellis: ⁊ aque cineris. aā. quātū vis. coquant̄ ⁊ bullīāt admodicē: hoc. n. emplꝫ remouet humiditatem. ⁊ remouet mollificationem ⁊ relationē factā in substātia nerui: ⁊ phibet putrefactionē. Et ex hīs caplin paruū Aui. qō incipit. Jā scit̄ ex eis.

¶ Quarta intētio que est magis ꝓpria pūcture ꝓplet̄: vt dicit Gal. q⁹ in loco apponunt̄ medicine apitiue. Hēricus tñ dixit infallētius est apire cutim cū ferro vel cauterio ⁊ melius. Et ꝓtter dixit Gal. debes exiccare cū medicamine leptomero. i. subtilis subē potēte ptrāsire ad fūdum: quale ē oleum sambucinū: vt dictū est in. 6. nō ros. nec mirtinum: q: stipticant: ⁊ non diaforant. ¶ Et nota q⁹ si oleū sambucinum nō reperiat̄ nos debemus sumere oleū grossum: vt dicit Auic. in cap. de glutino alborin. ⁊ per oleū grossum nō intelligas vt verba sonāt q: frigidū: sed potius intelligas. fecē olei: qñ vt ponit Serapio i de simplici. c. de oleo. talis q̄dē fer est calefactiua ⁊ exiccatiua: ⁊ resolutiua. ⁊ est conueniens vlceribus corporum siccorum: aut p oleum grossum possumus intelligere olim antiquū q⁹ tā ingrossatum est. tale oleum est conueniens in pūctura: ⁊ dꝫ admīstrari cū medicamibus ꝓuenientib⁹ in pūctura. ꝓpter quod Sera. in. c. allato. dicit q⁹ si oleū antiquū nō reperiat̄ debemus bulire oleum vsq; ad spissitudinē mellis ⁊ vti eo: q: virtus est sicut veteris. vñ tale oleum sic ingrossatū a calō efficit̄ fortioris virtutis. ¶ Valet ēt in punctura oleum cum cuforbio: aut cum sulphure: q: illa trahunt a profundo. valet etiam fimus colūbinus ꝓpter eādem cāꝫ ꝓsideratis tñ primo dispōnibus ꝓsonaꝝ. Valet etiā fermētū: q: multū attrahit: ⁊ fortifices eū cuꝫ cuforbio ꝑm necessitatē. ⁊ ista ꝑm Gal. ⁊ Auic. debēt esse calā ⁊ nō frigida: q: nocēt. vt pꝫ. 4. ꝓticula apho. q: nocent neruis. ¶ Et auicē. in. c. p̄cedente dixit. terbētina ālt ⁊ rasina p se in infantibus ⁊ mulieribus: ⁊ in alijs carnes mollē habentibus valet: ⁊ Gal. ⁊ auic. ꝓfirmant. Indifferenter autē ista cū modico cuforbij valēt. ⁊ fit compositio isto mō. ℞. cere partem vnā: terbentine: picis. aā. partē. 3. cufor. partem. rij. ⁊ plus si vis fortius facere. hoc autē ꝓsentit Brunus ⁊ Guido. ¶ Aliud Guidonis quod valet in duricie. ℞. fecē mellis per se in mollioribus. in alijs autem ponas cum cuforbio serapium opponacū: ⁊ mollias cū oleo de terbentina. ¶ Item sulphur viuum nō lapidosum pmixtū cū oleo: ita q⁹ fiat in modum vnguēti. speramus ⁊ videmus iuuare. ⁊ probatū ē. Et Brunus ⁊ Gui. hoc etiam volūt. ¶ Auēzoar ⁊ Brunus dixerūt. calx extincta in aqua multotiēs cum oleo ro. multuꝫ confert: ⁊ tucia eodem mō lota pōt̄ administrari. ¶ Bartho. de va. dixit. ℞. salis partes tres. terbē. partē vnam. olei quātum sufficit ad liquefaciēdū. ⁊ pmixtionē bonā.

¶ Gui. de va. dixit experimento suo. q⁹ si masticē frumēto tum: ⁊ tritū ponat̄ puncture: ⁊ oleū solum bulitū: aut cuꝫ sale mixtum: ꝓponat̄ ex dicto frumēto: statim supemplastret̄ punctura cū p̄dictis vulnatibus mire dolorē tollit.

¶ Aliud experimētū. quod ipse gui. habuit ab vno imperico. ℞. armoniaci. lib. 5. diaglonis lib. i. thuris: masticis aā. ʒ. j. cere citrine. ʒ. 5. conficiant̄ ⁊ vsui reseruent̄ i pūcturis neruorum ⁊ chordaꝝ subito sedat dolorem.

¶ De incisione neruorum. CA. IIII.

POst hāc facta est mentio d⁹ pūctura: restat facere mētionez de incisiōe in particulari. Si ergo icisio fuerit sine dep̄ditione alicui⁹. hoc iuuabit scr itētiōib⁹. ¶ Prīa ē vt dicta ordinēt̄. Scōa ē subtiliatio materie. Tertia ē phibere ne apa vel spasmus superueniat. Quarta est q⁹ cū carne suat̄. Quīta q⁹ in loco declīuiori aliqua renta suauiter apponat̄. Sexta q⁹ aliqs medicamē sedatiuū ⁊ icarnatiuū ppriū nerui supponat̄.

¶ Prima intētio ⁊ scōa ⁊ tertia cōplet̄: vt dictum est ī capitulo imediate lecto. ⁊ ideo vide ibi.

¶ Quarta intentio que est de sutura. q: ista sutura fit vtilis. declarat Dinus: qñ p hāc sutūrā partes magis vicinant̄. q: si non fieret sutura essent magis distantes. ergo peius ⁊ mēbrū lōgius a sua motione: Vñ ꝓpter vicinitatem istoꝝ neruoꝝ que fit rōne sture minus de subā aliena imponit̄. ⁊ ita aliqs sūs ad istā partē educere ⁊ transire pōt: ⁊ tunc ꝫ membrū magis decorat̄. ¶ Scōo ꝓbat Gui. q⁹ p hāc suturam nerus coopit̄ a carne ergo a frigore magis est tutus. ⁊ ita vult auicē. in quarta fen. cū dixit. si aūt disrūpit̄ nerus necessariū est fuere ipsum. ⁊ si non: nō ꝓglutinat̄. ¶ Et nota: q⁹ de hac auctoritate inuenio oppōnes ⁊ discordias. Dinus āt dicit. q⁹ nerus nullo mō dꝫ sui. ⁊ sic illā partē Auic. allegatam exposui: ⁊ isti credo q⁹ nerus nō dꝫ sui. Dico tñ: q⁹ in sutura debemus vicīnare neruos q̄tuꝫ possumus ꝓpter cām assignatā. ⁊ ꝓtingens est q⁹ nerui in sutura vel ex sutura ita bene iungant̄ q⁹ quasi nihil extranei cadit inter ipsos. ⁊ tūc nō appebit membrum fore lesuꝫ multū in operatiōe sui. ¶ Et per ꝫ rñdet̄ ad apparētiam Gui. ⁊ Lāfranci. q⁹ dicunt se neruos vidisse ⁊ tenantos incisos esse. ⁊ tñ illi potuerunt in opationibus suis. de tenantos non. ⁊ per hoc iudiciuꝫ bonū faciēs si icidat̄ tenātos extra cōcathenationē. multū tñ ꝓcathenatio nō pdit opationē. q: cū parte ista q̄ est absoluta ꝓtinue vsq; ad suturā poterit mēbrū in motu. ⁊ vidi experimento. ¶ Si autem chorda sit incisa in iūctura illa pꝫ. q: instrumentū motus est destructum in loco i quo dꝫ fieri motus. ¶ Alij vero. vt Gui. de saliceto. ⁊ Lāfrancus ⁊ Gui. videntur velle. q⁹ neru⁹ debeat sui pp dicta auicē. primo isti arguūt auctoritate Gali. i. ʒ. tegni q̄ fecit mētionem de vulneribus. ⁊ nō fecit differētiā inter vulnera neruoꝝ ⁊ carnis. q: eodem modo curantur. fecit tamen mentionem de punctura. ¶ Jtē Gal. in. ʒ. terapētice cum fecit mētionem de vulneribus. non fecit mētionē nisi de ipsa punctura ⁊ neruo discoopto. ⁊ hoc nō fuit nisi q: in neruis fit sutura sicut in carne. ¶ Jtē tertio ꝑm ipsum p suturā ꝓtes vētris neruose ꝓglutinant̄ ergo sutura conuenit. ¶ Jtē quarto dicunt se vidisse experimento. ⁊ audiuisse in multis neruos ⁊ tenātos fore icisos. ⁊ eos ita fore restauratos cū sutura ⁊ alijs auxilijs. q⁹ erat incredibile ipsos fore incisos volēdo saluare Dinum ⁊ istos. nō.

¶ Et primo ad auctoritatē dico. q⁹ ille sunt negatiue. ⁊ locus ab auctoritate negatiuus nō tꝫ. Nō ergo sequit̄ qō auicē. nō dixit ergo sic nō ē. ¶ Ad alīd qō dicit̄ de experimēto. de vno dico q⁹ neruus cū neruo ita potuit cē vnitus q⁹ quasi nihil cecidit medius. rōne cuius spūs alales

ad aliã partem nerui trãsiẽtũr: ⁊ ergo comparatio mẽbri apparuit bona. Aliter dico: q̃ ꝓpter futurã neruũ fuerũt etiã ita uũcti: nõ dico q̃ fuerũt tuti: sed caro: ita q̃ fuerũt insimul incarnati: non tñ ex isto sequit̃ q̃ debuerint sui. ℂ De chorda sic̃ dico: ⁊ eodẽ mõ saluo: q̃ tu debes notare locũ incisũ: vt dixi in positiõe Dini: ⁊ in isto casu rõne distãtie a iunctura mẽbr̃ nõ pdit motũ: vt euidere exprimento. Etiã possumus dicere. q̃ chorda põt sui: ⁊ spãliter in loco in quo in ea nõ est sensus: ⁊ in loco in quo est sensus in ea nũquam debes suere. quia ꝓpter capita musculoꝝ a quibus chorda oriẽ est sensus. ⁊ quãto plus clõgat̃ a capitibus coꝝ minus sentit: ⁊ in medio vbi fit fricatio ossis cum chorda: non sentit chorda: q: si sentiret in motu ꝓtinue cẽt dolor rõne illius frictionis q̃ non ẽ: ⁊ tõ natura ordinauit ipsam non sentire illic. Et hoc vult Gal̃. in de iuuamẽtis mẽbroꝝ. ⁊ Auic. in ca. de mẽbris. ⁊ ad aũctem Auic. exponitur: vt expoſui supius. ⁊ ẽ clara expoſitio. ℂ Et q̃ nerui nõ debeãt sui arguiẽ: q: in neruo nõ inciſo ex punctura causat̃ spasmus: ⁊ dolor ⁊ apa. vt dictum est ergo ⁊ in parte nerui si causabit̃ pũctura aduenient ei ista accñtia ergo. ⁊ pars nerui vel neruus nunq̃ dz sui: ⁊ accidẽs est Auic. i tractata de neruis. c. z. ⁊ ꝓba pz q: sicut est de toto neruus: ita ẽ de pte. cum quodlibet istoꝝ dicat̃ cẽ cooptuz carne ⁊ nõ denudatum. ⁊ qõlibet istoꝝ iuuat vt nutrimentũ vel assignes mihi causaz quare est. q̃ si neruus nõ inciſus suat̃ cũ acu causabunt̃ accñtia ista dicta ⁊ nõ in neruo inciſo cũ fuerit eiusdẽ nature nulla cãm poteris assignare. relinquitur ergo q̃ neruus nullo mõ dz sui: qõ voluit Dinus ⁊ operãtes cõiter. ℂ Scõo in inciſiõe nos debemus ꝓhibere dolorem q̃ntum possimus: sed si fit suitio nerui causat̃ ꝓtinus dolor: rõne cui? causabit̃ apa. ergo nõ debent sui. ⁊ accidẽs declarat̃ ex tacu nerui. ergo continue erit dolor. ergo debem? suere,

ℂ Quita intẽtio ẽ de appoſitiõe tẽte. apponat̃ ergo tenta suauiter: eo q̃ si nõ ponerẽt posset includi putredo supra neruũ: ⁊ corrũpe cum. ⁊ hanc itentionẽ habuit Hali. cuz dixit. in neruis nõ oportebit carnẽ iducere supra: ⁊ icarnare pemt? donec multi transeãt dies q̃ ab apate ⁊ spasmo fueris securus. Rasis aũt hoc itellexit de vulnere solũ. ⁊ Auic. ẽt hũc sensum mouere potuit: ⁊ clarus est sermo.

ℂ Serta intẽtio est. q̃ supra locũ apponat̃ medicamẽ incarnatiuũ ⁊ sedatiuum. ⁊ est conueniens in omni vulnere neruoꝝ. Roge. Laufran. ⁊ Gui. voluerũt hoc valere pro hac intentione. Ar. cẽtauree minoris: lingue canis: lãsole: piloſele: ⁊ solide maioris ⁊ mi. añ. ℔ß. i. vermium terre strũ. lib. 5. olei lib. j. pistent̃ simul ⁊ nutriant̃ ita sepate. vij. diebus. deinde pistet̃ cũ eis sepi aricis mũdati lib. j. picis nigre: rasine. añ. 4. i. armoniaci: galbani. oppoponaci. dissolutorum in accto. añ. 3. v. bullãt modicuz quo usq̃ vinũ ⁊ acetum sint ꝓsumpta. ⁊ colet̃. postq̃ erũt sic colata ⁊ quasi in frigidata addat̃ terbẽtine q̃ntum. 5. thuris. masticis. sarcocolle. añ. ʒ. üj. croci. ʒ. ij. ducẽdo cum spatula fiat vngnẽtum. est. n. ꝑciosum ⁊ mirabile. ⁊ si cuz isto addat̃ millefoliuz suauius est. ⁊ vulnus facta sutura i ungat̃ cuz oleo ro. decocto. vermiũ terrestriuz. ⁊ post aspergatur desup puluis ꝓseruatiuus sature. ⁊ debes facere p hunc modũ. Ar. pulueris incarnatiui de quo facta ẽ mentio in tractatu de vulneribus. pulueris vermiũ terre strium. q: capiant̃ ⁊ ericcient̃. ⁊ puluerizent̃. añ. ʒ. j. ⁊ misceant̃ bene. ⁊ aspgant̃ sup locũ. hoc mirabiliter valet in vulneribus neruorũ. ⁊ postea ponat̃ vngñ supradictuz. ⁊ liget̃ locus. ℂ Gal̃. hoc voluit. ij. simpliciũ pharmacoꝝ. ⁊ hoc dico de puluere vermium terrestriũ de centaurea. Nota q̃ magna ⁊ difficulter consolidabilia vulnera ꝓglutinat ⁊ sanat. vt testat̃ auic. in. z. vbi dicit q̃ cẽtaurea coquit̃ cũ carne icisa cõiungit eã. ergo mirabile est etiaz in hoc. ℂ Si accidit mõ. q̃ vulnus nõ possit sui. ⁊ neru? sit inciſus. tunc ista ꝓcurit in eis icisionc. Dia. ⁊ Sera. dicũt ad neruos inciſos lõbrici qui iueniũt̃ in terra cũ sint triti ⁊ suppoſiti ꝓferũt iuuamẽto magno ⁊ manifesto. ℂ Dixit ẽt. Dia. cardus bñdictus ad neruos inciſos facit cum aceto appoſitus. ℂ Et dixit Rasis auctoritate Gal̃. q̃ caro limatie trita cum puluere molẽdini sanat plagaz magnam q̃ ad neruũ puenerat. ⁊ erat neruus trit? ⁊ nõ apat? vez in duro corpore hoc fuit. ⁊ subdit q̃ medici ãte galienum pmiscuerũt cũ carne limatie mirrhaz ⁊ aloẽ. ⁊ secum dũ auicẽ. ipsa sola operat̃ hoc. ℂ Auic. dixit. ad neruos i ciſos ostraca purpurea trita cum carne sua mirta cũ thare ⁊ mirrha. aut cum puluere molẽdini valet. ℂ Et dixit. folia caude equine neruos inciſos conglutinat ⁊ vlcera ⁊ vulnera mirabiliter. ℂ Et dixit etiam. mirrha multum valet istis vulneribus neruorum. ℂ Gal̃. dixit. rubea tincta rum ad vulnera magna conuenit. ⁊ ad neruoꝝ plagationes. terunt autẽ eam qdam. ⁊ pmiscẽt cũ accto. alij cum ormelle. ℂ Dixit etiã de radice narcisci commode conuenire cũ melle ad neruoꝝ inciſiones. ⁊ ad alia vnuersa que cunq̃ egẽt desiccari vehemẽter absq̃ mordicatiõe. ℂ Et Alchi. hoc intelligit de radice lilij. que oꝝ ꝓcos. ℂ Bartho. dixit. q̃ betonica contusa conglutinat vulnera neruorum. ⁊ resoluit materiam que est in ipsis. ℂ Et Constãtinus in pantegni dixit. q̃ ipoq̃stidos vulnera sanat. maxime autem valet neruis inciſis. ℂ Vulnera etiam neruorum q̃ sunt in gula sanat mufacium q̃n liquefit cum vino dulci. ⁊ coto superponit̃. Nam exicat plurimum. ⁊ dolorem mitigat. Est autem neufacium succus vue acerbe albe. aut ramorum eius coctus ⁊ inspissatus ad ignem. vel ad solẽ q̃n non tetigit ros neq̃ pluuiam.

CA. V.

ℂ De neruo denudato.

SAutẽ neruus appareat denudatus nõ oportet huic neruo predictorum farmacoꝝ aliqua afferre. ⁊ specialiter ea que per euforbiũ ⁊ per alia acria medicamina fiunt. uõ. n. posset substinere tales medicinas. ⁊ satis i capitulis de his dictũ ẽ. ℂ Facta purgatione debita. dieta ordinata. ⁊ viso q̃ in loco nullũ accidens ẽ. q: nec dolor. nec mala ꝓpõ. nec etiaz sanies multa. Quomõ aũt ista remoueant̃. satis dictũ est supra. debes apponere ista. ℂ Auic. dixit. Ar. tucia lota ⁊ pmisce i oleo ro. in forma vnguenti. ⁊ Brunus idem dixit. ℂ Jnẽ etiã mel cũ rasina. ⁊ rasina cum terbentina valent. oportet tamen omnia ista lauari vt mordacitas sua removeat̃ modo quo supra dixi in. c. z. vli. ⁊ si apponis vinũ coctus mirabile est etiam. ⁊ si vis vt tucia lota ⁊ puluerizata desuper locum. Calx etiam lota bene puluerizata superilocum. ℂ Et notanter. vt dicit auic. in illo. c. glutinum. albortin. nos debemus considerare compilationes. Si ergo fuerit humida conuenit terbentina. si sicca rasina quẽ est siccior terbẽtina. ⁊ si velis mediũ interista duo apponas aliqd olei. q: oleum removet stipticitatẽ istarum rerum. Si vis habere medicinam magis siccã. pone tuciã cũ rasina vel euforbiuz. ⁊ ꝑm q̃ tu plus vel minus ponis varia tur medicina in fortitudine. vel debilitate. vt pz per auic. cum dixit. ⁊ oportet q̃ misceatur cum ea euforbiũ vetus. vel recens pauc aut multum ꝑz ꝓpõnẽ corporis ⁊ eius calefactionẽ. ℂ Alie medicine q̃ sequnt̃ ꝓuenũt in neruo si discoopto. q: in punctura. ⁊ ꝓsidera dicta auic. que ordinata sunt. Dixit. vnguentum basilicon vulneribus neruorũ valet. ⁊ est vnguentum q̃ fit de rasina. pice nigra. ⁊ colophonia partib? equalibus ꝑm serapionẽ in antidotario de vngñtis. Etiã nota bñ. q̃ istud vnguẽtum. vt dicit Brunus ꝓfert in casu ꝑm necessitatẽ pfonaz cũ rasina aut serapino. aut cũ euforbio. ⁊ valet. ℂ Si autez acciderit. Dixit gal̃. ⁊ bn. q̃ in neruo sit necessaria lotio rõne magne putredinis. tũc cũ coto removeas saniẽ q̃ntum est poss. deinde laues cũ vino cocto. quia cum sapa aut melicrato. vel cum vino dulci aut stiptico. ⁊ itez desicca illã humiditatẽ cũ coto. ℂ Aliud mũdificatiuũ Bui. Ar. farine ordei mellis. farine fabaz. añ. partes equales. pul. lũbricoꝝ terrestriũ ⁊ misce. ℂ Aliud auic. Ar. farine orobi fabarũ cũ virtute serapini ⁊ appone. ℂ Hoc facto icarnes

modo victo: ⁊ supra pectus apponas basilicone vt victū est: ⁊ ista ēt valent vlceri qđ sequitur. ¶ Auic. dixit radix narcisi cuꝫ melle cōfert viceribus profūdis neruoꝝ ⁊ impiet ca. Serapio dixit. quidā vtūtur oleo nucis in vlceribus neruoꝝ. Dixit etiā. Ar. florum vitis siluestris: ⁊ misceatur cuꝫ melle ⁊ ponatur supra vlcera neruoꝝ. ¶ Queratur etiā supra cap. de vlceribus: qꝛ multa vtilia ibi inuenies: alternatiꝫ ergo capitula requirātur. ¶ Gal. dixit. ⁊ sūmopere caue ne supra locum neruosum apponas pultes humidas: sicut est farina frumēti: oleū ⁊ aqua: quoniam mēbruꝫ pduceret ad putrefactionē: et his victis apparet que cōuenīūt in pūctura: ⁊ que in aljs vispōnib⁹: ⁊ p hoc ꝑz exp̄sitio illius capituli. glutinū albotin.

¶ De contusione ⁊ conquassatione. CA. .VI.

Contusio vel cōquassatio neruoꝝ: aut fit cū cōtusiōe partiū ⁊ solutiōe cōtinui: aut nō. si fit cū solutiōe cōtinui ꝓio ponas albumē ouī cū oleo ro. cuꝫ stuppis supra locū: qꝛ restrictiōe cū stipticitate indiget. ¶ Et dixit Auicēna. q⁹ si illic fuerit dolor sedetur cū sedātibus dolorē circa locū: qꝛ in loco vulnerato nō debent apponi: qꝛ humida sūt putrefactiua. ¶ Et si illic fuerit apa removeat vt dictū est supra. ⁊ ꝑz. ¶ Aui. dixit. caro ostracoꝝ cōfert vulneribus neruoꝝ: precipue si cum thure ⁊ mirrha misceatur. ¶ Dixit ēt. vnguentum factum ex olibano ⁊ mirrha proprietatē hz ad hoc: qꝛ resolvit cōtusum: ⁊ cricat vulnus. ¶ Dixit ēt Aui. ⁊ Dim⁹ si aūt dolor fuerit clamosus: tūc fiat per hunc modū. Ar. farine fabaꝝ: mellis: parū aceti ⁊ cum his adde picē ligdam: pix vero ad siccitatez multū declinat: ideo p parte mollitiua est. Unde a Serapione ponit ipam habere p parte virtutē maturatiuā: ⁊ idē precipit Gal. in. 6. de iuge. sanitatis. ¶ Dixit ēt Brunus. maluauiscus trit⁹ ⁊ appositus sup locū prebet iuuamētū. si nō fuerit solutio cōtinui. ¶ Bui. ⁊ Bru. dicūt. si aūt cōtusio fuerit sine soluta cōtinuitate. tūc fomētetur locus cū oleo calido viatorerico. Itē ēt oximel cū farina fabaꝝ multū valet. ⁊ vult Gal. ¶ Si vero cōtusio fuerit in pcdc. vt dicit Lāfran. tunc in predicto emplō pone picē ligdam. ⁊ cū bene cocta fuerit pone super locū. ¶ Et nota ēt. q⁹ competit in contusiōe manus. ⁊ clar est. ⁊ est res mirabilis ⁊ pfecta. ¶ Et radix lilij decocta sm Ga. ad cōtusiones facit iuua mentū. ⁊ in cōtusione ēt. ¶ Uenio ad simplicia. dicerūt rheubarbarum bibitū cum vino odorifero vsqꝫ ad. ʒ. ij. curat attritiones neruoꝝ. ¶ Serapio dixit. q⁹ radix aristol. ro. cum aqua bibita plus ꝺi alia medicia cōfert in attritione coꝝ. ¶ Et idē dixit. succus ēt gentiane quādo ex eo bibitur. ʒ. j. cū aqua attritioni cōfert. ⁊ spāliter succ⁹ radicum. ¶ Et dixit ēt quādo radix cinule teritē ⁊ misceē cum melle. ⁊ fit vt lotio. cōfert attritōi ⁊ tumorib⁹. ¶ Et ēt radix centaurce neruorum cōfert laratōi ⁊ attritioni neruorum. ¶ Et dixit ēt radix cētaurce minoris cōfert attritioni neruorū. ⁊ succus radicis facit idē qđ ipsa radix vsqꝫ ad. ʒ. ij. febricienti cum aqua detur. ⁊ nō febriēti cū vino. ¶ Dixit ēt qđ fit emplin cū polio confert attritōibus neruorum ⁊ contusioni coꝝ ⁊ lacertorum. ¶ Et dixit ēt bdellium curat attritiones neruoꝝ. ⁊ pit humida cōfert attritioni neruoꝝ ⁊ chordaꝝ ⁊ cōtusioni. ¶ Dia. de cētaurca maiori solū dixit q⁹ conquassationibus ē vtilis. Et Aui. absolute dixit de cētaurca. quādo clistere factū ē ex ea dolori neruoꝝ. ⁊ ꝓfusioni neruoꝝ ⁊ chordaꝝ cōfert. hz credo q⁹ minor sit melior. ¶ Decoctio maluauisci agrestis cum vino aut cum aqua ibibita conquassationib⁹ neruoꝝ valet. ¶ Et Barthō. dixit. q⁹ isto modo intrinsecas cōquassationes sanat. in exterioribus vero exterius apponatur. ¶ Et dixit ēt Bar. sal tritū ⁊ mirrā cū melle ⁊ sulphure. ⁊ suppositū cōfert attritioni neruoꝝ. sint aūt istoꝝ partes equales ⁊ mellis ẽxtum oīa. ¶ Gal. dixit. de farina fabarū. in cōtusionibus non ⁊ in vlceribus q⁹ sunt sm neruos eū ꝓximelle farinā apponimus. Ⓜ. dixit. oleum nuccis confert attritionibus neruoꝝ: ⁊ ꝓpric cū calce lota. Emplastrū factū de luna. vz. si ꝓfusio in solo neruo sit erptū. ¶ Folia vlmi in oleo decocta ⁊ apposita cōferunt subito contusioni neruoꝝ. Si aūt neruus accidit duricies remoueatur sicut remouentur alie duricies.

¶ De contorsiōe neruoꝝ seu ligamētoꝝ. CA. .VII.

Contorsio ꝓprie nō accidit neruis sed ligamētis: sed veru⁹ accipit ꝑ ut se hz ad neruos chordas ⁊ ligamēta. ¶ Cōtorsio ergo est ꝓpria passio ligamentoꝝ: ⁊ nō neruoꝝ. ⁊ hoc voluit Hali. in tegni: ⁊ etiā Ga. tertio de iterioriḇ⁹: nomē nerui extendit se ad tria: neruū: chordā: ⁊ ligamentū. ¶ In hac cnis vi spositiōe frigida aqua nō apꝓximē: qm̄ sicut dixit Auicē. ipsa inducit spasmū: vt ꝑz ex dictis: neqꝫ aqua calida: quoniā elongat ⁊ mollificat ligamēta. nō ergo quemt aq̄ aliquo mō. Dico tamē: q⁹ cōuenīunt in hoc casu que sūt calida ⁊ ficca: eo qꝛ rōne caliditatis resoluunt: ratiōe sicci tatis minuunt: sicut sunt oleū de spica: olcum de mastice ⁊ silis. ¶ Valet hoc vnguētū. Ar. olei de spica olei de mastice aā. ʒ. j. croci parū: cere qnātū sufficit: ⁊ fiat vnguentū. ¶ Et p hoc tu habes differētiā iter cōtusionē ⁊ cōtorsionē: qm̄ in cōtusiōe cōueniret aqua calida ⁊ iuuaret: in cōtorsione aūt nō cōueniret: sed noceret: ⁊ est clar. ¶ De incisione ossis. CA. .VIII.

Dicet scdm aliquos antiquos incisio ossis solcat vocari fractura: nichilomin⁹ apud latinos fractura vocat quādo fit sine re incidēte: quādo aūt fit cū re incidēte vocat incisio: est aūt incisio ossis incisio fcā cū ense aut cū aliqua alia re pforāte: incisio quādoqꝫ est ꝑticularis ⁊ qñqꝫ total: ⁊ manifestuꝫ est q⁹ nō pōt vulnerari os qn vulneret caro: ⁊ alie particule supadiacētes quare cōtingūt sepe accidētia mala. s. fluxus sanguinis. ⁊ dolor que indiget cura. ¶ Signa. qđ os fit fractū sunt satis nota. ¶ Et Ga. tertio tegni. ⁊. 6. terapē. ondit q⁹ fractura ossis vl icisio nō restaurat hz pi mā intētionē. Sed sm sedaz cōsolidat ⁊ ligat ꝓpoꝛ sarcoidē ligatē ptē ossis diuisi cū ptē ossis nō diuisi. excipit tamē os puerile. qđ sm primā itētionē cōsolidat. Cause vo fuerūt assignate supius. ¶ Propter hoc dix Ypo. 7. apho. q⁹ in ossi denudato herisipila malū. ⁊ Ga. in cōmēto dixit. q⁹ raro accidit. ⁊ iā ego vidi. ¶ Amplius. q⁹ frigus nocet neruis denudatis mirabiliter. ¶ Ꝓ. nota. q⁹ in cisio totalis magnoꝝ ossium. vt adiutorij cossē ⁊ duoꝝ focilium insimul. taliter q⁹ exeat medulla est periculosa. ⁊ vt plurimū mortificans mēbrum. vt voluit Rogerius ⁊ Lā francus. sed videt aliquos fore curatos. vt curaui. Et cā est. qꝛ in tali magna incisione incidunt vene ⁊ arterie. et nerui magni qui portant vitā mēbro. nō obstāte q⁹ Gui. hoc negauit ꝑ victū Auic. in. 4. qui dixit. ⁊ qđ dicit de icisione medulle q⁹ interficit est intentio cui non est vtilis. Etenim medulla hz lenitatē ⁊ viscositatē. ⁊ nō inciditur. sed elōgari pōt. ⁊ forte intelligit vt dicit Albucasis. q⁹ nō morit ꝓpter vepditionē medulle. sicut testat de vno iuuene triginta annoꝝ. quē curandū habuit. ¶ De pditiōe ossis cū violētia neqꝫ subito. Nā qđ extrahit nō cruciat quin faciat accidere fistulā ⁊ timorē spasini. ⁊ pinutationes. ⁊ febres. ⁊ dolores. vt dicit Aui. Melius est ergo vi mittere ⁊ naturā iuuare cū aliquo medicamine aptiuo. seu attractiuo. vt supius de extractiōe sagitte fuit dictum q̄z subito cū violentia extrahere. ⁊ hoc vbi os fuerit magnum. Si autem os sit parū. ⁊ sit necessaria suitio possumus extrahere. vt iam fcī.

In curatiōe vulneris ossis quatuor habes intētiones. Ꝓria intētio ē si aliq̄ extranea infra sint. aut frustra ossis extrahere cū manu. deinde locū vnire cū redditione partis. ⁊ demū sucre firmiter. ⁊ ꝓfunde vulnus carnis. Secūda intētio est elige re. cū quib⁹ gdē medicamibus ⁊ auxilijs medicabit. Ter

tis intētio est ligare taliter vulnus: q̄ quando erit necesse possit mutari absq; hoc q̄ dissoluaē talis ligatura ⁊ firmatura. Quarta est posti⁹ es securus ab apostemate regimen fiat tale: q̄ porus sarcoides generetur.

℄ ℙrima intētio remotis ossibus ⁊ frustulis: vl' alijs in fris est vt fiat sutura modis supius dictis: ⁊ q̄ ipa sit vtilis p̄batur: q̄ illud q̄ facit ad ꝓpinquarē diffūctoꝝ: ⁊ ad cōuersatiōes iunctoꝝ: ⁊ ad custodiā partiū est vtile: vt p̄z 6ᵉ. terapē. ⁊ in de fractura: sed sutura est hmōi: ergo ⁊ añcedens p̄z: q̄ sutura ipsa iūgit partes ⁊ cōseruat iunctas: ⁊ stat loco ligature ⁊ astellaꝝ: ⁊ cū hoc phibet ne aer ibi batur illic: q̄ multū est aducrtendū: ergo ꝛc̄: ℄ Melius aūt medicamē vulneris sanguinolenti est sutura ⁊ ligatura. Aui. aūt ⁊ Aliabas: ⁊ Albucasis per totū de fracturis cū vulnere tā illud preceperūt q̄ dictū est. Gui. ⁊ Theodo. idē voluerūt. Lāfrā. aūt generalē regulā cōstituit: q̄ in vulneribus in q̄bus ossa sunt vulnerata nunq̄ dz caro sup os per medicū cōsolidari: nisi os plenarie p⁹ reparetur. Ego aūt cū primis teneo ⁊ sum opatus: vt illi viri dicūt ⁊ mihi bene successit: q̄o ergo repabilē os nisi p̄ carnem ⁊ medicinā: nescio nōne nutrimentū a quo venit porus sarcoides in scisiōe ossis venit a carne: ñe certe: nihil autem nutrit vera nutritione nisi transierit per ipsum epar ad venas: ⁊ a venis ad ipsum membruz: q̄ ad carnem: deinde ad ossa in lib. de virtutibus nālibus: relinq̄tur ex hoc positio Lāfrā. in hoc non bona.

℄ Secūda intētio cōpletur: q̄ facta i loco sutura in decliniori loco ponaē tenta: vt dictū est supius: vt si qd remaneat possit exire vt frustula ossis ⁊ sanies: hoc autē facto desuper ponatur pulvis cōseruatiu⁹ future cū albumine ouī in primis diebus vel cōtinue vsq; ad incarnationez: vt patuit supius in de vulnerib⁹ carnis. ℄ Et posti⁹ posueris albumē ouī per duos vl tres dies pones loco eius si vis apponere vnguentū factum ex terbentina: ⁊ ex illis pulueribus incarnatiuis ⁊ ponere sup locū: ⁊ in pcessu p̄mutare te ad aliud ꝓut q̄ tu vides necessitatē. tēta aūt cuz ponitur in foramie fit balneata cū melle ro. in quo sit de pul. icarnatiuo cū mirrha que ꝓut Aui. cooperit ossa denudata: ⁊ si os fuerit denudatū cū puluere de mirrha cooperiatur: ⁊ deinde tenta ponatur: ⁊ desuper vnguentum predictum apponatur stuppa balneata in vino stiptico calido: vt etiam in alio loco pallegato dixi. Si tamē tu apponeres stuppā in albumine ouī: nō esset necesse apponere stuppam balneatā in vino stiptico.

℄ Tertia intētio cōpletur p̄ hūc modū. si os est totaliter incisum facta sutura: vt Rāsis precepit inuoluatur: excepto vulnere cū pāno duplicato in primis diebus infuso in albumine ouoꝝ: ⁊ postea in vino calido: ⁊ p̄ stea in vino stiptico calido. hoc facto fiat ligatura cū binda longa ⁊ lata ꝓut mēbrum: ⁊ incipiat versus finez mēbri involuendo vsq; ad vulnus: ⁊ cum fuerit prope cum facias cā transire vulnus per partē oppositam sup aliam: ⁊ veniat ad locum in quo incipit ⁊ ibi finem faciat ⁊ suat cū principio suo: ⁊ ita remanebit vulnus discoopertū: deide hac ligatura cōpleta ponantur due astelle bene polite ⁊ aptate: vel tres ꝓut mēbrum cooperte ⁊ imūcte: ⁊ ponāt taliter q̄ nō cooperiāt vulnus: ⁊ ligētur cū bindello. Si vo lumus modo quo diximus iferius in fracturis. s. in bindello apponendo canulā: deinde involue canulā: ⁊ sic in quolibet bindello ponatur canula: ⁊ stringatur per hunc modum: ⁊ non dissoluatur donec sit curatum: nisi doloꝝ aut pruritus: aut apostema cōpellant nos: ad que quomodo succurratur iam dictum est in sermone cōmuni: ⁊ superius pluries ⁊ in pluribus locis: ⁊ est manifestum: ⁊ vulnus ad extra cum stuppatis ⁊ bindellis ligetē in qua libet die remutteur: mūdificetur ⁊ exiccetur post: vt alia vulnera tractetur.

℄ Quarta intētio que est generare porum sarcoidem. de ista intentione loquitur in fracturis.

℄ De corruptione ossis. CA. .IX.

Multotiens accidit vt dicit Aui. q̄ os corrūpaē .i. putrescat: aut ex solutiōe vel fractura. vel ex dissolutione vel excoriatiōe: vel ex putredine. vel ex alia aliqua re seu diſpōne. quare necesse ē ipm remouere. ℄ ℙrimū signū q̄ sit os corruptū est. q̄ perpēditur per tactū. q̄ tactus eius ⁊ fricatio eius ē aspera. ⁊ fricatio erit cū sonitu. q̄ quāto fricatio ē in re ficcio ri tāto sonus erit maior. ℄ Secūm signū est. q̄ sanies que egreditur erit citrina subtilis. ⁊ rōnem habuisti in tractatu de vlceribus. quare illic vide. ℄ Tertiū signū dicitur esse lōgitudo tēporis. vnde si vulnera fuerint antiqua cum aperiōe ⁊ discooptione ossis signum est ipm ee corruptum. Quartū signum est ꝓut aliquos appositio spongie supra os. vnde si spongia que tangit os efficiatur nigra signum est corruptiōis ossis. ⁊ cōsideres q̄ hoc signū nō est vez nisi in osse corrupto ⁊ putrefacto. in vlcerato nō inuenies vez q̄ tendit ad corruptionē ⁊ erpens sum.

Incura ossis corrupti duas solas intentiones habes principales. ℙrima est remouere os corruptum. Secunda est ipso remoto cooperire ipm carne quod remanet. ⁊ si non remanet os locum replere carne. ⁊ per hoc habes canonem Gal'. 3. regni vnum cōmune habes preceptū efficientiū vnāquāq; earuz causarum abscindere prius oportet. deinde venire ad viscera siam que facta est ex ista egritudine.

℄ ℙrima intētio cōpletur. q̄ remotio ossis fit trib⁹ seu quatuor modis. ℙrimo remouetur cū cauterio. Secūdo remouetur cū fricatione. Tertio cū seratura. Quarto remouetur cū medicinis faciētibus ipsuz excoriare. istis quatuor modis cōpletur. ℄ ℙrimo ergo si os fuerit corruptum debes ipsū inuenire. q̄ carnē sup ipsum icidere ⁊ os detegere quātū est possibile. ⁊ hoc cū rasurijs. ⁊ cuz medicinis fortibus supius dictis. Lāfrācus aūt post omnes fricationes laudat cauterū actuale. ⁊ bene. q̄ si corruptio est ex hūiditate cōtinēte ipm os. nihil ita cito ifallibiter desiccat. ⁊ ppe ⁊ lōge sicut actualis ignis post cauterium. Jubet Gui. oleū ro. apponi cū vitello ouī. ⁊ post bureyrum cū melle ⁊ oleo ro. ⁊ desup vnū ponatur. ⁊ mūdificatiuis vsq; ad ossis exfoliatiōez. cōtinue facto hoc icarnetur locus ⁊ mūdificeē. ℄ Dixi secundo. q̄ removeē os cū fricatiōe. ⁊ modus est iste. osse nō erite detecto. nec apparēte inuenias cū ⁊ detegas vt tam dictū est. immediate post hoc frices cū raspatorijs vsquequo tota corruptio ē remota. ℄ Si diceret aliq⁹. q̄o cognoscā si os corruptū est remotū. Rādeē q̄ cognoscē p̄ hunc modū. q̄ cū fricatio fiet in osse. ⁊ sit facta p̄ parte. ⁊ sanguis egrediatur. tunc arguas corruptiōes ee remotā. ⁊ si in fricatiōe non egreditur sanguis. tūc frices vsq; ad flurū eius. ⁊ tūc notare debes. q̄ hoc vez est vbi corruptio nō sit i toto osse. vbi aūt corruptio sit in toto osse hoc nō bētur vez. ſs est vez vbi sit in parte. q̄ a ꝓte sana sanguis egreditur facta fricatiōe vsq; ad ipam partem sanā. ⁊ ex hoc habes dictū Auicen. verificatum. qui dicit. Curatio ossis corrupti est eius fricatio. facto hoc incarnes. vt nunc dicetur. ℄ Dixi tertio. q̄ remouetur os seratura in hoc casu in quo os brachij vel core fuerit totū corruptū. vt dicit Auicen. nō est excusatio quin totuz os illud remoueatur cū medulla sua. Et narrat Albucasis quod fecit in cruce hui⁹ inuenis. xxx. annorum. ⁊ hoc etiam vidi in brachio cora vigintis. ℄ Et nota q̄m volendo secare debes habere tentaz ⁊ videre cum ea. quousq; os corruptū vel discoopertū est ⁊ vsq; ad locum istū aperire cum spongijs vel tētis alijs vel cum rasorio ꝓut possibilitatez tui. hoc facto debes habere serram ⁊ incipere ab osse ⁊ limare cum. ⁊ hoc nō poteris nisi in pluribus diebus. ⁊ incarnes vt dicetur. Si vo fuerit caput cosse vel anche. vel sint spondilis. tunc fuge. quoniaz cura est palearis. ℄ Dixi quarto. q̄ removeē cū medicis ipm excoriare faciētibus. ⁊ ego dicā in b illud quod veteres nostri dixerunt. Et primo quidem Serapis

virit. Excoriant ossa vna die ⁊ fragmēta separant cuforbium suppositū ossi. sed cū ponitur p̄munitaꝫ caro circūdans aliquo ceroto vel pāno lineo adurat: illa etiā aduerent. ℭ Dirit etiā lignum balsam cū yreos ficco expellit cortices ossium: ⁊ virit radix aristol. roūde extrahit ifira corpi: ⁊ quādo fit emplm cū herba eius extrahit ifira corpi ⁊ frusta ossiū. ℭ Et dirit radix yreos silucstris extrahit ossa infira carni: ⁊ spinas ⁊ sag ttas: ⁊ idē intelligitur de radice gladioli. ℭ Et dirit ēt quādo cū ficubus miscē tur folia papaueris extrahit ossa fracta. ℭ Alchi. dirit de cuforbio illud qđ Serapio. ⁊ dirit ipe. q̄ circūponaꝫ circa cū oleo ro. Gal. dirit paucedini radix ciuissime eleuat cortices ossis ⁊ icarnat ipolita: ⁊ aui. dirit q̄ abradit ossa corrupta ꝓpter vehemētiā vesicatōis: ⁊ Bartho. de va. dirit q̄ sit puluerizata subtiliter ⁊ ipolita: est aūt paucedi num feniculus agrestis vl̄ porcin⁹. ℭ Dia. dicē si ex radice viris albe fiat emplastrum: ⁊ superponatur ossi cum vino extrahit ossa fracta. ℭ Apul. dirit. herbe dragōtee radix cum assungia permixta ⁊ impolita mer ossa fracta educit ⁊ lapidem etiam extrahit: ⁊ Gui. de va. dirit. q̄ experti⁹ est. ℭ Et ysaac dirit. ficus acerba frondibus papaueris mixta ossa fracta de vulneribus pro jcit. Auicen. tamen absolute dirit. q̄ folia papaueris secum misceantur ⁊ admiscentur etiam huic emplastro folia ficus. ℭ Et dixit etiam. balsamum consolidat vulnera: ⁊ proprie cū yreos: ⁊ extrahit frustra ossium. ℭ Fidelis dirit mirum si os capitis fractum fuerit vel plicatum statim da bibere patienti violas tritas cū vino. Et si dextera pars lesa fuerit violam tritam liga sub planta pedis sinistri. ⁊ si sinistra sub dextra: ⁊ eadem die os resilet ⁊ resildebit. ℭ Et dirit etiam. bethonica dum est humida contusa: ⁊ superpolita fragmenta ossis extrahit. ℭ Et dirit etiam. cinis vermiū terrestrium cum melle crudo positus omnia ista ossa fracta etiam minuta extrahit. ℭ Ebranus dirit q̄ fragmēta mandibularuꝫ sine dolore attrahūt lumbrici terrestres superpositi. Gui. de va. dirit. Rx. radicis yreos silucstris partem vnam. floris herbe partes. ij. centau. partem. j. fiat emplastrum cum modico melle: ⁊ hoc emplastrū etiam sedat dolorem in parte: ⁊ hoc est expertū: multa etiaꝫ dicta sunt in cap. de extractione spine ⁊ ferri que hic valent. ℭ Aliud Auice. Rx. aristo. yreos: mirrhe: aloes: corticis plante oppopo. cambi adusti: ⁊ vt Auicen. ⁊ Simō ianuensis dicūt: est terra rubea ⁊ arena: ⁊ nō inueni vnꝫ de ea. corticis pini. añ. aggregentur cum melle ⁊ fiat vnguentum: ⁊ ex hoc toto habes literam Aui. declarata in cap. isto: in quo dicit. Curatio corruptōis ossis est fricatio ⁊ abscisio ⁊ scraturа. Nā necesse est radere ⁊ ēt deuenire ad vltimū corruptionis ossis vt cadāt cortices per se: aut cum auxilio medicinarum.

ℭ Secūda intētio est: q: ossa quādoq; denudātur carne: cuius generatio ⁊ si scitur in eis est diffcil. ⁊ si ex eis è antiqua denudatio: plura tamen scripserunt antiqui. Aliq dicunt. q̄ radix yreos sola: ⁊ similiter mirra cum melle ⁊ puluere molendini carnem generat in ossibus. Dias. dixit. q̄ radix yreos sola: ⁊ similiter mirra cum melle ⁊ puluere molendini carnem generat in ossibus. ℭ Dias. dirit radix iris illis illirice puluerizata ita cuꝫ melle ossa denudata carne replet. ℭ Et dirit etiaꝫ ossa denudata que nō possunt carne vestiri tapsia superponatur: naꝫ multitudine sue excoriationis stat loco cauterij: ⁊ facit carnem oriri. ℭ Vestit etiam carne ossa nuda radix oppopo. ⁊ similiter flos eius ⁊ stipes: sed magis radix quando ex ea fit pulvis: ⁊ in vulnere ponitur. ⁊ idem facit in vulnere corrosiuo: ⁊ in omnibus que indigent vehementi excoriatione.

ℭ Gummi oppoponacis antiqua vulnera ad sanitatem perducit ossibus denudatis impositū cum melle carnē restituet. ℭ Aui. dicē. pulvis mirrhe sup appositus cū vino generat carnē in ossib⁹ denudatis: ⁊ cōsolidat ⁊ repat ea. ℭ Gui. de va. dicē hoc fere vnguīū optimū ad vulnera antiqua: ⁊ etiā ad ista in quib⁹ ossa sūt denudata. Rx. armoniaci: ⁊ si nō habes. Rx. oppopona. partē vnaꝫ: rasure pāni antiqui ptē. ⁊. aloes: mirrhe: litar. sarcocolle olium partes quātū armoniaci aut oppopo. dissoluaē cū vino subtili: aut cū alijs dissoluēdo ⁊ cū oleo ro. ⁊ cū melle ptib⁹ equalibus. Deīde reliqua puluerizata subtilie cu alijs pjciantur i mortario: dū agitātur supfūdatur oleum ⁊ mel paulatim quousqꝫ ad vnguēti substantiā reducatur: valet etiam hoc ad fistulas ⁊ ad vlcera fraudulenta.

Tractatus septim⁹ de signis fracture cranei.

ℭ De sig. frac. cranei. CA. j.

MVltotiens accidit vt dicit Auicē. q̄ cranium scindatur ⁊ non cutis propter hoc q̄ cranium est res dura ⁊ sicca ⁊ inepta plicationi. caro autem est humida apta plicationi: ⁊ per hoc scindi tur cranium sepe ⁊ non cutis: ⁊ vidi experimēto. ℭ Nota tamen q̄ contingit os plicari in contusione facta in eo sicut patet in pueris: quia os eorum est molle. non ita frāgibile sicut os senum: ⁊ in iuuenibus ⁊ pueris sepe vidi plicaturam eius. ⁊ in isto casu. ls os plicetur. os non frāgitur. ⁊ peritus medicus nō debet ignorare fracturā cranei: q: si ignorauerit accideret fosā: corruptio i osse ⁊ putrefactio sub eo. quia humiditates que sunt sub osse subijcientur putrefactioni. aut humiditates que sunt supra os descendunt ad inferius per fracturam ⁊ superuenit febris. vnde sequitur mors. ⁊ ideo videas bene si os est fractum vel non. ℭ Et ex hoc patet. q̄ medicus non debet solum esse occupatus in fractura cutis. ⁊ in apostemate carnis ⁊ cutis. immo debet p̄ cedere ad fracturam. Si ergo fiet occupatio in isto non fiet curatio. incidatur ergo cutis primo. ℭ Et nota. q̄ in aliquibus casibus contingit os frāgi. ⁊ tunc non est necesse cutim incidere. primo in casu in quo caro ratione percussionis vel incisiōis sit incisa ⁊ dilatata sic q̄ fractura videatur. tunc non est necesse cutē. nec carnem incidere. ℭ Secundus casus est in quo homo sit bonorum humorum. ⁊ non superfluorum. ⁊ virtus expulsiua ossis sit fortis. ⁊ fractura nō è magna. nec multi nūeri. ⁊ cum hoc materia habet respirationem. ⁊ tunc possibile est q̄ sine incisione curetur fractura carnis ⁊ ossis. ⁊ illud faciunt multi. Et quia iste condiciones raro reperiūtur. hinc est q̄ raro per hunc modum curantur. ℭ Consideres etiam bene. q̄ cranium multotiens frangitur i vna parte. ⁊ non creditur esse fractum in illa. ⁊ multotiēs hoc contingit. immo sepe ex contusione cum re obtūdente. vl in casu frangitur in duobus locis. ⁊ tunc si non discooperiatur sequitur mors: ⁊ alia accidentia superius dicta. quia tamen aliquotiens est fractura in cranio. ⁊ non est fractura in cute nisi parua. ⁊ etiam est in cranio. difficile est iudicare de hoc. ideo videnda sunt signa ex quibus arguimus fracturam cranei. ℭ Primum signum Rs Auicen. ex quo arguimus fracturaꝫ cranei est. quia debes notare ⁊ considerare rem frangentem. si fuerit fortis. vel si ceciderit ab alto loco. aut fuerit percussus cum re forti ⁊ si percutiens fuerit prope. ⁊ in motu non fuerit impeditus. ⁊ ex istis arguamus fracturam cranei. non tamen necessario. quia stabit q̄ casus fuerit altus ⁊ magnus. ⁊ cranium non fuerit fractum. ⁊ econtra. Hec ergo tota diuersitas procedit ⁊ contingit propter diuersum modum lesionis quem recipit a parua. non ergo est hec significatio necessaria. ℭ Secundum q̄ debes notare accidentia. sicut appoplexia. scotomia. destructio vocis ⁊ vomitus. ℭ Circa ista diligenter nota. q̄ ista signa non apparent in principio cuiuscunq; fracture. sed apparent si fractura fuerit magna. vel aliqua pars ossis fuerit super cranium vel illic infira. quia in dura matre. Si autē fractura cranei sit parua ⁊ penetrans. tunc illa signa apparent post p̄ aliqđ tēpus. eo q̄ tunc humiditates. que sunt sub cranio putrefiunt. ⁊ tunc fiunt illa accidentia dicta. ℭ Secundo notes bene circa hoc signū oia ista accidēta p̄nt aduenire ex percussione capitis cranio nō ex. stēte fracto. vnde videm⁹

q̄ ratione casus vel alicuius percussionis frangitur vena ad intra ⁊ nō frangit̄ ad eē aliquid: ⁊ tunc spuūt vel egerunt vel mingūt sanguinē: ita ꝓcuerit in cerebro q̄ rōe casus ꝓtingit aliquā venā disseminatā in pāniculis illius cerebri frāgi cranco nō erūte fracto: quare mā ista moueat̄ ad putredinē: q̄ expellit̄ a vena illa: ⁊ q̄ ista nō potuit expirare: ꝓtingūt illa accīa: ⁊ ꝓtingēter moritˢ: ⁊ visum est.

¶ Tertiū q̄d debes notare ē quātitas vlceris: q̄ si contusio erit magna vel icisio: credibile est q̄ craneū sit solutū. Circa hoc signū notes. q̄ ꝯ solutio cōtinuꝫ sit parua: cōtingit tñ os fore fractū: ⁊ in isto casu si vis videre cōsideres locū. ⁊ habeas tentā vnā potēt̄ ꝑ vulnᵘˢ trāsire: ⁊ duas ipsas sup os: ⁊ si inueneris resistētiā. signū ē q̄ os est fractū: ⁊ nō sis ꝓtētus vna tētatiōe: ꝯ pluribᵘˢ. ¶ Quartū q̄d debes notare ē locus: q̄ dolet in illo sepe ducit manū: ⁊ cū tāgis ⁊ manib⁹ sentit̄ tenuitas i cute: ⁊ cū b̄ separato ab osse. ¶ Quintū q̄d debes notare ē q̄ si anhelitˢ retinet̄ humiditates videnē ꝑ fissurā egredi. ¶ Sextum q̄d tu debes notare est q̄ si caput pcutiē sonat caput rance. ¶ Septimū q̄d debes notare est: q̄ si filū capiatur cū dentibus: ⁊ stringatur: ⁊ filum pcutiat̄ sentiē dolor: in loco: ⁊ sum erptus. ¶ Octauū q̄d debes notare est: q̄n cuꝫ conat̄ frāgere nodū palce vel rem durā aliquo mō ledunt̄ dentes. ¶ Nonū q̄d debes notare ē sumptū ab attramento: q̄n si caput cooperiat̄ attramento: ⁊ postea remouea̅t̄ remanebit nigredo in fissura: quare arguas fracturaꝫ ossis cranei. Et hec de signis fracture cranei.

¶ De signis fracture ⁊ incisionis panniculorum: ⁊ incisionis cerebri. CA. II.

Via facta est mētio de signis fracture cranei. restat modo videre ⁊ facere mētionē de signis fracture ⁊ incisionis pānuloꝝ. ¶ ꝑimū signum est: q̄ loco est dolor: ⁊ causatur scotomia: ⁊ ytigo ⁊ alia talia accīa. ¶ Secūm signū ē: q̄ facies multum rubet ⁊ pustulat̄ oculi eminēt ⁊ obscurant̄. ¶ Tertium ē. de naribus erit sanguis vel ab auribus ⁊ palato: ⁊ b̄ est satis manifestum. ¶ Quartuꝫ signum est a lesione virtutis: q̄ cū difficultate mouetur loquela: turbat̄: angustiatur: ⁊ totus ꝓstratus est ⁊ stupidus ⁊ febricitat: ⁊ riget: ⁊ male dormit: nihil appetit nauseat ⁊ euomit. ⁊ male egerit: ⁊ male mingit.

Postq̄ posita sunt signa fracture cranei ⁊ pānuloꝝ. restat mō ponere signa icisionis cerebri. ¶ ꝑimū signū ē ab crūtibus: q̄ erit subā grossa globosa. medullaris ⁊ nō sanioſa: vt ps. ¶ Secūs signuꝫ est: q̄ rō pdit̄ si vulnus sit in anterioribᵘˢ pribus cerebri ⁊ memoria si fuerit in posteriorib⁹. ¶ Tertiū est: q̄ i istis dicit̄ esse stupor: defipientia magna.

Sequunt mō signa apatis pāniculoꝝ. ¶ ꝑimū ē: q̄ in eis causat̄ tumor: ⁊ eminent eē vulnus pāniculi: ⁊ rubet: ⁊ inflāt: ⁊ nō mouet̄ motu dilatationis rōne compressionis apatis. ¶ Secundus signum ē: q̄ oculi eoꝝ rubēt ⁊ inflātur: ⁊ a capite egredi videntur: mobilitantur ⁊ obliquantur. ¶ Tertiū signum est: q̄ calor non nālis est in eis: ⁊ ideo febriunt ⁊ ingetantur. ¶ Quartū signū est: q̄ virtutes alienantur ⁊ spasmātur: ⁊ febricitāt: ⁊ frenetic̄at.

Sequunt modoꝝ iudicia fracture cranei q̄ sunt periculosa apud oēs: pāniculoꝝ ⁊ cerebri corruptio est mortalis lesio sm ypo. nisi fuerit parua: sicut exponit Gal. ⁊ ideo accidētia mala: vt febris: tremor: alienatio: sincopis: abscisio vocis: egressio oculoꝝ: tenebrositas: rubedo: strabositas oculoꝝ sunt periculosa ⁊ mortalia precipue habēt vez si remanc̄at ⁊ non remittāt̄. ¶ Amplius. dixit Auic. ⁊ vulneribus quid ē perueniēntibus ad pāniculos cerebri accidit laritas in latus vulneris ⁊ spasmus i oppolito. Et pp hoc dicit Guil. q̄ si fuerit vulnus in dextra paliticatur sinistre ⁊ cōtrario. Et hoc dicit eo q̄ nerui qui veniunt ad partem dextram radicati sunt in sinistra: ⁊ econtrario. ¶ Rogerius dixit: q̄ si pericula magna in fractura cranei ⁊ accīa mala expectantur vsq̄ ad dies centū sm aliquos aūt legistas ⁊ iudices expectantur vsq̄ ad. 40. dies: q̄ talis est vitiū⁹ acutoꝝ terminus. Sz sm quattuor magistros ⁊ alios terminus taliū expectat̄ vsq̄ ad viginticquatuor: q̄ ē terminus acutoꝝ. ¶ Paulus dixit. Setas amice diligēter q̄ nigredo q̄ apparet in dura matre si cū melle ro. colato: vel cuꝫ melle nō mūdificat̄ significat mortē. ¶ Videas ēt: vt dixit Gui. ⁊ Rogerius. q̄ si carnes rubee apparēt bonuꝫ. ¶ Itē ēt in vulneribus capitis tumor ⁊ sanies bona digestio: bonū. ¶ Tumor magnus: ꝑcipue si cito cuanescit sine cā rōnabili: malū est. ¶ Et carissimi fratres in fractura cranei nō faciatis iudiciū ꝑ pulsum de morte vel de salute: q̄ sepe erutis decepti. sz faciatis ꝑ accīa venientia capiti. s. q̄ percipiunt vnum ꝑ alio. ⁊ pro certo hoc est signum mortis. perdunt loquelam pro parte non itelligūt. non audiunt. ⁊ vulnus cricat̄. ⁊ credatis b̄ q̄ verissimuꝫ ē. ⁊ expertus sum multotiens.

In cura ergo hui⁹ ītentiōis habes ītentiōes. ꝑma ē corpus purgare. Scda ē victā ordinare. Tertia ē ad localia ⁊ ad solutionē ꝓximitatis venire. Quarta est accidentia remouere.

¶ ꝑima mētio completur hoc mō. in principio fac flomotomiā de pte opposita: si etas consenserit. Et bene notes. q̄ in his casibus ⁊ alijs videas. ꝑimo. si vulnᵘˢ sanguis exierit vel non. si multus in quātitate nō fiat flōmia de pte opposita. etiam videas si virtus fuerit fortis vel nō si fortis fiat flōmia: ⁊ etas consenserit. si debilis non fiat flōmia. sz apponantur ventose cum sacrificatione. ꝓiter si at purgatio. ⁊ debes purgare cuꝫ pill'. aggregatiuis quia ipse euacuant a capite: quia in eis ingreditur tera: ⁊ euacuant ab alijs locis rōne aliarum medicinarum que ibi i grediuntur.

¶ Scda mētio cōpletur hoc modo. facta purgatione in ser rebus nō nālibus bene se habeat. ⁊ prio de cibo ⁊ potu. cibus sit bonꝫ chimi ⁊ pauce quātitatis. vt sunt oua. carnes ⁊ alia similia istis vbi nō sit debilitas aliqua comedat micā panis lotā in aq̄ aut farre condita cū amig. aut panatellā sine carnibus donec sit securᵘˢ de apate. postea sit aqua cocta cuꝫ ordeo ⁊ suc. ro. vtat vino limphato valde ⁊ agresta. ⁊ vino gra. ⁊ hoc totum fit donec sit securus de apate. ⁊ sūmopere caueat se a vino magno. q̄ nihil ē q̄ ita frāgat caput. ⁊ ita ducat mām ad ipsum sicut vinum. Inanitio eius fit cum pill'. cōibus ⁊ cristeribus. ⁊ nulla repletio fiat donec sit securᵘˢ de apate. nullo mō habeat motum. sed quiescat in caniera calida. ⁊ respiciat se ab aere claro ⁊ frigido. Et iō Auic. dicit studeat ne frigus veniat velamini q̄n est malū ⁊ timorosum vt supius dixi. Et i hiusmodi dispone. imo in omni vehemēter caueat frigus ēt in estate. q̄ in ea est timor magnus. q̄n nihil peius ipso in istis fracturis. in alijs rebus non nālibus ⁊ cor. anneris bene se habeat ⁊ honeste. ⁊ victa eius sit tenuis. ꝓtum sit ei possibile vsq̄ ad securitatem apatis. Et iō dixit Auic. ⁊ subtilia regimen.

¶ Tertia mētio cōplet̄ per hunc modū. primo cuꝫ tu occurris ad ifirmum in fracturis cranei. ⁊ fuerit fluxus sanguinis restringe sanguinem. cū modo dicto superius sanguine erūte stricto post duos vel tres dies. ⁊ sis certus de fractura cranei. ꝑimo capilli remouentur cum rasorio. ⁊ locus iungat̄ cū oleo ro. si non sis certᵘˢ de fractura cranei cōsidera signa posita in ꝓncipio capituli. ⁊ sūmopere caue ne multi ptrāseant dies. Vñ Auic̄. dixit. Et os vt non tardet̄ in estate illud vltra. viij. ⁊ in hyeme vltra. Et quāto erit velocius. tāto erit melius ⁊ lōgius ab b̄ vt accidāt nocumēta magna. ¶ Nota tamen. q̄ illa die qua fractura est facta non debes velle craneum remouere. quoniam addere dolorem supra dolorem nihil peius. Et de marime generātib⁹ apa est dolor. vt plurics in de apatibus ē declaratū. sed tertia die aut quarta operationes

nā incipe. vbi sis certus de fractura eius vel scissura. ⁊ per hoc habes canonē Aui. ēt declaratum dicentē. Cum ergo verificaē necessitas extrahēdi illud. i. removendi aliquid ⁊ incidēdi illud. aut extrahēdi ipsum: tūc festinaē: ⁊ non expectaē cōplemētū gnationis sanie in loco. hoc cōpleto fiant due scissure secātes se ortogonaliʳ. i. crucialiʳ: ⁊ secet vna alterā ꝑm figurā sectionis os vt vna sit duarum sectionū. Sectio prima q̄ fit ex ꝓcussione. verba hec sunt Auic. ¶ Hoc sectō cōpleto eleues angulos cutis ab osse: sic q̄ totū os discooperiaē: ⁊ nō incidaneē illi anguli; vt dixerunt antiqui. sed eleuentē elevatione qua totus os discooperiaē ⁊ corruptum videaē. deinde sub illis angulis pones stuppas balneatas in albumine ouī: sic q̄ illi anguli eleuentē: Et iō dixit Auic. opꝫ vt excorientur sub angulis quatuor: ⁊ discooperiatur os totum: cuius cōcauatio ꝺꝫ fieri. ¶ Diceret aliqs q̄ i osse contuso ſp debeat fieri incisio ꝑm crucē siue ortogonaliʳ. dico q̄ non. Nā si contusio fuerit in supercilio. i. sup cum non facias incisionem. q̄ tūc incideres musculꝰ supercilij ⁊ caderet: qđ cēt turpe. triangulū ergo in hoc casu facias q̄ i talibus sic ꝓfuerꝰ sum facere: ⁊ inde locū ligeꝭ ligatione conuenienti. Et iō dixit Aui. Liga ligamēto quenienti ad illud. ¶ Hoc cōpleto sequenti die si non acciderit aliqd qđ impediat: tūc incipias cōcauare ⁊ remouere ipsuꝫ os: ⁊ voluas ipsuꝫ infirmū ⁊ reſupines ꝑ figurā fracture. Nā si fractura fuerit i frōte supines eū. si fuerit in latere dextro sinues ipsum in latere sinistro: ⁊ sic de alijs deide opiles aures cū coto vel lana: vt nō ledaē a voce ꝓfoationis. Et iō dixit Aui. ita q̄ cū fuerit mane si nō acciderit aliqd ex accidentib⁹ malis tūc incipias cōcauare os fractū. Et illud ēt: q̄si os vt tu facias sedere infirmū aut ꝓcipias vt reſupinaē ꝑm fracture figurā que conuenit. deinde oppila aures cū lana vel coto vt non ledaē a voce: illo sic situato ꝓcipe duob⁹ ministris vt teneāt cū pānis subtilibus q̄tuor angulos cutis: que scissa fuit. ¶ Hoc toto cōpleto videas si os sit dep̄ssum ⁊ nō separatum a circūferentijs ossis. tunc ꝓfūdo removeas vsq̄ ad ꝓfundū: ita q̄ dep̄ssum eleues vel removeas ꝑ q̄ tibi videbiē. Si aūt crancum depressum fuerit ⁊ separatum a circūferentijs conare removere aliqd de osse sano cranei: ⁊ mollificare depressum cum oleo ro. ⁊ cum mollificatum fuerit extrahe faciliter: q: leuiter ⁊ sine dolore: ⁊ sine lesione. hoc postea fiet vt etiā crancum sanum dicemus. Si aūt pars dep̄ssa intraverit crancum sanū est minor fractura aut maior. Si minor mollifica ipsam cum oleo ro. deinde extrahe eā leuiter ⁊ sine dolore. Si aūt ps depressa fuerit maior fractura removeas de osse sano tm̄ q̄ possis ipsam partē dep̄ssam post mollificationem olei ro. leuiter ⁊ suauiter remouere. ¶ In his tm̄ oībus considera virtutem. Si virtus fuerit fortis: ⁊ etas consenserit i vna die vel duobus fac opationē tuā. Si aūt virtus fuerit debilis: vel etas pueritie in tribus vel quatuor diēb⁹ opationē tuā facias ꝑm q̄ tibi videē. Si os fuerit debile removeas ipsum cū icisorijs. q: cū raspatorijs incipiēdo cū maioribꝰ: deinde cū minore. capiēdo tm̄ semp de parte sana. Et iō dicit aui. si os fuerit debile ex nā sui: aut ex fractura que accidit ei: tunc oportebit vt tu auferas ipsū cum incisorijs: ponendo quedam contraria: ⁊ incipiēdo ab eo quod est latius. ⁊ fiat permutatio ab eo ad incisoria subtiliora. ¶ Et nota q̄ os semp ꝺꝫ removeri in parte decliuiori vt sanies melius expiret. Et iō dicit Auic. ⁊ os vt sit i loco conuenientiori. Conuenientior quidem aggregatus ad appositionem quā estimas q̄ virtus creat: vel extrat in eo melius. ⁊ non ꝺꝫ totum os corruptum removeri. Et ideo dixit Auic. ⁊ non queritur in oi fractura vt accipiatur os totum. q̄si non est possibile. i. conueniens in omni osse. ¶ Si aūt caput fuerit forte precipit Aui. vt pforeē cū trepanis maioribus: deinde minoribus pforādo foraminibus multis vnum prope aliud ad quantitatē vnius coste ꝑm q̄ volueris expellere de osse: postea cū incisorijs separa de vna parte ad aliā: q: de vno foramine ad aliud quousq̄ fuerit os separū: ⁊ tunc ipsum cū electuario eleua: ⁊ ipsum cū digitis: aut cū paruis tenaculis eleua vel extrahe: postea vero cū lēticulari ⁊ malleo oēs aspitates applana. Et iō dixit Auicē. Si caput fuerit forte oportebit vt in primis pforeē cū trepanis. que vocātur non ꝓfundātia: ⁊ sunt pforatoria q̄bus est eminentia parua interius ⁊ locis acutis coꝝ vt ꝓhibeat ista eminentia ꝓfundare ⁊ puenire a siphac. ¶ Hoc toto cōpleto videas si aspitates aliqe remāserūt: qđ poteris videre oculata fide: vel calefacias digitū tuū ⁊ conducas cū circūcirca: ⁊ cum digito sentias aspitates: ⁊ tunc illas remoueas cuꝫ tenacula vel cū alio raspatorio obtuso. Et iō dicit Auic. tunc oportebit vt eques asperitatem ossis que fit ex incisione ⁊ concauatione. aut cuꝫ nouacula. aut incisorio qui assimilatur acieī ensis. ⁊ in docēdo nos removere ipsum os dixit Gal. ⁊ ꝑ Pau. non oportet vt incidatur ex os se nisi illud quod est infirmum. Nam illud qđ est i eo cōminutum. i. contusam vehemēter os vt extrahatur totuꝫ. In illo aūt ex quo extendunē fixure extensione plurima. Nam illud qđ accidit. non oportet tunc vt consequatur fixuras vsq̄ ad finem earum.

In ista operatione manuali anteq̄ ad alia deueniā aliqbus documētis volo recordari vt memores vos faciā. ¶ ꝑmū est vt nō fiat opatio i eo in quo virtus est debilis. q: ꝑm Gal. 2. apho. ⁊ Ipo. vbi est indigentia non ꝺꝫ laborare. i. debilitas virtutis. ¶ Secundum documentū est vt ante oia p̄mittatur de periculo. ⁊ prestat vt homo cuitet sermones stultorum ⁊ infamiam. ¶ Tertium est vt in operatione ista fugiat cōmissuras q̄tum poterit. timendum enim esset de casu ⁊ lesione dure matris. q: illic alligantur. ⁊ habent illic sensum. ⁊ ēt a venis ⁊ artarijs ⁊ neruis illic transeuntibus. vt patet ex anathomia. ¶ Quartum notandū est q̄ respiciat se a plenitudine. q: in eo cerebrum augmentatur. ⁊ ad crancū appropinquatur. vt dicē tertio de diebus creticis. ¶ Quintum est. q̄ dilatatio fiat in loco magis declinori. quia talis est aptior ad expurgandum. vt dicit Gal. 13. terapeutice. ¶ Sextum. q̄ in dilatādo non conseq̄atur finem suarum. sufficit. n. ꝑm Gal. tm̄ auferre de osse q̄ sanies possit expurgari. ¶ Septimum est. si os debeat extrahi ⁊ repugnet extractioni cum oleo ros. infundatur ad hoc vt taliter mollificetur vt indolorose extrahaē. ¶ Octauū. q̄ quāto citius poteris de operatione te expedias. maxime in compressione ⁊ punctione pāniculoꝝ: q: ad ista citissime sequunē apata ⁊ accidentia mala ⁊ timorosa: hoc toto cōpleto debes habere sindonē de grana ⁊ fundere ipm in tribus ptibus olei ro. ⁊ vna mellis ro. colati: ⁊ fiat illō donec sis securus de apostemate. si tm̄ velles maiorē absterſionē tunc ponas econtra vnam partem olei ro. ⁊ tres mellis: ⁊ hoc vbi non sit dolor: vbi tm̄ in processu videris telam nigrā fore: q: durā matrem merito alicuius humoris corrupti: q: sanguinis tūc mel ro. soluꝫ pōt apponi donec illa nigredo q̄ est merito medicine vel alicuius alterius rei sit remota. Et ideo dicit Aui. si nigredo apparet super velamen: ⁊ cū forte in eo q̄ apparet de ipso: ⁊ non est nocens: ⁊ forte eius cause sunt medicine: tunc cura ipsam cum melle ro. concusso cum triplo ipsius olei ros. donec removeatur nigredo. ⁊ si videris nigredinem istam non posse removeri: tunc arguas pānīculum fore putrefactū: quare tunc debes fugere. Et ideo dixit Aui. ⁊ si nigredo fuerit confirmata tunc fuge. ¶ Et videas diligenter: q: si fractura fuerit in alio loco a quo sanies nō possit exire libere: tunc consilium meum est vt appositis medicinis apponatur spongia ⁊ balneetur in vino stiptico: ⁊ expressa leuiter apponaē ne dura mater impediatur: ⁊ ꝺ spōgia erit cā attractionis ipsius sanieī: ⁊ pro tunc ipa nō imbibeē circa partē cerebri quapropter tutus eris de operatione tua. vnde vulneratalia a q̄bus sanies tute nō pōt exire: vt in pluribus mortalia sunt pp inhibitionem ipsi⁹ sanieī versus partes ipsas intrinsecas cerebri. ⁊ hoc totum

ceptus sum, ne ergo imbibat spōgia tali mō apponatur: deinde ꝓfr in cōcauitate ponat cotus: ⁊ in circūferentijs ponant fila cū digestiuo cōi ne ipsa labia ierudent. deinde ponat desup pecia ifusa in oleo ro. deinde liget ligatu ra leui ne pānicul⁹ q: dura ꝯpia mr cōprimant. Et ió di cit Auer, ⁊ administrādo desup ligamētū latū: ⁊ nō stringas ipsum: nisi cū ḡritate q: teneat pānos tūs. Aliq tñ timēres de cōpressione pānorū apponit post positionē me dicine cucurbitā liccā ꝓfirmatā ex oi latere sup os: ⁊ ipsa prohibet cōpssionē pānicul⁹. ¶ Hoc toto cōpleto medi cine capitales apponant. Et Aui. dixit. q: sunt ireos ⁊ fa rina orobi: ⁊ minutū olibanū: ⁊ aristo. ⁊ cortices radicis oppopōaci. ⁊ sa. ora. ⁊ mirrha: ⁊ sarcocolla: ⁊ oē eruentarium sine mordicatiōe ⁊ subdit: ⁊ curet curatiōe vlcerus. Cū ergo fueris securus de apate iste medicine capitales apponant. ¶ Iste sunt pulueres capitales ꝑm Gal. ℞. iris illirice: farine orobi: tburis minuti: aristo. cortcis ra dicis papa. ⁊ apponat sup. durā matrē. bzu. vo hunc pul uerē addit mirrhā sarcocollā ⁊ sam. ora. ¶ Alius pul. ℞. murrhe tburis dragagāti. gūmi arabi. aā ℥.j. sam. ora. fa rine orobi myrthilo⁹. aā ℥.ij. fiat pul. cribellat⁹: ⁊ i ista te melius est alijs. ¶ Nota q: ex istis pulueribꝰ poteris vnguenta facere: ⁊ addas rasurā: ⁊ iste est modus. ponas oleū qđ vis ad ignem: ⁊ ceram: ⁊ rasuram: ꝑm cōuenientiam: ⁊ dissolue: ⁊ demū pulueres apponant: ⁊ fiat vngn̄. ¶ Emplin Mesu. qđ ponit desup. ℞. succi betonice: suc ci plātagis: suc. apij colati. aā. lib. j. rasure: cere noue. aā. 4. j. terbētine lib. j. coquat. ⁊ primo vsq; ad succo⁹ ꝯsum ptionē. vltimo addat terbētina ⁊ fiat emplin. ¶ Aliꝺ em plastrū de cētaurea. ℞. cētaurce minoris. ℳ. vj. temperet ꝑ vnā noctē in vino albo. deinde coletur: ⁊ colatura bulliat vsq; ad mellis spissitudinē de quo accipias. ℥. iij. lactis mulieris. ℥. ij. terbētine. li. j. cere noue. 4. j. rasure 4. 5. tburis: masticis: gūmi ar. aā. ℥. j. ⁊ fiat emplastrus ⁊ mirabiliꝰ valet: ⁊ sum erpt⁹. ¶ Loco tñ istorum pulue rū aliq̄ vtunt vnguēto matris filuc: qđ fit. ℞. matrē silua recente ⁊ fac ipsam bullire in vino vsq; ad consumptionē medietatis, deide colet: ⁊ in ista colatura addat oleum ⁊ cera bulliat vsq; ad vim cōsumptionē: ⁊ pone ipsum sup durā matrē: generat multā carnē. ¶ Aliq tñ vtuntur vnguēto de gūmi elemi. qđ posuit ℣Petrus de ebano: ⁊ po nimus sicut dictū est. Aut ponimus ipsum sup pecia ma gnā coopiente totū. desup aūt apponimus vngn̄ rasinus aut basilicon ꝑm etatē aut cōplexionē. ¶ Si aūt caro ma le gignat supra durā matrē removeat⁹ vt dicit Roge. cū puluere hermodactilo⁹ ⁊ alumis insil cōbusti. ¶ Aliq re mouent cū vnguēto apostolo⁹: ⁊ sic ipsam multotiēs cō sueuī removere. ¶ Aliq cū vngō viridi: ⁊ ꝑ pacto consoli des locū cū greco maiori vel mi. vt tibi placet.

¶ De fractura cranei rōne contusionis. CA. III.

Si accidit q: parua fractura cranei sine rōne ꝓtusionis consili um Gal. est vt curet vt iam dictū est. nunc istū casum habeo ꝓ manibus. Vñ ea que feci ⁊ facio narrabo in muliere vna: que sic se bꝫ q: asinus vna que cecidit de alto percussit cū punctacu puristus: ⁊ breuiter cranium fuit aliqualiꝰ ꝓtusum. ⁊ ocu lariꝰ visum est: ⁊ tactus illud idem indicat. ¶ ℣Primo er go fiāt euacuatiōes cū pill. de tera vel cochijs: ⁊ aliq̄ di uersiones fiāt cū clisteribꝰ acutis ⁊ suppositorijs ⁊ vēro sis: ꝙ totū sit: vt clōges mām a loco rōne cuius nō caus et dolor: nec locus apet. Et hoc bñ sensit Aui. in. c. ℥. ō soda ⁊ percussione: ⁊ tale sermonē posuit ⁊ ver⁹ est. ¶ Hoc facto. Emplin qđ cōuenit in prin. est ℞. pulueris ros. pul. balaustiaꝝ: cipressi calami aromatici lentū camomille melliloti. aā. ℥. 5. boli armeni: aluminis: mirrhe: olibani. aā. ꝓficiant cū vino: ⁊ addat oleū ro. ⁊ oleū de lilio in forma emplastri. ¶ Da aūt in potu decoctionē ipsius sti cados. ¶ Aliud qđ ꝓuenit in prin. ℞. folioꝝ mirthi: ba laustiaꝝ: corticis granatoꝝ. aā. ℥.j. coquant in vino: ⁊ in ipsis pistatis addat aliqd muscī: gallie: ligni aloes: cala mi aromatici: ⁊ in modū empli capiti apponas. Consequenter cū fueris securus de apate ꝺ emplin dictū cōue nit: qđ materiā illam deficcat ⁊ nō pmittit eam ad cere brū penetrare. ¶ Et si essemus certi q: humiditas aliqua ad cerebrum non penetrauerit nos nō removeremꝰ ipm os: ꝙ timemus de humiditate illa q: apa non penetret ad cerebrū subam: hinc est q: removemus ipm os. ¶ Si tñ ipsa scissura sit parua valde contingens ē ipsam curari posse sine remotione ossis: vt de facto sicut est: vt vidi. ⁊ multi antiq hoc fecerūt: ⁊ patebit. ¶ Et facta cūone ⁊ di uersione ⁊ cōfortatione loci conare illā humiditatem re soluere cū emplis: cuius vna forma est talis: tunc melius erit timor de nocumēto cerebri humiditate non curren te ad locum illum. ℞. bacarum lauri: cimini: anisi: salis: masticis: tburis, atq; cribellatare sulphuris. aā. coquan tur in vino. ⁊ apponantur. hoc multū mihi placet ꝙ pla cuit. Consequenter cum fueris securus de inuisceatione os sis. tunc incarnes eum vel raspes ꝑm necessitatem quam videris. ⁊ cooperias ipsum carne modo dicto in alio tra ctatu. ⁊ non recapitulo. ⁊ ossa illa sum erpt⁹ in parua scis sura facta ex percussione q: cōtusione.

¶ De icisione cranei cū sagitta vel ense. CA. IIII.

Mirotiés accidit vt cranū scindat cum sagitta vel ense. ḡrs primo videas si forame sit latū sic q: possit sanies exire vel non. si sic sequere cū phisicē tibus apationē mō dicto supius. ⁊ mūdifi ces ⁊ incarnes mō supra dicto. Et si aliqua pars ossis fue rit. q: frustrū aliqđ illud removeas cū tenacula vel alio i strumento. ¶ Si accidit mō q: scissura sit ita pua q: non posset fieri opatio. tunc debes facere vt dictū ē. q: scinde re locū ꝑm crucē. vel alio mō. q: bꝫ figurā triangulare. ⁊ removeat os in pte declinatori vt sanies possit exire: ⁊ po stea ꝓcedre i opatione tua vt dictū ē. ¶ Si mō accidat vt qs vulneratus fuerit cū sagitta ꝓsideres p⁹. locum ꝑforationis. ⁊ ēt figurā vel fitionē sagitte si locus fuerit in supercilio. vel infra nō timeas. q: nō ē timor de cerebro. nec ali qua via debes os remouere. q: cerebrū nō attingit illū lo cum vel pa⁹. Et ió dixit Gal. fractura ossiū capitis qñ alioꝝ ossiū difficilioꝝ ē. cū ossa capitis frangunt. ⁊ precipue vehemēter nō restaurant. bꝫ necesse ē vt extrahantur ꝑm necessitatē fracture vt virus egrediat. ne cerebro inferat lesionē. q: cerebrū nō attingit vsq; ad istas ptes. non ē ne cesse ipm remouere ab isto loco. ¶ Cōsideres z⁹. fitio nē sagitte si ipsa sit infra sup supciliū. periculum ē vt vides bñ si penetrauerit cranium aut nō. si non ꝑpendes ex fer ro bñ existimationē bonā. ℣Primo antequ removeas sa gittā abscinde capillos. postea dilata vulnus cū rasorio. vt sagitta exeat. ne in exitione sagitte causetur dolor in la certis ⁊ villis ⁊ neruis cutis. Et pp hoc dilatetur ante ex tractionē sagitte. ¶ Extracta sagitta procedat medicus cū flōmia ⁊ sacrificatione ꝑm q: sibi vī de debilitate ⁊ fortitudine virtutis ifirmi. ⁊ cū clisteribus. ⁊ cū vnctionibꝰ ex trinsecis. ⁊ ifusionibus intrinsecis ⁊ alijs rebus. ⁊ fiat vt dictū est in oibus in. c. pec. ¶ Si vo vsq; ad profundū cra nei penetrauerit qđ ꝑpendens ex sagitta. ⁊ ēt q: in illo cā bitur alienatio. Cōsidera in ꝺ casu exitione sagitte. q: vt plurimū tales moriunt eo q: in exitione sagitte cū cere brū fuerit lesum. spūs q: sunt in cerebro ꝑ ptē exalāt. ⁊ calo: ꝺficit. ⁊ ꝑ ꝓs sensus ⁊ mot⁹ ⁊ isto mō moriunt. Si vi deris alienationē tūc dimitte sagittā vsq; ad finem vite. ℥ Si videris ipm loq; ⁊ bone memorie tunc removeant ca pilli ⁊ incidat cutis ꝛc. extrahat sagitta ⁊ molliat ferrum cum oleo ro. ⁊ fiat flōmia de cephalica ꝓtis oppositc. ⁊ extracta sagitta impleat loc⁹ cum pecis ifusa i oleo ro. ⁊ melle mi xto. ⁊ ponant aliq̄ pecie iter durā matrē ⁊ cranc⁹. ne ex motu cerebri pānicul⁹ ei⁹ fracturā creat. ⁊ ex contractu p tiū asperaꝝ ossis lesi ide pānicul⁹ ledant. ⁊ ne ēt contrac tu illo pānicul⁹ apeant q̄ in futuro possit esse causa mor

tis. ℂ Ego aũt vidi vnum de placentia: cuius nomẽ erat Antonius qui cum sagitta fuit vulneratus inter duo sup cilia et opposito nasi: ⁊ intrauit sagitta ad quãtitatẽ quatuor digitorũ: ⁊ breuiter ad sanitatẽ paucis diebus deuenit mõ quo dictũ est supius: ⁊ nõ mirũ: q; sagitta penetrauit infra cranium. ℂ Jn scõo vidi alium qui teutonicus erat: ⁊ inuenis erat cum socijs suis: ⁊ socij sagittabãt ⁊ breuiter vice vna eriuit de balistra sagitta: percussit istũ retro in capite: ⁊ iste cecidit ad terram: ⁊ nun ℨ locutus est. Ego aũt videns ꝟ dumsi cuz: ⁊ nolui extrahere sagittam: ⁊ breuiter mortuus ẽ in tribus diebus. ⁊ hoc de fractura cranei sm modernos.

ℂ De mõ operãdi in fractura cranei. CA. V.

REstat modo discordias ihac parte de mõ operãdi i inuẽto inter famosos doctores de fractura cranei: ⁊ in ꝟ multitudo discordantiũ arguit difficaltatẽ curationis. ℂ Mã isti doctores Gal. ⁊ Pau. q alleganẽ ab Aui. Albucasis: Rogerius: Jamerus: ⁊ Brunus: ⁊ Gui. de saliceto videnẽ indifferẽter in oĩbus fracturis: discooperiẽdo: trepanãdo: raspãdo ossa ipsius capitis cũ instrĩs ferreis procedere debes. Et isti tales fundant sc sup isto cõi qđ est necesse detegere ⁊ raspare ipsiz os: vt virulẽtia ipsa que ifra cranẽũ coadunaẽ: ꝑ ñr possit mundificari ⁊ cricari: ⁊ istũ modũ moderni insequunẽ. ℂ Alius est modus opationis alioz antiquoz q curabãt fracturas istas cũ emplis. ⁊ isti fuerũt sicut Anselmus ꝟ ianua: ⁊ aliq Paduani: ⁊ aliq bononiẽses. ⁊ Gui. ꝟ va. ⁊ fere oẽs galluci ꝓcedunt incarnãdo ⁊ consolidãdo cum suis emplastris ⁊ potionibus: ⁊ ligant cum bono vino: ⁊ fundãt sc sup hoc cõi: q; si possimus sanie extrahere sine ossiũ expulsione erit melius qđ facere possimus cũ medicinis: ꝓcipue q; sm modũ istũ nõ ghiatur sanies sicut sm aliũ: imo inhibeẽ sanies ⁊ ghiatio ipsius. hoc ꝓbaẽ rõne sic. remotio ossis ⁊ eleuatio ipsius non fit pp aliud nisi vt virus ⁊ sanies bene mũdificeẽ: ⁊ nõ aggregeẽ sub pãniculo. nec inter pãniculos cranei ossis. vnde si timor non eẽt de ꝟ non ꝓcederemus cũ dejectiõe ⁊ eleuatione ossis: vt isti de prima opinione. ℂ Arguiẽ mõ sic. multe sunt res q̃ hñt virtutẽ vehemẽtẽ attrahẽdi ad exteriora: non soluz humiditatẽ virulẽtã: imo ẽt habẽt virtutẽ extrahẽdi fruſta ossium: ⁊ densa que remanẽt in vulneribus: vt victuz est in. c. ꝓpio. ex q̃bus ꝓñt fieri sufficiẽter mũdificatio ⁊ cricatio virus sine alia detectiõe ⁊ elenatõe pticule ossis. ℂ Et arguiẽ sic. sicut habeẽ in particula. 7. aphor. commẽto illius aphorismi. Quibuscunqz iter elec. dicit in cõmento: q; fortj virtuti nihil resistit in expulsione ad extra dato q; mã sit grossa ⁊ vie sint stricte. videmus autem q; mã apatis que est grossa transmittitur ad vnũ locũ determinatũ: ossa ẽt corrupta expelluntẽ: ⁊ mã que est in concauo pectoris: vt in pleuresi imbibiẽ in substãm pulmonis: ⁊ expelliẽ ad extra ꝑ os. hoc totum fit ex fortitudine virtutis. ℂ Videmus ẽt in fracturis ossiuz: q; sanguis q egreditur ab eis ⁊ colaẽ iter carnẽ ⁊ ipsum os a nã consumitẽ ⁊ expelliẽ. Si ergo ex operatiõe nãe ista fiunt: multo fortius potcrit virus ⁊ humiditas que est in vulnere: ⁊ i fractura cranei mũdificari ad exteriora absqz eleuatiõe ⁊ detectione ossis: ⁊ particule eius: ⁊ ꝓcipue cñ fiet adiutoriũ ab emplastris que virtutẽ habẽt vehementer attrahentiam crugis ad exteriora. quare tale vulnus cõuenienter cum emplastris poteris curare sicut dixerunt isti ⁊ fecerunt. Emplastrum quietis mirabile in fractura cranei vel. capitis: ⁊ cõtusione ossis: ⁊ ds poni hoc emplin sup caput i ter duas pecias: ⁊ applicari toti capiti: ita tñ q; vbi videtur maior cõtusio: ibi cũ nouacula prius fiat ꝓfunda incisio: vt ꝑ emplastrum attrahatur ad locũ respirationis. ⁊ est. ℞. baccar lauri. baurac rubei: salis armoniaci: aristo. ro. radicis cucumeris asinini: glutinũ albotin: rilo. balsami. olium. añ. aur. r. lactis arboris mor. aur. r. cere aur. xxx. adipis capre aur. iij. fecis olei de lilio q̃tũ sufficit ad cõglutinãdũ medicinã: teraneẽ medicine siccc: ⁊ cribellaneẽ ⁊ fricaneẽ victis manibus fricatis cuz fcce olei de lilio: ita vt cum pmixta fuerint oia bene reponaneẽ ⁊ reseruaneẽ. Quidã altj medicoz addiderũt huic operationi i fracturis cranei, ⁊ in oĩbus ẽt opationib⁹ eius ossis bra chij ⁊ cruris hois mortui. añ. aur. r. scabiose aur. vij. ⁊ ⁊ iſti tales dicũt hoc emplastrũ mirabile esse. sufficit enim ꝟ emplastrum vbi necesse est: ⁊ frãgit qđ est necessarium egredi. ⁊ extrahit ossa corrupta ⁊ fruſta: ⁊ tela: ⁊ spinas in firas violẽter: tñ in primis cum mollificatiuis ꝓmissis: ⁊ ꝓfert ad figillationẽ vulnerũ: ⁊ contorsionẽ mẽbrorum. ⁊ ista que victa sunt intelliguntur apud me ⁊ alios. semper facta ⁊ premissa purgatione modo conuenienti. ℂ Jpigmentũ seu potio quã isti dicunt esse mirabilẽ in vulneribus capitis: ⁊ in vulneribus cassatis que sunt ab vmbilico superius est illud. ℞. optimi cinamomi. ʒ. j. zinziberis albi. ʒ. 5. meligete. ʒ. i. gariofili electi. ʒ. rij. piperis communis. gra. xv. teraneẽ ⁊ cribellentur ⁊ seruaneẽ in lib. v. optimi vini. ponaẽ mellis lib. i. q; cũ modico ipsius vini bulliant: ⁊ cũ bullierint ab igne tollaneẽ ⁊ de puluere pdicto in tãta quãtate misceaẽ eidem q; non sit nimis forte: sit boni saporis ⁊ delectabile ad bibendũ: ⁊ postea totum vini residuum cum spẽbus ponaẽ cum melle ⁊ pluri mũ agiteẽ: demum clarificeẽ per collatoriũ distillando. ℂ Jsti ẽt ponunt vnũ puluerẽ qui cũ hoc pigmẽto ds dari infirmo. ⁊ ẽ iste. ℞. peonie: valeriane: gariofilate: gentiane: foliorum pimpinelle: ⁊ piloselle. añ. ꝑtes ʒ de gentiana: de qua accipiatur tñ quantum de duabus alijs: aut quantũ de omnibus. fiat ergo ex hoc puluis herbis prius ⁊ radicibus criccatis. Modus mixtionis pulueris cũ pigmẽto est iste. accipias ter de isto puluere quantum de tribus digitis capere potes: ⁊ pone in predicto pigmẽto clarificato: signum crucis prius faciens super pigmento: ⁊ dic. Jn nomine patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti amen. Jhesu sancte ⁊ indiuidue trinitatis: dextera domini fecit virtutem: dextra domini exaltauit me: dextra domini fecit virtutem. non moriar sed viuam: ⁊ narrabo opera domini. Castigans castigauit me: ⁊ morti non tradidit me. Primo tñ fiat oratio deuota ad dominũ ⁊ cũ predicto me. Primo tñ fiat oratio deuota ad dominũ ⁊ cũ predicto puluere sanant infirmuz. Et iam misto puluere cũ pigmento sic infirmo tribuas diebus trib⁹ illo modo. ꝑ die vulnerationis. sed secundo vel amplius quando vocamini quando infirmus comedere vel bibere voluerit. Primo date sibi ciatum vnum pigmenti dicti cum puluere. alium date in meridie: alium in sero: quando cenare voluerit: ⁊ sic date tres ciatos omni die diebus trib⁹. semp aũt cum datis hunc potum dicite orationes predictas ⁊ versus. Si ergo contingat infirmum hanc potionẽ bene tenere ⁊ non reijcere. scias q; cum auxilio chirurgico sine incisione sanabiẽ bene. Si aũt reijceret illaz terz: tunc dixit fidelis desperẽ de ipso: non autez si semel vel bis illam reijciat. Verum qualitercunqz ⁊ quandocũqz illam ejciat cum omni auxilio chirurgico: scilicet cum incisione ⁊ altjs auctur ꝑ posse: ⁊ omnibus istis assensit venerabilis Guido de va. ⁊ multi alij antiqui: vt Rogerius ⁊ quatuor magistri. ℂ Jn fractura cranei ⁊ omnibus vulneribus indifferenter approximant succum: aut decoctiones istarum rerum. ℞. rubee maioris: consolide maioris ⁊ minoris: plantaginis: cannabis: caulis rubei: herbe roberti: pedis colũbini. gariofilate. lingue canis. pimpinelle. piloselle. ana. ⁊ ex omnibus istis fiat succus. detur auten: decoctio earum cum melle aqua ⁊ vino quarta. 5. ⁊ desuper ponebant folium caulis rubei de mane ⁊ sero ⁊ ligabant. ⁊ consueuerunt tales magistri dicere. q; si potio ista euomitur malum signum est. si retinetur bonũ ⁊ erit talis qualis bibitur per vulnus. ⁊ i iudicio meo ita adiuuet eos deus benedictus. Et Theodoricus ẽt in fracturis pigmenta etiã dat. ista empirica sunt. tamen scio q; Gal. ⁊ Auicen. nullibi hoc dicunt. sed locus ab auctoritate negatiuus non tenet.

¶ Et ls ista via sit ꝓbabilis ⁊ ꝓbent rōnes ⁊ experimēta istoꝝ posse curare. ſ. in fracturis cranei sine remotōe ⁊ de tectione ossis, Dico tñ qꝫ ista via in pluribus nō sufficit ⁊ via alia, ſ, gal. ⁊ Auic. est tutior. ¶ Et qꝫ ꝑdicta positio sit ꝑlis declarat̄, nā in isto casu tota intētio in principio ē vt illa humiditas aggregēt̄ inter partes ossis fissi. nec ēt aggregetur sub osse: qꝫ supra pāniculū: ⁊ ibi detineatur ⁊ putrefiat: arguit̄ mō si est ꝑlis illū hoiem cē bonoꝝ humoꝝ: non solum in quali: ſ ēt in quanto: rōne cuius non erit timor de attractione humoꝝ ad locū: ⁊ cū hoc virtus expulsiua erit fortis: ⁊ cū hoc medicine quemlētes attrahere humiditatē ⁊ consumere ad extra ponunt̄: ⁊ humiditates existētes erunt pauce. ꝗre cura erit possibilis. ¶ Et qꝫ iste modus non sufficiat declarat̄. possibile est mām fore multam: ⁊ humores ꝑnt cē mali in corpe illius: rōne cuius. si emplastra ponent̄ sup locū fiet attractio māe ad ip sum: ꝓp quam attractionē sequitur mors. ergo ⁊c. Aut sic quid apa. vñ ꝑs oēs doctores in ꝑn̄ docent approximare oleū ro. ¶ Jeē stat ēt os totū fore cōpsum supra duram matrē: rōne cuius erit necesse remouere. ergo positio ista nō est sufficiēs: qꝫ tñ isti magistri viderūt aliquos ⁊ multos forsan liberari: crediderūt illud sufficere in oībus: qđ non est verū. ¶ Ꝑ. isti nescīūt videre vbi emplastra conue niunt: ⁊ multos aliqñ interficiūt. ꝑ Positio aūt gal'. ⁊ aui. est tutior. ſ, detegere ⁊ remouere istud os: qñ ista via salutifera ē in oībus fracturis: quare tutior ē. alia aūt nō.

¶ Alij vero magistri vt Theodoricus: Mēricus: ⁊ Lāfrā cus vnū modum tenēt: ⁊ ls viā mediā teneant idifferenter: tñ Theodoricus icarnat fracturā recentē cū potione ⁊ vino: ⁊ stuppis. Mēricus sine potione: sed cum emplis: ambo isti in antiquis fracturis trepanāt ⁊ cleuāt. Vt antiqui. Lāfrancus qꝫ inter oēs alios doctores ⁊ magistros in hoc melius dixit: ⁊ huic credo. dicit. n. qꝫ in hoc casu debes ꝓcedere incarnādo cū licinijs intinctis oleo ros. ⁊ melle ro. ſ, cū duabus partib⁹ olei ⁊ vna mellis: ⁊ postea ꝓcedūt cū mūdificatione ⁊ pulucre capitali. ¶ Excipit tñ doctor ⁊ magister iste singularis vnos casus in quib⁹ nō incarnat. ꝑ Primus casus est vbi os dicat̄ cē depressum: vt in ꝓtusione. Scōus casus vbi os ꝑmit ⁊ pungit duraꝫ matrē. fundat ēt se iste doctor in fundamētis istaꝝ positionū. ¶ ꝑ Post ēt in istis casibus dz os remoueri: qꝫ hu miditates que illic multiplicant melius exeunt: ⁊ ēt os ē contaminatū multū: ⁊ fi est infirū timor est de apate: rōe cuius melius est remouere vt breuiter dicam si os est de pressum deprimit ipsum cerebrū. Augeꝫ cerebrum ⁊ magnificat̄ in plenilunio: vnde de creticis. ꝗre sequitur dolor: deinde apa: deinde mors. Si vero in istis non deprimat: aut nō sit infirū nō debemus remouere: qꝫ in remotione eius cū ferro pōt caulari dolor: ⁊ ꝑ ꝑns apa: ⁊ multa alia accīdia: qꝫ mala applicatio ferri ⁊ mala applicatio rei: qꝫ ꝑnt cē nimis lesiue: aut mala applicatio aeris: qꝫ nihil peius: rōne cuius melius ē ꝓcedere sine decoctione. ⁊ iudicio meo iste modus istius viri est valde bonus ⁊ tutus. hoc qꝫ dicit: nō ē aliud. nisi qꝫ i scissura nos nō debemus ipsum os remouere ꝓp cām a me assignatā: ⁊ ab eo ꝑ pte: sed pot⁹ ipm corpus purgare ⁊ humiditatē illā remouere cū emplis ⁊ potionib⁹. ⁊ b̄ sum oparus vt dicī ē: cui⁹ tñ oppositū dicūt magistri nostri. vt Gal'. ꝑ Pau. ⁊ Aui. qꝫ dicit in scissura debere os remouere: ⁊ ꝑ mō isto ⁊ receptis recurre ad caplin intitulatū de vulnere cū contusiōe ⁊ parua fractura: ⁊ vide illic qđ fiendū sit in princi pio cū sis securus ab apate. deide qđ fiendū in alijs tēporibus. Oō tñ ex dictis istoꝝ sinia tātoꝝ viroꝝ dimittat̄ est malū. Scribit̄. n. in de alimētis p̄. inuistū est. n. vni prealijs credere sine demōstratiōe. Et aliabas dixit in. z. ser mone pris sue dispōnis regalis. Tuti⁹ ē vti ꝑbatis medicinis qꝫ vti nouis experimētis. In experiēdo. n. medicinā in corpibus huius piculū imminet alarū: ⁊ in piculis cōtor ⁊ ꝑbabilior via est tenēda. ꝓpea auxiliāte oīuꝝ rerū opifice nō discedamus ab opinione Gal'. qꝫ ista fuit diui Hip. vt ipse in lib. terapeutice certificat dicens. qꝫ in olb⁹ vulneribus que in capite sunt scriptus est iteger liber ab Hip. ⁊ dicit omnia que os agere in eis. Et si prolongauerim sermonem in hoc non miremini: qꝫ necessarium ē qꝫ vbi imminet periculum magis cautius est agendum ⁊ lō gius. Opinioni tñ Lafranci magistri excellentissimi, me i b̄ adhereo ꝓ parte.

¶ De apate dure mris accīte l fractura cranei. C. VI.

POst ergo facta est mentio de fractura ⁊ cura fracture cranei. restat mō facere mentionem de vno accidente qđ accidit in ea. ſ, de remotione apostematis dure matris: ⁊ qꝫ signa sunt posita superius: ideo non replico.

Cause istius apatis sunt tres. ¶ Prima posset cē aliqua ꝑs ossis pungēs ipm pāniculus. rō ne cuius causat̄ dolor: ⁊ ꝑnr causat̄ apa. ¶ Scōa cā pōt esse aggrauatio rei que ponuntur sup cerebꝝ: ⁊ cum hoc ligatura stricta nimis. ¶ Tertia cā pōt esse frigus quod est inimicū eius: ⁊ oībus neruosis mēbris. ¶ Quarta cā pōt esse multitudo cibi: aut nimia potatio: qñ illa nimis replent cerebrū: rōne cuius causatur dolor ⁊ apa. ¶ Alie sunt cāe intrinsece vt repletio nimia humorum peccantius solo quāto: aut cacochimia q̄ in corpore isto reperitur: ⁊ mala complexio existens in loco.

Cura ergo cōsistit in duobus, in remotiōe apatis. ⁊ in remotiōe morbi. ⁊ iō dixit Gal'. 3. tegni. vnāquāqꝫ cām os prius abscindere: deinde deuenire ad factā egritudinē ab illa cā. ¶ Primo ergo. si cā fuerit ex trinseca. verbi gra. frustū ossis debes ipm remouere: aut si fuerit aliq̄ ex causis dictis ipsas remoueas. Et iō dixit Aui. qꝫ si cā apatis ē manifesta. tūc os vt abscindas illaꝫ cām velociter. ¶ Secūdo. si cā fuerit intrinseca. qꝫ corpalis. tūc remoueas eā cū flōmia: nisi aliud impediat te: ⁊ de inde corpus debes purgare ꝑm qꝫ tibi videt̄. deinde sub tilia regimē. qꝫ iter alia hoc vtilissimū est vt sum ceptus. ¶ Memota. qꝫ aui. dixit solū de flōmia. ⁊ nō de alia purgatiōe. qꝫ sanguis est in maiori quātitate oīum aliorum humoꝝ. ⁊ magis fluxibilis. ⁊ ēt per flōmiā oēs alij humores euacuant̄. ⁊ ideo dixit. ⁊ fiat flōmia. Et totū hoc vult aui. cum dixit. ⁊ si causa fuerit occulta. tunc studei remotioneius. ⁊ flōmiam administra si non fuerit aliud prohibens ad hoc. ⁊ minorationeꝫ cibi. ¶ Hoc completo ad localia deuenias. ⁊ primo qñ mā est in fluxu administrē tur ea que virtutē habent infrigidatiuam ⁊ repercussiuā. ⁊ cū hoc habeāt virtutem aliquam mitigatiuam. vt ē oleum ro. ⁊ iō dixit auic. regimē qđ conuenit apostematib⁹ calidis. sicut embrocatio cū oleo ro. ¶ Si aūt mā sit i fluxu. ⁊ pro parte fluxa fuerit debes administrare que habēt virtutem resolutiuam. ⁊ sunt mollitiua ⁊ mitigatiua dolo loris. sicut aqua in qua decocta sit altea fenugrecus ⁊ semen lini ⁊ camomilla. ⁊ istis similia. ⁊ emplastrum factū ex farina ordei. ⁊ oleo. ⁊ semine lini ⁊ adipis. administratio adipis galline. ita vt ūngatur caput. ⁊ collum. ⁊ spondiles dorsi. ⁊ non solum adiuuat hoc circa partes capitis. immo circa totum. ⁊ in aure oportet distillare aliō ex oleis que calliditatem ⁊ ebulitionem sedant vt oleus ro. ⁊ violatum. ⁊ hoc totum dixit aui. aut aquam in qua bullita sit altea ⁊ fenugrecum. ⁊ semen lini. ⁊ camomilla ⁊ similia. ⁊ administra emplastrū factum ex farina ordei. ¶ Qꝫ si apa calefactum perseuerauerit. ⁊ nō sit aliqd prohibēs debes dare medicamē solutiuum semel. ⁊ ratio quare ꝑmo facimus flōmiaꝫ est. qꝫ flobotomia euacuat humores qui sunt in motu. ⁊ ideo nos debemus pro tunc facere flobotomiam solutio ventris euacuat humores qui sunt fluxi. ⁊ hinc est qꝫ in processu facta flobotomia euacuamus cū solutiuo vt materia que est in loco euacuetur. Et ideo dixit Aui. qꝫ si apa calidū persecuerit ⁊ non est aliquid qđ prohibeat sumere medicinā solutiuam. q̄ soluat semel. ⁊ fiat illud: vt Hip. precipit.

¶ De medicis ꝓferẽtib⁹ fractuꝫ ⁊ corrosiõi ossis. C. VII.

MEdicine cõferẽtes omnibus ossis: ⁊ ꝑ si locus iste cũ medicinis debeat curari. Et intelligas hoc bene. Dirit p⁹ Auic. q⁹ ad fracturã ⁊ corrosionem ossis ẽpithima tale valet. ℞. bdelij: fasceoli rubei excorticati. aã. ʒ. r. aloes: maluauisci: acacie. aã. ʒ. r. liciꝫ. ʒ. rr. linianẽ cũ albumine oui si fuerit apa calidũ. ¶ Aliud aui. ℞. foliorꝫ myrthi ⁊ salicis. aã. ⁊ terantur. ⁊ expimantur: ⁊ sumanẽ galle ⁊ rosc: ⁊ cepe narcisci: ⁊ sandali rubei: ⁊ bolus armenus: ⁊ laudanũ: ⁊ faufel: ⁊ terra sigil: ⁊ altea: ⁊ meu: ⁊ acatia: ⁊ melilotum: ⁊ sanducus. ⁊ confice oia cum succo ꝓdicto: ⁊ appõe: ⁊ si fuerit necessaria ali qualis supcalefactio adde sanducũ: enulam: cypressum: ⁊ fac emplm. ¶ Aliud aui. si fractura fuerit in loco vel contusio: ⁊ fuerit apa. ℞. fasceolorum excorticatorum. ʒ. rr. bdelij: balaustie: acatie. aã. ʒ. iij. ⁊ emplastrenẽ cum albumine oui: vel oleo de myrtho. ¶ Itẽ dirit aui. ℞. fasceolos bdelium ⁊ acaciã: lutũ aloes: mirrhã: ⁊ linianẽ ista cũ aqua myrthi siue decoctionis eius. ¶ Ebiranus dirit. ossa conquassata sanant dono dei: si septẽ diebus bibãtur ex succo vitis albe: ⁊ vino albo pmixto. aã. ptes equales. ¶ Et aui. dirit. succ⁹ foliorꝫ masticis: ⁊ silr eoꝝ decoctio sup ossa fracta illa restaurat. ¶ Et similiter dirit. alchana ponitur super fracturã ossiũ sola cum ceroto ⁊ ossium eius valet: ⁊ confert fracture ossium. ¶ Et dicit ẽt. q⁹ embrocatio fcã cum decoctiõe myrthi accelerat ossa fracta: accelerat consolidationem in fracturis ossium decoctio foliorꝫ lentisci embrocata frequenter. ¶ Et oleum myrthi nimu restaurat etiam ista ossa: ⁊ prohibet fluxum humoꝝ in principio. ¶ Et gal. dirit decoctio vlmi. ¶ Et diaf. dirit. radix gladioli fracturas medetur: ossa confracta ecludit: ⁊ oia corpi infixa remouet. ¶ Et quidam antiquorũ direrunt. q⁹ radix gladioli trita cuꝫ farina q̃ ineſt pactibus molendini: ⁊ aqua marina mixta cum vino: ⁊ apposita ossa confracta consolidat. ¶ Et Fidelis dirit. gummi arabicũ meliorat ossa fracta qñ fit emplm cum eo.

¶ Dirit etiam. sarcocolla restaurat fracturas. ¶ Serapio dirit. mumia confert fracturis ⁊ conquassationibus que fiunt in interioribus ⁊ exterioribus: ⁊ cõfert pectori ⁊ pulmoni: ⁊ sedat dolorem q̃ fit in fracturis qñ sumitur ꝑ potu ⁊ linitur cum ea. ¶ Et dirit iterum. q⁹ lana que non est succida: sed est in extremitatibus corarũ vel in collo alicuius: lauetur ⁊ infundatur in acceto vel oleo: ⁊ emplastrẽ cum ea confert attritioni neruorum: ⁊ fracturis ossium.

¶ Rasis dirit. medulla cerui confert ad rupturam fracture. ¶ Et Hali. dirit. bolus armenus fracturis prodest ossium. si cataplasmanẽ cum acazia. ¶ Confert ẽt fracturis ossium non denudatis terra picoꝝ: ⁊ est illa que inuenit in cacumine fornacis vitri: qñ cum oleo dissoluitur ⁊ apponitur. ¶ Ebiranus ẽt dirit. ad oia ossa fracta manuũ: ⁊ ad oisiunctiras: ⁊ ad oẽm passionẽ ani. ℞. vini cotillas. iij. succi foliorꝫ vitis albe: ciatos. iiij. gallaꝝ: corallorũ. aã. ʒ. iij. hec coquanẽ donec remaneat cotilla vna. diſsentericis lienthericis oia que in eis sunt sanat bibitum.

¶ Expũ gui. de va. tollatur molle vitis albe: ⁊ coquatur in oleo donec dissoluanẽ: ⁊ ex ea postea fiat oslib⁹ emplꝫ.

¶ Accidit multotiẽs vt ossa fracta non sint bene consolidata siue restaurata: ita q⁹ mẽbri figura sit mala que rectificari non põt nisi frãgnẽ ⁊ iteꝝ vnianẽ. vt ergo sine dolore ⁊ faciliter frangantur: sumãtur folia cicute. ⁊ i aqua perfecte coquantur: ex qua omni die perfecte fomenteẽ ⁊ embrocetur multotiens: ⁊ ex dictis foliꝫ coctis cum pinguedine porci vel galline: locus postea emplastrẽ. hoc .n. porum sarcoidem mire mollificat in. r. diebus vl circa vt possint ossa faciliter frangi iterum ⁊ iterum debite reparari. Hoc. n. omnem carnositatem ⁊ duriciem ĩ qualibet parte corporis natam mollificat. ⁊ verum est: quia sum expertus.

¶ Explicit tractatus de fractura cranei. ⁊ ꝑter explicit liber primus huius chirurgie composite per magistrum Petrum de arzelata de Bononia ſm modum Auic. de capitulo in capitulum.

¶ Incipit liber secundus de apatibus in particulari ⁊ ea pite vsq; ad pedes: de quibus Aui. in. 4. non fecit mẽtionem. cõtinens tractatus trigintaquinque.

Tractatus primus. De q̃buslibẽ vl'ibus i apatibus ꝓsideradis. ꝓtinẽs capla ser.

¶ De diffõne apatis ⁊ cura eoꝝ in vl. CA. I.

POstquã facta est mẽtio de apostematibus ⁊ crituris vulneribus contusionibus. ⁊ vlceribus. ⁊ de neruis ⁊ fractura cranei ſm modũ Aui. vt promiſi. Restat modo facere mentionẽ de alijs apostematibus de quibus aui. non fecit mentionẽ. q̃ superius fuit dictum. ¶ Dico ergo: q⁹ ls apa sit tumor preter naturã factus vicio humoꝝ: vt dicit Aui. secunda primi. apa est etiam repletio prozositatum mẽbroꝝ consimilium factum ꝺ̃ naturã. ⁊ ista diffinitio est bona ⁊ clara: ⁊ patet ex se. ¶ Triplicẽ ergo modum curationis exigit apa si ue triplici modo curatur ipsum apa. aut enim per expulsum eius q̃ fluit ad mẽbrum fiet sanatio ẽt ⁊ preciſio ne accidat apa: ⁊ hoc vt plurimum cum stipticis ⁊ frigidis. ls in apostemate frigidum cum calidis stipticis possum facere. ¶ Secundo modo curantur ipsa apostemata per resolutionem eius q̃ defluxit: q̃ quidem siccis completur. Calida aũt vt in pluribus. ¶ Tertio modo curanẽ ipsa apostemata propter mutationem: cum illa ad vlcus deuenire oportet. Hoc tale ergo procedens ad expressionem conceptus dico. q⁹ in oi apostemate in principio cõpetunt repercussiua: q⁹ expellunt mãm: ⁊ fieri apostema non permittunt. ꝑterq̃ in illis casibus conditionatis in primo libro. Periculũ enim est in illis casibus materiã retropellere. Cum aũt apa cristit in sui augmento: tũc repercussiua cum resolutiuis sint mixta. in statu vero vel declinatione resolutiua sola ponantur. In statu vero sunt leuiora resolutiua. In declinatione resolutiua fortia sunt. ⁊ causam videbis infra. ¶ Quare ergo fratres caute auxilia distinguatis non minus circa cõpora apostematuꝫ q̃ circa diuersitatem ipsoꝝ. ⁊ istum modum directe habuistis in primo libro. tractatu de apatibus: ⁊ illic ingratis ⁊ videbitis q⁹ verum est.

¶ De his que ꝓhibent in ꝓncipio ipsum apa. CA. II.

POstquã primus sermo vniuersalis cõpletus est. restat mõ secũdo facere mentionẽ de his que ꝓhibẽt ipm apostema in principio: ⁊ sermo meus ĩ hoc erit vtilis: ⁊ de hoc multi doctores ⁊ magistri scripserunt in locis diuersis diuersa. ¶ Et primo dixit Auicen. q⁹ acetum prohibet aduentum apostematuꝫ. ⁊ dirit Auicenna. nil detumescere facit apostema: ⁊ confert crituris malis ⁊ duris in membris: ⁊ vniuersaliter cõfert omni apostemati in principio. ⁊ forti erisipile. ⁊ admiſtretur cum farina ordei super ea. ¶ Et Diaſ. dirit. folia iusquiami in cataplasmate adhibita omnes tumores prohibent: maxime cum polenta. i. farina: ⁊ ꝓ possum? intelligere farinam ordei. ¶ Et dirit etiam Diascorides. rubus canis. ſ. folia eius apostemata coercet. ⁊ Bartholomeus de va. dirit. q⁹ secum permiscetur acetum ⁊ oleuꝫ rosatum. ¶ Dirit etiam Diascorides. q⁹ folia mandragore viridia cum polenta emplastrata in omni apostemate est singulare presidium. ¶ Dir etiam iste dirit. q⁹ paritaria omnes tumores compescit: ⁊ hoc est in eorum principio. Et hoc est q⁹ ipsa secundum Galienum ⁊ diascoridem est frigida ⁊ stiptica. ⁊ vide de qua paritaria loquitur: quia de communi non loquitur. ¶ Et Alitabas dirit de herba tribuli sic. prodest fluxui matricrum ad membruꝫ. ⁊ aduentui apostematis prodest. Amplius dirit absolute sic: tribuli unpositi omnem tumorem spargunt.

¶ Gal. dixit. radix spine albe tumores cathaplasmata ℨ hit. ⁊ aliqui veteres dixerũt. qꝺ aq̃ decoctiõis radicis spine albe fomẽtata oẽm tumorẽ cõpescit. Et Dia. dixit. radix eius tumores spargit. ¶ Serapio dixit. cõditi qñ coquitur cũ farina ordei ⁊ vino curat ⁊ resoluit apãta in eorum pncipio qñ fit inde emplim. ⁊ rõnes ullax hẽs in qõnib⁹. ⁊ dicẽ in. 5. c. multa pticularia supradicta sunt q̃ reseco hic ⁊ illic videanẽ bene: qz in primo lib. prio tractatu.

¶ De his q̃ ꝓcuriũt qñ apa est ꝓfirmatũ. CA. III.

SErmo tertius vlis de his q̃ cõpetiũt apatibus post principiuz: vel qñ ꝓfirmata sunt: in qbus tpibus indiget resolutiõe ⁊ stipticitate: vel sola resolutione: vt declaratũ est in primo ca. ¶ Gal. hoc sic dixit in. 7. de mẽtha domestica. pp huius aũt ꝓplõẽ herbe q̃dã ℨ apata cũ farina ordeacea supraponunt: qz calamẽtũ ℔ facere negt: eo qz vehementius calefacit et desiccat. vba sunt gal. ad lfam. ¶ Et dixit ẽt Gal. in eodẽ lib. de calamẽto qz ipopiã. i. liuorẽ sanguis sub oculo diafora. melius est ãt in vino decoquere: ⁊ cataplasmare ipz: ⁊ viride q̃z siccũ est melius. ¶ Gui. de va. dixit cartbamus ẽt cũ polẽta ⁊ aceto emplastrata oẽs spgit tumores. ¶ Gal. ẽt sic dixit. ⁊ triticũ masticarum. multi rusticoruz botonibus suis ordeolis apponũt. ¶ Consumit enim: ipsaqz digerit velociter: sed si infundaẽ in aq̃ non ꝓfert silr. palã ergo qz salina sibi multũ unamentũ ꝓstat. ¶ Mollib⁹ aũt pulueribus panẽ tritici masticatũ apponũt. Cõsumit .n. oia sic masticata: ⁊ ipopia siue liuores oculoz vel humores alios extraneos. ⁊ hãc sniam ꝓfirmat Alcbi. ¶ Et Gal. in prio dixit. de butyro facto ex lacte vaccino qz ipz est digestiue ⁊ laratiue potẽtie. ideirco vtimur eo in bubonibus ⁊ alijs. ¶ Et ẽt Gal. qz sudor bois vz ad oia apata. ¶ Dia. dixit. scordeon in aqua cocti fomẽtatione scã oẽm tumorẽ ⁊ dolorẽ laci tollit ⁊ ossis fracti. ¶ Et dixit ẽt. qz radices cuiuslibet lapacij apata lnata excludunt.

¶ Et dixit ẽt de radice satirionis: ⁊ propie de illa que sic ea vocatur. qz cataplasmate adhibito tumores spargit.

¶ Et Serapio dixit. qñ folia pini teruntẽ: ⁊ ꝓpie minoris: ⁊ fit emplim sedat apatis dolores. ¶ Et Dixit iterum Dia. folia lauri si pani aut polẽte misceanẽ oẽs tumores spargũt. ¶ Et Bart. dixit. qz misceantur in fridis humoribus cũ medula panis frumẽti: ⁊ in calidis cũ prisana: ⁊ ꝓpie fermẽtatis: ⁊ maxime illa que fiunt in lferiori pte corpis. ¶ Et dixit ẽt. fol. rosmarini apata curãt. ¶ Et dixit ẽt. folia ebuli ⁊ sambuci apata spargunt. ¶ Et dixit ẽt folia bulbi vomici cataplasmate adhibito tumorẽ spargunt. ¶ Et dixit ẽt cerifolium soluit oẽm tumorẽ. ⁊ Bar. qz sit mixtum cum aceto ⁊ assungia veteri. ¶ Dixit. qz succus menthe siluestris fimo gallinaceo permixtus apatib⁹ facit. i. valet. ¶ Dixit ẽt. pollines frumenti cum melle coeti tumores spgunt. ⁊ sulphur subtile cũ farina ei⁹. ¶ Et dixit iterum. furfur frumẽti impositum tumores oẽs cõpescit: ⁊ cum ruta coctus tumores spargit. ¶ Et dixit ẽt. fermẽtũ frumẽti tumores plantaz spgit: pustulas corporis minutas emendat. ¶ Dixit ẽt. polenta ordei cruda accepta cũ aceto mixta tumores spgit cũ mellicrate: ⁊ papa ucre impolita iflãmationibus pdest: ⁊ maxime si fuerit coeta cũ semine lini: ⁊ ruta: ⁊ fenugreco. ¶ Et dixit ẽt semẽ osimi cũ polenta ⁊ olco ro. cataplasmate adhibita cũ aceto modico tumoribus opitulatur. ¶ Et dixit ꝑm quosdã alios. veteres tollit tumores: maxime frigidos ⁊ calidos. etiam in processu osimum gariofilatum: ⁊ ẽt semen ipsi⁹ qñ temperatur cum polenta ⁊ olco superponitur. ¶ Dixit ẽt sic. amomum cataplasmate adhibitum vel cõmixtus sedat tumorem. ¶ Et ẽt de pomis. tumores ⁊ liuores ex aq̃ cocta: ⁊ cum assungia trita compescunt: ⁊ forte credo qz loquantur de foliis: ⁊ hec propie faciunt poma austera.

¶ Et Bar. dixit. qz idem pñt cortices arboris mali granati. ¶ Et dixit Dia. qz adeps mixta cum tucia aut calce tumorem tollit: ⁊ sit porcina adeps. ¶ Et dixit etiam. caseus bubalinus coagulatus oibus tumoribus medetur suppositus: ⁊ maxime oculis. ¶ Serapio dixit. qñ ex radice vitis albe cum rob. emplin fit: resoluit apãta: ⁊ aperit ea in qbus est sanies. ¶ Et dixit ẽt. folia urceos habentia colorem croccũ vel albũ conferunt oibus crituris. i. apatibus qñ sunt in augmẽto: ⁊ oz vt decoquantur cum rob vel vino: ⁊ fiat inde emplim anteq̃z maturẽ. Et idem pñt folia narcisci ꝑm Bar. ¶ Et sera. dixit in. c. de saluia. qñ masticaẽ frumẽtũ ⁊ ponẽ sup apata rusticoz matura ⁊ resoluit ea. ⁊ si fuerit in corpibus mollibus sufficit sola saluia cum masticatione panis. ¶ Et dixit iterz. quãdo fit cspula cum sumach ⁊ aqua phibet apata q̃ fiunt in capite: ⁊ apata q̃ accidunt a pcussione siue casu: ⁊ prohibent viriditatẽ que contingit in excoriationeq̃ fit a scarpellatione in cute: ⁊ decoctio quando ponitur supra cruras pphibet apostemationẽ earum. ¶ Et dixit iterum. quando linuntẽ cum stercore boũ herbã siccã comedentiuz membra apata confert eis. ¶ Item dixit. stercus canis comedentis ossa permiscẽaẽ cũ medicinis resolutiuis: ⁊ cõfert iuuamento magno. ¶ Et idẽ dixit iterz. sanguis anserum ⁊ anatis confert apatibus. ¶ Dixit ẽt. ius ranaz qñ cliranatur est conueniẽs apostematibus antiquis q̃ sunt in dorso qñ pijcitur super ea. ¶ Aui. dixit. calamus aromatic⁹ resoluit apata. ¶ Ad oẽs insup tumores fiat emplim cum rafano ⁊ aceto trito. ¶ Et dixit ẽt. sanconicum prohibet apata ⁊ carbunculum sedat. ¶ Et dixit ẽt. anisum cõfert tumoribus ⁊ apatibus extremitatum. ¶ Ault ẽt. qz decoctio alchane ꝓfert apatibus calidis. fridis. ⁊ flegmaticis pp suã exiccationẽ. ¶ Dixit ẽt. crocus resoluit apata. ⁊ linitur eo herisipila. ¶ Et dixit ẽt. fex vini non adusta ẽ bona illationi sola: ⁊ cũ mirto ẽt. ¶ Et dixit ẽt. ova ponunẽ in emplastris apatibus. ¶ Cõstantinus dixit. malua i vino cocta scrofulas ⁊ apata ⁊ tumores oẽs corporis ⁊ oculoz cataplate adhibita spgit cum polenta ipposita maxie. ¶ Et vrtica vel semẽ eius ad oia apata ⁊ pustulas eius aq̃ pluuiali ipposita ẽ singulare pfidium. ¶ Et dixit Constã. mihũ assum ⁊ in sacculo missum doloꝛ ⁊ tuꝛoꝛ deficcat: ⁊ resoluit sine molestia ipm. ¶ Et dixit ẽt. nigella mixta cũ sanguine tyri aut yrundinũ posita supra scabiẽ: aut impetigine: aut qualiacunqz corpis apata illa curat. ¶ Apuleius dixit. radix cucu. asinini cum polenta aspla tumorem spargit. ¶ Et dixit ẽt. folia viole purpuree cum assungia pui ponderis ꝓsula tumores ⁊ oẽs collectiones dissoluit: ⁊ ꝑm plures veteres viola alba siue radix eius qñ flos nõ põt hri: cũ melle mixta ⁊ suppolita oẽs tumores tollit: ⁊ pustulas tã factas. ¶ Et dixit ẽt. herba tusqa. albi tonsa cũ stercore ouino ⁊ modico aceto tumorẽ genuũ vel tibiarũ. ⁊ vbicunqz fuerit dolor tollit. ¶ Et dixit ẽt de herba lapacij. qz si ipsa tõsa fuerit cũ assungia: ⁊ fcã quasi magdaleon: ⁊ posita sup peciam sup apa mirifice aut spargit: aut facit colliõiem ⁊ apit vulnus. ¶ Alcbi. dixit de solatro alcbechẽgi. sicut est ex medicis: quarũ siccus bulitur in igne: ꝓfert apatibus corpis tã itrinsecis q̃z extrinsecis: ⁊ qñ linitẽ sup apata extrinsecus ꝓfert eis. ¶ Et ẽt nucle⁹ nucis veteris masticatus ⁊ appositus sup apata vetera curat ea. ¶ Dixit ẽt sic. talpã accipe vuentẽ ⁊ ꝓtere eam tribus manibus qñ moriaẽ. ⁊ si porteẽ non sinit bubones: neqz alia apata oriri: qñ empticũ est. ¶ Ebirannus dixit. pellis rane cõbusta ⁊ trita: ⁊ cũ aqua suppolita ⁊ linita nascentia sanat. ¶ Wali. dixit. qz fex vini ꝓsumit apata.

¶ De cura maloꝛ apatum in vli. CA. IIII.

SErmo vlis quartus est iste. multotiens apata mala ⁊ fraudulenta sunt q̃ non cognoscuntur per spẽm: si p ipm genus. qz mala sunt. ⁊ qñqz cognoscunt sic formica herisipila escara carbunculus. pruna. ⁊ sic de alijs. quare aliq̃ vlia ℔ de iftis nunc dicã sic i gñe p qbus i pticulari fiat recursus ad primũ lib. vt non sciẽtes pticulr apata mala cognoscere sciãt ad minus ipsa vlr curare. ¶ Albertus dixit. ad oia apostemata vene-

nosa valet sanguis cerui bibitus. ¶ Dixit Dias. de ō ad oia apata putrida caro marinoꝝ ostracoꝝ cōbusta: ꝛ cuꝫ aceto ꝛ aq̄: vl cū aceto ꝛ melle mixta ꝓfert inuamēto marino. ¶ Et dixit. alleuiat tumores suspectos cū adipe resoluit. ¶ Serapio dixit. cinis ostracoꝝ marinorum subtilissime tritoꝝ q̄ solus administrat cōfert apatibus fraudulentis ꝛ q̄ conficit cū aceto ꝛ melle confert inuamento magno apatibus putridis. ꝛ hic cinis valet ad carnē putridā q̄ ē in vlceribus. hoc ēt opat cinis cōchilioꝝ marinoꝝ purpureoꝝ a q̄bus accipiunt blacte bisantie. ¶ Et dixit ēt sic. stercus capraꝝ est calin resolutiuū: ꝛ confert apatibus fraudulētis: sicut sunt apata genuū: ꝛ dolorib⁹ iuncturaꝝ. Et sciendū q̄ miscet cū farina ordei: ꝛ conficitur cū aceto. ꝛ ponit sup locū: maxime in corporibus solidis ꝛ duris sicut sunt corpa rusticoꝝ. ꝛ q̄ istud stercus adurit ē magis resolutiuū ꝛ curat apata. ꝛ ēt miscetur cū emplis resoluris: sicut ē empl̄ q̄ fit ad apata radicis auris ꝛ testiculorum. ¶ Et dixit ēt q̄ flos ꝛ folia papaueris commuti ꝓferant multum: sed q̄ caueat post ꝗ mūdificata sunt vel fuerunt: q: abstergunt absterſione forti quousq̄ dissoluāt carnē. ¶ Dixit ēt. q̄ radix testiculi canis mūdificat cruras sordidas: ꝛ q̄ est ficca curat apata fraudulēta putrida. ¶ Bart. dixit oibus apatibus fraudulentis: sicut est carbunculus: ꝛ antrax: ꝛ cancer. conferūt eadem ostraca ꝛ cancri: ēt marini ꝛ fluuiales triti viui ꝛ superpositi: ꝛ similiter cinis coꝝ cum oleo superpositꝰ. ¶ Aui. dixit. multotiens sanantur illi quibus accidūt apata mala: ꝛ carbunculi: ꝛ almase: ꝛ scabies: ꝛ pruritus: bibitione lactis cum in cōplōnibus coꝝ non fuerit q̄ corrumpat ipsum. ꝛ cōuertat ad colerā. ¶ Guil. de va. ad oēm pustulam malā. ꝛ ad oē vlcus cōfert herba sancti laurētij: que alio noīe dr herba venti q̄ cocta applicat loco. ¶ Et subdit. q̄ cinis cōis bulitus cū oleo in lucerna: ꝛ suppositus cōfert in oi apate: q̄ incipit inceptione mala: ꝛ hoc exptū est. ¶ Rasis. apatibus corrosiuis stercus boꝫ tritum cū ruta ficca sup apa corrodēs: vel in quo corrodit caro positus sanat. Verūtn cum talia ad puerorꝝ vlceꝝ naturā trāseunt: pp̄ que recurre ad primum librum.

¶ Vle ād oia apata qd faciēdū est in talib⁹. CA. V.

POstquā sermones vles ꝯpleti sūt q̄ vtiles sunt ad primū librū: ꝛ ēt ad istū secundū. Nūc ꝑticularius accedā ad illa q̄ apatibus ꝓueniunt. Et iste modus scientificus ē: q: via doctrine a corporibus debemus incipe: deinde ad singularia deuenire.

¶ Primo ergo nota: q̄ in oi apate debes ꝓsiderare duo .s. futuꝝ fieri ꝛ factū. futuꝝ fieri est mā que currit ad locum. factum ē illud quod iam est in loco. ¶ Circa primuꝫ dico q̄ repercussiua cōperunt q̄ prohibent mām venire ad locum: q: ꝓfortat mēbrū ipsum muniendo. ¶ Et notes. q̄ ꝫ corpus fuerit mundum adhuc repercussiua cōperunt remissiora: tū si corpus nō sit mūdū. ꝛ rō quare cōperunt repercussiua corpe exīte mūdo est: q: locus vbi apa generatur debilitat ex cursu illius māc. vñ scriptū ē. 4. primi. q̄ mēbr̄ forte ad mēbrū debile trāsmittit superfluitates suas. ḡre ergo mēbrū ex receptione ustaꝝ humiditatum vel humoꝝ debilitat ꝛ recipit superfluitates. vt ergo nō recipiat repercutimus ad intra ꝛ confortamus.

¶ Et vt sciēta huius capitulimelius habeat. replico casus in quibus non debemus repercutere: q: mā rōne sue multitudinis non recepit repercussionē. ¶ Primus casus est q̄ corpus non est mundum non debemus repercutere: q: mā rōne sue multitudinis non recipit repercussionem. primo ergo cuacues: deinde repercutias. ¶ Secūs casus ē. in locis emunctoriis non debemus repercutere timentes reditus materieri ad intra. ꝛ iste casus ꝫ se ex parte mēbri. ¶ Tertiꝰ casus ē. si mā sit multa viscosa ꝛ grossa nō debemus repcutere timentes ne mā lapidetur: q̄ considerans Gal. 3. tegni dixit. ꝛ non recipit plenuꝫ existens corpus. s. repercussionez. ¶ Quartus casus ē si materia si venenosa: vel etiam furiosa non debemus repercutere: ꝛ patet causa. ¶ Quintus casus est. si materia sit conculcata ꝛ contusa in loco: ꝛ hoc ne mā plus conculcetur illic ꝛ corrumpatur: ꝛ ēiter corrumpat mēbꝝ. ¶ Sextus casus est. si mā expellit mām per viā crisis nō debemus repcutere. ꝛ hoc ne mā redeat ad intra: ꝛ nouā recidiuaꝫ faciat q̄ est peior sua radice: imo debemus illam materiam ad locum trahere: licet ista crisis sit vera. q: materia nō euacuatur vbi debet: que est vna de causis crisis vt vult Gal. in cōmēto illius aphorismi. Ea quoꝝ crisis fit. ꝛ in quinto casu habes qualiter i apostemate facto a causa primitiua nos non debemus repercutere. ꝛ voluit Hali. Et Auic. ꝛ notes bene istos casus ꝛ particulas i eis positas. ¶ Et ex istis habes glosam Galieni in 13ª particula de i gemo sanitatis. vbi dicit: q̄ in apostemate duo intendimus. s. futurum fieri prohibere cū repcussiuis: ꝛ scīi delere: ꝛ illud intelligitur nisi aliquid impediat te: sicut sunt conditiones dicte.

¶ Postq̄ ergo apa idiget repcussione dico vt dicit aui. q̄ humectatio in principio est timorosa in apatibus. ꝛ b dictū hꝫ vez in apate: qđ est a cā antecedente. s. qđ repercussiua ꝓuenīat in principio: in illo qđ est a causa primitiua: vt in contusione humectatio cōuenit in principio: vt patuit primo. ¶ Dico tn̄ q̄ in vno casu in apate facto a cā primitiua corpe existente mūdo purgato: tn̄ prius posumus apponere repcussiua. ꝛ hoc in casu in quo ęgritudo sit magna. vt ergo pigritet fluxus māe ad locū: ne materia augeat possumus apponere repcussiua: q: pro parte inuamentū maius erit nocumēto: ꝛ talia sunt lenia ꝛ cō fortatiua. ꝛ modico tpe debēt apponi: ꝛ ꝓsidera cām. Et iō Aui. sentiens hec dixit. q̄ in hoc casu mollitiua debēt apponi. s. vbi apa fit a causa primitiua: ꝛ q: raro repercussiua apponunt dixit. q̄ mollitiua cōueniūt. ¶ Pro quo nō: q̄ repcussiua sunt duplicia. quedā sunt que apponuntur sup locū. quedā aūt sunt que apponunt circa locuꝫ: ꝛ talia sunt stiptica confortantia: ꝛ talia debent apponi circa locū. ꝛ hoc sensit Auic. in cap. de carbunculo. ꝛ Gui. de saliceto ēt hoc vult. Et iō Auic. dixit imo minus illa: q: ista repcussiua ꝓfortatiua pñt apponi in principio apatis ꝓpter causa a cā primitiua. ¶ Notes ēt: q̄ ꝫ corpꝰ sit mundū. adhuc tn̄ oz fieri cūo. ꝛ hoc si egritudo sit magna ꝛ hec cūo non fit nisi diuersionis rōne. vt ergo diuertatur mā facimus cūonē cū solutione ꝛ flōmia. Cōsidera tn̄: q̄ repcussio in talibus corporibus oz esse minor ꝗ in alijs corporibus nō purgatis: primo. s. qñ aduenit apostema: vel anteꝗ aduenīat. ꝛ considera causam: ꝛ videbis q̄ verum est. ꝛ causa quare facimus repcussionē est: q: illa materia que curret ad mēbrum multum lederet ipsuꝫ: nec ergo hoc faciat materia repcutitur: ꝛ in repercussione diuiditur in multas partes: q: expellitur ad intra ratione cuius virtus redditur valde fortis super eam: ꝛ ipsam resoluit: aut reducit ipsam ad benignum si potest reduci: quia virtus ē potentior super materiā sic diuisam ꝗ super ipsam vnitā. Etiā caliditas est fortior valde ad intra ꝗ ad extra: vt notum est. quare mā sic expulsa bene regulatur: quare resoluitur vel bonificatur: purgatione semper primo ꝓcedente: ꝛ hoc sentit aui. in ca. de nodis. vbi dicit q̄ super nodos nos debemus ponere plūbum: ꝛ ipsum restringere sup ipm nodū: rōne cuius restrictionis diuidit mā ad multas partes rōne cuius virtus melius ipsaꝫ resoluit: ꝛ in tali casu fricatio valet ēt: q: ipla diuidit mām ad plures partes: quare mā resoluitur. quare ex sola fricatione vidi aliquos curari. ¶ Nō bene: q̄ repcussiua non ponuntur vt materia que est in loco retropelletur: sed vt materia que est in fluxu non fluat. ꝛ hec est causa quare i principio ꝛ augmento apponimus repercussiua: quia materia in illis temporibus est in fluxu. ponuntur etiam vt confortetur membrum. Quare dixit Gal. in tegni: ꝛ repellunt a se vasa confortata stipticis farmacijs. Unde ergo pp fluxū repcutimus: sed post ꝗ fluxit resolutimus qđ

collectū est, ps ergo q pp fluxū mās fluētis cōpetit reper cussio. fluxe resolutio. ¶ Unū vl duo vobis tñ recordo. tacta tñ supra in primo lib. c. de flōmia. ¶ Primum est vt respiciatis ne ista repercussiua denigrent membrū rōe sue magne frigiditatis sic q membrum corrumpatur.

¶ Scōm ē ne rōne huius: ēt mā nimis in loco conculce tur vel alie dispōnes male fiant. ¶ Et curam istaz dispo sitionū, s, hūsti i ca, dcō. ḡre cām necessitatis vide illic.

Postq̄ declaratū est quō in pn̄o fiat re pcussio: q in prin. i digemus vna sola intētione: q repcutere mām q̄ fluit, ꝛ ēt ostensum est in q̄bus casibus nō debemus repcutere. Restat mō videre qd fiēdū ē i augmēto. ¶ Et dico q in augmēto due intētiones hñtur. vna ē phibere ne plus ꝺ mā fluat. Alia est resoluere qō fluxū est. vñ ergo in aug mēto nō debemus solū repcutere: q mā conculcarēt nī mis in mēbro: q timor ēēt de corruptiōe mēbri, nec etiā debemus resoluere solū: q talia sunt calida: ꝛ attraherēt nimis de mā ad locū: ḡre ergo iste medicine simul debēt misceri. ꝛ ex istis duob⁹ sic mixtis fit vnū cōpositū. Hec intelligas q iste medicine in ꝺ ita frāgant: sicut i uriaca: imo in hoc emplō q̄libet istaz rez seruat nām ꝛ opl̄one suā: ꝛ stat q̄libet istaz in sua virtute: ita q nā vtēr medi cina stiptica in repcutiēdo: ꝛ resolutiua in resoluendo. sic ergo verū est q in augmēto debem⁹ vti resolutiuis mix tis cū stipticis: qō voluit Auic. ¶ Et notetis q talia re solutiua dñt ee mollitiua. ꝛ rō ē: q mā in augmēto ē aliq̄ liter cōpacta ꝛ indurata quodāmō a repcussiuis positis i pn̄o. ꝛ iō debēt apponi talia q̄ remolliāt ꝛ tenerificēt mās ad resolutionem paulatim: ꝛ non subito: q resolueretur subtile: nūc ꝛ relinq̄rēt grossum. ḡre ergo legē q talia sūt resolutiua ꝛ mollitiua: ꝛ nō resolutiua ericcatiua pp cām dictā a me. Etiam talia resolutiua mitigant dolorem: vt dixit Auic. eo q resolutiua sūt tempata: ꝛ talia sunt miti gatiua dolo. Sic ergo talia cōpetunt. ꝛ pp hoc ps erpō tertus Aui. cū dixit, vez mollitiua siue humectatiua sunt ad dilatandū poros: ꝛ ad sedandum dolores.

¶ In statu ēt dico q talia resolutiua debent ee mollitiua. Primo quo intelligas q status hꝫ tria tpa. s. principi um: ꝛ in ꝓposito non distingo ipm ab augmēto statu ꝛ declinatiōe eius cū declinatiōe vlī. In medio aūt hꝫ suū vez ee considerās Aui. dixit, in statu fac vincere mollitiua. Et logtur de prin. ipsius stat⁹: qō seruat nām ipsius augmenti. Et dixit ēt, ꝛ fac ea pura. ꝺ aūt referē ad sta tū ipsius, ꝛ p hoc tollit apparēs ꝺdictio in dictis Auic. ¶ Et nō q ex ꝺ habes: q in prin. ipsius status ꝙueniūt illa q̄ ꝙueniūt in augmēto. ¶ In statu stat⁹ dico: q ꝙue niūt illa solū q̄ mollitiua sūt: repcussiua non aliquo mō: q iā tota mā ē flux q̄ ꝺdiget ꝓparari vt resoluatur. talia aūt sunt mollitiua sola. ḡre ꝛc. stiptica aūt conculcarent mām i loco: ḡre nō conueniūt. ¶ In declinatiōe aūt con ueniūt sola resolutiua. Et iō dixit Auic. Ericcatiua sunt q̄ sanāt in fine. i. i declinatōe. Intelligas mō bene: q ista resolutiua nō debēt ee fra ericcatiua: eo ꝓ parte prohibe retur resolutio: q frigiditas inspissat. ꝛ ericcatio ꝺz ee in declinatione: eo q in augmento vel statu ꝓcesserunt que ꝓparauerunt mām resolutioni, iō in declinatione resolu tiua pua pura conueniūt, ꝛ he medicine resoluunt totam mām in fine, ꝛ si aliqd remanet illud est modicum, ꝛ ideo Aui, dixit, ꝛ si dimittat aliqd qō non sit obediens resolu tioni: illud nō ē nisi modica res quā resoluit illud cui est acuitas, ꝛ iō q: tūc mā q̄ ꝺz resolui ē modica nō timem⁹ q resoluat subtile ꝛ relinquat grossum.

¶ De nā medicinaz cōueniētiū apātibus. CA. VI.

Istis taliter expeditis deueniendum est ad pticularia: ꝛ ad illa q̄ cōpetunt in flegmone ꝛ in herisipila ꝛ vndi⁹ ꝛ alijs currentibus eodez cursu. ¶ Et primo nota q medicine repcussiue absolute debent ee fride ꝛ stiptice. Et iō auic. dixit medicine reper cussiue sūt ꝺzie attractiue: ꝛ est me⁹ cuius ꝓprietas ē pp friditatē suā vt in mēbro faciat venire frigus ꝛ vt inspis sēt ꝛ ꝙstringant pozi in eo: rōne cuius phibet receptio materiei in eo. ¶ Q aūt z⁹ debeant ēt stiptice appareat: q p stipticū maxime phibetur fluxus ad locū vt Galie. dixit i li. de inge. sani. fluētia stipticis sedant. ¶ Q z⁹. de bent ee confortatiua mēbri declarat Gal. z. tegni de cu ratione apātū. ꝛ replet vasa stiptica ꝙfortata farmacus. Sic ergo appet q iste medicine debēāt ee fride ꝛ stiptice. ¶ Mō z⁹ principaliꝫ q medicine repcussiue debent ee fri gide. aliꝫ ꝛ aliꝫ tñ: q in flegmone stiptica cōpetunt rōne q̄ litatis mās: ꝛ ēt rōne fluxus phibitionis ei⁹. ꝛ ita dico ꝺ herisi. ꝛ vndimia ꝛ alijs. Primo quo notes diligēter q in flegmone cōpetunt illa q̄ stiptica sunt: ꝛ ēt q̄ sunt sicce cō plerionis: q ois cura fit p ꝺrium. z⁹ tegm. Cū ergo mā flegmōis sit cala ꝛ hu. ꝙueniūt frida duplici de cā. Primo. q stiptica phibēt fluxū mās. Scōo: q mās ꝺriant q̄ ē cala. ḡre ergo talia debēt ee fra in pn̄o. debent z⁹ esse sicca rōne mās q̄ ē hu. rōe cuius sit maior oppō ꝛ resistē tia ipsi⁹ mās ne fluat ad locū. Exēpluz huius sūt sicut ro sa balaustia: mirt⁹: galla: corter granatoz: bolus arme. terra sigil. ꝛ sic de alijs. ꝛ vide p te. ¶ In herisipila vero dicūt q ꝙueniūt. frida ꝛ stiptica: s ista debēt ee hu. Primo debēt ee frida rōne stipticitatis. Scōo rōne mās que est cala. Tertio debēt ee hu. nisi ipsa herisipila sit vlcera ta: q rōne humiditatis magis apponunt mās q̄ ē sicca: q colica ē ꝛ ps. Et forsan ꝺz esse maioris stipticitatis q̄z̄ friditatis: vt dicit Aui. Et nota verbū q dicit forsan: q hoc nō semp ē vez. exemplum huius sunt sicut vga pasto ris: cucur. sempui. portulaca. ꝛ sic de alijs. ꝛ vide per te. ¶ In alijs aūt apātibus fridis: sicut vndimia. dico q re pcussiua cōpetūt mixta cū calidis. Primo repcussiua cō petunt ne mā fluat ad locū: q̄ repcussiua frida sunt: vt di ctū est. Scōo, cala misceant q̄ mās opponunt: ꝛ non si nūt ipsam ad locū venire: q ois oppō fit p ꝺriū. Tertio debēt ee sicca. q mā ꝛ q̄litas opponunt eis q̄ ē humidi tas. exemplū huius: crocus ꝙueniret: silr rose balaustie: sandali: ꝛ sic de alijs, mixta tñ cū croco: vel camomilla: vel aneto: ꝛ sic de alijs. ¶ In alijs aūt apātibus melācolicis, q. s. lephiros ꝛ alijs silibus cōpetūt repcussiua que sunt frida mixta cum calidis pp rōnē imediate dictam. ꝛ .§. lecto. Et ꝙsiter humida ꝙueniūt: q mā est sicca q̄ idi get humectatiōe p sui resistētia: ꝛ vide exēplum per te.

¶ Mō z⁹ principaliꝫ ꝛ diligēter vt ēt patebit in qōib⁹ q repcussiua fortiora cōpetūt i herisipila q̄z̄ in flegmōe: q mā ē magis subtilis: magis apta inbibi mēbro: quare sti ptica debēt esse fortiora. ne ipsa mā in mēbro ibibatur: ꝛ cū ꝺ debent esse fridiora: q mā ista est valde cala que in diget p sui oppōne fridis valde. Et silr dico de vndi⁹: q in vndimia medicie stiptice debent ee fortiores q̄z̄ in can cro: ꝛ in alijs currētibus eodē cursu. Pz primo qualr sti ptica fortiora debēt ee in herisipila q̄z̄ in aliquo alio apā te. deinde in flegmōe. deinde in vndimia stiptica grossio ra debēt poni in apātibus melicis q̄z̄ in aliquo alio apā te. ¶ Notes ēt: q aliqua sunt apāta q̄ currunt cursu co lere: q cū colera pōt misceri flā colā vincēte: ꝛ pōt pmi sceri sanguis: ipsa vincēte. ꝛ pōt pmisceri melā ipsa colā vincēte. ꝛ si vincit colā ipm sanguinem vocatur herisipila flōides. ꝛ si flā vincaē a colā vocaē herisipila vndimi ades: ꝛ sic de alijs. ꝛ codē mō dico de sanguie: q̄ secū mi scenē alij humores: ꝛ sic de flate ꝛ melā. ꝛ ps. ¶ Consi deres ēt: q q cū infinitis modis pōt sanguis pmisceri cū istis alijs humoribus. ꝛ ita colā: q infinite pōt ee pmix tiones diuersē infinite pōt ee spēs istoz apātū. Iō ex te ꝙsi dera ex dictis: in q̄bus apātibus alijs a p̄noiatis repcus siua cōpetūt fortiora vel debiliora, nō aūt oia possent scri bi. ꝛ hoc ex te ꝙsidera. ¶ Nota ēt q q̄ ꝺz formica corrosiua ꝛ ambulatiua fiant ex mā colica nō nāli: tñ istis ꝛ simi libus apātibus in principio nō cōpetūt stiptica humida: q locus vlceratus est in istis apātibus. ḡre frida compe

nunt ⁊ stiptica. ℙrimo stiptica cōpetūt ne mā fluat ad locū. Scdo sicca cōpetūt rōne vlcerū: qz canon ē qꝺ oia vlcera indiget exicatiōe preter qꝫ facta ex ꝓfusione. Tertio frida rōe oppositiōis ꝙueniūt ⁊ repugnātie ipsius māe q̄ ē calida. ℂ Nota vltimo qꝺ lz ignis-plicus ⁊ pruna differāt solū ſm magis ⁊ minus: repcussiua fortiora cōpetūt in igne plico qꝫ in pruna. Rō: qz mājest calidior ⁊ subtilior: hinc est qꝺ repcussiua fortiora ꝙueniūt in pruna cū sit mā calida cui plus admisceť de melia. quod valde indicat forma sua q̄ est valde depressa ⁊ nō elcuata. mō b arguit mām grossaz vt declaratū est in p⁹. libro tractatu de exturis. ⁊ vide illic. ℂ Dico etiā qꝺ repcussiua ñ dēnt esse multū intēsa in istis apatib⁹: qz hec mā ꝓcipat aliq̄li venenositate: nō tñ tāta sicut carbūculus. quare repcussiua remissa cōpetūt. Et etiā frida nō multū intēsa cōpetūt: ne mā ꝙulceť in loco q̄ ē grossa ꝑ pte: vt iā dictū est. Et nota qꝺ hec viri ad vtilitatē primi tractat⁹ primi libri ad q̄ ista capitula necessaria sunt ⁊ ad vtilitatem tertij tractat⁹ primi etiam libri.

Tractatus secūdus de apostematib⁹ capitis.

ℂ De aquositate q̄ repit̄ i capitib⁹ pueroꝝ. CA. I.

Posq̄ aliq̄ vlia ⁊ ēt particularia posita sunt. Re stat nunc videre ⁊ pone re capl'a spālia de apatibus. Et p⁹. capitis. Et de cura ista loq̄r. vt Lāfrā. de aq̄ que in capitibus pueroꝝ aggregať: ⁊ p⁹ i hoc capitulo ⁊ alijs noto mihi gnālia q̄dā vtilia ad curas istorū. ℂ Dico q⁹. qꝺ q̄tuor sunt: a qbus sumunť indicationes curationis. s. cōplerio compositio virtus: ⁊ positio. ℂ Et cōplerione primo sumiť actus curationis: qz calidiora calidioribus indiget adiutorijs: ⁊ ficciora ficcioribus ⁊ humidiora humidioribus: quare ēt p⁹. cplerio ꝓnotať. Carnosiores ſm b breuius indigent exicari: qz humidi sunt. ficciores vero longius: qz cōplerio sua ficca ē: ⁊ b vt complerio sua seruet. ℂ Dicit z⁹. qꝺ ex cōpositiōe sumiť act⁹ curatiu⁹: qz corporū alia sūt rara. ⁊ alia spissa. alr. n. rara ⁊ aliť spissa medicanda sunt corpa. Raritas. n. arguit facilitatē eductiōis spissitudo difficultatē eductiōis arguit. Et iō. v. Aui. fen. ij. doctria. z. ca. z⁹. vbi ō hūiditatibus in locis fridis ⁊ calis logť. qꝺ humiditates in locis frigidis sunt fortiores ⁊ audacie matoris: ⁊ melius dirigētes q̄re vtutes corꝺ fortiores. Et ꝑ oppositū legť in alio ca. de humiditatib⁹ i locis calidis. Quare isti tales faciliter soluunť: ⁊ alij difficulter ⁊ ex b potes nōre regionē. ℂ Dicit s⁹. qꝺ ex vtute act⁹ curatiuus sumiť. a vtute nāz sumiť applicatio acriū pharmacoꝝ ⁊ domesticoꝝ. Sēsibilia nā qz mēbra velut oculis velut ⁊ pānicli aliq: vt dura ⁊ pia mater acria neqz grauia sustinēt farmaca. ℂ Dicit q̄rto qꝺ ex positiōe sumiť actus curatiu⁹. nā mēbra aliq̄ ponūť in superficie aliqua ponuntur in profundo: si ponatur i superficie leuis medicina opať in eis. Si i ꝑfundo medicina oꝫ esse fortis: eo qz añz ad locū vēiat multe ptes in via cuanescūt: quare oꝫ esse multū potens. Et Auicē. de his loquēs fecit exp̄imētū de pulmone. 4. p̄mi. ca. p⁹. ℂ Scdo nota qꝺ egritudines qñqz recipiūt denolationē a mēbris ad hūc sensum: qz si mā flegmatica fuerit in capite: ⁊ loquor in apatibus facit talpā. Si illamet ad imaginationem ad oculū transiret obtalmiā faceret flecmaticam. Si ad gulam squanciā faceret: si ad manus ciragrā faceret. Si ad pedem: vndimiā faceret: ⁊ sic de alijs humoribus ē vicendum. ℂ Tertio nota: vt notat Auicen. i. z. fen. primi doctrina. z. cap. xviij. Cārum apatum q̄dā veniunt ex mā: ⁊ q̄dam ex dispositione mēbri: q̄ vero ex pte mēbri sunt repleciones ex ser rebus non nālibus. Que vo ex pte dispōnis sunt mēbroꝝ: sunt ex pte virtutis mēbri ipellentis aut ex debilitate ptis recipiētis: aut pp nāz sue subē: ad qꝺ sic creatum fuit sicut cutis: aut pp sui laxitatē: sicut caro q̄ lara ē post aurē: aut iguinē ⁊ sub ascella: aut pp debilitatē membri non potētis digerere quod ad ipsum venit: aut pp percussionem que in ipso materiā retinet: aut pp nocumentum qꝺ est in ipso: aut qz resolutio deficit respectu eius qꝺ solebat pp erectiū: aut pp calorem extraneū q est in ipso: aut pp prauitatem ci⁹. s. mēbri non potentis recipe quod ad ipsum mandať. Iste sūt cause apatum in vniuersali.

Isto viso venio ad factū. Ista aquositas que reperitur i capitibus pueroꝝ: nō fit nisi dum ifans est i vtero mulieꝝ: vel dum est nouiter natus ⁊ fit ab humiditate menstruali aquosa: quā nā mulieruz ⁊ nā ipsius pueri non potuit retinere: vt ex mala qualitate ipsius humiditatis. Sed potuit ipsa virtus ad ipsuz caput expellere: ⁊ hec aquositas aliqñ ponit se inter craneū ⁊ cutē: quare tunc medicus non ꝑpendit nec sentit ipsum os: ⁊ aliqñ ponit se inter siphac mēbri qz cerebri: qz inter duram mrem ⁊ craneum. Sed hec difficilioris curationis ⁊ magis periculosa est qꝫ prima.

ℂ Cura huius est hec: aliq antiq curant ipsam b modo. Scito qꝺ i superiori pte capitis pueroꝝ ossa non ꝙtinuantur nisi post longū tps. ergo magri isti icidebant aliq ſm longū: aliq ſm figurā triangularē: aliq ſm crucē: vt erat eis visum: ⁊ isti hāc aquositatē nō extrahūt i vna vice: sz i pluribus: ⁊ confortat ipsum caput cū confortantibus: vt eis ē possibile. Et ista erat cura coꝝ ⁊ extracta aqua de loco isti ꝙsolidāt locū ⁊ ipm vniūt ⁊ vngūt ipm caput cum oleo de aneto ⁊ camomilla: ⁊ cū isto auxilio nā residuum rectificat: ⁊ b si mā fuerit iter craneū ⁊ durā mrez. ℂ Si aūt aquositas fuerit iter craneū ⁊ cutē oi die fiat inūctio cū oleo de camomilla cum sulphure: quod sic fit: vt dicit Gui. de sali. ⁊ Lāfran. q i b cū sequtur: ⁊ ego ēt sum exp̄tus. ℞. olei de camo. ʒ. iuj. vel de ancto ſm Lāfran. sulphuris. ʒ. j. misceanť sil' ⁊ de b calo actu bis fiat i die inunctio cū oleo de sulphure ꝑdicto. ℂ Si aūt p hunc modū curari nō poterit: qz ista nō sufficiāt fiant cauteria pū ctualia: ⁊ p⁹ sup frōtē fiant i angulis ci⁹ vel i alio loco vt tibi melius vř ſm dispōnē egritudis. vt aq̄ melius possit exire: ⁊ exīre ipsam aquā oi die paulati ⁊ paulati ne virt⁹ pueri deficiat: qꝺ valde timēdū ē: ⁊ claudas foramē decēter cū tentis. ⁊ liges post hoc caput cū ligamētis decentibus: ⁊ b cauteriū punctuale si non sufficiat tibi facias aliud. vel alia i pte posteriori capitis. sic qꝺ aqua possit liberē exire: ⁊ ſm voluntatē tui. ℂ Et vltra b dicit Lanfran. qꝺ postq̄ aq̄ ē euacuata deſup ponať lana aut stuppa infusa i oleo ⁊ vino tepidis ⁊ expressis: ⁊ fiant ligature sō conuenienti: ⁊ per hunc modum curantur.

ℂ De testudine siue talpa. CA. II.

A capite aūt accidit testudo: siue talpa: que: vt dicit Rogeri⁹ adherct cranco: ⁊ ipsum contaminat: quare melius est ipsam dimittere ꝓtunc qꝫ ipam curare: ⁊ hoc vbi os fuerit corruptum. ℂ Et Lāfrācus ⁊ Guido dicūt se vidisse hoiem q hēbat talpaz ulceratam supra ꝓram capitis cum corruptione ossis: adeo qꝺ ita perpendebatur panniculorum motus: ac si locus esset discoopertus. cui dedit regimen. ⁊ consiliū palliatiuum ⁊ recessit.

Signa testudinis sunt ista. Tumor ci⁹ ē satis magnus ⁊ mollis: ⁊ non ē valde durus. ⁊ pp b differt a nodis: ⁊ ꝙuenit cū eis: qz christim hz: i qua mā eius ꝙtinctur: ⁊ i capite oritur: ⁊ non alibi.

In cura ergo ista vbi os nō sit ꝙtaminatū: qz alteratū: hz tres itentiones. ℙria ē purgare ⁊ vitā eius ordinare. Secūda est materiā de loco extrahere. Tertia est locum consolidare.

ℂ ℙrima itētio ꝙpleť. ℙrimo qz ista mā ē humida ⁊ piguis ꝙueniūt pillule de icra vel cochie: ⁊ ēt de agarico: q̄ euacuāt a capite: ⁊ a pectore. Sirupus de sticados i hoc valet si fuerit expediēs: ⁊ abstineat se a rebus hūidis ⁊ a superfluis comestiōe: ⁊ itineret quātū pōt: ⁊ vigilet qz ista exiccāt: ⁊ ab alijs reb⁹ hūectātib⁹ quō vt clauz ē se abstineat.

¶ Scđa intētio cōpletur p hunc modū: qñ vt dicit Gru nus. Oia apata: q̄ fiunt in capite incidunt̄ fm cruces: vt melius possit fieri excoriatio: siue sint dura: siue mollia. Incidat̄ ergo locus fm crucē vt melius possit fieri excoriatio: incisio tñ sit superficialis vt chistis nō incidat̄: ꝛ ꝛ trahat̄ tota materia cum chisti: qñ si aliqđ remaneret re diret vt ēt nodi. Et est satis supius dictū de hoc p̄. libro. ca°. ppio. Et si aliqua ps chistis remaneret tunc cū medicamine acuto deberet remoueri mō dicto in p°. libro. ca°. de nodis. Et notes bene q̄ talc apa aliquotiēs venit ad sanie. ꝛ spāliter in pueris: ꝛ hoc est qñ secum miscetur multū de sanguine vel de colera. Et hec est cā: quare apata flegmatica aliqñ veniunt ad sanie. Si contingat q̄ os sit corruptū in modica quātitate: ꝛ velis remouere ipsum: fac vt dictum est in de fractura cranei. Si os fuerit valde corruptū tunc fuge. q̄ timor est de morte.

¶ Tertia intētio cōplet̄ per hūc modū: q̄ hoc pacto debes locū mūdificare cū vngō apostolor̄: vel viridi: ꝛ fcā mundificatione debes carnē gnāre: deinde debes locum sigillare: vt dicetur in sequentibus: ꝛ est dictum.

¶ De topinaria. CA. III.

Topinarta non fit nisi in capite: ꝛ spāliter in pueris p̄ malo rūpte: ꝛ fit sepe: ꝛ vtplurimum ex flegmate dulci: quod declarat viscositas saniei ꝛ albedo eius. Et aliqñ fit ex flegmate mixto cum sanguine: quod declarat eius color qui est rubeus: ꝛ cito ad maturationem venit: ꝛ aliquando fit ex melīa: ꝛ colera raro tñ: minus raro videtur citrinitas: ꝛ nigredo in eius sanie: vt patet.

In cura ista habes duas intētiones. Prima est locū maturare. Scđa est ipso maturato apire ꝛ ipsum ꝓsolidare. Et i B ca°. non loquar de purgatione: q̄ B semp quasi accidit pueris q̄bus non conuenit purgatio cum solutiuis. Si tñ posset fieri fiat cum cuacuantibus ipm flegma vel aliū humorē fm necessitatem.

¶ Prima intētio cōplet̄ p hunc modū: pro tm posse vaces maturationi: ꝛ nō p̄mittas ipsam vltimare. Nam sanies ex maturatione vltima acqrit acuitatē ꝛ venenum: ꝛ destruit lacertum capitis ꝛ cutē. ꝛ disponit sic locus. q̄ locus cū difficultate curat̄. ¶ Maturatiuum Guidonis de saliceto. ℞. cepas coctas sub prunis numero. iij. vitellos ouoꝝ. iij. duros coctos sub prunis mundent̄ ꝛ pistent̄: si mul: ꝛ optime incorporent̄: ꝛ addat̄ cum eis de assungia porci vel de butyro tñ. sicut est medietas totī⁹: ꝛ ponat̄ hoc sup locū. ¶ Itē. ℞. de radicibus maluauisci cocti in aqua mūdati ꝛ cōtusi ꝛ pistati optime tñ quātū est totus illud qđ est factū cū cepis: ꝛ misceāt simul: ꝛ hoc est optimū. Et si vis alias receptas maturatiuas recurre ad vnū capitulū primi libri intitulatū capitulum de maturatiuis medicis. Et iferius alias receptas habebis.

¶ Scđa itentio cōplet̄ per hunc modū: apate existētem maturato icidas ꝛ aptas locū: ꝛ multi icidūt diuersimode. Quī aliq̄ icidūt fm crucē. ꝛ hoc nō est bonū: q̄ hec icisio multum impedit lacertos capitis. Aliq̄ ēt incidūt fm figurā triāgulare: vt Gui. de saliceto. ego aūt consueui incidere solū: fm q̄ capilli iacedūt ꝛ fm longū: ꝛ semper comperio mihi bene succedere: tñ tñ late quātū possum: ꝛ B ēt sensit Gui. de sali. ¶ Facta icisione ꝛ sanie euacuata: dicit Gui. q̄ locus impleatur totus de alumine succarino trito ꝛ mixto cum vino rentis ꝛ cū pecijs balneatis existētibus in hoc vino. ꝛ hoc dicit ipse sit gnāle in oī incisione apatis. Ego aūt nō operor isto mō. sed facta incisiōe pono stuppas cū albumine ouī: ꝛ vbi ꝓstat mihi: q̄ non sit male q̄litatis illud: vt dicit pōt fieri facta incisiōe ꝛ fluxu sanguis stricto fiat mūdificatio isto mō. ℞. mirre. ʒ. j. sarcocol'e. ʒ. ij. farine ordei. ʒ. iiij. mellis q̄ sufficit ad inspissandum. ¶ Si autem esset ille putrida caro: vel illud non sufficeret, mundificet̄ cū vnguento apl̄or vel viridi. ¶ facta mundificatione incarnet̄ cum isto puluere. ℞.

thuris minuti. ʒ. ß. vreos. ʒ. ij. draganti. ʒ. j. pulverizentur ꝛ cribellent̄. ¶ Vel icarnet̄ cū vnguēto rasino: quod valet in pueris ꝛ locis carnosis: eo q̄ parū exiccat: ꝛ talia pauca indigent exiccatione. ¶ facta icarnatione consolidetur cū isto puluere. ℞. nucis cipressi vnciam vnā: mumie vnciā medīā. pulueris gallar. ʒ. iij. boli armeni. ʒ. ij. aloes. ʒ. j. pulverizentur: ꝛ cribellent̄ vel possumus cō solidare cū greco maiori vel minori: vt tibi libet.

¶ De apostematibus duris capitis: vt sunt nodi fic⁹ ꝛ duricies. CA. IIII.

Apostemata non saniosa accidunt i capite, ꝛ ista sunt diuersa. q̄ aliqua sunt q̄ sūt ficus. ꝛ aliqua q̄ sunt nodi, ꝛ aliqua q̄ sunt duricies. ꝛ cure istoꝝ diuersificant̄. ¶ Si erit ficus cognosces q̄ pes eius erit subtilis, ꝛ superficies erit lata. ꝛ no minat̄ ficus ad filitudinē ficus, q̄ ei similat̄. ¶ fcā purgatione rei flegmatice ꝛ melice, si etas consenserit ꝛ alia. fiat incisio circa radicē. ꝛ post incisionē cauterizet̄ radix eius vsq̄ ad os. facto B sup escaram ponat̄ butirum donec ipsa cadat. ꝛ remota escara mundificet̄ locus. ꝛ ipso mūdificato icarnet̄: ꝛ ꝓsolidet̄ mō dicto in alio ca°.

¶ Si fuerit duricies tu cognosces: q̄ hꝫ pedē ꝛ superficiez in q̄litate. Et in hoc differt a ficu. ꝛ ista talia: fiunt a mā melīca vel ex flegmate grosso indurato. vel ex vtroq̄.

¶ facta purgatione: si etas consenserit ꝛ alia. icidatur locus fm triangulū ꝛ totū. qđ est intus de malo eleuetur. ꝛ de corrupto p̄o posse. B facto locus impleatur cum alumine succarino ꝛ rentis. ꝛ cōuer locus mundificetur cuꝫ vnguēto apl̄or vel viridi. ꝛ si fuerit necesse vigorare cuꝫ potes cum modico egiptiaci. facto B incarnetur. ꝛ cōsolidetur mō pluries dicto in alijs capitulis. Nodi vero ꝛ glandule capitis curentur. vt dictum est in primo lib. capitulo proprio. ꝛ ibi vide.

Et nota aliqua gnālia i apatibus calidis. ¶ Primū est in alijs capitis passionibus. ¶ Scđo notes q̄ in cuacuatione mās antecedentis calide appropriatur electuarium succi rosar̄ cū aqua nenufaris. ꝛ pillule mirabolano rū ꝛ de fumo terre. ꝛ ad cuacuationē fride pillule de iera. pillule cochie ꝛ auree conuenūt. ¶ Tertio nota q̄ i apatibus existētibus circa loca capitis tria principalr̄ appropriant̄. ¶ Primū est q̄ in p̄n°. raliū apatum non appropriant̄ repercussiua forma pp propinquitatē mēbri principalis. Sed repercussiua debilia debent apponi vt oleū ros. ꝛ alia silia. ¶ Scđm est q̄ si talia sanientur, nō expectetur mora in apiendo ne sanies contaminet cerebrum ꝛ ledat cū. Et idē dico de osse eius. q̄ posset ledi. vt ēt in talpa dictum est. ¶ Tertium est q̄ qñ apa est magnum dz fieri aptio fm triangulum. vt melius mundificet̄. ꝛ dz fieri ad modū cifre importantis. 7. vt locus melius mundificet̄ cuius angulus sit versus partem superiorem vt sanies melius exeat. ꝛ ista documenta habes in apatibus capitis. ꝛ p̄ hec habeas differentiā inter apostemata capitis ꝛ alio rum apostematum alterius loci.

Tractatus tertius de apostematib⁹ oculoꝝ.

¶ De optalmia. CA. I.

Sequitur de apatibus supiorīs oculi. q̄ de apatibus ꝓiunctiue ꝛ cornee. Et primo de optalmia. Et primo dico: q̄ optalmia est ppria passio oculorū vel ppriū apa. Vñ Ga. in p°. de accidēti ꝛ morbo dixit. q̄ est flegmon cōiunctiue: ꝛ ipsius cōiunctiue est passio p se oculi. Scđm aūt accidēs est egritudo: vt dicit tert⁹ gal'. ꝛ ita volūt oēs q̄ sit apa cōiūctiue. Aliq̄ tñ diffiniunt optalmiā: ꝛ dicūt: q̄ est apa calidū contūctiue: Mā quātis ipsa optalmia causat̄ ex humore frigido: vel ex flegmate ꝛ melīa: tñ vt patebit pp motū sanguinis ꝛ spirituū ad oculū calefiūt hūores: vel ēt putrfiunt

ıō supcalcfiunt. Et nō sunt calide p se. ſz p accidens. ℔ ēt dictū est in lib. primo. capitulo de crituris.

Cause optalmie non variaē a causis aliox apatū vniuersalibus ⁊ pticularibus: nisi in tm̄ q reuma magis vertuaē a capite ꝯz in alijs apatibus alio rū mēbrox. ℂ Cause primitiue optalmie sūt sicut pulus fumus ventus sol acuitas rei: q̄ imittē in oculo: oīa ista possiunt cāre optalmiā: vbi ista obuiēt corpi plectorico. Si humores currāt ad locū obuiatiōe istāx cāx tunc vocaē optalmia vera. Si aūt occurrant oculo: ⁊ humiditates oculi rarefiūt nō currētibus alijs hūiditatibus: tunc nō vocaē vera optalmia. ⁊ cura isti⁹ ē facilior. ℂ Nota tm̄ q sunt duo modi optalmiax: qdā vo ē ptrāsiēs terminū molliciei: ſz in illa ē sola rubedo cū quadā humectatiōe. ℂ Quedā ē magna ptrāsiēs terminū i magnitudiné in q̄ rubedo coopit pupillā ⁊ ꝯiunctiuā simul ⁊ corneā. ℂ Optalmiax iteꝝ qdā est ex sanguine ⁊ quedā est ex colera⁹ ⁊ q̄dam est ex flegmate: ⁊ quedā est ex melancolia.

Signa optalmie ex sanguine sunt rubedo ⁊ caliditas oculi: ⁊ inflatio ei⁹ ⁊ grossicies neruorū cōiunctiue palpebrax lippitudo ⁊ lachrymax multitudo ⁊ grauitas i toto corpe vel in oculo: vel in capite ⁊ reliqua signa considera. ℂ Signa obtalmie ex colera sunt dolor ⁊ calor fortis ⁊ acuitas ⁊ rubor floridus i oculo ⁊ multitudo lachrymax cū acuitate ⁊ paucitate lippitudinis in oculo ⁊ infra oculum sentit pūcturam ⁊ mordicatiōez: ac si arena i ipso esset ⁊ reliq̄ signa colere ꝯsidera. ℂ Signa optalmie ex flegmate sunt multa inflatio cū pauca rubedine calore ⁊ dolore lachrymax eruberātia absq̄ acuitate grauitas i corpe ⁊ reliqua signa flegmatis ꝯsidera. ℂ Signa optalmie ex melācolia sunt paucitas rubedinis ⁊ tumoris ⁊ humiditatis: ⁊ color eius ē fuscus: ē alia signa melāe considera. ℂ Et scias amice: vt alias dixi i hoc li⁹. q̄ non solū debes ꝯsiderare morbū: ſz ēt tpa morbi: ⁊ tunc scies approximare ea q̄ necessaria sūt. ℂ ℙro quo nota q̄ optalmia hz q̄tuor tpa: principiū augmētū statū ⁊ declinationē. ℂ Et tpa optalmie distinguunē penes accidentia ⁊ nō penes digestionē māe vt sic dicā. Qñ accidentia sunt pua ⁊ sūt icipiētia tūc est principiū. Qñ aūt augmētatur ista accña ⁊ currūt de oculis lachryme ⁊ a naribus tūc est augmētū: ⁊ tūc iste māe idigeste sunt. Qñ aūt ē magna furia illox accidentiū tūc est status. Qñ aūt abscinditur fluxus totaliter ⁊ humiditates sunt pauce ⁊ spisse ⁊ palpebre ꝯiūgunē: tūc ē declinatio. ℂ Et scias amice q̄ optalmia q̄ndoq̄ ē capitalis: q: a capite ꝓcedit. Et aliq̄n stōachalis: q: a stō ꝓcedit. Si ipsa fuerit capitalis declaraē: q: caput ē graue ⁊ dolor ē i eo. ⁊ si adest rubedo ⁊ calefactio ⁊ dolor ⁊ pulsatio circa frōtem ⁊ tempora cū ertēsione ⁊ venarū repletiōe⁹ ⁊ iflāmatiōe significaē q̄ venit pp gingiuaz mīrem. Et qñ p̄dicta nō adsūt. s. rubedo ⁊ calefactio ⁊ dolor ⁊ pulsatio: ſz adest ꝯtinuus fluxus ⁊ sternutatio ⁊ pruritus i naso ⁊ palato venit pp rē itrinsecā. ℂ Si est stomacalis venit cū nausea ⁊ vomitu cū cōturbatiōe stomachi. ℂ Nota bñ q̄ dolores oculox sunt acuti ⁊ molesti. Ingt Gal⁹. 4. meimir. ⁊ nullū sinthoma est ita molestū laborantī sicut ista. ⁊ iō cū magna diligētia sedādus ē dolor ⁊ soda: q̄ secū coniungiē. s. cū passionibus oculox.

ℂ Scias aūt i actu ꝓnostico q̄ si remedia in optalmia nō ꝓferūt: ⁊ es opatus vt debes: aut retardauit in ea iuuamētum scias q̄ reuma descēdit ad oculos: aut q̄ mā retinēt intra tunicas aut scabies est in palpebris q̄ cōtinuat optalmiam. ℂ Amplius scias q̄ sepius optalmie habēt parorismos ⁊ ꝓiodos sequētes analogiā ⁊ mām ex quibus fiunt, sicō de differentijs febrium. ℂ Iteꝝ scias q̄ optalmia ē morbus contagiosus ⁊ transit libenter de vno loco ad altū: ⁊ oēs ℔ volunt. ℂ ℙreterea hoc scias ſm Bernardum de gordonio q̄ optalmia non est negligenda: q: si male curaē: malas dimittit reliquas: sicut ruptura cornec maculas ⁊ pānos tedioſos.

Cura optalmie maioris ⁊ minoris nō variaē nisi ſz magis ⁊ minus. q̄tuor hz itētiones. ℙrima est vtā ordinare. Secūa ē in euacuāda mā antecedente. Tertia est in ꝯiuncta. Quarta in correctiōe accidentium.

ℂ ℙrima itentio cōpleē p hūc modū: diminuaē primo cibus ⁊ potus scrotinus matie. vitet ēt vaporosa. ⁊ eligat cibos pauci ⁊ electi nutrimēti ⁊. dimittat vinū ⁊ carnes i prin⁹. ⁊ hoc in mā calida: ⁊ i forti dolore: ⁊ sup cibum accipiat aliqd coriandri: aut de citonijs vt fumi reprimanē ⁊ non ascēdāt ad caput: ⁊ stet i loco obscuro: ⁊ coraz se teneat pānos virides nigros atq̄ blauos: fugiat claritatez atq̄ splēdorē: fumū pulueres atq̄ vētū: coitū atq̄ iram vitet. Mō iaceat sup faciē suā. imo semp teneat caput altum: ventrē larū: somnū diligat ⁊ getem: nullo mō grauet oculos tactu ⁊ aspectu.

ℂ Secūa itentio cōpletur ſm mām diuersitatē: qñ si materia esset sanguinea fiat flobotomia de cephalica ptis aduerse vel opposite. Et hoc dū mā est in fluxu: postea dum ē fluxa fiat de vena frōtis vel tymporis. Si mā ē colerica fiat purgatio cū electuario fucicro. diskēperato cū aqua nenufaris. Si mā fuerit flegmatica cū pillulis cochijs fiat purgatio: vel cū alijs dictis in pcedēti ca⁹. Sirupus ei⁹ si fuerit mā calā sit de nenufare cū aq̄ eius vel violatus si rupus. si mā fuerit frigida ō sticados ꝯuenit cū decoctiōe capitali vel cū aqua maiorane: diuersiones fiāt euacuando ⁊ dolorē capitis sistendo: vt cū flobotomia ⁊ alijs medicinis cuiq̄ humori appropriatis. ⁊ fiant ēt cū clisteribus acutis ⁊ fricationibus ⁊ ligatiōibus doloroſis factis i extremitatibus ⁊ cū vētosis ⁊ cātarellis sup spatulis positis: vel i fontanella capitis: ⁊ cum emplīs suppositis de milio ⁊ sale ⁊ stercore colūbino ⁊ camomilla ⁊ anisō ⁊ filibus. Et Gal⁹. ij. terapētice docet icidere venā tymporū ⁊ frōtales ⁊ stringere eas cū aliquo corroſiuo aut eas ligare i duob⁹ locis. ⁊ postea icidere i medio ⁊ incarnare. qō nō faceré ego. emplin restrictiuū ipsax humiditatuz guidonis currētiū ad locum sic fit. ℞. boli armeni farine lentiū gallax psidie acacie aloes thuris. añ. ⁊ ꝯporeaē cuz albumine ouox. et ista ponaē i tymporib⁹ vel in fronte et reiterenē donec hēas itētū. ℂ Aliud Gerardi de solo. ℞. acacie san. dra. añ. ʒ. j. boli armeni. ʒ. ij. fiat pul. et i corporeē cū albumine oui agitato. qō sufficit. ℂ Et nota q̄ iste due recepte valēt qñ mā descendit a capite ad oculos et i optalmia calida. ℂ Et nō bñ q̄ alia cōpetūt in principio. alia i statu. alia i augmēto. et alia i declinatione.

ℂ Cura principij. in principio cōpetunt repercussiua dolorē i augmento competunt repercussiua mixta equaliter cū resolutiuis. Et nota q̄ ℔ non ē sermo de statu capiēdo statū quo ad ipsa accidentia. et p ℔ care frater tollitur contradictio q̄ apparet ℔ et in primo vbi dr̄ q̄ in statu mollitiua cōpetunt q̄ leuiter resoluunt mām et mollificāt eam. quare i declinatiōe melius resoluitur. et Auic. illud idem vr̄ velle in ea⁹. de flōe. Dicas ergo amice. q̄ illic suprafui locutus de statu q̄ ad digōnē māe. et silr Auicen. ℔ loquitur de statu quo ad accidentia. i quo adhuc mā fluit. Quare ista que adhuc repercussiua sunt. cōueniūt p pte. et considera bene in hoc Jn. declinatiōe cōpetūt sola resolutiua. quōcunq̄ capiaē declinatio. ℂ Jn principio ergo qñ mā ē calā conueniūt ista q̄ māe acuitatē et iflāmatiōez remouent et reprimūt. vt sunt aqua ro. albumē ouī portulaca trita suppositā enduia solatrū. psiliū mucillago. et collirium albū i quo est opiū vt vult Mali. valent qñ dolor ē i oculo. Et nota bñ. q̄ opiū visum ebetat. et nō nisi qñ dolor supat dz supponi. Et de simplicib⁹ p⁹. loquar demū ad cōposita veniā.

ℂ Lōstā. dixit. succus plātagis mixt⁹ cū pollina ordei. i. farina ordei et o⁹o ro. sanat apata matie si i oculis fuerit.

ℂ Sera. dixit. viola ꝓfert i prin⁹. optalmie ⁊ dixit iterum. flos citonioz ꝯuenit i emplīs q̄ fiunt i apatibus oculox. voluit iteꝝ q̄ qñ fit emplin cum ea sedat apata oculorum calā. ℂ Voluit iteꝝ q̄ qñ fit emplin cū cucurbita. s. cum raſura corticis ꝓfert apatibus calidis oculox. ℂ Dia. di-

cit. Aos ⁊ fructus citonioꝝ valẽt ⁊ sanguinẽ tollunt in op talmia. Dicit ẽt. folia tassi barbassi rauroli ꝓferunt apatibus calidis oculoꝝ i ꝑn⁹. coctã i aq̃. ℭ Dicit itez. sempuina cũ polenta ordei valet in ꝑn⁹. ardorẽ ⁊ tumorẽ tollit.

ℭ Et dicit folia endiuie empl'ata valent ardori ⁊ apatib⁹ oculoꝝ in ꝑn⁹. Dicit ẽt folioꝝ succus oleastri ꝓhibet tumorẽ cornee. Aui. dicit. ꝓpodium cõfert apatibus calidis oculoꝝ in ꝑn⁹.. ℭ Et dicit. memite cũ aqua ro . optalmie confert in ꝑn⁹.. ℭ Et dicit ẽt: et lactuca fit emplin optalmic. ⁊ idẽ dicit de portulaca. ⁊ dicit q̃ igreditur i alchol. Et dicit q̃ nimius vsus eius facit accidere pannũ in oculo. ⁊ dicit q̃ pomũ citoniũ assatũ ponitur in optalmia ⁊ valet. ℭ Barth. de va. pomũ coctũ. nã crudũ in ꝑn⁹. valet coctũ in augmẽto valet: vel assatum. ℭ Confert ẽt vehemẽter optalmie calide mucillago ꝓsilij ꝑparata cũ aq̃ ro. ⁊ formẽtata. ℭ Joãnes mesue dicit ꝙ colliriuz valet i ꝑn⁹. ℞. ceruse ablute. ʒ. viij. amidi. ʒ. iiij. gummi arabici: dra gaganti. aã. ʒ. ij. ⁊ fiat colliriũ cũ aqua ro. vel cum albumine oui ⁊ cum cocto empletur locus. ℭ Valet ẽt in ꝑn⁹. vt dicit Gui. albumen oui fortiter agitatum ⁊ despumatum ⁊ projectum in oculo cum pẽna bene mũda. ℭ Valet ẽt lac mulierũ ꝓiectum ab vbere i oculo vt si mozã faceret i ciato vel in alio loco acetositatẽ acgreret ⁊ non ita valeret. ℭ Gerardus de solo dicit. ℞. aq̃ ro. electe. ʒ. ʒ. albumins oui fortiter agitati ⁊ dispumari quantum sufficit ⁊ misceantur ⁊ vna gutta ponatur in oculo cum pẽna munda. ℭ Aliud seminis citonioꝝ mucillaginis psilij dragaganti. aã. ʒ. j. lactis mulieris puellam lactantis. ʒ. j. albumĩnis vnius oui fortiter agitati ⁊ misceatur. ℭ Lapis emarutes super loco vel super ligno ebani cum albumine oui vel lacte fricetur ⁊ imponatur cũ mucillagine fenugreci fricato valet ẽt.

ℭ Cura augmẽti ⁊ status in augmẽto competit lac mulierbre ⁊ mucillago citonioꝝ ⁊ fenugreci extracti cum aq̃ ro. ℭ Sera. dicit q̃ si folia scotani coquanẽ cum vino ⁊ fiat emplin cũ eis ꝓhibet cursum humoꝝ ad oculũ ⁊ ꝓhibet apata siue resoluit apata cala siue flegmatica ⁊ ergo bene valet. ℭ Dicit. ẽt q̃ in apatibus magnis q̃ accidũt in oculis ⁊ vlceribus coꝝ magis valẽt lẽtes cũ cortice mali granati. ℭ Et dicit ẽt. q̃ ex floribꝰ vel sũmitatibus abzotani q̃ alie ꝑtes iutiles sunt ⁊ misceanẽ cũ citonijs aut cuz pane ⁊ fit ide emplin curat apata cala oculoꝝ ⁊ hoc valz plꝰ i statu. ℭ Aui. dicit sanant optalmiã calidã lentes q̃n trite fuerint cum corona regia citomo ⁊ oleo ro. si oculꝰ emplastrẽ cũ melliloto citonio ⁊ oleo ro. plus valet in statu. ℭ Et dicit ẽt q̃n cũ absinthio fit emplastrum confert optalmie. ℭ Dicit ẽt q̃n aduriẽ serratura ebani sup sartagines: deinde abluiẽ confert optalmie sicce oculi ⁊ scabici eius. ℭ Dia. dicit: lenticula solũ cũ melliloto ⁊ citonio cocta ⁊ ꝓposita tumorẽ oculoꝝ tollit. ℭ Dicit ẽt. abzotanum elixũ cũ malis citonijs cũ pane ⁊ ꝓpositũ valet. ℭ Dico ego q̃ valet i statu cũ citonio ⁊ i declinatione cũ pane. ⁊ cã est nota. Bartho. dicit q̃ hoc remediũ ꝓfert q̃n apa non est magnũ ⁊ si ẽ magnũ cũ ꝓdictis addaẽ conter mali granati aut ro. ℭ Jsaac dicit. auctoritate Gal. q̃ filer misceaẽ cum melliloto ⁊ celidonia ⁊ olo ro. caraplasmate facto calidum apa oculi dissoluit. ℭ Gui. de va. dicit. poliuz tritum cũ aqua ro. ⁊ suppositũ valet. Confert ẽt ꝑs ipsiũ apatibus calis oculoꝝ grana aut folia mirti cocta aut cũ subtili farina ordei empl'ata. reprimunt. n. ⁊ confortãt ⁊ dolorẽ sedant ⁊ ꝓprie q̃n cum farina ordei misceatur mirtus ⁊ cũ farina frumenti misceaẽ valet. ℭ Dicit etiam euaporatio facta cũ sticados ipso decocto optalmiam resoluit: qõ verus ⁊ ꝛptum est. ℭ Dicit ẽt q̃ centonici euaporatio optalmiã resoluit. ꝙ dicit auctoritate Aui. Et dicit q̃ ꝑ centonicũ Aui. intellerit tertiã spẽm eius q̃ est absinthiũ romanũ ⁊ ẽt citrinũ. ⁊ dico ego q̃ ista dicta. Gui. valent in declinatione status vel i ꝑn⁹. declinatiõis. ⁊ cã ꝑs itelligẽti.

ℭ Lõstã. dicit q̃ mirtꝰ cũ farina frumẽti vel farina ordei ⁊ lacte valet. ℭ Rasis dicit. ꝙ collirium albũ i quo est sarcocolla valere. ℞. sarcocolle nutrite cũ lacte asine gummi arabici dragaganti: aã. ʒ. ij. croci. ℈. j. ⁊ fiat puluis ⁊ in corpore cũ aq̃ pluuiali. ℭ Jnuenio discordiam inter doctores vtz sarcocolla cõpetat i augmento. Rasis ⁊ gundo dñt q̃ competit: ⁊ iõ dicunt illud collirũ valere i augmẽto. Mesue ⁊ Bernardus de gordonio dicũt q̃ cõpetit in declinatiõe. Ego aũt dico q̃ sarcocolla cõpetit i declinatione solũ ipsa de p se ꝓposita. ⁊ rõ: qz ipsa est cal'a ⁊ sicca i p⁹. gradu. ⁊ talia non cõpetunt in augmẽto vel statu: sed i declinatiõe. ⁊ hoc voluit Bernardus ⁊ Mesue. Si tã ipsa eẽt nutrita i lacte aut esset admixta cũ aq̃ pluuiali tunc dicerẽ q̃ cõueniret i augmento. Et dixit Rasis. nõ mirũ: qz rõne lactis vel aq̃ efficit̃ stiptica ⁊ paz resolutiua ⁊ ista cõpetit i augmento. Adhuc ego dicerem q̃ cõueniret i statu ipsa sic nutrita: qz tãta eius ẽ criccatio vel plus q̃z ẽ eius stipticitas ⁊ talia cõpetit in statu. Et vide dicta in prin⁹. capli. ⁊ videbis q̃ vez ẽ. ℭ Gerardus de solo dicit ꝙ valere. ℞. tucie bñ ꝑparate cũ foze subtilr pulverizate. aã. ℈. j. aq̃ ro. electe. ʒ. j. mirab. al. ʒ. ʒ. ⁊ fiat collirũ. Et ante q̃z ponaẽ i oculo dz agitari ⁊ extrahi frigus ⁊ ponaẽ i oculo vna gutta medicina repcutit resoluit. ⁊ dolorẽ mitigat: ⁊ isto remedio sum vsus ⁊ bene successit mihi. ℭ Collirũ albũ Maliabatis. ℞. ceruse ablute . ʒ. viij. amidi. ʒ. iiij. climie. ʒ. ij. gummi arabici olibani. aã. ʒ. j. opij. ℈. j. ⁊ fiat collirũ cũ aq̃ feniculi. ℭ Sief ihesus. ℞. ro. ru. recẽtiũ mũdataz a capitibus ⁊ fustis. dragmas. iij. viridis eris batiture eris. aã. ʒ. ij. spiconardi. ʒ. ij. mirre. ʒ. iiij. gummi arabici cachimie vste ⁊ lote. aã. ʒ. xxiij. croci. ʒ. vj. opij. ʒ. iij. pistenẽ ⁊ cum aqua pluuiali fiat sief. ℭ Sief citrinũ Alexãdri. ℞. amidi. ʒ. xxj. sief memite. ʒ. viij. sarcocolle dragagãti gũmi arabici. aã. ʒ. iij. croci. ʒ. j. ʒ. mirre. ʒ. j. opij. ʒ. ij. ⁊ cõfice cũ aqua pluuiali.

ℭ Cura declinationis i declinatiõe huius optalmie. dico q̃ valet spõgia ifusa i aqua decoctionis camomille melliloti: ⁊ expressa ⁊ sup oculũ posita. resoluit. n. mãm q̃ est i oculo. ⁊ isto mõ vtor ego balneo ẽt ⁊ fomẽtatione pura aq̃ decoctionis ro. camomille: melliloti ⁊ fenugreci. Valet ẽt spõgia posita i istis ⁊ expssa .. Et hoc tangit Gal. in cõmẽto illius aphorismi. dolores oculoꝝ meri cẽ. ℭ Serapio dicit. q̃n radix bethonice coquitur i aq̃ donec consumãẽ due ꝑtes aq̃ ⁊ liniãẽ ocli sedat apata cala ⁊ folia eiꝰ emplãta hoc faciũt. ⁊ hoc valẽ q̃n mã iã declinat. ℭ Et dixit ẽt q̃n fit emplastrum de apio domestico admixto pane aut zuccaro sedat apata calida oculoꝝ. ℭ Et abzotanũ illud idẽ facit: qz calin et siccũ i tertio. ℭ Et dixit etiã q̃n fit emplastrum cũ maiorana spargit apata oculorum maxime cũ polenta ꝓposita. ℭ Et alij antiq̃ dicunt q̃ nihil sit melius i optalmia remedium q̃z pullegium veficatũ et pulverizatum et i oculis collirizatum cũ vino vel aq̃ feniculi. ℭ Gui. de va. dicit auctoritate antiquorum q̃ optalmia resoluiẽ: si supra decoctionẽ sticados oculi eua ponantur: qđ certo experimento iuenit vtilissimũ. ℭ Lolliriũ Guidonis. ℞. tucie ꝑparate. ʒ. j. aloes succotrini. ʒ. ʒ. cã fore. ʒ. i. aq̃ ro. lib. j. succi granatoꝝ. quartum. i. ℭ Alcohol Raualdi. ℞. tucie ꝑparate. ʒ. j. antimonij ꝑparati. ʒ. ʒ. margaritaruz. ʒ. ij . coralli rubei. ʒ. i. ʒ. serici crudi de folesello. ʒ. ʒ. fiat puluis subtilissimus: et seruẽ in pixide erea et ponaẽ i oculo. ℭ Puluis rubeus Rasis. ℞. sarcocolle nutrite. ʒ. iij. sief memite. ʒ. ij. aloes. ʒ. j. ieroci. ℈. i. mirre. ʒ. ʒ. et fiat puluis. ℭ Item dixit. q̃ si vrina pueri añz ꝑma effundant supcalefiat et cũ bõbice morde emplẽ oculo supponaẽ cuz patitur mitigat apa.

Cura optalmie fride. si accidas q̃ optalmia sit frida. raro tñ accidit nũc debes facere purgatiõnẽ cũ pillulis euacuãtib⁹ mãm flegmaticã ⁊ note sunt. et dicta breuiter sit sicca. ⁊ patet totũ ex notatis supra i hoc ca⁹. ℭ Hoc facto ꝙeniũt iste in prin⁹. ℞. ro. ru. cõquassatar. ʒ. ʒ. ⁊ fiat sacculus ⁊ infundãẽ i vino albo actu calo ⁊ bñ expressus ponaẽ sup locũ. ℭ Mesue dixit. sief ꝺ spica multũ valere. ℞. sarcocolle. ʒ. v. spicc. ʒ. ij. ra. croci. ʒ. ij.

amidi. aloes. gūmi ara. dragagāti. aā. 3. j. opij. 3. s. ℞ fiet fief cū aq̄ pluuiali. In augmēto ℞ statu fiat illō. ℞. foliox maluaz ancti. aā. M. i. coquanť cū vino ℞ ponať sup lo cū. ℂ Gui. de va. dič. B resoluit ℞ maturat. ℞. mirre aloes storacis boli armeni farie fenugreci lupinoz aā. 3. ij. farine ordei. ℥. ij. incorporenť cū oleo camo. ℞ ponať sup lo cū bis i die. B emplin curat egritudinē in declinatione.

ℂ Aliud q̄ cōpetit. ℞. mucillaginis fenugreci gūmi ara bici. aā. 3. ij. sarcocolle nutrite in lacte mulieris spice nar di mirre cinamōi aloes castorei subtilissime puluerizato rū. aā. 3. 5. misceanť. ℞ fiat colliriū cū lacte mulieris.

ℂ Multa dicta sunt i cura optalmie calide i declinatione eius q̄ hic ēt in declinatione valent. ℞ cā est nota.

ℂ Si aūt hoz apostematū maturatio appareat fomenteť oculus cū aqua decoctionis fenugreci ℞ mellitoti. ℞ emplastreť cum medulla panis ifusa in vino. ℞ expssa. Nota tñ q̄ medicus nunq̄z debz procurare sanie in oculo cum sanies bēat malas qualitates ℞ spāl'. q̄ acgrit nutritatem rōne cuius corredit. timor mō esset de corrosione tunicaz ipsius oculi. ℂ Sed insensibilē resolutionē: q̄ insensibilem resolutionē: ℞ consumptionē nāe procurare debz medicus. ℂ In passione ista ꝓueniunt aliq̄ vinum in parua q̄ntitate datū tñ mixtum. Unde vinuz proprie coagulata dissoluit ℞ pp sui motū a venis eijcit. Gal'. in cōmento illius aphorismi dolores oculorum meri potio lauacruz pirrea flōia aut farmacia soluit. Et Gal'. in fine dicit. calefactio verior salubrior ℞ a molestatiōe ē salubrior vl' remotior. aut. n. curationis ē significatiua aut ipsa eadem ē cura: si currere materia defierit q̄ clausum superat curat ℞ dissoluit. Sed si adhuc cucurrerit. ℞ calefactio subierit eadem hora dolor gelcit: ℞ post multo maiorem adducit. Unde nobis inuit plenitudinem ad esse corporis: opz ergo inuestigari vt si corpus sit plenum ℞. Et ex hoc pz verificatio illius aphorismi, doloris oculorum meri. Dixit tñ Gal. q̄ istos ponebat i balneo: ℞ verum est istis existenti bus purgatis: q̄ relique illius māe que remanserunt post purgationē resoluuntur: quare ℞.

Quarta intentio ē removere accīa q̄ accidunt in ipsa. ℂ Primū accidēs est dolor. ℂ Secundū accidens ē debilitas vlius cāta ex approximatiōe narcoticoz habentiū dolorē removere vel mala cōplexio cāta ab his. ℂ Tertiū accidēs ē vigilia superflua. ℂ Quartū accidēs ē remotio sanici post cornēā: q̄ aliq̄ rōne longitudis optalmie gnātur sanies retro cornēā. ℂ Quintuz accidēs ē lippitudo q̄ indiget cura etiam.

ℂ Primo pono removētia dolorē i cura calā q̄ i optalmia cala. Melue dicit. sedeť dolor cū albumine oui conquassato cū aqua papaueris. ℂ Mucillago psilij cum eadem aqua extracta aut cum succo pomoz mandragore: ℞ lactuce idē facit. Et q̄n necessitas esset ponendum est de opio: non tñ multiplicāda sunt narcotica i prin'. q̄ tardāt statuz ℞ declinationē ℞ maturationē: ℞ cū hoc nocet visui vt dictum ē. ℂ Item laudauit Melue colliriū album cuz opio: cui' forma ē B. ℞. ceruse ablute. 3. viij. amidi. 3. 4. gūmi arabici dragagāti. aā. 3. ij. opij. 3. i. ℞ fiat colliriū cū aqua ro. vel albumine ouī. ℂ Azarauius hoc dicit valere. ℞. papaueris plantaginis. aā. partes. ij. croci memite aloes gūmi arabici acacie. aā. partem. i. conquassentur cum aqua ro. ℞ administretur. ℂ Aliud ēt. ℞. memite croci licij acacie aloes. aā. partes equales terane cum succo auricule muris ℞ lacte mulieris puellam lactantis ℞ administretur. ℂ Alexander dicit. ℞. climie prius lote deinde vste ℞ extincte in lacte mulierum. 3. r. ceruse. 3. viij. scorie ferri. 3. iiij. opij. 3. ij. dragaganti gūmi arabici. aā. 3. iiij. ℞ confice cum aqua pluuiali. expertum ē, removet dolorem in mā calida. ℂ Aui. dixit. de opio: q̄ est succ' papaueris nigri ℞ sedat dolorem optalmie ℞ apata eius cum lacte mulieris: plures tñ fuerunt antiquoz q̄ non fuerūt vsi in optalmia propter nocumentum q̄ visui ifert. ℂ Et dicit ēt: q̄ succus coriandri distillatus sedat pulsationem in oculo ℞ proprie cum lacte mulieris ℞ multum vz in magno dolore ℞ pulsatio. Et serapio dicit. q̄ hoc facit ꝓpter magnam vim repercutiendi quam hz. ℞ Guil'. de va. dixit. q̄ hoc esperptum. ℂ Itē dixit Aui. q̄ succus florum iusqami albi valet in dolore prauo: ℞ aliter dixit: q̄ mitigat dolorem oculi aurium ℞ matricis q̄n fit ex calore. ℂ Succus ēt expressus a corona cicute cum semine suo q̄n est viridis ℞ exiccatus in sole: ℞ postea positus sup oculo optimus est in dolore ipsius. ℂ Cum aūt necessitas ē magna fiat hoc. ℞. papaueris nigri partem. i. vel albi croci ℞ vitelli ouī assati partem. 5. ℞ superponať oculo. ℂ Serapio dixit. q̄n opium miscetur cuz vitello ouī assato ℞ croco cō fert apatibus calidis oculorum ℞ dolorem remouet. Verū vitādū est in dolore oculoz ℞ auriū. naz debilitat ℞ ducit subeth. Et Barthō. dicit. vez hoc fiat in forti dolore solū existente apate calo. ℂ Et dicit serapio. quando dissoluitur modicum ex albumine ouī in oculo tepido sedat dolorē eius. Et diascorides dicit. q̄ ardorem extinguit ℞ dolorem compescit. ℂ Sextus plato dixit. oua cocta cum lacte crigno ℞ croco ℞ super lanam posita ad oculorū dolorem prodesse dicimus. ℂ Et dicit ēt. caprinus caseus suppositus oēs dolores ℞ pūctiones tollit. ℞ qdā dixerūt q̄ apati calido oculi dolorosi ℞ ēt palpebre olcū rosaceū cū lacte mulierū ℞ vitello ouī mixtum q̄n simul oia agitata in pecia ponuntur dolorem mitigant ℞ somnum incitant. ℂ Lachrymus mādragore appositus cū alijs medicinis valet. ℂ Dias. dicit. albumen ouī oculoz extinguit ardorem ℞ dolorē compescit. ℂ Haliabas dicit. vitellus si pmisceať cū oleo ro. ℞ emplctur cū eo oculoz dolorem sedat. ℂ Bar. dicit. gipsuz solū cū albumine ouī ꝓfert dolori: ℞ ꝓprie in prin'. ℂ Sz si ablata spuma ab albumine p agitationem remotiua est doloris in materia frida: q̄ i optalmia frigida.

ℂ In mā frida cātur dolor q̄ sic removetur ℞ multi doctores direrunt de hoc p'. ℂ Dia. dicit. ozimū cum vino bibitum dolorē oculoz mitigat: ℞ dicit ēt. q̄ semē ozimi non garioflati si bulliatur in vino ℞ emplastreť sup locū vel oculum tollit dolorē ēt pulsatiuum facta semper purgatione. ℞ idem facit herba eius. ℂ Et dicit ēt. herba sisimi in vino cocta dolorē ꝓpellit. ℞ dicit crocus mitigat dolorē mixtus cum collirijs ad B. ℂ Et dicit. camomilla in cataplasmate oculorum vicia ℞ dolorem tollit. ℂ Et dič ēt. absinthiū dolorem. oculoz cū dulcore citrum ℞ impositū magnū auxilium prestat. ℂ Et dixit. de santonico q̄ est tertia spēs absinthij secundum ipsum q̄ melle' admixto medetur dolor palpebraz siue sub oculis: quam greci vocāt ypopiā: est aūt ypopia tumor circa iter dorē angulū oculoz q̄ remanet declināte dolore oculoz q̄nq̄z. ℂ Et dixit. ēt q̄ pulmo leporis suppositus oculis mirifice tollit dolorē. ℂ Aui. dicit. ozimum fluuiale in vino coctū ℞ emplastratum dolorem tollit. ℂ Et dicit ēt. apium domesticum ingredit in emplis doloz oculorum. ℂ Appulei' dicit. herbe bethonice radices cū aqua decocte vsq̄ ad decoctionem vel ꝓsumptionem tertie ptis oculis fauet ipsius ēt folia trita supra frontem apposita mirabiliter sanabunt oculoz dolorē. ℂ Et dicit ēt. si cum herba satiriōis sicce cū melle optimo inunges lippitudinem ℞ dolorē tollit sine mora. ℂ Guil'. de va. dicit. vz dolori magno ℞ pulsationi absinthū cum vuis passis coctum ℞ superemplastratū. ℂ Et evaporatio eius fcā cum vino decoctiōis ei' ēt est vtilis in hoc casu. etiā solum ipsum emplatum cum vino valet: vt sum ertus. ℂ Serapio dicit. q̄n fit emplm cum ruta sup oculum sedat dolorē eius. ℞ Dia. dicit. sedat tumorem. ℂ Chiranus dicit. pulmo leporis tumores oculoz tollit minutim incisus ℞ superpositus. ℞ Bar. dicit q̄ sit recens quātū pōt. ℂ Adeps ēt vulpis est bona in oi dolore oculoz ℞ aurium. ℂ Constā. dicit, cātarides posite sub mento cum aceto ℞ pasta doloni oculoruz valēt. Trahunt enim humorē ℞ caput mundificant: sed modica sit quātitas ℞ absq̄ capitibus ℞ caudis. Mora sit hora

vna vl'vsqz q̄ vesica sit fcā ipsis remotis appōaē foliū can lis: ⁊ dimittaē locus sic donec proijciat: postea ꝓsolideē.
¶ Scōm accidens est: si ex istis narcoticis causeē nocumentum: q: debilitas visus vel mala cōplexio: removeatur cum fomentatione decoctiōis camomille melilot: ⁊ fenugreci vt dicit Mesue.
¶ Tertiū accidens est: si accidat vigilia prouocetur somnus cum narcoticis. Odoret papauer rosas violas nenufar sandalos ⁊ cuz lacte iusquiami confectos etiam super protā capitis applicetur. Alia somnifera fiant multa dimitto vñis phisicis.
¶ Quartū accidēs est aliqñ elongaē optalmia sic q̄ generatur sanies retro corneā q̄ indiget cura ⁊ remotione.
¶ Jesus sic dicit. sicf de thure valet: qō sic fit. ℞. ceruse. ʒ. viij. opij sarcocolle nutrite añ. ʒ. j. dragagāti gūmi arabici. añ. ʒ. iiij. thuris. ʒ. j. ⁊ fiat sicf cum aqua feniculi vel ro. ¶ Sicf Mesue. ℞. armo. croci. añ. ⁊ fiat sicf cū aq̄ plantaginis aut cum mucillagine fenugreci. ¶ Et si cū istis non curaē cureē cū diaforeticis ⁊ ꝓsumptiuis ad q̄ sūme conferunt stupha ifusiones ⁊ colliria data in declinatiōe ⁊ in frigida optalmia ⁊ collirīū de mirra multum laudaē. Et oia q̄ laudaneē in curatione aq̄ valent sicut opponaceū euforbiū ⁊ similia: ⁊ galbanū in hoc est mirabile. ¶ Et si nō poteris ipsam resoluere est de ꝓsilio Jesus ⁊ alcoatim vt scindaē locus cū spatumine quo sup corneā inter pupillā ⁊ album ⁊ extrahatur virus.
¶ Quintū accidens est lippitudo q̄ aliqñ generaē in optalmia q̄ sic curaē vt dicūt doctores. ¶ Sextus plato dicit. si hō crura sua lauauerit ⁊ de corpe suo vsqz ad pedes aquā dederit ⁊ de vtraqz manu oculos tetigerit nō lumpiet. i. nō habebit lippitudinē. ¶ Auenzoar dixit. q̄ experientia noui q̄ ablucre oculos cū aqua ro. cōseruat oculos a gñatione lippitudinis. ¶ Serapio dicit. ⁊ oēs alijve teres similiter q̄ plus alijs medicinis lippitudines expellit sarcocolla nutrita ⁊ maxime cū zuccaro mixta albo ⁊ amilo si deinde fiat alcohol ⁊ proprietaē hz maximam i optalmia. ¶ Et Bartho. dicit: q̄ in optalmia ipsa nutrita miscetur cum albumine ouī: sed in lippitudine cum zucaro ⁊ amilo. nutritur sic sarcocolla. ponatur in lacte asine ⁊ dimittaē hic quinqz diebus quaqz die lac permutādo aut in albumine ouī filī preparaē. Sit aūt sarcocolla prius trita. ¶ Dicit ēt Serapio. gummi olive siluestris ꝓfert obscuritati visus ⁊ abstergit lippitudines oculoz q̄ si eo fiat alcohol. ¶ Et Bart. dicit. q̄ idem potest gūmi olive domestice. verum prius dz nutriri cuz lacte sicut nutritur sarcocolla. ¶ Dicit iterum serapio dragagantū cōfert vlceribus oculi ⁊ lippitudini eius q̄ teritur. ⁊ infunditur ⁊ dissoluiē ⁊ collirizatur cū aqua eius aut ponitur in forma pulueris. ¶ Et dicit. conter olibani confert lippitudini. ¶ Et dicit ēt. q̄ distillatur de succo plantagis i oculo ꝓfert lippitudini ⁊ dolori oculoz. ¶ Dia. dicit collirīū factū ex floribus rubi cū melle mirtuz valet ⁊ hoc si humores cucurrerint vl'currāt ad oculos. ¶ Et dicit ēt. succus mente in aqua resolutus primos inceptos lippitudinis restringit. ¶ Et dicit ēt. succus satirionis cū melle optime inungens lippitudinē ⁊ doloreē tollit sine mora.
¶ Chiranus dicit. sanguis colūbe calidus ifusus plagas ⁊ disruptiōes oculoz sanat. ¶ Et dicitēt. fel lupi calefactū ⁊ modicū coagulatū oculis inunctū purgat eos super omne collirium. ¶ Et dicit ēt corallum remouere sordicie oculoz. ¶ Constantinus dicit. marchasita si ex ea fiat collirium resolvit grossam lippitudinem oculoz. ¶ Et dicit q̄ petra molendini filī opatur id: ¶ Rogerius dicit. aqua sublimationis folioz agrimōie berbene feniculi rute rosaz folioz gallitrici. i. sclaree super aspersoz primo ō vino albo claro hec aq̄ visus clarificat tumoreē palpebrarū de frida cā removet lippitudines oculoz cricat maculas frangit ⁊ lachrymas itercepit. ⁊ fortius operaē si predicte aq̄ addaē mirra ⁊ aloe. ¶ Nota q̄ in isto caplo reperiunē isti termini. Sicf collirīū ⁊ alcohol. Sicf est pul-

uis rei incorporatz cū aliq̄ liquore i forma dura. ¶ Collirīū ē puluis subtilissimus incorporatus cū aliquo liquore i forma ligda. ¶ Alcohol ē puluis subtilissimus soluz nō mixtus cū aliquo liquore ⁊ nota q̄ ex sicf fit alcohol ⁊ ecōtra ⁊ ex istis fit collirīū: sed ex collirio ista non fiunt.
¶ De apostematib⁹ ⁊ pustulis cornee. CA. II.

ALiquādo apa accidit in cornea ficus ē in cōiunctiua que apata curantur nec plus nec minus sicut illa apata que fiunt in cōiunctiua: q: sicut optalmia. ꝓcipiē ergo primo vt fiat flōia ⁊ alie purgationes fiāt vt dictū ē in capitulo de optalmia. ¶ Et si militer dicta eodem mō ordineē. ¶ In principio horum apatū vel pustulaz ꝙueniunt repercussiua domestica vt ēt dictum est. ¶ In augmēto cōueniūt repercussiua cū paucis resolutiuis. ¶ In statu ꝙueniunt repercussiua mixta equaliter cū resolutiuis. ¶ In declinatione ꝙpetunt sola repercussiua ⁊ videas oia ista in ca. antedicto. Si aūt ille pustule vel apata non possent resolui maturaneē ex euaporationibus collirijs ⁊ alijs oportunis. ¶ Et nota bene q̄ si apa. fuerit super pupillam debes considerare bene locum fractionis ipsius apatis si rumpit in medio vel supra sine fallo perdet visum: si rumpet versus partem inferiorē pupille possibile est q̄ videat. sepe hoc totum vidi. Et b̄ nō est propter aliud nisi propter cicatricem generatam i medio pupille ⁊ tunc non videt: ⁊ si sit generata in parte inferiori ⁊ non cooperiat totam pupillā tunc pro parte videbit. ¶ Nota q̄ vtile esset post generationem sanieiē pūctura flōi partem inferiorē apire: vt sanies egrediatur: ⁊ tunc non eēt timor de perditione visus totaliter: q: iā alia qua pars pupille remanet sana q̄ est cā alicuius visiōis. Qualiter ista vlcera debeāt consolidari dicā infra ca. ꝓpro pro. ¶ Nota tñ aliqua documenta Aui. ⁊ Jesus cū i passionibus oculoz ꝙiunguntur soda dolor aut flurus illa sūt prius sedanda anteq̄z oculus ⁊ supra hoc dictum est.
¶ Scōm est Gal'. q̄ nulla operatio fiat in oculis donec corpus ⁊ caput sit purgatum hoc dictū est supra. ¶ Tertiū est Jesus ⁊ albucasis q̄ ois particularis opatio i oculo declinatiua ⁊ ēt dolorosa. qō est possibile fieri fiat vt dolor euitetur q̄ est cā flurus. ¶ Quartum est Albucasis q̄ operationes fiāt in loco claro ⁊ non vētoso cum capite firmo ⁊ primo i loco obscuro stet. ¶ Quintū ē Azarauij q̄ i applicādo melius est applicare per vices q̄z p quantitatez. ¶ Sextū ē q̄ sint medicine multū depurate ⁊ ꝑparate ⁊ ad vltimum trite ⁊ cribellate. ¶ Septimum ē q̄ ante operationem medicaminū oculus bene laueē cū aqua calā. ¶ Octauum est q̄ q̄s non accedat ad operatiōnē nisi sit subtilis ⁊ ingeniosus ⁊ bene videns ⁊ man⁹ habeat firmas ⁊ aliqñ viderit operari: ista oia habeat operans in mente sua.

Tractatus quartus de apatibus supercilio. rum ⁊ palpebrarum.

¶ De nodo. CA. I.

ACcidunt apata in supcilijs oculoz quoz vnum est nodositas. Aliud ē ordeolus. ¶ Et signa nodi satis nota sunt ex visu. ¶ Generaē aūt ex mā mel'ica vl' flica dura grossa inuisceata i palpebris.

In hac cura habes tres itentiones. ¶ Prima est purgare corpus ipsum. Scōa est resoluere. Tertia est locum incidere.
¶ Prima intentio compleatur cum purgatione: fiat ergo purgatio cum pillulis cochijs vel de iera vel cum tubit preparato.
¶ Scōa intētio cōpleē hoc mō: si vis ipsuz resoluere primo mollias ipsuz cū fomētationib⁹ factis cū aqua vetere emplastriza cū diaglone gūmato quā receptā habuistis supra in capitulo de scrophulis. ¶ Jesus dixit. fiat resolutio cū oppoponaco serapino armoniaco dissolutis in aceto. ¶ Et si vis alias receptas recurre ad primū libruz

ad ca. de nodis ⁊ ad ca. de scrophulis. ℂ Utaꝫ iste tñ victa bona: qz bibat vinū limphatū carnes pulmas cliratas aues paruas comedat silr carnes castrati ⁊ edinas etiaz ⁊ de perdicibus vsqz quo poterit redire ad sui ꝓsuetudinē. ℂ Si nō possit resolui ad quā ptē magis declinat ad intra vel ad extra. si ad extra icide ab angulo ad angulū vel a lachrymali ad lachrymalē quātū est necesse vt exeat ⁊ ꝫ incisio est bona ꝑm rugas ⁊ elonga te a pilis ꝯtus porcs qñ pars illa est male ꝓsolidationis ⁊ excorice ⁊ extrahaꝫ iteger si est possibile ⁊ suaꝫ si est necesse ⁊ desup ponaꝫ al bumen ouī ⁊ mōm suinōis habuistis supra in caꝝ ꝓprio: ⁊ si aliqd remāserit remouaꝫ mō dicto i ꝓprio caꝝ ⁊ mū dificeꝫ cum vnguento apostolox vel puluere affodillox: ⁊ hoc remoto ⁊ mundificato incarneꝫ ⁊ ꝓsolideꝫ ꝑz necessitatem. ℂ Nota tñ qz isti nodi aliqñ sunt melici: ⁊ aliqñ sunt ex mā flegmatica mixta cū multo sanguine vel colera: qō indicat color eox: qz valde rubei sunt: tūc i illo casu ꝓcedas cū maturatiuis: ⁊ valent spalr vnguenta mollitiua: deinde mundifices ne pars chistis remaneat ⁊ consolides: ipso tñ apto prius ⁊ sanie extracta: ⁊ in isto apostemato hunc modum iam tenui ⁊ successit mihi bene.

ℂ De ordeolo. CA. II.

ORdeolum est apa paruum simile ordeo qō in palpebra oriē: ⁊ qz ꝫ apa nō est alicuius periculi nec alicuius iportationis non pono solutiua neqz victā ordino. ℂ Dicit Aui. ordeolū sanat se rapinū cū aceto dissolutū ⁊ inūctū. Alia littera dicit. q agua. ℂ Etiā dirit. farina ordei cum galbano aut fermentū aut panis calefactus iteratus sup ipsum. ℂ Tollit etiā ordeolū emplm factū ex folijs affodillox coctis cum vino ⁊ proprie cū fece vini. ⁊ idē pōt radix eius. ℂ Ba. dicit. fermentū masticatū a ieiuno ⁊ hoc in corporib⁹ mollibus ꝓsumit ⁊ resoluit velociter apata ⁊ ordeolū in oculis. ℂ Dia. dirit: flos vitis silucstris. s. labrusca combustus i testa panaricia oculox sanat ⁊ dicit. ēt fermentū frumenti addito sale ordeolis opitulatur. ℂ Et farina frumenti munda cocta cum vino idem facit. ℂ Confert etiā ordeolo iam maturato cartamus cum sale ⁊ aqua mixtus ⁊ superpositus. ⁊ Dia. dirit. qō cum aqua salsa misceatur.

ℂ Chirānus dicit. cōes formice decapitate ⁊ trite ac palpebris apposite ordeolum sanant: silr et cāpestres. ℂ Alchi. dirit. q qñ bibices triti superponunē oculo ⁊ fricantur vbi est ordeolū valet multū. ℂ Emplz Gui. de salice to. ℟. cere nouc. ʒ. 5. aloes. ʒ. ij. olei ro. qō sufficit ad incorporandū hoc emplin. ipsum resoluit ⁊ dimittit ⁊ curat ipsum cum facilitate.

Tractatus quintus de apostematibus auriū.

ℂ De apatibus calidis auriū. CA. I.

APostemata auriū q̄dā sunt calida ⁊ q̄dam frigida. Et primo de calidis erit sermo. ℂ Istox aūt apatum q̄dā fiunt in ꝓfundo: ⁊ q̄dā in superficie: ⁊ q̄dā in radice auris. ⁊ habent causas ⁊ signa vt alia apata. ⁊ vt ad alia apata vt dicit Gal. segtur febris: ⁊ alij dicunt vt Aui. dolores auriū fortes sunt periculosi: ad quos sepissime segtur febris ⁊ alienatio ⁊ syncopis ⁊ mors. ℂ Et magis piclitantur de dolore adolescentes q̄z antiq. Unde iuuenes in septē diebus pereunt in hoc casu: ⁊ vix suspirationez expectare possūt. Senes aūt vltra trāseunt ⁊ eox apata suspirant: ⁊ totum hoc ꝓuenit pp diuersitates sensibilitatis eox. ⁊ ꝫ vez est i apate existēte in radice auriū ⁊ in neruis eius.

Signa huius apatis sūt dolor fortis acut⁹ cū q̄dā punctura ⁊ grauedine: ⁊ q̄ febris iseq tur ipz a ꝑn⁹. ⁊ locus ⁊ ē calid⁹ ad tactū ⁊ rube⁹ vl citrin⁹.

In cura ista habes quatuor intētiones. ℣ima ē in vita. Scda est vñ mā antecedēte. Tertia est in coniuncta. Quarta ē in accidentibus q̄ aliquando puaricāt ordinem curationis.

ℂ ℣ima intētio ⁊ scda cōplenē nec plus nec minus sicut victum est in opralmia calida. ⁊ ideo illic vide.

ℂ Tertia intētio cōpleē cū medicinis domesticis frīdis i principio ipsius apatis. ℂ Ba. vo ꝓcipit vt ponaꝫ in pncipio eius oleum rosaceū bullitū in aceto vsqz ad consumptionem aceti. ℂ Haliabas cōcedit i ꝑn⁹. colluria alba cuz lacte dissoluta. ℂ Aui. ⁊ Haliabas laudauerunt sibi vice post vicem lac mulieris vsqz ad tertium diē. ℂ Dixit ēt. si granata dulcia decoquantur cum vino: deinde terantur ⁊ fiat er eis emplastrum auri confert apatibus ei⁹. ℂ Alij cū vino granatox dulciū ⁊ sanich apponūt ⁊ ꝓdesse dicūt ⁊ experti sunt: vt Guil. de va. ℂ Serapio dixit: auctoritate Galieni: ⁊ q̄ albumē ouī distillaē i aurē ifrigidat apata ⁊ sedat dolores eius. ℂ Isaac ⁊ Serapio dicūt q ꝫ si ex succo corticū cucurbite in aure calido distilletur mire dolorē placat ⁊ apari repugnat. ℂ Bar. dixit de albumine ouī ipsum conferre in omni apostemate aurium.

ℂ Cura augmēti. Aui. post principiū cōcedit mucillagines seminis lini fenugreci ⁊ aquam volubilis: de qua dicit q confert in hora.. ℂ Mesue dixit. distilletur in aurē mucillago seminis citoniorum aut fenugreci aut altee ⁊ seminis lini.

ℂ Cura status. in statu cōcedunt vaporationes mixturaz virtutū velut ē decoctio rosaz camomi. melliloti admini strata cū emboto ⁊ cū inunctiōe oleox declinātiū ad aliqualē caliditatē vt est oleū ro. si adhuc non esset caliditas ⁊ si est remissa caliditas cū oleo narduno docet apponere. ℂ Aui. dicit. qñ caliditas est remissa uibet distillare vice post vicē cū stillo cū cottone inuoluro adipē vulpis tepidam aut anatis ⁊ butirum seu medullam cruruum bouū vel vituli de qua dicit Mesue q est expertum.

ℂ Et si apa cōuertaē ad sanie istud a Mesue laudaē. ℟. farine fabaz farine ordei camomille mellilori violarum altee decoquanē cū oleo camomille ⁊ fiat emplz. ℂ Item ꝫ resoluit ⁊ maturat ꝑm ipsum. ℟. farine fabaz ⁊ fac em plastrum cum caulibus ⁊ oleo de lilio ⁊ suppone. ℂ Item diaglon mixtus cum oleo de alcāna: ⁊ si non inueniē cuz oleo de camo. vel de aneto fiat. ℂ Item Mesue auctoritate aboali. ℟. adipis galline butiri vaccini loti: cere citrine: adipis caprine mellis. olei ꝫ lilio isopi humide. añ. ptes equales: fiat cerotum ⁊ ponatur calidū in aurez ⁊ liniatur in circuitu ⁊ exptum est. maturat ⁊ sedat dolorem. Gui. de sal. dicit. ℟. maluauisci mundati cocti ⁊ optime incisi ⁊ pistati lib. j. farine fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ florz camomille. añ. ʒ. ij. butiri. ʒ. iij. vitelli ouox numero. v. ⁊ incorporenē optime ⁊ similis misceantur ⁊ sup locū ponatur calidum. hoc enim emplin maturat resoluit ⁊ dolorem remouet. ℂ Et nota q aliqua illox ꝓueniunt apate ipso existente extra aurem ⁊ aliqua ꝓueniunt ipso existente ad intra: ⁊ ideo considera bene.

ℂ Quarta intentio que est remouere dolorem sic complē tur. ℂ Et primo Gali. laudat trociscos de opio ⁊ de castoreo ⁊ vino cocto dissolutos cum eodem vino tepefacto ⁊ suauiter cū lana molli iponanē. ℂ Et dicit. ⁊ oleum rosaceum vel amigdalarum in quo vermes terrestres vel porciliones q reperiuntur sub lapidibus in cortice granati sint bulliti ⁊ ex eo tepido in aurez stillēe confert. ⁊ silr si totū pistetur ⁊ supponaē confert. ℂ Et oleum de semine cucurbite ⁊ oleum de nenufare ⁊ papauere intecta tepida valent. Ut dicit ēt Aui. ℂ Ad hūc dolorē laudat ēt Aui. oleū ro. ⁊ violaceū dicit esse magis sedatiuum q̄z ros. pp molliciem: q̄ est in ipso. ℂ Et ego dico q lac mulieris cū aqua solatri ēt remouet dolorem. ⁊ aqua solatri cuz oleo ro. ⁊ hoc si fuerit ex mala complexione calida. ℂ Et dicit Aui. lactuca asini est res q̄ multum ꝓfert doloribus auris. ℂ Et dicit ēt. cum est necessarium aliquid narcoticū magis incolume est sief memite. cum aliquantulo opij mixtum ⁊ lacte mulierum impositum. ℂ Et dixit etiā Auic. quando fortior est pulsus ⁊ dolor ⁊ timeē ex eis spasmus

non est ex eis exculatio a mellitinis ⁊ in hoc nō est aliqs sicut burirum vaccinum antiquum calefactum. ℭ Et dicit ēt. albumen ouj si imponatur solum albumen in aurē est proprietas mirabilis in tollendo dolorez auriū. ℭ Et dicit. vermes terrestres bullias i olꝺ ro. ⁊ distilla i aurē. ℭ Et dicit ēt coquātur limacie in oleo amigdalio. ℭ Oñ coquiē aranea alba grosse tele cū oleo ro. ⁊ distillatur in aurē sedat dolorē. ℭ Auenzoar dicit. oleum ve vitellis ouoz valet dolori ⁊ approperat critum saniei. ℭ Dia. dicit. succus paritarie. i. herbe venti cum oleo ro. iniectus dolorē remouet. Gal. hoc idem dicit. ℭ Et dicit etiam. iusquamus albus dolorem auriū mitigat. ℭ Serapio dicit. qñ fit sternutatoriū ex foliis bliris: q; ex succo eius ⁊ melle mundificat cerebrū ⁊ ꝓfert dolori aurium. ℭ Ego aūt consueui mundificare ipsum caput cum succo ciclaminis ⁊ aqua maiorane vel vite: ⁊ hoc multum vale.
ℭ Et dicit ēt. succus plantaginis distillatus in aurē confert dolori. ℭ Et dicit ēt. tela aranea alba ⁊ dura quādo coquiē in oleo ro. ⁊ distillatur in aurē sedat dolorem.
ℭ Et dicit ēt. q; opium misceatur cum oleo ro. ⁊ croco ⁊ mirra ⁊ distilletur in aurē ⁊ confert dolori eius Bar. dixit. q; ꝺ q; dicit. Serapio ymediate nō ꝺz fieri nisi apud vehementiā doloz. ſ. quando timetur de casu virtutis ⁊ i dolore calido habet locum. ℭ Et dicit ēt. succus iusquiami albi: q; seminis eius exiccatum valet dolori aurium.
ℭ Hesue dicit. ⁊ si aliter exculari non poterit cum modico cāfore aut opij apponatur. ℭ Apuleius dixit: q; succꝰ herbe iusquiami appositus cum oleo ro. mirifice dolorē tollit ⁊ vermes si habuerit necat. ℭ Et dixit. mandragora cū pollenta impositā auriculis dolorem sedat ⁊ loquiē de radice. ℭ Ihi. ⁊ Alchi. dicunt qñ coquitur aranea q̄ texit in parietibus cū oleo ro. dolorē sedat. ℭ Fidelis dixit. qñ scarabei q; delectantur in sterczibus bouum vel equoz terantur cum oleo ro. ⁊ calefiat in corticibus granatoꝝ si oleū in aurē imittatur ⁊ fer exterius emplastretur tollit dolorē. ℭ Guil. de sali. dicit. hoc valere. ℞. de oleo de camomilla opij corticis mandragore iusquami papaueris albi seminis aplj. añ. ℈. ij. terantur ola: ⁊ misceātur cum oleo isto dicto: q; de camo. ℭ Ego autē dico q; succus foliorꝝ salicis bullitus in oleo in cortice granatoꝝ ⁊ stillatus cōfert. ℭ Et valet etiam. succus solatri plantaginis endiuie: ⁊ similiter de alijs ꝑm necessitatem materie sic preparatis. ℭ Et similiter sternutatio facta cum succo eius valet emigrance ⁊ dolori eius q; auriū. ℭ Auicen. dixit. de fune pauperum q̄ est volubilis distillaē succus eius in aurē cum cotto ⁊ ꝓprie cum oleo ro. quando apostema est calidum ⁊ ꝓfert sode antique. ℭ Dicit etiā. Amigdale sunt bone dolori auris ⁊ ꝓprie oleum eiꝰ. Et idem dicit Dias. ℭ Et dicit ēt. Aui. cinamomū est ex suma coz q̄ sedant dolorem auriuz ⁊ ponitur in medicinis eius. ⁊ ꝑm veteres oleum de cinamomo immissum auri dolorem tollit. ℭ Dixit etiam. gallis vissoluatur i oleo de ben aut de cherua ⁊ distillatur in aurem doloroſaz. ℭ Et dixit ēt. q; oleum de ben cum pinguedine anatis cōfert. ℭ Dixit ēt. q; oleum anetinum ⁊ succus aneti ꝓfert dolori auris. ℭ Dixit iterum q; oleum de lilio ortulano ꝓfert. ℭ Oleum ēt. in quo sunt cocta folia cussus immissum auri dolorem de frigida causa tollit. ℭ Et dixit. oleum scorpionis ad dolorem auris valet. ℭ Et oleum decoctionis aranee⁊ porcilionis dolorem auris tollit. ℭ Dicit etiā. q; si vrina capre aut tauri dissoluatur cū mirra ⁊ hec subtiliter distilletur in aurem confert dolori eius. Sola etiam vrina capre distillata confert dolori auris. ℭ Et dixit ēt. si spolium serpentis coquatur in vino ⁊ ex eo tepido distilletur in aurem confert dolori eius. ℭ Et nota q; in dolore isto non conueniunt narcotica: q; nocerent ratiōe sue frigiditatis nisi timeatur de syncopi vel de morte. ℭ Appuleius dixit. ⁊ herbe nigre edere succus mundificatissimus cum vino stillatus medetur dolorem auriū. ℭ Constantinus dixit. succus foliorum persici vermes interfecit ⁊ dolorem tollit. ℭ Et dixit etiam. succus mente cū melle mirtus in auribus dolorem de flegmate ⁊ ventositate tollit. ℭ Dixit etiam. laudanum cum oleo ro. mirtū ⁊ auribus instillatum dolorem omnino tollit. ℭ Dixit etiam. adeps collecta ex pulmonibus leporum cum oleo irino dolorem tollit. ℭ Et dixit etiam. piscium pinguedo tollit dolorem auris ex frigore. ℭ Dixit etiam: fel vaccinum mirtum cum oleo ro. in aurem impositum dolorem sedat ex frigida cā. ℭ Et dicit etiam. vrina bubuli mirra cuz oleo ⁊ mirrha in aurem stillata sedat dolorem ex frida causa. ℭ Bar. dixit succus mente domestice dolorez tollit ⁊ potest misceri cum sapa. ℭ Et dixit ēt. quando radix pauce dani feruet i oleo rosaceo ⁊ illud distilletur in aurē sedat dolorem antiquum ipsius. ℭ Et dixit. q; oleuz de bacis lauri ⁊ de been imponatur. ℭ Ed dixit. adeps collecta ex pulmone vulpis tollit dolorem, ex quacunqz cā fuerit.
ℭ Et dixit. q; sepo salso vtendum est cū adest humiditas plurima. ℭ Et dixit ēt. q; si spoliū serpentis masculi bulliatur in vino ponnico dolorem tollit. ℭ Serapio dixit. quando succus mente miscetur cum melicrato cōfert dolori auriū. ℭ Dixit ēt. q; laudanū stillatuz cū vino quod dicit idromel aut cum oleo ro. valet. ℭ Dicit ēt. quando spuma nitri distillatur i aurem sedat dolorem eius ⁊ ventositates: que sunt in illa ⁊ sibillum: ⁊ confert humiditatibus currentibus in eam. ℭ Dia. dicit. succus foliorꝝ cucumeris agrestis dolorem tollit. ℭ Et dicit etiam. oleum bullitum in concauata radicis affodillorum ⁊ tepidum auri immissum in dolore auris remedium est singulare.
ℭ Et dicit oleum de bacis lauri dolorem auris tollit ⁊ confortat auditum ⁊ confert tinnitui. ℭ Dicit etiam si cum pinguedine anseris misceatur lana succida adusta ⁊ cum lixiuio imponatur dolorem aurium tollit. causatum a materia difficilis resolutiōis. ℭ Itē dicit. adeps collecta ex pulmone vulpis ⁊ soluta ⁊ immissa in aurem dolorem ipsius mirifice tollit. ℭ Adeps galline sola vel cum cepe mirra ⁊ auribus emplastrata dolorem ex frigida causa tollit. ℭ Rasis dicit. q; oleum anetinum ⁊ succus aneti confert dolori auris facto ex mā melancolica.
ℭ Dixit ēt. q; adeps vulpis est iuuatiua i doloꝛe. Item q; si sit salsa est magis iuuatiua. ℭ Hali. dicit. oleum de radicibus rafani domestici prodest dolori aurium q̄ sita frigore ⁊ ventositate. ℭ Dicit ēt. quod sola vrina bubulina i aurem ipsita dolorem tollit. Serapio ꝓb dicit. oleum in quo bullierit testiculi vulpis immissum dolorem aurium mirifice tollit. ℭ Dicit ēt. taurinum fel auribus ipsitum dolorem tollit. ℭ Item dicit. apri fel in cortice mali granati tepefactum ⁊ stillatum auribus prodesse ꝺicimꝰ dolorem ipsaz ⁊ pruriginem tollit. ℭ Gal. dicit. auctoritate Apollinis. Igitur libri apollinis scripserunt viscera terre decocta i oleo aurium mitigare dolorem. Quidam autem iubent misceri cum adipe anseris: viscera autē terre ꝑm Galienū sunt lumbrici terrestres. ℭ Guil. de va. dicit. dolorem aurium tollit succus affodillorum addito sibi thure mirra vino ⁊ melle quando instillatur auribꝰ. Et ista valent qñ dolor est ab acuta materia in substantia cartilaginis ⁊ in tuba nerui expansa ⁊ maxime in principio defluxus ciuꝰ: ⁊ nota ista q̄ dicta sunt remouent dolorem pp malam cōplexionem calidam in loco existentem. Et aliqua propter ventositatem.
ℭ De auris apostemate frigido. CA. II.

Accidit cuiuz apa frigidū in aure cuius signa manifesta sunt in signis positis i capitulo immediato: quia illa signa opposita sunt istis ⁊ decoctores de illo apostemate mentionē nō faciūt determinate: sed determinate de eo loquar.

In cura ista habes ītētiones quatuor. ℙria est i vita. Scꝺa i mā antecedēte. Tertia ē i coniuncta. Quarta est in est in remotione accidentium. ℭ ℙria itēꝺo cōplet p hāc mōꝺ respiciat se a rebꝰ humi

dis sicut sunt brodia rape lactuce spinachia sicle. Respiciat se a piscibus ⁊ ab auibus in aquis viuentibus ⁊ a vino vuro se respiciat. ⁊ sic de alijs. vtatur ergo carnibus pullis edinis castratinis ⁊ vitulinis. ⁊ si fuerit sine febre condiantur fercula sua cum speciebus.

¶ Secunda intentio completur per hunc modum: vtatur pillulis cochijs vel de hiera vel de alio soluriuo vt tibi videtur. Sirupus sit de sticados cuz aqua maiorane vel cū decoctione capitali.

¶ Tertia intentio completur cuz localibus. ¶ In primo ergo valet granatum dulce in vino coctum. demum totū simul teratur ⁊ super locum fiat emplastrum. ¶ Dias. dixit. ex solatro ⁊ pane fiat emplastrum ⁊ ponatur super locum. ¶ Serapio dixit. succus origani recentis cum lacte mirtus sedat dolorem: ⁊ valet in principio. ¶ Unum tamen canonem pone generalem ad capitulum precedens. ⁊ ad hoc qui est de mente Auic. ⁊ est q̄ ista que apponuntur in aure non sint nimis calida neq; nimis frigida ne instrumentum auditus: quod est instrumentuz scientie destruatur. nam per ipsum doctrina maxime acquiritur.

¶ In augmento oleum de spica valet si in aurem projicitur. Item oleum de absinthio valet si in aurē ponatur. ⁊ si militer aliqua que dicta sunt cum aliquali stipticitate valent. ⁊ aliqua que dicta sunt valere in principio. in augmē to etiam valent. ⁊ videas illas receptas per te postq̄z veri ficationem earum habes. ¶ In statu valet oleuz amigdalarum amararum. ⁊ valent alia olea calida ⁊ sicca: sed nō excessiue calida. ⁊ Melsue dixit distillet adeps gallinc aut anseris aut anatis: aut medulla cruris vituli. ⁊ hoc expertum est. ⁊ fui expertus sepe. ¶ Auic. dixit succus vue dragontee domestice confert dolori aurium. ⁊ quādo succus eius miscetur cum oleo ⁊ distillatur in aurez confert. ⁊ loquitur de succo fructus qui ē super eius extremitate. ⁊ dixit etiam quando olibanum distillatur cum vino valet. ⁊ dixit etiam. galbanū cum oleo de lilio dissolutū ⁊ immissum sedat dolorem frigidum ⁊ sine impedimēto resoluit. Succus prassij immissus valet ⁊ mundificat aures ⁊ aperit meatus auditus. ¶ Serapio dixit: succus prassij administratur quando sunt necessarie medicine que mundificent instrumenta auditus ⁊ partes que veniunt cum nerujs a duobus panniculis cerebri ad perficiendum auditū. Dixit Dias. solū dictū succū pmisceri cū oleo ro. Bar. dixit dictū succū posse pmisceri cum oleo de sambuco vel cū oleo irino: vel cuz oleo ro. vel cū oleo amigdalax amararū. ¶ Serapio dixit: succus canapis valet in hoc ⁊ oleū ei⁹ ⁊ succ⁹ seminis ei⁹ valz scōz Auic. ¶ Bar. dixit q̄ oleum decoctionis dragontee in cepe concauo iniectum dolorem de causa frigida tollit. ¶ Si accidat modo q̄ istud apostema sit ad extra aurez: quia in radice eius videas an sit flegmaticum an non facta purgatione semper tunc apponas maturatiua: ⁊ maturantium in materia flegmatica est hoc. R. allea cocta sub prunis. cepa cocta mundata aā. lib. ʒ. vitellos ouorum numero quinq; assungie pozeine. ℥. iiij. maluauisci. ℥. j. ⁊ misceantur omnia ⁊ ponantur super locum. ⁊ totum h̄ intelligitur si tendit in viā exiture. ⁊ alia maturatiua dicta in cap. proprio conueniunt. Si aūt tenderet in viam resolutionis tunc fac eodē modo sicut dictum est in primo lib. iu cap. de bubone. ⁊ non sis ausus apponere repercussiua propter affinitatem quaz habet cum ipso cerebro. Si autem materia sit calida p omnia facias vt dictum est in cap. de bubone ⁊ nō erit tibi error. ⁊ gratia brcuitatis omitto recapitulationem: facta maturatione aperiatur. ⁊ secundo restrigatur flurus. sanguinis cum albumie ouī. ⁊ tertio digeranē labia. quarto mundificeē. quto incarnetur. vltimo sigilletur.

¶ Quarta intentio ꝓpleē p hāc mōm. q̄ aliquoties causatur dolor q̄ puaricat i h̄ dixit q̄ succus sicle distillaē i aurem tepidus valz dolori frigido. ¶ Et dixit ēt q̄ absinthium cū rob vini coctū valz dolori auriū positū. ¶ Dixit ēt oleū bullitū i ꝓcauata radice aphodillox ⁊ tepidū donec oleū minuaē dolorē auris mirifice tollit: qō satis exptuz est: ⁊ ego silr sum exptus. ¶ Dixit ēt q̄ cimex ꝓmunis ligatus i pecia calidus applicat⁹ auriū dolorē tollit. ¶ Dico ego q̄ si radix cuiuscūq; lapacij vel semē ei⁹ cū oleo ro. i vase duplici bulliat: addito modico vini ⁊ distillet i aurē aut fiat suffumigiū dolorē auris frigidum tollit. ¶ Nota tū q̄ aliqua ullox que mitigāt dolorē valēt i augmēto: alia q̄ i statu. Et iō vide q̄n est necesse applicare applices: ⁊ capitula ista alternatim videanē. q̄ sepe vnū aliud iuuat.

¶ Si aūt mā sit ventosa: regre: ga multa dicta i hoc capitulo ⁊ alio valēt. ⁊ iō plege ⁊ iuenies. ¶ Unguētū necessue ad hoc. Recipe ellebori albi castorei costi. ana. ʒ. i. rute nitri pipis nigri ⁊ lōgi aā. ʒ. i. partes duas. cuforbij. ʒ. i. tertiaz. deinde accipe succi radicis q̄ comedit que sūt radices fortes. succi porri oli nardini olei camomellini olei amigdalini. olei anetini aā. ʒ. i. coquāt ad succox ꝓsumptionem ⁊ vtere. ¶ Et affromitum quod nitrum vocaē removet dolorem istum ex materia ventosa. ¶ Et aperit etiam vtroq; ellebozus ⁊ vtraq; aristologia ruta centaurea radix cucumeris siluestris bzionie iari ⁊ costus cinamomū cubebe. oia mouēt vētositatē. ¶ Et quo ꝓ q̄ apata que fiunt post aurē curantur sicut bubo. ꝗre ille vide.

¶ De apostemate duro auris. CA. lij.

POst aurē aliquando accidunt apostemata dura que idigēt cura ⁊ remotione. ¶ In cura ista habes duas intentiones ꝓpria ē i vita ⁊ purgatione. Secunda in resolutione coruz ⁊ remotione.

¶ Dicta eius sit talis: respiciat se conclusiue a rebus frigidis ⁊ siccis: ⁊ frigidis ⁊ humidis. eo q̄ non fiunt ista apata nisi a materia melancolica vel flegmatica grossa. signa eius sunt nota: qa ex visu ⁊ tactu cognoscitur. purgentur isti cum turbit preparato vel cum ꝓfectione hamech: vel cum iera ruffini: vt tibi videtur.

¶ Secunda intentio completur cum resolutiuis. Ideo. dicerunt aliqui antiqui q̄ apostemata frigida que fiunt post aurem resoluit succus cortcis arboris mali cum nitro ⁊ butiro tritus ⁊ suppositus. ¶ Semen lini lenit apostemata: que sunt post aures cum aqua cinerus. ¶ Dali. dixit q̄ ficus ficce cocte cum ruta delent tumores sub auribus. ¶ Et dixit etiam. quando semen dauci miscetur cum rasina ⁊ cera maturat apostemata dura ⁊ apostemata aurium ⁊ sub radice earum cristentium. ¶ Et dixit etiam. tuderi remollit apostemata dura grossa que fiunt in radice aurium ⁊ duricicm mammillarum: ⁊ testiculorum.

¶ Resoluunt etiam apostemata dura post aures que fiunt propter casum vel percussionem limanie quando cuz cortice suo terunē ⁊ superponunē. ¶ Serapio dixit: quādo fit emplin cū ficubus siccis tritis coctis ⁊ uecos ⁊ nitro. maturat apostemata que fiunt in radice auris. ¶ Et dixit ēt. farina fabax mixta cū farina fenugreci. ⁊ melle resolut clauos ⁊ apata que fiunt i radice auris. ¶ Isaac dixit. ⁊ serapio. farina ciceruū albox proprietatem habet ad apostemata post aurem ⁊ ipsa resoluit. ¶ Dioscorides dixit orobus apostemata dura ⁊ testiculos induratos resolut. ¶ Bartholomeus ponit emplastrum ad hoc. Recipe yreos nitri calcis. aqua. partem vnam. medulle ficuuz decoctarum in aqua duplum omnium. permisceantur diligenter cū pinguedine porci. ¶ Ad idem. Recipe radicē iris siluestris: ⁊ proprie supiorem ⁊ illam cuz farina lolij ⁊ hidromelle malarato fiat emplastrum: ⁊ pone super locuz. dixit q̄ farina cicerum cū melle resolut apata dura post aurem. ¶ Ego dico q̄ limacie bene trite cum aloe ⁊ mirrha ⁊ olibano sint bene mixte donec veniant ad emplastz vt mel valet optime. ¶ Si sunt glandule mixte cū sanguine tunc ad eritura venient. ponantur ergo maturatiua ⁊ aperiaē vt bene mundificetur. ne chistis remancat modo scito in capitulo proprio primi libri.

Tractatus sextus de apostematibus nasi.

¶ Os apate calido ⁊ frido ei⁹. Gal.

Via antiq de apostematibus nasi pauca dixerūt pauca etiam de eis loquar. ¶ Signa apostematis calidi sunt nota ex dictis Auic. in ca. de optalmia. & ideo non recapitulo.

In cura ista habes tres intētiones. ¶Prīa ē i vita. Scōa ē i materia antecedente. Tertia est in coniuncta.

¶ Prima intentio completur nec plus nec minus sicut dictum est in apostemate calido aurium.

¶ Scōa intētio cōplē p hūc mōz. In prī. apponaē medicina repcussiua: vt dicit Mesue. sicut oleū ro. oleū ō mirto cū aq ro. ¶ Aliud ad idē. ℞. succi solatri succi granatorū acctosoz aque ro. aā. partes eālēs: olei ros. partes. ij. & ꝙqualeñ cū modico cāphore: & iungaē. ¶ Ad idē. ℞. mucillaginis psilij aut citonoz aut albumē ou. & conquassa cū olō ros. aut cū oleo viol. & infrigida ea & vtere. bonū ē & expertū. ¶ In augmēto valet hoc ō mēte hamech. ℞. farine ordei ros. aā. ʒ. 5. camphore. ℈. i. & ꝙfice cuz succo granatoz accetosoz cū aq ro. & inūge intus & ad extra. & p batū ē. & si vis alias receptas: recurras ad capitulum de apatib⁹ auriū calidis q̄ in hoc cāu valēt. Alternatiz ergo legaē ista duo capitula. ¶ In statu. Dixit ysaac in declinatione valet aloes cū aq lotus. ¶ Et dixit ēt. succus prasij naribus instillatus sanat pustulas eaz. ¶ Dixit ēt: litargiriū cū olō ro. mirtū pustulas nariū extirpat. ¶ Serapio dixit lignū granati ꝙfert ad bothor nasi. ¶ Concludendo ergo ego dico q̄ quecūq; ꝙcutiūt i bothor auriuz puto ēt hic cōuenire. ārē mō vide si iste pustule vel apata ad sanie deuenirēt tunc valz ista. ¶ Dixit Mesue: dissoluaē diaglō illo & apponaē: digerit ăt. & ego intelligo hic de diaglonc sine gūmis. ¶ Mucillagines ēt dissolute in olō maturāt, mucillago radicis lilij cocta & trita cum pinguedie porci & oleo ō amigdalis ꝙferī hac hora. ¶ Et si ō apatib⁹ frigidis velis videē recurre ad capitulū ō apostemate frigido auris: & apata nasi frigida ita cures.

¶ De polipo non vlcerato. CA. II.

Polipus ē superfluitas carnis q̄ apparet in interiori parte nasi. & ē passio satis nota. & ista passio solo visu cognoscitur. ¶ Et causa huius ē humor grossus viscosus q̄ descēdit a capite ad nares. ārē sanguis illic i humorē illū ꝙuertiē. ¶ Et ō illo apate sūt due spēs. vna ē in q̄ magnificaē nasus & fit fusci coloris & pauci sensus & multū durus: & caro nō descēdit inferius: & tūc nō nāgas ipm aliquo mō. q̄n spēs ē caneri. ¶ Alia spēs est in qua nasus ē bñ tractabilis & mollis & nō fusci coloris tunc tute operationem tuam fac.

In cura ista habes tres intētiōes. ¶Prima ē i vita. Secūda ē materiā añcedēte purgaē Tertia est coniunctam remouere.

¶ Dieta sit talis. respiciat se a generantibus sanguinē flegmaticū vel melancolicum.

¶ Secūda intētio cōpleē hoc mō: purgatio fiat i tali cuz cōfectione hamech vel pillulis ō lapide lasuli: vel cū hiera ruffini & sic de alijs: vt videtur necessitas.

¶ Tertia ītētio ꝙpleē ō mō: facta purgatiōe: os vt inungas locū oi die cū oleo calido bis vsq; ad tres vices. ō facto conare ipm extrahere cum tenaculis vel cum vncinis & liga ipz & incide ipm. primo tñ ampliato nare cū spōgia vel Aristo. & si aliqd remāserit pp ipossibilitatem incidendi tunc rade ipsum cū instrumēto subtili: donec bñ mūdi ficeē: ō completo cauterisa locū cū igne vel cū alio medō camine acuto. deinde appōe butiz vt escara cadat: deide mūdifices: & incarna & ꝙsolida: vt tibi videē. ¶ Guil. de saliceto dixit: vitriolum de quo fit attramētū carnē malā removet. ¶ Si tñ placeret tibi removere ipm cum medicinis doctores & magistri multa ponunt.

¶ Serapio dixit. succ⁹ dragōtee imissus i narib⁹ marime ꝙfert obstrictiōi facte a polipo. & dixit: semen ē fortior folijs & radices. & iō subdit: curat cācros & apata q̄ fiunt in naribus: que noiaē multoz pedū. & ē polipus. ārē q̄n lana misceē in succo seminis vel i aq eius & i naso imponiē curat cācrum & alia vlcera mala. & iste ē modus mee operationis. & Gali. dixit de dragōtea q̄ cācros & polipos credie ertenuare. & Guil. dixit q̄ pulvis eius ipositus super locum curat & fuit exprtum. & ego ēt dico q̄ oleum in quo bulita est radix dragontee immissum naribus ante vlcerationē cōfert & extenuat: vt voluit Gali. & si loc⁹ sit vlceratus cū melle apponaē. ¶ Cōfert ēt polipo succus edere nigre impositus & vlceribus putridis narium. ¶ Dixit ēt Serapio quando cum assa aligd misceē calcanti & ziniar & ponie in naso: & fit ō plurimus diebus curat carnē eminentem in eo: & ē polipus. ¶ Isaac dixit. succ⁹ pomi granati acidi & pistati cum sua caliditate bullitus cum melle vsq; ad spissitudinem vnguēti i naribus carnem superfluaz comedit. ¶ Dia. & Auice. dicunt nuc cipressi fortiter trita cum ficubus & cum lixiuio naribus immittatur sanat carnē supadditā in naribus: q̄ est polipus. ¶ Ihiranus dixit. ℞. folioz vitis albe. ʒ. iij. manic: id est thuris calcanti olibāi calcidos: & ē species vitrioli aristologie: ana drag mas tres. tere totum donec fiat succus & vtere diuina virtute sanat: & mirabile est.

Tractatus vij. de apostematibus labiorum.

¶ De apatib⁹ labioz. CA. I.

Pustule & apata q̄q; fiunt i labijs: sicut i alijs locis. & signa coruz patēt ex dictis in capitulis precedentibus.

In cura ista habes duas intētiōes. ¶Prīa ē i euacuatione cause antecedētis. Scōa consistit in euacuatiōe cause ꝙuēte. ¶ Prima intentio completur secundū necessitatem loci q: materia frigida vel calida euacuatur modis dictis i alijs cap. secundū necessitatem.

¶ Secūda intētio cōpleē p hūc modū. In prīs. apponantur repcussiua. sicut oleū rosaceum mirtinū. succus arnoglosse: & sic de alijs ꝼm necessitatez. & ex istis ēt facias vnguentū vt tibi libet. & ō in apate calido. ¶ Isaac dixit: in statu ō valet. ʃ. aloes lotus cū aq. ¶ Et dixit iterū. q̄ in pustulis siccis cera mixta cum oleo rosaceo vel violaceo valet. & credo q̄ valet ō remediū in prīs. vel i augmento. ¶ Sandali cum rosa & gummi. & cerusa tēpata. oiacum aq rosa. & applicata valēt. & credo potius in augmēto q̄z in statu licet i statu & declinatione. posset dici valere. & dicerem: q̄ valerēt in augmēto eo q̄ repcussiua pmiscent cū resolutiuis repcussiuis vincentibus. & ō quent in augmento. Si diceres. qō ista valerēt i statu & declinatione. ego tunc dicerē q̄ repcussiua illa vt oleū rosaceū non ponaē vt repcutiant: sed vt confortent locum: ad quē multe materie semper fluunt rōne palati. quare nē. ¶ Alchi. dixit. cicer ꝙfert ad apostemata q̄ sunt in ore labijs & auribus q̄ sunt dura. & q̄ fit emplastrum cum melle de sup. ¶ Cōstātinus dixit: litargiriū cū oleo rosaceo mirtuz pustulas nariū & labioz extirpat. ¶ Isaac ponit ō vnguētū. ℞. cerusē. ʒ. r. cere. ʒ. iij. litargirij cachimie argēti. masticis aā. ℈. ij. ʒ. olei rosacei quantum sufficit & fiat vnguentum. ¶ Unguentū Bartholomei. ℞. ciperi aluminis galle mirrhe arsenici plumbi usti omnium. ana. & cum oleo rosac. fiat vnguentum. & applicetur loco.

¶ De nodis. CA. II.

Aliquādo accidit nodus in labijs: ārē nō pcedas nisi cuz ferro. ¶ In cura ista habes duas ītētiones. ¶Prima est purgatio vniuersalis. Secunda est extractio materie de loco.

¶ Prima intentio completur cum turbit preparato. vel cum confectione hamech vt tibi videtur necessitas.

¶ Scōa ītentio ꝙpletur p hūc modū. accipiaē nod⁹ totaliter: iter duos digitos man⁹ sinistre. & cōprimaē a dextra si vis extrahere ipm. & scide pelle cū rasorio & cū apparet

Recipe cū vncino vel alio mō. ꝛ eradica ipsum. deinde iple locū cū alumine zuccarlo ꝛ albumie oui. ꝛ si fuerit necesse scindere. qz remouere aliqd de pelle vel sucre fac vt dictum est alibi in proprio capitulo. ℂ Et si aliqd remanserit de chisti tūc mūdifica locū cum vinguēto egiptiaco vel viridi vt chistis tollat aut alio mō remouear: vt dictuz est etiā capitulo proprio. ꝛ illic recurre pro illo.

Tractatus octauus de apostematibus gingiuarum.

ℂ De apostematibus calis ꝛ frig. cap. CA. I.

QVia de apatib⁹ gingiuaꝝ pauci antiq lo curi sunt ꝛ et pauca appropriata re pūnē paruz de his loquar. ℂ Et ista apata qñqz fiunt a materia descendente a capite ꝛ qñqz et pp cōmunitatez stomaci. ꝛ qñqz pp aliam egritudinē. ꝛ ista apata quandoqz cito curantur. ꝛ aliquando tarde. ꝛ hoc ē notum.

Signa autē hoꝝ apatum nota sūt ex signis dictis in alijs capitulis. quare illic vide.

In cura ista habes duas itentiōes. Pria ē i vita ꝛ in mā antecedēte. Scda ē in ꝓiuncta. ℂ Prima itentio completur sic. Dicta sit ꝛ purgatio secūdum necessitatem materie ꝛ morbi. Aliud in hoc non loquor: quia clarum est.

ℂ Secūda itentio ꝓplēt sic. aliq dicūt antiq qd ꝓfert apatibus calidis cū incipiūt colluio facta cū oleo nouo de oliuis ꝛ maxime facto ex oliuis silucitribus. sit āt tepiduz in collutione. ℂ Auic. dixit. fiat colluio cum aqua rosacea. vel cuz lacte acetoso. vel cū aqua mirti. ꝛ decoctio balaustiaꝝ ꝛ aq armagiose. ꝛ infusio glādiū. ꝛ succus portulace. valet etiā hoc ad apata frigida qñ in hoc sunt bullite blacte bizantie. sed tunc oleum illud calidum appropriatē. ℂ Et ego dico qd folia rubi masticata ꝓferunt. ꝛ specialiter in calido in augmento. ℂ Dixit Auic. fiat colluio cuz oleo arboris masticis ꝛ oleo murtino. ꝛ in vnoquoqz ponat mastix: aut oleuz in quo bullierit mastix ꝛ rose aut oleum rosaceum in quo bullita sit spica ꝛ mastix in statu. ℂ Dixit Auic. valet circer. ꝛ specialiter in apatibus gigiue calidis duris ꝛ succ⁹ yreos ꝛ succus foliorum olive ꝛ fer vini ꝛ succus rute. ℂ Dixit Auic. ēt. Multi curant gingiuas siue tumores earum cum butiro. ꝛ nos approximamus cū ꝓprie in gingiuis ifantū. ꝛ linimus eas cū eo qñ volumus qd dentes eoꝝ nascanē cito ꝛ sine dolore. ꝛ confert. alijs apatibus oris in declinatione valēt. ℂ Ihuan⁹ dixit: qd teste murtū marinoꝝ combuste solute cum melle tumores gingiuaꝝ ꝛ nascentias curāt. ℂ Serapio dixit: multū curat gingiuas siue tumores alumē iamentū ꝛ apatibus vule multū valet. ℂ Auic. dixit. colcotar multū cōfert apatib⁹ gingiuaꝝ. ꝛ ꝓstringit eas. ℂ Et valēt ēt hic illa q̄ dicent inferius i cap. de dolore ꝛ de apatibus oris. Quare ergo ista capitula alternatim videanē qñ ē necesse. ℂ Et b qd dicit Auic. de zinziar vez ys: si apa sit calidū ꝛ valde ꝓfundum. ℂ Si aūt apa nō sanet illo mō indiget cauterio. ꝛ melius ē vt sumat oleū feruēs cū lana involuta i extremitate tēte. ꝛ totiēs fiat dōec dūescat gigiua. verba sunt Auic. ℂ Si āt apa fit ex humiditate superflua facta purgatiōe oz vt dicit Auic. vt in pricipio colluat os cū oleis calidis ꝛ cū melle ꝛ oleo ꝛ rob. deide administrentur resolutiua fortia dicta multotiens. ꝛ patet.

ℂ De dolore gingiuarum. CA. II.

ALiqñ accidit dolor i gigiuis ꝛ ñ mirz. qz aliqñ ad locū istū fluūt mālā. s. a capite. ꝛ aliqñ a stō ꝓ viaz cuaporatiōis. ꝛ aliqñ vapores corrupti trāsmittūt ꝛ fūt apata mala: q̄ apata mala illic exītia aliqñ sī⁹ vix cīl curatōis. q̄re ꝛ illic dolō aliqñ accidit. ℂ Et Scrap. p⁹. dixit tribul⁹ cū melle mesticat⁹ dolorē tollit suplinitus. ℂ Lōstāt. dixit dolorē tollit suc. ro. cū vio vel aceto si ides os lauet vel gargarizet. ℂ Alch. dixit alumē scissuz. i. tactū dolori vule ꝛ gigiue ꝛ auri ꝛ pruritui. testicu-

lox. ℂ Auic. dixit cornu cerui vel capre adustū donec albe scat abstergit dētes fortiter ꝛ stringit gingiuaz ꝛ sedat dolorem gingiue inflate. ℂ Et dixit. succus fructus ꝛ foliorum rubi sanat dolorem gingiue: ꝛ alibi dixit. ꝛ oleum q dem arboris masticis debet virtutem vehementem in sedādo dolorem gingiue ꝛ ꝓprie recēs ꝛ subdit. ꝛ proprū eius iuamentū est in dispositione dolorum.

Tractatus nonus de apostematibus lingue.

ℂ De apate calido ꝛ frigido. C. I.

QVādoqz accidūt apata lingue calida: ꝛ aliqñ mollia flegmatica: ꝛ aliquando dura. Signa omnium horum in cura apostematibus calidi sunt nota.

In cura apatis calidi habes tres intentiones. Prima est in vita. Secūda i euacuatione cause antecedentis. Tertia est in euacuatione cause cōiuncte.

ℂ Prima intētio ꝓplēt p hūc modū. Respiciat se a rebus calidis ꝛ a vino magno ꝛ spēbus ꝛ carnib⁹ nō alteratis: vtāt lactuca farre milio: panico ꝛ sic de alijs.

ℂ Secūda itentio fit p hunc modum. fiat flobromia in principio de cephalica. deide in augmento: si fuerit expedīs fac de lingua. deinde fiat purgatio si fuerit expedīs fac de lingua. deide fiat purgatio si fuerit opus cum electuario succi ro. vel aliter vt videbitur tibi.

ℂ Tertia itentio complēt sic i pricipio vt dicit Auic. ꝛ specialiter i calido. qp si ex aqua solatri fiat gargarisma confert apostematibus lingue. ℂ Et dixit. qp si teneat sub lingua sua succum endiuie' ꝛ lactuce proprie ꝛ succum solatri proprie ꝛ lac acetosum ꝛ aquam ro. ꝛ aquam in qua ō coctē sunt. rose ꝛ succum virge pastoris ꝓfert. ℂ Et Gal. in octauo terapentice cōsuluit gargarizare succum endiuie: ꝛ cum ipso solo curauit vnum: vt ipse dicit. ℂ Mesue dicit aqua ro. ꝛ aqua plantaginis gargarizate in pri⁹. cuz accto valent. ꝛ succus coriandri cum accto valet i principio: ꝛ sumach: lētes cum modico camphore ꝛ aceto cum decoctione rosa. valet. ℂ In augmēto Serapio dixit epatica cum melle valet ꝛ phibet flurū humorū ad ipsum ꝛ valet in apostemate calido. ꝛ ego dico: qp epatica gargarizata cū aqua ro. valet in pricipio. ℂ Mula. i. impetigo q̄ nascit sup lapides gargarizata valet ꝛ mitigat inflationē lingue. ℂ Mesue dixit. diamoron cum accto decoctiōis foliorum oliuarum aut alchāne valet ꝛ rob mirti est impressio bona ꝛ proprie cuz sirupo rosaceo puro. ℂ In statu procedas cum secaniabin ꝛ melle ro. ꝛ aliquantulo sinapis: vt dixit mesue. ℂ Serapio dixit. quādo sinapis teritur ꝛ miscetur cum aqua ꝛ temperatur cum hidromelle ꝛ fit de gargarisma: confert apostematibus lingue ꝛ radi cum eius. ℂ Fidelis dixit: si lingua vel gula inflctur ꝛ supra ducatur saphirus: ꝛ in fine procedatur cū decoctione ficuuz ꝛ sale armoniaco aut baurach. ℂ Et dixit mesue: Si autem ad maturationem deueniat fiat gargarisma vt dicit Auic. cum eo qd est sicut decoctio limi: ꝛ sicut est decoctio ficuum ꝛ fenugreci: ꝛ decoctio passularum ꝛ fenugreci. ꝛ subdit qp si aperiatur administrentur stiptica i ore sicut decoctio sumach mirti ꝛ lentium ꝛ foliorum olive ꝛ vinum ponticum.

Si aūt apostema huiꝰ loci sit frigidū: qd vt i pluribꝰ sic ē. ꝛ causa patet manifeste: purgēt cū pilulis de vera vel cochijs. ℂ In pri⁹ dico qp valz decoctio spice vel decoctio masticis ꝛ absinthij ꝛ croci cum accto vel aqua rosacea in augmento. ego vero dico: qp decoctō istarum rerum facta cū vino valet. ℂ In statu dixit Auicenna: qp valet radix fenugreci combusta. ꝛ annectat ei. ℂ Et Rasis consuluit vt lauetur os cum accto decoctionis zinziberis ꝛ piperis vt materia resoluatur. ꝛ desiccare caput cū desiccātibus reuma esset bonum. ℂ Et ꝓsidera mō ex te alia que cōueniunt istis temporibus.

ℂ De apostemate duro lingue. CA. II.

Si apostema huius loci fuerit vux qđ sepe ptin git. tūc oportebit vt subtilicē regimē ꝛ cib⁹ fiat bonus. ꝛ subdit Auicē. ꝛ fiat euacuatio: vel euacuetur humor cum hieris magnis p dictis: ꝛ administrētur gargarismata subtiliatiua. ꝛ teneaē i ore infusio fenugreci: ꝛ decoctio eius cū ficubus: ꝛ granoꝝ lauri cū passulis mūdatis. ꝛ teneaē in ore lac mulie bre ꝛ asininum ꝛ caprinū: ꝛ etiā decoctio dactilorum ꝛ ficuum cū vino dulci ꝛ vino de vuis.

¶ De dolore lingue. CA. III.

Nunc de dolore ligue dicamus putātes qꝫ ista q̄ valēt i dolore gingiuaꝝ ꝛ oris ꝛ vuule ƀ valēt. qꝫ pauca dicem⁹. ¶ Et primo dolorē ligue tollit decoctio pētafilō. qꝫ radicis eius qñ fit cum ea collutio. ¶ Et Mesue dixit auctoritate Aui. ℞. sumach folioꝝ mirti: folioꝝ ros. aā. aur. i. bulliant in aqua vsqꝫ ad ꝙsumptionē medietatis. ꝛ er ƀ fiat gargarisma tribus vicib⁹ in die. ¶ Deide ƀ facto vtaē hoc. ℞. spodij: gallarū rosarū. ana. teraē ꝛ vtere. ƀ nāqꝫ valet dolori oris ꝛ radicis lingue ꝛ tumori fauciū ꝛ gingiuaꝝ. ¶ Ad idē. ℞. amili alumnis ia meni seminis ros. croci: murrhe. ana. teraē er ƀ pulucre paꝝ misceatur cū aqua ꝛ melle: ꝛ fiat gargarisma. ꝛ illud teneatur in ore vna hora.

¶ De aāpate duro sub ligua cui⁹ nomē ē ranula. C.IIII.

Ranula est apostema qđ oritur sub li gua ꝛ est simile glandule .dure: cuius color ē similis colori compositi ex colore superficiei ligue ꝛ venaꝝ q̄ sunt in ea. ꝛ dicunt aliq. Qđ qñ lingua eleuatur. appa ret alia lingua. ꝛ pp dolorē caulatū in tali loco accidit fe bris ꝛ inflatio. ꝛ sequitur aliquando mors. ꝛ aāpa est simi le rane. vt attestaē Auic. ꝛ idco ranula vocaē: cuius qdez cause sunt humiditates fluentes ad locum illum.

In cura ergo ista tu habes tres intēciones. ℣ꝛia intentio est in purgatiōe ꝛ vita. Scēa est in medicinis localib⁹ aptis illā materiā consumere. Tertia intentio est in operatione manuali.

¶ ℣ꝛia ergo itēio ꝙpleē ƀ mō. ℣ꝛio fiat purgatio mō dicto i aliis capi. cū pillulis cochijs: vel ƀ hiera: ꝛ fiat flo botomia si ē op⁹. Dicta ergo sit ficta ꝙclusiue: ne ille ma terie multiplicentur ꝛ curāt ad ipsum locum. ꝛ in omnib⁹ alijs honeste se habeat. ꝛ hoc considera.

¶ Scēa intentio ꝙpleē ƀ mō. i pricipio ranule valz: ꝛ ē vti le si cuz sale armoniaco ꝛ gall' fricēē: vt dixit Gui. de va.

¶ Sanat ēt ranulā attramētū vstū: si mixtū fuerit cū ber modactilo. ꝛ applicēē. qđ exptū est. ¶ Et Aui. dixit. Expi anē inde ipse medicine corrosiua incisiue resolutiue i qb⁹ est superflua exiccatio: sicut sal armoniacū ꝛ accētū. ꝛ sal ꝛ fri catio de flore eris ꝛ dragāto: ꝛ sic de similibus. ¶ Et idē dixit: qꝫ si sumanē origanū ꝛ cortices granatoꝝ ꝛ sal: ꝛ fri ecē cū eis lingua ifantis patiēcis ipsā ranulā sanaē. ¶ Et idē dixit: qꝫ ex eis q̄ expta sunt in ea sunt dragagātū adu stū: ꝛ hermodactili cōmixta cū albumine ouī ꝛ posita sub ligua. ¶ Et medicie ēt q̄ dicēē i alcola valēt q̄ fortes sūt.

¶ Tertia intētio sic ꝙpleē: si p hunc mōz victū curari nō poterit non erit excusatio ab operatiōe manuali. ¶ Guil. de saliceto dixit: capias vncinū ꝛ capias ranulam firmi ter ꝛ cum rasorio incide cā: q̄ remota permittaē aliqd san guinis exire. Quo facto ponatur vitriolum cū quo fit at tramentum vel alumen zuccarinū cum sale ꝛ dimittatur p aliqđ tempus: ꝛ postea abluatur locus cum vino ꝛ aceto mixtis ꝛ actu calidis. hoc. n. exiccat ranulā ꝛ remouet: ƀ facto abluaē locus cū vino decoctionis mirrhe vsqꝫ ad fi nē. ꝛ ista ē opatio manualis. ¶ Et albucasis dixit ꝛ opor tet vt apiaē os infirmi cotra sole. ꝛ sideree ranula si ē ni gra aut fusca ꝛ dura ꝛ sine sensu ꝛ si tagaē: qꝫ tūc ē cance rosa. Si vero nō fuerit talis ꝫ alba ꝛ bñ tractabil' tūc ca piaē cū vncino ꝛ scidaē cū spatumine subtili ꝛ liberēē ab omni parte. ꝛ extrahaē qꝫ si supuenerit sanguis abstergaē cū spōgia. ꝛ si ē necesse ponaē vitriolus. ꝛ dimittaē donec sit restrictus. ꝛ si operatio nō sit cōpleta redeaē ad ipsam vsqꝫ ad eius complementum. deinde colluatur per vnum vel duos dies cū aceto: ꝛ postea cum vino decoctiōis mir rhe colluatur donec fuerit sanata.

Tractatus x. de apostematibus duaꝝ amigdalarum ꝛ faucium.

¶ De aāpate duarum amigdalarum. CA. I.

Amigdale sunt carnes nate in radi ce ligue tēdētes ad supio ra ac si sint due auricule parue carnose ꝛ ner uose: sicut due anguile. Istis nāqꝫ accidit ca tarrus aāpans cas ita ꝛ taliter qꝫ phibeē an helitus. ꝛ qñqꝫ mollificaē vna ꝛ aāpatur ꝛ indiget eo quod constringat eam ꝛ eriecet eā. Verba sunt principis. Opi nor ego qꝫ illa que valent in aāpatibus vuule ƀ valent. ꝛre capitula ista alternatim videantur.

In cura ista habes duas itentiones. ℣ꝛia est i purgatione. Secunda i localibus.

¶ Quātū ad primū de flōia dico vt dixi in cap. de aāpate lingue. ꝛ similiter dico de solutione ventris ꝛ alijs.

¶ Secunda intētio sic ꝙpleē. in principio qñ fuerit facta collutio cū lacte aut gargarismate ꝙfert aāpatibus duaꝝ amigdalaꝝ. ¶ Et qñ ouum crudū deglutiē ꝙfert aāpatib⁹ amigdalaꝝ. ¶ Et Bartho. dixit: qꝫ ꝙfert ad aāpata calida nam ipsum infrigidat ꝛ repellit ꝛ membꝝ sine stipticitate confortat. ¶ Et aqua solatri gargarizata confert. ꝛ semen ros. ꝛ folia eius vtriusqꝫ inest operatio fortis. ¶ Dicrūt aliq antiqui qꝫ tumori amigdalaruꝫ ꝛ tussi ꝛ prefocationi puerorum. confert etiā linitio palati cum melle aut garga rismate factum cum decoctione eius. ꝛ valet in causa frigi da. Et ego dico ēt qꝫ valet in calida i statu. ꝛ post statuꝫ.

¶ In augmento er paritaria fiat gargarisma ad ambas amigdalas: vt dixit Aui. ¶ Et dixit ēt. cedria limē super gutture ꝛ ambas amigdalas in dolore eius. ¶ Et dixit etiam si fabe misceantur cum melle ꝛ farina fenugreci cō feruut aāpatibus gutturis ꝛ duarum amigdalaꝝ. ꝛ intelli ge in emplastro. ¶ Cura declarationis. Dixit Serapio. qñ fit emplastrum cū bulbis assatis sub cinere calido mi xtis cum capitibus pisciculorum paruoꝝ q̄ dicunē stragi resoluunē aāpata. ¶ Ista ēt valent de mente Auicēne que sunt fortis resolutionis sicut ē succus cucumeris asinini ꝛ centaurea. ꝛ nitrum rubeū cū melle aut solū. valet ēt col cotar: ꝛ mel cū sale valet si misceaē. ¶ Si aūt ad sanies deueniret valet decoctio ficuum ꝛ fenugreci ꝛ altee. ꝛ sic ƀ similibus ꝛ in ore teneatur.

¶ De apostematibus faucium. CA. II.

Ad fauces descendūt humiditates a capite quare contigit illa loca apostemari. ꝛ notum est. ¶ Signa apostematis patebunt tibi ex dictis in alijs capitulis dicendis.

In ista cura habes duas intēciones. ℣ꝛima est i vita ꝛ purgatione. Scēa est in localibus.

¶ Quantū ad primam intentionez. fiat flōia de manu cō traria: de lingua si opus erit communiter. fiat purgatio secundum necessitatem materie. ꝛ in ser rebus non natu ralibus honeste se habeat secundum necessitatem apo stematis.

¶ Secunda intentio completur hoc modo. ¶ In princi pio dicūt aliqui er succo papaueris nigri silueſtris coria ndri ꝛ aqua fit gargarisma. ꝛ diascorides dixit de succo papaueris nigri silueſtris: qđ miro mō valet in tumori b⁹ fauciū. ¶ Serapio dixit. qñ fit emplin cum psilio ꝛ aq̄ ro. ꝛ aceto ꝛ aq̄ ꝙfert aāpatib⁹ fauciū i augmēto. ¶ Dixit Serapio. succ⁹ moroꝝ qñ miscē paꝝ mellis ē bon⁹ ad p hibēdū flux⁹ hūoꝝ ad mēbra: ꝛ vulceribus fraudulētis ꝛ apostēatib⁹ calidis q̄ fiūt i faucib⁹. ¶ Et Bartholome⁹ dixit. Grana staphisagrie cocta cū aceto reuma stringūt

ꝛ tumorem ſpargunt. ℭ In ſtatu ꝛ declinatione iſta valent. Diaſcorides dixit. Succus ſinapis cum melle mirꝫ tumorem fauciũ mitigat. ℭ Et ꝑm ipſum etiã confert liitio facta cum licio diſſoluto in aqua mellis. ℭ Et dixit etiam ſi fauces inunxeris cum cedria tumorẽ tollit. ℭ Et ſcrapio idem dicit, ꝛ dixit ẽt: pix humida tumorem fauciũ ſedat. ℭ Dixit ẽt. mel cum ſale mixtum ꝛ linitum fauciũ ſordes ſanat. ℭ Adducãt ẽt hic: q̃ dicẽt in capi. ð apatib⁹ oris. ꝛ q̃ dicta ſunt i capitulo de apoſtematib⁹ amigdalaꝝ. ℭ Si ad ſanitatem deueniret vide quid dictum eſt in aliis capi. predictis. ꝛ idem fac.

Tractatus xi. de apatib⁹ vuule ꝛ dolore eius.

ℭ De apatib⁹ vuule. CA. I.

ALcidit apa in vuula vel vua: qð idẽ ẽ: ꝓp mãm deſcendentem per collatorium ad locũ illum: qꝛ illic cauſatur apoſtema quod aliquotiens eſt calidum vel frigidum ꝑm deſcenſum materie.

In hac cura habes duas intentiones. Prima eſt in purgatione ꝛ dieta. Secunda eſt in localibus.

ℭ Pria itentiõ ꝙpleꝫ ꝑ hũc mõꝫ. Prio fiat flõmia ð manu. Secundo de ligua ſi opus erit. Tertio purgeꝫ caput ſecundum neceſſitatem ipſius materie peccantis. Dicta ſit ꝑm neceſſitatem humorum etiam peccantium.

ℭ Secũda itentio cõpleꝫ ꝑ hunc mõꝫ. In principio ꝙuenit gargariſmus factus de decoctione primoꝝ ꝛ ramoꝝ eius ꝛ ꝙfert tumori vuule: ꝛ coquaꝫ foliũ eius i vino ꝛ fiat gargariſmus ꝛ abſcidit fluxũ humoꝝ currentium ad vuulã: ꝛ ſuccus primoꝝ agreſtiũ qñ matureñ ꝛ exicẽtur facit ð. ℭ Auic. dixit acetum minorat vuã ꝛ abſcidit gargariſma ex eo factum: fluxũ humoꝝ ad guttur ꝛ ſanat vuulam que cecidit: ꝛ ad idẽ valet lac. ꝛ dixit. qꝫ de iſtis medicis ſunt alumen ꝛ galle ꝛ balauſtie ꝛ ambo granata decocta vſqꝫ ad diſſolutionez. ꝛ dicit qꝫ ſinciput radatur ꝛ balneeꝫ: vel liniaꝫ locus iſte cũ ſucco acacie. ꝛ ð in principio. ℭ Gal. dixit in ſeptio. Dia in quorum folijs vel germinibus inuenit aliqua ſtipticitas manifeſta cum coquunt̃ gargarizando fiunt iuuatiua phlegmonũ q̃ ſunt ſecũdũ vuulã ꝛ paraſci mã. ꝛ eſt locus i gutture q eſt iter duas vias. ℭ In augmento ꝙueniunt iſta: ſi ex ſucco foliorum ebuli fit gargariſma cum eo ꝙfert ſquantie ꝛ vuule in augmento. ℭ Gargariſma ẽt factum cum aceto decoctionis lapacij: qꝛ radicis eius vuule tumorem compeſcit. ℭ Diaſ. dicit. pix humida vuule intincta cũ penna ſibi medeꝫ. ℭ In ſtatu ꝛ declinatione dixit Diaſ. ſuccus origani viridis gargarizat⁹ tumoreꝫ fauciũ tollit ꝛ vuule. ꝛ vulnera oris curat. ℭ Scrapio dicit. qñ fit gargariſma ex ſucco foliorum vrtice curatur apa vuule. ꝛ Diaſ. dicit tumores. Et dicit etiam. aſſa in apatibus vuule facit qð facit peonia i epilepſia. ꝛ cõfert aſperitati gutturis antiquc. ꝛ quando diſſoluit cũ aq̃ ꝛ bibitur poſtq̃ fuerit colata curat rauedinem vocis q̃ fit ſubito: ꝛ quando diſſoluit cum aqua ꝛ miſceꝫ melli ꝛ liniꝫ ide apoſtema vuule itrinſecus reſoluit ipſius. ℭ Auic. dicit. aloes eſt conueniens adultioni ꝛ inflationi facte i vuula. dicit ẽt. aſſa efficit opationẽ fenugreci in apatib⁹ vuule. ℭ Et dixit ẽt. capita piſciu ſalitorum cõferunt vuule apoſtemoſe. ꝛ dicit etiam. ſi cum flore eris tangit palatũ cum melle ꝑp apata gule ꝛ vuule. ℭ Dixit ẽt. quando ſal miſceꝫ cum melle ꝙfert apatibus vuule ꝛ duarum amigdalaꝝ ꝛ ad curſum humiditatis ad gingiuas. ꝛ Bartho. dicit qꝫ gargarizeꝫ ꝛ diſſoluaꝫ in aqua. ℭ Et dixit ẽt ex rebus: q̃ faciunt ſuã ꝓprietatem in apatibus ꝓfocationum ꝛ vuule ꝛ ambarum amigdalaꝝ ꝛ oium membroꝝ guttu-ris. Iuuamentũ maximum eſt vt ſumanꝫ fila ꝛ propric ri cta cũ ſanguine vipe. ꝛ ꝓfoceꝫ cũ eis vipa: vcide circundeꝫ eis collũ eius q hꝫ aliqd horum apatũ. illud. n. ꝙfert iuuamẽtũ mirabile bonum. ℭ Fidelis dicit: cinis radicũ aneti vuulã iflatã eleuat ꝛ exicat. ℭ Cũ ãt ꝑp hũiditatẽ ſuperfluã vuula ẽ augmẽtata cũ alumine diſſoluto i aqua fiat gargarimus: aut cũ ipſo ꝛ melle fiat linitio. ℭ Sed ſi contigat ipſa apata non poſſe reſolui: ſed amplius tumeſcit ꝛ dolor multiplicaꝫ: perueniendum eſt ad gradum maturationis ſicut apozima dactiloꝝ ficuum ꝛ vuarum paſſaruꝫ ꝛ radicum lilij. ꝛ ro. ꝛ qñ permiſceꝫ eis aliqd de confortãtibus ipſum mẽbꝝ ne cadat putrefactio in integrum ipſius ꝛ deſtruatur ipm membꝝ verbi gratia. ſicut eſt balauſtia mirra ciperus ro. ꝛ ſimilia. ꝛ quodcunqꝫ horꝝ videbiꝫ magis oportere ponaꝫ. ꝛ poſtq̃ fuit maturatum aperiaꝫ ꝛ mundificetur ꝛ conſolidetur.

ℭ De dolore vuule. CA. II.

ALcidit dolor i vuula ſicut ꝛ i alijs locis ꝛ aliqñ accidit ſine apate. ꝛ aliqñ cũ apate. ℭ Ebiranus dicit de ð qꝫ roſtrum picbi geſtatũ ad collũ oẽm dolorẽ dẽtiũ aufert ſignantie ꝛ vuule. ꝛ dicit ẽt qꝫ rota terreſtris teſtudo combuſta ꝛ cũ melle illinita dolorẽ vuule ſanat. ℭ Fidelis dicit: radix caulis cuulſa q̃ poſtea nõ tetigit terrã ſuſpẽſa in collo patiẽtis ceteros morbos vuule tollit. ℭ Aui. dicit ſpina arabi ꝑm oẽm modum adminiſtrationis cõfert dolori vuule. ℭ Gal. dicit qꝫ ſpina alba eandem virtutem hꝫ: vt aromatica. ℭ Iſaac dicit. ſuccus moroꝝ ꝛ maxime coctoꝝ cum faba ꝛ modico ſuccaro ad gutturis vel fauciũ dolorẽ multum ꝙfert. ℭ Idẽ dicit de ſucco ſpinachie: cum dolor eſt a colera vel a ſanguine: non dubito ego. qꝫ quecunqꝫ valent dolori oris ꝛ gingiuaꝝ ꝛ linguc. valent etiam hic.

Tractatus duodecimus de apatibus oris.

ℭ De apate calido oris. CA. I.

APoſtemata accidunt ori ſicut ꝛ alijs partib⁹ eius ꝛ ð põt cẽ ꝑp mãm deſcendẽtẽ a capite ad locum illum vel a meri deſcendentem ꝑp fumos eleuatos a corpore qui ad os terminantur ꝛ illic congregantur ꝛ faciunt apoſtema: aut per viaꝫ paulatine congregationis iſta apata ꝛ alia fieri poſſunt.

In cura iſta duas habes intentiones. Prima eſt in cauſa antecedente quia in purgatione. Secunda eſt in localibus.

ℭ Pria itentio ꝙpleꝫ nec plus nec per minus. ſicut dictum eſt in capitulis immediate ſupra dictis.

ℭ Secũda itentio cõpleꝫ cũ localib⁹. i principio ꝙpetit mora acetoſa ꝛ ꝓhibet apãta oris ꝛ gutturis: vt dixit Alchi.

ℭ Diaſ. rubus tumori oris competit maxime ſi cũ aceto folia eius maſticata fuerint. Conferũt ẽt in principio iſtis tumoribus folia alchanne maſticata. ℭ In augmẽto cõfert foliuꝫ cipſſi maſticatũ. tumoreñ. n. oris ꝙpeſcit. ℭ Et ẽt abſinthiũ ꝛ roſa maſticata. ꝓhibẽt mãm ad locũ deuenire ꝛ exiccant aliqualiꝫ. lac. n. ꝙuenit flegmoñ oris ſicut alibi ſcriptũ ẽ: ꝛ ſupra etiam. ℭ Diaſ. dixit. arefactiua folia prune ꝙſtrictiue virtutis ſunt adhibita flegmonibus oris valẽt. ꝛ ſi ẽt cum vino decoquãtur ꝛ fiat gargariſma valet. ℭ Cõfert ꝛ butirum linitũ: ſicut dictuꝫ ẽ i capi. de apate gingiuaꝝ. i ſtatu et declinatione dico ergo iſta valere. ℭ Et dicit ſcrapio: aloes ꝙfert apatibus fauciũ ꝛ radicis ligue et gigiuaꝝ et aliaꝝ partiũ oris. Conſtã. dicit qꝫ oĩb⁹ apatibus oris et in qualibet parte iuuat.

ℭ Scrapio dixit qꝫ abſinthiũ miſcetur cum melle ſale nitro. et linitur cum eo palatũ et confert apatibus oris.

De puſtulis oris. CA. II.

PUſtule fiunt i partibus oris. et fiunt ꝑp ſtationem caliditatis i partibus ſtomaci et capitis: et quandoqꝫ fiunt i febribus et quandoqꝫ appent iſte puſtule nigre i morbis acutis: iſti moriunt̃ i ſequenti die.

In cura iſta hẽs duas itẽcões. Pria ẽ mãz afice dẽtẽ purgaꝛ. Scõa ẽ quictã remouere. ℭ Prima itentio ꝙpleꝫ. nec plus nec minus: ſicut dictũ eſt i alijs apatibus ꝑticularib⁹ oris. In vita ſe bene habeat ꝑm neceſſitatem materie: et honeſte viuat.

¶ Secunda intentio complet cum medicinis frigidis in principio acetose ⁊ stipticis. ¶ Mesue dixit: Rob de ribes ⁊ rob de moris silvestribus valet. Dixit et aqua decoctionis mirti ⁊ sumach valet ⁊ lentes excorticate cū aceto ⁊ extremitates vitis ⁊ rubi valet. Item aqua granator⁹ acetosorum spodium ⁊ galla ⁊ ro. ⁊ acacia ⁊ coriandū humidū ⁊ menithe ⁊ alchanna valent. ¶ Auic. dixit: succus lactuce solatri virge pastoris portulace: extremitates vitis valet. Et subdit: plurimorum quidem infantium sananť cuz zuccaro tabarzet ⁊ camphor⁹. ¶ Serapio dixit: lignū granati decoctum cum vino facta solutione oris valet. ¶ Maliabas dixit: qñ masticāť folia rubi stringit gingiuā ⁊ sanat alcolā. ⁊ similr fructus eius maturus ⁊ ē mora. ¶ Et ego dico q⁹ succus vue acerbe ꝓfortat ola mēbra oris: ⁊ ipse si coagulatus valz alcole ⁊ ipe coagulat⁹ ⁊ dissolutus cū aliquo rob stiptico valet etiā alcole. ¶ Lōstāti. etiā dixit: acatia valet berisipille ⁊ igni sacro ⁊ ad pustulas oris. Et dixit ēt: succus quinquineruic valet ꝺ̄ pustulas oris. ¶ In augmento valent illa que criccāt de mente Auic. si cut galle antere tamarindi ⁊ duo sandali dragagantum lentes lutum armenum ⁊ cortices glandium ⁊ climia i statu ⁊ declinatione. ¶ Alchi. dicit. alumen de pluma: ⁊ est idem-quod iamenum vel scissum quādo miscetur cuz aceto ⁊ melle: ⁊ tenctur in ore tenet dentes motos ne cadant ⁊ valet vesicis ⁊ pustulis oris ⁊ palati. Et dicit q⁹ regula furni vsta mixta cum aceto valet pustulis oris. ¶ Maliabas dicit. folia nucis masticata prosunt pustulis que sunt in ore: etiam si sint vlcerate valent. ¶ Quando foliuz buglose comburitur confert fluxibilitati dentium ⁊ gingiuarum ⁊ alcole: ⁊ proprie quando accidit in ore yeorum ⁊ omnibus caliditatibus que fiunt in ore. ⁊ Auic. dicit idē potest ipsa buglossa non combusta: licet deterius sit ⁊ operatur debilius. ¶ Auic. dicit. celidonia ⁊ cortices nucis muscate ⁊ ciperum ⁊ crocus ⁊ nux cipressi ⁊ buglosa ⁊ piretrum ⁊ gariofilus ⁊ mentastrū ⁊ galla conuenit. ⁊ Serapio dicit. omnes species galle conueniunt. Si humiditas esset nimis magna ⁊ nimis abundaret ⁊ caliditas cēt supflua linitio facta cum sauic ordei mixto cum costo ⁊ sale ⁊ melle valet. ⁊ Auice. dicit q⁹ lucio tangatur palatum ⁊ valet. ¶ Et si hec passio accidat pueris ⁊ credis q⁹ sit lac tunc altera nutricem ad ꝓtrariū accipe vt lac infrigidetur.

¶ De dolore oris. CA. III.

Consequens sermo ē ꝺ̄ doloꝛ ei⁹ ꝑtib⁹ ei⁹. Dias. dixit. folia olcastri doloꝛē oris masticata cōpescūt. ¶ Serapio. dicit. succus rubi maturi pfecta maturatōe curat doloꝛē oris. ¶ Dixit itez q⁹ amigdale dulces comedāť: ꝓferūt doloꝛi oris. ¶ Et dixit etiam: collutio oris cuz aceto calido curat doꝛem oris. ¶ Apulcius dixit: collutio facta cum aceto decoctionis staphisagrie: omnem doloꝛem oris⁹ putredinē⁹ curat. ¶ Ysaac dixit rapozima radicum ⁊ seminis sparagi oꝛe loto doloꝛem amputat. ¶ Alchi. dixit q⁹ betonica valet doloꝛi oris ⁊ squinantie. ¶ Illud ēt quod dictuz est de doloꝛe linguc supius auctoritate Mesue valet etiaz hic in doloꝛe oris.

Tractatus decimus tertius. de apostematibus colli siue gulle.

¶ De apostemate colli siue gulle. CA. I.

Apostemata colli siue gule sunt duplicia: q̄daz sunt in membris etrinsecis continentibus: ⁊ quedam in intrinsecis contentis. Prima assumunt nomen generis: ⁊ prima vocantur simpliciter apostemata vt bocium: glandule aut pustule: que curantur vt alia. Secunda vero nomen habent proprium quia squinantia vocatur: ⁊ proprium modū hñt curādi. ¶ De squinantia dico primo q⁹ est apostema gutturis ⁊ pcium oris: viam aeris ⁊ cibi impediēs. cuius species secūdum Galie. assignanť quattuor: ⁊ sm alios tres. ⁊ hoc in libro interioꝛ. ¶ Pria species est qñ est in lacertis intrinsecis ipsius mēbri apa ⁊ tunc nō apparet sensu: sed manifestať p maiorem offensionem trāsglutienis ⁊ anhelitus. ¶ Secūda species ē qñ apostema ē in lacertis intrinsecis versus spondiles: ita q⁹ apostema apparet solū intus versus fauces ⁊ amigdalas qñ cōprimiť lingua. ¶ Tertia species est qñ apparet tumoꝛ in muculis: extrinsecis. ¶ Quartam speciē ponit Gal. in libro iteriozum: quā vocat strumosam: que fit pp dislocationem primi ⁊ secundi spondilis colli. ¶ Alij dicūt q⁹ quattuoꝛ sunt spes squantie. ¶ Prima est que nō apparet intus neqz extra in guture ⁊ est cum doloꝛe maximo. Hec aūt species in secundo in tertio vel i quarto die interimit. ¶ Secunda species ē qñ apparet intus ⁊ non extra: ⁊ ista est minus mortifera qz prima. ¶ Tertia species est que apparet intus ⁊ extra: ⁊ est diuturnioꝛ alijs. ¶ Quarta spes ē q̄ apparet solū extra: ⁊ ista ē turioꝛ alijs.

Secundo nota principlr q⁹ illud apa vt plurimū est ꝺ̄ mā sanguinea: cuius signū est plenitudo venarum ⁊ ruboꝛ faciei ⁊ pulsus magnus. ¶ Aliquādo pōt causari a colera: cuius signum est citrinus coloꝛ faciei. ¶ Aliquando pōt causari a flegmate. cuius signū est albedo faciei ⁊ multitudo salive. ¶ Et aliqñ fit ex melancolia et raro: signū cuius est fuscedo faciei et oris et alia signa sanguinis colere flegmatis et melācolie sunt supius posita: quare cōsidera. ¶ Et cā quare fit raro ex flegmate et melancolia: est q⁹ isti humoꝛes nō hñt istā virtutem penetratiuā quam hz sanguis et colera. Lōueniunt aūt oēs species q̄ quandā difficultatem opanť se cundū transglutionem et respirationem.

Signa squinantie sunt ista: isti cogunť stare recte ⁊ linguam extrahere. ⁊ potus sepissime ascēdit ad nares. ⁊ Auic. dicit q⁹ habent oculoꝛum egressionē ⁊ lingue difficultatem: ⁊ habent locutionem cum narib⁹. ¶ Signa mala ⁊ timoꝛosa ipsius sunt visnia fortis ⁊ trāsglutiendi magna difficultas: et extrahunt linguam et spumam emittunt sicut eq fatigati: coloꝛ est malus i lingua oculis et i labijs: ac etiam extremitates frigidas et sudoꝛem frigidum habent: et cordis defectum habent. ¶ Signa bona sunt quies: somnus tranglitas alienatio doloꝛ anelitus ⁊ trāsglutionis nō difficultas: et maloꝛ signoꝛ priuatio. ¶ Et nota q⁹ vt dicit. squantia pōt terminari altero triū modoꝛ. ¶ Prio per resolutionem insensibilē: qz materia ē pauca ⁊ subtilis. Aliqñ facta flōia vniuersali ⁊ particulari ⁊ gargarismate curať patiēs a tali mā: q⁹ cuacuata tali mā virtus resoluit illud qđ remansit. ¶ Scdo mō terminať per ꝓuersionem eius i sanē. sicut qñ apostema maturať: ⁊ sic nunqz pōt termiari i quattuoꝛ dies vel infra. ⁊ hoc qñ materia est grossa ⁊ multa. ¶ Tertio mō terminanť p trāsmutationē materie ad aliquem locuz vt ad stomachum ⁊ pulmonē. Et signū est nausea. vomitus. et doloꝛ stomachi. Si ad pectus signum ē tussis. tremoꝛ cordis. quia materia ad coꝛ fuit delegata. Unde ypo. i quinta affoꝛis. dicit. Quibuscunqz squinantia ad pulmonem conuertitur: i septem diebus moriuntur: Si vero has effugerint: empici fiunt.

Curatio huius apatis ꝓsistit in quattuoꝛ. Primo i vita. Secūdo i mā antecedēte. Tertio in coniuncta. Quarto i accidentibus.

¶ Prima intentio ꝓpleť p hūc mōz scōm q⁹ vltra dictam cōem dictum supius i alijs apatibus. sm q⁹ Mesue vult sint ꝓtenti i principio cū idromelle ⁊ aqua zuccari deinde p cedat ad aquam lētium excorticatoꝛ ⁊ ordei. extinguūt. n. sitim ⁊ acuitatem ⁊ inflāmationē. Deinde deueniendū est ad ius cicer cū aqua ordei: deide ad sorbitiones farine farum ⁊ orimelle ⁊ colatura furfuruz cum melle. ⁊ post ꝺ̄ veniat ad vitellos ouoꝛ ⁊ similia: ⁊ nullo mō repleat se: et venter coꝛum semp sit laxus: somnus coꝛ semp sitimēsuratus. nā i multitudine somni timeť subita suffocatio: q̄re oportet vt pax dormiat: et sepe excitetur.

℄ Secunda intentio completur per euacuationem ⁊ diuersionem cū floboromia ⁊ medicinis solutiuis secundus materiā peccātem ⁊ cum clisteribꝫ acutis ⁊ fortibus fricationibus factis festinanter: hoc est qꝛ egritudo pp membri operationem non dat inducias. Fiat ergo primo ligatio ⁊ fricatio extremitatum ⁊ statim clistere: ⁊ postea in cōtinēti fiat flebotomia de saphena. deinum eadē die vel secunda sub lingua si virtus toleraverit. Secundū ℳesue possumus facere de brachio: ⁊ cōsidera cām ⁊ videbis qꝛ verꝫ est. Cōmuniter detur diapruni: diacatholicon, acutis. cum electuario succi ro. Si aūt colera esset cū sanguine: primo fiat purgatio colere: deinde fiat flobotomia.

℄ Tertia intentio complekē cū localibus: in principio cōperit aqua rosata cum aceto: ⁊ aqua infusionis sumach: ⁊ aqua coriandri humidi ⁊ sumach. Et exeis etiā est aqua granatorum acetosoꝝ ⁊ dulciū tritoꝝ cuꝫ tota substantia. ⁊ succus solatri cuꝫ sirupo roſ. ē mirabilis: ⁊ similiter succus citoniorum ⁊ sorbarum valent. succus mori secundus Aui. gargarizatus valet squinantie. ℄ Et Serapio dixit: quando fit gargarisma cum aceto calido: abscindit cursum superfluitatum venientium ad guttur: ⁊ confert squinātie ⁊ casui vulue. ℄ Jtez valet hoc. ℞. sirupi de papa. diamoron aā. ʒ. i. aque rosate. ʒ. ij. misceantur ⁊ fiat gargarismus: ⁊ actu frigidum applicek. ℄ In augmento ꝙuenit damoron: in quo virtus croci ⁊ mirre ponatur: ⁊ cum ꝑdictis administrenk balaustie ⁊ galle ⁊ semen rosarū ⁊ alumen ⁊ tunc conuenīūt in augmento. ℄ ℳesue dixit: agreste succus cū predictis liquoribus est unamentum sublime. ℄ Ad idem valet succus sumach circa locum: qꝛ ad extra precipit Aui. in principio apponere lanam succidā. ⁊ apponere in oleo oliue: ⁊ in augmēto apponaē cuꝫ oleo camomellino ⁊ oleo oliue ⁊ alijs similibus. ℄ Cassia fistula dissoluta ⁊ gargarizata cum aqua solatri vel coriandri ⁊ mucillagine psilij squinantie valet. ℄ Alchi. dixit absinthium gargarizatum cum aceto valet squinātie. ℄ Decoctio ficuum cū cortice granati valet. ℄ Et lac qō sumtē ex semine papaueris cum aqua rosata valet. ℄ Et ex eis ē succus solatri depuratus bibitus mane ⁊ sero secundum mēsuram duarū testaꝝ ouī. ℄ Similiter valet mucillago psilij cum coriandro ⁊ grano vno ⁊ dimidio camphore. Et ista nunc dicta plus valent in principio. ℄ Ad idē. ℞. ligritie uuarum passaꝝ mundataꝝ ab arillis aā. 4. 5. carica rū pinguū. ʒ. i. seminis psilij citoniorum seminis papaueris albi. aā. ʒ. 5. ordei mūdi. 4. 5. mellis. ʒ. ij. ⁊ fiat decoctio ⁊ clarificata fiat gargarisma. ℄ In statu autē competunt que resolutiua sunt cum aliqua stipticitate. ⁊ iō valet mel rosatum cum aqua solatri vel endiuie vel lactuce. ℄ ℙulpa etiā cassie fistule cum melle gargarizata cū aq̄ solatri aut cū rob mori valet. ℄ Et lac est ex eis que cōferunt in hac hora: lenit enim ⁊ dolorē sedat: ⁊ ꝓprie capre ⁊ asine ⁊ proprie calidū. ⁊ quādo administrat cū cassia fistula qꝛ cum medulla eius ꝙfert gargarizata ⁊ bibita ⁊ ꝓprie cum zuccaro ⁊ croco. ℄ Et coagulatio vne cum croco ⁊ mirra ꝓprie valz. ℄ Et rob mororum cum eis. ſ. croco ⁊ mirra valet. ℄ Decoctio ficuum fenugreci ⁊ dactilorum ⁊ crocū cū eo quod est sicut mirrha valet. ℄ Et similiter lac caprinū cum stercore canis albi ⁊ melle: aut cum aqua mellis ⁊ modico sinapis valet. ℄ Valet sirupus acetosus cum radice rafani vel succo eius. ℄ Cura declinationis ē ista. cōueniūt ista sm ℳesue. ſ. lac mori baurach mirra ⁊ crocus piretrum sinapis assa fetida rafanus stercus canis albi ⁊ ꝓprie qui comedit ossa ⁊ stercus infantis q̄ comedit lupinos ⁊ stercus hirundinum cōbustum ⁊ similia: ⁊ ex istis diuersi doctores diuersa dixerunt. ℄ Alchin. dixit sic. radix rafani siluestris in aceto decocta ⁊ gargarizata apit squinantiā. Dixit ēt. sinapis valet apostematibus ⁊ inflāmationibus que fiunt in gula. ⁊ itelligitur qꝛ ex ea trita ⁊ mirra cum vino fiat gargarismus. ⁊ dicit sal armoniacū valet squinantie quando sufflat ventus. Jtē dicit qꝛ si porciliões cū melle ⁊ pane ponāt in ore valēt. ⁊ Bartholomeus dixit qꝛ illi vermes: possūt pulueriżari ⁊ gargarizari ⁊ ꝙfert. ℄ Dixit diascorides radix rafani i aceto ⁊ melle cocta si gargarizek squinaticos curat. ⁊ elixa cū melle idem facit. ⁊ multi veteres etiam dicunt qꝛ squinantiam resoluit semen rafani ⁊ coxer ⁊ folia quando coquūtur cum squingibin. ⁊ ex eo calido fiat gargarisma. ⁊ dixit ēt. Diascorides pip squinanticis prodest. maxime melli immissum. ⁊ Bartholomeus dixit qꝛ mel sit dispumatum ⁊ gargarizatū quia multum resoluit mām: ⁊ ego dico qꝛ gargarismus factus cū melle valet squinātie. ℄ Serapio dixit. quando isopus sicca fuerit cum decoctione ficuum est bonum squantie. ⁊ diascorides dixit de solo isopo gargarizata. ℄ Dixit etiā Serapio: quando ficus coqtur in aqua ⁊ melle ⁊ fit cum decoctione illa gargarisma confert apostematibus valde gutturis ⁊ amigdalaꝝ ⁊ squantie ⁊ est medicina utilis valde. ℄ Dixit etiā qñ fit linimentum cum pice ligda ⁊ melle confert apostematibus q̄ fiunt in canna pulmonis ⁊ meri. ⁊ Bartholomeus dixit qꝛ confert omni apostemati cōsimili intra linitum ⁊ exterius emplastratum. ℄ Dixit. bdelium dissoluit apostemata que sunt facta in canna pulmonis dissolutū cum saliua hominis iciuni mirifice dissoluit. ⁊ Auic. dixit qꝛ linitur palatum. ⁊ dixit etiam Serapio. fel testudinis cōfert ꝛē. Dixit etiam. porciliones cum melle triti ⁊ illūnin conferunt squinantie. ℄ Ebiranus dixit terra nidi hirundinū cum aqua soluta ⁊ colata ⁊ emplastrata collo ⁊ faucibus tumores ⁊ squinantiam perfecte sanat. ⁊ Bartholomeus dixit qꝛ potest dissolui cum oleo ro. ⁊ Auic. dixit qꝛ cinis hirundinum si cum ipso tangaē palatum confert. ⁊ serapio hec dicit. ⁊ galienus in. xi°. dicit multi faciunt cinerem ex hirundinibus combustis ⁊ miscent cinerez istum cum melle ⁊ liniunt squinantiaz. ⁊ dixit Galie. ⁊ Serapio. qñ saliuntur ⁊ deficcantur: ⁊ fit puluis inde ⁊ accipitur ex eo. ʒ. i. ⁊ Aui. dixit aurum vnum: ⁊ in potu detur cum aqua confert squinantie ⁊ apostemati gutturis ⁊ vulue: ⁊ similiter facit cinis pullorum quando aduruntē scilicet hirundines. ℄ Diascorides hirundinis conditum in hoc casu valet quod est. ℞. cineris hirundinum croci. nardi. mirrhe. aā. ʒ. i. confice cum melle ⁊ fiat conditum. ⁊ Gal. hoc sentit ⁊ valet squinantie. ℄ Galienus ⁊ Auic. ⁊ Serapio. dicunt. si quoqz stercus infantis sumatur q̄ p tres dies panem mediocriter salitum comederit: ⁊ fermentatum ⁊ lupinos dulcoratos aut carnes gallinarum elixataꝝ ⁊ vinū vetus biberit ex omnibus istis in moderata quantitate ⁊ fit vsus ita qꝛ bene digeratur secundum galienum in decimo ericcetur consequenter illud stercus ⁊ misceatur cum melle siluestri secundum Gal. ⁊ liniatur cum eo guttur ⁊ palatum aut soluz cum digito apꝛiorimetur palato. ⁊ dixit Auic. aut detur in potu secundum Serapionem confert squinantie magno ⁊ mirabili modo ita qꝛ a floboromia excusat vt dicūt. ⁊ Dias. dixit absolute de stercore humano cū melle mixto ⁊ hoc ꝛpū ē ⁊ verissimū ō stercore infantis cum melle communi ꝓmixto. ⁊ Rasis dixit qꝛ illud stercus sit tritum ⁊ cribellatum ⁊ amasatum cum melle: ⁊ impositus in gula: ⁊ simile valet vt dixit Guil. de va. si in gula insuffletur. ℄ Idem etiam opatur stercus canis applicatum palato. dico canis ossa comedentis. Galienus tamen in decimo dicit qꝛ debet misceri cuꝫ alijs medicinis ⁊ dicit qꝛ de ℔ habuit ℥ plurima experimenta. ⁊ Rasis dixit quod illud stercus sit siccum ⁊ collectus ⁊ ō mense iulij. ⁊ misceatur etiam illud cum decoctione gallarum: aut cum vino granatorum. ⁊ Serapio dixit qꝛ illud colligaē qñ canicula ascēdit. Aui. dixit qꝛ hoc stercus ponek ad palatū cum digito ad squātiā. Halias dixit qꝛ ꝙfert squātie q̄ ē ex humiditate si terat diligēter ⁊ insufflek gutturi si etiā cataplasmek cū melle de foris. Ebiranus dicit qꝛ cū melle inūctū gutturi ⁊ corpi squāticos ꝓfecte sanat. Fidelis dicit. qꝛ si hoc stercus canis misceaē cū stercore bouis ⁊ felle tauri ⁊ emplastraē multū valet. Bartholomeus dixit: qꝛ solum mixtū cū felle valz: nō solū i squi-

nantia: sed ēt in alijs aptibus ꝓp suā ericeationez. ℭ Et Auic. scribit auctoritate galieni mirabile valde: q ē qꝫ acci pianē fila plurima q ꝓprie tincta ex sanguine murū q cū eis vipera stanguletur q postea inuoluaē vnum eorum in curcuitu colli patientis fiet per ipsum inuamentum magnum q mirabile. ℭ Et Guil. de va. dicit etiam hoc valere. ℞. casiam. fistulam dissolutā in succo coriandri: humidi: q totum hoc misceatur cū mucillagine psilij q fiat gargarisma. ℭ Emplastrum quod debet applicari ad extra gule. ℞. mellis stercoris canis comedētis ossa. cineris ossi dei omnium. aā. coclear vnum q fiat emplastrum. ℭ Aliud q est emplastrum Salic. ℞. merdaleugi. ʒ. i. proijciatur super ipsum ex oleo sisamino: q oleo violato quousqꝫ coaguletur. postea. ℞. mucillaginis seminis altee q se. almoni. aā. ʒ. ova tria. gummi amigdalarum vnciam medi am: q infundantur in aqua coriandri die ac nocte: q proijciatur camomilla q melilotum. aā. ʒ. ij. violarum siccarum farine ordei amborum. aā. ʒ. iij. agitentur omnia q percutiantur percussione bona donec fiat corpus vnum: q ex eo fiat emplastrum q est mirabile. ℭ Aliud ad idem folia porri ꝙtundantur q cum oleo cāomille fiat emplin.

Si accidit modo qꝫ materia non resoluatur: sꝫ ad saniem deueniat. tūc ista que dicentur de mente auctorum valent. ℭ Mesue dixit. ℞. farine ordei seminis lini. aā. ʒ. j. carnium dactilorum ficuum siccarum pinguium. aā. ʒ. j. q. ʒ. mirre panis. aā. quartaz mediam coquantur omnia in rob. q pistētur q fiat emplastrum. Et si inpinguarentur cum modico butiri esset bonum. ℭ Rogerius dixit. ℞. cardi benedicti absinthij. aā. manipulum vnum farine ordei seminis lini: aā. quartam mediam. mellis vncias duas. assungie porci quartam. i. coquantur q pistentur q fiat emplastrum. ℭ Lanfrancus dixit. ℞. nidum yrundinis q bulire istum fac in aqua: postea cum cribro colla q in collatura coquatur radix lilij q maluauisci q brionie: q folia maluarum q paritarie: q pistentur fortiter q incorporentur cum eis fermentum bonum ac farina seminis lini. aā. quantum sufficit: bulianē q in fine addatur olei veteris assungie sine sale modicum q fiat emplaz. Hoc. n. emplastz miraculose dissoluit q maturat omnem squinantiam. q subdit qꝫ cum istis semper fiat gargarismus maturatiuus cum aqua q vino cocto q melle decoctiōis radicis altee ficuū seminis lini fenugreci q similiū. ℭ Guliel. de saliceto dixit. ℞. maluauisci mūdati coeti q incisi frustatim lib. i. farine seminis lini fenugreci. aā. vncias duas: vitellos ouorum coctoꝝ sub prunis cum cortice numero quinqꝫ. butyri vncias tres. incorporentē simul q fiat emplin. Hoc emplastz valet ad extra quando ad exituā deuenit. ℭ Hoc toto cōpleto q maturato rumpatur cū sagitella q mundificata cum mundificatiuo de apio dicto in primo libro. Si aūt esset intus non aparens rumpaē cū vnguibus vel fricādo aliqd si ē possibile: aut etiam cum gargarismis maturatiuis q aperitiuis vt ē decoctio ficuum dactilorum fenugreci addendo fermentū frumenti. q fortius fm Auic. baurac. nitruz pip stercus hirundinem q lupini q semen sinapis. q Rogerius dicit: qꝫ sumaē frustuz carnium bouiarum semicoctarum q ligeē cum filo firmo q longo: q facias qō transgliat: q cum erit in transgluuone trahatur filum: q tunc rūpetur cum violentia. Illud idē dico ego qō pōt fieri cum spongia. ℭ Aperto apostemate mundificetur cum gargarismis: q fiat de vino q melle q alijs similibus.

ℭ De dolore squinantie. CA. II.

A hoc loco quādoqꝫ causaē dolor ex apostemate: q aliquādo sine apostemate. Si cātur cū apostemate: ist valent. q primo si dolor sit fortis fiat gargarismus cū lacte tepido: q illud est laudatū apud oēs. q idem valet sirupus de violis ō papauere mucilago seminis lini psilij: q seminis citoniorū dissoluta cum aliqua aqua stiptica. vt rosaꝝ plantaginis q solatri. q Maliabas laudat ad hoc solatrum cassiafistula cum aqua liquiricie dissolutum. ℭ Si autem esset tanta strictura qꝫ non posset loqui siue transglutire vt melius loquatur: ponaē ventose circūcirca collum vt canales amplieē. q qñ dixit Auic. intromittatur cannula facta de auro q argento q similibus adiuuando ad inspirationem. q aliquando confert in dilatatione deglutionis q banelinus compressio spatularum cum fortitudine. ℭ Si autez non speraē de euasione: tūc dicit Auic. qō aperiatur cana pulmonis supra epiglotim inter duos anulos taliter qꝫ possit banelare q dimittaē sic per tres dies: q nō vltra ex causa quepdicetur donec transierit egritudinis malitia: q postea suatur q incarnetur. q hoc etiam videtur velle Albucasis q auenzoar. dictam operationem in capra vna proba. ℭ Si autem in loco non sit apostema ista valent in dolore gule. Ysaac dixit de succo morborum acerborum: q maxime coeto cum sapa q modico succari quod ad gutturis vel fauciuz vel vulue dolorem multum valet. ℭ Ad idem dixit de succo spinachiorum cuz dolor adest a colera vel a sanguine. ℭ Et Auic. dixit. succus cucurbite est conferens dolori gutturis. ℭ Alchimus dixit. cubebe sunt bone dolori gule ipsam clarificant. ℭ Serapio dixit. piperel la est conferens dolori gutturis. ℭ Auicen. etiam dixit. bdellium est conferens dolori canne pulmonis q apostematibus eius: q tussi antique q dolori lateris. q arabicuz confert apostematibus epiglotis q gutturis quando decoquitur in aqua decoctionis saturegie. q Auic. dixit qō dissoluatur cuz rob. de moris: aut cum decoctione lēticule. ℭ Et Chiramus dixit qꝫ rostrum pici gestatum ad collū oēm dolorem dentium aufert squinantie q vulue.

ℭ De cura squinantie frigide. CA. III.

Cura squinantie frigide ꝙplet cū ūtuor intētionibus: mō dicto in squinātia calā.

ℭ Prima intentio cōpleē sicut victū ē in capitulo de squinantia calā proparte.

ℭ Scōa intentio cōpleē per hūc modū fiat ꝓpurgatio cuz pillulis de iera vel chochijs: q tua semp intersit mensura re medicinam mature in omnibus.

ℭ Tertia intētio cōpleē per hunc modum: fiat gargarismus cum aceto: q aqua rosata: q decoctio etiam morsus diaboli: q ista herba multum valet. ℭ Deinde in augmento cum rob nucum q diamoron confortatum cum eo qō est sicut galla q alumen q acacia: q similia: q cū oximelle: deinde in statu ascēdat sicut ad cinamomum spicā q piretrum q assam: q ista pōt misceri cuz diamoron q gargarizari. ℭ Puluis genestre cū mellle rosato mirrus cum aqua decoctionis anisi q fenugreci q dauci q dosis sit ab. ʒ. ß. vsqꝫ ad. ʒ. i. Verum Dyascorides sic dixit. contusa virga genestre q exiccata. ʒ. i. bibita squinanticos medeē. ℭ Lō fert etiā radix rafani siluestris cocta cum melle q ꝓpinata. ℭ Multa dicta sunt superius in alio capitulo que hic pōt applicari. ℭ Et vide si videris materiā indurari tunc mollificeē cum diaquilone dissoluto cum pinguedine gallinc: aut cum alio dicto in capitulo de sclirosi. ℭ Si autez ad saniez deueniat ponaē ad extra olea q alia necessaria.

ℭ Unguentum maturatiuum. ℞. vnguenti dialtee quartam mediam mucillaginis seminis fenugre. seminis lini. aā. ʒ. ij. medulle cassiefistule butiri recentis sine sale. aā. ʒ. ß. fermenti caricarum aā. ʒ. iij. olī amigdalarum dulcium. ʒ. ij. q fiat emplin: q ponaē suplocum. ℭ Alia maturatiua pōt apponi: q tu perite vide in capitulo primi libri de medicinis maturatiuis q alibi ēt dicde si fuerit opꝰ aperiaē locus q mundificeē q ꝙsolideē mō conuenienti.

ℭ De bocio. CAP. IIII.

Bocium est apa sine crescētia in gula ex mā hūorali in māz malā ꝙersa. ℭ Albucasis dixit qꝫ bocium erat dupler: quoddā nāle: q quoddā nō naturale. Nāle non recipit curam. ℭ Itē bociū

est duplex: quoddā est qđ est intrinsecatū: ⁊ quoddā ē qđ nō est intrinsecatū in venis ⁊ artarijs. Dico mō q̄ bocū qđ non est intrinsecatū neruis ⁊ artarijs ⁊ nō ē naturale recipit curā. Dico ēt q̄ bocū magnū qđ occupat magnas partes: ⁊ amplas: est dimittēdum. ℭ Rainaldus de villa noua dixit: bociaz quocunqz mō extirpeť est verēdū: qñ cum incisione ⁊ corrosione sit: hec tamen passio a multis reputať regionalis ⁊ hereditaria.

In cura ista hēs tres itētōes. ꝑma ē i vita. 2ª. est i mā añte. 3ª est in ꝙiuncta.

ℭ ꝑma intētio ꝙpleť hoc mō: istis subtiliť regimē ⁊ abstinēat ab aqua ab istis rebus frigidis ⁊ indigestibilib⁹ ⁊ sit panis eorum bene coctus ⁊ fermentatus. Caro eorū sit edina ⁊ agni vnius anni ⁊ vinū eorum sit clarus in sub substantia ⁊ aromaticum in odore.

ℭ Secūda itentio ꝙpleť cū solutiuis ⁊ alijs vtať turbit ꝑparato cū zinzibere ⁊ succaro modo dicto in scrophulis eo: quia educit flegma grossum a gula.

ℭ Tertia itentio ꝙpleť: duobus modis. vno mō p icisionē. Alio mō p resolutionē. ℭ ꝑ icisionē curať isto mō vt dixit Rogeri⁹. fiāt due sectiones cū ferro calo: vna fiat ꝑz longū: alia fiat ꝑm trāsuersum ⁊ oi die extraheť aligd ad exteriora donec penitus caro ⁊ mā sit ꝙsumpta. Si tñ aligd remanserit cū puluere affodillor⁹ removeať vel cuz aliquo simili ⁊ postea incarneť. ℭ Et nota q̄ nō est ꝑsumptio vt tu accedas ad cū qñ intrinsecatū est cū ferro ⁊ neruī aut artarie vel vene incidanť: quare in istis fiat vt dēm ē: ga dimittať. Si autē nō sit intrinsecatū: ⁊ ꝑz sit a venis: ⁊ artarijs scindať curis ⁊ discarneť ⁊ ipz cū suo saccio tollať ⁊ extraheť ⁊ cureť: ⁊ si aligd de folliculo remāserit cum puluere affodillor⁹ vel alio mō removeať vel cū putrefactiuis mō dicto: in nodis removeať: ⁊ postea cureť: aut si tibi videať removeať cū corrosiuis: caute tñ vt dem̄ est in caplo de scrophulis ⁊ illo mō extirpeť. ℭ Sedo mō cōpleť 3ª itentio cuz resolutiuis. ⁊ doctores diuersi diuersa dicūt in hoc: ⁊ in hoc hñt ꝓmissiones multas ⁊ effectus paucos. ℭ Rogeri⁹ dixit ⁊ ordinauit clarium tale. Rx. radicū viticelle: radicū cucurbite agrestis ciclaminis: polipodij bruscī: sparagi aristolo. rotun. radicum acori: radicū yari: radicis tassi barbassi: spongie marine. aā. partem vnā adusta spongia ⁊ palea reliq̄ puluerizenť ⁊ ꝙficiantur ad modū electuarij cū melle de quo ꝑcipit aliquātulū ponere sub lingua cū vadit dormitū. De mane añt deť pauz potionis facte cū vino decoctionis radicū melliloti ⁊ tassi barbassi polipodij ⁊ betonice bñce vsine ⁊ i talib⁹ debēt cōtinuare p decē vel p duodecim dies vel plus vt sibi libēt ⁊ vt ēt videbit opationem. Et iubet ēt cuz ꝑdictis lac porce primos fetus lactātis accipe ⁊ exprimi est: ⁊ hoc diureticū est: ⁊ in hoc multū valet purgando p vrinā. ℭ Emplastrum ad hoc. Rx. radicis lapacij rafani cucurbite agrestis stafisagrie coquātur ⁊ sup locū ponanť. ℭ Alia emplastra resolutiua maturatiua. ꝛre supius in ꝓprijs capitulis. ℭ Dimus fecit puluerē de spōgia cōbusta esse scpe sale gemma ⁊ radicū celidonie cipi ciclaminis zinzeberis. bdēgar mueis cipressi pallee marine. aā. ⁊ isti puluores tene anť sub lingua cum vadit dormitū. cum modico aceti vel aqua vel succo. siue liquore: ⁊ hoc sum exprtus ⁊ verū est: sed multū extremuat hominem.

Tractatus quartusdecimus de apatib⁹ faciei.

ℭ De gutta ruōis vel gutta rubea butiga secundum alios. CA. I.

Causať aliquādo apa siue inflatio i tota facie: cui⁹ nomē ē butiga: ⁊ ꝑz vulgares gutta ruonia: ⁊ aliq vocāt guttā rubeam. Est tñ dꝛia iter guttā roseā ⁊ guttaz rubeā: vt ꝑz. ⁊ patebit iferius cū loq̄r de decoratione. ⁊ dꝛia tñ ē ista: ga gutta rubea ē apa: ga tumor magn⁹ i facie vel in pte eius gutta rosea nō est apa: sed ē q̄daz rubor superficialis plen⁹ sepe ⁊ vt i pluribus pustulis. ℭ Hec egritudo fit a mā venenosa ⁊ calida a qua elevaně fumi ⁊ veniūt ad faciē ⁊ inflant eā ⁊ causať in mulieribus sepe ex retētione mēstrui. ⁊ signū q̄ mā sit venenosa est: quia sepe cadūt pili capitis ⁊ barbe: ⁊ excoriatur facies in declinatione: ⁊ aliqñ ita nō est venenosa. ⁊ tunc nō cadūt capilli ⁊ aliquādo ⁊ ꝙñ iem ꝑ excorianě ⁊ cadūt de facie furfures.

Signa huius sunt: ga hec passio incipit accidit ꝓrit⁹ i facie ⁊ in loco in quo icipit causaně eminētie ⁊ postea multiplicaně: ⁊ fit vna inflatio vlis in tota facie: ⁊ inflaně ita oculi q̄ ꝙ si videre nō posset ⁊ multiplicať i tota facie, rubedo ⁊ pruritus ⁊ febris accidit sepe. ⁊ hoc si mā sit calida. ℭ Si āt mā sit flegmatica: ga etiam a mā flegmatica pōt fieri: vt sepe vidi⁹ apparebūt signa dicta: ga nec rubedo nec pruritus apparebūt: sed sola inflatio: ⁊ si fiat impressio cū digito remanebit vestigiū vt in vndimia fit. ℭ Et aliquādo materia ē mixta ⁊ cōsidera mixta signa ⁊ patet.

Cura ista ꝙsistit i tribus itētionib⁹. ꝓria ꝙsistit i vita. 2ª in cā añte. 3ª in communcta.

ℭ ꝑma itentio sic ꝙpleť: vtať mica panis losa ⁊ succo ordei ⁊ farr: ⁊ comedat lactucas ⁊ portulacas cū forti aceto ⁊ cucurbita cū agresta. bibat vinū de granatis vel aqz cū mica panis: ⁊ hoc vsqz ad finē: postea paulatim redeat ad naturā sui: ⁊ bibat vinū limphatū ⁊ pullos comedat si fuerit necesse cum lactucis ⁊ portulacis.

ℭ Secūda itentio ꝙpleť cū flōmia si eras ꝙsenserit vt sem ꝑ presupponiť: vel cū ventosis in sparulis scarificatis: fiat purgatio cū pillulis de fumo terre: ⁊ ꝑiter omni mane vtatur aqua cascicapre: qñ ad illā materiā acutā valet.

ℭ Item syrupus de nenufare cū aqua eius valet ēt clistere cū decoctione communi in qua dissolvať sene epithimi. añ. ʒ. i. tamarindorum mellis. añ. ʒ. ij.

ℭ Tertia intētio ꝙpleť cū localibus. Epithimeť ergo locus cū succo solatri ⁊ oleo ro. ⁊ aceto mixtis ⁊ ꝓcedať vsqz ad finē: laueť facies cum aqua decoctionis rosar⁹ ⁊ camomille. ℭ Item valet oleū violar⁹ cum succo lactuce vt dico ⁊ verum est. Valet ēt oleuz de papauere cum succo endiuie. Dico etiā q̄ valet oleū de nenufare cū succo arnoglosse: ⁊ semp paruz aceti ponať. Dico ēt q̄ succus arācie valet cum oleo ro. vel cum oleis predictis ⁊ parum cere in forma vnguenti: ⁊ hoc exprti sumus. ℭ Iterū vnguētū rosarum ⁊ populeon valet: ⁊ tu ex re ꝙsidera alias compositiones: ⁊ ex re facias vt tibi videť. ℭ Cōtingit ēt aliquādo q̄ fumi q̄ eleuāť a materia flegmatica: quare apa erit flegmaticum ⁊ facies non erit rubea. Dico tunc q̄ pillule de iera ⁊ cochie multū valent. ℭ Qñ ad alia cureť vt curať cacesia: ⁊ dicta in talibus sit tēdens ad caliditatem: ⁊ similiter res locales: ⁊ cura cacesie dñis physicis dimitto ⁊ ad capitulū ꝓprium recurre. ℭ Etiam dico ego q̄ pōt curari vt vndimia: quare vide hoc in primo libro capitulo proprio. Apostemata autem saniosa faciei curantur sicut apostemata dorsi ⁊ nihil habent proprium: quare de his nihil loquar.

Tractatus decimusquintus de apatibus dorsi.

ℭ De apate calido ⁊ frigido sanioso. CA. I.

Apostemata dorsi in causis ⁊ signis ⁊ curis cū alijs apatibus ꝙueniūt. Unū tñ nota q̄ ista pilulosa sunt pp ꝓpinquitatē spine seu nuche q̄ est vicaria cerebri ⁊ ab eo ipsa oritur. vide sibi similať in virtute ⁊ vitio. Dñ pp hoc dicitur duodecimo de vtilitate particularū sinthomatha nuche sunt similia sinthomatibus cerebri. ⁊ ex hoc patet intelligenti q̄ in talibus nō debemus multū repercutere: sed solas reperscussiua domestica debent apponi.

Signa calidorū sūt rubor: inflatio loci: ⁊ dolor vehemens ⁊ acutas figure ⁊ eminēria satis magna ⁊ febris aliqñ i generatione sanici: ⁊ hoc totum declaratum est in de crituris.

Cura ista ꝓsistit in tribus. primo i regimine. 2°. in cā ante. 3°. in coniuncta.

¶ Regimen cius pro complemento prime intentionis fit sicut dictum est in capitulo sequantie.

¶ Secūda intēcio cōplēt isto mō: fiat flōmia si opus fuerit ⁊ humor calidus: qr colera curet mō dicto supra.

¶ Tertia itentio ꝓplet cū localib⁹: ūn prin°. ꝓpetūt repcussiua leuia: sicut olcū ro. aut succus arnaglosse ⁊ aliar⁹ res domestice⁹ pp cām dictā. ¶ In augmēto ponat oleum rosa. cū olco de camomilla. ¶ Jtē. ℞. farine fabar⁹ camomille ⁊ cū oleo ros. fiat emplin. resolutiua. n. ⁊ repcussiua sunt. ¶ In statu ponant empla maturatiua: ⁊ vide ea in cap⁹. ꝓprio. primi libri. ¶ Maturatiuum Guiel. de salice to. ℞. cepas coctas sub prunis duas: vitellos ouor quatuor: assungie liquefacte sine sale: vel butiri. ʒ. iij. maluauisci. ℈. i. icorporet olea sil'cum oleo de aneto: vel camomilla ⁊ ponat sup locum vsq; ad pfectam maturationē. ¶ Jtē valet emplin de maluauisco positū in caplō de squātia: ⁊ vocat empl'z de maluauisco. ¶ Cū ergo hoc sanatū fuerit nō expectet pfecta sanatio ad incidendum ⁊ in incidendo caueatur origo neruorum. nam eor⁹ puncura ⁊ incisio est periculosa.

Si autem apa fit frigidū purget cū turbith ꝓparato vel cū pillulis de agarico vel fetidis. ¶ facta purgatōe i pn°. iungat locus cū oleo ros. ⁊ camomellino vel anetino. ¶ In augmēto inungat loc⁹ cū oleo de spica vel de lilio. ¶ Jté valet hoc. ℞. farine seminis lini. camomille mellilot: ⁊ cū istis fiat emplin: ⁊ icorporet oleū ros. considera q̄ dicta sunt ⁊ videbis cām. ¶ In statu ponat maturatiuū si fuerit opus: ⁊ ē hoc emplastrū gui. ℞. cepe lilij vnū vel duo ⁊ coquant sub prunis. tria capita alleor⁹ ⁊ coquant similiter mūdent ⁊ pistent in simul: ⁊ icorporent cū eis. ʒ. ij. terbētine ℥. ʒ. iij. mel lis ⁊ farine seminis lini ⁊ fenugreci: ⁊ icorporent cū oleo de aneto: ⁊ fiat emplin. ¶ Maturato apate incidat vt dictū ē immediate. s. respiciēdo originē neruorum.

¶ De natta. CA. .II.

Quando accidit tumor aliqs in dorso qui vulgari nomine dr natta: ⁊ ē apa magnum carnosus ⁊ molle. ¶ Et nota q̄ in tali apate nō est dolor: ⁊ si est dolor in eo est paruus: neq; est calor neq; pulsatio: ⁊ aliqñ ita crescit q̄ supat oēs partes corporis: ⁊ b apa accidit in humeris ⁊ in alijs locis.

Cura huius ꝓsistit i duob⁹. s. i. purgatōe ⁊ in remotiōe natte. ¶ Prio fiat purgatio vniuersalis cū pillulis aggregatiuis: vel cum clario aliquo vt tibi vr. ¶ Removeat aūt sic: incidat locus fm crucē ⁊ ercorietur ab omni pte: deide erprime cā ⁊ extrahe. aliq ligāt cā cum chorda. s. partē inferiorē: ⁊ postea ercoriāt ⁊ extrahāt cā. hoc ꝓpleto cauterizet locus: qñ solet causari flurus sanguinis. ⁊ aliq sunt q̄ non cauterizant vt vidi: nec causat flurus sanguinis: sed si causat cauterizetur. hoc quod dictū est vez est si natta non fuerit multum mulcata. ⁊ ideo semp ꝓsidera situm ⁊ inuisationem ei⁹. hoc facto siue ꝓsiderato poteris procedere ad curā ei⁹. Si autem fuerit grosse radicis: qr miscet: timor est de cius incisione. ¶ Vez natta aliquando pēdet vt testiculi pendēt: qñ radix eius est valde subtilis. tunc in isto casu non expedit ercoriare: sed cū spatumine vel aliqua re ignita incidat iuxta corpus cū integritate sui ⁊ ꝓsolidet. Nota tñ q̄ si ercorier necesse ē incidere illam pellē vt labia pellis cū carne se tāgāt: nec se superegredient. ⁊ aliñ fit suitio alicuius partis vt ille partes icarnent pars cū pte ꝓsolidet residuū mō conuenienti vt q̄ dicet in de vlceribus.

¶ De gibbositate. CA. III

Gibbositas cāt ⁊ inde passio dor si ē ⁊ illic solū causat. Est. n. gibbositas eleuatio spōdiliū ab ē ex q̄ curuat bō ⁊ ledit i motu. ⁊ ls gibbositas ñ sit apa: qr tñ aliqñ facta est ab apate de ea facio mentionē. ⁊ q̄ nō sit apa patet: qr ls sit tumor ꝑter naturā: qr tñ nō est factus merito humor⁹ fluctiū illic: nō dr dici apa.

¶ Triplex est gibbositas: q̄dam est que fit versus ptes interiores. Alia q̄ fit versus partē exteriorē. Alia ⁊ 3ª. est illa q̄ fit versus vnū latus. ¶ Gibbositas q̄ fit versus partē interiorē ꝓtractio vocatur. ⁊ eius causa extrinseca pōt esse casus ⁊ percussio. ⁊ intrinseca cā pōt esse apa in musculis spōdiliū existēs: trahēs ad se lacertos: quare fit ꝓtractio. Cā gibbositatis q̄ fit ad extrinsecū extrinseca est casus ⁊ percussio dislocans vnā spōdiliū vel duas. Intrinseca cā dr esse humiditas relaxans ligamēta ⁊ nervios cū q̄bus ligātur spōdiles. rōne cuius spōdiles crescūt. Alia cā ē ventositas peutiēs spōdiles ⁊ dilatās eas. Alia cā est tussis ⁊ asma. Et hoc dicit Hypo. 6. aphorismor⁹ illo aphor. quicunq; gibbi ex asmate aut tussi fiūt aū inuētutem pereunt. Alia causa est apa in musculis exterioribus ⁊ de illa facio mētionem modo. Signa huius gibbositatis de qua loquor sunt: qa in hoc est dolor ⁊ supercalefactio: ⁊ dolor iste est quictus: ⁊ in hoc differt a gibbositate que fit a vento: qr dolor eius est motiuus. s. de loco ad locum. Ille aut est q̄tus ⁊ mānens in vno loco.

In cura ista hēs tres intēciones. prīa ē in vita. 2ª. est i purgatōe. 3ª. i localib⁹.

¶ Prima itētio ꝓplet hoc modo respiciat se a cibis grossis ⁊ frigidis ⁊ vtatur cibis subtiliū chimorum ⁊ bono vino ⁊ sic se a leguminibus respiciat.

¶ Secūda itentio ꝓplet cū purgationibus: fiat purgatio cū pillulis de hermodactilo maioribus. Et si expedit fiat flōmia de basilica: deinde dāde sunt res diuretice que sunt aperiue ⁊ incisiue sicut oriuel compositū ⁊ aqua seminum cōium ⁊ alia diuretica cum aqua mellis.

¶ Tertia intētio ꝓplet p hūc mōz. Inūgat locus cū oleo sambucino in quo stōrax ligda ⁊ castoreū ⁊ euforbiū sunt dissoluta ⁊ frequēter locus inūgat. Rasis dixit. aq̄ calla i qua decocta sunt mētastrū sanducus ⁊ sticados arabicū ⁊ ista aqua de alto sup locū ꝓiciat ⁊ est embrocatio. ¶ Jtē fiat inunctio cū oleis calidis sicut cū oleo de spica de lilio de castoreo ⁊ sic de alijs. Si autez fuerit puer balneatio ⁊ embrocatio sufficiēt. vt dicit Rasis. ¶ Si mō apa ē duz recurras ad primū librum ad ca. de scphiros ⁊ illic vide: si tñ gibbositas cēt cōfirmata fuge: qr nō curat. Ego aūt vidi gibbositatem ex tussi in vno scolari. ⁊ dixit Hyp. fieri ⁊ nō fuit curatus. de alijs modis gibbositatis non facio mentionem: ⁊ dominis physicis dimitto: b tñ ca. debuit poni in tractatu de decoratione siue libro.

Tractatus decimussextus de apostemat⁹ aditoriij ⁊ spatularum.

¶ De apostemate sanioso. CA. I.

A aditorio fit apa sicut ⁊ i alijs locis ⁊ codez mō ꝑ quo nota q̄ aditorium hō planta ⁊ spatule idem important.

Signa hor⁹ apatum nota sunt ex dictis in cap°. de apatibus calis dorsi quar illic vide. ¶ Et fiat flōmia ⁊ solo ventris vt tibi dictum ē: ⁊ dicta eius fit ēt vt dictū est in dicto capitulo. ⁊ in emplis ⁊ alijs fiat ēt vt dictum est illic. ¶ Nota tñ q̄ qñ fit sanies causat dolor: ⁊ facta cessat. Et aliqñ hec sanies non eleuatur in cupum: immo pellis est eleuata aliquo modo: quare illic nō apparet saxies. ⁊ multi iam decepti sunt credētes q̄ illic non sit sanies vel q̄ illic nō sit alia egritudo. Et vidi hoc in filio Joannis de fractibus. ¶ Et ratio quare nō apparet sanies in loco carnoso specialiter ē ista. ¶ Primo quia locus in quo generat sanies est valde spissus ⁊ carnosus: quare nō eleuat. ¶ Secūda cā est: qr sanies q̄ gñat ē valde spissa: ideo nō pōt eleuari ad partes superiores ideo illic ē dolor ⁊ non sentit sanies. ⁊ illos modos tangit Hypo. 6. particula aphorismorum illo apho. Quibuscunq; sanies facta in corpore nō manifestatur. Gal. aut in ymen. dicit

q; pp vtrunq; etiã põr esse. ⁊ iõ fac vt dixi in de erituris: licet tangas locum cũ duobus digitis. primo cũ dextro: postea cũ sinistro: ⁊ qñ cõprimis vnũ elcua alĩ: ⁊ qñ eleuas vnum cõprimas alĩ. Si fuerint inundationes argutas q; illic ẽ sanies. Et nota bene facta maturatione scidatur locus ⁊ fiat incisio ꝑz longitudinẽ adiutorij: ⁊ vtra neruos ⁊ musculum grossum q est sup adiutorium. hoc inciso facta incisiõe extrahat sanies p partes: si fuerit parue quãtitatis ⁊ impleat vulnus cũ albumine ouj cum vitello si timuerit de dolore. postea mundifica cuz sarcocolla mirrha ⁊ farina ordei ⁊ melle ⁊ fac vnguentum ⁊ incarna ⁊ consolida secundum necessitatem.

¶ De dolore spine ⁊ spatularum. CA. II.

Sequitur mõ de dolore spine ⁊ spatulax ⁊ bũcrox. ⁊ ponã ꝺ ꝺ hoc breui capl̃o aliqua que appropriata sũt ꝺ dolore spine ⁊ humerox. ¶ Scias tñ q; illa q̃ ꝺ sequenti capl̃o dicenẽ de dolore dorsi hic valent. ¶ Alij dixerũt auctoritate. Auic. q; spinachia valent dolori spatulax. Dex Auic. dixit. ꝓferũt dolori dorsi sanguineo. ⁊ dixit etiam q; fenugrecũ est bonũ dolori spatularum. Dixit etiã de radice filipẽdule q; proprie valet dolori spatule dorsi spine ⁊ mficis. ¶ Rasis dixit. caro asini valet contra dolorẽ spine ⁊ duax anchorum ⁊ ꝓprie sil uestris: dixit ẽt medulla cerui valet ꝓtra punctionẽ ⁊ dolorẽ duax anchorum ⁊ spine. ¶ Scio ẽt q; ad dolorẽ qui fit in humeris a frigiditate cãtum: aut etiã a subtili mã: tollit lõga fricatio facta cũ vino ⁊ oleo: fit aũt oleum butomie ⁊ inueni vtile in omnibus membris. ¶ Ego ꝓsueui facere vnguentũ ex oleo anetino ⁊ camomellino ⁊ laurino ⁊ cera: ⁊ aliq̃ appono oleũ de ruta ⁊ sup locũ doloroszuz inũgo cũ fricatione bona. ⁊ perutile inueni si fuerit ex mã frigida vel ex frigore. ⁊ nota q; ex istis simplicibus potes facere composita vt notũ ẽ ⁊ applicare.

¶ De dolore dorsi. CA. III.

Consequens sermo fit de dolore dorsi. Eget autez ꝺ dolor sicut ⁊ alij auriliꝰ ꝓprijs. ⁊ hoc capl̃z ꝺ ponj in tractatu de apatibus dorsi. ꝓpterea ponã vt veteres posuerũt. ¶ Auic. sic dixit. Siseleos cõfert dolori dorsi. ⁊ succus canax. siseleos aut semẽ eius bibita cum rob eius vsq; ad tres bolos cõfert apatibus dorsi: ⁊ decoctio seminis vel radicis siseleos in vino vel aqua bibita ⁊ facta est efficax auriliuz ꝺ dolore dorsi: quãdo a ventositate vel a flegmate conglobato causat. ¶ Dixit etiam. bibat decoctio sparagi ꝓpter dolorẽ dorsi ⁊ sciatice. ¶ Et dixit etiam sic: radix ciperi valz ad dolorẽ iunctura; ⁊ strigit dorsum: ⁊ ipsius multitudo aceruat lepram. ¶ Ad eundem etiam dolorẽ dorsi valet mirobalana ⁊ bibita ⁊ emplastrata. ⁊ quomodocunq; administrata. ⁊ Auice. dixit q; ponat in cerotis. ¶ Rasis dixit: oleum de vrtica valet dolori dorsi bibitũ aut inunctũ. Dixit etiam: oleuz de euforbio est mirabile in dolore dorsi. ¶ Melue dixit: oleũ de piperibus confert ad dolores iuncturax ⁊ dorsi. ¶ Dixit etiam. oleum vulpinum est medicamẽ nobile ad arteticam ⁊ podagrã ⁊ dolorem dorsi ⁊ renũ. ¶ Oleum etiã costinũ: vt dixit Auice. valet dolori renũ ex ventositate grossa cum adipe asini siluestris. ¶ Constantinus dicit. gattus comestus renes calefacit: ⁊ valet dolori dorsi: ver Maliabas dixit: carnes calide sunt ⁊ sicce emoroydax medentẽ dolori. renes calefaciũt dorsi ꝓ sunt dolori. ¶ Dixit etiã de berba tribuli: ilia mitigat dolorem dorsi si clistere fiat ex eo cum decoctionis ipsius.

¶ Pillule experte ad dolorem genuum ⁊ dorsi. Rc. aloes agarici. añ. aureum. i. seminis harmel. ʒ. iij. colloquintide. ʒ. ij. ȝ. salis indi turbit. añ. ʒ. i. ꝓficiant pillule cũ aq̃ porri: dosis est a. ʒ. i. vsq; ad. ij. Quecunq; dicta sunt etiam supra immediato capitulo sunt ad illud vtilia: quare adinuicem capitula regrantur.

¶ De dolore colli. CA. IIII.

Quoniam dolores q; in collo ꝓtingũt ad dolorẽ mẽbrorum neruosox reduci dignũ cristimo vt de ipso fiat mentio: lz in tractatu de apatibus colli ꝺ debuit hoc capitulũ situari. ¶ Dixit Diasc. ca. ve. contrita cũ granis piperis nouem ⁊ de semine cordi andri grana nouem cũ vino optimo dat ad bibendũ itro cunti balneũ. ¶ Et idẽ dixit Apuleius de folijs politrici. Dex Dias. dixit. adiantum ⁊ capilli veneris ⁊ politricus idem sunt. ¶ Secundũ aũt Apuleium: idem est politricus ⁊ adiantum. ⁊ aliud est capillus venc. ⁊ huic credo. ¶ Dixit etiam Dias. cicuta dolorem sedat: sciaticis ⁊ arteticis auriliatur cum melle cocta cataplasmate adhibito. ⁊ subdit. inflationẽ colli ⁊ stomaci ⁊ longaonis saluberrime curat: maxime in oleo cocta illud valet idez facere. ⁊ hoc idẽ facit: folio lauri sibi addito. Dixit etiam. petrosilinũ inflationem stomaci ⁊ colli compescit. ¶ Apulcius dixit: herbam betonicam cũ vino austero vequoque. ⁊ dabis bibere quantitatem. Est potio eque id est equalitatem. ¶ Isaac dixit: decoctio radicũ ⁊ seminis sparagi valet ꝓtra dolorem dorsi ⁊ humidã ventositatẽ in ortu: colli quoq; dolori mitigationẽ prestat. ¶ Auic. dixit: nux ⁊ folia cipressi sunt bona collo cum ex eis fit emplastrum. ⁊ subdit. ⁊ cõfortat neruos. ¶ Alebi. dixit. quando afronitũ miscet cũ cera ⁊ oleo rosa. valet torsioni colli ⁊ neruox. ¶ Cõsidera modo ex te q; valent in dolore ex materia calida vel frigida: vel in mala complexione calida frigida sicca ⁊ humida. ⁊ ex istis simplicibus poteris multa composita ordinare. vt dixit. quare ꝛc.

Tractatus decimusseptimus de apostematibus cubitorum.

¶ De apostemate sanioso. CA. I.

Hec apostemata huius loci timorosa sunt rõne loci ⁊ concatenationis ossium adinuicẽ. nam mollificat iste locus de leui. ⁊ ista mollificatio dat impedimentũ in operatione vniuersali: quare omnis egritudo est timorose curationis in eo ⁊ male curationis. ¶ Si hoc apostema fuerit calidus: cognoscitur ex narratis in alio capitulo. similiter si fuerit frigidum.

Cura ista ꝓsistit in tribus: vt iã dictũ est ꝺ alijs: ꝺ dicta p. z. in purgatione. ʒ. ꝺ localiꝫ.

¶ Primo circa primã intentionẽ ꝺbes notare q; isti tales aliq̃ sũt cũ febre. Si sic: ⁊ apa sit calz regat cũ rebus frigidis ⁊ temperatis vsq; ad generationẽ sanici. vz. cuz succo ordei ⁊ farre facto cũ lacte amigdalax ⁊ lactucis ⁊ spinachijs ⁊ aqua cicex ⁊ cucurbita cõdita cũ agresta: ⁊ vinũ sit limphatũ ita q; maior pars sit aq̃ vel vtat vino granatox cũ aq̃ frigida. si febrem nõ habuerit regat cuz carnibus cõditis cum agresta vel cucurbita. ⁊ sint carnes edine vel auium paruarum. ⁊ sic de alijs.

¶ Secũda intentio compleat cum flobotomia facta ex parte contraria. vel vẽtosis scarificatis in spatulis. ⁊ fiat purgatio cum electuario succi rosarum vel alio solutiuo educente coleram.

¶ Tertia intentio compleat cũ istis. In ꝓn. fiat iunctio cuz oleo rosarum ⁊ pauoli armeni. ¶ Itẽ succi herbax fridax. succus arnoglosse solatri semperuiue endiuie valẽt. ¶ Itẽ valẽt oleum vio. de nenufare si mã fuerit colerica. ¶ In augmento fiat inunctio cuz oleo ro. ⁊ camo. ¶ Itẽ valet hoc. Rc. farine ordei farine fabax camo. añ. ʒ. i. ⁊ in corporenẽ cum oleo rosaceo. ⁊ ex te alias formas similes componas. ¶ In statu valet hoc. Rc. farine seminis lini farine fenugre. pinguedinis porci butiri. añ. ʒ. i. ȝ. malue uis. ℔D. i. incorporentur omnia. ⁊ fiat emplastrũ. ⁊ hoc valet si mã sanetur. Alie forme dicte supra in capitulo de apatibus dorsi valent. ¶ Facta maturatione incidatur ꝑz longum ⁊ ipleat locus incisus cum albumine ouj mixto cum oleo rosaceo. Nota tñ q; in isto casu non debes expe

etare ꝓplctã maturationẽ ne sanies relaxaret inuncturaꝫ: ne ẽt ibidẽ creẽ in neruis rõne cuius esset timor de fistula. ℭ Hoc ꝓpleto mũdifica cũ vnguẽto aplox: vel cux B. ℞. mirre. ʒ.i. mellis libram. 3. farine ordei que sufficit ad inspissandum.

Si autem apa sit frigidũ vtaẽ bonis carnibus sicut edi pullorum castrati: comedat bletas ⁊ aĩz cicerum: pisces bonos ⁊ eliratos: ⁊ sic de aliis. ℙ Purgeẽ cum pillulis de turbith vel cũ hermodactilo prepparato. ℭ In augmento ponaẽ emplastrum de camomilla ⁊ melliloto ⁊ fenugreco ⁊ semie lini ⁊ romañ. ℳD.i. ⁊ incorporentur cum oleo rosaceo ⁊ camomillino. ℭ In statu ꝓuenit hoc maturatiuum. ℞. cepas lilij duas: ⁊ coquanẽ sub prunis capita allcorum duo pistenẽ oĩa: ⁊ misceatur secũ pinguedo porci sine sale farina seminis lini: ⁊ fac emplastrum. ℭ Hoc facto icidaẽ locus: nec expectẽ cõpleta maturatio ⁊ impleaẽ primo locus cum stuppis infusis in albumine ouĩ. postea ponaẽ vitellum ouĩ cũ oleo de camomilla. ꝓfir mundificeẽ modo dicto ⁊ incarneẽ.

ℭ De nodositate eius. CA. II.

Nodositatem ⁊ duriciẽ crassem ĩ cubito debes cõari removere ne officium brachii removeaẽ: qz membrum officiale est. ℭ ℙrio ergo purgeẽ cum cepe ⁊ turbith prepparato: vel cũ pillulis de hermodactilo vel fetidis. ℭ Dieta eius sit bona: quia respiciat se a frigidis ⁊ a leguminibus: ⁊ ab aliis melancolicis ⁊ flegmaticis. ℭ Hoc facto sup locum ponatur diaglon cum gummis materiaz mollificat ⁊ resoluit ⁊ vide receptas supra in primo libro. Et similiter valent que dicta sunt in capitulo de sephiros: quare pro cura ista videẽ illic de notationibus ⁊ duriciebus iuncturarum q̃ remanent post dolorem arteticũ in fine capituli cuz loquar de podagra mentionem vlem ⁊ particularem faciam: q̃re hic resecco gratia ordinis.

ℭ De apate: qõ accidit ex flõmia. CA. III.

Quandoqz ex flõmia accidit apa ⁊ sepe visum ẽ qz indiget cura: q̃re sic cureẽ. ℭ Dicit Auiceẽ. in hoc qõ bonum est: qz ex alia parte minuaẽ: si virtus tolerauit. ℭ Cõsequenter in primo ponaẽ vnguentũ de cerusa: ꝓter locus epithimeẽ cum oleo rosaceo ⁊ violato: vel succis herbaz frigidaz. ℭ Itẽ valet B. ℞. albuminis ouĩ olei rosacei aã. conquassenẽ bene adinuicem ⁊ stuppa infusa in hoc ponatur sup locum. ℭ Itez dico ego qz valet oleum rosaceum vbi vermes terrestres fuerunt infusi. ⁊ emplastra etiã fiãt ꝑ necessitateẽ. ℭ De emborissimate ⁊ matre sanguinis non facio mentionez: qz feci supra in primo libro. capitulo de fluxu sanguinis: q̃re illic recurre.

Tractatus decimusoctauus de apatibus manuum ⁊ digitorum.

ℭ De nodis in rasceta manus. CA. I.

Nodus iste vt plurimũ fit ꝓpter laboreẽ ⁊ ꝓmotionẽ superfluã in locis vbi currũt humores a quo hũore resoluit subtile. ⁊ remanet grossum ⁊ induraẽ: ũta qz apparet os. ℭ Et nota: qz illõ verum. ſ. nodus aliqñ cedit tactui: ⁊ aliquando non.

Ad curam istã sic ꝓcede in primo libro etiã dicti ẽ facias speraĩ planã plumbeaz maiorem aĩz sit circumferentia totius nodi. ⁊ etiam facias tres speras planas stuppeas inuolutas in albumine ouĩ in quo albumine dissolutum sit parum aluminis zucarini ⁊ salis parum, ⁊ ponas in vna ex speris nodum. postea pone speram plumbeam. ⁊ postea supra speram illam plumbeam ponas alias duas stuppas inuolutas in albumine ouĩ ⁊ alumine zucarino. hoc facto stringas ⁊ inuoluas locum ꝓhendendo omnes spas simul cum binda cuius latitudo sit circa duos digitos ⁊ non plus ⁊ firma locum

cũ bida bñ ⁊ deceter: ⁊ dimitte sic ꝑ tres dies: ⁊ ĩ fine triũ diez solue locũ ⁊ vide qd opat fuisti. ⁊ sic de ʒ. in. ʒ. faciaz donec nodus tot sit dissolutus ꝑ tres locos firmat.

ℭ De apate calõ ⁊ frigido manus. CA. II.

Apostemata huius loci calida vel frigida saniosa cognoscuntur sicut apostemata saniosa aliorum locorum ⁊ signa posita in alijs capitulis vide per te.

In cura ista bẽs tres intentiones prĩa ẽ ĩ vita. 2ª in purgatiõe. 3ª in localibus.

ℭ ℙrima intentio completur sicut dictum est in alijs capitulis similibus.

ℭ Secũda intentio ꝓpleẽ per hũc modũ: si apa fuerit calz fiat flõmia de cephalica alterius manus: vel fiat scarificatio in spatulis. ⁊ hoc totũ fiat si opus fuerit. ⁊ solvaẽ venter: vt dictũ est in capitulo de apatibus dorsi.

ℭ Tertia intentio ꝓpleẽ in primo statu ⁊ declinatiõe: vt ĩ capitulo de apatibus dorsi ẽt dictũ est. ℳaturaẽ etiã si opus fuerit: vt illic dictũ est etiã. ⁊ incidaẽ locus ⁊ nõ expectẽ maturatio ꝓpter neruos ipsius manus. ⁊ impleaẽ locus cuz terebẽtina ⁊ vitello ouĩ ꝑ tres dies. Cõsequenter mũdificetur cum vnguẽto facto ex melle mirrha ⁊ farina ordei: vel cum vnguento apostolorum: facta abstersione incarnetur cum puluere thuris minuti.

Signa frigidi cognoscunẽ codẽ mõ: sicut dictũ ẽ supra. ⁊ dicta ⁊ purgatio fit: ⁊ maturatio ẽt. ℭ Itẽ valz hoc. ℞. farine frumẽti olei cõis: bulliaẽ in aq̃ decoctionis camomille ⁊ apponatur sup locum. ⁊ in alijs ꝓcedaẽ: vt dictũ est supra.

ℭ De ciragra. CA. III

Solet circa manus iflatio carnosa ⁊ flegmatica nasci: q̃ a multis ciragra vocaẽ. Istud apa est flegmaticũ: qz cauãs. Et signa vide ĩ capitulo de apatibus frigidis vel flegmaticis. ℭ Verumtñ nota qz ciragra est duplex. Quedã nãlis ⁊ confirmata. ⁊ quedam non confirmata verum que est confirmata ⁊ antiquata non recipit curaz. ℭ Cura vero ciragre curabilis nõ differt a cura communi apatis flegmatici: nisi qz propria aliq̃ auxilia habz: ⁊ indiget q̃q̃z cauterizatione ꝑm incessum rascete cũ vno cultello nõ incidente ne redeat. ℭ Nota tñ ne sit tibi error: qz aliqui ꝑ ciragram intelligũt podagram manus: vt sic loq̃r. Sed ego in hoc capitulo ꝑ ciragram intelligo apationez factam in manu vel tumorẽ: vt melius loq̃r factum in manu ex mã flegmatica: vt in multis apparet tempore hyemis. vnde ꝓpter frigus tumescunt manus.

In cura ista habes tres intẽtiões: sicut ⁊ ĩ aliis. pmo est in victa. 2º est in causa antecedente. 3º in coniuncta.

ℭ ℙrima itẽtio ꝓpleẽ respiciẽdo se a reb frigidis ⁊ hũidis: ⁊ a leguminibus: qñ ista multiplicãt flegma. vtaẽ ergo vino odorifero: bonis carnibus supradictis.

ℭ Secũda intentio compleẽ cũ hermodactilo preparato: ⁊ cum pillulis de hermodactilo ⁊ fetidis: q̃ educũt flegma ab alijs locis.

ℭ Tertia intentio ꝓpleẽ ꝑ hunc modum ꝑm aliquos magistros montis pessulani. ℞. cauliũ rubeoz tribuloz marinoz. aã. ℳD.ij. coquanẽ in lixiuio cineris sarmentoz ⁊ alicz quantulo aceti: ⁊ sale teranẽ. ⁊ fiat emplin. ℭ Ad idem fiat bursa de bono corio: ⁊ impleatur de bono lixiuio cineris ficariorum sarmentoz atqz filicuz cum modico sale ⁊ aceto ⁊ in co manus ponatur ⁊ claudaẽ. ⁊ ligeẽ. ⁊ qñ nihil ereat ⁊ ipsa sepe cum aq̃ calida in alio vase calefiat: ⁊ hoc tñ teneatur qñ manus sit de tumefacta. ℭ Aliq̃ alij magistri primo balneant cum aqua decoctionis squinanti vel alicuius alterius rei subtiliantis. postea isti cuz pice ⁊ cera applicati violenter attrahendo mollificant manuz. Cõsequenter eam suffumigant: ⁊ stufant cum fumo elevato ab aceto iniecto supra lapidem molarem ignitum. Vlti

mo emplastrant isti magistri cū galbano ⁊ armoniaco ⁊ similibus modicū. ℂ Aliq alij magistri accipiūt spōgias infusas i liciuio forti calido in quo sit alumē ⁊ sulphur ⁊ sal ⁊ligant cas. s. spongias stricte: vt i vndimia dictū est. In oibus tñ dispositionibus similib⁹ mā ad alterā manū cuz fricationibus veniunt: ⁊ alijs ēt modis: ⁊ possemus facere cauteria cultellaria in fine si fuerit opus ⁊ multum valet: dico tñ ego qꝺ in vndimia iste modus valet ⁊ in ciragra capiendo ciragram pro podagra manus: ⁊ specialr in frigida ⁊ in statu ⁊ declinatione eius.

ℂ De infiltratione scliros ⁊ nodatione q̄ fit in digitis manus ⁊ nodis eorum. CA. IIII.

NAscuntur circa iuncturas digitoruz apata flegmatica ⁊ melā colica: ⁊ spāli melācolica corrupta ⁊ coadunata i loco nodoso cuius subtile cōuertit in venenū ⁊ ledit ligamenta ⁊ os quertit ad vulnus. ⁊ hec mā infiltrat ⁊ vndiqz in loco: qz i iuctura ⁊ circa iuncturā. ℂ Et nota bñ diligēter: qꝺ hec mā nō cedit tactui qñ tā facta est sanies ratiōe siue grossitiei. Quare tūc decipiunt medici ⁊ nō credunt ipsum fore sanatum ⁊ est sanatum: quia tunc corrumpit os ⁊ ligamentum.

Signa huius sūt. prio dolor ē i loco ⁊ ē color cinericius vel fuscus: ⁊ aliquādo apparent vene circa locum plene sanguine: ⁊ sepe habui istā curā p manibus: ⁊ nunqz potui cē ita sollicit⁹ qn os vel ligamētū sepe corrūperet. ⁊ in tali apate fit sanies: ⁊ sanies est in loco: ⁊ locus ad tactuz est durus: nec sennt inundatio: quare decipit sepe: imo sepe rumpit ex se. ⁊ tūc sumus certi de sanie.

Cura huius apatis ꝓsistit in tribus. In dicta puta purgatione ⁊ in localibus.

ℂ Dieta eius sit talis: qz vtat bono vino odorifero liphato ⁊ carnib⁹ pluries dictis. Respiciat se a reb⁹ gñantibus melācoliā: ⁊ vtat aq̄ cicer ⁊ farina ⁊ ouis sorbilibus.

ℂ Secūda intentio cōplet cum turbith ꝓparato ⁊ pillulis de hermodactilo: qñ mām euacuant a iuncturis. pillule etiam de lapide lazuli in hoc valēt. purgetur etiaz cū hac decoctione. ℞. ellebori nigri. ʒ. j. pollipodij. ʒ. iij. mirabola. indorum. ʒ. i. sene epithimi. aā. ʒ. ij. pistentur ⁊ buliant in. vi. ʒ. aque. ⁊ tñ buliant qꝺ remancant. ʒ. tres. ⁊ i fine decoctionis addatur sene epithimi: ⁊ dulcoretur cuz ʒ. ij. zuccari ⁊ detur ante diem.

ℂ Tertia intentio ꝓplet cū localibus: iungat locus: vt dicit. Guil. de saliceto cū oleo de spica ⁊ cū oleo de lilio. ⁊ facta iunctione desup ponat vnguētū diaglon cū gūmis: si ꝓtingat locū ulcerari: qa vt in pluribus sic est mundificat locū cum vnguēto apl̄or in quo sit pax pulueris affodillor aut cum oleo ponat realgar: vel ponat pax arsenici. Ego aūt ꝓsueui cū vnguento apl̄or in hoc casu apponere salsamēti pax. ⁊ facto hoc ꝓsueui semp locus lauare cū liriuio: facta lotione cricco locū: deinde ꝓsueui apponere vnguētum apl̄or cū egyptiaco: vel vnū illor de p se sm necessitatē. ⁊ ꝓsueui ter vel quater ipm mutare i die: ⁊ adhuc cū difficultate saluat digitus ⁊ os: immo vt in pluribus os corrūpit. ℂ Ego aūt habui vnū de plebe notarium: cuius nomē est petrus. ⁊ feci mō tā narrato: ⁊ mutabā ipm inter diē ⁊ noctē sepē vicibus. Et breuiter nō potui defendere os a corruptione: tāta fuit putrefactio: ⁊ caro vndiqz sepata fuit ab osse. Ego sic vidēs in superficie digiti dilatari nō dilatādo foramina alia q̄ in digito erāt ⁊ cū b factū eēt cepi cū molleris illud os: qz pax est ⁊ icepi voluere ipm: ⁊ sic feci p q̄tuor vices: ⁊ in fine q̄tuor dierū erri cū cū i vna vice nō possit exhibi. b fcō cū puluere repleui illud foramē carne: ⁊ remansit tota carnositas digiti ⁊ hodierna die cū illo digito scribit. ⁊ iste ē modus removēdi os si totū fuerit corruptū. ℂ Sed si os fuerit corruptuz ⁊ nō totū: sed ꝑ parte cauterizet ⁊ removeat: aut raspet ⁊ icarnet mō victo ꝓprio capl̄o primi libri. ℂ Si aūt nō fuerit corruptum ponat mūdificatiuū facta incisione si opus fuerit de sarcocolla vel mirrha dictis supra: ⁊ incarnetur supra ⁊ consolidetur modo decenti.

ℂ De digitorum siue manuum apostematibus que nominantur panaricium. CA. V.

ISta apostemata sunt multe caliditatis: qz fiunt a mā acuta cala colica nō adusta. Et aliqñ ē adusta. ⁊ tale apa oritē in fine digitor ⁊ neruor manus ⁊ ligamētor neruor: q̄re pp hoc dolorē facit magnū: pp hoc facit ēt febrē ꝓtinuam ⁊ corrūpit vltimū os multotiēs digiti ⁊ carnem: ⁊ totum digitū: ⁊ emittit sanie subtilē ⁊ fetidam vtpl̄imū. Et Aui. ⁊ guil. dicūt qꝺ interficit: quod nō vidi: ⁊ sincopim ⁊ febrem inducit: quam vidi.

Signa sunt rubedo vehemens in loco: ⁊ acuitas apostematis: qz materia calida multuz elevatur in cupū: ⁊ dolor est vehemens ⁊ cōtinuus p totuz brachium. ⁊ aliqñ ascēdit vsqz ad cor ⁊ cerebrū: ⁊ accidit aliquando sincopis ⁊ casus appetitus

Cura huius consistit in tribus. s. i dieta: purgatione ⁊ localibus.

ℂ ꝑma intentio ꝓplet p hūc modū. ꝑmo fiat flōmia ⁊ sacrificatiōes si etas ꝓmittit: ⁊ alia oportūa: ⁊ purgatio fiat cum clario succi ro. ⁊ clistere lentium fiat i quo ponatur cassia nouiter tracta.

ℂ Dieta eius sit talis: vtat reb⁹ frigidis ⁊ respiciat se ab esibus multiplicantibus coleram: vtat mica panis lota: farre: lactuca: ⁊ portulaca: ⁊ si debilis esset comedat pullus alteratum tñ cum agresta vel cucurbita: vel cum alijs similibus ⁊ sic completur secunda intentio.

ℂ ʒ⁹ intentio cōplet hoc mō. In pn⁹ fiat iunctio cuz oleo ros. vel cū alijs similibus: sicut cū oleo mirtino: vel cum succo herbaz. ℂ Itē acetū cuz bolo armēo ⁊ mucillagie psilij valz. ℂ Guido dixit. Maliabas dixit: valz galla viridis cuz accto multū: ⁊ curat dolorē. ℂ Etiā camphora cū accto vel cū oleo ros. vel cū vnguēto rosarum valz. Aui. aūt laudat camphoram sic absolute. ℂ In augmēto ⁊ statu acctum cuz farina ordei multuz valz. ℂ Ualz ēt acetū cuz furfure mulum: valz ēt acetū cū farina lentium: ⁊ similiter oleū ros. cū istis farinis in forma empl̄i vz. ℂ Maliabas dixit. Si autē dolor adessz. removeat sic. ℞. olei rosati. ʒ. j. opij iusqami aā. ℈. j. semis apij. ℈. ß. accti. ʒ. ij. ⁊ incorporetur cū oleo rosato. ℂ Si vero collectōem fecerit petit qꝺ maturet cū mucillagine psilij mirta cū aliqua adipe. ℂ Itē aliud maturatiuū Guilielmi de salicto. Rec. vitella tria: vel quattuor ouorū cocta. farie fenugreci. semints lini aā. ʒ. j. butiri recentis. qꝺ tñ sufficit. incorporent oia sil et fiat empl̄z. ℂ Facta maturatōe aperiat pua pforatiōe: ⁊ cūet qꝺ ē in ipso ⁊ mūdificetur cuz mellē ⁊ farina lupinor: ⁊ icarnet cū aloe: qñ ē melioribus medicis ad hoc. Ego aūt cōsueui incarnare cū mirrha vl aristologia. ℂ Si vero ulceret ⁊ ꝓcederet ulceratio i malum cum puluere offodillorum: aut cum trociscis caliduconis dictis in primo libro: vel arsenico desiccetur. Ego autem cum egyptiaco aliqualiter confortato: vel aliqualiter diminuto oper⁹ secundum necessitatem.

Tractatus decimusnonus de apostematibus ascellarum.

ℂ De apostemate sanioso calido. CAP. I.

SUb ascellis fiunt apata rōne expulsionis mām a corde: q̄re ergo p viam crisis fiunt ista apata.

Signa eius si materia fuerit cala: locus rubet: tumet vehementer ⁊ dolz dolore acuto. ℂ Et signa eius. Si materia fuerit frida locus non rubz ⁊ tumor non habet acuitatem. ⁊ ex illo non multum dolet.

In cura ista hēs tres intentiones. ꝑ⁹ est i dieta. ʒ⁹ in purgatione. ʒ⁹. in localibus.

ℂ ꝑma intentio cōplet cū cibarijs bonis ⁊ bono vino

odorifero limpharo. vratur etiam borragine feniculo ⁊ far re. Et nō q̄ ego loquor hic de apostemate nō venenoso: q̄ de ipso in capō ō apāte venenoso primi libri feci mētionem: ⁊ vide illic, reseco: ⁊ nō de venenoso loquor.

℄ Secunda intentio completur cum floborotnia de basilica partis oppositę: vel fiat ventosario in spatulis: vt tibi videtur. Et purgatio fiat cuz diafinicone. Ego autem cō sueui facere, cum pillulis aggregatiuis.

℄ Zª intentio ꝓpleatur p hūc modū, in pª nō apponātur repercussiua cum locus est emūctoriorum: ⁊ in talibus repercussiua non debent apponi: q̄ mā retropelleret ad ipsuz cor. ⁊ timor esset de morte, ponat ergo oleum de camomilla. dē aneto cū pinguedie gallinę: ⁊ oleum de lilio si mīr vz: ⁊ intelligas semper fcā purgatione. ℄ Item valet ēt oleum de camomilla: vel aliud: in quo lana sit infusa. ⁊ supponatur. ℄ In auginēto ⁊ flatu, ℞. farine camomille melliloti fenugreci añ. ℥. j. ⁊ incorporent cū oleo ō anethi ⁊ de cāmomilla. ℄ Itē vz oleuz de camomilla cū sale. vz ēt aqua cala cum sale cataplata vel aqua ciceꝝ cū sale emplata. ℄ Et no. q̄ si hoc apa sit fm̄ semitaz crisis. tūc attractiua fortia pñt apponi: imo vētose pñt appōi. cm plā attractiua dcā in pª lib°. pñt apponi. Ūñ Hyp. pª. particula afforis. dixit: vbicūqz nā repit inde ducere opz ⁊ p loca' q̄uenientia. ℄ Si aūt sit apa pp rē extrisecā: q̄ rōne vlcuz extrēitatis aut pp aliā cām pmitiuā ⁊ fit illic repletio. tūc cūo ē radit curatiōis ⁊ minoratio cibi ⁊ eius subtilliatio: vt dicit Aui. Et nō bñ: q̄ in illo casu pp refrenare cursum māe in pn̄ pñt applicari aliqua alterāna ꝓportionalia: vt oleū rosatū mirtinum ⁊ ō fcā purgatōe vlī. In nullo alio casu debes apponere frigida: imo mollitiua: ls Mēricus dicit: q̄ fcā purgatione possumus apponere repercussiua domestica. ℄ Et nō sicut i expulsione est timor: reditus māei ad intra: q̄ ad mēbra pncipalia: ita in mollitiuis ē timor attractōis superfluę: quoꝝ amboꝝ securat cūo: vt dicit Aui. Quod ꝓsideras Gal'. z. miamir dixit: parotice. i, apata post aures: ls sint de gñe flegmōis: non tamen vtimur eis prima intentione flegmonis pricularis ℔ria sed attractiuis vētes: si nihil rōne dignum p̄ficerent ℔ ⁊ vētose asserentes. ℄ Aduertēdum est tñ: q̄ si vehemētem impetum bz illud quod fluit nihil opamur sed totum nāe dimittimus ne ex vehemētia attractōis dolor vehemens appḥēdat hoies: vt pp ipsum vigile fiant ⁊ febris aduenīat ⁊ virtus dissoluatur: mitigare tūc ꝛgruit magis: ⁊ repcutere non decet cataplasmatibus ventes mitigatiuis q̄cūqz cū moderatōe calitatis ⁊ humiditatis hēntibus. ℄ Hoc viso si materia nō resoluatur cū resoluentibus: q̄ cū diaglone ⁊ alijs resolutiuis superius victis: ⁊ applicatis tēporibus debitis tunc ꝛgruit. maturatiuum tale. ℞. farine frumēti cū aqua ⁊ oleo inspissentur ⁊ ponātur sup locum. ℄ Itē. ℞. malauisci mūdati cocti optie libraz vnā farine semis lini ⁊ fenugreci añ. ℥. ij. vitella triū ouoꝝ cocta sub prunis, cū cortice butiri, ℥. iij. incorporent oia sil' resoluūt ⁊ maturāt. ℄ Jem aliud. ℞. cepe duo cocta sub prunis, vitella ouoꝝ. v. assungie liq̄facte. ℥. iij. misceant. q̄alauisci ēgtū ē totū ⁊ incorporent ⁊ fiat emplm. ℄ f cā maturatione apiat locus cuz ferro ⁊ tota sanies extrahat si fuerit modica ⁊ si multa i plurib° vicibus extrahat ⁊ bñt singulare documēū in oibus. ℄ Si āt qs timeret ferrum ipso exīte bene maturato supponatur ruptorium de cinere cerri ⁊ apiatur ꝓfter. ⁊ fi incisio fiat: impleatur locus stuppis balneatis in albumine oui. In zª. visitatione ponatur de vitello oui cū terbentina ⁊ parum farine ordei ⁊ croci, ⁊ hoc sit generale in omni incisione, postea mundificetur ⁊ incarnetur: ⁊ consolidetur secundum necessitatem loci ⁊ dispōnem eius.

℄ De apostemate frigido ascelle. CA. II.

SI materia huius apatis sit frida cognosces per signa nūc supra victa ūn pncipio pcedentis capli. Et ī cura ista hēs tres itētiōes sicut. z. dcūm ē. li victa purgōe ⁊ localib°.

℄ Dicta eius: breuiter declinet ad calidum ⁊ respiciat se a rebus frigidis generantibus flegma.

℄ Zª. intentio pficiē cū solutōe vētris: accipiat ergo clariuz idū: vel diarod cum turbith vel pillulas de agarico.

℄ Zª itētio ꝓpleē cū localibus. mūgat locus cū oleo ō lilio vel anetio ⁊ camomellio ⁊ nardio. ⁊ sic de alijs silib°: vcīde si nō resoluiē fiat ō maturatiuū. ℞. cepe lilij. capita alleoꝝ tria: ⁊ quoquantur cepe ⁊ allea sub prunis ⁊ incorporentur cū eis. ℥. ij. terbentine: ⁊ mellis. ℥. i. farine semis lini fenugreci añ. ℥. ij. ⁊ incorporetur ⁊ fiat emplm ⁊ calīn ponatur super locum facta maturatiōe aperiat locus: vt dcīm est mō dicto illo ⁊ mundificet ⁊ incarnetur.

℄ De fugilico indurato sub ascella. CA. III.

APostemata ūt dura scliros Galieno, vocat fugilia. vi cit aūt Aui. esse in locis victis ⁊ difficilia sūt ad curādū: ⁊ curatōe scrophularū ea ꝓcipit curare galienis in. ij. terapētice. ℄ Alij tñ vicunt q̄ illoꝝ apatū aliq̄ sunt scrophule. aliq̄ uuricies. aliqua nodi. ⁊ aliqua carnositas: ⁊ talia fiunt ex mā melācolica idurata: vel ex mā flegmatica q̄rsa i uuriciē. ℄ Et nō iteꝝ q̄ istorum quedā hūt sacculū. q̄dam nō. que hūt sacculū mouenē leuiter. Que non leuiter mouenē rōne i flatōis. capz in carne. ℄ Si talis uuricies ē scrophule. tūc in loco sunt uuricies ⁊ globositates multiplicate in vno loco. ℄ Si est nodositas est globositas una. ⁊ uuricies est vltra uuricies scrophularuz. ℄ Si carnositas. ⁊ tūc spar sio est sine globositate in loco ⁊ planicies forme.

In cura ista sunt tres itētiones. sicut ⁊ i alijs ſ. i vita. in purgōe ⁊ i localibus.

℄ Prima itētio ē ista. vtaē bonis carnib°. bono violimphato paz. ⁊ respiciat se a rebus melācolicis ℔ c° posse.

℄ Zª intentio cōpleē p hūc modum: fiat purgatio cū pillulis fetidis: vel cū turbit preparato: vel cum yrea ruffini: fiat ēt purgatio cū decoctōe thimi ⁊ epithimi dicta.

℄ Zª intentio completur ō mō. primo Aui. appropiat emplm fcm̄ ve cinere lunaciaz cū adipe. Gal'. aūt cum illis pōit mel aucte archigenis: ⁊ ipm laudat. ℄ Gulie. ō salviceto dixit diaglon cū gūmis debere approximari. Et dixit ēt emplm fcm̄ cū melle terbētina ⁊ filigie valere. Alia aūt dcā supius in cap. de scrophu. valēt: q̄re illic recurre p cura ista. ℄ Si vero locus maturatus fuerit apiaē sapienter ⁊ egrediatur q̄ ē in eis ⁊ ipleatur locus cuz albumine oui: deide mūdificetur cum vnguēto apostolorum vel viridi: vel cum puluere affodillorum. vel cum realgar: vt uidetur tibi necesse. ℄ Et diri notāter: apiatur sapienter ne chistis remaneret in loco si chistim habet: deide in carneē ⁊ ꝓsolideē. icisio ista fiat fm̄ figurā lunarē post ares equaliter. i, secundum rectum: ⁊ ita intelligo.

Tractatus vigesimus de apatib° mamillaruz

℄ De apate calido earuz. CA. I.

APostemata māmillaz quedam sunt ꝓpria ⁊ quedā non ꝓpria. ꝓpria sunt: sicut coagulatio lactis in māmillis ⁊ igrossatio ꝑter nām. ℄ Apata calida ⁊ frida huius ptis hūt cās ⁊ signa apatum cōiuim supius victorū. ℄ Hō tñ q̄ ad generandum ista apata i māmillis mulier: multuz facit retētio mēstruorum. ⁊ ad ea curanda multum facit prouocatio eorum. ⁊ flōmia saphene multum vz. ℄ Hñt tñ ista apostemata aliqua signa iudicia propria, q̄ in istis apostematibus sp est aliqua caliditas ⁊ dolor atque tumor. In talibus apostematibus māmillarum mulieruz timēdum ē de mania: iuxta illud. 5°. affor. morbuz, mulieribus q̄bus ad māmillā connectitur sanguis maniā significat. Et ls afforismus fit galiēo suspectus: ipm tñ modificat ⁊ verificat sic. q̄ sanguis repugnat q̄rsioni sue mordacitate, i, magnitudine caloris ⁊ multitudine cerebri ledit. Galienus aūtē testatur q̄ non vidit hoc. Lanfrancus dicit se vidisse.

Curatio boz apatū nullū bz ꝓpriū. nisi q̄ repercussiua debēt esse domestica, propter vi

tinitatem cordis.

In cura ista habes tres intentiones. prima est i victa. 2ª in purgõe. 3ª. in localibus.

¶ Prima intentio completur b mõ. Dicta eius sit vsus fridum: q: vtatur lẽtibus farre bletis: spinachijs & vino limphato: lactucis agrestis & vino granatorum: & sic de alijs. Et si est debilis vtatur carnibus alteratis cum cucurbita vel agresta vt videtur tibi.

¶ Secunda intentio cõplet cũ flobotomia: si opus fuerit de brachio oppositi: & purget cũ clario succi rosarum.

¶ Tertia intentio cõplet per hunc modum. in pñ ponat oleum rosatũ cũ aceto silr: sed non frida immo cala. silr succ cydonie cũ aceto. & tibi fisa valẽt. & tu p te vide & vz farina fabarum cum orimelle: & folia solatri cũ oleo ros. valẽt ẽt: vt dixit Auic. emplin fetũ ex semie iusquami albi. vel ex foliis eius vz apatibus mamillax. ¶ In augmẽto valẽt ista. emplin factum ex semie iusquami albi cũ polenta & vio valz. ¶ Et diascorides dixit: tale emplin põt fieri sine polenta & vino: imo cũ oleo ros. qõ vz in prince & nõ in augmẽto. & vide cãm ex te: q: pz. Alchinus autez facit emplin ex foliis iusquami albi & polẽta ordei. ¶ Serapio dixit: citonia decocta ponunt in emplis mamillarũ. Et ego dico q: si ponat de p se: vel cum alijs rebus quibus rebus calidis i augmẽto. ꝓpetur: q: repercussiua sũt mirra cũ resolutiuis q in augmẽto ꝓueniũt. ¶ Auicenna dixit: thus & cortex ipsius mirra cũ ẽmolea & oleo rosato & emplata ꝓfert apatibus. & hoc q mã adhuc fuit. i ista tu: & spãlr qñ mã est apta resolui. Vz de mẽte Serapio. emplin factũ ex apio domestico: q: ortino admixto cũ eo pane. Et Bartholo. de va. dixit: q: apiũ põt pmisceri cũ polenta ordei. Et ego dico q: melius esset cum polẽta lẽtis. ¶ Sordicies etiam balnei vel humiditatem fluentẽ ad locum. Et ego dico q: misce mit cum alijs frigidis & siccis resolutiuis. & tunc conuenit melius qz si p se ponatur. ¶ Alchi. dixit: q: sudor hominis laborãtis habet eandem virtutem quam habet sordicies balnei.

Si autem videretur tibi non posse resolui: sed sanari maturetur cũ emplis dictis & cũ illis que dicent. ¶ Emplin Tui. ad hoc. Re. mice panis. 4. j. farine fabax radicis maluauisci aã. 4. 3. farine fenugreci. 3. j. ouorum coctorum vitella tria. & addat parum de croco mirrha & assa fetida: & fiat emplin. ¶ Et ipso maturato ꝓcipit Albucasis q: aplat ꝑm formã lunarẽ & aperiat i loco decliuiori. Ego autem aperio ꝑm rectum. ꝓpe tamen capitellũ vel papillam foramẽ. facio parũ ne vene venientes illic incidant: rõne cuius incisionis mulieres lactare nõ possent. ¶ Dico tñ q: si apa sit laterale: q: in parte siluestri vel domestica lateralr ꝑm quod vene illic ad mãmillam veniunt. & ad papillam: & non incido ꝑm rectum: q: sursum in deorsum vel econtra: q: vene ille inciderentur. & in loco non ponatur tẽta magna propter dolorẽ. ¶ Et nõ q: si sanies creuerit in magna ẽritate. tunc remittitur. ter in die & ter in nocte vel plus vel minus: vt est necesse. Et non reperio melius isto mõ. Et in b casu solent aliqui apponere tentam de penna vt sanies omni tempore & omni hora possit exire & iste modus obseruet donec locus sit bene ericcatus. isto completo mundificetur & incarnetur sicut est dictum.

¶ De apostemate frigido mãmillarum. CA. II.

Apostemata ista sepe fiunt a mã frigida: quare cognosces ex dictis.

In cura ista bẽs tres itẽtiões: sicut immediate dictum est.

¶ Prima intentio cõplet cum assumptione rez declinantium aliqualiter ad calidum.

¶ 2ª itẽtio ꝓplet cũ clario indo vel cũ pillulis ẽ agarico.

¶ 3ª intentio cõplet hoc mõ: in prin. apponant oleũ ẽ spica: oleũ de lilio. cũ oleo ro. i augmẽto ponatur oleũ de lilio & de spica solũ. ¶ Itez vz radix assari trita & apposita cũ polenta. ¶ Gui. de va. dixit. Molles ẽt tumores mãmillax tollit terra nidi hirundinum dissoluta cum oleo ro. & linita. Ego aũt credo hoc valere i apate calido: licet Guiel. ipm ponat i apate frido: nisi qs vellet dicere: q: terra illa opat illud rõne qualitatis derelicte ab hirundine & pullis suis: & ẽt rõne stercoris qõ cum mido miscet.

¶ Lõfert ẽt emplin de furfure: qõ in sequẽti caplo ponetur. ¶ Confert ẽt: vt dicit Aui. vt teratur apiũ & ponatur sup ea aut camomilla. ¶ Nota tamẽ q: ola que ꝓueniunt apatibus testiculoz ꝓferunt apatibus mãmillarum & ẽ. & ideo ista capla alternatim videantur.

¶ De duricie mãmillarum. CA. III.

Liquãdo hec mã cẽst i mãmillis idurat: vel q: mã ẽ melancolica: vel q: subtile resolutur & grossuz remanet: vel q: materia a fridis in loco conculcatur multum. quare mãmilla iduratur.

In hac cura habes tres itentiones: vt iã in alijs capitulis imediate est dictum.

¶ Prima itentio & 2ª ꝓplet sicut dictũ est i vno: vel in alio sup radicez caplo ꝑm mãm in mãmillis exitem.

¶ Tertia inten. complet cum localibus illo mõ. Re. risus decoctum cũ vino dulci: oleũ de violis: vitella oui: & sint tot quot tibi vf: & ponat sup locum. ¶ Diascorides dixit: aq maria cala: & fomento adhibita duricies spargit: & tumorem mãmillax cõpescit. ¶ Dixit ẽt: q: vinacia addito sibi modico salis apata dura mãmillax scdat. Bartholomeus dixit: hoc ẽt vult de vinacia cõi sumpta cuz actuali sua caliditate & admiscet secum tertiã ptem salis. ¶ Auicẽna dixit. ad duricies. n. mãmillax ozobus vz. ¶ Serap. dixit: q: farina ordei mollificat apata dura mãmillarum indurata & coagulata a frido si cum melle ponat. ¶ Emplin ẽt factum ex fermẽto cum oleo: dura apata mãmillarum soluit. ¶ Isaac dixit: fermentum coctum in aq rute duricies mãmille pp lactis coagulationem in mollicies cõmutat. ¶ Et dixit idem de furfure frumenti cocto in vino vel cum oleo mirto. ¶ Guiel. de va. dixit. Emplastrũ factum ex carne mucum cum melle & ruta dura apata mãmillax dissoluit. ¶ Apuleius dixit: herba canabis siluestris contusa & cum assungia imposita discutit tumorem & dolorem mãmillarum. & si collectio fuerit spargit. ¶ Et Dia. dixit. radix eius cocta & adhibita tumorem compescit & durum soluit. Et herba cẽpitheos fermentata duricies mãmillarum diafonat. Et Gal. in. 8. & Serap. dixerunt q: ipsa sit recens. Bartholomeus dixit: q: folia ipsa viridia imponantur. vel sicca sicut necessitas indicat cũ polenta mixta & in mãmillis virorum apponatur radix.

¶ Serap. dixit. semen crisimon confert duricibus antiquis q: sunt in mãmillis & testiculis. ¶ Ebiranus dixit: stercus muris cũ aqua dissolutum & iunctum vberũ duriciem & dolorem ac tumorem soluit. ¶ Et iterum dixit vir iste: stercus capre tritum cũ vino veteri & suppositum: oẽs tumores genitalium & vberum perfecte sanat. ¶ Que cunqz dicentur in durcie testiculoz ẽ valent: quare ista capla adinuicem requirantur.

¶ De scrophulis mãmillax & eaz cãcro. CA. IIII.

Sunt scrophule a materia flegmatica in durata & coagulata a frigido. & ex melancolia adusta idurata fit cancer.

Signa scrophulax sũt duricies tact ipsax & globositas i loco: & q: nõ dolent nisi cũ tanguntur & locus ẽ albus.

Cura scrophulax est vt purget cum turbit ꝓparato: & respiciat se a rebus flegmaticis: & i alijs faciat: vt dictum est in primo libro. caplo de scrophulis. Dixit tñ Aui. melius medicamen est vt sumantur folia pisci humida & folia rute humida & conterantur simul & fiat emplastrum.

Signa cãcri sunt duricies. i loco & dolor & q: incipit admodũ fabe & augeat ꝓtinue cũ pun-

atura ⁊ calore. hꝫ circa se vẽas magnas plenas sanguine melãcolico.

Cura ista fit duobus modis. ℙrimo facta purgatõe: vt dcñ est i ꝓprio capło. dicta ordinaria fiet vt dicẽ. Alio mõ fit cura vt totum mẽbrũ abscidaẽ cũ tota egritudine ⁊ hoc non placet Guil. neqꝫ mihi. ℭ Guido dixit. Si duricies quertaẽ ad cancrũ: nõ est ꝯsiliũ i curãdo nisi abscidere totam mãmã. Et ego dico: qꝫ in hoc casu melius est palliare qꝫ curare ⁊ ifamiaꝫ incurrere: vt faciunt empirici: q oẽm egritudinẽ curare volunt. ℭ Secõdo curaẽ primo regaẽ cũ tẽpata dicta. ⁊ abstineat ab oibus melãcolicis: ⁊ purgeẽ cũ vna decoctõe tã supra dcã ad melãcoliã: vel cũ pillulis de fumo terre: vel cum pillulis de lapide lazuli: vel cuꝫ yera ruffini. hoc facto iungaẽ locus cum oleo ros. nõ tãgendo locum: nisi cũ pẽna. Mã er tactu sp eius mã maligna augeẽ. ℭ Vel embrocceẽ cuꝫ oleo qõ sic fit. ℞. olei ro. ʒ. iij. papaueris alb. ʒ. j. opij iulgami afi. ℨ. j. gũmi arabi. ʒ. ß. pistentur oia vel dissoluantur. Mã embrocatio ista tardat augmẽtũ ⁊ maliciã. ⁊ hec cura vocaẽ blãditiua. ℭ Et si vis videre curã pfectã recurrere ad primum librũ ad caplm ꝓprium de cãcro. ⁊ loquor de cãcro non ulcerato. ℭ Nota tñ qꝫ si mã fuerit fixa in venis circũdãtibus mẽbrum: ita qꝫ vene fuerint plene sanguine nõ curaẽ locus nisi iste vene plene sanguine sint remote. Et he vene non pñt remoueri nisi p amputationẽ magnã: ũre cura cum difficultate fit. Et qꝫ si vene iste nõ remoueanẽ nõ põt curari ⁊ cũ difficultate remouẽtur. Dico ego qꝫ melius est dimittere aliqualiter egrum qꝫ totaliꝫ egruꝫ: qõ vidi semel in vna vña prope burgum galeric: cui superuenit empicus quidam: ⁊ voluit ipm curare: ⁊ cum corruptorio voluit apostema tionem removere: ⁊ finaliꝫ eam interfecit. ⁊ in ista vene crãt magne in loco vel circa locum.

CA. V.

De magnitudine mãmillarum.

Videndum ifantio accidit i mãmillis hoc minũ: ita qꝫ taliꝫ augmẽtaẽ qꝫ apparẽt mãmille mulierꝫ. quã magnitudinẽ uã multum abhorret. ⁊ iste mãmille nõ fiunt: ita magne nisi er pigredie illic gñata.

In cura ista sunt due itẽtiões. ꝓ. ẽ vt fiat aꝺ oia purgatio. ℨ. ẽ in localiꝫ.

ℭ ℙurgetur ergo primo iste cum diafinicone: vel cũ pillulis aggregatiuis. ⁊ ratio est ne ratione incisionis causaretur dolor ratione cuius locus apostematur. Ista autem solutiua omnem humorem indifferenter educunt.

ℭ Secũda itentio cõpleẽ hoc modo. icidaẽ locus hꝫ figurã lunarẽ: ⁊ crocia locũ ⁊ cẽbe illã pigredinẽ: hoc fcõ iunge pellẽ cũ pelle ⁊ abscide ptes ei. Si pellis vni lateris egtaret alterã: fac ergo ne pellis cũ pelle iungaẽ ⁊ sue ĩsimul ⁊ aggrega adiuicẽ ⁊ icarna mõ dicto supra in primo lib. ℭ Q si remanserit aliquid pinguedinis ꝓpter intolerantiam ifirmi aut ꝓpter fluxum sanguis. tũc appone medicamẽ acutum donec corrodatur: deide consolida locũ.

CA. VI.

De coagulatione lactis.

Coagulatio lactis: vtpliꝫ fiat a frido i mãmillis: ũre a calo dissoluiẽ: hec egritudo fit in mulieribꝫ lactãtibus ⁊ ipgnãtibus: qꝫ illis rẽporibꝫ accidit retẽtio mẽstruoꝝ: quare i eis gñaẽ lac. cõtingit in vginibus ex retẽtione mẽstruoꝝ qꝫ mẽstruum ad mãmillas trãsit ⁊ i lac quertitur: ũre nõ inconuenit virgines lac hre: quod lac coagulatur ꝓpter ⁊ dcide in lamẽ quertiẽ ⁊ ꝓpter generaẽ pilus in papilla mãmille p hunc modũ: qꝫ calm agẽs in lacte separat aliqꝫ ptẽ subtilẽ ab aliis qꝫ ascẽdit ad papillam ⁊ facit pilum: qui pilus non ẽ nisi crepatura que apparet in capite mãmille vel capitello de quo dicẽ in sequenti libro. ℭ Hec egritudo: qꝫ mulier lactat ⁊ dolꝫ in mãmilla ⁊ cum exprimiẽ lac non exit nisi stillando ⁊ cum difficultate: vel qꝫ in mãmillis ẽ lac: vel quia menstrua retinentur: quare tunc potest accidere apostema. nã ex lacte coagulato causatur dolor ⁊ febris.

Cura ista consistit in tribus. ℨ. in dieta: in euacuatõe ⁊ in localibus.

ℭ ℙrima itentio compleẽ hoc modo. respiciat se a carnibus ⁊ a vino ⁊ breuiter ab omnibus multiplicãtibꝫ sanguinẽ ne lac multiplicetur q est causa apatis.

ℭ ℨª itentio cõpleẽ hoc mõ purgeẽ cũ pillulis aggregatiuis vel cũ turbit ꝓparato: ⁊ fiat flõmia: ⁊ ponaneẽ vẽtosa in necessitatẽ: ⁊ filꝫ menstrua ꝓuocneẽ si opus fuerit.

ℭ ʒª itentio cõpleẽ hoc modo. primo fiat iunctio cũ oleo ro. calo. ℭ Itẽ valet hec decoctio ⁊ ipsuꝫ resoluit vt dixit Guido. ℞. aquã ⁊ in ipsa decoquaneẽ sicla apium menta atqꝫ calamẽtũ ⁊ ex ista decoctione fiat embrocatio. ℭ Alii ad Guil. de la. ℞. coaguli edi vel agni. ʒ. iij. fermenti de milio vel de siligine vel de ordeo vel de farina fabarum li. ß. storacis. ʒ. j. ponãtur in aceto forti ⁊ dimittantur p horam ⁊ plus: ⁊ cum dissoluta fuerint incorporentur cuꝫ aliquo fermentoꝝ vel farina fabaꝝ ⁊ incorporetur ⁊ addatur olcum ro. si non posset bene incorporari ⁊ loco iuncto cuꝫ oleo ro. primo ponatur emplastrũ ⁊ est mirabile.

ℭ Ego aũt consueui sic facere. ℞. farine fabarum farine ordei. aã. ʒ. i. coagulum edi vnũ storacis. ʒ. ß. ⁊ incorporeneẽ cum oleo ro. storace primo dissoluta ⁊ fiat emplm ⁊ calm supra locũ ponatur. primo loco iuncto cũ oleo ro. ⁊ credas qꝫ vꝝ est ⁊ q dixit ꝛpms est. ℭ Aliud Lanfranci. ℞. mice panis farine ordei fenugreci seminis lini. aã. ʒ. i. radicis maluauisci foliorꝝ maluę eruce. aã. ℔. i. coquantur ista vltima duo ⁊ pistentur ⁊ oia supra dicta cuꝫ istis incorporentur ⁊ hoc cum oleo rosa. ⁊ fiat emplastꝝ. Ego aũt credo hoc emplm pius conuenire: qñ ista apatio ad sanie deuenit qꝫ alio mõ. ⁊ Aui. ẽt ꝺ ponit. ℭ Vaẽt ẽt succus mẽte ⁊ succus calamẽti ẽt vꝫ ⁊ aqua marina ⁊ lixiuiũ ⁊ alia filia dissoluũt lac. ℭ Rasis dixit: qꝫ si fenugrecum amalatũ in aqua more emplastri ⁊ superponatur in mãmillis lac nõ coagulatur. ℭ ℙrohibet ẽt secundus ipsum mun idest cera dissoluta. cum oleo de violis iunctum. Et secundum aliquos idez ẽt põt aliud mun. quod est sordicies alucaris apũ. ℭ Dia. dixit. si quoꝫ tria grana cere in modum fabe transgluciantur lac in mãmillis dissoluit. Et Alchi. hoc confirmans dixit qꝫ sit cera alba.

ℭ Dixit Diaſ. coagulum leporis dissolutum cum aceto ⁊ superpositum mãmillis lac dissoluit mirabiliter. ℭ Et cã cer contritus ⁊ superpositus confert etiaꝫ. ℭ Fidelis dixit. qꝫ assangia porci spinosi iuncta in mãmillis lac dissoluit mirabiliter vel euacuat statim aperiendo ⁊ soluendo si contingat qꝫ lac iam sit coagulatum ⁊ apostema iam calidum sit in loco ex illo lacte. tunc illa valent. ℭ Auicen. dixit: qꝫ talia apostemata sanat menta emplastrata ⁊ prohibet congelationem lactis in eis. ℭ Et Serapio dixit. qꝫ cum isto succo emplastretur sanie ordei. ℭ Diasco. dicit ad flegmones mãmillarum propter hanc causam est maximum presidium lenticula in aqua marina cocta ⁊ emplastrata: ⁊ ꝓprie si flegmõ ẽ ex lacte vel sanguie. ℭ Dixit etiã ad apostemata mãmillaꝝ maxime qñ lac coagulatuꝫ in eis vꝫ emplastrum factũ ex farina fabaꝝ cum sauie ordei. Et Serapio dixit: qꝫ fabe sint sine corticibus suis Et Gal. dixit in octauo capło de fabis. ⁊ testiculoꝝ ⁊ mãmillaꝝ est bonum cataplasma. Amant enim ire particule immoderate ifrigidari cũ flegmonizant ⁊ maxime quãdo lacte cãscato flegmonizant. Et enim lac extinguitur ab hu iusmodi cataplasmate. ℭ Et Alẽbi. dixit farina fabarum cum farina ordei emplastrata super flegmonem factum ex percussione vel ex congelatiõe lactis curat. ℭ Dixit etiam. quando furfur decoquitur cum vino ⁊ ponitur supra apostemata calida mãmillarum: quãdo lac ibi coagulatur valet. ⁊ subdit Auicenna. ⁊ madefiat cum vino ⁊ fit emplastrum ex eo ad apostema caliduꝫ quod fit in mammilla. ⁊ secundum Auicennã rarificat etiam apostemata flegmaticis ⁊ ventositatis. Et serapio dicit: qꝫ furfur coquatur cum aqua. ⁊ Ysaac dixit: qꝫ furfur potest cog cum

vino ⁊ oleo ⁊ aqua mixta. Et ſm Bartholomeum potest coqui cum aqua ⁊ aceto ⁊ ruta.

℄ Docet tñ Auic. q̄ calefactio fit duob⁹ modis. Uno mō calō. Alio modo a frido. ℄ Er medicinis remouentibus calefactionem calā est acetuz, nā qualfactum cum oleo ro. ⁊ calefactum ⁊ linitū desuper. folia ēt solatri contrita quibus fiat emplin. aut folia alkekengi: aut succus eoz: ⁊ p pte q̄ cum eis miscetur myrrha ⁊ crocus. Item acetum vini ⁊ olī violarum: ⁊ parum fenugre. sumatur: ⁊ fiat ex eis epithima. ℄ Er medicinis remouentibus calefactionez frigidam de mente Aui. est assiduatio embrocationis cum aqua: ⁊ prohibent eius sanioſitatem feniculum: ⁊ semē feniculi: ⁊ omnes spes que prouocāt lac. ⁊ sūr de eis quib⁹ coquuntur camomilla: ⁊ anetum. ⁊ balsamita: ⁊ fenugrecum. ⁊ ambrotanum: ⁊ castoreum. Et ex oleis olim delilio oleum narcisinum. ⁊ olī de casto. ℄ Er medicinis temperatis bonis est: vt sumatur panis de simula: ordei: ⁊ ruta: ⁊ fenugrecum: ⁊ cuiscus. ⁊ semen lini excorticatum ō vnoquoq; ẽztum vna manus continet clausa: ⁊ fiat eis emplin. ℄ Et ex eis que conferunt calefactioni post apationem est: vt superponatur spōgia infusa in aqua ⁊ aceto tepido. aut myrrha cum pane aggregentur cum aqua ⁊ aceto. ⁊ mēthra cum pane ⁊ aceto est bona. ℄ Er his que apetunt opilōnem lactis in māmillis est aqua sicle: ⁊ triticū. ⁊ nigella: ⁊ rhus cum felle bouis: aut sumatur mel storacis calamite ⁊ misceatur cum oleo de violis ⁊ inungat ex eo māmilla: q̄n resoluitur cuz eo caseatio ⁊ apa ⁊ fordebatur aqua cautium: q̄n inuatiua est ad hoc.

Tractatus vigesimus primus. De apate costax.

℄ De apate calō costax. CA I.

Apostemata calā b⁹ loci cognoscunt ex dolore pūgitiuo vel ex dolore pulsatiuo in loco ⁊ ex figura eius que est acuta.

Cura ista hz tres intētiōes sic ⁊ alie cure aliorum apostematum.

℄ Prima completur b mō vtatur dicta frigida: vt sunt lactuce: cucurbite: portulace. spinachie. ⁊ lētes. ⁊ vinū ex⁹ sit aquosum ⁊ si est necesse q̄ vtatur brodio carnium. tūc carnes cum istis alterentur.

℄ Secunda intē. completur cum flōmia. fiat ergo de pte oppolita vel ventolatio fiat i spatulis purgetur cuz clario succi ro.

℄ Tertia iten. cōplenr b mō in prin. fiat inūctio cū oleo rosū. Itē succus arnogloſſe ⁊ olī de mirto valz. Et nota q̄ ista repercussiua debēt esse debilia ⁊ domestica ppter vicinitatem quā habent in corde. ℄ In augmento ponat olim ro. cū olo de camo. valz ēt farina fabarum ⁊ faria ordei ⁊ lentium incorporata cuz oleo ro. ℄ Si aūt b apa ad saniem deueniat videbis q̄ dēm est de crituris ponatur hoc maturatiuū. Rx. maluauisci mundati coeti ⁊ incisi mituti li. i. fenugre. ſ. lini camo. aā. ʒ. ij. butyri. ʒ. iij. vitellor ouor. v. in corporentur simul ⁊ calīn super locuz ponatur. b enim maturat resolut ⁊ dolorem remouet. ℄ facta maturatione aperiatur locus ⁊ incisio fiat ſm lōgitudinez costax. q̄ musculi illo mō procedunt. ⁊ in istis non expectetur completa digestio. ne sanies ad intra veruando fistulam pariat. Nam dirit Hyp. primo pronostic. Que intus ⁊ extra crepuerint malus. Auic. hoc idē dirit in de crituris. Et Gal. in cōmento huius sic verificatur. q̄ natura non inuenit locum in quo se appodiet ⁊ super quē caro possit generari. Quare generatur fistula vel vlc⁹ difficilis consolidationis.

℄ De apate frigido costax. CA. II.

Apostemata frida huius loci cognoscunt ex colore pellis non imutato ⁊ non volet. sed grauedinem ⁊ pondus sentitur in loco. ⁊ figura eius ē plana ⁊ magna. q̄ occupat multū de loco multa cōprehēdit sanies. ℄ Et nota q̄ hoc apa pp multam perseuerantiam in hoc mēbro fit penetrās: ⁊ fit fistula penetrans: ⁊ ꝓsidera: q̄ hoc accidit sepe pp ignorantiā medici q̄ non cognoscit saniē illic generatam pp priuationem doloris ⁊ rubedinis. ⁊ ēt pp ignorantiam infirmi q̄ supra se non sentit nisi grauedinem ⁊ videt ēt pellē non fore mutatam in colore: ⁊ sic istis de causis sanies stat lōgo tpe in loco ⁊ penetrat ⁊ parit fistulam ⁊ vlcus difficilis cō solidationis vel curationis.

In cura ista habes tres intentiones: sicut iam in alio capitulo dictum est.

℄ Prima est i dieta: vita eius sit bona ⁊ vrat bonis carnibus ⁊ bono vino ⁊ respiciat se a rebus fridis ꝓclusiue.

℄ 2ª inten. est in purgōne. purget ergo i prin. cū pillis ō agarico vel turbith preparato vel cum clario indo.

℄ 3ª inten. est in localibus. p⁹ ergo inungat locus cum oleo de spica ⁊ ro. vel de lilio: ⁊ sic de alijs. Aut fiat emplin ex farina fenugre. seis lini: ⁊ camo. ⁊ cuz oleo dō in corporent. Et si p hunc modū non resoluit. fiat emplin de cepis iam dictis supra in multis locis. fcā maturatione apiat locus in pte decliuiori. Et si sanies fuerit pauca ex hac in vna vice. simulta in pl'ibus vicibus ne infirmo causet sincopis facta incisione mundificetur ⁊ consolidetur: vt dicetur in de vlceribus.

Tractatus vigesimus secds. De apatib⁹ stōach.

℄ De apate clō. CA. I.

In stomaco gnant apata. ſ. in loco extrinseco: sicut in alijs locis: ⁊ ista nihil hñt ꝓprium ab alijs nisi q̄ in locis istis nō debemus apponere: nisi aromatica propter vicinitatē quam hñt cū mēbris nutritiuis. Possent aūt b apostemata ci⁹ operationē totū corpori necessariam nocere ⁊ debilitare: vnde opario stōi est toti necessaria: ⁊ de istis apatibus extrinsecis est sermo. de intrinsecis b in pñti non loquor.

In cura ista bēs. 3. intētiones: sicut ⁊ in alijs. ſ. i vita purgatione: ⁊ localibus. ℄ Unū tñ nō: q̄ in istis caute pcedere debes ne locus idurcē: q̄ talia faciliter indurant ⁊ indurata inducunt facilr ydropisim: vt dirit ēt Lanfran.

℄ Prima inten. ꝓsistit in vita: vita eius sit bona: ⁊ carnes sint bone ⁊ facilis digōnis: ⁊ dē vita eius sit vt i alijs apatibus similibus istis.

℄ 2ª inte. ꝓplet cū purgōnib⁹: purgō ei⁹ sit leuis: q̄ olis medicia cūat cū clario ve cassia fiat: nisi sit i toto repletio.

℄ 3ª inte. ꝓplet cū localib⁹ i prin. apponat olim ro. cum olo mirtino. vz ēt olcū de citonijs cū oleo mirtino vl olo ro. ℄ Mali. dirit. si sandalus alb⁹ supponat in prin. apa tū calidoz marie stō ꝓdest. ℄ Auic. dirit: absolute sanda lus resoluit apata acuta ⁊ ꝓpie rubeus ⁊ linit ex eo beri sipilla. ⁊ dirit ēt: chimolea cū ace. ponit supra apata stōi cal'a. ℄ folia ro. emplata valent vt dirit Dia. ℄ Emplin fcīt ex folijs vitis silueſtris. ſ. tenue cū sauic ordei: valet apatibus stōi ex caliditate. ℄ Et succus folloz eius valet dolori stōi: ⁊ ei⁹ sflationē sedat emplin fcīt ex foliis ⁊ capillis vitis ferētis vinū: ⁊ sic sola emplata: aut cū sauic. ⁊ Bar. idē dirit ſm Dia. de foliis vitis vōestice: q̄n ipa eo quūt ⁊ apponūt cum sauic. ℄ In augmēto olz camomil. cū olo de absinthio vz eo q̄ ꝓfortatiuū ē. Itē ēt olim de ancto cū olo de mastice. ℄ Et Gal. dirit: ō mastice alba: q̄ stōi ⁊ vētris ⁊ itestinoz ⁊ cpis flegmōib⁹ ꝓpetit. ℄ Jncz olim nardinū cū oleo de cinamo. ⁊ absinthij valet.

℄ Si vō ad saniem ꝓueniat ponat arthemel. i. pāis cum melle: ⁊ misceatur secum olim de absin. aut de mastic. valent ēt empla. ē. dicta maturatiua. ⁊ fcā maturatione ſcidatur locus ſm longitudinem ⁊ in b dēt ab apate costax in qbus incisio fit ſm q̄ coste incedunt.

℄ De apate frido stōi. CA. II.

Jautem materia sit frā in prin. fcā purgōne ꝓueniēte: ⁊ dic-

ta ordinata fiat iunctio cum olo de spica vel cum olo de mastice vl de absinthio ⁊ lilio. Et Auicen. dixit qp mastix est valde bona. ℂ Et Haliabas dixit: qđ calam⁹ aromaticus confert ust ⁊ ydropisi: ⁊ apatibus epatis frigidis. ℂ Dia. dixit: dialtea cocta cū axungia porci vel anseris ⁊ resina ⁊ terbentina tumores fridos medet. ℂ Ex istis simplicibus cōponas emplin ⁊ appone in loco si fuerit nece maturentur cum maturantibus decoctis in aliis apostematibus: ⁊ incidatur modo dicto.

ℂ De duricie stomaci. CA. III.

Duricies in stō vtplin fit ex melia vel ex humore aliquo dicto adusto ⁊ cōuerso ad melia: sicut ex flegmate vel colera adusta: ⁊ ps. Cum ergo i stomaco sit vna virtus cōis necia toti: est necesse istā duriciem remouere que est ex hac huius. ℂ Nota tn qđ ista duricies est duplex: quedā est cū febre: ⁊ quedaz est sine febre. Ista que est cū febre mortalis est vt in pluribus. Et credo qđ ista sit cā: qz ista duricies impedit digōnē: qz opōnem stōi. rōne cuius cibus male digeritur ⁊ mali humores multiplicāt. rōne cuius sequitur febris. deinde in processu mors. Si aūt hec duricies fuerit sine febre: minus timorosa est: sed cum suspitione ⁊ timore.

In cura ista habes tres intēciones: sic in alijs apostematibus est dictum.

ℂ Prima intētio pfic cū debita dieta. Dieta eius sit talis: vtat bono vio claro odorifero limphato: carnes sint bone facilis digōnis ⁊ brodia et denē: qz facilr digerūt.

ℂ Secda itē. pfic cū solutis: cuet ergo mā illa cū pfectōe hamech: vl cū pillis de lapide lazuli: vl alio dicto. s. ⁊ et si pōt fieri vomitus fiat: qz et est bonus: qz mā minuitur.

ℂ Tertia intentio pfic b mō: fiat iunctio cū olo de spica continue: aut ō absinthio. ℂ Scrap. ⁊ Auic. dicunt qp ysopus sicca bibita cū vio resolvit apata dura intrinseca.

ℂ Dixit et: bdellū madefactum bibitū ⁊ decoctū ad apata intrinseca ⁊ dura valz. ℂ Halia. dixit: laudanū est emollites dura apata que fiunt in stō ⁊ epe: ⁊ pfortat ea si accidit frigus ⁊ debilitas. ℂ Dia. dixit: iunctio cū oleo mastices duriciez tollit. Et Gar. dixit: qđ talis iunctio cōfert ad oēm ipsius egritudinem fridā. ℂ Gui. de va. dixit. si et puluis alabastri misceatur cū aliquo alio mollitiuo: sic olin ō camo. vel aneto vel hmōi. tollit duriciem. ℂ Diaglon cum gūmis in hoc et valet. Si et diaglon incorporetur cū pulucre yere vel cū olo de absinthio: ⁊ apponatur sup locum actu calin: vt dixit Gal. valet. Alia et resoluria ⁊ mollitiua. s. dicta. fc. de scrophulis aut in ca. de sephiros valet.

ℂ Gui. tn de va. vngn compositum ad b. fc. oli ro. ʒ. j. s. succi extremitatū absinthij: oli nardini ⁊ masticini. aā. ʒ. s. pul. extremitatū ſgnanti: spodij: cas. lignee: caude caballine. aā. ʒ. s. cere ℥tum sufficē. ⁊ fiat vngn. Ego autē vt possim comprehendere ab eo vult qp b vngn valz duriciei epis ⁊ stōi. Et apponitur epi precipit qmanus balneetur in aceto: deinde apponatur. Et qñ apponitur stō qp manus iungatur cū oleo masticio. ℂ Alia et dicētur inferius de duricie splenis ⁊ epis. qđ et b crūt utilia. Jō b capla semp requirantur adiunctē. ℂ Si aūt nō resoluat: sz ad saniem deducat: tē valet emplz de cepis vel de malua viſco: ⁊ pōatur calin super locū: ⁊ fiat icisio: vt dcm ē. ⁊ fili in oibus alijs. vt et dcm est.

Tractatus vigesimustertius. De apostematibus epatis.

ℂ De apate calido epatis. CA. I.

Via hoc membrum est principale ⁊ eius operatio est necessaria toti ⁊ cōis oibus membris hinc est qp oia apata in eo sunt timorosa ⁊ suspecta.

Signa cal tā ex dictis pluries sunt manifesta ⁊ silr fridi. Calida apostemata fiunt ex cōlera vel ex sanguine vel ex alio humore currēte cursu eorū. ℂ Frigida apata fiunt ex flegmate vel ex melācolia vel ex alio humore currēte cursu eorū.

Cura ista consistit in tribus: vt sepe dictum est. s. in dieta: potione: ⁊ in localibus.

ℂ Prima itē. pfic cuz rebus declinātibus ad frīm si febris fuerit. Utat ergo faria ordei farre mica panis lota i aq̄ ⁊ aq̄ cicez lactuca spinachijs cucurbita portulaca: ⁊ sic ō alijs. Si aūt cet sine febre bibat vinū album liphatū cōedat carnes edias ⁊ pullinas ꝺditas cū reb⁹ fridis tā dcis

ℂ Secda itē. cōpletur cū floboromia de manu opposita vel scarificatio fiat in natibus. ℂ Item fiat euacuatio cuz tali decoctōe. fc. polipodij. ʒ. ij. ellebori nig. ʒ. ij. fumitterre: sene epithimi. aā. ʒ. j. cuscute. ʒ. s. pistentur pollipodium: elleborus: fumusterre: ⁊ bulliāt i. ʒ. vi. aque vel. viij. ⁊ in fine decoctōis addatur sene ⁊ epithimū: ⁊ colet ⁊ ista colatura detur patienti ante diem ⁊ addatur cuccari. ʒ. s. ⁊ mām adustam edacit. Item clarium succi ro. detur: qñ mām adustam educit. ℂ Constantinus dixit. succus strīgi potatus cala apata in epate ⁊ in alijs membris curat. Et dixit et. succ⁹ lupini cuz succo solatri optimus est flegmōi: que est in epe aut splene. ictericiā curat ⁊ calitatez extinguit. ℂ Haliabas dixit: si bibatur succus altekengi ⁊ rotula cassicfist. utilis est epatico apati. Haliabas iterum dixit. sequinantum apostemati quod est in epate prodest ⁊ in stomaco. Gar. dixit. flores ſguanti marime valent i apostematibus epatis. ⁊ dentur cum vino subtili aut cum aqua passularū. aut cū aq̄ endivie. sicut dispositio idicat.

ℂ Tertia itē. completur cuz localibus. ⁊ In pn. apponatur olim ros. cum oleo de camomil. qñ in tali loco nō cōueniunt pura repercussiua. qz membz huius loci est principale. repercussiua confortatiua ergo conueniunt que debilia sunt. vt olim mirtinū. olim ro. ⁊ olim de absinthio nō pura ſz mixta cū alia oleo anodio. vt olim ō mastice. et vals. ℂ Item Halia. dixit. si cicadalus ponatur ⁊ specialr albus in pn. apatū calor marie pdest stō ⁊ epi. ℂ Et Gal. dixit s. 7. ō mastice alba epatis flegmōibus ⁊ stomaci ⁊ intestio ruz valet. ℂ Et dixit. qp cauda equina bibita ⁊ emplastrata valet tumoribus ⁊ apatibus epatis.

ℂ Si aūt ad maturationem deueniat ponatur emplin de maluauisco cū farina seis lini ⁊ camōilla. ⁊ pigmedie porci sine sale. valz et farina frumenti cū olo ⁊ aq̄. maturat rōne olei ⁊ farine ⁊ resoluit rōe farie ⁊ humectat rōe aq̄. ℂ fcā maturatione aperiat locus in parte decliniori ⁊ ebatur sanies modo pluries dcō. impleat locus cū stuppis balneatis in albumine oui ⁊ ꝺfiter digerātur labia cū vitello oui ⁊ terbentina mixtis. postea mundificetur cum vnguēto apostolorum vel cum vnguento de myrrha. ⁊ sarcocolla. vt tibi videtur ⁊ incarnetur et consolidetur. et hoc ē generale in omnibus.

ℂ De apostemate frido epatis. CA. II.

Si materia sit frigida cognoscet ex dcis et i alijs capitulis. ūre reseco. ℂ Cura ista hz. ʒ. intentiones. sic et cura altorum apatum.

ℂ Prīa ergo pfic dieta debita. Tendat ergo dieta sua ad calm qp vtat carnibus edulis vitulinis bono vino albo odorifero parus liphato feniculo. boragine. et petroselino. et sic de alijs silibus.

ℂ Secda itētio: pfic cū pillis de agar. vel cū turbith ꝑparato: vel cū dyarod cū turbith. Diaf. tn dcit pullum bibitum vz tumoribus epis. ⁊ Cōstan. dixit: flos pulegij bibitus valet compilationi epatis ⁊ splenis ⁊ eoz apatibus.

ℂ Tertia itētio cōplet cum localibus i prīn. iungatur locus cū olo de spica vel ō lilio cū qbus ponat parū olei ō absinthio rōne ꝑfortatiōis mēbri. Aui. dixit: qp mastix. ⁊ olm eius statim pdest. ℂ Item in processu vz b. fc. farie fenug. camomille: melilo. aā. ⁊ incorporent cū oleo. de spica ⁊ de absinthio ponatur sup locū. ℂ Constati. dixit in pantegni. camomilla epatis apata curat. si cr ea epithimetur. ℂ Aui. dixit: calamus aromatic⁹ cū semine apij ⁊ mel le cōfert apatibus epis. Dixit et. laurus confert apatibus

splenis ⁊ epatis ⁊ colice. ℂ Serapio dixit. qñ spica celtica bibit cū decoctione absinthij ꝓfert apatibus cpis ⁊ stōi. ad apata aūt ista scīm si simbrij aut serpilli detur in potu. ℂ Ad apata aūt ista frida vidē Guil. ō va. valz spica idica qñ cum absinthio ⁊ passulis in vino infundit: ⁊ ex eis fiat syru. ⁊ bibat aut fiāt trocisci ⁊ bibant. ℂ Si aūt locus ad sanie deueniret emplet locus cuz emplis iā dcis in alijs apatibus fris. ℂ Item vz B. sc. mell' lib. i. farie fenugre. se. lini. añ. ʒ. i. picis liqde lib. 5. olei. ʒ. iij. liquefiat pix cū oleo ro. ⁊ incorporetur cum farinis. ⁊ addatur pinguedo porci sine sale ⁊ fiat emplastrum. ℂ Facta maturatione aperiatur locus in parte decliuioi ⁊ non permittatur tota sanies exire si fuerit multa ⁊ in residuo fiat: vt dictum est in alijs.

ℂ De vuricie epatis. CA. III.

DVricies accidit ī epe sicut ī stō ⁊ est ista vuricies sicut dcm est de vuricie stōi. ⁊ qz illud mēbz est ꝑncipale timor est ne ipsa impediat operationes membri: qō membz operationē exercet necessarias pro toto: qua ipedita pōt seq ydropisis aut mors.

In cura ista babes tria ordinare: dictā: potionem. ⁊ localia.

ℂ Dieta eius ordinet sicut victū est in vuricie stomaci.

ℂ Scōa intentio completur cuz purgatione. fiat ergo purgatio: vt illic etiam dcm est.

ℂ Tertia intentio cōplet cū anodis. ℂ Item valet emplm ℙelue de melliloto cuius descriptio ꝑ est. sc. mellilo. ʒ. vj. flor camomil. fenugre. granoz lauri: radic. altee: abſinthij. añ. ʒ. iij. seminis apij: cordumeni: yreos: ciperi: anicos: spice cassie. ana. ʒ. xvj. sanduci. ʒ. iij. armonia. ʒ. x. storacis: bdelij. añ. ʒ. v. terbentine. ʒ. j. ʒ. ficuum pinguium nuū. xij. sepi capruni: rasine. añ. ʒ. ij. ʒ. cere. ʒ. v. olei sambu. olei de spica q̄ztum sufficit aq̄ decoctionis fenugre. aq̄ decoctiōis camomille ⁊ melliloti ad ifundendum q̄ztū sufficit misceant ⁊ ꝓficiant oia: ⁊ fiat emplm. ℂ Valet ēt cerotū Gali. ysopi humide. vz ēt vuricibus nemorū unctura. lenit eas: cuius forma ē ista. sc. cere citrine ʒ. ij. olei camomellini: olei yrini. añ. ʒ. vj. masticis. ʒ. j. spice. ʒ. j. ʒ. croci. ʒ. ʒ. terbētine. ʒ. ʒ. ysopi būide. ʒ. lxxx. ⁊ fiat cerotū. ℂ Valet ēt cerotū ℙauli ad ea q̄ diximus. ⁊ ē B. sc. armōiaci. ʒ. x. bdelij. ʒ. v. spice. ʒ. iiij. croci. ʒ. j. ʒ. masticis: aloes: olibani. añ. ʒ. ij. ʒ. cere. ʒ. iij. ʒ. sepi. ⁊ medulle vituli. añ. ʒ. ij. ysopi būide. ʒ. xl. yreleon q̄ztū sufficit. ⁊ ꝑ exprus sum sepe. ℂ Aliud Guil. de sa. quod valet ad oēm vuricie. sc. galbani. serapini: oppopo. añ. ʒ. j. farine fenu. se. lini. añ. ʒ. ij. terbentine. lib. ʒ. olei camomille. ʒ. iiij. farine frumenti: qō sufficit ad ispissandum: ⁊ ponat ad ignē: postea addat terbentina ⁊ colletur: deide incorporetur farina ⁊ fac emplm. ⁊ Guido dixit: qꝺ si huic addatur oleum ro. vel oleum de absinthio ēt melius: qz virtus cpis confortat. ℂ Constā. dixit armoniacū cū sy. aceto. compositū ⁊ emplastratū ⁊ sup vuruz splenē ⁊ epar positum mor vuricie curat: qō visum ē ⁊ expertū. ℂ Unguentū ēt Guil. de va. qō ponetur in ca. de vuricie splenis ꝑ adducatur: qñ mirabile ē. ℂ Alchi. dixit. radix tamarisci decocta in vino ⁊ aceto bibita valet doloi cpis ⁊ mollificat vuriciem eius. ℂ Aui. dixit: been confert vuricici cpis ⁊ splēis qñ bibitur cum aceto mirtum ex eo pondus. ʒ. ij. Mali. dixit. est emolliens apata dura q̄ sunt in stō ⁊ epe: ⁊ confortat ea si accit frigus aut do. ℂ Et ali q̄ dñt qꝺ decoctio rutbe ⁊ agni casti bibita splenē ⁊ epar ī durata sanat. ℂ Et si cū istis curari non possent sed adsanie deuenirent icidant: ⁊ fiat vt in alijs dcm est.

Tractatus vigesimusquart⁹. De apatib⁹ splenis.

ℂ De apate eius calo ⁊ frigido. CA. I.

Postemata fiunt in splene vt in epe quoz cura ē ea dē ⁊ loquor de saniosis. Quare ergo videantur cause ⁊ signa. ⁊ cum videris: dieta ⁊ euacuatio ⁊ localia sint: vt dcm est in apostemate cpis calido ⁊ frigido. nichilominus posita aliqua a doctorib⁹ dicā ⁊ ꝓmo. ℂ Aui. dixit: qñ succus rubee tictorum bibitur cū orimelle resoluit apata splenis. ℂ Serapio dixit: qñ ysop⁹ ficca coquit in aqua cum ficubus ⁊ melle ⁊ rutba ⁊ datur in potu confert apatibus splenis cpis ⁊ pulmonis ⁊ apatibus duris. ℂ Curat ēt splen vuz puluis petroselini silvestris sumptus ī potu cū vino: ⁊ silr splenē inflatū curat. ℂ Et Dali. dixit: camedreos prodest apati splenis si bibat aqua de coctionis eius. ℂ Serapio dixit: qñ fit emplm cum vinacia ⁊ oleo ro. rutba ⁊ aceto ꝓfert apatib⁹ calidis splenis. ℂ Et Bar. dixit: cinis vinacie cū oleo ro. malarat⁹ ⁊ appositus ꝓfert. Ista aūt nō resolvūt ⁊ in statu vel declinatione valent. ℂ Serap. dixit: qñ farina fenugreci miscet cū nitro ⁊ aceto resoluit tumorē splenis. ℂ Et dixit etiam semē nasturcij resoluit apata splenis qñ cū melle fit emplz. ℂ Et Aui. dicit. semē raffani cū aceto resoluit apata splenis. ℂ Et Dias. dicit. succus sinapis ad ēt appositꝰ tumorem splenis resoluit. vult ăt qꝺ ponat cū aq̄ vl mel le ſm qꝺ dispositio eius indicat.

ℂ De vuricie splenis. CA. II.

Accidit i splene vuricies sicut ⁊ ī alijs mēbris cui⁹ cura a cura vuricici epatis differt: qz in vuricie splenis ꝑcedimus cū fortioribus q̄z in vuricie cpis.

In cura ista babes tres intentiones .s. in vita purgatione ⁊ localibus.

ℂ ℙrima intentio ⁊ secunda compleatur vt victū est in precedenti capitulo .s. ō vuricie epatis.

ℂ Tertia intentio completur ꝑ mō. primo vz. vt dcm ē emplastrū de melliloto. supra descriptū est: qō ꝑ ⁊ ī' oi alia vuricie valet: valet ēt vt victū ē cerotum ysopi humide ꝑscriptione Gal. ⁊ ℙauli. ℂ Valet ēt ꝑ de mēte Guil. ⁊ Guidonis. sc. armoniaci: serapini: bdelij: oppopo. añ. ʒ. j. olei de spica. ʒ. v. terbētine. ʒ. ij. farine fenugreci: se. lini añ. ʒ. j. farine lupinoz q̄ztū sufficit ad incorporandū ipsis gūmis dissolutis. fiat emplm. Dicit aūt alig. ℙrimo qꝺ locus abluat cū aceto: deinde ponat emplm. ℂ Aui. dicit abstinthiū ꝓfert vuricici intrinsece ī emplo positus ⁊ suppositum. ℂ Serap. dicit auctoritate Galien. qꝺ ad vuciē splenis q̄ ē ꝓprie cū apate valet cortex radicis tamarisci ⁊ eius sūmitas: ⁊ os qꝺ oia ista coquant ī aceto squillitico ⁊ similiter decoctio in aqua tamarisci bibita extenuat splenem. ℂ Et dixit ēt qꝺ centaurea mīor confert mirifice vuriciei splenis quando apponitur extra vel sumit in potu. Aui. tamen absolute dixit de centaurea. ℂ Alchimus dicit: quādo accipitur cinis tamarisci: ⁊ ēt vitis ⁊ parum sinapis dauci ⁊ armoniaci cum aceto facto emplastro valet vuriciei splenis. ℂ Aui. dicit. polium cuz aceto est epithima conueniens apostematibus splenis ⁊ vuriciei ipsius. ℂ Maliabas dicit. simus caprarum si diligenter misceatur cuz aceto vini ⁊ emplastretur plurimū apostematibus splenis convenit. ℂ Guil. de va. dicit huc sy rupum valere. sc. radicis tamarisci silvestris: passularū: pollitrici: ⁊ lingue ceruine: ⁊ corticis radicis capparoꝝ. ana. coquantur in aqua sufficienti vsq; ad consumptiōez duarum partium aque ⁊ addito melle ⁊ aceto quod sufficit. fiat syrupus. ℂ Sirupus etiam factus ex radicib⁹ tamarisci ⁊ passularum est utilis in hoc casu. ℂ Unguentū Alchi. dixit in vuricie splenis mirabile ponitur tota herba cicuta in aceto cum lib. 5. armoniaci. per novem dies dimittatur. Mona die bulliat ad ignem donec armonis cum dissoluatur postea coletur per pannum fortem. Illa liquositas bulliat etiam bene ad ignem ⁊ adduta cera ⁊ oleo. fiat unguentum. Et dixit hoc esse unguentum cicute potissimum contra splenem ⁊ contra dura apostemata ⁊ arteticam teste etiaz Cōstantino. ℂ Unguentū Rbi. mirabile. sc. sterconis sicci vacce cribellati li. j. cere. ʒ. vj.

succi caulis. ʒ. vj. ova cruda tria olei optimi libram vnaz sulphuris vncia. i. terenda tere ⁊ liquida lique cum soluti uis ⁊ dispositis hac liquefactione mitte ova ⁊ ex b vnguē to splenēticos epaticos ydropicos curabis. podagricis vz: valet ēt in hernia aquosa. ℭ Guil. de va. dicit. ℞. succi ciclaminis mucillaginis que habentur ex radice filicis. añ. lib. ʒ. succi extremitatuz tamarisci. ʒ. ij. olei yrini. lib. ij. ysopi būide. ʒ. xv. aceti. ʒ. ij. armoniaci: bdelij. añ. ʒ. j. ʒ. cere citrine. ʒ. j. bulliant succi ⁊ acetū in oleo in du plici vase vsqz ad cōsumptionē aceti ⁊ succoꝝ: postea ad dantē reliqua. ⁊ fiat vnguentū. resoluit aꝑata dura splenis ⁊ scrophulas. ℭ Unguentū ēt quod posuit venerabi lis magister iste in duricie stomaci hic ēt adducat: qz vz sume. ℭ Confectio de rutha ⁊ est diaspoliticon laudata q̄ stomaci humiditatem extincat digestionē accōmodat ⁊ splenē attenuat: vicia pectoris lateris epatis renum miti gat. ℞. ruthe viridis. ʒ. vj. cimini: pipis nigri. añ. ʒ. vj. ciminum primo aceto macerē: deinde assē ⁊ vniuersa trita ⁊ cribellata melle optimo submergant. ℭ Et si vis digestionē dico ego addas de pipere: ſ ꝓsumptionē ven tositatis adde ciminū. Et Gal. vocat hoc clariū diaspoli ticon. Et dicit Gal. qꝺ melius est ponere piper albuz vel longum: ⁊ vult qꝺ ruthā nō sit ficta neqz viridis. ℭ Et si contingeret ad sanies venenire fac vt dictū est in duricie ēpis in oibus si per hos modos non poterit curari preci pit Albucasis ⁊ ꝓsulit qꝺ in istis locis q̄s in eis est frigus ⁊ humiditas multa ⁊ curationes alie non valeant caute ria tria vel quattuor ſm magnitudinē splenis vel ēpis fi ant q̄ non multum penetrent cutē: ⁊ b vle est in duricie bus istis. ſ. ēpis ⁊ splenis. Alij magistri dicunt isto mō. cauteriuꝝ fiat ſm modū sectionis ſm longitudinem cor poris non recipiēdo nisi parum de pelle. hoc enim com plet qō cōpleri non potest per emplin.

Tractatus vigesimusquintus. De aꝑatibus vmbilici.

ℭ De eminentia eius. CA. I.

A vmbilico. q̄ls vt in pluribus causat̄ eminentia vel aliq̄n non sit aꝑa: tñ qꝺ pro pte ipsa emi nentia est aꝑa: facio mentionem in isto lo co de eminētia vmbilici: quā sequitur victū berniarum testiculorum sicut de illis in parte dicetur: qꝺ quedam est humoralis ⁊ quedam est embolismalis san guinea propter rupturaz alicuius vene vel arterie ibi san guinem mandantis.

Cause haz passionū sunt vētositas labor vel salt⁹ clamor: ⁊ sic de similibus.

Signa q̄n eminentia est pp intestinū vel zirbum tunc situs vel eminentia est diuersa ⁊ co lor loci nō variat̄ a colore corporis ⁊ est leuitas absqz do lore ⁊ q̄n cōprimit̄ locus cōculcat̄ ⁊ redit ⁊ audit̄ sonus aliq̄n in cuius impulsione ⁊ labore locus magnificat̄.

Cura ista fit duobus modis. ſ. si eminēna sit intesti nalis ⁊ tunc non est aꝑa vno mō cū medicis alio mō cū incisiōe. ℭ Cura cū medicinis ꝓsistit i tribus intentionibus. vt sepe dictum est.

ℭ Prima itentio est in dieta. respiciat se a lēguminibus ⁊ ab oibus vētosis ⁊ azimis ⁊ ab acutis. Itē vtat in co mestionibus suis de ꝓsolida maiori ⁊ minori.

ℭ In secūa itentione fiat lenitio cū cassia vel cum pillulis cōmunibus vel cū alijs leuibus medicinis.

ℭ Tertia itentio cōpletur cū ligatura ⁊ alijs localibus. Fiat ergo ligatura cū plumaceolo quādrato ⁊ desuper p cipit Rasis qꝺ ponatur thus cū albumine ouī ⁊ cum cot tone vel stuppa involuatur ⁊ super locū ponatur ⁊ ligēt. Et ego dico qꝺ si huic addatur parum galle vel paz acā cie vel psidie: qꝺ melius esset. ℭ Ego autem vidi puerum triū mensium ēē curatum cum arnoglossa ⁊ lentibus de coctis ⁊ super locū ligatis ⁊ sepe vidi hoc valere. ℭ Guil. de salice. dicit b valere. ℞. picis nigre. ʒ. ij. picis grece. ʒ. j. mumie. ʒ. iij. dragaganti gūmi ara. san. dra. bolivar. mastices: nucis cypressi: glutinis: pisciuz. añ. ʒ. ij. thuris. ʒ. i. liquefiant pices ad ignē ⁊ cum liquefacte fuerint de ponatur ab igne ne ꝓburantur ⁊ incorporētur pulueres aliarum rerum agitando semper cum spatula ⁊ iungatur manus cum oleo ⁊ fiat magdaleō ⁊ ponatur super locum sic qꝺ teneat totū locū ⁊ ista firmētur sic super locū quod eminentia non appareat ⁊ nihil creat. ℭ Item dicit ipse sumat de puluere isto oī mane. ℞. nucis cypressi mumie. añ. ʒ. ʒ. cinamomi. ʒ. ij. gariofilorum galange zinziberis foliꝝ. añ. ʒ. i. sang. dra. ʒ. ij. mirtillorum. ʒ. ʒ. ⁊ de isto pul uere sumat oī mane ieiuno stō ⁊ ex istis tñ pulueribus oi bus cū melle ⁊ zuccaro potes facere clarium.

ℭ Alio mō curatur interialis ⁊ zirbalis ſm aliquos do ctores cum ferro. primo fiat lenitio ventris qō non dicūt hoc facto erigatur patiēs coram medico ⁊ retineat anheli tum vt creat eminentia tñ ꝓpter ꝓpōt: ⁊ tunc fignēt in cir cuitu eminentie cum attramēto ⁊ relupinetur patiēs ⁊ re uertantur intestina ⁊ zirbus adintus ⁊ incidatur in circui tu fignati ſm primam ptem deinde cum vncino forti affi xo in medio circuli fignati ⁊ incisi elevetur totū mirabi ⁊ ligēt cuz forti filio aut suat̄: vt dictū est in sutura ventris bñ ⁊ fortiter cauendo ne ꝓhendat̄ aliquid de intestinis. Hec ꝓcipiunt isti propter maiorem securitatē: vt pⁿ ligatura aperiat̄ ⁊ iponatur digitus in loco ⁊ videatur si intesti nū est reductū vel non. Si non: reducatur ⁊ suat̄: vt dictū est illi pāniculi adinuicē. Si inueneris zirbum accipe eū cum vncino ⁊ incide superfluitatem eius que ad eminentiā deriuatur ⁊ sue. ℭ Nota tñ qꝺ ista operatio est difficilis ⁊ tediosa ⁊ periculosa: ⁊ hec operatio nō vz fieri nisi in pue ro ⁊ in adolescente forti. Et istā operōnem nunq̄z vidi vt qz modo ⁊ nunq̄z videbis. quare ex partis eam dimitto. Dico tñ qꝺ melius est cuz medicinis operari: vt sepe feci. ℭ Si vero eminentia sit propter ventositatem tunc tact⁹ eius est leuis ⁊ in pressura auditur sonus ⁊ rugitus: ⁊ cuz b, si percutitur auditur vt timpani sonus: tunc in illo casu valent ciminū bace lauri sulphur ⁊ alia que dicēt̄ in ca pitulis de timpānite ⁊ ex istis possumus facere emplā ⁊ ap ponere super locum. ℭ Quando vero per carnem fit emi nentia vmbilici tunc non remanēt diuersi situs sed locus remanet durus ſm quantitatem vnam. ℭ Si vero emine tia sit propter humiditatem: tunc est eminentia leuis ⁊ nō occultatur q̄n premis eam neqz auditur sonus q̄n stringi tur. ℭ Qz si eminētia fuerit istis duobus modis. tunc oz vt cauea eminentiam vt diximus ⁊ ꝯhe sanguinez aut hu miditatem quam inuenis in loco: deinde consolida locū. ℭ De aꝑate famoso huius loci nō loquor: qz vt apostema ta costaz curantur. quare illic vide.

Tractatus vigesimussext⁹. De aꝑatibus ven tris. ℭ De ascite. CA. I.

Est autem ydropisis aꝑa ⁊ inflatio ventris q̄tū spectat ad ipm circuitum ex mā aq̄la aut ventosa infra spaciositatem ventris error virtutis digesti ue gnāta. ſ. ipsius ēpis, ꝙ. de interioribus a Gal. dicit sine lesione ēpis nunquam fit talis passio. vñ ꝓpria est pa⁹ epatis. sicut febris est ꝓpria pa⁹ cordis. Patitur nāqz epar duobus modis. vno⁹ per proprie tatem: alio mō per colligantiam. Et b innuebat ꝓpp. z. ꝓpost. cōsurgit autem ab ēpe aut ab alijs membris talis passio ⁊ talis egritudo in ēpe vt error ⁊ ifridatio seu calo ris diminutio facta a frigido de per se ⁊ vniuoce. A calo vero per accns ⁊ equiuoce resoluendo calorem nāleꝝ ipsi us ēpis: ⁊ b sensit gentilis in tractatu quem fecit de hoc: ⁊ iō dicit Bernardus de gordonio qꝺ nullum mirabile ē si in ydropisi de cā cala i eaꝺ parte est calitas ⁊ friditas: vnum tamen naturaliter ⁊ aliud preternaturaliter. vnuz materiale reliquum formale. vnum apparens reliquum occultum. Et illud idez dico ego de ydropisi ex causa fri gida vt in ascite est videre. ex quo apparet de mente gen tilis in capitulo de compleriōibus prima primi quo mō duo morbi cōtrarij possunt esse in eodem: qz in ascitico

febriente est mala ꝓplō frigida ꝯpis. Et est mala complō calida epatis rōe febris: quare ꝛc. Dico tñ ego ꝙ vna ista rum egritudinum est in intendi ꝛ reliqua in remitti ꝛ illo mō non est inconueniens. Inconuenit bene vt ambe sint in intendi vel vnam in intendi reliquam non in remitti. ¶ Dicit aūt ydropisis ab ydro qō est aqua ꝛ pisis passio ḡsi passio aquosa ꝓpe in ventre: vt dicit Bru.

Signa spērum trium cōia sunt inflatio ꝛ mala coloratio faciei ꝛ extremox ꝛ debilis superfluitatum expulsio.

¶ Signa ꝓpria asclites sūt demaceratio partiū superiox ꝛ inflatio inferiox. ꝛ si vēter agitet sonat sicut vter aq̄ semplenus. Et alia signa ꝓsidera apatis aquosi dcā in p'. libro.

¶ Signa timpanitis sicut cadē: ꝫ si venter percutiat sonat vt vter plenus vēto. ꝓsidera alia signa dicta in ca'. de apate vētoso in primo li'. ꝛ vide illic. ¶ Signa hiposarche sunt tumor vlis totius corporis. ꝛ si caro cōprimat dimittit cauernā ꝛ venter ita non ē inflatus sicut in alijs speciebus. ¶ Signa q̄ recipiunt a pulsu ꝛ ab vrinis ꝛ ab egestis ombus ꝛ ab alijs rebꝰ expulsis dominis physicis dimitto ꝛ quere ab eis. ¶ Judicia ydropisis sunt ista: iudicat Hyppocras ꝛ' ꝓnosticoꝝ ꝙ ola ydropisis i acuta febre malum ydropisis que ſegtur febrē continuā vir vel'nūq̄ curat. ¶ Ydropisis in cōplōne cala ꝛ sicca est mala: qr ē disconueniens partium in oibus membris. ¶ Jdropisis q̄ pucnit ab ēpe est peior illa que pucnit a splene aut ab alijs mēbris. ¶ Inter oēs spēs ydropisis asclites ē peior. yposarca minus mala. timpanites media inter ista duo. Quia ydropisis est morbꝰ difficilis: iō de ipso paꝝ ꝓmittere debes. ¶ In sola asclite opō cirugici hꝫ locum: quare alias spēs vñis physicis dimitto.

De ista cura iuenio multos modos operādi ꝛ specialr loquor de illa spē q̄ ad cirurgicū ptinet vt videt. primus modus curationis cōsistit in tribus. ſ. dieta. euacuatione. ꝛ in localibus.

¶ Prima intentio ꝓplet hoc mō. Dieta eius sit vt victuꝝ est in apatibus flaticis: sed sit magis stricta ꝛ desiccatiua q̄ꝫ illic sit dcñ: ꝛ nō recaplō: ꝛ vide in alijs capitulis.

¶ Secūa intentio ꝓplet cū purgōnibus: quare cū pillis ō reubarbaro: q̄ euacuant mām ab ēpe descriptiōe Rasis fiat purgatio. Item ēt succus yreos potatus de mane ad q̄ꝫtitatem duox cocleariox summe purgat eos per superius ꝛ inferius experti est. Guido dirit: aqua distillata a medianis corticibus radicis canne ꝛ floribus sambuci est optima. ¶ Etiā purgatio per vesicā multū valet: q̄ fit isto modo. ſc. corticis radicis apij: ꝛ feniculi. ꝛ ameos. ꝛ sq̄nanti. aā. ℥. v. rosa. rubeax: spice. aā. ℥. iij. coquant in. l. lib. aq̄ donec ad tertiaz rēdeat ꝛ detur in potu. ¶ Et medicamen de cantaridibus correctis p adustiōē p gūmi cerasorum admixtiōē datum in vino in q̄ꝫtitate grani p ui valde iuuat ictericos ꝛ ydropicos: qr multam q̄ꝫtitatē humiditatum cūant p vrinam. ¶ Et ego dico quod cantarides cum aqua seminum cōium valent ablcissis alis ꝛ capitibus ꝛ valde ꝓuocant vrinā ꝛ expertus sum ꝛ q̄ꝫtitas sit. ℥. j. ¶ Alia q̄ educūt aquā experta sunt. ſc. vince a duabꝰ ptibꝰ lib. vsq̄ ad. i. lib. vinca. dico ego oriē i q̄rcubus ꝛ est quasi admodum lane vel capillorum ꝛ adda tur alicui tulū pulueris fumitere aut aqua decoctionis ipsius ꝛ modicū succari rubei: soluz ēt succus vince a quarta parte lib. vsq̄ ad tertiā idem operatur ꝛ facit detumescere ventrem. ¶ Aliud qō educit mirabiliter aquā ydropicorum. Guil. de varagna hoc. tollat buffo ſlucstris q in nemoribus reperitur ꝛ scindatur super ventrem ꝛ sup renes patiētis ponat ꝛ ligetur educit mirabiliter aquositatē ydropicoꝝ per vias vrine. ¶ Rasis dirit ꝙr qō fortē ēpar cū trociſco de berberis. cuius hec est forma. ℞. succi berberis. ℥. iij. ſc. scariole: ſc. citri. ſc. portul. aā. ℥. iij. ro. ℥. ij. reubarbari. ℥. ij. spice. ℥. ℈. ꝛ fiat trociſcus ꝛ detur vnus cum syru. acetoſo.

¶ Tertia intentio cōplet cū localibus. confortetur epar a dextra cum sandalis cinamomo aqua ro. ꝛ cuz vino pontico in omnibus autem preiectis quādo est caliditas preternaturalis in epate addatur endiuia lactuca ꝛ epatica.

¶ Et venter emplastretur cuz emplō: qō fit de farina ordei stercoꝝ ouino cipero sulphure: bolo armeno atq̄z chi molea limacijs tritis cum testibus suis ꝛ incorporatis cū lixiuio ꝛ parū aceti ꝛ conficiant ad solē ꝛ in hoc mirabilis ē caliditas solis. Multa alia possunt poni: ꝫ ista sufficiunt cirurgico. Bz in alijs recurre ad dños physicos.

¶ Si aūt cū istis non fiat curatio: tunc oz vt dicit Albucasis ꝙ tu facias hoc. cauteriza cū multis cauterijs clauibus nō multū ꝓfundantibus vltra cutim i circuitu vmbilici fiant quattuor in ēpe splene ꝛ stō fiant tres. Et supspondilia duo fiant cultellaria ſm longum ꝛ liga ꝛ dimitte ea aperta tpe longo vt aquositas per ea possit expurgari. Si autem cū istis non fuerit purgatus: ꝛ fueris rogatus: premissa pronosticatione de periculo: ꝛ cum hoc inueneris infirmum fortē ꝛ non debilem: ꝛ inuenis ipsum iuuenē ꝛ nō senē: neq̄z puerū. ꝛ ꝙ nō hēat tussim neq̄z fluxum neq̄z aliquod aliud accūs: qō operationē impediat que oz fieri: tunc cū ferro auctoritate Aui. Haliabatis ꝛ Albucasis incidas a parte anteriori sub vmbilico ꝓ tres digitos. ¶ Nota tñ ꝙ si ydropisis fuerit a parte epatis incide a dextra. si a parte intestinox incide recte sub vmbilico per tres digitos ꝛ si ex parte splenis incide a sinistra. ꝛ hoc vt possit infirmus iacere super partem non dolorosam ꝛ non supra scissuram vt aquositas non fluat siue vētositas. ¶ Et modus operationis est: vt non ponas patiētem rectum corā te aut sedentē. sicut pōt stare: ꝛ sint ministri retro sustinentes cū ꝛ cum manibus aquā ad locuz ducētes. ſ. incisionis. deinde tu pellē ventris ꝓ spacium vnius digiti duc ꝛ trahe hic cū rasorio vel alio instrumēto incide vsq̄ ad locū vacuū taliter ꝙ aqua exire possit: ꝛ tunc ante q̄ꝫ aliqd notabile de aqua creat pelles dimittas vt claudat vulnus sic factū ꝛ prohibeas vt aqua non creat quousq̄z cū modico panis ifuso in vino vel consimili patiēs sit refocillatus. ꝛ post pellē superius trahas ꝛ canulā ex ere vl'argēto ponas vt de aqua nō multū: sed q̄ꝫ tum virtus poterit sustinere infirmi exire permittas. Delius est. n. ifra subsistere q̄ꝫ exq̄sitissime euacuare ꝛ infirmum ad mortem ducere. quare ergo paulatim euacuet memorando ꝙ oi euacuationi semper annexus est casus virtutis. ꝛ postq̄ꝫ extraxeris aliquam partē extrahe cannulam ꝛ dimitte pellem descendere. ꝛ claude vulnus ꝛ liga nō ꝓmutet donec ad aliū diē pucnerit. ꝛ ita cōfortes ꝛ nutrias patiētē cū cibarijs ꝛ potibus electis subtilibus odoriferis ꝛ confortatiuis. Jn altera die per eundem modū opare. ꝛ sic vltra donec maior ꝑs aquositatis sit extracta. deinde ꝓsolida. ꝛ si aliqd remāserit cū ericeantibꝰ dictis desicca. ¶ Quidam tñ incidunt vsq̄ ad siphac. deinde creoriando descendunt modicuz ꝛ ibi pforant siphac. ꝛ postea vt dictum est faciunt: totum tñ ad ides deuenit.

¶ De timpanite ꝛ yposarca non loquor: qr ad dominos physicos ptinet. quare ad eos recurre.

Tractatus vigesimusseptimus. De apostemabus inguinum.

¶ De apostemate sanioso. CA. J.

A inguine accidūt apata fiē ꝛ sub ascella rōne expulsiois ēpis qō mām suā superfluā ad illū locū transmittit. Sit qr de isto feci in primo lib'. mētionem. eo ꝙ Aui. de isto fecit mētionem: hinc est ꝙ dimitto. ꝛ ꝓ isto c'. ꝛ apate recurre ad primū librum ꝛ vide qd faciendū. ¶ Unum tñ dico tibi ꝙ qñ istud apa scinditur cū sagitella nō multuz ꝓfundes: eo qr sub cuti statim trāsit vnus neruus ꝛ vadit ad cossam ꝛ istud i anathomia vidi. quare si incidatur claudicat ꝑsona i'. ꝛ cognosco i patella vnū fore incisum: ꝛ claudicat hodierna die. quare respicias te ab illo periculo: ad qō socij mei deuenerunt ignorātes anathomiam illius loci.

¶ De scrophulis ⁊ varicibus cap. CA. II.

Ille passiones sunt difficilis curationis q: fiunt semp ex mā melancolica a qua est resolutū subtile vel ex flate grosso vl' uro coagulato a frigido: vt in similibus iā dcm est. ob quā cām tarde curanē. quare mā cor tarde resoluiē. vnde Aristo. hoc considerans in problematibus dixit. pp quid est q: apata ⁊ vlcera partium superiorum cito curantur. apata vero partium inferiorum tarde curantur. apata partium mediarum medio modo. Respondet q: hoc non ē pp alid nisi q: ad. pmē superiorem transit mā cala subtilis apta cito resolui. Et per oppositum in partibus inferioribus: in medio aūt medio mō. quare ꝛc.

Et cura cōsistit in dieta. ꝓpurgatiōe ⁊ in localibus. ¶ Dieta eius sit cala ⁊ humi. ⁊ respiciat se a rebus melācolicis ⁊ a leguminibus ⁊ a carnibus bouinis ⁊ sic de alijs.

¶ Secunda intentio completur hoc modo purgetur cus turbit preparato vel cum pillulis fetidis.

¶ Tertia itētio cōplē cū localibus. iungat locus cū olo de spica. vel oleo de lilio. Itē diaglon cū gūmis continue ponat super locū. Itē vz ēr empl̄z de gūmis qō ē positus in varicie splenis. ¶ Et alia dicta supius i plurib⁹ locis vbi locuti sumus de varicie valent ⁊ illa q̄ dixi in primo lib⁹. ca⁹. de scrophula valent. ḡre illic vide ⁊ regre sepe capitula admixtē vt sepe dixi: q: vnū alio aliud ad aliud.

Tractatus vigesimusoctauus. De apatibus burse testiculo: siue osci.

¶ De apate calido osci. CA. I.

Hernie testiculo: q̄dā dr̄ ꝓprie apata. ⁊ q̄dā nō. Et de his q̄ ꝓprie dr̄ apata erit hic sermo. de alijs aūt alibi fit sermo. ⁊ ꝓsequor in hoc sicut feci de ydropisi: qm̄ non de oibus feci mētionē speciebus vt vidisti. ⁊ cā ē nota. ¶ Dcc hernia humoralis est apa. cali dū vel frīd sanioslz vel nō sanioslz ex humorib⁹ nō multū declinātibus a nālitate in burla testiculo: gnātis vel cōtentis. ¶ ꝓpo quo nota q: spēs hernie sunt multiplices. q̄dā est humoralis. q̄dā aquosa ⁊ q̄dā vētosa ⁊ q̄das zirbalis. ¶ Et icipio modo ab hernia humorali: cuius signa ⁊ cāe sunt eadē cū cura alio: apatū alio: mēbro:. excepto tm̄ q: q: ista mēbra sunt sensibilia multū ⁊ i loco iferiori posita ⁊ quasi nāe emunctoria ⁊ absconsa sunt valde ⁊ putrefactibilia. ⁊ ad ostendendū verecunda difficiliores sunt curationis. Et excepto ēt q: aliqua hāt auxilia ꝓ pria i purgōne. ¶ Et nota q: mā faciens hāc hernā est ī suba ipsius burse: ⁊ illic sepe sanatur: ⁊ ēt sepe resolutur ⁊ sepe induratur. Unde pz q: ois tumor factus i burla testiculo: meritō humo: pōt dici apa ⁊ potest vocari hernia. Et tu considera b̄ q: verum est.

Cura ergo humoralis sanios tres hz itētiōes: sicut iā dcm ē in alijs. s. dicta: potionē ⁊ localia.

¶ Dieta sit vt dcm ē in alijs apatibus cal's. ⁊ nō replico.

¶ Scda itentio cōplē cū purgationibus leuib⁹: ne mā trahatur ad locū. fiat ergo cū suppositorijs vt mā trahat ad aliū locū: ⁊ cōfert magnifice: vt vult Auic̄. ⁊ si opus fuerit de flōmia ⁊ fuerit in ꝑn̄. principij: fac de vena. cōi vel de cēc. Si aūt mā sit i loco fac de cauicula pedis ī pte domestica: qm̄ illa euacuat ab illo loco.

¶ Tertia itētio cōplē b̄ mō. In principio apponat chimolea cū aceto non obstāte q: sint testiculi membrū principale: q: tm̄ non sunt necessaria ad ēe individui: sed spēi possumus talia apponere. ¶ Itē oleum ro. oleū mirtinū possunt apponi ⁊ alia dicta in alijs apatibus: ⁊ in resoluē do hanc mām appropriatur farina fabaꝝ ⁊ aqua caulin.

¶ Ego cōsueui mā existente cala in volendo resolucre apponere farinā fabaꝝ ⁊ ordei cū oleo ro. vel cum aqua cinerum: sm̄ tm̄ opationis siue operantis intentionē. ¶ Si dī dolor fuerit in loco folia iusquiami obtinent principatū apposita. Considera tamen si dolor fuerit rōne male cōplōnis vel rōne māe cōculcate in loco: ⁊ tunc illa q̄ debent apponi non sunt ex dictis in p̄rio lib. cap⁹. de flōne.

¶ Si vō ad maturationē ducniat ponant putrefactiva iā dicta ⁊ aperiat locus. ⁊ in alijs fiat vt dcm ē: saluo tamē q: facere debes foramen remotum ab ano q̄tum potes timore fistule ani que leuiter curta anum generatur. ⁊ iaz ex scabie illic generata vel ex furunculo vidi fistulam ibi fore generatam: ⁊ ideo considera.

¶ De apate frigido osci. CA. II.

Apostemata huius loci aliq̄n sunt frida. ¶ Signa q̄rū nota sunt ex dictis alibi.

¶ Cura ēt ista ꝓsistit in tribus: vt dcm est. s. dieta purgatiōe ⁊ in localibus.

¶ Dieta eius declinet ad calidū ⁊ respiciat se a rebus stomaticis ⁊ ab alijs fridis ⁊ pz. ¶ ꝓpurgatio fiat cū leuib⁹ medicinis: ne materia trahatur ad locum.

¶ Tertia itētio cōplē cū istis in ꝑn̄. q̄uenit oleum ros. ⁊ camomellinū: ⁊ anetinū. ¶ In augmēto cōuenit farina fabaꝝ cū oleo mirtino ⁊ pauo. ¶ In statu conuenit farina fabaꝝ ⁊ ordei ⁊ secū ponat fenugrecū ⁊ ciminū cū liriuio ic̄orporent: vel cū oleo de ruta vel laurino. ⁊ ex istis ⁊ alijs consimilibus alias formas facias ex te. ¶ Si aūt deueniat ad sanie maturē: vt dictū est in alijs apatibus frigidis ⁊ icidat: vt dcm est: ita q: apertura sit remota ab ano q̄tum possimus timore fistule.

¶ Quarta intētio pōt ee circa accñtia ⁊ spāliter circa b̄: q: mā sepe indurat. Si tm̄ b̄ contingat mollificē vt pluries dcm est ⁊ alia apata mollificant. ¶ Aui. tm̄ huic appropriat furfur q: terat ⁊ cribellet cū ormelle: in quo armonia cū sit dissolutum conficiat ⁊ calm sup locū ponatur ⁊ reteret assidue. ē enī cōueniēs vt dicit: oī varicici in oibus fiat ligatura ⁊ testiculi retineant vt non grauet locus sic q: causetur locus ⁊ attrahatur mā. ¶ Ego aūt in mā calida suffumigauerā locū cū decoctiōe malue ⁊ ex illa decoctione lauabam donec dicta decoctio erat frida postea superlocum in mā calida apponebam empl̄m de farina fabaꝝ ⁊ ordei cus oleo ro. ⁊ illo modo remouetur varicies. pōt ēt fieri lotio cum decoc. altee. ⁊ isto pacto sr̄ locū pone empl̄z. ¶ Istud idē dico ego posse fieri si resolutiua misceant cū mollitiuis: sicut cū farina fabaꝝ ⁊ oz. ⁊ cū oleo ro. misceatur altea cum aliquali sua decoctione: ⁊ alia similia pōt apponi. ⁊ tu considera.

¶ De hernia aquosa. CA. III.

Hernia aquosa ē apa aquosum in burla testiculo:. ⁊ cātur a mā illa descendēte inferius. ¶ Est aūt dupler. quedaz ē: q̄ ē sparsa p totam bursam ⁊ q̄dā nō ē sparsa: sed inclusa i sacculo ac si esset ouū. vnde dicit Albu. q: pōt duci p didimū vsq; ad inguina ⁊ vidi. Et Guido dixit: q: hec aquositas aliq̄n itrat foramen sipbac: pp q̄ vidi multos deceptos credētes cē rupturā.

Causa huius hernie ē debilitas virtutis digestiue epis: ⁊ ad b̄ iuuat regis malitia vt supius dictū fuit de ydropisi.

Signa hernie aquose sunt inflatio ⁊ grauitas cum mollicie ⁊ splēdor cū luciditate ⁊ cedit tactui ⁊ sonat vter plenus aqua.

In cura ista hēs. z. intētiōes: vt dcm est. ¶ ꝓ. itē. ⁊ z⁹. ꝓplē: vt dz ē i idropisi.

¶ z⁹ intētio ꝓplē b̄ mō: fcā purgatione ⁊ ipso regie ordinato bene ser rebus non nālibus iungat locus cū olo costino vel cū oleo de lilio. ¶ Itē empl̄m cū empl̄o dicto in ca⁹. de varicie splenis. b̄ ēt adducat vnguentum. Chirā positū i c⁹ de varicie splēis: ⁊ vz mulnū. ⁊ vide vt dcm ē illic. ¶ Item vz b̄ de mēte Aui. ℔. nitri. ʒ. iij. cere. ʒ. ij. ʒ. olei. ʒ. ij. piperis: granoz lauri. aā. ʒ. xxvj. ⁊ fiat ex cis emplastrum. ¶ Aliud ad idē Guiel. de salice. ℔. sulphuris. ʒ. ij. rasine lib. ʒ. litargirij: aluminis: zuccarini. aā. ʒ. j. vi

trioli. ʒ. ij. dissoluaĕ rasina cū oleo ⁊ colĕ: ⁊ cū infricatū fuerit ꝛcorporeĕ pul'. aliarum rez: ⁊ in fine addaĕ aliqd acetꝰ ⁊ cū eis hoc facto ponaĕ calin sup locū. ⁊ hoc exp⁹ sum. ⁊ mihi bene successit. ℭ Si aūt per istū modum curari non poterit: precepit Auic. ⁊ Gui. de saliceto q locus aperiaĕ cū ferro lato vsq; ad aquā. ⁊ extrahaĕ aq̄ ⁊ ponaĕ tenta in loco: ita q aquositas que est i loco possit exire extracta aqua claudaĕ foramen: ⁊ supra locū fracture: q in inguine ponūt emplm constrictiuū sepe cū bracali dctō in ꝺ eminētia umbilici. ne aquositas descendat p viam: q; per aliū locū descendere non pōt. ℭ Et si rediret aq̄ per ser menses vel per tres: vel p aliquod aliud tps. Dixit Albucasis Aui. ⁊ Gui. q ista operatio reiteretur vt dctō est. ⁊ ita suos dies transeat. ℭ Ego aūt habeo vnū de montancis cui istam operationē ego facio de⁹ mense in quintū vel de 6. in sextum fin q aquositas ipsa ad bursam descendit ⁊ antiquius est: ⁊ solū perforo ⁊ illo modo ptransit vrā suā. ℭ Dixit autem Brunus: q facta incisione videatur si testiculus sit corruptus: quod cognosces ex fetore ⁊ ex mala coloratione. Deinde dicit: q̄ diximus ligetur superius ⁊ incidatur. ⁊ ipso incisō pro maiori securitate cauterizetur. Ut in hoc dixit Rogerius. ⁊ iste ē modus: per quem ipsa hernia intestinalis curatur. ⁊ hoc toto facto ⁊ completo consolides locum: vt dictum ē i aliis locis. Incidendo tamen cum flobotomo respicias ⁊ sis cautus ne testiculus tangatur: q̄n timor esset de sui corruptione. ℭ Et Haliabas ⁊ Albucasis a medio burse vsq; prope vnguē aperuit ⁊ aqua extracta ita vidimus consolidant: q; amplius descendere non potest. ⁊ istum modum obserua. ⁊ maxime in illa aqua que inclusa est i chisti. deinde facta incisione ad consumendū folliculum modicum arsenici appono cum cottone. deinde post casū clarē locum consolido. Aliqui vero magistri cum cauterio hoc faciunt ⁊ ponunt in pectine ⁊ locuz aperiunt vsq; ad dimidij vacuitatem ⁊ ipsam aquā extrahunt ⁊ locū consolidant. ℭ Alīq vero alij magistri cuz cauterio actuali hoc faciunt: sed iste modus mihi non placet ꝫ ab aliquib⁹ acceptetur. Sed quomōcunq; fit dūmodo aqua extrahaĕ: bonum est: ⁊ ex te eligas modum tibi magis placitum. Unum tamen tibi recolo: q; illa que dicta sunt in primo libro in capitulo de apostemate aquoso hic valent. quare ista require adinuicem.

ℭ De hernia ventosa. CA. III.

Hoc apostema nō ē nisi tumor cāsus i bursa testiculoz ex mā ventosa illic currente.

Signa huius sunt: q; tumor ille subito aduenit: ⁊ pellis testiculoz lucet: ⁊ ē splendor cū luciditate: ⁊ leuitas est cū resistētia: q̄ non cedit tactui. ⁊ ego credo q; ista raro sunt singularia: sed cōia vt in pluribus sunt: sed a ꝓdominanti fit iudiciū: in omni hernia timendum est de testiculis: q; diuturna mora rerum alienaz iuxta ipsas alterat ⁊ corrumpit ipsos. vt volunt doctores famosi.

Cause istaz herniarū est debilitas virtutis digestiue. ⁊ peipue in.epate ⁊ malitia reginis. Et pro complemēto istoz apostematum recurre ad primum librum ad capitulum de apostemate ventoso ⁊ aquoso. ⁊ vide que ponuntur illic ⁊ hic valent.

In cura ista habes tres itētiones. ꝙma in vita. 2ª in purgatione. 3ª in localibus.

ℭ ꝙma ⁊ 2ª itentio cōpletur: vt dctō est in precedēti capitulo huic immediato. respiciat se tñ a leguminibus ⁊ ab aliis ventosis: vt sunt castanee: ⁊ sic de aliis. virtus digestiua eius confortetur cum clario dicto in ca' de duricie splenis: cuius nomen ē clarium de rutha vel confectio de rutha vel diaspoliticon. Clisterizentur sepe cum oleo in q̄ decoctum sit ciminū: anisi: ⁊ fenugreci: ⁊ ameos: ⁊ amomum: ⁊ pauz mell'. Item ēt clisterizetur cum vino in quo decocte sunt bace lauri vel alie res dicte: vel aliq̄ carum.

ℭ Tertia intentio cōpletur hoc mō. In principio vz olin de spica. olcum de aneto: oleum de rutha: oleum laurinū: oleum costinū: oleum nardinū: vt dicunt doctores. ex istis possimus facere emplm. s. ex cimino. rutha: calamento: ⁊ anisō: ⁊ fenugreco: ⁊ cū oleis dictis incorporetur. Et p alijs recurre ad caplm de apatibus ventosis dictis in primo libro. ℭ Guil. de saliceto hoc emplm cōposuit. ℞. cimini. ʒ. j. amcos: amomi: se. feniculi: ciperi: dauci: fari ne bacaz lauri. aā. lib. j. aceti. ʒ. ij. misceaĕ farina bacarū lauri. cū q̄stitate vini cōueniente ad liq̄ditatē ⁊ misceatur acetū cū his ⁊ ponaĕ ad ignē. ⁊ cum bullierit addatur puluis oium aliaz rez. ℭ Et cū inspissata fuerint oīa facta i unctiōe cū aliquo oleo supradicto sup locū ponatur actu calim. ⁊ sic p vsum curabiĕ. ℭ Unguētū Libani de stercore vacce positū in caplo de duricie splenis hic valet.

ℭ Barr. de va. ꝺ emplm cōposuit in mā aquosa. ℞. bdelij. ʒ. ij. bacaz lauri q̄stum ad aggregationē sufficit ꝺ valet ad herniā aquosam ⁊ ventosam. ⁊ ego dico q; si huic addatur semen ameos ⁊ anisi ⁊ fenugreci ⁊ oleum anetinū valebit ⁊ melius ventose. ℭ Cōueniunt Diaſ. Gali. ⁊ auicen. ⁊ Alchi. ⁊ Guiel. de bdelio. Dia. tñ dixit: bdelium ciciliense in creatura intestinali q̄n cum saliua a bouis ieiuni fit emplm vel unguentū ⁊ vult hoc ēt de bdelio indaico. Gal. ⁊ Aui. volūt hoc de vtroq; bdelio. ⁊ dixit sic Galie. Quidā vunĕ eis ⁊ maxime arabici in trochillis. id est in hūbus aquā in oleum. q; in bursa testiculoz ieiuna salua. ⁊ Guiel. de va. dixit. Ego autē experimento inuenio utilissimū. ⁊ Alchi. dixit: q̄ bdelium remollitur cum aceto ⁊ fit emplm. ⁊ ponĕ sup herniā confert multum. ℭ Et Aui. dixit: martialis que dicitur morella confert: facta in cilione huic aquose ⁊ ventose. ego autem non inuenio ab aliquo q; hernia ventosa debeat incidi.

ℭ De hernia carnosa. CA. V.

Hernia carnosa: vt dicit Gal. in de tumoribus preter nām vē esse tumoz carnis nate in ita ipsos testiculos ⁊ hernia venalis vel varicalis vē eē vel varicaz preter nām in eis: id est iuxta testiculos origo.

Cause sunt humoz grossoz ad locū currentiū abundantia. ē ēt eā huius debilitas loci.

Signa carnose sunt duricies ⁊ inflatio ⁊ longo tpe icipit: ⁊ cū tāgit totū cōuer mouetur. ⁊ p tps nullo mō minuiĕ. ⁊ ē grauedo ⁊ sine dolore: ⁊ quādo tangitur q̄ est infra testiculum mouetur. ℭ Signa veru cose sunt. venarum contortarum ad modum vitis repletio ⁊ testiculoz mollificatio. ℭ Iste hernie sunt difficiles ap̄ albucasim. ⁊ periculosum est ad opandum. Quapp sibi vē q; eaz dimissio melius ē q̄ extirpatio. de hoc inuenio multos modos curationis.

In hac ergo cura debes dietā ordinare calam ⁊ siccā: deinde fiat purgō cū turbith ꝑparato. ℭ Istis duabus itētionib⁹ cōpletis dic' aliq vt quido q; apponaĕ resolutiua ⁊ mollitiua dcā ipsius in pluribus locis. ℭ Si aūt ꝺ non succedat tibi ⁊ fueris rogat⁹ de cura tūc ꝓnosticando fiatō piculo. Seca ergo cute iuxt doctrinā Albucaſ. ⁊ si caro possit tute a testiculo separari separa ⁊ cēbe. Si vero non: aut ipsemet testiculus ē corruptus aut nō. si non consolida locū. ⁊ sic liga superius dictū ⁊ scinde ⁊ sue ⁊ cauterisa sicut fit in hernia intestinali. deinde consolida eodē mō. ℭ Brunus dixit: q; si caro fuerit mutilata cū testiculo ⁊ consolidata: q; secū indurata extrahit testiculum: q; scindere debes dictū ⁊ suere ⁊ cauterizare mō iā dicto immediate. ℭ Guil. de saliceto dixit: q; antequā fiat incisio. primo locus mollificeĕ cū oleo veteri ⁊ cū diaglone ad serophulas. eā mollificatione scindatur pellis cum rasorio ⁊ carnositatem quā inuenis remoueas a testiculo. Et si testiculus non fuerit lesus dimitte ipm. si lesus fuerit cēbe ipm cū tota carnositate: q; si maneret corrumperet aliū ⁊ non cōsolidareĕ. ⁊ si testiculus extrahitur vidimus nō inciso. Dico ego sic. ⁊

si nō extrahatur sue. ⁊ hoc vult ēt Guil. de salice. Et sub dit magister iste q̄ super suturā ponāt hic puluis. Rx. sanguinis draconis: mastices: dragaganti. ana. terāt̄ ⁊ cribelentur ⁊ cum albumine ouj per diē vnā super vulnus dimittant̄ ⁊ ab illa die vltra ponāt puluis tm̄ vsq; ad finē sine albumine. Et subdit q̄ iste est optimus modus curationis carnose: ⁊ per aliam viam nō recipit curā sm̄ q̄ tē potibus meis fuit visum: ⁊ nobis manifestū. ¶ De hernia intestinali non loquor: q̄ ppue non est apa.

Tractatus vigesimusnonus.

¶ De apatibus testiculoꝝ. CA. I.

HEc apostemata hunt a materia q̄ descendit a membris supioꝝ: ⁊ imbibit̄ in locis illis: ⁊ vt scitis nutritiua membra expellūt̄ super fluitates ad loca iferiora: que consequenter illis imbibuntur ⁊ tumorē preter naturam faciunt.

In cura ista habes tres intentiones. s. i dicta: purgatione ⁊ in localibus. ¶ Signa nō pono calidi vel fridi apostematis: q̄ ex dictis in cap'. osei ⁊ al's sunt nota. quare non recapitulo.

¶ Prima intentio ⁊ secūda cōplēt̄: vt dicū est in precallegato osei capto. quare non recapto saluo q̄ flōia in principio p̄n cipij fiat de basilica: vt dicit Brunus. postea si fuerit in augmento vel stans de saphena a parte domestica fiat flebotomia: q̄m illa vena euacuat a matrice ⁊ a testiculis. vt dicunt magistri.

¶ Tertia intentio complet̄: vt dicū est in cap. de apate osei: q̄ que cōueniunt hic ⁊ illic recurre. Illo tm̄ non obstante pono aliqua que illic non sunt posita. ¶ Guil. de va. ⁊ Aui. primo dicunt q̄ emplin factū ex folijs iusquiami albi cum polenta confert apatibus calidis ⁊ cotiandrū bulitum cum oleo ro. ante i principio confert. ⁊ experium est. Et Alchimus dixit q̄m ex folijs iusquiami solum fit emplastrū mitigat dolorem. ¶ Et Serapio dixit: emplin farina ex folijs mirti valet apatibus calidis testiculoꝝ. ⁊ Cōstantinus dixit. folia mirti cum oleo ro. tumentes testes iuuant. ⁊ Guil. de va. dixit: oleum mirti cōfert in augmēto: ista valent. ¶ Dia. dixit: radix lilij mixta cū folijs iusquiami ⁊ polline tritici tumorem testium tollit. ¶ Et alij dixerunt. q̄ si cum semine papaueris ⁊ farina tritici fiat emplastrum confert apatibus calidis testiculorum ⁊ doloꝝ eorum. ¶ In statu Galienus dixit in primo de alimētis q̄ ad apata calida testium confert emplastrum facti ex farina fabarum cum succo ordei ⁊ oleo anetino: vel camomellino. ¶ Dias. dixit: sola farina fabarum cocta cum vino valet. ¶ Serapio dixit: q̄m farina fabarum cum suis corticibus cocta cum vino curat apostemata testiculorum. ¶ Et dixit ēt: quando fit emplastrum ex carne pasillarum fabarum ⁊ cumino confert apostematibus calidis testiculorum. ⁊ huic emplastro Bartholome' addit pinguedinem antiquam. ⁊ hoc emplastrum resolvit apta resolutioni apta: ⁊ maturat ea que resolutioni non sūt apta: sed maturationi solum. ¶ Dixit ēt Serapio: cicera alba. que similantur orobo resoluunt apostemata calida testiculorum quando sunt dura: ⁊ curat cirsuras malas q̄m administrantur cum melle. debent autem preinfundi i aqua: antequā administrentur cum melle: ⁊ postea fieri emplastrum: quod sum experius utilissimum. Et de hoc dixit Isaac. cicer album apata dissolvit: maxime: que in testiculis sunt ⁊ retro aurem. ¶ Et dixit ēt Serapio quādo fit emplastrum cum rutha ⁊ folijs lauri confert apostematibus calidis testiculorum. ego autem puto illud fore vtile in declinatione apostematum calidorum: q̄ in fine solā resolutiua conueniunt. ¶ Scio ēt b̄ confere apostematibus frigidis i augmento. ¶ Apuleus dixit: ciminū tumores ⁊ feruores testium cū vua passa tritus vel cū fabis ⁊ polline curat hec apostemata. ¶ Sed Dias. voluit q̄ ciminum fit domesticū ⁊ omnia fiant in emplastro. ¶ Modꝰ bene q̄ oia que valent apostematibus mamillarum ⁊ i apatibus testium ēt valent. quare illa capitula alternatiz videantur. q̄ vicissitudinarie se habent: vt sic dicam: q̄ illa que competunt in apate calido mamillarum competunt in apate calido testium. ⁊ sic de frido ⁊ duricie codē mō loquor. ¶ Si vero p̄ hunc modum non curāt̄ ponantur emplastra maturatiua dicta superius in alijs caplis apatum calidoꝝ: facta sanie aperiatur locus ⁊ non pmittatur sanies imantū q̄ corrumpat testiculum: q̄ postq̄z corruptus fuerit non consolidabitur locus nisi extrahat̄: q̄d indecens est. ⁊ ego vidi i vno pilipario in quo vnus testiculus fuit apostematus ⁊ ad duriciem deuenit: demum ad saniem: deinde testiculus fuit corruptus. ⁊ si debuit liberari fuit necesse q̄ testiculus extraberetur. ⁊ sic fuit curatus: remota sanie cum melle ⁊ myrrha ⁊ farine ordei ⁊ incarnetur ⁊ consolidetur.

¶ De apate frido testiculoꝝ. CA. II.

SI contingat q̄ hoc apa fit frigidū cognoscēs p signa alioꝝ apatū fridoꝝ tam dicta.

Cura ista hz tres intētiones: sicut dictū ē: ¶ Dieta eius ordinetur. vt dictū est alibi. Purgatio fiat cum pillulis de agari. vel cum turbith. preparato.

¶ Tertia intentio completur hoc mō. ⁊ dico primo q̄ illa que dicta sunt in caplō apatis osei fridi hic valent. ¶ Dico secūdo q̄ ista conferunt hic ⁊ illic. s. in apate osei. quare caplā aliternatim videantur. ¶ Dias. dixit: radix baucie collo ligata tumori testium confert. ⁊ in hoc sola proprietas est in eā. ¶ Et dixit: apatibus testiculoꝝ mollium cōfert rutha: ⁊ tollit dolorem ipsorum q̄m folia eius cum folijs lauri teruntur: ⁊ superponuntur. Dico ego q̄ si apata sint dura addatur istis aliqua pinguedo mollificans sicut dispō loci ⁊ natura regrit. Dixit ēt vua passa cū polline fabe testium tumorem spargit. ⁊ dixit ēt sal vue passe assungia mixta adinuicem ista tumorem testium soluit. ¶ Chiranus dixit: radix vitis albe cocta cum oleo tumorem genitalium ⁊ oē vicus dissipat: ⁊ dispergit. ¶ Dixit ēt. stercus capre cum vino veteri coctum ⁊ superpositum tumores articuloꝝ ⁊ genitalium ⁊ vlcerū perfecte sanat. quod verum est. ¶ Aui. dixit: si ex radice affodillorum ⁊ fece vini fiat emplastrum valet apatibus testiculorum. ¶ Et Bartholomeus dixit: quod idem potest emplastrū factum ex folijs affodillorum decoctis in vino. ¶ Confert ēt emplastrum factum ex floribus cardi benedicti coctis in vino. ¶ Dixit ēt Aui. emplastrum factum ex mentastro ⁊ calamento montano addito fermento butyro ⁊ sale: confert apostematibus testium. ¶ Dixit ēt idem auic. princeps noster q̄ fiat emplastrum de fabis ⁊ vino super apostemata testiculorum. ¶ Et dixit etiam. administretur ciminum cum aceto: aut cum oleo ⁊ farina fabarum super apostemata testiculorum. immo ēt cum oleo aut cū oleo ⁊ melle administretur. ¶ Dixit etiam: castoreum removet ventositatem matricis ⁊ eius frigus ⁊ frigus testiculi. ¶ Constantinus dixit: aposima mente sanat apostemata testiculoꝝ ⁊ removet eorundem dolorem. Serapio dixit. Bdellium dissolvit apostemata testium ⁊ alia: ⁊ ē calidum ⁊ siccum in 3°. ¶ Et dixit ēt: quando oleum miscetur cum semine lini ⁊ feimgreci. ⁊ etiam rutha multuz confert tumoribus testiculorum. ¶ Et dixit. quando ster cus capre q̄ turtur est magis resolutiuum: ⁊ curat apostemata: ⁊ etiam miscetur in emplastris resolutiuis. Si etiā testiculis fiat inunctio cum felle thauri. dico ego ⁊ mel cōfert apostemanbus ⁊ doloꝝ testiculorum. ⁊ verum est. ⁊ hec que dicta sunt conferunt apostematibus osei. quare illa sunt capitula vicissitudinaria: quare ergo legantur simul.

¶ Si ergo ex dictis i capitulo osei. ⁊ specialr in parte illa de frigido nō conferunt: nec etiaz ista nunc dicta: maturetur locus ꝯz q̄ eius dispō regrit facta tamē purgatiōe

Primo ō maturatiuis dictis in alijs apatibus frigidis. Dixit tñ Serapio ꝛ: hoc. qñ sal miscet cū origano ꝛ frumento maturat apata testiculorum. Facta maturatione extrahat sanies ꝛ nō pmittat diu: qz testiculū corrumperet. Facta apertura ꝛ mōdificatōe icarnetur ꝛ ꝓsolidetur.

¶ De uuricie testiculoꝝ. CA. III.

QUoniam aūt apata dura sequūtur multotiens ad apata calida ꝛ et frigida. iō mētio de his fieda est merito. ¶ Quō aūt fiant iste uuricies. ꝛ ex qua mā sepe dictum est ꝛ iō nōrepplico: premissa debita dicta ꝛ purgōne: ut in alijs locis silibus est dictū dico ista valere. ¶ Et ꝑmo Aui. dixit. armoniacum dissolutū cū aceto dissoluit ꝛ lenit apata dura testiculoꝝ. Dixit et. emplin factum ex agno casto ꝑpuc ex semie eius cum butyro ꝛ folijs eius mollūt uuricies testiculorum. ¶ Serapio dixit: pir hūida maturat. apata dura plus satis ꝗ facīat sicca mirra cū mirrha equali ꝓportione et uuricieī matricis ꝛ am ꝛ testiculorum apatibus subuenit ꝛ curat. ¶ Dixit et. semen herismō confert uuriciebus antiquis que fiunt in testiculis ꝛ māmillis. Et galie. in. vi. dixit. qz mollificat parodicas. i. apata post aures. ¶ Ebiranus dixit: pir humida cum cera maturat apata dura huius loci. ¶ Dixit etiam: stercus capre coctum cum vino veteri ꝛ superpositum oēs tumores genitalium ꝛ uberuz perfecte sanat. ¶ Dia. dixit: pir hūida mixta cum pollina ordei ꝛ lotione infantuli. i. cum urina infantis. ¶ Et Bartho. dixit qz oleum picis in hoc valet. ꝛ est fortius. Dixit et: oē oro bū podicas ꝛ testiculos induratos uigent. Emplin et factū ex ciceribus albis factum in ea. immediato valz. dico ego qz experius sum. ¶ Dixit et: dura apata calida testiculorum mollificat ꝛ resoluit sordicies que in parietibus balnei reperitur. Et silr sordicies que uocatur mun ꝛ he sordicies calide applicentur. ¶ Al. dixit. tuderi remolliri apata dura ꝛ magna que fiunt in radice auri ꝛ uuricies māmillarum ꝛ testiculorum. Bartho. de va. dixit qz cum folijs agni casti ꝛ pinguedine porci aut oleum ꝛ fiat emplz: ꝛ tollit scrupulum testū. ¶ Gui. de vz. dixit: sumatur furfur. ꝛ indeficienter teratur donec per cribz subtile cribellentur. deinum misceatur cum armoniaco dissoluto cū ori melle ꝛ loco parum caliduz applicetur assidue super locuz assidetur siue teratur. ꝛ mirabile est in apatibus durorū testiculorum. ¶ Dixit et qz apata dura maxime testiculorum ꝛ ani mollificat mellilotum bullitum ꝛ dolorem eoꝝ sedat. Si volumus illud magis sedatiuum apponatur semē papaueris siue pulpa papa. ꝛ si volumus magis mollificatiuum addatur farina fenugreci ꝛ semis lini ꝛ uitella ouī decocta. Et si volumus illud maturatiuum addatur farina molendini aut mucillago cuiusci. confert etiam magis in apatibus oculorum qñ addūtur uitella. ¶ Semper āt hic ꝛ ubi fiet mētio de testiculis requirat quod superius dictum est de disponibus silibus māmillarum. hic ꝛ illic que hic dicuntur require: qñ ista capla uicissitudinaria sunt. quare simul perlegantur.

Tractatus. XXX. de apatib⁹ virge.

¶ De apate virge calido. CA. I.

APostemata virge ꝛ testiculi prima sunt in curatiōe quare apostematis calidi signa ꝫ frigidi ex dictis nota sunt. ¶ Cura ista consistit in tribus. ut dictum est: ꝫtum ad dictam ꝛ purgationem fiat ut dictū est in ꝓcedentibus caplis. ¶ Quā tum ad tertiam intentionez dicunt ueteres. ꝛ ego cum eis qz ꝯeunqz ꝓferūt apatibus testiculoū siue sint calida siue frida eadē cōferunt silibus apatibus virge ꝫre recurre ad caplm de apatibus testiculorū. Ista ergo capla alternatis videāt. ¶ Aui. dixit qz apatib⁹ virge melⁱ ꝓpetūt stiptica in ꝓncipio rei ꝫ apatib⁹ testiculoꝝ. qz ō ꝓncipatu testiculi plus obtinēt. Dixit et qz cortices granatoꝝ cū rosis siccis ꝛ lentib⁹ qñ coquūt i aq̄ donec dissoluant. deinde triturē tur cū oleo ro. ꝛ applicent. cōfert apatibus virge calidis. Etā dixit chimolea cū aqua solatri cōfert apatib⁹ virge calidis. Dixit et bolū armenū ꝛ lētes ꝛ folia alchechengi cōferūt apatibus virge calidis. Et ego dico qz unguētum populeō ꝛ solatrīn ō multū valet. ¶ Dia. dixit: succus foliorum umbilici veneris ꝛ ipsius totius plāte cū vino iū et⁹: aut fomēto adhibito tumorē natū spargit. Dixit et. sole lentes cocte cū olco ro. tumorē ani ꝛ uitia ueretri curāt. ¶ Unguentum de pomis Dia. ℞. mala maciana lignea pte intus purgata lib. j. croci. ℈. vi. ꝛ in pasta ōquo quāt ꝛ cū exceperis tādiu cū pulpa panis terat donec in ceroti lenitie molescat ꝛ sup locū ponatur. ꝛ ō vz si circa locum siue in loco fuerint pustule acute. ¶ Fidelis dixit: si virga inflet ꝛ doleat: misceat cera ꝛ oleum ꝛ succus portulace ꝛ apponat: ꝛ ē expertum. Dixit et farina ordei cocta ꝛ cataplasmata dolorē virge tollit. ¶ Halia. dixit: stā nū si fricet ad lapidem cuz modico vino ꝛ oleo oliue apatibus ꝓdest: que sunt uerēda. ¶ Gui. de va. ait. expietia scio qz apatibus virge ꝛ oium et partiuz genitaliū calidis ꝓfert oleum cōfricatiōis plūbi: de quo alias dixi i primo lib. ¶ Si vero ad sanies deueniat maturet: ut dictum ē in alijs apatibus ꝛ scindat ꝛ mundificetur ꝛ incarnetur.

¶ De apostemate frigido virge. CA. II.

AVirga qñqz fiūt apata frida ꝛ dura: sic ꝛ i alijs locis. Quat ergo ꝓ dicendis in isto capl̄o utilibus. ꝛ ꝓ dicta ꝛ purgatōe recurre ad caplm de apati b⁹ osci. ꝛ ad capl̄z ō apate calo vel frido mā millaꝝ. qz ista capitula alternatim se hñt: ut dictum est. ¶ Tertia intentio cōplet cū localibus localia sint ista q̄ dicta sunt in apate frido testiculoꝝ. ꝛ ibi ꝓte vide. ¶ Appuleius dixit in libro suarum herbarum ad veretri tumorē ꝛ dolorem herba betonica cum vino trita: tūoribus cōfert: ꝛ ipsa potēter facit. ¶ Et fidelis dixit decoquat i vino bethonica. ¶ Alchimus dixit: succus origani curat ipsam virgam inflatam. ¶ Si contingat mō: qz tale apa fit sicut cacesia: ut sepe accit in dispositionibus cacesie: tunc valet hoc de mente Gui. de va. ℞. ossium dactiloꝝ ptes duas: altee prem uiam. conterantur hec cum aceto ꝛ sup ponantur. ¶ Et Guielmus de vara. Si contingat mō: qz apa sit durum sumat furfur. ꝛ indeficienter terat donec ꝓ cribrum creat deinde misceat cum armoniaco dissoluto cum oximelle. ꝛ in loco paꝝ calido ponatur. ꝛ assidue sup locū. ꝛ ō erptū ē. Que dicta sunt in uuricie testiculorum: ꝛ hic conueniunt. quare ista require adinuicez ut dictum ē sepe. ¶ Si aūt acciderit aliud accidens. qz dolor ꝓsidera dolorem si sit rōne māe cōculcate: ꝛ tunc valent anodina. ꝛ cia que dilatant poros ꝛ materiam faciunt exhalare. Si aūt fit ꝓp malā cōplōnem: tūc laudat Aui. fo mētatione ex folijs maluarum ꝛ iusquami. Itē valēt oleū violatum ꝛ albumen ouī fil' mixta in dolore ex mā calida. ꝛ medulla panis albi in lacte infusa'ꝛ rpata bene mixta cū vitellis ouoꝝ semicoctoꝝ cū modico opij ꝛ croci incorporetur cum oleo de papauere vz. ¶ Nota tñ qz in trāspiratione māe. i. in'cerbalatione eius ꝛ mūdificatione multuz vz crebra remutatio ꝛ ista ē cōsuetudo in ea. ꝛ spāli in mūdificatione. Ego aūt in istis apatibus fridis q̄ sunt ut in pluribus cum aliqua alia uuricie consueui primo facere suffumigiū. ꝛ cōiter embrocationē cū edera. bulliat ergo edera. ꝛ cū remota sit ab igne virga teneat sup bulliturā ut fumū recipiat istū. ō facto ꝓ duos vel tres dies sm̄ necessitatem ñi appono emplastrū factum ex farina fenugreci, semis lini, camomille ꝛ melilloti, semp ñi facto suffumigio ꝛ tpib⁹ meis bñ successit mihi. ꝛ vidi in uno fratre ꝑdicatoꝝ q̄ debat pellem prepucij lucrarat. ꝛ cū isto qō dictum est in una nocte ad suū locū reuersa est. Ego aūt facta suffumigatiōe aliqñ ēt pono emplastrū ō melli loto in primo die: ꝛ mihi bene successit: ut iaz vidi. ¶ Nota tñ: qz foramē virge semper teneatur apertum ꝛ cū tenta

de cera: vel de pāno ⁊ in hōc casu semp fiant ligature ad sustinēdum vgam. ⁊ fiat spāliter facculus. ⁊ iponat vga ⁊ ligēt ex transuerso corpis taliter q nullo mō ferat sibi dolor: qñ dolor attrahit mām. ⁊ hoc vt dictum ē yeq ē. sine duricies sit egritudo sine accidens egritudinis.

¶ De pustulis q̄ aduenium vge pp̄ uerlationē cuz feda mulicre q̄ albe vel rubec sunt. CA. III.

EX materia venenosa que retinet iter ꝓpucū ⁊ pellē vge cāntur iste pustule tales p hūc modū. qñ ex retentione illius materie q̄ remanet inter pellē ⁊ prepucium ⁊ pellem retinent māe q̄ non possiunt exhalare putrefiunt ⁊ fiunt pustule albe vel rubec. ¶ Gui. de saliceto dixit: in principio cum ista occurrunt confortetur locus cum aqua decoctionis mellis ro. collati. hoc fō embrocetur locus cū pecijs ifus. in vino ⁊ aceto mixte in quo vino decocte sunt galle ⁊ nuces cipſi: ⁊ b̄ fiat sepe donec malicia corruptiōis sit rēota. ¶ Ego aūt dico q̄ vz vnguentum Diasco. positum i primo piece dēti capitulo. ⁊ ē vnguentum de pomis maciatis. Ego āt consueui lauare locum cum aqua ordei vel cum aqua decoctionis mellis ros. collati. facto hoc accipio res pistatas sicut sunt balaustie cortices granatorum rose mirti ⁊ ex ista decoctione facio lotionē. q̄ si ex hoc nō recedūt ille pustule cōsueui ex aqua Tolatri ⁊ ex viridi eris facere cōpositionem sic q̄ mixtura illa mordeat: ⁊ cottū balneo in ista aqua: ⁊ facio crebā appositionē hui⁹ cotti sic balneati. ⁊ ista aq̄ cōsolidat istas tales pustulas. ⁊ i isto bene successit mihi: qđ verū est. vñ tñ recordor vobis q̄ afiſ ista balnea dicta ex vio illo stiptico fiāt: fiat purgatio: alter illis bubo supueniret in inguie: qñ mā q̄ venit ad locum illum retropellitur a balneo isto: ⁊ inueniens cōcauitatem inguis: illic moram facit: ūre bubo generatur ⁊ ad exiturā pluries deueniet. quare purgationez vniuersalem facias: ⁊ impiti medici operantes indiscrete. vl in cautela non faciunt purgationē. quare duplici mō lucrant. q̄ b̄ virga ⁊ bubone. Iterum isti tales debentes mām venen tē ad locum resoluere querunt illā sanare vt aliqd lucrentur. Et b̄ non dz fieri a discreto viro ⁊ magistro. ¶ Me ergo iste pustule oriant vobis cauti esse debetis. q̄ post cōitum illarum mulierū q̄ fede sunt debetis facere lotionez cum vrina vestra i hyeme. in estate cum aqua calida. ⁊ si aqua calida nō pōt hēri. cum farina vel cum vrina facrem ego. ⁊ isto mō nunq̄ generabūtur iste pustule. ¶ Si acciderit mō b̄ accidens q̄ locus cācrenaretur: q̄ locus denigratur: vt dictum est in principio capituli: dz remoueri illa nigredo cum dictis in cap. de cancrena: q̄ cum medicis fortibus vel cum ferro ignito: de q̄bus in primo lib. fcā ē mētio. ūre gr̄a brcuitatis hic reseco tā q̄ ipertinens multa vidi ⁊ operatus sum q̄ dimitto gr̄a brcuitatis.

¶ De nodis virge. CA. IIII.

A hoc loco sepe gcnerat nodus etiā porrus: sed b̄ nodo nūc ē sermo: de porris erit posterius. cū loquar b̄ decoctione. ¶ Si vis ergo nodū remouere capias ipsum cum digitis. ⁊ si sit in loco venenoso ⁊ arterioso: q̄ locus ille est satis venenosus ⁊ arteriosus: vtest videre ducas ipsum cum manu extra illum locum arteriosum ⁊ venosum: tunc hoc facto incide pellem sup nodum ⁊ extrahatur totaliter: quia cōprime digitū quē habes sub glādula facta incisione ⁊ exibit. ipso vero existente extracto sue pellē. ⁊ nō negligas tñ quin videas si pellis equitet pellem vel non. Si sic incide ⁊ sue: sicut de nodis dictū ē i pmo li. Si nō sue ⁊ sup locū ponas pulueré sanguis drac. ⁊ dragagāti eq̄liter cū albumine ouī: ⁊ sic fiat vsq̄ ad cōpletazic armationē.

Tractatus. XXXI. ō apatib⁹ vulue.

¶ De apate calido samoso. CA. I.

TRanseamus mō ad apata vulue post⁊ facta est mentio de apatibus virge. Et primo de calido Dico primo q̄ oia que dicta sunt in capitulo de apte samoso virge hic valent. quare vide illic. Dicta ⁊ purgatio fiant vt ibi dictum est. ¶ Tertia intentio completur cum localibus: ⁊ preter illa que dicta sunt cōferre. ¶ Serapio dixit herba maluauisci q̄ coquitur cum mellicrato aut vino ⁊ teritur cum pinguedine anatis ⁊ glutino albotin ⁊ fiunt inde nastalia confert apatibus calidis matricis. Gui. de va. dixit: decoctio eius facit sitz ⁊ mundificat superfluitates parturientis. ⁊ b̄ experti est. ¶ Bartho. de va. dixit: q̄ et b̄ facit radix cuuslibet alteē. naz resoluit apta calida matricis ⁊ maturat illa que resolutioni non obediunt ⁊ confert opilationibus que in venis matricis existunt. Et pōt et coqui cum vino mellito. ⁊ sitz cum sepo anatis ⁊ glutino albotī misceri. ¶ Dixit etiā Serapio: qñ radix lilij teritur ⁊ miscetur cuz aceto aut cū folijs iulqami ⁊ frumenti farina confert apatibus calidis intestinorum ⁊ matricis Bartho. de va. dixit huic emplastro addidi oleum rosaceum. ⁊ dicit q̄ idem possunt folia lilij. valet b̄ qñ apa ad augmentum deuenit: ⁊ lilium sit album siluestre. aut sit siluestre lilium: cuius flore sunt celestes. ¶ Apatibus et calidis valet emplastrum factum de mirto ⁊ farina cocto ⁊ superposito. hoc valet in augmento. Et si mā sit sanguinea valetin principio ⁊ in augmento. ¶ Alchi. dixit et suco mandragore cuz farina ordei fit emplin qđ valet in augmento. Et dixit et sic: si fiat sessio in decoctione foliorum ⁊ semis agni casti confert apatib⁹ calidis matricis. ¶ Et dixit: et. qñ spica nardi coquitur i aqua ⁊ sedet in ea multum confert apatibus calidis q̄ fiunt in matrice. ¶ Et Constā. dixit q̄ hec tollit dolorem eius. ¶ Decoctio et radicis signanti ⁊ florum iniecta p inferius valz. Aui. dixit eucatisimū decoctione squinanti cōfert apatibus matricis calidis: ⁊ silr cum distillatur in cā aut euaporatur aq̄ eius. ¶ Decoctio iesumini et valet flegmonibus matricis. ¶ Dixit et Aui. fit ex butiro clistere ad apata calida ⁊ dura i intestis ⁊ nuice ⁊ testiculis. ¶ Si āt ad sanie deueniret. fac vt victū ē in dez apatibus virge. Si dolor adest fac etiam vt dictum est.

¶ De apate frigido vulue. CA. II.

SI contingat q̄ apa sit frigidū fiat in duabus intentionibus vt victū est in apate frigido virge: q̄ ista capitula vicissitudinaria sunt quātum ad tertiam intentionem fit vt dictum est illic ⁊ vltra illa vicemus crimus alia q̄ huic conueniunt que a magistris nostris ponūtur. ¶ Quānis aliqui nostri antiqui dixerunt q̄ radix pastinace siluestris vel semē ipsius tritum bibitum cum vino inflationes sedat. ¶ Jsaac dixit: si farina nigelle. ʒ. v. cum vino temperate bibantur apocimate fenugreci oppillationez matricis auferunt. ⁊ a viscosis ⁊ grossis illa mundificant: apata dissoluit. ¶ Dixit et: scissio facta in decoctione semis lini dissoluit apata matricis. ¶ Dixit et. si sint cathaplasmata cum adipe anserino apata vulue dissoluit ⁊ maturans ad sanitatem perducit ¶ Aly. dixit calamus aromaticus bibitur cum melle ⁊ semie apij ad apata matricis. Dixit: verum oēs spice ꝓhibent apata matricis sedendo in eis: dixit et laudanuz dissoluit apata matricis suppositus i pessario. ¶ Serapio dixit. fiunt ex decoctōe fenugreci sessiones mulieribus ⁊ conferunt dolori matricis accidēti ab apatibus ⁊ eius coartatione. Dixit et. clistere factum cuz amurcha olei ꝓfert ano apato ⁊ collo matricis fomentuz adhibetur. ¶ Dixit iterum: bdellium matricis tumori. i. inflatōi suffumigando succurrit. ¶ Et dixit etiam. pulegium fomento adhibitum tumores matricales mitigat. ¶ Alcbunus dixit q̄

longo qpe sedent in decoctione semis lini ⁊ valet sicut de coctio fenugreci. ℂ Dixit ēt, sedoaria resoluit apata matricū ⁊ est calida ⁊ sicca ꝑm ipsum. ℂ Constā. dixit emplastrū factū ex calamo aromatico curat apata vulue. ℂ Dixit ēt: oleum de amigdalis amaris dolorem vulue ⁊ eius suffocationē ⁊ tortionem ⁊ apata in ea nata curat vel dissoluit. ℂ Dixit iterum: succus mente mirtus pessarizatus ⁊ super pectinem cathaplasmatus mēstrua prouocat: putridos humores vulue desiccat: dolorē ei⁹ tollit flegmatica apata in ea nascētia curat. ℂ Rasis dixit: lana intincta in oleo lilij celestis ⁊ matrici imissa vt constrictiōi matricis orificij ⁊ eius spasmo ⁊ apatib⁹ q̄ fiunt i.ea. ℂ Haliabas dixit: de flore keiricitrini sic soluit, apata que sunt in matrice si cathaplasmetur eo locus pilorum. ℂ Dixit etiam: aristologia longa dissoluit matricis grossiciem ⁊ loquitur de radice. ℂ Mesue dicit: oleum de storace ꝑfert dolori matricis renum ⁊ vesice calefacit ea: conferunt etiam inflationibus flores ⁊ folia cardi benedicti bullita i vino dulci ⁊ cathaplasmata. ℂ Si aūt ad sanies deueniat maturetur ⁊ mundificetur vt victum est in apostemate saniolo virge ⁊ consolidetur eodem modo vt dictum ē. Saluo tamen qꝺ si apostema esset in loco quod non possit videri tunc medicine consolidatiue: ⁊ incarnatiue per pensatorium injciantur: ⁊ sic intellige.

ℂ De vuricie matricis. CA. III.

Vricies accidit in matrice frequenter aut expressione apatum calidoꝝ vel frigidoꝝ ⁊ b ē vrplurimum: ⁊ alīq̄ hoc non accidit ⁊ b ē rarius. ℂ fiunt āt iste vuricies aut ex adustione humorum calidorū aut ex adustione humoris frigidi vel ingrossatiōe eorum. ℂ Dieta ordinaria ⁊ purgatione facta vt dictū est induricie intestinorum. ℂ Dixit Alchin⁹ quo ad localia. q̄ ponit lac ficuum cum amigdalis triris laxat ventrem ⁊ remouet vuriciem. ℂ Dixit ēt: fit sessio in decoctione malue ⁊ remouet vuricies matricis ⁊ ēt ani. ℂ Dixit Aui. de ficubus qꝺ si cum amigdalis comedantur vuriciez mollunt. ℂ Dixit ēt: crocus confert vuricici matricis bibitum ⁊ more emplastri suppositū ⁊ potaē ex eo vsqꝫ ad. ʒ. v. ℂ Dixit iterum: oleū storacis cōfert vuricici matricis ⁊ puocat mēstrua ⁊ aperit mīcē. ℂ Dicit ēt: encatisma factum ex decoctione cuiuslibet partis altee maxime si addatur sibi farina fenugreci vuricies matricis remollit ⁊ subdit qꝺ ponatur cum gummi alboti ad vuriciem matricis ⁊ confert coartationi eius. Et silr solum decoctio ei⁹. Et idem dicit de semine. ℂ Dicit ēt lactuca asini confert apatibus duris in matrice suppositis ⁊ sedēdo in aqua ipsius ⁊ ē calida ⁊ sicca secundum ipsum. ℂ Dicit ēt isopus humida resoluit vuricies que sunt in parte vesice ⁊ mīcis ⁊ cōfert frigiditati coꝝ ⁊ frigiditati renuꝫ. ℂ Dicit ēt: ex butiro fit clistere ad apata calida ⁊ dura i testinis matrice ⁊ rectriculis. ℂ Et serapio dicit. qñ cū butiro qꝺ non ē putridū neqꝫ vetus fit clistere ꝑfert apatib⁹ duris ⁊ calidis matricis. ℂ Serapio dicit: qñ ficus sicce coquūtur cū fe. greco i aqua ordei ⁊ fiunt in eo sessiones cōfert vuriciebus matricū. ℂ Et Bar. dicit qꝺ sint pingues. ⁊ pōt fieri ex eis emplastrum ⁊ mollificāt apata dura matricis ℂ Dicit iterum. qñ radix tribuli in aqua coquitur ⁊ fit encatisma in quo sedent mulieres laxat vuriciem matricis. ⁊ dilatatur orificium eius. ⁊ qñ semen eius bibitur cū vino facit hoc. ℂ Dixit ēt: qñ fit nastale cū storace ⁊ etiam bibit confert coarctationi matricis ⁊ puocat menstrua. Et Bar. dixit, idem pōt suffumigiū factus ex ipla. ℂ Dixit ēt. qñ ex elixatura fiat encatisma in quo sedent mulieres confortat ⁊ confert vuricici matricis ⁊ aperit orificiū eius. ℂ Dicit ēt miscē fenugrecum cum adipe anseris ⁊ fit inde nastale mollit vuriciem matricis ⁊ coarctationes eius. ℂ Jtem dicit: vrcos elixatur ⁊ fiunt sessiones in decoctione eius ⁊ confert dolori matricis ⁊ mollit vuriciez eius ⁊ aperit orificiū eius qñ cōstringit. Et Diascorides dicit, de iri illirica secundum Aui. oleum vrinū pensarizatum tumoribus duris matricis confert. ℂ Dixit ēt Serapio. isopus sicca valet ad vuricies ⁊ frigiditates que sunt in matrice ⁊ renibus ⁊ vesica ⁊ epate ⁊ confert stomaco ⁊ epati. ℂ Jterum dixit, laudanum confert stō ⁊ epati vuriciebus earum. Et Bar. dixit. qꝺ miscetur cum pingedie anatis ⁊ oleo irino ⁊ confert. ℂ Dixit ēt. pix humida maturat apata dura plus satis q̄ facit sicca mixta cum mirrha equali portione vuricies matricis ⁊ ani remouet. Et Alchi. dixit. qꝺ pix hūida pōt misceri cuz cera. Et Dia. dixit. qꝺ sit mixta cum polenta ordei ⁊ vrina infantis nondū polluti. Et Bar. dixit. qꝺ oleum picis est fortius in hoc. ℂ Dia. dixit. storax bibita vuriciez tollit aut pensarijs. ad bibita prestat effectum. Dixit āt de storace calamita: que i dica est sic. qꝺ molliciem hz duras matrices ⁊ vuriciē neruoruz relaxat scrophulas tollit ⁊ branchos iuuat. ℂ Dixit ēt: sessio facta in aqua decoctiōis spice cuiuslibet ⁊ marime celtice vuricici matricis cōfert. ℂ Dixit ēt de oppoponaco. ⁊ pōt relaxare ⁊ calefacere ⁊ mollire abundanter. vuricies iflationes tollit. Et aliqui dicunt qꝺ radix oppoponaci confert vuricici ⁊ ventositatibus q̄ fit encatisma cū ea aut q̄ supponitur. ℂ Dicit ēt. matricaria cuius folia si mulantur folijs camomille ⁊ vocat banonie mozella herba fomento adhibita vuricies ⁊ tumores soluit. Et Aui. vocat eam hucuen resoluit vuriciem matricis ⁊ aperit oppilationes. ℂ Aliqui magistri dicunt quando folia porroruin non transplantatorum coquuntur in aqua marina ⁊ aceto ⁊ sedent in decotione illa mulieres confert coarctationi oris matricis ⁊ vuriciei. Et confert etiaz quando ꝓpter humiditatez existentem in matrice fit passio. ℂ Aqua decoctionis pullegij tollit vuriciem ⁊ confert etiam ventositatibus eius ⁊ eius ascensum ad superiora. ℂ Gal. dicit in. 7. de coctione ieiimini ⁊ proprie floris eius. Dixit etiaz oleum de lilio est aptissimum vuriciei matricis. Et idem vult de folijs ⁊ radice lilij ⁊ silr quando coquit radix ei⁹ cuz oleo ro. non est ei par in egritudinibus matricis ⁊ silr oleum irinum. ℂ Constan. dicit. apocima frondium cotule feride valet vuriciei vulue in sessione. ℂ Rasis dixit qꝺ oleum anetinum mollificat vuriciem apostematis vbicū q̄s fuerit siue fuerit i matrice siue i alijs membris. ℂ Dixit qꝺ ex cerebro vituli ⁊ cerui fit pensarium mollificans apostema dura matricis. ℂ Pensarium Rasis. ℞. adipis anatis medulle cruris cerui ⁊ vaccini bdellij mollis croci vitelli ouj assati fecis olei de seminibus fecis olei ʒ lilio. aā. partes equales dissoluantur in vino ⁊ fac pensarium expertum. ℂ Ebi. dixit: radix altee agrestis decocta cum oleo ⁊ adipe coturnicis deinde cera addita facit ad indurationes matricis ⁊ tumores ac vlcera ⁊ prurigines ⁊ ad omnes passiones muliebres ℂ Serius plato dicit adeps anseris, matricum vuricies ⁊ conceptiones discutit. ℂ Guil. de va. dicit sessio facta in aqua decoctionis radicis paucedini vuricici oris matricis cōfert. ℂ Et dicit etiam: quando vuricies est in collo intra ita qꝺ frequēter putetur esse cancer: ⁊ aliquando putatur qꝺ sit lapis in vesica quia ex hoc vrina frequenter detinctur: Accipe amaracus ⁊ coquatur bene in oleo ⁊ exprimatur ⁊ fiant ex eo pillule vel pile filo ligate ⁊ supponatur aut supponantur inuolute in panno rasino: ⁊ hoc est mirabile. Quod si vuricies matricis foris ad tactum per ventrem appareat sicut mꝰ toricus in perturientibus apparet cuz abortiunt: calefiat predictū amaracum in tegula ⁊ ventri superponat. Et dicit ēt qꝺ experimēto hz qꝺ mulier q̄dā hñs mēstrua ⁊ vuricē matricis cōedebat ifrictellis ex folijs maluc in multa q̄ntitate ⁊ sanate sūt plures a mēstruis ⁊ a vuricie matricis. vltra hoc dico ego qꝺ si ex istis fiat nastale ꝓdest valde.

ℂ De cācro mīcis seq̄ntis eū. CA. IIII.

Voniam ꝑm sententiam doctorum moris est vt sepe vuricies ꝓcurat ad cācrū: iō de cancro nunc tractare dignū, ⁊ iustū ē puto. Cū ergo accit vuricies

in illis locis iustus ē ⁊ qp aliqñ ⁊ cancer: ⁊ rō ē manifesta ex pluries dictis quapp nūc de eo fit mentio. ℂ Et q: supius fuit facta mētio in p̄° libro. iō hic ī dicta ⁊ purgatione fac vt dictum est illic. ℂ Et quantum ad tertiam intētionē q: sequat̄ fm siriam diui Hipo. quibuscunq; cāri abscunduti sunt non curati melius. curati. n. citius pereunt. non curati vero longiori tpe pficiunt. q: ergo taliū impossibilis ē curatio. iō solū que doloribus ipsoz cōferunt iuxta siriam doctorum ⁊ magistroz ponā. Si qs tñ alias medicias volet: ad pmū librū recurrat ea°. ppio. ℂ Hali. dicit: qp emplastrū factū ex folijs malue admixto modico oleo amigdalino subuenit doloribus cōsequētibus cācros matricis. ℂ Dicit ēt: qp sumat̄ amurcha olei cū cera ⁊ in uase eneo cū vino buliant ⁊ ex eis fiat cerotus ⁊ applicetur ⁊ injciatur ⁊ p̄dest. ℂ Dicit ēt: qp si supponat̄ matrici suppositoriū factum ex adipe anseris ⁊ lauda no liquefactis admiscē cōfert doloribus cācrorum matricis. ℂ Et dicit ēt qp pessariū factū ex lacte lactātis puellā ⁊ modico zafrani in quo sit infusum aliqd ex opio ℈ ȝ ne cessitatem doloris ⁊ cācroz matricis confert. ℂ Et dicit ēt: qđ purgamētum qđ in balneoz cacabis adunat̄ si terat̄ cū oleo ro. misceat̄ ⁊ cera ⁊ fiat spissum ⁊ de hoc matrix exterius emplastret̄ vtilitate manifesta p̄dest ꝺ̄ cancrum q est in matrice. ℂ Guil. de va. dicit. si aūt estuauerunt ⁊ difficilis fiat tunc bleta ⁊ folijs altee viridibus coctis perfecte prius in aqua mellis deinde tritis cum modico oleo ro. ⁊ fiat emplastrum quod recte vtile est. ℂ Cōfert in hoc casu papauer viride qñ cū coriādro viridi est virga pastoris ⁊ strigno cōteritur demū oia cū oleo rosaceo mixta supemplastrentur. Confert ēt: in hoc casu si fiat clistere iterius ex aqua tepida ⁊ oleo rosaceo ⁊ lacte mulierū ⁊ aqua portulace ⁊ coriandri viridis. ℈ nangz dolorem cancroz compescit. ℂ Et mihi dicit Hal. si i tali dolore fuerit hoc accidens: qz exitus sanguinis tunc fiat clistere cum succo hipogistidos ⁊ bolo armeno ⁊ ceruſa plūbea dissoluta cum succo arnoglose expertum. Gui. ō va. lac impositum cum aliquo liquore sicut ē cinis fornacis in quam expurgatur vel aliud consilē multum confert.

Tractatus XXXII. de apostematibus am.

ℂ De apte calido sanioso. CA. I.

Apostemata ani cum apatibus vulue magnaz hñt conuenientiam. ⁊ iō signa sunt nota ex dictis quare non recapitulo. ℂ In cura hēs quatuor intentiones. s. in vita purgatione loc alīb⁹ ⁊ accidentibus. ℂ Dicta sit talis sicut dictum est in apostematibus oſci ⁊ testiculorum. ℂ Et flōmia ⁊ purgatio fiat vt dictum est in alijs capitulis.

ℂ Tertia intētio cōpletur hoc mō. in p̄n°. vt dicit Aui. cōferre emplin qđ fit ex citonio mellicrato ⁊ oleo rosaceo et est valde vtile. Et si fuerit necesse ponātur galle ⁊ cortices granatorum. ℂ Dia. dicir sole lentes coctę cum oleo rosaceo tumorez ani compescunt vt vicia veretri curant. ℂ Et dicit: etiam. sole galle emplastrate ⁊ coctę conferunt iumento magno. Serapio dicit: qp sint galle nigre vel rubee ⁊ sicce. ⁊ non virides. Et gal. dicit qp sit galla que est flaua. Ūñ dico quod quando volumus paucam stipticitatē ab eis nos coquimus eas in aqua: ⁊ quando maiores coquimus eas in vino stiptico. Constan. dicit. grana mirti pistata cum lacte valent tumoribus oculoz ⁊ silr vulneribus in ano ⁊ apatib⁹. ℂ In augmēto ⁊ statu. Dicit Barthō. ō va. qp mirrha cuz faria ordei cocta apati calido ani ⁊ matricis confert. ℂ Et auic. dicit mellilotum cum lentibus ⁊ gallis confert apostematibus ani ⁊ vulue cum vitello oui ⁊ farina fenugreci ⁊ semis lini prodest. ℂ Et Serapio dicit. qñ mellilotum coquiē cum mellicrato valet. ℂ Auripigmentū cū oleo rosaceo mirtū ꝺfert emoroidib⁹ ⁊ bothoz ani vt dicit Serapio. Et Lostātinus dicit qp curat pustulas ⁊ emoroidas ani. ℂ Et Chira dicit cerebruz anseris domestici cum proprio adipe ⁊ fenugreco ⁊ mellilloto decoctione vel iure suprapositum ragadias ⁊ emoroidas omnesq; tumores ani curat. ℂ In declinatiōe ista cōpetunt ⁊ in parte status: qz in parte status versus declinationem emplastrum factum ex folijs rosmarini cuius cūq; speciei vz apatibus ani. ℂ Et Aui. dixit. matricalis vz apatib⁹ anicladis. Et ego dico qp ista duo emplastra cum oleo laurino vel de ruta valent. ℂ Et gal. dicit in. 7. de licio qz ipso vtunt̄ homines ad liuores q sunt sub oculo ⁊ ad flegmones q i ano sunt ⁊ ad oris vlceratōes. ℂ Dixit iterum Aui. bdellium soluit apata ani. ⁊ quando fit ex eo suffumigium valet etiam vt dicit Chira. ℂ Rasis dicit: oleum persicorum mirabiliter vz apostematibus ani. ℂ Bar. de va. dixit valet hoc emplastrum quod vocatur emplastrum de polipodio. ℞. polipodij recentis ⁊ coquatur: ⁊ postea cū assungia anatis ponatur: ⁊ confert tumoribus qui propter emoroidas eueniunt. ℂ Ad idem valet emplastrum de pomis suprapositum in capitulo de apatibus testiculorum. ℂ Si autem ex istis non resoluat̄ fiant maturativa dicta superius: saluo tamen qp in maturatiuis alijs p̄o isto loco addatur tassius barbassius quoniam proprietatem maximam habet ad hoc. Item ponatur in eo mellilotum ⁊ fenugrecum que ad ipsum virtutē habent. ℂ facta maturatione adhuc non cōpleta bñ fiat incisio timore fistule ⁊ in tali loco apertiones fiant semilunares vt sanies melius exeat ⁊ hoc facto mundificetur ⁊ i carnetur vt dictum est.

ℂ Quarta itentio est accidens remouere qz dolorez: si ergo hic fit dolor tūc valēt que dicta sunt in capitulo ō apate sanioso virge. vltra hec valent ista. ℂ Primo vitellus oui cū croco. ℂ Secundo vz albumen oui cū oleo ro. cō quassatum. ℂ Tertio valz vitellū oui cū mellicrato ⁊ oleo ro. ℂ Quarto valet vitellū oui cū albumine cōquassati sit ⁊ loquor de dolore facto a mala cōplexione calida. ℂ Dic nota qp ista que dicentur in capitulo de tumoribus emoroidarū hic valent qz emplastra ista ab inuicem pergrantur. si autem dolor sit ex materia conculcata vide que dicta sunt in primo libro capitulo de flegmone.

ℂ De apostemate frido ani. CA. II.

Si autem mā ista sit frida signa sūt manifesta ⁊ dicta ⁊ cause silr dicta ⁊ purgatio fiat vt dictū ē i capitul' immediatis. s. in capitulo ō apate ossei ⁊ de apate testiculoz ⁊ ēt virge. quare ⁊ cetera di cā tñ hic ppauca qz que dicta sunt immediate. s. in declinatione apatis huius loci calidi valēt ēt hic. ℂ Dicunt alīq qp ad infrigidationem frigidam ani maxime valz ruta cocta in aceto ⁊ aqua ⁊ bibita ⁊ adhuc magis valet. si sit cocta cum oleo. ℂ Confert etiam apostematibus ani frigidis ⁊ ventosis vnguentum factum ex oleo de cherua ⁊ iunctum. ℂ Et Auicenna dixit: qp flos squinanti confert frigidis. ℂ Et nota bene qp in capitulis prelectis habes multa simplicia ex qbus mixta cōposita possunt fieri quare ex te considera compositionem ⁊ ordina secundum necessitatem.

ℂ De duricie ani. CA. III.

Vt moris est frequenter in ano vt i alijs ptibus fiunt apata dura pp cām assignatam in alijs apatib⁹ duris quare illas reseco. ℂ In cura ista habes tres vt sepe dictum est. Prima ⁊ secunda fiant vt dictum est i alijs apostematibus duris. ℂ De tertio dixit Serapio. pix būida maturat apostemata dura plus satis ℈ ȝ faciat ficca mixta cum mirrha equali ꝑ portiōe duricies matricis ⁊ ani. ℂ Multa autem dicta sunt in capitulo de duricie membroum genitalium ⁊ similiter in primo libro que hic valent quare vereor illa non recapitulare plus. vide ergo illic que dicta sunt ⁊ secundum necessitatem approximaueris.

ℂ De moro. CA. IIII.

Dicet in primo libro sit facta mētio ꝙ moro: qz tñ acc dit in ano: est tumor preter nām: dicam q̄ illic non sunt dicta ꝛ resecabo q̄ illic dicta sunt: morus nō est nisi ex. rescētia carnis que moro assimilat ꝛ ideo dicit morus. ℭ Aut. sic dixit de eo. sicla cōfert mu ro emplastro fcō cum ea resolutione sua. ℭ Dixit ēt ruto cum nitro ponit supra morfeam albam ꝛ super verucas ꝛ mox. ℭ Dixit ēt: capita sardelarū adusta eradicant ve rucas ꝛ mox. ℭ Dixit ēt. fel asini silvestris eradicat mo rum. ℭ Serapio dixit: qñ fit emplz cū thimo ꝛ aceto cuel lit emoroidas q̄ fiunt in ano ꝛ verucas ꝛ absendit excre scentia mala. Et Bar. dixit. vt sic positum ē cuellit siue ꝙ sumit emoroidas. ℭ Dixit ēt Serapio. de chonchilio ma rino a quo accipiuntur blacte bisantie qꝛ qñ ipsius aduri tur cū eo qꝛ ē inter ipsum ꝛ pomi sup carnez supfluā cor rodit ipsaz: ꝛ puto qꝛ logtur de moro. ℭ Haliabas dixit. co:pe mundificato ꝛ non alr sanguisuge applicate ꝙsunt saphari ꝛ moro ꝛ ipetigini ꝛ serpigini. ℭ Rasis dixit. em plr factum ex stercore ouis cum melle superpositus car ni eminenti que dicit chacur removet eaz. ℭ Guil. ō va rignana dixit succus thimi curat morum appositus ꝛ ci nis eius adhuc fortius hoc facit propter exiccationem su am. ℭ Salienus dixit: stercus ouis cum melle ꝛ aceto su perpositum ad illud vz. ℭ Unguentuz de pomis scriptuz supra in capitulo de apostemanibus virge hic valet.

ℭ De ficu in ano. CA. V.

Ficus vt dicunt doctores fit ex mā melancolica grossa q̄ descendit ad lo c a illa ꝛ convertit in carnositatez. ℭ Signa co rum sunt fici. habent pdē ꝛ figura fici. ꝛ non emittunt sanguinem neqz humiditatem aliqñ tñ ab eis emanat aliqua humiditas. ℭ In cura ista habes tres intentiones. Prima est in vita Secunda. in purgatione. Tertia in localibus.

ℭ Dieta illorum sit talis. Respiciant se a rebus grossis ꝛ melancolicis: ꝛ comedant carnes bonas ꝛ vinum odori ferum bibant: ꝛ comedant alia similia istis.

ℭ Secunda intentio ꝓpletur hoc mō. purgēt cū cōfectio ne ameb cū pillulis de lapide lazuli aut icra ,ruffini vl cū decoctione ista. ℞. prunoz. ʒ. j. cassie thimi epithimi sene. añ. ʒ. ij. mirabolanoruz indoruz. ʒ. j. polipodij. ʒ. ij. pistentur ꝛ buliant ī. vi. ℥. aque ꝛ non remaneāt nisi tres ꝛ collentur ꝛ colature addantur zucheri. ʒ. ij. ꝛ sucharuz permittatur liquefieri ꝛ iterum colletur ꝛ ꝺ totum detur bibere de mane patienti.

ℭ Tertia intentio completur ꝺ modo. Et fidelis dixit. si ficus sit intrinsecus succus pimpinelle va potui. Si autē sit de foris potēt ꝛ emplastretur. Dixit etiam: cinis corti cum granatorū. salicis cum aceto potatus: verucas ꝛ po ros tollit: quod ego sum expertus. ℭ Si autem ficus san guinet tunc dicit fidelis qꝛ quādoqz folium cū lacte capri no bibat ꝙ triduum. ℭ Chira. dixit. si caput merulle ꝛ ē piscis sit ꝓbustus ꝛ suppositus ficus ꝛ ragadias ani curat. ℭ Jē dixit cephalici piscis caput passum ꝛ cōbustū ꝛ cuz melle iunctum ficus tollit ꝛ emoroidas curat. ℭ Sertus plato dixit quod cinis capitis canis summe facit rēpme re ficum. ℭ Adducatur autem quod dictū est supra. ſ. em plastrum de pomis. ℭ Si autēper illuz modū non curēt tunc ligetur cuz filo tali stringendo qꝛ scindat vel remo ueat cum ferro: qꝛ incidatur vel cauterizet. ꝺ pacto cōso lideur locus ꝛ incarnetur. ℭ Si aūt ficus sit ad intra tūc in loco apponat ventosa: qꝛ inuersabit anū: ꝛ tunc appa rebit ficus: ꝛ cum apparet fac vt dictum est supra.

ℭ De tumoribus emoroidarū. CA. VI.

Consequēs sermo erit ō tumoribꝰ q̄ cānt in ano ex emo roidibꝰ. Tumet ergo aliqñ ex mā melācoli ca grossa illuc currēte: q tumor idiget remo tōe cū exiccātibꝰ: q tumor ēt pōt vocari apa

tic dcm̄ ē de hernia aquosa. ℭ Dieta ordinata ꝛ facta pur gatione fiat vt dictū est in alio capitulo precedenti. ℭ Di cunt doctores de tertia intentione. Et primo Alchimus di rit: qui semen aneti biberit. ꝛ fecerit emplr super emoroi dā excrescentem curat siue sanat eam. ℭ Diascorides dixit semen aneti in cathaplasmate adhibitus condilomata sol vit idest tales tumores. ℭ Et dixit: semen partarie catha plasmatū condilomata spargit. ℭ Dixit etiam: citonia cru da cataplasmata ad sanitatem ducit tumentes etiam emo roidas. ℭ Secūdum aliquos magistros sanant folia ꝛ sti pites marubij quod declinat ad rubeum. preparentur. vt Diascorides dixit de prasio siue ō foliis marubij nigri qñ sub cinere calido dimittitur donec fiat sicut marcida ꝛ ap ponatur sanant condilomata. Appuleius dixit: herbā ma rubij combure ꝛ cinerem eius cōfrica condilomata. sana bis mirifice. ℭ Dixit iteruz diascorides. plātago minor ta le depremit. ℭ Dixit ēt. cinis vinacie ꝛ fermentorum vitis cum aceto malaratus ꝛ impositus tollit tumorem emoroi darum ꝛ condilomata ꝛ morum. ℭ Dixit etiam: oleum mir tinum valet talibus tumoribus. Et Barto. dixit: qꝛ hoc fiat in principio. ℭ Dixit etiam: de radice rubi qꝛ condilo mata soluit. Barth. intellexit hoc de eliratura eius. ℭ Et Diascorides subdit qꝛ emoroidibus subuenit suppositā. Appullcius dixit herba rubi in vino vsqz ad consumptio nem tertie partis de eodem vino foucbit condilomata ꝛ omnia vitia sanat. ℭ Dixit etiam diascorides de ouo. ouū dolorem vel condilomata ani ad sanitatez perducit. Bar tholomeus intelligit de ouo crudo mixto cum croco. Et Serapio dixit. vitellum ouī eliratum quando miscetur ei mellilotum confert apatibus ani ꝛ apatibus emoroidarū. ℭ Serapio dicit. emplr factus ex foliis rosmarini coctis in vino vel oleo: ꝛ impositis valet. ℭ Et diascorides dicit. inde confert etiam radix pentaphilon in aceto cocta ꝛ trita pigvedine anatis vel galline ꝛ superposita. ℭ Dicit etiā Serapio emplastrum factum ex polipodio confert. dias corides dicit de radice eius. condilomata ani soluit. Et Bartholomeus dicit qꝛ sit recens ꝛ coquatur cum assun gia anatis: misceatur ꝛ superponatur: ꝛ ꝓfert tumoribus qui propter emoroidas eueniunt. ℭ Dicit etiaz serapio qñ fit emplr cum thimo ꝛ aceto euellit emoroidas que fiunt in ano ꝛ verucas ꝛ absendit super excrescentia mala. Et Bartholomeus dicit qꝛ sic impositum consumit emoroi das. ℭ Jsaac dicit porrum coctum in aqua ꝛ super emo roidas cataplasmatum tumorez ex humiditate soluit. Al chimus dicit. fumus semis porrozuz desiccat emoroidas. ℭ Et dicit vt iste vir cum anacardo suffumigant emoroi des ꝛ exiccantur. ℭ Dicit etiam Alchimus: contra emoroi das ꝛ ficus yarus ꝛ tassus barbassus coquantur in vino vel aqua ꝛ fiat encatisma. i. balneuz vel fomentatio. ℭ Di cit. erugo ferri ē stiptica quare superposita extinguit fluxū sanguinis ꝛ exiccat emoroidas. ℭ Chiraus dicit. fimus canis cum terbentina superpositus condilomata ꝛ emoroi das curat. ℭ Et dicit. etiam. stercus muris superaspersuz cragodas. i. emoroidas valet in trib⁹ vicib⁹: os ām eas pe liniri cum vino. ℭ Dicunt aliqui. vernix condilomata ani cōpescit. Et Bartho. dicit qꝛ sit mirra cum oleo. ℭ Et Al chimus dicit. qꝛ ꝺ facit qñ suffumigatur. ℭ Oleum de cu cumere asinino valet fiat iunctio ℭ Gui. de varignana di cit auripigmentum cum oleo ro. mirrū ꝛ iunctuz emoroi dibus ꝙdest. Et serapio dicit. qꝛ sit ꝓbustum cōfert emo roidibus ꝛ bothor ani. ℭ Et Constantinus dicit qꝛ pustu las ani ꝛ emoroidas sanat vnguēti. diascorides dicē ō po mis suppositū hic valz ad emoroidas tumētes q̄ sūt sicut morus. ℭ Scio ꝛ alij magistri sciūt ꝺ cōferre. ℞. pigvedi nis anatis anseris ꝛ galline. añ. dissoluāt ꝛ tūc cū alba rasina pini ꝛ olibano ꝛ galbāo ꝛ cū oleo ro. qꝰ sufficit fiat vnguētū ꝛ cera. ℭ Linis buffonis i hoc ēt multū valet aspsus ꝛ cū aliquo liquore ꝛ sine cōdilomata exiccat ꝛ dolo rē tollit exptū ē. ℭ Et assiduatio lauationis ipsaz cū vri na propria patiētis istas uire exiccat ꝛ dolorē sedat. ꝛ est

experimm. ℂ Dillefolium contusum cuz albumine ouí applicetur frangit.n. statim ẽmoroidas demum cum sola assungia porcina mũgatur. vltimo ãt sal cum assungia porci teratur ita q̃ mordeat ⁊ ex hoc emoroides si sunt extra fricenť. si vero intus sunt cum digito intus mittantur fricando fortiter versus spinam. ℂ Si autez volumus rupturam condilomatus precipit fidelis ⁊ dicit pluis hermodactilorum quando conficitur cum succo marubij rumpit emoroidas tumentes: ⁊ idem facit radix aristologie cum origano emplastrata.

Tractatus XXXIII.

ꝺ apostema tibus coratum ⁊ genu ⁊ tibiarum.

ℂ De tumorib⁹ genuũ vl' corarũ sanioſis. CA. I.

APostemata corax ⁊ tibiax nõ variať ab alijs curationibus aliorum apatum. Saluo q̃ ante rotulam genu non fiant apitiones ꝓfunde q̃ ad hec sequuntur mala accidentia: a quibus pauci liberantur vt dicit Jamerius, ⁊ Auic, ⁊ isti ꝺ experimento suo confirmant. ℂ Et talium signa manifesta sunt ex dictis in capitulo de apatibus humox ⁊ ex alioñ dictis ⁊ cãe ẽt ex isto manifeste sunt capitulo. ℂ In dieta ⁊ purgatione fiat vt dictum est in illo capitulo ⁊ alijs similibus. Saluo tñ q̃ flõmia i istis aliq̃ fit ꝺ vena pedis in localibus ẽt fiat vt dictũ ẽ illic. Et i incisione ꝺsiderãť cõcatenationes ⁊ involutiones neruoꝝ chordarũ ⁊ ligamentoꝝ illius loci: q̃ valde timorosum ẽ ⁊ fiãt incisiões scõm rugas: vt dicit gui. ꝺ salice. ⁊ nõ ꝓfunde ⁊ sic melius periculũ euitabitur ⁊ si in tibia core fiãt scõz rectũ ĩcidať.

ℂ De tumoribus genuum. CA. II.

ALiquando tument genua ex mã flãtica vel melancolica: que cũ difficultate remouentur ⁊ dolent: quare ista vt dicunt doctores valẽt. ℂ Primo fiat purgatio cuz istis pillulis ad hoc expertis. ℞. aloes agarici. aã. au.i. scis hermel. ʒ.ij. coliogande. ʒ.ij. ʒ. salis indi turbith. aã. ʒ.i. conficianť cum aqua porri: dosis est ab. ʒ.i. vsq̃z ad. ij. ℂ Et de dicta nõ loquor. q̃ nota ẽ ex dictis. ℂ In localib⁹. Primo dicit Appulei⁹ herba albi iusgami trita cũ stercore ouis ⁊ modico aceti factum ũsi malangina impositum tumorem genuum vel tibiarum tollit ⁊ ẽt vbicũq̃z fuerit tumor. ℂ Et Maliabas dixit. folia plantaginis viridia cõferunt apatibus genuum. ℂ Et Constan. dixit. stercus vaccinũ cum aceto mirrum tumori geniculoñ appositum tollit tumorẽ ⁊ dolorẽ: q̃ sum exptus. ℂ Galienus dixit i nono. q̃ lapis gagate fui vsus eo in cronicis iflaturis difficile solubilib⁹ q̃ in genu oriunť. ℂ Et ipse in septimo de simplici loquens de stercore crapino dixit hunc sermonez. ego igiť in hẽnte sup genu cronicum tũorẽ difficile solubilez vsus suz eo p oricrociũ, caraplasmari iubens farina ordeacea immixta stercori: ⁊ mirabiliter adiutus ẽ homo. Et subdit erat aũt rusticus hõ iste in quo factũ est hoc. ℂ Et dicit q̃ in alijs silibus ptib⁹ ⁊ cõsimilibus tumorib⁹ vsus est hoc ⁊ sili multiplicatus ꝓfuit. Dia. dicit ad diuturnũ tumorẽ ⁊ dolorem ponať stercus capre cuz farina ordei ⁊ pusta ⁊ mirra celeritate ipm sanat. ℂ Et guil. ꝺ va. dicit q̃ expertum est: ⁊ pusta vt intelligas est vinuz limphatũ. quod fit post mustũ ex sola aq̃ picata sup vinacijs. ℂ Serapio dixit. stercus caprinũ ẽ calidum et exicatiuũ siue resolutiuum ⁊ confert apatibus fraudulentis sicut sunt apata genuum ⁊ dolores iunctur arum ⁊ scie quando miscetur cum farina ordei ⁊ aceto ⁊ coficiť ⁊ ponit sup locum maxime in corporibus duris ⁊ solidis sicut sunt corpora rusticorum. Soluit tumores genuum ⁊ oẽs alios tumores difficile resolubiles ꝺ emplin. ℞. lapidis gagate partem. i. marchasite ptẽ. ʒ. stercoris colũbini ⁊ crapini. aã. partem. ʒ. oia misceantur cum pinguedine porci antiqua ⁊ modico oleo rosaceo ⁊ aceti ⁊ fiat emplastrum.

ℂ De varicibus. CA. III.

MVltotiens in tibijs apparent vene magne q̃ varices vocãtur ⁊ generantur in aretarioribus ⁊ in oneratibus portantibus ⁊ in laborãtibus fortiter. ℂ Et nota q̃ hec passio põt vocari apa sicut hernia aquosa ⁊ carnosa ⁊ vẽtosa apata vocantur: q̃ sicut hernia est egritudo in receptaculo: ita ⁊ in vena varicali potest esse egritudo in receptaculo: quare si vnus tumor vocatur apostema ⁊ alius cum quilibet sit tumor preter naturam factus vicio humoris mali: ⁊ iõ omnes doctores posuerunt curam in tractatu de apostematibus.

Causa harum venarum est sanguis grossus melãcolicus atq̃z flãticus ⁊ adustus q̃ ad ista loca descendit ꝓpter eius multitudinez aut ꝓ labores fortes. Et ex ꝺ ps q̃ hoc accidit viuẽtibus melãcolice ⁊ onera portantibus. ℂ Et nota hñ q̃ multoticns generantur iste vene per viam crisis ⁊ iã vidi q̃ materie illic per viam crisis: ⁊ ꝺ aliq̃ post egritudines cronicas ⁊ acutas. vidi etiam aliquoticns ꝺ accidere post partum.

Signa huiꝰ sunt satis nota ex visu. ℂ Judicatur a doctoribus ⁊ a me ẽt q̃ cura sit difficilis ⁊ timorosa: ⁊ spãliter dico si antiqua fuerit ⁊ cõfirmata. Et in hoc vide rõnem q̃ mã q̃ solebat descẽdere ad partes iferiores tanq̃z ad loca vilia retineť. ⁊ ad digniora ⁊ ad subtiliora peruenit: quare in alio loco petorez inducit dispositionẽ. Unde Ipo. dicit. 6. afforismorum. Emoroidas hẽnti antiquas sanari si non vna derelicta etiã periculũ ẽ fieri idropẽ aut ptisim aut maniã tales dico ãt q̃s melius est non curare. Mã curati citius pereunt ⁊ nõ curati longũ tps ꝓficiunt. ⁊ loquiť simul ⁊ scl'de varicibus ⁊ emoroidibus antiqs. Et Lanfrãcus. ⁊ guido: dicunt se vidisse ꝺ. ℂ Appuleus dicit iste passiones ⁊ spãliter varices trahũt ad se vel secũ coniungunť vlcera difficilis curationis ⁊ male vt ẽ videre in istis: ⁊ si contingat ea consolidari cito generanť ⁊ redeunt ⁊ credas q̃ exptus sum ⁊ verũ ẽ. ꝓterea ictio istaꝝ dispositionũ ad cãrositatem ⁊ ad alia ẽ suspecta. ℂ Et Ipo. dicit serta pticula afforis. q̃ cũq̃z calui fiunt his omnes varices nõ nascunť. Quibus cunq̃z vero caluis existentibus varices magne nascunť rursus capillati fiunt. Et galie. in cõmẽto dicit q̃ p calui cũ itelleriti tinctositatẽ. hec. n. oriť ex malis humoribus in talibus ergo non oriuntur varices quare q̃ mã habs. raptum ad caput. Si ergo mã ista trãsiret ad pedes ⁊ faceret varices cessaret tinea ⁊ preili nascerentur. Et si vena ista ligaretur tinea iterum rediret vel alopicia. ⁊ ꝺ ẽ verum. ℂ Et Ipo. dicit in alio loco maniacis varicibus aut emoroidibus in natis manie solutiuo fit. Et Gal. in ꝯmento dicit ꝺ ẽ q̃ mã humorẽ maniã generãtẽ expellit ad loca illa vñ varices fiunt: aut emoroides ⁊ curatur mania. certe vltra ꝺ reperio a doctoribus istam passionez esse regionalẽ: nec inconuenit vt de octo inconuenit.

Cura ista cõsistit in tribus intentionib⁹. Prima ẽ vita ne mã grossa generetur. Secda in mã antecedente consistit ⁊ ipsa generata curacetur. Tertia consistit in cõtũcta: vt ipsa exicando aut extrahẽdo ꝓsumať. ℂ Quãtum ad primã intẽtionem dicit Albuc. abstineat a cibis grossis ⁊ melicris, vt sunt carnes vaccine lentes ⁊ caules triticum coctum panis azimus vinũ grossum vel ce cõfectio ẽt de melle ⁊ sic de alijs dictis supra. Laucãt etiã se a nimia ambulatõe ⁊ a nimia frication̄e sup pedes suos ⁊ sit cõtẽtus cibis subtilibus edat carnes pullox columboꝝ edox olera subtilia vitellũ ouox ⁊ vinũ album. ℂ Secũda intentio completur cuz flõmia de basilica. Itẽ pillule ꝺ hermodactilis maiores ⁊ icra ruffini ⁊ pillule ꝺ lapide lazuli valent. habeat etiam vomitum semel in hebdomada ⁊ vratur trifera minori.

ℂ Tertia itẽtio ꝓpleť cũ localib⁹ q̃ sunt stiptica resolutiua ⁊ desiccativa fortiter cuius forma ẽ talis. ℂ Rec. ꝺ saliceto dicit. ℞. nucis cipressi faric gallaꝝ ciperi mumie ma

sticis thuris vraganti ana. ʒ. vnā boli armeni. ℈. vj. farie oraci. ʒ. v. incorporentur cum albumine ouī. ⁊ addatur in fine aliquid aceti ⁊ fiat emplm ⁊ ponatur abrasis pilis si fuerint super locum ⁊ dimittatur per tres dies vel quatuor vel plus ꝓ ꝙ infirmus poterit pati. nā quāto maiorem faciet persecutionē effectus faciet maiorē. Cū istis ergo dictis. ꝙ cum regimine ⁊ flobotomia ⁊ emplastris ꝓ hibetur ne augeat. Itē Rasis: epithima sic ordinat. lauetur locus cum aqua decoctionis semis caulum sticados arabici lupinoꝝ fenugreci nitri ⁊ stercoris caprini. ¶ Item dixit. Rasis. ℞. mirre aloes acacie: ipoquistidos alumis ana. ⁊ dissoluantur in aceto. ¶ Alij magistri solent lauare locum cum aqua fabarum ⁊ chimolee ⁊ aceto.

Si tamen ꝓ istus modū non curaē tunc scinde re debes carnē iuxta plicaturam genu. ꝙ pax supra genu ⁊ hoc si de ista cura fueris rogat⁹. ⁊ hoc est ꝙ in isto loco multū apparent vene: ⁊ modi operationum sunt multi. vnus modus est vt vena primo apprehendaē cū vncino in duobus locis distātibus ꝓ duos vel tres digitos: ⁊ ista apphēsio pōt fieri cū vncino vel vncinis. Et alij mei magistri faciūt cū tenaculis: ⁊ cū ceperint venā trahūt cā: ⁊ tunc cū acu penetrāt pellē ⁊ carnes ⁊ stringūt ⁊ ligāt ipsam in loco superiori primo deide illud idem faciunt in loco decliniori ꝓ duos digitos. facta ista ligatura alij scidunt prem mediā istaꝝ duaꝝ ligaturaruꝝ ⁊ statim ligaturā inferiorē remouēt ⁊ sanguinem ptis inferioris ad locū trahūt ⁊ partē superiorē cauterizant cū ferro vel arsenico vel alio mō. Deinde escara remota locum cōsolidāt ⁊ incarnāt ⁊ ligaturā mouēt: qñ eis apparet: ⁊ hūc modū vult guido. ¶ Nōnulli vero facta ligatione nō mouent ligaturā. sed incidūt ⁊ cauterizant locū ⁊ escaram mouent ⁊ remota escara icarnāt. ⁊ qñ videaē eis ligamenta tollunt ⁊ facta ligatura pax post flobotomāt venā illā in canicula pedis ⁊ extrahunt sanguinez ꝙm possē. ¶ Alij magistri facta incisione mō predicto ponunt ruptoriū in quātitate in qua putant ipsam posse mederi ⁊ ꝙburere. ſ. venaz: deinde apponunt hoc facto butyrum vel assungiam sine sale: ⁊ escarā remouent paulatiz ⁊ nō violenter: ō inde escara remota asciatim locuz incarnāt ⁊ cōsolidant. ¶ Nota tñ ꝙ ruptorio apposito post ꝓ vnā diē flōmiam facere debes de vena illa in pte inferiori. ꝙ in canicula ⁊ fac cū flobotomo lato ⁊ extrahe sanguinem illum. Et rō huiꝰ est ꝙ sanguis ille nō cōseruaē in illo loco nisi mediante in fluxu cordis. Cum ergo ille influxus cordis deficiat ex constrictione vene: ꝙ influit mēbris mediantibꝰ venis ⁊ arterijs. quare oz illum remouere ne in venis putrefiat. ꝙ ergo deficit sibi conseruans putrefit. ¶ Et intelige ꝙ istū modū valet operari ⁊ ē bonus verus ⁊ experꝰ. Insuper nota ꝙ aliqui facta appositione cauterij ⁊ opatione sua ꝓpleta emplastrāt locū cū albumine ouī ⁊ bolo armeno. Et ego dico ꝙ hoc ē valde vtile. ꝙ ex hoc remouet mala cōplexio calida inducta a cauterio ⁊ dolor ⁊ locus confortatur: ꝙ ptes eius vnīnē rōne cuius sanguis ⁊ alii humores ad locū nō currunt. ⁊ etiaz tardius escara cadit rōne cuius vena cōbusta tutius vnitur alij magistri moderni solū sup venā illam in ortu eius. ꝙ supra genu solū apponunt cauteriū de cinere cerri ⁊ cū illo cōburunt venam ⁊ postea remouent asciatim escaram cū assungia ⁊ cū hoc apposito cauterio in seguenti die faciunt flobotomiā de canicula latā ⁊ extrahūt ipsum sanguinem ⁊ ipsaz faciunt bis si est opus hoc ꝓpleto ⁊ escara remota locum vbi erat vena replent carne ꝙ illa vena remouet cōbusta ⁊ante ꝙz escara remoueaē caput ipsiꝰ vene inuiscaē: aqua re ⁊ cetera. Tutius est tñ ipsam ligare in parte superiori. iste modus verus ē. ¶ Alij doctores solennes ⁊ magistri docent vt pellis supra venā incidaē ⁊ par sine incisione vene extarneē: ⁊ facta excarnatōe sufficienti capiantur vene: ꝙ ipsam debes capere ⁊ eleuare ⁊ ligare in duobus locis deinde scindere debes materiam in medio ⁊ a pte inferiori extrahas sanguinem cum flōmia: deinde incarna ⁊ cōsolida locum vt ibi videtur. ꝙ iste modus est bonus. tediosus tñ in flōmo nō multū placet mihi quare de eo nolo aliquid vel alia dixisse. Iz illum viderim operari.

¶ De elephantia. CA. IIII.

Elephantia capitur duobus modis vno mō large ⁊ sic ifiatio pedū a q̄cūq; cā siue a casu siue a pcussiōe fiue a fluxu sanguis elephantia vocatur. Alio modo elephantia capitur proprie ⁊ est tumor existens in cauiculis pedu; ⁊ tibijs ⁊ in cotis humoribus flegmaticis vel melācolicis ibibitus in porositatibus pedum vel tibiarum vel corarum ⁊ de ista est sermo hic. ¶ Nota tñ ꝙ ista passio accidit in cotis ⁊ in tibijs ⁊ in pedibus ⁊ cum isti humores currunt ad istum locū vel ad alia loca inflantur ⁊ causantur tumor ⁊ apa qō est difficilis remotiōis ⁊ resolutionis ⁊ cronicum est.

Cause coꝝ apatū est sanguis grossus niger: melancolicus ꝙm plurimū aut est flā grossuz vehementis grossitiei aut mā est ex istis mixta.

Signa ciꝰ q̄ sit ex mā sanguica grossa sūt ꝓmo caliditas est apparēs in tactu ⁊ tenebrositas est in corpore ⁊ apparet aliqd ex eminentijs. ¶ Si vero fuerit ex flematica grossa signa sūt grossitudo cruris ⁊ pedis sine rubedine ⁊ sine caliditate quo ad tactus: imo qñq; ibi est frigiditas ⁊ non apparent in membro eminentie.

In hac cura habes tres intentiōes. Pria in purgatiōe. Scda in vita. Tertia in localibꝰ.

¶ Dico primo ꝙ si mā fuerit sanguinea fiat flōmia de basilica lateris oppositi: ⁊ hoc in ꝓncipio egritudinis ⁊ consequēter apponaē ventose scōz necessitate. ¶ Si mā fuerit melācolica fiat purgatio cum re educente ipsam melācoliam ⁊ cum reducente ipsum flegma. Si mā fuerit flāti ea grossa: exemplū primi. sicut est iera ruffini ⁊ confectio hamech. Exemplus secundi sicut pillule de hermodactilo ⁊ turbith pparato hermodactilis preparatis. ¶ Et q̄dam magister bertutius de noto dixit: ꝙ bonum est in oi elephantia vt vtatur trifera minori cuius dosis sit. ʒ. ij. ⁊ thuris ⁊ zinziberis. ana. ʒ. ʃ.

¶ Secūda intētio cōplēē isto mō. respiciat se a cibo multi nutrimenti sicut sunt carnes vaccine ⁊ porcine ⁊ respiciat se a cōfectionibus de melle ⁊ a caulibus ⁊ tritico cocto cum aqua ⁊ pane azimo ⁊ a vino grosso. Sit ergo contentus cibis sorbilibus pauci nutrimēti qui generant sanguinem subtilem ⁊ generaliter respiciat se ab oi cibo generatiuo humoris melancolici ⁊ flegmatici si opus fuerit.

¶ Tertia intentio completur per hunc modum. ꝓmo non ster rectus nisi partes ille eius fuerint ligate cū fascia stringente ⁊ ego ipsum consueui balneare in vino stiptico ⁊ crp̄mere eam ⁊ fasciare tunc pedem secundus ꝙ oz. Item alij faciunt cum liquoribus dictis in cap. imediate precedenti. ſ. cum aqua fabrorum ⁊ chimolea. Item aqua cineris decoctionis sticados ar. lupinorum ⁊ nitri valet ēt vt dic̄ Raſ. ¶ Alio qō valet etiam. ℞. mirre aloes acacie ipoq; stidos alumis ana. dissoluantur in aceto ⁊ cum istis fiat epithima ⁊ ligetur hoc epithima cum fascia incipiendo a cauicula sursum vsq; ad genu stringendo. ¶ Si aūt mā fuerit flātica purgetur cū pillulis ō hermodaculis: facta purgatione vtatur dicta dicta in illo cap. Quo ad tertiam intentionem fiat vt dictum est in tertia intentione precedentis capli. Item fiat emplm guil. ō sali. dictū in cap. de varicibus ⁊ alia sequentia ipm fiant quia valēt in hoc casu.

¶ Item vtantur isti vomitu' vt mā flegmatica grossa que est in stō euacuetur. hoc facto inungatur locus cum oleo de castoreo ⁊ de costo ⁊ laurino ⁊ de ruta vel cum oleo ō castoreo solum qz est maioris virtutis ꝓ sint oēs illi sil. ⁊ rō qz remissum remittit intensum. Si ergo oleū de costo fit calidius ofbus istis ⁊ secuz iungaē oleū de ruta vel aliud si oleuz efficiē vnū ex illis duobus minus calidis oleo de costo. quare ⁊ cetera. ¶ Vel fiat fascia de lino ad quatuor digitorū latitudinez ⁊ infundaē in lixiuio facto ex ci-

neribus cōticis quercus ⁊ vinū albū addatur ⁊ fascia balneata ⁊ cōpressa fasciet locus ⁊ stringat: ē. n. bonū tenere pedē i stupha facta ex rebus resolubilib⁹: vt sunt ruta laurus ebulus sterc⁹ caprinū camomilla anetū ⁊ sic de alijs ⁊p similibus nūc dictis recurre supra ad caprinū de ciragra. Et p̄ pte illa q̄ dicte dicta sunt hic valēt. ⁊ vide p̄ re. ¶ Recordare tñ vnū in actu p̄nostico q⁹ si passio fuerit ꝓfirmata vel magnificata multum: cura est impossibilis.

Tractatus XXXIIII. de apatibus pedū ⁊ cauicularum.

¶ De podagra siue gutta calida. CA. I.

PRo intellectu dicendorū declaro aliquos⁹ terminos vt negociū melius intelligat. dico q⁹ reperiūtur isti termini gutta: arretica sciatica ⁊ ciragra. gutta ⁊ artetica idē sunt vt dicit gordo. in ꝓprio ca⁹ sed dr̄ gutta a fluxu hūoꝝ. ⁊ artetica dr̄ ab arretu. q: ab articul⁹ siue iuncturis ⁊ ista. s. gutta ⁊ arretica habēt spēs: hūt sciaticam. ⁊ dr̄ sciatica a scia: ⁊ podagra dr̄ a pede. ⁊ passio aliaꝝ iuncturarū vocat̄ artetica. ⁊ gal⁹ b totā voluit. Ciragra ꝓprie nō ē artetica ꝫ passio manuū vocat̄ flātica de qua supra feci cap. ergo ali qui virerūt q⁹ ē passio iūcturaꝝ manus. ⁊ nō dicit̄ a ciros q⁹ ē man⁹. ¶ Isto notato dico q⁹ gutta siue artetica sic diffinit̄ artetica siue gutta ē dolor iuncturaꝝ ex fluxu humorū in ꝓiuncturis gnāt⁹. ⁊ b vr̄ velle Gal⁹. vi. pti. affo. i ꝓmēto illius affo. Eunuchi nō podagrizāt: neqꝫ calui fiūt vbi dr̄ q⁹ fluēte aliquo humore ad iūcturas b passio fit: ⁊ vltra dic̄ q⁹ si humores nō fluerēt podagrici n̄ fierēt: ⁊ hec passio pōt vocari apa: q: vt p̄z ē bn̄ humor p̄ter nāz vicio hūoꝝ: vt voluit hali. Raz. aūt i li. de doloribus iūcturaꝝ vr̄ velle q⁹ talis passio possꝫ fieri ex mala ꝓpdne sine mā: ⁊ tñ b raro accīt: vide mala ꝓpdo sine mā raro accit: ⁊ repiēt vt vr̄ velle Auer. z⁹. colliget. Imo dicit se nō posse imaginari. ⁊ gētilis ⁊ altꝫ multa de b virerūt. ꝫ b dimitto tāqꝫ fcō ipūtnēs. Cōcludo ꝓdone itētam de mēte Gal⁹. ⁊ hali. q⁹ podagra siue gutta est apa ex fluxu hūoꝝ rē. Et si loco repiat̄ mala ꝓdo sine mā: q: in pede gra crēpli. dico q⁹ nō ē podagra. q: illic nō ē fluxꝰ hūoꝝ: cum⁹ oppositū dixit Raz. ⁊ hāc sniam ꝓfirmo. ¶ Scdo auctoritate Gali. in 3⁹ meamir. vbi dicit q⁹ mā abundās q̄ facit arreticam reumatizādo ꝓprimendo ⁊ iplendo iūcturaꝝ ⁊ ligamēta lata de fonis ertēdit oēs neruos pāniculos. q̄re infrt dolorē ⁊ nō spasmū. ¶ Hāc rōnē ēt firmo audīte gal⁹. in. vi. pti cula affo. in ꝓmento illius quicūqꝫ tūores podagricis fiunt hi. rl. ⁊ cetera. Dicit primo tūores vero podagricis ex hūoribus sunt: hūibus cōcatenationez calcaneoꝝ vesicāntib⁹. ¶ Firmo ēt ⁊ 4⁹ auctoritate gali. in illo affo. mulieres non podagrizant vbi dicit. Ego āt in affonismo p̄cedenti podragrā nō esse ex sola neruoꝝ defectione monstraui nisi hūmores ad pedes ꝓcurrerint. ¶ Quinto ēt cō firmo audīte eius in ꝓmento huius: Eunuchi nō podagrizant: vbi in ꝓmēto dicit q̄si ad principiū. nō fuīt podagrici: nisi cuꝝ humores ad pedes descēderint: q: si nō fluerēt ⁊ resecerent: hec passio nō fieret. p⁹ ergo ꝓdo. ¶ Nota q⁹ guttaruꝝ q̄dāꝝ ex mā calida ⁊ q̄dā ex frigida. ⁊ quedam est dānosa molesta. ⁊ quedaꝝ ē tolerabilis ⁊ qeta. Et ab istis duobus. s. a dolor: ⁊ a mā sumīt actus curationis.

Cause huius passionis sunt duplices. vles ⁊ ptic̄lares. vles sunt cāe remote. Cause spāles sunt dās ꝓiuncta ⁊ primitiua: vt sepe dictū est. Membra aūt mandātia hanc mām q̄ꝫ ad flā ē cerebrū ⁊ stōus. q̄ꝫ ad colerā sūr vene ⁊ epar. Quod ꝓfirmās. Aui. dixit. hoꝝ qdē hūoꝝ plimū ē superfluitas digōnis scde ⁊ tertie. Et istas dicebat Aui. cē tres. s. cāꝫ mālē quā efficiētē vocat. Scdam cām dicebat cē instrālem q̄ ē latitudo meatuum per quā mā transit finalr. Tertiā cām dicebat cē debilitatez virtutis vitio cuius fit receptio māe. ¶ Pria cā dcla ratur a Galie. i ꝓmēto illius. Mulieres nō podagrizāt si mēstrua nō defecerint. Et Gal⁹. i ꝓmēto declarās b dixit. q: vex fuit tpe Ipo. mulierib⁹ podagram non ꝓtingere: nisi mēstruis deficientibus. quare ergo tūc multe māe retinent q̄ expelluntur ad ptes ignobiles. Ecce ergo cām mālē. ⁊ tunc fit gutta vel podagra. ¶ Scda cā declarat̄ p Ipo. in isto affo. Eunuchi non podagrizāt. ⁊ in isto pueri nō podagrizāt. ⁊ rōnē dicit gal⁹. q: nō cocūt: neqꝫ habent meatus latos per q̄s mā descendat: Ecce cām instrālez. ¶ Tertia cā tāgit a gal⁹. i ꝓmēto illius. Eunuchi nō podagrizāt: vbi dicit q⁹ nec̄iū ē hr̄e pedes debiles ⁊ iuncturas. vñ generat̄ podagra: vt dicit galienus ex nimio crercitio: ex nimia gre: ex nimio coitu. quare iuncture debilitantur ⁊ vt dicit gali. in ꝓmēto illius affo. sexte pticule. Quibuscūqꝫ cerebrū sursum ꝓcurrit ⁊ cetera. Membra. n. cū deficiūt ex mēbris sibi vicinis humores recipiūt maxime subtiles sicut ē colera ⁊ humiditas aquosa. q̄re coniūcture sunt debiles ab illis recipūt ⁊ fit podagra. Ecce terciam cām. ¶ Hoc firmat̄ rōne: q: siqs dēat esse epilepticus necesse ē primo q⁹ cerebrū debilitet: deinde epilepticus fit. Ita siqs dēat esse podagricus necē ē q⁹ iuncture debilitent p⁹: demū mā fluat ⁊ podagra fit. ¶ Hoc cōfirmo audīte galiēi i ꝓmēto illius affo. Eunuci nō podagrizant. Ultio verbo dicit. Spina. n. q: maculatū fuit necio pedes filioꝝ debilitat passiōe duplicata ⁊ parētis cā: ⁊ iā ex sui culpa. quare p⁹ itēm. Concludit ergo tertia cā q̄ ē debilitas loci. ¶ Qz dixi supra q⁹ mēbra mādantia hanc mām ex qua fit podagra ē stōus epar ⁊ vene dicerez: splē ēt nōne mittit melam ad iuncturas sicut stōus flā ⁊ epar colerā ⁊ vene sanguinē? ¶ Rndeo ego q⁹ q: rarissime vel quasi nūq̄ fit podagra ex mā melica: q: difficile est q⁹ ila mā illic descendat: ideo de splene nō facio mētionē q⁹ trasmittat cā. Hoc cōfirmat Aui. Raro splenetici ⁊ melācolici podagrici fiūt. ¶ Nō ēt q⁹ hec passio rarissime fit ex vno humore solus imo fit ex istis pmixtis: q: pmisceat colera cū flegmate: ⁊ mutatio etiam subita huius passionis ostendit mās istas cuꝝ ventositate aliquotiens associari.

Signa huius passionis sunt nota ex dictis in alijs capitulis. ¶ Dico tñ primo q⁹ ex colera pōt cognosci vt que sit calida vel isto mō: q: rubedo arguit caliditatē albedo friditatē. ¶ Dico secundo q⁹ ēt ex tactu potes cognoscere. q: si ex tactu locus videat calid⁹ signum est q⁹ materia est calida. ¶ Tertio dico q⁹ potes ex applicatione cibariorum ⁊ medicinarū. ¶ Quarto potes cognoscere ex complexione patientis. ¶ Quinto potes cognoscere ex etate: q: etates arguunt caliditatem vl frid tatem. ¶ Sexto ex regimine. ¶ Septimo ex tpe. potes etiam cognoscere complexiones ista nota sunt. ¶ Aui. autem vltra hoc dicit q⁹ considerat̄ volo: si fuerit valde acutus ⁊ non multū durās ⁊ de vie arguas mām calidam: si dolor fuerit duratiu⁹ ⁊ nō multū acutus. ⁊ si fuerit circa nocrem arguas materiam fridam. ⁊ subdit q⁹ os cōsiderare consuetudinem patietis ⁊ vrinam ꝓtrum fuerit alba vel rubea vel quocunqꝫ modo ⁊ etiam alias superfluitates: vt egestiones vtruz sint colerice vel nō. ¶ Bernar. de gordonio in ꝓprio cap⁰. dixit: considerentur itaqꝫ locus si rubet dolet ⁊ calet: si delectatur cum fridis ⁊ tristatur cum calidis. ⁊ si precesserit dicta calida vel eius cōplerio ⁊ etas ⁊ alia particularia cōueniant in caliditate arguas ⁊ dicas q⁹ gutta est calida. Si tñ sit econtra arguas ⁊ dicas q⁹ est frida: ⁊ notum est. Nota tñ q⁹ mixtio materie q⁹ sepe miscetur calida cum frigdia. quasi equaliter facit nos sepe errare: ⁊ ponit difficultatē: taz in significādo ꝫ in curando. ¶ Si vero materia sit sanguica vel colerica vel flegmatica vel melācolica vide ex dictis in p̄cedētib⁹ capitulis. ⁊ similiter si fuerit flegmatica vel melancolica vide etiam ex dictis illic.

Postq̄ dictū ē mētio d noib⁹ p⁹. z⁹. d cāis. 3⁹. d signis videndū ē d iudicijs seu ꝓnosticis 4⁹. galie. ⁊ Ipo. sexta pticula affonismoꝝ. illo affonismo. qbuscūqꝫ

ꝯiores podagriel fiãt. hꝫ i. rl. dieb⁹ terminãť. Hipo. vꝫ vel le qꝫ podagra terminꝫť in. rl. diebus. ¶ Gal'. i cõmẽto dixit hiꝫmõi tumores nõ trãseũt vltra. rl. dies: si patiens fuerit obediens. ¶ subdit. apa calidũ ¶ i carnosis locis terminatur i resolutione ad itidẽ vt acuti morbi: qꝫ i. rl. dieb⁹. ¶ subdit. assignando cãm: qꝫ nã carnis rara ẽ ¶ tenera humiditati vicina. Et subdit. Unde apa i chordis neruis tarde collectionẽ recipit ¶ tardius dissoluiť: ¶ ex hoc ꝑ iudicium. ℂ Nota ẽt: qꝫ si videris cõiter i gutta varices apparere bonũ ẽ: qꝛ tunc mã q̃ hẽbat raptum ad neruos ad alia loca tendit ¶ loca illa vimitu. ꝛre bonũ est. ℂ Et nõ qꝫ iste passiones plurimũ mouent i vere ¶ autũno. In vere ꝓp abundãtiã humoꝝ i hieme gñatã. In autũno ãt ꝓp eius maliciã ¶ latitudinẽ meatuũ i estate factã. aliquotiẽs mouent i hieme ꝓp fridꝫtatẽ cõprimentẽ. ¶ in estate ꝓp caliditatẽ dissoluentem. vt nõt Ipo. ℨ. affo. ¶ Gal'. ℂ Hec passio securat nos a multis egritudinibus: quare mãe iste hñt raptũ ad locũ istum: ¶ ibi fluunt sepe: ¶ prohibentur alie egritudies. ℂ Hec passio sepissime cõmouet febres ¶ cãt sepe colicã: vt vult Aui. ℂ Apuleius. oẽ mẽbrũ in quo ẽ dolor iuꝯere ¶ diuturnať macrescit ¶ attenuať. ℌ ẽt manifestať i vlceribꝫ: ¶ rõ est i ꝓmptu. qꝛ virtus debilitať: rõne cuius attractio nutrimẽti ad mẽbra diminuiť. ¶ assimulatio ẽt diminuiť ꝓp eãdẽ cãm. ¶ nõ solũ diminuitur ista. sꝫ ẽt digestio particularis illius mẽbri ledit: ꝛre necessario membꝝ minuiť. ℂ Itez scias qꝫ egritudines iunꝯturaꝝ postq̃ ipse sunt i mẽbro: ℨ actus afflictiõis ¶ doloꝝ remouetať. aptitudo tñ in eis remanet. quare: qꝫ ℨ dolor non fit in loco. remanet tñ in loco q̃dam debilitas ꝓp quam a facili cã ad dolorẽ deuenit. ¶ ꝛ b̃ dixit Auic. ad ꝛfirmatiõm eius ois imoderata qualitas diu ꝛfis in mẽbro actũ ipsius debilitat. ¶ hinc est qꝫ velociter fiũt recidiue. ℂ Et Ras dixit i diuisionibus: qsi dolor iunꝯturaꝝ q̃q̃z ꝓducit ad aĩma palisim apoplexiam ¶ turbatio nẽ sensuũ. ¶ q̃q̃z ad mortẽ subitã: ¶ hec passio hereditaria est. ¶ vt videť velle galie. i cõmento illius affo. Eumq̃ chiõ podagrizant vbi dicit: qꝛ sperma est maculatũ necessario pedes filiorꝝ debilitat quare hereditaria est.

Postq̃ ita vlia posita fuit vento ad curã huiꝰ passionis. In cura ista debes tres itẽtiões hꝫe. Prima itentio est ad ꝑseruadũ añ q̃z veniat. Secũdo intento est ad curãdũ vũ iam ifestat ¶ ledit. Tertia intẽtio est ad relumendũ dum afflictio cessat.

ℂ Itez pria intẽtio: q̃ est ad ꝑseruandũ tres hꝫ itẽtiões. Prima est vt mã nõ generet. Secũda vt gñata expellatur. Tertia vt mẽbra mãdantia ¶ recipientia rectificentur.

ℂ Quãtũ ad regimẽ ꝑseruatiuũ ꝑ primã intentionẽ q̃ erat de vita vt mã nõ gñetur: ¶ spãli frida adduco affonsinos illius dignissimi magri Rainal. de villa noua: q de hac mã ꝓ alijs sume dixit. ℂ Prim⁹ affonsinus. pedes podagricorum acr offendit excellenter infridãs ¶ faciẽs estuare. ℂ Secũs est de cibo. lactens porcellus ¶ fluuiales aues necnõ vetustissime galline feriunt inferiores iuncturas.

ℂ Tertius. pisces nauales ¶ anguille iuncturis semp aduersantur. ℂ Quartus est. mingas infert iuncturis ¶ capiti q̃ lac ãalium cum vino ¶ cibis sumit. ℂ Quintus ẽ: potus q̃ non spectat ad veris iudicium sic ministrat grauamen lesionis. ℂ Sextus. sicut auarus venter comprimit oẽs artus: sic quotidiana largitas fouet eos. ℂ Septimus. ois fatiga deambulatio ¶ pedum suspensio ledit iuncturas. ℂ Octauus. i dormitionib⁹ ledit nimiꝫ articulos decubitus resupinus. ℂ Nonus: extremis artubus cricat iracundia tempestatem. ℂ Decimus ¶ vltimus. possibilitas iuncturarum ¶ maxime pedũ nequit vllum nocentium in ꝛtirare notabili tolerare. ℂ Et ex dictis Gal'. in cõmento illius affo. eunuchi non podagrizant. Cõcluditť ℌ ẽt ꝓ maiori parte qõ dixit Rainal. vbi dicit qꝫ crapula ¶ ebrietas idigestio ac exercitij ¶ purgationis omissio: ¶ imoderatus coitus faciunt podagricos. ¶ ex ℌ clare hẽs primaꝝ intentionẽ que est prohibere ne materia generet.

ℂ Scda itentio q̃ erat mãe generate expulsio sic cõpletur. Primo fiat flõta i vere ¶ autũno: si mã sanguinea sit hoc fiat anteq̃z icipiat passio ¶ fiat i prin'. ex latere oppositio. ℂ Et rainal. docuit purgare cũ diacartamo cuius hec est ꝛta. ℞. pul'. draga. carnũ cito. ana ℨ. ij. ziii. al. hermo. añ. ℨ. iiij. medulle cartã. ℨ. vj. diagridij. ℨ. uj. turbit electi. ℨ. j. mane grana. mcl'ro. despumati. añ quartã. ℨ. pãis zuca. ℨ. xv. ¶ fiat cũ. dos est. ℨ. 4. ℂ Alia solutiua fiunt a ℚde. ¶ nicolao sicut sunt pille de hermo. ¶ pillule fetide hermo. ꝑparati. oia ista cũant a iuncturis.

ℂ Pillule ẽt quas inuenit Bartho. de va. qbus vtebať filius suus: qꝛ Guil'. de va. ꝓ ꝑseruatione sui ¶ optie ꝑseruabat cũ istis. ¶ hoc ipso vtẽte bono regimine. ¶ erat a cala cã ¶ sunt. ℞. aloes. ℨ. j. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ℨ. ij. scamonee. ℨ. i. clule. ij. partes. ℨ. i. turbith bom. ¶ mũdi. ℨ. j. ℨ. masticis zinziberis sticados. añ. ℨ. j. formentur pillule cũ succo citonioꝝ. dosis est a. ℨ. j. vsq̃ ad. ij. si aũt esset afflictio dicit Guil'. qꝫ istis possumus cuilibet. ℨ. addere hermodactili. ℨ. j. ¶ sunt poptime.

ℂ Ꝓ tertia intentione perficienda que erat confortatio membrorum quantum ad iuncturas componit Rainal. affonsinos aliquos. ℂ Primus est. in termis lutosis pedibus nunq̃z deest robur ꝑsperitatis. ℂ Secũdus est. salutia parum cocta cerebro sumpta in fine refectiõis mistrat ineffabile iuuamentũ neruis ¶ oibus iuncturis. ℂ Tertius. flores amigdalaꝝ necnon mirti ¶ camomille atq̃z ros. semper plunt iuncturis. ℂ Quartus. acorus ¶ edera non arborea sed terrestris. semp iuncturis oibus amicať. ℂ Quintus. nux idica iuncturas ¶ neruos ꝑ cetera terre nascentibus est multipliciter amica. ℂ Sextus. q̃ sepe calcat vuas: aut musto recenti balneat sepe pedes suos rarissime podagrizat. ℂ Septimus. herbena gestata recenter trita ꝑ colũnas pedũ iuuat viribus occultis. ℂ Octauus. celeste signũ dolores pedum effugat in eternum. ℂ Nonus addiť a Rasi. nulla medicina i cõseruatiõe a dolore iunctuꝝ est ita iuuatiua sicut vrine ꝓuocatio. ℂ Et Aliab. hoc ꝛfirmat i sermõe primi libri scdi regalis dispõnis. ℂ Et aui. i tertio. ꝓcipit qꝫ si vino diuretico vranť digestõis secũde ¶ tertie superfluitates purganť: ¶ ex isto ꝓ qꝫ brodiũ ciceris rubei ¶ quq̃z radicum est ꝙueniẽs. ℂ Quãtũ ad mẽbra mãdantia ꝓcipitur ad ministrare clãria ¶ emplin ¶ alia auxilia ꝙfortatiua. ¶ ℌ ꝛ regimine ꝑseruatiuo. ¶ prima intentione principaliꝫ q̃ erat ad ꝑseruandum ante q̃z veniat egritudo ¶ dolor.

ℂ Scda intentio q̃ est ad curandum cum infestat que est principalis intentio quatuor modis complectur. Prima consistit in vita. Secunda in mã antecedente. que debet euacuari ¶ diuerti ¶ purgari. Tertia consistit in materia coniuncta que debet repercuti ¶ euaporari. Quarta in sedatione accidentium.

ℂ Quãtũ ad primã itentionẽ huius scde itentõis principalis q̃ erat in vita ꝓcipit Aui. in tertio: ¶ ꝙsi oẽs qꝫ auferatur vinum ¶ qꝫ subtrahanť carnes. ¶ marime i calida vtãtur mellierato in quo ponanť qnq̃z radices. ¶ ℌ vult auic. sint tñ diuretica domestica si mã sursum obtinuerit vñtum. Aliqui tñ magistri vt Bertucius de nota dixit qꝫ ista diuretica non competunt: qꝛ ponunt mãm flegmaticam magis in fluxu. ¶ iõ non competunt. ¶ considera qꝫ põt defendi qꝫ diuretica competant. ¶ hoc vult Gerardus de solo: si tamen mã non esset in fluxu: sed velis vti ꝑseruatiuis: tunc dico qꝫ ista diuretica competunt vt dicit gerar. isti ãt respiciãt se a vino. Si aũt ab ipso non possent se abstinere sit grossum a prin'. cum multa aqua.

ℂ Quantũ ad secũdam intentionẽ que erat ꝓhibere fluxum cõcedit vomitus ¶ clisteria acuta i quib⁹ sit ℌdicta ¶ cũatio cum diacartamo vel cũ pillulis de hermodactil. vel fetidis vel cum hermodactilo ꝑparato: ¶ fiat flebotomia si materia sit sanguinea vt dictum ẽ. Guil. de va. vt ipsemet fatẽ fuit podagricus ¶ ꝛpe afflictionis vtebatur istis pillulis. ℞. turbit. ℨ. j. hermodac. ℨ. i. fiãt pille cum

cl'ario succi ro. ℞ vosis sit. ʒ. j. vez illis acceptis assumebat radicē ẓinziberis ℞ zuchari. ʒ. j. ℞ lz cāz nō ponat. po no ego. q; ẓinziber ℞ zuchaz ꝑparāt turbith ℞ remouent maliciam eius vt voluit mesue in ca' de turbith.

℄ Quantū ad tertiā intentionē q̄ est mām debere reperc ti ℞ euaporari vico i alijs aphatibus: ℞ vt in principio huius lib. dictum est qz i prin'. ꝓcedatur cum repercussiuis non qbuscunq; sed domesticis ne mā retropellatur ℞ incrudeſ ne fiat ſobediens resolutioni: vt dicit aui. i augmē to. ponūt mirta ista. ſ. resolutiua ℞ repercussiua: inequal'r tñ qz repercussiua vincere debent. In statu āt illa equaliter ponunt. ℞ i declinatiōe cū puris resolutiuis. ℞ talis fuit i tentio Guil. ℞ aui. in locis pluries dictis.

℄ In pn'. ergo ista cōpetunt cū aq̄ endiuie ro. plantagis solatri ℞ decoctiōis sandaloz cum modico aceti fiat linimentum. ℄ Itē cerotū ex oleo ros. ℞ cera lota valet: ℞ lauaſ cera vt pdat'ptes suas acutas: ℞ iō cera alba fridioz ē citrina. ℄ Itē mucillago psilij aut albumē ouoz vl'am bo simul valent ℞ infundanē pānī ℞ multū valet: ℞ superponanē: ℞ sepe remoueanē ℞ applicenē. ℄ Aliud ad idem. ℞. sandali rubei boli armeni psidie erugis ferri opij. aā. ℞ ꝓfice cum aceto ℞ aqua ro. aut succo coriādri. ℄ Item alius ad idē. ℞. ossium cōbustoz lauatoz ℞ deficcatoz firmige qđ creditur esse hermodactilus amidi ceruse. aā. par. ℥. confice cum aqua ro. camphora. ℞ ℔ pōt valere in augmento. ℄ Itē oleum viol'. oleum ros. cum albumine ouī vel cum lacte mulieris valet: ℞ lac cum albumine ouī etiā valet. ℄ Et aui. ēt dixit. eſ endiuia fit emplm podagre ℞ confert. Dixit. succus iusquami vt cataplasma adhibitus tumoꝛē podagre ſpargit. semē eius solum podagre auxilium est. ℞ recentia folia vt cataplasmate ꝓposita doloꝛē tollunt. ℞ dixit iterum. radix viole albe cuz aceto podagre medicatur. ℄ Et Bartho. dixit. q; sint trite ℞ posite in aceto. ℞ Guil'. de va. dixit q; si podagricis in tpe afflictionis decoquaſ i aceto. ℞ illud acetum apponatur. valet. ℞ est magis resolutiuum. ℄ Dicit ēt Diasco. folia sempuiue podagricis ꝓposita ista maximū ꝓstant auxilium. ℄ Direxit ali q. q; qñ folia papaueris coquunē i aqua ℞ exprimāt ℞ miscēt cum oleo ro. ℞ emplanē: cōferunt doloꝛi podagre calide. ℄ Item psilium cum aceto ℞ oleo ro. confert. ℞ idem pōt eius mucillago qñ cum eis infunditur. ℄ Item decoctio salicis ℞ folia ēt ipsius emplata conferunt in podagra. ℞ ℔ expertum est. ℄ Et Barth. dixit q; huic pōt addi acetum. ℄ Decoctio garab q̄ est spēs salicis vz: vt vult Auicen. ℄ Guil. de varign. dixit. fiat emplin cum farina ordei ℞ citonio ℞ aceto. confert podagre calide: ℞ ꝓhibet fluxum humoz ad locum. ℞ expertum est. ℄ Alchi. dixit. qñ radix vermicularis coqtur cū radice arnogloſſe ℞ ponunē supra podagrā sedant eam. ℄ Si opium cum lacte misceaē ℞ liniaē: statim doloꝛē tollit. Dixit ēt Alchi. ℞ dixit Sera. q; ℔ maxime facit qñ misceē cum lacte mulieris ℞ croco. ℞ Bar. dixit q; hoc fiendū est solū apud vehemētem doloꝛem vel ab acumine māe: ℞ nō a māe multitudine. Ista pñt fieri oī tpe ℞ doloꝛem moueant. ℄ Idem dixit apuleſus de vermicularī: q̄ est sempuiua minoꝛ posita cum farina ordei. ℄ Sera. dixit. cum lacte mulieris misceatur succus papaueris nigri ℞ cera ℞ oleum: ℞ cum eo linatur. ℞ Diasco. dixit. q; facit maximum auxilium. ℞ Bart. dixit: q; fiat cum cera alba ℞ in aqua ostꝛ ptes acute sint reuolute ℞ frigide remāserint. ℞ tollit vehementiā doloꝛ ℞ ꝓfortat. ℄ Confert ēt podagre terra figillata dissoluta addito modico oleo ro. ℞ aceto ℞ ſuppositа. ℄ Et Serap. dixit. qñ liniē cum erugine ferri ℞ aceto sup ipsaz podagram confert.

℄ Cura augmēti est talis. ℞ primo Dimis dixit hoc valere. ℞. farine lentium. ʒ. vj. coquanē cum oxicrato: ℞ addatur de oleo ro. modicū: ℞ apponaē: ℄ Dia. dixit. rasura cucur. viridis cum pane mixta ℞ ſuppositа ī podagra: maximum ē ꝓfidium qđ peroptime sum expertus. Dixit ēt: de lentibus lenticule cum polenta ordei podagricis im posite valent. ℞ fm Auicen. comeste nocent neruis: conferunt apposite cum resolutione ℞ confortatione. ℄ Item ēt valet emplm de farina ordei ℞ citonio dictum supra ī pncipio. ℄ Dias. ēt dixit: acetum assungia vrina valet: prohibet fluxum ℞ inde resoluit. Sera. dixit. qñ fit emplastrū cum lenticula aque dulcis ℞ sauich ordei confert. ℞ subdit q; qñ fit emplastrum cum lenticula maris cōfert iumamento magno. Dixit etiam. medulla farine sine cortice qñ coquitur cum aqua ℞ permiscetur cum assungia porcina confert podagre. ℞ idem vult Galie. ℄ Et Dias. dixit. quando faba coquitur ℞ miscetur cum adipe anserino aut ouino recenti doloꝛem podagricum ℞ arteticum: et doloꝛem neruoꝛ ℞ ẓctiones sedat. ℄ Fidelis dixit. cuius ossiuz vetustoꝛum caballoꝛum cum aceto impositus doloꝛes tollit ℞ confert.

℄ Cura status et declinationis similis. ℞. mirre: aloes: croci. aā. diſſolunanē cum aqua caulium: aut endiuie mirta. ℞ si adderetur in farina ordei esset melius. ℄ Gal'. dixit. ℞. aloes. ʒ. j. succi centauree. ʒ. ß. thuris: mirrhe: opij: mandragore. aā. ʒ. j. aggregentur cū vino dulci ℞ dissoluatur cū lacte: ℞ inungaē locus cum penna. ℄ Rasis dixit. ℞. mucilaginis psilij: seminis lini ℞ fenugreci farine amborum cum ceroto facto ex oleo camomellino. aggregeanē: ℞ ponatur super locū. Consuluit mi q; antecā ponaē fomentetur membrum cum aqua calida: ℞ dimittantur medicine per horas decem. ℄ Dias. dixit. acetum cum modico sulphuris in vino mixtum ℞ superpositum tepidum confert. et idem vult Serapio. ℄ Et Auicen. dixit. quando acetum embrocetur cum sulphure supra podagram confert. et iterum dixit. attriplex feruores podagre cum nitro et aceto restringit et melle. et plantago fm Apule. cum sale modico trita et appoſita confert podagre et doloꝛi oiuz neruosoꝛum membroz. ℄ Fidelis dixit. succus radicis filicis cuz oleo rosaceo iniectus et mixtus mire prodest podagre calide. ℄ Sextus plato dixit. canino adipe pedes i ungere podagrā leuiorem facit. ℄ Et fidelis sic iterū dixit. catulus trium dierum occidatur: et ex sanguine eius liniatur podagra: et optime confert. Et dixit etiaz. in magno doloꝛe catulus assus et fissus per dorsum calidus applicetur et multum valet. ℄ Rasis iterum dixit. sepū gat ī silueſtris valere. Et dixit etiam. de medulla asini silueſtris. ℄ Fidelis dixit etiam: adeps piscis multum valet. ℄ Et chiranus dixit de adipe fece. Et Guil. de va. dixit. expertum est. ℞ si tollantur rane parue pluuiales ℞ cui scerentur prius de capite: ℞ decoquātur in aqua vsqz ad totalem diſſolutionem ſubstantiarum suarum. deinde cū tali decoctione podagra vel ciragra embꝛocetur mirabiliter doloꝛem tollit. Et dixit etiam. fertur hoc vnguentū esse vtiliſſimuz. tollantur rane predicte ℞ excorientur ℞ cui scerentur ℞ nouies in aqua dulci lauentur. demum ponātur in olla limpida: ℞ in solo oleo qnātum sufficit: coquātur ore vasis cooperto vsqz ad diſſolutionem partium earum. tunc oleum illud colatur per pannum rarum: et cuz manibus fortiter exprimantur carnes ranarum: et dimittatur infrigidari: et ex illo oleo pedes podagrici et iuncture dolentes etiam et alie inungantur; et confert multum. Et dicunt etiam hoc. q; oleum inunctum locis cancrosis mire operatur.

℄ De podagra frigida. CA. II.

SIc ingat q; mā frida sit cā purgatione: vt victū ē supius: et dieta eius ordinata. ſ. q; caueat se a rebus frigidis grossis et ab aqua frida et a fastidio: et ab inebriatione. et a coitu respiciat se cū fuerit satur: et post comeſtionem non ingrediaē balneū. ℄ Cōueniunt ista repercussiua ī pncip'. ℞. fauine nucis cipressi ossium adustoz. aā ptes equales. aluminis partē. ī. dragaganti sertam partē vnius glutinis pisciū q̄tū sufficit ad aggregandum et fiat emplaſtrū. ℄ Rasis dixit

℞. olei nardini storacis mirrhe aloes acacie ℈n. q tibi vi debit. cōmisceanē cū aqua gallar ⁊ coctar: vt dicebatur i de iuncturar aparibus ⁊ fiat linimentū. ℂ Aliud. ℞. nu cū cipssi: mirre masticis thuris. añ. ʒ. ß. dragaganti gum mi arabici. añ. ʒ. ij. aque saluie lib. ß. aq̄ ro. lib. i. accti. ʒ. ß. pulueriz anda pulueriz enē: ⁊ fiat emplin. hoc empl̄ po nitur sup locum ⁊ alia sp facta purgatione ad ipsum mē brum. ℂ Et scordeon in aceto coctum vel in aqua multū confert Gar. dirit q confert in cā frida in principio ⁊ re frenat rōne aceti. ℂ Apulcius dirit: herba marubij cum oleo ros. confert ⁊ alias formas potes habere ex dictis in p° lib. ca° de vndimia. Quare illic vide: ⁊ ista dicta nunc competant in principio ⁊ augmento.

ℂ Cura status ⁊ declinationis est ista. Cōpenunt ℈m aui. hec primo. ℞. sterconis bouū calidi quātū volueris ⁊ ca lidū applicēt. ℂ Et Sera. dirit: qñ ex stercore caprino cū sepo antiquo fit emplin ꝑfert podagre. ℂ Sextus. plato dirit sic. ℞. sepi caprini. ʒ. xvi. sinapis. ʒ. iij. mirrum ⁊ li nitū tollit dolorē podagricis frīdū. ℂ Et valent in hoc ea su empla ēt ista. ℞. mucillaginis fenugreci sē. lini. añ. ʒ. i. butyri sine sale. ʒ. i. ß. olei silamini: olei ro. añ. ʒ. ij. cine ris radicis caulium. ʒ. ß. cere q̄ sufficit ⁊ fac vnguentuz. ℂ Itē sacculus factus de semine lini cōquassato ⁊ bulito i aqua fortiter ꝑssus valet. ℂ Itē. ℞. vitella ouor quatuor bñ agitata pulueris hermodactilor. ʒ. i. misceanē ⁊ fiat empl̄. ℂ Itē dirit Raſ. ℞. storacis liquide castoreū: euforbij: mirre: aloes: acacie. ⁊ ex his omnibus cū vino veteri fiat epithima. ℣Primo th embrocēt locus doloris cū aqua calida decoctiōis camomille: melliloti ⁊ aneti.

ℂ Nota th q̄ ista mitigāt dolorē ex mā cōculcata in loco isto mō: q̄ ipsar resoluūt ⁊ ꝑsumūt ār cessat dolor. ℂ Di rit ēt Raſ. hirci sepū cum stercore caprar ⁊ croco qñ po nit supra podagrā dissoluit ⁊ dolores tollit. ℂ Et Sera. dirit q̄ adeps vrsi cōmiscēt cōfert: vt dirit Rasis ō sepo hirci. ℂ Et Barthō. dirit. succus rute aut folia cū melle suppolita multū valet: ⁊ hoc qñ non timēt de fluxu mār ad locū. nā tunc trahit mām de ꝓfundo. ℂ Et dia. dirit: ad podagrā frīdā: ⁊ ꝓprie i principio sui valet oleū de cu cumeris asinino ⁊ multū valet ad ꝑsumendū mām. ℂ Et Auic. dirit. fit empl̄m ex radice cucumeris asinini i poda gra cōfert. ℂ Et dirit ēt. radix dragōtee cū stercore vacci no dolorem podagre tollit ꝑsumendo ipsam materiam. ℂ Eplin factū de ruta: vt dirit Dia. ēt multū confert. Et dirit idē dia. q̄ ruta silucstris mixta cum olibano ⁊ cera: maxime in podagra efficit auxilium. ⁊ antecꝫ ponat: primo laueē locus ipse cum aqua calida. ℂ Et dirit etiaz Serapio: qñ sulphur viuū limēt cum aqua ⁊ nitro sup ip sam podagrā ꝑfert ei. ℂ Et Bar. dirit. tale balneum vel inunctio facta ex his fiat corpore cūcto: ⁊ frequens fiat i unctio vel ablutio. nam iuncturas exiccat: ⁊ fortes facit: ⁊ valet in fine doloris frīdi ⁊ in debilitate iuncturaruz su pflue non valet hoc remedium. ℂ Et aui. dirit: q̄ propri um est salis armoniaci conferre in dolore podagrico. Et Aliabas dirit. q̄ stercus bouū cum stercore caprino ⁊ ci nere caulū cōium misceantur ⁊ incorporentur cum mel le ⁊ emplastrentur. ℂ Et insuper dicit: q̄ primo loc° cum aqua decoctionis camomille melliloti aneti maiorane cē taurec ⁊ similibus embrocetur. ℂ Et Rasis in almansore dirit. ℞. armoniaci bdelij storacis cum vino veteri dissō luti añ. partem. i. fenugreci semis lini añ. partem medīā. cōmiscantur cum oleo costino ⁊ fiat emplin. ℂ Dinus ad eandem intentionē dirit. ℞. aloes. ʒ. i. mirre. ʒ. ß. sa lis. ʒ. ij. croci. ʒ. i. farine lupinor. ʒ. i. sulphuris subtilis. ʒ. ij. mellis. li. ß. aque cineris qō sufficit ad coquendū: ⁊ fiat emplin. ℂ Et Serap. dirit. emplastrum ex radice ci claminis est conueniens contortioni neruorum ⁊ poda gre. Consumitēt materiā podagre que non est multe quā titatis cinis ramorum ficus vel foliorum mirtus cum vi tello oui croco aceto ⁊ cera. Et dirit etiam Serapio. quā do fit emplastrum cum pulegio soluz ⁊ assiduatur donec rubeat cutis: ⁊ tunc confert podagre. ℂ Et Barthola. dirit: q̄ primo fiat euaporatio cum aqua camomille vel melliloti. ⁊ tunc dissoluit mām ⁊ trahit a profundo. ℂ Et auicen. hoc idem dirit de calamento. ⁊ dirit etiam ō fer mento. fit emplin vue passe cum oppopo. conferunt flos rosinarini cuz farina ordei ⁊ aceto. ꝑfert si locus inungaē cum melle ⁊ aspergaē nasturciū dolorem antiquum po dagre tollit. ℂ Et dirit ēt Serap. q̄ caules pistanē ⁊ mi sceneē cū farina fenugreci ⁊ aceto: ⁊ fit emplin: ꝑfert. ⁊ di rit ēt. qñ fit emplastrū ex oppo. ⁊ oleo: ꝑfert podagricis. ⁊ Barthō. dirit. qñ non timēt de fluxu mār. ℂ Et constā ti. dirit. succus cucumeris asinini coctus cum aceto pro dest celeriter. In resolutione aūt huius materie valet etiā aqua vite ⁊ olcum benedictum: ⁊ notum est.

ℂ Cōtingit qñq̄z mām eē mixtam. quare tunc doc. sunt ambigui: vt dictum est. Dico ergo q̄ medicine dicte de bent misceri ℈m ꝓiectura opantis. hoc non obstāte pono aliqua alia posita vtilia a doctoribus diuersis q̄ valent in passione illa ⁊ resolutiua sunt ⁊ mām consumūt. ℂ Rasis in d uisionibus iubet accipere micā panis siliginis ⁊ vi tella ouor atq̄z crocū cum lacte ⁊ sapa. ℂ Et auenzoar di xit. ℞. farine or. lib. i. cineris nucum cypressi. 4. i. confici antur cū oleo ⁊ aqua. ℂ Albucas dirit. ℞. farine fenug. sē. lini: anet: camo. añ. ʒ. r. bdel. storax. ligde. armo. gal bani. añ. ʒ. v. olei de lilio quātum sufficit. dissolutis gum mis cum aceto fiat emplin. ℂ Aui. ℞. farine fenug. lib. i. coquatur cum oximelle ⁊ fiat emplin. ℂ Item dico q̄ si capiatur vrina ⁊ bulliat secum sal multū valet. ℂ Gui. di xit. succus ebuli spissatus cum oleo ro. pōt valere. ℂ Un guentum Gal°. in cathagenis i fine de ranis. ℞. olei radi cum cucu. agrestis libr̄. i. olei maiorane ⁊ alchanne cere ⁊ terbē. galbani ⁊ medulle ossium cerui. añ. 4. i. ranaruz iij. numero san. testu. ü. balsami. ʒ. ü. coquanē rane ⁊ san guis testudinis cū oleo: ⁊ colenē ⁊ reliqua misceanē ⁊ fiat vngū. ℂ Unguētū precioſus de vulpe ipsius ℳesue. ℞. vulpē integrā euulsis interioribus ⁊ pone i vase cū aqua sa lita vino ⁊ oleo. ⁊ vltra ō pone in illo vase saluiam ⁊ ros marinū iuniperū anetuz origanū ⁊ maiorānā: oia ista bu liant vsq̄z ad vini consumptionem ⁊ aque tñ buliant etiā q̄ caro vulpis ab osse separeē: ⁊ postea in torculari exprī matur ⁊ colleē: ⁊ ex illa colatura fiat vnguentum. ℂ Un guentum de vespertilionibus ℈m Raſ. ℞. vespertilionuz vij. numero. ⁊ pone in caldario ⁊ cooperi cum aqua plu uiali ⁊ coque vsq̄z ad medietatē: ⁊ postea cola ⁊ pone tārū dem olei ro. ⁊ supiora salicis. ⁊ coque vsq̄z ad ꝑsumptio nem aque ⁊ cola ⁊ fiat vnguentum. ℂ Alia. āt de istis fa ciebat balneum ⁊ in decoctione addebat rapas ⁊ porros ⁊ cepas ⁊ crucam ⁊ caules ⁊ feniculum ⁊ apiū. ℂ Isaac p cipit vt locus laueē cū brodio raparum. ⁊ vs multum vn guentum anseris tadei bononiēs. ℞. anserem pinguē de plumatam ⁊ mundatam de interioribus: ⁊ fasciē cū car nibus gattorū pinguiū salitorū cū sale cōi ⁊ salc nitro ⁊ sa le armoniaco ⁊ salegēma atq̄z alumie. añ. ʒ. ß. addaē cu forbij asse feride castorei. añ. ʒ. ß. ⁊ ad lentū ignē assēt: ⁊ quod distillaē remoueaē: ⁊ ex illo fiat vnguentum. Et alī qui alii magistri dicunt q̄ in fasciamento istius potest po ni vna arterica pes columbinus ⁊ hermodactili. Theodo dorius addirectiam paritariam rutam marubium radi ces cucumeris agrestis folia edere ⁊ eius gumma ⁊ eius distillatio: tunc est magis preciola in materia frigida ⁊ an tiqua. ℂ Emplastrum Rasis de formicis. Recipe ter re formicarum cum ouis. ⁊ totum. ʒ. iij. farine ordei ⁊ fa be. añ. ʒ. j. ros. ʒ. ß. malue mandragore. añ. ʒ. vi. coque ros. maluam ⁊ mandragoram in tribus lib. aque vsque ad medietatem ⁊ cola ⁊ confice reliquas medicinas i mor tario pulueriz atas. habendo tria albumina ouorum duo vitella ⁊ vtere. ⁊ valet hoc maxime in materia calida.

ℂ Nota tamen q̄ ista valent in sciatica dumtaxat: q̄ for tificetur cum sinapi ⁊ cum oleo ipsius ⁊ fermento simili bus: quia materiam a profundo trahunt. ℂ Et nota vt

vicit Albucaſ, aliqñ fiunt cauteria actualia vel potentialia circa iunctur̃ vel i medio vt dicit: ⁊ q̃uor magſi dicunt: q̃ ꝓmittaſ fluere mãy ꝑ dies triginta q̃ eſt terminus arteriçar̃ cum foliis cauliũ edere: tentis donec ſit curatus. ⁊ Ipo. ⁊ Gal. i iſto affoꝛiſmo ſerte ꝓcule. Quibuſ cũq; tumoꝛes podagrici fiunt ⁊ cetera. ⁊ dixit q̃ terminꝰ eſt. xl. dieꝝ: neq; tranſcũr ſi ſunt bene curati.

Quarta intentio q̃ eſt remouere accẽtia q̃lli paſſiom accidũt ſic cõpleꝯ. ⁊ pꝛ mo: q̃ i loco ẽ doloꝛ ſepe de eo loquar: q̃ accidens podagre eſt ſepe doloꝛ iſte iſtius loci duobꝰ modis remoueꝯ. ℂ Uno mõ cum euapoꝛatiuis ⁊ reſolutiuis ſupius dictis ⁊ dicẽdis. ⁊ B ẽ: q̃ iſte doloꝛ cãtur rõe mãe ꝓculeate i loco. ⁊ aliquoti ens mã cũ mala ꝓpꝛone calida ⁊ mã ꝓculeata i loco cauſaꝯ doloꝛ q̃re anodina ꝓueniũt: ⁊ q̃ doloꝛ iſte nõ cãtur a mala ꝓpꝛone frida de ipſo nõ facio mẽtionẽ. ℂ Alio mõ remoueꝯ doloꝛ iſte cũ narcoticis. q̃ tñ difficile ẽ opari cũ narcoticis ſolũ: tõ ſp in B caſu melius eſt ꝓmiſcere opiata cũ euapoꝛatiuis. ⁊ in B remedio cõueniũt Gal. Raſ. ⁊ Aui. ℞. micã pãis albiſſimi ⁊ miſce eam i lacte, vaccino donec fiat ſicut vnguentũ: ⁊ pone decimã ptẽ croci ⁊ q̃rtã partem ipſius opij: opium ſit tantum q̃rta eſt q̃rta ꝑs ipſius croci. ⁊ conficiendo fiat ſicut linimentũ ⁊ apponaſ ⁊ ſepe remoueaſ. ℂ Ad idem. ℞. ceroti roſati libꝛã. i. opij croci. aã. ʒ. ij. ⁊ miſce ⁊ applicẽ. ℂ Lanfran. ad idem ponit amidũ ⁊ cãphoꝛã ꝓfectos cũ aq̃ roꝛ. ℂ Guido ad idem dixit. ℞. capita papa. albi cum ſemibus ⁊ corticibus ſuis alci mũdati. aã. ptẽ. i. ſemis iuſquami ptẽ tertiã illius. bulianẽ i lib. vna aque vſq; ad ꝓſumptionẽ medietatis. deꝯ de colenẽ ⁊ i colatura addaniẽ mucillagis pſilij: fenugreci: ſe. lini: extracte cũ aceto quãta ẽ ꝺ colatura. olei roꝛ. cuꝯ albumibus ouoꝝ quanta eſt medietas: ⁊ fiat linimentuꝫ: in quo infundaꝯ pannus lineus: ⁊ fridũ applicẽ: ⁊ q̃ſcito calcfiat remoueaſ. ⁊ ꝓ verificatõe recepte adduco ego illud qꝺ dicit Ipo. ⁊ Gal. i cõmẽto illiꝰ affoꝛ. qnte ꝓcule. i articulis tumoꝛes ⁊ doloꝛes ſine vlceratõe ⁊ podagra ⁊ ſpaſmo boꝝ pluma frida multũ infuſa: refridat: attemat: ⁊ doloꝛẽ ſoluit. ſtupoꝛ. n. mediocris doloꝛẽ minuit. Dixit Gal. frida ſicut dixit aꝑata iuuãt cala ⁊ rubicunda ⁊ ſanguinea: ⁊ i fine dicit. vñ fit q̃ ꝓ frida ſuppoſita his ſtuporem facit. ⁊ ſtupoꝛ cum ſenſum tollit: doloꝛẽ minuit.

ℂ Aliud accẽs ſic cãtur. ℳedicine q̃ debent approximari reſolutiue non pũctaliꝫ ſic approximanẽ: imo aliquotiens nimis reſoluũt: q̃ ſubtile reſoluiẽ ⁊ groſſuꝫ remanet. Si ergo bꝰtingat i arteꝛica difficile ẽ iſtã remouere. nihilominus remouetur cuꝫ mollitiuis ⁊ reſolutiuis domeſticis ⁊ caute iuxta ſniam datam. ſ. in cap⁹. de ſephiros. ℂ Et Raſ. in libello ſuo ꝺ iuncturaꝝ paſſionibꝰ ponit moꝺus euapoꝛationis cum marcheſita ignita ⁊ i aceto extincta. ℂ Itẽ ponit B ſpãle. ℞. armõiaci. oppoponaci galbani ⁊ bdelij ſulphuris nitri ſinapis piretri. aã. ptẽ. j. coquanẽ li targiriũ ⁊ oleũ ſil: ⁊ gũme cũ aceto: ⁊ bulianẽ ⁊ fiat empl̃ ⁊ ſupponaẽ loco prius mollificato. ℂ Ad candẽ intentionez dixit illud valere. ℞. bdelij cũ aceto: ⁊ modico ꝺ rob ⁊ melle diſſoluti. ʒ. iij. olibãi oppopo. armoniaci: mirre. aã. ʒ. j. ʒ. olei camomille. ʒ. iij. olei antiqui: pinguedinis galline: anſerum: anguille. aã. ʒ. j. pinguedis vituli. ʒ. ij. ⁊ fiat vnguentum. Valent ẽt diaquilon puum ⁊ magnũ: quoꝝ ℞tas habuimus ſupius i primo lib. ⁊ illic vide ⁊ malaxentur cum oleo coſtino. ℂ Gal. vero. ⁊⁹ ſimplici. pharmacoꝝ teſtatur q̃ caſeus coctus cuꝫ iure tibie ſaliti porci rumpẽdo cutẽ cum violẽtia extrahit lapidẽ gepſeos: ⁊ mollificat duriciem iuncturaꝝ: ⁊ erptum eſt. Et Raſ. dicit: ⁊ hoc erptus eſt: ⁊ ꝓbauit: ſed addidit naſturciũ. ℂ Itẽ aliud. ℞. bdel i ar. diſſoluatur in vino veteri: ⁊ ꝓficiatur cuꝫ ſtoraxe ⁊ ſe. lini: fenugr. aã. quãtũ ſatis. ℂ Itẽ. ℞. armo. galbani oppo. tpatoꝝ i aceto. aã. ʒ. j. picis nauaꝰ. ʒ. j. ſ. miſceaniẽ malaxãdo cũ oleo coſtio ⁊ fiat empl̃. ℂ Salꝰ valẽt iunipinũ oleũ ⁊ coſtinuꝫ ⁊ balneum ſulphureũ. ⁊ ꝺ ſp factis reſolutiõibꝰ cuꝫ mollitiuis: vt loco ꝓꝓio victũ ẽ. q̃ i pꝰ. lib. ca. de ſephiros. ℂ Hoc etiã balneũ eſt optimũ. ℞. foliorꝫ lauri maioꝛãe rute aã. ℳ. i. floꝝ camo. floꝝ anthos vtriuſq; ſticados. aã. ʒ. i. con quaſſenẽ ⁊ bulianẽ in aq̃ cũ qua fiat foméntatio. ⁊ hoc ſp facta purgatione: ⁊ mollificatiuis precedentibus.

ℂ De tumoꝛe q̃ remanet poſt podagrã. CA. III.

Apoſtemata dura, ⁊ ſanioſa i iſtis locis gñanẽ q̃ vt ſanioſa curãtur: vt dcm eſt. ſ. de aꝑatibus taliũ locoꝝ. ℂ Si ãt ſint dura fiat purgatõ mõ dicto i alijs aꝑatibus ⁊ ſilibus. ⁊ facta purgatione ⁊ dicta ordinata valẽt iſta que dicta ſunt in cap. ꝓcedenti. ꝑcura illius ſcui accẽtis tumoꝛe ẽt erbẽ in aliquo loco vel in iuncturis ex mã dura reſoluũt iſta. primo emplin factũ ex foliis rafani conſumit humiditates ceſſato doloꝛe. ⁊ ſi tu timeres de nimia reſolutione apponas polentã ſecũ. ℂ Itẽ caules mirti cum rubea. ⁊ coꝛiãdro ⁊ farina ordei ⁊ ſale trito vel medulla panis ſalit ⁊ ſuppoſita diſſoluit tumoꝛes podagricos ⁊ arteꝛicaꝝ. bulbꝰ etiam coctus cũ vino ⁊ melle ⁊ ſuperpoſitus tumoꝛes tollit.

ℂ Apu. dixit: ſi pedes tumẽt herba plãtagis contuſa ⁊ cũ aceto ſpoſita tumoꝛẽ tollit. ℂ Et dicit ẽt: herba ſenatiõis tumoꝛẽ ⁊ doloꝛem pedũ tollit: ⁊ nerꝝ cũ aſſungia veteri. ℂ Chirãnus. dixit. ſtercus capꝝ cũ vino veteri cocti ⁊ ſuppoſitũ tumoꝛes articuloꝝ ⁊ genitaliũ ⁊ vulneꝝ ⁊ lumboꝝ ꝓfecte ſanat. ℂ Et Gal. i. riꝯ. dixit de ſimplici de limacibꝰ tritis cũ conchilibus ſuis in tumoꝛibus iuncturarũ ⁊ articuloꝝ vꝫ. ⁊ in. riꝯ. dixit Gal. de calamẽto. paꝝ ergo qꝺ ericcaret ꝑ cũctis põt humidas cãnes conſumens qꝺẽ caliditate hũiditate ſtipticitate nõ ogregãs ⁊ ꝓſtringens. ſubam. ℂ Et voluit ẽt gal. i lib⁹. terapẽtice q̃ ſ talibus tumefactiõibus fiat iunctio fricatiõe fcã cũ oleo ⁊ ſale ⁊ aceto. vel ẽt q̃ apponaẽ ſpõgia noua vel antiq̃ abluta cũ liriuio ſale ⁊ nitro: ⁊ cũ aceti paꝝ applicata. ℂ Aſpaltũ ẽt cum cera malaxatũ ⁊ ſuppoſitũ tumoꝛes ſciaticos ⁊ podagricos. tollit ẽt ſciaticis vnguentũ qꝺ eſt vtile ad reſoluendũ reliqas in aꝑate calido ſm ℞a. ℞. cere diſſolute cũ oleo de lilio. ⁊ admiſceaniẽ mucillagines. fenug. ſe. lini. ⁊ fiat linitio. ℂ Aliud qꝺ eſt erptũ. ℞. cere ptẽ. i. olei aneti. pt. v. ⁊ fiat vngñ cũ ſubtili puluere camomille ⁊ ſi volueris magis forte addas pinguedinẽ galline vel anatis. ⁊ cũ volueris iſtas medicias opari. primo tenc membrũ in aq̃ donec efficiaẽ rubeũ: ⁊ vngaẽ: ⁊ ꝑ ſex horas ꝺ mittaẽ. poſtea ita iteꝝ faciaẽ cũ aqua: ⁊ iteꝝ iungatur.

ℂ Et erpaꝝ ẽ ẽt q̃ ſolũ fruſtũ ſpõgie vel fruſta poſita in aceto calꝺo ⁊ loco applicata tales tũoꝛes diſſoluũt. ℂ Et erptũ ẽ ẽt. ℞. cineris oſtraceꝝ cuſcute cineris ſpõgie. coquanẽ i vino ſtiptico ſiue põtico ꝓmixta aqua modica: q̃ ꝺepꝯdes vel mẽbꝝ laueẽ ꝓmiſſo ſp ſuffumigio feõ cũ aceto ꝓiecto ſup lapides molares calꝺos. ⁊ hic ẽt addueantur ꝑ ptẽ q̃ dicta ſunt in primo lib. ca. de vndimia.

ℂ De duricie q̃ accidit rõne diſlocationis. CA. IIII.

Hec duricies accidit rõe ſolutõis ꝓtinuitatis: vel fracture: ⁊ iſta ſigna nota ſunt. ⁊ tõ ſigna nõ pono. indicare tñ hẽs de ea duricie. q̃n ſi locꝰ fuerit maraſmatus taliꝫ q̃ fricãdo nõ rubeat locꝰ: tũc cura ẽ ſuſpecta: vt dixit raſ. ſilꝫ ſi in loco fuerit ſſus puꝰ aut nullꝰ: iteꝝ cura ẽ ſuſpecta. ⁊ ſi ꝺz meliorari ipſe regrie magnũ. ℂ Si ergo i loco denſeaniẽ curaeẽ cũ iciſuis. vt. ꝺ. Aui. ℂ Itẽ poſt mollificationẽ eſt vtilis euapoꝛatio cũ lapidibꝰ ignitis ⁊ extinctis ⁊ aceto. ⁊ fiat reſolo: vt. ſ. dcm ẽ. caꝰ. de ſcliroſi. ⁊ i caꝰ. de ſcrophula. ad qꝺ ca. ꝑ talibꝰ recurrẽdũ ẽ. ℂ Si ãt nõ ẽ ibi mã apparẽs vel modica ſit ſp fcã purgõne ꝓcedaẽ iſto mõ. In primis locus mollificeaniẽ cũ aq̃ decoctiõis capitũ ⁊ pedũ caſtratoꝝ: vel mõtonũ. ⁊ iſto ſuꝫ vſus i certẽdendo ⁊ cẽbẽdo mẽbꝝ pp vnũ qꝺ vidi opari. aut ẽt mollificeaniẽ locus cuꝫ muſto: qñ multũ mollificat. aut ẽt cum aq̃ mucillaginoſa decoctionis radicum altee ⁊ radicum vimi camomille

melliloti fenugreci ꝙ se. lini. ¶ Precipit ät Guil. de va. ꝙ anteq̄ ista resolutiua ponant. pⁿ locus embrocek cum aq̄ calida donec locus rubeat. deinde resolutiua dicta i alio cap'. ꝙ diecida applicentur. ꝙ ps cā ex dictis. Istis pactis apponāt hoc emplz. ℞. dialtee lib. 5. olei laurini: olei mastichini: olei de lilio: olei de ben: olei muscellini: olei nucis indicc: aā. quartam. 5. assungie structj: anguille: taronis: galline: asini: medulle crurium vituli ꝙ cerui. aā. ʒ. i. bdel lij: ysopi humide storacis liquide. aā. ʒ. 5. pinguedinis testiculorum castorei. 3. ij. cere quod sufficit ꝙ fiat unguentū: ꝙ iniungatur locus ppe iguinem cū unguento isto. Deinde applicet ℔ emplz. ℞. cere picis diaquilonis. aā. 4. i. assungie asini. 4. 5. laudani ysopi humide: galbani: oppopo. armoniaci: bdelij: storacis calamite: masticis: sarcocolle: dissoluātur cuz vino ꝙ fit quantitas aā. ʒ. i. assungie aquile: vrsi. anguille. structj. fecis olei de lilio. terbentine. aā. ʒ. 5. farine fenugre. ꝙ se. lini: ꝙ croci. aā. 3. ij: ꝙ fiat emplim: ꝙ superponāt. Et gña diaglon adhuc sunt quenientia. ¶ Henricus voluit ꝙ aq̄ sanguinis humani distillata septies esset ad ℔ laudata. ¶ Et veteres alij dixerunt ꝙ oēs uuricies iuncturaꝝ dissoluit armōiacū a ꝓ pricate est in eo: ꝙ confert ipsius solum adhibitū: ꝙ ēt mixtum cum alijs medicinis: Et Raſ vult ꝙ detur cum aq̄ decoctionis marubij ꝙ sticados mirtis cum aqua decoctionis marubij viridis ꝙ camedreos. Et dixit. ꝙ debet dari sepe. verum in arterica que est ex humore grosso: Sera. dic': armoniacum qñ' fit emplastrum cum eo ꝙ pice ꝙ melle resoluit hūores putrefactos in iuncturis. Alchi. dixit: ꝙ potest fieri emplastrū ex ipso ꝙ melle ꝙ oleo: ꝙ valet omnibus uuriciebus dissoluendis. dissoluit. n. nodositates que fiunt in membris ꝙ iuncturis. Ser. dissoluta cuz capparo ꝙ aceto impositum. ¶ Aui. dixit: viscus lenit iuncturas cū tanta cera q̄ntus est ipse: ꝙ sub equali pōdere ℞ rasina pini. Dixit ēt. rasina ſsoluit uuricies iūcturaꝝ: ꝙ filix eius decoctio. Et dixit ēt: camepiteos resoluit uuriciē podagre. voluit etiam. ꝙ ex tuderi fiat emplim podagre ꝙ valz. ¶ Alchi. dixit: ꝓfert ad duras eminētias q̄ fiūt i iūcturis emplim factum de pomis stipticis scriptum supra. tractatu de apātibus ani. Et Alchi. dixit de eo ꝙ delet scrophulas: ꝙ uuriciem iuncturarum ꝙ nodos. ¶ Confert ēt nodationibus ꝙ contractiōib⁹ membroꝝ quas cānt māe difficilis resolutiōis radix narcisci mixta cū melle aut cuz oleo ipsius ꝙ emplata. ¶ Serap. dixit: radix granati silue stris cū aceto cōfert spasmo ꝙ mollit uuriciem ꝙ apata iūcturaꝝ. ¶ Et ēt dixit sic: ꝙ cū radice cheiri citrini curant uuriciem ꝙ apata iuncturaruꝫ. ¶ Dixit ēt: virtus medulle est ꝙ resoluit ꝙ mollificat uuricies ꝙ putrefactiones neruorū ꝙ lacertoꝝ ꝙ humoꝝ q̄ sunt in corpore: ꝙ illa q̄ ē medulla ossis cerui post illā cum medulla vituli ꝙ bouū: ꝙ magnoꝝ hircorum: ꝙ postea arietina. Et dixit: fit ius ranaꝝ est conueniens qñ eliratur apātibus antiquis q̄ sunt i cordis qñ proijcitur super ea. ¶ Confert ēt uuriciebus iuncturarum ꝙ apatibus earum ſm Auic. ꝙ maxime in antiquis corporibus stercus caprarum ꝙ propzie mixtum cuz aceto aut farina ordei: quod sumus experti. ¶ Et Galie. dicit. ri. ꝙ omnes sequuti sunt ipsum. ꝙ teratur caseus vetus cum aqua decoctionis crurium porcoum salitorum ꝙ ex eo fiat super nodositatibus iuncturarum emplastruz nam illas rumpet ꝙ extrahet ab eis quod est simile gipso sine impedimento. Et dixit ꝙ expertus fuit: ꝙ fuit caseus vetus ex lacte vaccino valde piguis: ꝙ cruda aeris substantie propter pinguedinē ꝙ vetustatem. ꝙ dicit ꝙ in hoc casu est magni iuuamenti. Et Rasis auctoritate sua in hac mixtura nasturcium dissoluit: ꝙ solum cum aqua decoctionis pedum porcorum: ꝙ dicit hoc se fore sepe expertum. Et idem per omnia Auicen. ꝙ secundum Auicē. caseus potest dissoluī cum oleo: ꝙ secundum ipsum ē magni iuuamenti. Unguentum etiam chiranni scriptum in podagra calida est magni iuuamenti in hoc. ¶ Unguentum Bartho. de va. dissoluens tales uuricies quando recētes sunt sedans ēt dolorem in loco dissoluatur diaquilon cum oleo nardino ꝙ cum pecia superponatur tū embrocatione facta ex decoctione malue altee camomille ꝙ extremitatum absinthij.

¶ De dolore iuncture pedum. CA. V.

Licet in podagra frida fcā fuerit mētio de dolore eius in quarta tentiōe. hic tñ de dolore podagre siue ō dolore iuncture pedis capl'm spāle facio cōpletiuum illius quarte tentiōis. pⁿ facta purgatione mō dicto i capl'o de podagra calida vel frida ſz necessitatem. dico ista valere. ¶ Dias. dixit: ꝙ radix prime spēi artemisie que vocatur tagetis ꝙ est matricalis ſm multos comesta cum melle tam cito dolorem podagricum sanat. ꝙ Apuleius dixit ꝙ detur post cenam. ꝙ Bar. dicit ꝙ detur i sero loco cene. ꝙ dixit ēt de ambrosia que est etiā species artemisie ꝙ folia ipsius in podagra sunt singulare p fidium. dico etiam de succo ipsius ben. si cum iri ilirica mirtus ꝙ in cataplasmate positus ꝙ mulsa bibita doloreꝫ podagricum tollit. ¶ Dixit ēt. ꝙ aristol'. ro. prodest podagricis ꝙ spasmo qui fit in lacertis si cum aqua bibitur.

¶ Et Aui. dixit ꝙ aristol'. longa confert constrictioni lacertorum ꝙ est conueniens epithima super podagram. ꝙ ꝓprie ronūda. ¶ Dicit Dia. succus tapsie. i. rute silueſtris mirtus cū olibano ꝙ cera. aā. maximum in podagra cristit auxiliū. Sz ante q̄z apponāt locus lauet ꝙ super locū ad minus duabus horis dimittat. ¶ Succus ēt altercus rute. dico ego vel folia cum melle vz. ꝙ Barto. dicit quā do materia est difficilis resolutionis ꝙ nō timas de fluxu materie: tunc trahit materiam de profundo. Si aūt timetur de superflua caliditate fiat cum sauich solū aut melle se cum addito. ¶ Dicit ēt. recens murcha calida fomentatione apposita: ipsa nanq̄ calefacit sine mordicatione: ꝙ est stiptica. ¶ Dicit iterum. emplim cum scordeon in aceto cocto vel mixto in aqua oībus podagricis cōfert. ¶ Dicit. ꝙ rapa cocta ꝙ ipsa cum adipe porci non salita admixta dolorem podagricum tollit. Et Bar. dicit ꝙ rapa acuta apponatur in frida ꝙ dulcis in calida: dico ego ꝙ decoctio raparum ꝙ ipse rape emplastrate conferunt in podagra. ¶ Dicit ēt. folia herbe rabiose sicca ꝙ impolita maximum in podagra ꝑstant effectum: ꝙ ō herba verucaria ꝙ verucas extirpat ꝙ vocatur ēt eliotropion. Et ſm Bar. oz misceri cum aliquo vnguento vel coqui in aqua ꝙ fomentari. resoluit. n. humorem cā caliditatis. ¶ Et dicit ēt folia populi cōtusa cum aceto malarata ꝙ apposita. primo tñ trita podagricis medicāt maxime cuz oppopo. ¶ Alch. dicit. de vraq̄z catapu. que ventrem soluit ꝙ vomitum ꝓuocat vehementer quoq̄z podagrice ꝓficiūt. ¶ Apu. dicit. herba camedreos si in puluerē molliſſimuz redacta est cum aqua calida in podagra mirifice mitigationem prestat. ¶ Et dicit iterum. bethonica cocta ad cō sumptionem tertie partis aqua potui data ꝙ impolita mirifice dolorem tollit. Et Serapio dicit. qñ ex ea tota fit emplim confert. Et Dia. dicit ꝙ hoc fiat qñ amplius materia non fluit: ꝙ tunc resoluit qō fluxit. ¶ Jrez dicit Apuleus. ad pedum dolorem ꝙ neruorum herba marubij cuz oleo ros. permixta pungens eam sine mora sanabit. Et Dia. dicit. succus marubij cuz melle illinitus neruosis locis optimuz est. ¶ Dicit adhuc apuleius. tormētilla trita cum oleo ꝑmixta tertia die dolorem tollit pedū. ¶ Hali. dicit. galāga ꝓfert colice ꝙ podagre fride. ¶ Aui. dic': peonia confert podagre ſm etiam Aui. si fiat emplastrum de hermodaculo statim sedat dolorem podagricū. Uerū sic dicit Aui. cum ex eo fit emplastrum multoticns indurat apata ꝙ in lapidem materiam conuertit: ꝙ est conferens ꝙ fortis tyriaca. ¶ Dicit ēt. radix dragontee cum stercore vaccino valet supra podagram ꝙ dolorem iuncturarum. ¶ Dicit etiam. ex fermento fit emplastrum ad dolorem qui est in inferiori parte pedis. ¶ Constā. dicit apozima amomi optimum est epilenticis freneticis ꝙ podagre.

Et auí. dicit q amomí decoctio bibíť ad podagrã. ℂ Dícit: ét succus fructus cucumeris asinini cocti cũ aceto fride podagre appositus cam celeriter curat. ℂ Dias. dicit: ad consumendũ mãm in omni parte parum sensibili cum oleo cucumeris asinini super podagram. ℂ Serap. dicit: qñ fit emplin de oppoponaco ⁊ oleo confert podagre. ⁊ Bart. dicit q valet í cã frida qñ de fluxu amplius non timetur. ℂ Et dicit ét: emplin ex radice ciclamis est conueniens cõtorsiõi neruoz ⁊ podagre. ℂ Dicit ét: qñ fit emplin cum bulbis solũ aut cũ eis ⁊ melle ꝓfert dolori iuncturaz ⁊ podagre. ℂ Dicit ét: radix dragontee minoris si empleť cum stercore bouino confert podagre. Et Bar. dicit q sole radices idé possunt: ⁊ hoc totum facit mãm consumendo. ℂ Dicit ét: qñ caules pistanť ⁊ miscẽtur cũ farina fenugreci ⁊ aceto: ⁊ fit inde emplin: confert podagre ⁊ dolori iuncturaz. ℂ Et silr succus caulũ silue strium ⁊ ꝓprie maioz qñ solus illimť super iuncturis.

ℂ Et dicit: qñ fit emplin ex folijs ebuliz sepo hircino cõfert podagre. ℂ Dicit etiã: qñ fit emplin cum pulegio solo: ⁊ assiduť donec rubeat cutis cõfert podagre. ⁊ Bar. dicit q i hoc casu ꝑcedat cuaporatio facta cum aqua decoctionis camomille vel melliloti: ⁊ tunc dissoluit materiam: ⁊ istam trahit de profundo ad cutem. ℂ Et auicẽ. dixit: liniať ex calamẽto podagra ⁊ suffumigeť ex eo. ℂ Si ét locus prius iungatur cuz melle, deinde pul'. nastur. triti superaspergatur antiquum dolorez podagre subito tollit. ℂ Et ét dicit Sera. si cum sanguine menstruo liniantur pedes podagrici curat dolorẽ eius. ℂ Et dixit: adeps vrsi quãdo miscetur cum stercore caprino ⁊ croco ⁊ ponitur super podagram cum lana succida confert podagre. ⁊ ſm Aui. confert sciatice. ℂ Dicit ét Serap. qñ sulfur viuum liniť cum aqua ⁊ nitro super podagrã confert. ℂ Et Bar. dicit q hoc fiat corpe cũato: nam iuncturas exiccat ⁊ fortes facit: ⁊ valet í fine doloris fridi ⁊ debilitate: ⁊ iõ valet hoc remedium. ℂ Et Auic. dicit: proprietas ẽ salis armoniaci conferre í dolore podagrico. Dicit ét Sera. qñ sal miscetur cum oleo ⁊ superponitur cõfert. ℂ Dixerunt veteres: ⁊ proprie Galic. q radix aristol'. ro. bibita cum aqua podagricis confert: q prouocat mãm p vrinam: quod non facerem ego: q: ⁊ dolorem causat vt sum expertus. ℂ Consumit autem mãm podagrice que nõ est multe caliditatis cinis ramorum ficus vel cinis foliorum mirtus cum vitello ouí croco aceto ⁊ cera ⁊ superpositus. ⁊ idem facit cinis ficus siluestris. ℂ Et Rasis dicit: sepũ hirci cum stercore caprino ⁊ croco quando ponitur super podagram dissoluit dolorem. Albertus cum croco ƀ emplastrum facit. ⁊ ſm aliquos sepum hirci cum aceto linitum dissoluit oẽm dolorem podagricum. ⁊ credo hoc in causa calida. ℂ Sertus plato sic dicit: sepi caprini. ʒ. xvj. sinapis. ʒ. iij. mixtis ⁊ linitis tollit dolorem podagricum fridum. ℂ Et dixerunt ét veteres: q stercus vaccarum in folijs calefactum ⁊ calidum applicatuz iuuat in podagra iuuamento manifesto. ℂ Ad ꝓfitionem autem istaruz dispositionum fiant que dicta sunt supra in capło de podagra calida: ⁊ vide perte.

ℂ De dolore core. CA. VI.

QVia superius dixi nihil ƀ dolore genu: nunc de eo mẽtionẽ facio. Incipiens tñ primo a dolore core q est dolor í musculi core ⁊ non alibi. ⁊ í hoc differt a dolore sciatico qui est í neruo core. ℂ ꝓprimo fcã purgatione vt mei consuetudo est. Apulcius dicit: herbe bethonice. ʒ. ij. cum mulsa potui dare ⁊ febrienti cum aqua calã dolorẽ lũboz ⁊ corarum vidimus sanare. ℂ Dicit ét sic. ad lumboz ⁊ dolorem coraz herba sanationis tonsa í aqua calã iciuno potui dabis validissime ꝓdesse dicimus. ℂ Et dicit etiã sic: ad scie vel core dolorem: herbã pulegium decoque í aceto ⁊ potui dabis validissime ꝓdesse dicimus: nec ꝓgnanti dederis. ⁊ herba pulegij ⁊ pipere equis ponderibus trito in balneo perfricabis vbi dolorem hz mirifice sanabitur. ℂ Alc. dicit: oleum valet dolorífrido corarum ⁊ costarum. ℂ Constan. dicit: epithima ipsius camepitheos dolorem femoris ⁊ corarum tollit. ℂ Dia. dicit: radix matricarie trita cum assungia ⁊ aceto interdum sanat dolorem corarum. ⁊ Bar. dicit: q tollit dolorem factũ ex lassitudine ⁊ ventositate: aut humiditate subtili incluſa í villis: ⁊ vult ét q tota herba conferat silr preparata: ⁊ nõ solum radix. ℂ Et dicit ét Dias. de succo semis sinapis mixto cum aqua vel melle sicut dispositio indicat ⁊ core dolorem per vesicas ⁊ pustulas digerit. ℂ Et dixerunt ét isti: q succus affodillorz cum oleo mirtus ⁊ coris iunctus dolorem iplarum tollit. Guil'. de va. ego aũt in dolore corarum ⁊ crurium in parte carnosa facio experimenta multa hoc esse utilissimum. antera ⁊ mastix buliantur í oleo camomellino: ⁊ ex eo core postea iungantur: q si addatur modicum de opio est mirabile. ℂ Dolorem ét coraz qui qñqz contractiuus esse videť curat optime cum isto vnguẽto. Dico ego. Ř. mucillagis fenugreci: semis lini: afi. ⁊ modico succi aneti: ⁊ succi caulium: ⁊ oleo violato: ⁊ cera q sufficit: ⁊ fiat vnguentum.

ℂ De dolore genu. CA. VII.

SCio ifallãter q multa vicẽda í scriptis í caplis vlibus de dolore iuncturaz q̃ ad dolorẽ applicata genuũ cristunt vtilia: quare cũ expedit ad illa capla recurratur. nam hic solum dicemus aliqua q̃ ꝓprie ad ipsoz dolorem ⁊ tumores spãlr veteres laudauerunt. ℂ Alchi. dicit: decoctio impericon potata valet dolori genuum. ℂ Et dicit ét: sparagi valent dolori genuũ antiquo. ⁊ ego dico q bibanť sicut dictum est í dolore dorsi. ℂ Serap. dixit: oleum de nuce iudica vetustum ꝓfert dolori genuũ bibitum ⁊ linitus: ⁊ marie qñ misceť cum oleo nucleoruz fisticoruz quãdo de vnoquoq; administratur. ʒ. j. aut auſ. i. ℂ Aui. dixit: emplastrum factum ex folijs oliandri decoctis in oleo valet in dolore dorsi ⁊ genu. ℂ Aliabas dixit: folia platani viridia commisa conferunt in apatibꝰ genuuz. Et Dias. dixit. q genua inflata curãt. Alchi. dixit: albar ⁊ platanꝰ idé sũt. ℂ Apuleius dixit: herba iusquami albi tonsa cum stercore ouino ⁊ modico aceto factum: quasi maligna imposita tumorez genuũ vel tibiarum tollit: ⁊ etiaz vbicunqz fuerit tumor. ℂ Constan. dixit: stercus vaccinum cum aceto mixto tumori genticulorum appositum tollit tumorem: ⁊ dolorez sedat. ⁊ Alchi. dixit: q cum aceto calido ponatur. ℂ Dia. dixit: q ad dolorem genuum ⁊ diuturnum tumorem apponatur stercus capre cum farina ordei: ⁊ pusta: ⁊ mira celeritate illum sanat: quod est expertum. Est autem pusta vinum limphatum quodsit post mustum ex sola aqua proiecta supra vinaciam. Gal'. in. r'. de simplici. de stercore caprino loquens dixit hunc sermonem. Ego igitur ín habente super genu cronicum tumorem difficile solubilem vsus sum eo. per oricratum cataplasari iubens ordeacea, farina permiscens stercori ⁊ mirabiliter adiuuus est homo. Et subdit: Erat autem rusticus in quo factum est hoc. Et dixit etiam. q in omnibus consimilibus partibꝰ ⁊ consimilibus tumoribus vsus est eo. ⁊ similiter vnifor miter profuit. ℂ Serapio dixit sic: stercus caprarum ẽ calidum resolutiuũ: ⁊ cõfert apatibus fraudulẽtis. sicut sũ apata genuum ⁊ dolor iuncturarum ⁊ scies: quod miscetur cum farina ordei. ⁊ cum aceto conficitur ⁊ ponitur ſm locum: maxime in corporibus duris ⁊ solidis. sicut sũt corpora rusticorum. ℂ Galic. in commento de lapide gagate dixit: fui aũt vsus eo ín cronicis iflaturis difficile sanabilibus que in genu sunt: soluit enim tumores genuũ ⁊ omnes tumores alios difficile resolubiles hoc emplastrum. Ř. lapidis gagate partem. i. marcasite partem. ʒ. stercoris colũbini ⁊ capriñ aſi. partẽ. ʒ. omnia miscanť cum pinguedine porci antiqua ⁊ modico oleo ro. ⁊ aceti. ⁊ fiat emplastrum: pillule scripte in capº de dolore dorsi

hic valent. quare vide illic.

¶ De dolore iuncturarum calido. CA. VIII.

Scribam aliqua ꝓfiter i hoc c'. q̄ i dolore iuncturaꝝ calo valent i vli. ¶ Dia. dirit: succus blete potatus v3 artetice ⁊ doloꝛi iuncturaꝝ. ¶ Et dirit ēt: doloꝛē vehementē iuncturaꝝ: ⁊ ēt oēm doloꝛem sedant folia mādragoꝛe aut cortex radicū ipsius q̄ teruntur fortiter ⁊ supponūtur cum polenta: qđ mirabile est in ƀ casu non solū: sed ēt i doloꝛe itenso facto i bracchio p vultum cubiti adinuenti. ¶ Et dirit ēt: folia papaueris decocta: ⁊ cum rosa trita morbis articularibus liniunt. ¶ Et Mesue. dirit: oleū qđ fit de floꝛibus ⁊ sūmitatibus ⁊ foliis papaueris sedat doloꝛes calos: ⁊ facit somnū. ¶ Et Alchi. dirit sic absolute de semie papaueris nigri. si teratur diligenter: ⁊ ex eo cataplasment languida membra: sedatur eoꝝ langoꝛ. ¶ Alchi. dirit. q̄ misceat radix mandragoꝛe cum farina ordei doloꝛē arteticum mitigat: ⁊ quando teritur cū aceto ⁊ ponit supra ciragrā curat cā: ⁊ hoc sum exꝑtus. ⁊ ꝓfert ēt mixta cum farina ordei ⁊ aceto sil: ⁊ sil cū alfita frumenti rollit ƀ mirabil'r. s. caloꝛem igneum q q̄q̄z apparet i mēbris. ¶ Et Auic. dirit: iusqamus sedat sua stupefactiõe doloꝛes ⁊ pulsatiões. ¶ Dirit etiaz alchi. sandalus rubeus cõficit cū succo vermicularis vel sempuiue vel pomulace vel lēticulę artetice cale: ⁊ apatibus calis valet: ⁊ ꝓhibet ne humoꝛes fluant ad locum.

¶ Et dirit ēt: q̄ iungit locus cum amurca olei: ⁊ ꝓprie cum noua ⁊ sine coctione: valet doloꝛi iuncturarū. ¶ Et dirit ēt alchi. i digito manus i anulo valet doloꝛi manuū aut manuum artetice. ⁊ dirit ēt auctoritate pātegni q ēt ƀ solum facit i manu retenta. ⁊ ēt ƀ dirit Aliab. ⁊ secūduz aliabatem spasmū ipsoꝝ mitigat. ¶ Aui. dirit: iusqamus sedat sua stupefactiõe doloꝛes pulsatiuos. ⁊ dirit ēt. folia platani doloꝛi iūcturaꝝ sunt vtilia ⁊ apatibus calidis in eis: ⁊ ꝓprie geniculoꝝ. ⁊ ꝑm ipm est planta frida ⁊ sicca.

¶ Et dirit: muscus ponit sup podagram ⁊ doloꝛē iūcturaꝝ calm ⁊ valet folia ēt sempuiue ꝓtusa ⁊ appolita in ꝓncipio artetice calide ꝓptimū sunt remedium. In frigida artetica ponat cum sepo caprino. ¶ Alchi. dirit: q ētcõferunt mixta cū farina ordei ⁊ conferūt ciragre. ⁊ idē põt vermicularis q̄ ꝑm ipsum est sempuiua. ¶ Serapio dirit: q̄ fit emplm cum psilio ⁊ oleo ro. ⁊ aceto ⁊ aqua: cõfert doloꝛi iuncturaꝝ. ⁊ aui. vult q psilium fit friscū ⁊ cõfert oibus doloꝛibus calis. ¶ Mesue. dirit: q oleum de ranis confert doloꝛi artetico ⁊ podagrico calidis. solum ēt oleū wirtinū supra inunctū confert artetice: embrocatio ēt facta loco cū iure paruaꝝ ranaꝝ decollatarum ⁊ cuisce rataꝝ multū sedat doloꝛē arteticus q̄dam sepe expertus de embrocatiõe ⁊ olo caꝝ. Gal. laudauit in ꝓncipio doloris iuncturaꝝ. ¶ Quibuscūq̄z fit locus iunctione facta cū aliquo oleoꝝ fridoꝝ confricatoꝝ vsq̄z ad spissitudinem in mortario plūbeo cum pistello plumbeo sicut est oleū mirtinum vel rosaꝝ vel citoniꝝ: vel consimile. ⁊ ego dico q solum si causa ista calida confert auriliuz: ls illud sepe fuerim exꝑtus i cancro vlcerato vel in alijs apostematib⁹ frigidis melancolicis ⁊ bene successit vt viderūt aliqui socij. ¶ Ad precussionē igitur in causa frigida. ℞. aloes succotrini tertiam partem. 3. turbith tertiam partem. 3. ⁊ sextam partem alterius. esule quintam partem. 3. masticis sextam partem. 3. zinziberis duodecimam partem. 3. mirabolanoꝝ. 3. j. scamonee. ℈. 5. ⁊ fiant pillule cū succo citoniorum. ¶ Ad precussionem i causa calida sunt he pillule. ℞. aloes succotrini. ℥. j. esule quintam partē. 3. masticis sextam partē. 3. j. zinziberis duodecimā partem. 3. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. 3. j. scamonee. ℈. 5. fiant pillule vt prius. ¶ Alie pillule i causa materie cõis ls magis i calida. ℞. aloes succotrini zinziberis mirabolanoꝝ citrinorum aā. 3. tres. iformentur pillule cum succo solatri: dosis earum est a. 3. vna vsq̄z ad duas.

¶ De dolore iuncturarum frigido. CA. IX.

Exit ꝓsequęs sermo ō doloꝛe iūcturaꝝ frido ⁊ i vlve eis loquar: ls q̄ de eis dicta sunt vel dicentur aliq̄ valent. quare capitula adinuicē reqranē. ¶ ꝓseruat a doloꝛe: ⁊ doloꝛem remouet ifusio genestre i potu data. naz mām euacuat que i iuncturis tenet: ⁊ cā q̄ est i venis. ¶ ꝓseruant etiam vlę ab illo doloꝛe oia prouocantia vrinaz: ⁊ plus illa que fortiter ꝓuocant: ⁊ magis adhuc quetrūbos ⁊ grossos humoꝛes ꝑ vrinā educunt. ¶ ꝓseruat ēt ab eisdē radix mei comedta: ⁊ silꝛ eius emplatio facta exteri⁹. bibita. n. mās prouocat: ⁊ applicata exterius iuncturas exiccat. ¶ Sera. dirit: q̄ radix mei teritur ⁊ misceatur cum melle: ⁊ fit inde loch: confert doloꝛi iuncturaꝝ. ¶ Et ego dico q oia diuretica valent vt dixit Raſ. ⁊ regimen attenuatiue diete: vt dirit Gal. i lib. de attenuatiua victa ab egritudine iuncturaꝝ ꝓseruat. ¶ Et dirit: q̄ fit emplin cū mellissa prodest: ⁊ idem dirit alchi. ¶ Et dirit: q̄ radix nareisi admisceat trita cū melle: ⁊ fiat inde emplin: cõfert doloꝛi neruoꝝ pedū ⁊ tortiõi: ⁊ doloꝛi iuncturaꝝ antiquo: ⁊ idem dirit Dia. ¶ Dirit ēt: q̄ fit suffumigius cuz castoreo: aut sumitur i potu: aut fit iunctio: ꝓfert tremoꝛi. ⁊ tetano. ⁊ doloꝛi neruoꝝ. ⁊ iuncturaꝝ. ¶ Dirit ēt. vrina afaliū est ꝓferens q̄ misceatur cū medicinis ad doloꝛē iuncturaꝝ. ⁊ Aliab. absolute dirit de vrina bestiarum. ⁊ Auicen. dirit de vrina capre domestice. ¶ Voluit etiam quando limacie cum cortice suo teruntur ⁊ ponuntur super apostemata doloꝛosa iuncturarū ⁊ dimittuntur donec per se cadant exiccant exiccatione forti ⁊ conferunt. ⁊ Barto. dirit q̄ cum farina ordei vel polenta ponantur. ⁊ valent hec i cā flegmatica ⁊ subtili. Nam subito consumit materiam ⁊ aufert doloꝛes. ¶ Dia. dirit. obul⁹ vnus agarici bibitus doloꝛem iuncturarum tollit. ¶ Dirit ēt: ad diuersos doloꝛes mitigandos ⁊ reuma exiccandum i quolibet loco natum cum oleo de radice cucumeris asinini fiat iunctio. ⁊ subdit q̄ est salubre omnibus doloꝛibus frigidis. ¶ Et idem direrunt de oleo de laureola ⁊ ē oleum de mezereon oia ista valent. ⁊ similiter oleum de ben. ¶ Ro. dirit. ad omnes arteticos doloꝛes fridos oleū de edera super oia valet. eius autem doctrina ab eo queraꝝ. ¶ Mesue dirit. oleum de cerasis ⁊ oleum de piperibus doloꝛi iuncturarum valent ⁊ colice. ¶ Et dirit ēt Mesue. oleum de euforbio est solemnis medicaminis ad⁹ doloꝛes frigidos. ⁊ oleum de sinapi confert doloꝛibus istis. ⁊ doctrina omnium istoꝝ oleoꝝ queratur ab ipso Mesue. ¶ Vult etiam q̄ oleum de semine lini est egritudinibus ani medicina magna ⁊ doloꝛi pulsatiuo. ¶ Et Galienus dirit. i septimo de simplici. q̄ oleum decoctiõis calamenti est in doloꝛe iuncturarum validum remedium.

¶ Dirit consequenter Dia. folium rafani est valde bonū in doloꝛe iuncturarum ⁊ expellit pulsationem que est in eis. ¶ Et dirit etiam. bulbi caraplasmati doloꝛi iuncturarum ⁊ podagre maximum prestant effectum. ⁊ bulb⁹ vocatur cepe banosum. ¶ Mesue dirit. euforbium bibitum ꝑm modum emendationis ipsius est medicina magna doloꝛibus qui vadunt ⁊ veniunt per iuncturas. ⁊ Auicenna dirit q̄ misceatur cum potionibus factis cum speciebus que sunt sicut piper ⁊ cinamomum ⁊ similia. ⁊ conferunt sciatice. ¶ Dirit etiam Mesue. squilla secundum omnem modum administrationis confert inmanentum magnus egritudinibus iuncturarum. ¶ Alchi. dirit: quando potatur radix peonie cum vino valet doloꝛi iuncturarum ⁊ artetice ⁊ doloꝛi renum ⁊ vesice. ¶ Confert etiam sciaticis ⁊ arteticis oxilinum bibitum. propterea q̄ flegma plurimum digerit ⁊ deponit. ¶ Oēs doctores conueniunt q̄ i doloꝛe iuncturaꝝ hermodactili a proprietate conueniūt ⁊ conferunt. ⁊ ꝓprie i hanis fluxuum. vt dixit auicē. dixit ēt alchi. q̄ si fiat emplastrum ex his viridibus cõtra arteticam mitigat doloꝛem subito. ⁊ si sepe vtatur idurat ista. ¶ Dixit ēt. q̄ testiculi vulpis habent candē virtutes.

℄ Et dirit ēt sic: armoniacū facit mitigare dolorem ⁊ facit dormire. Et Auicē. dirit: armoniacuz ꝓfert doloꝛi scie ⁊ iliox iunctum bibitum cuz melle ⁊ aq̄ ordei. Et Sera. dirit: ꝓpꝛietas armoniaci est ꝓferre sciatice: ⁊ podagre: ⁊ doloꝛi iuncturaꝝ: q fit a flāte viscoso qñ dat ex eo auf. i. post q̄z rosolutum fuerit i decoctōe: ⁊ bibit simplex ⁊ mixtus cum alijs medicis. Et Alchi. dirit: q bibatur cū aceto. ℄ ꝯdit dura misceē cum melle: ⁊ sit ipsius ps. i. mell' partes. uj. tollit dolorem calin ⁊ frigidum. ℄ Dirit ēt Alchi. ō ruta siluestris q ꝓfert paralisi ⁊ sciatice: ⁊ doloꝛi iuncturarum bibita ⁊ more emplastri suppositа: ⁊ tal' ruta est tapsia de qua dirit Sera. q ad oēs dolores iuncturarum fridos si fiat cum ipsa inunctio: ꝓfert iuuamēto magno: ⁊ affert iuuamentum magnum. ℄ Et Sera. dirit: qñ ruta coquit cum aceto sicco ⁊ bibit: ꝓfert doloꝛi iuncturarū ⁊ sciatice: ⁊ ꝓficit cuz melle eius: fit inde emplm doloꝛi iuncturarum. ℄ Dirit ēt alchi. qñ fit emplm vz arteticе: ⁊ vz in summa oi doloꝛi fridо antiquo qñ volumus trahere ō foris humores fridos ⁊ viscosos. ℄ Dirit etiā: qñ fit emplastrum cū pas. oppoponaci vz arteticе. ℄ Dirit ēt: cōtra arteticam ⁊ podagram ex friditate coquanē radices cicute in pasta: postea fisse p medium ponanē sup arteticam certissimum est remedium. ℄ Auicē. dirit: opium narcoti cum sedatiuum oīs doloꝛis siue bibitus sit siue linitum: ⁊ potio ipsius quātum lenticula magna. vex hoc facit dormitiōe sua. ℄ Dirit ēt: embꝛocanē decoctio cauliuz in dolore iuncturarum. ℄ Dirit iex: radix altee cum adipe anseris vz doloꝛi arteticо. Et alchi. dirit q ipsa cuz adipe anserum sedat doloꝛes iuncturaꝝ. ℄ Dirit ēt Aui. q vulpes coquanē in aqua ⁊ embꝛocanē iuncture doloꝛose ex ea confert vehementer. ℄ Et filr oleum qñ viua decoquit in eo: immo hoc est valde fortius: ⁊ huic sniе concors est Gal. in. xi. de simplici. Et Ebirānus dirit q coquanē in oleo antiquo: ⁊ dicit q curat oēs arteticos mirabiliter. ℄ Et auic. dirit: q ex ō fiat balneū corpe purgato ne humores trahanē ad iuncturas. ℄ Et Mesē. dirit: oleum vulpinuz est medicamē nobile ad arteticam ⁊ podagras. ℄ Voluit ēt aui. q scissio facta in aure leporis confert in oi doloꝛe iuncturaꝝ. ℄ Diabas dirit: ō semine fenugreci q prodest oibus exterioribus doloꝛibus. ℄ Dirit ēt: si faba coquatur cum adipe porcino ⁊ terat ⁊ ponat optime prodest. ℄ Dirit ēt: stercus caprinum positū ⁊ tritum: ⁊ cum aceto sup positum iuncturaꝝ doloꝛi prodest. ℄ Auicēna dirit: stercus camelli sedat doloꝛes iuncturaruz ⁊ apata eaꝝ. Et dirit ēt: stercus columboꝝ sup doloꝛe iuncturarum conueniens est. Et Gal. de stercore columboꝝ siluestrium. Et ego ēt sepissime vidi ipso in multis. Sit qdem cum semine nasturcij tritum ⁊ cribbellatum vice sinapi in egritudinibus rubificari indigentibus est conferens. ℄ Galie. dirit: noui quosdam potui propinquātes ossa vsta ignorantibus ne fastidianē arteticam sanasse. ℄ Ebiranus dirit: tollat mustella que reperitur mortua ⁊ coquat in oleo donec dissoluatur: ⁊ cuz cera q sufficit fiat vnguentū. ℄ Et dirit ēt sic. hec est magna medicina ad arteticos ⁊ ad oēs passionem neruorum: ⁊ ad ciragram vz. ℄ Et dirit ēt: q caro camelle administratur more emplī. Auicēna ēt hoc dirit. ℄ Fidelis dirit: balneum decoctionis formicaꝝ cuz ouis suis: ⁊ terra inde antiquam guttam sanat. ℄ Decoctio radicum sparagi bulita preseruat a doloꝛe isto. ℄ Et pillule diete in precedenti capitulo valēt ⁊ preseruant: qō sum expertus. ℄ Succus ēt radicis ebuli si bibatur vsq; 3. i. in tempore quietis preseruat ab arteticа i tempore doloris etiam subito confert. ⁊ etiam est mirabile. Motetis tñ q multum educit per secessum. ℄ Granum ēt regum qñ teritur ⁊ cum iure galli datur confert in doloꝛibus iuncturarum ⁊ colice. ℄ Scitur etiam experientia q si tollat canis pinguis abiecto capite ⁊ pedibus ⁊ intrancis: ⁊ frustatim incidatur: ⁊ vsq; ad dissolutionē substantie coquatur in aqua. deinde colligatur pinguedo que in se vnitur infrigidato iure: ⁊ ex ipsa inungantur iuncture: mire rollit doloꝛem arteticum: hoc in causa calida facere videtur. ⁊ idem operatur pinguedo parui gattuli filr assumpta.

℄ De his q̄ ꝓhibent mām venire ad locū CA. X.

EGo autem mō capitulum facio de his que prohibēt mām venire ad locum credens ad p̄cedentia valere. ℄ Aui. in hoc p° dirit: oēs spēs pirorum sunt stiptice: ⁊ sunt intrantes in emplis retentionis materiex. ℄ Et alchi. dirit: emplastra pirox prohibent fluxum humorum ad membra decurrentium. ⁊ sm Dia. idē pōt eius decoctio. ⁊ idē dicit aui. de folijs pomox. ℄ Et dirit ēt: nespule tenēt omnez fluxū. dirit ēt folia ⁊ flores nespuli ⁊ mori rubi leuiter stringunt. ℄ Serapio dirit: galla fortificat membra lapsa debilia: ⁊ ꝓhibet materiam ad locum venire. ℄ Aliabas dirit: galla imatura est magne ponticitatis: ⁊ est vilis contra fluxum materierum. ℄ Et Alchinus dirit: q sunt terete ⁊ constringūt ⁊ ericcant oēm humorem: ⁊ prohibent ipsum ad locū venire. ℄ Et Diasco. videtur velle de eliratura siue bullitura. ℄ Et dicit etiam auicen. fit ex ordeo emplastrum cum citonijs ⁊ aceto super podagram: ⁊ prohibet fluxum superfluitatum ad neruos siue ad iuncturas. ℄ Verum Dias. sic dirit: farina ordei aceto infusa: ⁊ cum pice dura cocta articulorum reuma abstinet. ⁊ Bartholomeus dirit q ō est: quia iuncturas vehementer confortat ⁊ ericcat ⁊ vias stringit. ℄ Et dirit etiam Diasco. tribulus confert omnibus membris ad que fluūt superfluitates aut humores. ℄ Et dirit etiā: portulaca reprimit a iuncturis reuma: ⁊ maxime colericum ⁊ calidum ⁊ trāsmutat. ℄ Et dirit ēt: herba ambrosia cathaplasmate adhibita oī reuma comprimit. ℄ Dirit ēt aui. mirtus oēm fluxum retinet ad mēbrum. ℄ Et qñ fit fricatio cū eo confortat corpus. ⁊ desiccātur superfluitates q̄ sunt sub cute. ℄ Et dirit: emplz abrotani prohibet attractionem materierum. ℄ Et dirit ēt. ex pentaphilone fit emplm ad fluxum. ⁊ sedat veteres. ℄ Alig ēt dixerunt. q sapa facta ex agresta vel ex succo extremitatum vitis prohibet oēm fluxum. ℄ Auicē. iterum dirit: terra sigillata prohibet fluxum materierum ad manus ⁊ pedes. ℄ Dirit ēt. alumen prohibet fluxum humiditatis ⁊ superfluitatis ⁊ effusionem illarum. ℄ Experientia scio ego: q sal contritum cōc ⁊ bullitum cum oleo cōfricatum iuncturis ericcat illas ⁊ multum ab arteticа preseruat. ℄ Verum dico iterum. q si sal bullitum etiam cū oleo rosaceo ⁊ citonio. ⁊ cum alijs conuenientibus sicut sunt extremitates rubi ⁊ prunc silуestris. ⁊ cuz alijs ex isto caplo notatis mirabiliter iuncturas ⁊ maxime calidas cōfortat. ⁊ ab arteticа preseruat. prohibet ēt cum hoc fluxū materierum ad partem. ℄ Et pro maiori notitia huius caplī recurre ad caplm Ebirani de medicinis prohibentibus materiam fluere ad locū. ⁊ in caplo alio de medicinis prohibentibus mām ad stomacum venire. quare illic vide. ℄ Multa tñ possem scribere hic de doloꝛe nerox. ⁊ de doloꝛe sciatico. ⁊ nlitis alijs que dominis meis plicis dimitto.

Tractatus vltimus. de apatib⁹ pedū ⁊ de callis.

APostemata calida ⁊ frida ⁊ dura fiunt i pedib⁹ sicut in alijs locis calida apata curantur sicut apata calida aliarum iuncturarum ⁊ locorū ⁊ similiter frigida. de vndimia satis dictum est in primo libro. ⁊ breuiter de istis cito me expedio. q de eis nihil proprium inuenio. ℄ De callo tamen aliquā mentionem faciam ⁊ paucam. q: parum de eo inuenio. ⁊ de illis apostematibus duris satis dictum est. quare de eis taceo. ℄ Et primo Serapio dirit in hoc lac ficus ⁊ succus foliorum eius. Similiter lac ⁊ extremitates ficuū montanorum qñ ponuntur super verucas que dicuntur capita clauorum euellunt eas ⁊ aperiunt. ⁊ Bart. de va. cum eis parum olei addit. ℄ Dirit etiam Serapio. quando

fit emplastrus de ficubus siccis ℞ tritis coctis ℞ ireos ℞ nitro maturat apostemata dura ℞ clauos. ℞ secundum quosdam linitio facta ex foliis ficus acerbis confert verucis ℞ speciebus ipsarum. ℂ Dixit etiam, quando farina fabarū miscetur cuz faria fenugreci ℞ melle resoluit clauos ℞ apostemata que fiunt in radice auris. Et idem dixit Isaac. ℂ Diasco. assa mirta nitro ruta ℞ melle clauos tollit. Idē potest etiam mirta cum caricis ℞ cerotis alijs. ℂ Dixit etiam sic, nigela lepram ℞ callos ℞ porros ℞ verucas apposita tollit. Et in alio loco videtur velle q; sit mirta cum iri illirica. Et hoc dixit in capitulo de melongia: est autem melongia nigella. Et dixit Serapio de ea, quando fit emplastrum exterius super uuricies que fiunt in iuncturis pedum que dicuntur cali aufert eas. ℞ quidam antiquorum dixerunt q; farina nigelle cum farina antiqua mirta ℞ superposita post oblationem pedum cuz aqua calida callos tollit. ℂ Callos etiam qui apparent in corpore tollit emplastrum factum ex foliis rute ℞ passularum dulcium. ℂ Callos etiam tollit bursa pastoris trita cum pinguedine porci ℞ superposita. Alch. dixit quōdo comburuntur cortices salicis ℞ miscetur cinis cuz aceto acerrimo ℞ ponitur in verucis ℞ proprie rotundis ℞ borboribus similibus capitibus clauorum. i. callis ℞ in verucis erradicat ea quando fit cum ea lenitio: quod vere sepe in pomis sum expertus. ℂ Et dixit etiam sic, epar lacerte communis clauos sanat super emplastratum. ℂ Et dixit etiam, fel vacce clauos carnis nostre rumpit ℞ splendificat faciem. ℂ Rhirannus dixit, radix vitis albe mirta cum farina orobi ℞ fenugreci purgat clauos ℞ lentigines ℞ maculas nigras. ℞ cocta cum oleo ad idem valet. ℂ Dico ego, radix gardoum cum quibus panni aptantur in vino cocta ℞ cuz melle cōtusa clauos in fixos ℞ verucas sanat ℂ Item hoc valet, ℟. cepe vnum conteratur cum assungia galline ℞ valet sume: vt dicit Diascori, callis factis ex strictura calciamenti quod aliquando vidi vtile. Vermiculares etiam trita ℞ superposita callos tollit. ℂ Et dicunt aliqui se esse expertos. ℂ Item valet hoc. ℟. petiam vnam raram ℞ subtilem ℞ in voluatur callo deinde super petiam illam ponatur calx viua ℞ postea ligetur alia fascia. hoc autem sepe facit callum cadere. ℂ Valet etiaz mirabiliter hoc. ℟. aquā tartari partes tres saponis nigri liquidi partem. i. argenti vini partes. rr. buliant omnia simul in ciato super prunis ℞ cum bullāt subito ponatur ciatus in aqua frigida. Ita tamen q; aqua non ingrediatur in ipsum sed vt feruor solummodo extinguatur ℞ demum iterum bulliant ℞ iterum extinguatur. Et hoc fiat nonies: callum autem removet: ℞ apponatur de mane sic super locum cum fricatione bona deinde de sero lauetur locus cum aqua calida ℞ abradatur. deinde inungatur ℞ lauetur primo aqua calida: ℞ sic fiat donec sit remotum. ℂ Et ne ignores aquam tartari ipsa fit hoc modo. ℟. tartarum ℞ ipsuz pone super prunis ℞ sine ipsum vri donec albescat: post pone in saculo lineo: in loco humido suspenso: ℞ suppone saculo ampulam: ℞ illud quod egreditur erit aqua tartari: valet hoc etiam in faciendo pellem cadere faciei: ℞ in decoratione dicam.

ℂ Explicit liber secundus de apostematibus a capite vsqz ad pedes ad laudē dei omnipotentis amen.

ℂ Incipit liber tertius de vulneribus a capite vsqz ad pedes.

POst quam in primo libro facta est mentio in vniuersali de vulneribus: nunc in isto tertio libro mentiones facio de vulneribus prout sunt in membris compositis. Et primo a vulneribus capitis multa dicta in primo libro non replicans ego iteruz illa gratia breuitatis omitto. ℂ Et notāter istū ordinē seruo: q; Aui. in secunda fen. in capitulo vno de causis vlcerum dixit q; cause vlcerum sunt apostema borbor ℞ vulnera. ℞ q; de apostematibus factus est sermo modo de vulneribus laquar vt consequens sit de vlceribus postqz ad ista duo consequuntur vlcera.

ℂ De vulneribus capitis sine fractura carnei. CA. I.

DE vulneribus capitis sine fractura cranei: nūc mentionem facio omittēs alia vulnera cū fractura: de qbus facta est mentio in primo libro. dico ergo primo q; talia vulnera capitis aut sūt simplicia: aut nō: vulnera illa dicunt simplicia in quibus est sola vna intentio curatiua: sicut ē si cērnei sio fine pditione alicuius partis: in qbus est sola vna intentio. s. incarnare: vulnera illa non dicuntur simplicia: i quibus sunt due vel plures intentiones curatiue: sicut generare quod ē depditū ℞ locū cōsolidare. ℂ Dico ergo q; si vuln? fuerit cū depditōe carnis debes prima visitatione stringere sanguinē. In secūda visitatione debes administrare digestiuum factuz ex terbēthina ℞ vitello oui: ℞ parum croci q; dolorē mitigat. Et aliqui apponunt paruz farine ordei ℞ hec appositio dz fieri donec labia sanie pciant. Et cum labia vlceris pjciunt sanie: tu debes mūdificare qñ si sanies fuerit grossa absterges cū melle rosa. vel cuz farina ordei ℞ parū mellis vel cū alio mundificatiuo. Si fuerit virulentia subtilis exicces cum vnguēto apostolorum vel alio vt tibi videtur. ℂ Nota tñ q; facta solutione in continuo: ℞ stricto fluxu sāguis cū albumie oui vel cum alijs dictis in cap. de fluxu sanguinis: debes locum iungere cum oleo ro. vel succo herbarum fridaruz. sicut cum succo lactuce semperuiue endiuie solatri ℞ similibus ℞ in eodem tempore fac flobotomiam de parte opposita si sāguis pax exiuerit: ℞ vt? fuerit fortis: ℞ etas cō senserit. Et si virtus fuerit debilis vel etas non consenserit apponanē ventose. Et si'n multa quātitate exiuerit sanguis demitte flebotomiam ℞ vtaris scarificatiōe vt tibi videtur Et similiter soluatur venter cum medicina lenitiua vel eductiua vel cum clisteri vt nunc tibi videbitur necessitas. ℂ Facto b vtatur dicta frida: q; respiciat se a carnibus ℞ a vino puro ℞ ab alijs calefacientibus. donec ab apostemate sit securus: facta purgatione per flobotomiam ℞ solutionem ventris ℞ dicta ordinata ℞ digestiōe existente facta in labijs ℞ materia existēte mundificata vt dixi debes carnem generare cum vnguentis vel pulueribus dictis in cap. de medicinis generantibus carnem in primo libro. ℂ Et nota bene q; medicina generatiua carnis non dz apponi in aliquo loco nisi primo locus sit exiccatus vel absterstus qñ caro mala generaretur vt dictum ē in primo lib. carne existente generata. Cōsolides locum modo dicto in primo libro ℞ modum sigillādi ℞ medicias sigillatiuas habuisti in primo lib. quare ista non recapitulo hic ℞ illa vide. ℂ Et nota q; istum modum non recapitulabo tibi amplius in b libro quare bene videas: qz remittam te sepe ad istum locum. ℂ Si autem vulnus sit simplex sutura sepe est necessaria ista pro primo propter illud est vtile multis vulneribus capitis q; faceret pernanere partem distantem approximatam in idem. ℞ cum b prohibet aeris alterationem, que est multum nociua: sed sutura est huiusmodi vt habetur tertio tegni: ergo illa cō ueniunt idem videtur esse de intentione Aui. in quarto in fractura cranei dicentis. incisis vero in quibus non ē, nisi scissura: sed est plurima ℞ apparet cum ea illud inter qō ℞ os non est nisi corter multotiens sufficiunt strictura ℞ ligamenta. ℞ parum infra subdit: deinde aggregentur iter duas extremitates vulneruz ℞ suantur si est necesse illud ℞ pulverizetur desuper pulvis capitalis. Illud enim dixit Gui. de saliceto in capitulo de incisione ossis cum ense. Dixit, si autem vulnus cum ense ℞ similibus ita dilatatuz fuerit q; pellis pendeat: ℞ non possit alteri parti adhere re per se suatur cum filo duplicato incerato istam suturā concesserunt etiam alij solennes magistri Vt Lanfranc? Theodericus ℞ Guido. Et ego confirmo b cum experimento qui sepe feci suturam in capite vt socij mei viderunt ℞ mihi bene successit: ꝛre silegant socij mei aliqui qui repre

hendant alios ⁊ dicūt qꝫ sutura in capite non debet fieri: ⁊ uitio: de eis: qz antiqui sunt aliqui eorum ⁊ practica uerunt toto tempore vite sue: nō sciunt quando in vulneribus capitis debet fieri suitio: ⁊ quando non ⁊ hꝫ ignorātiam suam deberem tacere ⁊ ipsam in eis confirmare: tñ propter socios meos nolo modum istum tacere.

℄ Dico ergo ego qꝫ vulnꝰ cristēs in capite vel ē laterale vel nō Si ē laterale ⁊ fuerit pēdēs vt caro tūc dz sui. Unde vulnera lateralia sepe vidi pēdere cum parte ossis ⁊ remota illa parte ossis tūrt partē cū parte ⁊ sui ⁊ incarnatus est i paucis diebus: ⁊ sui sepe i hospitali ⁊ mihi semper bene successit. Vidi etiā in ciuitate in vno quasi totā pellem vel magnā partem pellis capitis fore ab osse eleuatam ⁊ eā cepi ⁊ situauī vt debuit stare ⁊ sui ⁊ incarnata ē. Quare infero qꝫ si pellis fuerit eleuata i parte anteriori vel lateraliter semꝫ dz sui. ℄ Si āt vulnꝰ fuerit i prora capitis qz in parte superiori sic qꝫ pellis non fuerit eleuata sic qꝫ vulnus fuerit in surſuz ⁊ deorsum ⁊ nō extrāsiuerso nō debemus suere: ⁊ rōnē adduco ego: qz si vulnus ē i parte superiori cōtingens ē humiditates multiplicari q̄ nō pōt aliq̄ modo euacuari. Quare timor ē de putrefactiōe zinyce matris vel ossis hz ēt foramē aliqđ dimittatur apertū nisi fiat expressio nō egredīt sanies q̄ expssio impedit cōsolidationē. Quare nō dz vulnus i illo loco sui. ⁊ hanc sniam sensit Guil. vt patz ex dictis suis supra: ⁊ hoc ēt voluit Aui. cum dixit, aggregentur iter duas extremitates vulneruz ⁊ suatur si fuerit necessarium. Et notāter dixit qꝫ si fuerit necessarium volens ex hoc verbo suturam nō debere fieri in prora capitis nisi pellis sit pendens vt diri. quare ēt ⁊ consequenter fiet incarnatio modo vel modis iam dictis in primo libr. quare illic vide. Si autem vulnus fuerit punctale: quod factum fuerit cum telo vel cum pūcto ensis vel cum sagitta nunq̄z incarnetur: sed procedatur modo dicto in prima parte huius capituli. ⁊ illic vide: si autem os fuerit detectum ex vulnere, coopertas ipsum mō dicto in primo libro. i capitulo de denudatiōe ossis.

℄ De vulneribus faciei ⁊ oculorum. CA. II.

FAcies est mēbroꝝ decorās hoīem: q̄ re sic tractēt qꝫ vniones ⁊ cicatrices nō sint turpes: ⁊ iō vbi sit possibile fiere cum peciis pānoꝝ vt dictū est i primo lib. fiat. Si aūt non poterit sui cum peciis: ⁊ ps ista fuerit carnosa fixa fiere debes sutura seperatoz punctoꝝ. Si tamen pars faciei fuerit ficca sutura pelipariorum fiere potes. Et causa est nota: qz non times ō humiditatibus loci. Si autem nullo modo possis fiere hēat ifirmus i capite scoffias vel birretum de pāno lineo fortem ⁊ bñ firmatam i capite: ⁊ cum illa conseruantur ligature hñtes icarnare: ⁊ incarnēt modo quemēt ex dictis. Si aūt fuerit cuz punctu aliq̄ qz cum telo vel sagitta. vel vulnus fuerit valde ꝓfunduz facias vr̄ immediate dictum est. Si ēt os fuerit detectum facias vt dictū ē ēt. ℄ Istis notatis de vulneribus oculoz, primo mentionem facio. Omnes autem doctores conueniunt qꝫ vulnera oculoruz sunt timorosa, pp ipsum visum ⁊ pp propinquitatem quā habent cum cerebro itāuz qꝫ dixit benemenitus qꝫ vidit sepe aliquos vulneratos i circumstantijs oculorum amittere visum ex opilatione nerui optici. Et vidit etiam alios ad cataractam deuenire. Et non mirum qz si humores ad oculum ventūt sequitur destructio oculi ⁊ actus ipsius a fortiori: si vulnera i substantia oculi fiant sunt magis timorosa. ℄ Vulnera ista: q̄ fiunt in oculo: aliqñ fiūt a sagitta ⁊ aliquādo a virga vel ab aliqua re pungēte coneam vel coniunctinam. Quare de cura illorum loquar. ⁊ primo de vulnere facto a sagitta.

In cura ista hēs tres itētiones. ꝓria ē i vita. Secūda in purgōe. Tertia in localibus.

℄ ꝓria intētio cōplēt hoc mō. Utaē ipse farre cōdito cū amigdalis vl farīa ordei vel cucurbita vel lactuca vel portulaca. ⁊ aliqñ vtaē mica panis lota i aq̄ donec fuerit securus ab apte. Si fuerit debilis vtaē carnibus edinis pullinis vel aliū nutrientiū se in cāpis ⁊ vtaē vino limpha to. Cū aūt fuerit fortis ab apte vtaē bonis carnibus ⁊ bono vino. eo qz illa generāt bonū sanguinē. ⁊ p consequens humiditates secunde bone generanē: que sunt cā cite conglutinationis. Iꝫ Henricus dixerit oppositum: cui in hoc non credo: ⁊ vide causam ⁊ videbis qꝫ verum est.

℄ Secūda intentio cōplēt hoc mō. Fiat flōta de pte opposita si eras cōsenserit ⁊ dispositio loci. ⁊ notanter dico dispositio loci qz ex loco potuit tūc exiuisse de sanguine qꝫ solus yēose sufficerent. Purgatio fiat cū electuario de cassia: si non fuerit febris: vel si materie non curreret ad locū: vl fiat cum pillulis de yera: vel cum yera simplici vel cum pillulis cochijs vel cū aureis vel cum illis de luce q̄ practicate habēt ad oculos. Et sirupi donē secūm dispositio nē capitis ⁊ aliorū mēbroꝝ. ⁊ nō loquor in hoc plus. qz oīa accidētia aduenientia ⁊ dispositiōes nō possent scribi.

℄ Tertia intentio completur hmō. qz si sagitta fuerit in loco vel apparet vel nō. Si apparet sagitta capiaē in cauula sua cum tenaculis. ⁊ reuoluaē hinc inde. qz a dextris ⁊ a sinistris, ⁊ post recte trahaē ⁊ extrahaē. ⁊ pro tūc locus impleatur ex olꝰ ro. ⁊ vitello oui. qz multum locum cōfortat ⁊ dolorem mittigat. Et circa locum apponaē defensiuum factum sepe supra in primo libro. vel ponatur oleū ro. cum bolo armeno vel succi herbarum sicut sunt succi morelle endiuie lactuce sempuine. ⁊ sic de alijs donec fueris securus ab apte. Et in loco in tertia mutatione vel in quarta que erit tertia dies ponere debes farinas ordei cū melle ro. facta mundificari one incarneē locus ⁊ cōsolidetur loeus mō dicto in primo capi. ℄ Si autem sagitta nō apparet obseruata dieta ⁊ purgatione ⁊ aljs ꝓhibentib⁹ apationem in loco apponere debes oleum rosaceū ⁊ tentam eius balneatam i oleo rosaceo. Et non miruz qz rōne oli locus valde dilatatur. Et si non bñ dilataretur: ex hoc ponas tentam de spōgia vel de aristo. ro. neq̄z ponas tentam mellegarij: vt aliqui dicūt ne pars aliqua ad intra remaneat: qz medulla illa cito frangitur vt scitis. hoc toto pacto inquire sagittam ⁊ extrahe eam si est possibile modo dcō nunc. Si autem eam nō inueneris cum instrumētis ingenijs tuis tunc eā dimitte operationi nature: qz natura ab operationesina non cessabit ipam mouere ⁊ expellere ad aliquem locum donec ipsa apparuerit. ⁊ istud vidi sepe quia natura fecit b. ⁊ non mirū si nā fecit b: qz ipsa semper illud qđ est naturale sibi tētat conseruare ⁊ manu tenere. Illud aūt qđ est ꝑternaturale sibi vel nō quemēs tentat expellere. Et si non in modico tpe: in multo tñ. ⁊ b ipēt verum in vulnere ēt cristēte circa oculum. ℄ Si āt vulnus cēt in oculo a virga vel ab aliq̄ alia cā pungente vel vulnerante. corneam vel conunctiuam obseruatis dictis in pñ. qz dicta ⁊ purgatōe tunc quemēt b colliriuz. Rē. boli ar. ʒ. i. tucie san. dra. draganti gummi ara. aā. ʒ. 5. terantur ⁊ cribellent ⁊ misceatur cū lib. i. aq̄ ro. ⁊ post b ponatur in ampula vna. ⁊ b vitrum suspendatur in vale pleno aqua ita qꝫ non tangat fundū neq̄z circumferentiaz vasis ⁊ bulliat sic per horam. postea deponaē ab igne ⁊ addantur in b toto vncie due vini de granatis: ⁊ dimittaē sic parum. ⁊ post b colletur ⁊ ponatur in oculo in die bis vel ter: ipso tamen existente assqualiter tepido: qz aliter vi sui noceret. Et de isto casu habui multos. habui vnuz in burgo galerie. habui alium in burgo cassie ⁊ cum isto collirio liberati sūt. verumtñ si primo occursu sanguis exiuerit pone albumē oui agitatum, vt dicit ihesus. ℄ Si autem in oculo fuerit percussio ⁊ nō exiuerit sanguis tunc collirium de tucia ⁊ camphora valz cum aqua ro. ℄ Si aūt cornea vel coniunctiua esset perforata tunc collirium primuz valz. vt sum expertus. ℄ Bñuentus laudat albumē oui agitatum in mortario ⁊ ducum in forma vnguenti. ⁊ vocat hanc medicinam virtutē a dō datā. ℄ Nota tñ qꝫ si i fundanē hūores rōe percussionis sequit destructio ⁊ actꝰ ipsius ocli vt vidi. ⁊ tunc non habes nisi locū cōgluinare

ꝛ sepe feci cū collirio primo. Is Galienus in quarto de accidenti ꝛ morbo dicat se vidisse ulū puerum q puncto fuit in oc'lo graffio ex quo effusa fuit ꝓfestim aquosa hūditas ꝛ liberatus est. Et ego credo ꝙ ꝫ sit de raro contingē tibus. Et rabi moises quasi ꝫ hoc trufatur de galiēo, ꝛ dicit ꝙ ꝫ est de mirabilibus suis. Sed ego credo ꝙ Galie. fundatus est super hoc ꝙ illi humores sunt mēbra spmatica: ꝛ talia per viā prime intentionis ꝑt restaurari: vt voluit in sedo tegni. quare si illic egressi hūores sunt vel aliqui ab oculo illius pueri. non incomenit ipsos restaurari que fuerūt verba galieni. ¶ Sed diceret aliquis ex respōsione vel salutatione dicti galieni in quarto de accidenti. capitulo de causis accidentibus sensus visus videl velle ipsos hūores mēbra cē. s. cristalinus vitre? ꝛ albugine? ꝛ videtur ꝙ non: qm non carniforme: nec spermaticum. ergo ꝛc. ꝙ nō carniforme declaratur auctoritate galieni in ipso met loco. Et rō est ista: qz sanguis qñ transmutaē in ipsa mēbra sanguinea per paucas ꝛ faciles trāsmutationes de facili transmutaē in ipsa mēbra. Sed sanguis in his recipit lōgas ꝛ grandes transmutationes. ergo nō sunt membra carniformia. ꝛ ꝙ non sit spermaticus ꝓbatur: qz mēbrum spermaticum totaliꝫ deperditum non restauratur. Sed humor albugineus totaliter deperditus restauratur aliqñ: vt galie. in loco prealegato dixit. ergo ꝛc. Item animatum corpus terminaē termino proprio: si nullum istorum vere nutritur: qz ad nullū illorum terminatur vena: vel porus deferens nutrimentum. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū ē mens doctorū. ꝛ probatur rōne ꝙ oculus ē mēbrum organicum: qđ mēbrum integraē ex humoribus ꝛ tunicis. Sed ola integrantia mēbrum organicum sunt membra. Cum ergo hūores ꝛ tunice integrēt mēbrum. qz oculum videē ꝙ hūores ꝛ tunice sunt mēbra. ¶ ꝓria ergo ꝓclusio ꝫ hoc, hūor cristallinus ē animatus: ꝓbatur. hūor cristallinus ē ꝓncipalissima pars ocli. ergo ē ps. aiata ꝓnia tz per ꝫ ꝙ quelz ps principalissima mēbri organici est animata: quod patet: qz per eam operatio principalis membri organici ꝑficiē. Secūda ꝓclusio. cristallina aliqñ panē p cōmūitatē. ꝓbaē qz ꝓtingens ē humores albugineū esse opacum: rōne cuius spēs visibilium ad cristallinum non debito modo portabuntur: quo posito i cē egrotabit cristallina. sed tunc sic: si cristallina per cōmunitatem patitur. ergo aliquod aliud membrum per proprietatem patitur. sed nullum aliud egrotat per proprietatem nisi albugineus humor. ergo ipsum ē aiatus. qz nil patitur nisi aiatum quare sequitur secūdo ꝙ humor albugine? ē mēbrū. ꝛ p idē pōt dici de hūore vitreo: ẽre sequitur ꝙ oēs hūores ipsi? sūt aiati. ¶ Et q̄ sint isti hūores aiati ꝓbatur: qz ipsi deperditi nō restauranē vt pili ungues humores q̄ ꝓprie partes nri corporis dicunē: qz i eis est sola gnatio: vt dixit Galie. sedo tegni. Et hec rō mihi ꝓclusit. ¶ Seda rō: qz ista sunt ps principalis mēbri organici: vt dixi ergo ꝛ mēbra spmatica vel carniformia. Dico ꝙ sunt spermatica vel ad ista reducibilia. ¶ Et ad argumentum cum dicitur ꝙ spermaticum membrum totaliter deperditum non restauraē. Dico ꝙ verum est. Et ad galie. dico ꝙ ille humor totaliter non fuit in puero illo ꝫ perditus. Et si totaliter foret deperditus restauratio non foret possibilis. vnde osse brachij cristente deperdito secūdum se totus nullo modo est restauratio possibilis nec in aliqua: sed si aliqua pars eius est deperdita restauratio ē possibilis. ꝛ sic dico de humoribus quare ꝛc. Ad secundam dico ꝙ non omnia membra spermatica terminātur termino proprio. nec etiam omnia, membra spermatica sunt dura immo aliqua sunt mollia: vt patet ¶ Ad tertiaz dico quod nutriuntur ꝛ nutrimentum recipitur in eis sicut ꝛ in alijs membris spermaticis: qz nutrimentum per vias ꝛ manifestas vadit ad illa membra. quare talia mēbra virtutem innatam habent solum. Et amplius in istis non me extendo. quia nimis longum esset declarare.

¶ De vulneribus palpebrarum. CA. III.

DIcunt doctores ꝙ palpebra incidatur: ꝙ suatur cuz acubus curuatis. ꝛ hoc nō est pp aliud nisi pp concauitatem: que est i oculo: vnde recta nō pōt ita bene trāsmitti p partes illas: ꝫ cū recta sepe sui. sed nō ita bene. Et qz hoc capitulū nihil ꝫ proprius, ideo de eo me cito expedio. ¶ ꝓpter quod nota ꝙ aliquando area pilorū ē incisa totaliter: qz locus est valde cartilaginosus. ꝛ incarnatio nunq̄ fit bona. ps: qz mēbrum est pauce carnositatis. Si solum pars superficialis sit incisa illa bene incarnetur. qz ergo locū illum suere debes cum puncris latis: ꝛ apponere debes pulueres incarnatiuos ꝛ albumina ouorum conquassata cum oleo rosaceo ꝛ pul. illis. ꝛ superponere vel incarnare potes modis alijs dictis in primo libro loco proprio.

¶ De vulneribus nasi. CA. IIII.

NAsus qñq̄ vulneratur: qñq̄ frāgit. qñq̄ ꝑterit: ꝛ qñq̄ ꝙquassatur. hic tñ proprie agitur de incisiōe nasi: qz plurimū ꝫ accidit. gratia tñ cōmuniōis loquar sicut de capite locutus sum. ¶ Nasus ēt qñ q̄ abscinditur secūdū se totū. qñq̄ nō. sed tenet se ꝑ parte. Si sedm se totū abscinditur nō pōt incarnari. Si nasus nō secūdū se totum incidaē: itez aliqñ vulneraē sedz longuz ꝛ aliqñ secūduz latū. Si nasus incidatur secundū lōgum vel latū iterum vulnus aliqñ est latū ꝛ aliqñ strictum. Si vulnus fuerit strictum ꝛ sine deꝑditione cutis ꝛ carnis tūc sufficit sola ligatura. vl si illa nō pōt bene fieri suaē: conducris tñ primo bene partibus. recordare tamen ꝙ debes facere flebotomiā vel vētolationem secūdum necessitatē ꝛ dispositionez patiētis: ꝛ purgationē etiā facias vt videē tibi necesse: qz si repletio ē in toto cuacuationē vniuersalē facias. Si repletio sit i capite solum cum pillulis de vera vel aureis vel cochijs facias. ꝛ ꝑ hoc cōpleē prima intentio. ¶ In dicta fac vt dictum est supra. capō de vulneribus oculi. ꝛ ꝑ ꝫ cōpleē secunda intētio. ¶ Si ergo nasus incidaē fm lōgum ꝛ icisio sit stricta. tūc sufficit sola ligatura. vel sola appositio punctoꝝ. Si incisio fuerit secundus longum ꝛ lata fuerit vel os sit scissum vel non. si non ꝙducas pres: ꝛ suas vt dictum ē: ꝛ incarneē mō dicto in ꝑmo libro. Si os fuerit scissum: vel ē separatū ab origine ossis vel nō. si nō ē separatū ꝛ est aptū ꝙducī conducas carnē ꝛ ossa adinuicē ꝛ sue ꝛ incarna. qz bene incarnaē vt sepe feci: videas tñ ne aliquod frustum ossis esset separatū vel aptū separi a toto osse cū digito. ꝛ illū mouc. Si nō est possibile illū cōducī tūc rēoueas ipsum ꝛ incarna: vt in sequenti videē. Si os. mō ꝑ parte ē sepatū ab origie ossis: tūc illum move subito ꝛ violēter. ꝛ conducas carnē illā sup originem ossis. ꝛ sue ꝛ incarneē. Istud ego feci in capite ꝛ feci in digito. ꝛ feci in tibia ꝛ sp mihi bene successit. ¶ De remotione ossis dicūt aliqui ꝙ debet remoueri subito. i. in principio vulneris. eo qz in re mouendo illud causaē dolor ꝛ vulnus nouum. Quare ne illa causentur nō debet remoueri post principium, sed solum in principio in quo ista duo sunt. s. dolor ꝛ vulnus. ꝛ huic credo. Isto facto defensiuus ds apponi circa locū. ꝛ super locū. defensiuū est tale. ℞. succi morelle succi semp uiue aā. ʒ. j. ʒ. olei rosacei. ʒ. j. boli armeni. ʒ. ʒ. acet. ʒ. ij. misceantur hec insimul. ꝛ cū petijs ponaē super locum ipsum: ꝛ facias ꝫ defensiuū donec tu sis securus de apste. ¶ Si vero ꝓtingat ꝙ non possit fieri sutura qz acus recta est tūc ponaē ipsa i igne. ꝛ cū fuerit supcalefacta curuēē ꝛ tunc diligenter ꝑsequere in operatione tua. qz tu facies ipsa sutura. ꝛ incarnes modo dicto in primo libro.

¶ Nō ꝙ vinū calidus multū incarnat mōz istū: vt volūt multi magistri. ¶ Et ego credo ꝙ illud vinuz ds esse stipticum naturaliter vel artificialiter. ¶ Si cōtingat modo ꝙ vulnus ēt aliqliter antiquatum sic ꝙ ipsa labia non essent sanguinolenta ꝛ velis suere debes rascare tunc labia ꝛ facere ipsa sanguinolēta. ꝛ cōsequenter debes suere mō.

victo ⁊ ꝓcedere sicut victū est. ℂ Si aūt videris: q̄ post principiū vuln⁹ idiget aliqua mūdificatiōe: cū melle ro. mixto cum farina ordei vel cū terbentina mixta cum melle ro. ℙ Post mūdificationes ĩcarna locū cū puluere turis vel cū alio puluere generāte carnez sicut cuz yreos vel aristo. ⁊ sic de alijs. post ꝫ cōsolida locum cum puluere nucis cipressi: ⁊ ablutiōe facta cū vino calido stiptico. ℂ Si contingat mō quod vulnus sit cū depditione carnis coneris generare carnē cū re. ⁊ sic fit. ℞. thuris mirrhe aā. ʒ. ij. farine fenugreci. ʒ. 5. rasine. ʒ. j. 5. cere ⁊ olei quantum sufficit. ⁊ fac vnguētū. Itē vz iste puluis. ℞. masticis thuris mirrhe dragagāti gūmi arab. aā. ʒ. ij. farine fenug. ʒ. 5. ⁊ misceaē. Et intelligas ꝫ primo facta digestiōe ĩ alijs cū vitello ouī ⁊ terbētina: ⁊ absterſione facta cōsequenter locū sigilles cum greco minori vel cū vnguēto de minio vel cū puluere qui sic fit. ℞. nucis cipressi corticū granati mumie aā. 4. j. puluerizentur ⁊ cribellenē. ℂ Si vulnus cēt modo ex trāsuerso nasi ita q̄ nasus cēt ex toto incisus potes tunc suere iuncta bene pte cū parte. Si non vis suere cum ligatura tene ptem iunctā cuz parte ⁊ ꝫ tali ligatura inuenio mltas discordias. ℂ ℙrimo dixit. Lā francus ⁊ Theodoricus q̄ locus ligeē cum duabus ligaturis: vna ponatur sub naso ⁊ ligeē capiti: alia super nasum: vt teneat medicinas sup locuz. ℂ Rogeri⁹ ⁊ Guil. dicūt q̄ cum vna binda incisa p medīū vbi nasus possit ĩ gredi ligeē. Henricus illos modos reprobat ⁊ dicit q̄ si fascia esset strictior q̄z oportet tūc nasuz deformat. Si latior q̄z oz nihil operatur: quare dixit melius est dimittere ligaturā: nihilhominus concedit ligaturā de sub ⁊ nō desuper. ℂ Ego aūt de ista altercatione parum curo. q̄ in facie nō potest dari certa regula de ligatura. quare q̄libet faciat secundum q̄ suum ingenium melius inuenire poterit. tñ ego ponerē vnā scoffiā i capite bene strictā. ⁊ ligarē nasū: vt dicit Guil. ⁊ bindā istā sucrez scofic. ⁊ credo q̄ hoc sufficeret: quantū ad ligaturā. ⁊ isto mō operatus sum. Istis ēt nō obstantibus dico: q̄ melius ē suere ⁊ incarnare modo dicto. ℂ Et nō obliuiscaris: q̄ in naso ponaē vna canna penne anseris vt aer ⁊ famēs possit habere spiramina sua. ⁊ aliqui ponunt tentā vnā in quoli bet nare de stuppa vel de pecia vl de ligno. Et ego credo q̄ fiat hoc pp aliā cām. s. vt pars nasi bene cū alia parte iungatur qm̄ si coniunctio non esset debita foramen nasi tunc clauderetur: vel tortuosum remaneret. Quare in ꝓcessu difficultas esset in attrahēdo ⁊ expellendo aerem. vt ergo cuitetur ꝫ ponunt tentam.

ℂ Si aūt nasus esset ꝯquassatus ita q̄ os sit cōtusum q̄ vt viri me dicturum: de ꝫ tñ quod opatus sum q̄ frusta ossis debent equari cū digitis ⁊ ponere digituz ĩ nasum ⁊ ipsa leuare ⁊ cōsequēter ponere tentā ĩ naso vt ossa ꝺprimantur ⁊ consequenter puluilli balneati in albumine ouī ponaē in primis ⁊ in ꝓcessu ponaē exterocreū ⁊ ponatur puluis volatilis molendum boli armeni ⁊ sanguinis dra. ꝯolei ro. fiat vnguētū. ⁊ in decem ⁊ octo diebus speraē ꝫ restauratiōe ossis nasi. ℂ Si vero cēt in naso ꝓtritio curetur vt alie ꝓtitiones. ⁊ ĩ hoc nō sto. q̄z recurre ad primuz libz̄ tractam de ꝓtusione ⁊ attritione. ℂ Si aūt vulnus factū fuerit cū sagitta cōsidera vtrū sagitta sit apparēs vel non. ℂ Si aūt sit apparens mollifica locū ⁊ cōforta ipsuz cuz oleo rosaceo calido: ⁊ fac flobotomiā prima die ⁊ fac clistere. Et dieta ei⁹ sit frigida. Sequēti die accedas ad ĩfirmum ⁊ nisi debilis sit aut alia cā ipediat te: capias canulam sagitte cum tenaculis dentatis. ⁊ firma bene tenacula: ⁊ consequenter volue sagittaz cū tenaculis a dextris in sinistris ⁊ postea reducas ad locuz in quo fuit primo ⁊ sic recte ⁊ naturaliter poteris sine difficultate trahere. cū eū viam sibi feceris ex revolutione a dextris in sinistris: ⁊ econuerso. Si tñ sagitta nō fuerit multum fixa poteris prima die mouere ea nisi aliud impediat te. ℂ Sagitta extracta nō comprimendo doloroſe ipleas vulnus cū petijs ⁊ stuppis infusis in olō rosaceo calido ⁊ vitello ouī: ⁊ hoc vsqz ad tres dies vel quattuor. Et post quattuor ,dies incipe mundificare vulnus cū farina ordei ⁊ melle rosaceo. ⁊ si dolor adesset addaē farina fenugreci facta mundificatione incarnetur ⁊ consolideē sicut in isto capi. dictum ē.

ℂ Si aūt sagitta nullo modo fuerit visui manifesta inquire de ea. ⁊ si eam non inuenies via aliqua semp mollifica locum ⁊ conforta cum oleo rosaceo vsqz ad consolidationem vulneris. Et si poterit vulnus hoc consolidari p viā istaz facias: qm̄ isto mō sepe consolidatur vt videtur: vel locum teneas apertum vsqz ad manifestam apparitionem sagitte: qm̄ natura multotiens expellit eam ad locum conuenientem. ⁊ tunc. sepe extrahitur per se sine difficultate vl sine medico vel manifestabiē sic q̄ extrahi poterit. ℂ Si autem non appareat: sed manifestaē tactui ⁊ non visui conare tunc ponere in cāna sagitte oleuz ro. ⁊ mollificare locum vulneris cum eodem oleo per ips. ⁊ cum visum fuerit tibi locum fore mollificatum pone vncinum vel tribellum vel aliud instrumentum: vt tibi videtur in cāna sagitte ⁊ bene ipsuz cōprime ⁊ cōuolue vncinū versus partez exteriorem ⁊ commoue sagittam ⁊ eam extrahe si sit possibile. Si aūt eam extrahere non poteris iterū redeas ad mollificationem loci dilatationem eius. q̄ p primam experiētiam conari locum dilatare cū tentis ⁊ cū spongijs ⁊ aristo. ⁊ alijs habentib⁹ dilatare. Et aliqui apponunt vitriolum in loco cum oleo ro. ⁊ spāliter in cānula sagitte ⁊ continue extrahas sagittam: ⁊ tandiu prosequaris illo mō: q̄ter vel quater q̄ ipsa extrahatur isto mō neqz doloroſe extraheretur. Si aūt sagitta barbulata fuerit capiantur barbule cum tēaclis: si poterit vel in barbulis ponaē pēne anserine non incise nisi in vna parte: tunc capiatur sagitta cum tenacul'. ⁊ extrahatur: qm̄ barbule nō possent infigi in carne. Et nota q̄ moderni habent terrebella. ⁊ ponunt ipsa in canula sagitte ⁊ volunt terrebellum. Et cum bene fixum fuerit in sagitta extrahunt: tunc sagitta exit. ⁊ non pono compositionez illius terrebelli. q̄z nota est omnib⁹.

ℂ Et sagitta extracta mundificetur locus. Et si mel ro. cū farina ordei non sufficeret. q̄z sepe carnositates orte sunt in loco ex maxima mora. quā facit sagitta in loco: tūc mūdifica cum vnguento viridi vel apostolorum. ⁊ inde consolides modo dicto supra.

ℂ De vulneribus aurium ⁊ labiorum. CA. V.

Ista membra. s. aures ⁊ labia nihil habēt ꝓprium ab alijs membris. ꝫre si aures vulneraē nulla fit ptio ĩ eis suaē ⁊ in carneē cū puluere ĩcarnatiuo ⁊ albumie ouī mixto cum oleo rosaceo ⁊ ꝫ si vulnus fuerit ĩ substantia auris

ℂ Si aūt fuerit depditio carnis digerāt labia ꝫ consequēter mūdificetur ⁊ tertio generetur caro. ⁊ quarto ꝯsolidetur. ⁊ ꝫ dictū est in ꝓio cap. huius lib. ⁊ ꝫ ē generale in omni vulnere facto cū depditione carnis. ℂ Similiē eodē mō ⁊ per ola fiant si vulnus fuerit in alijs: de vno tñ auiso te q̄ in futura labij ꝫ iungas ptem cum pte labij ne ĩ eo causetur eminentia que ꝺformitatē faceret in labio. Et iā illā ꝺformitatē cā tam in labio cito curaui. ⁊ ꝓmo iciā illā ꝺformitatē: q̄ ꝓtē illā labij sic eminentē: ⁊ ꝯsequenter locum cōsolidaui. ⁊ remota fuit deformitas. ⁊ ꝫ feci in vna domicella. Si aūt vulnus auris vel partiuz circūstātum cēt cū sagitta factū: debes cōsiderare si sagitta penetret vsqz ad substātiā cerebri vel nō. Si penetrauerit cōicturā habeē poteris p ꝫ signa q̄m ocli efficiūē rubei. aut cāur alienatio aut vigilia: aut vomitus aut cātur tremor aut debilitas sensus. Cuz aūt securus fueris ꝺ hoc siue extrahas sagittā siue nō est mortale. Ego vidi ĩ vno iuuene de orgelata: q̄ percussus fuit nō ĩ aure ꝫ in partibus circūstāribus cū vno baculo acuto ⁊ penetrauit ad substātiā cerebri. ⁊ ego cognoscēs hoc fugi ⁊ pronosticatus fui de morte: ⁊ alijs medicis dimisi: ⁊ breuiter ad mortem venit, dico tamen q̄ melius est sagittam extrahere q̄z ipsaz dimittere: cum protestatione tamen ne ad infamiam vul

garium veneñas. ⁊ modū extractionis hēs in prio lib. tractatu de fractura cranei. quare ⁊ illic vide. ℂ Si autez sagitta non penetrauerit vsqz ad substantiam cerebri. periculuz tñ est q ipsa nō penetrauerit vsqz ad neruum auditus quare possit amitti auditus. in isto ergo casu extrahatur sagitta ⁊ digerātur labia vulneris ⁊ consequēter incarnent ⁊ cōsolidēt vt ēt dictū est. ℂ Et hꝫ in principio capituli de dieta nihil fit dictum: tñ nūc dico dieta fit farina ordei vsqz ad octo vel decem dies: qñ tunc eris securus de cuitatione apātis: ⁊ locus inungatur circūquaqz cum oleo rosaceo bolo armēo ⁊ terra sigillata. ⁊ cuz eis addaē parum accti: ⁊ succi ēt herbaz frigidarum in hoc valent: ⁊ fiat flobotomia in principio si opus fuerit: ⁊ similiter solutio ventris: ⁊ in processu sit semper solutus de ventre cum clisteri vel alio modo.

ℂ De vulnere colli ⁊ partium eius. CA. VI.

Vlnera colli quedā in sola carne: q̄dam sunt in ossibus spondiliū: quedā in ligamētis lateralibus. q̄dā in venis. quare ī precedēti fit sermo. pro quo notes antequā ad curas deveniaz q̄ si neruus vel chorda incidatur coli: raro est q̄ collum habeat liberum quo ad motū eius. ⁊ ꝟ vt dixit Rogerius. ℂ Appulei⁹ dixit q̄ si vulnus veniat vsqz quo creat nucha mortale ⁊ incurabile iudicatur: vt dixit galienus in duodecio de vtilitate membrorū. passiões nuche similes sunt passionibus cerebri. Si aūt vulnus nō venerit vsqz ad medulaz adhuc timendum est de lesione neruorum orientium ab illa parte ⁊ specialiter de nocumento sensus ⁊ motus neruorum ⁊ membrorum ad que delegantur nerui interius. vulnera q̄ pertingunt ad neruos reuersiuos ꝓpetuā generāt raucedinem ℂ Et dicunt aliqui q̄ si pertingit ad quedaz neruum: qui transit iurta aures dicunt q̄ nunqz generabit ille homo. Et credo q̄ hec possit esse rō. q̄ in factiōe spiritus gignitiui ꝯcurrunt isti spiritus. ſ. alalis naturalis ⁊ vitalis. Et ex istis intesticulis fit vnus spiritus q̄ dicitur gignitiuus. Cum ergo spiritus animalis debeat deferri a cerebro ad locum istum oportet q̄ deferatur mediante neruo: q̄ nerui seruiunt cerebro delatoꝛie sicut vene epati ⁊ artarie cordi: cū neruus iste transiens post aurem sit neruus deferens spiritum animalē ꝓ generatiōe spiritus gignitiui cū sit incisus ꝑz q̄ spiritꝰ p cū trāsire non pōt. quare deficit generatio spiritus gignitiui. ⁊ per cōsequēs actus generatiuus: quod erat declarandum. ℂ Preterea vulnera arteriarum magnarum: ⁊ venaruz magnarū sunt periculosa q̄ cito exhalant spiritus ⁊ sanguis quare sequitur mors. ℂ Itē dico: q̄ vulnera trachee artarie sūt periculosa: ⁊ mori etiam: q̄ habent seruitium vite necessariū: ⁊ cum hoc sunt difficilis consolidationis. ⁊ hoc est quia sunt transitus aeris ⁊ cibi.

In cura ista habes quatuoꝛ intentiones. ℣Prima est in dieta. Secunda in purgatione. Tertia in localibus. Et quarta in accidentibus.

ℂ ℣Prima intentio cōpletur: vt sepe dictū est. Summe tñ respiciant isti tales a vino: qñ nihil mundi ipedit ita neruos sicut vinum: nisi alia cā te impediat.

ℂ Secūda ēt intētio cōpleē: vt ēt dictum est in alijs capitulis de flōmia. Tamē ego dico q̄ si multa quantitas sanguis exiuerit dumittaē flobotomia ⁊ vētose tunc sufficiūt. Si nō: fiat flobotomia erate ⁊ alijs consentientibus.

ℂ Quantum ad tertiam intentiones dico primo q̄ si vulnus fuerit in carne ⁊ fuerit sine deperditione eius: tunc conducas partem ⁊ futuram facias ⁊ demitte locum declinatiorem apertum. ⁊ illic pone tentam primo cum vitelo ouī: post pone cum terbentina: consideratis tamen necessitatibus. ꝯsequenter modo dicto supe: ⁊ circa locuz ponatur defensiuum de bolo armeno vel de succo herbaruz secūdum necessitatem. ℂ Si autem hoc vulnus magnum ⁊ longum fuerit cū deperditione carnis totū: tunc cōsideratio sit in confortatione loci circa vulnus ⁊ in restauratione carnis vel pellis de qbus iam supe facta est mentio. ℂ Si mō tale vulnus fuerit cum deperditione ossis separati tūc mundas ipsum ⁊ incarna mō dicto. ℣Pulueis incarnatiuus. ℞. thuris vnciam. i. farine. fenugreci dragagāti gūmi arabici mumie. aā. ʒ. ij. cribellētur ⁊ operē. ℂ Si autem non pōt manuteneri conducas partes vulneris ⁊ sue: vt dictū est. ꝛc. Si vero vulnus fuerit cū lesione nuche: cōsidera mēbra ad que trāseunt nerui orientes ab illa parte an amiserit sensum an non vel motum in toto vel in parte. Si talia mēbra nō amiserint motū nec sensuz tunc conducas ptes: ⁊ fac mō tā dicto ⁊ dimittatur locus apertus vbi est lesio nuche: ⁊ confortā nuchā eū melle ro. ⁊ terbentina ⁊ farina fenugreci mirtis: ⁊ pone hoc calidum super locum. ⁊ de melle ro. mirto cuz oleo de mastice ⁊ oleo de lilio fcō cū speciebus post hoc appone q̄ nucha coopta incarnetur locus ⁊ consolidetur. Si vero amiserint sensum vel motum in toto vel in parte ita q̄ nucha fuerit lesa curaē cū rebus incarnātibus ⁊ ꝓfortātibꝰ ipsaz ⁊ cū melle rosaceo ⁊ terbētina: ⁊ faria fenugreci: vl cū melle ⁊ olo de mastice ⁊ lilio mixtis. ⁊ ꝟ vsqz ad ipsius nuche incarnationem. postea incarna vulnus ⁊ consolida. Semper aūt confortetur locus circa vulnus cum olo rosaceo. vel cuz succis herbarum fridaz: vel cū alio defensiuo. ℂ Si vulnus mō fuerit sine lesione nuche: tūc a principio digeras ⁊ conforta locuz cū vitello ouī ⁊ oleo rosaceo vsqz ad tres vel quatuoꝛ dies. postea mundifica ipm cuz farina ordei ⁊ melle rosaceo mixto. ꝯsequēter incarna. demū cōsolida. ℂ Si vero vulnus fuerit scōm latitudiné. q̄ ex trāsuerso cū lesione nuche: tūc quasi mēbra semper interiora amittunt sensum ⁊ motū: ⁊ amplius nō redeat. ⁊ tūc in illo casu dꝫ medicus confortare locū: ⁊ dꝫ conari locum ĩcarnare. Unde nā ex confortatiōe sui facit illud qđ ipossibile est fieri, medico facere: ⁊ nō mireris: q̄ forti ⁊ bone nature nihil ē impossibile: tūc in ullo casu incarna locū: ⁊ conforta: vt dictū é. ℂ Nihilominus. Lanfrancus dixit q̄ loc⁹ confortetur cum oleo rosaceo calido: ⁊ desuper ponaē in principio vitellū ouī: vsqz quo fuerit dolor sedatus. postqz in loco fuerit sanies: mūdificetur ⁊ incarneē cū isto. ℞. mellis rosacei colati. ʒ. iiij. farine ordei. ʒ. ij. 5. terbentine. ʒ. iij. cere rasine ana. ʒ. ij. thuris masticis ana. ʒ. j. mirrhe sarcoc. mūie aā. ʒ. j. ⁊. 5. olī mastici. ʒ. iij. ⁊ fiat vnguētū. ℂ Si vulnus fuerit mō non cum lesione nuche sed cū incisiōe vene a qua eriuerit sanguis nimius. Tunc dicunt aliqui q̄ locus cōducaē vsqz ad locū vel venā a q̄ exit sanguis cum sutura deide sup saturā ponaē puluis iste. ℞. san. dra. boli armeni dragagāti gūmi arabici aā. ʒ. 5. terātur ⁊ cribellētur ⁊ ponantur super locum. deide superponantur stuppe balneate. super locū a quo sanguis exit pone pulueres de gipso vel de mumia cuz albumine ouī. ⁊ iterū vsz: ⁊ istud ēt valz: vt dicit Guil. ℞. raspature carte: ⁊ telle aranee aā. ⁊ fiat cū istis ⁊ albumine ouī emplastꝝ. Si cū istis cōsolidari nō poterit cauterisa locuz q̄ caput vene q̄ cum cauterio habēte formam rotundam ⁊ super locum pone ⁊ contere albumē ouī. Et si ista nō sufficiunt tibi recurre supra ad primum libz ad capitulum de fluxu sanguinis. Si vulnus fuerit in collo cum sagitta: ⁊ factum fuerit cū lesiōe nuche scies tunc q̄ mēbra inferiora sensum pdent ⁊ motum. tunc in illo casu intentio tua sit extrahēdo sagittam. ⁊ primo voluces ipsam a dextris in sinistris cum tenaculis ⁊ consequenter conducas ipsam ad locum suum: ⁊ tunc extrahe ipsam ⁊ cribit. primo tamen mollifica locum vt dictum est supra. ⁊ si fuerit opus incide paz vt ipsa sagitta possit exire. ⁊ ipsa extracta impleas vulnus cū vitello ouī ⁊ oleo rosaceo calido in hieme: ⁊ frigido estate. ⁊ hoc facias ꝑ duos vel tres dies procedas ꝯsequēter cū melle ros. ⁊ pulueribus incarnatiuis farina ordei ꝑ aliquos dies. deide cū melle rosa. ⁊ pulueribus incarnatiuis. ⁊ ꝯsequēter ꝓcedas cū rebus habētibꝰ plus carnē idurare: vt sarcocolla mirra aloes. Unguētus apostolorum ⁊ sic de alijs vt medico videē. Et eodez mō

procedas si vulnus cum sagitta fuerit ⁊ fuerit sine lesione nuche. ℂ Nota tñ aliqua genera alia. primum gñale: qñ si vulnus fuerit in nucha vel in parte in qua oriuntur nerui nobiles: ficut funt nerui cũtes ad fpatulas. ⁊ conſequenter ad brachia ⁊ alie cuntes ad tibias ⁊ partes iſtas mortale eſt. Et ſimiliter ſi vulnus fuerit in nucha in parte illa ex qua nerui oriuntur a cerebro ſic a ſpõdilibus coſtarus ſupra mortale. Prima pars declarat rõne. naz ſenſus ⁊ motus ſunt neceſſarij in vita. Cũ ergo dcp. dañ videt qp debeat ſeq mors. Secũda ps eſt nota. ⁊ ly ꝺ ſit ver. ⁊ medicus hoc videat: nõ tñ oz medicus negligere infirmũ ne a laicis reprehendatur ſi liberaret. qñ vt dictũ eſt ſupra natura ſemper operatur illud qp medico videt ipoſſibile. Sed vtatur medicus pnoſticatione ne a ſophiſticis reprehendatur. ℂ Nota ſecundum generale qp ſi vulnerib⁹ neruorum nobiliũ aut cerebri aut nuche ſuperueniat rigor ſine ſit cum febre ſiue non mortale. Sed ſi rigor fuerit cuz febre ⁊ vigilijs ⁊ deſtructione appetitus ⁊ grauedine totius corporis ⁊ amentia mortem dico ſignificare ſine dubio. Si tamen omnibus iſtis ſuperueniat fluxus ventris. ⁊ iſta minuãtur bonum: quia arguimus fortitudinem virturis. Si vero non: mortem.

ℂ De vulneribus gule ⁊ partium eius. CA. VII.

Vlnera gule timoroſa ſũt ſiue ſint cũ enſe: ſiue ſint alio mõ: ſiue etiam ſint ſcõm longum: ſiue ſint ſecunduz: lanñ. ⁊ ꝺ non pp aliud niſi pp cãnaz pulmonis cuius nomen eſt trachea artaria: aut pp cãnam ſtomachi: cuius nomẽ ẽ meri. Et pp duas venas magnas que ſunt a dextris ⁊ a ſiniſtris quarum nomen ẽ quidem ſub quibus ẽt venis collocate ſunt due artarie ſatis magne. ℂ Pro quo ergo nõ qp iſte vene ⁊ artarie eodem modo immediate diriguntur ad cor: et quarum nocumento p viam cõmunicatiõis ſequitur nocumẽtũ pulmoni ⁊ cordi: ratione cuius ſequitur mors: vulnus cãne ſtomachi eſt periculoſum ẽt: ſed non ita: qz cibus qui oz attrahi non attrahitur etiã debito mõ. Quare ⁊c. Sed qz homo diutius viuit ſine cibo qz ſine attractione aeris. Dico ergo qp vulnus canne pulmonis eſt periculoſius.

In cura ergo iſta tu habes tres intẽtiones. Prima intentio eſt in euacuatione. Secuncunda conſiſtit in dieta. Tertia eſt in localibus.

ℂ Prima intẽtio cõpleꝫ cũ euacuatiõib⁹ vniuerſalibus vel cum caſſia vel electuario eius vel diaſinicõe. vel alio mõ ſecundũ neceſſitatẽ. ℂ Sirupizeꝫ ẽt ſcõm caſus ⁊ accidẽtia aduenientia. Et ſili fiat flobotomia de parte oppoſita parua vel magna ſcõm neceſſitatẽ patientis.

ℂ Secũda vero intẽtio cõpleꝫ: vt tã dictũ ẽ. Abſtineat ergo a carnibus ⁊ a vino magno ⁊ ab alijs multiplicãib⁹ ſanguines donec fueris ſecurus de apate. poſt hoc vtatur ipſe carnibus bonis iam ſepe dictis: ⁊ bono vino odorifero limphato tñ ⁊ hoc adiuuat multũ in generatione carnis. vt ſupius diri in primo libro. Verumtñ reſpiciat ſe a brodijs ⁊ a fructib⁹. ⁊ in alijs ẽt honeſte ſe habeat.

ℂ Tertia vero intentio cõpleꝫ hoc mõ. ℂ Et primo qdem ſi vulnus fuerit in guidem. fiat tunc flobotomia de brachio vt ſanguis diuertatur a loco illo ne rõne cõpaſſiõis ad cor tranſeat: qz iſta duo mẽbra colligantiam habẽt in ſimul vt diri. Pro quo diligẽter nota vt vulnus paruuz in loco illo dicitur eſſe cauſa mortis ratione cõpaſſionis illorum mẽbroz. quare oz ſepe ſoleritatis ſollicitudiné habere vt dixit Auí. quarta primi primo cap. Unde tẽpore meo vidi quẽdã anglicũ qui conductor erat centũ Lancearum: cuius nomen erat Guitil q fuit vulneratus in gula cum ſagitta: ⁊ illa quaſi vt videbaẽ nõ perforauit pellem gule. imo dico vobis qp nullus laicus dixiſſet ipſum vulneratũ. ⁊ mortuus ẽ in continẽti. ⁊ hoc non aliud fuit niſi pp vulnus factũ in guidẽ. Vidi ẽt aliũ percuſſuz cũ pugillo ſup locũ illum ⁊ ſincopizauit ⁊ quaſi ad mortem deuenit. Hoc ergo totuz puenit: qz nocumentũ quod eſt in loco illo ordini cõmunicaẽ. quare ꝺcludo qp flõmia conuenit: ⁊ alia cordealia defendentia cor a ſuffocatiõe ⁊ reſolutione ſpũz. Si fluxus ſanguinis non fuerit magnus. ⁊ tu ofa conſidera: qz oẽs contingẽtias non poſſez tibi ſcribere. tñ ſi magnus eſſet fluxus ſanguis curre ad illa q dicta ſunt in cap. de fluxu ſanguis vene. ⁊ ad primum libũ.

ℂ Si vero vulnus fuerit in cãna pulmõis debes conducere partem cum ſutura ⁊ manutenere locum: qz futura cũ albumie ouí ⁊ oleo ⁊ pluribus in carnatiuis dictis in primo lib. ſimul mixtis: ⁊ ſtuppas balneare ⁊ ſuper locuz apponere. conſequenter per tempus ſumat dragagantum ⁊ teneat in ore: ⁊ ſicut colliquatur paulatim ita tranſglutiaẽ paulatim. Et illud idem dico de vulnere meri qz ſuatur ⁊ incarnetur ⁊ obſeruenẽ que dicta ſunt in primo libro tractatu de vulneribus ⁊ illic vide. ℂ Si vulnus fuerit tñ paruum procedas ſine ſutura: vt dictum eſt in alijs capitulis. ℂ Si vulnus fuerit factum cum ſagitta tunc videre ꝺbes ſi in cuius extractione fuerit periculum vel non. Si nõ extrahas ipſam ⁊ ipſa extracta impleas locum cum oleoro. ⁊ vitello ouí ⁊ in alijs fac vt dictuz eſt. Si aũt fuerit periculum vel ex parte magnitudinis vlceruz vel ex parte loci tunc debes locum mollificare ⁊ confortare: vt dictum ẽ. ⁊ ẽt dilatare ſi opus fuerit. ⁊ iſto facto extrabas ſagittam ⁊ impleas vulnus cum vitello ouí ⁊ oleo roſaceo. Tertia die poneas mel ro. cũ farina. ordei. poſt mundificationem cõſolida ⁊ incarna ℂ Pro quo nota qp ego vidi quendaz vulneratum in gula: ⁊ ſagitta penetrauit gulaz: ⁊ hoc fuit ppe venas gule. nõ tñ fuerunt leſe: tunc ſagitta fuit extracta cum ſolemnitatibus iam dictis. ⁊ ego apoſui tentã pnam ex vtroq latere intinctam in vitello ouí ⁊ oleo ro. ⁊ poſt feci faldas de ſtuppa ⁊ balneaui in albumine ouí. ⁊ oleo ro. ⁊ incarnatum eſt in paucis diebus. ℂ Vidi alium vulneratum in gula: cuius nomen erat matheus ⁊ breuiter ferrum ſagitte remanſit fixuz in ſpatlã. Ego aũt videẽs ferrum non poſſe haberi: timui ⁊ nõ curaui de viſitatione ſui. ⁊ breuiter ſteriit ſic per aliquos dies: ⁊ demuz ad mortem deuenit pauper homo.

ℂ De vulnere in ſpatula ⁊ humero. CA. VIII.

Vlnera iſtoz mẽbroz nihil habent ꝓprium niſi pnoſticationez ⁊ ligaturã ⁊ ſituationẽ. ℂ Vulnera huius timoroſa ⁊ ſuſpecta ſunt pp neruos qui deſcẽdunt ad brachia. ⁊ ſuſpecta ẽt ſunt de dolore ⁊ amiſſione ſenſus ⁊ motus brachioruz. ⁊ qz locus ille eſt valde doloroſus hac ꝺ cã cito apoſtẽatur. ℂ Pro ꝙ nota qp ſi tremoz accidat iſtis vulneribus ⁊ ſit cũ febre timor ẽ de ſpaſmo. Et ratio eſt iſta: nã rigor non fit in vulneribꝰ nervorum principalium: niſi materia currat ad locum: ꝙ materia cũ venerit locũ vulneratuz imbibiẽ mẽbris illis: ⁊ facit tremorẽ. ⁊ ſi ſit multe quantitatis facit ſpaſmum ⁊ apa. ⁊ ſi talis materia ſupercalefit facit febrem. quare concludo qp dolor huius loci ſedetur: qñ dolor eſt cã omniũ horũ: qñ eſt cã attractionis materie ad locũ. ⁊ per conſequens eſt cã tremoris ⁊ ſpaſmi ⁊ febris. ⁊ eſt apatis cauſa ofa nota ſunt. quare ⁊c. Et ſi bene conſideres locꝰ iſte hẽt multas colligãtias. habet autem colligantiam cum ſpia mediante cartilagine oſſis ſpatule. ⁊ habet colligantiam cum torace mediante oſſe furcule ⁊ cum cerebro mediantibus neruis. ⁊ hoc totum patet.

In cura iſta habes tres intẽtiones vel quattuor ſi volumus. Prima completur cũ purgationibus. Secunda cum dieta. Tertia cum localibus. Et quarta cum remouentibus accidentia que accidunt iſtis ſicut eſt dolor ſpaſmus febris ⁊ duricies poſt conſolidationem que remanet.

ℂ Pria ⁊ ſcõa cõpleꝫ mõ dcõ i ꝑcedẽti cap. ⁊ illic vide. ℂ Tertia intẽtio cõpleꝫ ꝺ mõ: qz ꝺbes ꝙſiderare an vulnꝰ ſit magnũ vel nõ. Si ſit magnũ debes ꝺducere ptes adinuicẽ ⁊ fuere. ⁊ talis ſutura oz ẽ forta: pp magnitudines ⁊ etiã pp põdus ipſiꝰ brachij ſutura dicta i ꝓmo li. q̃ ſit

isto mō ꝓuenit. ¶ Primo capiat labia vulneris simul: ⁊ nō amodet, deiñ iterum cuꝫ acu penetret ad partē: ad quā primo penetrauit: ⁊ tūc capiat illa duo fila: ⁊ annodet, ista sutura est multum fortis. B pacto dimittat partē declinato rem aptā, ⁊ super sutura apponat pulueremistum incarnatiuū q̄ sic fit. ℞. boli armeni terre sigillate mastices añ. 3.i. dragagāti gūmi arabici, añ. 3.ij. cribellentē cū pecia ⁊ quenienter operentē Deiñ super pulueꝛē ponaē stuppa in fusa in oleo rosaceo ⁊ albumine ouisimul ꝓductis: ⁊ ptim istius pulueris cū albu. oui ⁊ oleo rosaceo apponaē. ⁊ est melioꝛ modus icarnandi q̄ repiatur: vt sepe suꝫ expertus. In loco āt apto apponaē tēta primo die infusa in vitello oui ⁊ oleo rosaceo si placet: si non dimittaē oleū ro. ⁊ B fiat per tres dies vel duos. Deiñ apponaē mel ro. cū faria mirtū Si tñ necessaria fuerit maioꝛ: absterſio addaē terbētina mirra ⁊ sarcocolla. ⁊ B fiat qñ fueris securus de generatione apatis. Circa āt locū ponaē ɒfensiuū factū cū bolo armeno ⁊ terra sigillata ⁊ pauꝫ aceti: facta mūdificatione: ⁊ habita securitate apatis icarneē ⁊ ꝓsolideē. ¶ Si mō cōringat q̄ vulnus sit paruū nō ꝓducas partes, sed fac vt dictū est quantū ad mundificationē ⁊ incarnationē. Saluo q̄ in istis pro mundificatiōe potes uti vnguento apostolorum: vt dicunt magi strialiqui. ⁊ ego B cū eis: ⁊ cum hoc ego operoꝛ. ⁊ B facta valde bene digestione in labijs vulneꝛ. ligatura incarnatiua humeri sic fit: fascia sit plicata in duobus capitibus vsqꝫ ad medium, consequenter sub ascella ponaē parū stuppe. deiñ ponaē hec fascia: ⁊ ascendas cum fascia sup humeꝛ: ⁊ venias cuꝫ fascia sup spatulam crucem hic faciendo cum fascia: ⁊ reuoluas sub ascella illa: ⁊ iterum ascendas aliam spatulam ⁊ facias dōec ligatura sit cōpleta. ¶ Si vero vulnus factum sit cum sagitta, mollifica locū cū oleo ro. calido deinde aperias vulnꝰ si sit opus. postea eam cum tenaculis extrahas: consequēter vt sepe dictum est impleatur locus cum tentis balneatis in oleo rosaceo ⁊ vitelo oui: ⁊ circa locuꝫ ponatur ɒfensiuū de bolo armēo: ne locus apostemeē: cosequēter mūdificetur mō dicto in alijs capitul': ⁊ incarneē ⁊ ꝓsolideē.

¶ Quarta intentio completur. sicut dictuꝫ ē in primo lib. Unde si duricies esset mouceatur sicut dictum est in primo: etiam in secundo lib. in mltis locis. Et silr si apa sequatur: vide que dicta sunt in primo libro: ⁊ gratia breuitatis non recapitulo: q: tediosum est ista sepe recapitulare ⁊ fastidium inducereꝫ intelligentibus.

¶ De vulnere in adiutorio. CA. IX.

Sepe vulneraē locus iste cū ense er ,trāsuerso ⁊ incidiē sepe musculus communis qui mouet chordas brachij ⁊ amittit motuꝫ ⁊ cadit manus in rasceta: cuius restaurationez nō recipiūt isti nerui: ⁊ B accidit nō solum ex vulnere ensis: sed ex vulnere etiam facto cuꝫ sagitta. ⁊ telo sicut vidi in vno cuius nomen est Jacobus peroti qui cū telo in adiutorio fuit vulneratus ⁊ vulnus penetrauit ex vtraqꝫ parte adiutorij nec os fuit lesum: sed solum ille musculus mouens chordas brachij ⁊ incontinenti manus in rasceta cadebat: ⁊ hodierna die cadit ⁊ pdidit motum ⁊ non sensum. ¶ Si modo vulnus fuerit secūduꝫ longus nō est timoꝛ de amissione motus neqꝫ sensus nisi illud fuerit ex defectu medici male scientis ipsiuꝫ infirmus regulare: ⁊ ex parte ipsius infirmi non curantis de se.

In cura ista habes quatuoꝛ intēticones. Prima in purgatione. Secunda in victa. Tertia in localibus. Quarta in accidentibus.

¶ Primo ergo cuacueē corpus scōz repletionē vel cū lētiuo vel cū alia medicina scōm necessitatē: ⁊ clisteria i talibus casibus fiant quasi oi die. flōmia fiat si sanguis multus non exiuerit ⁊ etas consenserit. Si vero multus exiuerit, fiat sola appositio ventosarum.

¶ Secūda itemo cōpleē b mō videas ⁊ ꝓsideres si infirmus sit debilis an nō. si nō vtatur lactucis boragine spinachijs portulacha cucurbita: si tēpus adesset: si nō adesset tps vtaē farre cū amigdalis riso panico ⁊ milio ⁊ silibus generantibus paucum sanguinē. Potus eius sit vinum de granatis mixtum cum aqua cocta cū zuccaro solo. Saluo q̄ in cōmestione ,rōne cōsuetudinis vtaē vino bñ liphato ⁊ B fit generale i oibus: si aūt debil'cēt ⁊ afflictus vtatur ipe carnibus edinis q̄ sint cocte cū cucurbita enduia vl' cū portulaca ⁊ silibus. vtaē èt carnibꝰ pullinis vl' vitulis silr ꝓparatis: ⁊ si appetitꝰ adesset vtaē carnibus auiū degētiū i arboꝛibꝰ vel pratis assatis i testula.

¶ Tertia intentio completur B mō: ꝓsidera primo si vulnus fuerit paruum vel magnū si fuerit magnū conducas partes cum sutura forti ⁊ incarna mō dicto supra cū stupis ⁊ pulueribus. Nota tñ vnū generale q̄ si vulnus fuerit in transuerso: ⁊ vulnus fuerit ,profundū ⁊ velis sucre sue cū punctis duplicatis de quibus dictū est i vno cap. precedente: ⁊ rōnem nō assigno: q: assignaui in primo li. tractatu de vulneribus. Si accidit mō. q̄ nerui sint inciſi dicunt alīq vt Gui. de sa. q̄ neruus dz sui cum neruo vt in eo fiat cōg'utinatio. Et ego dico vt diri i primo lib. q̄ neruus cū neruo non dz sui. sed debemus bene suere carnē cum carne ⁊ iungere neruū cum neruo quantum possimus: ⁊ rōnes ⁊ alia diri ibi supra quare dimitto ⁊ vide illic. Si aūt sutura fieri non possit: ꝓducaneē partes quātum possunt conduci ⁊ conseruetur conductura ⁊ incarnetur locus: ⁊ hec conductura fit vt natura melius istrumētis mediantibus ⁊ iuuamento artis restaurationem i mē bro facere possit. Circa autem locum ꝓcedatur cum confortantibus ⁊ ꝓhibētibus apationez donec fueris ab eo securus: ⁊ in loco neruoꝝ fac tale mundificatiuum. ℞. far. lupinoꝝ mellis ro. colari terbentine añ. ⁊ fiat vnguentum. vel fiat B cuꝫ terbentia. vel melle ro. sarcocola ⁊ mirra: ⁊ B facias si vulnus hoc requirat. Ista autem remouent sordicies ⁊ putredinē a neruis: ⁊ ista non ponantur in vulneribus neruoꝝ nisi primo bēas securitatē apatis. q: ista mordicāt ⁊ fortiter absterguntꝫ ⁊ facereē mām currere ad locum. Si aūt vulnus eēt puum procedas i oibus vt in alijs dictum est ⁊ prohibe ne locus apetur. ⁊ ⁊ gra breuitatis non recapitulo. ¶ Si vulnus eēt facuꝫ cuꝫ sagitta non regrē aliud nisi vt ipsa abstrahaē leuiter ⁊ suauiter facta mollificatione ⁊ dilatatiōe si opus fuerit ⁊ ipsa extracta illa hora impleaē vulnus cum vitello oui: ⁊ oleo ro. ⁊ in mūdificatione ⁊ alijs fac vt dictuꝫ ē supra.

¶ Quarta intentio que est remouere accidentia que accidunt completur per hunc mōz q: sepe accidit vulneri apa vel rōne medici male operantis vel rōne egri non gescentis in ser rebus non naturalibus debito mō: quare huic oz succurrere. Et ly dicri non me dicturum de remotione huius accidentis quod ē aduētus apatis: q: remisi ad primū librū vbi de B fit mētio tñ aliqd loquar succinete de isto accidēte. Primo ergo si videris apa accidere vulneri ventrem soluas vt tibi videē necessitas. Scdo si opꝰ fuerit fac flōiam vt tibi videē. Tertio dieta sit tenuis ne in eo fiat multiplicatio hūoꝝ q̄ currere possunt ad locuꝫ ⁊ esset cā maioꝛ apatū. quare &c. Quarto cū localibus ō fendas locū ne hūoꝛes recipiat: sicut cū bolo armēo. ⁊ terra sigillata: ⁊ pauꝫ aceti. Itē oleū ro. cuꝫ bolo arme. ꝓhibet èt B: succi herbarum fridarum B faciunt sicut ē succꝰ lactuce endiuie morelle plantaginis sempuiue ⁊ sic de alijs. Et ex istis vt tibi vī potes facere emplin. ¶ Si tñ apa non pōt ꝓhiberi quin accidat cū istis nūc dictis ⁊ febris adsit arguas malū q: corruptionem mēbri vel mortez vel debilitatē membri vulnerati: ⁊ B clarius est ⁊ non indiget alia declaratione. ¶ Si ergo apa sit i loco. vel q: medicꝰ non potuerit ipsum curare vel q: medicus ipsum inuenerit quomodocūqꝫ sit dz medicus ipsiuꝫ remouere anteqꝫ vulnus cureē non negligendo tñ vulnus: videat ergo primo medicꝰ si apa fit aptū remoueri cū resolutiuis ⁊ infrigidatiuis. si sic ꝓcedat cū istis. Et notanter dico cuꝫ fridis ⁊ siccis q: talia apostemata vt i plurib' fūt cū mala cōpletione calida: immo semper. quare frigida competunt

vt materia que est in loco resoluat: ⁊ tunc ꝓcurrit farina fabarum farina ordei rose arnoglosa mirtas bolus armenus terra sigillata ⁊ oleum ro. ⁊ oleum de mirto quare ex istis fiat empl'm si tibi videt. ¶ Si mō apa nō pōt remoueri cum istis: imo est aptū sanari tunc sanies ꝙ mō. ſc. farine fenugreci ſc. lini añ. ʒ. iij. anneti camomille. añ. ʒ. ij. malnauisci. lib. j. ſ. assungie por. liquefacte quātum sufficit bulāt bulienda ⁊ incorporent cum olo de lilio ⁊ calidū sup apa ponat. Itē aliud. ℞ farine. ſc. lini. añ. ʒ. iij. pinguedis porci. ʒ. ſ. farine ordei. ʒ. j. bulliantur bulienda ⁊ incorporentur cū olo de camo. ⁊ calidū sup locū ponatur. ¶ Si accidat mō qꝙ in loco sit dolor intolerabilis: sicut accidit in generatiōe sanici vel alio mō non multū loquor de isto accidente: qꝙ sepe locutus sum i pᵒ. lib. tñ dico qꝙ locus pōt embrocari cum aqua calida decoctōis altee vel maluc: qꝙ iste aperiūt poros ⁊ faciūt materiā exalare: ⁊ locū mūdificāt: vel aliter pōt fieri si dolor cū emplastris: ⁊ alijs non remoueat. ℞. boli armeni ꝓᶻ ⁊ infundat in oleo ro. ⁊ ꝓᶻ aceti deinde ifundat. ʒ. j. opij. tᵗ iri ⁊. ʒ. j. ūngami: ⁊ cū isto fiat inūctio vsqꝫ ad cessationē doloris: dolore remoto amplᵗ nō fiat iunctio. ¶ Apostemate maturato aperiat cū flobotomo si est necesse vel si potes fac vt sanies apatis ad orificum vulneris veniat. facta incisione procedas vt in alijs sepissime dictum est.

¶ De vulnere in cubito cum ense. CA. X.

Vlnera huius loci qñqꝫ fiunt in parte domestica brachij ⁊ aliqñ tiens in parte siluestri directe in conductura brachij quomōcūqꝫ sit vulnera talia sunt periculosa. ¶ ℣Primo vulnera partis domestice sunt periculosa propter venas ⁊ arterias magnas que illic transeunt: ⁊ ꝫ est clarus. ¶ Secundo vulnera partis siluestris sunt periculosa propter coacatenationem ⁊ infiltrationem neruorum ⁊ ligamentorum ligantium ossa ista habentia diuersas figuras quare si locus vulneratur de leui propriam figuram amittit.

In cura ista habes quatuor intentiones vt in cura aliorum vulnerum.

¶ ℣Prima ergo cōplet cū purgatiōe vt tibi videt necesse ⁊ cum flobotomia vt eodem modo tibi videtur necesse.

¶ Secunda intentio completur etiam vt sepe dictum est.

¶ Tertia intētio completur hoc mō. consideret medicus vulnus si fuerit i pte domestica brachij vel siluestri. ¶ Si fuerit in parte domestica conare sanguinem restrigere ꝓpter multas venas ⁊ arterias que hic adsunt ⁊ cōstringatur modo dicto supra in capitulo de vulnere in collo: vel alio mō vt fuerit necesse. ¶ Si autem ptes fuerint diuise: ⁊ non fuerit fluxus sanguinis conducantur cū sutura mō dicto sepe ⁊ incarnetur ⁊ consolidetur. ¶ Si autem cōductura non fuerit necessaria ꝓhibeatur apa ⁊ digerantur labia ⁊ mūdificentur ⁊ incarnetur mō dicto. ¶ Si modo vulnus fuerit in parte siluestri: qꝙ in parte exteriori brachij ⁊ vulnus fuerit magnum ⁊ latum conducas ⁊ cōseruces partes vt diri: ⁊ locum defende ne apa generet. ¶ Si mō sagitta penetrauerit locum tunc extrahe ipsam modo dicto. Et procedas in oibus vt iam dictus est in alijs capitulis. ¶ Unum tñ dico vobis de ligatura qꝙ si vulnus fuerit in parte domestica: tunc debes plicare brachium versus. pectus: ⁊ ratio ē manifesta: qꝙ tunc labia vulneris melius adinuicem iūguntur ⁊ conseruantur adinuicē quare melius conglutinantur. Si vulnus fuerit in latere siluestri: tunc per oppositum ds plicari brachium: ne ergo fiat plicatio versus pectus consuetū ad intra brachium apponere astellam ne labia vulneris desiungantur.

¶ Quarta intentio completur vt supra.

¶ De vulnere i rasceta manᵘ. CA. XI.

Vlnera bᵘ loci nō tiorosa fuit sic vulnera cubiti: qꝙ ꝫ fit vex ꝺcla rat experientia. Uñ ex vulnere cubiti vidi aliqs mori. ex vulnere manᵘ nūqꝫ. ꝫ vidi. Et est ꝫ

ps ex dictis i ꝓncipio ꝓcedētis capituli est locus mānus nō est ita doloros sicut locus cubiti: qꝫ nerui manᵘ nō ita sunt sensitiui: ꝫ videt experimēto. Dico tñ qꝙ nō obstāte ꝫ qđ dictū vulnera manus citᵘ apostēmantur qꝫ vulnera cubiti: ⁊ hec ē rō: qꝫ manus ē mēbꝝ qđ multū declinat. ⁊ ē mēbꝝ valde debile. Et nerui est eoꝝ sunt valde infiltrati. q ꝓp apostēatur citius locus iste. ⁊ hoc videt experimento.

In cura ista habes tres intentiones tot quot dicte sunt in alijs capitulis.

¶ ℣Prima intentio ⁊ secta cōplet ur vt dictū ē supra: vñ tñ dico vobis qꝙ fortitudo ⁊ ꝺbilitas infirmi consideret: ⁊ sm ꝫ dicet. Quantū ad flōmiā fiat ipsa ex latere oppositō semper si etas ⁊ virtus consenserit: ⁊ si magna quantitas sanguinis nō exiuerit. Et istud semꝑ sit generale i oi vulnere.

¶ Tertia intentio completur hoc mō videas ergo primo si locus indigeat sutura vel non: si sic ꝺcauas ꝓcs ⁊ suas.

¶ Ego autē narrabo vob mōz meuz operandi in ꝫ. Ego semel habui vnum circa ramuz qui fuit vulneratus in manu cum ense. ⁊ vulnus fuit inter anularem digitū ⁊ medium: ⁊ facta fuit incisio ex vtraqꝫ parte manus vsqꝫ ad iūcturam manus ⁊ brachij. Ego occurres huic loco incepi primo suere locuz ⁊ incepi i parte supiori manus ⁊ feci pū cta aliꝫ duplicata vt bñ ps manus cuz parte iūgeret ꝺq bus pūctis feci supra in isto lib. cap. de vulnere būeri mētionez. Et i primo ēt libro. tractatu de vulneribus: fcā sutura in pte supiori manus feci suturā i plāta manus ⁊ posui manum sic sutā sup stellā vnā balneatā in olo ro. deiñ sup locū posui stuppas balneatas in albumīe oui: ⁊ oleo ro. ex vtraqꝫ pte mānus ⁊ ei feci flōmiā diminutaz qꝫ satis magna quantitas sanguinis exiuerat. Et quo ad dietaz ꝓcipi sibi qꝙ non comederet carnes neqꝫ ouа neqꝫ biberet vinū nisi esset limphatū: ⁊ ꝫ feci donec securus fui ab apa te. Et in pte decliuiori vulneris dimisi foramina ⁊ illa impleui ex vitelo ⁊ oui: terbentina primo: de inde mundificaui cū vnguento apostolorū. demū in alijs visitationibus sup vulnus posui pulueres incarnatiuos ⁊ desuper posui stuppas balneatas mō dicto. Circa vulnus aliqñ ponebā oleum rosaceū cū bolo ar. ⁊ aliqñ sine: ⁊ ꝫ feci vsqꝫ ad cōpletā incarnationē: facta incarnatiōe indurauī carnē cū vnguento apostolorꝫ ⁊ alumine cōbusto: ⁊ cū vnguento ō minio consolidaui: ⁊ ꝫ totuz cōpletum fuit directe in. xx. diebus. ⁊ talis hodierna die viuit. ¶ Vidi ēt alium q voluit acuere gladium vnū cū rota q̄ voluit cū aqua. Et q̄ldam ter fuerit gladius exiuit de manu illius: ⁊ tota plāta manus fuit incisa ex trāsuerso. Ego occurrens isti sui manū cū pūctis nō duplicatis: ⁊ feci vt dictū est mūc: ⁊ liberatᵘ est in paucis diebus. Saluo tñ qꝙ amisit motū digitoruz: qꝫ chorde manus oēs incise fuerunt ex transuerso. ¶ Si vulnus nō indigeret sutura. ⁊ fuerit sup manus vel digitos prima die ponatur oleū ro. mixtū cū vitello oui ⁊ cuz terbentina: ⁊ ꝫ totum fiat vsqꝫ ad quatuor vel. v. dies. Et cōsequēter ponat mel'ro. cū farina ordei. ⁊ ēt p quatuor dies. Et si opus fuerit indurēt caro cū vnguento apstolorꝫ vel ēt mundificēt cū eo demū ꝙsolidēt. ¶ Si vulnus fuerit cū sagitta: ⁊ penetrauit manū ex vtraqꝫ pte sagitta extracta: ⁊ fcā purgatione cuz dicta ordinata in vulnere ex parte inferiori ponat tēta. ⁊ in parte ēt superiori ponat: parue tñ tente ponātur. Sed ponat maior in parte que ō clinat versus iferius: ⁊ tēte iste sint ifuse i oleo ro. ⁊ vitello oui ⁊ terbentina pp neruos. Alia aūt duo ponunt pp dolorez ⁊ vt labia digerant ⁊ sup locū ponāt stuppe balneate in albumine oui ⁊ oleo ro. ⁊ isto mō defendat manus ne apostemet ⁊ ne saniem faciat ⁊ resīduū manus inungatur cum oleo ro. ⁊ de mirto mixto cū bolo armeno. ⁊ silr vigat ⁊ brachiū: ⁊ pōt ēt super vulnus poni emplastrum stipticum: qđ etiam prohibet generationem saniei: ⁊ incarnat: ⁊ similiter vinum stipticuz quod ēt prohibet generationem saniei: ⁊ incarnat. Et similiter vinum stipticum de quibus alibi feci mentionem: ⁊ pro modo dimitto ⁊ cuz tu feceris hoc per octo vel. x. dies in quibus sit incar

natio ⁊ locus non fuerit apostemanis foramina illa incarna ⁊ ꝓsolida. Istud qꝺ viri vobis hic centies ego feci ⁊ ꝺ sit generale ne dum in raseta sed ēt in brachio ⁊ in aduuratorio ⁊ in cora ⁊ in cruce ⁊ in solbus istis locis cum isto mō operandi habui honorem. Et gꝛa breuitatis nō narro vobis casus: qꝛ multos possem vobis notare. ¶ Unū tñ nota qꝺ si vulnus fuerit in vno digito vel i brachio sic qꝺ os digiti vel digitorum fuerit incisum totaliter musculis inferioribus vel superioribus ossis remanentibus: tūc iunge os cum osse sue ⁊ incarna modo dicto qꝛ sepe hoc feci. Et silr si focile vnum brachij sit incisum silr feci incarnari. ⁊ hoc ēt feci sepe.

¶ Quarta intētio ꝙ̄ est remouere apationē vel dolorem si fuerit complex mō dicto in capitulo de vulnere adiutorij ⁊ illic vide. ¶ Si mō uuricies remaneret post consolidationem. Tunc remoueatur modis dictis in primo ⁊ in secundo. ⁊ ls facta fuerit mentio superius vnum tñ ponam. ℞. pinguedinis anseris assungie porci ⁊ pinguedinis galline ⁊ anatis aā. ʒ. iij. cere. ʒ. i. litargirij. ʒ. j. olei cōis. ʒ. i. ʒ. farine fenugreci farine semis lini aā. ʒ. i. bdelij oppo ponaci masticis thuris aā. ʒ. ʒ. dissoluantur gūme ⁊ oia liquefi int cū gūmis ad ignem : ita qꝺ bene incoꝛporata sint colentur consequenter ⁊ in vase reponantur : fcā hac inunctione hoc emplastrum pōt poni super locum. ℞. litargirij triti. ʒ. iij. olei cōis. ʒ. viij. mucillaginis fenugreci ⁊ seminis lini. aā. ʒ. vi. mucillaginis maluauisci. ʒ. iij. accipiatur ꝙ̄ litargirium ꝓdictum ⁊ ponatur ad ignem cum oleo dicto ⁊ permittatur bullire agitando semp cum spatula tam diu qꝺ dissolutū sit: ⁊ postea addantur mucillagines cum oleo predicto ⁊ litargirio ⁊ agitando cū spatula permittatur bullire tam diu qꝺ recipiat spissitudinē in modū emplastri: ⁊ tūc deponatur ab igne ⁊ fiat emplastrū super locum. ¶ Multa alia narrare possem que narrata sunt. ꝙ̄. quare reseco gꝛa breuitatis.

¶ De vulnere thoracis. CA. XIJ.

MAgnum mirū est qꝺ Aui. negꝛ Haliabas de. isto vulnere nō scripserūt. ls aliqua dicta a Galieno de isto i ueniant: sed. 4ⁿ. ⁊ 5ⁿ. terapētice. ⁊ alij magistri post illos multa dixerunt iter quos magna existit discordia quā vobis volo succincte narrare.

¶ Inuenio ergo duas opiniones de vulnere cassali: quia thoracis: vna opinio dicit qꝺ tenta ꝺz poni in vulnere vt locus teneatur apus vel ꝺz teneri aptū cū tentis ⁊ aperiri ꝺz ēt si opus fuerit. Et consequēter locus ꝺz mundificari cum emplastris vnguentis ⁊ lauamentis vt dicunt isti: ⁊ ꝓ opinione sua adducunt hanc rationem : qñi si materia retineaꝫ in concauitate pectoris flura rōe vulneris timor esset vt illa materia ad coꝛ transiret· vel ad aliqꝺ aliud membrum cum putrefacta esset. quare timor esset de morte.

Ne ergo retineatur illa materia ⁊ vt ipsa exire possit precipiunt isti vt locus teneaꝫ apertus vt talis materia exire ⁊ exticcari possit. De numero quoꝛ fuerunt isti magistri solēnes. s. Rogerius Jamerꝰ ⁊ istos ēt insequitur Brunꝰ.

¶ Alia opinio dixit. qꝺ vulnera talia debeant sui ⁊ incarnari ⁊ nullo modo ꝺz tenta poni. Et fundāt se super b. qꝛ nisi citissime clauderetur vulnus timor esset ne spiritus vitales ꝓ loca illa citissime exalaret: ne ergo hoc contingat precipiunt hoc locum sui. Secunda ratio. nam ex aperura vulneris aer frigidus superingredietur confundēs ipsos spiritus ⁊ conturbans eos. ne ergo hoc fiat faciunt vt dictū est. Et est simile dico ego de vulnere cranei naꝫ illa multū ledunt ab aere frido ⁊ in tñ qꝺ sequit̄ mors vt dictum est in loco suo ergo ⁊ similiter vulnera thoracis: de quoꝛ numero fuit Hēricus theodoricus episcopus cremonensis ⁊ multi alij magistri moderni hoc faciunt ⁊ ego cum eis aliqñ feci ⁊ bene mihi successit. ¶ Ego autem cōcordans dictas opiniones dicam illud qꝺ mihi verius videtur incipiens primo a substantia rei. Dico ergo primo qꝺ vulnerum thoracis quedam sunt que penetrant ad substantiam intrinsecam : qꝛ ad spaciositatem pectoris. Et quedam que non penetrant. Et vulnerum penetrantium quedam sunt que sunt cum vulnere membꝛoꝛum contentoꝛ vt cordis vel pulmonis vel diafragmatis vel mediastini. ⁊ quedā sunt que sunt sine vulnere mēbꝛoꝛ intrinsecoꝛ. Et istoꝛ vulnerū quedam sunt in quibus parum vel nihil sanguinis vel alterius humoꝛ cadit in cōcauitatem pectoris. Et quedam sunt in quibus sanguinis multū cadit in concauitatem dictā vel alter humor. ⁊ si consideres bene in istis distinctionibus stat concoꝛdia illaꝛ opinionum ⁊ veritas quesiti.

Dico scō quantū ad causas qꝺ cause istoꝛ vulneꝛ sunt oia q̄ nata sunt perforare ⁊ icidere vt sūt sagitte telum ensis ⁊ talia.

Dico tertio quantum ad signa: qꝺ signa vulnerum penetrantium substantias ipsius thoracis sūt primo banclitus paruus: quia ratione aeris penetrantis per vulnus cuentatur ipsum coꝛ non est necessaria attractio per banclitum quare paruus est. ¶ Secunduꝫ signū est. quoniam si nares ⁊ os claudantur ⁊ candela ponatur prope vulnus vel ponatur parum cotti super vulnus videbis flāmam candele moueri ⁊ videbis similiter cottum totaliter etiam moueri. ¶ Signa cordis vulnerati sūt sanguinis exeuntis nigredo ⁊ extremoꝛum frigiditas ⁊ sudoris copiositas minuta ⁊ locus vulneratus sub mamilla sinistra. Signa pulmonis vulnerati sunt: quia sanguis qui exit est rubicundus ⁊ spumosus ⁊ eger supercalefit: ⁊ tussit ⁊ palescit: ⁊ locus vulneratus est circa latera. ¶ Signa diafragmatis vulnerati sunt spissus ⁊ magnus banclitus tussis sonans ⁊ dolorosa alienatio sputum liuidum: rigoꝛ pungitiuus ⁊ fastidiosi sunt in cibo ⁊ bibunt ⁊ comedunt cum multa eructuatione: ⁊ locus vulneratus est circa mē dosas costas. ¶ Signa qꝺ sanguis descenderit infra quia in concauitatem pectoris ⁊ sanietur ⁊ corrumpatur. Jura illud Gal. 6. affoꝛismoꝛum. Si in ventrem sanguis effundatur preter naturam necesse est ipsum putrefieri: sūt grauitas ⁊ pondus lateris iurta fallas costas. sputum putridum cum multa tussi ⁊ incipit febrire. Et dixit Jamerius qꝺ banclitus qui erit per os fetet mirabiliter: ⁊ similter aer qui erit per vulnus fetet intolerabiliter.

¶ Dico quantum ad iudicia qꝺ illa vulnera que penetrāt a parte doꝛsi sunt periculosioꝛa q̄ꝫ a parte anteriori propter venas ⁊ arterias magnas transeuntes per doꝛsum ⁊ propter neruos orientes a nucha ⁊ etiam propter meri ⁊ cānam pulmonis que in parte posteriori plus situantur q̄ꝫ in anteriori. Et propter etiam nucham cuius lesio non parua reputatur. ⁊ propter etiam ligamenta cordis que doꝛso applicantur: vnde omnia membra spiritualium cū doꝛso ligantur forti ligatione vnde ex parua causa possunt ligamenta ista ⁊ per consequens membra ledi : que cum leduntur afferunt periculum ⁊ mortem: hoc autem nō accidit ex vulnere anteriori. Quare illa periculosioꝛa sunt. Illa autē que non penetrant non periculosa sunt.

Istis ꝓhabitis venio ad curā istā: in qua cura habenē tres intentiones. Prima est in purgatione. Secunda in dieta. Tertia in localibus.

¶ Quantum ad primam dico qꝺ purgatio fiat secundum cōplexionē: quia si colericus est colera euacuetur. ⁊ si flegmaticus flegma ⁊ sic de alijs. ⁊ si humoꝛes mixti sūt mixtim euacuentur. ⁊ nota qꝺ ex humoꝛibus cognoscitur cōplexio ⁊ ex complexione cognoscuntur humoꝛes : vt voluit Auicen. secunda primi: quare hoc videas fiat floboto mia si opus fuerit ad partem oppositam: clisteria etiā leniriua fiant.

¶ Secunda intentio completur hoc modo : quia principio vtatur ipse farina oꝛdei vel farre conditis cū amigdalis ⁊ vtatur spinachijs boꝛagine bleta vel lactuca conditis cum amigdalis ⁊ aliis similibus vtatur ⁊ hoc donec fuerit securus de apostemate : potus eius sit vinum

granatorum vel aqua ordei cum radicibus feniculi petro silini. Cum vero fuerit securus de apostemate ⁊ sanies in ceperit generari: q3 infirmus tunc multum debilitaꝫ den tur carnes edi vel pullorum elixatorum ⁊ fercul̃m eius sit de brodio isto condito cum vitellis ouoꝝ. Et pro con fortatione cordis ⁊ stomachi ponatur parum cinamomi ⁊ croci. ℔otus eius tunc sit vinum album clarum ⁊ odo riferum limphatum cum aqua ordei vel simplici. Cuꝫ aũt sanies ⁊cepit exiccari ⁊ virtus fortificari des ci carnes ca strati ⁊ arietis vnius anni ꝺditi in patella vel testula ꝟs ap petitum ⁊ voluntatem infirmi. Et ſpēs predicte immedia te pro confortatiõe ponantur. Silr capones ꝓnices: fasia ni ⁊ aues paruę stantes in pratis ⁊ arboribus ꝺentur ⁊ vi num narratuꝫ supius ꝺetur. Si aũt timueris de febre ad dere debes vel diminuere in vino ⁊ in carne secundũ for titudinem ⁊ debilitatem infirmi ⁊ ſm intensiones ⁊ remi ſiones febris. Quare dimitto discretioni opantis. Dico ẽt q3 eligere debes cibaria cum conglutinare volueris q̃ sunt austera ⁊ viscosa ⁊ imoꝛdentia velut ypoqstidos ba laustia pſidia trita terra sigillata rose ⁊ accatia. Dare aũt oꝑtet ⁊ per decoctiõe citonia ⁊ extremitates rubi ⁊ mir tum. ⁊ vinum austerum. oĩa ista conueniũt: dũrarat q3 ni hil te impediat: ⁊ cũ his permiscere possimus dragagan tum ⁊ gummi arabicum.

℄ Tertia intentio que consistit in localibus, sic compleꝫ: q3 considerare debes si vulnus thoꝛacis fuerit penetrans vel non. Si ergo non fuerit penetrans digeras labia ⁊ po ne defensiuum ne locus apostemetur: ⁊ consequenter ab stergas ⁊ carnem cum generes vnguento rasino ⁊ basilico ne vel alio mõ: ſm tñ complexionem naturalem vel acci dentalem mẽbꝝ demum sigilles. ℄ De ligatura tñ huius loci aliq̃d dicam: q3 vt videtur vulnus hoc nihil ꝟs ꝓpriũ de alijs. Immo eodem mõ curaꝫ sicut ⁊ alia curaꝫ. Ligatura vna fit isto mõ capiaꝫ fascia longa ⁊ lata facta ex duobus capitibus ⁊ incipiaꝫ fasciari ex opposito vulne ris ducendo fasciam sup vulnus ſm cruces: deinde reuo luaꝫ fascia donec sufficiat ⁊ capita bindę in loco remoto a vulnere fuaꝫ: deinde capiaꝫ vna alia fascia que trãseat sup humeros: ⁊ ligeꝫ ante ⁊ post cum fascia ista magna ne cadat. ℄ Alius modus ligandi est iste vt dicit Rogerius. capiatur fascia magna ⁊ ex vno capite pforetur: ita q3 fa cias intrare p foramen illud humeꝝ. Deinde reuoluc fa sciam circunquaqꝫ donec rẽdeat ad humeꝝ vbi incepisti ligaturam ⁊ fascia sit in illa pte incisa in duas partes ⁊ cũ illa ligeꝫ cum ascella. ℄ Si aũt vulnus cẽt sub ascella ligeꝫ isto mõ. Capiaꝫ binda incisa ex vtra pte ⁊ vna pars bin de transeat sup humeꝝ ad spatulam sibi oppositam. Alia aũt pars bindę transeat sub ascella ⁊ ibi ligetur.

Istis declaratis videas si vulnus fuerit penetrãs: vel non pene trans. si fuerit penetrans: videas si aliq̃ mẽbꝝ intrin secum sit lesum vel si aliqua mã ad intra sit colata vel nõ: q̃ poteris cognoscere ex signis dictis supra. Si cõtingat mõ p signa q3 vulnus sit penetrans sine lesione membri intrinseci ⁊ si mã non sit illic collecta: tunc ego dico q3 lo cus ꝺs incarnari cum emplastris ⁊ pulueribus incarnati uis cum stuppatis vel cuꝫ alijs incarnantibus: quare tũc in loco non ponẽ tenta: ⁊ tunc p viam prime intentionis ſcarnatur: ⁊ hoc ẽt voluit Henricus ⁊ theodoricus: ⁊ alij moderni operantes: ⁊ ego cum eis ũ hoc sum. Quare ꝺ co q3 Galie. ⁊ alij magistri de isto mõ non fecerunt mentionem: q3 talia vulnera ab alijs nõ debent diuersitatem ⁊ ideo de tali non sunt locuti. Et q3 tenta non debeat po ni in talibus neq3 locus teneri aptus ostenditur q̃n tenta ponitur: q3 necesse est aliq̃n mãm aggregatam expellere p vulnus: ꝟs in tali vulnere ꝓsupponitur nullã fore mãm. Igitur in vanum ⁊ frustra ponitur tenta. Et ls etiam ma teria esset in pauca q̃ritate nã eam resoluit ⁊ euacuat nec de illo loco dubitatur: q3 forti nature nihil resistit nec ali quid est impossibile vt iam dictum est: vnde nã non solũ facit transire materiam per panniculos: sed per medium ossis: vt ꝺicit Galie. 7° aphorismo. ℄ In penetratione ve ro vbi aliquod membrum intrinsecum ledit̃ si mã intrin seca nulla ꝺescenderit eodem mõ curaꝫ sicut dictuꝫ est: sed ab intra oꝝ q3 ꝺentur medicine viscose ⁊ conglutinose. Et hoc dicit. Gal. 5° terapentice. Siccare igitur omnino oꝝ tentare de p opposita extroꝛsum farmaca ⁊ ea que bi buntur p aquam ⁊ vinum subtile ⁊c. sicut est diapapauer diagragantum. Et a dextra aũt embꝛocationes cuꝫ vino aut emplastra ꝺesiccatiua sicut diapalma ⁊ oleum rosa ceuꝫ ⁊ embꝛocationes. Et Gal. ãrto terapentice loquens de vulneribus intrinsecis dixit: Communis aũt in omni bus intrinsecis particulis iudicatio est eligere que sint as suetissima aĩalis cibaria ⁊ farmacha: fugere vero ⁊ aduer tere que contraria: ⁊ crugine cris ⁊ chalcitim ⁊ pomphi logos que est tucia litargirium ⁊ ceruſa: q3 dictum est ter rio de q̃nibus simplicium farmacorum. Et ab ꝓncen. secunda primi q3 ls consolident membra extrinseca: nihi lominus irritant ⁊ aperiunt intrinseca. Eligere vero oꝝ ci baria siquidem in cicatricem ducere vel conglutinare vul nus que sunt austera ⁊ viscosa ⁊ imoꝛdentia: velut sunt hipoquistidos balaustia galla pſidia terra sigillata rose ⁊ acatie citonia extremitas rubi mirtus ⁊ sic de alijs. Dare autem oꝝ ista ĩ decoctione aque vel vini vel alio modo vt tibi libet. ℄ Nota tamen q3 si pulmo vel diafragma vel mediastinum fuerit vulneratus istud est mortale: q3 talia membra consolidationes non recipiũt: q3 aliqua sũt spermatica ⁊ aliqua in continuo motu: nihilominus a ratio nabili cura non desistas: q̃n natura impossibilia medico sepe facit. ℄ Si modo vulñ fuerit ⁊ cassale ⁊ cognoscas per signa dicta q3 materia ad intra ꝺescẽderit non tardes in eius educationem Immo ꝺicit Guil. tota tua intentio sit ꝺilatare vulnus vt mãifeste ⁊ libere sanguis ⁊ sanies ge nerata intus per ipsum vulnus possit exire: ⁊ tenta q̃ po nitur sit ampla exterius ne cadat in vulnus: tamen meli us est eam ligare cum filo ne in cassũ cadat ⁊ vt si caderet extrahi possit. Consequenter vulnus inungatur cum de fensiuo de bolo armeno ad extra ne locus apostemetur: tamen de hoc defensiuo ꝺico vobis vnum q3 si fiat cum modico cere albe ẽ valde singulare ⁊ melius q̃ facere ea sine cera: hoc facto procedas cum mundificatiuis ad ex tra ⁊ ad intra ⁊ mundificatiuum quod projcitur ad intra cum siringa est hoc ſm Guil. ℞. turis mirre farine lupi norum aã. ʒ. 5. mellis ro. collati. ʒ. 5. floris camomille. ʒ. i. vini albi. lib. ij. bulliant omnia in vino ⁊ colentur ⁊ hec colatura in cassum cum instrumento ponatur ſm quan titatẽ quam infirmus possit tolerare: quo facto inclineꝫ sup vulnus vt vinum predicte decoctionis exeat: ⁊ totiẽs ponatur ⁊ extrahatur q3 vinum exeat clarum. Jamerus precipit q3 ponatur vinum vel mellicratum ⁊ reuoluendo corpus huc ⁊ illuc extrahe liquorem ⁊ considera quanti tatem ⁊ qualitatem: ⁊ totiens facias vt videat vinum cla rum exire. Et Rogerius ꝺixit. q3 patiens supra discum reuoluatur huc ⁊ illuc ducendo mãm ⁊ extrahendo ipsam p vulnus. ℄ Si aũt infirmus talem iterationes sustinere nõ possit fcã prima apositione vini ꝺicti tunc super vulnus ponas ℔ emplm mundificatiuum. ℞. mellis rosa. colati. ʒ. i. mirre thuris sacocolle aã. ʒ. 5. farine ordei fenugreci quod sufficit ad inspissandum ad modum empli. ℄ Aliud. ℞. mellis ro. colati. ʒ. vi. terbentine. ʒ. i ij. farine ordei q̃ sufficit ad inpassandum: ⁊ procedas cuꝫ istis medicis bis vel semel in ꝺie abluẽdo vel ponẽdo emplastra donec sanies fuerit exiccata. Et fac vt infirmus dormiat sup vul nus vt currat ex vulnere q3 i eo congregatur. ℄ Dixit tñ Albucasis. Si aũt ꝓterierint. iij. ꝺies vulneris ⁊ non acciderit infirmo neq3 spasmus neq3 tremoꝛ cordis malus ne q3 strictura anhelitus ⁊ vides ꝺispositiones eius bonas tunc scias q3 vulnus est sanum ⁊ virtus est fortis cui nihil est impossibile. Cum ergo videris ista ꝺicta ab Albucasi vel feceris ea q̃ ꝺicta sunt: q3 lotiones ⁊ emplastra ⁊ sani

es fuerit exiccata tunc minuas tentam ⁊ incarna locum cum incarnatiuis ⁊ consolides locum cum cõsolidatiuis. ℂ Et per os potes dare potionem factã de centaurea costo nepita gariofilata pumpinella piloselta ⁊ er sũmitatibus rubi vel ex caulibus rubeis ex religtia ⁊ rubea cũ vino ⁊ melle. ℂ Aliud qđ̃ remouet sanguinẽ. ℞. reubarbari costi radicis rubee centauree aristol. aã. 3. j. fiat pulus de quo administret. 3. j. quolibet mane per nouem dies cum. 3. j. sirupi acetosi cum aqua morsus galline ⁊ tantũdem aque consolide maioris: ⁊ morsus galline magnam proprietatem hꝫ in hoc. ℂ Item valet hoc. ℞. vini in quo bulliatur mel. ⁊ radix iari ⁊ cauda equina ⁊ detur pax cũ vadit dormitus fiadando autem vt dixit Almericus de alesco tota materia euacuatur. Et si vis alia videre valentia recurre ad primum librum ad capitulum de casu ⁊ offensione. ℂ Si autem eminentia apparuerit: q; locus sit apostematus incidatur secure locus ſm longitudinem costarum ⁊ earum rugationes ⁊ sanies extrahatur paulatim ⁊ successiue ⁊ non in prima incisione: ⁊ hoc fit ne subito exitu sanici in maxima quantitate vitalis spiritus deficeret ⁊ syncopis aut mors infirmo accideret. Nam non inconuenit qꝫ maxima quantitas superfluitatis creat: ⁊ qꝫ cum ea subito calor naturalis ⁊ spiritus subito exeat cum ea: q̃re potest sequi mors vel ad minus magna quantitas caloris ⁊ spiritus cum ea posset exire quare sequitur syncopis multoticns. Facto vulnere in eminentia apparente statim anteq̃ꝫ multa sanies creat: implcatur vulnus cum tenta balneata in olõ ro. ⁊ melle ro. mirris ita qꝫ tenta penetret vsqꝫ ad interiora vt in sequenti visitatione sanies possit libere exire ⁊ locus extrinsecus mundificari absqꝫ aliquo impedimento. Ligetur tamen tenta: hoc peracto lauetur locus cum vino simplici vel cum vino decoctionis rerum predictarum superius in isto capitulo ⁊ super locum ponantur emplastra etiam superius dicta ⁊ circa vulnus ponatur de bolo ar. cum oleo ro. ⁊ aceto ⁊ cum cera fiat vnguentum ⁊ est melius: ⁊ hoc fiat vsqꝫ ad perfectã exiccationem sanici quo exiccato incarnetur locus cum puluere facto ex thure ⁊ mastice ⁊ mirra mirris equaliter ⁊ consolidetur locus cum puluere cipressi ⁊ mumia ⁊ bolo ar. mirris equaliter. Et si vis de istis pulueribus fac vnguentum cum modico cere. Isto tamen non obstante a vulnere antiquo extrahatur tenta ⁊ mundificetur locus cũ vnguento apostolorum: ⁊ locus iste consolidetur q̃ꝫ citius potes.

Si autem penetratio vulneris fuerit dubia nec p. tẽtas infusas in oleo ro. nec mediãte aliqua re poterit manifestari: tunc dico ego qꝫ os considerare grauedinem infirmi vel grauedines costarum et pte vulneris. Et considerare si superuenit febris ⁊ debilitas appetitus ⁊ vigilie ⁊ mala reuolutio de latere in latus seu grauitas reuolutionis. Si autem nullum illorum signorum fuerit neqꝫ maior pars: signum est tunc qꝫ natura est fortis: ⁊ tunc non timeãt hanc lesionem: quoniã natura cum instrumentis bonis manifeste curabit: ⁊ tunc in hoc casu non est necesse vt tu procedas nisi cũ medicinis dictis superius in principio ca. vbi locutus fuim de vulnere isto non penetrante. quare illic vide per te. Si vero predicta signa omnia vel pro maiori parte apparcant considerandum est si infirmus sit debilis ⁊ male appetẽs ⁊ male dormiens mortale est ⁊ nihil est faciendum nisi cõmuniter ⁊ modo communi. ℂ Si autem infirmus habuerit virtutem fortem ⁊ cum hoc viderit medicus infirmum tolerare infirmitatem suam bene aut competenter tunc conueniens est vt medicus faciat vulnus suum in loco inferiori declui versus spinam: ⁊ sit tamen foramen elongatus a spina ſm longitudinem costarum ⁊ fiat incisio secundũ qꝫ coste incedunt. Foramen autem illud vt dicunt doctores debet fieri inter quartam ⁊ quintam costam ⁊ non inter tertiam ⁊ quartam. facta autem incisione noua ponat̃ tenta balneata in oleo ro. calido vsqꝫ ad profundũ: ⁊ hoc quousqꝫ inceperit sanies apparere. Et caueas qꝫ hora mutationis sit brevis ⁊ cauta ne aer ingrediatur neqꝫ expiratio offendat ne debilitet membra interiora. Nam hec expiratio longa ducit infirmum ad defectum ⁊ etiam ad syncopim. ℂ Cum autem sanies inceperit apparere mundificetur locus intrinsecus per vulnus nouum cum vino decoctionis camomille farine lupinorum thuris mirre mellis ro. qđ̃ sufficit coquatur cum vino ⁊ fiat colatura de q̃ cum siringa injiciatur lib. i. ⁊ reuoluatur infirmus ⁊ reclinetur super vulnus ita qꝫ dicta decoctio exeat: ⁊ postea ponatur tenta intincta cum melle ro. ⁊ desuper ponatur mũdificatiuum predictum supra: quia emplastrum iam narratum. Sis autem cautus vt tenta semper ligetur ⁊ sit tãte q̃ꝫtatis qꝫ aer non possit a vulnere expirare propter causam dictam. ℂ Et cum videris saniem exiccari tũc diminue tentam ⁊ incarna ⁊ consolida modo dicto: vulnus tamen antiquum dimittatur claudi: q; vulnus nouum sic mũdificatus creusat antiquũ ab omni periculo ⁊ mundificatione. ℂ Quod autem cura ista sit rationabilis probatur per galienum quinto terapentice qui eaꝫ fecit Rome in quodam patiente apostema in thorace facto iam empieo. In quo fuit necesse os coste putrefactum absendere. Dixit ergo Galie. assuetimus igitur in cura mellicratuꝫ infundentes per vlcus aliquando quidem multum tuscire eis accumbunt in patiente particula. multoticns enim agitare quiescere. Aliquando vero cum instrumento saga citissimo adducere ocintus mellicratum. ℙ Postq̃ꝫ autem hoc facientes fiucidare pus ⁊ vectores vlceris speramus: apponimus ista farmaca ⁊ tamen quando crit sufficiẽter mundificatum cessabimus ⁊ claudimus. ℂ Item probatur per Auicen. tertio canonis de epimate ita dicentem. Quomodo autem extimaueris pleuresi materiam plurimam ⁊ non mundificatam in quatuor diebus neqꝫ i paucioribus. Immo facit cadere in ptisim tunc necessarium ẽ cauterium fieri cum cauterio minuto quo perforetur pectus in loco saniei vt exiccetur materia ⁊ extrahatur paulatim ⁊ abluatur cum aqua mellis ⁊ adiuuetur ad extractionẽ ad exteriora cum mundificata fuerunt peruenti ad consolidandum.

ℂ Sed contra vnum dictum in quo dicitur qꝫ in casu in quo penetratio vulneris fuerit dubia: ita qꝫ tenta infusa in oleo rosaceo non possit inueniri extunc stante virtute forti sic qꝫ infirmus toleret infirmitatem debemus facere vulnus inter tertiam ⁊ quartã costam. Contra. si vulnus istud penetraret sic qꝫ penetratio nõ eẽt dubia tũc sanies extrahatur p foramen illud nullo alio foramine existente facto de nouo. ergo sufficeret penetrationem facere in illo vsqꝫ ad concauitatem pectoris ⁊ non facere aliam penetrationem nouam. consequentia bona. ⁊ antecedens declaratum ẽ supra. ℂ Itẽ frustra fit p plura quod potest fieri per pauciora. Sed eque bene possumus p foramen illud ipso bene aperto euacuare materiam sicut si aliud nouum fecerimus: ergo illud nouum non debemus facere. quia illud ẽ frustra, sed illud met debemus aperire. ℂ Item difficilius ẽ curare duo vulnera q̃ꝫ vnum: ergo melius ẽ facere illud profundare ⁊ non innouare. consequentia est bona. ⁊ antecedens est clarum. ℂ Item medicus debet euitare dolores quantũ potest ne locus apostemetur: quia dolor est de causis maxime apostemandi locum. Sed si duo vulnera sint sequit̃ dolor maior ⁊ difficultas curandi maior. ergo sufficit facere vulnus primum penetrare. ℂ Preterea facilius est facere vulnus illud penetrare q̃ꝫ nouum facere penetrare. ergo ⁊ cetera. ℂ Credo forsan ego qꝫ sit melius facere illud penetrare propter rationes, dictas q̃ꝫ nouum facere: ⁊ ex hoc si bene considéres pater concordia illarum duarum positionum: quia quelibet pro parte dicit verum vt patet consideranti.

ℂ Si autem vulnera ista fuerint in dorso eodẽ modo curra sicut dictum est.

Si talia vulnera fuerint cum sagitta facta: ops vt leuiter extrahat sine dolore si possibile fuerit qua sagitta extracta precedat in nō penetrante: ⁊ penetrāte vt dictum est. ⁊ in non penetrante manifeste fiat penetratio inter costam ⁊ costam vt dictū est ⁊ mundificetur ⁊ incarnetur cū localibus ⁊ emplastris ⁊ alijs iam dictis. Et si cuz hoc mucha lesa fuerit precedas i lesione eius vt scriptum est in capitulo de vulnere colli cū rebus confortantibus muchā. Ipso quo nota q̄ medicus ds multū timere de extractione huius sagitte: q̄ forsan ipsa est infixa in vena chilis ramificata ēt ab epate supra vel in trūco vno magno ipsius. quare in extractione ipsius sagitte infixe in vena vel artaria tali sequitur magnus fluxus sanguinis ⁊ per consequens mors: ⁊ hoc ideo est: q̄ sagitta cum penetrat venam vel artariam sanguis egredi non pōt: q̄ nullum foramen est manifeste apertum: sed ipsa extracta remanet foramen sagitte: quare sanguis exit subito ⁊ sequtur mors. ℭ Ego autem semel de mense octobris fui vocatus ad vnum rusticum qui cum sagitta vna ab inimicis suis fuit vulneratus. ppe furculam gule ⁊ asta sagitte fuit fracta sic q̄ asta sagitte non poterat capi cuz tenaculis neq̄ aliquo aliomodo nisi incisio fieret circa locum. Tetigi istam. iste febriebat febre lenta. bene loquebatur etiā. erat autem iste in carcere ⁊ fuerat captus: quia erulerat. Ego videns istum pronosticatus fui de periculo ⁊ viri amicis suis vt facerent ipsum confiteri: ⁊ sic fecerunt ⁊ licentiam volui habere a potestate: ⁊ sic eam dedit mihi. Ego i cepi dilatare vulnus dicebat iste dū vulnus dilatabā magister facias audacter nec timeas: facta dilatatione cepi cum tenaculis astam sagitte ⁊ extraxi: ⁊ subito per vulnꝰ ⁊ per os exiuit magna quantitas sanguinis: ⁊ breuiter tu non dixisses vnum pater noster q̄ fuit mortuus. Quare fratres estote cauti in extractione sagitte tali modo fixe. hoc autem fuit totum: q̄ sagitta infixa fuerat in vena magna vel artaria. vel trunco eius. ℭ Si autem vulnera ista non cricentur tpe quo debent cricari signum est q̄ locꝰ conuersus est ad fistulam vel in loco est vna mala dispositio. phibens consolidationem. Quare si locus cōuersus ē ad fistulam recurre ad quartum librum in quo fiet mētio de fistulis.

ℭ De vlnere penetrāte ⁊ nō penetrāte i ore stōi. C.XIII.

Vulnera que fiunt in stomaco aut sunt penetrātia aut non. Si non manifesta sunt: si sic cognosces cum pba sue tēta tua. Si stomachus mō fuerit vulneratus sic q̄ tota substātia sua fuerit cū sagitta vel ense vel telo penetrata cognosces. q̄ cibꝰ erit ⁊ cum loquor de vulnere stōi: loquor de vulnere qō fit a suba stōi. ℭ Dico ergo q̄ vulnera que fiunt i tali loco aut sunt in suba stōi aut in musculo cooperiente stomachus. Si in stomacho aut penetrat totam substantiam stomaci aut nō. Si sic: cognosces: q̄ emittunt cuz sputo sanguinē ⁊ chilus egreditur per foramē. si non: ista duo non apparebunt. Si vulnus fuerit modo in musculo cooperiente stomachū aut penetrat illū musculū ⁊ tāgit substantiā stomaci: aut nō penetrat substantiā illius musculi. Si penetrat substantiā illius musculi videbis cū tenta tua.

In cura ista habes tres intēriones: sicut ēt i alijs vulneribus est dictum.

ℭ Prima intentio completur cū euacuatione si opus fuerit vel cū clisteri ⁊ suppositorijs: ⁊ ista duo sepe fiant ⁊ cetera cū flobotomia: si expedierit vel cū ventosis appositis secundum necessitatem.

ℭ Secūda intērio complēt eodē modo sicut sepe in alijs capitulis est dictum.

ℭ Tertia intērio cōplēt hoc mō: q̄ cōsideres vulnus si vulnus fuerit in musculo cooperiente ipsum stomachū ⁊ fuerit magnum tūc ducas partes ⁊ sue ⁊ locū declinioē dimitte apertum vt sanies possit erire: ⁊ in alijs necessarijs fac vt sepe dictū ē supra: nec oportet ponere defensiuum circa locuz vt dixit Guil. q̄ stuppare satis prohibēt apostemationē loci. ℭ Si modo vulnus fuerit paruum ita q̄ non indiget conductura. Dico q̄ postq̄z non fuerit penetrans vulnus in eo non erit dubium nisi pp errorem medici permittentis ipsum vulnus apostemari. ℭ Consideres ergo vulnus si fuerit cum sagitta extrahe ipsam ⁊ leuiter hoc fiat: q̄ locus non est offuosus. Qua extracta impleatur vulnus cum oleo rosato calido ⁊ in hicme mixto cum vitello oui: ⁊ ita etiam facias si vulnus fuerit factum cum ense ⁊ similibus. ⁊ confortetur locus circa vulnꝰ cuz oleo rosato: ⁊ bolo armeno ⁊ aceto: ⁊ similiter hoc potest fieri cum succo solati ⁊ semperuiue ⁊ lactuce ⁊ etiam endiuie. ℭ Si vero vulnus istius loci vsq̄z ad substantiam stomaci penetrauerit sue fuerit cum sagitta factuz sive cū alia re primo extrahe sagittam leuiter. Et si post extractionem emiserit sanguinem cum sputo vel vomitu signum est q̄ sagitta penetrauerit vsq̄z ad intrinsecam oris stomaci ⁊ tunc iudica vulnus mortale. ⁊ propter affinitatem quā habet stomachus cuz cerebro vt videtur in anothomia timor est de spasmo ⁊ de dolore. Et etiam quia membrum istud est valde neruosum impeditur valde consolidatio. ⁊ etiam: q̄ officium suum destruitur quod necessarium est toti corpori quod est appetere cibum ⁊ digerere pro toto: sine quo vita stare non potest: ponitur vulnus mortale.

ℭ Cura ergo ipsum hoc modo: primo confortа locum ad extra cuz oleo de absinthio mirto ⁊ de citonijs ⁊ rosis oia ista confortant stomachum: ⁊ fac ex istis vnguentum vt tibi videtur: bibat vinum de citonijs ⁊ aquam plantaginis. Deinde procedas cum mundificatiuo facto de terbētina ⁊ farina ordei ⁊ vitello oui ⁊ intingas tentam cum illo mundificatiuo: ⁊ non presumas ponere tentam i stomaci substantia: sed ponas ipsam in foramine facto i musculo cooperiente ipsum stomachum ⁊ fac ipsaz penetrare vsq̄z ad substantiam stomaci: q̄ ad superficiem eius. Deinde post tres vel quatuor dies vel quinqz vt tibi videtur incarna locum isto modo. Rc. citonium vinum tibus masticem quod sufficit ⁊ fac bullire ⁊ ista bultura vtatur. Itez sumant vinum stipticum cum ista etiam bultura ⁊ multū incarnat. ℭ Item etiam aqua plantaginis in hoc multuz valet cum thure ⁊ mastice: q̄ mastix specialiter habet confortare ⁊ incarnare stomachuz etiam ⁊ cum isto modo poterit curari. ℭ Item etiam multum valet ablutio facta de vino ⁊ iam aliq̄ curati sunt per istam viam. ℭ Item cauda agna pulueriʒata in hoc est mirabilis: vt voluit Gali. ℭ Si mō vulnus veniret vsq̄z ad medium substantie oris stomaci: nel non penetrauerit vsq̄z ad intrinseca oris stomaci: quod scies: q̄ cum saliua non emittit sanguinez neq̄z cum uomitu tunc immoris periculi ⁊ leuioris cure erit. Tunc dico q̄ debet curari sicut immediate dictuz ē. quare illic uide ⁊ caueat tentam ut dictum est ne tangat substātiam stomaci oris ⁊ incarnetur iste locus pro posse q̄z cito potes.

ℭ De uulnere epatis splenis ⁊ renum. CA.XIIII.

Vulnera istius loci uel istoꝝ locoꝝ. s. epatis splenis ⁊ renū mortalia sunt: ut dixit ipo. cū dixit ucficam incisaz ⁊c. ⁊ Galie. in cōmento: ⁊ filr Aui. quare de istis paz loquar. ℭ Signū q̄ vulnus ut in epate ē: q̄ vulnus ē in latere dextro super costas mendosas ⁊ erit a loco multus sanguis. ℭ Signū q̄ sit in splene ē q̄ vulnus ē in latere sinistro infra costas mendosas ⁊ a loco erit sanguis grossus nichilus multū. Signū vo vulneris renū ē. s. q̄ ab illo loco erit sanguis aquosus ⁊ cum hoc locus ⁊ regio ipsorum indicat.

In cura ista habes tres intentiones. s. purgationem dictam ⁊ localia. ℭ Quantum ad primum fiat purgatio cum lenitiuis clisteribus ⁊ suppositorijs ⁊ alijs: quoniam largitas uenteris est necessaria: fiat flobotomia uel dimittatur ut apparet operanti. quare in hoc non pono. nec do; nec dare possum regulam.

¶ Scōa intentio completur: vt victū ē sepe i alijs capi.
¶ Tertia intentio cōplē hoc modo: q; si vulnus fuerit in regionibus epatis vel splenis ⁊ nō in substantia succurre re debes sicut victū est sepe vel incarnare ⁊ cōsolidare: si sutura non fuerit necessaria. Si mō vulnus fuerit in'substantia epatis est mortale saluo q; si fuerit in'vna pennula in parte iferiori pēnule vbi non sunt vene non ēmortale. Est ergo mortale vbi sūt venule capillares: q; multus sanguis erit: ⁊ generatio ēt ipsius sanguinis impedīt que fit in venulis illis. ¶ Si ergo vulnus fuerit illic: ⁊ epar: vel splē exiuerit intromittantur ⁊ cum hoc factum fuerit fiat sutura in siphac ⁊ i mirach. ⁊ non impedias te de vul nere illoꝝ: membroꝝ: q; non regrunt operationem manu alem. ⁊ talia vulnera relinquunt operatiōi'nature: ⁊ mor talia iudicentur: facta sutura conserues suturā cū pulueri bus incarnatiuis ⁊ balneatis in labumine ouī vel cū alijs vt tibi videtur ⁊ consolida locum. per os aūt vt locus con soliderur si potest sumat aquam decoctionis thuris ⁊ ma sticis: ⁊ ponat eam i vino ⁊ omni modo quo potest vtatur ea. ¶ Sed quereret modo aliquis qd fiet de illo sanguine remanente inter siphac ⁊ intestina. Dico ego q; natura ip sum resoluet vel ipsum transmittet ad inguina. ⁊ illic no uum apostema faciet. Quare pro cura eius recurre ad pri mum librum: quia ad capitulum de bubone nihilomin? super locum pone maturatiua: ⁊ incide locum ⁊ mundifi ca ⁊ incarna ⁊ consolida vt dictum est: ⁊ si natura nō pos set vnum istoꝝ duorum facere esset signum mortis ⁊ in curabilitatis loci ⁊ debilitatis nature. Sit ergo i istis lar gitas ventris: q; maxime necessaria est cum clisteri vl' cu ra. Sint autem ista leuia ⁊ non fortia. ¶ Et vulnera remū similiter istis ⁊ isto modo curentur: vt dictum est.

¶ De vlnere intestinoꝝ ⁊ yrbi ⁊ mirach ⁊ siphac. C.XV.

QVia in ventre sunt due partes. s. con tente ⁊ cōtinentes: prout i ano thomia huius anni fuit declaratum. Ideo aliquando vulnus sit in parte quandoq; con tinente ⁊ q̄q; contenta. Iterum vulnera uē tris'quandoq; penetrant ad itra: ⁊ q̄q; sunt non penetrā tia ad intra. Et iterum que sunt ad intra sunt talia q; quā doq; ab eis nihil erit de membris intrinsecis: ⁊ aliquan do erit yrbus: ⁊ aliquando intestina: ⁊ aliquando yrbus ⁊ intestina.

Cause huius vulneris sunt intrinsece sicut lanceā cuius sagitta ⁊ omne illud quod est aptum p forare locum.

Signum q; talia vulnera penetrent vel nō habe tur per visum ⁊ probam. ¶ Signū q; yrbus sit alteratus est: quia substantia eius alterata. ⁊ co lor eius sit liuidus vel niger. ¶ Signum q; intestina sint lesa ⁊ incisa est exitus stercoris ab eis. ¶ Signum q; sint subtilia vel grossa sumitur a loco. Nam super vmbilicum sunt subtilia. subtus vero grossa ⁊ etiā i latere sinistro gros sa: ⁊ in dextro subtilia: vt in anothomia videtur.

In cura ergo ista habes quatuor intentiones. Pri ma intentio est i purgatione. Secunda i dieta. Tertia in operatione manuali ⁊ i localibus. Quar ta est succurrere accidentibus.

¶ Primo ergo fiat flobotomia si non exiuerit magna q̄n titas sanguinis. ⁊ hoc si etas ⁊ virtus consenserint: ⁊ si nō potest fieri scarificatio: purgatio fiat cum clisteribus mol libus vt feces non indurentur: ⁊ in alijs sis sollicitus.

¶ Secunda intentio completur cum debita dieta. Utā tur ergo rebus frigidis sicut farre milio. lactuca ⁊ alijs si milibus dictis alibi: ⁊ hoc si virtus fortis fuerit. ⁊ hoc do nec sit securus de apostemate. Si autez infirmus esset de bilis tunc brodia carnis eidem conueniunt ⁊ carnes edi tie: pulloꝝ: perdicum: ⁊ auium montanarum: ⁊ similium.

¶ De tertia vero intentione nec de quarta ego nō loquor: quia iudicio meo satis locutus sum in primo libro ⁊ etiā in tractatu de vulneribus: de cuius quidez cura facit mē tionem Aui. Quare mihi necesse fuit secundum tenere'm primi libri mentionem facere illic: ergo illic vide. ¶ Unū tamen ego dico vobis hic: quod non dixi in primo libro huius. Accidit enim sepissime: q; homo cum lancea ē vul neratus ex vtraq; parte corporis: ⁊ tu occurris isti. Cum ergo tu occurris isti: debes bene considerare aspectum ip sius fortitudinem istius ⁊ an sit febris ⁊ an multum con queratur. si aūt in omnibus iste se bene habuerit: iudica q; intestina neq; vene meseterij neq; vena chilis neq; ar teria adorti neq; mucha sunt lesa: ⁊ in isto casu debes lo cum incarnare ⁊ debes valde bene locum cum vino stipti co lauare. vidi multos ⁊ audiui a multis qui fuerunt libe rati. Et si sanguis remanet ad intra natura ipsum resol uit vel transmittit ad inguina ⁊ generatur illic. apostema: vt dixi in precedenti capitulo: ⁊ isti tales semper sint largi in ventre. Et iam istum casum habui pre manibus in vno de argile qui cum vna lancea ex vtraq; parte vulneratus ⁊ lancea penetrauit. ⁊ breuiter curatus est. ⁊ hodierna die etiam viuit. ¶ Si modo videris istam penetrationem fo re cum debilitate virtutis ⁊ cum'febre ⁊ cum alijs accidē tibus malis: tunc iudica illud vulnus malum: nam sagit ta ⁊ lancea aliqñ tangit membrum intrinsecum ⁊ tūc mor tale est. ⁊ aliquando non. ⁊ istud est salubre: contingentie ergo sunt iste. Considera ergo bene. Vidi ego vnum ho minē fore vulneratum cuz vno gladio in ventre ⁊ infra vm bilicum ⁊ non penetrauit vulnus: nisi ad locum intestinoꝝ ⁊ in tribus diebus fuit mortuus: ⁊ non miruz: q; ois accidentia predicta fuerunt mala. Existimaui ego q; aliq̄ vena esset in ventre fracta ⁊ forsan vene meseraice fuerūt fracte: ⁊ hoc ex magna abundantia sanguinis quam vida in ventre.

¶ De vulnere femoris ⁊ inguinis. CA. XVI.

VVlnera istoꝝ. s. femoris ⁊ iguinis q̄ñ q; fiunt cū sagitta ⁊ aliquan do alio modo. Et vulnera istoꝝ locoꝝ q̄q; fiunt in cōtentis mēbris sicut in vesica ⁊ ma trice. Et q̄q; fiunt vulnera ista in cōtinente sicut in musculis ⁊ siphac continēte intestina ne ad bursaz intestinoꝝ descendant.

Signum q; vesica fit incisa habetur p critū vr ine ⁊ per locuz in pecunie designatū.

¶ Signū vulneris matricis est: q; a ptibus inferioribus vt p vuluam erit sanguis: ⁊ locus etiam hoc declarat qui est in femore. Et ego credo q; matris non potest vulnera ri a pte anteriori ⁊ posteriori: quin etiam vulneretur vesi ca aut intestinum rectum. Quoniam in anothomia mu lieris vidi quam propria manu feci q; matrix collocat in ter vesicam ⁊ inter intestinum rectum. Unde dixit Mun dinus q; intestinū rectum ē culcitra ipsius matricis: quare ⁊ cetera. ¶ Judicatur aūt de vulnere vesice qñ ipsum est mortale. Unde dixit Ipo. septimo affozismoꝝ vesicam in ciam cerebrum ⁊ cetera.

In cura ista habes tres intentiones. ut in multis alijs capitulis est dictū: fiat flobotomia si opus fuerit ⁊ virtus ⁊ etas p̄senserint uel scarificetur ut tibi uidebitur: purgetur cū lenitiuo uel alijs medicis leui bus. utatur sepe clisteribus uel suppositorijs. Et breuiter se bene hēat in largitate uentris fm q̄ntitatem assumpto rū ⁊ et plus ut aliqd superfluitatis expellatur.

¶ Dieta infirmi dē fit ordinata mō victo pluries donec sit securus de ap̄ate ⁊ in alijs ēt rebus non naturalib⁹ ho neste se habeat. De potu sepe dictum est in alijs. quare il la non recapitulo.

¶ Tertia intētio cōpletur b mō. p̄sideres p̄io si uulnus pe netret an nō: si nō penetret ⁊ sit necessaria sutura tūc sue: ⁊ incarna locū modico victo sepe. Si nō sit necessaria sed u ctura digeras labia ⁊ mūdifices ⁊ incarnes: deinde cōsoli da. Prohibe tñ ne locus generet apostema cum defen siuo uel defensiuis dictis. Si vo uulnus penetret uideas si uesica sit lesa an matrix si mulier fuerit an panniculus

siphac tenens ne intestina descendant ad bursam.
¶ Si vero vulnus penetrauerit vsq; ad vesicam ⁊ fuerint cū sagitta: mollifica primo locū vt in alijs locis sepe dictum est ⁊ amplia locū: si opus fuerit ⁊ ipsam extrahe ⁊ i loco pone vitellum oui cū oleo ro. Cū ergo videris ꝙ vulnus qñocunq; sit in vesica iudica ipm mortale: quod cognoscet ex signis dictis in prin'ca, ⁊ rō. quare est mortale est hec: q; ipsa est neruosa. talia aūt non recipiunt inuisationem, quare ⁊ cetera. Secūda ratio: q; vrina est acuta. cū ergo ipsa inuenit foramen rōne sue acuitatis semp illud dilatat, quare ꝓhibetur consolidatio: sed cui hoc sit rōnale qđ dictum est: nihilominus ꝓcedas in cura mō rōnali ⁊ omni modo ⁊ ingenio ꝓcedas ⁊ intendas circa incarnationem loci ⁊ in conformatione ipsius. Et probibe ēt q̄tum potes ne in loco generetur aqa. Incarnatiuum est hoc. ℞. mellis ro, co. lib. ʒ. thuris masticis dragaganti aā. puluerizenť ⁊ misceanť. Cōfortatiuū est hoc. ℞. boli armē. aq̄ ro. ⁊ parum aceti ⁊ locus circūquaq; ūungat. Et nota q; in ipso vulnere nec circa ipm vulnus nō presumas ponere oleū: q; oē oleum cuiuscūq; conditiōis sit impedit consolidationē. ⁊ ex hac cā vitatur oleum ro. omni tpe vesice, ⁊ ego ēt dico q; isti respiciant se a potu quātum possunt ne vrina multiplicetur q̄ est cā prohibens cō solidationem: ⁊ a diureticis ēt q̄ sunt cā multiplicationis vrine: ꝫ ipam educant multum: ⁊ potus eius sit stiptic⁹. ⁊ in potu isto vtatur decoctione masticis: ⁊ vtatur ēt cauda egna q̄ multum incarnat ⁊ vino citoniꝰ ⁊ aqua endiuie ⁊ miua citoniꝰ ⁊ mina ēt sine spōsus ⁊ sirupo ō mirto ⁊ succaro ros. ⁊ similibus. Unde dixit Galie. in sexto simpliciū farmacoꝝ cauda egna est vtilis in vlceribus ite stinoꝝ stomachi ⁊ vesice. ⁊ Auic. posuit ipsam in quarto incarnatiuam ⁊ cum medicinis incarnatiuis numerat. Dico ēt q; cum siringa pōt projici vinum stipticum ⁊ decoctio thuris vsq; ad intrinseca vesice. Et puto q; hoc valde erit vtile non dubito ego: q; si ista duo possint ꝓjici ita ⁊ multa alia ⁊ vide per te. ¶ Et nota quare dixi q; debes procedere in cura ista ꝫ videris vrinam egredi per vulnus, hoc quod reputatur mortale est ꝫ: quia ex tibi dubio vulnus pōt esse in collo: qđ collum vesice incarnationem recipit ⁊ curationem quare fac vt tibi dixi. Cum ꝓnostico tu tuo. s. q; tu times istum non liberari. ¶ Et ego vidi vnum q; voluit vindimiare super salicem vinum: ⁊ cecidit de salice: ⁊ intrauit vnum lignū qđ erat ligatum cū vna vite bene p vnā spānā cū dimidia: ⁊ fecit foramen prope anum ⁊ ex illo ano ⁊ vulnere exiuit aquositas: ⁊ breuiter feci qđ dictum est ⁊ curaui ipsum ⁊ oēs mirati sunt. Erat ergo vulnus in collo vesice. ¶ Si vulnus fuerit in mfice: tunc locus pōt melius incarnari: q; matrix est magis carnosa q̄ vesica: vt in anothomia. ⁊ vidi: quare non ita malum ꝓnosticari debes. In isto ergo casu procedas per omnia vt dictum est in vulnere vesice: videlicet cum incarnatiuis localibus ⁊ lotionibus: quare illic vide. ¶ Si aūt siphac continens intestina vulneratus fuerit scies ex descensu intestinoꝝ inferius: tūc conari debes siphac reducere si possibile fuerit cum sutura bene forti, ⁊ ego dico q; in isto casu debes facere iacere supie cum capite depresso ⁊ cū pedibus altis: ne locus sic sutus ab intestinis comprimat: que quidem compressio potest esse causa: quare locus nō incarnetur: hoc pacto sup locum pone puluerem conseruatiuū future: ⁊ incarnatiuū. ⁊ isti tales semp habent ventrem largū: q; vtile est semper. deinde consolida locum modo dicto.

¶ De vulnere testiculoꝝ vrge ⁊ vuluę. CA. XVII.

Dicta vulnera testiculoꝝ virge ⁊ vuluę nihil habent ꝓprīū ab alijs vulneribus membroꝝ carnosoꝝ de eis parū faciam mentionē: vt est notū. ¶ Signa istoꝝ vulnerum p visum satis nota sunt.

In cura ista habes tres intētiones vt sepe dictū ē. ¶ Prima ergo intētio cōplet cū purgatione vētris. s. cum medicis solutiuis vel cū clisteri vl alio mō vt tibi videtur, flobotomia fiat ō vena cōi vel epatis: si mā non sit in loco. Si in loco sit fiat de canicula pedis .s. in pte domestica: q; illa euacuat a locis illis.
¶ Secunda intentio completur etiam modis dictis: quia respiciat se a carnibus ⁊ vino ⁊ ab alijs multiplicantibus sanguinem donec sis securus ab apate: ⁊ in alijs reb⁹ nō naturalibus bene ⁊ hōeste se habeat: ⁊ specialiter i motu.
¶ Tertia intentio completur hoc mō. considera vulnus ⁊ vide si indiget sutura vel non. Si indiget sutura: cōdūcas partes ⁊ suturam conserua modo dicto ⁊ in alijs fac vt dictum est pluries. ¶ Si autem vulnus esset non indigens sutura tunc prima visitatione impleas vulnus cum oleo ro, ⁊ vitello oui ⁊ ō fiat per vnum diem vel duos: ⁊ hoc iterum ē si tu occurris in pn'. vulneris ⁊ deinde potes ponere terbentinā cum vitello oui vsq;quo locus sanietur, deinde ponas absterſiuū si fuerit opus de melle ro, ⁊ farina ordei ⁊ terbētina. Deinde si caro fuerit mollis indurēť cū vnguento apostoloꝝ, deinde incarneť ⁊ cōsolidetur, si aūt vena esset incisa consolida eam siue ꝓstringe vt sepe dictum est.

¶ De vulnere anche ⁊ scie. CA. XVIII.

Hec vulnera scilicet anche ⁊ scie si sunt timorosa multū nisi propter magnitudinem membri ⁊ neruositatem eius ⁊ propter lesionem ligamenti ex cuius lesione sequitur in fine curationis sepe claudicatio.

In cura ista habes tres intētiones sicut in alijs, quare non recapitulo.
¶ Prima intentio completur cum purgatione ⁊ flobotomia ut uidetur necesse operanti largus sit semper in uentre.
¶ Secūda intētio completur cū debita dieta donec sit securus ab apostemate: ⁊ in alijs honeste uiuat: ⁊ sit dieta frigida. ⁊ potus sit aqua ordei.
¶ Tertia intētio completur hoc modo. consideres si uulnus indiguerit conductura conducas partes ⁊ fac suturā duplicatam: secundum tamen profunditatem uulneris. q; vulnus potest esse tam superficiale q; sutura consueta sufficeret. Et in alijs fac vt dictum est. ¶ Si uulnus non indigeat conductura tunc considera si factum est cum sagitta uel alio modo. si alio modo in uulnere ponas uitellum oui cum terbentina ⁊ in alijs fac ut sepe dictum est.
¶ Si uulnus fuerit cum sagitta ⁊ intrauerit os cum ingenio extrahe ipsam, mollifica ergo primo locum cum oleo rosaceo calido ⁊ dilata uulnus si opus fuerit qua extracta implcas uulnus prima uisitatione cū uitello oui ⁊ oleo rosaceo mixtis ⁊ circa locum ponas bolum armenum cū oleo rosaceo uel succum solatri uel semperuiue. uel endiuie cum pauco aceti. ¶ Secunda uisitatione ponas i uulnere ⁊ super uulnus mundificatiuum tale quod marime remouet doloꝛē. ℞. mellis ro. lib. i. farine semnis limi: se nugreci aā. ʒ. ij. olei de camo. farine ordei aā. ʒ. i. misceātur sil'. ꝓpter quo nota q; i illo vulnere istius loci tota tua intētio sit in istis duobus. s. in prohibēdo doloꝛem: q̄m in isto vulnere non accidit dubium nisi ꝑ hec duo deinde hoc peracto mundifica locum ⁊ consolida secundum necessitatem ⁊ dispositionē loci.

¶ De vulnere core. CA. XIX.

Vulnus core redditur timorosum ꝓpter lacertos mlos ⁊ musculum magnum illic existentem a quo oriuntur chorde venientes ⁊ facientes ad motum cruris ⁊ pedis ad cuius compositionē ueniunt a cerebro nerui portantes compassionē doloris iducti a uulnere loci ad cerebrū a qua compassione doloꝛosa sepe aducit spasmus: ⁊ uulnus hoc ēt ē timorosum ꝓpter uenas ⁊ artarias core a quibus cū egreduntur

sanguis pp incisionem earum cū difficultate constringitur. ⁊ si non constringitur infallibiliter sequitur mors.
¶ Et ego dicam tibi qꝫ ego vidi in hoc. Et primo qꝫ ego dixi qꝫ a musculo illo core oriuntur chordę facientes ad cruris ⁊ pedis motum narrabo tibi illud quod ego vidi. Vidi vnum non peritum in cirurgia qui cessit ad vnum suum amicum qui habebat pustulam in latere sinestri parum infra genu: ⁊ ait illi, Ego volo te liberare. Ille confidens se de illo: dixit: ego sum contentus. Ille autem imperitus cepit ruptorium in magna quantitate. ⁊ posuit super locum nec sciuit ipsum regulare. ⁊ breuiter ruptorius combussit totam carnem ⁊ chordas venientes a musculo core ⁊ transeuntes ad musculum cruris: ⁊ cum hoc alterauit ipm os ⁊ statiz cecidit pes nec ipm eleuare potuit: nec ducere potuit ipm sursum nec deorsū. ⁊ non mirū qꝫ pes ⁊ genu ⁊ alia mēbra moneńt motu voluntario: ⁊ quilibet talis motus fit mediante musculo ⁊ chordis. Cum ergo vnum istorum instrumentorum deficit ⁊ motus deficit: quare ⁊ cetera. ¶ Vidi etiam multos qui habuerunt incisionem retro in musculis core ⁊ cecidit pes: quia nerui ⁊ ligamenta venientia ad locum inferiorem fuerunt incisa.
¶ Dixi secundo quod ad eius compositionem veniūt nerui portantes compassionem doloris inducti a vulnere. Ego dicam illud quod etiam ego vidi. vidi vnum stipendiarium cuius nomen erat columbinus qui habebat vnū cultellum parum ⁊ ille cultellus dum incideret vnum pnum baculum cecidit cum puncta super genu: ⁊ bene per tres digitos perforauit parum ipsam pellem secundū apparentiam. Iste autem non curauit de isto vulnere puo. ⁊ stetit ac si nihil esset. in fine quattuor dierum incepit iste dolere: ⁊ taliter processit iste: quod deuenit ad spasmum: ⁊ breuiter amisit motum ipsius genu: ⁊ stetit per menses ⁊ menses: anteqꝫ liberaretur: ⁊ hoc non fuit aliud nisi ꝓpter nerium illum vulneratum. ¶ Dixi ego tertio: qꝫ illud vulnus erat timorosum propter venas ⁊ arterias trāseuntes per ipsum. Vidi ego ⁊ fui in cura ipsius: dū fui iunior ⁊ breuiter cum sagitta fuit vulneratus in medio core ⁊ vna vena fuit fracta. ⁊ ego cum vno magistro meo fuimus in cura istius. Nos autem non potuimus restringere venam illam neqꝫ cum pulueribus: neqꝫ cum cauterijs actualibus neqꝫ ctiā potentialibus: neqꝫ aliquo alio modo: ⁊ breuiter ex magno fluxu sanguinis mortuus est ille vir bonus ⁊ probus. Post ergo ista ueueniatur ad curam.

In cura ergo ista hēs tres itēiones vt sepe veriſ ē. ¶ Prima intentio completur cum solutione ventris facta cum medicinis vel cum clisteribus vel alio modo: secundum tamen'necessitatem humorum ipsius corporis predominantium. Sit ergo largus: donec sit securus ab apostemate. Flebotomia fiat si magna quantitas sanguinis non exiuerit: ⁊ etiam si etas ⁊ virtus consenserint: Et ventosationes fiant in naticis si etiam opus est.
¶ Secunda intentio completur hoc modo. Dieta istorum semper declinet ad frigiditatem. Utatur ergo cucurbita farre spinachijs ⁊ lactucis: ⁊ si iste fuerit debilis vtaē carnibus alteratis cum cucurbita lactuca vel agresta vel portulacis ⁊ cetera. Vinum eius sit limphatum cū aqua'cocta. Vinum granatoꝝ ēt in hoc valet.
¶ Tertia intentio completur sic: consideres si vulnus fuerit magnum ⁊ indigeat sutura conducas partes distantes cum sutura: ⁊ super suturam ponas puluerem conseruatiuum ipsius future: ⁊ dimitte in parte declinatori os vulneris apertum per quod sanies vulneris exiccetur vel mundificetur ⁊ in ore ipsius vulneris prima die pone vitellū oui cum oleo ro. vel cum terbentina vel farina ordei ⁊ in carnatiō dicto pluries. ¶ Si aūt vulnus fuerit valde profundum sic qꝫ musculus fuerit incisus ex transuerso ⁊ nerui: tunc dixit Auicē. qꝫ non debes fuere: ⁊ ratio est: qꝫ illi musculi semper reuertuntur ⁊ elongantur adinuicem i parte inferiori. In parte aūt superiori rōne future se tangunt quare in parte inferiori non incarnaē ⁊ illic retinentur fluxus perfluitates. In parte autem superiori conglutinaē. quare est in processu necesse locum aperire. ne ergo hoc accidat precipitur qꝫ in tali casu non fiat futura. ¶ Si modo neruus fuerit incisus: dicit Gui. de salice. qꝫ debes neruum suere audacter cum filo incerato. ⁊ ego dico tibi qꝫ non debes neruum suere propter rōnes deductas i ꝑmo libro. tractatu de neruis: sed dico qꝫ cum acu debes capere carnem ⁊ non neruum: ⁊ in tali sutura debes iungere bene partem neruī incisi cum alia parte ratione cuius tactus imutetur a natura vna pars cum alia. quare inter partem vnam ⁊ aliam potest cadere medium extraneum ita paruum qꝫ adhuc tales spūs animales ꝓ parte poterunt ad aliam partem neruī transire: quare illud membrum poterit habere suas operationes ⁊ spāliter quantū ad motum vel sensum: ⁊ considera bene istum modum ⁊ melior est illo Gui. ¶ Si vero nimius fluxus sanguinis te impediat primo ⁊ prima visitatione constringe ipsum cum rebus ⁊ modis dictis superius in cā de vulneribus colli: ⁊ etiam in primo libro ca. proprio: facto hoc fac locum: qꝫ sanguine restricto ⁊ in aliis fac vt sepe dictum ē.
¶ Nota tamen qꝫ non debes esse ausus in locis neruosis siue vulnus sit profundum siue amplum ponere tentam que attingat vel tangat neruum: immo ipsam pone soluz circa orificium vulneris ne os vulneris claudatur. Nam ex tactu nerui. vel profunditate tente vlqz ad profundum tangitur neruus ⁊ fricatur ex quo tactu ⁊ fricatione causatur dolor in loco ⁊ currunt humores ad locum ⁊ apostematur locus ⁊ forsan sepe potest sequi mors. ¶ Si vero vulnus sit parum: qꝫ non latum considera modo si penetret multū vel non: si non: cura ipsum vt sepe dictum ē.
¶ Si aūt multū penetrat considera si os est fractum vel non. vel si vulnus penetrauerit membrum vel non. ¶ Si aūt vulnus fuerit ꝑfundum ⁊ os fuerit fractum cum telo vel alio modo cura ꝓ tunc est valde difficilis ⁊ difficillima ⁊ longa. ⁊ nō ē sine periculo magno ⁊ tedio magno ⁊ labore. quare ergo conducas primo ossa adinuicē. ⁊ conglutinentur. ⁊ non negligatur vulnus ne sanies penetret inter illa. ratione cuius impediretur conglutinatio. Dieta eius sit valde stricta ⁊ etiaz quies sit valde magna. ⁊ hoc fiat donec sit securus locus ab apostemate. Ꝫ facto consolideretur vulnus. ¶ Et si contingat locum apostemari. vt sepe vidi eodem modo fiat in cora vt i brachio. ¶ Ꝺ qꝫtū tedium. o quātus labor in talibus tunc ossa nō conglutinantur adinuicem. ⁊ est necesse tunc ipsa frustra extrahere. ⁊ non consolidatur locus. quare modus iste sepe parit fistulam. Tres ergo mordi sunt complicati. scilicet fractura ossis vulnus vel vlcus ⁊ apostema. ¶ Dico ego vt dixi in primo libro. ⁊ recurre illic pro maiori noticia qꝫ primo a loco debet remoueri apostema. ⁊ modum habuisti superius in loco allegato. ¶ Secundo dico qꝫ frusta ossis illa moueri debent. qꝫ vulnus debet dilatari. ⁊ qꝫto illa ossa tardius extrahuntur tanto leuius extrahunē. qꝫ ossa illa non habent nutrimentum. qꝫto illa maiorem moram in loco faciunt. tanto illa a carne magis separātur. quare facilius extrahuntur ⁊ cum minori labore. ⁊ Ꝫ sum sepe expertus. Et modum extractionis ossis corrupti habuisti in fine primi libri. capi. proprio. quare hic dimitto. demū hoc peracto. debes locū mundificare ⁊ incarnare cum lotionibus vel pulueribus vel vnguentis secūdum oportunitatem loci. de hoc non plus loquor. ¶ Si vulnus fuerit paruum ⁊ penetrauerit membruz ex vtraqz parte. ⁊ vena non fuerit tacta tunc precipe illi dictam magnam. ⁊ quietem magnam ⁊ ponetentam paruā ex vtraqz parte balneatam in oleo ro. ⁊ vitello oui in principio. Deinde fit balneata vel infusa in terbentina vel alio modo vt est necesse vulneribus. ⁊ incarna cum stupphis balneatis in albumine oui. ⁊ pone defensiuū circa locum re vulnus apostemaē. In paucis aūt diebus locus incarnaē.

ꝛ sepissime habui corā sic cū balista penetratā ꝛ cum tela ꝛ obseruaui hunc modum ꝛ bene mihi successit.

¶ Si foramen sit strictum ꝛ cōcauum tunc non ꝑsumas per viam prime intētionis curare: qꝫ incarnare. ꝛ iste est vnus de casibus in quibus non debes incarnare nominatis in primo lib. tractatu de vulneribus. ¶ Primo ergo si tu occurris seruato tamen primo ꝛ prima ꝛ secunda intentione vulneris fluxum sanguinis stringe. In secunda visitatione pone tentam balneatam in vitello ouī ꝛ oleo ro. Deinde procedas cum terbentina ꝛ oleo ro. ꝛ vitello ouī ꝛ hoc donec sis securus de apate: ꝛ non obliuiscaris qꝫ circa locum fiat defensiuum de bolo armeno: vel aliud de succis herbarum. demum procede cum mūdificatiuo facto de melle ro. terbentina ꝛ farina lupinorum. vel fiat si opus fuerit mundificatio cum vnguento apostolorum: ꝛ forsan erit melius. deinde locus consolidetur. ¶ Si tñ accideret qꝫ locus apostemaretur tunc cura apostematiōes fiunt dictum est supra in capitulo de vulnere adiutorij. q̄ re illic vide.

¶ De vulnere in genu. CA. XX.

Vlnera genuū: qꝫ habent maiora ossium ligamenta ꝛ chordarū ꝛ neruoꝝ infiltrationē: ꝛ qꝫ sunt in bassiori loco aliorum membroꝝ: ad que promptꝫ descendunt humores: ideo vulnera huius loci sunt periculosiora vulneribus cotarum ꝛ tibiaꝝ. Quod considerans Auicen. dixit. Vulnera que cadunt in genu apud rotulam sunt mala: ꝛ ad ea quandoqꝫ sequuntur accidentia mala: de quibus pauci liberantur. ¶ Nota ēt qꝫ continuantur in genu quidam nerui notabiles venientes a cerebro: ꝛ a medulla: ex vulnere quorum sequitur dolor intolerabilis subito ad quē sequitur aliquando mors vel spasmus: ꝛ aliqñ ita debilitatur membrū: qđ non pōt descendi cursus humoꝝ: ꝛ per consequens non potest prohiberi apatio loci: ꝛ aliquando rōne huius causatur rigor qui arguit sparsionem materie super totum male: ad quem sequitur sepe mors ꝛ febris: nōne vides ēt tu qꝫ si tu percutias genu in aliqua re causatur dolor valde magnus intantum qꝫ apparet illum mori: nec potest se tunc mouere: ꝛ hoc non est ꝓp aliud nisi: qꝫ illi nerui vel chordę contunduntur. Etiam vidi sepe qꝫ aliquis percutit genu in aliqua re vel percutietur. ꝛ tamen non sequitur dolor: ꝛ hoc non est propter aliud nisi qꝫ nerui illi vel chordę non contunduntur tunc.

In cura ista habes tres intentiones sicut alīs sepe dictum est.

¶ Prima intentio cōplet cū solutiuis lenitiuis vel clisteribus. sit ergo semp largus: ne humores fluant ad locū.

¶ Secunda intentio completur: etiam mō dicto sepe: qꝫ vratur dieta frigida donec sit securus ab apate.

¶ Tertia intentio completur hoc modo: videas primo si vulnus indigeat conductura vel non. Si indiget conductura sue locum ꝛ dimitte partem decliuiorem apertā vt sanies possit expirare. Et in alijs fac ēt vt dictum est sepe. ¶ Pro quo nota vnum generale: qꝫ in talibus vulneribus que fiunt in locis ossuosis debes antecēdere partes conducantur imponere digitum ꝛ palpare si os sit ictisum vel non: si non sic rute. Si sic videas si os sit separatum pro parte vel ꝑm totum. si ꝑm totum extrahe ipsum. Si pro parte fuerit separatum tunc sic locus ꝛ comprime ipsum os: quoniam incarnabitur. Si tamen frusta parua essent que non adhereant remouentur. deinde suatur ꝛ incarnetur modo dicto. Si autem vulnus fuerit strictum factuꝫ a sagitta vel telo: vel a re alia acuta sive fuerit vulnus vsqꝫ ad os sive non: extrahatur ipsa sagitta: obseruatis regulis superius dictis ex modis extractionis: ꝛ i isto loco non possumus ponere tentam aliquo modo nisi in orificio vulneris ne locus claudatur: si in vulnere tali ponatur oleum ro. calidum: quod sua oleaginitate dilatat vulnus ne claudatur. ꝛ cum hoc sedat dolorem ꝛ cōfortat locum: ponatur ergo tenta parua in orificio vulneris balneata in oleo ros. quod oleum suppleat locum tente: nam ex profunditate istius tente in vulnere istius loci ꝑ pter neruositatem'eiusdem si tanguntur ex tenta statim fit dolor ad quem sequuntur accidentia superius narrata infallibiliter: facias ergo illud quod dixi cum tenta ꝛ oleo donec fueris securus de apostemate. Et nō obliuiscaris qꝫ defensiuum ponatur circa locum. post securitatez apostematis procedas cum mundificatiuo facto ex melle ro. ꝛ terbēna ꝛ farina ordei. ꝛ potes addere parum olei ro. ꝛ forsan erit valde vtile. ¶ Si post mundificationez caro remaneat mollis rōne olei vel virtuosa tunc move ea cū vnguento apostolorum: ꝛ post exiccationem ꝛ mundificationem incarna ꝛ consolida.

¶ De vulnere cruris. CA. XXI.

Vlnera cruris parum differūt a vulneribus brachij. Nota tamen qꝫ in superficie cruris super focile illud in parte anteriori reperiuntur nerui ꝛ lacerti notabiles descendentes a genu immediate ꝛ a cerebro. vide quando vulnus sit in loco isto cum sagitta ꝛ similibus periculosum est: ꝛ sepe moriuntur: vidi ego vnum qui ibat venatum ꝛ percussit tibiam in vno ligno ꝛ vulnerata est tibia ꝛ cucurrit tantum de materia ad locum illum qꝫ locus ille totus fuit putrefactus ꝛ cancrenatus ꝛ breuiter mortuus est: ꝛ istum visitaui bis ꝛ nō āplius nō ne vides ēt: qꝫ si qs percutiat tibiā i aliquo loco: causatē dolor intolerabilis sepe: ꝛ hoc non est ꝓp aliud nisi quia nerui illi conquassantur: ꝛ aliquando fit percussio magna in tibia ꝛ non causatur dolor i ea: ꝛ hoc nō est propter aliud nisi qꝫ nerus ille tunc non tangitur ne qꝫ conquassatur.

In cura ista habes tres intētiones: sicut iā sepe dictum est.

¶ Prima intentio completur cū solutione ventris ꝛ clisteribus ꝛ suppositorijs. sint ergo isti semper larga in ventre: ne materia ad locum currat: fiat flobotomia de basilica dextra vel sinistra. Secundo locum vulneris. considerata tamen virtute ꝛ etate ꝛ fluxu sanguinis a vulnere.

¶ Secunda intētio completur modo dicto. s. cū dicta frigida. ꝛ hoc donec sis securus de apate.

¶ Tertia intentio completur hoc modo: considera si vulnus sit latum vel paruum. si latum: conducas partes vt sepe dictum est. Si tamen facile esset incisum aliam modum debes tenere quem in sequenti capitulo dicam. Si vulnus sit paruum: quia strictum. ꝛ fuerit factum a sagitta extrahe ipsam. ꝛ si intrauerit os mollifica ipsam cum oleo rosaceo calido posito in orificio vulneris. ꝛ fac vt in alijs sepe dictum est. ¶ Extracta sagitta pone in loco tentam infusam oleo ros. ꝛ circa locum pone defensiuum de bolo armeno vel de succis herbarum frigidarum: ꝛ post qꝫ dolor separatus fuerit ꝛ securus fueris de apostemate tunc in loco ꝛ super locum pone hoc mundificatiuum. Recipe mellis ro. collati terbētine ꝛ farine ordei ꝛ crocis fac vnguentum. facta mundificatione incarnetur ꝛ consolidetur: si tamen carnositas illa esset vulnerata sic qꝫ vulnus penetret ad vtrunqꝫ latus tunc fac per omnia vt dictum est in capitulo de vulnere corę in parte correspondente isti.

¶ De incisione ossis brachij ꝛ duorum focilium ꝛ ossis corę ꝛ duorum focilium cruris: quia eadem est cura.

CA. XXII.

Licet in primo facta fuerit mentio de incisione alioꝝ ossiū ꝛ non de fractura: ꝛ ls supra aliqd sit tactū de fractura cum vulnere: qꝫtñ in hoc loco illud capitulū debuit principalius situari cōpellor hic aliqd dicere remittens th ad locum illum ꝓ clariori noticia.

¶ Dico ergo breuiter qꝫ incisio focilij ꝛ adiutorij aut est completa: sic qꝫ totum focile vel totū adiutorū sit ictisum

aut nō: si non cum manu videas si frustule aliq̄ ossis sint remote vel nō si sint remote extrahe ipsas frustulas: deinde abstergas vulnus a sanguie bñ hoc peracto capias labia vulneris ⁊ ꝓducas adinuicē ⁊ incarnes mō dicto sepe ⁊ cū defensiuis defende ne locus apēk ⁊ in alijs fac vt sepe dcm̄ est. Lanfrancus nō voluit hoc primo voluit ipse q̄ primo os reparetur: deinde incarnetur. Guil. ⁊ Theodori. ⁊ Albucasis ⁊ Jamerus volunt modum p̄dictum quos doctores insequor: ⁊ ego hui sepe vulnus in focili ⁊ in adiutorio brachij cū incisione ossis ⁊ feci vt dixi vobis ⁊ mihi bñ successit. Et filr hui in digito manus vnā incisionē cū remotōe priꝰ ossis: ⁊ ego cepi labia remoto osse ⁊ sui ⁊ facta est incarnatio. Et illō idē hui in vno vulnerato in capite prope aurez. ⁊ ille hūit vnā p̄tē ossis incisas ⁊ sequestratam ab alio osse remoui illud os ⁊ sui ⁊ facta est incarnatio illius carnis cadentis super os cuꝰ osse. Et isti oēs hodierna die viuūt: ⁊ ego nō nolo oēs gr̄a breuitatis. ¶ Si mō facile vel adiutoriū fuerit oino ⁊ totalr incisum: ita q̄ creat medulla. tunc iudica illud esse mortale ⁊ vt in pluribus mortificat mēbꝝ. Fiat ergo primo sutura vt dicūt doctores aliqui. Deinde facta ipsa sutura capiat̄ p̄nus duplicatus ⁊ balneē in albumie ouī ⁊ superponat̄ vulneri. Deinde fiat ligatura ⁊ incipiat̄ in fine ipsius mēbri. revoluendo tñ sepe vsq̄ prope vulnus. ⁊ cum fuerit prope vulnus facias ipsam transire p̄ partē oppositam vulneris. deinde ascendat ligando versus corpus. ⁊ iterꝫ reuertat̄ bida ad partē inferiorē quousq̄ fit ꝑpe vuln⁹. ⁊ iterū faciat ipsam trāsire p̄ partē oppositaꝫ sup aliā. ⁊ veniat ad locū: in quo incepit ⁊ ibi finez faciat ⁊ fiat cum suo p̄n⁹. ⁊ sic remanebit vulnus discooptū: deinde hoc cōpleto ponat̄ due stelle bñ ⁊ pollite ⁊ aptate vel tres sm̄ mēbꝝ coopte ⁊ inūcte ⁊ ponant̄ talr q̄ nō coopiant vuln⁹. ⁊ ligent̄ cū bidello i quo ponāt̄ cānule. ⁊ cānule ille revolnāt̄. ⁊ sic in quolibꝫ bindello ponāt̄ vna cānula ⁊ revoluat̄ ⁊ restringatur isto mō ⁊ non dissoluatur nisi primo sit curat⁹ nisi dolor aut apa aut p̄uritus cōpellat nos: quibus quō succurrāt dcm̄ est in primo lib. sm̄one cōi in plibus locis. ¶ Et cuꝫ feceris bñ: stuppas balneatas in albumie ouī pone desup. ⁊ in mutes ipsum bis in die. ⁊ in vitello ouī postea cū mūdificantis procedas. phibe ergo i loco generationē sanguinis q̄ctuꝫ potes: deinde in alijs fiat vt sepe dictū est. ¶ Nota tñ q̄ aliq̄ ista fiāt due prime itētiones debent p̄cedere.

¶ Prima fit purgatio cū medicinis clisterijs suppositorijs: vel flōmia vel cū ventosis sm̄ necessitatem. ¶ Secunda fit dieta debita: sm̄ tñ necessitatem infirmi.

¶ De vulneribus nodi ⁊ clauicule pedis. CA. XXIII.

Cum vulneratꝰ clauicula pedis cum sagitta: vel cū alia re ifert timorē supra iunctura er duobus. primo er mā sue ꝓpōnis q̄ ē er chorda ossium paruoꝝ necessariorum ad iūcturā ⁊ ad formā eius. Sunt. n. ibi multa ossa. primaꝫ vocat̄ nauicula. aliud os calcanei. Demum sunt tria ossa paruaq̄ cum leduntur er vulnere magno vel paruo amittūt positōez p̄ priam ḡre formā amittūt: que forma ⁊ positio restauratio nem nō recipit: ⁊ si recipit cū difficultate recipit: eo q̄ medicus ea nō p̄t ptractare rōne paruitatis eius ⁊ rōe occultationis eius. ⁊ pp vnū magnum neruū positū in loco illo mediante quo ossa illa cū ligamētis adinicē cōtinguntur ⁊ motum ⁊ sensuꝫ recipiūt. vñ cuꝫ locus ledit̄ pp vulnus loci inducitur a lesione illa nocumētum in mēbro. q̄d cum difficultate a medico remouetur: vel male remouet̄.

In cura ista habes tres intentiones sicut ⁊ in alijs est dictum.

¶ Prima completur cum debita purgatione ⁊ flobotomia ⁊ alijs vt sepe est dictum.

¶ Scōa intentio cōplet̄ cū debita dieta: ⁊ breuiter sit frigida donec sit securus de apate. Si aūt esset debilis in firmus vtatur carnibus conditis cum herbis frigidis.

¶ Tertia intentio complet̄ hoc mō cōsideres si loc⁹ ista indiget conductura partiū vel nō. si indiget conductura partium ꝓducas ptes sicut iam dcm̄ est cū sutura. Et si neruus fuerit incisus cōducas ipm̄ mō dicto in capō de vulnere corē ⁊ conseruet sutura cuꝫ puluere dicto ⁊ stuppis balneatis in albumine ouī. Et si tu alio modo icarnes q̄z cū stuppis pone defensiuum circa locū ⁊ dimitte foramē apū i loco ablutioni si opus fuerit ⁊ i isto foramie ponas vitellū ouī cū oleo ro. vel terbētia cū oleo rosa. quouisq̄z volor sit remotus: deinde procedas: vt in alijs est dcm̄.

¶ Si mō vulnus sit strictū: q̄ factū cum sagitta: vel alio mō mollifica primo locū cū oleo ro. calido: ⁊ in isto loco nō plumas icidere pellē: eo q̄ nerui isti sūt valde ifiltrati i loco isto: ⁊ superficiales ne icidant̄ er trāsuerso nerui isti q̄ sunt necessarij ad motum ⁊ sensum: facta mollificatiōe extrahatur sagitta ⁊ impleatur vulnus cum oleo ro. calō: ⁊ in ore vulneris ponatur tenta balneata in oleo ro. calido ne vulnus claudatur: nec aliquo modo audeas profunda recum tenta rōne illius quod dictum est i capitulo d̄ vulnere genu: q̄ posset esse ꝓfundatio illa cā apatis: cū aūt fueris securus d̄ apate. tūc mūdifica locū cū melle ro. ⁊ farina ordei: ⁊ continue ponat̄ defensiuum vsq̄z ad pfectaz consolidationem circa locum. ⁊ rō est: q̄ ista sunt mēbra depauperata caloze: q̄ marie a corde distāt. et q̄ semper maculata multum sunt: quare ad illa faciliter currunt superfluitates multe: quare necēium est defensiuum: facta mondificatione incarnetur ⁊ consolidetur: vt sepe dcm̄ ē.

¶ D vulnere pectinis pedis CA. XXIIII.

Vlnera ista pedis nō p̄iculosa sunt: neq̄z ꝓprie inferunt piculuz nisi pp dolorem ⁊ apationem: ad quē aliq̄n sequit̄ rigor ⁊ febris ⁊ spasmus pp lesiones neruoꝝ venientiū a nucha ⁊ cerebro ad locū illū: ⁊ sic pp affinitatem illorum membroꝝ si dolor i loco ptinuet̄ pōt sequi spasmus. ⁊ finaliter pōt seq̄ mors.

In cura ista habes tres intentiones. sicut in alijs dictum est.

¶ Prima ꝓplet̄ cū debita purgatōe fcā modis dictis sepe: ⁊ cū flōmia fcā de pte opposita: obseruatis ꝓditōib⁹ sepe dictis. ⁊ sacrificatio fiat i naticis: si videbit̄ expanti. ¶ Zᵉ itēto ꝓplet̄ et cū dieta q̄ sit frida ⁊ cū potu fridodonec sis securus ab apate nisi debilitas vrutis te ipediat.

¶ Tertia intentio complet̄ b mō. videas primo si vuln⁹ fit latum vel nō. Si vulnus sit latū: videas si os ē lesum vel non: si os nō sit incisum ⁊ neruus sit cōducas ptes: vt dcm̄ est in capō de vulnere corē. Si nō sit incisus eodez mō ꝓducas ptes: ⁊ ꝓserua suturā: ⁊ fac vt i alijs dcm̄ ē sepissime. ¶ Si os fuerit icisum: sic q̄ nō fuerit aptum remanere moueas ipz. Si aūt fuerit aptū remanere: q̄ fuerit ꝑ parte sepatū. tūc cōducas ptes: q̄ incarnabitur: ⁊ i alijs fac vt sepe dcm̄ ē. p̄cipias aūt vt iste pedē eleuatū teneat: ne humores ad locū fluant: ⁊ circa locū ponat̄ defensiuū: ⁊ cū istis curabit̄ talis: ⁊ isti tales sp sint largi in ventre cum clisteri vel suppositorio. ¶ Et nō b ḡnale: q̄ in casu in quo ifirmus nolly clistere sicut sepe repit̄. tunc ꝓsueui ergo dare pillas cōes q̄ acute sint cuꝫ modico scamōee ⁊ agarici. ⁊ ꝑ certo meli⁹ operant̄ q̄z clistere. ¶ Si vulnus non fuerit mō latū: sed fcm̄ fuerit cū sagitta vel alio mō: sagittā primo extrahe sm̄ modū dcm̄. ē. Si vulnus penetrat er vtraq̄s pte. tūc incarna ipm̄: vt dixi in capitulo de vulnere corē. ⁊ ego hui vnā puellā: que penetrauit femeripam sibi pedē suū cū vino veri: cū quo assantur carnes: ⁊ breuiter curaui. vt dixi: ⁊ mihi bñ successit.

¶ Si mō sagitta nō ꝓfoꝛauerit cēta sagitta impleat̄ vulnus cū oleo ro. ⁊ in supficie vulneris ponas tēā puā ne orificiuz claudat̄: ⁊ non plumas ponere tēā magnaz pp cām supra assignatā: ⁊ defensiuū sp ponat̄ circa locū de bolo armē. vl d succis herbaz: vl d oleo: q̄ oleū mirtinū ⁊ rosa. ista opāt̄: fcō b mūdificet̄ si op⁹ sit cū melle ro. ⁊ farina ordei: demum icarnet̄ ⁊ ꝓsolidet̄: vt sepe dcm̄ est.

¶ De vulnere facto a morsu canis vel alterius animalis

CAP. XXV.

SI canis vel aliqs aial mordeat aliquē cōsidera primo dispōnē canis si rabidus fuerit vel non. Et tūc ꝑs dispōnē canis i alijs ꝓcedas diuersimode. In cura ista habes tres intentiones: sicut ꝫ in alijs sepe dictum est.

¶ Prima cōpletē p mō. Si morsus qs fuerit a cane vel ab equo vel asino ꝫ silibus: ꝫ nō sit canis rabidus: purgō nē facias cuz solutiuis vel lenitiuis vel clisteribus ꝑm tñ dispōnē patiētis. Et fiat flōmia ꝑm tñ dispōnē patiētis: vt dictum est. Si tñ canis esset rabidus noli dare medicinam solutiuā attrahentē ne venenuz attrahat ꝑ corpus. Sed medicina sit lenitiua: ꝫ sit velut cassia ꝫ clisteria fiāt. Et sīr ꝓpter candē rōnem nō fiat flōmia. Et qz signa supra in primo libro posui in vno capitulo. ideo hic non pono. ꝫ ꝑ suppleméto istoz capitula recurrant adinuicem.

¶ Secunda intentio complet̄ p mō. Si canis non fuerit rabidus vel fuerit aliud aial. supple non rabidū. tūc dicta eius declinet ad friduz donec sit securus de apate ꝫ vinū eius sit limphatum. Si autem canis sit rabidus: vtaī ipse carnibus pullorum elixatis cū agresta vel cucurbita vl lactucis. Carnes ēt edinc conueniūt vel castrati ꝫ ꝓdicū taliter alterate ꝫ bibat dua sorbilia ꝫ vinum sit albuz odoriferum limphatum tñ ꝫ p totū sit vt spūs generenī continue boni qui facili de cā a venēo alterant. vnde Aui. ꝑma quarti. capitulo de febre pestilēciali ꝑcipit tales bñ cibari ꝫ frequenter pp hāc cām. Et in cibarijs suis ponat de isto puluere recipe cinamomi cardamomi croci añ.

¶ Tertia intentio sic cōpletē. si canis nō sit rabidus. tunc vz hoc emplin: vt dixit Guil. quod remouet mōlure maliciam. ℞. vnum cepe pistet̄ ꝫ incorporet̄ cum vncia vna scordeonis: ꝫ cū ʒ. 5. cicoreo sal olei añ. ʒ. ij. mellis rosa. ʒ. iij. ꝫ fiat emplin. ¶ Aliud. ℞. cepe. i. salis. ʒ. ij. olei. ʒ. j. mellis ros. ʒ. iij. misceant̄ ꝫ fiat emplin. ¶ Circa locum tñ sp ponas defensiuū sepe dictum. hoc facto mūdificet̄ ꝫ ꝙsolidet̄ locus. ¶ Ego aūt hūi tres hoies semel in cura morsos ab equo asino ꝫ cane ꝫ vno tpe istos curaui ꝫ in morsura canis que erat in brachio ꝓcessi cū defensiuo de bolo arme. ꝫ oleo ro. ꝫ in vulnere primo apposui vitellū ouī cū terbētina: deinde mūdificatiuū: ꝫ mihi bñ successit. In illo morso ab equo feci illas duas ꝑmas itētiones ꝫ posui defensiuū ꝫ nō potui aliq mō ꝓhibere apationem: tanta fuit morsura illius eq: ꝫ fuit tanta qz vnū frustum ossis fuerat extractum. Vacaui ergo in remotōe apatis cum inunctionibus ꝫ emplis: qō emplin fuit de farina ordei ꝫ lētium. an. ꝫ de ro. ꝫ de plātagie añ. cū oleo ro. ꝫ remotū est apa. Postea ꝓcessi cū terbētina solū: deinde mundificaui ꝫ curatus ē. ¶ Iste. n. morsure eq sunt velut ꝙtusiones: qz dētes sui nō incidūt neqz ꝑforant sicut dētes canis ꝫ filium: imo ꝙtundunt ꝫ ꝙquassant. illū aūt morsum ab asino nō hūi s ꝑn. Ille autē huīt tibiā ab asino vi lacerata ꝫ vnus empicus in ipso futuram fecit ꝫ tot loc fuit cācrenatus: ꝫ nō debuit ipsum fuere: qz regulā hētis in primo li. qz in contusione non debetis fuere. Illa autē pellis erat vlacerata ꝫ contusa ꝫ vt cācrenū curaui illum locū. ¶ Prosequor mō in cura. Isto pacto: qz emplo ut supra posito sup locuz debes mūdificare: demū incarnare ꝫ ꝙsolidare. Si aūt canis fuerit rabidus. tūc ꝓsequēdū ē. vt dixit Gal. iz. terapēti. Dixit. n. Lū. n. a fera pūgēte vel mordēte doloꝛe fieri ꝙtingit: Dupler est doloꝛatiōis intētio. s. cūaī ꝫ extrahere venenū ꝫ alterare qō doloꝛe opaī. Quare ergo oia que calefaciūt ꝫ sua calefactōe attrahūt veherniter cūant. quēadmodū vētose ꝫ cornua cū qb aliq opantur. Quidā attrahūt ad se venenū sugēdo ꝑ os ipz. Aliq aūt cauterizāt locū vt malicia veneni remoueat cuz ferro ignito. Alij deplumant pullos vel aues ꝫ auem super locum ponunt. ꝫ si moriuntur dicunt venenum fore extractum. ¶ Item bibat b omni mane: vt dixit Guil. vsqz ad mensem. ℞. gentiane. ʒ. v. thuris. ʒ. j. cineris cancroꝛ adustoꝛ. ʒ. x. terantur ꝫ cribellentur: ꝫ deinde in māe cū aq frida. Itē valz b empl'n. ℞. mirrhe galbani oppoponaci asse fetide serapini pipis. añ. ʒ. 5. calameti mentastri. añ. vnciam vnaz stercoris colūbini arietis añ. vnctas duas dissoluantur gūme cū vino ꝫ incoꝛporentur oia cuz melle ꝫ oleo antiquo ꝫ fiat empl'm. Et in hoc capl'o nō loquoꝛ nisi vt cirurgicus: ꝫ si vt physicus vis videre vteri? quere Auicēnam Rasim ꝫ Rabi moisem: qñ isti plene ō omni veneno mentionem fecerunt. vide ergo istos per te.

¶ De punctura nerui. CA. XXVI.

QVia supérius fuit fcā mētio ō punctura. ꝫ multa illic sunt dcā hic paz loquar. remittēs ergo te ad illum locum: qz ad primum libruz. tractatu de neruis: quare vtile est sepe vt capl'a adinuicem requirantur. Et qz silr fcā est mentio de incisione neruoruz ꝫ de neruo discooperto b nihil de eis dicā: qñ pforatio facta est a spina sic qz foramē sit clausum: sic qz nō appareat timoꝛsa est: qz propter doloꝛem hūoꝛes currunt ad locum ꝫ apatur locus ad qō apa segtur sepe ō structio opōnis mēbri ꝑm totum vel ꝑm partem. ꝫ hoc sepe visuz est. ¶ Et punctura nerui fit ēt doloꝛ. qz humoꝛes currunt ad locuz ꝫ sparguntr̄ p membrū: ꝫ ibibuntr̄ neruis ꝫ ex cōtinuatione nerui cū cerebꝛo: cerebꝛum ꝙpatur ꝫ ō bilitat̄ ꝫ recipit hūoꝛes. ¶ Seruatis ergo primis duabus intentiōibus. s. debita purgatiōe ꝫ debita dieta venio ad localia. Dico ergo qz tu debes aperire punctura cuz oleo vel cum ferro vel alio mō. Inuenio tñ dubium vtz oleuz deb. at poni in vulneribus neruoꝛ ꝫ in hoc dubio inuenio duos modos dicendi. vnus modus dicit qz oleuz dz poni in vulneribus neruoꝛ. ꝫ est Guil. Alius modus est q dicit qz oleū nō dz poni in vulneribꝰ neruoꝛ ꝫ est iste dmꝰ: ꝫ videtur Aui. ēt: dixit aūt Guil. Nos aūt subtiliori cōsideratiōe ꝓcedētes ponimus ꝫ posimus tēporibus lōgis in ꝑn istaz punctura factaz in mēbris neruosis oleū ros. ꝫ hoc qz oleum ros. hz oleaginitatem que dilatat ꝫ pōt calefieri actu qua caliditate penetrat ꝫ rositate sua cōfortat ne mēbrum supfluitates recipiat. ꝫ est tēperatū rōne cuiꝰ doloꝛ remouetur,: ꝫ sic in hoc casu melius mihi videtur qz oleuz simpliciter q̄uis in hoc casu sit bonū ꝫ vtile. Et subdit: perit igr b rō coꝛ qui dicunt: qz oleum maluz est in vulneribus neruoꝛ: eo qz eos corrūpit ꝫ marcescit: sed confitendum est: qz longus usus olei usqz ad finem vulneris bene mollicie sua tantam induceret mollitiem in membris qz corrūperētur. Ista sunt dicta Guil. ¶ Opio Dini fundat se super hoc: qz Aui. dixit: aque fride nocent. ꝫ silr calide. ꝫ silr oleum aliqs. Dixit Dinus ex hac lra qz oleuz non conuenit: qz putrefacit. Saluo qz in' mitigatōe doloꝛ conuenit: qz ipsum est mollitiuum ꝫ calidum. Et istud oleū dixit Dinus nō dz approximari ad ītra neruo exīte disco operto in uolendo doloꝛez mitigare: sed ad exī. Sed si neruus non sit discoopertus: sicut in punctura non timeas apponere ipm oleum in orificio uulnerum: propterea qz oleum immediate ad substantiam nerui puenit. ꝫ est apitiuum ꝫ mitigatiuum doloris. ꝫ ideo in punctura conuenit: ꝫ nō aliter qz neruus in punctura nō apparet. ¶ Et si bene consideres dicta illoꝛum possunt concordari: qz credo qz neruo existente discooperto non debemus apponere oleum simplr: sed cum alijs medicinis: sicut dēm est ꝫ declaratum in loco suo in primo libꝰ. ¶ Et b uolunt ambo isti magri: ꝫ ipso nō existente apparēter discoopto posumus apponere oleū per aliquos dies. Et ꝫ caueā aliq le nocumentum: cauſatur tñ iuuamentum qō est maius nocumento: qz aperitur locus ut mā imbibita neruis posit exire. ꝙfortat locus ꝫ ꝙsequēter multa nocumēta malaeuitant̄: quare ꝓ tunc possumus apponere oleuz. Quare concludo ego qz neruo existente discooperto manifeste non debemus apponere oleū. ꝫ ipso nō existente discoopto manifeste: sicut in punctura debemus appouere oleuz

donec discoopertura possit esse quasi manifesta ⁊ nō amplius. Et ex hoc hēs concordiam. ¶ Mota ēt q̄ Guil. dixit: q̄ neruus discoopertus in loco ī quo est discoopert⁹ amisit ꝓpriū sensum siue nām suam ꝓpriam ⁊ oplonē. ⁊ ꝓp hoc neru⁹ discoopertus fit insensibilis ⁊ secure sup ponem illam possumus apponere medicinam. Ego aūt nō credo hoc ⁊ experientia est ad oppositū: q̄ neruus discoopertus a quacūq; facili cā ledit. vñ dixit ipe q̄ vulnere crēte in loco neruoso nos non debemus apponere tentaz longam ne ex tactu neruoruz causet dolor ⁊ spasmus. nō ergo amisit neruus ille ꝓpriuz sensum ⁊ dixit vt tollat replicatio q̄ debemus ꝓcedere illo mō ī cura. Et ꝑ illo videt tertius Auicēne: cū dixit q̄ medicine, que ꝓueniūt neruis non debēt esse multū calide: ⁊ hoc in tractatu de neruis. ⁊ hoc locutus est ipse in neruo discoopto. alibi aūt in tractatu illo dixit. Et medicine ꝓuenientes neruis sunt sic euforbiū ⁊ b̄ vt dixit ipse. s. in nō discoopto. Quare ergo cōcludo ⁊ medicine fortiores ꝓueniunt in neruo nō discoopto q̄z in discoopto. ñ ergo hēs dicere sicut dixit Guil. q̄ neruus denudatus perdat sensum ⁊ oplonē ꝓpriā. ꝯre rōne illius ꝓcedat in discoopto medicina fortior. ¶ Et si diceres q̄ sensibile positū super sensuz ñ cāt sensationē. ¶ Dico ꝙ verum est sensibile positū supra sensuz sine medio nō causat sensationē. Hic mō est mediū: mediāte quo cātur sensus. ⁊ illud medium ē humiditas crēs in neruo mediāte q̄ si neruus tangatur cātur sensatio. ⁊ ꝑz. Et ly ꝑs phos possz dari alia rōsio: ēt ista inpāti sufficiāt. ¶ Ꝓxio sequor mō in cura. ipso oleo crēte appositō in pūctura et ipa punctura crēte dilatata. Si securus fueris de apate. tunc ꝓueniunt illa que remouēt vnctuositatem ⁊ mollicie gnātā ab oleo: vt est vnguentū aplōz. vnguentum viride. Quare cōcludo q̄ oleū ro. a ꝑn⁹ vsq; quo fueris securus de apate in puncturis neruorum vtile est. ꝓpterea q̄ dilatat omne vulnus stricū ⁊ excitatū dolorē remouet a neruis. ¶ Ꝓxio ñ nō q̄ dolor vt sepe dcm̄ est remouet trib⁹ modis. vno mō mō remouet dolor cū anodis: vt cū farina se. lini fenu. camo. ⁊ malua. ⁊ oleo anc. camo. ⁊ de lilio q̄ oia anodina sunt. Et intellige b̄ verus si dolor fuerit ex cocatōe māe in loco. z⁹. modo remouetur dolor cum cataplasmatis si dolor fuerit ex frigiditate vel cum frigidis si dolor fuerit ex caliditate: ⁊ nō mirum: q̄ omnis cura fit per contrarium 3⁹. regni. ⁊ 4⁹. ꝑmi. ꝓmo cap⁹. 3⁹. mō remouet dolor cum rebus stupefacientibus: vt est opius iulgamus ⁊ filia ⁊ miscentur cum emplis cuz modico aceti: eo q̄ acetum facit virtutem talium penetrare. ¶ Sed nō q̄ ista nō debent multum continuari. Sed dolore existente remoto debent ista remoueri. Nam per longam apositionem illorum possum membrum inrigidari ⁊ mortificari: quare non sunt ponenda ista nisi ꝓpter necessitatem maximaz. ¶ Dico ēt q̄ in punctura potest poni oleum ros. calidū bñ actu ponat. Si aūt nō timueris de apate multū, tunc oleum ros. cum euforbio eouevit vel castoreo. Si vero in pūctura excecata appareat tibi incidere pellem vt materia liberius possit exprimi fac deinde in loco ponatur oleum rosaceum calidum vt foramē bene dilatetur. ¶ Non negligas tamē q̄ circa locum ponatur oleum rosaceum cuz bolo armeno vel aliud defensiuum. ¶ Fiat etiam floboto mia in parte opposita vt dedi tibi intelligere in principio. primi capli. in prima intentione. ¶ Demum mundifica locum cum vnguento apostolorum vel cum sarcocolla mirrha ⁊ farina lupinorum mirtis cuz melle rosacto: deinde incarnetur ⁊ consolidetur. ¶ Si tamen aliqua hic tibi deficiant recurre ad primuz librū in tractatu de neruis in capitulo de punctura ⁊ vide. Et sili⁹ si aliqua illic tibi deficiant vide hic: quare capla ista alternatim requirantur. Et hoc de capitulo ⁊ de toto opere.

¶ Explicit liber tertius de vulneribus in particulari a capite vsq; ad pedes.

¶ Incipit liber quartus de vlceribus in particulari a capite vsq; ad pedes continens tractatus. xvij.

vulneribus capitis

QVia supra facta fuit mētio ꝺ apatib⁹ cōtusiōibus ⁊ cōbustionibus ⁊ vulneribus ⁊ q̄ sequūt vlcera lz mō b̄ de vlceribus loq: ⁊ loquor de vlceribus a capite vsque ad pedes. ¶ Et qui vult de vlceribus bene perscrutari ꝺueniet q̄ vltra intentiones cōes dictas in sermōe cōi de vlceribus ꝺ quibus facta fuit mentio in primo lib⁹. tractatu ꝓpio est dīntia spālis indicationum ipsarum ⁊ in ꝓnostico ⁊ mō cōmuni. ¶ Et si de vlcerib⁹ velis multa cōia. ⁊ pulchra videre recurre ad primum librū. tractatu ꝓprio: ⁊ b̄ gratia breuitatis nō recapitulo: quare ista capitula correspōdentia alternatim videas.

Tractatus primus de vlceribus capitis.

¶ De vlceribus capitis absolute CA. I.

PRimo ergo ab aliquibus cōibus incipio de vlceribus: demū a particularibus descēdā. Ꝓnā ergo in vlq; que vlceribus capitis sunt laudata a doctoribus: demum ad particularia: lz descēdere. ¶ Serapio dixit de omni pice: q̄ q̄ puluerizat̄ super vlcera q̄ fiunt in cute capitis cū balaustijs curant ea. Similiter āt ⁊ alia vlcera que fiunt in capite. ¶ Et ſm Auic. idem pōt pix siue balaustia. ¶ Dixit etiam Serapio: lupinus ad extra positus confert impetigini ⁊ vlceribus capitis. Verū Aui. dixit: q̄ confert humidis ⁊ verum est. ꝑz ex cōplone lupini. ¶ Alibi. dixit: q̄ aqua decoctionis lupinorum extrinsece posita confert etiam impetigini ⁊ vlcerib⁹ capitis. Dixit etiam Serapio: quando lignum balsami coquitur ī aqua ⁊ vino cum yreos sicca cōfert vlcerib⁹ capitis. Aui. dicit. ipsum solum etiam idem pōt ⁊ mōdificat ea. ¶ Apuleius dixit ad vlcera capitis mēta trita ⁊ impolita desiccat humiditates. ¶ Dia. dicit: q̄ nasturciuz domesticum: q̄ cartamū linitum cum melle lichinas purgat ⁊ vlcera capitis. Et dicit etiam sic de alleo domestico. Alleum magnā vim habet. ⁊ ideo ex eo magna est vtilitas cum suis testis attritum corporis ptes ⁊ vlcera in capite curat. Serapio hoc dicit: quando cinis allei miscetur cuz melle curat furfures capitis ⁊ vlcera eius. ¶ Rasis dicit: oleum sinapis valet vlceribus capitis puerorum. ¶ Auic. dicit mirrha spargiē super vlcera capitis: ⁊ desiccat ea. Et dicit etiam: liniuntur cum ruta vlcera capitis. Et dixit etiaz ficus immatura sanat vlcera capitis pulverizata. Et Ysaac vult: q̄ sit mirra cum aceto ⁊ nitro. Et dicit etiam: fit emplastrum ex altea vlceribus capitis cuz vrina confert valde: quod peroptimum est expertum ī tinea. ¶ Gui. de va. dicit. etiam colla in emplastris vlcerum capitis ponitur ⁊ confert: ⁊ specialiter colla de piscibus. ¶ Sextus Plato dicit: q̄ capilli infantis cū aceto sanant vlcera capitis.

¶ De vlceribus humidis absolute. CA. II.

NVnc mentionez faciā ꝺ his que absolute vlceribus humidis capitis cōueniunt: ⁊ ī hoc Serapio multa dixit. Dixit: quando rubea miscetur cum aceto ⁊ oleo ⁊ cōficit cum ceruſa confert vlceribus hūdis que fiūt in capite. ¶ Dicit etiam: quando mellilotum conficitur cum bolo armeno: aut cum gallis miscetur cum vino ⁊ liniuntur cuz eo vlcera humida que fiunt ī capite curat ea omnino. ¶ Dicit etiam emplastrum factum ex foliis rubi canis curat vlcera humida capitis. ¶ Et dicit etiam: quando ficus siccę teruntur: ⁊ conficiuntur cum nitro ⁊ farina ⁊ aceto ⁊ sale: ⁊ inde fit emplastrum: resoluit vlcera humida capitis. ¶ Dicit etiam. radix lilij trita ⁊ cum melle mixta curat ulcera humida capitis. ¶ Bartholomeus de uaragna. dicit. q̄ sit radix lilij silueſtris albi. ⁊ q̄ addatur farina orobi. uel lupinorum amarorum, tollunt etiam hec furfures capitis. Ad ulcera etiam tabida que indigent excecatiōe cuz oleo de narciſco solo fiat inunctio ⁊ misceatur cum medi

cinis ad hoc ꝙueniẽtibus. Dico ego ꝙ vtilius erit. ℂ Dicit etiam Serapio: oleum de keruą: ꝙ de cicuta maiore confert humidis vlceribus: que fiunt in capite. Dicit ẽt. ꝙñ coquitur fenugrecum ⁊ colatur ⁊ abluitur caput cꝛ de coctione illa confortat capillos ⁊ mũdat eos a furfuribꝫ ꝯꝛ ⁊ cõfert vlceribus humidis que fiũt in capite. ℂ Aui. dicit: cinis capilli veneris in lixiuio mixtus furfures aufert. Et Serapio dicit: ⁊ cum hoc eradicat vlcera hũida que sunt i capite. ℂ Haltabas dicit: oleum mirti ẽ vtile vlceribus humidis que fiunt in capite. ℂ Dicit Dia. vlcera humida multum sanat bleta cum albumine mixta ⁊ superpositra. Dico ego ꝙ talia vlcera sanat iuñctio facta cũ melle ⁊ alumine. ℂ Et his simplicibus multa composita poꝛes cꝛ te componere.

ℂ De vlceribꝫ mellinis fauosis vel putridis: ꝙ fiũt i capite ⁊ i barba: ꝙ codẽ mõ curanꝫ. CA. II.

In capite sepe fiunt vlcera: quoꝛ sanies melli similatꝛ. vnde ⁊ mellia vocanꝫ: ⁊ sunt illa vlcera que fauina vicuntur ad similitudinem faui. Et alia sunt putrida de quibus oibus in hoc capitulo loquar. siquid amplius tibi fit necessarium: de hoc recurre ad primum librum ad capitulum de nodis ibi dicta sunt aliqua que h̃ non dicenꝫ. ℣Primo tñ obseruatis vl'ibus: ꝙ debita dieta ⁊ purgatione vt necessarium est: ꝙ vl'ia nõ debent postponi: imo semper preponi: ꝙ alr opatio est frustra. vñ Aui. vl'ia non obliuiscaris: vt per ea ꝑticularia valeas ꝯpari. ⁊ hoc sit generale dictum. dixerunt veteres aliqui ꝙ ad vlcera capitis humida que dicuntur fatuus: quando ipsa sunt recentia ⁊ facta in coꝛporibus puꝛoꝝ. Loquatur i vino aliquã stipticitatẽ hñte semẽ lini ⁊ idẽ fiat abluꝯio. ℂ Sanat ẽt vlcera ista radix altee ⁊ ꝑprie siluestris ⁊ coctа modicum cum farina fenugreci ⁊ cum plastrata. ⁊ si addatur cꝛ oleo oxifacino facto cꝛ floꝛibꝫ vl' cꝛ semine olive est melius: ⁊ hoc in coꝛporibus nobilibꝫ. ℂ Bulbus etiam cum vino mirtus ⁊ appositus sanat vlcera fauonia capitis. ℂ Succus etiam rute aut folia eius sicca mixta cum ſicco maratri iunctus vlcera multũ humida quoꝝ humiditas est sicut mel sanat. Mitrum etiã pustulis capitis ⁊ fauis valet. ℂ Serapio sic dicit. si fiat emplastrum capiti cum oliuis maturis curat vlcera fraudulenta. Et dicit ẽt ꝙ i vlceribus capitis hũidis ꝙfert terebentina cuꝫ balaustijs mixta. ℂ Et Bartolome. dicit: ꝙ potest misceri cuꝫ succo balaustie. ℂ Scio ego: ꝙ hoc vnguentum humoꝛem coꝛruptum qui est in cute: vel in barba sanat. ℟. salis vsti pulueꝛizati succari. aſi. ⁊ confician tur cuꝫ oleo ⁊ inungatur. Scio ẽt ego experientia: ꝙ si locus inungatur cum pinguedine poꝛci: que inuenitur i mesenterio decocta sub pruinis: mire tales humoꝛes coꝛruptos in cute tollit: ⁊ cutim mundificat ⁊ consolidat. Et ꝑ isto vide etiam quod dicetur in capitulo de saphati: ⁊ spãliter de vno vnguẽto posito in fine capituli.

ℂ De fistula capitis. CA. IIII.

Dicet supra libro secundo facta fit mẽtio de talpa ⁊ testudine. Quꝫ tñ ad vlceratiõem venit rõne ossis coꝛrupti fistulam pariit in capite ⁊ talez fistulã semel ego vidi in vno famulo Joachĩ de oꝛtis: ⁊ nullo modo vulnus poterat claudi: ⁊ non mirum: ꝙ os eꝛat coꝛruptum. ℂ In cura ista habes tres intẽtiones. ℣Prima est in purgatione. fiat ergo primo purgatio cũ pillulis aggregatiuis que euacuãt a capite ꝑ ꝓeram ingrediẽtẽ i eis. Deinde a residuo. ℂ Et clysteria ſnon obliuiscantur ĩ qbus ponaꝫ ꝓera. 3.i. ℂ Dieta eius sit talis sit valde stricta: si nõ febriãt vtaꝫ farre milio ⁊ panatellaꝫ vino limphato ⁊ non comedat breuiter res calidas si non fueris tutus de apostemate. Tertia intẽtio compleꝫ hoc mõdo: ꝙ consideres si tale vlcus est in commissuris vel nõ. Si sic dicit Rogerius: ꝙ melius est talem curam dimittere q̃ prosequi. Et vt diꝛi melius est palliare q̃ curare ⁊ nihilominus quantum admodum curandi vel operandi in casu in quo patiens affectaret ⁊ requireret curaꝫ. tũc debes totam cutem separare ab osse. Scinde ergo ipsam i cruce ⁊ angulos eleua: vt dẽꝫ ẽ i fractura cranei. ⁊ ꝙsiter totum os trepanetur vel alio mõ remoueatur vel eleuetur a dura matre. ipso osse exñte eleuato ⁊ ipso exñte bene cũcto mundifica locum cum melle roſ. ⁊ circa locum fiat inũctio cum oleo ro. ⁊ sic cum melle ro. ponerꝫ paruꝫ olei roſ. in ꝑn. Dico ego non esset malum ne locus apostemetur cꝛ conductura ferri. Et summopere caue ne in conductura ferri tangas duram matrem: qñ subito aꝑaretur ⁊ possꝫ sequi moꝛs: hoc facto incarnetur ⁊ consolidetur locus: vt alibi est dictum. ℂ Jamerus aũt talem puluerem sic constituit. ℟. gallarum salaic mirre aſi. 3.ij. ⁊ fiat pulus.

ℂ Unguentum nigrum: ꝙ basilicon in generando carnẽ multum valet ⁊ vnguentum rasinum valet in hoc etiam si puer vl' mulier fuerit. Et rõ ꝙ quãto loca sũt ficciora: tanto indigẽt medicinis ficcionibus ꝑ generatiõe carnis. Et etiã quanto sunt humidiora indigẽt medicinis humidioribus. probatur hoc: ꝙ medicina gñatiua carnis dꝫ esse ficca in primo rõne membri cui applicatur. ergo si membꝝ fit valde sicum medicina debꝫ esse ficctoꝛ. ⁊ si membꝝ sit valde humidum debet esse ficciꝰ illo membꝛo: ꝙ ficca in primo respectu illius membri fit humidi ⁊ nõ absolute ergo ꝑs. añs probatur. ſ. ꝙ quanto membrum est siccius indiget medicina ficctoꝛe. Et q̃to membrum est humidꝰ indiget medicina humidiori pro gñatione carnis in eis: ⁊ vide hanc materiam in primo libro. caplo de medicinis gñantibus carnem habes ergo modum qualiter fistule q̃ sunt in capite curẽtur vbicunqꝫ sint in capite. alia autẽ vlcera: que sunt in capite nihil hñt proprium ab alijs vlceribus: cꝛe de eis nihil loquoꝛ aliud nisi ꝙ talia vlcera mundificẽtur. quia si fantes fuerit subtilis exiccetur cuꝫ vnguẽto apostoloꝝ. Si fuerit grossa ⁊ viscosa adherẽs vlceri cuꝫ melle roſaceo remoueaꝫ vel cum alio abstersiuo: deinde caro generetur cum generantibus carnem: ⁊ consolidetur cum greco minori vel alijs pulueribus. ℂ Et pro clariori noticia istoꝝ recurre ad primum librum ad caplã ꝑ pria: ꝙ ad caplm de medicinis abstersiuis ⁊ ad caplm de medicinis generantibus carnem ⁊ ad capitulum de medicinis cicatrizãtibus.

Tractatus secundus de vlceribꝰ facici.

ℂ De vlceribus totius facici cuius nomen est noli me tangere ⁊ est cancer vlceratus. CA. I.

Post formicas malas ⁊ berisipilas ⁊ alia vlcera ⁊ pustulas male curatas in facie ⁊ maxime i lepoꝛe nasi ⁊ genis ⁊ labijs contingit sepe accidere vlcus coꝛrosiuum serpiginosum horribile ⁊ fetiduꝫ quod noli me tangere nuncupatur. ⁊ est de gñe cancri: Solꝫ etiam accidere cꝛ istis male curatis cãcre na ascachilos. ⁊ ista tota vie accidunt.

Causa huius vlceris sunt adustiones hũoris ⁊ spãliter adustio colere: ꝙ cũ istis apatibus superius dictis aduritur colera est maluꝫ: ⁊ aduritur sepe cꝛ ignoꝛantia curantis non applicãtis debite medicinas: quare fit cancer vlceratus.

Signa huius sunt coꝛrosio mordicatiua cũ ardoꝛe ⁊ punctura ⁊ virulẽtia est fetida ⁊ soꝛdicies mala. ℂ Judica ergo ꝙ eradicatio ẽ difficilis ⁊ ꝙ est morbus contagiosus. ſ. alijs membris: cuius signum: quia cum magis tangitur magis multiplicatur. ⁊ hoc ꝓpter noli me tangere nominatur. Et facies ꝓpter sui debilitatem multas materias recipit: quare difficilis est eradicationis.

In cura ista hẽs tres intẽtões. ꝑ̃ est in purgatiõe. ꝛ̃ in dieta. ʒ̃ i loc alib. ℂ ℣Pria itento cõpleꝫ hoc mõ: considerato ꝙ mã fit adusta: vl' forsan sanguis adustus fiat purgatio cũ electuario

ficci ro. vel cū pillis ō fumo terre vl' cū ꝓfectiōe illi' magistri hamech q̄ oia cūant mām adustā. Syr⁹ fit de fumo ter. vel viol'. vel endiuie: vl' simpler: accrosus: vr vē opāti. ℭ Scda intentio ꝓplēt in vno verbo. qm̄ q: ista mā est calida ⁊ ficca breuiter eius dieta sit fria ⁊ hu. Et breuiter a calidis ⁊ ficcis se respiciat. ⁊ ps consideranti.

ℭ Tertia intentio perficiē ꝓplētis ⁊ pfectis istis duobus vlibus p hunc modum. sumimope videat medicus si locū exiccare possit. Lauetur ergo locus cum aqua aluminosa ⁊ cum alijs eodē mō exiccātibus. nā ipsa membrum cō fortat: q: stiptica est. Et noranter dieti istis duobus ꝓplētis. nā stipticū ē. iz. terapē. ca'. vlti. qđ q: cuaporatiua farmaca multitudie crāte i toto corpe pticulis qbusdā attrahendo iplerent magis q̄s euacuarent. Et Bal'. dixit. ꝙ. tegni: q: vnū cōe hns ꝓceptū efficiētiā vnāquāq: cāruz os abscindere prius: deide sic deuenire ad cā q̄ fcā ē egritudinē. ℭ Uz ēt aqua ro. ⁊ aqua plātagi. ⁊ aqua ferrata. oia ista exiccant ⁊ ꝓfortāt sicut ⁊ aqua alluminosa ⁊ cum istis pōt poni aqua cineris. Et ꝓclusiue dico: q: valent illa q̄ sunt frida ⁊ ficca ⁊ decoctio cip̄ mirtillor cipressi: plātagis pſi. balaust. mirabolanorum bellirieor ⁊ emblicor. Et non obliuiscaris q: circa locū ponat defensiuū. ℭ Et facta lotiōe cum decoctione p̄dictorum super locum potes ponere hunc pul. ℞. litar. plumbi vsti antimonij eris vsti coralli spo. ⁊ super locū ponant. ℭ Hoc ēt vz. ℞. sūmitatis rubi foliorz armoglo. añ. ℥ij. rasie ord. ʒ. ij. bulliant in aq̄ plu. ⁊ incorporentur cum oleo mirtino. Et si i loco est apa bonū ē hoc. Ista fuit intentio tameri: ⁊ ꝓsidera bñ oia vel multa dcā i primo lib. tractatu de vlceribꝰ i cap. de vlcere virulento hic valz: ḡre capla ista adinuicē regrant. ℭ Dixit tñ Theo. q: si ista nō valerent q: super locū ponat linimētū fernel de suc. linarie ⁊ planta. cum sal gēa tritū circūcirca tñ ponat defensiuuz de bo. ar. vl' pecia balneata in succo alicuius herbe fri. ⁊ sic. ⁊ remutētur ter in die: ⁊ hoc fiat per. ʒ. vel. 4. dies. Si modo morbus fuerit extinctus qđ cognoscet p carnis bonitatem mūdificetur cum suc. apij ⁊ melle ⁊ farina ord. facta mūdificatione incarnet ⁊ consolidet. vnū tñ recordor vobis: q: si ista exiccauerit signum est ista valere ⁊ cū istis ꝓsequaris. Si non permuta te ad a'. ⁊ hoc dixit Aui. in cāplo de vlcere viru. ℭ Si autem morbus non sit isto mō extinctus. tunc curat morbus iste vt cancer vlceratus. curat primo cū incisione ⁊ caucas bñ q: totum incidatur cum radicibus suis: alr nichil valeret: imo esset nouissimus error peior priore: q: adhuc redirct ⁊ post icisionem exprimat vt sanguis melancolicus exhibatur: ⁊ post cuz ferro ignito cauterizet. ℭ z'. remouet corrosione ⁊ mortificatione: ⁊ totū extirpet nā forti egritudim fortis ꝺz applicari medicina ꝑm sententiam Hypo. p' affo. Ad vltimas egritudines vltime curationes ad pfectionem sunt potētes: ⁊ in ꝺ arse. nō hz partē: vt iam alibi est dctū. Caucas tñ locum vbi oparis ⁊ q̄ntitate arsenici. ꝺ peracto mitigē dolor remouetur elcera. ℭ Mortificato ipo quod cognoscet p bonitatez carnis ⁊ carentiam virulentie incarna ⁊ ꝓsolida: caute tamen procedas cū mortificatiuis: q: cū cauterijs ꝓcedas: q: sensibilis ⁊ tenuis est locus ⁊ ossa spongiosa ⁊ cartilagiosa sunt ⁊ facilr alterantur. Et pp hoc aq̄ fortis cum pecia securius adaptat: quare operare cū illa si libz tibi. ℭ Et p clariori huius noticia recurre ad primū librū ad caplm de cancro vbi de vlcerato facio mentionē. aliter aūt nō loquor: ꝺ capla videantur. ℭ Si aūt alia vlcera fiant in facie ista curētur sicut ⁊ alia vlcera alioz locorū: q: istis nichil ē ꝓpriū.

Tractatus tertius de vlceribus oculorum.

ℭ De vlcere supercilij siue palpebre. CAP. I.

Post q̄ feci sermonē de vlcere qđ accidit vel accidere pōt toti faciei: q: cuilibz pti videbit ō noli me tāgere: mentionē faciam de vlcere cuiuslibz istarum ptiuz faciei. Et ꝑmo icipiā a palpebris: sepe accidit scabies in palpebris cum vlceratione. vt sepe vidi ⁊ videtur: ⁊ hz hoc capitulum potuerit situari in tractatu de decoratione. ꝺ tamen ipsum situaui.

In cura ista hēs tres intētiōes. ꝑmo fiat purgatio cū reseuante humores acutos faciētes scabiē ⁊ vlcera q'ē clariū succi ro. ⁊ pillule de fumo terre. Sirupus sit de fumo terre vel violarus ℔ ſ tñ mām ad oculū currētē: ⁊ sic ꝓplet p' intētio. Cōsucui ēt facere euacuatiōez cū pillulis ō vera: q: cū: ℈. ij. vel cū. ℈. i. ⁊. ʒ. i. clarij succi ro. ⁊ simul incorporent ⁊ fiant pillule. ℭ Secunda intētio ꝓsistit in debito regimine: respiciat se a crapula ⁊ spāliter a vinis magnis: vtat ipse rebus nō hñtibus multum humectare ne caput humiditate repleat. ℭ Tertia intentio ꝓplet cū localibꝰ. Et primo dixit Rasis q: fel ericij terestris si fiat ex eo collirium ⁊ imitat oculis ꝓfert contra lepā coz. Et lepra idē ē qđ scabies mala eorum. ℭ Limis ostracorum vstoz lotus primo sicut lauatur climia ⁊ tritus subtilissime vz scabiei palpebraz. ℭ Dixerunt alij q: erugo ferri subtiliter trita ⁊ cum radio ūnissa confert. ℭ Serapio tñ dixit q: si lapis emathites dissoluatur in aqua granatoz vz ad scabiem eorum. ℭ Aui. dixit cū aduritur scratura eboris sup sartaginē: deinde abluitur ꝓfert vlceribꝰ antiqs ⁊ obtalmie sicce ⁊ scabiei oculi. ℭ Serap. dixit. si camomilla decoquat i forma emplastri ⁊ superponatur scabiē vlcerosam sanat. ℭ Cōfert corrosioni palpebrarum succus foliorum oliue ⁊ maxime sil uestris cum zuccaro mirtus ⁊ cuz radio impositus. ℭ Cōfert ēt thucia lota in aqua mirabolanorum citrinorum scabiei ⁊ vlceri palpebrarum. ℘ro quo nota q: aliter ⁊ aliter lauantur thucia. vnde in egredi tudinibus calidis cū aq̄ ros. lauetur ⁊ in fridis cum vino potēti ⁊ in istis lauat cū mirabolānis. ℭ Uz ēt licium suppositū. ⁊ hoc ē si iste egritudines non fuerint multū antiquate: fricet tñ ꝑmo cum folijs fici locus ⁊ post iungat cū licio dissoluta in aqua. ℭ ℘ost. ℨ feci mētionem de simplicibus medicinis: de compositis modo loquar. Si scabies fuerit crassa ⁊ cronica: tunc factis vlibus debes mouere alspitatem cum folijs parietarie vel ficus ⁊ non ꝓmittatur q̄ locus ille non efficiatur tener. Aliq aūt primo apponūt ꝙmā maris cū zuccaro: deide fricāt locū: deinde lauant cuz vino bono: deide valent ista. ℞. ceruse viridis eris. ana partem vnaz terē ꝓtritiōe vltima confice terendo contritione multa cuz vino albo bono ⁊ succo ro. vsqz quo fiat ad spissitudinem mellis clari: ⁊ vtere mane ⁊ sero. ℭ Aliud qđ vz ℳDesine. ℞. sandarugi. ʒ. iij. eris vsti. ʒ. ij. mirre croci. añ. ʒ. j. piperis. ʒ. ʒ. ⁊ ē leue. si vis fortius facere pones floris eris vel salis armoniaci. ʒ. ʒ. ℭ Hamech dixit cōfectio sanās scabiē oculorum ⁊ consumens pānum ⁊ vngulam. ℞. floris eris colcotar adusti spume maris. añ. ʒ. ij. carcule. ʒ. iiij. baurach salis armōiaci arsenici rub. sublimati. añ. ʒ. j. ⁊ fiat sicf cum succo celidonie ⁊ administretur. ℭ Item sicf conferens scabici ⁊ pruritui ⁊ sebel ⁊ humiditati supfluc i oculo. ℞. ceruse croci gummi arabici. ana. ʒ. vi. armoniaci agreste añ. ʒ. j. ʒ. ʒ. ꝓtice cū aqua pluuiali. ℭ Sicf etiam viride: vt dixit Rasis vz ad scabiem ⁊ semel ad vngulam ⁊ ad tenebrositatem visus. ℞. floris eris. ʒ. iij. colcotar adusti. ʒ. ij. arsenici rubei cū succo rute dissoluti. ʒ. j. ʒ. fiat sicf. ℭ Et si sic non sanetur radatur vngula cum sparumine obtuso: ⁊ postea distilletur in oculo aqua cimini masticati vt oculus non incarnetur: deinde cuz pulucre citrino posito in obtalmia calida curetur. Et desuper in hyeme cum amigdalis amaris ⁊ i estate cum vitello ou ⁊ oleo de violis empleſ. ℭ Si aūt scabies fuerit leuis vz aqua rosacea in qua sit modicum de cuperosa aut viride eris aut ꝑm alchoati de albumine ⁊ croco est utilis ⁊ pulchra. ℭ Collirium Benenenum. ℞. thucie alexandrine zuccari. añ. ʒ. rij. ro. ru. siue pulueris. ʒ. i. coquantur ad lentū igne cū lib. ij. boni vini vsqz ad ꝓsumptionez medietatis ⁊ colet ⁊ usui reseruetur ⁊ si adderetur aliquid de antimonio ⁊ cre vsto esset melius ⁊ ꝓsequēter fiat cua

poratio cum spongia infusa ī aqua calida ⁊ pauco aceto. ℂ Demū super locum ponatur hoc emplastrum. ℞. farie fenugre. lib. 5. pul. ro. 3. j. pul'. camo. 3. ij. coquantur cū vino ⁊ collatura ips' fiat cū vitellis ouoz. Aui. laudat ꝺ emplin de maluis. ℂ Sanies ät abstergat cū zuccaro ⁊ parū thucie ꝑparate. ℂ De vlceribus frōtis ⁊ supcilionū nō loquar: qz nihil hät ꝓprius ⁊ vt alia vlcera cōia curant.

ℂ De vlcere oculi. CA. II.

Vlcera oculi fiunt aut ꝓp humores acutos calidos mordicantes locū aut ꝓpter apata vel pustulas vel eruturas illic aduenientes: aut ät pp vesicas. ⁊ ls mlte sint spēs: qz hȝ doctores ⁊ spāliter ꝺm Gali. nihilominus: qz nō multū diuersificant intentiones curatiuas: ideo de presenti omnes illas omitto. ℂ Et si placet vlcera oculorum comprehenduntur in tribus spēbus in paruis ⁊ virulentis ī martinis ⁊ cancrosis ī mediocribus ⁊ sordidis. pro quo nota vt dixit Jesus. ⁊ Aui. si vlcera sunt in cornea apparet albedo in loco. Si vero vlcera sunt in coniunctiua apparet rubedo. ℂ Judicatur de vlceribus istis qz si fuerint maligna disrumpetur cornea ⁊ cecabitur vuea. ⁊ per consequens timor erit de perditione oculi ⁊ ad talia vlcera sequantur cicatrices albe: eo qz ista sunt membra spermatica que non recipiunt consolationem per viam prime intentionis: quare est necesse aliquod medium intercidere. ℂ Iterum dico qꝺ si cum vlcere ꝓiūgat dolor capitis vel obtalmia curet dolor capitis aſ ꝫ oculs patiētis fatigēt: deinde veni ad vlcerū curam.

In cura ista habes quatuor intentiones. prima est in vita. secunda est in materia añte ⁊ ī illa que est in fluxu. tertia est in localib⁹. 4ª. est in accitibus: qz accitium correctio.

ℂ Prima intentio ⁊ secunda ꝓplet vt dixi in lib. secundo. cap⁹. de obtalmia ⁊ illic vide. Saluo tñ qꝺ si passio sit in oculo dextro dormiat supra sinistrum: vt dixit Aui. ne sanies corrodat tunicas oculi: neqz clamet: neqz sternutet: neqz euomat. Et subdit qꝺ fiat assiduatio solonis ventris omnibus quatuor diebus cum eo quod educit superfluitatem acutam: ⁊ ꝑs illud. Tota ergo tua intentio sit ꝓhibere materiam reumatizantem venire ad locum etiam remouere dolorem quantum potes.

ℂ Tertia intentio ꝓplet hoc modo ꝓsidera si pustula sit apata vel nō. Si ſi aperias cum aqua fenugreci aut melliloti: qz aperiunt festinanter: vt dixit Jesus: ls tñ de hoc ī secundo libro sit satis dictum. Si locus sit apte mūdificetur cum melle rosaceo distillato in eum vel cum siropo de melle: vt dixit. Aui. ℂ Facta mundificatione repleatur locus carne cum sief albo. Cuius hec est recepta. ℞. antimonij scelide. añ. 3. r. acatie. 3. tres aloes. 3. j. fiat sief ex succo rubi. est autem sublimis. ℂ Aliud sief faciens nasci carnem in vlceribus ⁊ prohibens erutuz vuee. ℞ecipe climie thucie tritarum ⁊ ablutarum multoties ī aqua pluuiali ceruse antimonij olibani. añ. 3. j. mirre. 3. j. sarcocolle sanguinis draconis aloes opij. añ. 3. j. 5. ⁊ fiat sief ⁊ admīstrēt expertum est. ℂ Sief ät de plumbo vs: vt dixit ät alcoati ⁊ ℳelius replet ⁊ ꝓsolidat vlcera oculoz ℞. plumbi vsti antimōij thucie ablute calcecumenon gūmi arabi. dragantī. añ. 3. viij. opij. 3. 5. ⁊ fiat sief cum aqua pluuiali. ℂ Puluis olibani: vt dixit Auic. replet vlcera carne ⁊ cinis obstracorum ablutus ⁊ plūbum adustuz ablutum pit pulueriſata cuz zuccaro ⁊ imissa in oculo cū radice curat vlcera oculoz ⁊ mirra cū melle. melius. ℂ Galic. ī 7ª. dixit: qꝺ fumus olibani ꝓsolidat vlcera oculi: ⁊ idē dixit Auic. ⁊ Serap. ℂ Gal'. iterum dixit de cinere ligni olibani. i. thuris huncsermonem. mor ligni olibani cinere vruntur miscentes ad obtalmias: adhuc autez ad eas qꝫ ꝓpetūt oculis ⁊ que reumatizāt ⁊ vlcera hät. ⁊. n. erpurgant hec ⁊ carnosant ab eis. ℂ Dixit ät ipse in nono ꝺ lapide ematite. Ipse aūt vlceribus que sunt in oculo cōfert ipse qdē solus ꝓtritus ⁊ impositus. Et idē dixit Diasco. ⁊ Auic. dixit: qꝺ abstergit ⁊ ꝓsolidat vlcera quando administratur cum albumine ouj. Et Bartholo. dixit qꝺ lapis ematites sit primo vstus ⁊ absolutus ⁊ mixtus cum melle ⁊ cum modico de cortice thuris. ℂ Et Hal. iterum dixit in nono ponitur omnia vlcera ⁊ vesicas sanat misceturque illa in collirijs que ꝓficiuntur ad reuma quod est in oculis ⁊ vlcera in ipsis sanat. Auicen. sic dixit. olibanuz ꝓsolidat vlcera oculi ⁊ replet ea ⁊ maturat apostemata antiq̄ in eo. ℂ Et dixit. mirrha resoluit sanem in oculo absqz mordicatōe. Et Bartholomeus dixit: qꝺ potest imponi sola vel cum melle. ℂ Et iterum dixit. aloes ꝓfert vlceribus oculi ⁊ apostematibus eius ⁊ dolori ipsius. Et dixit ēt. lac lactuce silnestris abstergit vlcera cornee: ⁊ lac lactuce domestice est illi propinquum. ℂ Et dixit etiam quando ex tuderi fit collirium cuz melle mundificat vlcera oculi. ℂ Et dixit etiam. stercus limacie adustē ꝓfert vlceribus oculi. ℂ Serapio dixit fumus olibani replet ⁊ mundificat vlcera oculi: quēadmodū facit fum⁹ mirre ⁊ storacis. ℂ Et dicit. mirra ingreditur in ꝓfectionibus collirioꝝ que fiūt ad vlcera in eis ⁊ ipsa replet vlcera oculi ⁊ ꝓfert obscuritati visus ⁊ asperitati palpebrarum. ℂ Et dicit etiā dragantum ꝓfert vlceribus oculi ⁊ lipitudini eius quando infunditur ⁊ dissoluitur ⁊ collirizatur cum aqua eius: Et Bartholomeus dixit. qꝺ idem pōt collirizatus cuz melle vel cū zuccaro. Et ego credo qꝺ aqua dissolutionis eius valz qñ vlcera sunt munda. sic. n. ꝓsolidat ⁊ prohibet vlcera dilatari. ℂ Et dixit etiam: quando armoniacum miscetur cū melle mundificat vlcera que sunt in oculo. ℂ Et dicit etiam ossa dactilorum combusta ⁊ cinis eoruz extinctus valet vlceribus oculorum. ℂ Et dixit etiam. ebanum ingreditur in medicinis oculorum ꝓferentibus vlceribus antiquis eoruz ⁊ humoribus fluēntibus antiquo cursu. ℂ Dixit etiam: quando fit alcohol cum floribus ⁊ summitatib⁹ papaueris cornuti aufert vlcera que fiunt ī cornea oculorum. Et Bartholomeus dixit: qꝺ tota plāta in hoc ꝓfert ⁊ debet coq cum vino dulci ⁊ sedat tumores oculoꝝ ⁊ cā⁹ caliginez. ℂ Et dicit etiam. lentes ꝓferunt ad vlcera magna oculorum. ꝑs vt ocñ est in obtalmia. ℂ Et dixit: quādo lapis ematites fricatur super cocte cum aqua ⁊ ex illa fricatura fiat limitio ꝓfert vlceribus omnibus: ⁊ quando fit ex eo puluis subtilissimus ⁊ pulueriſat in vlceribus aufert carnem superfluam ⁊ consolidat vlcera oculi. ℂ Et dixit antimonium aufert sordiciem vlceruz oculoꝝ. ℂ Et dixit batitura eris ingreditur in ꝓmixtionem medicinaz oculi ⁊ desiccat vlcera que sunt in eo. ℂ Et dicit de climia metallica. i. omnis metalli ⁊ ꝓprie quando lauatur: qꝺ ipsa sit medicina que abstergit cū temperamento sine mordicatione ⁊ confert vlceribus que sunt in oculo que indigent medicina que repleat carne. Et Alchimus dixit: qꝺ ipsa confert vlceribus humidis humiditate multa ⁊ putridis que fiunt in corporibus multerum sicut etiam sunt corpora infantium ⁊ eunuchorum. ℂ Diascorides dicit ꝺ puluere olibani sic vlceribus oculorum medendo succurrit. ℂ Et simili modo fumus mirre fac̄ ⁊ storacis: qz simi les sunt naturaliter ⁊ virtus est vna. ℂ Et dixit etiam amillum alta vulnera oculi replet. ℂ Constantinus dixit. cortex ouj pulueriſatus immissus pannem rumpit ⁊ vlcera sanat. ℂ Et dicit corallus vlcera oculorum sanat ⁊ putrefactionem eorum sanat. lachrymas siccat ⁊ pruritum oculorum tollit. Et Bartolomeus dicit: qꝺ iste puluis coralli adusti ablui ⁊ mitti cum modico puluere zuccari ⁊ immittatur. ℂ Et dixit etiam. cathimia argenti vsta visum mundificat ⁊ desiccat sine morsura vulnera oculorum replet ⁊ alia vulnera exiccat. Sed cathimia auri magis desiccat ⁊ clarificat vsta ⁊ lota vulnera oculoruz sanat sine molestia. ℂ Dico etiam ego qꝺ litargirium totum impositum vulnera oculi carne replet ⁊ scoria stagni. ꝓfert ēt in hoc: ⁊ ponitur loco merdasengi. ℳaliabas dic̄. si lapis marchasita q̄ de terra portatur si collirizetur ex eo soluit sanē. que est in oculo. ℂ Et dixit ēt. si plumbuz vstum ablutur desiccat

sine morsura. Et est medicamen vtile vlceribus pessimis ⁊ marie oculoꝝ. Desiccat. n. eorum humiditatem ⁊ cicatrizes superinducit. ℂ Et vicit ēt. ceruſa prodest obtalmie si misceatur oculoꝝ medicamibus cicatrizatque coꝝ vlcera. Eminentiam aũt vlceruꝝ ⁊ albedis eius sanat hoc alcohol. ℞. ceruſe folij eris cõbusti, ana dragmã vnã. dragaganti dragmas tres mirabolanorum citrinorum coralli margaritarum zuccari rabarzet. añ. ʒ. i. terantur subtilissime, ⁊ ummitantur. ℂ Et ex istis simplicibus potes facere colliria ⁊ fief ⁊ alcohol vt tibi videtur.

ℂ Quarta intentio cõpletur p̃ naturam accitium. vnde si sit dolor removeat: vt dictum est in obtalmia. Si sit obtalmia vide ēt illic: ⁊ sic ēt de alijs accitibus.

ℂ De ruptura cornee. CA. III.

QUandoqz ex corrosione i vlcere crite in oculo rũpit cornea ⁊ apparet quedã clõgatio ipsius vuee ⁊ ls multe sint spes: vt dixit Aui. tñ de ruptura manifesta cornee cum apparentia vuee mentionem faciam.

Fac ergo in cura ista flõmiam si opus fuerit cã facere ⁊ caput ⁊ totũ corp⁹ purgeꝫ cũ euacuantibus humorem illi corpori ꝑdominantẽ. ℂ Libi eius sint boni chimi ⁊ sint fridi vl temperati: ⁊ tu ꝓsidera. ℂ Localia valentia sunt sicut citonia ⁊ lentes decocte coꝝ melle ⁊ sicut aqua granati ⁊ c'ae ⁊ vitellum' ouꝝ aut granatum musus decoctum cum pauco aceto ⁊ aqua agreste ⁊ biscoctum: deinde crinde fiat emplm. ℂ Item valet cõpressura bona ⁊ ligatura in b̃ casu: lapis ēt ematites cum albumine multum valet. ℂ Et sief ematites est mirabilis, ℞. lapidis ematitis ablati. ʒ. iiij. ceruſe climie. añ. ʒ. ij. eris vsti amidi gũmi arabici dragagãti opij. añ. ʒ. j. ⁊ fi et sief cũ succo foliꝝ olive. ℂ Et si egritudo fuerit antiq̃ b̃ vno aut duob⁹ annis nõ appropiques strictura cũ lamina plũbi: vt dixit aliq: qñ hec egritudo: vt dixit Jesus si recipit curam. Et si volueris oculus decorare. Al qui dicit liga eminentiam cum filo de sirico ⁊ infrigida ⁊ confortа oculum quousqz cadit ipsa ⁊ filum.

ℂ De fistula lachrymali. CA. IIII.

FIstula lachrymalis fit vt plurimus ex apate paruo dcõ garab. q nascit ibidem qz in lachryma li dextro: vt dixit Aui. in caplo de garab. Tardat autem istud apa ad aperiendum. vñ sanies acquirit quãdam nitrositatem rõne cuius vlceratur locus vsqz ad os ⁊ fit fistula: ⁊ qñqz erit sanies per lachrymale: ⁊ qñqz p ceterius ⁊ aliqñ per vtrumqz latus: ⁊ aliqñ erit per nares: ⁊ aliquando terminat ad os ⁊ ad carnez aliquando.

Signa fistule sunt: qñ in loco anteceſſit apa. ℣. qz in loco est quedam callositas ⁊ duricies ꝑfunda. ℣. a loco erit sanies serosa ⁊ glutinosa. ℣ Erit autem quando cõprimitur per locum illum ⁊ aliqñ p oculum. ℣. oculi istorum sunt obtalmici: qz rubei. Si autem fuerit in carne vel osse manifesta proba: qz tenta: quoniaz si sentitur asperitas est in osse: si lenitas est in carne.

ℂ Hec nãqz cura est difficilis ꝓmo ꝓp subtilitatem loci: qz carnis ⁊ ossis. Os nãqz est velut carta: vt iã in anothomia mõstratum ē ℂ Scdo ꝓter propinquitatẽ oculi quez opz custodire. ℂ Tertio: qz illa ps est valde sensibilis vt ē videre i ope. ℂ Quarto. qz ad locũ currũt multe superfluitates que cum difficultate cricantur. Lauc tñ quantum potes ne area palpebre rũpatur: qñ locus remãeret difformis ⁊ semper lachryme fluerent.

Et er hoc ꝓz cã huius fistule: qñ cã est humor grossus qui in longitudine tpis maturat cũ garab in loco fuerit. vñ rõne magne more acquirit malignitatem ⁊ nitrositatẽ. vñ locum fistulosum facit.

Cura ista hz tres itentiõs: omissis tñ vniuersalibus dictis i ꝓmo libro sermõe vniuersali de fistulis ꝓ illis illic recurre. Prima intẽtio ē in ꝓn'. repcutere garab ⁊ resoluere ⁊ maturare: hoc tñ totum fiat sm̃ sua tempora ⁊ aperire ipsum: qñ non est aperiuz. Secunda est mũdificare locũ: qñ non est mundificatus. Tertia est mundificare fistulam: qñ est ꝓfirmata.

ℂ Prima itẽtio ꝓpleꝫ cũ repercussiuis dictis in lib. z. ℞ optalmia. ⁊ illa repcussiua solutiua ⁊ maturatiua illic posita hic applicẽtur tẽporib⁹ debitis: ⁊ nõ replico gra brevitatis. maturatiuũ tñ hoc ꝓcuit fieri. ℞. farie ordei: croci aloes mirre. añ. ⁊ ꝓpice cum oppopo. dissoluto i aceto. Maturat. n. ⁊ p se rũpit apata. Si vero non aperiaꝫ p se aperiaꝫ cũ flõmo: lõge tñ a lachrymali pp dictã causam.

ℂ Secunda intentio est mundificare fistulam mundificetur cum aqua rutbe mellita. Et inter oia ista mundificantia inuenio'tria. Primũ est Aui. Scdm est Raſ. Tertiũ est Guil. de sali. ℂ Primo dixit Aui. q̃ iuuat fudor arũdinis inuentus i interiori parte eius que grositudinẽ quãdam hz: ⁊ aggregetur tñ de ea: q̃ possit impleri tota, propfunditas. ⁊ coopiaꝫ b̃ aliquo vnguẽto appropriato huic ꝓbis in die remutẽ: postqz erit satis mũdificatũ ꝓsolidetur: ⁊ subdit q̃ expertũ est sief memitbe. ℂ Raſ. dicit. b̃ colliriũ valere. ℞. thuris: sarcocolle: aloes: sang. draco. balaustie antimonij. alumis. añ. ptes equales. ⁊ de flore eris addatur quarta pars vnius ptis. ⁊ fiat sief cũ aq̃ plu. de isto tñ collirio fecit mentionem Aui. ⁊ dixit: deinde distilletur in ea collirium algarab: quod filius zacharie sibi comparat ⁊ ꝓprie de eo qd dissolutum est cũ aqua gallarum. Illud aũt collirium est tante virtutis: vt dixerunt alij doctores: ⁊ Rasis q̃ fistulam sanat in vna ebdoma: aut ipsam ita disponit q̃ ipsam occultat per aliquos dies. Aliqui doctores dicunt hoc collirium occultare fistulam per tempus. Ego aũt expertus sum istud collirium: ⁊ non inueni illud quod isti dicũt. Credo tñ q̃ illud forsan fuit q̃ os corruptũ erat i istis. Guil. de sa. dixit: q̃ mũdificetur cum vnguento viridi facto de flore eris alumine ⁊ melle. Est autẽ hoc vnguentum egiptiacum: aut mundificetur cũ pul. affo. de quo sepe facta est mentio: ⁊ post mũdificationem cum consolidantibus sanetur.

ℂ Modo loquar de simplicibus. Dixit primo Aui. q̃ lac lactuce silvestris impositum vs fistulis. ℂ Et dixit etiam q̃ folia maluauisci cruda masticata cum sale ⁊ supposita multũ ꝓferunt fistulis: ⁊ ꝓprie panis ⁊ in oculo: quod expertum ē esse verũ. Et Serapio idẽ dixit de folio maluc. Et ꝓcuiunt ambo q̃ talia faciunt nasci carnẽ. ℂ Et dixit: folia rutbe cum aqua granatoꝝ superposita ei ⁊ multum valent. ℂ Et dixit: crocus cum aqua tarasacon vs: ⁊ sine cessatione ꝑmutaꝫ. ℂ Serapio dixit: q̃ fit emplastꝝ cum foliis plantagis ⁊ sale cõfert fistule lachryma'i. ℂ Et fidelis dixit: q̃ solus succus armoglose cuꝝ bombice oculo apponatur: ⁊ infra nouem dies tollit vlcus: sive fistulã oculi. Et idẽ facit succus vngule caballine appositꝰ. primum sum expertus. ⁊ de plantagine minore idem dixit Dia. sic eodem modo ponatur. ℂ Et Alchi. dixit, cinaglosa sive lingua canis sanat fistulas: que est sub oculis iurta nares ⁊ alias fistulas que sunt in lachrymali qñ administratur i ꝑn'. earum. ℂ Et Dixit: oleum antiquum nucum ꝓfert fistule lachrymali. ℂ Et dixit etiam: qñ interius nucis antique masticatur ⁊ apponitur vs ⁊ curat eam. ℂ Et Bartholomeus dixit: q̃ nux vetus antiqua ⁊ ꝓtrita cum cortice suo: ⁊ apposita cãcrenis ⁊ carbũculis ⁊ tumoribꝰ fistulosis: que fiunt circa maius oculi lachrymale valet. Alchi. dixit: aloes facit ꝓsolidare fistulã ꝓfundas in angulo oculoꝝ. ℂ Et dixit. agresta coagulata sm̃ artem: qñ misceatur cum aceto valet fistule oculorum.

ℂ Si isto modo fistula curari non poterit signum est tũc os esse corruptum. Et tũc accedat ℣. intentio q̃ ē mortificare fistulas. Primo ergo incidas locum cum lanceta vel rasorio: vel gamau vt tibi videtur. ⁊ scide in longuz ⁊ elonga te a lachrymali quantum potes: ⁊ post impleaꝫ locus cum stuppis balneatis in albumine ouꝝ. Et ꝓhr in ℣. visitatione inspiciaꝫ os ⁊ si corruptus fuerit cauterizeꝫ

os cum ferro rotundo ⁊ precustodias oculum cum cannulatis ita q̄ ferrum ponatur p̄ canulas ⁊ cauterizē. ⁊ isto mō facto sedē dolor cuz ifridantibus ⁊ pcurē casus escare ⁊ exfoliatio ossis: vt victum est supra in cōi. lib⁹. primo.

¶ Aliqui mortificant caz tēra ꝓposita in aliquo causticō ⁊ ponunt super locum. hoc ām nō ē mihi dilectum. ꝓprium⁹ modus magis diligiē: vt inquit Ālfrā. q̄ cauterium non ſic mēsurē ſicut ferr̄ ignitū. Si tū b̄ velis facere custodias oculum cū rebus fridis: vt dicit Aui. q̄ ſpōgia infusa in aqua frida.

¶ Aliqui th̄ faciūt cauteriū cū ferro pūctali: ⁊ faciunt materiam descendere ad nasum. Et ego vidi vnum iam curatum illo modo. ⁊ iste modus fuit Gul. b̄ sali. ⁊ ꝓfiter locū mundificāt ⁊ icarnāt ⁊ ꝓsolidant. Et ista videt̄ esse intentio Aui. i caplo de garab: vbi dixit. Ofi q̄z est vt in osse corrupto fiat foramē ⁊ intendaē cum hoc vt fiat cauterium q̄z ꝓfundius in infimo ꝑcauitatis: nō declinando ad nasum neq̄z ad oculum: ⁊ eleuetur conuēctius a latere nasi in ꝓfundo: ita vt cū pforeē locus vno foramine aut foraminibus paruis tribus ⁊ penetret ⁊ currit sanies ad ptes oris ⁊ nasi.

¶ Si aūt non potes fistulā istā aliquo modo curare. tunc paliē. i. mēdose cureē cuz isto collirio. ℞. climie ⁊ de frugi. añ. 3. ij. cineris formacis i q̄ purgaē es. 3. iij. mirre aloes memitte croci opij. añ. 3. j. confice cū vino ⁊ administreē. Et cari fratres si hec cura non ꝓficiaē a vobis ita cito sicut voletis vel infirmi non turbēē: neq̄z formidet cor vestrū. ⁊ nō solū i istis casibus. sed ēt in alijs: q̄ hec cure longe sunt: vt sepe fuim ⁊perte⁹.

¶ De dolore oculorum. CA. V.

OCulorum autem dolores q̄q̄z impetuosi sunt: q̄ rōne rei extrinsece eueniunt. ⁊ malox morbox sūt cā. curam vcinceps dicamus: ⁊ hz hoc caplm b̄ buit tmari in tractatu de contusione: vel in tractatu de ap̄atibus oculox. b̄ th̄ incidentaliter. ne hoc indiscussum pmittatur. mētionē facio. ſ. de dolore oculi p ueniēte a pcussiōe. Veteres mlti dicūt: q̄ q̄n dolor oculi a pcussione cātur vitellū ouī cū nigro ⁊ oleo ros. impositū confert valde. p nigrum autem intelligunt isti attramentuz quo scribimus: quod verum est ⁊ a me ꝓbatū.

¶ Haliabas th̄ dixit: si vitellum ouī pmiscēē cum oleo ro. cui pcussio accidit illi ꝓderit.

¶ Et Aui. dixit sic. vitellum ouī cū ceroto et oleo ros. ꝓfert percussiōi oculi valde: ⁊ dicit idez Alchi.

¶ Dia. dixit. crudum ouum. ⁊ vitellum ēt ei⁹ assum facit ad dolorem oculox: q̄z mixto ceroto et oleo ro.

¶ Raſ dixit: vitellum ouī coctum cum oleo rosa. mirtuz oculo superpositum sedat dolorem caliduz.

¶ Serapio dixit vitellum ouī elixatum: q̄n miscetur cum croco aut oleo rosato. confert pulsationi oculi.

¶ Et Bartholomeus de varagna. dixit: q̄ q̄n de influentia timeē reumatis poneē oleum ros. Q̄n autem queritur ampliox rcsolo addaē croc⁹.

¶ Serapio dixit ēt. albugo ouī miscetur in doloribꝰ omnibus in quibus est necessaria medicina que nō mordicet: sicut sunt dolores oculorum: ⁊ q̄n distillatur modicum de albumine ouī tepido in oculo sedat dolorem ei⁹. Quod ego in doloribus oculorum expertus sum. pono th̄ cum albumine paruz lactis mulieris feminam lactantis.

¶ Ad dolorem ēt oculi fridum coquantur folia fisami in vino aliquam stipticitatem habente. fisamum ipsum oculo supponaē.

¶ Serap. dixit. folia bethonice trita ⁊ emplāta super frontē mirabiliter dolorem oculorum sanant. immo volunt doctores q̄ oībus vitijs oculorum ipposita cō ferunt.

¶ Constan. dixit. betonica cataplata oculis abiecta lesis vz.

¶ Et Aui. dixit: ponuntur fructus ⁊ aqua salicis ad percussionem pupille ⁊ ad dolorem oculorum cā th̄ ex mā reumatizante ad oculum ⁊ ad eminentiā ipsi⁹ pupille.

¶ Q̄n oia ista cāta fuerint a casu ⁊ a pcussione. ℞. farinā fabaz ro. thus masculum ⁊ albumē ouī. hec simul mixta oculo supponantur. Et Dia. huic emplo addidit vinum.

¶ Unum recolo q̄ primo fiat flobothomia. ⁊ purgationes ⁊ diuersiones secundum tamen necessitatem.

Tractatus ārt⁹ ō vlcerib⁹ nasi i vlī ⁊ fetoꝛ ei⁹.

¶ De vlceribus nasi. CA I.

DE vlceribus nasi mō loquar. ⁊ primo loquari vlī.

¶ Dixerit aliqui q̄ aloes pulueriz̄atus ⁊ naribus insufflatus vlcera eorum sanat. ⁊ cō fusioni eoꝛ ēt confert. Auic. dixit aq̄ sicle cū felle gruis ōlz torturam ⁊ valz ad vlcera narium.

¶ Et dixit. radix ciperi confert putredini narium ⁊ oris ⁊ alcole.

¶ Et dixit ēt. zinziber assumptum cuz sale armoniaco ⁊ aceto ⁊ alumine ouī cum teritur ⁊ insufflaē naribus ⁊ ipleatur os aq̄ vt non perueniat ad guttur ꝓhibz fetoꝛē narī⁹ ⁊ fetorem malū i ipsis.

¶ Serap. dixit: q̄n succus granoꝛ granatoꝛuz: ⁊ ꝓprie acetosoꝛ coquitur ⁊ permiscetur cū melle confert vlceribus nerui.

¶ Confert ēt vlceribus putridis narium vnguentuz ferū ex succo ru. vel ex folijs eius siccis ⁊ tritis cū ceruſa ⁊ oleo ros.

¶ Dixit ēt: vlcera antiqua curat succus cussus distillatus in naribus.

Et Bartho. dixit: q̄ succus edere nigre que idez est q̄ cussus missus in naribus confert polipo ⁊ vlceribus putridis narium. Lā crosa ⁊ corrosiua ꝓhibet succus vue serpētarie narib⁹ im missus cum lana vel spongia. ⁊ idem operatur semen ei⁹.

¶ Serap. ēt dixit: q̄n auripigmentum citrinuz miscēē cuz adipe resolute crituras. ⁊ est conueniens vlceribus: que sūt in naso ⁊ ore ⁊ vlceribus alijs.

¶ Et dixit ēt puluis vitrioli ponitur in naribus ⁊ mundificat vlcera eius.

¶ Et Aui. dixit: q̄ confert vlceribus nasi: q̄ pustulis.

¶ Et ſz Bartholomeum interficit vermes q̄ sunt illic: cum th̄ immitti tur immittatur cum melle.

¶ Adducatur ēt. b̄ vnguentum chiranni scriptū in z°. lib. cap. de polipo. ⁊ b̄ valz.

¶ Si aūt contingeret q̄ fetoꝛesset ex vlceribus istis solū: ⁊ nō ex alia cā. tūc dico ista confere. Confert fetori narī⁹ in oībus putredinibus paruis que sunt in eis ziniar. sicut iā dcm̄ est cipi insufflati ēt valz.

¶ Et Sera. dixit: q̄n succus summitatum cussus nigre ponitur in naso purgat fetoꝛē putridū q̄ est in eo.

Et Apuleius dixit: q̄ succus sit bñ collat⁹. ⁊ hoc est exptū.

¶ Et idē dico ō succo yreos q̄ fetoꝛē tollit. Inūctio ēt facta cuz oleo fcō ex florib⁹ yreos cū spōgijs fetoꝛē naris nō dimittit.

¶ Constā. dixit: q̄ spica in vino cocta ⁊ liquato intincta ⁊ naribus immissa valz fetori narium.

¶ Et Mesue dixit: q̄ caputpurgium fcm̄ cum oleo de cucumere asinino valz ad fetoꝛes.

¶ Et Gal. dixit. in. 10. q̄ vrina asinoꝛ est ex melioribus lauacris ⁊ infusionibus ad fetoꝛem narī⁹.

¶ Aui. dixit. de vria cameli ⁊ de succo cucumeris asinini cum pauco lacte caputpurgium fit. nam plurimas ſupfluitates a capite educit ⁊ fetori confert: q̄ verissimū ⁊ a me exptus est. Sunt th̄ purgationes facte ſm necessitatem primo.

¶ De vlceribus putridis: ⁊ virulētis ⁊ corrosiuis ⁊ siccis. nasi. CA. II.

VLcera q̄ fiunt i naso q̄dā sunt cū carne addita ⁊ q̄dāz nō. de ꝓmissis faciā mētiōes i cap. sequēti. ō sc̄dis mō loq̄r vlcera q̄ sunt sine carne supflua: q̄dā sunt virulenta ⁊ q̄dāz sordida ⁊ q̄dāz corrosiua ⁊ quedā crustosa.

Causa boꝛ vlcerū sunt acuti vapores aut mali aut hūores a capite descendētes q̄ si sunt acuti valde vulcus corrosiuū faciūt si nō putridū vel virulētuz agunt. Cognoscunē aūt illa vlcera ad solē cū visu: ⁊ dixit Haliab. ⁊ hoc si nares aperiaē cum speculo paruo.

In cura ista hēs tres itētiones. ꝓ° ē purgare. z° est dietas ordiare. 3° ē localia applicare.

¶ Prima intentio cōpletur cum rebus purgātibus spm caput. ſ. cuz rebus purgantibus ipos humores acutos siē cum elario succi ro. vel melicos vel flegmaticos: ⁊ de eis purgantibus sepe est victum ⁊ diuertere mām ēt ad alīuz locum est valde bonum. ſ. cū ventosis ⁊ fricationibus: vt dixit Aui. Uñ dicē Gal. siccare debes ⁊ roborare caput totum vt nulla ab eo supfluitas in inferioribus ꝑtibus fluat: ⁊ b̄ in caplo de obtalmia etiam dixi.

¶ Secūda intentio est in vita: vita eius sit fm necessitatē vlcerum ⁊ humoꝝ peccātiū: qz ꝓpria illi humori peccāti.

¶ Hoc pacto ad tertiā deuenio. ⁊ dico primo de mente Aui. qꝫ nasus est mēbꝝ humidius aure ⁊ siccius oculo: ꝙ re oꝝ: qꝫ curatio eius sit ꝓprima curationi auris ⁊ oculi, oꝝ ergo vt sint medicine exiccantes vlcera naris vel nasi maioris exiccationis q̄z medicine exiccātes vlcera oculi. Et Gal. in. 5°. terapeu. dixit, naribus vo qdem multo siccius q̄z oculis: minus vero q̄z auribus oꝝ cē farmacū. ¶ Si vero vlcus fuerit virulentū vnguentū de litargirio vꝫ vbi addatur scoria plumbi de plumbo vsto. ¶ Et similiter di co de vnguento de calce ⁊ de vnguento de plūbo. ¶ Unguentū Gal. de flore eris bonum mūdificans vulnera saniosa consolidans ipsa est hoc. ℞. cere. ʒ. quatuor olei antiq vel fci de oliuis imaturis. ʒ. vj. floris eris puluerizati sicut alchool. ʒ. ij. fiat ex eis vnguentum ⁊ vtere cum lixiuio ⁊ aliq̄n addas vel minuas de flore eris fm qꝫ exigit necessitas. ¶ Filius Sera. dixit. vnguentū ꝓferens vlceribus nasi expertum. ℞. ceruse: merdasengi: plumbi vsti. aā. ptes equales abluanē post. q̄z fuerint trita plurib⁹ vicibus: deinde fac vnguentū cū vino ⁊ oleo mirti. diu terendo in mortario nunc oleum nunc vinū infundendo vsqꝫ dum impinguetur: ⁊ expertū. ¶ Item valet hoc Auic. ℞. ceruse lib. 1. merdasengi scorie plumbi adusti amboꝝ. aā. ʒ. iij. misceantur cū vino ⁊ oleo mirtino. Ista autē exiccant ⁊ ꝓhibent mām ad locū deuenire. ¶ Si aūt vlcera sint sordida ⁊ crustosa locus oꝝ lauari cum vino ⁊ mel le decoctionis cāomille: mellilo. nasturcij: ellebori: ⁊ myrrhe: si cum lixiuio lauē ⁊ parum mellis vel aluminis cēt bonum. facta lotione mundificetur cum vnguēto apostoloꝝ. ¶ Et dicunt aliqui magistri qꝫ tenta de radice acori infusa diu in oleo iuniperi in quo scamonea fuerit dissoluta optime mundificat ⁊ sanat si imponatur. ¶ Quatuoꝝ magistri in hoc dixerunt qꝫ de mentha ⁊ agrimonia ⁊ oculo christi ⁊ berbena trita adinuicem cum assungia porci fit mundificatiuum optimū i hoc: istis pactis locus cō solidetur cum vnguento albo in alia particula immediate posito. ¶ Si vlcera sint corrosiua fiat remedium. Gal. in icamur. primo dixit ipse qꝫ capiatur de tribus generibus granatoꝝ malorꝝ muroꝝ dulcium ⁊ acetosoꝝ: oꝝ autē ista icidere frustatim: vt exprimi possit succus ab eis: reponere aūt oꝝ succum in vase de piltro ⁊ ipꝫ bullire donec medietas resoluaē. lanam aut linū i isto sic bullito succo balnea ⁊ i nare ponaē. Si aūt succus iste inspissareē sic agresta que fit artificialiter: ⁊ in naribus insufflareē valeret ēt. Aui. aūt hoc idem dixit: sed de granato acetoso solum locutus est. ¶ Si aut vlcera cēnt ex mā acuta currente aut mala aut fetida erpte valet hoc. ℞. cipri alumis galle myrrhe croci. aā. arsenici paꝝ ⁊ admistretur. ¶ Si aūt hoc nō valeret troci. andaracaronis ⁊ calidiconis positi a me supra li. p°. in ca°. de formica distempati cū vino valerent: ⁊ multa ēt dicā in ca°. vlī b̄ inueniunt: quare vide. ¶ Si mō accidat qꝫ istis vlceribus cēt dolor vehemens tunc cōueniunt vnguēta alba posita i prima pte huius capli. addaē thi i eis paꝝ opij. alr aūt non mitigarent dolorē. ¶ Auic. dicit b̄ valere. ℞. plumbi vsti abluti ceruse ⁊ merdasengi. aā. ⁊ fiat ex eis vnguentū cū cera ⁊ oleo ro. Si thi parum opij addaē fortius opabiē. ⁊ nota qꝫ loco scorie plūbi ponas plumbū vstum. ¶ Si aūt vlcera essent ficca: siue cēnt ragadie siue fissure curenē cum isto. ℞. medulle cruris vituli ⁊ mucil. sc. citonioꝝ dragā. olei amigdalis. ⁊ cuꝫ cera fiat vnguentū. ¶ Aliud ad idē Aui. ℞. medulle cruris vaccini olei ro. de oliuis imaturis: ⁊ cum cera fac vnguēti. ¶ Item valet b̄. ℞. ypopi humide adipis anatis galline ceruī mell. aā. ⁊ cum cera citrina. fac vnguentum.

¶ De polipo. qꝫ cāne addita i naso cū vlceratiōe. C. III:

Dico qꝫ vlcera que fiunt in naso. que dā fiunt cū carne addita: ⁊ q̄ dā non. ⁊ de istis fcā est mentio in precedenti ca. ⁊ istoꝝ que fiunt cū carne addita: qz superflua. q̄dam sunt quoꝝ caro est mollis ⁊ pendens. ⁊ apud Aui. vocaē alharber. ⁊ fm Gal. vocaē oscа. ⁊ ēt fꝫ aut. videntur vocari emoroydes nasi. Et dicit Aui. qꝫ he emoroydes aliq̄n ita crescunt qꝫ exeunt a palato: ⁊ aliquādo a naso. q̄dam aūt sunt quoꝝ caro nō est separata a naso dura nec pendēs: fꝫ adherens. ⁊ a Gal. vocaē polipus ⁊ ab aut. vocaē cācer. verūtn dicit Aui. qꝫ cācer ⁊ emoroydes differunt: qñ caro mala si ē post egritudines i capite ⁊ catarros ē emoroys. Si aūt accidat ex calditate nasi ⁊ incipiat ad q̄ztitatē fabe vel auellane cancer vocaē. Istaꝝ autē emoroydaꝝ q̄dam fiunt ex carne alba ⁊ molli non dolorosa ⁊ cura ē facilis. ⁊ q̄dam fiunt ex carne rubea dolorosa ex q̄ egreditur sanies ⁊ ista ē difficilis curationis.

Cura ista hꝫ tres intentiōes. prima ⁊ 2ª ꝓficiē ex localibus. ⁊ p°. dico. qꝫ si caro fuerit mollis videas si ipsa fuerit i alto vel non. si non capias ipsam totā ⁊ incide ⁊ si aliquid remanserit: quod non sit pone incidere rade ipsam cū facilitate. ⁊ si sanguis impedit restringe mō dcō in primo libº. ⁊ Aui. dixit: qꝫ rasorium sit sicut embula: ⁊ ꝙr qꝫ lauetur cū aqua ⁊ aceto: si mō illa caro fuerit in alto: tunc ē tibi necesse vt tu capias filum: ⁊ extrahas ipm p nasum: ⁊ ꝙr spuas p os: sit thi in extremitate fili acus plumbea sic qꝫ per os exeat: ⁊ fiat toticus qꝫ p os exeat: deinde secando ꝙducaē filum: donec tota sit i ista ⁊ ꝙsumpta: si thi filum inungereē salsamento: vel aliquo alio liquore forti non cēt malum: deinde trahe filuz. ¶ Dico ego ⁊ aliq: vt. 4. magistri dixit qꝫ qñ non est posse eradicare illā carnē ⁊ ꝙsumere vsqꝫ ad radicē qꝫ bonum ē scindere nasum vsqꝫ ad os: deinde remouere carnē illā: & inde cauterizare: deinde sint locū ⁊ consolidāt. ego autez dico qꝫ si ista caro bene radicit⁹ non tollaē qꝫ redibit: quare sis cautus vt antecꝝ locus suaē qꝫ bñ remouceatur. alr aūt tua opō est frustra. ¶ Roge. aūt incidit carnē illam cū ferro calo. ponēdo ipm p canulā. Si thi paries timuerit ferrū iubet ipse Roge. ponere tentā infusam i ruptorio ⁊ circa nasum ponunt defensiuū: ⁊ remota escara curāt illa vt alia vlcera. ¶ Polipus āt vleratus ex toto genere ē pniciosus. nā de gñe cācroꝝ absconditoꝝ iudicaē: quare melius ē nō curare q̄z curare dixit Ypo. sufficit enim cura blanditiua curare. Si thi nasus esset tractabilis boni coloris ⁊ sine tumore curare pōt. Si esset male tractabilis ⁊ mali coloris ⁊ spālr sine tumore fuge curam vt dixi ēt in li. 2°. in ca°. de polipo. non vlcerato.

Tractatus quintus. De vlceribus aurium.

¶ De vlceribus putridis ⁊ virulētis ⁊ corrosiuis aurium. CA. I.

Vlcera aurium habēt easdez distinctiones quas ⁊ vlcera nasi ⁊ habent ēt easdem cāas ⁊ signa: qr illa non recaplo. Quare ergo vlcera ista quo ad primā ⁊ secūdam intentionez eodem mō curantur. ¶ Quo ad tertiam dico qꝫ medicine debent esse eodem mō: ficciores tamen parum. unde dicunt aliq qꝫ fief memite cum aceto conuenit ⁊ scoria cum aceto calefacto ad ignem valet linita super peciam. ¶ Dico tamen magis ordinate. primo ergo mundificeē locus si opus fuerit cum aqua mellis aut cum vino ⁊ melle aut cum orimelle. Et fm Melue cuz orimelle sgllitico ⁊ proficiatur liquor iste cum siringa vel cum pēna subtili: deide absterge cum bombice aut cum lana subtili deinde facta abstersione ericcetur locus mō dicto supra: ⁊ vꝫ ēt olibanum solutum cum vino ⁊ melle pauco ⁊ est exptum bonū Melue. ¶ Item vꝫ myrrha ⁊ aloes trita in vino. ¶ Item sandaraca trita cū vino ⁊ melle. trita cuz lixiuio sanat ⁊ dolorē tollit. ¶ Item aliud exptum est alumen trium contritione vltima cū aceto. ¶ Ytez sarcocolla cū melle vꝫ ēt. ¶ Item licium cū fief memite. ¶ Alumē iamenū myrrha ⁊ aloes ⁊ sandaraca ⁊ sarco. cum vino ⁊ melle sunt ex summa eoꝝ que valent. ¶ Hec āt valēt si vlcus non fuerit antiquū mundificeē p° cum istis. Et

primo cū lenibus: deinde cū fortioribus. ℣Prio vz vrina pueri cuz melle ⁊ absinthio cū vino ⁊ melle ⁊ modico salis gēme ⁊ oximelle squilitico cū modico floze eris ⁊ forti? ē vsq; ad vltimū cū melle. ℂ Et ex eis est vinū decoctōis luf cū melle: aut puluis affodilloz cū melle vsq; adhuc fortius est felethauri cū vrina pueri. ℂ Similiter dico. q; vnguentū egyptiacū descriptiōe ℳes. in Antidotario suo dissolutū in vino aut aceto ⁊ distillatū summe valet. ℂ Fcā mundificatione caro generet. ⁊ p' dicit Rasis. hāc ꝑfectionem valere in vlceribus auris. ⁊ est exprū. ℞. sarcocolle: sang. dra. myrrhe: baurach albi: alumnis: bo. ar. scorie floris eris: aloes terantur ꝑ trītione subtili: ⁊ ex media pte eius fiat fiet ⁊ distilletur ex eis in aurē cū aqua mellis: aut mel liceato: aut cum oximelle. Et ex alia medietate fiat volutio licinij in melle ⁊ in puluere ⁊ imponaf lota primo aure ex aceto ⁊ aqua. ⁊ exiccata cū bombice aut lana. ℂ Sera. dixit. vnguentū egiptiacā ꝑferens ad vlcera sordida ⁊ putrida ⁊ fetida: siue in aure siue vbicunq; fuerint ē hoc. ℞. mellis dispumati. ʒ. iiij. aceti boni. ʒ. v. ziniar. ʒ. i. con fice igne leui donec mel habeat spissitudinem. est enim absterſiuū sublime. ℂ Itē modus confectionis scorie ferri ℳes. cuius iuuamentū est sublime ad vlcera que fiūt in aure: vt ēt dixit Theodozicus accipe scoriam ferri ⁊ la ua cum aceto forti postq; ipsa trita fuerit vehemēter. de inde exicca sup rem cal'am ⁊ lauef sic septies. deinde tera tur donec fiat sicut puluis subtilis ⁊ decoquaf cum ace to decoctione vehemēti vsq; quo hēat spissitudinē mellis ⁊ distillef ex eo in aure aut itromittaf cū licinio. ℂ Si tñ locus cēt exiccatus sic q; non indigeret abstersione ⁊ exic catione valēt illa que supra in pte ꝓcedenti: q; in vulnere non antiquo nolata sicut liciū fief nucmire thus sarcocol la myrrha: ⁊ sic ō alijs. ℂ Si tñ fistula eēt aut caro ad di cta procedatur: vt supra est dictū in oibus istis dispōnd' semper sedetur dolor: vt in de aꝑatibus est dictum.

ℂ De sanie auriū ⁊ vlceribus eaz in vñ. CA. II.

Consequens sermo mō sit vlis de sanie ⁊ vlcere au rium. ⁊ prio dixit Gal. in 8°. de cōmūnodi na. iuuat vlceribus q̄ sunt in aure: ⁊ saniem exiccat ⁊ ꝑprie de masculina est verz. ⁊ apu leius idē dixit. de succo eius ⁊ alīs de virga pastoris quā centū nodia vocat: q; exiccat sanē auris. ℂ Sera. dixit. ō coctio foliōz sumach distillatur in aure vbi fluit sanies ⁊ ipsam exiccat. ⁊ de hoc idem dixit Aui. ℂ Dixit ēt: agre sta ꝑfert auribus a q̄bus emanat sanies. ⁊ Barth. dixit: q; miscetur cum melle ⁊ mundificat ⁊ abstergit. ⁊ si dolor adsit imponatur cū passo vino, nam sic mitigat ⁊ ꝑfortat. ℂ Et dixit iterum Sera. q̄ pix humida admiscetur cum oleo ro. ꝑfert auri a qua egreditur sanies. ⁊ valet vtraque pix posita cum oleo ro. q; sepe sum expertus ⁊ operatus. ℂ Et iterum Serap. dixit: sed ꝓpterea q; medici viderūt q; vrina multū abstergit curant cum ea vlcera profunda ⁊ vlcera plena multa sorde ⁊ administrant eā in vlceribus aurium. ⁊ dixit. q; vrina vetus est melior q̄z recens. Ba li. aūt in. 10. solum dixit: q; vrina hoīs ꝑfert auribus que saniem emanant. ⁊ Halīabas dixit sic. vrine puerox qui non nouerunt coitum fortius operantur. saniem q̄ ab au ribus fluit deficant si misceantur cum corticibus grana tox. ℂ Et ēt Hal. dixit. vrina cerui distillatur in auribus ⁊ eaz medetur vlceribus. ℂ Dicit ēt: sanguis porci sedat dolorē ⁊ curat vlcera q̄ sunt in auribus: ⁊ ꝑfert vlceriba'. ℂ Et Dicit q̄ succus cussus distillatur in aurē curat hu miditates que currūt ad eā ⁊ q̄ sunt inueterate: ⁊ curat vl cera q̄ fiunt in ea ⁊ naso. ℂ Et Gal. dixit, de floze cussus ⁊ cronica sanat reumata antiqua sm aures et nares. si ve ro acrius appareant cū oleo dulci imisceantur. ℂ Dias. dixit. radix affodilloz dolorem antiquum aurium et sa niem cum olibano et myrrha et melle detergit. et fidelis idem dixit de succo affodillorum sine melle. et Aui. dixit. quādo succus affodilloz solus aut cū thure aut cū melle ⁊ vīno et myrrha distillatur in aurem confert saniei. ℂ Di cit ēt: q; succus cuiuslibet ptis feniculi tepidus auri im missus ꝑfert puri auriū ⁊ vermibus. ℂ Et dicit ēt: flos sa licis auriū sanē purgat. ℂ Aui. dixit. vlcera ēt aurium ⁊ sordes delet succus alkekengi imissus: ⁊ hoc ēt si sint anti qua facit: ⁊ ēt sm cū solus succus foliox salicis si injciaf nihil in hoc magis vtilissimū reputaf. ℂ Et dicit ēt: suc cus foliox nucis in aurē missus tepidus ꝑfert saniei i au re. ℂ Dicit ēt: licium ꝑfert vlceribus auris. Et Sera. di xit: licium ꝑfert curiui antiquo saniositatis auriū ⁊ Bar. tho. dixit. q; dissoluaf cū aqua mellis ⁊ imittaf. ℂ Et di cit Aui. sanat saniez ⁊ vlcera ⁊ dolores auris: myrrha q̄ cū fief meni. opio ⁊ casto. administraf. ℂ Et dicē ēt: licinū inuolutū in melle. demde in sarco. mpositū sanē desic cat ⁊ sibillum remouet. ⁊ idē dicit Aleh. ℂ Dicit ēt: fel bir cinū ⁊ thaurinum ꝑferunt vlceribus recētibus i aure. Et Bar. dicit: q; iste colere cū melle imponaf: ⁊ q; ista q̄z titas diuersificef sm diuersitatem q̄ztitatis saniei ⁊ sensi bilitatis ⁊ nām corporis. ℂ Et dicit ēt: q; calcantum ē ex sūma medicinaz que mundificant aures ⁊ vermes inter ficit. ⁊ Sera. dicit ēt: q; calcantū stringit sanguinem fluē tem ab ipsa. ⁊ Bar. dicit. q; sit vitriolū: qd vf colcotar ⁊ cum melle misceatur ⁊ cū licinio imponaf: ⁊ si solū insuf fletur erit actio fortior. sanat vlcera putrida auris. ℂ Lō stan. dicit: succus mercurialis ꝓhibet pus in aurem de scendere. ⁊ si lauetur ex eo sanat vlcera antiqua auriū. ℂ Et dicit succus lupuli auribus instillatus mundat eas ab oī putredine. ⁊ Hali. dicit: q; sanat vlcera q̄ in eis fue runt. ℂ Dicit ēt: succus mirti auribus instillatus humi ditatē eaz deficcat ⁊ aꝑtis putredinē mundat. ⁊ Serap. dixit: succus mirti distillaf in aurem: aqua emanat sanies ⁊ virus: ⁊ ꝑfert. ⁊ sm Dias. idem pōt vinum mirtinum iniectū: ⁊ idē sm Alchi. ⁊ Bar. pōt decoctio foliox mir ti. ⁊ sūr eius olim. ⁊ vult ēt Raf. vbi dicit. q; oleum mir ti. iniectū in auribus in q̄bus est venenū illud exiccat.

ℂ Et dixit ēt Lonstan. q; semen danete cū vino ⁊ olō ro. mirtū ⁊ guttatim auribus distillatū dolores eaz sonitus ⁊ putredinē curat. ℂ Aleh. dixit. succus foliox olivaz vz saniei auriū ⁊ vlceribus eaz. ℂ Dixit ēt: vapor absinthij curat sanē auriū. ℂ Dixit ēt. mumia valet saniei q̄ ema nat q̄ pondus grani rilocharate cū oleo ⁊ succo agreste tepidū stillaf in aurē. ℂ Rasis dixit. q; si cū mucillagine limaciaz ponaf thus donec ingrossef modicū erit medi cina iuuatiua ⁊ desiccatiua vlcez ex aꝑatibus auriū desic catione vehemēti. ℂ Et dixit: cinis oium spērū testudinis ꝓbustaz ꝑfert i cura vlcez ꝓuentium ex aꝑatibus in pte auriū: ⁊ ꝑprie cū aqua mellis: ⁊ p testudinē vf intelli gere limacias. ℂ Inuenio q; multi faciunt ꝺ ad antiquuz fluxū saniei ex aure. terat cacatura ferri prius cōbusta ⁊ cū aceto misceat ⁊ iponaf. Gal. tñ dixit: i 9°. ca vero q̄ fer ri ⁊ marie ⁊ subtilissime faciēs eā i aceto tritā acerrimo ac deinū coquēs ad aures sanē manētē diurius siccātia me dicamina vt mirati fuerūt q; viderunt ipsam ꝑfici hāc de siderat añ expientiā aures posse pati hāc medicinam. Et Barthō. dixit: q; ides potest erugo ferri: ⁊ adhuc magis in q̄ztum per subtilitatem subc magis exiccat. verus Aui. sic dixit de ipsa. q̄ erugo ferri terē cum aceto forti ⁊ coq tur in ipso est illud acetum medicamen saniei antique cur renti ex aure. ex istis ergo ex te procedas vt tibi videtur.

Tractatus sertus. De vlceribus labiorum.

ℂ De scissuris eoz̄. CA I.

Scissure labioz loq̄tur ꝑ q̄ multa alia sonū ex illis faciūt ⁊ alīq̄ assumunt nutri mētū. ℞ ā ex illis ꝑfert sermonem: qf ergo scissure curande sunt.

In scissura ergo hēs duas itētiōes. ℣Prima ē materiam antecedentem que falsa est purgare. Secunda est scissuram ⁊ locum curare.

ℂ ℣Prima itētio compleē per hūc modū: capiat pillulas

ve fumo terre. ʒ. j. vel. ℈. iij. ⁊ syrupus fit ve fumo terre cum aqua eius ⁊ respiciat se a salsis vel acutis.

℄ Secũa intentio ꝓplet̃ per hunc modum que ab antiquis reputatur difficilis. ℄ Cõstãti. dixit: galla cũ stipite brasci distẽperata scissuras labioꝝ sanat. ℄ Et Serap. dixit. qñ ex folijs fructuum ⁊ radicibus vitis albe cum sale mitte in forma empli supponuntur curat scissuras labiorum. ℄ Et dixit etiam. radix polipodij trita ⁊ cũ melle mirta ⁊ superposita scissuras labioꝝ sanat. ⁊ Alchi. dixit: cum mastix misc̃etur cũ oleo ro. ⁊ cera alba : ⁊ fit vnguentum valet scissure labiorum. ⁊ Fidelis. dixit: ꝙ molli ficetur mastix cũ albumine oui crudo. ℄ Et Rasis dixit: ꝙ oleum ro. mixtum succo plantaginis valet scissure labiorum. ⁊ idẽ dixit: de oleo violato inuncto. ℄ Hamech dixit: ꝙ si fumus iusgami per emboꝝ ventat ad aures vermes occidit ⁊ ꝓfert ad sodam ⁊ ad labij scissuram valet.

℄ Dias. dixit: asininus adeps rimas labioꝝ ⁊ totius vultus frigore factas optie sanat. ℄ Serꝝ plato dixit: adeps capre siue sepum ad scissuram labiorum facit remedium. ℄ Et Serapio dixit. adeps anatis ⁊ gallinc ꝙcuit scissure labiorum. ℄ Et Aui. dixit: adeps anseris valet ad scissuras labiorum ⁊ faciei. ℄ Ebir. dixit. ꝙ cerebrum anseris domestici cum medulla cerui iunctum labijs ⁊ scissuris eorum ꝙcuit. ℄ Dixit ẽt: pellicula oui que imediate sc̃issure labiorum ꝓfert: ⁊ idem dixit de pellicula anseris ⁊ pauonis. ⁊ Guil. de va. dixit: ꝙ hoc est expertum. ℄ Aui. dixit: sordicies que ab aure hominis egreditur inuncta labioꝝ scissure ꝓfert. Gui. de va. dixit: teratur radix porrulace ficca ⁊ cum melle mixta superponatur scissuris labiorum ꝓfert. ℄ Aliud ad idem: inungantur scissure labiorum cum oleo de frumento: quod sic fit. ponat̃ frumentum sup laminam ferream: ⁊ cũ alia lamina ignita cõprimatur: non tñ multum ⁊ emanabit. plumbum aut frumentum excorticatus ꝑ alembicum sublimetur cũ oleo ro. ⁊ succo agreste tepidum instillatur i aurem. ⁊ magister iste dicit. ꝙ experimentum scit ꝙ mẽbrana que i cortano cane reperitur q̃ est alba scissuris labioꝝ ꝓfert multum ⁊ verum est. ℄ Vnguentum Bꝝthо. ad scissuras pedũ: manuum labioꝝ. sanat ẽt scissuras que fiunt in crurib⁹ equorum que dr̃ rape. ℞. cere citrine adipis anatis ysopi bunide olei ro. aã. partem. i. draga. amili: mucillaginis: sepi cydoniorum. aã. partem. ʒ. gallarum cinerꝝ: piloꝝ caude eq̃ furfuris vsti plumbi vsti olum. aã. partes. ʒ. i. ʒ. terantur terenda ⁊ misceantur: ⁊ fiat vnguentum quo prius locus inungatur: ⁊ deinde puluis iste superaspergatur. ℞. gallarum mastices cineris: piloꝝ caude eq̃ plumbi vsti corticis granatoꝝ cerusse dragaganti corticis thuris. aã. partes equales. infundantur olea per diem ⁊ noctem i vino pontico: ⁊ postea exiccentur olea super laminam ferream positam super carbones: aut super laminam terream: ⁊ postea terant̃: ⁊ fiat puluis subtilissimus. ℄ Ego autem de isto vnguento: qđ nunc ponã vidi i vna nocte effectum. ℞. litargirij argentei myrrhe. ʒ. ß. aã. pulueriseñtur subtiliter: ⁊ cum cera ẏginea ⁊ oleo ⁊ pauꝝ mellis fiat vnguentũ vez in pueris diminuo de zinzibere. Cũ aũt istud debet apponi vnguentum primo locus saliua patientis bñ madefiat: postea cũ pecia ponatur vnguentũ: ita ꝙ totã scissuras intus ⁊ extra ꝓtineat: ⁊ teneatur tota nocte: mane aũt cũ aqua tepida locus lauet̃: magnas ẽt scissuras papillarum mãmillaꝝ sanat fili mõ appositum : scissuris ẽt manuũ fcis a frigore ꝓprie solũ illud fricari iubes sine saliua: ⁊ non solum illud citissime sanat: sed ẽt manus decorabit in ragadijs ani ⁊ scissuris virge ⁊ aliaꝝ partium corporis illud valet. ℄ Democritus dixit: hoc fore expertum ad scissuras labioꝝ. ℞. furfuris ⁊ pilorꝝ caude eq̃ partes equales. ⁊ ꝙre super laminam ferri ⁊ misce cinerem eorum cum melle ⁊ inunge locum sero ⁊ mane vsq; quo sanetur. ℄ Idẽ. dixit: hoc fore expertum. ℞. glutinis albo. in mellis masticis ysopi humide. aã. partes equales fac: sicut cerotum ⁊ utere. ℄ Aliud ad idem ℈ ipsum. ℞. gallarum cerusse. aã. partem. i. amidi dragaganti. aã. partem ʒ. ꝓfice cum adipe galline q̃tum sufficit ⁊ utere sicut prius. ℄ Dia. dixit. ℞. gallarum ⁊ pulueriza. sicut alchool ⁊ misce cum melle ⁊ utere aut misce cum terbentina ⁊ adipe galline. ℄ Guil. de sal. dixit. ℞. adipis galline anseris liquefacte ⁊ colate. aã. ʒ. iij. raſine ⁊ terbentine. aã. ʒ. i. cere. ʒ. ʒ. farine fenugreci. ʒ. ij. argenti viui. ʒ. ʒ. liquefiant gumme ⁊ cera ad ignem ⁊ coletur ⁊ misceantur cũ adipibus predictis ⁊ fenugreci ⁊ in fine addatur argentum viuum extinctum ⁊ inungatur oi sero primo lotione facta ex decoctione sulfuris fumi terre ⁊ rose. ℄ Aliqn i cauterizãe locũ cuz lamina argenti. vel auricalci vel fiat adustio cuz alumine secum mollificato in loco humido. ⁊ ponat̃ hoc alumen supra scissuram ⁊ dimittatur ꝑ horã: ℔ aũt cauterizat locum vt ferrum ignitũ. illud aũt quod dixi in scissuris narium hic valet. ℄ Ro. dixit. ⁊ alij cum eo ꝙ olim quod erit a nucleo nucis vum ꝓburitur mirifice applicatum sanat eas. ℄ Al. docz cum paruo cultello cauterizare: ⁊ deinde curare. Nota ꝙ de vlceribus labiorum ℔ nõ facio mentionem. sed habeas pro certo ꝙ illa que dicentur in ca. de vlceribus oris ⁊ partium eius valent hic ⁊ similiter illa que dicentur in ca. de vlceribus virge hic valent. Quare illa non hic scribo. alternatim ergo requirãtur illa capitula.

Tractatus .vij. ℄ De vlceribus gingiuaruz ⁊ palati. bñs vnũ solũ caplm.

SErmo modo in hoc loco fit ꝺ vlceribus gingiuarum ⁊ palati. primo nota ꝙ illud quod vz vni vz alteri. ⁊ nota ꝙ si aliqđ defecerit ℔ cõplebit̃. cũ sermo fiet de vlceribus oris. quare ista ca. alternatim videantur. ℄ Dixit Dias. elixaturam rubi tritas gingiuas a putredine sanat. ⁊ dixit etiam. ꝙ vlcera gingiuarum ⁊ alcola sanat licium. ℄ Et Constantinus dixit. licium oris pustulas ⁊ gingiuarum putredines sanat. ⁊ Guil. dixit. licio vtuntur ad flones qui in ano ⁊ ore vlcerationes habent. ⁊ Bartho. dixit: ꝙ licium dissoluatur cum aqua mellis. ℄ Constant. dixit. aspma rose. i. semen pulueriz̃atum putridas gingiuas sanat. ℄ Aui. dixit. tribulus est bonus gingiue vlceribus putridis. tollit dolorem earum sed appliceiur totum cum melle. ℄ Et Serapio dixit. de flore vitis siluestris. ꝙ vulgariter ⁊ ℈m ipsum ꝺ tamia ꝙ mirtus cum croco melle oleo ro. ⁊ myrrha ꝓfert vlceribus gingiue. ℄ Bartho. dixit. ꝙ idem facit flos ꝓtritus ⁊ mixtus cum melle solus: ⁊ postea ad vsũ cum aqua tepida dissolutus curat vlcera oris ⁊ gingiuarum ⁊ materiam earum ꝓpellit. ℄ Dia. dixit. flos vitis siluestris. i. lambrusce ficus ⁊ viridis vlceribus oris ⁊ gingiuarum vtile est ⁊ melle addito reuma gingiuarum ⁊ vlcera curat. ℄ Dixit etiam Dias. si dentibus plurima creuerint incongrua carne ⁊ vlcera fecerit purpura marina ꝓbusta ⁊ reducta in puluere ⁊ purgat ⁊ cicatrices fac̃ ⁊ cortices combusti hoc faciunt. de hoc tamen in decoratione dentium aliquid dicam. ℄ Confert etiam vlceribꝰ palati que fiunt ab humiditate fluente etiam ad gulam agresta dissoluta cum vino vel aqua ⁊ gargarizata. ℄ Cuz autem tales curationes sint difficiles recurratur ad capitulum de vlceribus oris ⁊ similiter si locus esset fistulatus recurratur ad capitulum de fistula lachrymali. ⁊ fiet vt ibi dictum est.

Tractatus .viij. ℄ De vlceribus oris ⁊ partibus eius.

℄ De vlcere putrido vel sordido vel corrosiuo vel cancroso oris. CA. j.

AEcidunt vlcera in ore que aliquando sunt putrida vel sordida vel corrosiua. vel aliquando ꝺueniunt ad herpestiomenum vel cancrosa vel fistulosa sunt. qꝝ de oibus modo sit sermo. ℄ Et ꝓ⁹ de vlcerib⁹ putri. ⁊ sordidis loqr. Judicat̃ aũt mã ℔ ex visu ⁊ ex

tactu ⁊ ex colore. Cum̃ si materie fuerint rubee arguitur sanguis. si citrie arguit colera. si albe arguit fla: si nigre argt melia. ℭ ꝓpo quo nõ q talia vlcera sequuntur ad alcola. q: ad pustlas ⁊ apata oris. ℭ Nõ z. q vlcera oris sunt difficilia ad curandũ: q: sunt i loco calo ⁊ hu. i quo cito multiplicat putrefactio ⁊ corrosiuo. ⁊ ẽt locus ẽ valde ineptus pro appositione medicinarum: ⁊ ẽt quia saliua multum miscetur cum medicinis ⁊ operationẽ eax prohibet: vt sum expertus ego in vno.

Cura ista hz tres intentiones. prima ẽ i vita. z. est in purgatione. tertia est in localibus.

ℭ ꝓprima intentio pz: quũ victa ⁊ vita debent ordinari sm mãm peccãtẽ. vnde si mã fuerit colica respiciat se a rebus colericis ⁊ si flatica respiciat se a flaticis. si melica a melicis. ⁊ b totum clax est ex sepe dcis.

ℭ Scda intenc. opletb mõ. fiat purgõ sm humorẽ peccãtẽ: vt sepe dcũ est: ⁊ flr fiat flõmia. fiat aũt de vena existente. sub lingua: qñ euacuat ab ore ⁊ partibus eius: ⁊ si musliter digeratur materia sm q ipsa peccat cum syrupo sibi appropriato.

ℭ Tertia itenc. complet b mõ. ⁊ primo loquar de vlceribus putridis vel sordidis. si mã sit cal ; curenẽ ista cũ rebus pax exiccãtibus: sicut sunt cortices mucũ recentium ⁊ nuces cypressi ⁊ spãlr succus illax: ⁊ in 5. terapen. b ponitur. ℭ Aui. añt dixit. lentes valere ⁊ sumach. ⁊ silr aqua plãtaginis ⁊ ro. mastica. rubi vz ẽt ⁊ acacia ro. ⁊ spodium vz: ⁊ fac ista colluere in pueris. ℭ Dixit Sal. ego aũt in pueris lentẽ cũ pauco pane ⁊ medulla ceruinal aut vitullina do ego. ⁊ fructus stipticos cũ cibis pmisceo velut sunt citonia ⁊ nespule. Et aligñ de lactuca: endiuia: portulaca admistro ⁊ facio eis colluere. moderate stiptica sunt ficus sumach ⁊ ro. ℭ Dixit Auic. ista valere fortius sicut ẽ pul. ro. gallax: ⁊ similiũ istis. dixit ⁊ cãphore inest mirabilis opõnis in alcola. ℭ Si tñ vlcera sint putrida ⁊ ex materia flatica vl melica. fiat collutio cũ vino stiptico ⁊ melle aut cũ vino decoctionis celidonie: cypressi: cipert: mentastri: galle: croci atq; myrrhe. ℭ Dixit Aui. admiste in vtriscz cũ medicinis factis cũ absterssiuis ⁊ exiccatiuis ⁊ proprie in flaticis ⁊ resolutiuis fortis resolutionis ⁊ exiccatiuis in melicis: sicut est farina orobi: ⁊ mel cũ gallis: ⁊ rasura: pgamen est in b magni iuuamenti: ⁊ ꝓprie qñ miscetur cũ aceto ⁊ dragantũ cum aceto. ℭ Ad vlcera cala. R. semis ro. sumach amli: se. portulace: lentium excorticatax: spodij: sandalox al. alcãne: balaustie. añ. partes equalca. cãphore ptis vnius. 4. ⁊ administrentur. ℭ Aliud hamech in corporibus teneris erpũ. R. amli. ʒ. vi. spodij. mẽthe añ. ʒ. ij. se. ro. ʒ. iij. croci. ʒ. j. succari tabarzeth. ʒ. iiij. cardamõi. ʒ. j. cãphore kara. i. ʒ. tere quodlibet per se: ⁊ fac collutionem cũ sicco vel vino citonior. ℭ In flatico valet b. R. orobi. gallax: rasure pgamen. añ. partem. i. memite: cortic. radicũ capparox: colcotar. añ. partem. ʒ. aluminis: balaustie. añ. partis. i. tertiã. alcãne. partem. ʒ. cõfice cum aceto ⁊ melle ⁊ tere ⁊ applica super morbo et pulvere eox: deinde collue cũ aceto ⁊ melle. ℭ In flatico ⁊ colerico. R. sief memite: spodij: se. plantaginis: capita ro. mirabol. citri. foliox oliuax siluestriũ siccax: aluminis: iamem. añ. teranẽ ⁊ administrenẽ sicut diximus. ℭ Aliud sm Mc. R. corti. rad. capparox: galla. memitte: myrrhe .ʒʒ. piperis: adusti calidiconis. añ. ʒ. ij. chartax ꝑbustax ʒ. ij. arsenici. ʒ. ij. ʒ. fiat ex eis pul. subtilis ex vna parte. fiat fricatio ⁊ ex alia linimentum: ⁊ ponat̃ super ea frustũ charte madefacte ⁊ circundes super ea. ℭ Et plura scripta sunt in cap. de vlceribus gingiuarum q̃ue afferantur ad istum locum.

ℭ Si mã sit acuta sic q cãetur vleus corrosiuum fcã purgatione Dixit Mc. b valere. R. sumach ro. añ. aũ. i. spodii al. balaustie. añ. aũ. ʒ. ramich. ʒ. ʒ. ⁊ accipe ex eo: et misce cum rob citonior. ⁊ fiat ex eis collutio. ⁊ fiat b sepius. ℭ Aui. dixit in alcola pueroꝝ corrosiua mala valent gallo. qñ coquuntur cum aceto ⁊ sale: ⁊ cum eis fiat collutio oris. ℭ Aliud sm ipsum. R. gallaruꝫ: aluminis: balaustie bulliantur in rob. citoniorum: ⁊ fiat collutio: ⁊ aliquãdo necesse est ponere de flore eris: vel de alia forti medicina: vt de colcotar. ℭ Itẽ valet plinis gallax: aluminis balaustiax: ⁊ super locũ fricenẽ. ℭ Et cinis almezereon hz ꝓprietatem in alcola mala. ℭ Et alumen pulucrizatum ⁊ aqua erea ⁊ fer adustę.

ℭ Si aũt fuerit melãcolica adusta ⁊ mala facta purgatione: valet hoc sm Serap. R. foliox oliuarum: ⁊ foliorum citri. siccarum acacie. añ. ʒ. viij. aluminis iameni: colcotar: ana. ʒ. ij. croci. ʒ. i. terantur ⁊ administrentur. ℭ Aliud. ad idem. R. arsenici rubei: piretri. añ. partes equales terantur ⁊ cribellentur: ⁊ ꝙfice cum aluta ⁊ comburantur ⁊ administrentur.

ℭ Si tamen vlcera cancrosa essent ⁊ gingiuis ipsis prius fricatis: ⁊ similiter si sint in ore: q: ista ca. alternatim videantur: ⁊ expressis a sanguine lauetur cum aceto squillitico decoctionis foliorum olive: deinde liniantur cũ tali medicamine. R. vtriusqz aluminis adustorum salis gallarum pfidie copularum glandiuz garioft. nucis musca. aristol. saluie rosa. ossium dactilox tibiax cancrox adustarum. añ. partẽ. i. pulueriz̃entur ⁊ cum aceto dcõ ⁊ melle misceantur: ⁊ fiat linimentum. aut vt pulueres administrentur. ℭ Et si ista non valent trocisci calidiconis ⁊ andaracaronis dci in primo li. valent ⁊ apponanẽ aut trocisci affodillox aut aqua fortis.

ℭ Si autem esset fistula sic q corruptio sit in osse siue gingiua remoueatur si est necesse. deinde dilatetur vulnus ⁊ mordificetur fistula cum aqua forti aut cum arsenico sublimato. ℭ Et si fistula non poterit illo modo mortificari discooperiatur os: ⁊ quod corruptum fuerit cum acu argentea. aut aurea cauterizetur. Et vt fuerit necesse ⁊ sepe dictum procuretur. difficile tamen est curare propter salituam. vt sum expertus. Si tamen esset dolor curetur intus ⁊ exterius cum oleo ro. ℭ Cum aũt fuerit fistula mortificata ⁊ munda tunc procedatur ad incarnandum abluẽdo cum vino ⁊ melle decoctionis thuris cum linimento facto de aloe myrrha ⁊ sarcocolla mastice thure san. dra. ⁊ melle ro.

ℭ Si tñ caro addita in ore esset dura ⁊ cancrosa non tangas curando sed palliando. Si mollis ⁊ bene tractabilis fuerit cauteriza si fuerit necesse sm modum dictũ in naso. ⁊ si posset ligari cum filo via esset securior ꝓpter sanguinis ⁊ infirmi timorem.

Loquor modo de simplicibus valentibus in vlceribus oris ⁊ gingiuax indifferenter i calidis ⁊ frigidis. ℭ Sera. dixit. tribulus miscetur cũ melle ⁊ curat alcolam. ⁊ Apulcius dixit. de herba elisa ⁊ trita cum melle omnes oris putredines curat. ⁊ Bartholomeus dixit: q: intelligitur de tribullo siluestri. ℭ Dixit etiam folia ⁊ summitates rubi curãt vlcera oris masticata. ℭ Dias. dixit. cepe cum pane comesta oris vlceribꝰ medetur. ℭ Et dixit. flos vitis siluestris: quia lambusce siccus ⁊ viridis vulneribus oris ⁊ gingiuarum vtile ⁊ melle addito reuma gingiuarum ⁊ vlcera curat. ℭ Et dixit etiam est in quintino floseulus ante q̃z ex eo mala fomentur. quam greci balaustiam vocant: que ⁊ maxime mirande virtutis est in vlceribus oris. ℭ Et dixit. succus maligranati expressus aut coctus melle admixto vlcera oris ⁊ narium curat ⁊ dolorem aurium tollit. ℭ Constan. dixit. camomilla masticata oris vlcera sanat. Et Serapi. dixit. q: curat alcola. ℭ Dixit etiam. q: mora spinea valet oris vlceribus ⁊ palati ⁊ est succus rubi. ℭ Dixit etiam flos ro. in ore retentus oris vlcera sanat ⁊ maxime cum lẽticalis ⁊ camphora mixtus. ℭ Et dixit etiam. spodium cum ro. pistatis valet vlceribus oris ⁊ gingiuarũ ⁊ alibi dixit solum spodiũ sanat ⁊ deficcat pustulas in ore pueri natas. ℭ Ra. dixit. abluto ore cum oleo ro. valet eis vlceribus ⁊ veficis. ⁊ ego dico q: etiam dolorem mitigat. ℭ Alchi. dixit. cicorea valet vlceribꝰ oris. qñ masticat ⁊ tenetur m

ore p longū tps. ℭ Et dicit. ciperus confert vlceribꝫ oris qñ aduriē siccus ⁊ contritus ⁊ est bonus gingiuis. Auic. absolute dicit de radice eius: ⁊ dirit qꝫ licium ponit i medicinis istis. ℭ Et dicit qñ sꝛ. staphisagrie miscet cū mel le valet vlceribus oris. ℭ Et Ap. dicit: qꝫ qñ coquit cum aceto: ⁊ fiat collutio oris putredinē oēm tollit. ℭ Dic ēt: succus arnoglosse sanat vlcera oris: ⁊ valet gingiuis sanguinolentis. Idē dicit Apu. ℭ Gal. dicit in .10. qꝫ lac coctū cū ferro ignito qꝫ ē melius: aut cū lateribus vtilissimū est ad vlcera oris. idē dirit Dia. Sera. absolute dirit. qñ fit collutio oris cū lacte cōfert vlceribus oris. ⁊ oē lac in quo ē extincta aqueitas cuꝫ lapidibus calefactis ꝓfert vlceribus interioꝝ membroꝝ: ⁊ ꝓprie illis q̄ fiunt in gutture: ⁊ cāna pulmonis. ℭ Dicit. solū butyrū sufficit ad sanationē pfectā vlcerū pdictoꝝ in corpibus mollibus.

ℭ Medicamē ꝓpositū Dia. teranē mala granata. detracto cortice ⁊ ex his succꝰ exprimat coquat ad ꝓsumptionē tertie ptis: ⁊ cū ad sectariū deueneris. est aūt sectarium absolute. li. ij. ℞. croci. ℨ. vi. alumis scissi. ℨ. vi. mellis optimi lib. i. ℭ Hoc medicamē ꝑcipue vitia oris. i. vlcera sanat. mitigat ēt narium vitia aurib⁹ exprgat vlcera ⁊ genitalib⁹ curat si vlcera sint mō putrida ⁊ difficilia. ℭ Dicit Dia. succus plātaginis vlcera putrida sanat gargarismo. ⁊ alij dicūt qꝫ cū oleo ⁊ sale fiat collutio. ℭ Dicit ēt: ad oia vlcera oris difficilia radix cipi: qñ administrat sic ea contrita mirabilis est. ℭ Dicit ēt: cinis papaueris vlcera oris sordida totius corpis sanat. ℭ Dirit ēt: qꝫ plāta aspalti cocta in vino ista vlcera sanat. ℭ Ser. dicit. succus moroꝝ maturoꝝ ꝓfert mutuū in medicinis oris. ⁊ Bart. dicit: qꝫ ad vlcera oris tollat succus mori celsi coagulatꝰ in vase eneo super carbones ⁊ mixtus cū aqua plātaginis ori ponat. Et si alumen ⁊ mel ponat adhuc fortius est: ⁊ adhuc fortius ē si apponat alumē scissum ⁊ galla cipe rū ⁊ myrrha ⁊ semen croci. Uerū b̄ competit in corporibus siccis ⁊ vlcerib⁹ q̄ antiqua ⁊ difficilia sunt. ℭ Et dicit ēt: qꝫ alamina combusta ⁊ ꝓprie tamen mixcetur cuꝫ melle ꝓfert ad alcola: ⁊ Bar. dicit: qꝫ curat vlcera difficilia q̄ sunt in ore. ℭ Dicit ēt: qꝫ auripigmentū citrinū misc̄etur cū oleo ⁊ adipe resolutū extirpat ⁊ est ꝓueniens vlceribus q̄ fiunt in naso ⁊ ore ⁊ est cōueniens vlceribꝰ aliis. Hec aūt vlcera sꝑ sunt difficilia. ℭ Jsaac dicit tollat succus mali granati accidi pistati cū totalitate sui ⁊ in melle coquatur vsqꝫ ad ꝑfectissimā vnguēti. b̄ tragꝫ fricatū rasuram gingiuarum ⁊ oēm fetorē expellit. ⁊ Sera. dicit. b̄ conferre vlceribus oris. ℭ Lbirānus dicit: qꝫ ōes ferc medici cū eo ꝓueniūt qꝫ fel testudis ꝓfert vlceribus malis q̄ fiunt in ore pueroꝝ ⁊ fraudulētis. ⁊ Bar. de va. dicit: qꝫ mel admisc̄et cū eo ⁊ totum dissoluat in aqua ⁊ inde lauetur ⁊ exterius fiat aqua: qꝫ dissimum ⁊ expertū ē. ℭ Rasis dicit: qꝫ cinis limaciaꝝ ⁊ ostraco ꝓuenit vlceribꝰ putridis oris. ⁊ idē dicit Lbiranus. ⁊ Sera. ℭ Gal. dicit in .8. thucia in vlceribus oris sanios est medicina perutilis siue ipsa per sc imponat siue cum melle dispumato.

ℭ Hali. dicit: bo. ar. ꝓuenire vlceribus putridis in ore. ⁊ Aui. dicit: qꝫ confert alcole.

ℭ Et si modo vlcera sint corrosiua: qꝫ cancrosa vel herpistiomata. Dico ista ꝓposita duo valere ⁊ ista simplicia ⁊ i oibus dispōnibus supradictis hoc est mirabile. ℞. vtriusqꝫ arsenici. ſ. rubei ⁊ citrini: calcis gallaꝝ aluminis oūm ana partes equales exhis pulueriz̄atis cuꝫ aceto mixtis: fiat trociscus paruus: cum aūt necesse ē sumat ex eis. ℨ. ß. ⁊ fricet ex eo gingiue: optimū: ⁊ sic maneat paꝛ. Deinde oleum ro. tencat i ore: b̄ ät sanguinem sistit ⁊ omnes putredinē ⁊ oia vlcera cūtia ēt i toto corpore ⁊ herpestiomenum tollit. ℭ Ad idem. ℞. tartari albi. ʒ. ij. limature auri ad precium trium solidoꝝ bonoꝝ ciamo. optimi. ʒ. ß. auripigmenti: gari. mellegetarū. añ. ʒ. j. fiat puluis omnium q̄ inter duo folia ficus sub prunis ignis magni dimittat vna nocte: mane autē qñ inuenitur globatum teratur. et hoc itaqꝫ pulucre gingiue putride ⁊ partes alie oris fricentur. nam statim sanantur: dentes confirmat: ⁊ fetorem oris tollit. ℭ Aui. dicit. glans phibet ambulationem alcole qñ vlcera sunt ambulatiua qñ aduritur ⁊ administratur. Idē dicit de cinere papaueris. ℭ Dirit cūi: cerotum factum ex arsenico confert: ⁊ ꝓprie ex rubeo her pestiomeno crāte in ore ⁊ aure ⁊ vlceribus coꝝ. ℭ Sera. dicit: lapis frigius ꝓsolidat ⁊ incarnat ꝓsolidatione bona ⁊ ꝓfert vlceribus corrosiuis ⁊ ingredit in medicinis vlceꝝ que fiunt in ore in .c. de vlceribus corrosiuis fit mētio ab alijs. ℭ Lbi. dirit: qꝫ cinis hirundinem cum melle intus vlcera que sunt in gutture ⁊ in lingua ⁊ in gula ⁊ omnia ꝺ pascentia ⁊ cancrenas perfecte sanat. Si mō vlcera sint cācrosa ista conueniunt. Direrunt aliqui qꝫ collutio oris facta cum decoctione betonice multum valet. ℭ Lbi. dicit: qꝫ vidit curare linguam marcidam ⁊ cancrosam ⁊ gingiuas cum solo succo foliorum vitis albe apponentes desin de aspergentes vreon siccā ⁊ replentes vlcus carne. Mel los autem est species vitrioli. sed subrubeum est ⁊ consolum est dictis Alchi. qui dicit qꝫ pul. vitrioli ponitur in inflationibus gingiuarum ⁊ plagis malis ꝓualet multuꝝ quando fit cimpl'in cum eo ⁊ valet cancro oris ⁊ fistule q̄ fit in ore ⁊ vlceribus narium. ℭ Ser. ⁊ Lon. direrūt bo. ar. valere i cancrosis vlceribus q̄ sunt in ore ⁊ putridis. multa etiam alibi dicta sunt que b̄ valerent: quare ea. sepe adinuicem discurrantur.

ℭ De excoriatione palati ⁊ gingiuarum. CA. II.

Excoriant̄ qñqꝫ gingiue ⁊ pres palati sine vlcere: quare de eis ꝛ loqui: que excoriatio qñqꝫ prouenit a cā primitiua: ficut a comestione rerum valde calārum ⁊ aliqñ ꝓuenit ex humoribus valde acutis ⁊ colericis: quare illi purgentur ⁊ alterentur: vt sepe est dictum: ⁊ dicetur. ℭ Hoc vlī peracto: qꝫ purgōne facta dicit Lon. qꝫ ossa mirabolanoꝝ trita ⁊ puluerizata dentibus laratis ⁊ gingiuis excorticatis optime medētur. ℭ Diasco. dicit. si autem sit cum vlcere: tunc sal cum melle illas tollit. ℭ Et affodillus: qꝫ radix eius masticatus excoriationem gingiuarum ⁊ palati sanat. ℭ Et dirit etiam con. qꝫ flos mali granati valet excoriationi palati. ℭ Et idem dicit. de granis viridibus mirti: ⁊ idem dicit de cinere papa. ℭ fide. dicit. si lingua sepe lauetur cū decoctione bedeguar dentes firmantur ⁊ gingiue corrose ⁊ excoriate sanantur.

ℭ De excoriatione lingue ⁊ scissura. CA. III.

Sicut excoriant̄ gingiue ⁊ partes palati: sic ⁊ lingua cū b̄ sciditur: ⁊ qꝛ ista membra hāt diuersa appropriata. c. diuersa fieri: fcā purgōne si expedit venio ad localia. ℭ Et prio dicit Mes. qꝫ si scissure in lingua fuerint fiat retentio in ore mucillaginis psilij cum succaro. ⁊ dicit. qꝫ retentio in ore aluminis oui recentis conquassati cum oleo ro. confert illis. ⁊ dicit ēt. qꝫ masticatio portulace cum aceto cōfert scissuris linguc qꝫ verissimum sum expertus. ℭ Item valet hec permixtio. ℞. mucillaginis: psilij: dra. ⁊ gummi arab. ana partes equales syrup. vio. partes. ij. tamarindorum partes quattuor: seminis portulace assi partem vnam. ſpodij partis vnius tertiā. cāphore ptis. i. viij. terantur ꝓtritione vltima ⁊ liniatur ex eo sup scissuras omni hora p̄cedente collutione facta ex aqua ros. ⁊ aceto aut acetositate facta ex aqua ro. ℭ Mamech. dicit. hoc valere. ℞. seis portulace: se. ro. amidi zuccari: tabarecth: spodij: croci: balaustie: ro. dra. tere ⁊ cōfice cum syrupo rosꝰ aut viola. ⁊ iunge ex eo. confert. n. corporibus tenuibus teneris. ℭ Lbi. dicit. qꝫ cerebrū anseris domestice ea que sunt circa linguā sanat. ℭ Si aūt in lingua excoriationes existāt sanat epatica mixta cū melle. ℭ Neqꝫ dubito ego qꝫ illa q̄ valent excoriationi gingiuarū ⁊ palati: eadem ēt cōferunt excoriationi linguc de qua dcm est. ℭ Bart. de va. dicit. hoc fore exptū ad scissuras lingue fiat decoctio

ordei ⁊ passulaꝝ: reglicie: pfilij: donec ad spissitudinē ve-
niat ex hac decoctione primo frequenter fiat collutio pi
mo hoc teneaꝫ sup linguā. ℞. mu. pfilij: muci. dra. gūmi
ara. añ. ptes equales syrupi viola. ptes. ij. tamarindoꝝ
ptes. ij. sc. portulace assi ptē. i. spodij ptē. i. ⁊ tertiā. cam
phore ptem. i. ⁊ octauā. teraꝫ: donec bene simul misceā
tur ⁊ administ̄reꝫ. ℂ Scissuras ⁊ denigrationes lingue ⁊
spasmū ꝟbēte ipam: ita vt phibereꝫ deglutitō q̄ olia acci
dūt i febre lōga aut acuta sanau cū collutiōe fcā p⁹ cū aq̄
ordei decocti ⁊ excorticati ex vtroq; cortice cicera ebulitio
ne prima. ⁊ postea itez ordeo bulito cū radice liq̄ritie mū
de ⁊ i fine addito modico zucca. ⁊ post b̄ fiat collutio cum
oleo vio. in quo dissoluta erat mucillago dra. albi: ⁊ cum
his gulam inungebam exterius vbi dolor pcipiebatur cū
oleo vio. ⁊ butyro est mirabilis operatio.

ℂ De vlceribus lingue. CA. IIII.

VLcera lingue sepe fiūt ⁊ fcā purgō-
ne ⁊ dicta ordiata p cura h⁹
recurre ad capitulum de vlceribus oris ⁊ ad
capitulū de vlceribus gingiuaꝝ ⁊ aliaꝝ ptiū
oris. vlceribus nāq; lingue ꝟferunt b. ergo
tāq; nēcia adducaneꝫ: ⁊ ꝓprie adducaꝫ b̄ illud q⁹ dixi in
ca. de scissuris labioꝝ de hirūdinib⁹. ℂ Dico ēt b̄ fore ex
ptū vlcerib⁹ oris: q; palati ⁊ lingue vbi illa vlcera sint ex
pustul'. ℞. saturegiā: ⁊ fac ipam bullire i vino: ⁊ cū illo fi
at collutio sepe ⁊ i duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹ erit curat⁹: ⁊ b̄
ē medicina q̄z isti pb̄yteri sci Geor. faciūt pueris hūtib⁹
istas pustulas in ore: ⁊ vez est: ⁊ centies expt̄us sum.

ℂ De vlceribus vuule. CA. V.

ACcidit sepe q⁹ ipsa vuula apaꝫ cuius
rōne necesse ē ipam scidere: ⁊ p
ꝟus ipsa vlceraꝫ: fcā iciōe ⁊ ipsa erisipe vlce
rata. dico ista valere factis vlibus. ℂ Sera.
dicit. ego aūt administrauī lapidē frigiū post
scissionē vuule ⁊ statim fui vsus ego ipso donec fuit cōsoli
data ⁊ curata. ⁊ Bar. dicit q⁹ lapis iste sit vstus ⁊ ablutus
⁊ subtilissime tritus. ⁊ Guil. de va. dicit q⁹ pōt apponi cū
melle. ℂ Gal. dixit i 9°. de thucia. garganeo nāq; icidēs
solū statis vsus fui ⁊ vsq; ad clausionē sepe valde strictam
cicatricē nō alr faciēs tā huius mēbri q̄z aliox vlceratorū. logē b̄ de vuula. De vlceribus alijs vuule nihil aliud
dico: q; non iueni o aliqd appropriatū: ſ recurraꝫ ad ca-
pitulū de vlceribus oris ⁊ sufficit: q̄m illa b̄ valēt. Qualr
aūt vuula debeat scidi iferius in sequenti libro dicam.

Tractatus nonus de vlceribus colli ⁊ dorsi ⁊ brachioꝝ ⁊ pectoris.

ℂ De vlceribus colli. CA. I.

VLcera colli curaneꝫ isto⁹ fcā pur-
gatione cū cūctib⁹
a toto vel ab illa pte: vt cū turbith prepara-
ro vel alio⁹. vt appet tibi neēe. Et q; nō inue
nio medicinas appropriatas huic loco: iō b̄
eis alr nō facto mētionē. ℂ Mō tñ q⁹ in isto loco fiunt se
pe scrophule q̄ pōt vlcerari: eo q; cum mā flatica pōt mā
colica pmisceri: quare pōt saniari. Si ergo vlcerātur cura ē remouere ipam cū tota kisti: vt dcm̄ fuit de nodo. re-
mouetur ēt vel cum putrefactis: vt cū affungijs ⁊ alijs vt
tota mā cū kisti putrefiat vel remoueaꝫ cū fortibus me-
dicinis vt cū salsamēto vigorato vel cū alia medicina for-
ti cū cautela tñ: ne neruus vel vena destruaꝫ: ⁊ iō pp b̄ vl
cera istius loci sunt timorosa. b̄ toto pacto abstergas locū
cū vnguento viridi vel alio mō: vt tibi placet: ⁊ carnē ge-
neris: ⁊ illo mō cures. ℂ Et similit̄ illud idē dico de no
dis. q̄si autē veniunt ad saniem putrefacias bene eos cus
putrefactis vt tota kistis putrefiat bene: ⁊ ꝟsus facto hoc
apias ⁊ ꝓcedas itez cū corrosiuis vel putrefactis vt tota
kistis remoueatur ꝟsolideꝫ. Si nodus fuerit mellinus
vel fauosus recurras ad primū lib. q; illic satis de eo di-
xi. ℂ Si tñ ꝓtingeret ista vlcera fierēt cācrosa vl' alia simi
lia: tunc dixerūt aliq⁹ amigdale vul. cum melle mixte:
⁊ trite subueniunt vlceribus cācrosis q⁹ aliq; sunt experti.
ℂ Se. dicit. q̄si lentes coquuntur cum aqua maria curāt
herpetē ⁊ herisipillā ⁊ vlcera cācrosa. ℂ Fomētatio facta
cū farīa lupinoꝝ cocta cū aqua vz. ℂ Dia. dixit. semē bau
cie silueſtris ipositum cum melle valet. Dicit ēt de radice
agrimonie q⁹ viridis trita imposita curat. ℂ Et Ap. dicit
q⁹ centaurea minor trita ⁊ apposita sup vlcera cācrenata
tumorem fieri non pmittit. ℂ Gal. sic dicit de lacte tri-
mali. abstergit vlcera carbunculosa ⁊ cancrosa. Qm̄. n.
calefacit fortiter ⁊ abstergit iuuare aptum natū est: ficus i
tpe ⁊ mensura eo vtitur. ℂ Dixit ēt in 9°. ⁊ Serapio q⁹ ole
um ro. vel mirtinū uel citonoꝝ uel cōe uel aliud frm̄ est
mirabile ad vlcera cancrosa. ℂ Dicit etiam in 9°. de plum
bo usto. fit igitē hec cadē medicina. s. plumbū ustum bo-
na medicina est. s. ꝫ male mōrigerata. cum aūt lotū fuerit
multo magis ad repletionē ⁊ clausionē ipsorum optima
est medicina. conuenit aūt ipm. ⁊ per seipsum uniuersis:
nec non mixtum cū aliqbus. Et subdit. maneat autez de
foris spongia exfrida aqua madefacta: que postq̄z defic
cata fuerit madefiat. Illud idē dixit Serapio: ⁊ addit q⁹
q̄si misceē cum oleo ro. confert ulceribus difficilis con
solidationis ⁊ corrosiuis: ⁊ ulr uirtus est similis uirtuti
thucie. Bar. dicit. tollatur scoria plumbi lota ⁊ sibi adda
tur climie ps. 5. ⁊ addatur sibi mel. Et hec operatio si fru
ctuosa in ulceribus que sunt in locis difficilis criccatio-
nis: sicut anus uirga māmille ⁊ iuncture ⁊ supponaꝫ spō
gia: sicut partū ante dixit Gal. ℂ Dixit ēt in 9°. est autem
pomfolix si lota fuerit medicina fere ꝑcipua oium que na
ta sunt siccari sine molestia. Uerum ad cancrosa ulcera
idonea est: nec non ad oia alia mali moris. ⁊ Aui. dicit b̄
thucia. ℂ Et Alebi. dixit. uermilio. i. cenabrium puluer
zatum ponitur in ulceribus putridis canceratis. ℂ Et ga
li. in. io. dixit de lacte mulieris ualere si coctum fuerit cū
lapidibus uel ferro. ℂ Et sertus plurimo dicit. stere⁹ ho
minis combustum ualet. ℂ Et Chiranus dicit. urinam
hominis ualere.

ℂ De ulceribus dorsi. CA. II.

HAbita vlcera nihil habēt ꝓpriū:
q̄ pauca loquor de
eis. veꝝūtñ timorosa sunt rōne nuche. curen
tur ergo sic ⁊ alia ulcera curāneꝫ. ⁊ ps. ℂ Unū
tñ nō q⁹ illa ulcera aliqñ penetrāt. ⁊ si sic re
curre ad tertiū lib. ad cap. de uulnere penetrāte. ⁊ facias
ut dcm̄ est illic. uel ut dicēē in sequēt̄ibus. ℂ Si aūt ul-
cus esset fistulosus. q; uuln⁹ trāsiuerit ad os. uelnerū re
curre ad primū lib. ad capi. de fistula sili fuerit putridus
uel uirulentū ad ꝓpria capitula primi lib. recurre.

ℂ De ulceribus brachioꝝ. CA. III.

HAbita vlcera nullam diuersitatē
hūt ab alijs ulceri-
bus. quare fiat ut dictum est in alijs. Et de
istis nihil aliud loquor. ⁊ facis q̄st.

ℂ De ulcere pectoris. CA. IIII.

VLcera que sunt i pectore. q̄ non pe-
netrāt curaneꝫ vt alia. q̄ de
his nihil ē loq. nisi q; si sint putrida recurre
ad primū lib. Si fistulosa ad cūdē librum. ⁊
sic de alijs. ⁊ si nēcia fuerit icisio fac cā ob-
seruatis dcis in p°. lib°. de mō icidēdi. ℂ Si tñ penetraue
rit vlc⁹ sine fallo cēt fistula uel ꝙuertereē. q̄ non regritur
curatio. sch̄ sufficit palleatio. si tñ cēt penetrās modū ha-
bes i 3°. li°. Cura tñ pallcatiua est ista. ⁊ prio regimē sit bo
nū. ut dcm̄ est i uulnere cassali. purgō fiat sepe cum pillu
lis acutis aliqualr fortificatis ne materia multum multi
plicetur. ℂ Si ergo occurras talibus uideas cōsequēter
si materia congregatur in concauitatibus pectoris ul' nō
si congregatur. ita q⁹ impediat motum anhelitus ⁊ non
possit expirare. tunc dilates foramē cū tenta de gētiana
ligata ne ad concauitatē pectoris cadat. ut cānula possit
per foramē itrare. Et cōsequēter mundificeē ꝓjciendo

ĩtus mellicratũ. Ut dicebat. Gal. 5° terapẽ. aut vinũ mel litum aut aliqua de lauamentis dictis in cura vulnerum pectoris ad quem locum recurre pro illa materia. ⁊ nota ꝙ medicamina acuta vt viride eris in istis locis non inij ciantur. Si aũt non possit bene expurgari aperiatur. vt di crum est. ibi inter quartã ⁊ quintam costã. Et procurẽ illud vulnus de nouo factũ cum vnguento apostolorum: vel cum alio mundificatiuo vlcꝰ antiquoꝝ: ⁊ consequẽ ter consumpta calositate fistulari cũ istis vel cum cauterio consolidari permittatur. ℂ Si liqui aũt dicunt cardo nem fullonũ vel radicẽ eius tritã cum melle ⁊ mixtã ma ne ⁊ sero in ꝯtate nucis cõis valere. vnde Auerrois 5°. colliget. Carsof. i. cardo fullonum est calin in sẽdo siccus in tertio mundificat oẽm putredinem per vrinam coctus in vino: ⁊ a toto corpore remouet fetorem ⁊ generali ha bet remouere ⁊ resistere a tota specie oĩ putredini ⁊ ẽ me dicina cibalis ⁊ boni saporis. Et multa alia possunt dici que dicta sunt supra in cap°. de vlceribus putridis: ⁊ i de vlceribus ꝓfundis ⁊ cancrosis. Quare ad ista ca. recurre: vt est tibi necesse. ⁊ patet.

Tractatus .x. De vlceribus mãmillaꝝ ⁊ scis suris earum.

ℂ De vlceribus mãmillaꝝ. CA. I.

VLcera mammillaruꝫ sequũt ad aꝑata vl duricies eaꝝ: qꝫ expedit illa curare. ℔ nãqꝫ cura ꝓsistit i tribus ꝑnci pal'r. p° i dicta. 2°. i purgõe. 3°. i localibus. ℂ In primo ergo dicta sit ficca ⁊ abstinentiam a superflua comestione faciant ⁊ potatione. Et sint geti. ⁊ non vtãtur exercitio ⁊ portent illã ligatã collo ne mãmilla debilitetur ex grauedie eius ꝙ debilitatiõe currãt hũores ad locũ: ⁊ ℔ fiat cũ fassia fcã in forma scofie purgatio fiat cũ pillulis acutis cõibus vel alijs: vt tibi videt: ⁊ ℔ frequẽter. ℂ Lo calia sint ista. Et primo loco existente inciso mundificetur locus cũ farina ordei terbẽtina: ⁊ melle vel melle ro. vl vn guento apl'oꝝ: vt est necesse ꝓ quo nota. ꝙ in hac cura dño faciẽt honorẽ. prima ꝙ orificium vlceris sit in parte iferiori. scdo ꝙ fiat crebra mutatio. Et vbi ista duo defi ciant cura erit lõga. facta mundificatiõe locũ incarnes cũ vnguento basiliconis: vel alio mõ: vt tibi videtur necesse. Deinde locũ sigilla. Si tñ cum vlcere eẽt aꝑa vt sepe acci dit tunc emplẽ locus cũ farina ordei fabarum ⁊ volubi li icorporatis cũ oleo ro. vel cum alijs dictis in. i. lib. de cura aꝑatis iuncti cũ vlcere. ℂ Si tñ vlcus esset difficilis consolidationis: vt sepe accidit vel ꝙ fundã vlceris fue rit in ꝑte iferiori: orificiũ aũt in supiori vel aliq̃ alia ℔ cã: tunc dico ego ꝙ ꝓuenit aqua vitis cũ puluere ostraco: ⁊ ẽt vs orificium facere ꝙ fit in ꝑte inferiori si adesset pos sibilitas. ℂ Si aũt adesset duricies cũ vlcere ꝓ remotio ne eius recurre ad secũdũ librũ de duricie mãmillarum. ꝑter illa dicta inuenio alia valere de mente doctorum.

ℂ Sera. dixit: qñ radix affodilloꝝ coquit cũ fece vini: ⁊ vt emplin cum ea confert vlceribus sordidis ⁊ aꝑatibus mãmillaꝝ ⁊ testiculorum ⁊ carbunculis ⁊ alijs cruris. ℂ Dixit ẽt ꝙ oleum cõe fricatione plumbi vel ro. vel mir tinum vel citoniorum ẽ conferens valde aꝑatibus: quod sum expertus. Et Gal. in 9°. dicit ꝙ est singularis medici na i pudibundis testiculis ⁊ mãmillis. ℂ Quod autẽ sum expt̃us: confert ẽt vlceribus mãmillarum scoria auri ⁊ ar genti trita subtilr ⁊ apposita. ℂ Dixit Dias. ꝙ optia me dicina est vnguentũ fcũ ex fricatura plumbi cũ oleo ros. ego aũt facio conducere oleum in mortario plumbeo cuꝫ pistello plumbeo vsque ad spissitudinem olei: ⁊ tunc vtor eo. Nota tamen ꝙ quecunqꝫ dicentur infra de vlceribus testiculorum conferunt ⁊ valent in vlceribus mãmillaꝝ: ⁊ ita hic dcã valent. La. ergo adinuicem videntur ⁊ que cunqꝫ vlceribus ani conferunt ⁊ virge ⁊ labiorum vlceri bus conferunt ⁊ econtra: ⁊ papillarum valent: adducanẽ ergo hic cum expedit.

ℂ De scissuris papillarum. CA. II.

AD scissuras papillaꝝ. dixit Raſ ꝙ ꝑburatur tortura ⁊ misceaẽ cũ albumine ouĩ ⁊ lacte asine ⁊ lo cus iungatur ⁊ tollit has scissuras papillaꝝ. ⁊ Bar. dicit ꝙ bene teraẽ ille cinis. ⁊ postea in corporibus duris ꝑonaẽ cum albumine ouĩ: teneris cũ lacte. ℂ Unguentũ scriptum supra de scissuris labio rũ: est ẽt in scissuris papillaꝝ mãmillaꝝ mirabile. verum applicẽ in papillis: sicut ibi dcñ est debere in alijs ap plicari. ⁊ breuiter illa q̃ valent in scissuris labioꝝ: ⁊ in hoc valent: quare illic vide: sic ⁊ ẽt puto hic conferre que infe rius in illo libro dicentur.

ℂ De dolore mãmillarum. CA. III.

QVia ad oĩa ista dcã in mãmillis sequiẽ dolor vt isti sci as succurrere aliqd loquar ꝯ de eo debueri log in 2°. li. tractatu de aꝑatibus mãmillaꝝ.

ℂ Ser. dixit lactuca sedat dolorẽ mãmillaꝝ in ieiunio comesta: ⁊ loquiẽ de siluestri. ⁊ Alchi. ℔ idẽ vo luit de domestica. ℂ Et Dia. dicit ad dolorẽ mãmillaruꝫ thus cũ oleo ro. ⁊ cbimolea ẽ ꝑsidiũ singulare. ⁊ Ser. di xit ℔. ꝓfert ad aꝑata calia mãmillaꝝ q̃ fiunt post partum. ℂ Fidel' dixit. si caput mãmille balsamo inungaẽ dolorẽꝫ tollit. Lanapis ẽt siluestris dolorẽ mãmillarum tollit.

ℂ Et Dia. dixit. iteꝝ ad mãmillaꝝ inflaturas: ⁊ dolorem ipaꝝ vitellũ ouĩ cruditi cũ lana ꝑpositũ est utilissimũ. ℂ Et Serꝰ plo sic dicit de dolore ⁊ tumore mãmillaꝝ. leporis coagulũ cũ melle ꝑpositũ remittit. ℂ Et Chir. dixit. sterc⁹ muris cũ aq̃ dissolutũ ⁊ iunctũ vlceris dolorẽ: ⁊ duriciẽ ⁊ tumorẽ soluit. ꝓ noticia huius videas ex q̃ cã ꝓcedit do lor vel ex mala ꝓpione cal'a vel frida vel ex conculcatione mãe vel ex vtroqꝫ: ⁊ sic i remedijs ꝓcede: vt tibi libet ha bita intẽtiõe. ℂ Dico ẽt tibi breuiter qꝫ ne carte in vanuꝫ repleanẽ qꝫ aꝯunqꝫ dcã sunt dcã ualere in dolore testicu loꝝ ℔ ẽt ualent. quare ista adinuicem uidcantur.

Tractatus .xi. De ulceribus uẽtris ⁊ iguinis.

ℂ De ulceribus uentris. CA. I.

VLcera q̃ nõ penetrant curãt vt alia vlcera cõia ⁊ nihil ꝓpriũ istis inuenio: ãre ⁊ ℂ Uerũtñ ista vlcera aliquã do penetrãtia sunt ⁊ i gñe fistulaꝝ sunt ad q̃ paꝝ vs curatio sufficit. vt ꝓcurẽ. ꝯtũ ꝑsit conseruari cũ bono regie. ⁊ quiẽti. potione. ⁊ mũdifica tione. Et ꝑ maiori declatione huius recurre ad illud qđ dictum ẽ in c°. de vlceribus pectoris. ⁊ illic vide ⁊ operis. ℂ Si tñ vlcus eẽt magnũ: ⁊ ℔ sit dcñ gnãle sp videas an sit putridũ. uel sordidũ an uirulẽtũ an cauernosũ an fistu losũ an cãcerosum. ⁊ sic de alijs. Et tũc ℔ uiso recurre ad primũ li. ad ca. ꝓpriũ in tractatu de ulcerib⁹. ⁊ ibi opare ⁊ illic ẽ dcñ ibi. ⁊ ℔ sufficit hic i oĩ alio mẽbro. quare ⁊c.

ℂ De ulceribus iguinis. CA. II.

IN inguine sepe accidunt vlcera q̃ ẽt nihil hñt ꝓpriuꝫ. ſ qñ uis illa curare facias ꝙ sint lata. ⁊ qꝫ iter oia illi sobrie uiuãt ⁊ nõ ambulẽt ⁊ principa liter corpus sit solutuꝫ sp. Ista ulcera nil hñt ꝓprium: cũ cõibus ergo curẽtur. sicut cum unguẽto aplonꝝ cũ alu mie. ⁊ cũ basilicõe. uel cũ alio ꝑuere gnãnte cãẽ i loco. ℂ Accit hñ qñꝫ qꝫ i loco ulcus efficiẽ cauernosum. quare laborẽ mltũ sepe hẽs. ⁊ sepe hũi. tũc nihil melius q̃ꝫ re currere ad ꝓpriũ ca. ut diri tibi inediato ca. Cõsuetũ ista lauare cũ lixiuio ⁊ aliq̃tẽs cũ uino stiptico qñ uolo locuꝫ ꝓfortare. ne supfluitates recipiat: ⁊ sup locũ appono stup pã balneatã in ipsomet uino ꝙuenienter lauo cum lixiuio si fuerit neccia ericcatio uel cum aqua mellis si fuerit ne cessaria absterſio uel appono alia abstergẽtia forria ſ ne cessitatem. deinde appono in lixiuio albumen. ⁊ aliqñ ap pono cinerẽ ficus quem dico fortiter incarnare uel pulue

rem linaciarum combstarū cū aqua vitis. Et sic vltra p cedo donec locus fuerit consolidatus: factus tñ purgationibus vlcus ⁊ vita ordinata: vt semper in mei sermonem presupponō: ⁊ per istā viā curaui vnū qui habuit vlcus in inguine in pfunditate vnius spānc. de quo oēs fuerūt mirati qñ tentabā cum proba de pfunditate vlceris. Et nō solum operor hoc hic: imo ⁊ i alio vlcere silis nature curente cursu eius ⁊ est clarum: videas ergo alia vcā alibi: ⁊ sufficit tibi: q; multa alia ponuntur vt accipias tibi placita ꝑm intentionem operationis tue.

Tractatus duodecimus. De vlceribus virge ⁊ scissuris.

ℂ De vlceribus virge. CA. I.

Vlcera in virga fiūt ex apate aut ex inordinata fricatiōe aut ex inordinato tactu aut ex vulneribus male curatis. Signa istor nota. ℂ Judicatur autem q; ipla sint difficilis curationis. eo q; ē mēbrū valde sensatus: ⁊ ēt ad ipm currūt multe superfluitates: ⁊ ēt medicine male applicanē hic: quare ⁊c. ℂ Ulcera virge sic se habent: qrñ aliqua sunt sicut pustule: ⁊ aliq; sicut excoriatio. ⁊ aliqua sicut vlcera virulenta corrosiua: ⁊ aliqua sunt antiqua ⁊ putrida ⁊ cauernosa. Et aliq; sunt maligna sic q; locus denigratur.

In cura ista habes quattuor intentiones. prima ē in vita. Secūa est in purgōne. Tertia in localibus. Quarta in correctione accñtium.

ℂ Prima intentio cōplēē hoc mō vtatur ipse victa remi. ⁊ vtaē carnib⁹ bonis ⁊ vino bono ex qbus generaē nutri mētū bo nū: ⁊ respiciat se ab hūidis: ⁊ qere vtaē ꝯtū pōt. ℂ Secūda itētio cōplēē cum cuōne: fiat aūt ꝑm humorē peccātē vel cum pillis cōibus pax acuatis: vt facio ego. acuas tñ ꝑm intentionem tue operationis.

ℂ Tertia itentio cōplēē cū localibus. ⁊ primo dico q; si fuerit excoriatio sola: ⁊ sola supercalefactio sufficit lauare locum cum aqua ro. vel plantaginis vel cū vino stiptico. aliqui tñ dicunt q; finaliē: q; vltimo possumus apponere aquā aluminosam vbi fuerit necessitas maioris exiccationis ⁊ in illo casu nō indiges alia operatione. ℂ Si modo essent pustule quas isti vocāt caroli: ego eas consueui removere cū aq̄ viridi facta ex viridi eris ⁊ aq̄ ros. vel solatri. sit tñ pax medicatiua ⁊ non multum: ⁊ in illo loco nō operaē aliud. puluis ēt mellis combusti optime vz. ℂ Si autem vlcera sint noua virulenta ⁊ quodāmodo corrosiua: tunc aloe est medicina sola bona. Et silr valet plumbum vstum climia abluta cum vino ⁊ thucia ⁊ litargirium ⁊ cerusa. Si aūt indigeris fortioribus istis es vstum: corices pini: ⁊ lapis ematites valent. Gal. aūt componit ꝟ. ℞. cinerum carte de pāno combuste: aluminis cōbusti: cucurbite sicce aduste. aā. ⁊ apponanē: ⁊ similibus tibi si cū terbentina fieret vnguentum bonum esset. ⁊ si ēt cū cera ⁊ oleo de mirto fieret vnguentum itez esset optimum. ℂ Si aūt velles exicare fortius: dixit aui. hoc valere. ℞. thucie: aloes: sarcocolle: tiburis. lapidis ematitis: corticis cāne cōbuste: gallaz: balaustiaz: acacie puluerizenē: ⁊ cum oleo ro. fiat vnguentum. ℂ Si autem vlcera fuerit adintus: q; inter pellem ⁊ ꝓpucium ꝓcipiunt doctores q; medicine ad ista iniiciātur. Primo ergo i casu isto laues locum cū vino ⁊ melle ro. vel cum vino stiptico ꝑm intentionem tuam semper facta bona purgōne. Ego aūt consueui lauare cum illa aqua viridis eris: ⁊ bene mihi successit: q; vlcera fortiter exiccat. ℂ Si tñ vis istos pulueres potes distemperare cum vino vel lixiuio: ⁊ proijcere intus cum siringa vel cum alio iniectorio. ℂ Removeatur tñ apa ꝑmum potes: vt in loco suo dixi: q; in libᵒ z. remouetur ergo isto modo. primo fiat decoctio cmule: ⁊ consequenter suffumigium ex illa multum valet in removēdo apationem flegmaticam. Et ꝓfiter fiat desuper hoc emplastrū. ℞. camomille: melliloti: fenugreci: ro. aā. ℳ. i. bulliāt in aq̄ vel lixiuio: vt tibi vf: ⁊ fac emplin. ℂ Unus nota q; hoc membz semp stet fasciatū sic q; non pendeat ne rōne grauanōis mēbri materie ad ipm currerēt. ℂ Si aūt vlcera essent antiq̄ ⁊ putrida vel cauernosa. tūc curantur isto mō. ℞. vini albi lib. i. aque plātaginis ros. aā. ℥r tam. i. auripigmēti. ℥. ij. flor eris. ℥. i. terātur ista subtilissime ⁊ miscēaē cum his: ⁊ fiat collirium: hoc. n. mortificat deficcat ⁊ sanat: si tñ indigeres fortioribus: tunc trociscī affedillor ⁊ andacaron cōuenirent. ⁊ arsenicum etiā conuenit: vt dcñ est in cancrena. ℂ Ego aūt talia vlcera virge putrida penetrātia ab vno capite virge ad aliud curaui factis purgōnibus. ⁊ iterum reiteratis cum lixiuio ⁊ melle. primo ⁊ ꝓfiter cuz lixiuio ⁊ albumine combusto. ⁊ tertio cum lixiuio ⁊ puluere ostracor. vltimo cuz aqua vite ⁊ puluere ostracor: ⁊ mihi mirabiliter bene successit: ⁊ erat ille hō hns vlcus a capite virge vsq; ad pectinem inclusiue: ⁊ erat octuagenarius ⁊ curatus est. Et plures habui alios silr ⁊ curati sunt. Et si aliqua deficiunt tibi recurre ad ꝑmū libū. de vlceribus putridis cauernosis.

ℂ Si aūt locus esset cācrenatus defende prem sanā cum vnguento de bolo. ⁊ alijs dictis i ca. de cancrena. ⁊ nigredinē removeas si ibi fuerit cū dictis in ca. de cancrena: ⁊ ꝑ cura illic recurre. hoc pacto mūdifies locū cū mundificativo de apio supius in primo libᵒ dicto in ca. de carbūculo vel cū vnguēto aplōr vende generes carnē: ⁊ ꝓfiter cōsolida: ⁊ isto mō. operatus sum in multis.

ℂ Quarta itentio que est removere accñtia sic cōplēē. ⁊ primo. q; in isto casu sepe cōtingit fluxus sanguis fac restrictionē cū puluerib⁹ cōibus dictis in ca. de fluxu sanguinis. faciūt tñ alīq puluerē de alcāna ⁊ fi tro cōbusto. ⁊ de puluerib⁹ gallaz combustis: ⁊ cū albumine ouī appone sp cū bona applicatiōe manus: vt dcñ est in ca. proprio. ⁊ si hoc non valeret remotis trumbis sanguis appo nas arsenicum. ⁊ hoc non fallit dūtaxat q; cadat super venam. Aliud expertum posui in suo ca. ⁊ illic vide. ℂ Aliud accñs est dolor sedatur si mā fit cala cum populeone vel succo solarri mixto cum pauca farina or. aut cum albumine ouī ⁊ oleo violato ⁊ alijs succis fris. si tñ dolor esset rōne conculcationis māe in loco valet embrocatio et decoctione maluaz: ⁊ similium. Et embrocatio de camomilla: ⁊ fenugreco: ⁊ sc. lini: ⁊ alijs currentibus cursu istarum. ℂ Si dolor sit rōne vlceris. Dixit Dia. q; betonica cū vino trita ⁊ appolita valet. ⁊ fidelis dixit: q; ds esse in vino cocta. Si rōne materie fride valet oleum de kerua: ⁊ si frigus fuerit vehemens aliquid de euforbio dissoluatur i ipso: ⁊ imunctio facta cum melle ⁊ felle thaurino valet vt dixit Se. ℂ Si sit ratione scissure: tunc queratur capitulum. de scissuris virge: q; si fuerit ratione contusionis fac: vt uidetur in se. ca. ꝺ dolore femoris. ⁊ si multa materia curreret ad locum prohibeatur cum succis frigidis ⁊ bo. ar. ⁊ similibus: ut alibi satis dictum est. ℂ Et si cum istis cēt apa curetur primo apa: deinde ulcus qualiter ds curari apa dcñ est. s. primo libᵒ. tractatu de uulneribus in uli: ⁊ alibi ēt dcñ est: ⁊ ibi uide.

ℂ Ista simplicia mō valent. ⁊ primo Serapio dixit. ⁊ alij antiqui aloes incarnat vlcera que sunt difficilis cōsolidationis. maxime ea que sunt in ano ⁊ virga. ⁊ apatibus que fiunt in his locis qñ dissoluē in aqua: ⁊ fit linimētum in eo ⁊c. ℂ Et Aui. dixit aloes est cōueniens vlceribus difficilis consolidationis ⁊ proprie in ano ⁊ virga ⁊ ore ⁊ fistulis. ⁊ Lon. dixit de ipso. q; pprietatem hz cōsolidandi oia vulnera recentia desiccandi ac mundificandi coz putredinem: ⁊ maxime uulnera testiculorum ⁊ ꝓpucij sanat. ℂ Dicit ēt: qñ decotio radicis ciclamis ꝓjcitur super tibias cōfert ulceribus que fiunt in eis ⁊ qñ teritur radix cum oleo uetere ⁊ iniungiē cuz ea facit hoc: ⁊ cōfert ulceribus vge. ℂ Dixit scoria argenti est bona vlceribus: ⁊ propter hoc ingrēditur in ulceribus vge: q; conglutinat ulcera eius ⁊ consolidat ea ⁊ ē ficca attractiua. ℂ Bar. dicit: q; idem pōt scoria auri. scoria autē sunt feces istor: ut uoluit aui. debent autem subtiliter teri ⁊ superaspergi aut cum mel-

le miscerl. Si volumus fortius medicamen. ℂ Dia. dirit succus maligranati expressus ⁊ totus melle admixtus vulnera oris nāe procurat: pulvis ēt solus flox siccox malorum punicox: qz granatorū qui nascuntur añq̄ formam pomi accipiant vlcera recēnia ꝓsolidāt. ℂ Sanat ēt vlcera ista antiqua succus flox vitis silvestris q̄ dr tamis impositus: aut ēt pulvis ipse: dic ēt ō flore vitis lābruscee si sic eius ⁊ viridis vulnera veretri ad sanitatē pduc. ℂ Dirit ēt amurca olei vulneribus nāe affert sanitatem ⁊ mficis putredinem excludit si cū oleo onfacio sit mixta ⁊ cocta ⁊ pūcta. ℂ Dicit ēt. cinis corticum cucurbite sicce aduste vulnera in putredinez versa purgat ⁊ ad cicatricem perducit. ℂ Et Sera. dirit ea consolidat. ℂ Et nō q̄ b̄ est expertū ⁊ peruile. Verum dirit Guil. de va. prius lauetur talis cinis in corporibus humidis cuz succo arnoglose vel alio cōsili: ⁊ est mirabilis. In corporibus ergo humidis hoc fiat. dirit Gar. ℂ Dirit ēt alumē melli mirtuz pdest vlceribus oriū nāe. ℂ Gal. dirit in xerto. vstū vero anetuz tertij fit gradus calefactiuū ⁊ exiccatiuum: ⁊ lō lentis vlceribus appositum prestat iuuamentū: ⁊ marie eis quein pudibūdis existunt. Dixerunt aliqui q̄ si membra genitalia fuerit plena sordicie ⁊ humiditate multa: teratur anetuz ⁊ superponatur: ⁊ confert multū. Et idez facit semē eius. ℂ Et idē. dirit Gar. de radice sua vsta. ℂ Et Con. dirit q̄ anetū assuz ⁊ pulverisatū valet antiquis vlceribus mulieris que sunt i pectine ⁊ mulieris vulua. ℂ Et Sera. dirit. ꝫ virtus aneti est q̄ confert vlceribus hñtibus plurimam saniem q̄ teritur ⁊ pulverisatur in eis ⁊ ꝓpze qñ in mēbris genitalibus fuerint vlcera que sunt i ano antiq̄ incarnat cito ⁊ cōsolidat: ⁊ intellige de aneto cōbusto. ℂ Et dirit ēt Sera. qñ semē ipius ꝓbustū pulverisatē sup vlcera vge ꝓsolidat antiq̄ ēt. ℂ Et Auero. dirit. q̄ betonica vsta valz vlceriḃ virge ⁊ ē puluis calidior pulvere aneti. ℂ Dicit ēt Gal. in nono. q̄ si in mortario plūbeo teratur fortiter oleū ro. vl mirtinū: aut cōe oleū. vt dirit Sera. cū pistello plumbeo. donec oleum ad aliquā spissitudinez veniat ⁊ vlcera genitalium inungantur ꝓfert valde. ℂ Dirit ēt Sera. si veteris b̄ medicamine i apatibus q̄ fiunt i virga pectine ⁊ ano cū vlceribus ani in medicamine emoroidarum confert valde. ℂ Dirit ēt Gal. in nono. i oibus vlceribus mali moris ⁊ cancrosis mulū laudauit pōfolicē in virga uel ano uel alijs prib⁹ vbi suauis exiccatio queriē sine mordicatione. Est ār pōfolex q̄dam qē ꝓflaē er ere ⁊ thucia dissolutis. ℂ Aleh. dirit munia ipposita vge cōfert ⁊ foraminibus vge ⁊ vesice valet pondus. ʒ. ij. dilēperata cum lacte mulieris: ⁊ tunc fac cum ea clistere. ℂ Guil. dirit puluis solus radicis cinagloſſe appositus. valz ad vlcera vesice ⁊ partium genitalium. ℂ Aliud adidē. ℞. thucie lote partes. ij. plumbi vsti partem. i. ambo super lata plūbea cū succo plantaginis aut solatri: ⁊ oleo ro. taz diu agitentur. donec pinguescat ⁊ loco applicentur.

ℂ De dolore femoris. CA. II.

Dolor accidit sepe in femore: ⁊ lz ꝓferāt illa que in dolore genitalium cōueniunt tñ aliq̄ appropriata vt veteres posuerunt dicā. Constā. dirit. apozima camepithe os cū melle potatus dolores femoris ⁊ corum tollit. ℂ Et dirit ēt. ypericon dolorē femoris aufert. ℂ Et App. dirit. ad pectinis mulieris dolorē herbe iusqami albi sucum mixtum eum croco vabis in potionem mirabilis ē. Sera. dirit. aristol'. ro. fomētata cōfert doloriḃ pectinis accidētibus a vētositate grossa cruda: ⁊ hoc post q̄z vino decocta est: ⁊ expertuz est. ℂ Dirit ēt Apulei. herbam rutam decoque viridem ⁊ cum oleo ⁊ cera fac cerotum: ⁊ in panno lineo ponas. dolorez tollit. ℂ Auí. dirit. maiorana ponitur in cerotis ⁊ tollit dolorem inguinum ⁊ dorsi. ℂ Si dolor sit ratione contusionis ꝓmissis vlibus: tunc epithimetur cum his quē sunt sicut viole nenufar ⁊ filia. Et in processu cum mucillagine altee ⁊ cāomille emplastretur. ℂ Si dolor sit ratiōe apatis cura apostema: vt dictum est in primo libro valet absinthium emplastratū. radix iusquiami ligata in inguine. vt dirit Apuleius.

ℂ De scissuris virge. CA. III.

Virga fiūt scissure que sunt sicē radie circa q̄s pauca pauci direrunt: extimo tñ cām: q̄ quecunq̄z in ragadijs ani: ⁊ scissuris alijs conferunt. ⁊ b̄ extimo ꝓferre: quare ꝓ complemento huiꝰ recurre ad illa capitula in illomet libro. ℂ Et appropriatis est vt sumatur chimolea ⁊ thucia ⁊ alcāna ⁊ trita miscean tur cū dragagāto ⁊ cera ⁊ vitello ouorum ⁊ oleo eoz: ⁊ex b̄ fiat iunctio. ℣ Pro alijs recurre ad loca dcā. ℂ Si aut̄ pellis virge fit nimis curta ⁊ queritur eius elōgatio. Tūc dicit Alch. q̄ patiēs intret balneū ⁊ i eo trahat pellem ⁊ inungat cum melle ⁊ sale. ⁊ hoc faciat sepe ⁊ augebitur.

Tractatus xiij. de vlceriḃ ex apatiḃ testiculorum: ⁊ hz solum vnum caplm.

A testiculis sepe fiunt apata ⁊re necessario sequūtur vlcera. de eis est modo loquendum: ⁊ q̄z in capitulo de vlceribus mamillarum sunt dcā multa que ⁊ hic conueniunt. ideo hic aliqua appropriata ponam ⁊ semper: vt alias dixi presuppositā purgatione. debito regimine ⁊ multa alia que hic non dicuntur. ℂ Emplastrum factum de ciceribus albis que ordo fil'antur confert qñ apa durum fuerit ⁊ peruenit ad vlcus: quod verissimum est vt expertus fui sepe ⁊ alij a me experti sunt: conseruatur autem testiculus a putredie: qđ etiam expertum est. ℂ Diasc. dirit. terra gissanea. i. terra stelle facit ad vlcera intestinorum ⁊ diinteriorum ⁊ testiculorum virorum: oz autem ipsam dissoluere cum aqua ⁊ sic admiscere ꝓpter oleum ne exiccetur. ℂ Serap. dirit. qñ. radix affodillorum coquitur cum fece vini confert vlceribus sordidis ⁊ apatibus testiculorum ⁊ mamillarum. ℂ Et Gal. dirit in nono in cap. de plumbo ex oleo agrestino vel ro. vel mirtino confricato in mortario plumbeo sicut dictum est de vlceribus mamillarum singulare presidium est. ℂ Et dirit in decimo de lacte. siquidem teritur eo in vlceribus testiculorum ⁊ maxime qñ coctum est cuz lapidibus vel cum ferro qñ eo solo vtimur: vz etiaz mirtū cum alijs quenientibus ⁊ spāliter de lacte mulieris in el ligitur. ℂ Et dirit in decimo de ouis. vtere igitur albumine ouí non solum in oculis: sed etiam in alijs que suauissimarum egent medicinaruz: qualia sunt vlcera que i ano ⁊ pudibundis ⁊ necessario oīa male morigerata. ℂ Raſ dirit caro testudinis trita. cum faria ordei ⁊ pulcre molendini curat vlcera testiculoz. ⁊ p testudinē itellige ostra cū vel limaciam. ℂ Si aūt excoriatio cēt in cute testiculorum tunc sic. Aleh. fel bouis vz excoriationi cutis testiculorum qñ inungitur: ⁊ nota que dicentur infra in capitulo de vlceribus ani. hic etiam valent: ⁊ econtra.

Tractatus .xiiij. de vlceriḃ ex emoroidiḃ. ⁊ hz solum vnum capitulum.

Vlcera ex emoroidiḃ sequūtur: q̄z ex eis sepe accidit fluxus sanguis: ⁊ ꝓ hoc locus vlceratus remanet. ār hic lz de eis vlceribus loqui. emoroides āt sunt tumores ⁊ inflatiōes dolorose gñate ex fluxu humorum: in capitibus venarum emoroidaruz. vnde in ano terminantur quinq̄z vene que emoroides nūcupantur: vt dicunt anothomiste: vnde. emorois grece idez est quod fluxus sanguis latine. erit autem sanguis ⁊ expurgantur homines ⁊ mulieres: ⁊ aliquando naturaliter ⁊ aliquando non naturaliter: ⁊ hoc loquendo de nāli fm quid fluxus tñ menstruorum est naturalis: fm quid: ordinatus tamen ad conseruationem spēi. fluxus autez iste p̄ seruat a multis egritudinibus: non obstante tamen q̄ dicit Ga. in de accidenti ⁊ morbo q̄ omnis fluxus sanguinis malus: excepto fluxu menstruali. ℂ Emoroidarum multe sunt species: ⁊ per consequēs eaz multe sunt dfic:

q; quedam sumuntur a materia: ⁊ quedam ex pte loci ⁊ q̄dam ex pte annexorum. Ex pte materie sumunt differentie: q; ab oībus humoribus pñt fieri excepta colera. Unde alique sūt morales: ⁊ iste fiū a sanguie grosso: alique sunt verucales: ⁊ iste fiunt a melia. Alique sunt vesicales: ⁊ iste fiunt ex mediocribus hūoīb⁹. ℭ Iste aūt oēs spēs noiantur a filitudine rex a qbus assumunt nuncupatiōes hec vt cē intentio Aui. in 3⁹. canone. ℭ Ex pte loci. q; q̄dam sunt manifeste ⁊ q̄dā occulte. ex pte annexor: q; que dā sunt fluētes ⁊ q̄dā apte ⁊ q̄dā nō apte. ℭ Aliqui dixerunt vt multi antiqui. vt Ga. ⁊ alij antiq. q; q̄ fluūt iste emoroides q; proprie emoroides nūcupanē: Cum autez tument ⁊ nihil emittunt condilomata nūcupantur.

Cause autem emoroidaꝝ secūm doctores: ⁊ spāli scōs Rabi moyses ē habundantia sanguis grossi melici: vel plurimuz: fit ēt ab alijs hūoribus nāe thi mel'ce approximātibus: ⁊ grossanē aūt ⁊ aduruntē humores ex malo regimīe: deinde sua ponderositate ad inferiora descendunt ⁊ replēt venas illas q̄ sunt in margine ani. ⁊ calefaciunt ⁊ dolorant locum: et q̄ bus inflantē crepant ⁊ faciūt fluxuz. ℭ Eas aūt creāt male materie acute currētes ad locū aut acute medicie sicut est aloes ⁊ scamonea ⁊ consilēs istis vt dixit Ḡdefue.

Signa eaꝝ nota sunt p visum ⁊ tactū: ⁊ si fuerint ad intra multū iuuat instrm̄ hīs dilatare locuz: ⁊ noiaē specīm: q; cū iplo' apitur ⁊ dilatatur anus: ad eas aūt ꝓsueuerunt seq; dolor ⁊ grauitas anchaꝝ ⁊ dorsi ⁊ facici colozatio mala: ⁊ plurimum veniunt ptodice de mēse in mēsem. vel de q̄tuor mensibus in quatuor: vel de anno in annū. Si aūt moderate veniūt cōferunt ⁊ infirmi bene ferunt: tūc nō sunt restrigēde: q; p̄servant corpus a lepra mania stranguria ⁊ ab egritudīb⁹ melicis. Si aūt supfluant ⁊ nō ꝓferāt restrigantē: q; male tolerat patiens ⁊ ducunt ad idropisim aut ptisim. ℭ Et iō dixit Ipo. v. ptt. affor. Emoroides antiquas sanari nisi vna relicta fuerit periculum erit idropisim aut ptisis fieri. ℭ Nota ēt. q; si dolor fuerit i emoroi. ⁊ cito illi nō succurratur: cito locus apatur ⁊ cātur fistula.

Cura ⁊ regimē emoroidaꝝ ē duplex. s. vle ⁊ ptic̄ulare. Vle hz tres intentiōes: vna ē in vita q; nō ḡficē sanguis grossus: melicus. Scōa ē i materia aīte. s. q; si ḡnatus est domestice expellatur. Tertia est in positionibus ⁊ alijs dictis que desiccant ⁊ sanant.

ℭ Prima complēt cū debita administratiōe scē rerū nō naturaliū: ⁊ eis annexaꝝ quas velle ptractare nimis lōgum cēt: ⁊ oīis phisicis pro mō dimitto. sufficit tñ scire q; a qbus debent ista cauere hītes emoroidas sm Rabi moisen sunt ista: acetum: fabe: lentes caules vanili: pisces grossi carnes bouie: caprine ⁊ salute carnes auiū aqua tritaꝝ capitta alaliū caseus: antiquus: panis azim⁹ ⁊ male coctus: ⁊ sal ⁊ oia acuta ⁊ ēt ille que dcā i apatib⁹ melicis non bōa sunt. Laucant ēt istia ꝓstipatione ventris.

ℭ Scōa ꝓplēt b mō. accipiat ifirmus diacatalicon: aut diacassia aut cassiā fistulam: aut pillulas ō bdelio. cuius recta ꝓp Rasim ē ista. ℞. mirabolanoꝝ belricoꝝ ido. añ. ʒ. iiij. serapini. ʒ. iij. nastur. ʒ. ij. riglicie rase. ʒ. j. bdē. ʒ. xv. cū succo porri: fiant pillule dosis fit a. ʒ. j. vsq; ad. ij.

ℭ Tertia intentio ꝓplēt b mō. ℞. miro indorum belirico rum emblicorum lauatorum cum aqua bugloss̄e vsquequo dimiserint eorum amaritudinē. ʒ. v. radicis tassi barbas. ʒ. ij. zinzibe. cine galāge nucis muscat. olibani. añ. ʒ. j. ameos spice squinanti. añ. ʒ. ß. scorie ferri preparate ⁊ cocte cum aceto. ʒ. j. penidiarum li. ß. pāis succari li. ij. aut plus si fuerint delicatus. ⁊ fac electarium.

In cura particulari ista duo intenduntur. Primum est q; si materie fluant q; restringantur. scōm q; pro posse volor sedet. ℭ Primum vt dixit Rainal. de villa no. cum tribus completur. primo tales vitent acria ⁊ acuta ⁊ inflantia: vt ira coitus ⁊ exercitium forte: vtantur autem rebus stipticis: non ante cibuz sed post propter constipationem ventris vt sunt citonia pira cocta amidum risum ⁊ ordeum: pedes ⁊ auricule porcorum ⁊ vinum grossuz ⁊ stipticuz ⁊ aqua ferrea: ⁊ pōr vtmina citoniorum sine spēbus. Radix tassi barbassi ⁊ sirupus acetosus valet. ℭ Ad extra aūt applicentur ista in esta te. fiat sacculus ex tribus pulbus ro. ⁊ vna murtillorum: ⁊ buliant in vino: deinde exprimātur ⁊ super applicentē: aut ēt sup sacculo isto pñt sedere. ℭ Rasis apponit trociscos de charabe cum sumach. ℭ Aui. precipit q; apponantē vē tose in spatulis intus: aut ad extra licinia de pilis leporis ⁊ tela aranee ex pulvere facto ex aloe thure: ⁊ san. dra. balaustijs ⁊ consilibus incorporatis cuz albumine ouorum.

ℭ Atramentuz ēt strugit sturū sanguis: qō verissimū suz expertus i fluxu sanguis mēstruoruz. vt viri ēt ro. anglica na. Multa alia experta ponerem hic. sed diuersis phisicis dimitto. ℭ Scōm cōpletur cum mitigātibus dolorem. Mitigatur ergo dolor sm magīm Rainaldū multiplr: secundus q; a multis causis cātur pp sanguis cuādi retentionem qñqz pp ereccentie ipulsionē: qñqz pp earum inflationem: qñqz pp ficcitatē ⁊ duritiē egestionū. ℭ Dolor caulatur ex retentione sanguis. mitigatur perfecte si cā doloris tollatur: quod fit si sanguis quē nā conatur expellere expellatur per illas partes. s. per emoroidas. Et iō festinandum est: vt ille partes aperiantur. f it aūt hoc triplr vno modo cum flōmo. alio mō cum sanguisugis appositis cum cāna. 3⁹ modo cum medicinis: est aūt melior medicinarum folium ficus ⁊ cum eo fricentur emoroide donec aperiantē. Jtez ēt suponantē aloes succotrinus. ℭ Quintus aūt dixit sumantur pulueris colloquintide. ʒ. iij. olei amigdala. amararum. ʒ. iij. ⁊ fiant ex eis licinia lōga: ⁊ retencantur in ano ⁊ apponatur de quinqz in quinqz horis. ℭ Si vero tardetur eius operatio consulunt rainaldus de villa nova q; flōmē vena magna super dorsum pedis extensa. Et si de illa nequit fieri consuluit fieri de basilica. ℭ Dixit scōo q; dolor fit ēt rōne ereccētie ⁊ ipulsiōis: ⁊ in ꝓposito calefactoria molliaqz suauiter ⁊ insensibile veru melcere facīt superfluitatē sanguis resoluēdo queniunt. ℭ Dixit aūt Rainal. q; cū istis possum⁹ facere suffumigium ⁊ possumus facere balneū cū appōne saccul⁹: ⁊ spōgiarum medicinaꝝ que buliuntur in aqua sunt iste: folia lingue canis vel violarum vel bismalue. Mj. violar. Mj. melliloti ⁊ fenug. añ. lib. ß. cū istis appono tassi barbas. ℭ Rai. aūt accipit cepe bliji al. coctū ⁊ tritum cuz butyro vacino non salito ⁊ calidū supponaē. ℭ Aui. laudat melli lotum ⁊ lentes excorticatas coctas: ⁊ cū vitello oui ⁊ oleo ro. mixtis. Et dicit q; aliqñ apponatur diaquilon. mollitam cuz adipe anseris cū aliquātulo croci ⁊ opij. ℭ Hali. facē emplin ō camo. ⁊ melliloto porro cōi ⁊ radice bismal. que trita iubet decoquere in aqua: ⁊ post in mortario terantur ⁊ ouj vitellum supmisceatur deide farine fenugre. se. lini bdelij ⁊ adeps galline addantur ⁊ misceantur oia ⁊ fiat emplin. ℭ Rabi. dicit butyrum coctum ⁊ visi ūatus ductum im mortario plumbeo: quousqz ingrossetur est mirabile i sedatiōe doloꝝ: qō sum exptus de non cocto ⁊ ducto in mortario vsqz ad nigredinē. ⁊ si misceatur oleū crisolinoꝝ. in quo resolutū ē bdē. cēt vtile. ⁊ assungia galline ⁊ anatis in hoc valet. ℭ Et ego dico. q; facto suffumigio iam dicto ego appono butyz. vt dicit Rabi mos. ℭ Aui. de sa. componit hoc vnguentū olei ro. ʒ iiij. cere. ʒ. j. litargirij. ʒ. ß. croci. ʒ. ij. opij. ℈. i. comi. mādra. ʒ. ß. ⁊ fac vnguentum. ℭ Aliud. Alexan. qō cōponit ēt Zafran. expertū. ℞. thu. mirre licij. croci. añ. ptem. i. opij. ptes. ij. terantur ⁊ cōficiātur cū vitello ouj ⁊ mucilla. psilij ⁊ oleo ro. ⁊ si vis intra mittere infundas licinium in hoc ⁊ intus pone ad extra autem ponatur cum pecia vel cum filis super locum. Ego autem habeo alia experta. sed ista sufficiant pro phti: q; ista expertus sum.

ℭ Si aūt sint vsales sic q; rōne ereccētie ⁊ recentionis sanguis dolor: fiat. dico q; valēt q̄ dcā sunt ⁊ remediū ꝓphciunt. ℭ Si sint verucales: vitellum ouj agitatuz cū oleo.

ro. remouet dolorez in estate: in hieme vero agitetur vitellum oui cum oleo amig. aut butiro aut aliqua mucillagie mixtum. ℭ Si sint morales exiccatiua sine mordicatione ꝓsunt: velut puluis fcūs de puluere tassi bar. vel plāta vl' radice cānarū adustarū adiunctis cerusa lit argirio. ℭ Si isto' non remoueantur tunc laudat Rai. vt auferanē pau latim cum suauibus corrosiuis q̄lia sunt salgēma: fex vini adusta incorporata cuz melle. alij remouent cū trocis. alij incidunt cū ferro: vt auicē. ℨ Bzu. ℨ albu. Si sint occulte extrahunt eas cū ventosa ℨ aliqui cū digito ℨ eas incidūt: ℨ aliqui ligant eas cum filo ℨ continue tali stringunt quo usq; per se cadāt. Et si antique, sunt vna dimittāē apta pp illa que vcā sunt. Si dolor sit pp vuriciem fecuz vtaē rebus lenitiuis ℨ detur ante prandiū. ℨ. j. cassie ꝓtes inferiores lauentur in aqua decoctionis maluarum ℨ inungatur anus cum oleo ro. hic aūt multa possem ponere que vñis physicis dimitto: ℨ ēt dimitto modum aperiendi eas: ℨ ēt restringendi fluxum earum. ℭ Et de exiccatione earū mō dicam appzopziata: lz non dubitem ego que vcā sunt in vlceribus partium genitalium ℨ dicentur in de vlceribus ani ēt hic valere. quare pauca dicā ℨ sola appzopziata vt iuenio. ℭ Sera. dixit. si veteris medicamie fcō ex oleo mirtino vel ro. vel cito. vl' oleo cōfricato super laminā plumbeam cum pistello plūbeo vsq; ad spissitudinē olei in apatibus que fiunt in virga pectine ℨ ano cum vlceribus confert in emoroi. medicamen confert valde. ℭ Dixit etiam. q̄ plumbum vstum miscetur cum oleo ro. confert vlceribus ani ℨ emoroi. a quibus fluit sanguis. ℭ Dixit ēt. crugo eris miscetur ℨ coquitur cum melle ℨ mundificat vlcera sordida: ℨ emoroidas duras. ℭ Dixit etiam. lac est conueniens vlceribus ani q̄n fiūt ex humoribus acutis ℨ mordicationibus venentibus ad locum illuz. ℨ pp hanc cāz confert emo. ℨ vlceribus mēstruorum.

Tractatus xv. de vlceribus ani.

ℭ De vlceribus ani. CA. I.

VLcera fiunt sepe i ano ℨ nō miruz: q̄ ibi fiūt apta ℨ vlcera: lz antiqui sepe equocēt de vlcere ℨ vlnere. ℨ idez dicāt eē. ℙremisso debito regimīe ℨ alia nocia incipiā a localibus ℨ appzobatis simplicibus ℨ compositis. ℭ Sera. dixit. olibanum phibet vlcera fraudulenta que fiunt in ano ℨ alijs membris q̄n cum lacte miscetur: ℨ deinde licinium admistreē. ℭ Et Constā. dixit. q̄ puluis olibani in b̄ casu est melior ℨ fumus olibani in b̄ casu ēt valet. ℭ Dixit ēt Sera. anetum confert vlceribus hūtibus plurimam saniez quādo teritur ℨ puluerizatur in eis: ℨ proprie q̄n fuerint in membris genitalibus vlcera que sunt in ano cito consolidat ℨ incarnat ℨ loquitur de combusto: ℨ illud idem dixit de semine eius combusto. ℭ Et dixit ēt b̄ abzotano combusto q̄ ipm est conueniens vlceribus humidis: in quibus est vuricies ℨ cōfert vlceribus recētibus que sunt in ano. ℭ Dixit ēt. lapis frigius confert vlceribus que fiunt in pectine ℨ ano. ℭ Bartho. vult. q̄ lapis primo mō sit vstus ℨ ablutus ℨ subtilr fricatus ℨ solus aut cum melle incozporatus solus quidē q̄n est magna necessitas exiccationis ℨ stiptica tis: q̄n aūt nō imponatur cum melle. ℭ Dixit ēt q̄n plūbium vstum miscetur cum oleo ros. confert vlceribus ani ℨ emoroidarum a quibus fluit sanguis. ℭ Gal. dixit. aloes conglutinat vlcera difficilis conglutinationis maxime ea que fiunt in ano ℨ virga. ℭ Dixit m. r. q̄ lac impositus in ano vlcera iuuat ℨ dolorez sedat ℨ apostemata. ℨ idē facit lac in dolore ℨ apostemate femoris secundum Aui. ℭ Et dixit ēt Gal. quandoq; vero vlcera que sunt in ano sanauimus dolentia pp acros hūozes aut flozes ℨ ꝓprie vult de lacte mulieris. Et dixit Sera. idem. ℭ Et dixit iteruz in. r. vtere albumine oui ℨ non solum in oculis: lz in oib' alijs quotquot suauissimarum egeat medicinarum qualia sunt vlcera que in ano ℨ pudibundis fiunt. Et idem vult Diasco. de toto auo. ℨ Aui. dixit q̄ oua cōferunt exituris ani ℨ pectinis. ℭ Et dixit ēt Gali. i. r. vrina hominis abstergit ℨ delet vlcera que plena sunt multis humiditatib' ℨ sordicie ℨ imundicie: multo magis q̄n habēt aliquid sanioſum. ℭ Et secundum Sera. vlcera virge cum sic patiūtur vrinam ingerunt. ℭ Et iterum dixit in nono in capi. de plumbo. q̄ oleum mirtinum aut agrestinuz aut ro. aut pominum q̄n confricata iunt in mortario plumbeo cū pistello plumbeo vlceribus ani confert. ℭ Alīq antiqui dixerunt q̄ vlcera recentia ani sanat cinis sarmentorum vitis impositus: prius th̄ sit lotus. ℨ idem secundum ipsum potest cinis quercus. ℭ Et Bartol. de va. dixit. q̄ cineres isti preinfusi in aceto ℨ exiccati conferunt in vlceribus ani factis ab euulsione emoroidarum. Et secundū alchi. constringunt sanguinem q̄ pp talem rez emanat. ℭ Et dixerunt etiam grana mirti pistata cum lacte valent tumoribus oculorum ℨ silr vlceribus ani. exiccant vlcera q̄ sūt in ano. ℭ Et dixerunt etiaz. q̄n succus granatorum coquitur ℨ ꝓprie acetosorum ℨ miscetur cum melle ꝓfert vlceribus oris ℨ ani ℨ panaricio: ℨ vlceribus fraudulentis: ℨ vlceribus que fiunt iter nares. Et Bartho. dixit. q̄ puluis granatorum ℨ ꝓprie acetosorum subtilis cum melle mirti ℨ ipositus vlcera ani mundificat ℨ consolidat. ℭ Scoria plumbi cōfert vlceribus ani ℨ plūbum vstum: sanat etiam alumen scissum q̄n cū melle miscetur ℨ suplinitur. ℭ Aurūpigmentum ēt cum oleo ro. mixtum ℨ inunctū vlceribus ani confert multum. ℭ Aui. dixit. fel tauri linitur ad vlcera: que sunt in ano. ℨ alij dixerūt sic: vlceribus ani ℨ maxime sordidis ℨ oibus vlceribus que plurima mūdificatione indigent confert fel tauri cum melle mixtū ℨ appositum ℨ hoz ꝓportio insequitur vel imitatur q̄stitatem saniei ℨ sensibilitatez loci ℨ naturam corporis: ℨ sic potest natura fellis variari. ℭ Alchi. dixit auctoritate Gali. sic: fuit q̄dam q̄ accipiebat capita paruoz piscium: ℨ desiccabat ℨ puluerizabat sup vlcera ani: ℨ curabat ea: ℨ sic virt' eorum non est nimis calida. hec autem appzopziata sunt huic vlceri per me reperta. quare composita facias.

ℭ De fistula ani. CA II.

FIstule fiunt in ano rōne apatis crūtis in loco illo non bene regulati. quare retinentur humiditates multe que vbicunq; corrodendo ꝓcedūt: ℨ sinum faciunt ℨ fistulas. fiunt vtplurimum vt vidi ex apatibus paruis illic crūtibus neglectis ab infirmo ℨ malecuratis istarum nāq; fistularum quedam sunt penetrantes ad intra iteſtinū: q̄ in recto. Quedam vero non sunt penetrantes sed tendentes ad alia loca. Istarum fistularum que non penetrant intestinum: q̄dam penetrāt supza annum ꝑ tres digitos versus ani musculorum medium. Quedā penetrant versus anuz ℨ marginem eius ꝓpe ipsum per vnum digitum vel duos vel tres in margine eius. Illarum que non penetrant ad intestinum sed tendunt ad alia loca: quedam incedunt ī carne ancharum ℨ in margine exteriori ani. Quedam versus ossa ancharum ℨ caude: quedam vrsus vesicam ℨ radicē virge. Hec enim sunt dīe que in cura ista diuersitatez faciunt: ℨ omnes istas dīas vidi.

Signa fistulaz

istaz sunt vuricies preexistētes i loco ad quē nodatio ℨ alia vlcera que q̄ndoq; aperiunē: ℨ q̄ndoq; clauduntur ℨ ex eis egredīē virus aquosum siue serosū. ℙrofunditas eius manifestatur cum tenta de plumbo vel de ferro vel cū tenta de capriolo vitis vel alterius herbe. ℭ Si peneret intestinum signum habetur: q̄ ꝑ foramē illud exeūt feces. ſ. fistule et vētositates. ēt cognoscitur isto modo. in ungas digitum tuum cuz oleo oliue ℨ ponas ipsuz i ano: et deinde repone tentam ī fistula: et tunc si penetrabīt senties tentam ipositam cū digito et hoc clarum est. ℭ Si sit in musculis ani cognoscitur. q̄ ille talis non poterit bene anum constringere: neq; aliquam rem in ano positaz poterit constringere. ℭ Si penetrauerit ad vesicam fistula

illa cognoscitur ex nocumento urinandi. ℭ Qñ autem in cedit ad partes ossis proba manifestat: ita q illud non in diget declaratione. ℭ Dicunt tñ aliqui q si fistula ani nõ fecerit tedium magnum dimittatur ⁊ teneaꝫ munda cum pãnis lineis lenibus ⁊ cottone ⁊ laueꝫ cum collirio de ro. dicto ad fistulas oclõrũ. Eius nãqꝫ cura est multis tedio sa: ⁊ rõnem adducunt isti: qz per istaꝫ fistulam isti plus ui uent cum ipsa ster in loco emoroidarum ⁊ ẽ velut emunctoriũ. ℭ Dixit albuca. q si fistula penetret ad uesicaꝫ uel ad ossa ancharum uel caude non cureꝫ: qz curatio earuꝫ non est nisi labor infirmorum ⁊ fatuitas stultorꝫ medicorum sufficit eis palliare. Infiltrate ita sunt in pticulis illis: q medicus ad radicem ueuenire nõ põt. quare negligaꝫ. ℭ Amplus si ipsa fuerit supra anum per tres digitos: grin medio musculi ani nõ cureꝫ. eo qz peior egritudo qꝫ sit ẽ exitus secum inuoluntarius: peior nãqꝫ egritudo ẽ alia. quare non cureꝫ. ℭ Alie nãqꝫ fistule que nõ penetrãt: sed incedunt p carnẽ iuxta anum nõ elõgãdo multum ab ano pñt curari sine timore: vt uoluit Rasis.

In cura ista hẽs tres itẽtiões. ℣Prima ẽ i uita. z̃. in purgatõe. ȝ. i localib⁹ ℭ ℣Prima completur vt dictum est supra cum debita administratione sex rerum non naturalium vt cibi ⁊ potus. ℭ Secunda completur cuꝫ medicina euacuante ⁊ indifferenter oẽs humores si est necesse. vel cum medicina euacuante vnum solum secundum repletionem patientis. ℭ Tertia intentio completur hoc mõ si foramẽ sit in carne solum siue fistula: ⁊ non alibi: tunc debes dilatare foramen cum tenta de gentia: ⁊ incidatur cauerna: deinde cauterizetur locus cum cauterio actuali vel potentiali vt dictum est. Ego autem solum operor ⁊ sepe cum egiptiaco. Brunus autem ⁊ Theo. volunt q hoc fiat cum cauterio actuali. ℔ autem totuꝫ fit: vt caro callosa que ẽ in loco removeatur. deinde incarnetur locus ⁊ consolidetur. ℭ Si aũt fuerit penetrans ad intestinum quod cognosces ex dictis: tunc isto mõ curabiꝫ. ℣Primo p fistulã ponaꝫ acus plũbea cum filo: deinde cum digito trahas acum p anuꝫ ⁊ stringe filũ sic oi die donec tota illa caro cum intestino sit fracta ⁊ desuper ponaꝫ quod prohibet dolorẽ. Si iste modus nõ placet tibi qz mihi non placet illo appositio filo inũgas ipm cũ aqua fortι vl cũ ruptorio ⁊ appõe ⁊ stringe ⁊ pone qñ desup mitigat ardorẽ. ⁊ sic procedas usqꝫ q̃ tota pars illa sit icisa: deide cõsolida. iste nãqꝫ mõus ẽ Roge. ℭ Alir ãt fit apposita illa cordula intromittaꝫ gamau per ptẽ superiorẽ: ⁊ puncta eius extrahatur p anum: ⁊ totum seca: ⁊ tunc filum extrahaꝫ: ⁊ iste est bonus modus. ℭ Alij autẽ capiunt filum illud ⁊ super carnẽ apponunt ferrum ignitum: ⁊ cõburunt partem donec filum creat: ⁊ tunc mouent escaram ⁊ locum consolidant. Ego autẽ cuꝫ filo ⁊ gamau feci: sed cõiter non appono filum: sed facio gamau penetrare ⁊ pũctam extrabo p anuꝫ ⁊ trabo recte q̃tum possum ne vena emoroidalis incidatur feã incisione restringo sanguinẽ cũ stuppa ⁊ albumine ouι ⁊ pulueribus constrictis: facto ℔ ego in sequenti die appono terbentinam cum aqua plantag. vel aqua ros. ⁊ sic facio p aliquot dies: deinde illa labia induro ⁊ cicatrizo ⁊ hoc sufficit ad curam. nõ ergo expedit facere. vt dixit brunus ⁊ theo. q dicunt q fcã incisione q illa fistula mortificetur ⁊ callositas destruatur: qñ nõ videtur mihi necesse. Ego autem sepe cicatrizaui cum salsamẽto: eo qz rõne sue magne exiccationis illa labia indurat ⁊ desiccat: ⁊ nihil aliud quero nisi q locus cicatrizetur: ⁊ consequenter semper super ista appono petiam balneatam in uino stiptico ne locus recipiat humiditates ꝓhibẽtes cicatrizationem. Iste direcre est modus meus operandi. ℭ Loquor mõ in simplicibus ꝫ satis prio li. ca. de fistula ι vl̃ sum locutus credens multa hic valere. ℭ Dixit tñ gall. in. r. de simpli. q per solã ipõnem pul. bo. ar. i fistula ani. ⁊ sine ipõne licinij auferentis sordem vel humorem vidit ipam sanari. ℭ Bartho. de va. dixit q bonũ est q premittatur semp lotio fistule cũ aqua cineris fici ⁊ melle. ℭ Ego ãt credo ⁊ sum erptus cinere fic⁹ mirabiliꝫ cõsolidare: ⁊ verum est confert ẽt. dico ego in fistulis ani cinis solus sarmentorum vitis ipositus vel nõ ablutus. lixiuiuꝫ ẽt fcñ ex istis mirabiliꝫ ẽt valꝫ. ⁊ nedum istis fistulis ꝫ ẽt in alijs vlceribus indigentibus exiccatiõe: ⁊ idẽ põt ẽt cinis ⁊ lixiuium foliorum ⁊ extremitatum querc⁹. ℭ Constan. in pãtegni dixit q papirus valet in fistulis in ano i fusus in aceto. fiat namqꝫ ex eo tenta ⁊ balneeꝫ in aceto ⁊ ponaꝫ ⁊ dimittaꝫ donec tota sit exiccata exiccat namqꝫ hũi ditates. ℭ Sera. dicit. qñ fit clistere cum succo plantaginis cõfert fistulis que sunt in ano. ℭ Dicit ẽt qñ cum semie porri suffumigatur anus desiccat fistulas que sunt in eo. Item valet hoc expertuꝫ. tollatur radix vitis albe ⁊ coquatur perfecte cum rob donec fiat sicut cera ⁊ locus emplastretur cum ea. ℭ Valet ẽt hoc dixit diascor. capianꝫ radices cardonum cum quibus panni preparentur ⁊ coquanꝫ bene in uino ⁊ pistentur donec fiant sicut mel: ℔ in de ponãtur ι vase eneo. ℭ Curat namqꝫ scissuras que sũt in ano ⁊ emoroidas interiores si intromittatur cum aceto ⁊ fistulam ani curat.

ℭ De ragadijs ani. CA. III.

Ragadie fiunt in ano sicut ⁊ in virga: ⁊ i mfice. ꝗre factis vl̃bus ⁊ dicta bona cõfert fomentare cũ aqua decoctionis maluarum ⁊ radicis eius atqꝫ se. lini. deinde fiat unctio cũ illo vnguẽto qđ est Raſ. fe. oleistro. ȝ. iiij. cere. ȝ. iij. opij cãphore. añ. ȝ. ß. albumis ouorũ duoꝝ: ⁊ fiat vnguentũ. Lanfrã. hoc ẽt scripsit. ℭ Dixit Sera. qñ radix ficaꝫ citrini miscetur cum ceroto fetõ ex decoctione radicis cardonum deinde cõ infine precedentis cap. ragadijs ani confert scissuris digitorum. ℭ Et direrunt aliqui q cinis foliorum vel semis agni casti mirtus cuꝫ cinere papiri ⁊ impositus confert ragadijs ani. ℭ Dixit Dias. folia ros. sicca ⁊ in uino cocta sunt utilia ragadijs ani. ℭ Et barthol. dixit. q pulueris ro. siccarum dissolutus cuꝫ oleo de crisomulis ⁊ inunctus cuꝫ plumbo ragadias ani cõglutinat ⁊ exicat ⁊ sedat inflationem earum. Et idẽ põt succus ro. cum uino. ℭ Oleum ẽt solum de crisomulis aut cũ adipe anseris vl anatis ragadias ani curat. ℭ Et Raſ. dixit. q oleum plicorum mirabiliter scissuris ani ⁊ apanbus eius ⁊ emoroidibus ani. ℭ Hesue dicit. oleũ de semine lini est egritudinib⁹ ani medicina magna ⁊ egritudinibus emoroidarũ ⁊ ragadie ⁊ doloꝛi pulsatiuo. ℭ Et dixit Raſ. q oleum nucum ꝫ scissuris ani ⁊ emoroidibus. ℭ Direrũt aliq. ⁊ ego cum eis q aloe dissolutus cum uino dulci ragadijs ani ꝓfert: stringit ẽt sanguinẽ emanãtẽ ab emoroidibus. ℭ Aui. dicit. san. dra. ꝓstringit ⁊ ꝓfert diuinterie ⁊ scissuris ani. ℭ Scõm Dia. licum mirifice ꝓfert scissuris ani: ⁊ ragadias curat. Et scõm serapio. ꝓfert ragadijs ani ⁊ tensamõi. dissoluatur tñ dico ego cuꝫ pinguedie anatis. ℭ Utraqꝫ etiam pix. s. sic. ⁊ hu. linita. s. cuꝫ cera scissuras ani ⁊ pedum ⁊ tibiaruꝫ sanat. ℭ Dixit. Sera. sordicies pa rietum balnei est ꝙueniens scissuris que sũt in ano ⁊ emoroi. qñ ponitur super eas ⁊ confert sicut ani. ℭ Aui. dixit. cinis cancrorum flu. superpositus valet. ℭ Sera. dixit. q iste puluis sit mirtus cum melle cocto. confert etiam scissuris que fiunt in pedibus ⁊ manibus. ℭ Et aui. pul. piscicl̃oꝝ puorum adustorum ipositus raga. ani sanat. sint tñ pisciculi ex aqua maris. ⁊ fit puluis ex capitib⁹ eorũ. ℭ Sertus plõ dicit puluis capitis canis adusti callos ragadias ⁊ oẽs asperitates curat. ℭ Unguentum ẽt vnuꝫ scriptum supra de scis. labi. hic valet. ℭ Uꝫ ẽt pinguedo anguille. tollatur pinguedo anguille isto modo. abiciaꝫ caput ⁊ cauda ⁊ assetur ⁊ pinguedo illa colligatur ⁊ inungãtur ragadie. ℭ Item valet puluis pincarum siccarum in furno: abiectis granis pincarus. Et si puluis iste aggregetur super pinguedinem anguille mirifice valet.

ℭ De doloꝛe ani. CA. IIII.

Multotiens ex multis ꝺ iſpõnibus crãnibus in ano accidit dolor ei ꝙ intestino recto: quare de eo licz loqui. ℭ Auic. dixit de hoc ꝙ semen squille tritum ꝙ positum in vase sicco ꝙ pmixtũ cũ mel le ꝙ comestum lenit nãm: ꝙ confert dolori ani ꝙ mficis ꝙ stomaci ꝙ cõfert dolori pũgitiuo. ℭ Dias. dicit, farina orobi cum aceto cocta super pectinem impolita tortionibus vesice ꝙ stranguriis ꝙ dolori ani medetur. ℭ Aui. dixit. de coctio rose sicce cõfert doloribus intestim recti. Dixit ẽt. succus foliorum vitis silvestris. ſ. tamie est conueniẽs diſinterie ꝙ dolori ani ex caliditate ꝙ fructus eius est bonus ano. ꝓuocat enim ꝙ stringit. ℭ Et direrũt aliqui ꝙ dolores ani sedat ꝙ consolidat vulnera eius cuscus maioris id est altea tritus cum mulsa vel vino ꝙ superpositus. Idem facit vialtea: vt dixit dias. magis tñ flos eius cum vino vl' elixatura eius vl flos idẽ fac. ℭ Inunctio fcã cum oleo ꝺ crisomulis mixto cũ adipe anseris vl' anatis ꝙ cõfert ẽt tumori ani. ℳesue dixit. inunctio fcã cum oleo de perdicis valet. Et dicit idem de oleo de crisomulis. Et idem dixit de oleo de pipbus: qꝺ cõfert dolori ani ꝙ vesice. ℭ Et dixit ẽt oleũ seis lini ẽ medicina magna egritudinibus ani. ꝙ dolor pulsatio eius. ℭ Serapio dicit. qñ fit clistere cuꝫ malua est conueniens mordicationi intestinorũ ꝙ ani. Et Bartho. dixit. ꝙ ouũ dolorẽ ani sedat. ꝙ ꝓprie croco cũ ℭ Et si dolor sit rõne ragadiarum semen agni casti coctũ ꝙ superẽplastratum dolorem tollit: vt dixit Sera. ℭ Et dicit ẽt ꝙ adeps porcina conuenit dolori ani. ℭ Lac etiã ꝓpositus: vt dixi ẽ in capꝺo de vulneribus ani dolorẽ tollit. puto namqꝫ oia ꝙ valent in dolore emoroidarũ ꝙ in dolore aliarum priam genitaliũ hic ẽt valere. ꝗre vide capla.

Tractatus xvj. de vlceribus matricis.

ℭ De vlceribus mficis ꝙ colli eius. CA. ſ.

Vlcera in matrice ꝙ collo eius fiunt: ꝙ non mirum. ꝙ in loco illo fiunt apãta ꝙ critture: quare ꝙẽ. Et lz multa vcã sint in ꝺ vlceribus virge ꝙ hic ẽt valẽt: ꝙ in de vlceribus ani: tñ aliqua hic appropriata huic membro ponam posita ab antiquis nris. ℭ Dixit aui. oleum vetus ꝓpatum cum aqua agreste ꝓuenit cum er eo fit clistere vlceribus ani intrinsecis ꝙ silr mficis. ℭ Dixit ẽt sessio fcã in de coctione abrotani: cõuenit vlceribus mficis. Et dixit. croeus confert vlceribus fraudulentis matricis cũ administratur cũ fauo: aut medulla cum duplo ipsiꝰ de oleo. ẽ aũt fauus busta in qua apes mel faciunt. ℳedulla aũt ẽ mel. ℭ Et dixit ẽt. ꝙ portulaca conuenit vlceribus matricis. verum scõm aliquos intelligiẽ de vlcere adusto. Dias. dicit de succo virge pastoris ꝙ cum vino cocto de melle vlcera nãe cõpescit. Dicit etiã. amurca olei vlceribus nãe aufert sanietatem ꝙ matricis putredinem excludit: si cum oleo ouiancino fuerit mixta ꝙ cocta ꝙ peruncta. ℭ fer etiam olei antiqui putredinibus matricis conuenit. Dicit ẽt ꝙ pruriginem mficis tollit inũctio fcã cuꝫ buturo. ꝙ tollit etiam vlcerationes. Si tñ vetus fuerit ꝙ non boni odoris. ℭ Serapio dicit. flos vitis silvestris ꝙ vulgariter dicitur tamia mirtus cum melle croco oleo rosaceo ꝙ mirra conuenit vlceribus matricis. Et dixit radix aristologie rotunde facit nasci carnem in vlcerib⁹ matricis: ꝙ alijs vlceribus, ꝙ maxime ꝺ facit longa: quoniam ipsa est debilioris siccitatis subtilitatis. Dixit etiam: lignum granati confert vlceribus putridis ꝙ humoribus: ꝙ fiunt in collo mficis. Dixit ẽt: pessarizatur matrix cũ vrina bois ꝓhibet dilatari vlcera que sunt in ea. Sanat vlcera matricis alumen mirtum cum melle ꝙ appositum: ꝙ proprie aqua eius mirta cũ melle. ℭ Cõstan. dixit. de semie aneti ꝙ ipsum assum ꝙ pulueriz̃atus valet ruptis apãtibus ꝙ antigs vlceribus: maxime que sunt in pectine ꝙ mulieris vulua Dixit Galienus in. x. ſ fit clistere cum lacte ad vlcera: que sunt in matrice. aut cum eo solo: aut mixto cum medicinis conuenientibus cis. fit autem lac mulieris recens multum. ℳulta etiã dicta sunt de vlceribus i vniuersali in primo lib. que hic valent. ꝙ etiam quecunqꝫ valent i vlceribus genitalium ꝙ ℔. quare videas illa capitula. Obserua tñ purgationem: ꝙ alia dicta in alijs capitulis.

ℭ De scissuris que fiunt in collo matricis. CA II.

Scissure qñqꝫ fiunt in collo mficis similes ragadijs q̃ fiũt i ano: que non solum per seipsas ledunt. sed ẽt doloris ꝙ apãtũ mficis sunt cause. ℭ Constan. dicit. ꝙ mellicratum vlceribus vulue ꝙ ani ꝙ aurium cum saba cataplasmatum: vel cuꝫ vitello oui vl' cum polline semis lini vel fenugreci prodest. ℭ Et dixit ẽt pix liquida cum cera equali põdere mirra sanat vlcera vulue. Serapio. abumen: ꝙ proprie tamen ẽ bonum doloribus qui fiunt in collo matricis ꝙ scissuris ei⁹. Bartho. dixit. qñ scissure eius sunt difficilis consolidationis tunc imponatur alumen cum melle. Et auicẽ. dicit. ꝙ pulvis thucie subtilissimus cum vitello oui sepissime imponatur. ℭ Ego autem tales curaui cum viridi eris ꝙ aqua solatri vt scriptum est de vlceribus virge. quecunqꝫ conferũt scissuris ꝙ ragadijs ani: ꝙ ẽt in scissuris vulue conueniunt. vñ de secundum galie. de similibus ad similia transcundum multa dicta sunt supra valere hic ꝙ per totum.

Tractatus xvij. de vlceribus i tibijs ꝙ coris. genubus ꝙ pedibus.

ℭ De vlceribus omnium istorum. CA. I.

Vlcera que fiunt in coris tibijs: pedibus ꝙ genubus nihil habent proprium ab alijs vlceribꝰ cõibus. quare si sint putrida: vt putrida curentur. si sint concaua ꝙ concaua curenẽ: si sint sordida: vt sordida curentur. ꝙ sic de alijs vt dictum est in primo libro de vlceribus in cõi. ꝙ illic recurre. Unum tñ scias ꝙ ista loca indigent maiori cure alijs ꝓp ꝓmptiꝰ ꝺescendentiũ humoruꝫ ad ipsa. Aliqua tñ coia ponam que ab antiquis ponuntur. ℭ Dixit dia. mastix cum assungia cura vlcera tibiarum vel rupturaꝫ eius. Dixi ẽt ad molesta vlcera tibiaruꝫ ꝙ cancrosa ficus carice picee cuꝫ flore eris imponantur. vtile tamen est cum eis permiscere calcantuꝫ vt dixit aui. dixit etiam sic de ficubus crudis. i. acerbissime crude trite ꝙ cum calcanto mixte vlcera tibiarum curant. ℭ Et serapio dixit ficus imature cum melle cõueniunt vlceribus antiquis a quibus emanat sanies sicut melli. Et Bartho. dixit: ꝙ vlceribus molestissimis tibiarum ꝙ etiam cancerosis ꝓferunt ficus carice pingues multum cum flore eris. vt dictum est contuse ꝙ superposite. fortissime. n. enecant. ℭ Sera. dixit qñ decoctio radicꝭ ciclaminis proijcitur super tibias confert vlceribus q̃ fiunt in eis ꝙ scissuris que fiunt in calcaneis ꝙ pedibus ꝓpter frigus: ꝙ secundum Dias. qñ coquitur cum oleo magis operatur ꝙ qñ radix teritur cum oleo veteri: ꝙ vngitur cum ea facit hoc ꝙ confert vlceribus virge ꝙ ponitur i medicinis que mundificant vlcera sordida. ℭ Scitur etiaꝫ ex pericia ꝙ vlcera putrida mala que fiunt in cruribus sanat cardus benedictus tritus cum assungia porci non salita ꝙ impositus. ℭ Scit ẽt. ꝙ vlcera difficilis consolidationis in cruribus facta sanat stercus bouis recens applicatum. verum super eo quod consolidari oꝫ: semper fiat i unctio cum vnguento facto ex thure mirra ꝙ sarco facto ex oleo mirtino. ℭ Scitur etiam. ꝙ vnguentum factuꝫ ex stercore canis cum lacte cocto cum ferro ẽ mirabile in talibus cancrosis vlceribus ꝙ difficilibus tibiarum: ꝙ proprie lotione precedente cum aqua decoctionis radicis ciclaminis: sicut dictum est. ℭ Scitur etiam vnguentum ꝺ mirto hoc valere: quam ſctam quere in principio primi libri. primo cap. Aliud secretum scio quod modo hic non pono sed in processu ponam.

ℭ Si accidat modo ꝙ os fuerit corruptum: nãc tu debes

implere locuz caustico aliquo: vt caroſ la remoueaē: ⁊ cir ca locū pone defensiuū: ⁊ ꝑ moueaſ carnē illā mortifica tam cū butrio ⁊ caulib⁹ pistat's. Et postq̄ caro ceciderit os abradatur ⁊ remoueatur quousq; remanet mundum. Et si fuerit necē cauterizeē vt ocūſuit in ꝓmo li. ꝙ osse cor rupto p⁹ vt alia vlcera curenē. In casu tñ q⁹ totū os esset mortificatū ⁊ tabefactū diuinitaē: q̄ñ incurabile ē. Ego in remotione huius ossis scindo cutē ⁊ carnē vsq; ad os: ⁊ ꝑ ſir separo carnē ab osse: ⁊ facto ꝙ cū raſpatorio operor Laue tñ q̄ztratē caustici: q; periculō ē in q̄ztate: vt vidi ego. n. vidi vnū scolarē nouum practicum: q alīū scolares voluit curare de vno ap̄ate de cota ꝓpe inguinem. ⁊ ap posuit ruptoriū i magna q̄ztate ⁊ quasi totā coā pene trauit cū isto ruptorio. Ego aūt in cura ista vocatus. ⁊ cū vidi istā medicaui eū moriturū. Et ita fuit ex illo ruptorio eſi in secretis tenui pp scolarē illum sanis mihi notum.

¶ De excoriationibus que accidunt in coxis vel inter co xas et itinere. CA. II.

EX itinere cāntur q̄ſq; excoriatio: q̄re ista ꝙueniunt. ¶ ꝑimo diterunt alīq; q; decoctio berōice fcā i vino ⁊ sumpta i potu ꝓhibet itinerātes ab excoriatione. Et Sera. ēt dixit sic. aūcte dia. ¶ Et putant qdā q; si viator facit baculū ex ligno agnicaſti quē deferat i itinere suo custodit eū ab offensione ad lap. ⁊ ad alia ⁊ ab excoriatione q̄ fit pp ꝓfricationē neruoz. ¶ Scis suras ēt ⁊ excoriationes: que fiunt in coxis ⁊ pedibus: pp sudores sicut in itinerātibus sepe contingit sanat pul. fo lioū ro. silr puluis scis supaspersus. ¶ Auicē. aūt dixit. ro. ꝓfert vlceriḇ⁹: ⁊ ꝑpie abrasiōibus in coxis: ⁊ generat carnem in profundū. ¶ Eaſdem etiam mirabiliter sanat cinis solearum calciamentorum veterum fractorum vt ga lie. ⁊ dia. voluerunt. quod sepe sum expertus: ⁊ idem circa nates operatur. Sera. dixit litargirium ꝓfert excoriationi que accidit in coxis propter fricatiōem i itinere. Et Bar. dixit q; i hoc melius. est litargirium aureum: ⁊ dixit q; sic ablutum ⁊ cum oleo admixtum: ⁊ inunctum corporibus mollibus. ⁊ duris pōt poni solum: ⁊ ꝙ est expertum sepe. ¶ Etiam experientia scitur q; cōis pul. terre ſsuperaspersus excoriationes factas a fricatura per iter vel pp aliam cām tollit in corpibus duris ⁊ que dicenē i hoc caplō se quenti ꝙ etiam valent: quare videnē alternatim.

¶ De excoriatiōib⁹ ⁊ attritiōib⁹ q̄ a calciamētis ꝓtingunt aut q̄ñ nimis scalpūt pp pruritū ⁊ pp motū. CA. III.

NUnc autem fit sermo de his q̄ con ferunt laudata p̄ vete res excoriatiōib⁹ ⁊ attritionibus que a calcia mentis contingunt: aut q̄ñ nimis scalpunt pp pruritum ⁊ propter motum secundū vete res excoriationes tales q̄ a calciamentis cāntur sanat pul mo porci vel agni vel vrsi q̄ñ calx applicaē ⁊ nō sinit eas ap̄ari: pulmo ēt arietis illa sanat ⁊ proprie q̄ñ fiunt in cal caneo: ⁊ secundum serapionem tollit ēt carum dolo rem. ¶ Et gal. sic: dixit. i. rj. pulmo agninus ⁊ porcin⁹ cō tusus fcās excoriationes et calciamentis sanat. ¶ Et ser tus plato idē dixit de pulmone apri ēt q̄ñ vlceratio ē. Et confert etiam vlceribus ⁊ vuriciebus pp strictūram cal ciamentorum factam pulmo leporis siccus ⁊ tritus ⁊ ap positus ⁊ idem pōt pulmo apri. ¶ Eaſdem ēt excoriatio nes a calciamentis fcās sanat cinis soliaz calciamētoruz venustoz ipositⁿ: aut ēt sipp sudorē fiāt. Et Sera. dixit. q; hic cinis sanat attritiones que fiunt propter calciamēta Gal. sic dicit. in. rj. veteres autem pelles vstas scripserūt ꝙuenire lesionibus que ex calciamentis ꝓtingunt: ⁊ quasi oppositione quadā hoc faciunt. Serapio vult q; de pelli bus istis tollat illud quod fuit interius de sola iferiorum sotularium q̄ndo adurit. Et vult q; sole sint de cute arie tis ⁊ consolidat excoriationem que fit in coxis cinis iste.

¶ Ebirannus dixit stercus galline recens inunctum sanat attritiōes que fiūt pp calciamenta. Et dicit etiam. corex oui assatus cum mirto ꝓtritiones pedum et calciamentis factas sanat. Auic. dicit: pone cinis pellis mulorū ⁊ filiū super adustionem ignis: ⁊ super vlcera calida que sunt in ap̄ate. Et est medicamen excoriationi pedum a calciamen to ⁊ cossarū ⁊ fistulis. ¶ Et Aui. dicit. succus cepe cū pin guedine galline ꝓfert strictūris que fiūt in pede pp calcia menta q̄ dcā sunt in ꝓcedenti caplo. in isto dico valere.

¶ De scissuris ⁊ excoriatiōibus que fiunt pp frigus i pedi bus ⁊ calcāeis: vocanē le bugāze bononie. CA. IIII.

IUnt scissure ⁊ excoriatiōes fre quēter in pedibus ⁊ calcaneis pp frigus: ⁊ in vulgari mō vocan tur le bugance ⁊ si in digitis pedum fuerint silr ista valerent. ¶ Et in hoc dixit dia. aqua cali da marina sola applicata scissuras fcās pp frigus in mēbris sanat. Verum hoc valet anteq̄ vlcerētur. ¶ Cirit ēt semen citrinum ⁊ cum aqua mixtum ⁊ superaspersum scis suris que fiunt pp frigus in pedibus est illis presidium sin gulare. ¶ Confert ēt scissuris eorum decoctio raparuz cū pes in ista tenetur sanat dictas scissuras. ⁊ ego dico: q; il la decoctio frequentata tollit frigus manuum ⁊ pedum. ⁊ idem facit rapa cocta ⁊ emplastrata: dico etiam q; inun ctio facta cum oleo ro. bulito in rapa concauata illas sa nat etiam si sint vecrate. ¶ Oleum ēt bullituz in ꝓcanita re radicis affodillorum ⁊ superinunctum eas sanat. Easdez scissuras sanat puluis pulmōis leporis: aut ēt pulmo apri vlceribus que fiunt a frigore confert Serapio dicē: lentes cocte in aqua marina scissuras que fiunt pp frigus sanat Et dias. dixit. q; maximum fuit presidium. Dicit ēt q; aq̄ decoctionis ordei super scissuras predcās projecta sanat eas. Et dixit serapio. decoctio radicis ciclaminis projici tur super ipas tibias ⁊ confert ipsis vlceribus que fiunt a calcaneis pp frigus: ⁊ q̄ñ radix coquiē in oleo antiquo ⁊ inungitur cuz eo faē hoc. dico ego ⁊ hoc sensit Dias. cuz dixit q; radix decoquatur cum oleo ⁊ ꝑdest magis q̄z de coctio. ¶ Et dixit ēt. folia dragontee coquūtur in vino et ponuntur super scissuras: que fiūt a frigore ⁊ iuuant. Aui. absolute dixit. dragontea linitur cum vino super scissuras frigoris. Et diasco. dixit cliraturam radicis eius prodesse ¶ Dixit ēt decoctio blete ⁊ radicis ipsius projicitur super scissuras ⁊ prodest que fiunt a frigore. ¶ Et iterum dixit. olibanum mixtum cum adipe vel assungia porcina curat scissuras pedum que fiunt a frigore. ¶ Et Bartho. dixit. q; valet thus aut corex thuris mixta cum assungia por cina eliquata ⁊ superposita scissuris pedum: que fiunt pro pter frigus dixit etiam. quādo allumen tamcuum in aqua coquitur ⁊ linitur super excoriationes que fiunt a frigore confert. Et Bartholo. dicit q; valet ad tumorem: qui an te vlcerationem existit: q; materiam reprimit fluentem. Et idem credo ego q; facit alumen de rocha. Aui dixit. ficus acerba cum ceroto ponitur super scissuram frigo ris. ⁊ similiter lac eius. Et irit etiam apium silucstre con fert scissuris frigoris. Confert etiam secūdum ipsum illi nitio facta cum oleo de citonijs. ⁊ proprie dicunt alīq mi rium cum oleo amigdalarum dulcium. ¶ Dicit etiam ci nis cancrorum fluuialium. superpositus loco sanat dcās scissuras. ¶ Apuleius dicē. herba vmblici veneris contri ta bene ⁊ in oleo decocta admisces ceram cuz calcanto se cunde speciei q̄ztum sufficit ⁊ facies cerotum si imponis scissuris mirabilem rem vidimus esse. Et dias. dixit. suc cus foliorum eius cum vino curat illas. ¶ Italia. dixit: si sqlla cataplasmetur super pedem utilis est scissuris que fi unt ex frigore. Et Serapio dixit. si illud q̄d est in medio cepe squille cogitur in oleo: ⁊ dissoluatur i eo rasina pini ⁊ ponitur i scissuris pedum que fiunt propter frigus curat eas. ¶ Et Apuleius dixit. q; si illud q̄d est i medio squille fit commode feruefactum ⁊ superpositum curat eas. ⁊ di cit Bartholo. q; coquatur vsq; ad dissolutionez ipsius: ⁊ prodest. ¶ Constan. dicit. oleum muscelinum valet scissu ris in tempore byemali. ¶ Sanat etiam mel silucstre ba-

bens odorem thimi coctum cum albumine ouj mirrum ⁊ superimactum solum ẽt mel coctum potest sed in corporibus duris. ℂ Rasis dicit cinis cancrorum combustorũ mirtus cum melle coctus scissuris manuum pedum ⁊ ani ⁊ excoriationi que fit a frigore ⁊ cancro valet. ℂ Dicit ẽt: emplastrum factũ ex vngulis asini combustis cum oleo cui rat scissuram cutis puenientem a frigiditate: similiter potest idem cinis epatis eius cum oleo mirtus ⁊ emplastratus: ⁊ secundum aui. idez potest cinis asini. ℂ Serius plato dicit: pulmo leporis contritus ⁊ linitus curat scissuras a frigore. ℂ Ego autem credo ⁊ scio q̃ vnguentum nostrũ scriptum in capitulo de scissuris labiorum scissuras manuum a quacunqz causa sanat: ⁊ similiter pedum ⁊ aliarum partium. ℂ Mus etiam paruus si scindatur per ventrem ⁊ loco calidus applicetur sanat excoriationẽ factam in calcaneis pp frigus. ℂ Scitur etiamt. q̃ cantabrum in vino coctum ⁊ superpositum vuriciebus que fiunt in manibus ⁊ pedibus illas sanat.

ℂ De scissuris que fiunt in pedibus sponte ⁊ excoriationibus. CA. V.

DIcam autem breuiter in hoc capitulo breuiter ō scissuris que fiunt in pedibus sponte ⁊ excoriationibus. ⁊ sic sermo meus huius quarti libri erit finitus. ℂ Sera. dicit fisamum linitum cum melle confert habentibus scissuras siccas in pedibus: ⁊ illas mollit. ⁊ idem volut Aui. q̃ idem potest ẽt oleum oesipmo. iste autem scissure fiunt a siccitate. ℂ Et etiam quando ficus crude terumtur ⁊ miscentur cum calcaneo valet scissuris crurium. Barthol. dicit etiam. idem possunt mature. ℂ Dicit etiam. fit emplastrum ex polipodio ⁊ valet ad scissuras digitorum. Et Barthola. dicit. q̃ coquãtur in aqua vel in oleo ⁊ fiat linitio vel ablutio: ⁊ cõsolidat scissuras manuũ ⁊ pedum ⁊ aliarum partium corporis. ℂ Et dicit Serapio. Quando accipitur ex sandraca ⁊ oleo ro. ⁊ linitur cum eis confert scissuris. que fiunt in membris manibus ⁊ pedibus: ⁊ idem filr dicit de sene ⁊ experus est. ℂ Dicit etiam. quando mel coquitur ⁊ ponitur super scissuras cutis consolidat eas. ℂ Constantinus dicit. galla scissuris calcaneorum prodest: puluerisata cum sepo caprino tempercur. ℂ Dicit ucrus. mirtus sicca cocta in vino valet vlceribus manuũ ⁊ peduz. ℂ Dicit etiam oleum mirtinum scissuris valet ⁊ ragadisis: ⁊ sic ec scabiei ⁊ scissuris ani ⁊ emoroidarum. ℂ Et barthola. dicit oleum mirtinum ⁊ semen mirti ⁊ extremitates eius cocte in vino valet: lauatione facta cum eo ⁊ cum illis superpositis sanat scissuras pedum que fiunt propter iter: ⁊ illas manuum que fiunt propter opera alicuius rei dure. ℂ Dicit etiam omnis medulla crurius valet scissuris manuum ⁊ pedum. ⁊ haliabas dicit. medulla ossium hominis prodest manuum scissure ⁊ pedum. Laudabilior autẽ cernina de hinc taurorum ⁊ caprarum sunt enim he plurimum sicce. ℂ Rasis dicit. cerotum ex cera alba ⁊ oleo ro. factum curat scissuras manuz ⁊ pedum: ⁊ valet vbi sit dolor ⁊ pruritus. Et est vnguentum ro. cerotum hoc. ℂ Dicit etiam. oleum de mastice curat scissuras manuum ⁊ pedum. ℂ Dicit etiam. caueri marini positi super scissuras prouenientes in membris: si conficerentur: ⁊ superponuntur singulis diebus valent contra hoc. ⁊ ego dico q̃ si scissure fuerint propter humorem calidum vel ꝓpter siccitatez q̃ tunc conferunt. Si aũt propter frigus cinis eoz vs. ℂ Dicit aui. ex lactuca asini fit emplastrũ sero pbulis cum adipe. ⁊ linitur super excoriatiões. ℂ Dicit ẽt. linitur elleborus albus ⁊ niger cũ lacte ⁊ ad excoriationes valet: ⁊ fit cum nigro cuacuario. ℂ Dicit etiam. aristo. est mundificatiua vlcerum sordidorum ⁊ maligniorum ⁊ excoriationũ ⁊ generat carnez: ⁊ ꝓprie longa. Et subdit: q̃si est cũ vreos replet ea carne. ⁊ loquor de radice. ℂ Dicit ẽt cinis solus scorani corticis ponitur super excoriationem ⁊ super vlcera putrida ⁊ sanãtur. ℂ Et expertum est q̃ si tollatur radix virgis albe aut summitates ipsius ⁊ terantur cũ sale ⁊ superponitur. ℂ Unguentum etiam supra scriptuz de scissuris labiorum confert in hoc capitulo: ⁊ specialiter vnguentum Guil. de va. ℂ Fiat autem in istis purgatio semper: vt in alijs cap. dictum est cum medicina euacuante materiam adustam: post purgationem fac hanc ablutionem. Rx. vngule caballine barbe hircine ⁊ extremitatis rubi lapacij aã. coquantur in aq̃. et qua fiat ablutio. ℂ Unguentum ad idem si nõ fuerit vlceratio. Rx. ucie ablute elimie argenti plumbi vsti oium. aã. terantur subtilissime. ⁊ cum oleo ro. super laminam plumbeam cum pistello plũbeo fricentur vsquequo ad sũbam mellis reducantur: ⁊ ex hoc locus inungatur cum penna. ℂ Si autez vlceratio fit in loco: tunc premissa dicta inunctione puluis superadditur bnõi. Rx. stercoris pueri exiccati partez. i. pulueris corticum cucurbite sicce succi reglicie. aã. partem .i.5. ⁊ fiat puluis: ⁊ addatur parum pulueris zuccari ⁊ magis abstergit. ℂ Aliud ad idem recipe lane succide ipogstidos succi lactuce albuminis ouj. aã. partem .i. sicf memite partem tertiam. olei ros. ⁊ mirtini q̃tum sufficit ad mollificationem: addito modico vini granatorum. ℂ Expertus est ẽt. q̃ cinis foliorum glandium cum melle sanat mirabiliter scissuras que fiunt sub pedibus quando sunt cum vlceribus ⁊ si vis videre de vlceribus quere supra in ca. ꝓprio. ⁊ sic est finis huius quarti libri. Amen.

ℂ Explicit q̃rt⁹ liber. ō vlceribus a capite vsq̃ ad pedes.

ℂ Incipit liber q̃ntus de decoratione oium membrorum continens tractatus. z3. Prologus.

ODnipotens ꝑs qui existẽs immobilis cũcta creauit ⁊ cuncta mouet in homine concreãdo ipsum diuersas partes cõstituit: q̃ diuersa membra in finem debitum vt cuncta sibi inuicem afferrent iuamentum. Cerebrum ergo in opposito cordis constituit vt immensam ipsius caliditatem contemperaret: ferucrent in tantum spiritus cordis vt prorsus inutiles corpori viderentur. quapropter in oppositio ipsius: q̃ in supremo loco generatum est caput in quo collocatum cerebrum istos spiritus recte contemperans. cum igitur i summo collocatum sit caput cuius pars principalis est cerebrum merito a dispositione capitis est inciprendũ. Primum autez a capillis tanquam a partibus extremis capitis ꝓcipium faciam preterminsa generatiõe capillorum ⁊ causis eius: veniam ad colorationem capillorum.

Tractatus primus de colonbus capillorum.

ℂ De Migratione capillorum CA I.

CApillus assumit ghationez a fumosa materia eleuata ad ipsum caput ex actione ipsi⁹ caloris in ipsum humidum que imbibita in porositatibus a frigiditate extranea condensatur ⁊ o fimam pili acquirit: ⁊ secundum q̃ porositates sunt maiores vel minores: pili generantur grossiores vel subtiliores: ⁊ si porositates essent recte pili erunt recti: si tortuose pili erunt crispi. vt habetur a Gal. secundo de cõplexionibus. ⁊ ex hoc etiam patet q̃ si materia fuerit multum aduста: pili erunt nigri: si non pili erunt albi. Pro quo nota q̃ vbi fiet mentio de capillis ⁊ de pilis intelligatur. vnde dicitur capillus quasi capitis pilus. ℂ Secũdũ itaq̃ Dia. ex denigrantibus capillos sunt stipites ⁊ folia rubi: ⁊ proprie rubi canis ⁊ fructus eius est rubeus: ⁊ hẽt lanam intus quando in aqua vel lixiuio coquuntur ⁊ ide caput lauetur: ⁊ idem est operans flos eius. ℂ Dicit etiam. licius capillos inficit distemperatum tamẽ in lixiuio. ℂ Dixit itaq̃ Serapio decoctio foliorum sumach denigrat capillos: ⁊ ẽt sm Aui. ℂ Dixit etiam decoctio foliorum ⁊ stipitum saluie capillos denigrat. ℂ Dicit etiam de coctio foliorũ mirti denigrat capillos ⁊ similiter grana lixiuio cocta ⁊ puluis mirti dissoluendus in oleo denigrat

capillos: ℔ autem radices capillorum corroborat. Et Bar. dicit q̄ salua siluestris fortius denigrat. ℭ Dicit ēt, indicum siluestre denigrat capillos ⁊ pilos barbe. Et aut. vocat ipsum nsl. Dicit ēt nux cipressi q̄n teritur ⁊ miscetur cū aceto denigrat capillos: similiter folia eius in aceto cocta vt dicit Dia. ℭ Dicit ēt, q̄n corter glandis coquuntur i aqua dōce molleſcat ⁊ ponitur super capillos ⁊ dimittatur tota nocte tingit capillos in nigrū. ℭ Dicit ēt, dēs spēs mirabolanorum q̄n aduruntur cum emblicis ⁊ belliricis. ⁊ misce tur cum eis modicum amigdalarum dulciū ⁊ ꝓficiuntur cū melle tingit capillos in colorē nigrum qui pari sunt fieri cani. ℭ Dicit ēt fuccus extremitatum cussus. i. edere nigre denigrat capillos. ℭ Ro. dicit, oleum de fraxino ℔ hoc spālissimum morpheam albā soluere ⁊ ipsam ⁊ pilos denigrare. ℭ Chiran. dicit, sanguis tauri nigri siccus ⁊ in unctus cum oleo onḡcio canos capillos denigrat. ℭ Dixit ēt, ouis ciconie cuz vino soluta denigrāt capillos oz āt cum pasta frontē ⁊ oculos cooperire ne liquor ille descendat ⁊ inūgat frōtē ⁊ oculos post tinctura capillorum. oz caput abluere ⁊ tingere cum oleo onḡncino in quo soluta sit adeps vrsi vel apri. ℭ Et dicit etiam, oua irundinis cū felle capre mixta capillos tingant in nigruz, q̄dam dicūt q̄ lac asine summe denigrat capillos. Rasis dicit, qui se suffumigauerit capilli eius fient albi. Si postea accipiat lepuz comi nigri. ⁊ ruta recēs ⁊ misceat cū oleo ⁊ iungant capilli efficiūt nigri. ℭ Dicerūt sic, q̄n pilus rasis a capite inunteris caput cum ouis corticum efficiunt capilli nigri. Et idē dixit sernus Plato. ℭ Et Chiran. dicit. ⁊ etiā Raſ. ℞. mirabolanoz nigroz galle. aā. ʒ. j. mirri alumnis eris vitl. aā. aur. ʒ. salisgem. draganti. aā. aureū. i. pulueriz̄entur ⁊ conficiantur cuz decoctione dactilorum ⁊ supponatur capiti ⁊ ē mirabile. ℭ Dixit ēt, q̄ galle ad quātitatem lib. fricentur in oleo ⁊ cum oleo cocto ⁊ alcanna ⁊ draganti ⁊ cere vsto ⁊ sal gēma fiat linimentum de quo liniatur caput ⁊ barba prius tñ lauata cuz aqua calida ⁊ cū manibus fricata ⁊ liniatur locus cum liniměto isto: ⁊ dimittatur per ser horas: ⁊ prius lauetur: est. n. optimuz ad canicies denigrādam. ℭ Constan. dicit, succus florum sabe in mortario pistatus ad solem capillos denigrat ⁊ siccuatem tempat. ℭ Dali. aūt dixit flos sabarum si teritur in mortario plumbeo ⁊ ponat ad solem fit de ipso spissitudo quedam optime denigrans capillos. ℭ Auic. dicit acacia capillos denigrat dissoluta in lixiuio ⁊ etiam caputeloto. ℭ Dicit etiam, emblici mirabolani si in lixiuio coquantur ⁊ inde caput lauetur a proprietate capillos denigrant ⁊ cō fortant radices capillorum ⁊ prohibent casum coz. ℭ Dicit etiam aqua gallarum capillos denigrat: verum Sera. dicit q̄ infundantur in aqua vel in aceto. Dicit ēt, es denigrat capillos. ℭ Loster cōponit hoc. ℞. mirabolanoz nigrorum ⁊ emblicorum gallarum, aā. partes. r. laudani ptes. rr. foliorum mirti ⁊ granorum eius partem. aā. ʒo. ponantur per tres vices in tribus libris olei: deide coquā tur donec ingrossentur ⁊ fricētur cuz oleo capilli. ℭ Subdit, q̄ si ponatur. ʒ. j. gariofilorum denigrat valde ⁊ prohibet malicias eius a cerebro. ℭ Ōfectio apulei ad odorem omnis corporis ⁊ colorem. ℞. sanſuci. ʒ. rlj. iris illiric. ʒ. rl. cere. rl. amo. ʒ. viij. mellilloti. ʒ. rr. olei. ʒ. j. tere ista commisce cum succo violarum anrearuz: ⁊ decoque vsq̄z ad mellis spissitudinem. ℭ Gui. de va. dicit, ℔ oleum vehemēter denigrare. ℞. de mense Junij de nucib⁹ centum cuz vtroq̄z leisse cortices sicut ab arbore accipiuntur conquassa illas ⁊ inunge cum l b. tribus a'uminis seiſ si: ⁊ in olla noua ponantur: postea superponatur eis oleum lib. trium: ⁊ dimittatur nec humido nec sicco per dies. rr. deinde ex eo fiat capillis inunctio. ℭ Aqua que fortissime capillos denigrat. ℞. cineris cerri solidi nō putridi lib. ij. litargirij albi. lib. j. buliant in octo sialis aque vsq̄z dum redeant ad lib. ij. hec itaq̄z aqua si tepida ponat capillos illos flauos decorat, si aūt aliquantulum calida illos rubere facit si vero fortiter calida illos denigrat fortiſ

sime: sine tñ caurela nō imponas ipsis: ⁊ maxime cum imponitur calida, ipa. n. adureret cutem. ℭ Scitur ēt experimentum q̄ si tollatur cumini. ʒ. j. alo. epa. ʒ. ß. ⁊ parum fuliginis: ⁊ buliant in pecia vna in aliquo vino bono forti sicut esset ribola vel aliquod vinū bonū. Ex illo vino bono liniatur capilli subito nigro colore pulchro tingūtur. ℭ Si aūt aūt hoc post lotionem capitis ⁊ exiccationem capillorū Ga. dicit. Inunantur ced ia cū oleo ⁊ sine oleo capillos denigrat: hoc autem in frigidis ⁊ humidis est verum, dicit ipse. in partibus suis asie mulieres rustice mōtane addūt picem liquidam: ⁊ inungunt radices pilorum: hoc aūt ℔ nigrat firme ⁊ non nocet. ℭ Et dicit ēt autoritate arebige nis nigrificat capillos radix caparis cum lacte mulieris aut asine vsq̄z quo tertia pars per decoctionē sit consumpta ⁊ in nocte fiat cataplā: ⁊ hoc idem ℔ Auicē. Urina ēt canis cōseruata per ser dies. ℭ Cortices ēt bruni cocte ad mell spissitudinem denigrat. ℭ In de facili acquisibilibus dicit Ga. q̄ oleum agrestum cuz plūbo in vase plūbeo ⁊ repositū in plumbo cum inungatur est bonuz.

ℭ Ad cōseruandū capillos mādos ⁊ pulcrificandū ipsos ⁊ flauos faciendum. CA. II.

A hoc direrunt aliqui q̄ capillos cōseruat lipidos ⁊ flauos ab oi imūdicia farina fenugreci q̄n i aqua coqtur ⁊ cr ea liniūtur capilli. Et dicit Diaſco. fenugrecū capillos capitis ab oi imundicia limpidos seruat. q̄ verissimuz est ⁊ expertū est. Et Sera. dicit, loto fcā cum aqua fenugreci confortat capillos mundat a furfuribus eorum ⁊ ꝓfert vlceribus humidis que fiunt in capite. Dicit ēt q̄n corter nucis aduritur ⁊ miscetur cū vino ⁊ oleo ⁊ liniuntur inde capilli infantum fac capillos pulchros ⁊ bonos. Bar. dicit q̄ cinis corticū ouarū auellanarū cū oleo ⁊ vino mirt⁹ ⁊ iunctus fac q̄ pueri capillos fortes ⁊ pulchros emittūt. ℭ Rasis dicit oleum costinum reddit capillos pulchros. Et Aui. dicit. q̄ conseruat iuuentutem in capillis camomilla. dico ego in lixiuio rerenta colore pulchro capillos decorat. ſ fidelis dicit. q̄ si fiat lixiuiuz ex cinere ligni edere decorticati ex eo semel caput lauetur fiunt capilli flaui per duos menses. ſ flores taſſi barbaſſi aurosi in aqua cocti flauum colorem faciunt sicut vī i caplo de his que colorem album ⁊ aureuz facūt in capillis. ℭ Confectio que flauos reddit capillos ⁊ pulchros. Recipe. thucie costi folij mirr ſpice nardi. aā. ʒ. ij. olei ro. lib. i. terantur terenda ⁊ cum oleo misceantur ⁊ per alēbicum sublimentur: ⁊ ex hac aqua sublata loto capite ⁊ terso liniant capilli. ℭ Aliud ad idem. ℞. lupinorum mirre. aā. ʒ. r. staſisagrie fecis vini. aā. ʒ. ij. aggregentur ola trita ⁊ cribellata cū aq̄ in q̄ cinis lignorum vitis sit extinctus: ⁊ liniantur cum eis capilli ⁊ teneantur tota nocte: mane autem lauetur caput et reiteretur hoc ⁊ fient flaui.

ℭ De rubificatione capillorum. CA. III.

Via multi desiderant capillos rubeos habere: expedit scire eos rubificare circa que antiqui sic dixerunt in rubefaciendo eos. ℭ Serapio dicit, quando fex vini veteris adusta miscetur cuz oleo masticino ⁊ rasina pini liniuntur inde pili: ⁊ dimittuntur sic vna nocte rubificāt eos. Et ℔ Diaſ. si ipsa sit mixta cum oleo de cucumere idez facit ℭ Dicit ēt Sera. q̄n alcāna infunditur i aqua condiſi ⁊ liniunt ide capilli fiunt rubei. Et ℔ Bar. idem potest semen alcanne cum succo condiſi. verum Ale. dicit q̄ alcanna teratur ⁊ infundatur in aqua romeri. id ē rafani. ℭ Rubificat etiam capillos, vehemēter semen lappe minoris q̄n in aq̄ fortiter coqtur: ⁊ inde caput lauetur. Si tñ licium adiungat itez est melius. ℭ Aqua mellis p alēbicū distillata capillos ſ mirubeos, vel semirufos facit si sit prima aqua que ſ sublimatiōe colligit. z°. vero aq̄ illos nigros facit. cū āt sublia

aur ſp ſit cautela ne mel ad collū alēbici aſcēdat. nā aqua pderēt: ſed ſp fiant inſufflationes ad collū alēbici ⁊ impō nes frequentes pānoꝝ infuſoꝝ in aqua frida. Imponāt aūt ad capillos iſta aqua lotos ⁊ terſos ⁊ ericcatos. Dico ego ēt q̄ iſta aqua cū cautela apponāt ne forte cutē tangat: q̄ forte illā ſimul ī colore vānaret. ℭ Expertū aliud q̄ ſubito capillos rubificat. ℞. vitrioli romani ptē. i. ſalis nitri ptes. ij. cinabri ptē. 5. ⁊ ſubtiliter trita in alembi co poſita ſublimentur. ⁊ q̄dm prio magnus ignis fiat do nec aq̄ emanare icipiat: demū remuet ignis puus: ⁊ pria aq̄ q̄ egrediē nullius ē vtilitatis ⁊ pjiciatur: aq̄. ār ſequēs que tingit pēnam albam cū limitib⁹ ſe colligatur ⁊ ex iſta aqua capilli inunganē ſi p̄. loti ⁊ ericcati ſint. Caute tñ in unganē capilli. q̄ hec aqua cutē adureret. Quidā alchi miſte dicunt q̄ pportio rei eſt melior vt ſint vitrioli ro mani ptes. ij. ſalis nitri ps. i. cinabri ptes. 4. ⁊ fiat vt prius. ⁊ dicūt pulchriorē colorē ex hac pportione fieri. Va let aq̄ cineris cerri ſicut in ca. p̄lecto dcm̄ ē: illic vide.

ℭ Aui. dicit, liciū rubificat capillos ⁊ ꝓfortat eos ⁊ pro prie indū. ⁊ q̄dam dixerunt: q̄ ſi licium indū ſi ex eo diſ ſoluatur ī aqua vitis ⁊ a calo crūte fiat linitio ad capillos rubificat eos, ſint aūt capilli loti: ⁊ ſemiſiccī quando ap ponit. ⁊ ſm Bar. idem pōt ēt oē liciū diſſolutum ī aqua ſola: hꝫ magis indum eos confortat. ne cadant. ℭ Alchi. dicit. decoctione licij facit rubere capillos.

ℭ Ad faciēdū colorē aureū aut albū ī capillis. CA. IIII.

Capilli efficiunē coloris aurei aut albi appetentib⁹ b̄ mō. dixerūt alīq antiq q̄ flores auroſi taſſi barbaſſi q̄ in aq̄ coquunē: ⁊ ex ea fiat linitio vel lotio colore auroſo capillos colorat. ⁊ Dia. dicit. q̄ capil los ſiciunt ⁊ Apu. dicit. q̄ flauos capillos faciūt. ℭ Ali⁹ antiquus dicit, bullia ⁊ in liriuio celidonia ⁊ ſticados ⁊ ra ſuram bruſci ⁊ fac bulire pfecte oia vel alterū ⁊ poſt lotio nē cū iſto liriuio ſepe linias caput ⁊ crines aurei appare bunt. ℭ Et ad b̄ idē vs zafranus ī liriuio ſolutus. ℭ Si āt q̄ris dealbatiōem eoꝝ: tunc ſic dicit Alch. frequens ablu tio capitis cum aqua ro. dealbat capillos, ego autem di co q̄ eſt albedo q̄ eſt canicies cocte inungatur locus pilo ſus vel equus cadent pili nigri ⁊ fient albi. ℭ Et in ca. de talpa dicit. q̄ talpa ipſius. i. decoctio albeſcit equum ni grum. Ra. dicit. q̄ de fulfure ſuffumigauerit ſe capilli ei⁹ fient albi. ℭ Expertū ē q̄ pulegiū ī liriuio bulitum pul chra albedine capillos dealbat ⁊ pulchrificat. Ga. dic. hꝫ archigenē. ſi nos faciunt capillos lupini crudi aqua ⁊ ni tro liniti. ſed flauos ⁊ criſpos lotio cum ſpūa nitri ⁊ mir ra ⁊ radix affodillorꝝ cocta cum nitro idē operāt. ℭ Ra. ⁊ aui. cum eo q̄ fiat liriuiū cineres ſarmentoꝝ ⁊ temperen tur cū eo p̄ noctē. i. lupinoꝝ tritoꝝ. ʒ. r. mirre. v. alcāne aſ ſate. ʒ. iij. poſt colēt. ⁊ ex hac aqua caput lauēt ⁊ toties q̄ capilli effcianē albi. ℭ Aliq̄ aūt mulieres ponunt flores de ſtica. ⁊ geneſtrā ī liriuio. aliq̄ ponunt raſuram bruſci ⁊ corticē citri: ℭ Pariēſes ponūt radices gentiane ⁊ radices berberis ⁊ florē cardamōi. ℭ Cōfectio alia q̄ capillos fla uos facit. ℞. cortices radicis capparis ſulphuris ſambu ci ſilueſtris ſe. rafani meſ. i. robilie cinule ficee ſtercus irun dinū terantur ⁊ agitentē oiu cū felle vaccino ⁊ aceto vini ex eis liniatur caput p̄miſſa lotione ⁊ ericcatione ⁊ ſuffumi gatione cū ſulfure reiterata ⁊ teneāt ſup caput. Cum vero capilli ſci fuerint albi tunc coꝝ aſſiduē inunctio cum oleo ſambucio. ℭ Aliud expertum. ℞. aluminis ſecūm ⁊ diſtem pera ipſum in aqua flauiali calida ⁊ prius fac bulire aſſia tim vſq̄ ad aliquā groſſitiē aq̄: deinde appone dragāti. ʒ. 5. deide b̄ toto bulito ponāt ī vaſe terreo ad ſolem per octo dies: deinde lana capillos iſto liquore ⁊ erunt albi.

ℭ De tardāda canicie. CA. V.

Canicies eſt pilorum dealbatio q̄ ca nicies eſt duplex. ſ. nālis ⁊ innālis hic tñ nō agitur niſi de ināli que pre occupat ſenectutē: cuius cā immediata, vt dic. Aui. ē abundantia flegmatis aquoſi putrefacti generati ex rebus debilitantibus calorem: vt ſunt egritudines longe ⁊ diuerſe a ſtomaci malicia ⁊ angiſtia fortis ⁊ nimia lo tio capitis: ⁊ coopertura exceſſiua. Signa canicici ſunt ſa tis manifeſta: iudicatur enim q̄ canicies ſit mala ⁊ ſuſpe cta. nam vī q̄ mors vexillum ſuum applicauit vt voluit Gor. ℭ Pro quo tñ nota q̄ pp denigrationem capilloꝝ vel prohibitionem dealbationis eorum. ⁊ melius multe mulieres ad malum deuenerunt q̄ ad catarrum ⁊ ad in frigidationem capitis ad epilepſiā ⁊ ad appopleriam. ⁊ ſic de alijs: q̄ res remouentes canicicm iſtam ſunt frigide ⁊ ſtiptice vt in pluribus.

In cura iſta habes duplex regimen vīē ⁊ particu lare. vīe eſt in dieta ⁊ purgatiōe ⁊ euōne flegmatis ⁊ cuſtodia ne generetur de q̄bus medicinis ſa tis dcm̄ fuit in capitulo de vndimia primo lī. ⁊ illic vide. trifera ſaracenica mirabilem hꝫ virtutem in retardāda ca nicie ⁊ ſenectute ⁊, obtinent principatū. verum dicit Aui. q̄ ſumatur per annum oī mane ⁊ retardetur comeſtio vſq̄ ad meridiem.

ℭ Regimen particulare ſtat in duobus. ℣Primo q̄ pili parentē ad recipiendum tincturā. Sēdo q̄ detur eis tinctura. primū completur ſm Gor. per hunc modū lauētur capilli multis diebus cū liriuio truncoꝝ caulī quo ſit alu men diſſolutū. hec. n. ablutio rōne aluminis p̄parat pilos ad recipiendū oēm colorem.

ℭ Sēda intentio cōpletur: vt dicit Conſtā. ſi pomū collo quitide a ſemie ⁊ a carnibus euacuatē ⁊ de oleo ſambucino impleatur ⁊ cū paſta bene circūdetur ⁊ buliat ſup pruinas tribus ⁊ quatuor vicib⁹ ſit optimū epithima ad capillos denigrādos ⁊ ad cuſtodiendum caniciem ne cito veniat.

ℭ Et ſm Bar. ſi in eodem pomo buliat oleum cōe cū gra nis catapucie tritis ⁊ mundis ⁊ capilli inde liniantur. Idē pūt ſi ēt aſſidue inunganē capilli cū oleo onfan. caniciem p̄hibet ⁊ capillos corroborat. ⁊ Auic. dicit de oleo q̄ fit ex oliuis ſilueſtribus aſſidua etiam inunctio cum oleo de lilio tardat cānos. ℭ Arcſius dixit. ſi añ canos de aqua gal leata. i. gallax vt credo cū decoctione ſalutē ⁊ bethonice cap̄ ſepe laues canos munꝫ habebis. Et dicit ēt alumen plume ⁊ alumen rinctorum bene pulueriſatum in aq̄ cali da primo lauetur cum liriuio ⁊ cum aqua iſta aluminoſa ⁊ ad ſolem vel ad ignem dimittatur ſiccari ⁊ poſtea cū ſuc co mucum pectine ſuperline ⁊ ſiccari dimitte ⁊ cani capil li nigredinem diu acquirent. ℭ Pro quo nota q̄ multa dicta de mente Raſis ⁊ aui. in capitulo ad denigrandum capillos hic valent. quare hic adducantur ⁊ grata breuitatis diuitio.

Tractatus ſeds de mutationibus ī capillis hꝫ figuram ipſorum.

ℭ De incriſpandis capillis. CA. I.

Multi iuuenes habentes capil los planos vel lent ipſos criſpos: ⁊ in illis delectantur: ⁊ in hoc ponā pauca q̄ pauca repio. ℭ Sera. dī ēt lapis lazuli q̄ſdo ſuſpendit ſuper ifantes retinet ab eis timores ⁊ facit capillos criſpos. Dicit etiā. marchaſita facit tenues ⁊ criſpos. ℭ Alch. dicit q̄ſdo ab luitur caput cum ſapone remouet furfures capitis ⁊ incri ſpat capillos inter mineralia autem computatur q̄ mul tum de calce in eo ingreditur. ℭ Raſis dicit ſtercus aſini ſilueſtris tritū cum felle boum ſi in eo mulieres tingāt ca pillos ſuos incriſpant. ℭ Ad idē ēt. ℞. ſeminis iuſquiami contriti gallarum farine fenugreci ſudere. i. ſuuule ſilue ſtris: calcis ⁊ litargirij ana. ex iſtis tritis poſt lotionē ca pitis ⁊ ericcationem fricentur capilli. ℭ Aliud Aui. Reci pe gallarum ⁊ foliorum cipreſſi ⁊ granoꝝ citonioꝝ ⁊ litar girij ⁊ draganti ⁊ boli armeni cāri ⁊ emblicoꝝ. aā. partes vnam calcis que non ſit extincta partem. 5. conficiantur cum aqua ficle ⁊ adminiſtrentur. eſt enim bonum incri ſpans ⁊ denigrans.

¶ De applanandis capillis. CA. II.

Contrarium aũt ꝓdictoꝝ ꝙtingit opari expedit capillos crispos planos facere: qz multi hoc appetũt. ¶ Crispos itaqz capillos fiꝫ applanat ꝛ lenit succus plãte fisami supinunct⁹ ꝛ plus ẽt facit ꝗz fisamũ ꝛ oleũ eius. ¶ Capillos ẽt applanat ꝛ ꝙfortat nabach. i. agrifolium qñ ex ipsius decoctiõe liniunt̃ capuli. ¶ Et Lon. dicit de viscositate psilij q capite inde loto asperitates i capillis ide mollificantur. verũ Alchi. dixit. q valet scissuris capillorum. Et aui. dixit q applanant capillos vlr oia olea mollificantia ꝛ mucillagies hamectantes applanant capillos: ꝛ silr quecunqz curant scissuras capilloꝝ de qbus dicetur in sequenti cap. valẽt. ¶ Applanat ẽt capillos si nitrum optime teratur ꝛ in liriuio cũ quo fit lotio ponatur. nam istos a proprietate applanat. Et Ser. ꝛ Alch. dixerunt q planat capillos siue lenificat. ꝛ barbam ꝛ aufert furfures capitis. ꝛ Lon. dixit q lenificat ꝛ subtiliat eos.

¶ De scissuris ꝛ corrosionib⁹ capilloꝝ. CA. III.

Capilli sepius in finib⁹ eoꝝ scidunt̃ ꝛ ẽt corrodunt̃ vt sepe i mulieribus vf. ¶ Veteres aliq dixerunt oleum sanare i liriuio rerentum qđ sepe est expertum. ¶ Aui. dicit. hos defectus i capillis ꝓhibent olea lenitiua ꝛ mucillagines visce sicut mucillago altee ꝛ psilij ꝛ ẽt folia salicis: ꝛ breuiter ego dico q oia in qbus est humectatiov alẽt. ¶ Hoc idẽ opari⁹ vnguentum vnum fciũ de succo lapacij scriptum infra. ca. de tinea. ¶ Unguentum ẽt Rasis scriptum infra capso de multiplicatione ꝛ plongatione capilloꝝ: quecũ qz ẽt capillos applanant. cadẽ ẽt dico ego capillos molli ficant ꝛ eoꝝ scissuras ꝛ corrosiones abscindunt.

Tractatus tertius de mutationibus capilloꝝ in quantitate ipsorum.

¶ De eradicatiõe capilloꝝ cũ supflue multiplicãt̃. C. I.

Sepe accidit q tanta est ipsa generatio pilorum: vt corpus inde fedũ ꝛ turpe appeat: quare necessaria est eoꝝ cuulsio ꝛ remotio. ¶ Rasis aqua in qua calx per ser dies de ʒ⁰. in tertiũ: renouando calcẽ infusa fuerit ꝛcorporando arsenici citrini. vi. partes: ꝛ tam diu i sole dimittatur donec penna immissa deplumetur cũ extrahitur. ꝛ cũ illo loco depilanda fricare precipit ꝛ depilantur. ¶ Aui. aũt accipit partes duas calcis viue arsenici tantũdẽ: aloes modicum: ꝛ lintantur cũ aqua calida statim abradent: ꝛ vt meliorem odorẽ hẽat ponatur paruꝫ galie muscate. ¶ Gal. dixit. in. ir. de simplici. lac titimali recens miscetur cum oleo: qz aliqualiter ulceraret ꝛ ex eo limantur in sole pili. nam cadent pili post ꝗs nascuntur alij subtiliores: rubei qui iterꝫ liniãt̃ ꝛ cadẽt ꝛ hoc fiat quousqz nullus pilus renascatur. quod erit vel in quarta appõne vel amplius ꝑm corporis dispositionẽ. ¶ Lac volubilis maioris ꝑm Aui. inunctum pilos promptius eradicat. Sera. dixit. lac salicis abradit pilos: ꝛ credo q sit humiditas q̃ est inter corticem ꝛ lignum qñ facit flores. ¶ Lac ẽt edere inunctum ꝛ ꝓpꝛie edere albe ꝑm quosdam capillos cadere facit: ꝛ post cuulsionẽ illos non permittit renasci: qđ est erptum: ꝛ idem facit gũma ipsius. Dia. vf̃ velle de lacrimo edere nigre. ¶ Dicit etiã. lacrimus vitis domestice cum cõi oleo punctus capillos tollit ꝛ viridis vitis lacrimus combustus idẽ facere potest ꝛ verucas tollit. colligatur sic lacrimus. mitte fustes viridis vitis in igne vt capita eorum comburantur: ꝛ cum cepit in media parte sentire caliditatem quicquid euomerit in vase mundo collige. ¶ Dicit ẽt Dia. q arsenicum vstum mixtum cum calce ꝛ aceto pilos cadere facit. ¶ Dicit etiã fricatio fcã in loco cum pumice adusto vel non adusto ꝑm alios pilos cadere facit. ¶ Alchi. dixit. fa. lupinoꝝ si pilorum nascentium locis apponatur eis euellendi causa ꝛ natos adurit: ꝛ resurgere alios non permittit. Dixit ẽt. sic si salamandra decoquit̃ in oleo donec dissoluatur: ꝛ inungatur locus depilat sicut ꝓdictũ. ¶ Chirã. dixit. fel lacerte cõis in vino putrefactũ per dies. 40. ad serenum ꝛ solẽ in diebus canicularibus pilos palpebrarum extirpat.

¶ Et solaris lacerta que ꝛ viridis est idem põt. ¶ Dicitur ẽt. si comburatur pellis rane ꝛ mittatur in aqua balnei pilos corporis totius dejiciet ab intrante balneum. ¶ Lõ. stinctus siccatus ꝛ pulnerizatus ꝛ in oleo positus pilos cadere facit. ¶ Dixit ẽt. de lepore marino q oleum in quo coqtur pilos cadere facit. ¶ Et de cõpositis dico ista valere ꝛ pauca ponã sed bona dimittens multa aliorꝫ magistrorum nostrorꝫ. ¶ Dixit Gal. ꝛ. arsenici quod est auripigmentum citrinũ calcis mirre. aã. ʒ. j. spume argenti. ʒ. 5. terantur ꝛ bulliantur ꝛ incorporentur cũ aqua. Signum bonitatis est: qz si posueris pennam deplumabit̃. ¶ ꝓpsi lotrũ depilans pilos i vna hora. ꝛ. de calce lapidis. vel marmoris vel ostracoꝝ ꝑtes. ij. auripigmẽti citrini misceantur i mortario plumbeo ꝛ proijciat̃ super eis aqua ordei: ꝛ tere donec fiat vnguentum: ꝛ er hoc calido liniatur post balneum remouet pilos ꝛ nascituros subtiliat.

¶ Ad ꝓhibendum ortum pilorum. CA. II.

Si locum denudatum pilis vis defendere vt mulieres sepe querunt: tũc cũ his sit optus. ¶ Et prio aliq antiqui dixerunt q si post cuulsionem pilorꝫ locus inungat̃ cũ cicuta sui frigiditate ortũ pilorꝫ prohibet. ¶ Et ẽt post cuulsionẽ pilorum cum psilotro liniatur locus cũ cinere stipitis caulis: ꝛ maxime filuestris: mixto cũ aceto ꝛ aqua pilorum generatio ꝓhibetur. ¶ Et idẽ dicit Dias. Ga. i. rꝰ. qñ aũt viperarũ adeps cũ radicitus aligs euellens ẽ pilos q sub ascellis inungit ait illos nõ oriri. Et subdit ꝛ cũ essem opatus vt illi iusserunt inueni eos mendaces valde. ꝛ idẽ dicit Sera. qñ si euellantur pili ascellarꝫ si locus liniẽ cum adipe serpentis dum est recens non finit eos renasci. ¶ Etiã sic dicit. Gali. in. xi. q autẽ de sanguine paruarꝫ rauarꝫ verũ est quas brisças gdam vocant asserente quodã postq̃z cuulsi sunt pili supcilioꝝ non amplius oriri cũ experientie subdideris inuenies falsum. ¶ Et dicit Gali. sanguis canis ꝓhibet ortum pilorꝫ cuulsorꝫ. ¶ Fidelis dicit lãpiria inuncta ortum pilorꝫ prohibet. q̃ eos non finit oriri. est autem lãpiria sicut musca volans ꝛ lucens de nocte ꝛ aliqui stellam vocant ꝛ alig ligulam. ¶ Dicit ẽt sanguiga de lacu trita cum aceto forti ꝛ apposita ꝓhibet ortum pilorum. ¶ Sera. dicit. sanguis stellionis qñ ponitur super radices pilorum cuulsorꝫ non finit eos renasci ꝛ silr dicit facit sanguis rane viridis. Lon. dicit. si arsenicum terat̃ cum insgamo ꝛ l ungatur pecten pilis cuulsis nunquam renascent̃. ¶ Alig dixerunt q ova formicarꝫ super loca fricata post cuulsionem pilorꝫ prohibent ortum. ¶ Alig dicunt q gumma vitis albe aut brionie vel vrtice hoc faciunt. ¶ Aui. ꝛ Ra. de hoc dicunt insgamum optimũ psiliũ cocta cuz aceto ꝛ ꝛ aqua iusquiami nigri cum eis: ꝛ sola. ſ. herba si fuerit i aceto cocta: ꝛ dicit Aui. semen vrtice cum oleo est ex eis q̃ depilant pilos cum fortitudine: ꝛ laudat chimoleam ꝛ cerusam plumbi equalr aluminis partes. 5. ꝛ tere cuz aqua iusquiami albi. aliqui laudant limaturam ferri coctũ fortiter cum aceto.

¶ De subtiliatione capillorum. CA. III.

Contingit sepe capillos grossos cẽ. q̃re lz scire eos subtiliaf: ꝛ subtiliatio tñ ẽ i via ꝓmanõis eoꝝ. ¶ Alig antiq dixerũt q decoctio lupini subtiliat capillos. ¶ Alc. dicit. q farina eius suppositа vz. ꝛ Aui. dixit. q lupini subtiliant capillos. ¶ Isaac dicit. si fabe supponantur locis in qbus nascituri sunt pilli subtilẽ ac decctum faciunt pilum. ¶ Dia. dicit q sit fricatio i balneo cum farina fabarꝫ sup locũ vnde cuulsi sunt pili oriuntur ibi pili subtiles ꝛ exiles. ꝛ idem Auicẽ. dicit

℄ Rasis dixit. q̄ sanguis corui capillos subtiliat. ℄ Serapio dicit. si fiat emplin cū corticibus fabaꝝ sup locum vnde cuulsi sūt pili: oriunt̄ ibi pili subtiles ⁊ exiles. ⁊ idez Aui. dicit. Rasis dixit. q̄ sanguis cornicapillos subtiliat. Serapio dicit. q̄ marcasita facit capillos tenues ⁊ crispos. ℄ Si ēt radices capilloꝝ inungantur cum cbimolea dissoluta cum oleo mir. capillos subtiliat. verum Dia. dicit. absolute chimolea capillos attenuat. ℄ Affronitrum ēt pulacrizatum dissolutum cum aqua ⁊ linitum capillos tenues facit. Est autem affronitrū idem q̄ spuma nitri. ⁊ idem facit nitrum in lixiuio dissolutum. Constan. dicit. sal armoniacū pulacrizatum ⁊ capillis superaspersum eos subtiliat. dicit ēt si nitrum optime teratur i lixiuio lenificat ⁊ subtiliat capillos. Dias. dicit. flos salis capillos maxime attenuat: psilotrū ēt dictū in primo ca. de eradicatione capilloꝝ hic valet eos subtiliat. Auic. dicit. bauracb ꝓprie affricanum attenuat capillos. pulue rizatum. est aūt bauracb nitrum.

℄ De acceleratione pilorum. CA. IIII.

Portet nos sepi⁹ supiores opa ri ꝺrinm. s. accelerare ortū piloꝝ i capite ⁊ barba vel i alijs locis ⁊ ipsos ꝓlongare ⁊ multiplicare ⁊ ipsoꝝ ēt casum ꝓhibere. quare de his tribus: ꝓm̄ dicemus ⁊ icipiētes ab accelerationē ortus piloꝝ. ℄ Et i ℔ Dia. dicit. sepe cum alcino. i. spuma maris fricata capillis crementa ꝓstat. Dicit. vrsinus adeps capillis dici tur prestare iecrementum ⁊ bugantias curat. Con. dicit ꝙ absinthio q̄s vocat alchechee q̄ ipsum inunctum in barba pili citius nascuntur: q̄ rarificat cutez ⁊ poros aperit cū subtilitate ⁊ punctione. Et alch. idem dicit de oleo ipsius. ℄ Fidel' dixit. cuforbium cum oleo inunctum mirabiliter facit nasci pilos. ℄ Auenzoar sic dicit si i iuuentute accidit caluities sufficit i cura ipsius inungere caput cū oleo amig. dulcium q̄s illud ꝺs acuitatē humoꝝ remouere: ⁊ si i senectute accidat impossibilis ē cura. Sera. dic. q̄s ꝺcule marine purpuree ⁊ sunt ille a q̄bus accipiuntur blacte bisancie accipiuntur ⁊ coquuntur i oleo. ⁊ fit linitio cū eo retinet capillos cadentes ⁊ facit oriri capillos. Bar. dicit q̄ hoc verū ē q̄s capilli cadunt pp̄ ꝺ̄uidtatem corruptā: ⁊ idē possunt alia ostraca sed debilius. Alch. dicit fel porci q̄s misceā cum oleo facit nasci pilos i capite ipsius calui. Si ficca salamādria terat̄: ⁊ cuz oleo fiat vnguentū et quo cutis liniat̄ post ꝫ locus fricatus est pr⁹ donec loc⁹ rubeat facit nasci pilos in loco: ēt si tinea ibi fuerit prius. Et Fidelis dixit. si lacerta viridis sine capite longe buliat i oleo de quo locus inungat̄ deinde supaspergantur cineres totius pellis capitis ⁊ labor pili renascūtur. ℄ Raſ dicit si vis vt in capite caluo pili renascantur laua cum lacte canis. ℄ Et dicit ēt. q̄ stercus daine cum oleo mirt. crescere facit pilos ⁊ meliorat eos. Albert⁹ dicit sangais talpe occise linitus pilos redire facit: ⁊ dicit ēt cinis cuis erici terrestris combusti cum spinis cicatricibus pilos reddit. ℄ Alij direrunt q̄ folia blitis contusa ⁊ applicata premissa scarificatione pilos nasci faciunt q̄s cā casus ipsoꝝ est humiditas subcutanea. ℄ Accelerat ēt ortum piloꝝ ⁊ marime in barba inunctio fcā ⁊ frequentata cum oleo de sticados. ℄ Linis autem abrotani mirtus cum oleo de squinānto ⁊ inunctus pilos nasci facit i barba ⁊ idem potest olcū de squinanto ꝺlū. ℄ Aui. dixit. de sanfonico sic: olcum eius facit nasci barbaz que tardatur. Et idē p̄t ꝺm ipsum abrotanum q̄s decoqtur cum q̄busdam oleis pp̄ suam aperitionem. Dixit etiam. aqua capilloꝝ facit nasci pilos. Credo ego q̄ aqua capilloꝝ sit aqua sublimationis eoꝝ. ℄ Et dicit sic aui. cum venter leporis sicut est sumitur cum visceribus ⁊ frigendo super sartaginem comburitur est medicamen origi nis piloꝝ super caput cum teritur ⁊ administratur cuz oleo rosato.

℄ De multiplicatione ⁊ plōgatiōe capilloꝝ. CA. V.

Dixi secūdo me dicere de his que plongant ⁊ multipli cant pilos ⁊ ꝓfortant eos. ℄ Et prio Isaac dicit decoctio frondiū filami crines capitis si abluaē plongat a furfuribusqz mundat. Aui. tñ dixit. de hoc sic filamū plongat capillos ⁊ ꝓprie succ⁹ arboris ei⁹ ⁊ folia ipsi⁹: ⁊ lenit eos ⁊ remouet furfures. ℄ Et dixit ēt sic Isaac castaneaꝝ ēt cortices usti ⁊ pulueriz̄ati ⁊ cum saba temperati capitiqz adolescentium i modum cataplasmatis ꝓpositi eorum capillos confortāt ⁊ augmentant ⁊ ꝫ alopiciam valent. ℄ Halia. dixit. emblici capillos confortant radices eoꝝ solidant ⁊ denigrāt ꝓhibentqz ab eis passiones. Constan. decoctio capilloꝝ veneris q̄s assiduatur capillos multiplicat. Con. ēt dixit. in pantegni. q̄ cinis capilloꝝ veneris aspersus loco capillos facit renasci. Alchi. dixit. capillus ve. cū oleo mir. ⁊ vino plongat capillos ⁊ ꝓhibet ne cadant: ⁊ idez dixit de cinere aspersō loco capilloꝝ. ℄ Con. dicit. de nuce q̄ ipsa pistata cum melle aut faba ⁊ capite ide abluto ipsa trita alopiciam ⁊ alias passiones capillorum prohibet elongatqz eos ⁊ crescere facit. ⁊ alij dicunt q̄ loquitur de folijs viridibus nucum: vr̄ autem dico ego log de nuce viridi ⁊ non folijs ꝺm verba sua. ℄ Dia. dixit. corium nucis ꝓbuste tritum cum oleo ⁊ vino capillos infantibus in unctum bonos reddit ⁊ alopicias sanat siue emendat. Alchi. dicit folium lentisci deficcatum tritum ⁊ emplastratum sup caput facit crescē capillos ⁊ plōgare eos ⁊ igros sare. ℄ Et dixit ēt Alch. fricatio capillorum cum semine stafisagrie ꝓfortat capillos ⁊ plongat eos: conseruat ab omni ꝓrarietate ⁊ interficit pediculos vt dicē. Dixit ēt venter ⁊ intestina leporis ꝓbusta i furno in olla ⁊ trita cuz oleo ro. faciunt crescere capillos. Ro. dicit de radice nenufaris: q̄ si inde fiat troli ⁊ dm̄ in lixiuio dimittant̄ ablutio facta cum illo lixiuio capillos prolongat: multiplicat ⁊ clarificat: quod sepe est ꝓpertum. ℄ Fidelis dixit ꝺ coctio medie corticis vlmi caput sepe loto capillos multiplicat. ℄ Dixit ēt. cinis fimi caprini cum oleo inunctus capillos multiplicat. ℄ Rasis dixit. stercus daine crescere facit capillos ⁊ meliorat eos. ℄ Dixit ēt Fidelis. si locꝰ melle inungatur ⁊ superaspergatur cinis lacerte viridis capilli multiplicātur: si ēt lacerta viridis ⁊ sanguisuge cōficiantur cum oleo laudani capite inuncto pili multiplicantur. Dixerunt aliqui veteres q̄ si cor cepe cum spuma nitri vel spuma maris fricetur locus pili multiplicantur i eo. Et idem dicit Dia. ℄ Dixerunt etiam: q̄ inunctio facta cū adipe vrsi capillos augmētat. Fidelis dixit. si adeps vrsi misceatur cum cinere panis ordeacei ⁊ salis vstorum pilos multiplicat. ℄ Dixit ēt. q̄ olcum de mirto constringit origines capilloꝝ ⁊ ꝓfortat eos ⁊ denigrat: ⁊ secundum Halia. ꝓfert furfuribus. Et Serap. dixit. decoctio fructus mirti capillos magnificat: ⁊ fluxum capillorum retinet: ⁊ Constan. dicit. q̄ caput a furfuribus mundat. Dixit ēt aui. si mirtus decoquatur i oleo sisamio capillos ꝓseruat ⁊ facit duros ⁊ fortes: ⁊ idem operatur si coquatur in aqua eius. Secundum ēt Aui. ꝓseruat prolongat ⁊ inspissat: sed hoc non facit i alopicia velcaluicie cum iam cutis icipit apparere. Et Barth. dicit q̄ potest addi mirra. ⁊ hoc ēt dixit Aui. ℄ Dixit etiam si fiat linitio cum cātaridibus mixtis cum sinapi multi generantur capilli: aut ēt cantarides coquantur i oleo donec oleum inspissē et quo postea fiat iunctio. ℄ De compositis parum loquar ⁊ solū ponā composita experta. ⁊ si alia vis videre recurre ad Raſ. capitulo illo. ℄ Hoc ergo facit nasci pilos mihi barbam vel supercilia ⁊ multiplicat. ℞. papaueris nigri folioꝝ mirtillorum capilloꝝ veneris spice nardi cipi scis apij cimblicoruz cipressi. aā. ʒ. j. coquātur in sibri. iij. olei mirtini i vuplici vase ⁊ sit cald. rium plenum aqua ⁊ coquātur vsqz ad ꝓsumptionem aque: deinde accipe corticē pini laudani. aā. tertiam partem. ʒ. pulucrizentur subti-

lissime ⁊ addatur ⁊ predcō oleo mane ⁊ sero: fiat iunctio.
℄ Itē aliud, ℞. antimōij plumbi vsti. aā. ʒ. viij. cris vsti
croci ro, mirtillo⁹ uʒ spice nardi lapidis lazuli thuris. aā.
ʒ. j. teranē ⁊ vsui seruenē pōt ēt in vsu ipsius miscери ole
um mirtinū. ℄ Aliud ēt ℈m Rasim qō valet ad scissurā
capillo⁹. ℞. succi mirtillo⁹ folio⁹ salicis. aā. ʒ. iij. ponā
tur sup igne leui ⁊ bulliant vsq; quo remaneat ℔s tertia:
demum addaē. ʒ. j. pulueris laudani ⁊. ʒ. vj. olei mirtini
misceanē ex his postea radices capillo⁹ inungantur.
℄ Nota q⁹ multa dcā sunt in capitulo precedenti vtilia
istis ⁊ multa dicuntur ꝺ vtilia illi, quare cap. alternatim
videantur cū expedit. ℄ Expertum bonum ⁊ hoc valʒ qñ
post egritudinem ceciderunt capilli: lauetur caput cā de-
coctione ramo⁹: ⁊ ꝑprie viridiū paruo⁹: ⁊ ex pinguedine
suignatame fiat inunctio. ℄ Aliud expertum i multiplicatio
ne ⁊ plongatione ⁊ ℞otatione ⁊ decoratione capillorum
cū ꝺ sumantur radices altee ⁊ folia trifolij ⁊ radices ⁊ fo
lia petrosilini ēt hec conquassata in olla noua ponantur
⁊ superponantur illis mellis ⁊ aceti. aā. q̄ztum sufficit: ⁊
plene coquatur vsq; ad spissitudinē mellis: tunc sic cocta
coletur ꝑ pannum: ⁊ quod colatur in vase terreo vitriato
reconꝺatur. Et hos igiē vnguento caput multotiens inū
gatur ⁊ bonum effectum ex ipso videbis: bonum tñ cēt si
caput primo raderetur a capillis.

℄ De ꝓhibitione casus capillorum. CA. VI.

Dixi tertio me dicere de his que ꝑ
hibent casum capillo⁹.
Et q⁹ casus ipso⁹ qñq; ē sine alopicia: qñq;
vero cū illa: nunc dicā que ꝓferūt in casu ca
pillo⁹. qñ cum illis non est alopicia: postea
cum loquar de alopicia dicā quali casui capillo⁹ succur
ratur qñ aderit alopicia cōueant tñ ista capīa admiscem
quare sit videanē. ℄ Serapio dixit. si assuescat ille rasa-
no cui capilli cadunt confert ei. ⁊ ℈m ipsu⁹ ēt capillos cō
fortat ⁊ radices ipso⁹ ne cadant succus nasturcij ⁊ linū?
⁊ bibitus. Et Diascor. dicit, de sicco dolicstici. ℄ Aleh.
dicit, q⁹ sene ꝓfert casui capillorum ⁊ pediculis facta lotio
ne. Dico ego cum decoctione eius. ℄ Dicit ēt. q⁹ decoc-
tio spice nardi confert casui capillorum ⁊ palpebra⁹ ꝑp
ipsius stipticitatem, ⁊ facit eos nasci. ℄ Dicit ēt, quando
aloes miscetur cum aceto retinet capillos cadentes. Dia.
⁊ Constā. dixerunt ēt q⁹ mirtum cū vino stiptico confor-
tat ⁊ retinet capillos: ⁊ confert oī casui capillo⁹. ℄ Ezias
dixit, qñ concule purpuree marine: ⁊ sunt ille a quib⁹? ac
cipiunt blaete bizancie: coquunē in oleo ⁊ fit linimo cū co
retinet capillos cadentes: ⁊ facit oriri capillos i loco. dia
sco. dicit, herba adiantum trita mixta cum liriuio addito
cinere ipsius vt vē velle ⁊ laudano ⁊ oleo mirtino ⁊ vino
poros capillorum constringit sicinde caput lauetur elixa-
turam ēt diāti cum liriuio ⁊ vino idem facit. Est aūt diā-
tum ℈m aliquos capillus veneris: ⁊ ℈m aliquos capillus
est quid diuersum ab eo. q⁹ est politricum. ℄ Dixit etiā. si
ex rore marino caput lauetur capillos cadere prohibet.
℄ Dixit ēt, oleum arboris oleastri capiti inunctum ꝑ ali-
quos dies. florem retinet capillo⁹. ⁊ Serapio dicit. q⁹
purgat furfures capitis. ⁊ alij direrunt, olive ille sint ma
ture: hoc ēt calyx cū tardat. ℄ Dixit ēt Dias. q⁹ laudanum
occurrit capillis cadētibus mirto sibi vino ⁊ mirra ⁊ olo
mirtino. Gal. dixit, septimo de laudano sic. hz quandam
stipticitatem bzeuem ꝑp quod effluentes capillos fistit.
℄ Aleh. dicit, comestio ro⁹ multum stringit capillos. Et
dicit, aqua decoctionis nasturcij prohibet casum capillo
rum. Et aqua decoctionis scoparum capillos cadētes re
tinet. ℄ Politricum ēt in vino austero coctum ⁊ liriuio
capite inde loto fistit fluxum capillo⁹. ⁊ fili⁹ si in oleo co-
quaē ⁊ inde radices capillo⁹ inunganē casus prohibet ca
pillo⁹ ⁊ eos auget. ℄ Dixit ēt. capillus veneris cum oleo
mirtino ⁊ vino plongat capillos ⁊ ꝓhibet ne cadant.
℄ Ebrānus dixit, laudanū misceē cū vino ⁊ oleo onfaci
no. Dixit ēt. fimus tauri capillos cadētes ex egritudine si
stit Dixit ēt. fimus cameli combustus ⁊ cum oleo mirtus
alopiciam ac casum capillo⁹ ex infirmitate perfecte sa-
nat. ℄ Fidelis dixit. si caput lauee cū vrina canis non fiet
caluicium. Dixit ēt. liriuium fcm ex fimo columbino capil
los cadentes retinet. ℄ Sertus plō. dixit. vr finus adeps
cum laudano ⁊ vino veteri mirtus capillos fluentes con-
tinet ⁊ inspissat. Dixit. leporis ventriculus coctus in sar-
tagine admirto oleo mirtino impositus capillos cadētes
continet ⁊ cogit crescere. ℄ Quidam antiq dixerunt q⁹ ci
nis lane succide cum oleo mir. mirtus ⁊ radicibus capil-
lorum inunctus ipso⁹ casum prohibet. Dias. dicit absolu
te de lana combusta. ℄ Nunc ponam pauca composita
⁊ experta. ℞. mirtillorum partem. i. laudani partes. ij. sa
lis nitri partes vi. olei mir. quantum sufficit ad liniendū.
℄ Et nota q⁹ possumus aliqñ facere fine nitro, s. qñ non
ē intentio multa ad reoluendum ⁊ exiccandum. ⁊ tō quā
doē intentio ad inspissandum ⁊ ingrossandum fiat sine ni
tro. ℄ Aliud dixit Dia. ℞. cenum nuces ab arbore corti-
ce adherente sicut est de mense Julij: ⁊ conquassentur ⁊
his admiscentur aluminis scissi lib. ij. ⁊ diligenter in lo
co nō nimis ficco neq; humido ponatur post. xx. dies va
bit oleum quod fluentium capillo⁹ vāna restaurat ⁊ ē ex
pertū. ℄ Aliud. ℞. laudani olei de mirto olei de lilio ysо-
pi. aā. misceantur ista cum vino: ⁊ fiat lotio: retinet autez
capillos cadentes. ℄ Aliud. ℞. politrici triti. ℔. j. lau. co
le mir. olei de lilio. aā. ʒ. ij. vini ⁊ liriuij qō sufficit ad lini
endum fiat lotio.

Tractatus secꝰs principalis de his que ꝑter naturam i capillis generantur.

℄ ꝓhemium. CA. I.

Natura regitiua totius corpo
ris i humori
bus duas operationes efficit: vnam occultā
que ē reso ꝺ: altā aūt manifestam que est ex
pulsio ipso⁹ vapo⁹ ⁊ materierum ad loca de
putata: q⁹ si multa ꝯgitas expellatur. ⁊ ex defectu ipsius
non possit resolui aliquid ex eo producitur secundum ta-
men diuersitatem loci diuersa producuntur. sic itaq; ex ꝺ
superfluitatibus expulsis ad cutem cum plene natura ipsis
dominari non potest inepte dispositiones generanē vt sca
bies pruritus ⁊ furfures ⁊ coloratiōes male: ⁊ sic de alijs
q⁹ si ista materia moueatur ad putredinem ⁊ disponaē ꝑ
generatione aiati: generabuntur pediculi ⁊ lendines ⁊ ver
mes ⁊ consimiles generantur in nobis. quare talia preter
naturam non tantum in capillis. sed etiam in corpore ge
nerantur arte ergo indigent amouent. Circa que mō ser-
mo noster versabitur: ⁊ non solum erit vtilis sermo circa
caput: sed etiam circa habitudinem totius. Si ⁊ in toto ta
lia generantur. ℄ Incipiam ergo a pediculis: sunt autem
multa vicentia que generantur in capite vel alio loco sūt
primo pediculi. ⁊ isti diuersificantur: aliqui generantur i
capite ⁊ in parte aliqua corporis non pilosa ⁊ isti vocanē
sercupedes: alij generantur in supercilijs ⁊ i palpebris vl'
in pectine circa radicem virge vel in bursa testiculo⁹ vel
in barbis valde magnis: ⁊ isti vocantur pediculi plani: ⁊
i vulgari nostro vocantur piatoni: generantur autem len
dines: ⁊ isti noti sunt: generantur etiam sirones sunt autē
sirones alialia parua vicerantia vel faciencia vias iter car-
nem ⁊ cutem: ⁊ potissime in manibus. ⁊ vocantur alio no
mine pedicelli.

℄ De pediculis. CA. II.

Pediculi generātur ex mā
putre
facta. vt dictū est in prohemiali capitulo ge
nerantur pediculi prio ex ficubus ficcis: vt
dixit Auī. in secundo canone capitulo de fi-
cu: ⁊ ex coitu nimio: q⁹ ptes capitis ex illo debilitāē: ⁊ mā
magis ad putredinē moueē: q⁹ minus regulaē ⁊ dimissio
mundificationis: ⁊ hoc est notū, quia pori stant clausi ex
qua clausura māe retinētur ⁊ putrefiunt ⁊ generanē pe-

diculi ⁊ ēt tarda pānoꝝ mūd'ficatio: ⁊ ꝟ ēt hoc ē notū.

Ista cura hꝫ tres intēciones. ꝓma ē mūdifi care corpus cū rectificatiōe regiminis. ℭ ꝓpurgeť ergo corpus cū flōma si opus fuerit vel cū ierapigra vel cū alijs cūantibus humores putridos. Nō ñ q̄ ex colore capilloꝝ hēmus ex quo humore gene rantur noticiam. Unde vt notum ē aliq̄ sunt rubei: aliqui albi: ⁊ aliq̄ citrini: ⁊ aliq̄ nigri. ⁊ ex isto ergo colligas māz peccantē ⁊ illā euacua. vnde color rubeus arguit sanguinem: citrinꝰ colerā. Niger meliam: albus flā. ⁊ hoc dixit Gordinus sub obscuro verbo. ℭ Regimen aūt sit ex rebus non multiplicantibus humiditates illas ex quibus fiunt pediculi: sobrius ergo sit in comestione ⁊ in potu. ⁊ non dormiat immediate super cibū: q̄ illa ē cā multiplicationis malox humoꝝ: ⁊ tu ex te alia cōsidera. Respiciat ēt se a rebus mouentibus mām ad extra.

ℭ Scōa itentio complek ꝟ mō. primo vt dicit Aui. alleа cocta comesta iterficiunt pediculos ⁊ calamentū montanū. deinde ad localia extrinseca deuenio stuphe multum valent ⁊ balneꝰ de aqua salsa: vel de aqua dulci cōtinuata multū valēt. Credo ego q̄ si balneꝰ eēnt artificialia q̄ melius eēt sicut decoctio alumis stafisagrie salis calamēti montani lupinoꝝ. ⁊ sic de alijs. Mundificant autē ista cutem rōne aque ⁊ lotionis ⁊ cū ꝟ mā erīte i loco ex qua pediculi generanť. resoluunt ⁊ ipsam ad extra trahunt. Et vť iste esse modus intentio Aui. Crebra ēt mutatio pānorum de lino facit ad cām dictam. ℭ Et vt mei moris est: venio ad simplicia que a doctoribus reperiuntur: ⁊ prio dixit Dias. alleū coctum ⁊ crudū comestum necat pediculos: ⁊ idē dicit Aui. ℭ Et Sera. dixit ēt. mel coctum cum alumine ⁊ vnctum pediculos emundat. Et Chirānus dixit de melle solum linitum quod interficit pediculos.

ℭ Dixit ēt semen stafisagrie cum oleo tritum ⁊ mixtū pediculos negare ē manifestum. Fidelis dixit q̄ stafisagrie pulueriзata ⁊ in panno ligata ⁊ ad carnē portata oēs pediculos ad se trahit ⁊ moriuntur ⁊ mixta cū argento viuo ⁊ oleo ⁊ aceto ⁊ inuncta pediculos necat. ⁊ si ex hoc vnguēto ītingatur filum ⁊ ad carnem ponat fugantur oēs pediculi ⁊ moriuntur cito. ℭ Serapio dixit. quando semen stafisagrie teritur ⁊ miscetur cum auripigmento ⁊ oleo confert pediculis ⁊ pruritui scabiei non vlcerate. ℭ Et Alchimus dixit. quando teritur stafisagria cum auripigmēto rubeo ⁊ pice ⁊ porci pinguedine ⁊ argento viuo ⁊ aceto ⁊ inungitur corpus interficit pediculos: ⁊ valet pruritui ⁊ scabiei. ℭ Bar. de va. dixit. ⁊ misceatur semen stafisagrie cū litargirio ⁊ oleo pediculos interficit. Si autem vis fortius addas auripigmentum. dico ego Guil. de va. dixit q̄ solus pulus illius seminis superaspersus illos interficit. ⁊ expertum est. Dixit etiam q̄ oleum de semine rafani frequentatum in cibis prohibet generationem pediculoꝝ: ⁊ ipsum inunctum interfecit eos: vt dixit Dias. ad illos q̄ pediculos generant ex egritudine. ℭ Fidelis dixit. si bombix intincta ex terbētina teneatur in simꝫ pediculos fugat ⁊ interficit. Gal. dixit. q̄ cedria pediculos interficit. Est autem cedria ſm Gal. oleum de citro: ⁊ secundū plures est gumma ipsius. ⁊ Dias. dicit. q̄ est pix cedri. Halia. dicit si aristo. longa cataplasmetur cum oleo pediculos interficit. ℭ Aui. dicit. q̄ aqua marina necat pediculos: ⁊ hoc facta lotione in quacunq̄ parte sint. Dicit etiam si tamariscus coquatur in aqua: ⁊ ex ea aqua corpus vel caput lauetur expellit pediculos. ⁊ hoc faciunt rami ⁊ radices: quod expertum est: ⁊ si simbrium idem facit. ℭ Dixit etiam lac volubilis modo applicatum decenti pediculos interficit. Dixit etiam q̄ arsenicum mixtum cum mirra necat eos. Dixit etiam. q̄ decoctio lupinoꝝ est bona ⁊ fortis: ⁊ decoctio sicle ⁊ decoctio tamariscī: ⁊ decoctio calamenti montani ⁊ foliorum cipressi. ℭ Alchi. dixit. argentum viuum est medicamen pediculis. ⁊ mixtum cum aristo. necat eos. ℭ Composita bona que inueniuntur sunt i sta. vnguentum bonum. ℞. olei. ʒ. iij. cere. ʒ. ſ. argēti viui. ʒ. j. misceanť i mortario: ⁊ fiat vnguentū. Si aūt cingulus de lana intinctus ex isto vino ponať super carnē i terficit pediculos: ⁊ ꝓhibet ne amplius gignanť. ponit ātem Gui. nō scio si vex ē. ℭ Aliud expertū. ℞. stafisagrie. ʒ. ij. vim fialas. iiij. spinaꝝ porcinaꝝ combustaꝝ. ʒ. ij. ar gēti iui. ʒ. ſ. buliant oia fil'. ⁊ vbi ē necesse madefiat corpus: hoc aūt ē gui. de va. ℭ Aliud expertū guil. de sa. ad pediculos capitis. ℞. mirre. ʒ. ſ. aloes. ʒ. j. agarici. ʒ. ij. olei de amigdalis amaris. ʒ. iiij. puluerizentur pulueriзada ⁊ misceanť simul ⁊ fiat inūctio. ℭ Aliud aui. forte. ℞. stafisagrie arse. rubei bauracb. ⁊ teranť oia cum aceto ⁊ oleo: ⁊ fiat linimentuz cū quo liniatur caput. ℭ Aliū aui. ℞. sulphuris arsenici citrini aristolo. longe. aā. ʒ. j. archi tre ⁊ fellis vaccini ā ℥ ij. sit tanta de ambobus q̄ medicine ꝛficiantur. ē aūt epithima forte.

ℭ De lendinibus. CA. III.

Quia illa vtia que cōpetunt in remotione lēdinis: spāliter i ꝑn'. capli de pediculis posita sunt. hic nō pono. ⁊ illic vide. ℭ Sꝫ fiant purgationes: vt dixi ē illic: ⁊ sīr regimē. Venio ad localia. ℭ Bera. dixit: qñ assiduať cibus allei iterficit lendies: ⁊ qñ bibitur cū decoctione origani vl fenugreci idē facit. ℭ Dia. dixit. decoctio tamarisci necat lendines: sive decoctio fit ex ramis vel radicibus. ℭ Alchi. dixit. q̄ aqua decoctionis blete ⁊ radicis eius ⁊ maxime rubee interficit lendines ⁊ furfures purgat. ℭ Si Dias. dixit. mel coctum cū alumine ⁊ inunctū lendines emendat. Dixit ēt semen stafisagrie cum oleo tritum mixtum lendines necare manifestū est. ℭ Alchi. dixit. argentum viuū extinctum est medicamen lendinibus: pōt aūt extingui cum oleo solū. Diasco. dicit alumen scissum qō gdam dicunt cē iamenum cum amurca olei mixtum ⁊ inunctū pediculos: ⁊ lendines vbi cunq̄ sint excludit. ℭ Fidelis dicit limatura cornu cerui data i potu cum vino lendines non patiuť i corpore neq̄ pediculos cē. ℭ Quare dico ego q̄ multo fortius deberet opari si in vnguento ponať. ℭ Dicit ēt Dias. lauacrū ex aqua marina lendines capitis purgat.

ℭ De pediculis planis. CA. IIII.

Sa cura istoꝝ facias purgationē vt dcm̄ est i ca'. de pediculis.. ⁊ alia dcā illic facias ꝟ: quare ꝟ nō resumo. Venio ad localia.

ℭ Et nō prio q̄ oia q̄ valent in remotiōe pediculorum: valent in remotione planoꝝ pediculoꝝ: quare alternatim videantur ista cap. cum expedit. valet ergo hoc de mente Sera. ℞. bletas ⁊ radices eius ⁊ coquāt̄ ⁊ cum decoctione fiat lotio. aufert lendines ⁊ pediculos ⁊ purgat ipsum a furfuribus: succus ēt blete linitus. ⁊ ſm Dias. facit vtraq̄ bleta. ſ. alba ⁊ nigra. ℭ Dicit. sene confert casui capilloꝝ ⁊ pediculis. gummi etiam edere pediculos interficit. ℭ Si autem pediculi sint in palpebris: vel in supercilijs: vt iam vidi tunc illud quod est i medio squille assum: ⁊ cum rasina pini ⁊ oleo ro. inunctum illos tollit. ℭ Apuleius dicit. semen stafisagrie tritum cum portulaca ⁊ oleo pediculos palpebrarum ⁊ pruriginem ⁊ scabiem sanat: si inde corpus fricetur. ℭ Ego autem ad pediculos palpebrarum expertus sum hoc. Recipe aq̄ ros. ⁊ dissoluatur in ea aloes epaticum ⁊ inde locus lauetur ⁊ madefiat ⁊ multum valet: quod etiam confert supercilijs ⁊ alijs locis. Ista ergo capitula videantur adinuicez. cum expedit.

ℭ De syrombus. CA. V.

Syrones vt viri in cap. vli sūt animalia parua facientia vias inter carnem ⁊ cutem ipsam corrodendo. potissime aūt in manibus reperiuntur ⁊ i alijs locis. ℭ ꝓ remotiōe ista facias primo de vlibus dictis in secundo cap. credo ista valere. ℭ ꝓmo fiat lotio cū aqua salsa. ⁊ istos iterficit. ℭ fiat

ēt lotio cū decoctiōe luciox salitox vel alterius piscis salitī. ¶ Ad idē vz succus edere terrestris ⁊ liniantur man⁹: vz ēt aqua decoctionis cancrox salitox. ¶ Ad idem valet acetum cum aloe mirrham. eos necat ēt succus foliox p sici cum aceto ⁊ sine.

¶ De furfuribus capitis humidis. CA. VI.

HEluunt furfures duob⁹ modis. vno mō a mā salsa baurachina que i cute reperitur. Unde cū qs scalpit locū furfures elcunt: ⁊ hūditas aq̄ carni⁹ fil⁹ egredit̄ p foramina pua: q̄ minora sūt q̄z i fauosa. ¶ Quarta spēs ē vberosa filis vberib⁹ mulieris cū rubore a q̄ humiditas exit sanguini similis.

¶ Quinta spēs ē lupinosa filis in colore ⁊ figura lupinis a qua quasi cortices squame fluūt albe ⁊ sicce. ⁊ sub ista pōt comprehendi furfurosa. ¶ Ba. ūt i p⁹ meamir nō vī ponere nisi tres spēs. s. acorosam fauosam ⁊ furfurosam. ¶ Aui. aūt vī acorosam noiare alaphati: ⁊ multa ⁊ diuersa noia de istis reperiunt̄: que oia dimitto: q⁹ de oib⁹ nō curo in pāti. ¶ Guil. de saliceto tī solas duas spēs tinee posuit: dixit vnam fore siccam tineā: aliā humidam.

¶ Quicqd sit tī vsus cōis dicit q⁹ tinea est scabies capitis cū squamis ⁊ crustis ⁊ aliqua humiditate ⁊ pilox cuulsiōe ⁊ colore cinericio ⁊ odore fetido atq̄z horribili aspectū.

¶ Generatio āt talis est ex humoribus corruptis generatis i vtero: aut post ptpter maliciam vite.

Signa aūt nota sunt ex istis. Incipit aūt cuz pruritu ⁊ mordicatiōe q̄ cogit scalpere locū. post aūt tumor crescit ⁊ foramina tūc ꝓsistunt i loco ⁊ capilli cadunt ⁊ pediculi multiplicant̄ multi. ⁊ spāliter in pueris ⁊ adolescentibus. ¶ Rogerius dixit. q⁹ antiqua ⁊ squamosā q̄ pilos corrodit ē difficilis ad curādū: ⁊ ita tediosa q⁹ eam magis diligit dimittere q̄z i cura p̄seq: hz ista curetur dimittit priuationē pilox: qō opprobrium ē sempiternū: vt ē videre. Et pp hoc Jamerus vocauit ipam tineam a tenco tenes: q: firmiter tz.

In cura ista potes habere duas intentiōes. Una ē in regimine vīe. secūa in particulari regimine. Ut̄e regimē cōsistit in debita dieta ⁊ purgōe debita. ¶ Die istox dz esse sicut ē dicta habentiū apāta melancha: quare vide i secundo cap. ⁊ p⁹. lib. qd ē dictū. ¶ Purgatio fiat cū pil⁹. de fumoterre: vel cum iera. ruffi. vel iera logodion: ⁊ oia ista pōt fortificari cū elect⁹ fucci ro. verum tī alīq vt halia. ꝓcedunt flōmiā de basi. si fieri potest ⁊ vētosa ecruicis. Bor. dicit q⁹ fiat scarificatio de auribus.

¶ Secūa intentio hz mō duas intentiōes. quax prima ē remouere cacochimiam ⁊ scabiē cutis capitis. secūa est capillos euulsos generare.

¶ Quantum ad primum dico. vt dicit Guilielmus de saliceto q⁹ si ipsa fuerit sicca crebra abrasio capitis fiat ⁊ p⁹ rasuram inungatur caput cuz oleo de camo. ⁊ amig. ⁊ olo vio. calidis actu vsq̄z ad dies tres. postea iterum fiat abrasio profunde. ita q⁹ tota cutis scalpelletur vt fluat sanguinis multitudo: ⁊ illa hora lauetur cum decoctione camo. vel fumiterre. post ablutionem istam fricetur totū caput cū allumine ⁊ fece vini dissolutis cum aqua decoctionis fumiter. vel camo. ⁊ post fricetur caput cum cepe vel alleis bene ⁊ post istam frictionem iterum abluatur caput cū aqua nuce vcā: ⁊ illud fiat omni die bis vsq̄z ad quatuor dies: ⁊ facta lotione ericcetur bene caput cū pāno lineo. in fine autem quatuor dierum videas bene si cutis sit munda vel non: sit nō reuertaris ad ablutionem dictam ⁊ fricationes dictas cū albumine ouī ⁊ fece vini cū cepe vel alleis modo dcō. ¶ Et nō q⁹ scalpellatio aliquo modo nō dz fieri nisi semel. ⁊ istud debet fieri sic dōec cutis sit munda. Si cutis fuerit munda cognosces per remotionem putredinis ⁊ fetoris ⁊ claritatem cutis ⁊ equalitatem eius. ¶ Cum autem cutis fuerit munda inungat caput oī die semel cum vnguēto qō sic fit donec sanitati restituti fuerint. ℞. cineris capillorum humanorū. ʒ. 5. se

dū corp⁹: sic sūt ipetigines alaphati tinea: ⁊ sic de alijs.

¶ De tinea. CA. II.

SErmo sequēs ē de tinea q̄ abhali. sic deseribit̄. Tinea sūt vlcera pua q̄ i capite accidūt in qbus ē vesica crustosa: ⁊ sm Dia. sepe aoras vocat̄: de q̄ tinea multe sunt spēs. vna fauosa ē a qua exit humiditas fauo vel melli similis.

¶ Secūa spēs ē ficosa i qua ꝓincipiū qōdā ficui sile. ⁊ ē rotūda ⁊ dura i sūmitate. ¶ Tertia spēs est humidosa i qua hūditas aq̄ carni⁹ fil⁹ egredit̄ p foramina pua: q̄ minora sūt q̄z i fauosa. ¶ Quarta spēs ē vberosa filis vberib⁹ mulieris cū rubore a q̄ humiditas exit sanguini similis.

¶ Quinta spēs ē lupinosa filis in colore ⁊ figura lupinis a qua quasi cortices squame fluūt albe ⁊ sicce. ⁊ sub ista pōt comprehendi furfurosa. ¶ Ba. ūt i p⁹ meamir nō vī ponere nisi tres spēs. s. acorosam fauosam ⁊ furfurosam. ¶ Aui. aūt vī acorosam noiare alaphati: ⁊ multa ⁊ diuersa noia de istis reperiunt̄: que oia dimitto: q⁹ de oib⁹ nō curo in pāti. ¶ Guil. de saliceto tī solas duas spēs tinee posuit: dixit vnam fore siccam tineā: aliā humidam.

¶ Quicqd sit tī vsus cōis dicit q⁹ tinea est scabies capitis cū squamis ⁊ crustis ⁊ aliqua humiditate ⁊ pilox cuulsiōe ⁊ colore cinericio ⁊ odore fetido atq̄z horribili aspectū.

¶ Generatio āt talis est ex humoribus corruptis generatis i vtero: aut post ptpter maliciam vite.

Signa aūt nota sunt ex istis. Incipit aūt cuz pruritu ⁊ mordicatiōe q̄ cogit scalpere locū. post aūt tumor crescit ⁊ foramina tūc ꝓsistunt i loco ⁊ capilli cadunt ⁊ pediculi multiplicant̄ multi. ⁊ spāliter in pueris ⁊ adolescentibus. ¶ Rogerius dixit. q⁹ antiqua ⁊ squamosā q̄ pilos corrodit ē difficilis ad curādū: ⁊ ita tediosa q⁹ eam magis diligit dimittere q̄z i cura p̄seq: hz ista curetur dimittit priuationē pilox: qō opprobrium ē sempiternū: vt ē videre. Et pp hoc Jamerus vocauit ipam tineam a tenco tenes: q: firmiter tz.

In cura ista potes habere duas intentiōes. Una ē in regimine vīe. secūa in particulari regimine. Ut̄e regimē cōsistit in debita dieta ⁊ purgōe debita. ¶ Die istox dz esse sicut ē dicta habentiū apāta melancha: quare vide i secundo cap. ⁊ p⁹. lib. qd ē dictū. ¶ Purgatio fiat cū pil⁹. de fumoterre: vel cum iera. ruffi. vel iera logodion: ⁊ oia ista pōt fortificari cū elect⁹ fucci rosarum. verum tī alīq vt halia. ꝓcedunt flōmiā de basi. si fieri potest ⁊ vētosa ecruicis. Bor. dicit q⁹ fiat scarificatio de auribus.

¶ Secūa intentio hz mō duas intentiōes. quax prima ē remouere cacochimiam ⁊ scabiē cutis capitis. secūa est capillos euulsos generare.

¶ Quantum ad primum dico. vt dicit Guilielmus de saliceto q⁹ si ipsa fuerit sicca crebra abrasio capitis fiat ⁊ p⁹ rasuram inungatur caput cuz oleo de camo. ⁊ amig. ⁊ olo vio. calidis actu vsq̄z ad dies tres. postea iterum fiat abrasio profunde. ita q⁹ tota cutis scalpelletur vt fluat sanguinis multitudo: ⁊ illa hora lauetur cum decoctione camo. vel fumiterre. post ablutionem istam fricetur totū caput cū allumine ⁊ fece vini dissolutis cum aqua decoctionis fumiter. vel camo. ⁊ post fricetur caput cum cepe vel alleis bene ⁊ post istam frictionem iterum abluatur caput cū aqua nuce vcā: ⁊ illud fiat omni die bis vsq̄z ad quatuor dies: ⁊ facta lotione ericcetur bene caput cū pāno lineo. in fine autem quatuor dierum videas bene si cutis sit munda vel non: sit nō reuertaris ad ablutionem dictam ⁊ fricationes dictas cū albumine ouī ⁊ fece vini cū cepe vel alleis modo dcō. ¶ Et nō q⁹ scalpellatio aliquo modo nō dz fieri nisi semel. ⁊ istud debet fieri sic dōec cutis sit munda. Si cutis fuerit munda cognosces per remotionem putredinis ⁊ fetoris ⁊ claritatem cutis ⁊ equalitatem eius. ¶ Cum autem cutis fuerit munda inungat caput oī die semel cum vnguēto qō sic fit donec sanitati restituti fuerint. ℞. cineris capillorum humanorū. ʒ. 5. se

Tractatus ij. ꝑncipalis de egritudib⁹ cutis.

¶ Capitulum primū ꝓhemiale.

NAtura semp intendit i entibus qō est sūme pfectū ⁊ ēt illud iducit cū pōt. Cū ergo deficit: ars q̄ illā impfecte imitat̄ conat̄ illū supplere ⁊ fectū. Si igit̄ i hūano corpe nā multū defici at ⁊ lesio i opationibus toti⁹ corpis ⁊ mēbrox sm q̄ztitatem ⁊ q̄litatem morbox continget generatio: ⁊ tūc ars tales defectus supplere conabitur ⁊ corrigere. q⁹ si tant⁹ defectus nāe non adsit: tūc gñabunt̄ dispōnes i hūano corpore q̄ hz lesionē in hūano corpe efficere non videantur tī quasdā defedationes faciūt in corpe qbus relinquitur fe

ois oñ de se. li. ʒ. iiij. mellis despũati. ʒ. iij. mirre. ʒ. j. 5. pulueriseꝫ mirra ⁊ misceanꝫ oia sil'. b. n. vnguentũ cutez ꝙfirmat confortat ⁊ consolidat ⁊ capillos generat: vbi cutis non fuerit callosa. si aũt fuerit callosa nõ generanꝫ ea pilli: ⁊ rõnem assignabo i alio loco ab isto. ℭ Et infra dixit q̃ si ipa fuerit humida codẽ modo ꝓcedatur: saluo q̃ in ista fiat inunctio cum oleo de nucibus: ⁊ in ista fiat fricatio cũ glũie dissoluto in aceto forti. ⁊ non fiat cũ aqua supra dcã. ℭ Gal. aũt in de sectre. ad omatheuz laudat b vnguentũ cũ quo multos curauit boles: vt dicit de tinea ⁊ scabie. ⁊ sapinat ⁊ serpi. cuius forma ẽ hec. ℞. galla. ʒ. iij. granoz harmel. ⁊ ẽ se. cicu. ʒ. ij. arse. ru. aristo. lon. ⁊ ro. aã. ʒ. iij. sal'ar. fuligis. furni: furfuris: amig. ama. coloquinti. radi. cap. foliorz fici foliorz oliue: radi. cãne ficce eris vsti alumins tamen sicf mẽite mirre aloes oliba ni. aã. ʒ. j. 5. fellis vaccini alchitran: ⁊ est pix nigra. ana. ʒ. j. 5. terantur medicine ⁊ cribellenꝫ ⁊ conficianꝫ cũ aceto vini: donec fiat sicut vnguentũ: ⁊ ponatur ad solem donec oia misceantur: deinde inungatur. ℭ Istud vnguentũ ẽt posuit guil. de va. ls in aliquibus simplicibus: qz in duobus vel tribus apparet dfia: ⁊ laudauit b. ℭ Aliud vnguentũ fecit gal. ℈ accorolam ⁊ fauolam erpũ. ℞. litar. ʒ xvij. foliorz rute. ʒ. viij. vitrioli. ʒ. ij. ⁊ confice. cum aceto ⁊ oleo mirtino: ⁊ alibi dixit gal. Larens ego aliqñ farmaco videns cartam inutilem in domo patientis perij lucernam. deinde cõburens cartam ⁊ permiscens cũ aceto inunxi patientẽ periculam ꝓcipiens bolem ad me venire sequenti die. ℭ Et subdit cũ venit paulo minus esset curatus: transire qdẽ ad illud farmacũ non putaui fore necessarium illo codẽ vn consului ꝛc. Si ergo carta combusta poneret in ℥ vnguento placeret gal. Sedm aũt vnguentum cõposuit in de faculi acqsibilibus. ʒ. posuit in meamur. ℭ Gordo. in hac passione posuit b vnguentũ i quo repperi magnã efficaciam: ⁊ alii sili. ℞. ellebori albi ⁊ nigri sulphuris viui: auripigmenti litar. calcis viue vitrioli alũis gallaz fuliginis cineris clauellatorz. aã. ʒ. 5. argẽti viui extincti viridis eris. aã. ʒ. ij. fiat puluis: ⁊ incorporetur cũ succo boraginis ⁊ scabiose ⁊ fumi terre: ⁊ lappacij acuti aceti. aã. quartã vnã. fecis olei antiq lib. i. bulliant vsqz ad succoz cõsumptiõem: ⁊ tũc in fine decoctiõis ponatur puluis picis liqde. ʒ. 5. cere quod sufficit fiat vnguentũ. Curat aũt tineã ⁊ scabiẽ ⁊ malũ mortuũ ⁊ in veritate verissimũ. ⁊ ꝓ secreto hẽas. ℭ Auenzoar b vnguentũ cõposuit. ℞. fuliginis furni. vel camini vngule eq thuris vsti alchãne. aã. partes equales fiat puluis: ⁊ b gñat i tinea carnẽ viuam ⁊ generat cutẽ. ℭ Gui. de va. dixit q̃ isto mõ fuit vsus ipse. ℞. succi lapacij maioris olei cõis aã. ciatũ vnũ: bulliant adunicẽ tribus vel quatuor bullitionibus. post. ℞. cere vginee. ʒ. ij. pulueris subtilissimi thuris masculi. ʒ. j. misceanꝫ thus ꝓ se cum cera. demuz fil'osa misceanꝫ ⁊ colenꝫ ꝓ panniũ: ⁊ b nocte vna ad seremũ ponat. et b itaq mane ⁊ sero caput prius rasum subtiliter inungat: ⁊ semper de tertio in tertium: vel quarto in quartum: caput eius debite lauetur lixiuio. hoc etiam vnguentum scissuras capilloz curat. ℭ Experimẽto scitum ẽ certo q̃ stercus galline vstũ aridũ cum melle tineã curat. mirabiliter ẽt luuant radices altee trite cum vrina.

ℭ Diaſ. dixit: vrina bois vetus furfures capitis ⁊ acoras ⁊ scabies curat. ℭ Dixit ẽt: squilla cum oleo cocta ⁊ rasina admixta acoras ⁊ tiriasim quã credo cẽ tiriam curat. Ximitio ẽt fcã cum succo coriandri ⁊ melle tineam curat. ⁊ dixit etiam sic diascor. alleum acoras ⁊ furfures discutit. ℭ Dixit iterum bulbus furfures ⁊ acoras. i. tineaz nitro addito purgat. Et dicit etiam: oleum mirtinum furfures capitis ⁊ acoras curat iunctum. ℭ Et dicit etiam adiantum alopicias cum vino vlcera que acora vocantur epithimanum purgat. Et secundum Diasco. est capillus veneris. Et dixit succus origani acoras cum melle purgat. Dicit etiam. oleum olive cum stercore columbarum furfures ⁊ acoras ⁊ lepras detergit. ℭ Et dicit ẽt clixatura foliorz ⁊ summitatum rubi acoras summitatis capitis curat. Dicit etiã vir iste q̃ omnes spẽs apij risus acoras expurgant ⁊ cicatrices tollunt. Confert etiam secundum Dia. tinee ⁊ furfuribus vt cuz oralmo fiat ablutio cutis. Hoc autem oralmum sedm ipsiz sic fit. ℞. aceti acuti cotillas. vi. est cotila pondus. ʒ. ir. salis marini mias. 7. Et papias dicit q̃ mina ẽ pondus centuz dragmarum ⁊ secũdum pliniũ est pondus centum denariorum: mellis minas decem: coquantur simul donec decies bullierit ⁊ reponatur: ⁊ hoc est oralmum. Dia. ⁊ fidelis dicunt. epar porcinum crudum super emplastratum nouem diebus tinea sanat: ⁊ post lauetur locus cuz aqua frida. ℭ Et dixit ẽt elleborus albus tritus cũ assungia porcina ⁊ inunctus tineam sanat. ℭ Appuleus dixit ad ignem sacrum ⁊ acoras herbe rute saluatice. ℔. j. in olla noua mitte ⁊ aq̃ minas tres ⁊ mellis tantundem: ⁊ fac vt repescat. ide triduum facias bibere: ⁊ plures poteris sanare. vt dicit. Et mina sm Romanos est pondus. ʒ. rr. ⁊ sedm alios ẽ. ʒ. xvi. dixit tñ absolute ruta ignem sacrum ⁊ acoras extinguit. ℭ Et Barth. addit succum maratri. ℭ Constã. dixit. flos cnule valet scabiei ⁊ tinee capitis infantiũ. ℭ Aliqui dixerunt q̃ folia salicis in lotione obtinent principatum: ⁊ vnus ex istis fuit magister noster Aui. ℭ Si autez tinea esset furfurosa: precipit Gali. in de facile acqsibilibus lauare caput cũ aqua salsa: ⁊ cum decoctione lupinorum vel succo portulace vel blete vel cucurbite siluestris ⁊ post inungatur cum staphisagria.

ℭ Ab Aui. laudatur gũma ⁊ succus rute agrestis. ℭ Malia. laudat oleum ro. cũ aceto: qñ sum exptus post remotionem crustaruz cute crãte rubea. ℭ Rasis dixit: furfures remouenꝫ continue radendo caput ⁊ singulis diebus inungendo de sero ⁊ de mane lauando cum aqua calida. q̃ si b non sufficeret cum farina ciceris salis ⁊ aceto lauetur tribus diebus. ℭ Si autem velis ablutionem fortem facere: istam facias. ℞. farine ciceris. ʒ. iij. farine fenugrecis furfuris triti bauracb nitri albi triti sinapis omnium. aã. ʒ. vij. altee. ʒ. v. misceantur omnia cum aceto ⁊ aqua ⁊ fiat linimentum de quo in ebdomada semel caput lauetur. ℭ Et care frater ordinem habeas in appriorimatione istarum rerum: qz doctores diuersa dixerunt. ⁊ que dicta sunt non in vno tempore debent appriorimari: sed i diuersis tẽporibus. Unde dixit Damascenus: nullo studioso credendum est medico nisi etate ꝓbato vel comprobato. quare ꝛc.

ℭ Si aũt tinea cẽt antiqua mu'tũ ⁊ multum indurata qđ debemus facere. Dico vt ꝓsoluit halia. q̃ locus scarificetur scarificatione: qua creat sanguis: deinde farina lupinorum cocta cum aceto cataplasmetur: aut cataplasmeꝫ cũ epithimate de cantaridibus: qđ sic fit. ℞. cantaridaz ʒ. i. sulfu. ʒ. 5. corticis nucis. ʒ. ij. sinapis mirre. aã. ʒ. j. mellis ⁊ aceti qđ sufficit. ⁊ fiat emplim. ⁊ stet per vnam horam super caput: ⁊ ꝓsequenter sup caput inuoluantur folia ficle calcfcã vel caulum. ⁊ b ẽ melius: ⁊ hec inuolutio fiat ꝓ quatuor dies vel plus donec aquositas que attrahitur i vesicis cãis ab isto epithimate de cantaridibus fit bñ cuacuata: ⁊ feto: bene remotus ⁊ claritas apparat in carne ⁊ in cute. ℭ Si aũt cũ illo nõ appeat hilaritas carnis: sic malitia multum ꝓfundarẽ esset tunc necessariũ q̃ cum aliquo corrosiuo removerentur. deinde locus impleaꝫ carne ⁊ consolidetur. ⁊ tunc recurre ad alia dicta. ℭ Rogerius ⁊ sui glosatores antiquam tineaz curauerunt. ⁊ primo isti cuellebant capillos cum capello picco vel alio modo: ⁊ lauabant cum aceto ⁊ aqua: aut cum vrina pueri. deinde mundificata cute. Rogerius ponit b vnguentum. ℞. adipis vrsi adipis vacce. aã. i. stercoris muris. ʒ. 5. pemorum cedri. ʒ. iij. aranearum adustarum. ʒ. j. picis liquide olei lucerne quod sufficit. ⁊ fiat vnguentum. ℭ Jamerus ad idẽ dixit. ℞. assungie anniq̃ porci distillate cum aq̃ rosetose. li. i. olei cõis picis liquide. aã. li. 5. succi abrotãi succi mente succi fumiterre lapa. cru. mercu. aã. ʒ. j. alumi-

nis vitrioli gummi edere combuste fuliginis salis tosti tartari aloes. añ. ʒ. 5. pistando i mortario fiat vnguentum. ℭ Si mō acciderit qp in loco rōne rasure: qz rōne medicaminis acuti cārcur dolor: vel alio mō mitigeť cū oleo ro. vel mirtino. mitigeť ēt cū vnguēto qō ponit gal. i mea mir libro auctoritate polonij. ℞. cotilā. i. olei optimi ⁊ funde i olla plumbea: ⁊ cū cocleari plumbeo vel pistello plumbeo tere: quousqz ingrossatū fuerit: ⁊ subunguētū. deinde tere litargiri lib. i. ceruse tātundē ⁊ misce cū isto oleo. ⁊ fac vnguentū: sume eniz mittgat dolorē. ꝙñr implear locꝰ carne ⁊ ꝙsolidetur locus: ⁊ qz diuersa fieri os. oz te ad diuersa respicere ⁊ hꝰ memoriā tecum non solum in isto ca. sed in alijs pcedentibus. vnde ingenium bonum multū adiuuat medicum. vnde dixit Damascenus. Ingeniū naturale medici cum parua artis fundamento adiuuat naturā. In natura naturale ār ɔrtū facit. ⁊ hec ō intentione prima ⁊ dē scda q̄ est generare pilos in hoc tractatu faciam capitulum.

ℭ De asaphati. CA. [ſ].

DIxit Aui. asaphati impetigo ⁊ scrpigo sunt ꝓpinqua adinuicē ⁊ sunt de summa botho: vlcerosoz: ⁊ sunt incipientes ⁊ pue leues diuerse in locis multis ⁊ vlcerantur. Deinde dico ego qp asaphati nō est aliud nisi qdam rubor i cute capitis in quo rubore oriuntur pustule diuerse in numeratione locoz ⁊ franguntť: ⁊ tunc locus vlceratť ⁊ sepe recedunt ⁊ aliqñ redeunt. ⁊ ō est solum ex mala complexione cutis. ℭ Dixit guil. de va. qp sepe facit crustas in capite ⁊ in facie. ⁊ vulgares vocāt latumme qō non credo. Gui. tñ de sali. facit ea. de latumme. ⁊ vocat hanc dispōnē latumme ⁊ asaphati. ℭ Et dixit aui. est duplex: quedam ē humida ⁊ q̄dā est sicca. ℭ Cā humida est humiditas mala corrosiua que pmiscеť cū sanguine grosso vel flegmatico salso: ⁊ iste māe vt dixit Aui. expelluntur ad cutem ⁊ corrumpunt eam. Tales autem humiditates sunt vehementer ignite. Et p tanto sunt cū ardore ⁊ pruritu: vt voluit Theo. ⁊ generať i capite vel in facie puerōz sepe aūt apparet in hieme ⁊ curatur faciliter. vt dixit Aui. frigus aūt coartat ⁊ deriuat tales materias ad cutē: vt dixit Jamerus. ℭ Et cā eius que sicca ē: est melꝛia cui permisceтur humiditas acuta que ɛrpellitur ad cutem ⁊ corrumpit ⁊ corrodit.

In cura ista habes tres intentiones: vt in alijs. ℣Prima in purgātiōe. Secūda i dieta. Tertia in localibus.

ℭ ℣Prima intentio ꝓpleť hoc mō: si ipsa colica fuerit euacuetur cola: si melancolica melancolia. si flātica flegma. ⁊ in istis morbis multū valet aqua casei ⁊ thimus ⁊ epithimus ⁊ mirabolani. ⁊ in istis ſm necessitatem decoctiones facias. ℭ Si aūt flōmia fuerit necessaria fac eam. ⁊ si repletio sit multa ⁊ mā in fluxu de cōi vel de basilica: vt voluit auic. quarta primi. tertio cap. Si aūt repletio non sit multa. ⁊ sit materia in fluxu fac de vena capitis. Si materia sit fluxa de vena frontis: vel de vena post aurem fiat floboromia. ⁊ ꝓpter hoc doctores de floboromia nō fecerunt mentionem: quare mentem tuam tecū habeas.

ℭ Secunda intentio completur hoc modo. respiciat iste se: vt dixit Aui. a rebus dulcibus supfluе ⁊ ab amaris ⁊ acutis ⁊ a salsis. ⁊ sit contentus insipidis ex quibus generatur humor in quo non est mordicatio ⁊ humectat corpus satis ⁊ ventolatio in hoc casu est vtilis sepe: ⁊ similiter appositio sanguisugarum. ⁊ hoc est clarus si opus ē vt dixit ℣Halia. ⁊ Aui.

ℭ Tertia intentio completur hoc modo: primo laudauit aui. hoc linimentū. ℞. chimolee sulphuris cineris cucurbite pulpe coloquintide omnium partes equales ⁊ cū aceto incorporentur ⁊ fiat lenimentum. ℭ Et dixit ēt. exputz vltimum sunt ficut cortices granatorum cum aceto viní ⁊ oleo rosato mirti. ⁊ q̄qz cum istis ponitur litargirium: ⁊ q̄qz est necessariū administrare illud in quo est abstersio sicut arist. ℭ Theodo. ad ō dicit. ℞. succi radicis lappacij acuti. quartā. i. assingie antiq̄ porci dissolute lib. 5. argēti viui extincti cū saliua q̄rtam. 5. coquať assingia cuz succo vsqz ad eius consumptionem: ꝓstea miscendo argentū viuum pistando in mortario fiat vnguentum. ℭ Rogerius ad idem dixit. ℞. tartari plumbi vsti fuliginis: cineris piretri succi ciclaminis añ. confice cum oleo ⁊ fac vnguentum. ℣Henricus dixit. qp quidam medicus ℣Parisiēsis curauit serpiginem quinqz annorum cum tali vnguēto. ℞. seminis lini iuniperi conquassati. añ. ʒ. iiij. coquantur cū sufficientia aque ⁊ colature addatur assingia porci rasine colate terbentine. añ. ʒ. 5. dissoluantur oīa simul. ⁊ dissoluta ab igne ꝓponantur. ⁊ cum infrigidatum fuerit de ponatur aquositas ⁊ vnctuositas fortiter in mortario agitetur addendo sulphuris viui. ʒ. j. ⁊ fiat vnguētū. ℭ Rasis dixit. qp si antiqua fuerit indiget sanguisugis ⁊ fricatione: donec crear sanguis plurimus: ⁊ resoluať caro mala: sic qp appareat bona. que autem fortis ⁊ antiquata indiget secundum aui. medicamine acuto corrodente vsque quo veniat ad carnem sanaz sicut est istud. ℞. arist. floris eris ⁊ armoniaci ⁊ bdelij ⁊ sinapis ⁊ dragaganti partes equales: aggregentur cum oleo de frumento ⁊ aceto ℥ tum est oleuz ⁊ pauco melle ⁊ administretur. vt dixit Aui. ℭ In antiqua autem ⁊ in illa que est super duram carnē sunt necessaria ea que sunt sicut colcotar ⁊ calcantum: ⁊ infra que fortis est indiget medicamine acuto corrodēte eā vsquequo perueniatur ad carnem sanam. deide curetur cum emplastro vlcerum sicut emplastrum de venis ⁊ litargiri. ⁊ aceto ⁊ oleo ⁊ que est iuxta illam. ℭ In antiqua autem: que est in carne dura dixit Aui. sunt necessaria ea que sunt sicut colcotar ⁊ calcantum ⁊ cipressum ⁊ dragagantum ⁊ sal ⁊ sulfur ⁊ terre argenti viui ⁊ vene tinctoruz ⁊ medicamen de cartis ⁊ panni lini ⁊ scorie eris ⁊ fuligo furni. ℭ Et siccis resolutiuis iterum sunt sicut litargiruz ⁊ cerusa: nasturcium siccum est ex fortibus crisecatibus.

ℭ Aliud vnguentum ad asaphati pueroruz. Recipe cerusse litargirij. añ. ʒ. v. litriuium de cinere vitis. drag. tres: olei rosa. ʒ. j. cere vncią vnam liquefiat cera cuz oleo rosato. terantur omnes medicine ⁊ conficiantur omnia cuz duobus vitellis ouorum assis. ℭ Unguentum etiā quod posuit de mēte Salie. ⁊ Gui. de va. capitulo de tinea hic adducatur: qz hic etiam valet. ℭ Et licet multa simplicia ponantur in asaphati valere. Ego autem ponam aliqua ex quibus multa composita poteris ordinare secundum velle tuū. ℭ ℣Primo Aui. dixit. Bdelium linitur cum aceto ad asaphati. ℭ Dixit etiam decoquitur apium risus: ⁊ embrocatur asaphati: ⁊ confert. ℭ Dixit etiam: orobus cum melle confert asaphati ⁊ igni persico. ℭ Dixit etiaz: quod cinis cartarum de papiro multum confert asaphati. ℭ Dixit etiam. si terantur folia ⁊ semina lini multum: ⁊ fiat ex eisdem emplastrum cum vino confert valde asaphati. ℭ Dixit etiam idem: qp stercus columbarum multum confert asaphati. ℭ Et alibi dixit: quia in capitulo proprio ⁊ simus columbinus est ex resoluentibus et vehementis absterſionis: ⁊ similiter etiaz stercus lacerti ⁊ stercus turturum comedentium risum. ℭ Dixit etiam colla ō corijs linitur super asaphati. ℭ Dixit etiam arsenicuz cuz adipe ⁊ oleo conuenit scabici ⁊ asaphati humide. ℭ Dicit etiam scoria argenti confert scabici ⁊ asaphati si i ea fiat balneatio. ℭ Dicit etiam in capitulo proprio. ⁊ que sunt in istis ordinibus sunt sicut climia chimolea ⁊ carta combusta de pauno cum aceto ⁊ gumma pini cum balaustijs. ⁊ aceto ⁊ oleo ro. ℭ Aut sumať. Dixit ipse litargi. ⁊ scoria argenti amigdalarum ana. aduſtarum ⁊ venaruz tinctorum omnium. añ. ʒ. j. cuz aceto ⁊ oleo ros. ℭ Dixit etiam. radix lilij celestis ⁊ rilobalsamus ⁊ ciminum resolutum. Iterum lentes: ⁊ murga conuenire. ℭ Serapio dixit: qp oleum persicorum cōfert asaphati ⁊ morbillo quā do cum eo fit inunctio. ℭ Dicit etiam. quando cum radice yreos volumus abstergere impetiginem ⁊ asaphati ponimus parum mellis. Dixit etiam qp vrina hominis cu

rat aſaphati capitis. Hali. dicit. ſi corpus lauetur cuz vri na cerui furfures extirpat ⁊ aſaphati. ⁊ alij dicunt q̄ ſm Aui. idem poteſt vrina cameli ⁊ tauri: ⁊ hoc nō ſ. iui mue nire ab eo. ℭ Conſtā. dic̄. flos croci ortēſis cū melle mir tus latinum infantium curat. ℭ Dixerunt aliqui antiqui q̄ in aſaphati humida confert multum lotio facta ex cine re ramorum fici ſilueſtris mixto cū aceto fortiſſimo. ℭ Ad ducanē ēt hic aliqua dicta ſupra in capitulo de vlceribus mellitis barbe ⁊ capitis: q̄ hic valent.

ℭ De latimo. CA. IIII.

LAtimum generatur in pueris. ma rie acuitate lactis. vñ ca put efficitur cruſtoſus. ℭ Curaē aūt latimus ſic. reſpiciat ꝛ. mater pueri a rebus ſalſis: ⁊ ab alleo ⁊ a ſinapi. ⁊ caſeo ſicco. ⁊ breuiter reſ piciat ſe ab oibus acutis ⁊ ſalſis. localia ſunt iſta. iungaē loc⁹ cū oleo de camomila. ℭ Jtē valz decoctio camomil le roſe. ⁊ fenugreci. ℭ Jtem ēt valet oleū de ſemie lini q̄ñ cruſtas facit cadere valēt ēt multa dicta ſupra lib. 4. cap. de vlceribus mellitis. ⁊ ſpāliꝰ illa que dicta ſunt in fine ca pituli. q̄re illa hic adducāē cū ē opus: nec debes p̄ſumere in latimo pōere aliqd ſtipticū puꝛ q̄ñ piculū cēt ꝺ redim mā ad membꝝ principale: q̄ ad ipſ caput ſiue ad cerebꝝ.

ℭ De alopicia. CA. V.

ALopicia fit in cute capitis: ⁊ eſt cu tis feda cuz caſu capillorꝫ: fedis. n. vulpibus ⁊ vlceriꝫ? ſimilaē. vñ dixit Aui. q̄ pp̄ mām malam in cute manens ⁊ in origibus radicū capillorū fit quare corrūpit radix originem pilorum corodens eas: ⁊ prohibens nu trimentum bonum in eis. ℭ Et dicitur ſm Gal. alopicia a lopos grece ⁊ latine vulpes. vñ vulpiꝫ ſolet venire. vñ ſine pilis ſunt: ⁊ canibus ēt ſolet venire. ℭ ℑPro quo no ta. q̄ alopicia fit alq̄n ex humore colerico: aliq̄n flegmati co ⁊ aliq̄n ſanguineo. cognoſcitur aūt totum hoc ex colo re cutis ⁊ hitudine totius. vñ in colerica cutis eſt citrina ⁊ in ſanguinea rubea ꝛc̄. ℭ Nota ſecundo. q̄ in alopicia ca dunt pili: ⁊ caſus pilorum eſt accūtalis. Caſus autē capil lorꝫ qui reperitur in caluicie eſt nālis. cunuchis ⁊ mulie ribus eſt nālis. Depilatio ēt que reperitur in etbicis ſcē ſpēi vel tertie: talis non curatur. Quare cōſiderans ℑpo. alopiciā dixit ſerta particula apho. Q̄ quicunq̄ calui ſūt bis varices nō innaſcuntur magne. Quibus vero caluis exiſtentibus varices magne innaſcuntur rurſus capillati fiunt: quod conſideraēs galien⁹. dixit in ꝓmento q̄ apho riſmus intelligitur in alopicia ⁊ tinia vel tinea. vñ notum eſt q̄ ſiquis habuerit alopiciam varices non naſcūē ma gne: q̄ materia currit ad caput faciens alopiciam. Si habēti alopiciam varices efficiantur magne: hi tales efficiuntur capillati. ꝓz. q̄ materia que faciebat alopiciā tranſit ad varices. quare illi capillati fiunt: q̄ remouetur materia illa oppilans poros: per quos materia pilorum tranſibat. verificatur ergo in caluicie accidentali. in nāli vero nō. ℭ Nota tertio. q̄ ſi i alopicia locus depilat⁹ nō rubet ex fricatiōe nulla eſt curatiōis ſpes: q̄ humores bo ni ad locū nō veniunt ex debilitate loci. quare ꝛc̄. Si aūt locus rubet ex fricatione eius quanto plus rubet ⁊ citius curaē locus: q̄ ſignum eſt ad locum currere bōnes mul tos bonos. quare ꝛc̄. Et hoc ēt dixit Aui. in propꝫio. ca.

In cura iſta bēs tres intentiōes. ℑPrima ē i vl̄ bus. 2ª in localibus. 3ª in accūtibus.

ℭ ℑPrima intentio completur cuz dicta ⁊ cūone. dicta ſit ſm dominium humorum peccātiuz. Unde ſi materia ſit flegmatica reſpiciat ſc a flegmaticis: ſi colerica a colericis ſi melica a melicis. Et pro illo recurre ad illud quod di cium eſt in capitulo de tinea. Et ſimiliter dico ꝺ cūone ⁊ fiat aut ſm oñium humorꝫ peccantium. Q̄ tñ vt in plu ribus mā eſt flatica purgeē caput cū blanca. deſcriptiōe nicolai. ⁊ iō dicit blāca: q̄ blācos humores euacuat ca putpurgium ēt fiat ſm q̄ os: q̄ cum ſucco blete vel alio⁹.

ℭ Secunda intentio compleē cum localibus. pro quo no ta q̄ alopicia eſt duplex: quedam eſt recens: ⁊ quedā an tiqua. Recens curaē p̄hibēdo ne materia in loco recipia tur: ſicut cum repercuſſiuis domeſticis: ſicut cū aqua de coctionis ro. mirre: ⁊ capill. ve. lauetur caput: deide rada tur: ⁊ ꝓnter epithimeē cū b. ſc. ſucci extremitatū myrthi: ſucci olinarum ſilue. añ. ʒ. iſ. ro. lic. ʒ. ſ. abſin. ʒ. j. bulliāt hec oia in lib. ſ. aceti vſq̄ ad ꝓſumptionez medietatis. de inde cola ⁊ infunde in eo dū erit calidū. laudani. ʒ. iſ. ⁊ p duos dies dimitte deide infunde ſup ipſum oleū myrthi num ⁊ vinū ſtipticū donec in ſuba mellis redigatur. dein de aromatizeē cū gallie muſ. ʒ. j. cōfice ⁊ fiat linimentū: de quo inungaē p̄ tres dies. poſtea laua ⁊ cū panno aſpo ericca. deinde redeas ad vnguentum vnguendo donec ap peat lentas ⁊ iſtū modū approbat in caſu capillorꝫ Gal. in camur primo. cū dixit. maximū āt q̄ oꝰ p̄cedere ad re motionē oium capillorꝫ ⁊ fricationē: ⁊ poſtea inungeē cū tali: q̄ hꝫ vtute attractiua ⁊ ꝓgregatiua moderate. Quo circa non acceptaui neq̄ cogitaui melius eē in caſu capil lorꝫ q̄ illud q̄ eſt mirtuz ex laudano ⁊ lentiſcino. i. ſtipti co: ⁊ nō ē icōueniēs myrtinū p̄ lentiſcio miſcere lauda no. alopiciam aliq̄n ſanat ſola cūo: quod ſepe expertum eſt. ℭ Ra. ad hanc intentionē cōpoſuit hoc. ſc. capillorū ve. fol. cor pim: abſin. aſſarorum vt teri poſſint. añ. p. vnam. laudani. p. ij. mirre ꝑe. ſ. thuris tertiā p. i. pulueriſatis rebus cum oleo raphani ⁊ vino veteri miſceaē ⁊ fiat li nimentum: de quo in nocte epithimetur: ⁊ de mane caput laueē. b. n. ſanat. ℭ Aliud archigc. q̄ ponit Gal. de mē te eius. ſc. tumperi: laudani: abſin. capill. ve. añ. oia. pmi ſce cū vio ⁊ oleo myrthino: ⁊ dimitte q̄nq̄ diebus: deide coquātur ad vim ꝓſumptionē. cola ⁊ mūge caput ⁊ laua.

Alopicia ātiqua curatur iſto mō. in iſta antiqua op̄z cuaporare ⁊ reſoluere cacochimiā ante. ꝫ ad curē cutis deueniatur. Non tñ fiat hoc cū qui buſcdaq̄ calis: ſed cum modicate calis vt nō cricceē neq̄ ꝑburaē cutis. Et ad hāc intentionem Gal. in. ʒ. camur dixit. q̄ raſo caput ⁊ lauato cū aqua decoc. camio. anethi: ſticados: eligat tapſiā nō antiquaz: ſed recentē quā Aui. videtur appellare gūmam rute agreſtis. ⁊ dixit ſequendo Gal. in hoc. c. q̄ ē radix: ⁊ caliditas eius ꝺ frāgi cū oleo tpato. ℭ ℑPoſt tapſiam eligit ſinapim: naſturcium ⁊ ſulphur: ⁊ ſpumā maris: ⁊ nitrū: ⁊ cloborꝫ ambos: ⁊ ſemē erute ⁊ oleū laurinū: ⁊ radicē arundinis: ⁊ corticē ciꝰ adu ſtas: ⁊ picē ligdā ⁊ cedriā: ⁊ ſtercus muris ⁊ vrſi. Uenio ad ſimplicia ex qbus cōpoſita poteris hꝫ. ℭ Dia. primo dixit. alara baccara alopiciā in principio emendat. Sera pi. dixit. q̄ mirra cū vino ⁊ aceto ⁊ pipe ⁊ ponē in alopi cia ⁊ curat eā. Et ſm Aui. mirra cū ſolo aceto idem facit. ℭ Et Bar. dixit. q̄ ſumaē aſſa nitrū ⁊ ruta mellis quātū oia hec cum vino mirra. reſoluit nāq̄ hec ꝓpō materiam que p̄hibet generationez pilorꝫ. ℭ Dixit ēt. ſuccus tapſie alopiciam ſanat. Et Aui. dicit. q̄ facit naſci capillos: ⁊ ra ro inuenitur ei par. ℭ Cerotū ēt factum ex vernice ⁊ reſi na añ. ⁊ ſuppoſitus alopicie confert. ℭ Dicit ēt. cepe cru dum fricatum alopicias ſanat. ℭ Auic. dicit cinis capillo rum ve. cum aceto ⁊ oleo confert alopicie ⁊ tyric. ℭ Dixit etiam emplm cū ſinapi curat alopiciam. Et ides Ser. ⁊ Aui. videntur velle: ⁊ p̄prie de ſilueſtri. ⁊ idē dicit. q̄ fa cit oleum de ſcie eius factum. hoc autem in corporib⁹ du ris. ℭ Et dicit ēt bleta confert alopicie ⁊ loquitur de ſuc co. Dicit ēt. apiū ſilueſtre confert habēti alopiciam. ⁊ ides dixit de ruta: ⁊ idem de oleo laurino. ℭ Dixit etiam. mel anacardi curat alopiciam flegmaticā ⁊ dixit cepe ſquille coquitur cum melle confectum ſuper alopiciam ⁊ ſerpigi nē ⁊ ꝓfert. ℭ Et dicit ēt de abrotano ſic. illud q̄ adultus eſt confert alopicie p̄prie cum alcanna: aut de raphano. ℭ Dicit etiam. radix ſantonici cum oleo amigdalino illi nita curat alopiciam. ℭ Auicen etiam dixit adeps vrſi ⁊ galline cōfert alopicie. Et Ly. dixit de adipe vulpis Di cit etiā caro ſerpēdis valet multū in alopicia. Et dicit. ca

ro cius cum in vsu habetur prolongat vitaz ⁊ ꝓfortat virtutem: ⁊ sensus seruat ⁊ virtutes: vez facit vdiculos: eo q̄ superfluitates expellit ad cutem: ⁊ ꝓprie cū hō nō ē mūdificatus. Dicit ēt. pellis vipere adusta ⁊ linita super alopicias. curat illā. ℭ Gal'. dicit. cū aūt ē alopicia pp grossos ⁊ viscosos humores ⁊ succus herbe ⁊ radicis cuiuslibet rosmarini cū melle mixtus ⁊ inunctus illam sanat: vt dixit in septimo de simplicibus. Dicit etiam de radice affodillorum sic. ea vero ꝓdusta. cinis calidior ⁊ siccior fit alopiciam sanat. Dixit ēt apium siluestre modico tpe superpositū curat alopiciam. ⁊ si diu moreē nō solū excoriatur cutis: ꝛ aduriē: ⁊ loquiē ō folijs. ℭ Dixit cinis allei cū melle vz: ⁊ maxime q̄n materie putride multiplicanē. ℭ Dicit etiam. cinis vngularum capraruz cū aceto mirr?: emplo facto alopiciam curat: ⁊ oēs antiqui in hoc cōueniūt Dicit ēt stercus capraz vstum curat alopiciam. ℭ Dixit i rā. cinis ranaz ꝑparatus cum pice liquida alopiciam curat prius locus fricē: vt dixit Rasis. ℭ Rasis dixit. stercus galli tritum cum aceto positū sup alopiciam auriluz ꝑstat. ℭ Dixit ēt. q̄ alopicia ē medicina optima illa q̄ fit ex cinere ericiorum marinorum: ⁊ gallis rubeis ⁊ amigdalis amaris ex vnquoq̄ sumatur pars. i. ⁊ de stercore muris ps. 5. teratur totum cum aceto multus. ⁊ si hoc postea superponatur loco alopicie curat eā. ℭ Idem operatur cinis cozij eius. ſ. muris cū sepo vrsi. ℭ Dixit ēt. in felle lacerte est iunamētū magnū in alopicia q̄n ex eo fit sternutatorium cū radice blitis. ℭ Dicit ēt. sumaē stercus lacerte aur. vi. sinapis aur. iiij. terantur cū forti aceto ⁊ inungatur alopicia ⁊ ꝓfert. ℭ Dixit ēt. stercus muris est magni iunamēti cū succo alleoruz: ⁊ rute: ⁊ cum succo nasturcij. ℭ Alebi. dicit. q̄ pōt distēpari cū oleo solū. Et sm Gar. pōt solū misceri cū aceto. Et Sera. dicit. q̄ vstum est magni iunamēti ⁊ cū cepe mixtū. ℭ Sera. dicit. cinis corticū cāne curat alopiciā facto emplo cū eo. ⁊ idē pōt cinis radicum sm auic. ℭ Sera. ⁊ aui. ꝯcordant: ⁊ dixerunt q̄ si cutis critij terrestris: ⁊ cinis ille cū pice humida misceaē curat alopiciam. ⁊ idē Rasis dicit ēt de cozio critij marini vsto cū pice humida mixto. Sera. dicit radix nenufaris ꝓprie nigra q̄n ꝓficiē cū pice humida abstergit alopiciam. ⁊ idez Gal. in octauo. ⁊ aui. vez Dia. dicit. radix alba nenufaris sicca alopiciā cū pice gū. ℭ Lon. dicit succ? foliorum myrti vz pustulis capitis ⁊ volaticis ⁊ alopicie. ℭ Dicit ēt. si capillus ve. epithimeē cū oleo vel aceto valz alopicie. ℭ Dicit ēt cuforbiū tēperatū cū oleo veteri curat alopiciam. ℭ Dici ēt de nuce. q̄ ipsa pistata cū melle vel faba vz. ⁊ logē de viridibus. ⁊ ego credo q̄ loquaē de foliis eius: curat illa alopiciam. ℭ Maliabas dixit. si cū cepe narcisi fricē caput: ⁊ si trita diligenter cataplasmetur ꝓfert alopicie. ℭ Si aūt ꝓburatur vtile est. ℭ Dicit. alleuz si fricetur alopicie vtile est. ℭ Dicit etiam. si cū ciclamine fricetur caput: confert. ℭ Secundum ēt Mali. si totū caput leporis: ⁊ maxime caput maris secūdum Malia. aut caput leporis marini sm aui. vraē ⁊ misceaē cū adipe. vrsi ⁊ aceto curat alopiciam si caput unde limaē Gal. in. ii. ⁊ Dia. ⁊ solū illō misceatur cum adipe vrsina. Rasis solum cum aceto. ℭ Dicit etiam Malia. si cinis rane distēperē cum melle: non modicū alopicie prodest Rasis ⁊ Ebiranus dixerunt. q̄ debent esse rane parue. Rasis dicit. q̄ locus primo fricē. ℭ Isaac dicit. castanearuz cortices usti ⁊ vulneriati: ⁊ cū ea faba ꝓpati adolescentiū in modū cimpi ꝓpositi cozi capillos ꝓfortāt ⁊ augmētāt: ⁊ ō alopicias valēt. ℭ Serius plato dicit. sterc? gatte cū sinapi eqs pōderi. in aceto contritis impositis capiti alopicias sanat.

ℭ De generatione piloꝝ. CA. VI.

A alopicia ⁊ tinea cadūt capilli. q̄ i mō tog. p q̄ primo nota. q̄ alopicia ⁊ tinea dīfunt primo ingḡ nois: vt iā in alijs caplis est dcm. ℭ Scdo differūt: q̄ in alopicia nō est excoriatio eius. in tinea vero ē excoriatio cutis. ꝯre cē.

ℭ Nota scdo. q̄ pilus est vapor siccus a corpe eleuat?: ⁊ per poros cutis erigens ab aere desiccatus: vñ generatio piloꝝ sm Galienū est sicut illoz qui de terra producunt.

Cause eoruz sunt quattuor: vt hētur scdo de ꝓpriis. Efficiēs est calor nālis agens in materiam ⁊ ipsam resoluens in vaporē. Causa mālis ē ipse vapor siccus. Cā formalis est ipsa porositas cutis. Cā finalis est decoratio ⁊ vtilitates alie. ℭ Et er his p̄z ꝓpriciēti. ꝯre eunuchi ⁊ mulieres non habent barbā: ⁊ quare isti non fiunt calui: ⁊ quare ēt cadunt extenuatis ⁊ consumptis quare ēt crispantur: ⁊ etiam diuerso colore coloranē: p̄z q̄re ēt in aliquibus locis habent determinatum augmētū: ⁊ in aliquibus non. Et multa alia que de pilis solent dici pōt solui: que oia pbicis dimitto. ℭ Pili ergo sic generantur si cadant a capite vel a barba sm rasim locus cuz panno aspero fricetur: vel cū cepis vsq̄ ad itensionem calliditatis vel ardorē loci: ⁊ in alia nocte sic? dimittatur. In mane similiter regatur. ⁊ si locus ampullauerit iungaē cū adipe anatis vel galline ⁊ nō fricetur aliquibus diebus: ⁊ tunc si pili nasci inceperint fricē sepe cū pāno aspo qua libet die ⁊ radaē sepe ⁊ isto liquore inungaē. Rx. aque decoc. capillor. ve. camomille aā. lib. i. olei ō be en. lib. 5. coquātur oia ista vsq̄ ad consumptionē aque ⁊ oleū vsui reseruetur. ℭ Ad alopiciā facit ēt ipse epithima mirabile. Rx. spume maris. ʒ. r. baurac sulfuris q̄ nō tetigit ignis: gūmi: rute agrestis cuforbii. aā. ʒ. ij. staphisagrie: cantaridarū. aā. ʒ. i pmisce ea cum fece olei antiq: ⁊ line ex eo post fricationē: ⁊ si loc? ampullauerit fiat vt supra. ℭ Et si cā cēt calida vult Gordonius q̄ ꝓcedāt cū corticibus amigdalaz auellanaz nucū sterconis capraz assari ⁊ puluerizati cū melle ⁊ aceto in forma linimenti confecti ꝓcedēte rasatione. ℭ Et si p̄dicta non sufficiunt ad medicādum cutē. Iubet Auicē. q̄ si post fricationes dictas cum pāno aspo ⁊ cepe locus nō rubet q̄ apponātur vētose ⁊ sanguis sluge: ⁊ scalpelletur locus cū acubus plūmis: ⁊ toticus reiterentur auxilia donec videris per resolutionē sanitatē loci: ⁊ illaritatē cutis. ⁊ tunc cessandū est. ℭ Et facto ō vz b. Rx. carniū limaciaz ⁊ sanguisugaz ⁊ apū ⁊ vespaz ⁊ salis vsti aā. ꝓtes equales: ⁊ pone in vase vitreo hēnte multa foramina in fundo: ⁊ pone sub eo vas vitreū sine foraminibus manabit post diē humiditas que ꝓcreatur in vase: ⁊ line locū cū eo: ⁊ post fricationē facit pilos nasci: ⁊ curat caluiciem. ℭ Ad eandē intentionē Raf. sic dicit. Rx. cicerum abrota. aā. ʒ. r. ventriū cātaridarū. ʒ. iij. laudani. ʒ. iij. auellanaz cōbustaz. ʒ. ij. galline muscate. ʒ. j. terantur cū oleo veteri post fricationē: ⁊ inungaē locus. ℭ Ad eādē intentionē Gal. de mēte aliquoz recitat hoc: ⁊ dicit alopicias antiquas post fomētationē: rationē ⁊ fricationē cū froudibus ficus ⁊ nitro quolibet inungebat cū illo. Rx. ericiorum marinoz cum testis gallaz amigdalarum amararum: piloz vrsi adianti: radices amigdalarum: frōdiuz ficium istoz. aā. ʒ. ʒ. sterconis muris. ʒ. j. cū aceto: cera ⁊ adipe vrsi misceādo fiat linimētū. ℭ Et in sequentibus laudat mures adustos: ⁊ cortices vitis adustos cū melle incorporatos. ⁊ cum ō dicit q̄ cortices auellanaz adusti linimi cum melle incorporate faciunt alopiciam desistere i. r. diebus. ℭ Ad eādem intentionem. Rx. cicadarum. ʒ. vj. pinguedinis galline. ʒ. j. pul. sanguisugarum adustaz: lacerte aduste: viride eris aā. ʒ. ʒ. pul. talpe cōbuste: pul. soléaz cōbustaz: setarum porci adustaz. aā. ʒ. j. mellis q̄ sufficit ad ꝯcorporādū in forma vnguenti. ⁊ inungaē loc? in quolibet mane lauēē cū vino. ℭ Nūc ponā simplicia aliqua. ⁊ primo que valent i alopicia ⁊ generatione piloꝝ. z°. que solū pilos generāt. Dixerunt alij antiqui. ⁊ primo si caput inungatur cū oleo vceoc. abrotani sanaē ab alopicia. ⁊ pili generantur in ea. Idē facit ipm coctū in oleo de rasbano vel de cherua. ℭ Lon. dicit. cinis abrotāi cuz oleo vetusto mixtus alopiciam sanat: si lotus pilos non habētib? occurrit. Sera. dicit de ō cinere q̄ misceē in aliquibus vnguentis subtilibus: sicut est oleum de cherua:

oleū rafani ⁊ oleū antiquum: ⁊ facit nasci pilos qñ differtur ortus eorū. ⁊ silr qñ infundit in oleo de ſquanto: aut oleo ſolo facit pilos oriri. ⁊ Gal. dicens hoc l. 9. dicit. q barbas tarde ꝓdeūtes euocat cū aliquo ꝑdictoꝝ oleoruꝫ. ℂ Ser. dicit. cinis radicū affodillorum curat alopiciā qñ ꝓius fricāt locū cū pāno alpo: ⁊ post fiat emplꝫ. Et Lō. dirit. pilos in alopicia facit nasci, Et Bar. dixit. q in ſole liniat cū aceto. ℂ Isaac dixit. castaneaꝝ cortices vsti ⁊ puluerizati ⁊ cū faba tēperi capiti adolescentiū in moduꝫ cataplatis ꝓpositi eoꝝ capillos ꝓfortant ⁊ augmētant: ⁊ cōtra alopiciam valent. ℂ Dixit ēt. auellane cum cortice suo exteriori asse pistantur cū veteri adipe suis vel vrsi fiūt alopiciam hēntibus iunatiue locisqꝫ denotatis capillos reuocāt. Ser. dixit. q pōt misceri cū sepo ircino. Lō. dixit. nux pistata cū melle ⁊ saba aut capite inde abluto alopicias ⁊ alias passiones prohibet. elongatqꝫ eos ⁊ crescere facit: ⁊ credo q logtur de folijs eius. Ser. fit emplin cū bleta ad alopiciam posteꝫ radunt capilli. ⁊ facit oriri capillos in alopicia: ⁊ dixit: vult de vtraqꝫ bleta: tamē dixit q scarificatio ꝓcedat. Alc. solū dixit. q facit oriri pilos i alopicia. ℂ Ra. dixit. vrsi sepum ⁊ fel: si cū eo inungat alopicia. in modico tpe inducit pilos. ℂ Gal. fricatio cepe citrus facit oriri pilos q̄ spūa marina in alopicia.

ℂ Prosequor sēdo de his que solū faciunt nasci pilos. ⁊ primo dixerunt aliq. q si locus olco inungatur in quo sit squilla bulita vsqꝫ ad dissolutionem subē eius renasci facit pilos in alopicia ⁊ trita. ⁊ ꝑm Aui. sola squilla ⁊ linita ⁊ fricata idē facit. ℂ Et dixerunt q ortus pilorum in alopicia accelerat si locus fricet cum gūma rute siluestris: ⁊ est gūma ptasie ꝑm Aui. ⁊ Haliabatez. ⁊ ꝑm Aui. raro ineniē sibi par. ⁊ idē pōt laccius ꝑm Hali. ℂ Et Sera. dixit. qñ ex cortice rape vel lachryno eius liniē sup alopiciam facit renasci pilos in ea. Et Bar. dixit. q fiat fricatio cū cortice viridi vel sicco. ℂ Dia. dixit rafanus capillos alopicie in via raptos cuꝫ melle rest tuit. Et Se. dixit. q rafanus miscetur cuꝫ farina lilij ꝙ facit nasci pilos in alopicia ⁊ abstergit. ℂ Bo. ⁊ Alc. dixit. teste nucuꝫ cōbuste ⁊ trite cum vino ⁊ oleo cōfecte faciūt pulchros capillos infantiū si fricetur caput: ⁊ facit eos crescere silr i alopicia. ℂ Dixit ēt. qñ comburitur corium serpentis: ⁊ ponitur sup alopiciaꝫ facit crescere pilos: ⁊ melꝰ ē spoliū masculi. ℂ Et dixit ꝺ bibion ibus. i. muscibis q nascunē in vinacea: sic q congregat ipsos: ⁊ terit: ⁊ fricat locum alopicie facit nasci pilos. ℂ Et Hali. dixit. si muscę ꝙburantur ⁊ ponantur cū melle super alopicie loca capillos ꝓducūt. ℂ Rhi. dixit sanguis testudinis punctis capiti alopiciam dēsat: ⁊ fur fures abluit. Et dixit fimus tauri alopiciā inspissat. ℂ Et dixit ēt. si er erugine ferri liniatur cum aceto super alopiciam antiquā facit pilos in illa. ⁊ Bar. dixit. q si fiat ex eo ⁊ laudano cocto: ⁊ applicetur idem operatur. ℂ Etiaꝫ Aui. dixit. caput leporis marini adustum generat pilos i alopicia ꝓprie cū adipe vrsi ⁊ in tyria valde. Cuꝫ ergo ex eo fit emplin sicut est. i. crudo crēte abradit pilos. ℂ Uꝫ etiā hoc vnguentum. Rℨ. cineris capillorum humanorum vstorum. ʒ. j. fecis olei de semine lini. ʒ. iiij. mellis erpumati. ʒ. iij. mirrhe. ʒ. j. ſ. puluerizetur mirrha ⁊ misceant omnia simul: ⁊ fiat vnguentum.

ℂ De impetigine. CA VII.

Impetigo ⁊ serpigo ꝑꝫ Aui. primi sunt adiuicē ꝛe serna ät aui. non facit mētionē: sed Dia. de ea loquitur: ꝫ ad impetiginē possit reduci vt credo q Aui. intelligat. ℂ Sunt iste dispōnes ifectiones cutis inequales differentes solum ꝑm magis ⁊ minꝰ. ⁊ loco de omnibus faciam capitulum de per se. Et ꝑmo dixit papias: q ipetigo est scabies sicca pueniēs ex asperitate rotūda farinā habēs. Cassius felix dixit. q ipetigo ē quā greci lichinā vocāt: latini sernam. nascit ex humore melico rotundo. i. hīte formam rotundam i superficie cutis cum pruritu ⁊ asperitate que cum per cutem cepit ambulare serpigo vocatur. vide ergo qliter differunt solū ꝑꝫ magis ⁊ minus. ⁊ vide ēt qliter serna sub impetigine pōt collocari. Ego aūt credo. q sic est: q ipetigo absolute ē q̄ cōiter volcatia appellat: ⁊ plurimū oriē circa collū cū forma rotūda vt anulus. Et etiam in omni alio loco vidi.

Causa huius egritudinis est humiditas mixta cum sanguine grosso vel flegmate salso que materia ad cutem expellitur ⁊ corrumpit eam: vt dicit aui. ⁊ talis humiditas est vehementer ignita: ⁊ propter hoc sunt cum pruritu ⁊ ardore: vt dixit Tho. ⁊ sepe accidit in hieme vt dixit aui. eo q̄ frigus coartat ⁊ deducit tales materias ad cutē vt dixit Iamerus.

In cura ista hēs tres intētiones. Prima ē i vita. zª in purgatōe. Tertia in localib⁹.

ℂ Prima breuiter ꝓplet hoc mō. respiciat se a rebus humectātibus ipsum corpus ad intra ⁊ ad extra. ⁊ cū est: q illi humores sunt adusti: ⁊ per cōsequēs ficci.

ℂ Secūda intētio cōplet cū medicis cuacuātib⁹ ipsuꝫ humorē adustū. ꝑmo fiat flōmia si sanguis peccauerit: cūo fiēt cū pillis de fumo terre: vel cū diacatholicōe: vel cum ꝓfectiōe hamec. Syrupus fit de fumo terre: vel de cichoria ⁊ acetosus vel alio modo. ꝑm tñ mām peccantem.

ℂ Tertia intentio cōplet hoc mō. Et primo dixit Isaac. mel coctū ⁊ collatū loca impetiginosa mūdificat supraposita: ⁊ ꝓprie cū farina fabaꝝ tēperatū. ⁊ aui. dixit q mi secat cum aceto. ⁊ Bar. dixit. mel curat ipetiginē si addatur costus vel ireos ⁊ liniatur. sanat etiam mum impetigiē pueroꝝ: maxime superlinitū. ē aūt mum supfluitas cere quā apes abijciunt de domiculis suis. Et Aui. dixit. sordicies apū alueoruꝫ abstergit impetiginē. ⁊ Bar. dixit. q si parum aceti misceat. ℂ Aui. dicit. gūma pruni silue stris cū aceto illinitū curat ipetiginē. idē dixit Dia. de gūma plici cū aceto illinita. Idē dixit Sera. de gūma amigdale amare idē dixit Hali. de gūma pini. idem dixit Sera. de assa. ⁊ spāliter in corporibus siccis: ⁊ Bar. dixit. q facit hoc in corporibus siccis. sed addatur pax pipis ⁊ rute. ℂ Dixit ēt aui. qñ panis cum aqua ⁊ sale coctur ⁊ imisceat ipetigini ꝓfert: quod est expertum. ℂ Dixit ēt rubarbarum confert impetigini si epithimatur cuꝫ aceto. ⁊ ideꝫ dixit de rubea tinctoꝝ. ℂ Et dixit ēt. qñ ex rafano fit emplin cum melle eradicat vlcus cācrenaꝝ ītegre. ⁊ similiter opat sup ipetiginē. ℂ Dixit ēt caro arietis adusta linitur sup ipetiginē: ⁊ sinapis cū aceto. ℂ Sera. dixit pix humida aufert ipetiginem mixta cū mirrha equali ꝓportione. dixit ēt qñ linitur cum murrha dissolata in aceto curat ipetiginem. idē facit thus dissolutum cum oleo ro. ⁊ aceto ℂ Dixit ēt qñ grana cherue. i. catapucie ꝙtoris terunt: ⁊ fit emplin cum eis mūdificat impetiginē. ℂ Semen nasturtij abstergit ipetiginē. Dixit ēt flos cartami si teritē cū aceto: ⁊ linit sup ipetiginē aufert ca oino. ⁊ ē crocus horolanus de quo idē dixit aui. ℂ Gal. dixit. lichina curat omnes impetigines sup linita: ⁊ lichina ē lanugo que nascitur super petras antiquas sicut in puteis antigs: ⁊ est viridis: ⁊ hoc est expertus illam cum aceto cōmiscens. ⁊ Gal. dixit in. io. de saliua. hec. i. saliua ieiuni: ⁊ nutrices infantium sanant impetigines profundantes digitos puerorum fricantes ifectam cutē: ⁊ hoc faciūt frequenter. Et aui. dixit. q hoc facit saliua cū camphora illinita. ℂ Alc. dixit. oleum frumēti valet statim ipetigini: sed prius locꝰ fricet: ⁊ postea inungatur. ℂ Dixit ēt. qñ fit linitio cū acetositate citri confert ipetigini ⁊ aufert eam. ℂ Dixit ēt. liniuntur galle cum aceto super impetiginem ⁊ auferūt eā. ℂ Dixit ēt q papauer rubeuꝫ eradicat ipetiginem: ⁊ videtur velle q̄ sit mirtum cuꝫ cortice nucum. ℂ Dixit etiam. q bleta linita curat impetiginem. Aui. dixit. q mel liniatur. ℂ Dia. dixit. succus ciclaminis ⁊ semen eius: ⁊ siccuꝫ ⁊ recēs ꝓpositi: maxime cū faba ipetigines mūdificat: ⁊ succus radicis cum faba mundificat cutem. ℂ Dixit etiam. radix lapacij cuiuslibet: ⁊ proprie bonulaui cocta vel cruda cum aceto mixta ⁊ linita curat impetiginem ⁊ ꝓprie

si locus lauet̃ p̄ cum aceto ⁊ nitro. ℂ Dixit ēt Dias. alij memorant brion impetigines mederi. Et qdam dicunt. qp est vlica. ⁊ quidam qp est viscus. ℂ Rasis dixit. sterc⁹ leporis liquefactum cū aceto si ex eo mungat̃ ipetigo curat cā. Et Ebirānus idem dixit de stercore vulpis. ℂ Fulfur abstergit ipetiginem: ⁊ ꝓprie cum aceto qđ sum experius. ℂ Si tollant̃ cortices rubee: ⁊ cum aceto malarent̃: ⁊ fricent̃ tollit ipetiginem ⁊ morpheā albas: ⁊ breuiter tollunt oēm fedū colorem cutis: qđ expsum est. ℂ Ungnētū ēt factum ex cera que sit rubea cū cynabrio ⁊ oleo ro. cuz est solidum sanat ipetiginem. ℂ Scōm hebeu Mue. oleuz de frumento: oleum de iunipero: oleum onoz de serpentibus appropriatur serpigini: ⁊ oleum de tartaro iter ista obtinet principatum.

CA. VIII.

℈ De zerna.

Dascorides ūn aūreolis suis de zerna facit mentionem. ḡre de ea ēt loquar. est aūt zerna ipetigo vlcerosa solū ⁊ hoc differt ab ipetigine ī q̄ non est vlceratio. Vide ergo qđ solū differunt ſm magis ⁊ min⁹. ℂ Fit aūt zerna a mā magis adusta vel salsa ḡz ipetigo. Et ab aliqbus vocat̃ ipetigo agrestis. ℂ Dicta ordinata vt dictuz est ī ipetigine: ⁊ purgatione facta mō ēt dicto vento ad localia. ℂ Dia. dixit. qp aq̄ marina zernas scabies ⁊ prurigines fomēto adhibita tollit: ⁊ marie lētigibus adhibetur. ℂ Et dixit ēt. mel coctū cum alumie ligdo ⁊ sup iunctum zernas tollit. Et dixit ēt de mum. qp est stercus alucatis apis: ⁊ idē dixit ꝺ aceto. ℂ Dixit ēt sic. lignum oliue agrestis ī foco ipositus ardēs humorem acrum emittit q illinitus medet̃ furfuribus ⁊ ipetigini agresti. Gūma ēt pini silueſtris cum aceto soluz zernas ifantibus tollit. ℂ Dixit ēt. thus cum pice lacte ⁊ aceto cum istis curat zernas ⁊ arancas: puto qp aranea sit serpigo. ℂ Lotio ēt facta cum cinere fici: sicut supra scribitur ī ca. de assaphati hic vz. quare vide. ℂ Dixit ēt Dias. radix cuiuslibet lapacij leprosis ⁊ zemis cocta ⁊ cruda apposita medicat̃. ℂ Panis siccus ifusus ī aqua salsa: ⁊ super fricatus tollit zernas. ℂ Dixit ē. lolium mixtum rafano ⁊ sali: ⁊ impositum zernas agrestes lipidat. ℂ Sera. dixit. qđ lolium miscet̃ cum sulfure ⁊ aceto curat ipetiginez vlcerosam: qđ sum expsus. Et ſm Bar. sola farina lolij cū aceto mixta ꝺ pōt. ℂ Etalchi. dixit silir de nigella quā solium vocat. ℂ Semen cartami cū melle illinitum zernas emēdat lēpras ⁊ lichinas. ℂ Aliud. Rc. mellis alumis scissi rute. aā. misceant̃ ⁊ liniant̃ serne ipsam lipidat. Nō dubito ego qp multa dicta ī precedenti capło hic cōpetūt ⁊ econtra. quare alternatim videas.

CA. IX.

℈ De serpigine.

Serpigo vt dixi nō est nisi ipetigo vlcerosa pambulans. vñ serpigo vocat̃ ad silitudinē serpētis: q: sicut serpens non q̄scit: sz ambulat. sic nec serpigo ēt non q̄scit: ⁊ ab aliqbus vocat̃ ignis volatilis. ℂ cause ⁊ signa sunt nota ex dictis in impetigine. q̄re non resumo. ℂ Dicta ⁊ purgatio fiant mō dicto: qz iste egritudines vt dixi non differunt nisi ſm magis ⁊ min⁹. ℂ Dico ego. qp confert serpigini oleum de frumēto: oleū de vitellis onoz: ⁊ vrina hominis: sicut dictum ē de impetigine. ℂ Confert etiaz radix lapacij cuiuslibet: sicut dictum est supra de cura ipetigis. ℂ Alchi. dixit qđ mel coqtur cum aceto recenti ⁊ iungitur ipetigo ⁊ serpigo sanat eas. ℂ Et auic. dixit. cepe sglle ponitur ꝺfectum cum melle sup alopiciam ⁊ serpiginē. ℂ Et dixit. affodilus confert alopecie ⁊ serpigini: ⁊ ꝓprie cuius radicis cius. ℂ Alch. dixit. butyrum confert serpigini qp vidi fore verum corpore ēt ipso iuncto. ℂ Dhelue dixit. oleum de iunipero cōfert serpigini ⁊ cancro. Et idem dixit de oleo de frarino. ego non dubito qp multa dicta ī capitulo de assaphati. ⁊ ī ca. de ipetigine. ⁊ in cap. de zernis hic conuenirent quare ille vide ⁊ non recapitulo.

℈ De morphea nigra.

CA. X.

Sequit̃ de morphea ⁊ albaras. sunt nāqz iste passiones ex defectu vtutis nutritiue vel potō que nō assimilat nutrimentuz cū nutrito ī colore: ⁊ hoc pp debilitatem ꝓtingentē ī virtute ex peccato cōplonis alterate ī loco a cā itrinseca calefaciente locū. ⁊ Auer. tertio colliget. de accidentibus virtutis digestiue mēbroz. Dixit ēt causa morphee pro maiori parte est debilitas virtutis diseretiue epatis. ⁊ ī hoc reprehendit Gal. q virtutem diseretiuam non ponit ⁊ Auēzoar eam posuit. aut pp debilitatem vtutis attractie splenis: ⁊ pp malam complōnē membroz: ⁊ aliqñ pp cibos ⁊ ī ca. ꝺ accidentibus splenis dixit qñ corrumpit̃ vtus attractiua splenis: tunc diffundit̃ colera nigra cū sanguine: ⁊ aliqñ expellit eam nā ad cutē: ⁊ fit morphea nigra. Et pp ꝺ accidens fiunt oēs egritudines melice. vñ ī albaras cum fit fricatio cadunt furfures: vñ iudicatur defectus vtutis assimilatiue: ⁊ cum hoc sunt māe aduste qđ idicat pruritus. Est igitur morphea cutis plana defedatio maculosa. ex quo ꝑz. qp ī morphea nō est vlceratio aliqua ī principio. lz ī processu: ⁊ maxime in baras. i. albaras: qz morphea alba cutim ificit ī profundo. ℂ z⁹ nota qp morphea ꝓprie ⁊ absolute prolata: itelligit̃ de nigra: vt ī pluribus. alba aūt morphea est albaras. ⁊ ab aliqbus vocat̃ baras: ⁊ est morphea difficilis curationis. vel aliqñ incurabilis est: ⁊ lz de istis multi multa dicant: ⁊ maximas differentias ponant. Ut Lanfrancus tñ ad istum itellectum prosequar. p⁹ factēs ca. de morphea nigra demum faciens de albaras. ℂ Signa harum egritudinum nota sunt ex dictis. ℂ Judicia sunt ista: vt dixit Bar. de gordonio. morphea antiqua ⁊ que occupat multum de loco: ⁊ que cū fricat̃ non rubet: neqz qñ pungitur emittit sanguinē: sz humiditatem est icurabilis. aut cum magna difficultate curat̃. Que vo est oppositarum cōditionū curabilis est. ℂ Morphea nigra ꝑsuppositā debita dieta ⁊ cūone facta cū diacatolicōe vel cum pillulis de fu. ter. vt dictū est i. c. de ipetigine ⁊ alijs.

Venio aūt ad curā. facta flōmia si opus fuerit. Solutiuum optimū: vt dixit Rasis ē vt sumatur epithimū. ʒ. i. cum ciatis. ij. aque casei oi mane. ℂ Cura localis est ista: vt dicit Rasis. Rc. semē rafani ⁊ cruce ꝓtrita ⁊ confecta cum aceto. Deide locus epithimet̃: ipso ēt prius balneato. ℂ Mal. dixit ⁊ ꝑcepit cape cepe vnum vel duo cū aceto: ⁊ ad solē cū ipso cataplasmare. ℂ Gor. ꝑcepit vt fricet̃ locus cū pāno aspo: ⁊ postea qp locus epithimet̃ cum auripigmento rubeo pistato cū succo fu. ter. ⁊ ī crastinum lauet̃ cum aq̄ furfuris. ℂ Ro. cōposuit hoc Rc. tartari fuligis. aā. ʒ. ij. salis nitri: sulfuris viui. aā. ʒ. i. auripig. alumis scissi vtriusqz ellebori. aā. ʒ. ß. puluerizentur ōia: ⁊ cū succo fumiter. abrotani: ⁊ lapatij acuti: atqz panis porcini ⁊ sapone nigro cum oleo ī mortario ꝺcorpo rent̃ taliter vt fiat linimentū: ⁊ locus morpheatus linat̃. ℂ Et si ista non valent scarificet̃ locus ⁊ post fiat fricatio cū cepe ⁊ aceto: ⁊ locus cauterizet̃ hoc mō. Rc. cantaridarum. ʒ. i. ⁊ pistent̃ ⁊ icorporent̃ cum. ʒ. i. fermenti: ⁊ aliquātulum aceti vini: ⁊ dimittat̃. hoc sup locum p horā ⁊ plus donec locus sit vesicatus. ℂ Glo. ⁊ Ro. dicūt. qđ facta lotione desup ponat̃ mel anacardinum vesicis elcuatis. vico ego. ponas caules ⁊ remota cute videas si ifectio sit profunda: si sic rectifices cuz salsamento vico ego. Et alij faciunt cum arsenico icorporato cū dialtea. modus meus est placabilior: deide facto hoc locus icarnet̃ ⁊ consolidet̃ cum vnguento citrino: ⁊ litargirio simul mixtus: vel de per se. ℂ Venio ad simplicia. Ma. dixit. semen ruce si teratur ⁊ misceatur cum aceto curat morpheam. Et dixit etiam semen rafani cum condisi illituz remouet morpheam nigram. Et aliqui apponunt de melle ⁊ aceto vt Rasis dixit etiam. si cepe narcisi teratur cuz melle: ⁊ ponatur sup lentigines grossas ac morpheam nigram extirpat eas. ℂ Rasis dixit. cinis cornu vacce mixtus cū acer

to si inungatur eo morphea nigra soli composita curatur. ℂ Et alij dixerunt. q nitrum affricatum i aceto dissolutum ⁊ fricatum morpheam nigram curat. Et multa dicã sunt i ipetigine que ẽt hic valent. Sciatis ergo capitula regrere quando opus est ⁊ necesse.

ℂ De morphea alba siue albaras. CA. XI.

Dicemus de morphea alba siue albaras que est morphea difficilis: vel q̃si incurabilis. vnde cõis vsus ts. q iste ifectiones q̃ sunt plane: ⁊ non habent equalitatem neq; vlcerationem si sunt magne vocantur morphee. ⁊ ideo i alio capitulo dixi. q morphea absolute capitur pro nigra. si albe albaras. ⁊ ergo morphea alba ⁊ albaras quasi videntur esse idẽ. ℂ Differunt ergo ꝑs magis ⁊ min⁹ ꝑm aliquos: eo q morphea alba: ⁊ que ẽ facilis curationis non vlcerans i profundo vocatur morphea alba. Si sit vlcerans valde i profundo vocatur albaras.

Cura ista cõsistit in tribus. in dieta. cũone ⁊ localibus. ℂ Dieta eo⁹ fit sicut dictum est i apatibus flaticis: eo q̃ flegma est cã huius dispõnis purgatio fit cum pillulis cochijs rasi. vel cum tera i qua fit collogtida. Et Auic. dixit. q isti tales denudenẽ a flõia ⁊ cã est nota. ℂ Venio ad localia. ꝑcepit Rasi. q fricẽ ad solem cum linimento fcõ ex sarcocolla quam credo esse praxiã: ⁊ ex rubea ⁊ elleboro ⁊ synapi: ℂ Auic. ãt vult. q alchali ⁊ calce coctis cum vrina ifantium vsq; ad mellis spissitudinẽ fricẽ ad solem quousq; locus vlcerẽ. deide accipiat̃ pix ⁊ cera atq; terbentina: cortices nucis adustę: atq; pẽne pulli ⁊ colũbe: ⁊ olei de alcãna: ⁊ vsq; ad sufficientiam de coquanẽ ⁊ ꝓinuetur sup locum vbi sanẽ: ⁊ color eius fit sicut color corporis. ℂ Theo. dixit. q quedã mulier pi sana oẽs morpheas curabat isto mõ. i primis lauabat locum morpheatum cum aqua frida decies: postea cũ isto vnguento iungebat. R. cineris serpẽtis combusti in olla noua bñ coopta ʒ. i. litargirij vsti: gallaꝝ radices flãmule solearũ antiquarũ: plumarũ galli nigri. oium combustorum. añ. ʒ. 5. arsenici ⁊ calcis viue: argenti viui. añ. ʒ. ij. cõficiant̃ oia cum aceto: ⁊ fiat sicut vngtũ: cum quo locus i ungat̃ bis vel ter aut plusꝛ fic videbitur expedire. postmodũ mittat̃ i balneum cum pistrino facto ex. 4. ꝓtibus calcis ⁊ vna arsenici coctis i aceto ⁊ aqua: ⁊ postq; sudauerit in balneo laueẽ locus: ⁊ cum alio vnguento tam dicto inungat̃ ⁊ erit curatus. ℂ Si aũt ꝑ iustum modum curari non põt signum est q mã fortiter est ipressa ⁊ tunc põt vocari albaras: ⁊ tñc vs hoc. R. cantaridarũ. ʒ. 5. pistent̃ ⁊ ifermẽtur cum. ʒ. i. fermenti ⁊ ponat̃ sup locum morpheatũ: ⁊ ꝑ plus dimittat̃ q̃s i nigra morphea: eo q mã ista ẽ plus iuscata ⁊ ifra. Et vt dicẽ Auic. non debes b̃ facere cuz cauterio actuali ne vestigia i loco remancant: deide curet̃ cuz vnguentis gnãtibus carnem: sicut cũ vnguento dellitar. ⁊ ꝓsolidet̃ locus. ℂ Si aũt ꝑ istum modũ curari non põt precipit Auic. vt locus rigat̃ cum ista rictura. R. litar. calcis: gallaꝝ: alcãne: dragontee. añ. ꝙficiantur cum melle ⁊ aceto nigro: ⁊ fiat linimentũ. ℂ Venio ad simplicia. ⁊ primo ad illa que ꝙueniunt morphee albe: ⁊ post direrũt alig antiqui. sit ex folijs rute ⁊ pipere ⁊ nitro. añ. ⁊ fiat linimentum cũ aceto tollunt albam morpheã: ⁊ oẽm feditatẽ que forti idigent absterſione. Se. dixit. ruta sola cuz nitro supfricata idem facẽ. ℂ Et dixit ẽt. endiuia tritẽ ⁊ miscẽ cum melle. ⁊ fiunt ide trocisci: q q̃s dissoluunẽ cum aqua ⁊ nitro ⁊ liniat̃ cum eo morphea alba curat eam. ℂ Et dixit ẽt Sera. radix rubee tictorum abstergit absterſione tẽperata oia que idigent absterſione. i. oẽ vestigium qd est i cute ꝑm Auic. ⁊ ideo ꝓfert morphee albe q̃s ponit̃ i aceto. ⁊ alcaif. hãc morpheã vocãt albaram. ℂ Et dixit ẽt Sera. radix gentiane delet morpheam albam. Et bar. dixit. q succus gentiane cum aceto dissoluat̃: ⁊ locus inde fricẽ tollit maculas corpis. ℂ Ad mor. etiam albam ꝓfricatio in sole cum cinere radicis affodillorum: ⁊ maxime quando incipit vel augetur: sed prius bene fricetur morphea cum panno aspero: ⁊ potest etiã fricari cum sola ⁊ dice vt dixit Diasco. ℂ Et radix capparoꝝ cuz aceto abstergit mor. ꝑm Sera. ℂ Ro. dixit. oleum de fraxino hoc ẽ spãlissimũ mor. albam soluere: ⁊ in ipsa pilos denigrare ℂ Alchi. dixit. mor. albe adeo intense vt lepra putẽ cã tarides cum aceto epithimare est remediũz. Guil. de vadicit. nos sumus experti ⁊ cortices radicis rubee cũ aceto malarati ⁊ superfricati illam tollunt. ℂ Secundo venio ad simplicia que conueniunt in albaras. Et primo dixit. Auic. q confert administratio decoctionis lupinoꝝ in alba. ⁊ dixit etiam. napellus delet alba. ⁊ linitus bibitus simil̃ lepre: ⁊ alienũ fit hoc remediũ a me ꝓpter cãz manifestã in se. ⁊ idez põt napellus moyfi: ⁊ ꝑm Auic. videt̃ esse zodoaria. ℂ Et dixit etiã. si fricaẽ cũ folijs mandra. albaras per ebdomadas delet. ⁊ ꝓprie si inueniunẽ humida ⁊ leuia. Dixit etiã. folia ⁊ stipites chebichengi. añ. quãtum vis deficcent̃ eradicant alba. ⁊ albedinẽ manuz. Est aũt apium siluestre vel raninũ. ℂ Dixit ẽt Auic. de cortice platani: q in ipso est virtus absterſionis ⁊ exiccationis quando ꝓfert alba. ℂ Dixit ẽt sic. q adustum est ex cortice citri est bonũ alba. linitũ. ℂ Dixit ẽt sic. dicẽt q calcanei⁹ porci q̃s ex eo fit linimẽtũ sup alba. confert. ℂ Dixit ẽt vrina bois ⁊ asini ꝓfert excoriationi ⁊ pruritui ⁊ alba. ꝑcipue cũ nitro ⁊ aqua acetosa. ℂ Dixit sulphur est ex medicinis alba. ꝓprie ⁊ dixit. gũma tapsie confert alba. ℂ Se. dixit. succus caulũ q̃s miscẽ cũ vitriolo ⁊ aceto ⁊ linitur super scabiẽ ⁊ baras cõfert eis. ℂ Dia. dixit de succo ficus. dixerũt aliqui veteres q radix rubee tinctorum cum aceto trita: ⁊ superlinita tollit impetiginez ⁊ baras. ℂ Dixit. q radix serpẽtarie illinita eradicat baras. ⁊ dixerũt q caro arietis adusta ⁊ linita albaras tollit. ℂ Ser. q̃s ziniar mi secturcũ glutino albotiz ere vsto ⁊ nitro aufert scabiẽ vlcerosaz ⁊ baras. ℂ Et nota vt pluries dixi. q ex istis simplicibus potes multa composita ordinare. quare ↄc.

Tractatus q̃rtus principalis de remotiõe dispositionũ nõ naturaliũ faciei.

ℂ De lentigine ipsius faciei. CA. I.

A facie due dispõnes apparẽt. vna est naturalis: ⁊ alia ꝑter nãz naturales indigẽt ꝙuatione si pulchre sũt ⁊ decoratione si turpes sint: vt in exemplo ẽ albedinem custodire vel rubedinez vel alias dispositiones albiores ⁊ rubiores facere. Que vero preter naturam sunt indigent correctione velut est pustulatio ⁊ maculatio. vnde Galienus ponit differentiam inter comaticam ⁊ decoratiuam partem medicine. Comatica ꝑs nõ est licita: nisi ꝑpter hõestatẽ. vñ Gal. vbi supra. q̃cuq; i delicijs crãtes decorãt seipsas multi eaꝝ decẽti aliqñ sibi dari farmacũ dedi. q̃cuq; honestiores fuerũt ⁊ signa senij ⁊ turpiditatis fugiebãt a suoꝝ maritorum molestijs cripi ꝙsiderates aliqb⁹ vti. ℂ Decoratiua aũt est licita. ⁊ satis ꝑs hic ab ipsa parte initium facio. Et ꝓmum caplm sit ad remouẽdum lentigines. lẽtigo vt ꝑs est macula crãs in facie diuersa i colore faciei vt i ipsis rubeis maxime in uenerẽ: ⁊ in mulierib⁹ multis. quare in eis expedit illas occultare. Et dicẽ lentigo: q: in colore quasi equalitate lenti assimilat̃: ⁊ in b̃ multi multa dicunt. ℂ Et ꝑ Henricus ꝑ ista dispositione cõponit istam aquam. R. tartari calcinati lib. i. masticis. ʒ. i. camphore. ʒ. i. camphore. ʒ. 5. ipa stent̃ cum albumine ouoꝝ. ℂ Aui. aũt ad hoc cõponit. litar. ʒ. i. olei antiqui. ʒ. ij. decoquant̃ ista donec dissoluatur: deide sumat̃ mucillagis fenug. ⁊ sinapis añ. ʒ. ij. bdellij: myrrhe. añ. ʒ. 5. ꝑiciant̃ sup litargiriũ ⁊ olẽ cocta ⁊ agitata fiat velut diaglon. ℂ Ad idem ꝙs lac virginum q̃ fit de litar. i aceto albo bulito ⁊ cum filtro distillato: ⁊ cuz aqua i qua sit sal bulinũ: vel alumen de rocha: ⁊ ex istis liquoribus duobus fiat vnus: ⁊ erit albus vt lac: ⁊ ideo dicitur lac virginũ: q: virgines ⁊ domicelle vtunt̃ ipso i b̃ ca

su est optimum. ℭ Ra. vero ⁊ Aui. dicunt. capiat argenti viui. 3. j. amidi. 3. iij. terātur vltima tritione donec nihil appareat de argento viuo. deinde pingatur tantundez de eo: ⁊ de semine melonū trito valde: deinde facies lauetur aut liniatur cum eo oi nocte p. vij. dies: ⁊ in mane lauet cū aqua tepida. nō. n. ē par lri mūdificādo. si isto mō non curat ad capsim de morphea sunt remittēdi. ℭ Venio ad simplicia. ℳal. primo dixit. in faba ē linitio q̄ lētigines extirpat. Dixit ēt. si ex ceto cū melle facies cataplēt curat lē tigines. Et dixit sucus tapsie mixtus cū melle eradicat lē tigines grosse extirpātur. Nō thi os supesse amplus q̄z p bonam aut duas: ⁊ lauetur cum aqua furfuris: ⁊ sm ipm hanc tapsiam dicit eē rutā siluestrem ⁊ gūma eius. Idē di cit Lon. ℭ Dia. dixit farina fruměti mixta cū melle lētigi nes tollit. tollit ēt lētigles. semē nigelle trinū radice iris: ⁊ cū aceto illinitū. Dixit ēt. rafan⁹ cū melle lētigines curat. Lentigines ēt tollit radix dragōtee supillinita. ℭ Auic. di xit. cicer abstergit lentigines. Et dixit ēt. amigdala ama ra super lētiginē ponat ⁊ cōfert. Et dixit semē erute ⁊ aq̄ ipsius cum melle confert lentigini. ℭ Et dixit galbanum eradicat lētigines. ℭ Constan. dixit liciū lentigines faciei emendat. Et dixit ēt Lon. malua maior curat lentigines. Aqua decoc. bletis cum aceto confricata ⁊ fomentatio ēt cum ipsis ad lentigines confert. Iterum dixit coxit. oui puluerizatus. ⁊ cum semine melonis inunctus tollit lenti gines faciei. confert etiam adeps anatis pingnis. ⁊ idem potest adeps asini. ℭ Ra dixit de stercore ouis cum melle illinito lentigines fortiter aufert. Alb. dixit stercus passe ris mundificat lentigines faciet. Serap. dixit quando bul bus miscetur cum melle ouorum confert lentiginibus facie ei. ℭ Scitur etiam experientia. q̄ inunctio facta cū oleo de semine cotī sanat lentigines. ⁊ similiē sanat pustulas ea lidas que fiunt in facie. ℭ Et similiter. q̄ cortices pedum caponum: ⁊ gallinarum q̄n calefacti sub cineribus exco riantur suprefricati calidi lentigines abstergunt.

ℭ De panno in facie. CA. IJ.

Pannus fit spāliter de facie mulieris ⁊ viri q̄ occurpat faciem. q̄re ipsum hz remouere. p quo nota q̄ pānus si milis coloris ē quasi cum lentigine. sed pan nus est multe quantitatis: ⁊ occupat multuz de loco: lētigo non. ⁊ in hoc differunt ⁊ cōueniūt ēt ista. ⁊ pz satis. Accidit ēt pānus in pgnātibus i facie ⁊ in puerpe rio erisipelas. Ego non dubito imo affirmo q̄ q̄ dicta sūt oia i p̄cedēti ca. de lētigie cōposita valere: ⁊ nedū cōposita sed multa simplicia dico ego valere sicut est illud q̄d dixit Mes. ⁊ aut. quare illa non recapitulabo: ⁊ pro illis vide il lic: q̄si hic sunt necessaria ⁊ non replico. ℭ Venio ad sim plicia et qbus facias alia cōposita et te. Primo aui. di xit. maxime ēt ⁊ in panno: ⁊ in oibus maculis corporis ⁊ mor. cōfert purgatio facta cum auellana indica: cius autē potio est. cbirat. i. cum vino dulci aut orimelle. ⁊ q̄nq̄z ac cipitur de ea. 3. ij. teritur ⁊ ponitur in vino dulci: ⁊ dimit titur spacio q̄dem paruo: ⁊ coquitur vinū illud cū lētibus vel erdeo vel carne galline: ⁊ ius illud sorbetur: ⁊ q̄nq̄z ad ditur scamonea. Dixit ēt. costus abstergit pānum cutis li nitus cum aqua ⁊ melle. Et dixit ēt. crocus bortolan⁹ mū dificat pānū ⁊ morpheam si etiam fiat linitio cuz cynamo mo p̄fert ad pannum. Dixit ēt. radix crispe dragantee vel serpētarie abstergit pānū ⁊ morpheas ⁊ lentigines paruas ⁊ magnas. ⁊ ppte cum melle bulbus limē sup pānum in sole: ⁊ cōfert linitio ēt facta cū oleo de cherua p̄fert pāno. Sed aui. dixit ēt: licium sanat pānū. Dixit etiam sic auic. amig. amara cōfert posita sup pānū: ⁊ cū radix ipsius coq tur ⁊ ponitur super pānum est medicia fortis. Dixit ēt. si cla cōfert pāno cū ex folijs eius admīstratur emplin post ablutionē loci cū nitro. Dixit ēt. vitis siluestris abstergit panum ⁊ lētigines ⁊ domestica est debilis. Dixit ēt. cana bis. i. caulis ipialis abstergit pānū ⁊ morpheā: ⁊ hz verita tem ē res magis muatiua ad sordiciē: ⁊ comestus ⁊ empla strauis. nam tollit in paucis diebus. Dixit ēt. aqua casei tollit pānum bibita. Et dixit. q̄ vitellum oui assatum sup positum loco tollit nigredinem q̄ est sub cute ⁊ pānuz. Di xit ēt saliua abstergit pānum: ⁊ lētigines: ⁊ sanguinē mor tuum. Dixit ēt adeps asini silestris: ⁊ adeps anatis pāno est bona illinita. Dixit ēt fit emplin cū nitro ⁊ bolo pāno ⁊ bothor leui. Et dixit. erugo ferri supposita pāno cuz vi no p̄fert. Dixi ēt. semen raphani p̄fert vestigijs percussio num: ⁊ pāno. fil⁹ dixit ō semie been ⁊ oleo eius. Dixit ēt. nil abstergit pānum ⁊ morpheā. fil⁹ lupinus. ℭ Sal. di xit. pānum ⁊ vestigia cutis aufert linitio facta cum ru barbaro ⁊ aceto fil⁹ ēt purgatio facta cum eo. Dixit ēt q̄ radix lilij proprie p̄fert pāno. Et Aui. dixit. q̄ lilius p̄fert pāno ⁊ lentiginibus: ⁊ proprie radix eius. Et dixit iterum Galienus de radice vitis albe. q̄. ipsa cocta cum oleo pā num delet. Et Aui. dixit. q̄ coquatur i oleo donec dissol uatur. ℭ Mesue dixit. oleum de cerasis mūdificat ⁊ expel lit feditatem cutis: ⁊ delet feditatem cutis: ⁊ delet pānum ⁊ lentigines. Et dixit ēt. oleuz de cucumere asinino delet pānum ⁊ vestigia nigra. Tollit ēt pānum linitio facta cū lachryma mandragore: ⁊ proprie masculie. ℭ Dia. dixit. semen ⁊ folia vtice sine calefactione nimia sanant pānum ⁊ pustulā faciei. ℭ Se. dixit. q̄si ex semie linī fit emplz cū ficubus ⁊ nitro delet pānum: ⁊ pustulas albas facici. Di xit ēt iesuini hu. aut ficca q̄n iponuntur sup ipetiginem aut pānum aufert eos: ⁊ resoluunt oēm humiditatem fri dam vel supfluitatem. ℭ Alc. dixit. agresta fructus pomi citrini. s. citri aufert pānos faciei ⁊ pustulas ex toto. Et di xit ēt sic faciunt mulieres lauacrum circa pānos cum aq̄ ordei: ⁊ mundificat faciem. Et Aui. dixit. q̄ iponatur cali da. dixit ēt sic. sanguis leporis recens calidus positus sup faciem curat pannum ⁊ vesicas albas facici. Dixit etiā de cancro marino de eo q̄ adustum est abstergit uentes ⁊ de let pannum. Et dixit. stercus lacerte illinitum delet pan num: ⁊ dixit q̄ expertum est.

ℭ De maculis faciei ⁊ totius corporis nigris ⁊ lepro sis. CA. IJJ.

Accidūt in corpore q̄nq̄z nigredines: q̄nq̄z macule nigre aliquę sm ptes diuersas q̄ sunt velut lentes i q̄ntitate: hz paruz minores. ⁊ sepe ego illas vidi. ℭ Ac cidit aūt hoc ex petō sanguis ⁊ oēs tales que ex sanguine fiunt sunt nigre ex mortificatione sanguis in cute. ℭ Dico ergo q̄ tales maculas tollit linitio i cute fcā cum aceto: ⁊ melle. vez nim⁹ vsus aceti citrinat. ℭ Mesue dixit. oleum de cucumere asinio delet pānum ⁊ vestigia nigra. ℭ Aui. aūt dixit. vestigia. nigra que fiunt in toto corpore delet calamentum: ⁊ ppte recens coctū in vino ⁊ linitū: ⁊ delet ēt obfuscationem q̄ accidit sub oculo. Et sm Lō. talis linitio oēm maculam tollit. ℭ Dixit ēt. peonia abstergit vestigia nigra i cute. ℭ Dixit ēt. nigredi nē tollit ⁊ pānum vitellū oui assatū ⁊ suppositum. ℭ Dia. dixit. vua passa vino addita maculas nigras emendat. ℭ Pulvis ēt bacaꝝ lauri solus illinitus vel sm quosdam mixtus cū nitro ⁊ aceto ⁊ limins tollit illas. ℭ Tollit etiā vestigia nigra q̄ fiunt i facie synapis mixtus cū melle ⁊ pi guedine anatis siue gallline ⁊ suppositā. aut accipiat oleū cōc: ⁊ cū cera ⁊ adipe fiat vngū. ℭ Tollit ēt sanguez mor tuum q̄ fit sub oculo: hz hoc vngtō solum in corpibus vu ris est vtendum. ℭ Dixit ēt. lupinus maculas nigras tol lit. ℭ Dixit ēt. bulbi cocti in cinere calido ⁊ polēta adhibi ta: ⁊ capitibus minor piscium colorē maculis nigris pre stat. ℭ Fimus ouis cū aceto mixtus ⁊ sup cute illinitus tol lit maculas nigras. ℭ Alch. dixit. saunia emplata mundi ficat nigredinē cutis: ⁊ foeditiē corpis ⁊ facici. ℭ Serapio dixit. q̄n radix vitis albe est mirta cū orobo ⁊ fenugreco: ⁊ ex ipsa abluiē cutis: mūdificat cutē: ⁊ abstergit eā ⁊ au fert pānuz: ⁊ vestigia nigra ⁊ bothor. ℭ Dixi ēt quidam. q̄ sola vitis albe radix fricata idem pōt p̄hibere tota cute: cū aqua frgida: ⁊ si est nēcē infundat in aceto. ℭ Et dixit

etiaz. spuma lenini abstergit maculas corpis ꝛ sanguinē.
℄ Lbi. dixit. simus irundis cū felle capre mirrus alphos leprosos nigros tollit. Est aūt alphus ſm dias. nomē macule absolute. ℄ Serius plato dixit. taurinum fel illinitū ſpetigines nigras tollit: ꝛ faciem lipidam facē. Et idem dixit Lbirānus. ℄ Ra. dixit. sanguis nigraz gallinaruz aufert maculas nigras: ꝛ lentigines huiusmodi a facie: ꝛ maxime ſi misceatur lacti vaccinum cū bauracē rubeo reddit ſa ciem formosam ꝛ mundat eā: ꝛ efficit colorē mūdum ꝛ bonum. ℄ Alber. sic dixit. ſi macule nigre vmbrosi pessime cum sanguine leporis inungantur remouentur. ℄ Nigredinem etiam que fit a sanguine congelato sub cute tollit aspaltum dissolutum cum aceto.

℄ De maculis albis rubeis ꝛ viridibus in corpore apparentibus. CA. IIII.

Macule iste sepe fiunt ꝛ spāliter albas vidi: non ita rubeas puras minus vidi citrinas. ℄ Ego dico q cinis radi cum affodilloz cū aceto illinitus maculas albas tollit: ꝛ non solū cinis hoc facē: ſz radix eius fricata b facē. ℄ Dia. dixit. maculas albas tollūt cortices radicis capparoz cum aceto mixti ꝛ fricati in sole. ℄ Et dixit ēt. radix rubee tinctoz cum aceto illinita maculas albas medicē. ℄ Maculaſ ēt albaſ tollit fomētatio fe ā cum aqua camomille. Et certe ego credo. q fomentatio fcā cum corio fabe cocto: ꝛ ſm quosdam marie ꝑfert qñ secum aliqs aceti ꝓiungi. ℄ Galien⁹ dixit in. 6. q elefiō alphos albos ꝛ effelias. i. maculas fcās a sole vel aboꝛsu mundificat ꝛ elison ſm Aui. est alguesen. ℄ Sera. dixit qñ cassia lig. miscē cum melle: ꝛ linit humiditas lactea q̄ appet in facie aufert eam. ℄ Alchi. dixit. q fimus corui ſupfumigatus albos alphos ꝛ albā lepꝛā sanat. ℄ Ra. dixit. macule albe q̄ sunt signum lepre: ſi posueris sup eas spuma calidum sanaē. ℄ Tollit ēt maculas albas galbanum bonū ꝛ mundum mirrum cum nitro ꝛ dissolutuz cū aceto ꝛ supfricatum. ℄ Utraq ēt pix cum sale mixta maculas albas velet: ꝛ loco salis pōt poni myrrha sola circa maculas rubeas. ℄ Sic dixit Ra. ſi cepe tritum misceē cum sepo galline velet maculas rubeas. ℄ Et dixit ēr. q stercus columbaz tritum ꝛ mixtuz cū farina ordei ꝛ semis lini ꝛ aceto valent contra rubozem q dī rosa. ℄ Si macula sit viridis tunc dixit alch. radix rafani silueſtris mundificat oēm maculam virides vbicunq; sit i toto corpore: verum pro ista macula oino infra queratur ca. de signis percussionum: ꝛ cicatricibus ipsarum.

℄ De effillis. i. ō macul' factis a sole ꝛ aboꝛsu. CA. V.

Effilla ſm Dia. est nomē cuiuslibet macule a sole causate: aut ēt ab aboꝛsib⁹ ꝛ ptub⁹: ꝛ ſm papam effilla absolute est pānus. ego aūt i hoc ca. facio mentionez de effilla causata a sole. de aljs fcā est mentio supra. Et p⁹ dixit Aui. ablutio fcā cum albumle oui p̄ seruat colorem faciei a mutatione que pōt accidere pp solem: ꝛ idē epithia remouet corruptionem coloris factaz a sole. ꝛ ego scio q aliq̄ mulieres apponunt cū albumle oui agrestā. ℄ Ro. dixit q spālia olei de tartaro pfit pānos ꝛ macu qs post ptum ꝛ aboꝛsum remanentes remouere ꝛ abstergere. ℄ Dia. dixit. q succus agreste solum cū mele illinitus purgat maculas a sole igestas quas greci effilas vocāt. ℄ Dixit ēt dia. excorticaē radix ciclamis extra hiē succus eius ꝛ cogatur donec sit mel: ꝛ repouitur: removet maculas q̄ fiunt a sole ꝛ ab aboꝛsu. ℄ Dia. dixit: narcisscus cū melle mi⁹tus effilas detergit: ꝛ dixit aqua cossi vl' succ⁹ ei⁹ ad effillaſ facē. ℄ Et dixit ēr. ō radice vitis albe: ſz approximeē sic dictū est in ca. de lentigine. ꝛ illic vide. ℄ Gal'. dixit in. 7. botrus vitis silueſtris abstersiue ventis est: ꝛ effillas siue maculā fortem ꝛ quotquot talia in superficie sunt sanat. ℄ Et dixit Aui. sic illud ad oēs operationes extrinsecas granū been aceto gaudet. fit. n. valde efficacia vt lepras abstergat: ꝛ multo magis que minora sunt bis lentigines alphos effillas achoꝛa. ℄ Dias. ēt inserta. q elison alphos ꝛ effillas emēdat. Et ego dico vobis q non dubito q q̄ pāno ꝓferunt: ꝛ effillis ꝛ econtra. q̄re capitula pergrantur adinuicem.

℄ De liuoꝛib⁹ q̄ fiūt i cute: ꝛ de sanguine mortuo q ab aliqbus vocaē malmoꝛto: ꝛ ab aliqbus vocaē morsus mortui: ꝛ ab aliqbus morsus diaboli. CA. VI.

Qm aūt talis liuoꝛ a ꝓgelatōe ꝛ mortificatione sanguis sub cute ꝓtingat siue liuoꝛē dicamus siue mordificationem vel coagulationē sanguis vel malum moꝛtuū. iō in presenti sit ſmo. ℄ Pro quo nota. q tales liuoꝛes aliqñ fiunt a ꝑcussione: rōe cuius fluit sanguis illic ꝛ ꝓgelatur: ꝛ locus remanet niger. Causaē ēt liuoꝛ: q̄ in loco vno sanguis exiens sub cute ꝓgelabiē: ratione cuius de mane vel alio tpe locus apparebit niger: hoc nō est nisi ex defectu complexionis membri que debilis est in regulando sanguinem: ꝛ liuoꝛ iste vocatur malmoꝛto ꝛ sepe vidi.

Curatur aūt p⁹ ſm Dinum. ſc. succi maioranē ar senicī citrini: olei camomille cere. aā. partes equales: ꝛ fiat vngtū. q̄ sum exprus in liuoꝛe oculoz ex pcussione. diaglon cum gūmi ēt laudatur. ℄ Laudaē ēt appositio panis cum vino. ꝛ deinde locus emplectur. ℄ farina ēt fabarum cocta cuz oximelle vz: locus tſi p⁹ fomenteē cum aqua decoctionis ro. fenugreci: aliqui apponunt ceruſam. ꝛ aliq vngtū de ceruſa: q: vngtū aliq̄ ad liuoꝛes rōne pcussionis. ꝛ hec oīno probata sunt. dia. dixit. aqua marina tepida liuoꝛem tollit. ℄ Aui. dixit resoluit sanguinem ꝓgelatum sub cute. tollit ēt liuoꝛē succus agreste cū melle addito illinitus ꝛ mirrus. ℄ Dixit ēt succ⁹ filij melle addito liuoꝛes corporis lipidat. Et filiū est plāta vbi mastix nascit. ℄ Et dixit. anetū addito melle ꝛ supinunctum liuoꝛes emendat. ℄ Dixit liuoꝛes virides corpis tollūt nuces virides. ℄ Et dixit ēr. lupin⁹ maculas nigras ꝛ liuoꝛes ebulire ſi pmittit. ꝛ ego dico. q emplz fa cū cū farina lupinoz ꝛ accto tollit liuoꝛes. ꝛ ꝑpe i prin⁹. q̄ materia est ꝑfunda. ℄ Dixit ēt ysopus elixa: ꝛ ipposita liuoꝛes corpis emēdat. ℄ Dixit ēr. nepita viridis cataplate adhibita liuoꝛes detergit. Et dixit ēt ad liuoꝛes tollendos herba santonicū in aqua decoquiē ꝛ panno imposita corpori infundiē vel cū melle ponitur. ℄ Dixit ēr. sal cum melle ſpositū liuoꝛes corpis tollit. litargiriū ēt deslbatum hoc facit. ℄ Apu. dixit. succus maioranē melle addito liuoꝛes detergit. ego dico. q succus maioranē cū auripig. liuoꝛes oculoz detergit. ꝛ sepe luz erptus. ℄ Dixit etiam Apu. lib. 71. herbaz q radix spine albe ſi succulenta. i. succo plena vice cataplatiſ ipposito liuoꝛes aufert. ℄ Ego etiā dico. q cinis allei cū melle ſpositus liuoꝛes tollit. ℄ Dico ēt ego. q liuoꝛes tollit. ſc. bulbū ꝛ misce cū melle ꝛ vitello oui ꝛ aceto: ꝛ malaxeē super locum ponatur. ſi nitrum apponatur fortius operaē. ℄ Dico ego dixit ēt Apu. codē. lib. de cimino carmeno sic: masticatū ꝛ impositū liuoꝛes tollit vel detergit. ℄ Dixit etiam. absinthium in aqua coctum. ꝛ inductum panno pone ſi carpus teneruz fuerit cuz melle spone. ℄ Dixit etiā. mercurialis tōsa ꝛ ipposita liuoꝛes tollit. ℄ Aui. dixit. acetū cū melle addito supinūcetū liuoꝛes emendat. ℄ Dixit ēt Aui. de gūma tapsie ꝓfert pāno ꝛ albaras: vt dictū ē. ℄ Et Sera. dixit. misceē tapsie corter vel cius succus cum olibano contritus administratur sup liuoꝛes ꝛ aufert eas. oꝛ autez q̄ dimittatur vnaꝰ horis ante ꝛ auferatur deinde infundaē sup locū aqua calida aufert spetigines ꝛ lentigines. Alch. ponit corticē tapsie ꝛ lachrymū ficū: ꝛ cerā cū olibāo. Bar. ō va. q tollatur radix tapsie ꝛ olibanū. aā. ꝛ liuoꝛibus qui fiunt a percussione cōferē. ꝛ dixit. q lachrymus ē melioꝛ cortice. Et dixit. q anteq̄ vngtū ponaē. ꝛ etiā post locus lauetur cū aqua calida. ℄ Dixit ēt Aui. calamus aro. confert occultationi sanguinis mortui. ℄ Dixit. synapis aufert occultationem ꝛ vestigia sang. mortui. ℄ Dixit etiam. ameos

cōficitur cū melle. ꝛ ponē ex eo empl'm sup' occulta tibi sanguinis. ℂ Et dixit ēt de absin. cū melle: qđ ē optimū ℂ Alc. dixit. liciū valet linozib' ꝛ maculis. Sera, dixit, et coriek radit cicamis ꝛ extrahat sucens ei': coq̄tur donec fiat sicut mel ꝛ reapponat. cū quo si liuores q̄ fiūt i facie: ꝛ alias sordes cutis. ℂ Tollit ēt liuores cutis rafanus supinūctus cū melle. ꝛ ꝟsiples tollit maculas totius corpis. Et Ser. dixit. q̄ semē eius est fortius tota planta. ℂ Dico ego ēt. q̄ aloes succotrinū cū melle liuores tollit. ℂ Ra. dixit. si in loco nō fuerit vulnus neq̄ dolor. sed color liuidus remanserit locus emplet cuz folijs caulis vel rafani vel mētastri. sed locus isto modo nō curetur cū arsenico citrino vel cū lapide lazul' tiburis ꝛ armo. cū suc. coriandri. aut apij multis vicibus exhibetur ℂ Gal. laudat decoctionē amecos ꝛ ysopi cū lacte ꝛ vino. ℂ Mes. dixit. q̄ si cū succo radicis napi agrestis miscetur modicum de aloe epatico: ꝛ liniatur locus ter vel quater infra duos dies curatur.

ℂ De asperitate squamis ꝛ duriciebus siue callositatibus faciei ꝛ corporis. CA. VII.

HUnt in facie ꝛ cute capitis q̄dq̄ aspritates q̄dā q̄ q̄q̄z ēt fiūt cū squamis q̄busdā ꝛ q̄q̄z i cute fiūt q̄dā duricies ꝛ callositates siles callositatib' q̄s i manibus operarij hāt. Aspritates itaq̄z curis tollit pul. punicus adustus vel nō adustus cū melle mixtus ꝛ linit' fricando. Et ego dico q̄ multū vtile cēt q̄ loc' p̄io mollificet. ℂ Dia. dixit. asperitates cutis sicut accidit i scabie tollit oleū rafa. inūctus. ℂ Mes. dixit ēt sic. oleū de amig. dul. asperitates lenit gutturis ꝛ plmōis: ꝛ ꝟomitū ptiū et terior oēs fouricies ꝛ siccitates mēbrorum lenit ꝛ iūcturaꝝ ꝛ oleū de amigd. ama. lenit asperitates ꝛ veterfaciei pannum. ℂ Ed dixit etiam. oleū sisami lenit duricies ꝛ asperitates. ℂ Squamas ēt que fiūt i facie tollit ablutio fcā cuz aqua camo. Et certe ego credo. q̄ quecūq̄z furfurib' cōtinent ēt ꝟcrunt i hoc casu. ℂ Duricie ēt cutis de qua victum est tollit oleū de fru. ꝛ oleū sisami. sicut statim dictū est. ℂ Easdē ēt duricies tollit sordicies cere q̄ muz vocat mixta cum cinere vitis ꝛ supposita. ℂ Mali. dixit sic. medulla ossium bols removet dura mēbra. ℂ Ugnō qđ duricies ꝛ callositates q̄ sunt i manibus ꝛ facie curat. Rh. cere: ping. hirci. añ. lib. i. medulle cerui ℥. iiij. vitella ouorum. vij. mirrhe. ℥. i. liquefiat cera cum oleo vio. deinde cū eis alie spēs ꝟficiantur. Et his ergo locus iungatur p̄ missa lotione cum aqua calā donec locus rubeat.

ℂ De scissuris faciei ꝛ cutis. CA. VIII.

IN facie siue cute fiūt frequenter scissure q̄busdā veteres sic cōsuebant. ℂ Dixerūt. n. q̄ ad scisc uras faciei confert linitio fcā cū adipe gallinaz. ℂ Et Ra. dixit. q̄ facie reddit lucidā. ℂ Dia. dixit. de oi spē apij risus q̄ lacoras. i. tineas expurgat ꝛ stigmata. i. macias vel cicatrices tollit. Et subdit q̄ tollit crepaturas q̄s greci stigmata vocant. Et dixit ēt. q̄ fimi adeps fituras labioz ꝛ totius vlus frigore fcās optime sanat. Auic. dixit. adeps anseris scissuris faciei ꝟfert. ℂ Ser. dixit glutem piscium scissuris ꝟnenit faciei: sed debet dissolui cuz aqua calā ꝛ liniri. ℂ Ysaac di. q̄ litar. cum oleo coctum in modum vnguenti scissuram cutis diurnam ex eo inuncta celeriter sanat. Idem dicit Lō. Mal. dicit oleum myrthinum siccitati ꝛ fissuris remedium est. ℂ Et ego credo. q̄ multa dicta. q̄. li. 4. de scissuris labiorum h̄ ꝟcuire. q̄re videas multa que h̄ sunt posita.

ℂ De cura pustulaz ꝛ vesicaz ꝛ rubedis faciei p̄ q̄ facies vt cē lepr̄osa: ꝛ ē gutta rosea: CA. IX.

GUtta rosea ē rubedo cū ignea silis rubedini cū q̄ incipit lepra: ꝛ plurimū apparet in facie: ꝛ spāl' in naso vel circa. Et i pomis maxillaz q̄ q̄q̄z est cū inflatiōe. ꝛ vocat a Guil. de sa. botiga vel gutta rubea. vel in vulgari gitta ruba. de q̄. q̄. scdo lib. feci cap. Et q̄q̄z ē sine inflatiōe. q̄q̄z cū pustul: q̄q̄z cū crustis. ꝛ tūc ē de gñe asaphati. ℂ Gñatio āt eius est ex flate salso vel ex alijs hūoribus adustis. Et q̄q̄z mā est mala ꝛ valde acuta. q̄re locus vlceratur.

SIgna māci er qua fit habenē p formā ꝛ colorez eius p virulentiā quā emittit. ℂ Judiciū huius dispōis est. h. q̄n morbus iste ꝓgiosus est. ℂ Et signū primum ad lepraz hāc ēt iudicat p Rasim. q̄ multiplicat in hyeme ꝛ i frigore. Et h̄ est vt dicē Aui. q̄ frigus coartat vaporem plurimū. ℂ Judicat ēt. q̄ est difficilis eradicationis pp promptitudinem quā facies hz ad recipiendū mās cā suc raritatis: ꝛ debilitatis: vt alio libro scpe ē dictū. q̄re ergo antiq̄ non curat nisi raro.

IN cura ista habes tres intentiones. Prima est in dieta. Secunda in purgatione. Tertia in localibus.

ℂ Dieta sit ꝑm hūoꝛē faciēte morbū: q̄n aliq̄n mā flatica salsa fac morbū: q̄q̄z cola adusta: ꝛ q̄q̄z sāguis adust'. Respiciāt tñ isti se a vio forti puro. ꝛ caueant se a spēbus ꝛ reb' acutis. vt ab alleis. cepis. ꝛ pipe. alynapi. ꝛ a reb' salsis ꝛ fritis ꝛ ab assatis cōbustis. ꝛ a mel'icis ꝛ vaporosis. ꝛ a coitu. ꝛ ab oi cal'itate ꝛ friditate excessiua.

ℂ Scda itētio ꝟplet cū purgatiōib' ꝛ cluariū succi rosa. l h̄ obtinet p̄cipatū. diuersiōes fiāt cū fricatiōib' ꝛ vētosis: ꝛ cū cātaridib' ꝛ ruptoriis retro spatulas ꝛ sub mēto. Et flōmia de manu ꝛ de vena frōtis: ꝛ de vena nasi ꝟmē dat. Et applicatio sanguisugarum in loco: ꝛ totuz hoc clarum est ꝟsideranti causam.

ℂ Tertia itentio sic ꝟplet. Primo quo nota. q̄ aliq̄n gutta rosea ē antiq̄: ꝛ tunc frida ꝛ sic. ꝟuenit: ꝛ aliq̄n ē noua: ꝛ tunc alteratiua plus ꝟuenunt. ℂ Item p' vz h̄. Rh. succi agreste ꝛ pomlace ꝛplātag. ꝛ albu. onoz cum alluic: ꝛ ad modum aq̄ rosate distillate: ifundanē i ea pāni: ꝛ delup applicenē ꝛ sepe removeanē. In p' fiat h̄. in antiquo aūt fiat stuffa cum camomilla melliloto ro. viola. ꝛ flo. nenufaris ꝛ post lenem abstersionē iungat cum vngto albo ꝛ citrio i quo modicum de argento viuo ꝛ sulphure ꝛ alūine cū oleo de tar. sunt ico ꝛpata. Guil. de sal. ad idē ꝟposuit h̄. Rh. acetositatis citri. ℥. iij. cere q̄s sufficit ad ispissandum p̄dictum succū argenti vi. extincti cum saliua. ℥. ß. ico ꝛporā do fiat vngñ. ℂ Theodo. dixit hoc valere. Rh. borag. ℥. ij. farie ciceris: fabaz al. ℥. i. fe. cāpho. ℥. i. cum melle ꝛ suc eo cepe. fiāt tro. ꝛ liniat. ℂ Ego aūt vtor aqua vgt. dicta i. c. de ep̄i. ꝛ alia dicenda infra de decora. faciei. ℂ Ego āt ēt sepe curaui hāc passionē factis vlibus cū aceto ꝛ sulphure: ꝛ balneo pectā i isto liquore: ꝛ pono delup. ℂ Oleum de tar. ēt multum vz. ℂ Ungñ aliud Bar. ō va. Rh. olei de rafano: olei de vitellis ouoz: olei de fru. añ. ptē. i. olei de scie citri ptem. i. misceanē: et ad. 4. oleoz misceantur pul. ossis sepie. ℥. iij. sulphu. vi. ℥. ß. ℂ Guil. de va. dixit ego aūt talem optimā expientiā habeo circa p̄dicta. Rh. aque ro. lib. i. aque floz lilij cele. libr. ß. misceat. post Rh. sulph. ℥. i. cāphore pondus denarioz duoz. ola per se terant: ꝛ oi die oia agitentur ꝛ i sole tenēatur. ꝛ q̄sto ista aqua plus tenet i sole: ꝛ agitetur tanto est melioz: et ipsa q̄z facies liniat. ℂ Aliud expium meum. sulphur solus cū modico salis dissoluatur i aqua ro. ꝛ ex h̄ liniat: quolibet sero p. r. dieb: postea radius iponat. mire. n. tollit dictas pustulas: ꝛ virulentiā ipsaz ꝛ sanguinē fluentē: ꝛ facte reddit lucidā. hoc. n. ꝟsueui facere cū aceto ꝛ sulph. solū ꝛ vltimu ꝟfuit. ℂ Et aliud ad idē. Rh. sulph. vi. ℥. j. litar. cerusse. añ. ℥. ß cāpho. aur. i. ſſung. poz. recentis ꝛ colate. ℥. j. suc. pomoz citri. ℥. j. terātur terēda: sed quolibet die de p se. demū oia in mortario simul misceantur: ꝛ i vase vitreo conseruentur: ex quibus postmodum liniatur facies ℂ Aliud bonū. Rh. betho. scabiose fileris mōtani: plātagi. celido. añ. sublimēt ēt eis aqua sicut fit aqua rosa. Et hac cū facies est bene abluta ꝑbus cū aqua ꝟmuni deterſa be-

ne madefiat cuz ista aqua. Et si cū istis nō recedit dicta vispō verfricetur loc⁹ cū appōne cantaridaz mirtaz cū se po: ⁊ post locus cuz ficla mūdificeť, deinde cū p̄dictis ‘de ficcetur ⁊ cōsolidetur. ℭ Ad idē erpti. tapsia puluerizata bene cuz butyro miscеť. et qua postea facies liniať vbi ē rubedo. Juſtabit ergo tunc locū. ⁊ tūc ſupponāť folia cau lium ⁊ emanabit aqua multa. ⁊ hoc plurib⁹ dieb⁹ fiat po stealocus cum isto vnguēto inūgatur. ℞. butyri campho re boracis aręē. vi. ſubli. cuſor. thu. aſ. ſpice gū. ara. cerū. dragaganti armo. ſarco. alu. ſament. añ. ptem. i. coaguli leporis partem. ſ. terantur terenda. ⁊ in aqua ro. madefiant. postea accipe duo vitella ouorum parum coagulata in aqua feruenti: ⁊ cum eis predicti pul'. incorporentur: ⁊ cum isto facies sepe liniatur cum aqua ro.

ℭ De bothoribꝫ faciei ⁊ vocāť in vulgari cosſi. C. X.

Bothor cōi nole ꝑ Aui. ⁊ sua etiā nū cupatione oē paruū apa ipor rat ⁊ spāl'r importat apata pua que vpluri mū fiunt in facie: ⁊ vtplz etiā alba videnť ⁊ vulgariter cosſi dicūť. ⁊ qr ista talia vefedāt cutem: ideo de istis erit sermo.

In cura ista habes tres itētiōes. ℣ma ē in vita Scda ꝑ purgōne. Tertia i localibus.

ℭ ℣ma intentio ꝙpletur hoc mō. videas si iste pustule sint albe vel rubee. Si albe a mā flātica. respiciat se ergo a flatūcis: ⁊ sepe noiate sūt. Et pricipent aliq̄li rubedine. respiciat se a rebus ſalſis ⁊ acutis: ⁊ ēt a nimia comestio ne, vt nutrimētū qđ transmittiť faciei possit a facie assila ri. qr iste supfluitates facientes pustulas. credo ego sūt su perfluitates quarte digestionis. Scda intentio ꝙpleť hoc modo. vrať pillis de vera que euacuāt māz flāticaz. et silr pillē aggregatiue valēt. qr in eis est vera q̄ euacuat a capi te. et hoc si mā fit flatica: ⁊ hoc in cosſi albo si pricipet ali quali rubedine: tūc signū est alicui' acuitatis. ⁊ cūc pille ꝺ fu. ter. ⁊ ꝙfectio hamee ꝙuenirent. flōmia ēt cōueniret in illo casu. ⁊ appō sanguisa. si mā pticiparet de sanguine.

ℭ Tertia intētio ꝙpleť hoc mō. ⁊ qr iuenio aliqua simpli cia a doc. valētia pustulis alijs absolute. ⁊ alia albis ⁊ la ceris iuento valere. iō p̄lo de p̄is loq̄r. z' de scdis. ⁊ sic tertia itētō erit ꝙpleta. ℭ ℣lio Dia. dixit. faria orobi cū melle mūdificat vlcera ⁊ bothor. ℭ Dixit ēt. qđ fit emplz ex semīe nigelle ⁊ aceto aufert bothoreſ malas: ⁊ scabiē vl cerosaz: Cōfert ēt p̄m Aui. ad oēs maculā ⁊ bothorē in fa cie. Et ꝑprie p̄m quosdā cius decoctio facta vsq̄ ad diſ ſolutiones substātie: et ꝑprie in aā pluuiali qđ sepissime fuz ęptus. ℭ Et dixit ēt. idez pñt lupini cocti cū nuce cy pīſſi et empl'ati. ℭ Dixit. cinis allei est cōueniens bothoribus. ℭ Et dixit ēt cynamomū ponіť sup pānū: et macu las lētiginosas cū aceto est ꝙueniens bothorib⁹ leuibus. ℭ Dixit ēt sic. fer vini adusta ē bona inflatiōi sola: et cum myrtho ēt eriecat bothor cū quo seqnunť vlcera. et fer nō adusta extinguit inflationē corporis in quo strictus ē san guis. ℭ Dixit ēt. oleū de cherua vs bothori grosso et sca biei. ℭ Dixit ēt de cinere capillor hois q̄ sanat bothor. et hoc est experēū esse mirabile. ℭ Serap. dixit. q̄ farina lolij miscetur cum rafano: et econtra facit nasci pilos in alopicia: ⁊ abstergit bothor. ℭ Et Bar. voluit hoc verus esse de semine rafani: et ēt addit ad medicinam acetum. ℭ Dixit et. qđ radix vitis al. est mirta cum oꝛo. et fenug. ⁊ ex ipsa abluiť cutis: mūdificat ⁊ abstergit eā ⁊ aufert pā nū: ⁊ vestigia nigra ⁊ bothor. ℭ Dixit ēt Ser. qđ bulbus miscеť cū squigibin ꝙfert bothoribus. ℭ Dixit ēt cinis sa licis cū aceto acerrimo tollit bothor similia capitib⁹ cla uor. ℭ mirra ēt. rubes ⁊ succus eius confert spēbus mor billi ⁊ botho. que fiunt in corpore sicut variole ⁊ cum simi libus. ℭ Dixit etiā Serap. terіť berbonica cum assungia : aqua valet botho. ℭ Et dixit qđ ruta miscеť cum nitro ⁊ fit inde emplastrum remouet bothor. mt Bartho. dixit q̄ aliq̄n additur butyrum ad mollificationem. ℭ Et dixit ⁊ nā sic. omne lac in quo est extincta aq̄itas cū lapidibus

egritudinibus cutis ”

confert p̄uritui ⁊ bothori: ⁊ malicici chimoꝝ. ℭ Ex ptus est q̄ si cōchilia quedā lucida parua rotūda: q̄ quasi sunt in forma fistici ⁊ vltra a partibus marinis portanť ponāť in succo linoꝝ ⁊ pomoꝝ citrinoꝝ: ⁊ dissoluantur in aqua. Si ergo ex his fiat linitio mirabiliter cosſi auferuntur.

ℭ Si autem bathor sit al. ⁊ a flātica. Dixit Serapio. terre stre q̄ accipiatur grano been q̄ misceatur cum vrla aufert botho flegmaticam. Et aui. absolute dixit de been. q̄ cō fert botho. lactis cum aceto ⁊ alaphati. ℭ Et Sera. dixit quando cinis allei miscetur cum oleo curat bothor quando miscetur cum melle curat bothorē lacteā ⁊ impetigiē. ℭ Et dixit. quando fit emplastrum cum galbano ⁊ acc. ⁊ nitro aufert bothor lactea. ℭ Et dixit etiam quando linitio cum sanguine calido leporis mundificat morpheam ⁊ impetiginē: ⁊ bothorē lacteaz. ℭ Et dixit etiam de spuma que conglutinatur ad vites ⁊ canas ⁊ ad alias herbas q̄ ipsa est bonam ad scabiē vlceratam: ⁊ bothor lactea. ℭ Et de duabus spēbus spougie marine. q̄ ipse conferunt ad accipiendum bothorem lacteam.

Tractatus quintus de conseruatione rei natu ralis facici.

ℭ Ad colorandum faciem coloꝛe albo. CA I.

Postq̄ sermo factus est de remo tione rei preterna turalis existentis in facie. Nunc licet facere mentionem de conseruatione rei naturalis: vt de conseruatione albedinis ⁊ rubedinis vt est ipsam custodire vel albiorem facere ve rubicundiorem si licitum sit. vnde pro isto dicebat Gal'. in primo apho. in illo apho. in perturbationibus ventris ⁊ vomitibus ⁊c. color autem corporis dominantium humorum ostendit: si non in profundo accubuerint. ℣ro quo nota. q̄ bon⁹ color ⁊ floridus ab humoribus bonis sanguineis tractis ad superficiem cutis fit. Color autem malus a malis hu moribus fit: vt niger a melā colicis. albus a flegmaticis. citrinus a colericis. vt consideres omnia ista declarauit Auicen. in de vlceribus. vnde habens vlcus: ⁊ fuerit ma li coloris tarde curatur: ⁊ vide causam et dictis. Cause au tem extrinsece iuuant ad mundificationem coloris. vnde calor adustiuus ⁊ dimissio balnei: ⁊ vsus aceti: ⁊ malarus aquarum sunt ad nigredinem tendentia: ⁊ frigus: ⁊ coit⁹ ⁊ tristitia: ⁊ egritudines longe. ista ad colorem album fa ciunt. Comestio rerum citrinarum: vt ciminum: ameos: ⁊ comestio rerum salsarum ad citrinitatem. vnde tartari quando volunt faciem esse citrinam tunc lauant cum de coctione seminis ameos: q̄ illo coloꝛe delectantur. Et ꝑ pter hoc dicit Joānes de sancto Amando super nicolaus q̄ quedam faciunt colorem bonum sumpta interius que dam vero posita exterius. Ad intra quedam faciunt hoc: q̄ generant bonum ⁊ subtilem sanguinem vt ouа so bilia ⁊ briodia bonarum carnium. vinum aromaticuz: ⁊ cibi bo ne subē. Quedam autem q̄ sanguinem spargunt ⁊ dila tant ad exteriora: vt ficus ⁊ piper: ⁊ crocus vbi vsus fue rit modestius colorez bonum facit. Quedam q̄ sanguinē mundificant velut trifera mino: ⁊ mirabola. lupuli: fu miterre bonum colorem faciunt. que autem exterius fa ciunt bonū colorez: hoc faciūt cum absterſione: vt sunt li niměta ablutiones accipere ex farina fabaꝝ excoriataꝝ. ⁊ cicerꝝ: oꝛo. ordei: frumēti: ami. anisi risi: ⁊ similiū. ℭ Ra sis aza. tales pultes cōficucrunt facere. ℞. fa. ci. fabaruz: oꝛ. amigd. depura draganti: se. rafani añ. distemperеť cū lacte: ⁊ de nocte facies epithimetur. ⁊ de mane cum aqua calida: decoct. vio. sic. aut fur. lauеť: ⁊ si adderentur cum eis radi. li. sic. narci. ⁊ irc. atq̄ farij. Et q̄ si fiant trocisci qui distemperentur cum lacte ⁊ in necessitate esset valde vtile. ℭ Aliud auicen. ℞. sapo. lib. j. armoniaci. lib. ſ. re soluantur in. iij. lib. aque: deinde proijciatur desuper thu. masti. mirrhe. añ. ℥. ſ. mellis. ℥. ſ. terantur omnia in va se vitreo: ⁊ administretur de nocte. ℭ Ad idem Ihc. ſe-

est pulchram dealbationē. ꝓparetur ceruſa. diſtemperetur cū aqua limpida p̄ menſem ad ſolē calm quouſ dū colando ⁊ aquam remouēdo. ⁊ in fine dimittāt exiccari: ⁊ talis dealbata ceruſa ⁊ ꝓparata. de qua. ℔. ꝓcs. v. yreos nitri bora. aſi. ꝓē vnā camphore: ſarco. mirr clare. arg. vi. ſub li. aſi. ꝓcz. 5. vnius. terātur ſubtiliſſime: ⁊ molliantur ſup lapidē m̄morenm: ⁊ incorporent cū aqua ro. ⁊ fiat pul. aut troci. ⁊ ſeruet: ⁊ qñ erit neceſſe diſtēpet cū oleo ℥ tar. poſt liniāt. ℂ Dealb at faciem hoc. qđ ſepe ſum exptus. ℔. litar. arg. q̄ñ vis: q̄ pax tñ ⁊ pone i acc. al. clariſſimo vel diſtillato cāphore aluis ſciſſi ceru. aſi. modicuz. q̄. ℨ. 5. muſci: gario. pax vt hēat odorē bonū: buliat in pignatella modica bulitiōe: deinde cū filtro colet ⁊ ſeruet vſui. Deinde. ℔. aluminis roche nō aduſte quātuz vis buliat i aqua: deinde colet ⁊ ſeruet. demū miſce iſtas aquas adin uicem ſm q̄ntitatem quā vis o̅p̄ari: ⁊ hēbis aquā albiſſi mam. deinde laua faciem. ℂ Aliud. ℔. arg. vi. ℨ. j. arg. vi. ſublimati. ℨ. j. ponāt arg. vi. in vno ouo p̄ paruiſſimū fo ramen. poſtea cū aliquo obſtruatur foramē ⁊ coquatur in aqua ipm ouū vſq̄z ad ipſius indarationes. poſtea extrahe ipm arg. vi. ab ouo: ⁊ miſce cū arg. ſublimato in p̄ap̄lide vitrea in qua non ſit macula ⁊ agitet quotidie in ſole plu ribus horis cū baculo mundo: ⁊ qñq̄z modicū aq̄ cū digi tis aſp̄gāt deſuper: ⁊ hoc fiat donec totū maniſeſte albe ſcat. qñq̄z ſtat p̄ meſes antē hꝫ poſſunt ad hanc terminū: tūc vltimo teratur ⁊ ponat i ampulla plena aq̄ ſublimationis nenu. florif al. aut ſit aq̄ lilij. totū ergo ſ̄ fiet ſicut lac. et ſ̄ itaq̄z poſt ablationē faciei ſubtiliter liniāt: ⁊ vna linitio qñq̄z ſufficit p̄ diē. ℂ Et ego dico. q̄ maſtix decocta i aq̄ decoct. odori. cādidā facie facit ſi ex iſta lauet. ℂ Alc. dixit ſi puluis oſſis ſepie p̄ficiat cuz vngīo citrio ⁊ liniat facies dealbat cī. ℂ Serꝫ plato dixit. aſininū lac ſiccum faulomēro. i. fauo mellis: vt puto ſit mixtū: oēs maculas de corpe eiicit: emē cādidiorē facit ⁊ ſi mel ſimpleꝫ miſce ret idē facit. ℂ Quidā dixerūt: q̄ adeps leonis cum oleo rō. cutē faciei ſuat a vicijs: cādoreq̄z ſuat. ℂ Dia. cheſolea diſſoluta cū aqua ſi facies inde liniat bonū colorē p̄ſtat. ℂ Ad colorādā faciē colore rubeo. CA. II.

ECo in capitulo mētionē faci am de his q̄ rubefaciunt faciē dimittens illa q̄ citrināt fa ciem: q̄ ad meū p̄poſitū non faciūt ⁊ dimit tens ēt que nigrefaciūt. ℂ Et p̄ dico. q̄ lini tio fcā cū aſeo nitro. i. ſpuma nitri mixto cū oleo vio. ⁊ aq̄ rubefacit faciem: ⁊ baurach affricanum ēt illud idē facit. ℂ Dia. dixit cardamomū vſuz vt ſynapis ruborē facit co poni. ℂ Hoc autem dilucidat faciem. ⁊ ipſam abſtergit. ⁊ colorē facit bonū cū p̄mixtiōe rubedis. ℔. farie cice. alb. fa. fabaz amig. dul. orag. aſi. ℨ. ij. radi. vi. al. ℨ. j. 5. ⁊ fiāt troc. cū albumine ouī. Cū ergo vis vſam eoz line vnū co rū ſup faciē cū aq̄ o. ⁊ dimitte p̄ duas horas: ⁊ ablue cuz aq̄ fur. clarificat faciē oē fedū cutis: ⁊ fit ide color bonus cū p̄mixtiōe rubedis. ℂ Si vis ēt artificalr faciem rubefa cere capias vgūtū raſpatū cuz vitro: ⁊ facias ipſuz bullire cū vino al. ⁊ poſtea cū ipſa bulitura tangas mixillas: vel loca alia vbi colorē ru. vis facere. ⁊ ſi huic adderet color grane: hoc eēt meli⁹: ⁊ tūc facias ſic. ℔. vgi. raſpati q̄rtā . i. grāe. q̄rtā. 5. bullianē in vio: ⁊ fiat vt dcm ē. Iſte color eſt permanſuus: ⁊ ꝫ ablnaē facies remanet color iſte.

ℂ De his que i facie bonū colorē efficūt. CA. IIII.

DIcam modo de his que i facie bonū colorē effici unt. ⁊ dico medicinā bonū colorē in facie ge nerare non eſt niſi ipſam in facie ruborem p̄ mixtum cum quadam albedine vel claritate guare: vt hēat i. z. teg ni. Et primo dico. q̄ oēs ſpēs mi rabo. citri. embli. ⁊ belli. quando miſcentur: ⁊ ponitur in eis parum. amigd. dul. ⁊ miſcentur cum melle: ⁊ cōfert in luamento manifeſto egritudinibus melicis ⁊ flaticis: ⁊ co oret facit bonū. ℂ Aui. dixit mirabolani nigri clarificant colorez: ⁊ quando fit ſepe vſus mirabo. indoz faciunt co lorez pulchrū: ⁊ phibent canos ne veniant ante tempus. ℂ Dia. dixit. ficus ficca iuat eos qui colorē pallidū hſit. ℂ Alch. dixit. barmel bibitū clarificat ſanguinē de colera rubea: ⁊ bonū facit colorem. Et dixit ēt. origanum ex pellit coleā ru. ⁊ hū. groſſos: ⁊ meliorat colorem. ℂ Di xit ēt de vino nigro fic. vinū quanto eſt antiquius: magis ſtringit ventrē: ⁊ bonū facit colorē: ⁊ abſolute de vino di xit bono: q̄ bonū colorez efficit. ℂ Ser. dixit. gūma cera ſi in manc bibita cū vino limphato: bonū colorem efficit auget. n. ⁊ eſt expertū. ℂ Et dixit etiam ſic. qui vtitur aſſa in cibis ſuis meliorat colorem eius. Et Dia. dixit q̄ ſepe fit vſus eius. ⁊ Gar. dixit q̄ dcē ex ea omni die quantuz eſt granum. i. ciceris cū ouo ſorbili vel aqua mellis: ⁊ hoc facit: quia caliditate ⁊ ſubtilitate ſui ſanguinē vehemēter mouet ad cutem. ⁊ ꝓpter hoc in decoloratione que ꝓpter frigiditatē accidit: aut ꝓpter opilationē aliquā que in ex tremitatib⁹ oritur eruſt facit illō. miſceē aūt cū cibis aut cū melle: q̄ ipſa p̄ ſe ē tanti horroris q̄ ipſaz nāz expelle ret. ℂ Et dixit Serā. acetū ſgllī. meliorat colorē. ⁊ addit ⁊ fortificat corpus debile: ⁊ reddit ei ſanitatē. ⁊ ſilr ſgilla in tus appōrtimata. ⁊ ꝓprie ſūpta cū trifera diſtēperata cū vino ſubtili aut aq̄ ficut os. Et ſm Aui. ides facit ſyru. ſgl le. Et dixit Alch. q̄ comedit coetā vel crudū: vel aſſa tū clarificat colorez cutis. ℂ Et Dia. dixit. agarici. ℨ. j. acce pta malū colorem emendat. ℂ Et alch. dixit. zinziber pul uerizatuz facit colorem expellēdo flā ⁊ coleram ru. ſuauiter: nō more medicinaz ſolutinaz. ℂ Et dixit etiā. croc⁹ efficit bonū colorez. E aui. dixit. potus eius. ℂ Dixit ēt alch. abſin. extrahat caput: ⁊ clarificat viſuz: ⁊ meliorat co lorē. Et aui. dixit. facit colorē bonum: ⁊ hoc ſi bibat dico ego. ℂ Alch. etiā dixit. yſo. mixta cum cartamo larat ven trem: ⁊ facit pulchrū colorē. Et aui. dixit. ponus ſopi ſic ce bonum colorez efficit. Dixit etiā. cum lauatur facies ex aqua cimini clarificat eam: huius tñ vſus faciez citrinat. ℂ Semen etiā ameos meliorat colorē bibitum. Et ſilr in unctio facta ex eius oleo. ⁊ decoctio eius citrinat faciem. ⁊ ſilr dixit alb. ℂ Farina cicer efficit bonū colorez ⁊ intel lige q̄ illita. Et ſm Dia. cicer comeſtum ⁊ illinitum effi cit colorem bonum. ⁊ ſm aui. ides facit farina fabaz. ℂ Di xit ēt alch. calamus aro. valet malo colori ictericio ⁊ ſan guini mortuo: ⁊ clarificat oſſum. ℂ Oleum dixit. oleuz de croco colorem efficit bonū. ℂ Loi. dixit. radix viris al. aſ ſata bonū colorem faciei inducit. ⁊ tenſaz ſupficiem facit. Et Dia. videtur velle. q̄ ſit cocta in oleo donec albeſcat: colorem efficit bonum. rugas vultibus defendit: ⁊ lenti ginē purgat. Et aūt. dico ego brioma ⁊ viris al. ⁊ cucur. agreſtis idem. ℂ Serm dia. decorat: ⁊ vultibus efficit co lorē bonū fricatio facta cuz foliis mādra. ⁊ poleta ⁊ ꝓprie mādragore maſculine. ℂ Aui. dixit. vſus lactis bibiti val de bonū colorez efficit vſus. ⁊ ꝓprie q̄ ſumitur cū zuc. Et alch. dixit. q̄ ꝓprie opatur lac ouiū. Et ego dico. q̄ hoc opatur lac capraz vbi lac multū ⁊ cuz ſuo colore na turali ⁊ cū zuc. ſit exhibitum: qđ ſepe ſuz expertus. ⁊ in vna muliere modo operor. ⁊ cū hoc ēt ipinguat. ℂ Aui. dixit. ſterc⁹ colūbaz bonū colorē efficit. diſſoluat i aq̄. dico ⁊ liniat facies. ⁊ idē p̄ōt ſterc⁹ locuſte. ⁊ ſilr ſtercus lacerte. ℂ Lolmolea ēt diſſoluta ℨ dia. cū aq̄ ſi facies liat bonū colorem p̄ſtat. Caro anatis ⁊ piguedo clarificat colorē. ℂ De his q̄ dilucidāt facie ⁊ abſtergūt. CA. IIII.

IAcia mō mētioz ſ̄ his q̄ dilucidāt vul tū. ℂ Sed⁹ dia. efficit cādidā ⁊ ni tidā ⁊ abſtergit oēs maculā faria. odobi albi groſſi facta ℨ artē aq̄ āt dilucidat cū acero. ⁊ abſtergit macias. fit āt ſic faria ei⁹. ifūdat orobus i aq̄: ⁊ poſtea coq̄t vſq̄z ad ſeparationē corticis: po ſtea tere ⁊ cribellet. ℂ Item ēt: ſemē rape ſilueſtris miſce tur cū farina lupinoruz. ⁊ ciceruz ⁊ fabe. admixta iſta lim pidant faciem: dilucidat etiam faciem caro meionis vna cū ſeminibus ſuis trita. ⁊ cū farina mixta. Sic aūt dico

ego cum farina ordei vel ciceru cum quo postea facies lauetur quod est expertum. ¶ Sera. et de hoc dixit. caro melonū mūdificat cutē: ⁊ ꝓprie semen eius qñ siccatur ⁊ teriē. ⁊ cribellaē ⁊ administraē in lauacro corporis. ¶ Et idē dixit Gal. in. 8. de simplici. Et aui. vult de carne melonis q̄ ē ꝓpe semē eius. ¶ Equa ordei sine exteriori corticе cocta vsq; ad consumptionē medietatis ei⁹ qñ ordei est pars vna: ⁊ aque partes. xv. pulchrificat faciē. ¶ Lotio et facta cū aqua lupinorū decoc. vsq; ad cōsumptionē ipsorū clarificat faciē. Et idē et facit fricatio farine lupinorū cū aqua pluuiali. ¶ Rasis dixit. oleū rafani clarificat faciē ⁊ vs morphee. Dia. dixit de olo mastices. q̄ dilucidat faciē: ⁊ maculas delz. ¶ Succus yris aut yreos clarificat faciē linitus ⁊ ꝓprie si addatur farīa fabaꝝ aut ciceꝝ. Radix lilij faciem et mūdificat. abluit: ⁊ terſaz reddit trita cū melle apū vt dixit Sera. Et Bar. dixit sic. liliū siluestre album: ⁊ pōt cū sola aqua tepida teri ⁊ misceri. ¶ Serꝰ plato dixit. capre fellis acci. ʒ. j. farine lupini ⁊ mellis. aā. ʒ. iiij. ⁊ ꝓmixtis in vnū: exinde faciē linias ⁊ lipida facies et ficieē. ¶ Et dixit et. taurinū fel illinitū faciē lipidat. ¶ Rasis dixit. adeps galline reddit faciē lucidam. Dt Se-ra. dixit adeps galline ⁊ anetis cōueniunt ad vultū clarificādus ¶ Quidam dixerunt. q̄ adeps leonis cuz oleo ro. cutē facieī seruat a vicijs: candoremq; seruat. ¶ Dilucidat' eriam faciem aqua ista. Rx. argenti viui. ʒ. j. argenti viui sublimati et. ʒ. j. ponatur argentum viuum in ouo vno per paruissimum foramen ⁊ coquatur ouum in aqua vsq; ad ipsius indurationem: postea extrahe argentum viuuz ab ouo ⁊ misce illud cum argento sublimato in ꝑapside vitrea ⁊ in aqua nō sit macula. ⁊ agita quaq; die in sole pluribꝰ horis cum baculo mundo: ⁊ quandoq; aspergatur modicum aq̄ ⁊ b̄ fiat totū dōec manifeste albescat: ⁊ quandoq; statur per mensem anteq̄z perueniat ad hunc terminum. Tunc vltimo teratur ⁊ ponatur in ampulla plena aq̄ sublimatiōis floris nenufaris albi. aut lilij totū hoc fiet sicut dac post ablutiones faciei: ⁊ exiccationes. facies subtiliter liniatur ⁊ sufficit qñq; vna sola linitio pluribus diebus.

¶ De bis que abstergunt faciem. CA. IIII.

POst q̄ facta est mentio de medicinis que faciem dilucidant. faciam modo mentionem de bis q̄ faciem abstergunt. Credēs ego mlta. dca supra c. de lētegine: ⁊ de panno hic valere ⁊ b̄ sepe vtile ē: q; faciēl sepe est vncuosa ⁊ feda: ⁊ credo et multa dicta in precedenti b̄ comenire. ¶ Aui. ergo in hoc sic dixit. frumentum mundificat faciem ⁊ eius farina. ¶ Et dixit etiaz: sinapis siluestris est emplin bonum sordiciei. Et dixit et. radix lilij mundificat faciem abluendo ⁊ terſam faciendo: remouet ꝯtractiones ipsius. Et Serap. vult q; ipsa sit trita cum melle. Et dixit et acetositas citri abstergit colorem: ⁊ aufert pannū. ¶ Serapio dixit. qñ radix vitis albe est mixta cuz orobo ⁊ fenugreco: ⁊ ex eis abluē cutis mundificat ⁊ abstergit eam: ⁊ aufert pānum ⁊ vestigia nigra. ¶ Ebirannus dixit. vitis alba. assata bonū colorez faciei inducit: ⁊ terſam superficiem facit. ¶ Dixit et. succꝰ radicis ciclaminis cum faba mundificat cutem. dixit et. qñ synapis miscetur cum adipe: aut cum oleo dissoluaē mūdificat faciem. ¶ Mesue dixit. q; ex succo cucumeris asinini ⁊ farina fabarum fit linimentum bonum abstergens sordiciem faciei ⁊ feditatem cutis. Et dixit et oleum mezereon abstergit feditatem cutis. Et dixit eriam. de oleo de rarino: ⁊ de oleo de ouis. ¶ Dia. dixit. fit emplastruz cū oleo vtriusq; farine: ⁊ aufert sordicies faciei que accidunt propter superfluitatem corporis. Dixit et chimolea dissoluta cum aceto faciem abstergit. ¶ Roge. dixit oleum de tartaro abstergit maculas que remanēt in facie post partum: ⁊ faciem mundificat. ¶ Et dico. q; oleum de tartaro fic fit. Rx. tartarum puluerizatum ⁊ ifunde in aceto: ⁊ post ponatur in panno lineo ⁊ inuoluatur in stuppis aque in stinctis: ⁊ decoquatur sub cineribus: deinde ponaē i scutella terrea vitrea ꝑ. iij. noctes: ita q; scutella sit decliuis ⁊ distillabitur inde quedā humiditas nigra vergēs in subruffuz colorem: que dicitur oleuz de tartaro. Aqua tartari fit isto modo. pone tartarū sub pruis: ⁊ fine ipsum vri donec albescat: post pone illud in sacculo lineo suspenso: ⁊ suppone ampullaz ⁊ collige aquā que egredietur: ⁊ erit aqua tartari. ¶ Ad idez. Rx. farine fabaz: farine ciceruz alb. amigd. dul. dragaganti. aā. ʒ. ij. radicis vitis albe. ʒ. i. ʒ. ⁊ fiant trocisci cum albumine ouī. Cum ergo vis linе vnū ex eis super faciez cuz aq̄ ordei: ⁊ dimitte ꝑ duas horas. ⁊ ablue cuz aqua furfuris, clarificatur facies. ⁊ abstergit omne sedum cutis: ⁊ fit color bonus cū permixtiōe rubedinis. ¶ Aliud pulchruz. Rx. serpentarie radicis ⁊ vide eam in frustra parua: ⁊ desicca illa in sole: post pulueriza ipsam. ⁊ cribra per pannum spissum. post confice ipsam cum aqua ro. ⁊ iterum fiat hanc massam bene siccari in sole. deinde iteruz teratur ⁊ addatur quantū est tertia pars ipsius ex ceruſa. ⁊ iterum totum hoc incorporeē quantum est aqua ro. ⁊ exiccetur in sole. ⁊ iterum teratur ⁊ fiat puluis. Alch. huic addit aligd ex pulucre fipic. Et hoc itaq; puluere liniatur facies cum aqua ro. vel cū aliquo alio liquore cōuenienti. plucidā faciez facit mundat eaz: ⁊ pānuz ⁊ alias maculas remouet. ¶ Aliud expertuz quo vtuntur domine bononienses qđ expertum est. permutat. n. pellē faciei: ⁊ relinquit albā plucidissimā: ⁊ aufert omnē feditatē que est in ea. Rx. aque tartari partes. ʒ. saponis nigri liquidi partē. i. argenti viui. partes. xx. bulliāt omnia simul in claro super prunas: ⁊ cum bullierit subito ponatur ciatus in aqua frigida: ita tamen q; aqua non intrediaē in ipsum: sed vt feruor solūmodo remoueatur: ⁊ demum iterum bulliat: ⁊ iterū extinguaē vt prius: ⁊ hoc fiat nouies. Et hoc igitur facies fortiter fricando liniēdo tur: ⁊ multū superponatur de ipso. ⁊ teneatur. ix. diebꝰ cōtinuis super faciem: ⁊ balneo facto postea cū ipsa facies rubet ⁊ fiat fricetur leuiter cum aliquo panno lineo mūdo vt cadat cutis superior alia remanente candida. Unguentum eriā hoc callos extirpat: vt experuz est. si in mane superponatur eis in sero cum aqua bene calida lauēt: ⁊ cuz cultello radaē q; totiens fiat donec aboleatur totaliter: ⁊ postq̄z permutata est pellis faciei subsequaē huꝰ alterius vnguenti vsus: ⁊ erit effectus mirabilis. Rx. an guillam: ⁊ ꝓprie marinam: ⁊ cuiscera eā: ⁊ incide illaz in parua frusta ⁊ laua ipsaz bene: deinde construe pastillum vnum hoc modo. pone peciam vnam lincam magnā super crustam inferiorez pastilli: deinde pone foliuz vnū anguille ⁊ aliū superpone ceruse bene cocte. tertiū foliuz fit medulla vituli. ⁊ sic gradatis iple pastellū ⁊ deide reuolue peciā que supest sup graduz supiorez: ⁊ claude totum pastillus cū pecia reuoluta cuz crusta aliqua superiori: ⁊ tūc pone pastillū in furno: ⁊ fine donec anguilla sit bene cocta: ⁊ tūc accipe pastillum ⁊ discooperi ipsiz a crusta superiori ⁊ leua totum qđ est pastillo sursum cū pecia: ⁊ collige per se quod subtile ē: ⁊ fine expressione ꝑ peciā egreditur prius exprime cū manibus peciā: ⁊ collige per se qđ compressione egreditur. feces aūt per se reconde. Et primo igitur ꝓpter sui subtilitates pone de vic. sed quod de secundo expressum est ꝓpter sui grossiem ponaē de nocte. hoc igitur vnguentū siue cum premissione siue primi nō mire dilucidat faciem ⁊ omnes defedationes tollit. feces autem iniunctе scissuras faciei ⁊ manuum ⁊ pedum sanat.

¶ De remotione rugaz faciei. CA. V

DIcā deinceps de rugis q̄ frequēter in facie fiūt ꝑ habitū tps iuuentutis: ⁊ i iuuene faciē reddūt antiq̄z: ⁊ q; ista fiūt a siccitate dicā q̄ sūt illa q̄ phibēt siccitatē fieri. Deinde que sūt illa que rugas extendunt. ¶ Alc. dixit aqua casei cum

tanto vino dulita in cortice granati donec ꝙsumatur ꝓhi
bet ꝓtractionē faciet. ¶ Sera. dixit. iuuamētus olei sisa. ē
nā ipsius extendit rugas cutis ⁊ mollit cā. ¶ Aresi⁹ dixit.
qꝫ olcū de tartaro remouet rugas faciei. ei⁹ aūt doctrinā
vide supra. c. precedenti. ¶ Dia. dixit. oleus amigdalarum
amarax cum puluere radicis lilij subtiliter puluerizati: ⁊
pax olei ro. ⁊ cere. facto indē vnguento tollit rugas faciei
Aui. dixit. oleum amigdalax cū melle: ⁊ ꝓprie amararū
⁊ radix lilij. ⁊ cera liquefacta conferūt rugis in facie ⁊ pa
no. Raſ. dixit. oleum de amigd. ama. solum rugas exten
dit. Et ego dico qꝫ bonus est ꝓmiscere secū aliquid de ra
dice ireos. ¶ Alchi. iterum dixit. quando ex oleo de lilio
abluitur facies mundificat: ⁊ aufert rugas faciei. Serap.
dixit. radix lilij cū melle trita remouet rugas faciei. ¶ Fi
delis dixit. ad rugas tollendas: ⁊ omnes egritudines de fa
cie remouendam teratur radix cucumeris agrestis sicca ⁊
cribelletur: ⁊ cū aqua facies lauetur: ⁊ demus cuz sola aq̄
frigida: ⁊ b̄ fiat per triduum: ⁊ mirū erit. ¶ Ebir. dixit. ra
dix vitis albe assata bonum colorem faciei inducit: ⁊ tēsaz
superficiem: ⁊ secundū quosdaz cocta cum oleo ⁊ linita b̄
facit. ¶ Bartho. gluten piscius dissoluatur in aqua et qua
facies lauetur extendit facie. ¶ Litargiriū dealbatū cum
oleo ireos mundat cycatrices turpes: ⁊ extendit cutes ru
gosam. ¶ Unguentum de litargirio bonum ad rugas fa
ciei. Rx. litargirum dealbatum factū ex litargirio: cuius
color sit ruffus: ⁊ illud permisce cuz pinguedie asini: ⁊ suc
co radicis cāne: ⁊ oleo de fisticis: aut de semine lini: ⁊ fiat
vnguentuz. ¶ Apu. sic dixit. vt mulier claram ⁊ tensaz fa
ciem habeat. succum morsus galline cū melle ⁊ licio indi
co aceto acerrimo superlinias: ⁊ ex eo mulier faciem per
ungat: tensam faciem habebit. ⁊ multa etiā dicta sunt su
pra in alijs caplis que hic ꝓuenunt. ꝗre cū expedit vide.

Tractatus sextus de egritudinibus supercilio rum ⁊ palpebrarum.

¶ De casu pilorum supercilioꝝ. CA. I.

DIxit galienus creatus est ho mo rex omniū
aialiū: ⁊ ꝓpterea factus est erect⁹ super illa
animalia omnia ⁊ demissi capitis sunt ad il
lū: sic ⁊ inter sensus exteriores visus sui spūa
litate est sicut rex. Alij aūt sensus vt subditi. huic igit̄ etiā
⁊ organū ipsius super alia organa sensuū alioꝝ est in sum
mo collocatū. Creauit nāqz altissimus auricula duo. s. sup
cilia ⁊ palpebras. Nāqz per supcilia fit visus acutior: ⁊ a
nocumento rex et alto pollus in oculū cadere defensacu
lum existunt. palpebras etiā cooptoriuz constituit oculo
vt a nocumentis continentis ⁊ rebus etiā pollibus in ipz
cadere defensaculū sibi fiat. ¶ Dicā aūt de dispositionib⁹
supercilioꝝ ⁊ palpebraꝝ solū faciendis ad pulchrā di
spōnez oculi dimittēs tū multa supra dicta in alijs libris
Et primo dicā de his que pilos gnānt in supcilijs. ⁊ pro
notitia hui⁹ recurre ad capitulū superius positum qđ isti
confidet hic ꝓ multis necessarijs. ¶ Alchi. dixit. qꝫ cinis
grani viridis lentisci facit crescere capillos vel pilos i sup
cilijs. ⁊ dixit. qui vngit plumbuz vel stagnuz pinguedine
aliqua cū manu si frices supcilia ꝙfortat ea: ⁊ augmentat
pilos ⁊ retinet. ¶ Costā. dixit si in mortario plūbeo cū pi
stello ꝫ plūbo terra sigil. cū aceto: aut melle aut sepo an
serino fit trita fit bona pilis supcilioꝝ cadētib⁹. ¶ Rasis
dixit. splen asini assuz ⁊ tritus ⁊ liquefactus cuz sepo vrsi:
alia lra habet veteri ⁊ oleo donec fiat ad spissitudinē mel
lis. deide si ex eo supponaē supcilio depilato renascuntur
pili. Et dixit idez albert⁹ ꝫ adipe asini. ꝗrat̄ ēt. ē. in. ca. ꝫ
prolōgatione ⁊ multiplicatiōe capillox que hic valent.

¶ De casu pilox palpebrax. CA. II.

SErmo mō sit de casu pilox palpebra
rum. ¶ Sera. dixit. qñ nuclei
vattilox miscēt cū nardo. i. cū spica nardi cō
fert casui palpebrax ⁊ ꝓmūt carnē superfluā
ēox ⁊ incarnat vlcera. ¶ Et aui. dixit sic. aduriē os vatillo
rum ⁊ extinguitur ⁊ abluitur. ⁊ stat in alcohol loco tincie:
⁊ retinet pilos palpebrarum: ⁊ facit pilos nasci cum nar
do. i. spica nardi: ⁊ est bona vlceribus oculi ⁊ ornui pilox.
¶ Et Constan. dixit. collirium factum de spica humidita
tem salsi flegmatis desiccat pilosqꝫ palpebrarum confor
tat. Et aui. dixit idē facit spica qñ i aqua decoquit̄. ¶ Et
Bar. ꝫ va. dixit. qꝫ puluis tenuis spice nardi: ⁊ adhuc ma
gis spice celtice imissus cum radio casui capillox ⁊ palpe
brarum cōfert: ⁊ eox gnationem adiuuat. ¶ Dixit ēt. Se
ra. qñ palpebre depilantur propter aliquos humores acu
tos: ⁊ remanet qꝫ non augentur pili neqz multiplicantur
lapis lazuli destruit hūiditates istorū humox ⁊ locū ifri
dat. Et oz adhuc qꝫ terat̄ multum ⁊ administret̄ in pulue
re. ¶ Dixit ēt Serapio. de fumis ⁊ multi qđē medici ad
ministrant fumos qui fiunt ex fortibus spēbus in medica
mine palpebraꝝ: qñ in eis egritudo ē: que dicitur zulac. ⁊
est egritudo cum aqua pili ⁊ duricie ⁊ robo. e cadūt: ⁊ fu
mus olibani ⁊ terbentine hoc ꝙpatur. ¶ Et ēt dixit Sera
pio. qꝫ fumus picis administratur in colirijs: que ꝓparāt
oculum ⁊ vnguentum que faciunt nasci pilos palpebrarū
q̄ ceciderunt: ⁊ debilitari oculox ⁊ lachrimis. ¶ Et dixit
etiam. qđ ꝙpus ḥmida misceat̄ cum adipe anatis con
fert pruritui lachrymali oculi ⁊ grossicie palpebrax ⁊ pi
lis cadentibus ab eis. ¶ Dixit ēt fumus elevatus a ligno
pini maioris confert multum in b casu qđ est expertū ſm
Auic. Et Sera. dixit ēt. qꝫ confert ēt fluxui pilox palpe
brarum ⁊ corrosioni lachrymalis: ⁊ fluxui lachrymarum
Ego autem vtor fumo corticis. ¶ Galienus dixit in. ii. ꝫ
simplici. de armoniaco: sed ⁊ ipsam per seipsum terentes
⁊ puluerizantes vtuntur ficta. ¶ Ad augmētū pilox q̄ sunt
in palpebris cū quidē ab humoris acredine qdam eorum
ꝺcidūt: qdam vero eox nec crescunt: nec sumūt alimētuz.
nam cōsumens has egritudines ad naturalem eucrasiam
ducit mēbrū: cuius est inter cetera adaugere ⁊ pducere ⁊
confortare mēbra. Galienus ēt dixit in. 7. capō de cineri
bus hec que Serapio dixit de fumis barū gūmax. videl
ēt viere de cineribus lignox ipsox. ⁊ dixit sic. ⁊ ligni ter
bentine ⁊ myrrhe. i. cinis. ⁊ similiter ei q̄ libanum ē. i. thu
ris. qui vero storacis fortior est his. adhuc verum magis
qui picis liquide. adhuc magis qui cedri. vtunē aūt acrio
ribus quidem in pilis nomiatis palpebris. ¶ Aui. dicit.
lapis lazuli in hoc hz proprietatem. bonos. n. facit pilos
palpebraꝝ: ⁊ prolongat a proprietate quam hz. ⁊ in hoc ē
vtilimum. Et Serapio dixit. qñ infridat palpebras quan
do palpebre depilētur pp aliquos humores. ¶ Dia. dixit
bolus armenus crescere facit capillos in palpebris. ¶ Et
dixit etiam. oleum de lentisco inunctum cadētes pilos cō
firmat: ⁊ capillos ēt religat. ⁊ similiter mastix q̄ est a⁹ gū
ma. ¶ Expertū ad recuperationē pilox palpebraꝝ. Rx. anti
monij. ʒ. vj. nucleox dactiloruz cōbustox. ʒ. j. amidi. ʒ. ij.
folij. ʒ. ß. terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ administrentur.

¶ De ꝓhibitione ortus pilorum palpebraruz ⁊ supercilio
rum euulsorum. CA. III.

QUoniam aūt non oz solum generatio
nē in palpebris iuuare ⁊ in
supercilijs: sed ēt qñqz ortū ꝓhibere qñ sunt
euulsi: ⁊ ꝓprie eox q̄ orbiculariter oriuntur.
igitur de hoc in caplo dicaz. ¶ Aliqui antiq
dixerunt. qꝫ ova formicax posita loco vnde pili palpebra
rum ⁊ supercilioꝝ euelluntur: ⁊ superfricata ꝓhibēt or
tus pilorum. ¶ Sera. dixit. certificauerūt alig: qꝫ lac canis
primi ptus qñ ponit̄ super pilos palpebraꝝ: vel supcilio
rum euulsos abscindit eos: ⁊ vere dixit de via. qui hoc di
xit. verum Gal. in. ij. dixit. qꝫ qui dicunt hoc mētiti sunt.
¶ Dixit ēt Gal. in. ii. capitulo ꝫ sanguine dixit sic. qꝫ aūt
de sanguine paruax ranax dictū est quas beclos quidas
vocant asserente quodam postqz euulsi sunt pili super cil
iorum nonamplius eos oriri cum experientia subdideris
inueni falsum. ¶ Et Auicenna dixit. qꝫ si cum sanguine

serpentis locus liniatur dicti pili cuulsi amplius non nascuntur. ¶ Chira. dixit. sanguis vespertilionis immetus pilos palpebrarum cuulsos generari non sinit. ¶ Albertus dixit. fel birci palpebris vel supcilijs superpositus depilando facit non apparere: qz acutissimum est: z forte facit idem in alijs pilis. Ueteres etiam dixerunt. sumaꝫ cinis conchilionum partiuz adustorum: z misceatur cum alchitran. i. cū cedria z inungatur locus: z ortus ꝓhibeꝫ dicetorum pilorum qui pungunt oculos. ¶ Chirannus ẽt dixit. sanguisugaz ꝓbustaz cinerem cum aceto solue z pilos palpebrarum euelle z inunge: z vlterius non renascentur. ¶ Rubigo ẽt ferri superuncta loco ortū ꝓhibet eorū pilorum. multa ẽt dicta supra de ꝓhibitione ortus pilorum hic valent quare cum'erpedit vide.

¶ De rectificatione pilorum: q orbiculi oriunꝫ. CA. IIII.

Sepius contingit vt pili palpebraz or biculariter nascanꝫ: ꝗre ex eo rū reuolutione accidit vt oculū ingrediantur z pungant. ¶ Et ꝑ cura ista Serap. sic dixit qz magist' sic facit adherere pilos: intellige cuz alijs pilis. z stilo liquefacta ponaꝫ: nā ex hoc pili orbiculares adherebūt alijs. ¶ Et dixit ẽt gūma hedere adherere facit pilos palpebraz. ¶ Et dixit ẽt terbētina facit adherere pilos palpebraz qui pungūt oculos. ¶ Et ꝑs Gal'. idem operaꝫ albumen ouī z maxime mixtum cum olibano pigui. Et dixit Gal. qz nō sit olibanum nimis antiquū z siccū. Et dixit gal'. iuuamētum eius in hoc est ꝓp viscositatē que ē in eo z nō ꝓp ꝓpōnē ei?. z iste ē mod? vt pili innaturales reducantur ad naturales cum visco: mastice: thure: dragaganto dissolutis cum albumine ouī. z iste est modus Albucasis. ¶ Alius modus est vt pili euellanꝫ cū plcigarolis z postea cū limatura ferri cocta cum aceto liniatur: vel cum sanguine ranaz: vel alio mō desuper dcō ad ꝓhibendum ortum pilorū. ¶ Et Gui. de va. dixit. qz si ipsi cuulsi sint: z cū stilo in loco ortus pilorū ponaꝫ mucillago limaciaz naz ipsa conglutinat z rectificat locus pili z facit cū alijs adhereꝫ: z nō nocet oculis: vt ẽt dixit Rasis z hoc expertum est. ¶ Alius modus est: vt ipsis cuulsis fricetur locus: z desiccetur materia cū sicf de vitriolo vt dixit Jesus cuius hec est recepta. Rℜ. gūmi arabici: dragaganti: aloes: citri: viridis eris: arsenici rubei: colcotar eris combusti: trium piperum: amidi: rubee tinctorum: batiture eris: eris combusti: añ. ʒ.ij. san. dra. acacie. añ. ʒ.j.ʒ. lucie spine lucie galle combuste. añ. ʒ.j. sarco. armo. añ. ʒ.iij. dissoluatur armoniacum cum aqua rute z succo pomi citrini: z alia bene puluerizata fiat sicf. Alius modus est: vt ipsis cuulsis z palpebra lucrasata locus pilorum cum cauterio subtili: cuius caput sic curuuz cauterizetur: z post super oculum albumen ouī cum oleo ro. mixtum cum cotone apponatur. ¶ De pediculis bui? loci satis dictum est: ita qz non loquar. z si pili efficiantur: cū ẽt satis verū ē: sed hoc ꝺnigrat istos pilos ꝑs Jesū iuuenis fcā cū oleo z pigucdie anseris i plūbo fortiter fricato.

¶ De casu palpebrarum vel relaratione. CA. V.

Relaratio palpebrarum est elongatio palpebrarum superius vsquequo non possit elevari: z forte augetur in tantum qz duplicatur z pili intrant oculū z ledunt ipsum. Cuius cā dixit Jesus est abūdantia humorum vel humiditatum. Et Alchoati dixit. qz aliquando est ex lesione musculorum mouentium palpebras: z hoc aliquando vidi.

In cura ista habes duas intentiones: vna est vniuersalis: z alia est particularis.

¶ Uniuersalis est vt fiat purgatio cū pillulis coebijs vl' aureis: vel de luce z dieta eius sit sicca. z satis ꝑs.

¶ Secūda intentio ꝓplet cū localib?. z primo videas si fuerit antiqua vel recēs. si recēs. inūge palpebras cū hoc qō desiccat z ꝓstringit sicut mentie: aloes crocus myrrha: z acacia z aqua istoz. ¶ Si fuerit antiqua tūc ista nō valēt curare tunc isto modo: vt dicit Alchoati. incidaꝫ pellis palpebre ad formā folij myrthi. in tanta tñ quantitate qz sufficienter eleuetur qñ pellis iungitur cū pelle. capiatur ergo pellis cū manu vel alio modo. z cū forcultis incidaꝫ z iungatur pellis cū pelle cum acu: qz suatur. deinde cum puluere incarnatiuo incarnet z cōsolidetur. ¶ Alius modus est. vt capiaꝫ cū duabus virgis gracilibus vel furcis pellis illa: z cuz bono filo in capite stricte ligetur: z sic ligata dimittaꝫ donec pellis mortificet z cadat. ¶ Alius modus est. vt dicta pellis removeaꝫ cuz cauterio actuali curuo. z post ꝓsolidetur. ¶ Alius mod? est. vt fiat cū cauterio potentiali. ponaꝫ ergo super cartā bōbacinā ad quātitatē myrthi sup palpebrā: z teneaꝫ cū digitis tanto tpe quousqz eger sentiat caliditatē z mordicationem causticī. deinde eleuetur cum butyro rasura: z post consolidet z incarnetur: vt sepe in alijs dictuz est. Et ratio quare ista valent est ista. dico ego qz in consolidando vel incicatricem faciendo locus deuertatur. fit ergo cōtractio in palpebra ratione cuius ipsa eleuatur.

¶ De abbreuiatione z uersione palpebraz. CA. VI.

Auersio palpebraz ē eaz separatio: taliter qz oculuz cooperire nequeū. z ē similis oculo leporis. si autez ex mala situatiōe palpebraz: vl' situ: vl' ex spasmo lacertoz: vl' ex carnositate gnāta ifra eaz

In cura ista habes duas intentiones. ¶ Prima intentio est facere purgationem z ordinare dictā ꝑ māz peccātē vt sepe dictū ē. z ex te cogita.

¶ Secūda intentio completur hoc modo. cōsidera si hec dispositio fuerit ex siccitate oz humectare palpebras cum oleo vel cum balneo mucillaginis fenugreci z pinguedine z ista sunt experta. vt dicit Auic. ¶ Si autē ista non valēt tunc oportet: vt dicit Alchoati incidere palpebram z certē dere eam. z ponere in scissura licinia tenentia plagam aptam taliter qz generetur caro z pellis quantum sufficit.

¶ Si autē proueniret a carne superflua. ꝓcipit Jesus eaz consumere cum puluerib? carnosis: z est sicf viride: vel cum alijs consimilibus. ¶ Aliqui autem faciunt cum cauterio actuali. quod laudo dūmodo oculus non ledatur.

¶ De palpitatione palpebraz. CA. VII.

Palpitatio fit quandoqz in palpebra. ipsa nanqz fit a ventositate inclusa in palpebra. Et quia multa dicta sunt supra in primo libro conferre inventositate: quia in. c. de apostemate ventoso z in. c. de hernia ventosa. Illic ergo queratur cū opus fuerit. hic autem pauca scribā. ¶ Auicēna tamen dixit. sputum ieiuni confert palpitationi palpebre. ¶ Et dixit etiam. vrina hominis quando coquitur cum melle in vase eneo abstergit albuginem oculi z confert palpitationi palpebre. ¶ Adulta emplastra z embrocationes: z inunctiones possunt fieri ex rebus carminātibus. z patet.

¶ De his que cadunt in oculo. CA. VIII.

A oculis sepe cadit palea vel pulueris que amotione ledēt eo quia visum impedīt. ¶ Aliqui cum rasina mundā remouēt ea que sunt in oculo: eo quia illa que sunt in oculo illi adherent. Et loco eius alij faciunt cum visco: z aliqui fricant oculum cum aqua calida vel tepida. Et consequenter immittatur multum de lacte ab vbere mulieris. z si ista nō valēt aperiant oculum: quia elevetur palpebra. z removeantur pallea cum re gracili: vel cum molctis: vt iam sepe feci. vel alio modo vt tibi libet. z patet satis.

¶ De mota z veruca palpebrarum. CA. IX.

Nunc enim iste excrescentie pcedentes extra cutē: marce i lachrymali: z qñ sūt dure dicunꝫ de genere verucaz. qñ molles sūt. z sanguinolēte sūt ꝺ gñe ficuū z emorroydaz mot. aliū. ¶ Si fue

rit verruca cum cauterio potentiali removeaℓ respiciendo semp oculū. ℂ Si mortales removeaℓ cū ligatura ⁊ icisiōe vel cum medicis causticis codē modo: ⁊ in residuo precedas in ꝓfortatiōe oculi cū albumie ouī: qō i mala ꝯplone calida obtinet principatū. Deinde locus ꝯsolideℓ. ⁊ hoc ō albumine ouī fit ne locus apetur. ⁊ si aliqd carnis remanserit ponaℓ in oculo aliqd satis ꝓtriti: vt qō crea remanserit corrodatur: ⁊ delup ponc cotrum balneanū in albumine ouī vt apa quiescat. ⁊ fac silℓ qñ accidit eminētia carnis in lachrymali: verumtñ oꝫ vt cuiteℓ ne pueniat icisio ad carnē nāles. ⁊ accidat inde cursus lachrymaꝝ. vnde remotio carnis anguli ipsius oculi est cā fluxus lachrymaꝝ: vt in primo capitulo dicetur. ⁊ hoc sufficit.

Tractatus septimus de dispositiōibus oculi impediēt⁹ visum vel visionem.

Pars prima de dispositiōibus angulo⁊ oculi.

ℂ De dispōnibus oculi vl⁹. CA. I.

Alienus in tertio de accīti ⁊ morbo dicit egritudines oculo⁊ cē illas q̄ nocēt actioni visiue: ⁊ iste sunt duplices. q̄dam sunt vles tot⁹ oculo vt sunt apata ⁊ inflatiōes. q̄dam sunt pticulares: vt egritudines palpebraꝝ: pāniculo⁊ ⁊ dispō mala ipsoꝝ spūum. ⁊ iō Gal'. 4. de accīti ⁊ morbo dicebat. Jn sensitiuis q̄dē actibus puta oculo⁊ triplex sinthomatis est dīa vna q̄dem in primo organo velut in cristallino de patiente. altera in sensitiua virtute a cerebro per neruū opticum descendentē: Tertia vero cū coadiuuātibus: vt sunt oēs alie pricule. ⁊ subdit: q⁹ iste egritudines q̄dā sunt ꝯplexionales q̄ sunt in omiomeris ptibus. q̄dā sunt ꝯpōnales q̄ sunt in organicis. q̄dā vero cōes q̄ i vtrisq; fiunt. ℂ Et ly iste egritudines possint cē in oībus mēbris. nihilominus pp nām oculi qñ accidunt in eis suscipiunt q̄dam ꝓprietatē q̄ magnā diuersitatem facit in curando. ⁊ iō dicebat Jesus. q⁹ q̄dā egritudines erant oculo⁊ q̄ multū crāt ꝯuenientes alijs mēbris vt male ꝓsecutiones solōes ⁊ apata quedam vero ꝓprie vt lachrymę: pāni: cataracte. ⁊ sic de alijs. multe nāq; fuerunt passiones oculo⁊. Mā Jesus dixit ipsas fore. 48. Alcoati dixit ipsas fore. 50. Azara. dixit ipsas fore. 60. Alchamamo dixit. q⁹ ipse medicauit. 65. ⁊ attestatur. q⁹ Gal'. posuit centum ⁊ quinque. Almāsor posuit. 95. Benevenutus de paucis tractauit. hic autem fiet mentio de aliquibus apatibus oculi ⁊ vlceribus. iā facta est mentio de insensatis. ℔ non loquor: q⁹ eaꝝ speculatio ad aliam ptinet doctrinam.

Cause aūt istaꝝ egritudinū ⁊ sinthomatū sunt ꝓl mitiue antes ⁊ iuncte quas Gal'. in toto lib. interiox simpatias: ⁊ ydropatas. i. ꝯpassionales ⁊ ꝓprias vocabat. Cōpassionales sunt q̄ veniunt ab alia ꝑticula: propias vocat. q̄ veniunt pp cām propriam i eodem mēbro existentem q̄ quidem cause generantur ab humoribus a malo regimine in corpore gñatis: ⁊ ex ipsoꝝ oculo⁊ debilitate: vt dcm est sepe.

Signa egritudinū oculo⁊ apparentiū sunt satis manifesta vt ⁊ signa aliaꝝ egritudinum. Que vō occulta sunt maxima idigent ꝑscrutatione ꝓmo iterioꝝ. Judicanℓ ēt q⁹ sunt difficilis curatiōis: eo q⁹ oculus est itricate ꝯpōnis: vt ꝑz in anothomia: ⁊ cā ℔ est sensibilis particula: vt. iꝫ. terapētice. ⁊ medicamina que ꝯpetunt ei sunt artificiositatis magne: ⁊ cum ℔ multe dispositiones in vnum sepe ꝯiunguntur.

Cura istarum dispōnū oculi hꝫ quinq; intētiones. ꝓma ē in regulis aliqbus obseruandis. Scōa est in mā antecedente q̄ indiget cuone. Tertia est i vita vt amplius materia que perat non generet. Quarta est in mā ꝯiuncta: vt ipsa removeatur. Quinta in accīti⁹ vt eis succurratur. ℂ Regule obseruande sunt iste: ⁊ ipsas abbreuio: q⁹ de eis feci mentionem in. z. lib. c. de bothoꝝibus oculi. ℂ ꝓma regula est. q⁹ qñ cum egritudinibus oculo⁊ ꝯiungitur soda ⁊ dolo⁊: aut fluxus: q⁹ illa prius tunc sedanda anteq̄ ad curā egritudinū oculo⁊ accedaℓ. ℂ Scōa regula ē. q⁹ nulla operatio particularis fiat in oculis quousq; corpus ⁊ caput fuerint purgata ⁊ rectificata. ℂ Tertia ē. q⁹ ois opatio in oculo particularis delicatius ⁊ indolorosius quo fit. polē exerceatur: nō ergo aliquā opationē facias in oculo: nisi dolo⁊ sit remotus vt volunt Albu. ℂ Quarta regula ē. q⁹ opō fiat in loco claro nō ventoso. sitet ergo patiēs firmo capite. ℂ Quinta regula est. q⁹ applicādo melius ē multiplicare vices q̄ꝫ q̄ꝫtitatem. ℂ Sexta est. q⁹ medicina oculi sit bene deputata ⁊ ꝑparata: ⁊ ad vltimū trita ⁊ cribellata: aliter plus lederet q̄ꝫ iuuaret. ℂ Septima est. qñ ante opationē medicaminū oculus bene lauet cum aqua calida. Ultima est. q⁹ quis nō accedat ad opationē nisi sit subtilis ⁊ ingeniosus ⁊ bene videns ⁊ manus habeat firmas.

ℂ De scōa tertia ⁊ quta intentionibus dcm est in tractatu de apatibus. de quarta vero intentione dicetur hic fm singulas egritudines.

ℂ De lachrymis. CA. VI

Lachryme vt dixit Bñuenutus veniunt per lachrymales a quodam foramine paruo quasi insensibili in fine pilo⁊: ex qbus lachrymis inficitur totus oculus. ⁊ iō dicit Aui. q⁹ est egritudo in qua oculi semper sunt humidi ⁊ infecti humiditate aquosa a capite ad oculos descendēte. ⁊ Jesus dixit. q⁹ aliquā do descendunt per venas exteriores: ⁊ quandoq; per interiores. ⁊ Mali. dixit. q⁹ descendunt aliqñ rōne rarefactionis pellis oculi: ⁊ aliqñ rōne ꝓpressionis pellis. vnde dicit q⁹ si spongia esset plena aqua: ⁊ fieret ꝓpressio exiret aq̄ in ꝓposito. ℂ ꝓpro quo nota. q⁹ lachryme sunt duplices quedā voluntarie. ⁊ de istis non est sermo. ⁊ quedam sunt inuoluntarie: ⁊ iste causantur duobus modis. Uno modo ex debilitate magna virtutis cōtentiue ⁊ digestiue oculorum: sicut apparet in propinquis morti. ⁊ de talib⁹ hic non est sermo. Et de istis loquitur Jpocras primo prono sticoꝝ. Alie sunt que causantur ex magna multitudine māe que descendit a cerebro ad oculos: vt ꝑz in senibus ⁊ in alijs habētibus oculos valde humidos. ℂ Nota etiam q⁹ in hīnbus oculos magnos plures lachryme apparent q̄ꝫ in habentibus oculos paruos. patet cā q⁹ oculus magnus est magis rarus q̄ꝫ parvus. ℂ Nota tertio: q⁹ in pueris plures lachryme multiplicanℓ q̄ꝫ in senibus: ⁊ ℔ voluntarie: q⁹ plures sunt intus aie passiones: q⁹ de multis admirantur q̄ non viderunt: qō non sic est in senibus. plures lachryme inuoluntarie sunt in senibus: eo q⁹ multiplicanℓ plures indigōnes q̄ꝫ in pueris.

Causa hāc dispositionū ē repletio capitis ⁊ toti⁹ corporis: aut oculo⁊ debilitas nālis vel accidētalis: vl' abscissio ⁊ diminutio carnis i lachrymali: aut frigus: aut ꝯaliditas fortis atq; aie passiones.

Signa ꝑsarum sunt satis nota. materia aūt ipsarum cognoscit̄ per tactum. nam si sentiūtur lachryme frigide significaℓ q⁹ materia ē frigida. si sentiuntur calide significatur q⁹ materia est calida. Judicaℓ per Auicennam que sunt naturales: ⁊ propter abscissionē carnis lachrymalis non curantur. ℂ Nota bene. ⁊ que veniunt a parte intrinseca sunt difficilis curationis: vt testatur Alchoati.

In curatione ista hēs duas itētiōes. vna ē vlis. ⁊ alia ē particularis.

ℂ Uniuersalis intentio que est de dieta ⁊ purgatione cōpletur: sicut victum est supra in de vlceribus oculi. ⁊ in obtalmia quare illic vide. Sed Benevenutus dicit. q⁹ in hoc casu diuerso prerogatiuaꝫ habet: ⁊ ob hoc laudat cauteria punctualia supra summitatem capitis: ⁊ cauteria in fontanella brachioꝝ: ⁊ sectiones facte retro collū sunt etiam talia multum dilecta. ℂ Confortatio ⁊ desiccatio secundum Gal'. capitis hic habet locum cum ambra: ⁊ stomaca. ℂ Valet etiā ℔ vt dicit Gerardus de sole. ℞.

dani purissimi. ʒ.ij. armoniaci. ʒ.j. masticis. ʒ.v. milij. torrefacti modicū. ʒ.iij. pulucrizanda pulucrizenē: ꝙqual sanda conquassenē cū pistello calido ⁊ misceaē cū oleo ɓ camomilla: fiat emplin: ⁊ extendaē supra peciam ⁊ ponatur supra pram capitis. ℂ Auenzoar saccellationem aut sinapizationē supra pram capitis facit hoc mō. ℞. cinami macis pipis corticum citri: commungaē cū aqua roſ. vel alia ſm tōs: ⁊ infirmi dispōnem: ⁊ dixit ꝙ est experimētū summū. ⁊ fuit pfs sui. ℂ Rabi moyses i apho. suis ēt hoc acceptat. Nō obliuiscaris tñ q in principio cōueniunt repcussiua domestica vt est aqua ro. albumen ouī portulaca trita ⁊ suppositā endiuia solatri ⁊c.

ℂ Particularis intētio sic cōpletur. ⁊ pᵒ. Jesus dixit ɓ alcohol valere. ℞. lapidis ematitis marchasite lote tucie pparate. aā. ʒ.j. margaritaꝝ. ℈.ß. sief. memite aloes. ana. ℈.j. teraneē ⁊ cribellaneē ⁊ fiat alcohol. ℂ Serardus de solo dixit ɓ collirīū valere. ℞. tucie ablute ⁊ infuse cū aqua myrti. ʒ.j. coralli al. ⁊ ru. ossiū mirabolanoꝝ kebulorum modicū cōbustoꝝ. sumach gallaꝝ: aloes: masticis: olibani: opij. aā. ℈.j. pulucrizeneē subtilissime ⁊ misceaneē cum aqua infusionis dragaganti ⁊ gummi arabici: ⁊ dissoluantur in aqua: ⁊ collirium inde fiat. ℂ Aliq faciūt ɓ alcohol. ℞. ossiū mirabolanoꝝ cōbust. ℈.j. coralli. ℈.ß. pipis in modica quātitate. ℂ Aliud Aui. ⁊ Mesue experus ℞. succi granatoꝝ acetosoꝝ cocti vsqꝫ ad consumptionem medietatis lib. ß. aloes: sief memite: licij: croci. aā. ʒ.iij. musci gra. vi. misceaneē ⁊ ponaneē in vase vitreo ad solē per ąuor dies. ℂ Aliqui fecerūt collirīū cū puluere tuciem cū aqua myrti solū: ⁊ aliqui cū puluere thuris ⁊ aq̄ myrti: ⁊ aliqui cū pulucre ossiū mirabolanoꝝ: ebebuloꝝ cōbustorum cū aq̄ myrti. ℂ In cā frida valet ɓ ꝙferens ad lachrymas ⁊ ad humiditates: ⁊ ad relarationes: ⁊ ad grauitates palpebraꝝ: cuius forma est hec. ℞. capitum viperaꝝ sine sale adustaꝝ: anthimonij: tucie albe ⁊ viridis. aā. ʒ.ij. cā phore tertiam partē. ʒ.ß. ⁊ teratur collirium ex aqua ro. i qua infusus sit aloes: aut aqua feniculi in qua aloes sit infusa. nam stringit oculos ⁊ addit in visū: ⁊ lachrymas stringit: qđ expertū est. ℂ Hoc ēt vs. ℞. tucie ablute. ʒ.ij. sanda. ʒ.j. succari. ʒ.iij. fiat puluis subtilissimus ⁊ iponatur alia multa. dimitto composita.

ℂ In simplicibus loquar. ⁊ prio Constā. dixit. betbonica potata oculoꝝ lachrymas stringit. ⁊ Apule. dixit ꝙ comesta claritatē facit: ⁊ perfecte lachrymas oculoꝝ aufert.

ℂ Dixit ēt Constan. amilū oculoꝝ vulnera desiccat ⁊ lachrymas stringit. Dia. dixit amilū aspredines oculoꝝ tollit, pōt ēt leuiter stringere lachrymas. ℂ Dixit ēt Constā. ancimonium pulucrizatū ⁊ distillatū lachrymas siccat: ⁊ i sembus habentibus oculos humidos eos incolumes redit: ⁊ oēm maculā curat: maxime si pax musci miscetur cū eo. ⁊ Dia. dixit de ipso. pōt aūt refrigerare lachrymas ⁊ substantiam opslare. ⁊ pp ɓ dixit Bar. ꝙ lachrymas exsiccat q̄ sunt cū acuitate aliqua. ⁊ ꝙ misceaē cū mittē cum albumine ouī: aut cū lacte ⁊ colligetur. ℂ Dia. dixit. sarcocolla pōt lachrymas stringere. ⁊ quodāmodo facie hilarem facere: ⁊ reuma oculoꝝ prohibere: ⁊ Alchi. dixit. ꝙ cum croco sit mirra. ℂ Collirium ēt factum cū radice croci ⁊ lacte mulieris lachrymas stringit: ⁊ reuma. oculorum prohibet. stringit ēt lachrymas succus foliorum oliuastri collirizatus. Et dixit Dia. miscetur collirijs etiam nobilibus. ℂ Et dixit ēt. opium pōt sistere lachrymas collirijs mixtum. ℂ Et dixit. psilium infusum i aqua oculis lachrymantibus cito prodest. ⁊ qdam cū aqua ro. mucilaginem pparant: ⁊ confert tunc si cā sit nimium calida. ℂ Alchi. dixit. succus basilicoīs desiccat lachrymas ab oculis fluentes. ℂ Et dixit. succus feniculi miscetur cū lacte. ⁊ valet fluxui lachrymarum. ℂ Et dixit. succus cepe bene clarificatus ⁊ impositus oculis valet lachrymis ⁊ humiditati ɓ scendenti: ⁊ tenebrositati oculorum quando fit ac humore frigido ⁊ grosso. ℂ Mal. sic dixit. si succus cepe narcisi collirizetur oculis lachrymas stringit. ℂ Dixit ꝺ̄ciaz. lachrymas stringit puluis corallī rubei. Et Se. dixit. ꝙ abstergit visum: ⁊ desiccat lachrymas desiccatione forti. Jōstan. dixit. ꝙ lachrymas siccas ⁊ pruritū oculorū tollit. ⁊ Aui. dixit. ꝙ confortat oculum abstergendo ⁊ exiccando humiditates fras in eo: ⁊ ꝓprie qđ est adustus ex eo ⁊ ablutum abstergit vestigia vlcerū: ⁊ est conueniens lachrymis. ℂ Fidelis dixit. cinis vue acerbe viste in olla rudi subtiliter tritus: ⁊ pulucrizatus ⁊ cribellatus ⁊ impositus tollit ardorem ⁊ lachrymas. ℂ Et dixit. ꝙ aqua decoctiōis serpilli oculis sepe lotis lachryme siccantur. ℂ Rogerius dixit. aqua sublimationis florum eufragie lachrymas intercipit: palpebras tumefactas attenuat ⁊ maculas frangit cum de causa sit frigida. ℂ Guil. de va. dixit. Ego autem mirabilem experientiam habeo in sedatiōe pruritus oculi: ⁊ restrictionem lachrymaꝝ. ⁊ est sumac herba quaz multi dicunt esse de genere pedis columbini: que in lapidibus ⁊ saxis crescit vplurimum: cuius folia sunt rotunda: sicut folia malue: sed sunt sicut petrosilinū diuisa: ⁊ de cluer ad albedinem: ⁊ habet multos ramos ex vna radice subtiles ⁊ rubeos: ⁊ flos eius est viridis in acutum tendens hec contundaē: ⁊ sint ℔a ij. adipis. ʒ.ij. tucie subtilissime trite. ʒ.ij. salis. ʒ.j. vini boni subtilis ⁊ albi. 4. vnā ad modū bononiensium: ⁊ in vase vitreo vsui seruceē: ⁊ de gutta vna oculus collirizetur posita in lachrymali. nā esse etus eius mirabilis.

ℂ De pruritu lachrimalis corrosiōe ⁊ asperitate ei⁹. C. III.

LIcet autem cōsequenter sermo de pruritu ⁊ corrosione lachrymali qui fit a materia acuta illic descendente: facta purgōne cū electuario sueci ro. vel cū pillulis de iera vigoratis cū succo ro. ⁊ dicta ordinata ſm debitum dicā que in hoc casu ꝙueniunt ⁊ stringunt lachrymas. ℂ Direrunt aliqui antiqui. ꝙ pruritum tollit oculoꝝ aloes cū vino mirtum ſm quosdam: ⁊ exiccat oculorum humiditates. ⁊ Sera. ⁊ Dia scorides direrunt ꝙ aloes mirtum cum melle aufert pruritum oculoꝝ ⁊ lachrymas. ⁊ Bar. in hoc casu miscet ipsum cū melle ⁊ vino. ℂ Dixit etiaz Dias. rasine fumus pruriginem compescit ⁊ lachrymas stringit. ℂ Dixit ēt. aqua decoctionis cuiuslibet spice oculoꝝ prurigines aufert.

ℂ Confert etiam pruritui lachrymali ſm Dias. cinis lane succide subtilissimus impositus. ℂ Dixit etiam. albumen ouī oculoꝝ extinguit ardorem ⁊ dolorem compescit. ℂ Ser. dixit. ꝙburitur ebanus in olla terrea donec fiat carbor: deinde abluitur sicut ablutur mellidena. est aūt mellidena litargirū: ⁊ est ꝙueniens oculo ⁊ pruritui ei⁹. ℂ Et dixit. ꝙfert collirium factū de sumac pruritui oculorum. ℂ Et dixit. agresta facta ſm artem ꝙfert ad pruritū oculorum: ⁊ ēt ꝙfert ad pruriginem palpebrarum. ⁊ specialiter dico ego cum albumine ouī: ⁊ tollit etiam asperitates que est in eo. ℂ In pruritu etiam qui apparet in oculo ex materia flegmatica salsa ſm Serapionem valet mirifice acacia mixta cum alijs medicinis oculi. ℂ Eundem etiaz pruritum qui fit a flegmate salso sedat succus cepe mirtus cum tucia ⁊ impositus. ℂ Apul. dixit. vermicularis cum polenta imposita tollit ardorem ⁊ tumorem oculorum. ℂ Fidelis dixit. pumex extinctus ter in vino prius igne accensus: ⁊ oculis immissus ardorem ⁊ lachrymas tollit.

ℂ Secundum Aui. multum prodest corrosionibus lachrymalibus fumus eleuatus a ligno pini: ⁊ confert fluxui lachrymarum: sicut Serapio ⁊ Halie. direrunt. ℂ Et dixit. stercus lacerte albugineo ⁊ pruritui confert ⁊ acuit visum. ℂ Et dixit. cum lac mulgetur in oculo confert optalmie ⁊ nocumento materierum calidarum effusaz ad oculum ⁊ asperitatem. ℂ Maliabas dixit. clunia argenti si cōburatur ⁊ lauetur purificat visum ⁊ desiccat morsuram oculorum. ℂ Multa etiam dicta sunt supra in libro quarto. capitulo de pruritu ⁊ scabie palpebrarum quo bie conueniunt. quare ista capitula adinuicem videantur. ℂ Experta que dicta sunt in capitulo de restrictions

lachrymarū ad puritū oculorū ad lachrymas valent.

¶ De ardore ⁊ incensione lachrymalis. CA. IIII.

ARdor ⁊ icensio fit sepe in lachrymali ⁊ fit a mā cala valde q̄ remotione indiget fiat ergo purgatio vt in oibus dispō nibus talibus ds fieri cū clario succi ro. vel aliquo mō vt tibi placet distēperato cū aqua feniculi vel nenufaris. ¶ Dicta aūt declinet ad frigidum ⁊ humidū: ⁊ cā est nota. ¶ ꝓpter remotione huius dispō nis Gal'. sic dixit de folio viole supponē orificio ventris licensionē faciēte vel i oculis. ¶ Dia. dixit. ossa dactilorū vstionē oculoz tollūt. ꝓparenē ār sicut sepe dictum est: q: cū melle ꝓparenē. ¶ Dicit. ⁊ trite radices anett ⁊ impolite medenē feruoribus oculoz. ¶ fidelis dixit. lac caninum cū succo corigiole impositū oculo tollit ardorē. ¶ Apul. dixit. folia mandragore recentia cū polenta tēsa oculis su pposita feruoꝛ oculoz validissime prosunt. ¶ Et dixit. q: vermicularis cū polenta imposita tollit ardorem ⁊ tumo rem oculoz. ¶ Rogerius dixit. aqua que a vite incisa in vere colligit punctiones oculoz ⁊ arsuras remouent q̄ a causa calida fiunt. ¶ Et ego ēt dico. q: lac conquassatum cum albumine oui mire valet.

¶ De humiditatibus oculi. CA. V.

HUmiditates in oculis fiūt duob⁹ modis. vno mō rōne humiditatis que descendit a capite ad oculos ex defectu virtutis assimilatiue vel ex malo regimine. Alio mō rōne materie q̄ de scendit a capite: rōne cuius vapores illi ꝙuertunt in aquā ⁊ ad oculū descendūt. ¶ Sed diceret aliqs quō isti vapo res ꝙuertuntur in aquā cū caput rōne caliditatis tot⁹ ag gregate sit calide ⁊ humide ꝙplōnis. ¶ Respondetur q: ꝓ rōne totius caliditatis aggregate sit ꝙplōnis calide: tñ in capite sunt alique partes frigide a ꝓdominio in compara tione ad medū generis qbus si occurrit vapor aliqs con. densat a frigiditate illa: ⁊ in aquositatē conuertitur. Si ā vapor ille occurreret parti calide non condēsaretur ⁊ re. soluereturꝛ ¶ Tertio ēt modo potest cāri humiditas in oculo rōne male assimilationis ipsius oculi. ⁊ patet.

In cura ista hēs tres itentiōes. ꝓma ꝙsistit i purgōne. Scōa i dieta. 3ª i localibus.

¶ ꝓma ꝙpletur cū purgatione capitis vel stomachi vl' alio modo ꝑm q: mā ad alū oculū descendit. Unde si cau sa fuerit caput cū pil'. cochis purgeť. Si cā fuerit stoma cus cum pill'. de iera purgetur. Si cā fuerit debilitas ocu li cum pillulis de luce purgetur.

¶ Scōa intētio cōpleť cū debita dieta. fiat dieta ꝑm ne cessitatem mēbri peccātis: sed ad siccitatem declinet.

¶ De tertia intētione pauc loquar: q: ad dños phīficos p tinet. ⁊ ēt q: multa dieta sunt in capīo de fluxu lachryma rum. que hic valent. factis ergo istis dictis supra ⁊ ꝙfor tationibus istoz mēbroz. ¶ Dixit Constan. succus rute cum aloe mixtus oculis humidis prodest. Et Aui. dixit. aloes ꝓfert cursui lachrymalis ⁊ cricat humiditatē eius.

¶ D vit iterum Constantinus. succus affodillorum cum modico mirrhe ⁊ croco in dulci veteriq̄ vino coctus fit optimum collirium cōtra humiditatem oculorum ⁊ pal pebras se inuersantes curat. ¶ Dixit etiam. cynamomum subtile quod vocatur calamum' cum licio mictū superfluaz oculorum humiditatem desiccat. ¶ Et dixit ēt. collirium factum de spica humiditatē desiccat flatis salsi pilos pal pebraz confortat. ¶ Et Aui. dixit mirabolani citrini va lent oleo mollificati: ⁊ ꝓferunt materiebus que currūt ex eis facto alcohol. ¶ fidelis dixit. q: cinis rosaz ꝙbustaz oculos siccat ⁊ sanatur imissus. ¶ Alc. dixit. qñ ꝙburunē concule marine ⁊ ponunē in oculo desiccāt humiditates oculi ⁊ valent vlceribus oculi: ⁊ stringunt sanguinem.

Secūda pars huius tractatus est de egritudinī bus in quantitate ⁊ figura ipsius oculi.

¶ De ingrossatione totius oculi: ⁊ de eius opposita ma

cilentia ⁊ diminutione. CA. I.

INgrossatio ⁊ eminēta oculi fit tripliciter ꝑm Aui. aut ꝓpter inflationem ⁊ repletiōez alicuius mā: aut propter vehementē coarctationem ad exteriora quam Jesus vocat suffocatiōez sicut apparet i vomitu ⁊ in clamore ⁊ in labore part⁹: aut propter vehementem mollificationē lacertorum eius.

¶ Et minoratio eius fit a causis contrarijs cūctuis ⁊ cō sumptiuis: vt in ethica ⁊ in febribus vigilatis: aut a cau sa contristante: aut a spasmo.

In cura ista habes duas intētōes. vna est vīs: ⁊ alia est particularis.

¶ ꝓma cōpleť cū purgōne. fiat ergo purgatio cū pil lulis cochis. vel cū pillulis de luce. dieta sit vt viri i capi tulo de opralmia. ventosatio fiat crebra iurta collum.

¶ Scōa intentio cōpletur isto mō. ℞. succi prunellorū: ⁊ folioz oliue: ⁊ madefiat pecia vel bombix ⁊ ponatur super oculū. ¶ Albucasis cōponit hoc. ℞. acacie aloes thuris sarcocolle. aā. ⁊ fiat ex istis lintio. ¶ Lamina ēt plumbi posita super locū ēt valet. ¶ Jesus dixit. q: lauare faciez cū aqua frigida salsa valde ꝓdest. ¶ Aui. dixit. q: ex me dicinis conferentibus in egressione ⁊ eminentia est vt fiat emplin cum farina fabaz ro. thuris ⁊ albumine oui mul tum valet. ¶ Litonia ēt decocta cū lentibus multum va lent. ¶ Et sicf cmathitis est mirabilis in hoc: ⁊ vide rece ptam in lib. 4. c. de ruptura cornee. ¶ In macie ⁊ ꝓfun ditate oculorum regimen ethicoz multū prodest. ⁊ fomen tare oculum lacte tepido ⁊ aqua dulci tepida: ⁊ inunge ca put cū oleo vio. ⁊ emplin factū ex amido croco flo. vio. cū lacte ⁊ medulla bouis proficit valde.

¶ De strabositate oculoz. CA. II.

STrabositas oculoz est visio ro tuosa ⁊ obliquaē ⁊ trālponitur humor cristallinus: ⁊ p ꝓns to tus oculus vel ad latera: vel ad superiora: vl' ad inferiora. vnde dicit Gal'. 4. de acegti ⁊ morbo. si apud latera nihil dignū rōne nocet. si sursū aut deorsum duplicia ofa apparere faciunt. ⁊ cā ē q: spes rei vise non vniuntur non causatur debita visio: ⁊ patet sa tis causa.

Cause obligatis sunt qñq; extrinsece v' assidui tas aspectus ad ptem istā ad quā fit obliq̄ tio. vt facit impressio cū digitis sub oculis: ⁊ oppositio lu minis vel picture ad vnā partem marime in pueritia: ꝓp quā cām debēt nutrices se multum cauere. ¶ Qñq; vero fit ad intra ꝓp spasmū aut paralisim vt ēt contingit in so da ⁊ epilensia ⁊ tortura. ¶ Que aūt fit in pueris rectificari pōt per frūm aspectum. si candela vel aliud lucidum seu collocatū ad oppositā partē ad quam respiciat ponaē. Et ēt Jesus laudat aquā pulmonis collirizatā. ¶ Et aui. lau dat sanguinē turturis distillatum in cā ficca. ¶ Et dicit. ēt. q: in strabositate facta ab humido confert caput purgi um factum cū succo folioz oliue. ¶ Et dixit ēt. q: i cā fic ca frequēter oculo supponaē emplin ex albumine oui: ⁊ oleo rosaceo ⁊ pauco vino ⁊ plurimū teneaē. ¶ In adul tis vero si accidit ꝓp egritudinem aliquā cura illa est cu ra illarum egritudinum. ⁊ patet.

¶ De crinu oculi ⁊ pupille. CA. III.

CUm itaq; oculus ⁊ ꝓprie pupilla ꝑm Aui. ꝑer nām egre diatur: marime ꝓp percussionē vel casus su pponatur emplin factum ex farin a fabarus ⁊ ro. ⁊ thure masculo: ⁊ albu. oui. Sera. fa cit b emplin sine thure. ¶ Et dixit ēt Sera. acacia ꝓfert eminentie oculi. ¶ Et dixit ēt de folijs herbe que vocitur centum capita q: qñ emplastrentur conferunt eminentie. oculi. Et dixit. ossa dactiloz mixta cum melle conferunt crimi oculi. ¶ Dixit etiā. emplin fetū ex folijs rubi curat oculi eminētiā. ¶ Alchi. dixit. qñ fit emplin. s. eminētiā

oculi cum succo folioꝝ olive ꝛ ꝓprie silvestris revocat eũ intus, verum Avi. sic dixit. succus folioꝝ oium oliuarum ꝙfert egressionẽ oculoꝝ ꝛ vlceribus cornee ꝛ fluxibus sed domestica sunt quecientiora oculo q̃z silvestria. Et idem possunt folia contrita ꝛ decoctio folioꝝ facta fomentatione est vltima. ¶ Dixit ẽt Avi. folia mirti sedant optalmiã ꝛ epitima oculi ¶ Si aũt est eminencia pupille soluꝫ tunc ꝙferunt quecunqꝫ dicta sunt i hoc capitulo oculo cuiꝰ linimenti ꝙferre ꝛ proprie emplastrum: quod fit ex faria fabarum ꝛ aliꝭ. ¶ Alch. dixit: lapis turchisia est frigida ꝛ sicca ꝛ i medicinis ponitur oculorum creditur q̃ stringit pupillaꝫ egredientem.

Tertia pars huius tractatus est de coloratõe oculorum.

¶ De venigrãdis oculis q̃ nimis clari nascunt ꝛ varij ꝛ eorũ q̃ ex egritudie glauci sunt. CA. I.

POstquã fecã est mẽtio de egritudib⁹ ipsoꝝ angulorum oculi ꝛ de egritudibus in quãtitate ꝛ in figura oculi: q̃ cadunt dispositões ꝓter nãm q̃z in oculis ex parte oculorum ipsorum. Ideo de ipsis, i hac parte dicam faciens initium a remotione alcedinis oculi: ꝛ hoc est q̃ frequenter ifantes nascunt cuꝫ oculis superflue glaucis siue varijs vt dicuntur oculi gattinei secundum Diasc. q̃ qualiter possint tigi nunc erit sermo. ¶ Rasis dixit: q̃ si puer nascit cum oculis variorum coloꝝ cum lactauerit cum mulier nigra statim ꝑ dies q̃nqꝫ vel septem assumet colorem accedentem ad nigredinem. ¶ Aliq̃ antiq̃ dixerunt q̃ si caput liniat pueri cum cinere auellanarum ꝛ oleo facit oculos tales nigros. Et Diasc. sic dixit de auellana: dicunt aliq̃ corium eius cum oleo il linitum oculos gattineos ificere. Serapio vult q̃ auellane ipse comburanꝫ ꝛ cum oleo capita puerorũ iungantur. Et Garo. dixit q̃ solus corter comburaꝫ ꝛ sicut dictum est applicẽ. ¶ Serapio dixit: chimolea admiscetur i alcool ad denigrandum oculum. ¶ Si aũt glaucedo oculorum ex egritudine esset tunc sic dixit Alch. q̃ aqua croci distillatur in oculis vꝫ hoibus qui habent oculos glaucos ex egritudine. Et Avi. dixit: fit ex croco alcool ad varietatem acq̃sitam in egritudibus. Ego ẽt dico q̃ quecunqꝫ denigrant albedines oculorum de qbus immediate dicetur ẽt conferunt in hoc casu: ꝛ etiam illa ꝛ aliqua que dicentur in capitulo de remotione cicatricis oculi hic valent: ꝛ proprie quod dicetur illic de gumma oliuaruꝫ quare quando oꝫ videas.

¶ De albedine: que apparet i oculo: ꝛ de albando oculuꝫ cum oportet. CA. II.

CAusatur frequenter i oculo albedo q̃dam ꝛ albo: que tñ non sunt vestigia vlceris, ꝫ ab aliq̃ subtili humiditate causanꝫ flurit ad oculum. De hac in p̃senti dicemus facta purgatione ꝛ dicta ordinata vt in ei capitulo presuppono. ¶ Serapio dixit: cinamomum curat ꝛ aufert obscuritatem visus ꝛ humiditates lacteam q̃ est i oculo. ¶ Tollit ẽt colorem album ꝛ fedus q̃ est in oculo. olcum de fenugreco iunctuꝫ. ¶ Appulcius dixit de alboꝛe q̃ est i oculis. herbe rosmarini succum cõmisces cum melle antiquo ꝛ iunges ꝛ liberabiꝭ. ¶ Fidelis dixit: q̃ succꝰ hedere terrestris i narem eiusdem partis i missus capite vehemẽter reflexo excludit alboꝛẽ. ¶ Constantinus dixit: stercus muris vꝫ albedinibus oculorum pulueriſatum ꝛ imissum. ¶ Haliabas dixit: vrina hois ꝑ dest albedini oculorum. ¶ Serapio dixit: fer vle antique q̃si teritur cum oleo de alchãna albedinem oculorum abstergit. ¶ Dixit ẽt Serapio: margarite sunt conuenientes in alcool ꝛ ꝙferunt albedini oculorum ꝛ coloribus eius ꝛ deficcant humiditatem que est in oculo propterea q̃ fortificant neruos oculorum. ¶ Alchimus dixit: q̃ carbimia confert albedini oculi ꝛ initio aque ꝛ confortat ipsum ꝛ carbimis argẽti est proxima carbimie auri ꝛ fortior. ¶ Ego etl ã nõ dubito q̃ que dicta sunt in p̃cedẽti caplo ꝛ q̃ dicẽtur in cap. de remotione cicatricis hic valere ꝛ ꝓprie q̃ dicẽ de gũma olũaꝝ. ¶ Si q̃s aũt vellet oculũ dealbare sciat q̃ sicut dixit Rasis. q̃ collirizatũ cũ puluere ossis corui incidit ceciratẽ ꝓpter albedinẽ que accidit i oculis eius. Scitis ergo fratres timentes dñ parati q̃ oꝫ.

¶ De macula rubea ꝛ sanguinea que apparet i oculo: ꝛ ꝺ humoribꝰ q̃ in oculis appent potatoꝝ ꝛ obscuritate oculi ꝓpter predictam. CA. III.

DIsso regimine euacuationũ vlium ꝛ pticulariũ q̃ i hac dispõe oꝫ precedere sicut in alijs solũ dicam particularia approbata q̃ in hac intentione scripserũt auctores. ¶ ꝓpro quo nota q̃ macula rubea nõ est aliud nisi sanguis coadunatus adherẽs ipsi cõiunctiue: ꝛ cã est duplex quedã extrinseca vt ꝑcussio ꝛ pũctura ratione cuius frangitur vena ꝛ currit sanguis versꝰ coniunctiuã ꝛ rõe moꝛecõgelatur ibi. ¶ Causa intrinseca põt esse abũdantia sanguinis ratione cuiꝰ recludat aliqua pars ab ipsa cõiunctiua vel aperiẽ vena rõe nimie mordicationis vel acuitatis ratione cuius postea fit macula rubea i cõiunctiua. ¶ Et circa hoc dixit Sera. quidã distillant sanguinẽ colũbi dum est recens ꝛ calidus i oculo q̃ in oculo fuerit tarfa idest egritudo sanguinis. Et quidaꝫ pẽnaꝫ extrahunt ab ala ꝛ exprimũt sanguinẽ q̃ est in ea in oculum: anꝰ scindũt sub ala eius ꝛ sanguinem accipiunt qui egreditur ꝛ imponunt calidũ. Et sanguinẽ ex ala videtur Avi. magis laudare Et alchimus dixit: q̃ ponit talis sanguis in oculo quando ibi sunt vene rubee vel caro. ¶ Et etiam Sera. q̃ distillatur in oculo loco sanguinis huius oleaꝝ ro. facit idem: nisi quia oꝫ q̃ distilletur oleũ calidũ sc̃dm caliditatẽ sanguinis. Sãguinis aũt iuuamẽtũ in hoc nõ ẽ nisi ꝓpter caliditatẽ cũ tẽperamẽto siue cõplexionis. ¶ Alchimꝰ vero dixit, omne lac valet rubedini oculoꝝ que fit de reumate acuto: ꝛ dixit etiaꝫ de caseo recenti sine sale. si fit ex eo emplastrũ ad rubedinẽ oculoruꝫ fidelis dixit: prius sit i aqua lotus multotiẽs ꝛ cum albumine oui ꝛ aqua ro. ꝙfectus. Et ꝙfert etiam humoribus calidis in oculo. ¶ Et Serapio dixit. q̃ aqua lactis curat aq̃ata calida oculi ꝛ sanguinem q̃ venit ad oculum quãdo miscenꝫ cum ea medicine que faciunt ad hoc. ¶ Alchi. ẽt dixit. medulla panis masticata in ieimio vꝫ contra sanguinem oculoꝝ decurrentem. ¶ Et dixit ẽt, si masticeꝫ ciminum ꝛ oculis imittatur sanguinem de eis mundat. Et alibi dixit: masticeꝫ ciminũ ꝛ oculi imittaꝫ sãguinẽ ꝺ eis mũdat. Et alchimus alibi dixit. masticeꝫ ciminũ ꝛ ponaꝫ cuꝫ oleo ꝛ distilletur sup vngulam ꝛ sanguinem coagulatũ in oculo. ¶ Et dixi etiam, collirium factum ex succo sempui ue vꝫ rubedini oculorum. ¶ Dia. dixit. flos ꝛ fructus citonioꝝ tumoꝛem oculoꝝ ꝛ sanguinem tollunt. ¶ Avi. dixit q̃ ysopus sicca cocta in aqua emplastrata cõfert tarfati. ¶ fidelis dixit. pulmo ouis vel arietis appositus sup oculum calidum cito sanguinem tollit. ¶ Dixit ẽt absinthius recens tritum cum albumine oui ꝛ superpositum per noctem oculo sanguinem ꝛ ruboꝛem de quocunqꝫ humoꝛe sit: tollit. ¶ Si autem offuscatio sit in oculo a sanguine cõgelato: tunc Auicen. dixit, ex sale quidem cuꝫ oleo vel pasulis ꝛ melle fit emplastrum super oculum ꝛ resoluit offuscationem sanguinis cõgelati in ipso. ¶ Et dixit etiam. q̃ fabe cuꝫ melle ꝛ fenugreco more emplastri superpositi faciunt obscuritati visus ꝛ palpebris. ¶ Jesus in capitulo proprio dixit sic. q̃ in principio macule rubee vbi est sanguis congelatus ad repercutiendum debet stillari albumen ou bene aigitatum in oculo ꝛ q̃ oculus emplastretur ad extra cum bombice infusa in albumine oui ꝛ oleo rosaceo. Et conseqꝫenter sanguis dissoluatur modis dictis supra: q̃ cuꝫ sanguine columbe vel turturis: vt dixit Gerar. de solo. vel cum isto. ℞. olibani salis gemme aã. ʒ. i. pulueriẽtur ꝛ dissoluantur ꝛ in lacte mulieris fiat collirium. ¶ Aqua etiam rafani distillata in oleo valet. ¶ Suf

fumigatio etiam facta ex decoctione ysopi apij ⁊ origāi ꝑ.
¶ Rubores etiam oculorum grossos qm̄ qñq; in oculis portatorum apparent tollit hoc. ℞. rute rosarum siccarum aā. ℥D. i. boliantur in vino albo deinde colentur ⁊ colaturę addatur aloes cpatici puluerizati. ʒ. iij. thucie. ℥. j. litargirij argentei. ℥. ß. hec omnia puluerizata cum predicta decoctione bullant vsq; ad consumptionē quarum partium: deinde colentur. et hoc oculi collirizentur.

¶ De citrinitate oculorum. CA. IIIJ.

Solorem aūt oculorum q̄ quādoq; in oculis corruptus appare. ⁊ qualūcunq; sit ⁊ citrinus ꝓprie sic amouere veteres preceperunt factis ꝙlib⁹ ¶ Aui. dixit oleum de fenugreco est bonum colori corupto ⁊ proprie in albis oculorum. ¶ Et dixit aui. citrinitatem oculorum ictericā tollit acetositas citri si oculꝰ collirizetur ex ipsa. ¶ Isaac dixit: soluit succus granoꝝ granatorum acetosoꝝ oculis immissus: succus ēt bete p nares attractus citrinitatem oculorum tollit. ¶ Etiam pulvis tenuis conditi cū lacte mixtus ⁊ naribus attractus citrinitatem tollit ⁊ ictericiam ex oculis ⁊ facie. ¶ Alchimus dixit colloquintida curat ictericiam' oculi quando fit sternutatio ex aqua decoctionis per nares imposita. Serapio dixit fit sternutatorium cum succo prassi ictericis ad mundificandum colorem infect. oris eorum in oculis facto ea purgatio. Ego etiam non dubito q̄ habētꝫ alterare ad frigidum ipsum epar etiam valent vt sunt trisandali via rodon abbatis: ⁊ vide descriptionem in antidotario meo: flōmia etiam de vena cpatis multum ipsum infrigidat quare colera non ita ascendit ad partē superiorē. ¶ Aqua ¶ Aqua etiam rafani distillata est in hoc medicina summa. Similiter etiam comestio cupatorij iciuno stō cū aceto est medicina peroptima. ¶ Nota tñ q̄ in principio citrinitatis oculorum valet aqua ro. in processu non. valet etiam lotio ipsius loci cum aceto albo cum quo sit bulita camomilla. Ego etiam non dubito q̄ multa ponuntur a dominis phisicis sicut a Rasi ⁊ Auicenna Gordonio ⁊ sic ō alijs que poprime valent: sed ista chirurgico sufficiant.

Pars quarta de egritudinibus coniunctiue.

¶ De vngula. CA. I.

Postquā facta ē mētio de egritudinibus angulorꝝ oculi ⁊ de egritudinibus in quātitate ⁊ figura eius ⁊ de egritudinibus coniunctiue: ⁊ q; de aliqbus supra secundo ⁊ quarto libro dictū ē de apātib⁹ ⁊ vlceribus: nunc de vngula loquar. ¶ Et vngula sm intentionē aui. videtur esse excrescentia quedam particularis p cedens ja lachrimali super ꝓiunctiuam vsq; ad corneā ⁊ pupillam: verūtñ plurimum oritꝫ a lachrimali detro q; a parte nasi: ⁊ aliqñ a filuestri: sed raro. ¶ Aliqui dicunt q; vngula sic diffinitꝫ. vngula est excrescentia in coniunctiua media crās inter dispōnē neruosam ⁊ carnosam ⁊ fm eos dicitur media: q; non est dura sicut neruus nec rita mollis sicut caro. Et hec passio aliquando est accidens. q; ad aliū morbum sequitur: ⁊ aliqñ egritudo est ⁊ fit a materia flātica vplurimum grossa coagulata in coniunctiua fluens ad oculum ⁊ tunicas illas penetrans rōne suę raritatis. ⁊ alchoati ponit duas dispositiones vngularum: vnam ponit neruosam ⁊ aliā carnosam. Alb. posuit adiposam: sed ipsam posuit sub carnosa que qdē est alba sitis humiditati albe vel vni vt dicēt quas non capit vncus sed abscindē dum tentat elevari. Et pp hoc dicebat aui. q; vulgule erāt variorū colorū q̄dā erāt colōris citrini ⁊ aliqñ rubei ⁊ aliqñ fusci vergētis ad albedinē. Et dicebat q; q̄dā erāt recentes ⁊ leues q̄ velociter diuidūtur ⁊ elevanꝫ. Quedā antique ⁊ dure q̄ non sunt facilis seperationis.

Cause vngularum fm bñuenutū sunt hūores grossi flegmatici ⁊ viscosi a malo regimine generati.

Signa eorū sunt satis nō p ea que dicā sūt vera. Ie sus ponit ꝙdiam iter pāniculū ⁊ ꝓiunctiuā ⁊ inter carnem lachrimalem ⁊ vngulam que nota sunt.

Cura ista periculosa est: eo q; periculum est i elevando vngulam ne cornea vel ꝓiunctiua rumpaē. ⁊ ēt periculum est in incidendo vngulam: q; nīsi diminuatur de carne lachrimalis q; lachrimi fiunt ppetue. Consulit igitꝫ ieſus vt caute elevatur ⁊ quantūcūq; salubriter elevari potest elevetur: ⁊ residuum cum medicis consummatur paulatinē. q; nisi tota vno modo vel alio non removeatur iterabitur vt dixit ieſus.

¶ In cura ista habes duas intentiones. ℞. prima est in vlcibus. secūdi particularib⁹. Intentio vlis sic complēt: fiat purgatio licut factum est i optalmia frida: ⁊ sicut dicetur i ca. de catharacta. Dieta cor declinet ad calidum ⁊ siccus: eo q; materia est flegmatica.

¶ Scōa intentio complēt hoc mō. videaa si vngula est ātiq; vel recens: si recens complēt mollificando ⁊ resoluēdo ⁊ abstergendo: fiat ergo mollificatio cum vapore aut balneo aq̄ calide vt dixit Aui. ⁊ abstergaē cuꝫ collirio expto: qō fit de ere vsto ⁊ calcadis ⁊ felle birci ptes equales misceanē ⁊ fiat collirium. Et ego dico q; si secum misceā aliqd mellis esset melius. ¶ Ad eandem intentionem ponit ie sus hoc fief. vtile vngule ⁊ sebel ⁊ vestigijs scabiei lachrymis ⁊ obscuritati cuius forma est ista. ℞. sedeg loti cris vbi cachimie argenti salis indi baurach viridis cris pipis albi nigri spume maris aā. ʒ. viij. aloes succotrini spice nardi gartofi. aā. ʒ. iiij. ℥. zinziberis bellirici. aā. ℥. ij. terātur ⁊ cribellenē. molliantur ⁊ fiat fief cum vino ⁊ aqua feniculi. ¶ Ad eandem intentionem laudat alcoati fief viride cum vino ⁊ aqua feniculi dō in scabie libro quarto cuꝰ forma est hec. ℞. floris cris. ʒ. iij. coleotar adusti. ʒ. ij. arsenici rubei ⁊ cum succo rute dissoluti. ʒ. i. ℥. fiat fief. Et ē Rasis. ¶ Valet ēt fief hamec de quo feci mentionem in ca. de scabie oculorum ⁊ vide illic.

¶ Dure aūt ⁊ antiq̄ removenē cum elevatione ⁊ sepatiōe ⁊ ꝓprie qñ est levis denudationis ⁊ elevationis: q̄ namq; est alta pduceit ad nocumentum: vt dixit Aui. ¶ Curaē ergo sic cum ferro apta palpebra sic non inverset suspendaē vngula p medium cum vncino ⁊ suspendaē supius si fuerit necessarium sēdm vel tertiū vncinū fiat ⁊ ipsa suspensa mittaē sub ea lancea aut pluma subtilis: aut plana q̄ est rutior ⁊ cum illa lancea excoueē ⁊ laueē leuiter ⁊ legenose: ⁊ postea incidaē cum forficulis cauendo corneā vt est dictus ⁊ carnē lachrimalem: deide in olo distillēē sal ⁊ cuminum madefacta vt nō incarnēē sup oculum ponaē albumē ou cū oleo ro. vt oculus non apostemēē ⁊ moueat patiēs oculum vt non inviscēē ⁊ in tribus diebus remutēē. residuum qō remanet removeē cum fief viridi ⁊ de calcāto. ⁊ ls &c. de solo. hunc modum ponat. fuit tamē modus iste ieſus.

¶ Scōs modus est aui. ⁊ albu. ēt alch. ⁊ alia.: bn. apitur palpebra ⁊ elevēē vngula cum vncino ⁊ iter ipsam vngulam ⁊ ꝓiunctiuā ponaē filum de serico: vel seta cū acu subtili curuata ⁊ ꝓir capias sicum ex duobus capitibus ⁊ excories vngulam p̄ versus pupillam: deide vel sus lachrymale ⁊ post vt dictum est cum forpicibus incidaē ⁊ vt dictum est in primo modo ꝓir procedatur.

¶ Loquar mō de simplicibus: ⁊ q; invenio aliqua simplicia valere in vngula solum ⁊ aliqua in sebel ⁊ in vngula ⁊ aliqua in pāno ⁊ in vngula. Ideo p̄ faciam mentionem de ipis simplicibus q̄ solum in vngula ⁊ pāno ꝙveniunt.

¶ Circa primum p̄ dixit Dia. in vngula. ofert succus ⁊ radicum dragantee collirizatus cum melle. ¶ Et dixit etiā succus marubij interioribus oculi putredinibus ⁊ obrusionibus visus bene ꝙvenit. ¶ Et idem dixit de succo prassi i capitulo proprio ita q; sēdm ipsum aliud est prasium ⁊ aliud marubium: licet Galie. velit q; sint idem ⁊ oēs moderni.

¶ Aui. dixit. vngule ofert succus ligricie aut radix ipsius subtilissime dissoluta qñ ex ipsis cum melle fiat collirium ꝙin corporibus mollibus vs. Sera. dixit. succus granoꝝ granatorum acetosorum ofert vngule oculi cuius eo fit collirium. Bar. dixit q; addaē sibi mel vl' zucharꝝ. ¶ Et si

sit ēt: lac ttim ali conueniens est vngule oculi. ℂ Aleh. dixit qñ masticatur ciminum de illo succo ponatur in oculo vbi est vs ⁊ stringit sanguinez q̄ ex vngula prouenit. ℂ Serapio ēt dixit: sal aufert carnem superfluam que crescit in oculo ⁊ liquefacit vngulam que crescit in eo. ℂ Et flos salicis ꝓuenit humiditatibus visus ⁊ maculis que fiunt ex ꝓsolidatione. vlceribus cornee. Et Gar. dixit: q̄ vtatur q̄ teratur subtilissime ⁊ cum albumine oui collirizetur. ℂ Et dixit: ēt erugo ferri cuz aceto ꝓfert vngule oculi. Et Gar. dixit: q̄ sit subtilissime trita ⁊ cum melle misceaꝫ. ℂ Lon fert ēt in vngula alumē dissolutum cum aq̄ vel lacte vel albumie ꝓquassato ⁊ imissum. confert ēt hoc ad caliginem visus q̄ est pp aquam ⁊ principiū catharacte. ℂ Maliabas sic dixit: de ceruie carui masticeē: ⁊ exprimaē aqua eius ⁊ ꝓpellatur i oculo i quo est vngula: ⁊ pecia idest pānus pro dest ei ⁊ amputat ab eo fluentem sanguinem.

ℂ De sebel. CA. II.

Auicenna dixit. sebel est pānículus accidens i oculo ex inflatione venaz apparentium in superficie ꝓiunctiue ⁊ coruee ⁊ iter texturam ipsaz est apparentia sic uebula fumosa ⁊ est cuz pruritu lachrimis ⁊ vlceribus ⁊ palpebraz grossitudie ⁊ scabiositate ⁊ lucis offensione. ℂ Alij dixerunt q̄ sebel est morbꝰ officiat cātus ex repletione venaz oculi ⁊ matie ꝓiunctiue. Et pᵗ est egritudo i via. q̄ est opilatio ex multitudie grossi sanguis ⁊ est in figura: qñ in oculo est gibbositas rõne repletionis humorum crñtium. Alius est morbus hic in ẽritate: q̄ fit ibi additio preter nām. Alius est morbus i qualitate. qñ ibi sunt vene plene sanguine alterantes totum. Alius est i situ: qñ in superficie est aligd qđ oz esse i profundo. ℂ Est aūt duobus modis vt dic aui. Quidam est q̄ venit p venas iteriores. qdam est q̄ venit p venas exteriores. Si aūt ista dispō sit pp venas extrinsecas est rubedo magna i facie ⁊ dolor est in facie ⁊ i supercilijs. Si āt ista dispō sit pp venas intrinsecas tunc qñ vadunt ad solem est stranutatio ⁊ dolor i profundo. ℂ Dixit tñ Raſ q̄ scabies ⁊ sebel sunt graues ⁊ manſibiles dispões ⁊ vix curabiles. ⁊ hoc est pp sanguinem crñtem i illis venis ineptum resolui. Et per aui. dr̄ q̄ est de morbis hereditarijs. ⁊ q̄ de nō ad aliuꝫ mutatur. Et dixit ēt: q̄ in sebel pupilla minoratur plerunq; ⁊ nimis minuitur.

In cura ista hēs tres intentiones. ꝑma est in regimie vli. Secunda est i pticulari.

ℂ ꝑgatio ⁊ dieta fiant: vt dcm̄ est i opalmia ⁊ in lachrymis ⁊ vlceribus oculoꝝ. ⁊ vide illic. ⁊ filr̄ flōmia ⁊ diuersiones eodem modo fiant.

ℂ Scda intentio complēē eodem mō sicut dcm̄ est i quarto libro. ca. de scabie. ⁊ iō pro cura ista vide illic. iō posuit cura scabiei ⁊ sebel. sil. ℂ Alcool fcm̄ ex cortice ouoꝝ recētium gallinaz decem diebus i aceto tēperatoꝝ. ⁊ postea in vmbra desiccatoꝝ ⁊ cribellatoꝝ vt fiat alcoohol multum vs ⁊ in sebel ēt erpum. ⁊ aui. ⁊ alchoati ⁊ azaranius hoc ꝓmendant. ad eandem intentionem ꝓmendant sicf viri de supra posituꝫ. cap. de scabie. ℂ Valet ēt puluis iste. ℞. pipis zinziberis mirabolanoꝝ citrinoꝝ indoꝝ remotis ossibus aā. ʒ. v. aloes succotrini. ʒ. i. ʒ. caſſie lignee garioſi. aā. ʒ. iij. salis armo. ʒ. j. teranē ⁊ cribellenē in modum pulueris. ℂ De simplicibus dixit Serapio. garioſili intrant in medicis que acuāt visum. remouent aūt visus obscuritatem ⁊ ꝓferunt sebel. Aui. dixit: q̄ elyninum masticaē cum sale ⁊ distillaē sputam. ē. scabiem ⁊ sebel. ⁊ vngulam abscissam ꝓhibet adherentiam.

Quinta pars de egritudinibus cornee.

De maculis cornee. CA. I.

Sequitur mō de passiõibus cornee. Et q̄ ō aliqbus supius facta est mētio. Hic mō de alijs faciam mētionem. Intellige tñ tu q̄ macula est quodammodo geuus ad vestigium: seu cicatricem. ⁊ ad albuginem ⁊ pānum ⁊ nebulam ⁊ telam ⁊ ad lenticulā sen plam. Differunt aūt sēm magis ⁊ minus: q̄ i subtilitate grossicie superficie ⁊ profunditate nubes aūt fit ex subtiliori ⁊ pauciori mā: ꝯz aliqua istaz. iō remouetur citius. ℂ Est aūt nubes: qñ videtur alicui q̄ habeat rotaz i oculo. ⁊ ℔ non est nisi ex mā flegmatica que est sup corneā impediens visum. macula fit ex grossiori mā ꝯz albugo Et ideo magis profundatur. Sunt autem omnes dispositiones iste albedines quedam que aliquando nocent visui. ℂ Et istarum albedinum quedam sunt subtiles que non transcunt superficiem cornee. Quedaz sunt grosse que ꝑmum aut sēm corticem transeunt. Et quedam sunt plane ⁊ quedam quodammodo eleuate.

Cause aūt haz primitue sunt casus percussio vulnus. aēa frigus ⁊ calor excessiuꝰ. Causa antecedens sunt ipsi humores grossi in oculum descendentes flegmatici. Causa vero ꝓiuncta ipsarum est mā in loco mixcata ⁊ idurata aut cicatrix: que post ꝓsolidationez ipsorum vlceram remansit.

Signa macularꝫ sunt nō ex visu: q̄ macule sūt cē ad vīam catharactaruz ⁊ sanici ⁊ albedinis cristalline q̄ sunt retro corneam. ⁊ sunt sine ꝓcauatione. ad vīam vlcerum q̄ sunt cū ꝓcauatione. nam dictum est. vlcera cornee sunt alba. ꝓiunctiue rubea. ⁊ ēt sunt sine eleuatione notabili ad vīam botho: qui sunt eleuati. Signum aūt q̄ sit cicatrix hr̄ p foramen oblongum ⁊ per vlcus: ⁊ p illa que precesserunt. macule aūt cicatrizales non possiunt curari. ⁊ non mix. q̄ membrum est spermaticum q̄ cornea. decorari aūt ⁊ tingi possunt vt patebit. Et ideo Guil. de va. dixit: pānus si fit ab icarnatione vlceris non sanatur. Difficulter aūt si cucniat aliter.

In cura sta hēs duas intētiões. Una ē i debita dieta ⁊ purgatione. Scda ē i localib⁹.

ℂ Dieta eius sit: sic dcm̄ ē in aēatibus frigidis oculi. li. ij. ⁊ dicetur in catharactis. ⁊ codē mō dico ō cuacuatione ⁊ nō mix. q̄ fiūt iste dispositiões a mā flatica saluo q̄ ie suis dixit: q̄ i maculis purgatio nō hz locū neq; necessitatē nisi oculus supcalefieret: qđ ꝓtingit faciliter in maculis venatis: quarum mā a cerebro descendit.

ℂ Secunda intentio sic completur ⁊ spāliter in macula q̄ est recens ⁊ subtilis abstergēdo cū lingua vt faciunt septe mulieres. ℂ Aui. ⁊ alchoati dixerunt q̄ suffumigetur cuz aqua calida. ⁊ vtatur balneo. ⁊ ratio est q̄ per hūc modū digeritur. ⁊ aliqui faciūt cū decoctione rapaz: ⁊ aliqui cū decoctione fenicul⁹ aliqui cum decoctione maluꝫ ⁊ aliq cuz decoctione bisinalue. ⁊ aliqui cum decoctione palee: ⁊ collirizetur locus cum aqua papaueris rubei ⁊ centauree minoris mixte cum melle. ⁊ succus linguc passerine: ⁊ vulgus vocat eam irundinariam. facit mirabilia in isto casu. Dixit etiaz diascorides. Gordonius idez testaē. ℂ Et aliqui faciunt collirium. vt aui. cum succo papaueris rubei ⁊ centauree minoris facta rēdentia aā. ʒ. ʒ. mellis. ʒ. i. Et idē ponit Bernar. de gordonio. ℂ Aliud gerardi de solo sibi speciale. ℞. sterconis irundinum subtiliter pulueriszati. ʒ. ʒ. faui mellis quod sufficit ad incorporandum ⁊ distemperetur cum aqua enfragie ⁊ fiat collirium. ℂ Aliud ad idem viatici. ℞. spume maris. ʒ. ij. succari albi. ʒ. ʃ fiat puluis subtilissimꝰ. ℂ Rogerius dixit hoc valere. ℞. ceruse lote partes. ij. floris eris partem. i. terantur contritione vltima ⁊ ponātur in vase mundo cum vino albo ⁊ succo rute ⁊ celidonie. ⁊ dimittatur per diem ⁊ noctē dcm̄ de cum pāno distillando collecē ⁊ sic aqua que in oculis ponatur. ℂ Et acana moyses laudat hoc. ℞. tbuciam alexandrinam cum cāphora ⁊ modico de zinzibere ⁊ pipe puluerizata ⁊ mixta imponatur.

ℂ Si macula fuerit grossa ⁊ venosa ꝓfilium doctoruz est q̄ premissis vniuersalib⁹ colligaē ille vene ⁊ sup ꝓiunctiuam incidaē. ⁊ reliqua fiant q̄ dicta sunt in vngule eleuatione. ℂ Alie aūt macule grosse in qbus nō sunt vene grosse fortib⁹ idigent medicaminib⁹. Quare ergo oz q̄ molli

ficeť cum euaporatione decoctionis palee: ordei viol. camomille melliloti maluarum ⁊ fenugreci ⁊ cum aqua decoctionis ꝑdicte oculus fomentet. ℭ Consequenter facto hoc abstergat cum pulvere isto. ℞. ossis sepie. ʒ. j. zinzibe ris albi. ʒ. ß. piperis. ℈. i. ⁊ ide fiat pulvis bene subtilis. ⁊ super ipsam maculam modicum cum proba lata ponat. ⁊ clauso oculo cum pulpa digiti sup palpebram aliqualiter fricet. ℭ Et oēs medicine eradicantes vngulam ⁊ sebel. ⁊ scab em sunt maculis ꝙuenientes. Et pp hoc dicebat ihesus q̄ intentiō tua sit quando volueris eradicare albedinem q̄ post ingressum balnei vtatur fief viridi vitro in scabie ⁊ post hoc vꝫ stercoris lacerti. ʒ. iij. nitri. ʒ. v. spume maris cornic⁹ oni añ. ʒ. iij. margaritarum non pforatar tucie coralli añ. ʒ. ij. ß. viridis eris. ʒ. i. musci gra. ij. terantur oia ⁊ vtantur. ℭ Ad eandes intentionem ꝙueniunt ℞ a sis ⁊ Aui. azarauius ⁊ heben Mesu. etc. massacumie ⁊ est nitrum male coctum secundum Dinum. Et loco eius dicūt alīq̄ accipiatur rasetura viridis vasorum vitramarinorum: stercoris lacerti: spume maris. baurach zuchari tabercet añ. terantur subtilissime ⁊ ponant in lib. i. aque decoctionis feniculi acori añ. ʒ. i. tantum decoquantur. q̄ redeant ad. ʒ. iij. conterantur insimul ⁊ ꝙterendo exiccent ⁊ fiat alcohol. ⁊ vtatur. ℭ Et balsamus in hoc multuꝫ valet. Et pulvis auri triti valet. ℭ Et fimus irundinis valet ꝙfectus cum melle. ⁊ i hoc est certum vt dixit azarauius ⁊ ihesus idem voluit.

ℭ Si macula fuerit adipina accipe spatumen subtile ⁊ rade eum eo vngulam vel maculam illam cum subtilitate. Deinde appone collirida abstergentia ⁊ totiens reiteretur opatio illic donec remoueatur dolor ab oculo aut ap̄a. ⁊ tunc curentur ista primo ⁊ reiterentur postea. ℭ In casu quo ista non ꝙferant ꝙsultur decoratio ⁊ ulcera per magistros. ad quam ulcerum ihesus ꝙmendat lac asinarum ⁊ istud alcohol. ℞. gallarum acacie: añ. partem. i. calcanti grem. ß. ℭ Et ēt cōmendat. hoc iter. ℞. flor⁹ malor⁹. granator⁹ calcadis acacie gūmi arabici: añ. ʒ. j. antimo. ʒ. iij. gallarum. ʒ. ij. terantur ⁊ fiat ficē cum succo florum papaueris. ℭ De simplicibus aut. sic dixit cinamomum cōfert tenebrositati comestum ⁊ collirium ex eo factum liquefecit humiditatem grossam oculi. ℭ Dixitēr gario. abstergit ulsum ⁊ cōfert. p̄no: sed ex pulvere subtilissimo fiat alcohol. ℭ Secundum aut. pannum qui est in pupilla tollit licium ⁊ marine indum ⁊ abstergit corneam. ⁊ secunduꝫ quosdam fit cum melle mirr̄i ⁊ collirizatū. ℭ Dixit etiaꝫ cbanum abstergit pannū oculi ⁊ albuginé. ℭ Et dicit cinis mirri ponitur loco thucie ⁊ confert p̄no. ℭ Et dicit iterum sic de balsamo. abstergit pannū oculi ipsum ⁊ oleum eius. ℭ Et dixit etiam sinapis trita ⁊ mirra cū melle sanat pannū. ℭ Et dixit crocus cum lacte mulieris collirizatus abstergit visuꝫ ⁊ ꝙfert ad pannū. ℭ Et dixit adeps vipere cōfert p̄no ⁊ aque. ℭ Et dixit: q̄ cinis eis ostraci cum carne sua usti delet pannū. ℭ Et dixit flos salis proprie cōfert p̄no ⁊ albugini ⁊ grossitudini ei⁹ ⁊ grossitudini corneē ⁊ abstergit oculū ⁊ sordes ulceris eius ⁊ aquam ⁊ albuginem. ℭ Et dicit etiam: lac ficus cum melle confert panno humido ⁊ inceptioni aque descendentis ⁊ grossitudini palpebrarum. ℭ Constantinus dixit. ⁊ serapius. abstergit oculam a panno ab humore grosso cāto. ℭ Dixit etiam corer om collirizatus oculis immissus: pannuꝫ rumpit ⁊ ulcera sanat. Serapius dixit: sal armoniacuꝫ diminuit albedinem oculi siue pannum. ℭ Quia dixi me dicere in hoc capitulo de his que conueniunt vngule. ⁊ p̄no. Ideo modo de his loquar. cōfert vngule. ⁊ omni macule grosse: oculi lac ficus quando eum melle coquitur ⁊ fit inde collirium. ℭ Eadem potest succus foliorum ⁊ extremitatū eius ⁊ in hoc ⁊ in omnibus ē fortior succus silueſtris. ℭ Et direxit ēt: aliqui antiq̄ q̄ vngule: p̄no cō fert collirium fell̄ ex succo trifolij cum melle. ⁊ ex semine ℭ Cōfert ēt vngule ⁊ panno pp longum oñ assatur cparetur ⁊ miscē ⁊ fit ide collirium ex eis. ℭ Nō dubito ēt:

q̄ vniuersaliter q̄ cōpetunt in panno vngula ⁊ sebel ⁊ hiꝫ ꝙpetunt. ꝛre videas ista capitula adinuicem cū erit opus.

ℭ De catharacta. CA. II.

Catharacta est quedā macula pā meculorum crās infra oculum coram pupilla qua visus prohibet ex humiditate cerebri descendente in oculum aut turmente ipis frigiditate oculi cōgelata. Hec nāq̄ humiditas aliq̄n descendit de humiditatib⁹ ipsius oculi ⁊ maxime ab humore albugineo vt dicebat gal. 4° de accident ⁊ morbo aliq̄n descendit de sto ⁊ cerebro in forma fumi ⁊ uaporis: postea intus oculum in aquam ꝙcurritur. Et in 4° interiorum vt fieri de causa cōcreata. Hec nāq̄ humiditas vt dicit ihesus ꝙgregatur iter corneā ⁊ vueam: secm̄ ih galie. quarto vultuarum ꝙgregatur inter albugineam ⁊ crystallinum ⁊ de hoc modo non dispuro ℭ Intelligē q̄ catharacta secundum sua tria rpa tria sortitur nomina. quantum ad sui principium vt imaginatio fantasia: eo q̄ facit apparere i aere diuersas res que non sunt. ꝛstum ad sui medium vt aqua descendens seu gutta vel nebula: eo q̄ vt infra pupillam vel nebula aquosa. ꝛstum ad sui finem vt catharacta q̄ prohibet visuꝫ vt catharacta ocli prohibet lumen solis. ℭ Hec nāq̄ catharacta secundum galienum vbi supra diuersificatur quādoq̄ in quantitate: quandoq̄ in substantia: quandoq̄ i qualitate secm̄ quantitatem vero q̄: quandoq̄ ita est magna q̄ occupat totam pupillam ⁊ prohibet totum visum quādoq̄ vero non occupat nisi partem. ⁊ tunc res videnť ut diuersarum formarum vnde res videntur lumores fenestrate ⁊ oblonge. ℭ In substantia vero sunt diuersitates. quare quandoq̄ est subtilis ⁊ mobilis. ⁊ tunc videnť ipse res obumbrate: ac si pannus ēt supra oculus. ⁊ aliq̄n videntur res similes cordis pilis ⁊ muscis ⁊ radijs ascendentibus ⁊ descendentibus ⁊ lateralibus secundum q̄ mā mouet. quandoq̄ est ita grossa q̄ forme rerum apprehendūtur. In qualitate diuersificatur: q̄ quandoq̄ est citrina ⁊ quādoq̄ nigra ⁊ serena. Aui. ait ponit ser varietates colorus catharactarum: q̄ dixit album i margaritalez ⁊ gipsealem. Benecenutus ponit septem. q̄ posuit viridem. Alchoati posuit decem. q̄ adunat rubeam argentinam ⁊ vitrealem. Jesus posuit duodecim. q̄ posuit vnam similem argento viuo ⁊ laudam.

Cause istarum catharactarum quedaꝫ sunt primitiue. vt calus ⁊ percussio: febres dolor capitis. frigiditas nimia ⁊ oculi debilitas. Quedam sunt antecedentes: vt mali fumi ⁊ uaporosi a malis humoribus ⁊ grossis cibis ⁊ male digestis elenati. Quedam sunt cause iuuantes. ⁊ iste sunt mālē existentes in oculo facientes catharactam. Nota q̄ distinguuntur catharacta a gutta serena: q̄ catharacta videtur macula infra pupillam.

Signa catharactarum confirmatarum sunt cōtur batio pupille: minoratio visus ⁊ apprehensio dolorum ⁊ fantasiarum dictaruꝫ in aere. ℭ Signa argumenta causam ex qua catharacta procedit habentur ꝛr to interiorum: ⁊ dicuntur sunt tria. Primo q̄: si procedat a cachochimia ventris imagines in ambobus oculis apparent. Si vero ab oculo procedat imagines in altero apparent. ℭ Secundo cognoscit secm̄ tps. si. n. trium aut quatuor mensium steterit aut amplioꝝ. ⁊ nihil apparet nebulosum in oculo a ventre procedit. Si vero apparuit aliquid nebulosum. ab oculis venit. ℭ Tertio cognoscitur ꝓpter periodum. Si vero contingat fantasia ⁊ aliq̄n ipsa interpolatur maxime post digestionem ⁊ assumptionem medicinarum sentiant hora aduentus fantasiarum mordicationem in stomacho a ventre procedit. Si vero visio fātasiarum non interpoletur neq̄ per bonum regimen: neq̄ per euacuationem scire oꝫ hoc esse non per compassionem: sed per dispositionem propriam. Et cum in capite sunt dolores fortes. ⁊ cum hoc est lesio virtutis imaginatiue: vt declarat etiam galie. quarto interiorum. ⁊ pro ma

ioꝛi noticia vide illic. Et ga ie. etiam quarto de accidenti ꝛ morbo primo capitulo satis pertractat hanc mãm. quare & illic vide. ℂ Debes scire primo qꝙ gutta serena nõ curatur: qꝛ est opilatio nerui aut mã mala incepta ad operandum. ℂ Debes scire scõo qꝙ catharacta: que non dilatat clauso oculo alio ꝑ aliquam fricationem ꝛ cõpressionem aliquam ꝛ nihil videt est nimis dura ꝛ antiquata: quare non est subijcibilis acui: neqꝫ potest deponi vt ẽt gallic. dicit quarto de accidenti. ꝛ si deponat statim reuertit ꝛ rescendit. ℂ Debes scire tertio qꝙ catharacta que cum dilatatur per fricationem non ꝓstringitur: sed remanet sparsa ꝛ adhuc videt formas rerum ꝛ non transiuit tres annos est nimis tenuis. ꝛ non ꝓfirmata: ꝛ ideo non subijcibilis acui: qꝛ non posset duci cum instrumento: qꝛ instrumentuꝫ transiret per eam sicut per aquam non bene congelatam. ℂ Debes scire quarto qꝙ catharacta que est boni coloris aeri vel celestini cum quadam albedine ꝛ reducit ad formam suam qñ dilatatur: ꝛ videt aliquam claritatem vel transfluentiam est mediocris ꝛ satis ꝓfirmata. quare est obediens ꝛ subijcibilis ad operandum. ℂ Debes scire quinto qꝙ catharacta cuius pupilla ꝑ fricationem neqꝫ per suffusionem neqꝫ per alterius oculi clausionem non dilatatur non est acceptabilis qꝛ est cum opilatione nerui optici. ꝛ posito qꝙ deponeretur nõ videret aliqd. ℂ Debes scire sexto secundum Beneuentanuꝫ qꝙ catharacta nigra ꝛ serenata ꝛ citrina: ꝛ cuius pupilla ẽ tota dilatata non ẽ laudabilis. ℂ Debes scire septimo secundum Alchoati. qꝙ in catharactis que fiunt in hoibus habentibus oculos malos aut i habentibus dolorem in capite: aut in oculis vel nassum vel sternutationes reuma vel vomitum: aut aliquã infirmitatem molestam non est operandum: qꝛ est periculum de commotione accidentis ꝛ reditione catharacte. ℂ Debes scire ergo secundum Jesum qꝙ catharacta: que fit a casu vel percussione non est laudabilis. non ergo secures te in opere catharactarum. qꝛ medicine in eis paruꝫ ꝑficiant ꝛ operatio parum cum acu est satis velntosa: precipue quando non est vijudicata bñ. promissiones autem ipsarum medicinarum sunt multe: ꝛ magne. operatio vero ipsarum medicinarum aliqñ nulla: aliquãdo vero parua. Et propter hoc oẽs valentes viri operationes cuꝫ ferro cursoribus dimiserunt. ℂ Tempus congruum ad deponendum catharactam debet esse clarum serenum quietum septentrionale non meridionale vt dicit iesus. Et debet fieri de mense septembris vel circa. eo qꝛ tempus non est multum calidum neqꝫ frigidum sic qꝙ ledat patientes. ℂ Instrumentum quo deponũtur catharacte sunt acus. ꝛ debent esse mediocriter subtiles ꝛ longe manubriuꝫ ꝺꝫ esse longum aptum ad tenendum. Et alig dicunt qꝙ ꝺꝫ eẽ de argento. Et aliqui dicunt qꝙ ꝺꝫ esse de auro. Et aliqui dicunt qꝙ sunt bone de ferro bene tractabili.

In cura catharacte habes tres ꝛentiones. Prima est victa. Secunda in purgatione Tertia in localibus.

ℂ Prima ꝛentio sic completur. Et pꝰ ꝺbes scire: quod catharacta indiget duplici victa: vna ante ꝓfirmationes: ꝛ alia post confirmationem ꝛ operationem cum ferro. Ante autem confirmationem siquis vult eam curare cuꝫ medicinis ꝺꝫ qꝙ teneat bonam victã ꝛ bonum regimen in serebus non nãlibus. declinet ergo ad caliditatem ꝛ siccitatem cuꝫ subtilatione: vt est aer cibus ꝛ potus. Inanitio ꝛ repletio. somnus ꝛ vigilia motus ꝛ quies ꝛ anime accidentia. Et qꝛ satis dictum est de ipsa in apatibus oculi frigidi: qꝛ de optalmia: ideo supersedeo. ℂ In summa tñ dico qꝙ est cauendum a cibarijs que in se istas tres aggregant proprietates. Quarum prima est. humorositatem ꝛ cruditatem cibariorum fugiat: vt sanguis generatus ab eis non fit flãticus. Secunda est. grossiciem ꝛ euaporositatem fugiant vt non offendant stomachum neqꝫ caput. Tertia est. ꝓstrictionem: immo latent ventrem vt materia vice post vicem non ꝓgregetur. Et propter hoc frigidus ꝛ humidus aer ꝛ panis crudus ꝛ asimus ꝛ legumia ꝛ caules ꝛ caseus fructus carnes grosse ꝛ viscose ꝛ pinguedo super piscem ꝛ potus aqueus turbulentus crapula ꝛ idigestio a communitate medicorum prohibetur. Rasis virit i speciali qꝙ acuta sicut est cepe ꝛ alea sinapis ꝛ eruca atqꝫ porri nocumentum adducunt. oculos obscurant propter caliditatem quam habent vaporosam. Et Auenzoar dixit. in uat autem tales abstinentia marime serotina ꝛ sobrietas in potu ꝛ vsus feniculi. de quo dixit Democritus valere. ℂ Secundum auicennaꝫ exercitare oculos in legendo litteras non subtiles ꝛ in respiciendo picturas pficit ꝛ corroborat visum vt dixit Rasis ꝛ submergere oculos apertos i aqua decoctionis eroci confert: vt dicit Auenzoar. ꝛ probatum est. ꝛ apertis oculis submergi ꝛ ingredi aquam claram viridem ꝛ stare post ꝙ horam in visus confortatione. ℂ Et comestio eufragie mirabile dat iuuamentuꝫ vt dixit heben. Melisse. ℂ Et liquor epatis hirci quum assatur. collirizatus in oculo multum valet. ꝛ si lardaretur cũ pipere longo ꝛ sale nitro meliorat eius effectus. ℂ Laudat auic. proprie in iuuentute ꝛ estiuo tempore submersionem oculi in aqua. ita tñ qꝙ ista aqua non sit frigida ꝛ sit in vase viridi. Disgregat autem aquam: ꝛ inspicere fortiter in oculo asini siluestris disgregat aquam vt dixit Auenzoar. ꝛ speculum de calibe laudant ad hoc pspectui. ℂ Et raynald' de villa noua dicit herbarum viriditas aquarum puritas gẽmarum preciositas intuitum refocillant: ꝛ per consequens aquam digerunt ꝛ resoluunt et fricatio pedum vel lotio capitis atqꝫ pectinatio materias ab oculis ꝛ capite euacuant et diuertunt: vt idem dicit et frequẽs inspiratio pueri qui sepe semen feniculi aut aliquod acutum aquam digerit ꝛ consumit ꝛ dispergit. ꝛ ideo cõsulebatur ꝙ Thadeum vt ista tragea de semine feniculi anisi ameos: sileris montani. ʒ inʒiberis garrio. cubebarum piperis longi nucis muscate radicis celidonie eufragie rute betonice et de his potest fieri puluis aut electuarium ꝛ vti mane ꝛ sero modicum fine potu.

ℂ Secunda intentio cõpletur cum euacuantibus euacuẽ materia cum iera pigra: vel cũ pillulis cochijs vel cũ pillulis aureis sirupus fit de sticados cũ aqua maiorane si materia fit in capite: si in stõacho sirupus sit de absinthio vel de menta: ꝛ nullo modo in illis fiat flobotomia. ꝛ causa ẽ. qꝛ illa est materia flegmatica: que non indiget euacuatione sanguinis qui est frenum eius: potest etiam purgari caput cum pillulis diacastoreis dissoluta vna cum aqua maiorane. ꝛ hoc est quod dicebat aui. In precedentiꝫ vero in aquam oꝛ vt incipias ꝛ corpus mundifices: deinde venias ad mundificandum caput cum gargarismis ꝛ caputpurgijs ꝛ mundificationibus. ꝛ oꝛ vt illud fiat frequẽter valde: nam scriptum est in oculis patientis a diaria capi bonum est regimen quod competit in catharacta cõfirmata est in casu in quo fit suspitio: qꝙ fit bene confirmata vtatur ꝛ cepis ꝛ allecis ꝛ alijs rebus ꝓhibitis supius ꝛ in eo addatur vt firmioꝛ fiat. ꝛ hoc est etiã quod dicebat aui. ꝛ qñ voluntas adest vt fiat cura cum instrumento precipitur habenti aquam vt nutriatur piscibus humectatiuis. ỗde fiat cura. sed regimen quod conuenit post depositionem est quies. silentium ꝛ obscuritas. ꝛ iacet in lecto capite eleuato ꝛ parum comedat. ꝛ que comedit sint mollia que non indigeant concussione vt fercula ꝛ ona sorbilia. ꝛ aqua sit potus eius: aut vt dixit iesus: vinum acerbum.

ℂ Tertia intentio completur hoc modo in principio ante qꝫ sit congelata fiat cum medicinis incisiuis subtiliatiuis ꝛ consumptiuis. Et incipiatur secundum aui. a lenitiuis sicut a feniculo cum melle ꝛ oleo. ꝛ si oleum esset de balsamo esset spes in illo. Et galie. laudat collirium de mirra. ℂ Et rasis cõmendat collirium de fellibus. ℞. fellis grus accipitris. aquile vel hircinum vnum vel duo vel plura in vase eneo desiccatorum partes. ʒ. colloquintide serapini cuforbi. añ. partem. i. terantur ꝛ cuꝫ aqua feniculi ꝛ rute fiat collirium. ℂ Ad eandem intentionem dixit iesus ỗ

collirium valere. ℞. fellis vacce vnus numero, asse fetide, ℥. i. balsami. ℥. ß. dissolua in vase vitreo ⁊ permittatur desiccari ⁊ fiat sic. ℂ Ad eandem intentionem dixit: gerardus de solo hoc valere. ℞. fellis accipitris balsami aā. ℈. ij. ellebori albi piperis aā. ℈. i. pulverizanda pulvericenē subtilissime: ⁊ misceantur oia cum aqua rafani distilata: ⁊ fiat collirium. ℂ Aliud ad idez. ℞. salis armo. oppopo. aā. ℥. i. dissoluantur in lacte ficuum ⁊ fiat collirius ℂ Aliud Rasis qō secundā ipsum in hoc casu est mirabile. ℞. spice nardi aur. r. agarici aur. rr. cinamo. aur. viij. masticis ad pondus oium: conficiantur cum bono melle ⁊ omni die sumatur de eo. ℂ Expertum ēt est: vt dicit guil. de va. q̄ cerebrum ouis quando desiccatur ⁊ cū pulvere ipsius fiat collirius aut ex ipso mixto cum melle. ℂ Ad idē. ℞. succi feniculi: succi radicis rosmarini succi radicis acori oium depuratorum aā. aggregentur cum tanto melle dispumato quantū ipsa sunt ⁊ fiat collirium. q̄ si caliditas aliqua appareat in oculo addimus albumen oui cum aqua ro. ℂ Item ad idem fiat caputpurgium. ℞. succi blete succi radicum acori oium depuratorum quantum ipsa sunt ⁊ fiat collirius. q̄ si caliditas aliqua appareat in oculo addimus albumen ouj cum aqua ro. ℂ Item ad idem fiat caputpurgiū. ℞. succi blete: succi radicum acori oiuz depuratorum aā. ⁊ fiat ex eis caputpurgium. ℂ Aliud ēt facit caputpurgium ex felle taurino ⁊ succo ficle aut pulnere vuri cuiusdam quod inuenitur in chisti fellis: ⁊ ipsis naribus insuffletur. ℂ Item vt ista saccellatio. ℞. spice: aloes macis croci piperis ciperi: nucis muscate. aā. ⁊ fiat pulvis grossus ex quo sacculus impleatur ⁊ locus sacelletur strictorius super timpora. Ad idem. ℞. aloes cineris lane non lote aā. partem. i. pilorum leporis partem. ß. sief memite thuris minuti aā. quartam partem. terantur terēda ⁊ cum albumine ouj ⁊ aliquantulo aceti conglutinenē admiscem ⁊ tpibus applicenē. ℂ Guil. de va. dixit. Ego habui a fide digno ⁊ iurauit mihi plurtes i anima sua q̄ tres pfecte sanaverat habentes catharactam completas: que cuz his fuerunt depolite sine acu ⁊ est pulvis is iste. ℞. liquiricie munde zinziberis electi galange seminis feniculi sileris mōtani: petrosilini aā. ℥. i. rute sicce eufragie sicce amomi ameos: carpobalsami turbith boni aā. aur. ij. sene. aur. iij. piperis longi. ℥. i. cinami cinamomi nucis mus. cubebarum caruj aā. ℥. i. aloes epatici aur. i. zucbari taberzet quantum sufficit ⁊ fiat pulvis dosis est cochear vnum cum vino calido. ⁊ potest accipi omni hora vici. ⁊ si sepius accipiat erit melius. ¶Post vero aliquos dies ab vsu pulueris tollatur fel hominis qui ab egritudine non sit mortuus sed gladio vel aliter ⁊ dissoluatur tā tūdem balsami boni. ⁊ inde oculus collirizetur. Deponetur. n. catharacta si deus volet.

Si catharacta fuerit confirmata ⁊ subijcibilis acu est iudicata facta purgatione ⁊ diuersione p clistere ⁊ ipso ieiuno existente ⁊ consolato ⁊ sano ol alia passiōe priuato luna crescente, ⁊ non in ariete peragrante altero oculo ligato ꝓstituatur in bene claro loco aperte lucis sup scamnum bene firmatus ipsum eqtando ⁊ retro ipsum sit bonus minister q̄ teneat bene suum caput firme. Et sed magister aliquantulum altius ipso patiente in eodem scāno tenendo patientis manus subtus genua eiusdem patientis ⁊ operetur: amplexetur genua patientis cum tibijs suis ⁊ tunc aperiatur patientis oculus. Operetur. n. in dextro oculo cum sinistra manu. ⁊ in sinistro cum dextra manu. Deinde aperto oculo insuffletur in eo ter aut̄ter: vt catharacta motus cuz calore recipiat. Dinde ꝓcipiat patienti vt vertat oculum versus nasum ⁊ tenear ipsum firmum ⁊ in nolle vimini in trmittat acum in medio ꝓiunctiue ⁊ torquēdo ipsum ⁊ impingēdo ⁊ perforando q̄nouslz percipiat acum fore in vacuum, Et post vertat acum post corneam. ⁊ q̄n videbis acum intus p corneam ipingat eam vslz ad medium pupille ⁊ aliquantulum plus, ⁊ tunc quodāmodo plicando acu catharactam reapponat ipsam inferius ⁊ hic teneat eam cum acu quantū diceret pf noster tres ⁊ vnū miserere. ⁊ si catharacta resurgat totiens eam deponat cum acu q̄ inferius remaneat cauendo tñ de dilatatione vuee ⁊ tactu humoris cristallini. ⁊ postq̄z bñ confirmata fuerit ⁊ non resurrexerit extr abe acum voluendo eam sicut cā intromisisti ⁊ tunc ad magnificandum artem tuaz obumbrato oculo cum caputio suo vel alia re oñde sibi ipsius soluzsel. ⁊ dicat q̄d est ⁊ ꝓsequenter sup oculum ponat de cottone balneatio in albumine ouj ⁊ ligentur ambo oculi vt vnus nō moueat alium ⁊ quiescat ⁊ ducatur caute ad locum obscurum ⁊ sit quietus ⁊ caput teneat altum: p̄ die nihil comedat: ⁊ non remutet vsq̄z in diem crastinum vel ad tertiā: vt dicit Jesus: ⁊ tunc remutetur vt prius bis modo in die ⁊ non aperiatur oculus vsq̄z ad nouem dies ⁊ tunc lauato oculo cuz aqua ro. ad suas redeat operationes. Et si catharacta rediret post primam remutationem ⁊ seperationem laboris: iterum deponatur si est possibile per candē formam ⁊ per eundem modum.

Loquor modo de simplicibus. ℂ Et primo in capam ab illo quod reperio de fellib⁹. Diascorides dixit catharactas fururas fieri prohibet ⁊ tollit etiam caligines oculorum collirium factum cum felle testudinis terrance mixto cum melle cocto sine fumo. Et idem potest caputpurgium factum ex eo ⁊ proprie ex felle marine testudinis. ℂ Rasis dixit, si collirizet ex felle tortuce agrestis mixto cū tantūdē mellis tribus diebus ter in mane: ⁊ ter in sero confert coadunationi in oculo. Est autem tortuca agrestis: aquatica idem. ℂ Dixit etiam rasis, in felle bouum reperitur quoddā in modum lapidis vt macelatores mihi ostenderunt ⁊ in anothomia vnius mulieris bononie repperi: vt multi viderunt ⁊ in naribus impositum iuuat illos quibus timetur vt aqua quiescens descendat in oculis eoz. ℂ Serrus plato dixit, fel taurinū cū melle maxime delet caliginē ⁊ suffusiones oculorū ℂ Et Constan. dixit, fel hirci ⁊ vulpis ⁊ aquile valent in catharactis oculoz cū feniculo ⁊ melle. ℂ Dia. ēt dixit fel hirci ꝓcunt nebulis ⁊ suffusionibus icipientibus oculoz Et dixit etiā Dia. perdicis ⁊ pauonis ⁊ caponis albi omnium illorum fella vnam in se habent virtutē faciunt deniqz ad suffussionem oculorum ⁊ caliginem. ℂ Ebiran, dixit: fel magni vulturis cū succo prassij: ⁊ melle soluit omnem caliginem: ⁊ suffusionem bene sanat. ℂ Serapio dixit: fel scorpionis marini ⁊ galli sunt magne virtutis. Sunt enim vtilia multum ad aquam descendentē ad oculū. Salienus dixit: idem potest fel perdicis ⁊ porce bibitur ius eorum larat coleraz ⁊ confert aque descēdenti ad oculuz ⁊ obscuritati visus. ℂ Aui. dixit, fel olium asalium viuentium de rapina conuenit, ⁊ proprie ficeum, ⁊ cōueniunt dilatationi pupille ⁊ initio aque. ℂ Aleh. dixit: oia fel la valentin principio aque decurrentis ad oculuz: sed prius debet corpus purgari. Et secundum auicennam os prius corpus purgari. Et ego dico sicut diri in capitulo vniuersali q̄ ista ē regula vniuersalis. ℂ Venio modo ad alia simplicia. Et primo dixit diascorides. ossa sepie trita glaucōata hominum vel animalium in oculis sufflando aspera detergit: glaucōata autem significat descensum ad oculum. ℂ Dixit ēt sic: flos vitis silucstris. ſ. lambruſce cōbustus in testa: suffusionem ⁊ catharactam curat. ℂ Aui. dixit: si fiat alcohol ex cerebro irundinis mixto cum melle confert descensui aque ad oculum ⁊ ꝓprie cuz passio ē in principio egritudis: q̄ sepe est experium. Silr criā sedm ipsum oderat cerebrum vespertilionū q̄ē experū. ℂ Secundum ēt auicennam cum aqua descendit ad oculos ⁊ maxime sedm quosdam ꝓpter grossos humores ⁊ viscosos serapinū est vna ex melioribus medicis. Et Constan. dixit, q̄ debet miscerī cū aliis collirijs. ⁊ ēt abstergit oculum ⁊ cōfert panno canto ab humore grosso. Et confert etiam ad obscuritatem visus ⁊ attenuat vestigia vlcerum: ⁊ dissoluatur cum amigdalis amaris ⁊ rura aut pane cū

lido ⁊ sic administratur ad ea que diximus. ⁊ Barthol. dixit qꝫ fiat sief ex eo ⁊ succo feniculi aut rute ⁊ ex aliquo ex fellibus animalium viuentium ex rapina cum opus fuerit dissoluatur sup cutem cum albumine ouj aut lacte ejus mucillagie fenugreci. ℭ Rasis dixit. Cerebrum ouis qñ ex eo collirizantur oculi aquam patientes confert. ℭ Et dixit etiam: oleum benedictum est bonum aque descendenti. ℭ Alchimus dixit: succus rute silueſtris cum succo maratri ⁊ melle confert obscuritati oculorum ⁊ incipientibus cataractis. ℭ Aleh. etiam dixit: quando fit alcohol cum rore marino ⁊ melle confert aque descendenti, ⁊ secundum etiam multos sternutatorium factum cum eo dissoluto ⁊ melle idem facit ℭ Et dixit etiam Alchimus ⁊ auicẽna cum eo, quando de nigella trita fit capupurgium cuꝫ oleo trino prohibet initiũ aque. Et diascorides dixit: hoc de sola nigella. ℭ Etiam sic dixit Alchimus. Climis auri confert albugini oculi: ⁊ est initium aque ⁊ confortat oculos: ⁊ climia argenti est sibi proxima: ꝫ est frigidior. ℭ Et ego dico collirium factum de alumie scriptum supra capitulo de vngula hic etiam valere. ℭ Serapio dixit: gũma asse quando miscetur cum melle ⁊ fit ex eo collirium acuit visum ⁊ aufert aquaꝫ que descendit ad oculũ in principio ejus. Et Bartholomeus dixit: qꝫ facit ericcãdo eaꝫ. ℭ Et dixit etiam: euforbium habet virtutem aquam abstergendi que est i oculo: nisi qꝫ eius mordicatio durat tota vita, ⁊ propter hoc miscetur cum melle ⁊ sief propter acuitateꝫ eius nimiam: ⁊ visus eius in hoc debet esse cum cautela. Diascorides dixit: euforbium suffusionibus oculorum ingungitur viliter: maxime si cum melle antiquo additum fuerit. Collirijs nobilibus miscetur, propter vim vicissitudinis, idest mordicationis sue temperate cum eo agendaꝫ est. ℭ Et dixit etiam: quando ex lacte ficuum montanorum ⁊ melle fit medicamen abstergit maculam grossam que est in oculo ⁊ etiaꝫ obscuritati visus ⁊ descensui aque ad oculum que fit ex humoribus grossis ẽ multum vtile. ℭ Et dixit: quando fit ex succo cepe cum melle collirium confert debilitati visus. ℭ Et dixit etiam Sera, succus radicis dragontee collirizatus confert aque descendenti. ℭ Malia. dixit: succus feniculi si collirizetur oculis prodest aque descẽdenti ad oculum ⁊ caligini visus. Et Auic. dixit: qꝫ proprie hoc facit. gumma eius. ℭ Aucrois dixit: in prima parte cantice Auicen. agaricus in summa ẽ omnibus medicinis securior. ⁊ subdit. ⁊ ipsum quidem curat aquas descendentes ad oculum sui proprietate in principio descensus earum.

ℭ De ꝫ strictiõe ⁊ dilatatiõe cristalline. CA. III.

Dilatatio pupille ẽ duobus modis: vna est naturalis: sicut ẽ illa que fit a principijs generationis vt in multis oculis glaucis videtur ⁊ ista ẽ semper ad malum. ⁊ causa est qꝫ in istis oculis semp est virtus dispersa ⁊ spũs disgregatur propter dilatationem pupille virtus dispersa est debilis. Alia est dilatatio pupille accidentalis. Et ista est dupler: quedã fit a cã intrinseca ⁊ q̃dã fit a cã extrinseca sic a casu percussiõe ⁊ silib⁹. a cã intrinseca põt esse multis modis: vno mõ ex multitudine humoris albuginei: vt in oculo claro dilatatur cornea ⁊ clarificatur vuea ratione multitudinis spirituum. Alio modo potest cãri ab humoribus aquosis flegmaticis relatãtibus vueam tunicam. vt in gabsi est relatio membri sine sit cum apate siue sine apate. alio modo possunt cãri a fumis acutis malis contingentibus tunicam in vna parte eius non in toto. ⁊ ideo contrahitur vna pars eius. ⁊ ideo foramen aliud apparet vt ps quãdo vna pars corrigie trahitur ad aliam. ℭ Et similiter dico quod constrictio pupille est dupler. quedam est naturalis: ⁊ quedam est accidentalis. Naturalis semper est ad bonum qꝫ virtus vnita est fortior seipsa dispersa. Constrictio accidẽtalis fit duobus modis. vno mõ causatur ex inanitione. ⁊ tunc ipsa tunica vueam trahit de centro ad circumferentiam tunc pupilla apparet minor. alio modo cãtur ratione repletionis vt ratione humoris grossi positi inter tunicam cornẽa ⁊ vueam: ⁊ ideo qꝫ constringitur vuea interius non apparet foramen ita magnum.

In cura ista habes duas intentiones. vna est in vniuersalibus ⁊ alia est in particularibus.

ℭ Prima intentio completur cũ euacuatione flegmatis. ⁊ hoc si dilatatio fuerit rõne humoris flegmatis. fiat ergo cũ pillulis cochijs facta digestione cum sirupo de sticados. ⁊ silr valent pillule auree. Dieta eoꝝ sit calida ⁊ sicca. si tñ dilatatio fuerit rõe manifestis sic qꝫ ps lesa ⁊ cricca trahat sanam tunc nõ recipit curaꝫ. Nota ẽt: qꝫ hic nõ est sermo de dilatione nãli ꝫ solum de non nãli.

ℭ Secunda intentio completur cum localibus. ⁊ pꝰ valet sief de fellibus. ⁊ causa est: qꝫ ipsuꝫ remouet ipsam mãteriam qua fit dilatatio. ℭ Serapio dixit qꝫ ad dilationem pupille superponatur farina fabarum confecta cum vino ⁊ confert. Et Bartho. dixit: qꝫ illud vinum sit stipticuꝫ. Et ego dico qꝫ si volumꝰ plus stipticare qꝫ faciamus emplastrum cum cortice suo. ℭ Auenzoar dicit passus est dilationes pupille in vtroqꝫ oculo. ⁊ ex precepto sibi facto p quẽdam oculistam. vt frequenter vteretur in oculis aqua ro. fecit ⁊ conualuit. ℭ Auic. dixit fel rapacium ⁊ proprie siccum confert dilatationi pupille ⁊ limitio aque. ℭ Si autem dilatatio fiat ratione mãe tunc in principio competit Emplin. ℞. farine fabarum ordei añ. ʒ. i. olei ro. ʒ. 5. vitellum vnius ouj bene agitatuꝫ: misceantur oĩa cuꝫ succo endiuie quod sufficit ⁊ fiat emplastrum. ℭ In processu autem fiat emplastrum magis resolutiuum. vt gratia exempli. ℞. farine fabarum ordei pulueris camo. añ. ʒ. i. pul. tiburis. ʒ. 5. olei de camo. olei. ro. añ. ʒ. ij. vitellum vnius ouj bene agitatum ⁊ fiat emplastrum.

ℭ De debilitate visus. CA. IIII.

De debilitate visus pauca loqꝫ. licet ad deceptionem faciat: qꝫ oñ phisici multa direrunt: ad que pro istis recurre. ubiominus aliqua dicam. Et primo dico qꝫ debilitas ⁊ nocumentum in visu fit a periculis intrinsecis ipsius oculi. Uno mãqꝫ modo fit a mala dispositione pupille: qꝫ nimis ampla: vt in dilatatione pupille est declaratum. quare spũs disproportionati veniunt ad pupillam vñ nocent. Et gal. dicebat quarto de accidenti ⁊ morbo qꝫ semp est nociua ⁊ ẽt qñ est nimis stricta. ⁊ constrictio que est a natiuitate laudatur ⁊ que est ex tpe vituperatur: vt dicit gal. ibidẽ.

ℭ Secunda prouenit rõne humoris albuginei qꝫ nimis grossus aut subtilis i suba aut alteratus in colore. Et hec est cã sepe multarum fantasiarum. ℭ Tertia causa potest esse ⁊ puenire rõne humoris cristallini: qꝫ nimis grossus aut subtilis in suba aut alteratus: aut pp transpositionem ipsius. ℭ Quarta causa est pp humorem vitreum pp easdem ẽt dispositiões. ℭ Quinta causa est subtilitas: vel multitudo vel paucitas subtilitas vel grossicies ipsorum spirituum. vñ scribitur quarto de accidenti ⁊ morbo qꝫ si spũs fuerint multi ⁊ subtiles qꝫ a longe vident ⁊ discernũt subtilia. si autem sint pauci ⁊ subtiles qꝫ vident ⁊ discernũt a prope ⁊ non a longe. vnde spũs isti tales non indigent multa subtiliatione nec multo lumine nec forti motu. Sed spũs quando sunt pauci tunc non vident de prope nec a remoto. ⁊ causa est qꝫ tales spũs non possunt sustinere multum lumen nec magnum motum: vnde in eis non fit bona visio aliquo modo. Sed quãdo spũs sunt multi ⁊ grossi non vident nisi a remotis ⁊ non a prope eo qꝫ spũs non subtiliantur nisi ex magno motu. non ergo vident a ppe. sed a remotis. Et quo ps qꝫ quando spũs sunt in quantitate debita ⁊ in qualitate ⁊ bene clari qꝫ tunc fit bona visio. si tñ essent multuꝫ clari illi spiritus tunc illi tales multuꝫ bñ viderent de nocte buffones gatte. vt bubonies ⁊ sic de alijs. ⁊ isti tales non vident bene de die. Sed quando spiritus sunt grossi. tunc male vident de nocte ⁊ bene de

sic ⁊ causa est: qz spiritus illi ingrossantur de nocte quare ꝛc. ℂ Alia causa debilitatis visus. est propter neruum opticum qz est discrasiatus vel opilatus. ℂ Et causa istarum dispositionuz aliquando est in substantia ipsius oculi: aliquando cōmunicata a capite vel stomacho vel a toto, ⁊ sunt iste egritudines tales replecionales que proueniunt a crapula vel indigestione ⁊ a cibarijs grossis ⁊ ventosis ⁊ a dormitatione nimia post comestionem immediate ⁊ a dormitatione nimia capite inclinato ⁊ a lōga mora in tenebris ⁊ a vento frigido puluere ⁊ similibus. Aliquādo sunt inanitiones vt nimia euacuatio ⁊ vētosatio retro collum. Coitus longa egritudo. nimia inspectio claritatis vt solis ⁊ lune, ⁊ speculatio omnium istarum rerum pertinet ad altiorem scientiam. ideo breuiter transeo volens opus cyrugicum solum pertransire. ⁊ qz cura pertinet ad dominos phisicos leuiter in his me expediam. ℂ Considera ergo: si debilitas visus prouenit ratione inanitionis: cōfortetur oculus cuz ocio ⁊ quiete ⁊ cibis humectātibus ⁊ balneis ⁊ fomentationibus factis circa oculum cum aqua tepida ⁊ lacte. Si autem fuerit propter res replētes inmēdatur ad dictam tenuā ⁊ ad purgationes factas ī capitulo de catharacta: ⁊ clarificetur oculus cuz collirio de fellib⁹ auium viuentium de rapina ⁊ balsamo. ℂ Et nota: qz hic ego solum ponam tria in hac passione valde vtilia. Et primum est educens superfluitates a toto corpore, ⁊ maxime a capite confortans visum ⁊ omnes sensus: retardās canitiem ⁊ inuenutem conseruans. Rc. corticum mirabolanorum citrinorum chebulorum emblicorum puluerizatorū ⁊ cum oleo amigdalarum fricentur ⁊ desiccentur. post desinde cum aqua sucharata totum lauetur quousqz suaz deposuerit amaritudinē. aā. ʒ. i. turbith albi ⁊ mūdati. ʒ. ß. masticis ligricie zinziberis galange cinamomi ligni aloes gario. piperis cubebarum macis pilorum spice seminis feniculi. aā. ʒ. ß. sucbari tabarzet quartā. ß. pincaruz purgatarum vnciam mediaz. mellis dispumati qō sufficit: ⁊ fiat electuarium. de quo detur quolibet mane. ʒ. ß. ℂ Tertiū est collirium acuens visū ⁊ cōseruans. Rc. fuccī feniculi lib. i. fuccī rute lib. i. vini malozz granatoz lib. ß. mellis lib. ß. piperis longi aloes succotrini salis armo. aā. ʒ. ij. thucie preparate. ʒ. i. misceaē puluerisata in olla vitrea ad solem p tres menses ⁊ abijciatur fer ⁊ conseruetur. ℂ Valet etiam aqua feniculi rute celidonie eufragie berbene ꝛc. ℂ Et nota qz si ista non valent oz te recurrere ad ocularios. ℂ Collirium factum ex antimonio conseruat sanitatem oculi: qz exicat humiditatem oculi ⁊ cōstringit substantiam eius. ℂ Rasis dixit qz oculi sanitatem ꝛseruat thucia cum succo sanfuci cō fecta. ℂ Vinum eufragie bibitū aut pulueris eius cū quo lotbūli mirabiliter visum reparat vt legere nō potens sine ocularijs possit legere sine ipsis ⁊ oculi senis reiuuenescūt Fit autem sic vinum de eufragia. Capiatur eufragia ⁊ ponatur in vino nouo: quando bulit ⁊ dimittaē stare donec bulierit deinde coletur vinum ⁊ vsui seruetur. ℂ Succus etiam feniculi est magni iuuamenti siue fit succus herbe sine seminis siue radicis. ℂ Succus eciaz acori immissus oculis clarificat visum. Et Maliabas dixit qz hoc fit si sit a materia tenebratus. ℂ Serapio dixit: qñ miscetur fel cū aqua feniculi ⁊ melle acuit visuz. Multa alia simplicia reperio que dimitto dominis phisicis.

Tractatus. VIII. de dispositionibus narium.

ℂ De aperitione opilationum narium. CA. I.

Conditor deus olim vnicuiqz potē tie sensitiue proprium organum assignauit vt p ipsum i propriuz actū potentia creat quo se hauente ꝑm naturam ⁊ operatio potentie perficietur ad debitum finem sicut est a ꝑfe luminum ordinata. Creauit ergo propriuz organum potentie olefactiue deus. s. capita cerebri in amillaria que supra foramen narium sunt debite collocata vt olfabilis qualitas simul attracta cum aere inspirato ad ea ꝓcuciens simul ꝓcipiatur per illa. qz si foramina ꝓpingat indebite se habere ⁊ opatio narium ꝑficietur inuiste. ℂ Dicā ergo de opilatione narium. Opilatio cātur in naribus a mā flātica que ad ꝑtes peruenit ⁊ impedit sensum olfatus: idiget ergo amotione. Ꝓpto quo nota qz opilatio nasi vt ī proposito nostro pertinet est duob⁹ modis. vna ē carnosa: ⁊ de illa dictum est satis secundo libro cū facta est mentio de polipo. Alia est coartatoria ⁊ de ista ē sermo ī proposito, fit ergo a materia flegmatica talis opilatio. de attenuatoria quia non est ad propositum nostrū non loquar.

In cura ista habes tres intentiones. Ꝓma est in dieta ⁊ purgatione. Secunda est ī localibus. Tertia est in remotione cuiusdam accidentis ad uenientis ex approximatione istarum medicinarum locaium.

Ꝓma complēt cum pillulis cochijs que euacuāt mām illam flāticam a capite vel cū aureis. Dieta eius sit talis. respiciat se a rebus flātucis ⁊ ab' odore rerum frigidarum ⁊ a loco valde humido ⁊ frigido.

ℂ Secunda intentio complēt cum localibus per hunc modum. Aui. ergo dixit ozimum garioſil'. fortiter aperit opilatiōes cerebri ⁊ nares opilatas a grossis ⁊ viscosis humoribus: qō solo olfatu operatur: in cibis ēt frequentatus. ℂ Et dixit ēt Aui. sene est ex fortiter aperientibus colatoriam: percoquimus aūt ipsam in aqua ⁊ ipsam decoctionem calidā attrahim⁹ p nares. ℂ Idem ēt facit abrotanū sili' coctum ⁊ p nares attractum ⁊ ofert opilationi narium ⁊ corrigit vt dicit Aui. ℂ Dixit ēt. nigella apit collatorius vehementer. Et Bar. dixit qz fit vehementer ī aceto ifusa ⁊ olfata: vel qz cum ipsa caput purgiuz fiat. ℂ Sinapis ēt euaporatio facta cum aceto calido fortiter aperit opilationes narium factas a mā opilante: qō expertum est. ℂ Dixit ēt Aui. oē fel immissum naribus valde aperit opilationem ipsaruz a proprietate que est i ipso. Sera. voluit hoc particualriter que de testudinis felle. Et dixit etiam aui. vrina cameli aperit opilationes colatorij cum virtute vehementi. ℂ Lon. dixit. garioſil. naribus applicatum: opilationem narium ⁊ cerebri aperit, comestum ⁊ odoratum. ℂ Dixit etiam sic. si caput ante est lotum ex fisimbrio vel eius aposimate fricetur. narium opilationem aperit. Est aūt fisimbrium ⁊ balsamita ⁊ menta aquatica idem. ℂ Dixit ēt. radix papaueris rubei masticata humores p nares purgat. ℂ Alch. dixit. sticados arabicum nares hūtibus opilatas remedium affert. ℂ Aperit etiam opilationes narium lac paucedani. i. feniculi agrestis p aures attractum Et idem potest suffumigium eius per nares attractum. ℂ Dixit etiā Alch. q elleborus albus cōfert stricture narium cum loquitur quis cum naribus. ℂ Succus etiam narcisci ⁊ eius decoctio ⁊ oleū ipsi⁹ p nares attracta colatorium aperiunt. ℂ Et similiter hoc dixit Auicen. piretrū etiam vehementer opilationes aperit narium ⁊ colatorium. Et Bartho. dixit, qz coquatur in aqua vel oleo ⁊ naribus attrahatur: ⁊ idem potest fumus decoctionis eius p nares attractus. ℂ Succus etiam ciclaminis per nares illas attractus aperit. Et gali. dicit qz succus eius per nares purgat. ℂ Et idē dicit. gal. in. 8°. de celidonia minore, ℂ Succus etiam dragontee naribus immissus ipsaz obstructioni confert.

ℂ Tertia intentio sic cōpletur: qz ea que istam opationē ꝑficiūt sunt mordicatiua sepe mordicationem in naribus

inducunt. Indiget ergo remotione. ⁊ ego dico q attractio olei rosa, per nares tollit hanc mordicationem q vtilissimum expertum est. ad idem põt decoctio cantabri attracta similiter. Item odor panis multum valet. ℂ Item oleum de cucurbita valet. Item abluantur nares cum aqua calida. ℂ Expertum Barth. ve va. quod aperit colatorium. ℞. condisi piretri stafisagrie cordumeni nigelle omnium aã. partem. i. zucha. quantum omnia: ⁊ fiat pulvis ⁊ naribus insuffletur. Et Guil. dixit. ego autem sum expertus ad opilationes que in naribus infantium accidunt q linitio intra nares facta cum solo butyro est utilissima.

ℂ De cura diminutionis olfatus. CA. II.

OLfatus aliquando impeditur ratione male complexionis materie putride inficientis organum odoratus. scilicet duas caruneulas que sunt in superiori parte nasi: quia ille sunt organum odoratus. Si ergo sit humor putridus res que sunt odorifere percipiuntur fetide: vt patet de gustu. q si flegma dulce sit in organo odoratus res fetide apparebunt odorifere.

ℂ Leditur autem hec operatio tribus modis, diminute: corrupte: ⁊ ablate. Actio diminuta vocatur quando odores percipiuntur sicut sunt: sed non ita perfecte. ⁊ hoc est communiter in natura humana: ⁊ hoc est propter multam hũiditatem cerebri. Actio ablata vocatur quando nullus odor percipitur: ⁊ hoc propter magnam organi lesionem ⁊ propter malam complexionem simpliciter humidam: vel propter solutionem continui: vel propter opilationes narium: actio corrupta est quando percipit odoratum aliter q̃z sit: vt si quis odoret res odoriferas: ⁊ percipiat fetidas ⁊ econtra.

In cura ista habes duas intentiones. Prima ẽ in dieta ⁊ purgatione. Secunda in locabus. ℂ Prima intentio completur vt dictum ẽ in capitulo precedenti: ⁊ vide per te.

ℂ Secunda completur hoc modo. fiat attractio pulueris euforbij vel sinapis. Removent nanq opilationes: ⁊ provocant materiam: ⁊ illo modo expelluntur superfluitates ⁊ isto modo valent. Item valet succus radicis ireos i quo sit piretrum infusum. Item valet oleum nardinum i quo sit de castoreo ⁊ euforbio mirris subtiliter pulverizata. ⁊ ego non dubito q multa dicta in precedenti capitulo hic valent: quare per te vide. Dico tamen vnum q si isti tenerent os plenum aqua quando faciunt illas attractiones valde bonum esset: eo quia medicina non potest ire ad palatum ⁊ melius operaretur. ℂ De simplicibus pauca loquar. quia que dicta sunt supra hic conveniunt: quia tamẽ aliq̃ appropriata huic loco repio hic aliq̃ dicã. ℂ Et simplicibus itaq̃z multum laudata per veteres in diminutionẽ olfatus est ruta olfata. ⁊ caput purgiũ etiã facrũ cuz ipsa. ℂ Et idem potest etiã serapinũ: nigella ẽt ⁊ maxime in aceto infusa ⁊ trita: ⁊ insufflata in nares est in hũ casu mirabilis: ⁊ propie cuz oleo antiquo mixta ⁊ imposita. Verũtñ cũ inittitiẽ patiens os suũ plenũ aq̃ teneat ⁊ nigellã sugat superius quãtũ põt. ℂ Alchin⁹ dixit. omnia fella valent in amissione odoratus ⁊ aperient opilationem cerebri. ℂ Aliab. dixit. ſi vrina tauri ⁊ cervi instillet naribus illius qui odoratu privatus est manifeste prodest.

ℂ De provocatione sternutationis. CA. III.

CVm sternutatio sit ex his q̃ opilationes aperiũt ⁊ nocumento olfactus conferat meritopost predicta est dicẽdus. Expedit nos sequi ipsius imitantes naturã sternutationẽ quo care sicut ipsa frequenter operatur in finibus egritudinum cerebri. ℂ Multi antiqui sic dixerunt. oia fere acuta per os sumpta incitant sternutationem sicut cepe allea porrũ vinum ⁊ similia: que omnia in causa frigida sunt agenda si napis etiam comesta sternutationem cõmouet. Et Alchimus ⁊ Diasco. dixerũt q sinapis trita ⁊ naribus imposita facit sternutationem. Universaliter autem ex his que exterius applicantur in hoc casu laudata sunt hec que omnia sunt calida: factis vniuersalibus semper. sic intellige in omni capitulo. s. panis porcinus cucumer asininus sinapis piretrum sansucus succus mente pulpa colloquintide galla elleborus piper oleander. particulariter autem virtus auis. q flos oleandri facit sternutationem. Et virtus etiam ex lauro quod tritum est. ℂ Et virtus ẽt. quando odoratur elleborus albus qui pulverizatus est excitat sternutationem virtus etiam vinum nigrum sui odoris fortitudinez facit sternutationem. ℂ Diascorides dixit. laureola sternutamenta provocat. Et ego credo q facit hoc pulvis foliorum aut seminis laureole insufflatus in nares. ℂ Galie. dixit in. vj. de radice cuiuslibet apij sic. radix non excecata sternutatorium est farmacum. ℂ Serapio dixit. basilicon cõmune quando odoratur facit sternutationem. Bedarougi etiam. i. basilicon fluviale: q herba eius: strinxanẽ tamen oculi illius qui vtitur sternutatione cũ eo. ℂ Alchin⁹ dixit. quando nigella ponitur inter nares cum oleo de lilio facit sternutare. ℂ Constantinus dixit oleum de nucibus facit sternutare. Et dixit etiam q succus marubij attractus per nares facit sternutare. ℂ Cum autem causa ẽ calida in qua oporteat sternutationem provocare sm⁹ sm Auicen. q decoctio ros. ⁊ oleum ros. ⁊ rosa ipsa odorata sternutationem facit. Et dixit etiam Auicen. propterea forte q rose vaporem retinent. ℂ Et Alexius dixit. qui habet cerebrum ⁊ stomacum calidum rose faciunt ipsum sternutare: ⁊ provocant resma ⁊ corizas: ⁊ pili q sunt in medio ro. eiusdem faciunt sternutare. ℂ Et in hoc casu folia mirti cum aceto ⁊ succo vitis olfacta ⁊ agresta ⁊ cãphora quando cum oleo onfancino naribus insufflantur ℂ Et nenufar odoratus ⁊ solatrum ⁊ vapor aceti naribus attractus sternutationem monet. Et Constan. dixit q oleum de seminibus cucurbite sternutationem facit: maxime melancolicis, ⁊ maniacis si odoretur: aut si caput cũ modico aceto ⁊ ipso mungatur.

ℂ De remotione sternutationis. CA. IIII.

ADest aliquando sternutatio preter naturam que ex hũ se aufrẽdam oñdit. de quo vt in precedenti dicam capitulo. primo dicam q causa sternutationis est humor acutus mordicans virtutem expulsivam nasi. Unde natura conatur illam expellere: ⁊ ideo causatur motus ille qui est sternutatio: ⁊ aliquando causatur a repletione nimia humiditatis flatice q̃ veniens ad locum illum inclinat virtutem expulsivam: ⁊ tunc causatur sternutatio. ⁊ tunc iste sternutationes arguunt algorationem capitis: ⁊ per consequens repletionem: ⁊ ex hac parte pz q̃ re habentes caput humidum cum veniunt ad solem causatur sternutatio. ⁊ ratio est. q colliquantur a sole humiditates ⁊ descendunt ⁊ causatur sternutatio.

In cura ista habes duas intentiones. Prima ſ purgatione consistit. Secunda in locabus.

ℂ Prima intentio completur isto modo. ſi materia fuerit frigida purgetur cum pillulis cochije. ſi materia fuerit calida fiat isto modo. ℞. pillularum cochiarum. ʒ. ſ. electuarij succi ros. ʒ. j. reformentur ⁊ fiant pillule.

ℂ Secunda intentio completur hoc modo. sedet sternutatio ⁊ sedatur sternutatio sm Guil. ve va. cum aliam⁹ patientem subito vistrahitur pp accidentia aie subito aduenientia sibi sicut gaudio ira solliciludine vel timore ⁊ similibus. ℂ Sera. dixit. q̃ cã sternutationis est frida odorationes calide sint ⁊ inunctiones oculoz calẽ ad caput conferunt: ⁊ similiter etiam odorationes simplicium calidorum: vt galle camo. ⁊ similium. ℂ Et dixit etiam. ſi olea calida ponantur in nares sternutationes sedãt. ℂ Et Ysaac dixit. q cum causa sternutationis frigida succus basilici a proprietate illam sedat. ℂ Et Mesue dixit. cum causa sternutationis est calida olea frigida naribus attracta aut capiti infusa aut naribus immissa illã tollunt sicut est oleũ ro.

¶ oleum de salicibus, ¶ oleum de cucurbita. ¶ similia.

¶ De fetore nasi. CA. V.

Fetor anhelitus est corruptio aeris ercuntis ex naribus ¶ ab ore q̄ q̄nq; fit p eām in naribus exītem: vt sunt corruptiones aut putrefactiones ¶ vlcera narium gingiuarū dētiū ¶ membroꝝ ꝓpinquoꝝ. ¶ Et aliq̄n fit pp cām delegatam a stō ¶ pectore: vt quarto de accidenti dicebat ¶ ētia cerebro i ꝓposito de fetore nasi sit sermo. ¶ Signum q̄ fetor sit in naribꝫ hō hoc mō: teneat ille os plenum aqua: ¶ tunc si sentiet fetorez ore existente pleno a cerebro ꝓcedēt: ¶ cum hoc iste fetor ꝓtimat, ¶ iudicat̄ q̄ materia sit calā p ardorem ¶ puncturam. Et iudicatur frida p ꝓpriationez corūdē. Nota tñ fetor anhelitus pp stricturam foraminum colatorij est incurabilis.

In cura ista hēs duas intentiones. ꝑma est i purgatione. Secunda in localibus.

¶ ꝑma cōplet̄ cū purgō ne fm materiaz peccantem vt dctū ē. Dicta eius sit talis. Caucant itti ab oi re putrescibili vt est malus panis mala caro viscosa paludosa: ¶ pisces ¶ lac ticinia: ¶ fruct⁹ molles: ¶ olera cucurbite: ¶ caules: ¶ maxime artplices: ¶ legumia: ¶ oia brodia: ¶ cepe ¶ allea. Bona aūt eis sunt oia acria ¶ acetosa: velut grana ta: arātia: acetū perdices: auicule parue: citonia: pira: coriandrum preparatū: reprimunt nanq; vapores: ¶ hoc voluit Rai. Insuper vtantur apio, nam vt dicit Ra, ei⁹ frequens comestio oibus alijs melior extitit. Et sic rami mirte cum passulis: vt dicit aui. sunt ad hoc preciosi. Salaia ¶ maiorana iter herbas obtinēt principatum. aromaticū ro. multum vz. Tragea etiam in qua sit de gariofilis ire os cinamomo ciperis calamo aroma. citro folijs mirti ¶ lauri: riloaloes: sandalis ro. siccarum ro. valet. isti tales sint sobrij ¶ locio pedum sit crebra.

¶ Secūda intentio ꝓplet̄ b mō. si fetor procedat rōne vlceris vel opilationis pustule curātur vt tam i ꝓpriis caplis dictum est. ¶ Lōe tñ est oibus fetoribus mundificare ¶ abstergere nares ¶ os ¶ vias anhelitus appropriatas ad hoc. ¶ Et ad b laudat ysd. collutionē cum vino odorifero. deinde cum vino decoctiōis myrti ciperi ¶ calami aro. riloaloes mirre ro. salis gēme. ¶ Et Ra. ponit gllā spicam gariofilum ¶ vrina asinoꝝ est suprema in b: vt dixit ysd. ¶ Et intromissio tentarum factarum cum pulue re ierepigre. ʒ. iiij. calami aromattici mirre gariofiloꝝ spice foliꝫ squinanti. aā. ʒ. ij. conficiantur cū vino bono ē bona vt dicit. ¶ Et si ista non valent patient⁹ occultent ferorem cum pillulis Aui. cuius forma est ista. ℞. gariofiloꝝ galāge aā. ʒ. j. ʒ. piretri. ʒ. ij. aloes. ʒ. ij. fiāt pille cū vino de qb⁹ oi mane transglutiant̄ .ij. alie. ij. in ore teneant̄.

¶ Modo loquar de simplicibus vt mei moris esse cōfert fm aui, zimaris ꝑsumptum cum aceto ¶ sale arino, ¶ alumine: cum teritur ¶ sufflantur in naribus: ¶ implcatur os q̄ ne ven tūt ad gutt̄. ꝓhibet fetorē narium ¶ vlcera mala i ipsis. Dixit etiam piper insufflatum valet vt etiam ipse dixit. Et vicit, vrina camelli valet fetori narium. ¶ Sera. dixit: q̄n sumitur succus cussus nigre ¶ ponitur in naso purgat fetorem putridum qui est in eo. Et Apul. dixit. q̄ succus sit bene colatus. ¶ Gui. de va. dixit. ¶ hoc sum expertus. ¶ Et direrunt aliqui veteres. q̄ collirium factum ex succo ireos fetorem narium tollit.

Tractatus. IX. de dispositionibus aurium.

¶ De surditate auris ¶ cum b loquar de aliquibus vlceribus passionibus auris. CA. I.

Banuis pfectis dialibus de pō auditiua ꝓuiderit de⁹: cuiusq; in instro vt eoz natura in gñe sit pfecta: hōi tñ pp doctrinam ¶ scientiam que excedit alia cuncta: necessari⁹ maxime fuit sensus auditus sensus, n. doctrine dī. nam q̄ per ipsum maxime doctrina aquiritur, Jurta Gal, dicentē: potior est doctrina que vere inuenta sit: cuius instrumento quod est auris sicut ¶ alijs partib⁹ corporis possunt accidere nocumēta de quibus deinceps dicemus. Incipiens itq; primo a surditate auris. Dico nāq; dispositio maxime ¶ propie operationi auris vī obsistere: cum auris instrumentuz ꝓprium sit auditus. Et primo debes notare aliqua. ꝑmo q̄ egritudines aurium vt dicit Gal, quarto de accidenti sic se habent q̄ aliq̄e sunt in instrumento auditus, quedam in coadiuuantibus particulis que sunt foramen anfractus ¶ subest auricule. Quedam sunt in virtute a cerebro descendente: ¶ iste egritudines aut fm discrasiam maxime frigidam, vt dixit Aui, aut fm solutionem vnionis p cipue vt vlcera: aut secundum obstructionem ab intrinseco factam ab apostemate vel alio liquore: ¶ vētositate seu sanie vel sorde verme seu veruca: aut carnoso vel pannieuloso germine supernutrito. Et etiaz ab extrinseco velut ab arena pullice: aut lapillis seu nucleis: ¶ aqua subingressa: ex quibus apparet manifeste q̄ cāe egritudinum aurium quedam sunt primitiue vt casus ¶ percussio ¶ regiminis malicia: quedam antecedentes vt mali humores vaporosi.

Cause cōuenere sunt res i aure cōgregate. Et ista talia q̄n sunt ex natura particule sunt ꝓprie tales. Quando autem veniunt aliunde velut a stomaco vel capite sunt compassionales ¶ communicate.

Signa passionum aurū que cum in ipsis concauitatibus auris fiunt que videntur. sciētia demonstratiua logica non indigent cognitōe: vt Galienus quarto interiorum. Que autem non apparent per nocumentum auditus comprehenduntur. nam qui non audiunt paruas voces neq; vir magnas surdi sunt: aut paulatine surdi efficiuntur. ¶ Qui autem apprehendunt sonos fantasticos pluuiosos ¶ tāgurosos: seu sibilosos tinnitum patiuntur: propter auditiones seu permutationes audiū⁹ vt dicit Galie. ¶ aui. ¶ Causa a qua fit designatura suis sinthomatibus: vt si ab apate est cum febre ¶ dolore ¶ grauitatibus atq; pulsationibus ¶ alijs accidentibus dictis superius in aurium apatibus. Si vero sit materia frigida sentitur grauitas cum friditate. Et si calida ardor: ¶ pūctura ¶ antecessit fluxus sanguis: aut febris colerica cuius materia ascendit ad aures: vt in quarto dicebatur aphoris. Si est a ventositate est cum sono ¶ sonitu. ¶ Si autez fuerit a veruca aut a re aliqua ingressa scitur per patientem ¶ per inspectionem ad solem trahendo aurem ¶ amplificando cum speculo: aut alio instrumento. Vel si fuerit aliqd vt alal per eius motuz cognoscitur. Si est ab vlcere ē pruritus doloroſus. ¶ Judicatur per aui. q̄ surditas naturalis a quacunq; cā preterq̄z ab opilatione superficiali extrinseca: curat̄ ¶ illa que est accidentalis cronica vnoꝝ annoꝝ: ¶ que est ex cicatrice vel ex apostemate indurato non curatur. ¶ Judicatur etiam q̄ surditas accidentalis non antiqua que quandoq; interpolatur: ¶ alienationem hz potest curari: preterea innuit ꝑocras in quarta aphorismorum. quibuscunq; surditas fit felleis egestionibus superuenientibus quieuit. intelligit autem hoc de accidentali que fit a febre ex colere ascensione.

In cura surditatis habes duas intētiones. ꝑma est in dieta ¶ purgatione. Secunda est in locabilis.

¶ ꝑma intentio completur sicut dictum est secundo libro de apostematibus eius: ¶ similiter dolor eodem modo remouendr.

¶ Secunda intentio sic completur, ¶ primo debes notare aliquas regulas valde vtiles: bonas. ¶ ꝑma regula ē q̄ nihil particulare fiat in aure specialiter acutum ¶ doloroſum ante q̄z corpus sit euacuatū. ¶ Secunda est q̄ oēs operationes aurium que perueniunt precipue ad intrinseca fiāt suauiter ¶ indoloroſe propter neruuz interius complatatū. ¶ Tertia est q̄ oia que ponunt̄ i auri⁹ sint tepida non cala neq; frida excessiu. ¶ Quarta est q̄ sint ligda vt melius intrent ¶ euacuent̄. ¶ Quinta est q̄ iniectū, nō

stet intra vltra tres horas. ℂ Sexta est. q̄ posit⁹ ꝫ lfuerint iniecta stent ⁊ iaceant sup̄ partem sanam: ⁊ cooperiatur foramen auris cum lana aut cothone. ℂ Septima q̄ nihil imponatur quouslz impositum fuerit extractum vertendo se sup̄ partem egram ⁊ mundando cū proba ⁊ pāno soluta aut cothōe ⁊ sternutatione atq; forti spuitione ℂ Octaua est q̄ medicator auriū habeat instrumenta sua apta ad suam operationē: velut sunt stilla curatiua ⁊ lauatoria vncini canulas: ⁊ habeat; lanas cothonē ⁊ spongiam ⁊ viscum prout; sunt necessaria ad suas operationes. ℂ Item his notatis videas causas surditatis si sit apostema vel vicus curetur vt tas, dictus est. ꝫ. in capitulis suis Ja proposito si sermo de surditate pueniēte ratione materie replentis caput. ℂ Fiat ergo suffumigatio cū vino albo decoctionis rute calamenti ysopi sanisici centaure cethonice foliox lauri sticados anisi maratri spice nardi: ⁊ fiat; suffumigatoriū cuz canula ⁊ olla stricti orificij. ℂ Et gal. dicto apollonij iubet apponere vrinā bouis, cū sui tertia parte de aceto. ⁊ parum quidem vegmirrha contrita, ⁊ cum canna stuplse imponatur circumuoluatur cum lana aut panno ne offendat aurem. neq; circonferentias eius. ꝯsequenter tamen practici apponunt oleū de camo. anet de amigd. amaris: ⁊ de costo ⁊ oleum nardinū. ⁊ de rafano: ⁊ aliqui apponunt fel anelpiteris balsamum ⁊ succum rafani depuratum. ℂ Ad eandē intentionē ponit gal. hoc valere. Erhebem ℔. hoc ꝯcidit. ℔. pulpe colloquintide. 3. ij. succi absinthij aristo. añ. 3. ij. costi baruc añ. 3. 5. castorei. ⁊ fiat fiel cū felle vaccino. ⁊ dissoluatur qñ erit necesse cū oleo amigd. ama. ℂ Auí. dixit hoc fore exptū. ℔. castorei. 3. iij. ⁊ nuri. 3. 5. ⁊ fiat cerotus cum succo rafani. ℂ Et alch. dixit. q̄ ābulare mlūm p̄ loca arenosa mlūm cōfert eis ⁊ clamare ⁊ excitare eos cū voce clamosa ē vtile vt dicit auí. vñ dicebat gal. q̄ aures q̄ patiūt dolorem egēt gete vehemēti motu ⁊ ēt trāsmutatione i ptā. dispōnes q̄ patiunt surditatē. ℂ Si surditas fuerit pp sordiē remouentur cum stilo: ⁊ mollificet cum aqua mellita: aut imponantur licinia linea cum melle aut oleo de camomilla. ℂ Loqr mō de simplicib⁹. dimittēs alia multa cōposita vāis nr̄is phisicis. ℂ Et ꝫ auí. si nur sanine bulliat in cacia ferrea cū oleo silamino donec nigrescat: ⁊ ex isto tepido distillet i aure valet ꝫ surditatē ⁊ vocāt hāc babel. tñ dicit q̄ est fructꝰ iuniperi excorticat⁹. aut semē albū q̄ p ducit q̄dā species eius coctus etiā silr in cacia ferrea donec nigrescat in oleo silamino: aut oleo de semine lini: ⁊ instillatus in aurem vehemēter surditati ꝯfert. vt exꝑsse Alch. voluit. ℂ Et dixit ēt. euaporatio auris cū aceto calb surditati confert ⁊ auditū acuit. Sit āt fm Bar. acetū acutum ℂ Et Cōstan. dixit acetū squilliticū in aurem imissuz valet grauitati auditus. ℂ Dixit ēt. sal gēma admisceē melli ⁊ distillatur in aures tepidū ⁊ mundificat cā. ⁊ confortat auditū. Et dixit etiā. castoreū ꝯfert surditati fride. ℂ Bartho. de va. affirmat experimēto q̄ bacae lauri purgate silr possunt decoq; cū oleo anetino ⁊ cū oleo de amigd. amaque silr iniecta in aurē ꝯferunt surditati. Sera. dixit oleū de bacis lauri dolorem tollit auris: ⁊ confortat; auditum ⁊ confert tinnitui. vez cū nigrescūt in cacia ferrea addaē sibi ex succo porroz clarificato quantū est medietas olei: ⁊ si fortius volueris cum bacis lauri ponatur modicum ellebori nigri: aut ex radice ciclaminis. ℂ Dia. dixit. succus bacaz lauri auriū surditatē manere nō finit: ⁊ iconguos sonos cū vino ⁊ oleo ro. adhibitū cōpescit. ℨt Bartho. dixit succus bacaz lauri ēt pōt imponi cum oleo de ben: oleum aūt de ben ⁊ oleum muscellinum sunt idem: confert autē frigiditati ⁊ dolori frigido auris: ⁊ etiam attractus per nares. ℂ Dia. dixit. succus foliozuebuli surdis fomento adhibitus compescit: simili fomentum factum ex decoctione sambuci in aq̄: ⁊ silr succus eius auribus instillatus valet. ℂ Tollit ēt fm Dia. surditatē oleus bulitū i concauitate radicis affodilloz ⁊ auri⁹ iniectū. Est sūt singulare preſidium. ℂ Alchi. dixit. succus cepe instillatus in aurem valet contra surditatē ⁊ tinnitum ⁊ sanies ⁊ aquā cadentem in aurem. ℂ Si aūt in aceto coquaē elleborus niger: ⁊ illud acetum auri inmittatur sibilum tollit. ⁊ vigorat auditum: hoc aūt fiat dixit gui. de va. cuz de plenitudine cerebri non timeē: q̄ certe verum sepe fumus experti. Aui. dixit absolute q̄ eius decoctio distilleē i aurē. ℂ Lon. dixit sic. absinthiū tritum cum felle taurino ⁊ auribus iniectum: auditum cōfortat: ⁊ sonitum ab eis excludit. ℂ Aliqui dixerunt. radix vinę albe ⁊ nigre ferentis vinum est in hoc casu eximia medicina. ℂ Dixit ēt Lon. pinguedo piscium vz surditati ⁊ dolori auriū ⁊ intromittatur ℂ Ebrā. dixit. fel leporis cum adipe vulpis liquefactum surditatē sanat. ℂ Ra. dixit cerebrum leporis cum oleo ⁊ in aurem instillatū auditū reuocat. ⁊ dixit. ⁊ cerebrū leōis cum oleo liquefactū: ⁊ in aure dolente instillatum auditum reuocat. Et dixit ēt. sanguis lupi confert surditati per mirtus cum oleo nucis ⁊ in aurem instillatus.

ℂ De sonitu aurium. CA. II.

SOnitus ⁊ sibilus cātur in aure sepe ⁊ in multis reperitur ℙ passio. Cātur aūt a materia ventosa erīte i cerebro que frāgit aerem ꝯsonalē auris: ex cui⁹ ꝯfractione causatur sonus. ℂ Cātur ēt a materia ventosa eriſtente in stō ⁊ ascendente ad ipsum caput ⁊ refrangit aerem illum ꝯsonalem auris ⁊ vocatur sonus ⁊ sibillus. ℂ Cātur ēt ex acuitate sensus: ⁊ subtilitate spiritaum: ⁊ hoc maxime causatur in ieiuno. hoc autem remouetur cum ingrossantibus spiritum ⁊ ipsos sensus ⁊ cum modico. opij proiecto in aure q̄ ingrossat sensum. Est tñ sepe periculum sed cū alijs fridis possumus facere.

In cura sonitāti a materia ventosa habes duas intentiones. ℨPrima est cūatio ⁊ victa. Secunda est in localibus.

ℂ ℨPrima ꝯplēē isto mō. respiciat se a reb⁹ flāticis: ⁊ a rebus multiplicātibus vētositates. vtāē ergo siccis. purgatio fiat cū terapigra vel cū cochis pillulis vel cū fera vel cum aureis fm tñ necessitatē. Vz ēt multum vsus auree alexandrine factis purgationibus qua sum sepe vsus.

ℂ Secūda intentio ꝯplēē hoc mō. ⁊ primo vz oleū de rafano: oleū costinū: oleū de castoreo: oleum scorpionū: ⁊ oia etiā alia victa i pcedenti capitulo. ℂ Item vz decoctio bethonice ⁊ foliorum lauri: ⁊ bacarum eius: ⁊ sanisici: centaurec: ⁊ feniculi. ⁊ margeri bulita in vino. deinde fiat suffumigium per cannā mō victo i alio cā. ℂ Item vz oleum in q̄ bulitum sit castoreum. Vz etiam oleum de bacis lauri: vz succus bacaz lauri. ℂ Lon. dixit sal armoniacum cuz aceto mirtum auribus instillatum sonitum grauitatē ⁊ vētositatem aufert. humiditatem ēt ad os currentem deficcat. ℂ Ego credo q̄ ola simplicia p̄ maiori parte ⁊ cōposita victa supra in pcedenti capitulo hic valent. quare recurre ad ca. prelectum pro cura ista: ⁊ ista. ℔ nō recapitulo. ⁊ mlta ēt direxunt vāi phisici: ⁊ spāliter tadeus de hac passione consilium fecit. quare ad eos pro alijs recurre.

ℂ De humiditatib⁹ ab aure descendētib⁹. CA. III.

SEpe humiditates quedam emanant ab auribus que sanies ꝓprie nō sunt: sed alie humiditates vt in aliqbus sepe vidi. ista autez indecozāt hoīem: quare de eis lz loqui. victa ⁊ purgatione facta: vt dixi in alijs capitulis precedentibus. venio ad secundam intentionez. ℂ Antiqui aliqui diterunt q̄ oleum de ireos auribus cuz aceto immissum phibet fluxū mlex. ℂ Et direxūt q̄ oleū canaplis tepidū imissus a ꝓprietate hūiditates auris exiccat. ℂ Sera. dixit. q̄ terbentina miscetur cū melle ⁊ oleo confert humiditatibus emanantibus ab aure ⁊ pruritui. ℂ Et Bartho. dixit q̄ sit oleum amigda. amara. ⁊ q̄ omnium sint partes equales. ℂ Dixit etiam. absinthium mixtum cum melle confert auribus a quibus egrediūtur humiditates. Et Constan. dixit succus eius auribus instillatus hūiditates auris fluētes exiccat. ℂ Et Sera. idē dixit.

cum succo cepe distillato in aurem. Et aui. dixit: q̄ distillet̄ in aurem pp̄ grauedinem capitis ⁊ tinnitum: ⁊ putredinem auriū ⁊ aquam. ℂ Dixit ēt Serapi. q̄ oīa alumina ⁊ ꝓprie ianuenum mirta cum oleo ⁊ succo virge pastoris ꝓferunt cursui humiditatū aurium. Et Bar. dixit ſm ſniam Dia. ⁊ ēt Almansoris q̄ ēt alumis possunt p̄misceri cum succo plantagis. Et vꝫ ēt hoc quando vlcera putrida facta sunt in aure. ℂ Mirrum ēt dissolutum in aqua vl̄ vino aurium humiditates exiccat. Dixit etiam Sera. q̄ſ spuma nitri dissoluitur in aqua vel vino ⁊ distillatur ī aurem confert humiditatibus fluentibus ab ea. ⁊ q̄ſ distillatur cuꝫ acc. mūdificat, fupfluitates q̄ sunt in ea. Et Bar. dixit, q̄ſ superfluitates sunt subtiles distillēt cum vino: ⁊ quando sunt grosse dissoluatur cum aceto. ℂ Dixit Dia. pit ad aurium fluorem cum oleo ro. adhibeē. ℂ Dixit ēt. mirra cum vino mirta aurium fluores curat. ℂ Dixit ēt. de croco fluoribus auris cum lacte conuenit. Et Bar. ī telligit b̄ de radicibus. ℂ Aliqui antiqui direrunt q̄ vinum stipticum in quo folia vel flores salicis sint bullita ⁊ corter eius ītromissa auri hūiditates eius exiccat. ℂ Aui. dixit succus aneti confert doloti auris melancolico: ⁊ de ficcat humiditates eius. ℂ Et dixit ēt. succus funis pauperū confert materiei attracte ad aurem ſi est antiqua ⁊ vlceriб̄ antiquis. ℂ Et dixit etiam succus filuestriuꝫ olinarum exiccatur ⁊ fiunt ex eis trocſci: ⁊ reseruantur ad curādum fluxum auris.

ℂ De fluxu sanguinis ab aure. CA. IIII.

Sanguis ab aure sepe egredit̄ur: ⁊ q̄liter succurrat̄ dicā vt mlri antiqui direrunt. ℂ Dia, dixit, succus foliorum oleandri fluoti sanguis atq; auriū humoꝛi siue oris conuenit: facit ēt ad sanguinez narium. Et Bar. dixit q̄ ſit cū vio cōfectus. ℂ Lō. dixit. succus virge pastoris auribus instillat̄ pustulas purgat. ⁊ sanguinē ab eis fluentem desiccat. ℂ Et aui. videē velle q̄ ſponat̄ cū vino: ⁊ idez dixit de succo arnoglose. ℂ Aui. dixit, succus bedarūgi imissus sicut cauterijs conuenit. ℂ Et dixit etiam q̄ succus porri immissus cum aceto in hoc casu est mirabilis. ℂ Et dixit ēt q̄ fiet memite intromissum sanguinē auriū sistit, ⁊ idē dixit de opio. ℂ Et dixit ēt. liciū imissuꝫ auri sanguini ipſi̊ ꝓfert. ℂ Et dixit ēt coquāt̄ granata cū aceto ⁊ exprimāt̄ur: ⁊ exp̄ssio imittat̄: ⁊ confert huic fluxui. ℂ Et dixit ēt q̄ ex stipticis ꝓfert decoctio gallax cū aqua aut aceto immissa. ℂ Et dixit ēt. q̄ ex stipticis ꝺcoctio rubi ꝓfert q̄ſ misceē cū ea vinū vl̄ acetum. ℂ Et dixit ēt. q̄ decoctio foliorū masticis in ipsa cō fert. ℂ Et dixit ēt. q̄ coagulū leporis cū aceto immissuꝫ est mirabile ī stringē ꝺo sanguinē auriū. ℂ Et dixit ēt. sumāt̄ duo renes taurini ⁊ aliqd adipis saliti: ⁊ assentur media assatione ⁊ aqua eoꝝ exprimat̄ in aurem: ⁊ est expertum. ℂ Rasis dixit, fel turture aquatice: ſi distilletur in aurem cum lacte mulieris sanguinis fluxum stringit.

ℂ De mūdificatōe auriū a sordibus q̄ fiūt ī eis. CA. V.

Multiplicat̄ sordes ipsius in aure q̄ ibi inesse ſm naturam non dꝫ: que q̄liter mundificetur in hoc capitulo nos dicemus: faciunt etenim sepe opilationem auris: ⁊ per ꝓsequens surditatem. ℂ Constāt. In hoc dixit, succus lupuli auribus instillatus mundat eas ab oī putredine. ℂ Aui. dixit, q̄ aures mundificate a talibus sordibus que aggregantur in eis fucc̄ rute calefactus in cortice granati ⁊ auri instillatus: ⁊ sedat ēt dolorē ī sonitu ⁊ tinitu, ⁊ interficit vermes. ℂ Dixit etiaꝫ, ī tromittatur auribus p̄ aliquos dies licinium inuncti cū melle, ⁊ inuolutum ī puluere aristo. ro, nā illas abstergit ⁊ confortat audituꝫ ⁊ ꝓhibet ēt sanie que generatur ī ea. ℂ Dixit ēt. q̄ radix vitis albe ferentis vinū, ⁊ nigre est crimia medicinarum: ⁊ est ex medicinis conferentibus auditui. ℂ Et dixit etiam, radix herbe bircine est ex medicinis abstergentibus sordiciem auris desiccantibus vlcera eius conferentibus odoratui. ℂ Et dixit ēt. salgēma admisceē melli ⁊ administrat̄ tepidū in aure ⁊ mūdificat eā ⁊ desiccat: ⁊ ꝓfert auditū. ℂ Dia. dixit. affronitrum idest nitrū affricanum sordicies auris cum aceto purgat. ℂ Alcbin⁹ dixit. q̄ ellebor⁹ albus est crimia medicinarum mundificantium aurem ⁊ abstergentium sordiciem que est in ea ℂ Aui. etiam dixit: calcantum est crimia medicinarum mundificantium aurem: ⁊ interficit vermes ⁊ confert doloꝛi eius frigido. ⁊ Bar. dicit q̄ ſit vitriolus quod dicitur colcotar: ⁊ est vitriolum naturale cum melle.

ℂ De vermibus aurium. CA. VI.

Vermes in auribus sepe fiunt ex fluxu materierum ad aures, vel sepe generantur a muccis illic morantibus ratione alicuius vlceris illic existentis ꝓ remotione eorum. ℂ Dia. dixit. oleum bulinum in concauitate radicis affodillorum quousq; ex eo aliqd minuatur iniectum auribus vermes interimit. Oleum etiaꝫ de amigdalis amaris hoc facit. oleum de scorpionibus ī hoc casu est vna ex medicinis sublimioribus. ℂ Rasis dixit oleum de absinthio auribus iniectum vermes et lumbricos interficit. ℂ Isaac dixit sic. succus frondium persici verminosi ſponas auricule vermes interficit. Et idem dixit Sera. ⁊ ſm Constan. etiam doloꝛem tollit, et idem potest ſm ℳe. oleum nucleorum persicorum. ℂ Apule. dixit herbe mentastri succus cum vino austero ciatis duobus auriculis iniect̄ vermes natos necare dicimus. Gallic. dixit, succus calamēti ⁊ proprie montani auri immissus vermes interficit: ⁊ idem potest succus corticis secundum auicēnā ⁊ Diasco. dixit idem de succo nepite. ℂ Alii bas dixit: ſi succus fumiterre distillatur in auribus vermes qui sunt in eis interficit. ℂ Serapius dixit ſi acetum distilletur in aures vermes interficit. ℂ Et Diasco. dixit: hoc etiam facit vrina hominis antiqua. vrina etiam tauri cum mirrha mirta vermes interficit. ℂ Et Diasco. dixit suc. ebuli auri immiſſ̄ vermes interficit. ℂ Succus ēt cuiuslibet partis feniculi auri immissus confert pruritui ipsius ⁊ vermibus. ℂ Auicenna dixit succus rute calefactus in cortice granati ⁊ auri instillatus mundificat eam ⁊ vermes interficit. ℂ Succus etiam centunnodie distillatus in aurem idem facit secundum auicennā. ℂ Et vinuꝫ decoctionis ellebori albi hoc etiam facit: vt dicunt aliqui antiqui ⁊ expertum est. ℂ Repertum est etiam a me ī hoc casu q̄ ſi auris patientis assungia impleatur porcina ⁊ paciens in sole iaceat super aure patiente ⁊ caput bene cooperiatur pannis ⁊ ibi diu moꝛetur: cum ibi surgit eleuēt assungia vermis, egressi inuenientur assungie adherētes.

Pruritus insequitur continue dispositiones predictas: quare ꝓ remotione dispositionum predictarum fiat sicut dictum est secundum descriptionē ⁊ iudicium operantis ⁊ consequenter ad curam pruritus deueniēs: ⁊ pauca de hoc loquar. ℂ Serapius in hoc dixit, quando ficus ficce coquuntur cum sinapi: ⁊ mittitur decoctio eius in aurem confert tinnitui aurium ⁊ pruritui eorum. Et alchinus dixit, quando ficus teruntur crude et miscentur cum sinapi trita et miscentur cum aqua: et vna gutta distillatur in aurem tollit tinnitū aurium et pruritum. ℂ Et dixit etiam Sera. quando miscetur terbentina cum melle et oleo, confert humiditatibus emanātibus ab aure et pruritui et Bar. dixit: q̄ ſit oleum amigdalarum amararum, et q̄ omnium sint partes equales. Sextus plato dixit apri fel in cortice maligranati tepefactus stillatū auriſ prodesse dicimus doloꝛi ipsarum idem et pruriginem aurium tollit. ℂ Multa etiaꝫ sūt dicta supra ī ca. de sordib⁹ auriū q̄ et b̄ ꝓferāt q̄re cū exp̄di vide. ℂ Multa ēt dicta sūt supra de pruritu palpebrarū et lachrymaliū q̄ ſi ꝺbite approximāē cūt et hic vtilia ꝓsidera ergo hā q̄ oīa ista capitula dicta aliqualiter colligātia habēt. quare alternatim videas cum est opus.

¶ De aqua ingressa in aurem: CA. VIII.

Aqua in aurem sepe cadit ex balneatione ⁊ auditum impedit: idiget ergo amotione. ¶ Et aut. scripsit vt cum cannula fugatoria puerorum fugatur tñ q extrahatur. deinde infundat in aurē oleū amigdalatum dulcium. ¶ Et aliqui dicūt q in virtute ignis caloris ipsa resoluatur. ¶ Aliq capiunt fructū spōgie ligatum cum forti filo ⁊ imittat in aurem: ⁊ post ex ibiderit aliqd de aqua extrahat. ¶ Pauca simplicia inuenio de hoc: ⁊ tō pauca ponā. ¶ Succus cepe imissus ẽm aui. confert ⁊ tollit ⁊ grauedinem capitis: ⁊ aquam que est i aure tollit. ¶ Serrus plato dicit. an serino adipe cum succo cepe mixto bene auricule infundatur ⁊ prodest aque que est in aure. ¶ Verūtñ dico ego plus q conferunt ingenia ꝯ simplices res imisse sicut sternutationes ⁊ succiones.

¶ De lapilo vl' nucleo vel bestiola sic̃ sūt pulices ⁊ papiliones parui lā vidi: ⁊ de hūmōdi ingrediēte aurē. CA. IX.

Extrant autem aurem vel ponuntur res dure vt i pueris que amotione indigent. ¶ Et albucasis in b̃ dicit q si res fixa est introimittatur aliquid de oleo ꝺ violis: ⁊ post pronocetur sternutatio aut tussis aut fortis expultio: ⁊ super pedē a parte auris saltādo vadat: aut fiat ēt cōcussio cū palma. ¶ Juuat ēt ad b̃ alargare ⁊ trahere aurē cum oī ingeniositate. ¶ Et si b̃ nō vsq; illuc stillus: aut ꝓba cum aliquo viscoso: ⁊ ipoua. ⁊ si b̃ non valeret extrahatur cum moletis aut cum vncino lato pauce plicatibis. ¶ Si istis modis lapillus non possit haberi ⁊ sit timor ꝺ apate vel spasmo precipiunt magistri q in radice auris incidatur in figura lunari vsq; ad lapidem: ⁊ ipso extracto suatur: ⁊ incarnetur locus vt in alijs vulneribus est dictū. Si āt non fit timor de spasmo ⁊ lapis non possit haberi modis predictis operationi nāe dimittatur: ⁊ aliquando ego feci. ¶ Si autem fuerit res aut granū q̃ postea ingrossatur vult albucasis q si non possit extrahi cum ingenijs q cum aliquo spammine subtili frustatim incidatur: deinde cum moletis extrahatur. ¶ Si āt fuerit alaĝ nō possit extrahi vinum vult albucasis q distilletur in aure aqua in qua dissolutus est aloes aut succus absinthij: aut calamenti: aut acetum forte. ⁊ ipso mortuo extrahatur cum ingenijs iam dictis: aut cum impletiõe aque.

¶ De veruca seu carne aurē opilante. CA. X.

Veruca accidit sepe in aure ⁊ caro. superflua impedies auditū ⁊ indecorans hominem indiget ergo amotiõe. ¶ Veruca ⁊ caro superflua removetur cum ligaria aut cū spatumine apprehendendo cum uncino aut cum cauterio actuali vel potentiali facto ꝺ removetur residuum cū vnguento viridi aut cuz aliquo alio leui corrosiuo. deinde cōsolidetur locus vt sepe dictum est. ¶ Si opilatio valde sit intrinseca difficile est b̃ ingeniuz. Verum albucasis iubet eam aperire cum cauterio actuali ⁊ caue ne nerui vlcerentur quoniam periculum esset.

Tractatus. X. de dispõe eris ⁊ partiū ei⁹. ⁊ primo de dentibus.

¶ De dispõib⁹ dētiū ⁊ de corrosiõe in vl̃. CA. I

Equidē i aialibus cēm hꝫ vtilitatē vt per ipm aialia alimētū assumāt. pficiūt āt aialia plurima suas voces ⁊ sonos ꝑ ipm. hō vero solū ꝑ ipsum profert sermonē: quod sibi iter aialiā ꝓprius erat. Deinceps ergo de dispõnibus dicamus suarum partium. ¶ Qñ aūt os de se nihil positū est sed cōcauitatez quādā iportat circa quā in qua diuersa mēbra ꝓsistūt. Jō tali ordinē seruabo: q de labijs primo nobis occurrētib⁹ nihil i ꝓposito nobis occurrit dre ꝺ eis hic nō loq̃r. Loq̃r ergo p⁹ de dispõib⁹ dētiū q occurrūt. Et p⁹ sermone vl̃ loquar. Deinde particulari. ¶ Passiões dētiū numerant ab Haliabate sermõe. i 4. sue practice dispõnis regolis primi libri scr. Corrosio cōgellatio vomitatio limositas seu feditas casus seu cōmodatio. Apata ꝓprie nō patiuntur: sed res que apostemari similantur. vt dicit auice. ⁊ intelligitur per illa corrosio seu putrefactio: vt tenet cōmunis scola. Verunth dicit Gal. ⁊ aut. habent sensum ⁊ percipiunt dolorem. Sed Haliabas dicit q non habent sensum per se: sed ratione nerui qui ad ipsos venit: de tertio pari neruoz cerebri delegatus. Ebita etiam declarat se Gal. in sermone de vtilitate particulaz. et quibus appareat q non apostemantur proprie: quia dolent nisi ratiõe gingiuarum ⁊ nerui adherentis eis.

Causa aūt passionū ⁊ nocumentoz dentiū ē mala cōplexio ⁊ solo ꝓximitatis ⁊ apata q̃ q̃z fiunt propter cām existentē in dente aut in membris adherentibus eis. Quandoq; ꝓpter cām cōicatam a cerebro: aut a stomaco: aut aliūde vernataz. ⁊ ita in talibus dispositionibus inuent fieri ⁊ factum est. ¶ Et istoz est causa tripler. ꝑmittua vt cāus ⁊ percussio ⁊ malicia regimis. Alice dēs sunt hūores superflui. Cōiuncta ē ipsaz dispō i dēte fca.

Signa passionū dentiū sūt satis nota. oibus enī cuidenter apparēt. perforanē ⁊ corrodūē ⁊ nigri fūt ⁊ corrumpūt: ⁊ q̃q; neqũ calida neqũ frigida tolerāt. ⁊ q̃liq̃ ex altero illoz accidit dolor: ⁊ ad hoc diu nāt nocētia ⁊ cōferētia tps ⁊ regimen preterituz. ¶ Judicatur mō q inter passiones totius corporis de quo homo plus leditur dolor dentiuz est grauior. ¶ Judicat ēt q in flatio genaz in dolore dentium est bonum signum: eo q significat q mā vimittit neruū ⁊ ligamentuz ⁊ ꝓcurritur ad loca carnosa: vt de gutta dicebatur supra.

In corrosione dētiū datur duplex regimē vlc̃ particulare. Universale regimen habet duas intentiones. Una est in vita: ⁊ alia in euacuatione. ¶ In vita quidem sic se habeant non vtātur putrescibilibus sicut pisces ⁊ lacticinia: ⁊ cuiusmodi res excessiue calidas: ⁊ etiam frigidas excessiue precipue immediate vnū post aliud. ⁊ non masticentur res dure vt oslia ⁊ viscosa vt ficus ⁊ confectiones de melle. Non vtatur etiam cibarijs de cuius proprietate est nocere dentibus non curentur etiam dentes exquisite neq; acerbe. fricentur cum melle ⁊ sale adustis. ⁊ si cum eis adderetur acetū esset bonum vt dicebat Haliabas in sermone quinto partis dispositionis regalis. ¶ In purgatione appropriatur iera ⁊ flebotomia de cephalica ⁊ venarum labiorum ⁊ linguae ⁊ diuretice cum fricationibus ⁊ ventosis: ⁊ caput purgis ⁊ deficcatione reumatis ⁊ capitis pro confortatione est bonum: ⁊ ducere flegmatica hamiditates cum piretro masticē etiam est bonum.

¶ Quantum ad regimen particulare debes scire q; sicut re marine barbitonsoribus dentatoribus sunt appropriate. Tutum tamen est q tales opiniones per medicinam dirigantur a medico. Debes secundo scire q oportet medicum scire q consilia dentiuz sunt multiplicia ⁊ fūt multipliciter. per collutionem ⁊ per gargarismata: masticationes: impletiones: vaporationes: linimenta: fricationes: suffumigationes: ⁊ radicationes: cauterizationes: caput purgia: distillationes: ⁊ per manuum operationem. Secundum autem albucasim oportet istos habeē instrumēta vt rasorium raspatorium spatumen rectum ⁊ curuuz ⁊ elevatoriū simplex ⁊ cū duab⁹ ramis tenaculos dētatoes: ⁊ pbas ⁊ limas ⁊ scarpellos ⁊ terebellos ⁊ mlta alia instrumēta.

¶ De dolore dentiū cāto acaliditate. CA. II.

Dolor dētiū fit multis mōis. fit nanq; aliq̃ a mā cal̃a: ⁊ aliq̃ a mā frigida. ⁊ aliq̃ fit rōne collatis alteri⁹ membri ⁊ aliq̃ rōe vmiū. ⁊ aliq̃ fit rōe corruptionis eius. ⁊ de istis istis doloribus loquar. ¶ In dolore fcō a mā calida. factis vniuersalib⁹ dictis l. ca. venio ad localia. ¶ Auicen. dicit: aqua nimis scdat dolorem dentium calidum. ⁊ intelligē q sit in ore retenta. ¶ Dicit etiam sic colluitur os cū succo acetoso ad dentem

dolorosum ⁊ similiter cum decoctione eius in vino, ⁊ sicū dum ipsum est frigida ⁊ sicca in secundo. ℭ Et dixit etiaz aui. Colluitur os ex aceto in quo cutis serpentis decoquitur ad dolorem dentium. ℳesue dixit hoc est nobile medicamen proprietate que est in eo. ℭ Serapio dixit, quando fit cum succo radicum cucurbite collutio confert dolori dentis, ⁊ Bar. dixit qꝫ fiat in principio doloris qz infrigidat temperate. ℭ Et Dias. dixit, succus rasure cucurbite corticum dolorem dentium mitigat si diutius in ore teneat. Verūm aui. sic dixit, qꝫ ex succo cucurbite fit caputpurgium ad dolorem dentium, qꝫ cōfert valde. ℭ Et dixit etiaz Serap. cortex sorbi qñ coqꝫ in aceto cōfert dolori dentium. ℭ Dia. dixi, cortū platani cum vino eliratū, s. cū stiptico ꝓfm Bar. lz cū aceto ꝓfm aui. dolori dentiū medetur. Item folia eius cum aceto cocta dolori dentiuz medent. Ite dixit Gal. de cortice cocto cū aceto, et Bar. dixit, ō succo eius retento in ore dolorē dentium tollit. ⁊ ꝓfm aui. est frida ⁊ sicca planta. ℭ Gal. dixit, de radice tassi barbas si hātis folia alba vel nigra, gargarisant aūt quidam cū in ore ad dentium dolorem. Et Dia. dixit, eliratura tassi barbassi foliorum semine dolorē dētium gargarisino exhibita ꝓpescit. Alch. dixit absolute qñ cū decoctione tassi barbas si abluitur os vz dolori dentium. ℭ Apul. dixit folia oliuarum vtilia sunt ad dolorem dentiuz si doquantur i aceto. ⁊ sunt tēperata ꝓfm ipm in calo ⁊ frido. Sed ꝓz aui. sūt frida. ℭ Decoctio ēt solatri in aceto est in hoc casu experta. ℭ Collutio ēt facta cū radice plātagis ⁊ aceto idem pōt. ⁊ dixit de plantagie minori: ⁊ masticatio huius radicis idez potest ⁊ similiter per oia dicitur de cortice mori. Serap. dixit decoctio corticū ⁊ foliorū mori: qñ fit collutio cū ea cōfert dolori dentiuz. ℭ Fidelis dixit, lactuca i oleo cocta dolorem dentium tollit, ⁊ inunctio facta cuz olco rosaceo dolorem dentium tollit. ℭ Rasis dixit, rana fluuialis coquatur in aqua ⁊ aceto, multum tollit dolorem dentium. Et idem dixit aui. ℭ Dixit etiam: cornu cerui coctum cuz aceto si per os moucē: mouet dolorē. ℭ Aliabas dixit, adeps dolori dentium prodest. ℭ Nota qꝫ in materijs calis non eligetur aliquid supra acetum quod a Gal. in ꝑn. simplicium fuit factum. ⁊ iō Gal. auctoritate archigenis posuit acetū calidum cū calidis ꝙuenire. Unde etiā dicebat aui. in, z. de curatione egritudinum capitis, qꝫ acetū erat cōe oibus materijs. Nā eius infrigidatio pōt frangi a leui cā: ⁊ remanet eius profundatio ⁊ incisio. ⁊ hoc ē cū administratur in rebus fridis. Et ex hoc colligit illud qđ dicitur qꝫ acetum nocet dētibus: qz qñ miscetur cum aliq bus calis perdit operationem illam. ℭ Item valet hoc de mente Serapionis. ℞. semis portulace coriandri sumach lentiū excorticatarum, sandali citri, ro. piretri camphore oium aā. partes equales ⁊ fiāt trocisci cum succo solatri ⁊ ūne dentē dolorosum cū vino dissoluto in aq̄ ro. ℭ Mali. in causa calida imperat acetum cuz aqua ros. aut sumach ⁊ modico camphore, ⁊ multa alia possunt poni que etiam dominis phificis dimitto.

ℭ De dolore dentium facto a cā frida. CA. III.

Sepe fit dolor dētiuz a materia frida: ⁊ de isto dolore multi multa dixerunt. ℭ Et primo loquar de compositis observatis puggationibus ⁊ dicta conuenienti in hoc. ℭ Ego experiētia scio qꝫ collutio fcā cum vino decoctionis vrtice subito dolorem tollit: ⁊ gingiuas ꝓfortat: ⁊ reuma cōpescit. ℭ Scio etiam experiētia qꝫ si fiat collutio cum aceto decoctionis salis cōbusti calido dolorem tollit. ℭ Scitur ēt experientia qꝫ morella frita ⁊ superposita loco empti dolorem dentiuz tollit. ℭ Si ēt ex cinere calcanei vacce fiat linitio in dentibus, confert valde dolori eius. ℭ Aliud ad idē. ℞. paritarie mercurialis mediocriter vsturum, ʒ. xvj. extremitatum origani ireos piretri piperis aā. ʒ. iij. cornu cerui ⁊ caprini aā. ʒ. j. fiat pulvis: de quo fricentur radices dentium humidorum ⁊ nō siccoz. ℭ Aliō. ℞. piperis asse fetide piretri opij mirre castorei partes equales. ⁊ conficiantur cū melle. ℭ Item aq̄ decoctionis solij serpentis zinziberis piretri ⁊ salis ē cōueniens. ℭ ℳodus ꝓfectionis de alleis alexandri ē iste. ℞. ꝙpicas allei. 5. olibani. ʒ. i. ʒ. mirrhe. ʒ. i. buliant i vino ad formā liquidi mellis ⁊ tepidum teneatur in ore. Heben ℳesue testatur qꝫ Gali. dixit, qꝫ teratur alleuz ⁊ ponatur in radice palme manus que secūdatur dolori ⁊ sanat dolorem eius: ⁊ expertum est. ℭ Aui. concedit aceruz decoctionis colloquintide: aut aristo. aut piretri: aut asse fetide: aut sinapis: aut corticum pini: mentastri condisi ⁊ similia. ⁊ vitellum oui assatum: ⁊ panem calidum super dē te applicatum ⁊ multum valent. ⁊ aqua ardens est in hoc quid optimum. ℭ Et aui. laudat euaporationem ante cibuz per duas horas: aut quatuor cuz sale ⁊ milio: aut cuz oleo calefacto. ⁊ emplz cuz his que sunt sicut malua: anetum, camo. semē lini ateꝫ feingreci valet. ℭ Laudat etiā suffumigationes cum granis colloquintide: ⁊ granis sinapi: ⁊ semine cepe: ⁊ similibus. ℭ Et concedit vna cū Rasi distillationem in aurem quando sequitur ad dolorem dētium dolor auris cum aliquo oleorū sedatiuorum vt est oleum amigd. sambucinum de castoreo: ⁊ sic de similib⁹. ℭ Aliud quod valet Gull. de va. ℞. scamonee: mirre: ere ci: costi. aā. ʒ. i. cum succo agreste ⁊ pauco opio: fiant troschi ponderis auri. i. ⁊ vocat trocisco de scamonea ⁊ liniantur dentes. ℭ Dia. dixit. collutio facta ex decoctione radicis ellebori nigri: ⁊ apius etiam retentio super dentē volentem tollit dolorem. ℭ Decoctio etiam radicum qnquefolij in aqua ⁊ aceto facta vsqꝫ dum tertia pars remaneat dum dens est sanus: ⁊ sine aceto dum dens est lesus in ore retenta dolorem dentis tollit. ℭ Collutio etiam facta ex decoctione radicum lapacij in vino cum aceto dolorem dentis tollit. ℭ Eliratura etiam radicis agrestis in ore retenta dolorem dentis longius arcet. ℭ Dia. dixit, radix iris silueſtris decocta ⁊ ore retenta dolorem dentium mitigat. Serapio dicit qꝫ fiat in aceto ⁊ aqua. ℭ Aui. dixit, radix acori valde confert ad dolorem dentium: credo qꝫ masticata vel collutiōe facta ex ea. ℭ Et dixit, decoctio corticum pini cum aceto est conueniens quando colluit ex ea ad dolorem dentiū, ⁊ secundū aliquos idem dixit de foliis eius coctis in aceto. ℭ Et dixit etiaz quando colluitur os ex aceto in quo coquuntur folia ordei sedant dolorem dentium. Dixit etiam, masticatio venarum tinctoruz s. radicū: confert dolori dentium. ℭ Serap. dixit, quādo fit collutio cum succo foliorum ebuli sedat dolorem dentium. ℭ Dixit etiam, corter radicis caparorum masticat⁹ dolorem dentis tollit. ⁊ proprie valet decoctio eius in aceto vel vino. sint tamen cortices recentes. ⁊ idem potest decoctio eius ꝓfm aui. ⁊ idem potest succus eius succus eius secundum Dia. ℭ Dixit etiam, radix malue uisci cocta in aceto ⁊ masticatio eius idem potest qđ est expertuz. ℭ Dixit etiaz. qñ radix bethonice coquit in vino: aut aceto: cū eo fit collutio oris: sedat dolorem dentiuz, ⁊ decoctio melliſe idem potest. ℭ Dixit etiā, semen stafisagrie coquit cū aceto: ⁊ fit collutio oris cū eo: confert dolori dentis: ⁊ aufert humiditatē gingiuaz. ℭ Dixit etiā. collutio oris cum aceto bulita i pomo coloquitide ꝙcoato ⁊ luto inuoluto aufert dolorē dentis: ⁊ ꝓfm aui. pōt colloquintida i aceto buliri. ℭ Gal. in. viij. dicit qꝫ radix celidōie masticata tollit dolorem dentis, ⁊ Diasc. dixit de foliis maioris celidonie. ⁊ Bar. dixit de radice vtriusqz celidonie, ⁊ i dolore dētis sani valet parte infusa in aceto. Sed in dente corroso radix celidonie maioris valet nō infusa in aceto. ℭ Apul. dixit, herbe rosmarini: radix cōmanducata dolorem dentiū tollit sine mora: vel si succuz eius tenuerit in dēte mox sanabitur. ℭ Fidelis dixit, radix marubij in ieiuno masticata dolorem dentium mox sanat. ℭ Alch. dixit. decoctio foliorum lauri cum aceto dolori dentium valet. ℭ Et dixit etiam, yſopus ficep i aceto cocta dolorem dentium removet. ℭ Isaac dixit, piretrum pulverizatū i aceto mixtū ⁊ sup dētē positū dolorē tollit. ℭ Cōstanti. dixit, decoctio

origani cum aceto collutione inde facta: dolorem dentiū tollit: origanum etiam masticatū dolorem dentis tollit. ꝛ B de origano maiori verū hꝫ. ℭ Sertus plato dirit, dēs canis combustus ꝛ in cinia vini decoctus vsqꝫ ad mediaꝫ inde os colluitur frequenter tollit dolorem dentis.

ℭ De dolore dentiū et apte gingiuar. CA. IIII.

SI dolor sit i dente rōne māe apantis gingiuā factas cūcte: diuersiōes iam dictas alibi factis vidē. ℭ In pulueribus apatis tenacē aq̄ ro. i ore: ꝛ ad idē vꝫ aqua plantaginis. ꝛ ad idē valerent iste aq̄ cum modico camphore. Vꝫ ē vinū stipticuꝫ factum cum ro. ꝛ balaustijs: ꝛ mirto: ꝛ olcum ro. ꝛ mirtinum recenta i ore ad idem valent ℭ In augmento aūt fiat b tenacē aqua ro. vel plantagis in qbus sit aliqd de mastice vel de vuis passis: ꝛ sic de alijs. Si aūt esset dolor cū istis addaē aliqd opij p remotione dolorꝫ: aut aliqd aliox narcoticox ꝓ necessitatē. ℭ Si materia sit frida. in prin. vꝫ oleuꝫ ro. cuꝫ mastice: ꝛ fiat aqua ro. cum mastice, deinde vꝫ vinuꝫ i quo sit alumē de rocha bulitum Ulterius autem vꝫ decocto ysopi: calamenti farine seminis lini ꝛ camomille. ℭ Si aūt veniret ad maturationes iuuetur cum decoctione viarum sc. lini: ficuum: ac fenugreci: ꝛ teneantur in ore, deide apta tur ꝛ mundificetur cum vino ꝛ melle ros. ℭ Si autem dolor esset rōne materie ventose existentis in radice dentiuꝫ carminetur ventositas cū decoctione ciminibaccaruꝫ lauri: ꝛ seminis cicute: galbano: ꝛ serapino: ꝛ sic de alijs.

ℭ De dolore dentium pp vermes. CA. V.

FRequenter accit dolor i dētibꝫ: ꝛ ppric i molaribus pp vermes qui generā tur i eis: e frea quē dolorē antiq sic dixerunt qp radix celidonie pfert in dolore dentis fcō a vermibꝫ sicut dictū ē supra. ca. de dolore dentium fcō a cū frida. ℭ Collutio ēt fcā cū aceto calo pfert in hoc casu, sicut dictum est i cap. de dolore dentium a cā frida: ℭ Alch. dixit sic. suffumigium factum de oleastro super dentem vbi est vermis interficit cum recepto fumo per emborum. ℭ Fidelis dixit. suffumigium factum cum iusquiamo receptum ad dentem p emborum vermem occidit ꝛ dolorem sedat. ℭ Aui. ꝛ alch. dixerunt qp suffumigium seminis porcorum extrahit vermes. ꝛ interficit quando miscetur cum alchitran: ꝛ mirigat dolorem dentiū, fiat aūt cū emborbo. Ego scio qp suffumigium factū ex semie porox sufficit educēdo ꝛ interficiēdo vermes in dentibus. ℭ Borar aūt cōfert dolori dentium fcō a vermibꝫ: vꝫ aūt esse cū aceto subtiliter trita. Et dicūt aliq doctores: qp vtraqꝫ borar, s. artificialis ꝛ mineralis in hoc casu vꝫ: mineralis mi est melior, artificalis est grisogola. ꝛ vocatur sm aliquos capistrum auri: siue gluten auri: eo qr aurum auro conglutinat.

ℭ De dolore dentium corruptorum. CA. VI.

A dente accidit sepe pforatio ꝛ putrefactio: rōne cuiꝰ i eis mirabiles dolores fiūt. Indigēt ergo tales antiotione dolorꝫ. ℭ Fidelis in hoc dixit: qp farina nigelle i dēte posita pforatio etto illum sanat. ℭ Et dixit ēt cū dēs est corruptus si in ipso ponaē aliqd quod inuemē inter gallam dolor sedaē. Et Bar. dixit qp frustum galle proprie nō pforate ponaē i corrosura dētis. ℭ Dixit ēt idē, qp s. rapinum ꝓcussuꝫ ꝛ imissuꝫ ꝓcauitati dentis: tollit dolorem eius. ℭ Dixit ēt, si dens frāgaē cū radice apij ranūi frāgit: ꝛ dolor tolluit. ℭ Dixit ēt, cerebrū pdicis cauo denti imissum ipsum rumpit: ꝛ dolorē tollit. ℭ Anic. ꝛ Sera. dixerunt qp gūma olinaꝫ siluestriū confert dolori dentium corrosoꝫ qñ iplē eo. ℭ Et dixit ēt sic aui. origanum est bonum ꝓcauationi dentiuꝫ. ℭ Et dixit ēt. cū aqua ysopi distillatur in dēte doloroso: sedat dolorē: ꝛ cōfert dētibus corrosis. ℭ Gal. i nono. lac siue succus ꝓcedant. i. feniculi agrestis i loco corrosiōis ipo maē: statim dolorē tollit, ꝛ idē facit radix eius ꝓposita sedꝫ alch. ℭ Et Gal. etiaꝫ dixit in. viij. collutio facta ex radice titimali in aceto dolorē dentis factuꝫ ex corrosione remouet. ℭ Et si vna gutta lactis titimali ponatur in loco corrosionis statim tollit dolorē: sed obturetur locus statim cum cera vel alio simili. nam si caderet super gingiuā vel linguam: statim vlceraret eam: vt dixit etiam Gal. Et Fidelis dixit: lac titimali cum farina frumenti mirtuꝫ ꝛ in foramine dentis positum illum frangit. Et Barbo. dixit qp radices titimali appositē idem faciunt quod lac: similiter ꝛ folia: licet debilius. ℭ Dias. dixit. oppoponatum in loco corrosionis impositum prohibet corrosiones in dente ꝓcedere ꝛ aufert dolorē. ℭ Dixit ēt. ramox ficꝰ cinis ꝛ ppric siluestris in corrosura positus sicut lenticula: aufert dolorem: ꝛ similiter lac ipsius ꝛ succus ramorū ēt ipsius anteqꝫ frōdescat sm Aui. imposita idem faciunt, nā subito ēricēant mās vt cauteriū. ℭ Dixit etiā Dia. plori iniectū in foramine dentis subito hūiditatē dentis ericcat: ꝛ dolorem tollit. Est aūt plori species vitrioli. ℭ Sera. dixit, si galbanū positum fuerit in corrosione dētis statim tollit dolorē, ꝛ hoc operaē in corrosis. dentibꝫ ꝛ i molaribus. ℭ Et ꝛ Barbo. pōt imponi solus ꝛ cū vino dissolutum. ℭ Dixit etiā. asfa ponitur in corrosiōe dētis: ꝛ sedat dolorꝫ, coꝛ. ꝛ frangit dentē. Et si coquaē cū ysopo ꝛ ficubus in aceto aqua temperato aut miscēt cum thure facit hoc idē qñ tenēt i ore. ℭ Et Bar. dixit. qp admirtio thuris cum asfa facit in cōfortatione dentis. ꝛ qñ implēt dens ex eis in loco corrosionis subito ericcat mām que est causa doloris. hoc autē facit marme qñ de attractione alterius materie nō timetur ꝛ idem facit similiter predicta decoctio facta cum ficubus ꝛ ysopo. ℭ Valet etiaꝫ borax modo dicto in ꝓcedenti capō. ꝛ hoc est perutile.

ℭ De cura corruptiōis dētiū ꝛ ꝓpuatōe ipsoꝝ. CA. VII.

NEcessitas me cogit vt facilioꝝ sit inuentio eoꝝ que necessaria sunt vt hic in vno puoꝓnā capō: ea q̄ absolute corruptioni dentiū simplicia sunt laudata p veteres cōferre. ℭ Ydeo ego dico qp aqua fortis in dēte oꝭ poni cum cautella tā ne tangaē ea ro. ℭ Similiter etiaꝫ valet decoctio in vino vtriusqꝫ mēte aut decoctio vtriusqꝫ saluie aut vtriusqꝫ calamenti, ꝛ piretri: seu piperis: cōsequenter impleatur eū galla ꝛ incipero mastice: ꝛ mirrha: ꝛ sulphure: ꝛ armoniaco ꝛ asfa fetida. ℭ Aui. dixit qp collutio oris facta cū mirrha vino ꝛ oleo confirmat dentē ꝛ oris valde ꝛ cōfortat eos: ꝛ prohibet corrosionē eoꝝ. ꝛ strugit eos ꝛ remouet hūiditatē eoꝝ: qd verissime ꝛptū est. ℭ Ebirānus dixit ad dentes molares ꝛ motas etiam marcidas ꝛ contusas, scruabis tu cum diuino medicamine qd te non latet. hz. sicci bothoꝝ vitis albe conillas duas corticis radicis mori. ʒ. vi. coque vsqꝫ ad dimidū: ꝛ fiat ex eis collutio oris per tres dies vel quinqꝫ vel septem: ꝛ nunqꝫ in molaribus dolebis. ℭ Serapio dixit, quando elleborus albus teriē cū cortice suo ꝛ ponitur super dentes corrosum: cōfortat ℭ Et Cōstantinus dixit, qp elleborus niger cum melle tēperatus sup rosuraꝫ dentiū posimis: eam celeriter curat. ℭ Aliabas sic dixit de alleo trito: Nam si distemperēt cū aceto ꝛ melle molaribus vtile est. ℭ Ebirānus dixit, si in tela albi aranei inuolueris granum salis ꝛ imposueris dēti perforato sanabitur. ℭ Et ego scio, qp borar i corruptione dentiū cōuenit: ꝛ cōfert multum. ℭ Aui. etiaꝫ dixit, qp decoctio foliorum tamarisci cū vino multum confert dolori dentiū colluto ore: ꝛ ex ea phibet corrosionem eoꝝ ꝛ ppric fructus ei. ℭ Et nota qp si ista nō valēt bucellē cū scarpello vel lima: ꝛ moneaē ps corrupta: ꝛ dilatēt foramen sic qd nō retineaē cibus. ℭ Et si istud non valeat cauteriseē cū ferro ignito: ꝛ sepe fecit: ꝛ obturaē illa pars corrupta. ℭ Et si ista nō valerent nō est alius modus nisi extractio eius cum cautela: qp dens nō frangaē: qz tūc radix eius remaneret qd esset malum: ꝛ ideo impleatur foramen pāno vel pecia: ꝛ consequenter extrahatur.

¶ De congelatione ventium. CA. VIII.

Secundū Gal'. in secūdo de inceriorib⁹. ꝯgelatio vētium in gñe dolor ventiū nolat'. nō imerito ergo ō ipsa fiet mentio: q̄uis ō ea pauca dicantur ¶ Et his ergo q̄ ꝯgelationez vētiū optime tollūt. scōz Dia. est portulaca masticata que ab ipsius nō ꝯplerione sed ꝑprietate subc istud agit. Et de ea dixit Lō stāti. sic. q⁹ frōdes eius cōgelatis vētibus p̄sūt. Et Aui. ⁊ Alch. dixerūt q⁹ hoc est ꝑpterea q⁹ lenit asperitatē vētiū. ¶ Aui. dixit. q⁹ bedaron g̃i. i. ozimū fluuiale remouet stupore ventiū. ¶ Amigd. quoq; amare masticate ⁊ mastix. ⁊ nux. ⁊ anellane. ⁊ cera. ⁊ casens. ⁊ vitellū ouī duruz ⁊ silia ꝯgelationem ventiuz mouent. ¶ Et silr̄ ēt fricatio ventiū cū sale vel masticatio cōgelationē vētiuz tollit.

¶ De facili eradicatiōe ventium. CA. IX.

Sepius accidit vētes cōmotos ⁊ corruptos esse: in quibus nulla speratur rectificatio fieri: quare eradicari oz ¶ Et primo in hoc Aui. dixit. q⁹ si folia oliuaz silvestriū buliant in aqua agreste donec fiat sicut mel. ⁊ ex hoc dens corruptus liniat̄ per scipsuz cadet. ¶ Ait dixit ēt q⁹ ex semine vrtice emplm factū vētiuz eradicationez facilē facit. ¶ Lac etiaz ēsule circa radicem impositū adiuuat in eradicādo vētē. ⁊ ēt dixit Aui. ¶ Et dixit etiā: citā eradicationem ventiuz ꝯmotiōz facit corp⁹ rane ⁊ pinguedo eius. Et dixit sic Aui. existimo q⁹ sit rana petrosa ⁊ non domestica illa que in hoc casu est v. silis hec nāq; species est ex eis que testant̄ medici ⁊ experimētatores cōmunitatis cijcere ventem alialiū q̄si ipsa sumit̄ in cibo vel pastu. ¶ Dia. sic dixit. si radix sicca sparagi teratur ⁊ in lana sicca inuoluatur. ⁊ venti applicetur. sine dolore dentes cadent. ¶ Alch. dixit. colloquintida eradicat dentes: ⁊ videt̄ velle q⁹ hoc facit oleū decoctionis ei⁹ distillatū ⁊ impositū: ⁊ facilē facit eradicationē ipsorum. ¶ Et dixit ēt. si vue passe adiungāt̄ vētibus motis de facili eradicantur. ¶ Dixit ēt. si terat̄ coralins ⁊ ipleant̄ cō cauitates ventiū ifirmoz eradicat eos. ¶ Isaac sic dixit. radix mori pistata in aceto ponat̄ ad solē p. xl. dies relin quat̄: ⁊ desiccata in puluerē fdigat̄: hic puluis vētes exicatos ⁊ putridos euellit: ¶ Fidelis dixit. q⁹ si fiat casula ō gūma que colligitur ex radice mori ⁊ circūponatur dente putridus sine dolore extrahit. ¶ Et dixit ēt Fidelis. radix iusquiami nigri si fortiter calefacta venti applicetur ⁊ radicibus eius cito per se cadet. caue tamē ne alios dentes tangas ⁊ quia caderent. ⁊ idez facit herba fricata super dētem. ¶ Experientia scitur de amurca olei quando ipsa coeta assumitur: ⁊ cū aqua agreste tam diu bulierit donec fiat sicut mel: ⁊ ex ea dens postea liniatur corruptus per se faciliter cadet. ⁊ idez facit fex olei ꝑparata silr̄: ⁊ ꝑprie olei facti ex oliuis maturis. arescit enim dens ⁊ cadit.

¶ Ad facilitandū ortum ventium. CA. X.

Nunc dicamus qualiter ortus ventiū in infantib⁹ fiat facilis ⁊ sine dolore illos emittāt. Aui. dixit in cātica sua loquēs de regimine infantis q⁹ ponat̄ mel in ore ei⁹ liniendo ⁊ fricādo et eo palatū ⁊ gingiuas ⁊ linguā eius: ⁊ addatur cū eo aliquātulus rhuris ⁊ liqritie. ⁊ Cōmentator ibi dicit q⁹ hoc totū est vt facilior sit ortus ventiū ad iuuandū cū ad loquendum. ¶ Ebiran⁹ dixit: borax mitigat naseiturā ventium ⁊ habet mirabilē ꝑprietatē ad hoc. ¶ Et dicit etiā. q⁹ cerebrum gallinē fricatū vētes puero nasci facit sine dolore. Et ꝛ Barth. idē fac cerebrū pulli pui ipsius vel cerui cū melle mixtus. ¶ Dixit ēt. dētes vrsi suspēsi pueris dentē educū sine dolore ⁊ idē dicit de dente vulpis suspēso collo. ⁊ idē de dēte bl finis. iō dicit de dēte varioli piscis marini. ¶ Ras dixit. q⁹ oculus cāeri suspensus sup pueros facit facilē exitū dētiū eoz. ¶ Dixit ēt. dens canis ⁊ leōis si collo pueris suspendat̄ aliqz vētes nascāt̄ secuz reddit ipz a dolore dentium in natiuitate ipsorum. ¶ Dixit. cerebrum leporis cocturn ritum dentes infantis confirmat ¶ Ebirannus dixit. q⁹ gingiue fiunt munete ⁊ absqz lesione educunt dētes. Et Serapio asserens ꝟ dixit. q⁹ ꝟ est notū apud oēs. ⁊ q⁹ non solum hz hanc ꝑprietatem ꝟ cerebrū: sed ēt oleū mel butyruz ⁊ alia multa talia que hñt virtutē faciēdi nasci dētes infantium. Et Gal. in. xj. idem vult: ⁊ vult q⁹ totū caput sit elicatū vel assum vt moris est. Et dixit sic nec tamē excellēs ē ipsius pō: sed filis melli ⁊ butyro ⁊ ceteris quot quot ꝯgruūt orientū infantibus dētū. ¶ Et dixit Gal. i. x⁹ de butyro. sed in pueris ꝑdcētibus dētes sepius iunctū nō min⁹ melle subtiliat gingiuas ꝑ quas fit ei⁹ exit⁹. Butyr̄ ꝑm Gal'. cū melle mixtū ⁊ lupfricatū est optimū ℓ facilitādo ortū ventium: ⁊ aufert dolorē ⁊ mordicationez quā tunc hñt ifantes. ¶ Sert⁹ plato dixit. camino lacte si dētes ifantis frequētes tetigeris sine dolore dētes ejicies.

¶ De cōfortatione ⁊ cōfirmatiōe ventiū. CA. XI.

Sicut oz ortum ventiū adiuuare. sic ⁊ eos natos oz confortare: vt firmi ⁊ immobiles pleuerent: ⁊ ꝑprie cū ip sis apz̄ et aliqua cōmotio. ¶ Expert aūt i eis cōmotio ꝑ multas res. primo ꝑ carentiaz humiditatis ⁊ nutrimēti: vt in antiqs apparet ⁊ i ūltis nō curantur. Et q̄nqz ꝑ corosionē ⁊ diminutionē carnis gingiuaz. Et cura ūlta ē remouere dispōnē ūltā gingiuaz. q̄n qz fit ꝑ ꝑcussionē vel casum. q̄nqz ꝑ humiditatē lubrificantē neruū ⁊ ligamētū dētis. ¶ In facta cōmotiōe rōe casus fac flōmiā ⁊ alia opportuna. Dixerūt antiq ūlta valere. ¶ Et ꝓmo dixit Aui. cōmotos dētes balaustia fortes efficit. Et dixit ēt. piper cū aceto cōfert dētibus. ¶ Et dixit ēt. collutio fcā cū aceto: ⁊ ꝑprie cū aluie cōfert motui dētiū ⁊ sanguinationi eoz. ¶ Scōm ēt auic. si os colluatur cū mirra vino ⁊ oleo cōfirmat dentes motos valde: ⁊ ꝯfortat eos. ⁊ ꝓhibet corosionem eoz: ⁊ stringit eos ⁊ remouet humiditates eoz: qō verissime sum exptus. ¶ Serapio dixit. mirra miscet̄ cuz aceto ⁊ olo ⁊ facit dictas vtilitates ⁊ incoriat dentes. Et Dia. dixit. q⁹ solū miscet̄ cum vino. ¶ Dixit dia. de papauere: ⁊ puto q⁹ de radice ipsi⁹ conqualsatos dentes confirmat. ¶ Dixit corroborant̄ dētes cōmote quando radix cameleonte nigre cuz equali suo pondere ⁊ pipere ⁊ cera miscetur ⁊ venti superponitur. calefacit quoq; dētes ⁊ dolorem aufert. Et dixit ēt Dia. aq̄ i qua oliue folia coquuntur ginginis prodest: ⁊ dētes motos confirmat. ¶ Serapio dixit: collutio facta cum aceto squillitico: ⁊ maxime facta ex squilla sicca dentes cōmotos corroborat ⁊ oris odorē bonum reddit. ¶ Acetum ēt decoctionis piretri si cum eo fiat collutio: ⁊ teneatur i ore stringit dentes cōminutos. ¶ Et secundum Bar. idez potest vinum stipticum decoctionis ipsius. ¶ Dixit etiā quā do fit collutio ex decoctione foliorz ⁊ corticum ⁊ radicum masticis: stringit dentes cōmotos. est autem ꝟ lignū spēs lentisci: ⁊ quando ex radice eius arboris fit dētifrigū abstergit dentes. Et Dia. dixit. q⁹ succus foliorum eius in ore retentus idem facit. ¶ Dicit etiam: collutio facta cum aqua salsa in qua condiantur oliue stringit gingiuas ⁊ dētes commotos Et oleum onfancinum in ore retentum restringit gingiuas: ⁊ confortat dentes. ¶ Et dixit etiā Serapio ⁊ Diascor. q⁹ oleum nouum factum ex oliuis silvestribus: aut etiam onfancinum in quo bulita sunt folia oliuarum collutione facta cum eo: dentes commotos cōfirmat. ⁊ idem potest oleum onfancinum factum ex arbore olive columbaric: ⁊ decoctio etiam talis olive ⁊ ei⁹ succus dentes cōmotos confirmat: ⁊ gingiuam larat. ¶ Dixit ēt Serapio. lac asine q̄n fit collutio cum eo gingiuas ⁊ dentes cōfirmat. ¶ Et sextus plato dixit q⁹ illos cōfirmat ⁊ sedat ēt dolorem eorum. sed cum eo calido fiat collutio. ¶ Apul. dixit ad dolorem dentium herbā cuilam iciunus comedat ipsam: ⁊ dentes confirmat. ¶ Alch. dixit. portulaca confirmat dentes commotos ⁊ remollit eos ⁊ similiter succus ipsius. ¶ Dixit etiam quando mastix ducitur ꝑ

os stringit dentes motos. ⁊ ẽ ꝑ fm quosdam corrosos. ⁊ ẽt fm ipsum collutio oris ex ipsa facta confirmat gingiuas. ¶ Et dixit ẽt q̃ auellana ydica fortificat dentes commotos ⁊ gingiuas sui ſtipticitate. ¶ Et Conſt. dixit. ossa mirabolanorum ꝑtrita ⁊ puluerizata dentibus laratis ⁊ gigiuis excoriatis optime medentur. ¶ Dixit ẽt de aposimate berberis. ore loto humores de gigiuis fluentes exiccat ⁊ dentes molles firmat. ¶ Et dixit ẽt. ſi ex cortice ramarisci gingiue ⁊ dentes moti lauentur ꝑfortat eos. ⁊ putredines mũdat. ¶ Fide. dixit q̃ ſi sepe lauent̃ ex decoctione bedegar .i. radicis spie albe dentes firmantur ⁊ gigiue corrose sanant̃. ¶ Dixit ẽt. ſi dentes tangant̃ cum dentibus delfini iuuant. ¶ Ser. pl̃ dixit. cornu cerui cõbustum dentem q̃ ꝑmouetur firmat figs pro dẽtifrigio cinere eius sit vsus: ⁊ Maliabas vult q̃ cinis eius miscet̃ cum vino ⁊ producit sc̃m ipsum hunc dentem. ⁊ idem filr dixit ẽt de cornu capre. ¶ Dia. dixit. ad dentes vt nunq̃ doleant vel commoueant̃. fac cornu cervinum limare: ⁊ fac limaturã coquere i olla rudi cum aq̃ quam post coctionem i olla tene tibi dolorẽ pateris. ¶ Rasis dixit: cornu caprinum icineratus ſi ex hoc cinere fricent̃ dẽtes ꝑfirmat dẽtes ⁊ gigiuas laras: ⁊ eos corroborat. ¶ Rasis ẽt dixit ſi calcẽus vaccę ꝑburat̃. ⁊ ſi cũ cinere illo fiat ꝑfricatio dẽtes ⁊ gigiuas laras ꝑfirmat. ⁊ fm Maliabatem idem pñt ossa cumbusta bouis. ⁊ sc̃m ipsum pñt idem ossa porci combusta. ¶ Alii q̃ veteres dixerunt: q̃ pulvis coralli appositus est summus i confortatione dentium ⁊ gigiuarum. ¶ Collutio ẽt facta cum vio vel aqua ifusionis erugis ferri gigiuam laxam confortat ⁊ dẽtes ẽt ꝓp ꝑ motos firmat. Et ego dico q̃ fortius operatur ſi collutio fiat cum aceto: q̃ fortius exicat. ¶ Bar. dixit collutio facta cum solo aceto calido in q̃ bulitum sit alumen dentes motos ꝑfirmat sicut verũ est supra. ¶ Scit̃ ẽt experimẽto: q̃ ſi tollãt̃ gallax ptes. ij. mirre ps. i. corticis granatoꝝ: ircos añ. ps. i. buliant in aceto cum quo postea fiat collutio oris. ¶ Galie. narrat ꝑfilio archigenis q̃ ponatur i radice eius alumen cum thure .ci namomo ⁊ cipisso. ¶ Rasis aũt composuit hoc. ℞. balaustiarum rosax gallie ciperi sumach añ. ptem. i. aluminis ptem. ʒ. liniãt̃ sup gingiuam. ⁊ i vno alio loco cuz ꝑdictis addit acaciam ipocistidos ⁊ mirabolanos cum aceto iubz facere trociscos: ⁊ fricare radices dentium.

¶ De limositate ⁊ fœda coloratõe dẽtiũ. CA. XII.

Ktos quidem dentes ⁊ firmos sic simul cuz gingiua abstergere ⁊ pulcrificare oz: factis vniuersalib⁹ ſi opus adsit fiat collutio cũ decoctiõe mẽtastri ⁊ pipis: ⁊ post vsũ isto medicamie p mõm dentifricij. ℞. ossis sepie ℥ vi. marinax albax: spume maris: cornuz vstoꝝ nitri aluminis: salis gẽme sulphuris vsti radicis ire os aristo. radicum cãne cõbuste: ⁊ fiat pulvis de oibus ⁊ fiat fricatio. ¶ Et vz ista aqua exprimento ꝓbata. ℞. salis armoniaci sal' gẽme. añ. lib. ʒ. aluũs zucharini q̃rtaz. i. pulverizent̃ ⁊ ponant̃ in alẽbico vitreo: ⁊ fiat aq̃ cum q̃ dentes cum pecia de scarlato fricet̃. ¶ Ad idem vz aq̃ fortis: ⁊ operatur isto mõ. ponat̃ paz bombicis i capite vnius stili: ⁊ ponat̃ in aq̃ forti leuiter: ⁊ dentes tangant̃. respiciendo tñ sp gingiuam: q̃ timor esset de adustione eaz: ⁊ dentes' efficient̃ albi: q̃ sepe sum expertus.

¶ De simplicibus mõloquar. Et p⁹ dixit dias. q̃ fricatis dẽtis cum ligno viridi lentisci decorticato dẽtes cãdidos facit. ¶ Et Sera. dixit q̃ ſi ex ramis arboris masticis ⁊ est spẽs lentisci fit dentifricium abstergit dentes. ¶ Dixit ẽt Dias. pumex vstus ⁊ fricatus dentes abstergit. Et Sera. dixit: pumex vero vstus stringit gingiuam q̃ fricant̃ dentes ide ⁊ abstergit eos. Et Gali. sic dixit i nono de pumice. videbitur aũt clarificare dentes non solum potentia ſz asperitate. ¶ Sera. dixit: radix aristolo. rotunde abstergit dentes ⁊ gigiuam. Et q̃ ſi fit empl'm cum herba eius ⁊ ire os ⁊ melle abstergit dentes. Et Dias. dixit q̃ dentes: ⁊ gigiuas ab oi putredine mundat. Et Apuleius dixit q̃ per

niciem dentium ⁊ gingiuarum purgat. Et Bar. dixit: q̃ cum puluere aristol'. ⁊ vino austero fiat fricatio. ¶ Dixit ẽt Sera. cinis ostracoꝝ marinoꝝ cum sale mirtus abstergit dentes abstersione forti quousq̃ deficeet gingiuam: ⁊ confert vlceribus eius putridis. ⁊ aljs vlceribus. Et alibi dixit Sera. Vitrum testarum olum ꝑbuloꝝ est q̃ q̃ cõburunt̃ calefaciunt ⁊ adurunt ⁊ abstergunt scabiem vlceratam: ⁊ morphea: ⁊ dentes. Et q̃ ſi adurunt̃ limacie cum carnibus suis: teruntur. ⁊ fit ide alchool: abstergunt dentes. Gali. aũt dixit de ostracis i vndecimo sic: ſz ⁊ dẽtes clarificat taliũ cinis non solum pp aſpitatem potentie abstersiue: ſz pp aſpitatem substantie: sicut pumex ⁊ tegula. cum sale vero ola hmõi vsta faciunt purgamentum dẽtium efficacius vt laras gigiuas excecent. Et dixit Galie. ibidem de testa sepie q̃ puluſz vsat tritu ⁊ subtiliata dẽtes clarificat. ¶ Auicẽ. dixit: capilli humani adusti abstergũt dẽtes. ¶ Et dixit ẽt sic de cãcro mario: q̃ de eo adustum est abstergit dentes ⁊ delet pãnum ⁊ lenitiginez. Verum Sera. dixit sic: puluis corticum cancrorum cum sale mirtus abstergit dentes. Et auic. ipse sole teste ostracoꝝ pupureoꝝ tritu ℔ facium. ¶ Dixit ẽt Aui. vitrum abstergit dentes: ⁊ sc̃m ipsum est inter lapides sicut ipse fuitus inter boies. ¶ Dixit ẽt Aui. sal vstus mundificat dentes. Verum serapio dixit q̃ solum sal vstus clarificat dẽtes: ſz facit ℔ melius mixtus cum cineribus ostracorum. q̃ ſi i confortatione: ⁊ exiccatione volumus addere adiumẽt̃ ceperum ⁊ cornu cervinum. Si aũt in absterſiõe spuma maris vel medulla sepie adiungat̃: ⁊ cum aceto mixta fricet̃. gingiuas ẽt hec ꝑfortant. ¶ Dias. dixit: pumex vs' ⁊ fricatus dentes abstergit Serap. sic. dixit: pumex non vstus stringit gigiuam. ⁊ quando fricantur dentes inde abstergit eos. ¶ Et nota bene q̃ ſi cum istis non posset fieri abstersio ſic q̃ limositates fiat idurate cum ⁊ raſpatorijs removeat̃ bene radentibus.

Et ſi contingat q̃ dẽtes sint nimis magni. vel quod vnus impediat alium: q̃ vnus egiet alium vel alio mõ impediat: q̃ obliquc oriat̃. Cura eius est secare eos aut limare: ⁊ magnitudinez removere: ⁊ ita removeatur obligtas ⁊ egtatio eorum. ⁊ satis pz. ⁊ in eqs specialiter fit hoc q̃az ipſi habent dentes magnos valde apparent tunc antiqui. ⁊ ista est cã: quare cognoscitur antiquitas equi ⁊ magistri limant eos: ⁊ parificantur ⁊ apparẽt tunc iuniores. ⁊ in hoc periti non decipiuntur.

Pars secũda de egritudinibus oris.

¶ De ꝓhibitione fluxus materie ad os: ⁊ confortatione eius. CA. I.

Ranseamus ad dispositionem aliam oris: ⁊ merito ℞℞ vt ſuperius dictum est: membrum determinatum non dicat̃ vt ex hoc possit attribui. sed ꝑcauitatez magis quandam circa quã: ⁊ in qua multa mẽbra sunt: qbus cõicant multe dispositiones ⁊ cure dẽabus supradictis: quas cõiter dicimus ori accidere. Ideo ⁊ sub hac intẽtione cõi fingentes os aliquod mẽbrũ esse dicem⁹ in hac parte de dispositionib⁹ eius. Et primo de fluxu materie quandoq̃ ad os fluunt ⁊ indecorant homines de qua dispositione cirugicus sepe interrogatur.

Cura ergo ista facta purgatione vt oportet: ⁊ dieta etiam ordinata. Dia. voluit q̃ omnes species galle trite ⁊ puluerizate prohibent humiditates que fluũt ad gingiuas: ⁊ ad omnes alias partes cocte in vino vel aqua secundum quod exigit necessitas materie. ¶ Dixit ẽt ſi fructus pruni elixatus fuerit ⁊ gargarizatus vulam curat ⁊ gigiuas: ⁊ fauces reumatizantes. Et nõ q̃ ipſe intelligit de silvestri pruno: ⁊ diri arefacta etiam folia ꝑstrictiue sunt virtutis adhibita flosibus oris: ⁊ ceteris q̃ opus habent costringi. ¶ Et dixit ẽt sic de croco. humores fluẽtes cum lacte ad partes oris constrigit. Et q̃dam dixerũt q̃ collutio fcã cum lacte mulieris. ⁊ radice cr̃oci prohibet

reumata oris. ℂ Et dixit ēt Dia. ad oēs cās oris succus semis rubi vtiliter adhibet. ego sīlr hoc dico de mora rubi. Et Auic. dixit, succus foliorum rubi sanat os caliduz. Et Bar. dixit q decoctio rubi preseruat gigiuas ab omni putredie, ⁊ folia eius masticata dico ego ꝓferunt tumoribus oris verum in principio. ℂ Et dixit ēt Dias. nucis ãt viridis cortex extensa ⁊ expssa: ⁊ succo q ejicit cocto cum melle vt solet fieri de moris ad oris vitia bonum est. Et dixit vinum mirtinū fauces ⁊ gigiuas gargarismo suo ad sanitatem pducit. ℂ Et dixit, alumen, ⁊ ppie scissum, i. in menum gigiuis ⁊ vule ⁊ faucibus ⁊ ori confert, ⁊ vt ipse velle q sit mirtum sale duplo ⁊ acero. ℂ Dixit ēt succus foliorum oleastri fluori sanguis atq; aurium humoribus siue ori comunt. ℂ Sera. dixit: qñ amigdale dulces recētes comeduntur cum cortice suo exteriori strigunt gingiuas: ⁊ sedant: ⁊ accidit i ore pp suam pontieitatem: ⁊ acetositatem. ℂ Dixit ēt. qñ fit cum colcotar. i. vitriolo colluvio oris prohibet cursum humiditatum ad fauces ⁊ gingiuas. ℂ Et dixit ēt succus moroꝝ maturoꝝ ꝓfert multum i medicinis oris: ⁊ succus moroꝝ qñ miscetur ei parum mellis est bonum ad prohibendum fluxuz humoris ad membra. Et Dia. dixit succ⁹ mori expssus cogtur i vase eneo i sole vel igne posit⁹. ⁊ fit stipticus. Et ego dico q si mel miscueris: vel ēt alumen scissum: vel aliud simile ori fit conueniens medicamen curans vlcera eius nascentia: ⁊ ad sanitatem pducit faucium dolorem tollit. ℂ Auic. sic dixit, terra sigillata prohibet catarrum: ⁊ cursum oris ⁊ gigiuarum. ℂ Salic. sic dixit i septimo de pomis. vnde habebis vriq; cum austeris qdem ⁊ acidis vlcera consolidare. ⁊ flones q sunt i ore: ⁊ repercutere illud quod fluit. ℂ Lō stan. dixit succus foliorum brusci i ore retentus: oris vitia mundat. ℂ Apu. dixit. herbe baustule regie radix cum vino trita: ⁊ potui data: ⁊ in ore retenta ad oia vitia oris statim beneficium facit. ℂ Et dixit ēt ad oris vitia aut lingue herbe q̄q̄ folium i puluerem redacta immirta melli os perfrica: ⁊ linguam: ēt arterias ⁊ fauces purgat. ℂ Alig antiq dixerunt q succus vue agrestis acerbe oia membra oris ꝓfortat qñ dissolutur cum vino vel aqua vel aceto: sicut regrit necessitas materie: ⁊ fit ide collutio. fo: interim stringit ⁊ cricat.

ℂ De multitudine salive i ore. CA. II.

Saliua in ore sepe multis multiplicat ex repletione capitis vel stomaci facta purgōne vt sepe dictū ē ⁊ dieta ordinata quenit ista. ℂ Auic. voluit q rob lētisci multum ꝓfert i multiplicatione salive in ore: ⁊ sīlr ad vlcera oris. ℂ Ad idem ēt dixerunt ꝓferre sanguicum. est aūt sanguis ⁊ maiorana ⁊ persa idem. ℂ Sera. dixit decoctio ligni granatorum ventres stringit ⁊ abscindit saliuas. ℂ Dia. dixit: rafani radix cocta ⁊ edita rubrietibus ⁊ spūtib⁹ medet. ℂ Alch. dixit cinamomū quenit homini q sepe sputt. ℂ Et Sera. iterum dixit q mirabolani emblici: ⁊ etiā bellirici abscindunt sputus. ℂ Ra. sebenic, i. herba scē marie siue athanasia fluxui ab ore infantium vestuenti confert. ℂ Et dixerunt antiqui q gingiuas a q̄ bus fluit multa salsa restringunt omnia alumina combusta ⁊ proprie alumen iamenum. Ego nō dubito q̄ que dicta sunt in precedenti ca. huic conuenire, quare cuz expedit vide capitulum.

ℂ De fetore oris. CA. III.

Fetorem aūt oris tanꝫ quid contra nām: ⁊ turpe auferendum esse ꝓ posse non dubito. Fit autē fetor iste ab vlcere exīte in ore siue partium eius ⁊ ab alijs prauis dispōnibus eius. qñq; fit a mā mala exīte in stomacho vel pulmone.

In cura ista habes duas intentiones. ⁊ Prima est i dieta ⁊ purgatione. Secūa i localibus. ℂ ⁊ Pria intentio complex b modo: si mā putrida sit in stō euacuex cum pillulis de yera, vel alio mō. Si i pulmone cum pillulis de agarico euacuex. sirupisenx isti tales fm dispositionem mālis peccantis: ⁊ discretionem operantis euacuata mā. ℂ Dixit alch. q aqua frigida est bona fētori ⁊ totius corporis: ⁊ precipue qñ parum vini miscex cum ea. ℂ Dixit ēt. calamentum bonum facit hanelitum: ⁊ bonam eructuationem: ⁊ digerit cibum. ℂ Et dixit etiam: melissa bonum facit hanelitum. ℂ Et dixit: ciperi efficiunt odorem bonum. Et Aui. voluit b de radice. ℂ Auicẓoar dixit. comedere persica: cognitum est: q̄ quāuis sint multoꝝ nocumentoꝝ hēnt fetorem removere vitio stomaci ꝓcedentem. ⁊ nullam aliud i eis scix inuamentum. Et Bar. dixit sic: pisca sicca ⁊ matura illa q̄ comedūx marie pua que contāuis. similanx. Consumunt aūt humiditates corruptas. ⁊ prohibēt alias ad stomacū fluere. ℂ Dia. dixit: fetori oris a stō cāto ꝓfert flos vitis lābrusce bibit⁹ cum vio. ℂ ⁊ Puluis ēt saturegie bibitus. ⁊ sīlr eius decoctum fetorem oris tollit cuius cā est a stō. ℂ Dixit ēt mirra i ore retenta ⁊ masticata oris fetorē aufert ⁊ bonum oris facit odorem. Sera. dixit. qñ mastix masticatur facit oris odorem bonum ⁊ strigit gingiuas. Et Bar. dixit q idem facit cum vino bulita. Dias. dixit q confert eructuationibus fetidis masticata. ℂ Et dixit sera. nuces muscate aromatizant stomacum: ⁊ odorem oris efficiunt bonū. ℂ Et dixit. galanga efficit odorem bonum. dixit ēt. folium ponax sub lingua ad efficiendum odorem bonuz oris: quod sum expus. ⁊ scimus q̄ confert masticatum. ℂ Et colluvio facta cum decoctione corticum citri aut succus ipsi⁹ ēt facit odorez bonum. Et Aui. ēt dixit b ⁊ dixit ēt q̄ corter. citri i ore retentus facit odorē bonum. Et Alch. dixit folia citri oris fetorem fugant: odorēq; allei ⁊ cepax comescunt. ℂ Et dixit: macis odorem bonum oris efficit. ℂ Et dixit ēt Sera. fetorem oris tollit ⁊ putredinem aufert collutio facta cum aceto sqlitico. ⁊ proprie facta cum sqlla non ficca. Et Bar. dixit q̄ sepe fiat collutio: ⁊ ego dico q̄ si secum misceantur aliqua aromatica stiptica q̄ multum confert. Verum dico ēt q̄ si fiat primel ex eis ⁊ cum aromatibus condiatur ⁊ bibax aut ex ipsa cum melle sumax corruptam mām deponendo sanat fetorem oris q̄ procedit a stomaco. ℂ Et dixit iterum serapio: fit cuz assa gargarisma cuz mellicrato: ⁊ ꝓfert fetori anhelitus. puto aūt b conferre qñ cā fetoris est a spiritualib⁹. ℂ Isaac dixit. q̄ corticum melonum puluis oris fetorē tollit. si ex eo lauex: ⁊ Bar. dixit qñ causa est i ore fricex puluis eius cum vio odorifero. si vero sit a stomacho detur in potu. ℂ Aui. dixit ex bonitate qdem cinamomi est vt vincat oēz odorem ꝑer suum ⁊ non sentax cū eo sipplle alius odor. ℂ Et dixit masticatio ligni aloes facit odorez oris bonū. ℂ Dixit etiam q̄ auri i ore retentio ipsius aufert fetorem. ℂ Et dixit ēt alumen interficit fetorem oris. vult aūt q̄ sit dissolutum cum aqua. ℂ Vult ēt q̄ apium domesticū efficit bonum odorē oris valde ⁊ masticatus ⁊ deglutitū. ℂ Et ego ēt dico de herba senationis idem facit. ℂ Rasis aūt hanc ꝓfectionem prelaudauit ad fetorem oris. sc. summitatum mirti viridis passularuz sine nucleis asi. fiat ex eis magdaleon sicut nux: ⁊ ex his vnus i mane. ⁊ alius in hora dormiendi sumax. ℂ Expertū ēt est q̄ vinū decoctionis absinthij cum corticibus citri fetorem oris removet q ē pp rē putridā existentē i stomaco: ⁊ ego ēt non dubito multa dicta supra in cap. de fetore nasi huic quenire. quare pro illis illic vide.

ℂ De fetore oris facto a causa extrinseca sicut a vino vel a comestiō alterius rei. CA. IIII.

Accidit qñq; fetor oris a cā extrinseca sicut est potus vini ⁊ cibus alleoꝝ ⁊ cepaꝝ ⁊ hmōi de quo nunc quenīēter dicemus. ℂ Aui. dixit q̄ fetorem oris q̄ cōingit ex esu alleoꝝ cepaꝝ: ⁊ sīlium aufert ruta masticata post ipsa ⁊ post deglutita. ℂ Rasis dixit q̄ i b multum ꝓdest. ℂ Idem ēt pōt mēta ⁊ mentastrū masticata: ⁊ glutita post illa post q̄ paꝝ aceti sumax. ℂ Eūdē ēt fetorē

tollit coriandrum masticatum ⁊ deglutitum: siue sit siccus siue sit humidus. masticeť aũt fortiter. ℂ Fabe ẽt ⁊ lentes prius assate ⁊ masticate eundẽ fetorem tollunt. ℂ Sera. dixit. de proprietate zedoarie est ꝙ tollit odorem alleoꝝ ⁊ ceparum. ⁊ vini: ⁊ ventositatem masticata ⁊ deglutita. ℂ Et Constan. dixit i pantegni. folia citri masticata fetorẽ oris tollunt ⁊ fugant odorẽ allei ⁊ ceparum cõpescunt. ⁊ idẽ dixit Alch. ℂ Ego non hesito ꝙ cinamomum ⁊ fere quecũ qꝫ dicta i cap. precedenti saltem a cõi natura conferunt i hoc casu: ego ẽt dico ꝙ masticatio ipsius ireos odorem ceparum ⁊ alleorum tollit.

Pars tertia de egritudinibus gingiuarum.

ℂ De ꝓhibitione fluxus humiditatũ ad gingiuas: ⁊ de illis q̃ eas strigunt. CA. I.

Sepe fluunt humiditates ad gingiuas rõe cuius iepte fiũt: fluunt ãt aut a capite repleto ⁊ sepecausant dolorem dentiũ: ⁊ qñqꝫ apostemata. ⁊ sic de alijs.

Cura ista ꝑ confistit i diecta ⁊ purgatõe. Scõ i lo calib⁹. ℂ fiat purgatio cum pillulis cochijs vel aureis. Sirupizenť cum siruppo de sticados: ⁊ dieta eaꝝ sit sicca. ℂ Quantũ ad scm̃ dixit Serapio. semẽ rosa. qñ puluerizať strigit gingiuam ad quã fluunt hũiditates: ⁊ ꝓfert multũ. Et Aui. dixit ꝙ strigit gingiuas. ⁊ silr eius succus cũ decoctus est vt faba. ℂ Dixit ẽt Sera. oẽs spẽs galle puluerizate ꝓhibent humiditatem q̃ fluit ad gingiuas. Et Aui. dixit ꝓhibent cursum humiditatũ corruptarum ad lignam. ⁊ ad gulam ⁊ ꝓfert proprie ifantibus: ⁊ ꝓprie cum aceto: ⁊ scm̃ Dia. ꝓhibẽt fluxus humiditatum ad oẽs partes oris. Et Bar. dixit ꝙ coquanť i aqua vel vino scm̃ nãm reumatis fluentis: ⁊ os ide lauetur: aut fiat gargarisma. ℂ Et dixit ẽt Serapio. qñ amigdale dulces comeduntur cum cortice suo exteriori strigunt gingiuas: ⁊ sedant quod accidit siue fluit in ore ꝓp suam ponticitatem ⁊ acetositatem. ℂ Et dixit. crugo ferri stringit gingiuam cum aceto. ⁊ dixit. qñ fit cum colcotar idest vitriolo collutio oris ꝓhibet flurum humiditatum ad fauces ⁊ ad gigiuas. ⁊ idem dixit Dia. ⁊ scm̃ Bar. misceť cuz mel le ⁊ liniať: ⁊ tollit hoc ẽt corrosionem gigiuaꝝ: ⁊ põt ẽt co q̃ in vino stiptico vel aceto eo mirto: ⁊ ex eis tepidis fiat collutio: ericcat ẽt hoc gigiuam laplam. ℂ Dixit ẽt Sera. qñ sal misceť cum melle ꝓfert cursui humiditatum ad gingiuas. ℂ Et dixit. pumex scm̃ artem combustus stringit gingiuam. comburiť aũt sic. pumicis frusta ponuntť sup carbones donec rubeant: postea extinguantur i vino bono odorifero: ⁊ b̃ fiat bis. tertio vero solum silr vratur ꝫ non extinguatur i vino. ℂ Dia. dixit si fructus pruni fuerit elixatus ⁊ gargarizatus vuã ⁊ gingiuas curat ⁊ fauces reumatizantes. arefacta ẽt folia ꝓstrictiue sunt virtutis adhibita flegmõibus oris ⁊ ceteris q̃ habent opus constrigi. Verum Haliabas dixit de folijs pruni si suganť prodest eorum masticatio decursui in gingiuis marime q̃ agrestina. i. siluestris. ℂ Et dixit ẽt Dias. ꝙ succus maligranati decoctus gingiuarum reuma ⁊ dentium compescit. Verum scm̃ Bar. videtur loq de flore granati domestici: ⁊ dixit ẽt. grana stañagrie reuma gingiuis abstinent: ⁊ rumores faucium spargunt. Et Bar. dicit ꝙ sint i aceto cocta ⁊ in ore retenta. ℂ Alch. dixit. botrum rubi ⁊ fructus eius: ⁊ folia masticata stringunt gingiuas: ⁊ dixit idez de aqua frigida. ℂ Aui. dixit terra sigillata prohibet cataruz ⁊ cursum oris ⁊ gigiue: quecunqꝫ ẽt dicta sunt supra ꝓhibere flurum materierum ad oia hic conferuñt. Ista ergo capitula videantur.

ℂ De remotione mãe iam fluxe. CA. II.

Dicam in capitulo b̃ que gingiue laxe cõpetũt qñ iam mãe fluxerunt ad illas. ℂ Constan. dixit. apozimate herberis ore loto humores de gingiuis fluẽtes desiccat: ⁊ dentes molles firmat. ℂ Aui. ãt dixit. colutio feã cum aceto sglitico sanat laxaz gingiuã: ⁊ ꝓprie si sit factum ex sglla non sicca. Et scm̃ Serapionem ꝓfirmat dentes motos: ⁊ aufert putredinẽ ⁊ fetorem oris: ⁊ fm Bar. temperať cum aliqua pte aque vt sit tolerabilis medicamen. ⁊ si aliq̃ stiptica misceanť cum eo erit melius: ⁊ idem ẽt fortius põt puluis sglle supfricatus. ℂ Et dixit ẽt Aui. totum sqnantum. i. tota planta cum semle cõfortat carnez rubeam q̃ est iter gingiuas: ⁊ ericcat humiditatem earum. ℂ Et dixit ẽt Aui. origanum masticať ⁊ tollit dolorem dentis: ⁊ sanat gigiuam fluram pp virtutem suam adurentem. ℂ Et dixit ẽt. radix ciperi ꝓfert mollificationi gigiuarum. ℂ Dia. dixit. de onfancio idest de suco vue acerbe facto fm artem sic acceptum faucibus ⁊ gigiuis opitulatur: ⁊ reuma ericcat. Et Sera. dixit. ꝙ talis agresta sit cocta cum vino dulci: ⁊ melle. ℂ Dixit ẽt Dia. folia platani tenera cum aceto decocta medeať humidas gingiuas atqꝫ dolorem dentium. ℂ Dixit etiaz Serapio. ꝙ puluis pulegij ficci. ⁊ cõbusti laxam stringit gingiuaz: ⁊ ci confert. Et Bar. dixit ꝙ confert qñ ad eam fluit humiditas non habens acumẽ. Et dixit. ꝙ postea refrigetur gigiua cum aliquo stipneo caliditatem habente. ℂ Sera. dixit. qñ semẽ stañagrie coqtur cum aceto confert dolori dentium: ⁊ aufert humiditatem gigiuarum. ℂ Dixit ẽt. Serapio: qñ folia buglose comburunť ꝓferunt fluxibilitati dentium: ⁊ gingiuarum ⁊ oibus caliditatibus q̃ fiunt in ore. ℂ Collutio ẽt facta cuz vino vel aqua eruginis ferri gigiuam laxam ꝓfortat: ⁊ fortius b̃ operať si i aceto pinfundiť: ⁊ ex illo fiat collutio. ℂ Lapis adamas b̃ facit: ⁊ pumex vt in ꝓcedenti cap. est dcm̃. Dixit ẽt. collutio facta cum q̃ salsa in q̃ condiunť olive strigit gingiuas: ⁊ dentes cõmotos: ⁊ oleum ẽt onfancinũ in ore retentũ stringit gigiuã. ℂ Rasis dixit. cornu capre icineratũ si ex b̃ cinere ꝓficeť dentes ꝓfirmat dentes ⁊ gigiuas laxas: ⁊ eas corroborat. ℂ Et dixit ẽt Rasis de calcanco vacce sit̃ supra scriptum est. cap. de ꝓfirmatione dentium. ℂ Et scõs Haliabať idem ꝑhibet ossa bouis ⁊ porcorum combusta.

ℂ Dixit ẽt Haliabas. alumẽ iamenũ carnẽ ꝓfortat laxaz gingiuas quoꝫ eneruatas de qbus fluit sanguis. multa ẽt dicta sunt supra in parte alia. ⁊ in parte b̃ dentibus que hic valent. quare cum expedit vide.

ℂ De gingiuis sanguinolentis. CA. III.

Gingine aliqñ efficiunť sanguinolẽte qbus antiq sic succurrebant q: turpe est. Aui. dicit. ad gingiuam sanguinolentã balaustia bona est. ℂ Et fm Auicẽ. conter. vitis siluestris q: radix eius cum melle mirra sanguinolentiã stringit gingiue. ⁊ de flore eius dixit. Sera. ꝙ mirtus cum melle croco ⁊ oleo rosaceo: ⁊ vocať hec vitis tamia. Et Constan. dixit. de folijs eius ꝙ masticata strigunt gingiuam ⁊ sanguinẽ. ⁊ decoctio abrotani idem põt scm̃ ipsuz. ℂ Haliabas dixit. de radice arnoglose sic. amputat sanguinez a gingiuis si masticetur si aqua decoctionis eius colluatur. Sera. b̃ dixit. de succo eius. Et dias. dixit de plantagine minori. ℂ Serapio dixit. collutio facta cuz agresta coagulata secũdũ artẽ gingiuis lapsis ⁊ a qb⁹ cãguis fluit ꝓfert. ℂ Dia. dixit. acetũ gingiuis sanguinolentis subuenit. ℂ Constã. dixit. de folijs mirti ꝙ os ablutum ex sacco eorum vs mollicici gingiuarum: ⁊ ad fluxum sanguinis in eis stringit: ⁊ deficcat. Et Bar. dixit ꝙ idem facit collutio facta cum sirupo mirtino: aut cum vino aut aqua decoctionis mirti. ℂ Et dixit Constan. folia pruni cocta cum vino: ⁊ gargarizata sanguinem dentium stringunt maxime si sunt de siluestri pruno. ℂ Terra etiam sigillata stringit fluxum sanguinis a gingiuis addatur etiam quod dictuz est de alumie in alio cap. ⁊ vide per te.

Pars q̃rta b̃ egritudinibus lingue.

De spaſ. lingue: ⁊ b̃ filo ei⁹. CA. I.

Ore sũt due principalissime pticule cũ plẽtes duos actus ad qs ordinata est lingua. ſ. gustatiõi: ⁊ dẽtes masticatiõi.

Reliqua vero sunt coadiuuantia: ⁊ cū hoc est virtus eius a cerebro derivata, de vispōnibus ventiū iaz fcā est mentio. De lingua modo loquar. ℭ Synthomata aūt lingue vt synthomata aliarum primum triplici dria sunt: vt ps er dictis egritudines aūt lingue ipedientes eius actum sunt di serasie: vlcera: alcola apemata iflatio seu magnitudo ranula spasmus seu curuatio: paralisis seu mollificatio ⁊ balbuties. Iz de aligbus sic dictuz est: ⁊ de aligbus pertineat phisico. Sed qz p̄o ipsis aliqñ ad chirugicuz habentur recursus: ideo de aligbus mō dictis loquar. ℭ Spasmus āt est retractio ⁊ curuatio lingue ad suam originem q̄ impeditur eius actus. ℭ Causa aūt est humiditas replens neruos eius: aut siccitas exiccans ⁊ inanies neruos aut ligamentum trahens.

Cura ista ꝓsistit in duobus: in euacuatione ⁊ dieta. ℭ Purgatio fiat cū pillulis cochijs fiat etiā cū masticationib⁹: ⁊ cū caputpurgijs. Dieta coz sit sicca ⁊ vtanē ser rebus non nālibus tendentibus ad siccitatez Si ruptus eius sit de sticados cum aqua saluie ⁊ Jue.

ℭ Scōa itentio complēē cum colluciōibus factis cū cala mento origano: ⁊ sinapi fenugreco ⁊ pipe ⁊ piretro: ⁊ alijs q̄ dicenē statim in paralisi. Conferunt ēt vaporationes facte cuz eis q̄ sunt sicut camomilla mellilotū sticados ⁊ anetum ⁊ plura non loquar dimittens residuuz dominis phisicis ⁊ hoc in spasmo humido sit dictum.

Cura aūt siccitatis ⁊ inanitiōis ē bōa humectatio ⁊ resumptio cū bono cibo ⁊ cū tēperatis colluciōibus ⁊ inunctiōibus colli ⁊ capitis cū oleo nenufaris ⁊ violay: ⁊ cū infusione aque calide ⁊ breuiter oia olea frigida ⁊ humida p se vel cū mucillagine fenugreci vel altee ⁊ si posterius cum istis inungatur collum aut si caput fuerit ex istis embrocatum similiter conferunt.

Cura fili lingue est ista: ⁊ p̄ q̄ filum lingue est ligamentum ligans linguam cū pte iteriori oris: ⁊ vocaē italice lo filelo. Et sp iste mulieres i ortu pueri ponunt manum sub lingua: ⁊ filum illud rūpunt aliter pueri nunq̄z bene loquerenē. Et aliqñ obliuiscuntur vel mulier in illo non est docta.

ℭ Cura ergo scōm Albu. est q̄ scidaē: deinde ponaē licinijs p aliquos dies cū vitriolo vt non recōsolidēē. ℭ Ali qui timent venas sub ligua existentes vt dixit Aui. ⁊ tunc trromittunt filū cum acu: ⁊ ligant donec p se rumpatur. ℭ Lanfrācus ꝓsulit q̄ cū rasorio argenteo ignito: ⁊ tunc simul scidiē ⁊ cauterizaē. ℭ Ego aūt aliqñ feci istam opationē: ⁊ solū posui manum in ore ⁊ cepi liguam: ⁊ ipsam eleuaui. ⁊ cū gamaut scidi illud filū ⁊ non fui aliter opatus ⁊ curati sunt. Nec debes timere q̄ locus reincarnetur vt dicit Albucasis, primo rōne motus lingue: q: semp est in motu, secundo rōne humiditatis hic existētis, tertio q: res que incidit̄ est spermatica.

ℭ De paralisi lingue: ⁊ balbutie. CA. [[.

Albucies Iz possit venire a spasmo vlceribus: ⁊ ab alijs passionibus lingue: vtplurimum tñ venit a paralisi ⁊ hūiudi tib⁹ i neruis ⁊ musculis: ⁊ suo stantia lingue ibibitis. cā aut signum ē paralisis cōis ⁊ fluxus humiditatis ab ore absq̄z volūtate: nec directe pōt log neq̄z pnunciare vt declarat Jpo. i illo asso. Trauli ad diara marie capiunē longa. ℭ Primo ergo nota q̄ sicut febris curat spasmā ita ⁊ balbutientem. ℭ Scōo nō q̄ paralisis cronica ⁊ balbuties nālis nun. q̄z pfecte curanē. Nihilominus in pueris cū veniūt ad adolescentiā sepissime rectificanē vt dicit Aui.

Cura ista ꝓsistit in trib⁹: in purgatione ⁊ dieta debita ⁊ diuersione primo, secundo in cōfortatione capitis, tertio in localibus.

ℭ Prima itentio complēē sicut dcm̄ est in alio capitulo q̄re vide p te: diuersiones tñ fiant cum clisteribus acutis ⁊ fricationibus ⁊ diuersiombus retro collum.

ℭ Scōa intentio complēē cum emplastris deficcantibus positis sup totum caput: fiant aūt cum his que sunt sicut sinapis stercus colūbinum multū torefactum sal bace lauri: anisum: maratrū pip gariofilum ⁊ alia que ꝓfortando caput deficcant reuma ⁊ cauteria sup caput: ⁊ ex lateribus ⁊ retro collā sunt laudata. Haliabas h̄ cōposuit emplm ad ꝓfortandum neruos ⁊ ponē sup collum. ℞. camomille mellilotꝝ maiorane. aā. ʒ. v. sinapis piretri foliorum lauri aa ℈. iij. oppoponaci castorei aā. ʒ. ij. teranē. oīa: ⁊ cuz cera ⁊ oleo sambucio fiat emplm. Ad eandem itentionem vs vnguentum facuz cum oleo costino nardino ⁊ rutaceo ⁊ castorino: ⁊ olcum benedictum in hoc est supremum: ⁊ oleum terbentine.

ℭ Tertia itentio complēē cū gargarismatibus ⁊ collutiōibus oris ⁊ fricatiōibus lingue cū his que dicenē pceden do a debilibus ad fortiora ⁊ icipias ab ormelle sgllitico. qñ est sublime i gargarizando: fiat aūt prius fricatio linguе cum eo q̄ est sicut sal armoniacū zinziber ⁊ cepe. postea erit opatio collationis melior. ℭ Aliud Hesue q̄ resoluit humiditatem aggregatam i lingua cuius forma est ista. ℞. origani sanfuci ysopi piretri zinziberis tritipipis cinamomi costi sinapis mgelle ꝓficianē cum ormelle sgllitico: ⁊ vino cocto q̄ est saba ⁊ gargarizeē diebus ꝓximis.

ℭ Lanfrancus narrat q̄ ipse restituit loquellam cuidam vīe cum ficubus ⁊ melle ⁊ ser granis clari ⁊ lucidi euforbii simul icorporatis: ⁊ cūfectis de quo ponebat sub lingua parue fabe quātitatē. ℭ Et ego dico q̄ restitui loquelam vni militi factis purgationibus cū decoctionibus salvie i vino facta colutione ex eo: ⁊ ex retentiōe in ore mucis mul. ℭ Aliō Rasis. ℞. salis armoniaci piretri stafisagrie sinapis pipis acori equali mensura teranē ⁊ fricetur cum eis lingua subtus ⁊ supra i vie multotiēs. ℭ Haliabas iuber eam fricare cū yera sinapi piretro cōtritis. ℭ Saluia ruta calamentū herba paralisis rosmarinus semen basilicōnis ⁊ caulis agrestis summam in h̄ bñt propietatem. ℭ Auic. ꝓstituit has pillulas factas cum castoreo ⁊ assa fetida ⁊ terbentina, i hoc ēt est sūma vt dicit Auic. ⁊ pillule viacastoree appropriaē ⁊ tiriaca ⁊ ꝓfectio anacardina ⁊ assiduatio loquendi ⁊ fricatio lingue cuz salgema festinat loquelam. ℭ Guil. de va. vsus fuit istis pillulis. ℞. oppoponaci asse nucis mul. aā. partem. i. teranē donec fiat puluis ⁊ incorporenē ⁊ fiant pillule sicut cicer ⁊ ponaē sub lingua vna post aliam ⁊ assiduē gargarisma cum sinapi ⁊ balneatio cum aqua salsa. ℭ Alch. dixit contra paralisiz lingue. ℞. mumie. ʒ. i. ⁊ cum decoctione origani distemperata ⁊ tene i ore p longum tps. ℭ Aui. dixit. anacardina ꝓfectio sup linguaz linita ⁊ filr intus assumpta ⁊ postea ēt more emplastri apposita ē ꝓfcrēs grauitati ⁊ mollificationi lingue. ℭ Auēzoar. dixit. q̄ vsus columbaz silvestrium sicut scripsi capitulo de paralisi ꝓfert ei cui accidit intersectio loquelle. ℭ Constan. dixit ibus masticatū cum staffisagria vel origāo flegma deponit decapite attrahendo grauitatemq̄z lingue alleviat.

ℭ Dia. dixit. masticatio fcā cū affronitro ⁊ medulla pānis mixta corpe euacuato paralisi ligue ꝓfert. Est āt affronitrū ⁊ spuma nitri ⁊ bauracb idē.

Pars quinta de passiōibus vuule.

ℭ De phbitōe flux⁹ māez ad vuulā. C. [.

Lias q̄ oēs egritudies que vuule accidūt vtplurimū cāntur a materia fluente ad vuulā: ideo prius i hoc dicamus caplo. ℭ Et primo i h̄ cāu facias purgationē cum pillis cochijs ⁊ ēt alijs iaz dictis: ⁊ dieta sit fiecā: ⁊ ps. ℭ Quantuz ad localia dixit Isaac fic. gargarisma factuz ex radice: ⁊ frōdibus mori ꝓhibet fluxum humorum ad vuulam. ℭ Alchimus dixit. folia pruni si coquantur cum vino ⁊ gargarizenē ampurāt fluxum humorum ad palatum ⁊ gutur. ℭ Et Aui. dixit. q̄ phibēt fluxum fieri ⁊ ad vtrāq̄z amigdalam ⁊ vuulam. ℭ Serapio dixit dragagantum administrat i medicinis tussis ⁊ aspritatis cāne pulmonis ⁊ absterciōis vocis ⁊ cursui ca-

tari ad vuulam qñ fit ex eo ꝓfectio cum melle: ⁊ ponitur sup linguam ⁊ trasgluturur gñ ve ipso dissoluit. ℭ Et dixit ét qꝺ agresta coagulata sc̃m artem ꝓfert cocta cũ mel le ⁊ vio dulci neruis q̃ sunt i lateribꝫ gutturis ⁊ pallato ⁊ vuule. Et dixit, ét hoc de aceto calido. ℭ Et ego ét dico: ⁊ credo qꝺ oia que prohibent mãm venire ad os ⁊ gingiuas hic ét valent quare videas capitula alternatim.

ℭ De casu ⁊ relaratione vuule CAP. II.

REstat dicere de casu ⁊ relaratiõe vuule que actum tranglutiõis ⁊ trãspirationis ipediunt. Unde dicebat Gali. i. vj. i camur: carnosa quedaꝫ ptícula in alto oris apparet cum apit qꝺ os ⁊ linguam depressit a grecis dicta colũna seu chinodia: a nob autem oꝝ vuula nuncupatiõe accipiens. ℭ Dicitur aũt vuula ab aliqbus ad silitudinem vue que est igrossatio colũne ex vna extremitate aut subtilitate alterius extremi. ℭ In casu ⁊ relaratione vuule apparet subtiliatio circa radicem eius: ⁊ igrossatio i altero extremo, ex qua ipeditur actus respirationis ⁊ transglutionis.

Causa huius passionis est mã calida aut frida descendens a cerebro ꝑ modũ reumatisimi.

Signa casus vuule sunt manie ꝑ apertionem oris cum depressione ligue. ℭ Ucrũm caliditas mãe cognoscitur ꝑ rubore ⁊ ardore: friditas vero predictoꝝ ꝑ priuationem: Gal. tertio pronosticoꝝ dicit qꝺ eius est piculosa precipue qñ ipsa flõnata est ⁊ tota cõglis qꝫ ad eius leisionem segtur sanies vel flurus sanguis que põt esse cã suffocationis ⁊ mortis: qñ ãt liuescit ⁊ albescit: ⁊ ẽ inequal: ⁊ radix subtiliatur ⁊ extremitas igrossatur tũc icidendo non tantus est timor, caueat tñ vt dicit Albucasis qꝺ si fuerit nigra aut fusca ⁊ dura sine sensu cum ferro non tangaẽ qꝫ piculosum esset sup ifirmum ne locus cancereẽ. ℭ Est tñ necessarium qñ est magnifica: ⁊ cum medicis non curaẽ qꝺ incidatur ad ꝺ qꝺ suffocatio repentina cuiteẽ. de duobus. n. malis minus malum est eligendus. Unde q̃ non hẽt nisi vnam viam ad salutem: hꝫ sit fallax velit vel nolit os qꝺ transeat ꝑ illam. Haliabas tñ vule qꝺ ipsa non icidatur tota qꝫ nocumentum fieret patienti magnũ circa pectoris officia. Quiqꝫ. n. hꝫ inuamenta vuule: vt in lib. de voce, ⁊ in. xi°. de vtilitate particularum habentur. quare illic vide.

In cura ista hẽs duas itentões. Ꝓria est in purgatione ⁊ dicta. Scꝺa in localibus.

ℭ Ꝓria intentio complẽ nec plus nec minus sicut dcñ est supra libro sc̃ꝺo de sq̃ntia, qꝫ declinet ad siccum. ad desicãdũ aũt mãm reumatisantẽ ⁊ ipsaꝫ vuulã relarantẽ ꝓcedẽ ꝑ Ro. ⁊ ꝑ suos glosatores ⁊ manie in pueris qꝫ supra molle capitis ponaẽ in quãtitate vnius denarij ꝺ scarlato in quo sit modicũ de thure pice mastice. In adultis aũt precipit Melue qꝫ trahaẽ pili donec cutis dislocẽ: aut vt melius iudicio meo qꝫ fiat cauterium in summitate capitis: vt in reumate est concessum iam fieri.

ℭ Scꝺa intentio complẽ duobꝫ modis. Uno mõ cũ medicinis. alio mõ cum instrumentis. ℭ Cum medicis: cuꝝ mã est calꝫ: gargaricẽ aqua ro. cum aceto vt voluit Rasis. ℭ Aut ét applicẽ puluis iste lingua depressa cum digito vel cocleari. Ꝛ. ro. sandalorum balaustiarum añ. cãphore parum. ℭ Cum autem mã est frida iubet gargarizare alumen, ⁊ sirupum acetosum ⁊ sinapum salem armoniacum ⁊ alumen. Rogerius ponit cinamomum piretrũ piper gallas ⁊ balaustias

ℭ Galie. in. vj. nicamur narrat optimũ medicamen ascle piadis ad chynoidas relaratas: idest vuulas relaratas. Ꝛ. ro. siccaꝝ mensuram vnius. ℳ. spice celtice. ℳ. 5. nti drundinis. 3. ij. mirre. 3. 5. gallaꝝ viridium numero. xv. teraneẽ: ⁊ fiat puluis q̃ sufflando cum canula aut cum digitis seu cum cocleari applicẽ: hꝫ aũt predicta medicina in se mirram virtutem diaforeticam ⁊ repcussiuã moderate: vt Gali. deducit ibidẽ. ℭ Et ego dico hꝫ eandẽ intentionem multa que sunt dcã in sq̃ntia auritis hic valent, ãre vide qñ os. ℭ Expertum est ⁊ ex laudatis in casu vuule vt teraneẽ duo granata sicut sunt cũ totalitate substãtie sue: ⁊ ex succo ipsoꝝ fiat gargarism⁹. ℭ Puluis ét bonus ad idẽ. Ꝛ. balaustiaꝝ. 3. ij. alumis lamen. 3. i. croci cãphore. añ. 3. vnius tertiam: ⁊ fiat ex eis pulatis subtilissimus: ⁊ applicẽ cum paruo cocleari.

ℭ Alius puluis in cã calida: q ét post gargarizationem cõ similem filꝫ applicẽ. Ꝛ. cinamomi zinziberis piretri balaustiaꝝ corticum granatorum foliorꝝ rosmarini seminis caulium añ. teraneẽ ⁊ fiat puluis. ℭ Dia. dixit. porrum relarationes vuule sanat i sorbitione ptisane datuꝫ: ⁊ credo ego qꝺ logrur de succo porri. ℭ Et dixit ét dragagantum stillãs vuule subuenit. vult aũt qꝺ sit mel mirtuꝫ ⁊ qꝺ sicut electuarium sumaẽ aut sub lingua teneaẽ: ⁊ transglutiaẽ. ℭ Et dixit, ét folia ⁊ flores ⁊ mora rubi leuiter strigunt: vñ ad vuam proprie videnẽ facere. ℭ Et dixit idẽ: qꝺ ét alia ꝑpendentẽ vuam suspendit gargarizata. Et Bar. dixit, qꝺ cum aq̃ mellis gargarizeẽ. ℭ Et dixit. Dias. cum succo corticũ mali sic vuam iacentẽ cũ melle tritũ relcuat. ℭ Et dixit ét aũcte grispi. cinis radicũ caulis iacentẽ vuã subiectus attollit. ⁊ ego dico qꝺ facit ꝺ ereccãdo humoreẽ illic existentem. ℭ Et dixit ét: cinis aneti suspendi vuã faucibus igrauat. sentẽ. Fidel dixit, cinis radicũ aneti vuulã inflatã eleuat ⁊ siccat. ℭ Et dixit ét aũcte grispi. cinis radicũ caulis iacentẽ vuã subiectus attollit. ⁊ ego dico qꝺ facit ꝺ ereccãdo humoreẽ illic existentem. ℭ Et dixit ét: cinis aneti suspendi vuã faucibus igrauat. sentẽ. Fidel dixit, cinis radicũ aneti vuulã inflatã eleuat ⁊ siccat. ℭ Et dixit ét aũcte Fidel qꝺ totum ouum coctũ donec sit durum cortice ablato pressum modicũ raso vertici apponaẽ ⁊ statim vua eleuaẽ. ℭ Et Guil. dixit. qꝺ ad vuulã eleuandã calidissimus sal ligeẽ i panno ⁊ apponaẽ fontanelle colli ⁊ multum vꝫ. ℭ Sera. dixit. succus ebuli aut sãbuci gargarizatus casui vuule ⁊ ipsius relarationi cõfert. ℭ Succus ét foliorꝝ vitice gargarizatus oẽm humiditatẽ fridam in vna resoluit ⁊ sic eã releuat. ⁊ idẽ põt puluis seminis eius i aqua decoctꝫ. ℭ Et dixit. qñ fit gargarisma cũ aceto calido absidit cursum humiditatum venientium ad guttur: ⁊ ꝓfert sq̃ntie ⁊ casui vuule. ℭ Dixit etiaꝫ qñ vermiculi porcilliones terunt cum melle ⁊ liniẽ cum eis cõ ferunt sq̃ntie ⁊ relarationi vuule. Et Bar. dixit. qꝺ ꝑst siccari ⁊ puluis gargarizari.

ℭ Scꝺa intentio complẽ sc̃ꝺo mõ cum instrumentis ⁊ ꝺ si ipsa cum medicis non possit curari. ℭ Dixit albucasis qꝺ sedeat patiens coram medico i sole ⁊ apto ore ⁊ cõprecta lingua cum palea ad ꝺ apta apprehendaẽ cum vncino ⁊ cum forficulis obtusis incidaẽ. deide aqua cum aceto deẽ ad gargarizandum. Et ego dico qꝺ si ponaẽ galla alumen aut vitriolum ꝓp sanguinẽ melius esset. ⁊ si sanguis supfluereet ponaneẽ ventose retro collum vt dic Aui. ⁊ trocisci de charabe ꝑst dari cum aqua plantagis ⁊ infirmus iaceat sup faciẽ sua expellere poterit. Et si aliqꝫ sanguis descenderit cureẽ curatione sua iam habita tractatu de cõtusionibus ꝑ° lib. ℭ Scꝺo incidaẽ cum ferro calido isto mõ: vt vẽ velle hẽ mesue habeatur cãnula in capite cuius in aliquo laterum sit fenestra ⁊ in illa claudatur vuula ⁊ postea ꝑ cãnulam intromittaẽ ferrum ignitum ad mõm scarpelli fcñ. ⁊ cauterisando incidaẽ. ℭ Tertio mõ incidatur cũ cauterio potẽtiali isto mõ, postq̃ ipsa vuula fuerit cõpressa in fenestra dicte cãnule imponaẽ cum ꝓba inuoluta circa caput cum pãno aut cotone aq̃ fortis: aut medicamen acutum fcñ cum sapõe ⁊ calce ⁊ arsenico dissolutum cũ aliquo liquore ⁊ teneaẽ sup vuulã ad medietatem hore vnius vsquequo sit altcrata ⁊ post gargarizeẽ olum ro. aut aquã ro. qꝫ ifra tres dies cadet: vt dicit Aui. Laueat tñ: ne aliqd medicinaꝝ acutaꝝ cadat inferius: neq̃ tangat alas partes: qꝫ ledcret eas. post aũt incisiones ⁊ mũdificationẽ cum vino thure ⁊ mirra saneẽ.

A Tractatus ri. de dispõnib⁹ gule.

ℭ De ꝓfocatõe. CAP. I.

Lcidit qñq̃ ⁊ sine apatis presentia suffocatio a causa aliqua intrinseca defluente ad gulam. ⁊ maxime in pueris qñ dormiũt sepe videtur ⁊ apparet sepe qꝺ ipsi suffocẽ:

causa est mā descēdens a capite ad gulā. signa nota sunt. ℂ Facta purgōne ⁊ dieta ordinata: vt dixi i precedenti capitulo. venio ad localia. ℂ Aui. dixit: fiat gargarismus cū succo caulis aut cū decoctione ipsius cū oleo sisamio ⁊ cō fert p̄focationi. ℂ Et dixit ēt: succus corticū nucis ⁊ rob eius prohibet p̄focationem. supple gargarizata. Haliabas dicit: cortices nucum exteriores virides si coquantur ⁊ fit de eis rob. p̄cauit strangulationi que fit ex humiditate ⁊ flegmate. ℂ Et dicit ēt aui. gargarismus factus ex ispo ficca p̄fert p̄focationi intrinsece. Et ego dico q̄ decoctio ipsius cuz ficubus ⁊ melle vz p̄focationi. Et dixit ēt cassiafi. cum aqua coriandri ⁊ spuma. i. mucillagine psilij p̄fert p̄focationi. ℂ Et di. ēt. si rafanus decoquat cuz orimelle delde fiat ex eo gargarismus p̄fert p̄focationi ⁊ in ipso cum hoc est nocumentum gutturis. ℂ Dixit ēt: tāgere palatum cū melle ⁊ gargarismum facere sanat p̄focationē ⁊ ambas amigdalas: ⁊ idem pōt gargarisma fieri ex decoctione ipsius. ⁊ p̄fert p̄focationi intrinsece: b̄ propie i pueris. ℂ Et dixit. aqua cepe cum melle p̄fert p̄focationi. ℂ Et dixit. q̄si ex ablinthio fit emplin interius palato confert p̄focationi intrinsece. Et ego non dubito q̄ multa etiam que dicta sunt in squinantia hic conueniūt. quare cum expedit vide.

ℂ De sanguisugis adherentibus gule ⁊ ranunculis imbibitis. CA. I.

PLerunqz accidit bolus ex potu aque improuiso accepte: in qua sanguisuge vel ranuncule multiplicātur: q̄ ex ill' deglutiunt. ℂ Adherentes autē sanguisuge in transitu gule ⁊ meri sunt causa multorum nocumentorum. q̄re decenter iter egritudines gule est dicendū. ℂ Aui. in b̄ dixit q̄ acetum calidū bibitum ex̄bit sanguisugas de meri: ipsum ēt limitum a q̄cunqz parte eorpis illas removet. ⁊ ꝑs Aui. ēt illas interficit. ℂ Et dic: medula citri q̄si cum aceto cogitur: ⁊ ex illa i bona quātitate p̄cedit. Et ꝑm Alchi. idē optatur medulla citri posita in aceto ⁊ potata. ℂ Dixit ēt assa cum ex eo fit gargarismus eradicat sanguisugam gutturi anneram. Et idem ꝑm Sera. optatur gargarisma fieri ex assa dissolutaz in aceto ⁊ suo ēt odore assa illas vnicunqz excludit. ℂ Et Sera. dixit. q̄si ex succo ebuli sumit in potu occidit sanguisugas q̄ adherēt gule. ℂ Et dixit ēt: q̄ succo salicis inest proprietas i ex̄hendo sanguisugas. ⁊ ēt p̄glutinare vulnera recentia. Et idem dixit Aui. de succo garab q̄ è spēs salicis. ℂ Dixit ēt q̄ vbicunqz adherit sanguisuga ⁊ nō solum in gutture alleū applicatū vel cōestum illā expellit. ℂ Galie. sic dixit in. xi. q̄dam scripserunt de cimicibus q̄ cum aceto eijciunt sadorines bibitas. i. sanguisugas. nos tñ p̄ eisum alleorum sp eijcientes eas nunqz idiguimus ei micibus: ⁊ Aui. dixit. q̄ pñt bibi cum vio vel aceto. ℂ Et Libran. dixit. suffumigate vo sanguisuge cimices interficiunt. ℂ Rasis dixit si cum lingua sicca gazel. i. daine p fistulam suffumigeē gutē ⁊ cadit sanguisuga. ℂ Alch. dixit: q̄si salino terit ⁊ ponit cum succo rute ⁊ transglutitur eradicat sanguisugam gule. ℂ Albertus dixit si locus vbi adheret sanguisuga sale infundat fortiter statim sanguisuga decidit. ℂ Alij diterunt q̄ cinis cōis calidus appositus sup eas facit eas cadere: ⁊ alij direrūt ō sputo. ℂ Ad ranunculum q̄ bibit sic dixit Sera. sanguis testudis marine q̄si sumit in potu cum vino ⁊ cum coagulo leporis ⁊ cimino confert bibenti ranunculos.

ℂ De bolo ⁊ spia ferro ⁊ silib' detētis i gula.. CA. II.

SIcut sanguisuge ex fortia'o potu bolus te gule adherēt ⁊ cā strāgulatōis esse pñt sic ⁊ spina q̄qz vel os vel bolus magnus vel ferrum q̄si inordinate sumit: cā strā gullatiōis esse pñt. ℂ Est tñ cōis cura oium taliū vomitus vez appropriata alij ponam. ℂ Gal. dixit i suis de secretis q̄ deglutiat fructū carnis bouine pelliculose non superfluē cocte ligate prius cū filo forti ⁊ longo: demum cum filo sursum subito trahatur adherebit sibi spia vel os ⁊ egredietur. Idē dico ēt ego facit frustū spōgie silr ligatū deglutitā ⁊ tractum ⁊ silr ficus sicca ⁊ pinguis. ℂ Sextus plato sic dixit garge: stercus ꝑritum recens purum ⁊ illinitū faucibus sine difficultate ex̄hibit spinā. ℂ Et ex̄ptum est ad b̄ vt tollat candela cerei cū is grossitiei ⁊ longitudis sufficientis ⁊ calefiat i aqua calida vsqz ad sufficiētē mollificationē ⁊ i gula leniter ponat. demumq; leniter ex̄trahatur: ex̄hibet. n. secum spinā gule infirā. b̄ ēt impingit bolū in gula retentum. ℂ Et ex ꝑpris ēt ad bolus in gula retentū est vt percussiones fortes post percussiones fiant sepius supra collū aut ēt iniectiones alicuius leuis ⁊ duri istrumenti sicut cornu aut ligni: ⁊ sic bolus infra vrgeat. Ego sepe feci cum potu vini. ℂ Si aūt acus vel ferrū deglutita existant sicut dixit Ser. magnes est ei bonus q̄ deglutiuit acum vel aliquod ferrum. Et similiter confert ei qui bibit scoriam ferri vel ferruginem.

ℂ De clarificatione vocis ⁊ ablatione raucedinis ⁊ asperitatis eius. CA. IIII.

VOr aūt ipsa a membris oris ⁊ gutturis ⁊ propie cāne pulmonis factionem ⁊ ēt fortitudinem recipit ⁊ frequenter pp indispositionem cāne pulmonis ⁊ aliorum membrorum cadit nocumentū in ipsa. Et pp eius operationem pulmonis propie pp quam fit rauca: quam dispōnem rectificare oportet sicut ⁊ alias que preter nām existunt. Expedit ergo ipsam subtiliare cuz cā aliq̄ subito tollit factis purgatiōibus si expedit vt dictū est in altis capitul. ⁊ ordinata dicta. ℂ Pario in b̄ direrunt alij antiq̄ q̄ vor statim clarificat ⁊ ipsius raucedo tollit si assa bibat cum mulsa. i. aq̄ mellis vt dixit Dia. q̄si dixit. aspitatem arteriarum longi ipis vel vocem amputaram cura. vz aūt scōm Aui. prius gargarizari ⁊ postea de ipsa alqd deglutiri ⁊ sic ēt ofert asperitati gutturi antique. Et Bar. dixit q̄ vtraqz assa vocē clarificat: ꝑs magis subito illa que hēt odorem horribilē qz in ea est fortior virtus eriecandi mēbrū lenicndo ⁊ b̄ magis facit q̄si fluxus cessauit. ℂ Diasc. dixit si ex vernice ⁊ melle fiat lohoc vocē clarificat. nam scōm Bar. arteriā lenificat ⁊ humiditatem ꝑsumit que cā raucedis est. ⁊ dixit ēt si cum rasina ꝑungatur ⁊ fiāt pillule sicut cathapucia ⁊ vna vel due teneant in ore lambendo deglutiant asmatibus medicant sine vocibus obtusis ⁊ prohibent ēt descensum catari. ℂ Dixit ēt Dia. de scordeon. i. de alleo siluestri sic cum coriandro ⁊ ficu datū tussim ⁊ suspiratiōes. mitigat pectoris raucedinem emendat ipsum p se datū aut cum saba: ⁊ qō ad vocē pertinet coctus credo clirum sicco vulnus estimat. ℂ Et dixit. radix meutrita ⁊ clira in aq̄ artariasi. 3. i. raucedinē vocis a cataro facta mitigat toracis reumatismo cū melle more electuarij p̄dest. ℂ Et dixit ēt de succo porox sic. Item tussim toracis artarieqz pulmonis duricie compescit ⁊ vocem purgat. ⁊ Bar. dixit q̄ cū ptisana sorbeat. ℂ Aui. dixit q̄ storax vocem clarificat cum lenitate artarie vehementi. Et Constan. dixit storax sicca vs vocis raucedini si bibat. ℂ Et Bar. dixit q̄ in cā frigida storax ligda sola vel mixta cuz terbentina facto lohoc cum melle vocē clarificat: ⁊ sub lingua teneat. ℂ Et dixit ēt Aui. mirra vocē clarificat ꝑs sub lingua teneat ⁊ eius aq̄ deglutiat. ℂ Et dixit carranus mundificat pectus ⁊ clarificat vocē. Et idem dixit de sue de oleo eius. ℂ Et direrunt ēt de alleo q̄ qualitercunqz comestū siue coctum siue crudum vocē clarificat ⁊ gutturi: laudat ille ab Aui. plus coctum q̄z crudū. ℂ Et etiā dixit. cubeba in ore retenta vocē clarificat. Et Haliabas dixit q̄ mundat gutē raucum a flegmate. Et dixit ēt q̄ ciceer comestū vocē clarificat. ℂ Et dixit ēt Aui. antiquam aspitatem tollit ex cāna pulmonis sinapis trita ⁊ cum aq̄ mellis bibita. ⁊ Sera. dixit q̄ idem facit gargarisma ipsius. Et Bar. dixit etiam semen cotani confert asperitati gutturis ⁊ lenit cānam pulmonis ⁊ mucillago ēt eius humectat ipsam cannam. Et Serap. dixit mucillago semis

citonioꝝ cum zucharo lenit cãnam pulmonis ⁊ humectat ficcitatem eius. ℂ Et dirit ẽt Auic. mucillago psilij lenit pectus. ℂ Et dirit ẽt. granatum dulce lenit pectus ⁊ ꝓfortat ipsum. ℂ Et dirit. sebesten lenit pectus ⁊ guttur. ⁊ ego dico q̃ fiat ex eis loboch cum zucharo in cã calida. ℂ Et dirit Aui. butirum lenit pectus ⁊ maturat superfluitates in eo proprie cum melle ⁊ zucharo ⁊ amigdal' amaris. ℂ Serapio. dirit qñ caulis crudi folia masticanꝫ ⁊ deglutiꝫ sucꝰ eorum restaurat vocẽ amissam ⁊ caules dico ego deficcant linguã ⁊ ꝓprietas eoꝝ est q̃ deficcant humiditatẽ capitis ⁊ alleuiant linguam aggrauatam a flegmate: ⁊ iõ clarificant vocem. ℂ Et dixit ẽt caro gnatis clarificat colorem ⁊ vocem. ℂ Et dirit ẽt Sera. dragagantum admiscetur i medicis tussis ⁊ aspritatis cãne pulmonis ⁊ abstersionis vocis ⁊ cursui catarri ad vuulam qñ fit ex eo confectio cum melle ⁊ ponit̃ sup linguam ⁊ deglutitur quod ex eo dissoluit̃. Et ꝑm Diascoridẽ vocem ẽt reparat rauecam ⁊ scõm ℞r. põt dissolui cum zucharo. ℂ Et dirit ẽt Sera. succus ligricie ꝓfert asperitate cãne pulmonis ⁊ os pomi sub lingua ⁊ deglutiri aqua eius. Et Apuleius dicit q̃ idem põt radix eius masticata ⁊ ipsius decoctio ẽt ꝫ debilius. Et Aui. dirit ligritia lenit cãnam pulmonis ⁊ mundificat eam ⁊ ꝓfert pulmoni ⁊ gutturi ⁊ clarificat vocẽ Et Alch. dirit. succus ligritie remollit duriciem meri gule ⁊ pulmonis ⁊ vesice ⁊ os tenesri sub lingua ⁊ deglutiri. Et decoctio recentis ꝰ sicut succus. ℂ Et Sera. dirit. semen malue est bonus asperitati pectoris ⁊ pulmonis. Et Bar. dirit q̃ tussim ⁊ aspritatem pectoris que pp siccitatem cõtingit tollit decoctio florum aut foliorum malue cum zucharo sumpta in potu aut ẽt loboc factus er illis. magis aũt in asperitate vnle est semẽ. Et Aui. dirit q̃ folia ⁊ flores malue tollunt aspritatem cãne pulmonis: ⁊ tñ dicit q̃ semen eius est melius in remouendo aspritatem pectoris. ℂ Galie. dirit in. ri. q̃ ouum sorbile sanat asperitatẽ gutturis que fit pp clamorem vel pp humorem acriorem nõ solum ius sumptum: ꝫ ẽt extra cataplasmatum: nam pp suauitatem siue substantie mitigat pariter ⁊ sanat illas: ⁊ dirit ẽt de grano pini viridi sicut est aut vt farmacum ad lenitendum ipsas asperitates idoneum ⁊ maxime qñ in aq̃ infusus deposuerit totam quam habuit acredinem. ⁊ Lõstantinus dirit sic. si nuclei pini sicci fuerint mollificentur in aqua ⁊ manducentur valẽt asperitati vocis ex siccitate. ⁊ in ℔ grana maioris pini sunt efficaciora. ⁊ Alch. dirit q̃ valent tussiẽtibus ⁊ aspritatem pectoris habentibus ex frigiditate ⁊ siccitate. ℂ Galie. sic dirit in septimo. gumma cerasi cõmunem q̃dem habet virtutem cum omnibus viscosis ⁊ in mordentibus farmacis. Quare ad asperatas artarias conuenit. Et Serap. dirit. gumma cerasi conuenit asperitati pulmonis ⁊ cãne: ⁊ curat tussim antiquam bibita cum vino aqua mixto. Et Dias. dirit q̃ optime lenit si cum vino veteri detur in sorbitione resoluta. ℂ Alchimus dirit. radix ligritie ⁊ succus eius clarificat vocem ⁊ mundificat trachcam artariam. ℂ Loboc ẽt factam cum squilla assa ꝑm artem ⁊ melle cocto raucedinem vocis aufert: ⁊ idem põt acetum squiticum per os ductum ꝑm Alchi. ℂ Dirit ẽt carnes gallinarum inchoant sensum ⁊ clarificant vocem si sint iuuenes. Et Aui. absolute dirit de carne gallinarum. ℂ Dirit ẽt q̃ iuuibe stiptice ⁊ immature sanguinis acumen extinguũt. Et si ad maturitatis tempꝰ perueniunt pectoris ⁊ pulmonis asperitates humectant. ℂ Et dirit ẽt cãne zuchari sunt calide mediocriter remolliunt gulam: ⁊ valent tussi: ⁊ prouocant vrinam ⁊ remolliunt ventrem: ⁊ sunt bone comeste vesice ⁊ valent arsure vrine. ⁊ zucharum ẽt lenit ventrem ⁊ gulam. Et Auic. dirit zucharꝰ lenit pectus ⁊ remouet ipsius aspritatẽ. ℂ Et dirit ẽt succus cantabri expressus cum aq̃ ⁊ oleo ⁊ amigdalis ꝰs pectoris asperitati meri ⁊ trahee artarie ⁊ pulmoni ⁊ tenue flegma de pectore purgat. ℂ Et Alchi. dirit. amigdale dulces lenitatem gutturis faciunt. ℂ Et dirit etiam pulpa vue passe sine acinis comesta valet trahee artarie

pulmoni ⁊ tussi ⁊ renibus ⁊ vesice. Verum Auic. dirit q̃ eis vua nocet vesice: ꝫ intellige de recenti. Et Dias. dirit: carnes vue passe albe comeste asperitates artariarum dissoluunt. ⁊ tussientibus subueniunt. Et dirit ẽt spinachie temperamento suo ꝓferunt calidis ⁊ frigidis humoribus ⁊ cõtra asperitates gutturis ⁊ pulmonis atq; tussim adiuuãt. ℂ Lonstan. dirit folia pruni cum vino cocta ⁊ gargarizata reuma capitis ⁊ aspritatem gutturis ⁊ sanguinem dentium strigunt: ⁊ maxime si sunt ꝺ siluestri. ℂ Ysaac dirit apozima boraginis cum melle vel zucharo bibitus asperitati pectoris ⁊ pulmonis ⁊ gutturis ꝰs. ℂ Et secundum auic. gargarisma factum ex pentafilonis decoctione valet. ℂ Auenzoar dirit comedere rafanos vel caules remouet raucedinẽ vocis. ℂ Multa alia põt dici composita ⁊ simplicia ⁊ domi nis philicis dimitto. ℂ Et nõ dñi q̃ ex istis simplicib⁹ sic huic mẽbro vel membris appropriaris multa composita ex te potes facere si voles discurrere. quare ista nõ pono. ⁊ hoc sit dictum generale in omni capitulo.

ℂ De recuperatione vocis amisse subito. CA. V.

ACcidit qñqs q̃ vox subito ꝓditur ⁊ cõtingit ꝺ qñqs ratione paralisis ligue ⁊ aliqñ ratõe mãe descendentis ad partes iferiores vñ causat̃ sepe syncopis: ⁊ ꝺ ẽt ꝓtingit cum febre ⁊ sine febre: ⁊ aliqñ hoc cõtingit rõne nimie humiditatis loci vel rõne colliquatiõis alicuius humiditatis q̃ facta sit a febre vel rõne multitudinis eius. ℂ Fiat purgatio cum pillulis cochijs ⁊ sirupi zenit̃ cum sirupo de sticados ⁊ cum aq̃ saluie: ⁊ Jue. ⁊ dieta eorum sit sicca. ⁊ ꝑs: ꝺ victo venio ad localia: ⁊ q̃ pauca inuenio pauca loquar. ℂ Dirit Fidel q̃ vocẽ ꝓ loquelam subito amissam restaurat pulegium cuꝫ aceto tepido datũ potui ⁊ naribus applicatũ. ℂ Et dirit ẽt q̃ pultes ꝺ farine silignis facte cum aceto decoctionis rute qñ ligãdantur ad sorbendum ore apro loquelam amissam restaurant ⁊ ẽ effectꝰ mirabilis. ℂ Scit ẽt q̃ assa ⁊ sandaraca ⁊ caules conferunt i hoc ca⁹. modus aũt appropriationis ipsorum querat̃ ibidem q̃ in ca⁹ precedenti. ℂ Alch⁹. dirit q̃ saluia siluestris confert illis: q subito vocem pdiderunt i febre. ℂ Q̃ si casus vocis sit a suffocatione catarri descendentis ⁊ syncopim facientis. tunc sicut expertum est apponatur ventosa magna cum multo igne que superadhereat capiti ⁊ mirabiliter catarrum releuat ⁊ subito syncopim tollit ⁊ vocem recuperat. ℂ In hoc ẽt casu dico q̃ valent oia acuta super fricata ibidem sicut cepe squille sinapis ⁊ alca de quibus magna copia habetur a Mesue. ℂ Ego ẽt dico q̃ multa conferũt hic que superius dicta sunt tractatu vel parte ad dispositionem lingue ⁊ specialiter q̃ est de graueditate ⁊ mollificatione lingue de egritudinibus dorsi hic non loquar q̃ de gippositatibus sui loci⁹ cutus in secundo libro: ꝫ sermo ille hic debuerit situari: ⁊ alia circa partem illam non occurrunt.

Tractatus

rij. ꝺ dispõib⁹ ꝺ q̃ntitate aucta ⁊ diminuta digitoꝝ ⁊ brachioꝝ ⁊ tor⁹

ℂ De digito superfluo. CA. I.

In hoie ⁊ in multis aialibus repitur mẽbrum aliquod superfluum. ⁊ specialiter digitus in hoie. Et silr generat̃ mẽbrum paruum ⁊ magnum. ℂ Generatur aũt mẽbrum magnum a mã superflua transmissa ad locum pro generatione illius. Sicut ergo membrum diminutum generat̃ ex diminuta mã sic ⁊ superfluus ex superflua mã. Et sicut membrum paruum generatur ex paruitate mãe. ⁊ magnum a multitudie materie ⁊ virtus informatiua fortis aut debilis ad hoc concurrat. Unde mã non existente multa ⁊ virtute existente forti informatiua potuit membrum generari magnum. ⁊ similiter si mã

fit multa ⁊ virtus informatiua debilis generabitur membrum paruum. Et non solum concurrit multa mā ⁊ virtus fortis ad magnitudinem, sed ēt os qp mā sit obediens motui qz apta extensioni, vnde ex parua mā pōt membrum generari magnum qz virtus informatiua erit fortis ⁊ materia apta extensioni. ⁊ ita per oppositum ex multa mā virtute informatiua existente debili ⁊ ipsa mā existente inepta extensioni generatur membrum paruum. ℂ Generatur ūt digitus in hoie: eo qz spūs particularis decisi a digito patris q cum spmate miscentur: qz a quocunqz membro decidunt spūs q postea occurrentes māe ipsam disponunt pro generatione oium membrorum. Contingit modo qp mā existente multa ⁊ superflua iste spūs pro generatione digiti magni aut parui occurrat duabus materiebus, vni māe debito modo occurrat ⁊ tunc generatur digitus bonus, ⁊ alteri māe non debito mō occurrat ⁊ tunc generatur digitus ille diminut⁹ in ℍitate ⁊ figura. Istud vlterius dimitto dominis phisicis.

Pro cura ista nota canonem Gali. tertio teg. circa ℍ ⁊ iste est. Quecunqz particule superabundant secundum nām cā salubris est eorum ablatio, generare aūt est difficile ⁊ non mirum: resecare autē facile. ℂ Modus remotiōis est iste. In iunctura excarnēt cum rasorio ⁊ postea i iunctura diffungaē ⁊ digitus remoueaē ⁊ cum pulueribus ⁹stricciuis ⁊ albumie ouī ⁹stringatur ⁊ ꝑ̄ alionum vulnerum cura cureē. Aui. vero facta incisione cum oło feruenti locum adurit, ⁊ ex hoc dicit pucnit securitas corruptiōis ⁊ exitus sanguis ⁊ nascit sup locum icisionis caro ⁊ cutis fortis ⁊ dura ⁊ ps.

ℂ De cura membri mortificati. CA. II.

Galienus dicebat prio de accidenti ⁊ modo: membra que superfluunt: aut sunt de genere eorum que sunt secundus nām: vt sextus digitus, aut sunt ex toto genere preter naturam vt sunt bocia ⁊ mēbra mortua ⁊ putrefacta.

Causa superabundantie eorum est multitudo māe benigne cum fortitudine virtutis: Et vide in precedenti ca°.

Signa istorum membroꝝ sunt satis nota. Signa aūt corruptionis membri i ca. de cstiomeno ⁊ cācro sunt dcā. quare illic vide. ⁊ sunt nota. ℂ Dico tñ. ⁊ nota qp si mēbra corrupta non abscidantur qp multiplicaē corruptio sic qp veniat ad ossa grossa core vel adiutorij non est ingenium i curando: vt dicit albucasis, quare tales reliquendi sunt deo ⁊ sanctis. Et ego dico qp sunt dimittendi presbyteris secm Galienum secunda aphoris. qz morituri solis pronosticis. i. presbyteris sunt dimittendi: Et habeas hoc pro solatio.

Pro cura ergo ista nō qp si corruptio fuerit sic qp ipsa non possit corrigi cum reper russiuis neqz scarificatiōibus neqz alijs auxilijs debis supra in cstiomeno oportet vt incidatur illud mēbrum vsqz ad sanuz vt euadat ifirmus a morte totius corporis. ℳoꝛ. n. est mors totius corporis ꝯ vnius membri. ℂ Modus incidendi est vt iste iueniat cum tenta formidinez ⁊ dolorem ⁊ incidatur sup corruptum ligeē ergo mēbrum ꝑ parte sana ⁊ ꝑ parte non non sana ⁊ teneaē firmiter p mistros. ⁊ sepetur caro ab osse cum rasorio ⁊ cooperiaē labia cuz pāno ne astra ledaē: ⁊ tunc sereē os subtiliter ⁊ pfecte ⁊ membro sepato cauteriseē sanum cū ferro ignito ad hoc apto: aut cū oleo feruenti: vt dcīs est i alio capitulo ⁊ ligetur ⁊ curetur, vt alia vlcera curaē. ℂ Si aūt fluxus sanguinis affuerit restringaē cuz puluere restrictiuo: vel alio mō ex dictis i capitulo proprio. ℂ Theodoricus vero precepit apponi medicinas obdormitiuas vt non sentiaē icisio: vt est opūs: succus morele iusquami dragontee edere arboꝛe cicute lactuce ⁊ ibibunt spongiam nouam ⁊ dimittunt ipsam ad solē siccari. ⁊ qñ est necesse mittunt illā spōgiam i aq̄ calida ⁊ dant eam ad odorandus tñ vsquequo capiat somnum. ⁊ ipso obdormitato faciunt operationez. Et ꝑ̄ dicit qp cum alia spongia infusa naribus applicata expgefiunt: vel succam rute vel feniculi naribus ⁊ auribꝰ ponunt ⁊ sic cū cuigilant vt dicit. ℂ Alij aūt aliter faciūt, faciunt scarificationē ⁊ apponunt arsenicū ⁊ sup ptem sanam ponunt defensiuū de bolo ar. ⁊ alia defensiua. deide membrum mortificatum inuoluunt multipleciter i sparadrapo ⁊ situant ipsum suo mō ēt retineaē mēbrum donec sit iunctura colligata ⁊ mēbrum p se cadat: qz honestius a medico qp p se cadat ꝯ si icideē ⁊ infirmus tormenteē.

ℂ De custodia corporis mortui. CA. III.

Corpora mortuorum p aliquod tps ꝑ̄ custodiri a putredie multipliciter Et p° voluit Rasis qp illi tales mortui clisterizenē cū medicis acutis sicut cū colloquintida banrach ipso ēnte declini. ⁊ postea corpore ēnte erecto comprimatur venter vt totum stercus egrediatur. hoc facto, sepe si expedit fiat aliud clistere de aloe mirra acacia galla muscata alipta nuce ciperissi muscata nuce sandalo ligno aloes cimino: ⁊ alumie cum aceto: ⁊ aqua rosacea dissoluris: hoc totum injiciatur i intestinis, deide anus bene ligeē cum multiplici bida ne liquor ille creat. deide in auribus ⁊ naso in ore aromaticum vinum misciatur. Cum ℍ. n. custodieē qp non defluit cerebꝝ: ⁊ deide corpus cum alchitran: que est pix nigra liniatur deide totuz corpus cum sparadrapo facto ex pice nigra resina colophonia thure mastice torace gummia arabica ⁊ dragagāto ⁊ puluere iaz dicto ex quo fiat clistere: ⁊ ex isto sparadrapo inuoluatur quelibet tibia p se vsqz ad natas ⁊ quodlibet brachium ⁊ postea residuum corporis vsqz ad caput sparadrapum firmiter suatur ⁊ sutura cum pice liniatur: ⁊ brachia circa latera sitientur. Et pedes secundū longitudinem iungantur. deide aspergatur sup totum corpus de puluere ex quo fiebat secundus clistere ⁊ loca vacua ipleantur cum stuppis i hoc medicamine secundi clisteris, ⁊ postea ssimul totum corpus inuoluatur cum alia quātitate sparadrapi ⁊ suaē ex opposito suturarum sparadrapi primi ⁊ sutura cum pice liniaē ⁊ post iterum superpulueriseē ⁊ iterum cum alio panno icerato inuoluatur ⁊ suatur, postea vero cum bindis fortibus fortissime: sicut enim ligantur balle ligetur. deide cum sindone munda ligetur ⁊ inuoluatur. deide in capsa plumbea ponatur bene clausa ⁊ linita cum ferro calido i qua capsa ponantur herbe odorifere vt rosa maiorana menta balsamita, aut ponatur in capsa de cipresso ⁊ firmetur cum circulis ferreis in qbus sint ser anuli ad lenandum ⁊ portandum. Et ego dico qp iste modus non debet fieri in summo pontifice qz manus ⁊ pedes debent videri ⁊ similiter facies. Sed iste modus fit in hominibus qui portātur ab vna ciuitate in aliam. ℂ Secundo modo preparantur corpora mortuorum statim cum mortui sunt per ventrem aperiuntur ⁊ viscera omnia extrahantur ⁊ venter cum puluere dcō ⁊ multa quantitate salis ⁊ cimini ipleatur venter ⁊ suatur ⁊ inuoluatur in sparadrapo vt dictum est. Et si vis viscera custodire laua ⁊ munda ⁊ de sale superaspergatur ⁊ in olla plumbea serua: ⁊ in capsa pone. ℂ Dicit tamen vnus: qp ipse primus modus est securus pro ipsis macilentis ⁊ desiccatis ⁊ etiam tempore frigido. ℂ Secundus vero modus est etiaz magis certus pro pinguibus ⁊ ventrosis. Si venter tamen esset inflatus, dicunt tamen aliqui: qp ipse venter debet etiam perforari cum terebello vel alio modo purgari ꝯ ipsa aquositas ⁊ ventositas valeat exire. ℂ Ego tamen narrabo tibi modum de isto quem tenui in summo pontifice papa Alexandro quinto qui in Bononia morabatur. Ego precepi ministris primo vt scinderent ventrem a pomo granato vsqz ad os pectinis respiciendo tamen ne intestina rumpantur facto hoc ego inueni intestinum, ctum ⁊ ligaui ipsum in duobus locis ⁊ cō sequenter in medio incidi. Consequenter excarnaui omnia intestina vsqz ad duodenum: ⁊ iterum incidi primo scā

ligatura vt dictum est dē recto ⁊ sic habui intestina munda ⁊ sine fetore demū extraxi ipsum epar: capiendo ligamētum eius, deinde splenē ⁊ ꝓpr renes ⁊ oia in vna capsa fuerunt posita. Deinde transiui ad spūalia ⁊ remoui pulmonē ⁊ cor ꝓpr cū oibus ligamētis suis deide ligaui meri ⁊ moui stomacū: hoc toto gaeto alig voluerūt abstrahere linguā ⁊ non scīuerunt. Ego incidi ipsas sub mēto ⁊ extraxi sibi linguam p̄ locū illū cū trachea arteria ꝓpneri. ⁊ mum moui i artariam adorti ⁊ venam chilis demū moui illud residuū intestini quod remāsit ligatū vsq; ad subam ani inclusiue ⁊ cōpleto succurrimus bene cū cū spōgijs. demū posuimus in vētre suo multam aquam vitis ⁊ tota suba intrinseca ex ulla aq̄ fuit lota. ⁊ silr ps gule icisa, bisdē remoui aquā vitis cū spōgijs ⁊ iterū aliam posuim⁹: ⁊ eodē mō fuit remota. ꝓpr ⁊ fcō vēter suus fuit plenus istis pulueribus. ℞. mirrā aloe acacīā nucē cipressi galliaz mucatā aliotā nucē muscā, sandalos lignū aloes ciminum ⁊ alumē, san. ora, bolū ar. terrā sigillatā. ꝓpr postq̄z totus vēter fuit istis pulueribus cooptus posui ⁊ dōbice ⁊ cōsequēter sup bōbicem poncham pulueres: ⁊ sic p istū modum totus vēter fuit plenus, demū ministri fuerunt ventrem cum acu sicut peliparij suunt pelicias. ⁊ sic gula pulueribus plena fuit suta. Demum habuimus balsamū col liquatum cum albumine ouī ⁊ bōbīr intincta ⁊ in ano fuit posita, ⁊ sic illa bōbīr fuit intincta ⁊ balneata in isto balsamo: ⁊ in ore fuit posita, ⁊ sic fecimus in naso ⁊ in amba bus auribus ꝓpr habuimus sparadrapum facrū cr cera ⁊ pāx terbentine ⁊ totum corpus fuit in illo sparadrapo i nolutum ⁊ ligatum, ⁊ sic tibie ⁊ crura fuerunt inuoluta. ⁊ silr brachia in isto sparadrapo ⁊c p se tñ a corpore. ōmū fuit idutus vt sūmus pontifex ⁊ stetit p dies octo sine ali quo fetore mundi. Intestina ⁊ alia membra incontinenti fuerunt sepulta. ⁊ iste modus est securior omnibus alijs: facies autem potest liniri ⁊ lauari omni die cum aqua rosa valde salita, hec autem prohibent putrefactionem.

¶ De ingrossatione corpoꝝ ⁊ mēbroꝝ. CA. IIII.

Via cirugici consueuerunt vocari in ingrossatione ⁊ in attenuatione membrorum hic est ꝙ de eis mentionē facio. Oñ qz enim in tantam carnositatem seu pingue dinē vertitur corpus ꝙ nō posset ambulare sine tristicia. neqz tangere anum neqz calciare se ꝓpter tumorem ventris neqz respirare dicitur grossum, ⁊ plerūqz non in totum: sed vna efficitur taliter particula. Et secundo de accidenti ⁊ morbo dicitur ꝙ causa huius est plenitudo. ⁊ i ferro de custodia sanitatis adiungitur fortitudo virtutis assimulatiue ⁊ fortitudo virtutis attractiue. ¶ Secundo nota ꝙ hec dispositio est mala: vt patet per Ipo. p̄ma apho. cum dicit in exercitantibus ad sūmus ;bone habitudines sunt fallaces: si in vltimo fuerint, non enim in eodem possunt manere ⁊c. Relinquitur ergo ꝙ suffocentur aut vene crepentur. ¶ Tertio nota: ꝙ lz extenuatio sit difficilior ad curandum q̄z ingrossatio: ⁊ causa est nota. ꝙ extenuatio fit ratione deperditionis essentie membri. Ingrossatio vero ratione rei accidentalis addite mō difficilius est essentiam rei deperdite generare q̄z rem accidentalem super additam remouere vt satis patet considerāti nihilominus periculosior est nimia grossicies ad sustinendum q̄z ariditas. ⁊ h est: quod dicebat Ipo. secunda apho. grassi valde ⁊ in naturam cito moriuntur magis macris. nā sēm Gal. in cōmē. tales sunt frigi ⁊ strictas habent artarias ⁊ venas ⁊ propter hoc sanguinem ⁊ spiritum paucum habent: ꝙ calor innatus i eo pauca occasione corrūpit cito. ⁊ est hoc secundū. aui. sunt exposīti apoplexie paralisi pulsui cordis ovariemalicie anhelitus sincopi febrib⁹ malis famē siti nō pōt tolerare. q̄re ifero ꝙ optimū ē moderate carnosū ee. nā vita i hūido ꝓsistit: vt dic aui. nō aḡso: ꝫ vinuoso ⁊ aereo: vt dicūt glosatores.

Cura ista hz duas itētiones. p̄ ē diminuere sanguinē ⁊ multiplicare. Secūda ē diminuere mām si negresoluere q̄ iniecta ē ⁊ debilitare virutē ne ipsa attrahat.

¶ Prima intētio ꝓplet cū dicta valde subtili ⁊ cū medicinis vrinā ⁊ sudorē ꝓuocātib⁹: vt sunt ruta ⁊ grana cius aristo. ro. gētiana polius centaurea. Et Rasis dicit, ꝙ ad ista facit acetū ⁊ medicīe lactuce ꝓiue ducētes flā: vt dicit Hali. sermōe primo siue rhetо. ⁊ ieiunia ⁊ acuta exercitia per Galie. sunt laudata in li. de subtiliāda dieta.

¶ Secūda intentio ꝓplet ꝑ balnea artificialia vel nālia qualia sunt ista: vt si i aqua poneret de flore salicis ⁊ de sale ⁊ ꝓpr fcō balneo inūgane cū olco aliquo acuto velut ē olcū de cucumere asinino gētiana arist. ⁊ ꝓsilibus, ⁊ non comedere in balneo: sed ieiunare ⁊ ante balneū dormire aut nō quiescere. ¶ Aui. tñ dicebat in 3ª primi doc. 4ª vl. ca. In primis regimē ē vt descensus cibi a stomaco eius ⁊ intestinis sit velox ne ꝓplear macerat⁹ suctio i ipso, ⁊ vt cibus quem sumit sit multe q̄ntitatis ⁊ paucitati nutrimēti ⁊ frequēter balneet aliq̄z comedat. ⁊ exercitiū sit festinū ⁊ olea resolutiua. ⁊ de elec. supple ꝓuenientibus est trifera minor. ⁊ elect. de laca ⁊ triacha. ⁊ vt ieiunus bibat acetum ⁊ almuri. ¶ Contingit modo ꝙ vnum membrum sit grossū⁹ alio, quō aūt curab̄ satis dictum est. ⁊ potest intelligi per illud quod est in ca⁹. de ciragra ⁊ de elefantia: que duo ca. i. zª li. ponuntur. ⁊ illic vide ꝑ cura huius. derivatio tñ i hoc casu fiat ad aliud mēbrum cum pondere ⁊ ligatura ⁊ aliis habentibus diuertere vt dixit aui. ⁊ satis patet.

¶ De membro ⁊ corpore extenuato. CA. V.

Extenuatio fit in ipso corpe sicut i grossatio. Oñ corpus dr macrū q̄n liquefit ⁊ deprimit sicut i prisi dicitur arefactum ⁊ macrum ⁊ plerūqz nō totum. sed vna efficitur talis particula.

Causa huius est materie indigentia, ⁊ in ferro de regimine sanitatis dixit Galie. ꝙ erat debilitas virtutis attractiue mēbri ⁊ assimulatiue eius. Et per aui. in quarto addūtur alie res extrinsece: vt visus cibi subtiliantis ⁊ quies immoderata: ⁊ nocet vt ipse dixit sēda p̄mi. Dimittentes exercitium incurrunt crichā. sopitur autem virtus attractiua in quiete ⁊ destruitur a labore ira ⁊ angustijs vigilijs fame ⁊ dure iacere vt dixit Rasis ⁊ galie. in tertio tegni. ⁊ accidentia anime exterminant corp⁹. i. exiccant. ⁊ ad hoc etiam faciunt ligatura stricta ⁊ cōstrictio pororum a calido frigido ⁊ sicco excessiuis: vt dixit Aui. in quarto tractatu de decoratione: Aut etiam dolor ⁊ passio iūcture vt dicebat auicen. de podagra longa qñ membrum extenuat ⁊ vlceratio profunda male curata vt suo loco fuit dictum. ¶ Nota primo vt dixit Galie. tertio tegni ꝙ primas ⁊ solidas partes corporis non est possibile humidiores facere, ⁊ propter hoc etiam dicebat in. septimo terapennce. Arefacta dispositio insanabilis existit cum certissime completa fuerit. Et sicut dictum fuit in p̄cedenti capō: nimia grassicies periculosior ē ariditate ad sustinendū. ⁊ allegatus fuit aforismus nihilhominus difficilius est curare ariditatem q̄z grassiciez. Et ps ex dictis in precedenti capō, amplius confirmatur per Ipocratez in secundo aforismo, que multo tpe extenuantur corpora tarde refici ꝙsueuerunt. Que vero in pauco pauce. Et quibus ps ꝙ ariditas longa ⁊ habituata que sequitur solutionem longam male curatam nunq̄z corrigitur. satis autez est siquis prohibeat eas siccari non cito in tertio tegni.

Cura ista ꝓpletur cum tribus intentionibus. Prima intentio est ad generandum multū de sanguine bono. Secunda est ipsum sanguinē trahere ad membra. Tertia est ad roborandum virtutem nutritiuā vt sanguis attractus retineatur ⁊ non euaporetur.

¶ Prima intentio completur cum dicta bona que cibicis ⁊ consumptis conuenū. Unde dicebat Ga. xiiij. terapentice. Quoꝝ q̄z. n. remutare volueris attenuatos quidem dabis vinum grossum perichimia cibaria ⁊ exercitia non acuta neqz fortia ⁊ fricationem moderatam.

¶ Scđa intētio ꝓplēt hoc mō. vſi Galie. in ſerto de regi mine ſanitatis dicebat ante balneum manibus non val dē mollibus: ſicut ēt neqz aſperis fricare corpus vſqz ad ruborē deueniat fricatio deinde dura non multum. deinde exercitijs non cōmēſuratis vtens. deinde balneus ita vt ꝓlixe moretur. poſtea ⁊ oleo breui inunctū offerre cibaria nihilominus alibi concedit balneum poſt cibuz: vt in decimoquarto terapētice. ⁊ ſi opilatōes ꝓtigerit ex hoc ꝓfectum p̄cepit p orimel dare cappares in p̄n̄. cibi donec vtiqz deſiſtat grauedo. Et aui. dicebat fricatio ei adhibē da ē anteq̄z balneetur que ſit media inter aſperam ⁊ lenē donec rubeat cutis. Deinde fricatio fortior fiat. poſtea em plin ex pte ſuperponatur: deinde temperate exerciteť. poſtea abſqz tarditate balneeť. deinde ficcis mātilibus exicetur. poſtea pauco inungatur oleo. deinde cibum ſumat ſibi conuenientem. Et ſi tempus eras ⁊ conſuetudo aquaz tolerauerit frigidam ex ea ſuper ſe infundat.

Tertia intentio ꝓpletur hoc mō: vt ēt dixit Galie. xvj. de regimine ſanitatis cum eo qđ calefacit carnē ⁊ nō euapo rat quod eductiuum eſt ad carnem ſanguinis: vt oleuz eſ ſet cū pice liquefactum. Si vero getatis ⁊ frīdis conueſſe rint balneum idē hō ſimul vtens cum p̄dictis multū p̄fi cit. ¶ In his vo q̄ difficulter nutriūť ꝑticule ⁊ pl⁹ q̄z os infridāntur ſuppoſita remotione cāe velut ēt dolor ⁊ cō ſtrictio ꝑticule ⁊ ſic de ſingulis vſus fuit. Gali. qſqz per mel ſupungens ꝑticulā vt. xiiij. terapē. df. ¶ Eueniť enim qſqz hoc ꝑiculum aliqbus mēbris ſolis vt iā vidi. ſit āt de pice nigra ſola vel raſina aſſociata aliqbus ꝓbus diſ ſolutis ⁊ diſtenſis ſup alutam aut in tela ibibitum empl̄s. Et nō os offerre bis laborantibus copibus multoties: ſedťin hyeme qđē bis. in eſtate ſemel ſufficit continuando per tres aut quattuor dies. ⁊ ſi oportunū fuerit hoc ꝑ plu res. os āt p̄cedere pieationez fricatio ⁊ fomētatio ⁊ cū vir gulis percuſſio donec vtiqz eleuentur carnes ⁊ ꝓfecti ceſ ſare os anteq̄z incipiat diaforari. ⁊ poſt horā dictā os cuz quadam violentia eleuari ⁊ poſtea inūgať cū oleo piceo. ⁊ poſtq̄z mēbrum coopertum ꝑ horā q̄euerit ſic iterum re deas ad opationē. ⁊ totū hoc fiat donec ſit curatus. ¶ Et Aui. dixit: bonū eſt mēbr exercitare portando aut traben do rem difficilem aut ponderoſam. ⁊ brachium oppoſitū os cum faſcia ligari vt nutrimentum non recipiat: ſed ad ꝑiculam vadat arefactam vltra hoc per Raſim ⁊ Aui. ⁊ Haliabatē ordinantur ꝓfectiōes cibaria ⁊ potiones cliſte ria balnea ad inpinguandum ⁊ ad macrandum: quod ad me in preſenti tanquam chirugico non pertinet.

Tractatus decimuſtertius de diſpoſitionibus vnguium.

¶ De contuſione digitorum ⁊ de ſanguine mozno exiſtē te ſub vngue ⁊ ſanie. CA. I.

Contuſio ⁊ attritio ſepe accidit i vn guibus ⁊ ſepe ⁊ quandoq̄z er attractione ſub ipſa fiet ſanguis mozuus aut ſanies: que omnia indigent remotio ne.

Cura contuſionis factis vlibus ſic fit ſecundū Aui. cum folijs mirti ⁊ granati in principio valet b, vt mihi appet: deide fiant linitiones cū cerotis factis ex adipe galline ⁊ anatis ⁊ anſeris ⁊ vrſi cū oleo de camo. vl de lilio vel de aneto. ⁊ b vz in ſtatu. ego ꝓſueui apponere vbi pellis non fuerit fracta. ⁊ ita i b caplō itelligo cerā no uam cū cimino. ⁊ ad idem vz. dico ergo ego q̄ pān⁹ vn⁹ bullitus in aceto nouus ⁊ ſuppoſitus. ¶ Si āt ſanguis eſ ſet mortu⁹ ſub vngue aut ſanies tunc dicebat Haliabas q̄ cū adipe capraz ⁊ ſulfure reſoluiť. ¶ Ego dico q̄ illa q̄ valeūt in malo mozuo de quo fcā eſt mētio in iſto lib. b valēt: ⁊ illa debent fortificari aliqualiter cū ſulpbure vl alio mō. ego ēt dico q̄ iſta reſoluunt ſanies ⁊ ꝓñ dico q̄ illa q̄ reſoluūt ſanie de qb⁹ in p⁹. li. feci capi. b valēt. āre vide cū os. ¶ Dico ēt q̄ cera cum cimino ⁊ puluere coſti ſanguinē ⁊ ſanie reponūt. ⁊ ēt adeps anatis q̄ eſt mulie pe netrationis vel adeps vrſi que eſt multe ficcitatis cū pul uere cuſor. hāc opationē faceret ⁊ ſi nō poſſunt iſta p hūc modū reſolui ſcindaňť vngues cuz facilitate fixura obliq̄ ꝑm aut. ⁊ egrediaňť qđ eſt ſub ea ⁊ alig fricant ⁊ aperiunt cum nitro ⁊ aliqui cum mordicatorio. ⁊ hoc patet.

¶ De gibboſitate ⁊ curuitate vnguium. CA. II.

Gibboſitas ⁊ curuitas eaz idiget correctione: q⁹ manū indecorat. ¶ Primo ergo debes facere pur gationē ipſi⁹ melic. q⁹ cū ſera ruffini vl alio mō vtibi placet. eo qa ex multa melia illic exiſtente criccaňť ꝓtes ille in tūſi q⁹ ꝓtrahunť q⁹ efficiun tur curue. deinde mollificeť locus cū pinguedine ouiz. vel ēt dico q⁹ mollificeňť cū aqua vbi caro ouis pinguis ſit bullita vel caput eius: vel ēt mollificeňť cū diaglone ⁊ intellige de diaglone ſine gūmis: q⁹ rōne mucillaginum ibi ſgrediētiū b mollificat. b fcō lamina plumbea ſuppo nať: vt p̄mat carnē ⁊ vnguē teneat eleuatas: Lōfert tumo ribus vnguiū inunctio facta cum ſolo butiro.

¶ De ſciſſuris ⁊ corroſionibus. CA. III.

Neceſſitas vnguis non fuit pauca. finguntur. n. cum neceſſi tate ēt magis extremitates vigitoz ꝑ eas qſ illic neceſſe ē appodiare: ⁊ res minute ēt me lius appēdunť ꝑ illas: ⁊ poſſunt ēt ſcalpe ⁊ mundare corpus ab oi ſorde q̄ aggregaťť in ipſo: qnimo ⁊ eis tāq̄z armis. vtitur hō frequēter. āre ⁊ nocumen tū ipſoz ſicut ⁊ aliarum ptiū corporis os obſiſtere. nō ſo lum aūr nocumenta p̄dictaz p̄ſt operationū ineurrere ex vnguium defectu: ſed ꝑ eas redditur corpus ſi vnguibus non debite diſponaťť. ¶ Unde in vnguibus acciđť ſciſ ſure ⁊ corroſiones ⁊ alie diſpōnes q̄ amotōe indigent. Et in hac diſpōne vz diaglon cum. oleo amigdalaruz ⁊ maſtt ce ⁊ oleo de ben ⁊ vuis paſſis a granis ſuis mūdis. ¶ Se ra. dixit: q⁹ attritioni vnguium ⁊ ſciſſuris ipſaz ꝓfert em plaſtrum facrum ex ſemine lini cum melle. ¶ Idē ēt opa tur ſemē naſturci ſuper emplatum cū melle. Semē ēt na ſturcij miſceť cū ſemine lini ⁊ melle. ¶ Accedo ad opera tiones predictas. ſ. ad ſciſſuras ⁊ aſperitates ipſaruz. aui. dixit. apium ſiluestre confert ſciſſuris vnguium. ¶ Aqua etiam ſublimationis foliorum cinaglolle ſole ꝓpoſita ſciſ ſuris vnguium illas' mirabiliter ſanat. Sanat etiam ſciſſu ras que fiunt in vnguibus equorum.

¶ De vnguibus lepꝛoſis. CA IIII.

Vnguibus frequenter accidit ecco riatio quedaz ⁊ feditas que qſqz eſt in toto vngue ⁊ qſqz in radici bus ſolū ⁊ cū ē in vngue dicitť lepꝛoſitas vn guium. ¶ Os tñ multotiēs illos facere cade re vt vnguis nouus puleber loco illius renaſcaťť. Et ego dico primo de prima. Secundo de ſcđa. ¶ Gal. dixit in ſeptimo. licio vnuť ad vngues lepꝛoſos. Dixit ēt Gali. b vtraqz pice cū ſimili pōdere cere vngues lepꝛoſos ſanat. Et. dixit ſemen cipreſſi in aceto decoctum illud facere no uit. ¶ Dia. dixit. medulla ēt ſemis oliuaſtri mixta cū farī na ⁊ aſſungia curat vngues illos. ¶ Serapio dixit. lepꝛo ſos vngues ſanat alleū mixtū cū lūbricis terreſtrib⁹ ⁊ ſu p emplaſtratū. ¶ Et dixit. qñ alumen i aqua coquiť ⁊ li nitur ſuper vngues lepꝛoſos: confert. ¶ Sextus plato ſic dixit. in vnguibus qui lepꝛa tentantur caprinum ſepum admixta ſandaraca ſuperpoſitum ſine tormento ſanat.

¶ De excoriatione que fit in radice vnguium ⁊ carne ſu perflua. CA. V.

Ego pauca leḡr i b caplō: q⁹ pauca inue nio. Sera. dixit: excoriationē q̄ i ra dicibus vnguium fit curat radix ſpeciez ace roſe cocta cum aceto vel ſine ⁊ emplaſtrata. Et os q⁹ anteq̄z fiat emplin cum eis fiat lini tio cum aceto ⁊ nitro in ſole ſuper loco. Eſt autem ſecun duz Diaſcoridē ſpecies lappacij. ⁊ vocat eā ortlappaciū.

Dia. sic dirit radit lapacij cocta ⁊ cruda cataplasmate adhibita leprosis ⁊ curais medicaē ⁊ vnguibus leprosis.
℄ Cōtigit ēt aliqñ fieri circa vngué augmentū carnis sup flue quam tollit lac titimali ipositum. de quo sic dirit Sera. Lac cuiuslibet titimali auferť carnem que crescit i laterībus vnguiū. ℄ Et Albert⁹ dirit. sterc⁹ ouis vꝫ carni supflue vnguiuꝫ. ℄ Sera. dirit. ſ it emplin cum sale ⁊ sanich ordei costo ⁊ melle ad fluribilitatem vngulaꝝ ⁊ vlcera corrosiua. ℄ Carnem malam ⁊ superfluam vnguium remouco ego semper cum alumine combusto.
℄ De ꝓuocatione casus vnguis ⁊ prouocatione nascentis. CA. VI.

MVltotiés expedit facere cadere vngué ī ꝑdictis dispōnibus vt nouus pulchrior renascaē. ℄ Dia dirit. vna passa cōmoros vngues tollit impositā.
℄ Et dirit ēt ꝑdrus capite adhibitus cū acto aut vino leprosos vngues tollit. Est aūt scōm Gal. cō drus ⁊ far idē. ℄ Et dirit ēt. semē lini cardamomo ⁊ melle mirto leprosos vngues excludit. ℄ Et dirit ēt. fer vini ⁊ marime stiptici adusta ⁊ cū rasina aut gūma pini mirta ⁊ sisperpositā vnguē leprosum excludit. ℄ Dirit ēt Dia. atri pler cocta ⁊ sicca cruda ⁊ scabros vngues sine iniuria vlcez detrahit. ℄ Et dirit itez: alumen scissum aut hūidum siue ligdū cū melle mixtū ⁊ suppositū facit leprosuꝫ vngué cadere ⁊ sanus postea nascit. ℄ Et dirit ēt sulphur viuuꝫ cum aceto admixta terbentina leprosos vngues excludit. ℄ Galie. dirit. I octauo de vtraq; pice fic. ista aūt ⁊ leprosos vngues educūt. Et Dia. dirit sic. pix ipetigies ⁊ leprosos vngues educūt. Et Dia. sic dirit: pix ipetigies ⁊ leprosos vngues dispumat cū eā li pōdere cere. Et Bar. dirit: qđ cū pice ⁊ cera pōt ēt sal misceri. ℄ Dirit ēt Dial. Vernix mirta cū pice ⁊ superposita leprosos vngues excludit.
℄ Et dirit etiā. Gal. in scto. Radit apij siluestris. i. ois apij risus scōm Galie. in scto trita ⁊ superposita. verum Gali. vult qꝫ b facē semē ⁊ folia viridia cataplasmata.
℄ Dirit ēt Gal. qꝫ cētaurea minor suppositā vngue cadere illū facit. ℄ Et dirit ēt Sera. auctoritate Gal. expti sumus expientia nō modica in vnguibus leprosis. ⁊ inuenimus qꝫ qñ cātarides ponūtur sup eos cū ceroto aut vnguēto ꝑfert multuꝫ. auferūt. n. ēt vnguē ⁊ faciūt ipm cadere totū. Et alchi. dirit qꝫ cū oleo ro. misceaē: ⁊ faciūt cadere vnguē mollificatiuū velociter. ℄ Et Galienus sic dirit in vndecimo. Cātaridaꝝ vero: siue scarabeoꝝ nos hēmus satis sufficiēter expiētiā in ipsis vnguibus leprosis siue scabiosis q̄bus adhibitis cū idoneis cerotis ⁊ emplastris: vel medicinis educunt ipsos vt totaliter decidant. ⁊ si sumat ibi qꝫ cappe. i. eruce ⁊ vermes q̄ fiūt i pānis ciusdē potentie. ℄ Alchi. dirit vngues leprosos eradicat ⁊ illos cadere facit viscus quercinus mirtus cū arsenico: ⁊ suppositus. Et Dia. dirit viscus auropigmento aut sandarace mirtus vngues excludit scabiosos. Et Bar. dirit. qꝫ ad tineositatē vnguiuꝫ ⁊ sili maculas supponaē viscus cū aurꝫpigmento rubeo vel citrino: ē aūt aurumpigmentum ⁊ arsenicum idem. ℄ Sera. dirit sic memite euellit albores vnguium. ⁊ eradicat vngues leprosos: sed secundum Sera. idem est celidonia minor ⁊ memithe. ⁊ Bar. dirit. qꝫ idē pōt herba eius ꝑtusa ⁊ suppositā. Et dirit ēt. Dia. celidonia minor excludit vngues leprosos. ⁊ idē dirit. Galie. in octauo. ℄ Guil. de va. dirit nos sumus erpti qꝫ caro passularum enucleataꝝ trita ⁊ cum oleo: oppoponaco mixta ⁊ suppositā vngui illū cadere facit. ℄ ꝑpost casum aūt vngule sic ē. Chirānus locutus ad pollicē ⁊ vngulas incurabiles cū vngula maioris digiti ceciderit ⁊ fuerit incurabilis ac saniē reumatizatur. datilos ꝑtritos infunde in vino albo masticatos superpone aliqñ solos. ⁊ aliquando cum oleo rosa. cum autem vnguis sanus ē natus post nasum leprosi tunc illum fortificat viscus quercinus cū calce ⁊ rob mirtus ⁊ superpositus: vt dicit Serapio.
℄ De maculis vnguium citrinis vel albis. CA. VII.

MAcule que fiūt ī vnguibus qñq; ꝭs nocumētū nō efficiant opationibus. qz tñ sunt fede ⁊ manū fedā offēdūt decet nos illos amouere vt fedas. ℄ Sera. dicit qñ viscus miscēť cū auripigmento citrio vel rubeo ⁊ ponitur super maculas vnguiū ⁊ aufert eas. ⁊ qñ cū calce ⁊ rob miscēť fortificat eas. ℄ Et dicit ēt qꝫ medulla que ē intra oliuā maturā nigrā qñ cū farina ⁊ sepo miscēť eradicat albores vnguiū. Et alchi. dirit qꝫ sit granū nuclei oliue. ⁊ dicit qꝫ miscēť cū sepo bouino vel alio qua pinguedie vel farina. ⁊ Bar. dicit qꝫ i hoc ēt ē fortior medulla oliuaꝝ si misceatur cū sepo taurino vel hircino. ⁊ dicit ēt Bar. qꝫ in b ē fortior medulla oliuaꝝ salitaruꝫ.
℄ Et dicit ēt Serapio. pix ficca que retinet viscositatem i se aufert maculas albas q̄ fiunt in vnguibus que miscēť cū cera. Et ego dico qꝫ pōt addi sal. Albores ēt vngulum tollit pix humida mirta cū mirra ⁊ suppositā ⁊ equali ꝓportione misceaē vt dicit Sera. ⁊ Alc. dicit. qꝫ mirta cum cera idē opaē. ℄ Et dicit ēt. radix celidonie minoris euellit albores vnguiū ⁊ eradicat vngues leprosos. ℄ Aui. dicit. arsenicū pmiscetur cū pice vestigijs vnguis. Et alchi. dicit. qꝫ hoc modo eradicat signa alba vngutū. ⁊ qđā dicerunt qꝫ auripigmētum ꝑbustuꝫ ⁊ maxime qñ ē rubeū mixtum cū pice ⁊ superpositum tollit albores vnguiuꝫ. ℄ Et dicit aui. sulphur viuū cū terbētina ipositū tollit albores vnguiū. ⁊ ego dico ēt. qꝫ si paxillus aceti addatur ⁊ misceatur super ignē: hoc enim medicamē ī ꝑfundo superfluitates cōsumit que fediatis sunt cā. imo ⁊ in tenero corpe adeo humiditates cōsumit vt vngui nutrimentum auferaē ꝓpter quod cadit: ⁊ vnguis alius generaē. tollit. n. hoc vnguentum oēm fediatez vnguium. ℄ Dicit ēt. folia chebichēgi recentia aut stipites eius fricari super vngues albores ipsorum tollunt. ē aūt chebichēgi apium siluestre siue ranuum. ℄ Et scōm aui. cantharides superpositi vnguib⁹ albores tollunt. ⁊ alchi. vult qꝫ cū ea fiat cerotū. ℄ Laudat etiā glutē piscium ⁊ semen lini cū nasturcio. ⁊ proprie cuꝫ arsenico rubeo. ℄ Alchi. dirit. qꝫ sulphur miscēť cū gumma lentisci valet maculis albis: q̄ fiunt in vngulis. ℄ Et dicit qꝫ proprietas seminis lini ē qꝫ qñ fit ex eo emplastꝝ mirta cera ⁊ melle confert alboribus vnguium: quod expertum est cum solo semine lini ⁊ cera. ℄ Constantinus dicit. qꝫ poma cipressi cocta cum aceto ⁊ cum lupinis mixta mundant vngues ⁊ eorum lenunt asperitatem. ℄ Et Serapio dicit. qꝫ nux cipressi cum aceto coquitur ⁊ teritur ⁊ miscetur cum lupinis aufert albores vnguū. ⁊ idez dicit qꝫ possunt folia. qꝫ si in vngue existat citrinitas tūc cum epithimate facto ex semine eruce ⁊ aceto vnguis epithimetur. ℄ Adultorius Rasis mundificat cum eruca ⁊ aceto. ℄ Si autem predicta non possent corrigi cum medicinis ⁊ nocēt notabiliter auferaē vnguis. ℄ Et de medicinis fortibus ad eradicandum est oleum ⁊ oppoponacuꝫ ⁊ serapinum vt dicit auicenna. ℄ Secundum autem Haliabatem sumatur visci quercini pars vna cantaridarum partes quatuor tapsie dimidiam pē. i. cōfice ⁊ appone ⁊ ſ cum eis poneretur acetum ⁊ arsenicum esset melius.

Tractatus .xiiij. de quibusdam defediationibus que vtplurimum in manib⁹ ⁊ pedibus accidunt.
℄ De verucis absolute. CA. I.

A extremitatibus quedaz fiūt defediatōes vt sunt porri. veruca ⁊ callus. ℄ Et nō primo qđ ꝓ illa noia ꝓportaē veruca ē terminus cōis ad porrum ℞callū ⁊ sic de alijs. Verucarum ergo tres sunt spēs: quedam sunt fundate ⁊ immobiles ⁊ sine dolore. Et hec secundum Aui. vocantur magne. ⁊ quidam illas acrocordines vocant. ⁊ istam speciem aliquando vidi. Iste sunt verucelate dure immobiles ⁊ in cura hūi ⁊ non sunt tante elevatiōis sicut porri.
℄ Alie sunt mobiles in radice debiles q̄ vtplurimū inue-

nibus accidunt. ⁊ qñ per se cadunt ⁊ cũ p̃muntur dolorez faciunt similem morsibus formicarũ ⁊ iste ad aliqbus vocantur mirmice: sed sunt porri. ℭ Alie sunt aspe i supmo ac si cẽt pilose. ⁊ iste vocanẽ thimie: ⁊ similãtur sũmitati thimi ⁊ iste sunt porri in extremitate sui diuisi cũ aspitate multa. ℭ Clauus ãt ⁊ callus apud nos sũt idẽ. ⁊ de isto fect caplm i fine scdi libri. ⁊ illic vide. ℭ Maliabas tñ i sermõe vnius pzime prisdixit. qõ veruce sũt pustule pue ni mtũ dure ⁊ rotũde i supficie corpis nate quaz quedã di cũẽ porrales: qz sunt incise ⁊ ramificate ad modũ capitis porri. quedam sunt clauales non incise ⁊ capitate ⁊ radicate ad modũ claui. ⁊ quedam sunt comales: qz sunt q̃dam additiones spisse vulgares nascẽtes supra ũcturas ⁊ corporis extremitates vt dicit aui. ⁊ Gal. primo de egritudinibus ⁊ sinthomate in .xiiij. terapẽ. vocat acrocordines.

Cause ãt illorum sunt vt dixit Gal. scdo de egritudine: fortitudo virtutis expulsiue q̃ ad cutẽ trãsmittit hẽt materiam ex toto preter mãm. humor ãt iste est melicus grossus aut flaticus salsus in meliaz conuersus. Malia. dicit. qp a duobus fiunt hũoribus. a flatico ⁊ a melico idurato ⁊ nõ putrefacto: fiũt ãt in oibus mẽbris ⁊ maxime i manibus ⁊ pedibus. f iunt autẽ isto mõ: qz difficile est sepe conuertere materiã nutrimenti delegati ad naturã mẽbri: quare isto modo multiplicantur.

In cura ista hẽs tres itẽtiones. ℑprima ẽ i purgatiõe. Scda ẽ vt ista mã amplius non generẽt. Tertia ẽ vt materia generata extirpetur. ℭ ℑprima itẽtio pficẽ cũ euacuatione flegmatis ⁊ melie. euacuentur ergo cũ decoctiõe epithimi ⁊ agarici vt dixit Malia. aut alio mõ vt tibi placet ex modis iã superius dictis vl positis. fiat ẽt flõia si ille habuerit sanguinẽ aptum querti i meliã. Et pp illã cãz aui. precipit flobotomiam. ℭ In tertia itẽtiõe ego loquor i cõi qd verucis cõpetat quo ad medicinas. Et Gal. dixit. i octauo de lacte titimali. scdm ãt eandẽ virtutẽ titimali acrocordines ⁊ formicas ⁊ thimos tollit. Et Sera. dixit. lac titimali qñ administratur sup verucas aufert eas. ⁊ Alchi. dixit ẽt. idem de lacte anabulle q̃ ẽ spes titimali. ℭ Aui. dixit succus porroz cũ sumach ofert veruce. Et Aleh. dixit. solũ de succo porri.

Et Sera. dixit. qp cmplz factum ex porris ⁊ sumach aufert verucas. ⁊ Bar. dixit: qp sit succus foliorũ porri non trãsplantati. ℭ Et dixit aui. succ⁹ ficle qñqz abscindit verucas. ℭ Et dixit ẽt sic. ficus imatura linẽ: ⁊ fit ex ea emplm sup verucas ⁊ spes ipsaz ⁊ morpheã ⁊ filr folia ei⁹. ℭ Et alchi. dixit. lac ficus siluestris curat ⁊ qsumit verucas. ℭ Dixit ẽt qñ fricanẽ veruce cum rilocarata imatura vehemẽter delet eas oino. ℭ Dixit ẽt. ruta cũ nitro ponitur sup morpheas albã ⁊ sup verucas ⁊ mor. ℭ Dixit ẽt. opium siluestre ofert scissuris vnguis ⁊ verucis ⁊ scissuris frigoris dixit ẽt aui. hasce resoluit verucas ⁊ est idẽ qp thimus. ℭ Et dixit ẽt. cepe cũ melle eradicat verucas. ℭ Et dixit ẽt. ellebrus niger cuz aceto eradicat verucas. ℭ Et dixit ẽt sic. verucas tollit cepe squille mixtum cum oleo ⁊ cepe ⁊ superpositum. ℭ Dixit ẽt. bulbus linitur cum vitello ouj super verucas ⁊ confert. ẽ aũt cepe bãnosum. ℭ Dixit etiaz. radix vitis albe abscidit verucas ⁊ bothor leuia. ℭ Et dixit ẽt. Aui. cinis ligni garab cũ aceto eriicat verucas ⁊ incidit eas siue sunt inuerse siue non. ⁊ est spes salicis. ⁊ Malia. dixit. b̃ de cinere corticum ⁊ ego aliqñ feci b̃ remedium pmiscendo cinerem cum aceto forti ⁊ aliquando ꝓfuit ⁊ aliqñ non. desiccat ãt b̃ medicamen fortiter sine morsura. ℭ Aui. dixit ẽt stercus cameli mundificat ⁊ b̃ struit verucas ẽt q̃ magne sunt. Dixit: ẽt stercus stellionis tritum eradicat verucas. ℭ Serapio dixit. quando fit emplm cum thimo ⁊ aceto: euellit emoroidas que fiũt i ano ⁊ verucas ⁊ excrescentia mala. ℭ Alchi. dixit. anacardus eradicat verucas. Et idẽ dixit de melle anacardino. ℭ Et dixit etiam sic. si medulla panis calidi ponatur super verucã ⁊ teneatur ibi cala sicut sustineri. potest postea dari cani ad cõedendum tollit verucam. ℭ Et dixit nigella aufert verucas. Emplastrum de granis catapucie minoris trite super verucas eradicat eas. ⁊ scõs ipm vocat palma xpi. ℭ Et dixit ẽt fricatio cũ portulaca eradicat verucas a proprietate ⁊ nõ qualitate. Et Gal. dixit. qp ipse fuit eruptus verucas illas prius radicitus incidẽdo. ℭ Dixit ẽt qñ cõburẽ melõgia ⁊ accipiẽ cinis eius: ⁊ ponẽ super verucas eradicat eas. ℭ Fidelis ẽt dixit. aqua que egredit ẽ vite vitifera viridi a capite grosso cũ subtile i igne ponitur limita oẽs porros ⁊ verucas facit cadere. ℭ Et dixit ẽt de lacte titimali sic. Ga. Et dixit ẽt idẽ possunt semen eius ⁊ folia sicca. ℭ Dixit ẽt. stercus aquile superligatũ tollit verucas. ℭ Mus scissus positus super verucas illas eradicat. ℭ Et alchi. dixit. qp ponatur cum calore suo. Et Rhi ranus dixit. qp idem facit sanguis ipsius superpositus. Et ego dico stercus ipsius dissolutum cum aceto idem facit. ℭ Et dixit Rasis. stercus ouium si cũ eo fiat emplm ⁊ aceto verucas ⁊ varielas q̃ dicuntur asare sanat ⁊ emplz fcñ ex eo ⁊ melle fortiter tollit eas. ℭ Maliabas dixit si stercus passez distẽpaẽ cũ bois sputo ⁊ cataplcẽ eo varices extirpantur. ℭ Et dixit ẽt apu. liquor limacie rubee scisse p medium dorsi cum sale delet verucas.

ℭ De his que conferunt porris ⁊ speciebus eius anteq̃z sunt cuulsi ⁊ cum sunt cuulsi. CA. II.

Porri ẽt sunt veruce que indigẽt amotione: ⁊ vide ex qua mã fiũt ⁊ quõ isti debeãt purgari i pcedẽti caplo ⁊ b̃ omitto: **Cura** (vocanẽ autez a Gal. mirmice. aũt ista fit tuobus modis. vno modo cum medicinis. alio modo cum operatione manuali. ℭ Cum medicinis dixerunt aliqui antiqui qp omne genus verucarum eradicat ita qp radicitus non renascunẽ: cum radicitus euelluntur: radix apij siluestris superposita: ⁊ hoc maxime facit illa planta que est similis cicute: ⁊ putant aliqui qp sit aptum risus. nam Gali. dixit in sexto de foliis eius ⁊ cinis cataplasmatis acrocordines ⁊ mirmicias tollunt. ℭ Tollit etiam omnes verucas ⁊ callos ⁊ porros cinis corticum salicis confectus cum aceto acerrimo ⁊ superpositus. ℭ Serapio dicit qp porros ⁊ verucas ⁊ callos eradicat cepe cum sale mixtum ⁊ superpositũ cum solo melle: ⁊ sumus experti: potest autem cepe misceri cum adipe galine. ⁊ tollit callos qui fiunt per calciamẽta: quod etiam noui perutile. ℭ Et dixit etiam quando squilla assatur ⁊ liniuntur cuz ea veruce que dicunẽ acrocordines ⁊ clauj confert. ⁊ Bartholomeus dicit qp valet talibus verucis retortis que dicuntur cornua. Sz ad paruas plus vz cocta cum oleo ⁊ postea limita in aceto. ℭ Et dicit. quando ruta liuitur cum nitro ⁊ fit inde emplastrũ aufert bothor dura ⁊ verucas que dicuntur mirmichie. ℭ Et dicit. qñ bulbus administratur cũ virellis ouorum confert verucis que dicuntur mossa. vel etiam anacardinum oẽs porros ⁊ verucas tollit. ℭ Tollit etiam verucas ⁊ porros pulus nigelle cum aceto fricatus. ℭ Tollit etiam verucas ⁊ callo qñ nõ sunt inueterati superfluethimus cum aceto forti mixtus ⁊ superpositus. ℭ Et ego scio qp lac celidonie superinunctum callis ⁊ porris ⁊ verucis postq̃z radicitus inciduntur illa tollit. ℭ Constan. dixit. stercus muris pistatum cum aceto valet porris ⁊ verucis ⁊ stercus etiam lacerte ⁊ stellionis super fricatuz cõfert. illis. Gal. ẽt dixit. ⁊ similiter omnes doctores qp sterc⁹ pecudis ⁊ arietis cum aceto illinitum verrucas tollit ⁊ porros. Et secundum galienum ⁊ Rasim tollit illa etiam si sint vt clauj ⁊ mora ⁊ veruce ⁊ assere. Et Rasis dixit qp emplastrum factum ex eo cum melle ⁊ superpositus verucis ⁊ carni eminenti delet ⁊ remouet eas fortiter. ⁊ idem dixit. Sera. ℭ Constan. dixit vrina canis super porros ⁊ super verucas valet. ℭ Et dixit etiam. vna cantaris superposita verucis ⁊ callis illa delet. Et Sera. dixit. cantarides ingrediuntur in medicinis que euellunt verucas que dicuntur capita clauorum. Et idem vult Galie. in. xj. qp possiuut scarabei eruce ⁊ vermes qui fiunt in pãnis.

¶ Chirūrus dixit, ad verucas q̄ fiūt i pte corpis, & a multis vocantur porri sarmentum aut lignū vitis albe cōburas & er sūmo pāpani egredientem lachrymū circūline & cadēt olno. Et dixit Dia. sic nitidis vitis, s. domestice combuste lachrymis inūctus mirmicias tollit: & idē dixit Sera. & aui. dixit de lachrymo vitis silvestris. Et aliqui anti qui dixerunt: si oleū recens oliuaz feruerat & er eo porri radicitus inungantur illos exicat. ¶ Et dixit iterū Dia. q̄ mirmicia circum linita cr lachrymo vel succo ficus curatur. ¶ Et dixit ēt sic. caduci ficus crudi medēt mirmicis capiti ꝓpositi cū farina argz nitro. ¶ Dicit ēt, q̄ si poris supponat̄ sanguis testudis aq̄tice illos tollit. ¶ Thimee veruce nō solū ꝓferunt illa q̄ dcā sunt. ſ. ſ ēt ista q̄ nunc dicūt. Galie. dixit. q̄ ficus acerbi crudi & pui formicas & thimos extrahūt & Guil. de va. dixit. expientia ego certo scio q̄ fricatio thimoz cū cortice calo pduz caponū: vel gallinaz q̄ sub cineribus calefiunt: & exoriant̄ mirabil̄ thimos & oēs porros tollit. ¶ Et ego dico q̄ siqs hūerit lignū i quo diu steterit oleū vel piguedo vt coopertorium olei aut vascula antiq̄ & ipsum comburat si cr illo liquore egrediēte inūgatur porri curant̄: qđ ē erpū, sit tñ liquor ille calidus. ¶ Ego dico ēt. q̄ si succus cucumeris asinini ponatur curat porros. ponat̄ tñ defensiuū circa locum.

¶ Dixi secundo q̄ porri & verucē poterunt curari p cirugiam & opationē manualē. ¶ Et primo in b dixit Jamerus q̄ linitio fcā cū fermēto distempato & dissoluto i capitello aut cū lacte ficuum ipsos curat. aui. aūt fecit b cuz lacte titimali aut cū oleo de anacardo. aut desup ponatur ruptoriū de calce & sapone. ¶ Galia. aūt ipsis apns cū vngue aut sagitella aut cātaridibus ponit i scissura modicū de arsenico qđ nō fallit. ¶ Ego āt & alij capiunt tēlā & in capite eoz ponūt bōbicē & ponūt in aq̄ forti & tāgūt eos. ꝓsumit & ꝓburit ista aq̄ eos. & isto mō curāt porri q̄ sunt i pelle coopiēte ꝓpuciū: & illi q̄ sunt in labijs vulue ibibentes coitū. ¶ Rasi. ligat eos cū filo aut cū seta: & post remotiōem pūctuali cauterizatiōe cauterizet̄: aut cū medicina acuta: ipsis prius ſm Albu. i circuitu sepatis & radicitus euellis. Galie. āt dixit q̄ cum embula de pēna dura galli vel anseris p circuitū cōprehēdat̄ & revoluat̄ cāmla donec i circuitu secenē & eradicenē. Albu. aūt dixit. q̄ fit embula de ere & circūvoluat̄ nē. ¶ Ego ēt dico q̄ veruce q̄ i pedibus fiunt radat̄ ps superior: deinde defensiuū forte cū pecia vel corio ponat̄ circa locum corio pforato: & tunc in illo foramine ponatur vna gutta sulphuris ardētis & dimittatur extingui in loco. & postea desuper ponat̄ cerotum: quod remouat escaram: deinde ꝓsolidēt & curabitur: & b sensit aui. in 4° dicēs q̄ si accipiat lignū & incēdat̄ in igne donec inflāmetur & approximet̄ verucis cricabūt̄ & toties vna vice post aliā donec deleant̄: deide ponatur butirum donec per se cadant: quod verum est.

¶ De amotione & signoz cicatricum: q̄ sequūtur pcussiones & de amotione aspitatis eius. CA. III.

Dia feci mētionē de dispōnib⁹ faciei & alterius ptis viscoopte: qz de dispōnibus manus: qz iste pres delectant̄ decorari qz sensui visus sp sūt manifeste. Jō d amotione vestigioz q̄ remanēt post remotionē istoz vlceꝝ dignū ē loq. aui. dixit. q̄ fit empl̄s er nucibus recētib⁹ sup vestigia pcussionū & pānō. ¶ Semē ēt si sami ꝓfricatū delet viriditatē pcussionū & sanguinē ꝓgelatū q̄ ab eis accidit. Et idē facit oleū eius inūctū. ¶ Emplin ēt factū cū aq̄ & sumach. pbibet viriditatē aduenientē i pte q̄ a pcussione cātur. ¶ Licatrices ēt sede: q̄ cr perussiōibus remanēt delētur si cū rafano liniant̄: aut cū semie ipsi⁹ mixto cū melle & ppzie in balneo. ¶ Dide. dixit. puluis radicū cucumeris asinini cū mellē attenuat cicatricē fedā & rēouet vestigia nigra q̄ remanēt post percussionē. ¶ Sera. dixit. farina lupioz delet cicatrices q̄ fiūt a pcussiōibus. ¶ Et Lon. dixit. lupini liuorē palpebraz clarificāt. ¶ Alchi. dixit q̄ medulla panis masticata i vino

aufert oēs maculas fcās a pcussione in toto corpe & in facie. ¶ Et dixit ēt. q̄ rubarbarum teritur & distempatur cum aceto & supponit̄ ipetigini & maculis factis a pcussione sanat eas. ¶ Aloes ēt epaticum signa pcussiōis delet.

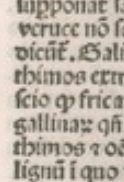
¶ Unguentū ēt citrinū nicolai cicatrices pulchras efficit: & vide a Nicolao descriptionem eius: qz cōpō est multus longa. ¶ Multa ēt valēt b que dcā sunt. ſ. ca. de liuorib⁹ cutis. & ſ. ēt i isto li. ca. de liuoribus oculoꝝ. & ēt valēt que dcā sunt sup. p li. tractatu de vlceribus i fine. q̄re illic vide cū est op⁹. ¶ Aspitates āt man⁹ sic removent̄ i mulieribus q̄ delectant̄ hāc man⁹ molles p ergo lauce man⁹ cū aqua sapōis bñ. deide hēas mel i q̄ntitate vni⁹ fabe & ducas ipz manib⁹ fricādo eas adinicē vsq̄ ad totā ꝓsumptionē mellis & man⁹ tuc efficient̄ mūde & molles & b se-

Tractatus

(pe sedm necessitatem.

decimusquintus de sudoribus.

¶ De sudore supfluo. CA. I.

Dia aphcis de sudore fit mentio cum ipsi & accidētibus febriū loquunt̄. iō pauca b dicam dimittens hanc mātz eis: sudor ē euō sepe bona qz fit sup loca ꝓueniētia & aliqñ supfluit ot & alie euōnes que ēt fiunt per loca ꝓuenientia. Indiget ergo euōne talis. Et sudor aliqñ est colericus: & aliqñ flaticus: qđ totum hoc cognoscit̄ cr sapore eius & cr tictura pānoꝝ. & aliqñ est fetidus & cognoscit̄ cr odore eius. ¶ Fit nātz sudor cr multo humore i corpe peccante q a nā erpellit̄. & aliqñ fit cr nimia comestione fcā de sero: vñ tales sudant de nocte: vt crpimento sepe habui. & est affortissimus. ātte pticule. Sudor cr somno factus sine manifesta cā nē. Et Aui. b idez sedā pticula primi ca. de his q̄ ꝓueniunt cr somno & vigilia. Alia de sudoribus dimitto dñis pbicis i quarta parti. apho. & i sedā quarti. ¶ Sera. i b dixit. q̄ vinum ꝓfert his q̄ sudant multū: qñ potāt̄: & maxime album vetus boni odoris. Et ego dico q̄ ꝓfert qñ sudor est colericus pp colerā ēitem circa venas: & cā est: qz vinum: illā educit p vias vrine: & non solum ꝓducit vinum: sz alia diuretica. ¶ Dia. dixit. vinum mirtinum mirifice pbibet sudores superfluos q̄ sm ipsum sic fit. Rc. foliorz summitatis & fructꝰ mirti. añ. ℥ß. r. ꝓtundant̄ & ponant̄ i tribus modijs vini & bulliant vsq̄ ad ꝓsumptionem modij vnius & tunc colent̄ & vsui seruet̄. ego dico q̄ hoc vinum ēt sanat gigiuas lapsas & aures saniosas. est aūt modius sm papiam & isidoz mensura ꝓtinens li. xliij. & aliam mensuraz cr te minorē potes facere. ¶ Et Auic. dixit: decoctio mirti semis in butiro pbibet sudorem & rectificat rasurā venaz. ¶ Et Sera. dixit. puluis foliorum mirti sup aspersus abscidit sudorem eius q̄ hz cardiacam diaforeticam & ꝓfortat ipz. Et Alch. dixit. q̄ folia mirti recentia trita ponunt̄ sup vētrē stringunt fluxum ventris sudorem & oēm fluxū humorum. & ego dico q̄ oleū mirtinū stringit sudores egri inconguos & ēt oleū onfacinum pbibet sudorem & frigus ne cito penetret qz poros ꝓstringit. ¶ Dico ēt succus citoniorum vel decoctio ipsoz vel oleum eoz sistit sudorem & cēs enacuationem & idem pst flores & folia & rami & semen eius. ¶ Spica idica sm Aut. & Serapio. puluerizata sup corpus eorum q̄ sudant prohibet sudorē & armoniatica ē. & alij dixerunt hoc de spica romana: & ō spica nardi silr. ¶ Dia. dixit. saphirus i manu retentus retinet sudorem & idem facit bibitus. ¶ Dia. dixit. sulphur vinum corpori sup aspersum sudores tollit supfluos. & ego dico q̄ cōfert sudoribus frigidis solum: qz humiditatem illam supfluaz ex qua causantur sudores soluit. dico ēt q̄ si sudor iste eēt ex debilitate virtutis contentiue nō valeret: qz sui resolutionē adderet i defectu virtutis. ¶ Alchi. dixit. litargirium stringit & prohibet sudorem. ¶ Et dixit etias. gipsum mixtum cum aceto & aqua stringit sanguinez & prohibet sudorem. ¶ Multa alia vt dixi vobis stringunt sudorē vt oleū viol. ro. neufaris papa. oleum de mandragora oleum de salice vnguentum album ro. populeon & alia hmōi.

¶ De sudoribus fetidis ⁊ fetore totius corporis ⁊ prouocatione odoris in corpore. CA. II.

SUdor fetidus in corpe causat fetorē ⁊ qñq; ex sudore ascellaꝝ ⁊ aliqñ ex sudore pedis ꝛc. ℔ mētioné faciā de his q̄ faciunt corpus redolere factis purgatōibus si sit necesse. Dixerūt aliq; antiq; q̄ fetorē sudoris tollit decoctio lappe facte in vino ⁊ bibita. Et dixit ēt Dia. ⁊ ego dico q̄ hoc est ꝓp puocationē vrie q̄si a trūbis detinēt ⁊ hūoriꝫ grossio. ⁊ cōsidera cām: q; alr ipaꝫ nō expio. s. fetoris. ⁊ Gal. in. viij. vult. q̄ sit decoctio radicis ei⁹. ⁊ Apulei⁹ b idē dixit. ¶ Dixit ēt. Dia. assara. i. baccara vnctiōibus ꝓ bono odore miscēt. ¶ Dixerunt ēt veteres q̄ bonū odorē facit corpis linitio fcā cū puluere garioſilor. aui. tñ absolute dixit: q̄ garioſilus bonū odorem corporis effic. ¶ Aui. dixit: rosa rectificat fetorē sudoris q̄si in balneo admistrāt. ¶ Et dixit. lutū spice ē abluens corpus ⁊ ē bonū ad bonū odorem faciendū. ¶ Alchi. dixit: aqua frida ē bona fetori totius corpis: ⁊ ꝑcipue q̄si parū vini misceāt cuz ea. ¶ Et dixit ēt. sic de ligno aloes ⁊ sit puluis de eo ⁊ fricāt mulieres totū corpus ꝓp bonū odorē ⁊ faciunt ēt suffumigium addito thure. ¶ Rasis dixit. ℞. rosas q̄ non tetigerit aliqs: ⁊ sint aur. i. spice aur. vi. mirre aur. vij. ⁊ fiat trociscus ⁊ liniāt i balneo: deter. n. fetorē sudoris: debent aūt bitro ciſci siccari in vmbra ⁊ teneri in vase bñ obturato: ⁊ puluerizari sup corpus post balneū vel liniri scōm necessitatē. ⁊ sunt q̄dam q̄ addūt ad istos trociscos radicē iris ⁊ blacte bizātē ⁊ costi aā. ʒ. viij. Et alij addunt. ʒ. iij. Et idē voluit ēt Dia. ¶ Confectio ēt apulei supra posita in ꝑn⁹ hui⁹ libri ca⁹. de denigrandis capillis b valet: quare vide: quia hic non recapitulo modus meus est non recapitulare.

¶ De fetore ascellarū ⁊ iguinū ⁊ pedū ⁊ psilotri. CA. III.

FEtor ascellaꝝ ⁊ iguinū sepe multiplicat. vñ apparet bō fedus: vñ remoueri indicat factis vlibus si sit opus. ¶ Dixit aui. q̄ fetorem ascellaꝝ tollit mirra illinita cū vio ⁊ alumine. Aui. aūt dixit. solū de mirra cū alumine mixta. ¶ Et Sera. dixit. q̄ñ mirra miscet cuz aceto recenti ⁊ liniē cū ea vz ad fetorē ascellarū. Et Bar. dixit. q̄ si querit multa extecatio mirra cū alumie misceatur: si vero non mirra cū aneto humido misceat. ¶ Tollūt etiā fetorē ascellaꝝ sudoris folia mirti sup fricata cū vio. Et aui. dixit. q̄ sit ficca ⁊ tollit ēt fetorē manū. ¶ Et Lō stan. sic dixit. i pātegni pistatura vinee sub ascellis posita fetētē sudorē vetat. ¶ Sera. dixit. oia alumina ⁊ ꝑprie ia menum q̄si ascelle ⁊ pectē liniunt cū eo aufert fetorē coꝛ. ¶ Et bar. dixit. auctoritate Dia. q̄ alumē scissum aut humidū solū aut cū amurca cōmixtū ⁊ appositū fetorē iguinū ⁊ ascellaꝝ tollit. ¶ Et dixit. item Sera. litargirū ablutū aufert fetorē ascellaꝝ: ⁊ ꝓhibet sudorē: sit aūt puluerisatū ⁊ appositū aut cū melle linitū scōm Bar. ¶ Quecūq; etiā vcā sunt i ca⁹ ꝓdicto imediato ⁊ b ꝓuentūt q̄ vide cū est tibi opus. Et ēt illa sudicio meo fetores pedū tollunt: quare vide cū ē opus. ¶ fetorē aūt psilotri sm aui. tollunt folia pfici suplinita. Et Sera. dixit. q̄ succus foliorꝫ ⁊ florū pfici emplastus vel inūct⁹ illū tollit. Et dixit ēt Sera. galla abscidit fetores sudoris psilotri. Et dixit ēt. q̄ñ liniē cū sandalo albo in balneo ꝓhibet fetorē psilotri: vult autem q̄ sit mixtum cum media parte sui sarcocolla cum pte sui media ⁊ albumine ouī.

Tractatus .xvj. de dispositōibus mamillaꝝ.

¶ De paruificatōe ipsaꝝ. CA. I.

SErmo meus sit de māmillis tangēs ptes adiacētibus pectori. Et q̄ aliqñ mamille sunt pue ⁊ mltū augenē: ⁊ aliqñ nimis molles. Jō de istis mō sit sermo. ¶ Et primo dico de illis q̄ māmillis ꝓhibēt augmētus: ꝓhibet. n. cicuta q̄si tota cum folijs ⁊ semie teritur ⁊ ex ea emplatio assiduaē incis. ¶ Emplin ēt factū cuz folijs fusgami albi ⁊ oleo ꝛo. prohibet crescentias mamillaꝝ. ¶ Lon. dixit. thus mixtum cum vmbilico veneris ⁊ aceto ⁊ aceto temperatū sup vba puelle nōdū masticata catiplatū nō sinit eas magnificari. ¶ Alch. dixit. auctoritate Gal. q̄si mamille fricantur cū aqua ferri. i. cū aqua i qua extinguit ferrū: non crescunt mamille. ¶ Et idē accidit de testiculis. ¶ Rasis dixit. si ex primo menstruo virgis vngant capita māillaꝝ alicuius virgis māille nō crescūt ei. ¶ Ut āt nō crescāt māille i iuuene nō tāgātur neq; frigent: ſ; teneant bñ stricte: ⁊ linant cū aq̄ frida ⁊ aceto.

¶ De his que mamillas laxas relevant ⁊ eas duras faciunt quando molles sunt. CA. II.

MAmille aliqñ multū elōgate a pectore: ⁊ aliqñ sūt molles nimis vt i senib⁹ mulierib⁹ apper. remotōe ergo i. digēt. ¶ fidelis dixit. cicuta emplata sup mamillas facit duras puas. ⁊ stātes. ¶ Ebiranus dixit. q̄ teste onoꝛ pdicū trite ⁊ cuz cera ⁊ cachānia valde cōmirte ⁊ inuncte māillas laxas ⁊ cadentes crigit. ¶ Unguētū ēt. vnū scriptū. ſ. i ca⁹ de rugis faciei q̄ē de olo amig. ⁊ de oleo de ireos māillas laxas crigit ⁊ cadētes. ¶ Si terra molaris dissoluaē cū aceto. ad idē vz: itez si cū istis vel p se ponaē alumē galle ⁊ plidia fortius eēt. ¶ Uz ēt decoctio pineaꝝ i vino stiptico: idurat autez mamillas ⁊ ipsas elcuat. ¶ Uz ēt aqua prunelor ⁊ supposita mamillis. ipsas nāq; elcunt ⁊ idurat. ¶ Ualēt ēt oia. dico ego q̄ sunt fride ⁊ sicce cōplōnis ⁊ stiptice vt sunt citonia ⁊ plāta ei⁹ nespile ⁊ plāta ei⁹: pruna ⁊ plāta ei⁹. poma granata ⁊ plāta ei⁹: galle ēt ⁊ alumē ⁊ sumach ⁊ terra sigillata ⁊ bol⁹ ar. ⁊ nitꝛ ⁊ sic de alijs. ¶ Ego āt credo q̄ oia q̄ dicta sūt precedēti ca⁹ b valēt ⁊ eō. Quare cū opus ē regrāē ista. ¶ Dico ego q̄ oia q̄ puificāt ⁊ ꝓhibēt augmētū māillaꝝ puificāt ⁊ ꝓhibent augmētū testiculoꝝ.

¶ De his quic magnificant mamillas ⁊ papillam occultam eleuant. CA. III.

SIcut mamille reddunē nimis magne sic ⁊ aliqñ nimis pue: magnificātur aūt māille cū tactu ⁊ fricatōe ⁊ nō mirū. q̄ multū de sanguine trahiē ad locuꝫ rōne fricatōis. ¶ Itē ēt teneant large. ⁊ nō stricte. ¶ Itē ēt vz balneum rex calaꝝ atrabētū ad se sanguines ⁊ empla picea valēt. accipiant ergo de pice ⁊ rasina ptes eq̄les extēdant sup alutā vel pānū: fcōtū pt⁹ balneo: vz ēt inūctio vel linitio fcā cū melle ro. eo q̄ remouet malaz ꝓpionē fridā māillaꝝ q̄ erat cā ꝓhibēs attractionē nutrimenti ad locū. vz ēt oleū cū pice dissolutū. ¶ Et breuiter dico q̄ valēt ēt oia anodina: eo q̄ sunt attractiua cū resolutōe. Illa ergo q̄ sūt attractiua cū resolutōne nō ꝓueniūt vt voluit. Ga. serto ō regimie sanitatis vt sūt camo. mellilotū fenugre. ⁊ semē lini ⁊ oleū ō camo. de aneto de lilio ⁊ sic de alijs. ¶ Accit q̄q; q̄ papilla ē ita ꝓfundata: q̄ puer nō posset eā apphendere: ⁊ tūc pōaē vētosa pua aliq̄ apponunt capulā glandium calefactam valde: aliq̄ sugāt eā cū canula. Dūmodo quod extrahitur sufficit ad actus.

¶ De multiplicatōe lactis in mamilla. CA. IIII.

MAmille egēt q̄q; eruberatōe lactis: nā lac freqnter exiccaē in eis puero nato deficit nutrimētū: huic āt dispōni sic succurrerūt antiq̄ ad quā sm nām ordinauē māille. ¶ Sera. i b dixit: ozimum cōgnāt lac. Et idē facit ozimū fluuiale ꝑs aui. ¶ Et dixit ēt. malua auginētū facit i lacte ⁊ ꝓprie summitas ei⁹: ⁊ ipsa ēt cocta cū radicib⁹ q̄si illa decoctio bibatur ꝓuocat lac. ¶ Eruberare ēt faciunt lac folia ⁊ semē altee q̄si bibunē. ¶ Laudat ēt Sera. i gnātione ⁊ multiplicatiōe lactis apium ⁊ apium aquaticum ⁊ crucaz ⁊ feniculum ⁊ anetū: cuz herbe sunt virides ⁊ non sicce: nā sicce lac exiccant: dixit tamen de aneto sicco quando anetum siccum i aqua bullierit ⁊ bibitur decoctio eius prouocat lac. anisum simi. sup. lac multiplicat. Et Serapio dixit. q̄ exiccat libidinē.

¶ Dirit etiam feniculus vomesticus generat lac qñ sumitur in cibo ⁊ semẽ eius: ⁊ facit ꝺ qñ sumitur in potu: ⁊ ẽt qñ decoqtur cum ordeo. Et decoctio feniculi agrestis ⁊ ꝓprie radicis ⁊ foliorꝫ ẽt ꝓuocat lac ⁊ ẽt semẽ ⁊ radices ꝑm Dia. ꝓuocãt lac. ¶ Dirit ẽt. rafan⁹ ⁊ ꝓprie silvestris auget lac. Et Bar. dirit. qꝫ eius vsus frequẽter. ¶ Dirit. cicer augmẽtũ efficit in lac. ¶ Dia. sic dirit brassica. i. caulis copiã lactis infundit. ¶ Dirit iterum radix ⁊ folia papa. cocta cum ptisana lac mulieris auget. Serapio dirit. papaver rubeum lac auget verũ Gal. vꝰ velle qꝫ sit appositum. ¶ Et dirit ẽt sic. sorbitiones facte ex farina frumẽti cũ qua semen feniculi ẽ decoctum lac multiplicat. ¶ Et dirit ẽt. succus bacarꝫ bronie. i. vitis albe qꝫ lac vberibus ficcis reddit. Et Bartho. dirit. qꝫ idem facit succus bacarum datus cum ptisana. ¶ Aui. dirit. qñ aqua ordei bibitur cum semine feniculi facit abundare lac. ⁊ hoc est erptum. ¶ Dirit ẽt. qñ bibitur succus vitis albe cũ frumẽto decocto facit eruberare: ⁊ hoc erptum est. ¶ Dirit ẽt. pulvis seminis agni casti multiplicat lac minuendo spma sit qꝫ eius potio. ʒ. ij. vsqꝫ ad ʒ. j. ¶ Et dirit ẽt de dactilo i maturo qꝫ facit abundare lac. ¶ Et dirit ẽt. aui. qꝫ mamillas blãdis manibus fricare lactis efficit multitudinẽ. tertia primi. ca. secundo. ¶ Dirit alebi. basilicon ꝓuocat coitum ⁊ lac prouocat: ⁊ postea subdit qꝫ extinguat spma. Et ad hoc dico ego qꝫ facit scõm qꝫ datur, viride vel siccum. ¶ Dirit etiam quando. accipitur de medulla melongiarꝫ decocta. ʒ. j. ⁊ cum vino dissoluitur: ⁊ datur ad potandũ mulieri non habenti lac prouocat ⁊ venire facit. ¶ Dirit etiam. qñ caseus recens fine sale coquitur in aqua ⁊ datꝫ lactanti mulieri augmentat lac. aui. tñ hoc dirit. absolute de caseo. ¶ Et dirit ẽt. ova ꝑdicis soluta cum adipe anseris manusqꝫ nutricum inuncta copiã lactis educunt. Et ego dico qꝫ mamillis ex isto fricans. ¶ Et dirit lumbrici terre triti ⁊ bibiti lactentis cum vino multum lac educũt nutricibus. Gal. dirit. in septimo. feniculum est lactis generatiuum quod non faceret si fortiter siccaret. ¶ Direrũt etiam aliqui antiqui qꝫ mamillas lacte replet lactuca: ⁊ si hoc ꝑm ipsos vehementer operatur. Et Serapio dirit. qñ ipsa decoquit in hoc est magis innatiua. Et Bar. dirit. qꝫ sit lactuca vomestica neqꝫ de ipsa multus ẽt comedat. ¶ Rasis dirit: si ves oi die in potu ex semine psilij nõ triti vsqꝫ ad ʒ. ß. cũ vino fiet lac multũ. ¶ Albertus ⁊ Dia. direrunt si cristallus cũ melle poretur dat lac mulieri. Et Bartho. dirit. qꝫ post ipsum bibatur vinum: quod expertum est: ⁊ mulieres bononienses ꝺ remedium habent.

¶ De ericcatione lactis cũ expedit. CA. V.

Tractatus decimusseptimus de egritudinib⁹ inguinum vesice ⁊ renum.

Ac sepius in mamillis mũ erubescit vt multaꝫ egritudinum in eis fit cũ: ẽ ergo aliqñ nõ minus necessitatis ericcandi qꝫ generãdi. aui. dirit. qꝫ mẽta multiplicata in potu lac ericcat. ¶ Albi. dirit. qꝫ semen apij vomestici ericcat lac. ¶ Serapio dirit semen nigelle qñ pluribus diebus potatur. Et Bar. dirit qꝫ bibat cũ pusta vel aceto limphato. ¶ Et dirit ẽt. qꝫ lac in mamillis ericcat cum adsit necessitas ericcandi emplm factum cum sola farina fabarꝫ ⁊ supposita mamillis qꝫ sum erpertus aut sanie ẽt misceatur. Et idem dirit Dia. ⁊ Bar. dirit. qꝫ ponatur cum cortice suo. ¶ Dia. dixit. fet vini mamillarum lactis bu. cõpescit. Et Bar. dirit. qꝫ non sit adusta. ¶ Lãri ẽt triti ⁊ supposti mamillis lac eliquãt: ⁊ educunt: ⁊ mamillã a lacte ericcant. ¶ Gui. de va. dirit nos autem cũ fomẽtatione huius lac in mamillis ericcamus. coquatur caules in aqua ⁊ sup eis caulibus suffumigantur mamille: ⁊ idẽ caules ẽt supemplẽtur. ¶ Dia ẽt qꝫ dicta sunt supra scõo libro de apatib⁹ mamillarꝫ ꝺ valẽt qre vide capm illud cũ ẽ opus de magnitudine mamillarum hois. illic ẽt feci mentionem: ls hic illud capitulum debuit situari. quare cum expedit vide.

¶ De hernia intestinali. CA. I.

Alienus in primo ⁊ scõo de sinthomate ⁊ egritudie dirit. hernia ẽ inqꝫ intestina: aut sirbus dislocat ⁊ egredit ab interioribus ad carnẽ mirach ꝓprie in vidimo ⁊ osco seu testiculorꝫ bursa. Et Auic. dirit. qꝫ sepe descendit in eo monoculus intestinum: qñ ẽ solutum ⁊ non ligatum. ¶ Lunus tres sunt spẽs: vt testatur ipsemet Gal. in li. de tumoribus ꝑter nãm: vna ẽ zirbal: ⁊ alia ẽ intestinalis: ⁊ alia ẽ cõposita ex ambabus: ⁊ q̃libet illarꝫ qñqꝫ ẽ pua q̃ nõ trãsit inguen ⁊ talis vulgariter dr relaratio. Et aliqñ vero magis q̃ vsqꝫ ad osseũ. seu bursaꝫ testiculorꝫ descẽdit. Et haliabas vocat ipsaꝫ crepaturã.

Causa istarum dispõnuꝫ imediata est vt dicit aui. scissura aut dilatatio. scissura aũt fit pp casum aut percussionem aut motum aut conamine laborioso aut clamore magno aut coitu imoderato. Dilatatio aũt fit pp humiditatem lubrificantem ⁊ mollificantem vt dicit Haliabas: aut propter humiditatem eorũ vt dicit aui. ⁊ illa pñt moueri in corpe a causis primitiuis iã dictis vt vult Aui. Adiuuante repletione ⁊ vsu cibariorꝫ humidorũ grossorum ⁊ vẽtosorum: vt ẽt dicit Theodoricus.

Signa aũt rupturaꝫ scõm aui. est additio in loco manifeste apparens ꝺ vidimo. Et spãliter hoc apparet in motu ⁊ cõpressione anhelitus ⁊ tussi ⁊ resupinatione. aut cũ cõpressione redit ad locũ vt dicit Ra. Si aũt fuerit pp dilatationem meatus paulatim descendit vel apparet in inguine: vnde in osseo descendit absqꝫ motu laborioso. ¶ Si aũt fit pp scissuram subito ⁊ cũ dolore venit ⁊ multotiens descendit ad aliũ locũ ꝙꝫ per vidimum inter carnẽ mirachiam aut ad bursam testiculorum aut ad coxã iuxta vuluã ⁊ i supiora vẽtris vt in vmbilico dcñ ẽ de ruptura ventrali. Si aũt descẽdit intestinũ reducitur cum digitis cito cum quadam gurgulatione. Si autem descendit sirbus non reducitur ita velociter neqꝫ cuꝫ aliqua gurgulatione. ¶ Nõ aliqua in hac passione vtilia. ꝓmum est qꝫ hõs rupturam nõ viuit sine periculo: qꝫ si ꝓtingeret qꝫ intestina descẽderẽt in osseũ cũ fecibus indurat̃ nũqꝫ retrocederent vel cũ difficultate ⁊ ita pacies morit̃. Et ego ita vidi mori hoies ⁊ mulieres. Et Albuc. ꝺ testat. aliquos ego vidi curare ⁊ curaui de isto casu vt dicam vobis in fine capli. Et tõ est securuꝫ qꝫ isti tales faciant se curare aut isti nunqꝫ dimittãt brachale. ¶ Scõo nõ vt dicit aui. scissura in rupturã non curat̃ ꝑ desiccantia nec alio mõ: vt dicẽ Haliabas ꝑ. xiiij. sermõe ptis scõe. ¶ Tertio nota qꝫ dilatabilis aliqñ curat̃ ꝑ desiccãria ꝓprie qñ ẽ tenera. qꝫ nova ⁊ ꝺ pueris. Nõ ãt curat̃ qñ ẽ antiq̃ vt in senibus ⁊ dura: qꝫ magna. Dico cũ medicis cũ i cisione. sic ⁊ Theodoricus i huius dirit. qꝫ illi q dicũt ipsaꝫ curare i oi rpe deceptores sunt. Guido aũt dirit. Ego nũ qꝫ vidi saltẽ magnã ꝙpletã curari. Lãfran. tactat. sc i ꝺ curasse cũ medicis vnũ seragenarium: ⁊ aliũ quadragenarium de magna ⁊ cõpleta ruptura. ꝙsidera mõ tu i ꝺ. ꝓmis magis credo. Gzunus tñ dirit. qꝫ si ipa fuerit ex gnãtione ipsa cũ medicis nõ curat̃. ⁊ ꝺ ẽ vez. ⁊ rõ ẽ i. ꝓmptu. ꝙsiderãti. ¶ Quarto nõ qꝫ curatio rupturaꝫ cũ incisione: ls sit possibilis. ẽ tñ ambigua ⁊ periculosa vt voluit Albuca. ꝑ. pp spasmũ. Secõo pp dolorẽ. Tertio pp fluxus sanguis. Quarto pp timorem incisionis intestini. Quinto pp periculum amissionis generationis: ⁊ pp ista dicit Lãfrã. qꝫ multi magistri q̃ꝰ curã scĩũt facere recusarũt. ¶ Quarto nõ qꝫ incisio non dr fieri in hoie debili neqꝫ i sene neqꝫ in hoie male cõplexionis ⁊ in hoie tussiculoso. Sufficeit tñ tales prefcruare cũ medicinis ⁊ dimittere eos viuere cum sua hernia. ꝓmꝰ non dr fieri in homine debili. qꝫ dolorem neqꝫ passionem pati posset. Et per eandem rõnẽ nõ dr fieri in hoie sene: neqꝫ ẽt dr fieri i hoie male complexionato: qꝫ illi tales semper sunt repleti ⁊ semp abundant in superfluitatibus: quare timor est de apostemate loci: neqꝫ etiã in tussiculo: qꝫ timor de nova apertura ꝓpter tussim

¶ Sexto nota q̄ vt dicit Brunus ⁊ Guil. q̄ non fiat ista cura per incisionem nisi per hoiem q̄ viderit eam p bonū ingenium magistrum facere: ⁊ cū hoc q̄ habēt bonum ingenium: ⁊ intra se hēat instrumenta apta vt est rasorium cauteria acus puluis cōstrictiuus ⁊ sic de alijs. ¶ Septimo nota q̄ tempus aptum ad hoc est tempus veris ⁊ autumni ⁊ sub canez ante canez purgationes sunt molestę.

Cura ista ḥz duas intentiones: prima ꝓsistit in mundificatione ⁊ dicta, secunda in localibus.

¶ Prima itētio cōplet cū medicina euacuāte ipsum eorpus vt cū diafinicōe vel cū pillulis aggregatiuis ⁊ clisteri js donec corpus sit bene mundum. Isti aūt in comestione sint sobrij ⁊ a magna potatione se caueant: nam fcā icisione ipsi cū febre sunt. Sint ēt isti quieti valde p aliquos dies respiciāt se a cibo inflatiuo vt sunt fabe, dimittant fructus hecētes rapas. q̄ ista nimis humida sunt: ⁊ lubrica panē azimū ⁊ crudus ⁊ carnes porcinas pisces casū ⁊ lac dimittant: nō potēt aquā purā neq̄ vinū nouū aq̄ ferrata ⁊ vinū grossum quenit eis: auster ⁊ pluuia grauat eos: nō saltēt neq̄ clamēt tenēant vētres mundū cū clisterijs. Secunda intentio ꝓpletur duobus modis. vno modo cū medicinis alio mō cū cirugia ⁊ manuali operatiōe. ¶ Cū medicinis aūt sic facias. primo reintromittas intestina cū manu. ipsis intromissis facias ipsum eleuatum cum tibijs esse ⁊ depressum cum capite: consequenter fomentet locus cum vino ⁊ aceto decoctionis gallarum siccum cipressi ⁊ aluminis deinde apponatur deliper in loco in quo apparet eminentia extensum in altū in forma scuti. remutet aūt de. ir. diebus in. ir. Et nota q̄ in eleuatione emplastri debes tenere digitum super locum ne pp adherentiaz emplastri mirach eleuetur: ⁊ anteq̄z moueat se de lecto fiat remutatio: ⁊ ꝓsit ligēt emplastrum cum brachali artificialiter facto de pāno triplicato cuz scuto parno: fm inguinis q̄ztitatem: ⁊ habeat cingulum ligatum retro ⁊ ligetur stricte: ⁊ cum cotone defendatur ne brachale ipsum ercoriet. Et qñ isti volunt ascellare tenēant manum strictam super locum. Et si sint pueri portentur ⁊ nō moueant se nisi minus q̄z poterunt. ¶ Consequenter administ̄ potio sua de mane ꝓsolidatiua cū vio nigro stiptico: ⁊ sic isto modo transeat p. 50. dies. ⁊ postea incipiat licedere paulati ⁊ nō dimittat brachale iterū p alios quinquaginta dies. Isto mō receptam emplastroz ⁊ potionuz. ¶ Emplz de pelle aretina cōe ē ois ḥ. ℞. picis nauallis. ʒ. v. colophonie. ʒ. iij. litargirij oppoponaci armoniaci galbani bdelij masticis terbentine aā. ʒ. j. boli ar. san. dra. thuris sarcocolle aloes succorini mumie aristol. cētauree viriusq̄z cō solide: sumach: berberis. nucis cipressi: gallaz pfidie: verrium terrestrium aā. ʒ. ij. sanguinis humani glutinis pisciū visci quercini. aā. ʒ. j. ʒ. pellis arietine coctę cum aq̄ pluuiali ⁊ aceto vsq̄z ad solutionem lib. ʒ. dissolnantur gūme cum aceto ⁊ conficiantur ola cum glutine liquefacto ⁊ fiat emplastrum. ¶ Emplastrum aliud. Rasis. Aui. Bruni ⁊ theodorici. ℞. nucis cipressi acacie gallarum balaustiarum. aā. ʒ. v. dragaganti mirre sarcocolle thuris gummi arabici aā. ʒ. ij. sanguinis drac. boli. ar. alumis: aloes mumie. aā. ʒ. ij pulueriscentur subtilissime ⁊ cum aceto incorporentur ⁊ fiat emplastrum ⁊ applicetur cuz panno. ¶ Potio istis conueniens est ista. ℞. de tribus confortatiuis sigilli sancte Hdarie viriusq̄z plantaginis valeriane pi pinelle aā. ʒ. j. nucis cipressi nucis muscate cinamomi rei barbari alsi fructus tamarisci semen nasturcij cimini preparati cuz aceto coriandri aā. ʒ. ij. san dra. thuris masticis mumie terre sigillate boli ar. picis sarcocolle dragaganti aā. ʒ. j. ⁊ fiat puluis. de quo detur omni mane. ʒ. j. cū vino nigro stipneo. ¶ Electuariū istis cōueniens pōt esse illud. ℞. pulueris mirtillor: pulueris plātagis viriusq̄z consolide gallarum balaustiarum mumie centauree aā. ʒ. 5. ⁊ cum melle fiat electuariuz. Etiā isti pulueres possunt poni i ferculo ⁊ vti eis: etiā possunt capi de mane. ʒ. j. cuz brodio vel vino nigro. ¶ Aliud emplin. ℞. mumine colle carte aā. ʒ. j. boli. ar. aloes aā. ʒ. 5. masticis thuris dragaganti gūmi arabici aā. ʒ. ij. picis nauallis. ʒ. v. colophonie ʒ. i. dimittaē colla in aceto p horā ⁊ postea liquefiat in cazola ad ignē cū pice nauali quib⁹ liquefactis deponaē ab igne ⁊ incorporeē cū puluere aliaz rez ⁊ fiat magdaleon in aq̄ frigida. ¶ Alius modus cure est iste. supposito bono regimine vt dictū, est: ⁊ ipso descente ⁊ iacēte p. iiii. dies reductis intestinis accipiat quilibet mane ⁊ sero vnum. ℈. limature calibis cū vino decoctionis epatice terrestris ⁊ sup locū rupture p. xvij. dies de quarto in quartū renouādo ponat emplin factū de diamāte grosso mō puluerizato ⁊ cū aplicon malarando. Exposita p q̄tuor dies ꝓximo emplz dictū de ruptura ⁊ ligēt cum brachali dicto ⁊ curabit. Fundamētū istius ē. q̄ in illis q̄tuor diebus adamas attrahit in loco rupture limaturā ⁊ in alijs quatuor diebus emplz. ⁊ iō in fine huius tpis reperitur super locū nodosa carnositas que est signū pfecte curationis. ¶ Dixi secūdo q̄ iste rupture curāt p cirugiā ⁊ opationes manuales. hoc aūt fit multis modis. Isti aūt qui curāt cū icisiōe incidunt carnē ⁊ didimū totaliter aut pro maiori pte ⁊ cō solidant ⁊ in meatu illo generāt carnē durā ⁊ callosam: vt nihil descēdere possit. Ista aūt opatio fit multis modis: vnus modus est Albuca. ⁊ Haliab. ⁊ eos inseqūt Rogerius ⁊ sui expositores. ⁊ Jamerus ⁊ Brunus ⁊ Theodoricus ⁊ Guil. de sa. Inuērtat ergo patiēs sup viscū aut bācham capite depresso ⁊ ano eleuato ⁊ ipso bene ligato ⁊ ipsis intestinis bene reductis minister teneat digitū supra rupturaz ne amplius descendāt intestina: deinde scindatur oscūsce cūdū longitudinē ⁊ extrahaē testiculis: ⁊ discarnetur didimus q̄tū opz. Deinde ipsuz capias cū forficibus no incidentibus: sed ipsuz tenentib⁹ trahēdo bene ipsuz: ꝓsequenter incidaē didimus cū testiculo. Cōsequenter suaē didimus cū filo grosso sicut suunt soularcs firmiter ita alte sicut sit possibile: q̄ aliter semp inguine appareret tumor suaē tñ primo: deinde icidaē ⁊ ꝓsequēter cauterizeē pars didimi sata bene: demum totū reponatur interius ⁊ capita fili cum quo fuisti remanent extra ⁊ impleatur locus cū albumine oui ⁊ pulueribus constrictiuis: ⁊ firmetur bene locus cum ligatura ⁊ iaceat infirmus supino corpore ⁊ nō moueat se. Et clisteribus vtatur vt intestina sint māda superfluitatibus demum locus impleatur assungia nō salua donec escara cadat: ⁊ tunc cribit filum quod tenuisti in sutura extra vulnus: ⁊ tunc signuz est incarnationis ꝓsequenter locus consolidetur ⁊ incarnetur vt alia vlcera ⁊ defendas locum ne apostemetur quantū tibi sit possibile. ¶ Secūdus modus est Albuca. ⁊ Aui. Rogerij Bruni ⁊ Theodorici patiente collocato modo dicto ducas testiculū vsq̄z ad os pectinis ⁊ signa locū fm q̄ztitatē testiculi cū attramēto ⁊ reducto testiculo per medīū signi trāsuersaliter cauterizeē cū cauterio recuruo toties quousq̄z ad os pectinis perueniatur: ⁊ post cum albumine oui eum plastretur ⁊ consequenter escara remoueatur: deinde curetur vt alia vlcera curaē. ¶ Tertius modus est Theodorici: ⁊ cum ponit mūdinus: ⁊ Guido etiā ⁊ multi alij magistri ⁊ē modus operandi cuz cauterio potentiali ⁊ modū dicā paz post. ¶ Quartus modus est Rogerij ⁊ est q̄ cū acu ponaē cordula sub didimo fm transuersuz p medium loci signati ⁊ paruo ligno supposito ligeē totū ⁊ non cessēt quotidie stringere donec cordula libere creat: ⁊ didimus cū carne sit inclusus. ¶ Quintus modus est per eleuatiōez didimi ⁊ cauterizationem ossis pectinis ⁊ modus est iste. Incidaē mirach ⁊ caro apprehendaē cum tenaculis latis ⁊ eleuet didimum ⁊ cum ligamento cum detineat ⁊ cauterizeē sub didimo fortiter vsq̄z ad os pectinis ⁊ post vt alia vlcera curetur: ⁊ iste modus ponitur a Lafrācho. ¶ Sextus modus est iste incidunt isti carnem mirach: ⁊ ligāt didimum aliquantulum cuz filo auri stricte deide suunt vulnus ⁊ dimittunt intus filuz: ⁊ ita corrugatur ⁊ ꝓstringitur didimus p longū tps. ¶ Nota tamen q̄ aliqui istoz modoz sūt mēdosi ⁊ alig nō. primi q̄tuor nō sunt mendosi.

Duo autem sequentes mendosi sunt. Et ratio q; illa curatio est mendosa ex qua põt seq; reuerti iterum egritudo: si ex primis quatuor non põt reuerti, ex duobus vltimis sic. ergo cura istorum duorum modoꝝ est mendosa. Nam in primis modis quatuor totaliꝫ foramen p qđ intestina descendunt remouet. In duobus vltimis remanet. via ergo mendosa est/ pro quo nota bñ q; si dicimus totaliꝫ non scidatur cum cauterio pp seruare virtutem testiculi: dico q; cura est mendosa. Si Cura ergo ds esse pfecta os q; virtus testiculi pdatur. põt aũt hoc cum vno testiculo generare: vt iam vidi. vñ multi sunt castrati ex vno latere ꝛ pcl plunt: ꝛ multi oriunt cum vno testiculo solum: vt iam ter ego vidi ꝛ generant: ꝫ ergo testiculus ille recipiat aliq̃lem fluentiam a ptibus sibi vicinis: tñ cum aliq̃li attenuatiõe remanet. ꝛ p certo ego puto istum modũ securiorem fcñ cum cauterio potentiali. p quo nota bñ q; ista opatio nõ ds fieri i ruptura magna: ꝫ in parua sic. In magna aũt fit cum ferro. ꝛ iõ dicit Auí. intelligens primum modũ q; nullo mõ huic approximet ferrum. ¶ Nota ẽt q; modus ille q; fit cum ferro ignito est bonus: vex q̃gnis ẽ terribilis: ꝛ multi abhorrent p timore eius: elegerunt multi antiq illum de cauterio potentiali. ¶ Nota aũt os q; dñs sit medicus de corosiuo: qñ melius ẽ multiplicare vices ꝫ q̃titatẽ. ꝛ vicunt aliq; q; arsenicum i hoc ds pciparum. opatio aũt ipsius est bona. Et si indocte approximet commouet febres ꝛ accñtia mala. In parua aũt q̃titate facit opationem magnã marime iuꝝ membra principalia. ꝛ iõ facias defensiuum cũ aceto ꝛ solatro ꝛ aliis infridantibus. dieta ãt eius sit ac si haberet febres. ¶ Nota ẽt bñ q; opatio eius durat p tres dies. ꝛ iõ os q; de ꝫ. in tertium reap ponat. Etiã q; est valde vtile ipꝫ corrigere cũ opio vel cũ solatri succo aut caulium: qñ opatio est turior. ¶ Modus ergo opandi cuꝫ cauterio valde bonus ꝛ honestus nõ vsitatus istis tpibus ex imperitia opantis est iste. fiat ergo in istis purgatio debita: vt victum est. ꝛ sit dieta eorum sit bona relupinet patiens ꝛ reducat intestinum ꝛ radat tota illa pars inguis: deinde reducatur testiculus superius q̃tum sit possibile sup os pectis: ꝛ signetur cuꝫ encaustro aut carbone circuitus testiculi: ꝛ reducto testiculo i bursa ponat ruptorium ad q̃titatem vnius parue castanee: qđ fit de sapone ꝛ calce viua cum modico de saliua sup locuꝫ signatuꝫ in medio ossis pectis prope virgam ad vnus digitum ꝛ circunda cum aliquo circulo de pãno incerato aut de aliquo glutino facto totaliꝫ vt non trãseat vltra signatũ ꝛ liget firmiter cuꝫ bona binda ad modũ brachalis vt nõ moueat de loco vbi positum est: ꝛ dimittatur ibi p vnum diem nãlem i crastinum soluat ligatura: ꝛ moueat causticum ꝛ inuenit escara nigra. ꝛ tunc incidatur p medium in medio ꝑm trãsuersum ad q̃titatem vnius grani ordei vel filigis ꝛ fiat fouea vel caverna in q̃ ponatur quãtitas medij granifrumenti arsenici puluerizati repressi cum succis aut opio tantũdẽ q̃tum erit arsenicuꝫ aut suoluto in modico corone: deide inungat circuꝫ circa cum populeone: ꝛ desup ponant panni infusi in aq̃ ꝛ aceto aut cum ouoꝝ albumine ꝛ liget cum binda scutali ꝛ firma retro in bracali ꝛ iaceat sup dorsum in lecto de mataratio ꝛ qualibet die pñt panni renouari ꝛ sp videre q; intestinum sit reductuꝫ: corosiuum tñ non remoueat de duobus aut tribus diebus vsq; quo dolor fuerit getatus ꝛ corosiuum remutet iteꝝ augendo foueã magnam. Lacerando magis q̃ incidendo pp sanguines ꝛ ponat de puluere: vt ꝓpius ꝛ remoueat de escara in circuitu q̃tũ sit possibile vt libere videatur ꝛ operur in ꝓfundo. ꝛ ita ꝓtinue fiat quousq; caro mirach tota sit corrupta vsq; ad diuisum: qđ cognoscit per solones burse testiculoꝝ ꝛ p dolorem partis posteriorꝭ: ꝛ q; in fissura videbit subа alba: ꝛ est dictum ita strictificatus q; digitus non poterit trare p bursam ad diuisuꝫ vt solebat neq; ẽt tunc intestina pñt descendere. Et nõ q; hoc cõiter est fcñ in duab⁹ septimanis. ¶ Postea pcuret casus escare si tibi pꝛs cum assungia aut butiro seu aliquo vnctuoso p vnam septimanam. Et q̃ ceciderit escara videbit dictum albus ad modũ vnius cãnalis. fcõ hoc ponat de puluere arsenici magis depressi in minori q̃titate cum cotone sup dictum: ꝛ defendat ac ẽt mitiget cum fortioribus vt est olcum papa: iusq̃mi: mãdragore: eo q; dictum est magis sensibil q̃ caro: ꝛ maiori indiget extractione mitigatiõe ꝛ magis cauta operatione pp venas. ꝛ neruos q; sunt iuxta cum: ꝛ defendet ẽt bñ ne corrosiuuꝫ tãgat carne sanam ꝛ ipso pparato stet vsq; ad secundã mutationẽ. ꝛ tunc scindat dictum scõm longum ꝛ in fouea ponat de puluere cum cotone: ꝛ ita ꝓtinuet donec totus dictus aut maior ps eius sit corrupta q; cõiter fit i duabus septimanis ꝛ cognoscit hoc p maiorem tumorem testiculoꝝ ꝛ maiorem dolorem dorsi ꝛ partis posteriorꝭ. ꝛ nota bñ q; necessarium est pp magnitudinẽ dictum vt melius corrodat facere duas aut tres fissuras fiant ꝑm longitudinem in qbus ponat de corosiuo sp cum cotone. ꝛ si ꝓtingat mõ q; aqua descendisset in scrotum iponatur proba p medium dictum versus bursam. ꝛ tunc sinistra bursam cum manu ipso iacente. ꝛ ꝑ hoc procuretur casus escare: vt dictum est. ꝛ q̃ locus erit mũdatus ꝛ appebit caro rubea in carnẽ locus: ꝛ curet curatiõe aliꝝ vulneꝝ: qñ tũc signũ erit q; dictum sit totus icisus. ꝛ iciatur tũc aliqualiꝫ pauxillatine tñ: ꝛ portet bracale p. ꝛo. dies. ¶ Ego ẽt inuenio q; vnus parisiẽsis tenebat istum modum: apponebat ruptorium sup locũ ꝛ non faciebat eos descere: imo p ciuitatem vel castrum trãsibant vt obliuiscerent molestiam corrosiui. Ego non laudo ꝫ: nisi fueris securus q; intestinum nõ possit amplius descendere. Et cum ꝫ magister nullo mõ ꝓcurabat casum escare: vt dixi: qđ erat faciendũ. ꝛ ipsum dimittebat cadere ex se. Intẽtio sua erat vt appet mihi: q; escara defenderet carnẽ a reiteratione corrosiui. ego ẽt nõ reputo hoc bñ tutum. ꝛ rõ. q; stante escara satis difficile est scire q̃n erit opatio in dictimo: ꝛ q̃n erit completa. si ãt escara sit remota oculus ꝛ tactus testificat veritatem tue opationis. erat aũt operationis siue tps. 8. septimanarũ ꝛ isti bñ succedebant. ¶ Ego ẽt inuenio aliam opationẽ tutiorem ꝛ breuiorẽ: ꝛ modus est iste remota carne vsq; ad dictimum. vt dixi: ꝛ ẽt causticо appositо semel sup dictũ ab illa hora vltra opationẽ suam faciebat cum cauterio curuo cultelari ꝛ comburebat dictimum. est. n. ista opatio breuior ꝛ securior. ds ãt hoc ad duo p⁹ ad fluxum sanguis .2°. ad maiorem profundationem: q̃re melius est isto mõ opari. ¶ Ego ẽt inuenio alios q; a prima opatione ruptorij cum causticо sp procedebãt ꝛ de ꝫ. in tertiũ cauterizabant ꝛ dicebant isti q; ꝫ ds ad tria. p⁹ ad fluxum sanguis .2°. ad maiorem profundationem. ꝫ°. ad remotionem escare: q; cauterium reiteratum semp remouet de escara preexistе: eligas ergo ex te illud qđ plus tibi placet.

¶ Isto posito: q; tamẽ aliqñ accidũt aliqua accñtia mala accñtibus istis docebo te succurrere. p⁹ ꝓtingit q; apponitur plus de corosiuo q̃ os: q; sp nõ pñt cõmensurari medicine: sic q; si nimis molestaret laudet locus cũ olco ro. vl cum vino vel cuꝫ alio vel de nenufa. ꝛ sic de silibus. ¶ 2°. ꝓtingit q; bursa testiculoꝝ sit inflata: ꝛ dolorosa succurret cum emplo fcõ de maluis violis ꝛ plantagie cum furfure: vel lentibus ꝛ oleo ros. Si aũt non possit resolui: ꝫ ad sanie deueniat maturet cũ assungia porci ꝛ gallie ꝛ semine lini ꝛ cum radice maluauisci ꝛ silib⁹: ꝛ si sanie faciat aperiat i bassiori loco ꝛ mũdificet ꝛ sanet vt alia vlcera. ¶ ꝫ°. ꝓtingit fluxus sanguis ꝛ molestus: q; vene cũ vidimo sũt ꝓiuncte. Succurret cum puluere ꝓstrictiuo sepe dicto i ꝓpio ca° cũ albumie ouí: aut ẽt succurrat cum puluere vitrioli ꝛ calce nõ extincta aut ẽt cum arsenico preparato mõdicõ. ¶ 4°. ꝓtingit q; isti sint febrientes. Regant tũc isti cũ syrupo de violis vel nenufare vel simplici acetoso ꝛ cum alijs: sic alij febrientes regant. ¶ 5°. ꝓtingit q; isti sunt tussientes succurrat istis cũ diadragagãto aut cum diapendione ꝛ pectus lungat cũ butiro ꝛ oleo viol. vel alio ꝑm q; vides necessarium. ¶ 6°. ꝓtingit q; venter eoꝝ sit constipatus

succurratur istis cum cassiaſ. aut fiat clistere aut suppositorium: aut dentē pillule cōes vt vī opanti. ℂ 7°. istis ꝓtingit sepe fluxus ventris. succurrāt istis cū diacitōnitem cuz zuccaro añ comestionē. Item vz semē plantagis datuz cū vino austero q̄ singulare remediū est. Itē valent trocisci ꝓstrictiui sic̄ sunt trocisci de carabe ⁊ sic de alijs. ℂ Si mō ꝓtingat q̄ isti sint aperi intinguic̄ ⁊ non i bursa testiculoꝝ. tunc istis succurrāt sicut dixi supra in p°. parte cum medicinis ⁊ ligamētis ⁊ iaceant ⁊ non moueāt se ⁊ emplā ⁊ alie medicie dent̄. ego istis ꝓsueui facere vnum brachale sic. Lapio vnaz fasciā longā in vno extremo pono plumaceolum ⁊ mitter vnus ipm tz. Deide fasciam inuolutā voluo intra corā: ⁊ reuoluo sup plumaceolū ⁊ sic reuoluo circū quaqz. ⁊ strigo: deide ego suo caput extremū fascie: deide suo caput q̄ tenebat mitter in manu. Demū suo fasciam insik̄ ne vna ps ab alia cadat: deide suo ptem q̄ voluik̄ core cum pte supiori cingēte ipm ⁊ sic de. xv. diebus in. xv. muto eū. sit āt fascia ex pāno secon relaxante.

ℂ De castrandis hominibus. CA: II.

Castratio in hoie aliqñ est nēcia pp multas res. destruit āt in hoie illud q̄ nāle est in hoie ⁊ spēz humanā cōseruat. ℂ Castratio aūt fit duob⁹ modis, vno°. p attractionē alio°. p incisionē. ℂ Opatio q̄ fit p attractionez fit isto mō. facias aq̄. sedere i aqua calda donec testiculi mollificent̄ ⁊ pendeāt: deide ꝓtere eos talr q̄ sub mānu tua nō appeāt amplius. ⁊ hmōi cāstratio est pueris ꝓueniēs. ℂ Castratio q̄ fit p incisionē fit duob⁹ modis. vnus modus ē vt icidat̄ virga cū testicul'. sit autez isto mō. ligek̄ virga cū testicul' i radice sua: deide i loco ligatōis cū rasorio total' incidat̄: deide stringat̄ sanguis ⁊ curek̄ vt alia vlcera. ℂ Alius modus opandi est vt testiculi cum manu tua trahant̄ ad inferiora: deide ligent̄: ⁊ sic incidosup vnūquēqz testiculum sectione vna ⁊ excoria donec egredianť. Deide amputa eos ⁊ sue vulnus ⁊ cura ip sum curatione aliorum vulnerum donec sanetur. Et iste modus bonus est. alius mihi non placet.

ℂ De hermofrodita. CA: III.

Hermofrodita est passio valde inālis ⁊ turpissima i viris: spēs āt in viris sunt tres. ℂ Et p°. est q̄ appet in cute testiculoꝝ q̄ est iter testiculoz duos i figura q̄si sicut vulua mulieris ⁊ sunt in ea pili. ℂ z°. spēs est p eundē modum p eam thī fluit vrina. ℂ Et 3°. est sil'is scde ⁊ non pp° totaliter: sz nō exit vrīa. in mulieribus ē sola vna spēs. est āt supra vuluā mulieris in pectine: ⁊ pēdent illa virilia sicut i pueris pēdēt. ⁊ sunt tria corpora: quoꝝ vnuz ē sicut vga ⁊ duo sicut testiculi. ⁊ oēs iste spēs curanť ⁊ sananť pter illa q̄ fit in viris ex qua exit vrina. ⁊ modus curationis eius ē vt feces illas carnes superfluas sectione q̄ non remaneat ex ea aliqd: deide cura locum vt alia vlcera curanť donec sanetur.

ℂ De generatōe lapidis i vesica ⁊ renib⁹. CA. IIII.

Capitulum de generatiōe lapidis. Lapis non soluz gñat in renib⁹ ⁊ vesica: sz ēt in iuncturis: vt Gal'. p°. ⁊. 6. interioꝝ: ⁊ aliqñ in pulmone. vt dic. 4. interioꝝ ⁊ in epate ⁊ in alijs mēbris vt de ipso Maliab. dixit. 14°. sermone prime ptis. ego de b vidi vnum q̄ spuit vnum lapidem ꝓ certo. Cirugicus āt non hz se itromittere de lapide renū neqz de lapide aliaz partium intrinsecaz cū bñficio cirugie isti non pñt curari: gña tñ necessitatis aliqd dicam. ℂ Gñatur aūt lapis in vesica sm Malia. vbi supra i corpore humano ex mā grossa viscosa coadiuuante meatuū strictura ea seruāte ⁊ a calitate loci effectualr vt clare declarat Galie. vbi. s. isto verbo. crudo nāqz cibo assumente qd viscosum q̄si meatus qdē sm renes strictiones q̄dam exterit nā moram faciēs sibi: qd grossum ⁊ viscosum paratuz est gñare pozos ⁊c. facit ēt ad b maxime ⁊ renū ipsoꝝ ꝓpō. vñ calitate exsite pāgitiua ⁊ mā existente in renibus aliqualiter coagulata a calitate renū fit lapis. ℂ Et Sera. 4. breuiarii sui dicebat: q̄ calitas cōmoderata cum mā grossa est sufficiēs cā gñationis lapidū. Et p calitatē ꝓmoderatā itelligo egressuz a nālitate: nō tñ ꝑternālis ē: ⁊ pp b calitas multū excessiua in renib⁹ in inuenit⁹ est gñativa lapidis subito ⁊ calitas pter nām non multū in renib⁹ ⁊ in vesica ⁊ i diurno tpe hz lapidē gñare. cā effectiua gñatōis lapidis ē calitas renū: hz grossicies māeꝝ sit maior cā m.ā āt lapidis gñak̄ a crapula ⁊ ab indigestiōe ⁊ a regimie grosso: vt infra dicek̄ de dieta. Debilitas aūt virtutis expulsiue ⁊ viaꝝ opilatio sūt cā retentionis māe: labor renū ⁊ vesice ⁊ vsus rerum calidaruum sunt cā caliditatis excessiue.

Signa lapidis renū sunt egressus vrie paulatine turbide ⁊ arenosc arenul' rubeis cū quodā ardore ⁊ ē dolor māsiuus in renib⁹ ⁊ in illis multotiēs pungit ad pedes ⁊ testiculos ⁊ crura cum ādam obdormitatiōe a pte renis infirmi. ℂ Signa lapidis vesice sūt ista. dolor ē in vesica. pruritꝰ dē cē circa caput vge: ⁊ eius erectio ē sepissime: ⁊ vrina eoꝝ ē cruda ⁊ alba ⁊ tenuis: ⁊ cuz b est vrinādi difficultas. ⁊ si cum b dubitek̄ resupinek̄ pties elenatis cotis ꝓcutiak̄ ⁊ miget aut ēt intromittak̄ canula argētea vel tēa ⁊ lapis tangek̄ ⁊ retrocedet ⁊ miget. hec aūt oia dant noticiā lapidis ⁊ viā curationis ostendunt vt p°. interioꝝ. adhuc aūt patiēte bñ curuato: si digitus in ano ponak̄ sentiek̄ lapis durus vel mollis ⁊ retrocedet ⁊ miget. Et pp b virit Aui. q̄ lapis in vesica sepe ducit ad tenasmonē. ⁊ quotiēs migit lapidosus totiēs migere desiderat. ℂ Nota ēt q̄ dolor renū multum sillak̄ in p°. dolori colico: pp qđ doc. inter se fecerunt differēciōes. lapides aūt renū ⁊ vesice dr̄nt. lapis. n. renū leuior ē ⁊ minus declinās ad rubedinē. vesice vo duriores ⁊ valde maior declinās ad albedinē. ℐpro quo nō q̄ Hypo. i. 6. epid. dixit: nefreticos nō vidi sanatos supra. 70. ānos. Et. 6. affo. nefretici ⁊ q̄ circa vesicā volent laboriose in senib⁹ non sanātur. debiles. n. sunt. ⁊ iō cū his passiōibus moriunť: vt dicit Gal'. in. cō. ℂ Nōz° q̄ q̄ñt vrinā grossam harenosā raro ꝑcurrūt lapidē. sī si subito efficit tenuis significat lapis gñatus cū alijs signis: vt dicit Ber. de gor. ℂ Nō 3°. q̄ lapis gñatus i vesica ⁊ renib⁹ ē ex his q̄ hereditanť. pp ea dē q̄ lapis renū senib⁹ plus aduenit q̄z lapis vesice: ⁊ infantib⁹ ⁊ q̄ sequunť eos ꝓrium. ⁊ maxime aduenit iter infantiā ⁊ pubertatē. ⁊ totū b virit Aui. ℂ Nō. 4°. q̄ pax accidit lapis in vesica mulierib⁹ ⁊ lapis renum: vt virit ēt Aui. ⁊ sunt de egritudibus hīibus porisimū. ⁊ spaciū est de mēse ad ānū. Et tota h⁹ rō ē amplitudo venaꝝ. ℂ Nō 5°. q̄ lapis parvus i vesica magis est ꝓmptus ad retinendum vrinā: q̄ figik̄ cuius i manu ℞ magnus: q̄ velociter remouek̄ a meatu. ℂ Nō. 6. q̄ q hz lapidē i vesica vel renibus nō viuit sine piculo. nā si retinek̄ ⁊ claudit meatū duc̄ ad hidropisim ⁊ ad mortē. ℂ Nō. 7. q̄ renib⁹ non dz lapis. icidi: in vesica āt est piculosa incisio pp spasmū ⁊ fluxū sangu. ⁊ pp fistulā. ℂ Nō. 8. q̄ pp ista tria piti istā artē diserūt cursoribus. ℂ Nō. 9. q̄ lapis non pōt incidi sine piculo vesice puus: aut pp piculū non ꝓhēdēdi eus: vt dicit Albu. Si aūt lapis icidēdus est mediocris ē incidēdus. Caueat ergo q̄libz vt se non itromittat de icisiōe lapidis nisi sit erp⁹ ⁊ videat a bono magro: vt dicit bru. ⁊ Theo. ℂ Nō. 10. q̄ si dz icidi hō ātiqu⁹ neqz hō debil': neqz hō cacochim⁹': neqz doloꝝosus. Etas āt icidēdi est etas. 14. ānoꝝ: vt dic Lāfr. ips āt ꝓgruū ē ver ⁊ autūn⁹.

In cura ista hēs duas itentiōes. ℐpria est in purgatōe ⁊ vita. Scda i localib⁹. ℂ ℐprima intētio ꝓpleť cū medicis cāntib⁹. ipsos hūores grossos sicut ē bñdicta pillule aggregatiue: pillule de aga. aut cū diacatolicō digerak̄ mā cū orimelle diuretico. Et si forti⁹ vis facias cū syrupo ♄ radi. v. ℂ ℐpōt ēt fieri syr. cū istis herbis. ℞. staphis. tribuli marini ⁊ cāpestris calamēti ysopi granoꝝ iūipi: baccaꝝ cdeť semis feni. apij petrosi. ameos dauci cuz seminū fridoꝝ ci

marum nardi squanti flox camo. ggne. cum ace. sgl. melle ⁊ suc. ⁊ fiat syru. ⁊ addanꝫ radi. v. ⁊ aq̃ cisterne. ℭ Vomitus ãt ꝙuenit ⁊ non solũ diuertit mãm: sꝫ cũat mãm affectꝫ. f'aticam gñatam in stõ q̃ in diuturno accessu erat pata ad renes lapidem cãre. Et 5ꝰ. utilitatis Gal'. precipit semel in mẽse. ℭ Dicta cox sit tal'. dimittanꝫ oia que pñt lapidẽ gñare vt sunt ꝛm Ra. ⁊ Aui. Libi grossi q̃lis ẽt pãis assimus ⁊ crudus carnes vaccax ⁊ aniũ paludestriũ ⁊ pisces ⁊ fructꝰ acetosi ⁊ virides ⁊ calcus humidus ⁊ aq̃ turbida ⁊ vinũ grossum atqꝫ turbidus. ⁊ gñal'r respiciat se ab oĩbus rebꝰ viscosis ⁊ difficilis digõnis ⁊ ab oĩ crapula ⁊ replõne: ⁊ ita voluit Raſ. li. dispo. ficus ãt ⁊ amig. fisticifructꝰ cappax passule ⁊ filia in pluri vsu ⁊ tute pñt approximari de mẽcu Gal. ij. alimentox. Cressones aũt pñt approximari. hñt ãt virtutẽ diaforeticã urinatiuã atqꝫ lapidis vesice frãgitiuaꝫ: vt. 8. farma. dixit Gal'. ⁊ urticas laudat Auẽ. ⁊ Aggre. ꝙfirmat. oia ãt ista moderate sunt virtutis. alia ãt sunt magis violẽte virtutis. velut sunt pulegiũ feniculus. ius cicerum ru. ista aũt raro vsu ⁊ a cibo longe dñt admistrari: ne adurendo sanguinem ⁊ renes calefaciẽdo ledant: ⁊ ẽt ne velocitate latiõis cibũ indigestum deducant ad epar ⁊ ad loca urine. ℭ Rai. aũt dabat ℔. ℞. cicera nigra siue ru. ⁊ remolliaꝫ in aq̃ reni p̃ noctẽ vel in aq̃ dulci: deide bulianꝫ duabꝰ ebulitõibus cũ pauco petro. ⁊ addito modico de puluere nardino ⁊ croco ⁊ vino alb. administreꝫ. ℣dulti alij additionẽ faciunt de gramie mũdato de cimio i hyeme: ⁊ aliq in hyeme apponũt succũ limonum aut arancioꝝ: semẽ melonũ. mundificat. n. talis potio venas capillares epatis ⁊ renum meatu. ⁊ ita pseruat a calculo vt affirmant. diacalamentũ ⁊ diaciminuꝫ sunt ex ꝙpositis valẽtibꝰ. Cõplerio ãt locox cala põt corrigi cum oleo ro. vio. ⁊ scor. ⁊ epithimate de sanda. ⁊ aquarum fridarum. ℞espicias tñ te a nimio vsu siue excessu.

ℭ ℨ intẽrio complectꝫ ℔ mõ. ⁊ pꝰ dolore infestãte fiat hoc balneũ in quo cocte sunt herbe iste. ℞. lingue canis. ℳ. iij. vitrioli siue paritarie. ℳ. ij. senatiõis. ℳ. j. apij. ℳ. 5. leuiter ꝙassata bulliant vnico feruore in aq̃ simplici: deinde totũ in ꝙcha projciaꝫ: ⁊ addaꝫ lib. j. vini al. ⁊ cuꝝ fuerit tepidũ sedeat in illo ꝙ aq̃ fere attingat vmbilicum. hoc. n. notabilr opatur mitigando dolorẽ: ⁊ viã siue meatum dilatando ⁊ lapidẽ educendo: dum tñ approximetur moderate. hoc ꝙpleto vt tutius fortiores medicinas possis approximare vearis lẽitiuo aliquo vel diacatolicõe: ⁊ dimittas medicinas attractiuas. ℭ Isto ꝙfir facto pñt dari diminuentes lapidẽ ⁊ dñt dari post exitum balnei vt est decoctio cicerum gramis ꝛm Gal'. in 6ꝰ. simplicium. Et Aui. 3ꝰ primi laudat inter oia decoctionem petrosilij. Et Gal. vbi supra multum laudat q̃ non sunt cala vt sunt icisiua vt radix sparagox ⁊ rubus ⁊ betonica poliũ ⁊ rubea. Et Bertucius bononiẽsis summe laudauit nitrũ ꝙbustũ.

ℭ Aui. in 3ꝰ. enumerat radicẽ costi radicẽ rubi: semen. altee radicẽ tribuli apium scolopẽdriã virgam pastoris pentafilon poliũ camepitheos radicem rafani ⁊ acori ⁊ cipi ⁊ grana pipis ⁊ lapidẽ iudaicũ ⁊ cinerẽ scorpiõis lepoꝝ ⁊ sanguinẽ irci ⁊ fimũ galli aut colũbi ⁊ scarabeos criccatos. ⁊. cãtarides: ⁊ multi ꝙmendant grillos criccatos. Lucas tñ ⁊ videas qõ ista sint bñ correcta: ⁊ q̃stitas sit parua: qꝛ vlcerant vesicã. Et nõ q̃ ex istis pñt fieri cõpsita.

ℭ Et Aui. ad ℔ ordinauit istam potionẽ. ℞. mellifolij. ʒ. v. cap. veneris. ʒ. viij. petrosi. ʒ. tiij. ficus albe. viij. in numero. decoquanꝫ cũ. vij. lib. aque donec remaneant lib. tres ⁊ bibaꝫ lib. 5. cũ erit a balneo. ℭ Sera. exprimentuꝝ ad hoc sublime. ℞. semis melonũ milij ſol' dauci nitri cõbusti. aã. ptes equales terantur ⁊ cribellentur ⁊ dentur eo. ʒ. iij. cum aqua decoctionis cicerum nigrorum. ℭ Alij fecerunt aquã exptam. ℞. filipendule li. vj. radicuꝝ acori li. iij. sarifrag. cũ radice q̃stum de oĩbus ꝙassatẽ ⁊ ponãtur i alẽbico ⁊ aq̃ fiat. ⁊ dcẽ. ʒ. j. ℭ Auẽzoar vir magne expiẽrie fecit ℔ elariũ. ℞. lapidis iudaici gũmi ceraso. lapidis spõgie cortiũ melonum ligricie. aã. ʒ. iij. auellanarũ

dispõnibus renũ ⁊ uesice

. ʒ. j. dauci vitri vltramarini combusti cum alchitran. aã. ʒ. io. pinex mundatax amigdalarum excorticatarus. aã. ʒ. vj. Syrupi de ligricia qõ sufficit: ⁊ fiat elarium. i quali det lib. ponantur. ʒ. ij. optimi balsa. q i hoc: vt dicit est de melioribus medicis seruẽ in vase vitreo. Dosis est. ʒ. vj. oi mane cum syrupo viol. ⁊ q̃druplo aque calẽ. ℭ Rainaldus de villa noua hoc ẽt composuit. ℞. milij solis amcos amisi maratri carui dauci petrosilini apij ciminꝫ anceti leuistici cardamomi pipis longi silucstris montani semis papa. semis melonum semis malue granorum iunipi bacax edere semis sparagi nucleox pscox ⁊ radicum sarifragie zinziber. galange cimini spice nardi calami aromatici liricie ciperi acori sandalorum aloox ru. lapidis iudaici lapidis spongie raſure eboris marillax luccij. aã. ptem. ʒ. cicadarum ꝑparatax quartam vnius ptis sanguis hyrci ꝑparati partes. ij. fiat puluis de quo dcẽ de mane. ʒ. j. cũ vino albo. ℭ Rasis talꝫ ꝑfectionem ordinauit. ℞. semis melonũ carpobalsami semis rasa. dauci petrosili. aã. ptꝫ vnam corticox radicum capparox corticum: radicis oppopo. amigdalax amararum: baccax lauri: squanti cipe. spice casse lignee scolopẽdrie harmel: gẽtiane. arist. ro. assari cordumeni bdelij armoniaci scrapini mirre piperis acori. aã. ptem. ʒ. dissolutis gũmis i vino subtili fiant pillule. ⁊ dosis est. ʒ. ʒ. cuꝝ aq̃ cicex: ⁊ qñꝫ fortificaẽ illud medicamen cũ balsamo. balsamus ãt frãgit lapidẽ: vt dixit Gal'. 7ꝰ. simpl. ℭ Aui. aliud cõposuit medicamen exptum: vt dicit. ℞. cineris nitri. cineris scorpiõis cineris radicũ cappareox: cineris leporis lapidis spongie sanguis hyrci cineris corticum oui lapidis iudaici acori ꝑtes equales petrosilini dauci pulegij gũmi arabici se. alree pipis. aã. ptem. j. ʒ. ꝙficiantur cum melle ⁊ conseruenꝫ. dosis est a. ʒ. iij. cum aq̃ decoctõis tribulorum ⁊ cicex nigrorum. ℭ Ego ẽt dico ꝙ si lepus capiaꝫ ⁊ comburatur ꝛm se totum ⁊ dcẽ pulueris ille ad quãtitatẽ vnius coclearis mirabilr vx: qõ exptum est. ℭ Ad idem expta sunt semia genestre exhibita i potu cũ subtili vino. ℭ Ad idem ẽt exptum si gazeli nucis qñ nuces icipiunt oriri triturenꝫ ⁊ exhibeantur mire valent.

ℭ Ego sepe dedi cũ aqs diureticis cantarides: i parua tñ q̃stitate: ⁊ laudanꝫ ẽt a gerardo de so. ⁊ Gui. de la. ⁊ ꝙsue ui ẽt dare siloãtropos descriptõe nicolai. Et videre receptas a nicolao cũ vio alb. vel cuꝝ aqs diureticis ⁊ vidi bonum effectũ. ℭ ℘ost ãt exhibitiõem medicie frangentis ⁊ educẽtis lapidem laudaꝫ iunctio cum oleo scorpionum: qñ dicẽ Aui. in 5ꝰ. canone. scorpiones i suis naturis sunt i lapidibus generatis i renibus ⁊ veſicis optimũ remediũ: qñ lapis gñatus est. ℭ Thadeus fecit hoc emplm lup lo cum. ℞. herbam senatõis paritariaꝫ folia cucumeris silue stris: folia malue caules porros morsum gallie ⁊ ex similibus ⁊ fiat emplm. ℭ Theodo. facit ℔ cerotum pro remouendo. ℞. olei camo. ʒ. ij. olei ros. ʒ. j. vitellorum ouorum crudox. ʒ. iij. ꝙficiantur ⁊ cum pãno applicenꝫ. ℭ Cõmotiones ⁊ egritudines vitentur. ventositatẽs ab ylio vsqꝫ ad veſicam cũ oleis calis vꝫ cum oleo de ruta ⁊ de castoreo euaporeꝫ: vt dixit Aui. iste oẽs sunt medicie minuentes lapidem. ⁊ multa alia expta possem ponere. ſ. Bar. de va. ⁊ aliorum: sꝫ tibi cirugico ista sufficiunt.

℔i dolor fuerit i renibus rõe lapidis ista breui ter sunt expta. ℞. corticũ auellanarũ: misceaꝫ bñ cum gũmis amigda. ⁊ ex istis mixtis. ℞. ʒ. j. ⁊ q̃rtam ptis ipsius ex siloãtropos misceaꝫ: ⁊ cum vino calido bibatur. ℭ Sola ẽt particularia calefacta sup tegulam ignitam rorata cuꝝ aceto renibus applicẽ. ℭ Emplm ad idẽ. ℞. radicuꝝ euisci: radicũ tassi bar. ca. ve. recentis: camo. aã. coquanꝫ adiuicẽ: ⁊ cũ oleo de camo. fiat emplm.

ℭ Balneum ad idẽ. ℞. senationũ vitrioli. aã. coquanꝫ in aq̃: ⁊ post balneuꝫ fiat iunctio cũ oleo de scor. ℭ Guil. dixit. Ego vo in dolore ꝙsequẽte lapillũ vel aranẽã iuent vtilissimũ: ⁊ subito succũ arnoglosse bibitum calix ⁊ turbidũ sicut exprimẽ vsqꝫ ad ciatũ vnuꝫ. Ego nõ videorõnes nisi forma occulta in hoc valeat: ⁊ in q̃rtana dixit gentil' va

lere: qđ semel fui erp̃tus. ⁊ sic inueni. Ego simplicia nõ nominabo: nec de eis facio mentionem: q: de eis satis est facta mẽtio cũ breuitatis: ⁊ iucnio mirabilia ā Gar. đ va. que oia dimitto: tñ vnam expientiam pono ad frangẽdus lapidẽ subito, tollaĸ sanguis totus vnius leporis ⁊ cuz. 3. vij. radicum sarifragie vraĸ in olla rudi ⁊ er cinere hoc detur coclear vnum cum ciato aque calẽ. Et ferẽ q̃ si lapis focarius i aqua ponaĸ cum aliqua q̃ãtate hꝰ puluerisin paucis diebus frangiĸ vel horis. ℂ Aliud expimentuz. Rr. radicum spagi quantum vis ⁊ coquaĸ in aqua vsqz ad ꝓsumptõem medicatis aque, post. Rr. hꝰ decoctõis partes. v. aceti sgllũci ptem. i. oppop. ⁊ radicis capparoruz. añ. ptes. ij. ⁊ fiat syru. nam optime frangit lapidem in renibus ⁊ vesica. ista in presenti sufficiant.

Venio autem ad opatõem manualez. Una aũt est opatio paliatiua. Alia aũt vere est curatiua ⁊ non mẽdosa. In ꝑmis ergo cuenẽ intestina cum clistere ⁊ in crastinum: deide saliat infirmus vel moueat se hincinde: vt lapis ad colluz vesice transeat: deide ꝑparet scãnuz in loco lucido ⁊ in vna extremitate se deat vir q teneat patientem añ sc. eius tñ core cam binda ligenẽ ad collum: vt tota vesica sit decliuis ad inferiora: aut vir q tz cum accipiat eius crura ⁊ marie si fuerit puer ⁊ leuet ad supiora neqz dimittat ipse donec opõ complea tur: deide inunge cum oleo digitum sinistre manus ⁊ intromitte eum in anũ patientis ⁊ cũ alia manu ꝑme vesicã sup pectiné iferius ⁊ pergre de lapide: ⁊ qñ stat sub digito tuo duc eum paulatim ad collum vesice: deinde ꝑme sup digitum ipm ⁊ ipelle eum ad inferiora vsus locum in quo vis incidere. ⁊ ꝓcipe mistro tuo vt extendat testiculos ⁊ virgam ad supiora cum manu sua: ⁊ cũ altera manu remoueat cutem q̃ est sub testicullis a pte in qua dz fieri sectio. ⁊ tunc incide sup ipm lapidẽ intrancum ⁊ testiculos: non tñ in medio. Immo in latere sinistro natis. ⁊ sit sectio ꝑm longitudinẽ exterius ampla interius tñ stricta: ꝑm q̃stitatem tñ qua sit possibilis egressio lapidis: deide intromitte vncinum ꝓcauum ⁊ extrahe lapidem: ⁊ multoties rõe rõpressionis digiti lapis egredi absqz itromissione instrti ꝓfecti. Alb. dixit. si vo lapis sit plus q̃z vnus ꝑmas ⁊ im primas magnũ ados vesice: deide sup ipm incide ⁊ p hũc ipelle paruum. ⁊ sic sillr facias si sint plures duobus. Et tracto lapide purifices locum ⁊ sup ipm ponaĸ puluis cõ strictiuus cũ albumine ouí ⁊ ligeĸ firmiter ⁊ extendaĸ pedes ⁊ soluaĸ vsqz in tertiũ diẽ: vt voluit Roge. ¶Post incisionẽ ponit vitellũ ouí in hyeme ⁊ albumẽ in estate. Et alig alij vt q̃tuor magri apponunt farinã cũ stuppis. Ego aũt alr operar. nã intentio mea est fcã incisione exhibere sanguinẽ. ⁊ cum ꝫ locum incarnare: ⁊ cum ꝫ ꝓhibere apatisnem. ergo melius est oi tpe opari cuz albumine ouí q̃z cũ farina: cum vitello ouí in hyeme vt dicebant alij. verũtñ ego in hyeme apponerẽ albumẽ ouí cum vitello rõe frigiditatis tpis ⁊ rõne mitigatõis doloris vsqz ad incarnatõez. vitellus ouí aũt putrefacit: qñ calide ⁊ humide ꝓplonis ẽ. ¶Sill' ꝓsidera ꝺ farina' frumẽti q̃ est calẽ ⁊ hũide ꝓplonis. talia aũt non icarnatiua sunt vt patuit loco: nisi vel' intelligere de farina volatili que valde ꝓstrictiua est. tpe autem cure pax potent ⁊ vinum non: album: ſz rubeum sit ẽt stipticum ⁊ bibitum cum aqua ferrata limphatum.

ℂ Lomedant ẽt sobrie ⁊ cibaria eoꝝ electa sint ⁊ paucaꝝ superfluitatum. ℂ Si lapis mõ sit in mulieribus ⁊ sit necessaria exctio: ſz raro lapis in mulieribus generaĸ. ⁊ rõ est in ꝓmptu: q: orificia illaꝝ partium in mulieribus sunt magis lata. Jõ superfluitates flegmatice min' teneĸ. ergo ⁊ raro generaĸ lapis. verũtñ curatio in mulieribus est magis difficilis. Et rõ est: q: locus lapidis in mulieribus ẽ magis remotus a locoicisionis q̃z in viris: quare est necesse q̃ in mulieribus incidatur magis profunde: ⁊ in ꝫ est timor: vt dicit Albu. Si ergo adsit necessitas oz te ꝓsiderare p' si sit mulier virgo vel nõ: q̃ si fuerit virgo ponat medius digitũ in ano sinistre manus ⁊ querat lapidẽ. Cum ergo inuenerit cum ponat sub digito ipsum ⁊ gradatiz ad inferiora pellat. sicut ꝓcessit narratio donec ducaĸ ad radicem colle: deide incide supra ipm sicut supra feci mẽtionem. Si aũt mulier fuerit corrupta. tunc precipe mulieri medice vel tu medice facias ⁊ ingras lapidẽ. cũ aũt inuenerit lapidez iprimat cum ad inferiora donec queniat ad radicez colle: deinde incide sup ipm in radice colle: ⁊ extra he ipm: vt viri supra. ⁊ silr per oia facias.

ℂ Si ãt ꝓtingat q̃ lapis ꝑ eius puitatem venerit ad virgam ligetur vsus vesicam vt non recedat ⁊ postea sugẽdo ẽbatur: aut tenacule longe ⁊ graciles iponaĸ ⁊ capiaĸ ⁊ extrahatur: aut: vt dixit Alb. gracile terebellum imponaĸ: ⁊ cum illo frangaĸ ⁊ frustatim extrahatur: qđ apparet mihi satis difficile: aut in pte iferiori vbi magis lapillus eminet incidaĸ ꝑm longum ⁊ extrahatur ⁊ suatur ⁊ breuiter vt supra cureĸ ⁊ prohibeatur apa ẽtum potes. Et si dolor adsit ponaĸ in balneo lenitiuo ⁊ inungaĸ cum oleis lenitiuis. q̃le est camomellinum anetinum ⁊ sic de alijs. Dixi secundo ꝓncipalr q̃ cura aliqñ illa erat palearis hoc est mẽdosa. hoc aũt ꝓtingit qñ lapis est ita magnus q̃ non põt duci ad colluz vesice i quo saluberrime põt fieri incisio cũ collum vesice sit carnosum. Et ergo ꝑs illa põt incarnari. vesica aũt. est neruosa ⁊ est locus vrine. nõ ergo ꝓsolidaĸ. vñ sepe vidi aliquos q̃ fuerunt inciſi ⁊ aliqđ de vesica fuit icisum ⁊ locus nunq̃z fuit ꝓsolidatus ⁊ ꝑ locum illum sp egrediĸ aquositas. illi tales infelices sunt: ⁊ inepti sp. vnde Hypo. 6°. aforismoꝝ dixit: q̃ vulnus est mortale cum virit vesicam incisam ẽ. ℂ Hoc ẽt ꝓtingit q̃ cura est mendosa si cẽt in antiquo aut i alio non potẽte aut non volente sustinere icisionem. sit ãt ꝫ modo. ponaĸ patiens i balneo mollificatino: deide cuz catiro. est ãt catirum tẽta vel proba ⁊ in summitate eius est q̃dam grossicies sicut pater noster ne ledat vesicam vel collum eius: aut cum argalia .i. siringa inuncta cũ butiro: aut cum aliquo suaui oleo intromissa. ꝑ virgam impingaĸ de collo vesice vsqz ad fundum ipsius: aut ẽt fiat cũ digitis inũctis: ⁊ imissis ꝑ annũ ⁊ idẽ facit: non aũt ꝑmanet lapis diu in fundo vesice: immo redit sepe: q̃re cura ista mendosa est. multa alia erpta simplicia ⁊ compositaꝝõñs physicis dimitto.

De arte mingẽdi cũ medicis ⁊ cũ infirmis. CA. V.

Sepe denegaĸ vrina ꝑ lapidem crẽtem in vijs vrie aut ꝑ multam mãm grossam illic crẽtem: quare oz istis scire subuenire. Gal. ãt 3°. formaco. ꝓcedit cãtarides abscissis alis ⁊ capitib' cum aqs diureticis. ⁊ Rasis i almansore administrat balneũ ⁊ iunctões ⁊ embrocatões sup pectez virgã ⁊ pironeon. At iam circa ꝓncipium alterius capli sunt posita illa: q̃re non recaplo: ſz facto te scire q̃ sunt ista. ℂ Et q̃dam magister Jordanus parisiensis faciebat iniectones cuz sirida de balsamo: qñ cã est i vesica. Theodo. facit cũ oleo petroleo. Aui. ⁊ alij moderni faciunt cum oleo de scorpione. Alij faciunt cum stercore columbio dissoluto vel colato ⁊ iniciunt. ℂ Alij aũt prouocant vrinaz denegatã iungendo pectẽ ⁊ renes cum assingia cuniculi: aut cũ galbano posito sup caput vge aut alcis ⁊ cepis: aut ẽt fiat suppositorium de salegẽma. sit ẽt iponendo pediculum i foramẽ vge: aut ẽt cimicẽ. icitat. n. rõne sui motus perforamẽ prepucij virtutem expulsiuam. Et tesaurus pauperum hoc remedium posuit. ℂ Jtẽ dico ego radix rafani ⁊ lapacij pe trosilini ⁊ vrtice cocta cum vio ⁊ cum olco frita ⁊ super pectinem applicata laudanẽ i vrine prouocatõe: qđ erptum est. ℂ Si aũt cum istis medicis mingere non possit. tunc cum instrumentis fiendum est: vt dixit Haliab. 14°. sermone secunde partis: ⁊ ꝑm Auicẽ. ⁊ albucasim. fiat ergo isto modo. sedeat patiens sup sedem ⁊ ipso balneato aut fomẽtato cum aqua: vel oleo intromittatur siringa ꝑ virgam extensam versus ventrem suauiter vsquequo sit ꝓpe anũ. Deinde inclineĸ virga cum toto instrumẽto versus iferius ⁊ dirigaĸ instrm versus vesicam donec sentiatur lapis ea

dere in vacuum. ⁊ tunc intelligatur esse in vesica. Et si fuerit arena vel humor grossus flegmaticus egredietur cū vria q impediebat exitū vrie. ⁊ si via fuerit excoriata sic q egredi tur sanguis collirium albū cum lacte mulieris imittat. ℂ Loquar mō aliqd de simplicib⁹ que hūt remouere trū bos ⁊ globulos opilones vias vrine. Cum āt preseruatio sit prior curatōe. ℂ Dicam p⁹ que ꝓfortant vesicam ne tales supfluitates recipiat grossas. ℂ Constantinus dixit: fo lia cipressi i puluere reducta cum modico mirrhe ⁊ vio bi bita vesicam ne malos humores recipiat ꝓfortant ⁊ stran guriam curant. Aui. aūt hec folia solum dat cum vio: ⁊ di cit q ēt conferunt difficultati mingendi. Et Dia. dixit: q corium cipressi ⁊ semen ⁊ folia cum dulcore bibita cū mir rha vesice reumatismum compescit ⁊ dissurijs medetur. ℂ Et dixit ēt Aui. radix. ciperi confert distillationi vrine ⁊ debilitati vesice valde ⁊ frigori eius vehemēter. ⁊ filix ope ratur i renibus. Serap. dixit. assarum prouocat vrinam ⁊ fortificat renes. ℂ Accedo mō ad pricipale ꝓpositū: ⁊ di co q q̄ vrina detinetur propter opilonem. Alchi. dixit. cinaglossa prouocat vrinam iclusam. ℂ ℙduluis ēt folio rum millefolij cum aceto pmixtus bibitus prouocat eriā vrinam ⁊ tollit opilonem factam ex humorum abundan tia. ⁊ idem pōt aqua vel vinum decoctionis eius. ℂ Gal. dixit. camedreos vrinam ⁊ menstrua mouet ⁊ grossicies humorum icidit ⁊ eas, que in visceribus obstructiones ex purgat. Et idem dixit Gal. ℂ Iterum in 6. amaracū glo bos ēt sanguis consumere creditur nō solum eos q i vesi ca: oz āt tūc cum vino ⁊ melle bibere. Et nō q⁹ aliq dicūt q⁹ est sanctucus ⁊ aliq dicūt q⁹ est matricaria: ⁊ hoc credo esse verum. ℂ Et dixit Gal. i. 8. de petrosilino: q⁹ vrias ⁊ menstrua prouocat copiose. ⁊ idem dixit de petrosilino siluestri, ⁊ proprie de semie vel radice. ⁊ melius est vinum decoctōis ipsorum: ⁊ hoc si non adest caliditas ipsorum. ℂ Et ēt Gal. dixit in 6. de pozo agresti, q⁹ de mēstrua ⁊ vrinam multam prouocat: cum a grosso frido detinetur humore. ℂ Et dixit ēt Gal. i. 8. q⁹ elixatura lappe radicū coctarum i vino prouocat multam vrinam purgatio hoc farmaco talis humoris exitis a tota suba: ⁊ ex hoc aufert fetorem ascellarum ⁊ totius corporis. ℂ Guil. dixit. nos aūt ad hanc ptem experientia scimus q⁹ quis florum vrtice frequentatus vrinam prouocat pp trumbos detentam. ⁊ scimus: q⁹ si ex amigdal' amaris mittis cuz terbentia ⁊ ra sina ⁊ fiat emplin tollit obstructōem que fit i collo vesice. ℂ Sera. dixit: q̄ i potu datur ex oppoponaco cum vino confert difficultati vrine ⁊ scabiei vesice. ℂ Et dixit ēt de radice rubee tinctorū. ℂ Constan. dixit. succus ruthe cū oleo coctus ⁊ suppecrinem iunctus vrinaz prouocat: ⁊ hoc q̄ ab humore grosso detinetur. ℂ Malia. dixit. si castoreum super virgam stranguriam sanat que est ex grosso ⁊ visco so humore ⁊ flegmatico.

ℂ De ꝓuocatōe sanguis coagulati i vesica. CA. VI.

Non solum vrinaz os prouocare cū preter nām in sacculo detincatur: sed ēt os sanguinē q in vesica con gelatur extrahere. ⁊ hoc sepe accidit ex icisio ne lapidis, vnde sanguis transit ad vesicam ⁊ causat accidentia mala. pp aliam cām causatur congela tio sanguinis in vesica. ℂ Dico ergo q⁹ pulegium bibitus sanguinem congelatuz in vesica eliquat. ℂ ℳatricalis ēt vrinaz fortiter prouocat: ⁊ sanguinem ēt in vesica eliquat si detur cum aqua mellis. ℂ Diasco. dixit q⁹ in equando sanguinem congelatum in vesica. ⁊ ipsuz ēt prouocando flos cimini carmeni cum elixatura apij est presidium sin gulare. ℂ Linis vsopi humide datus in potu: sicut supra dictum est, caplō de coagulatione lactis. ⁊ hoc lib. scō. sanguinem in vesica congelatum eliquat. ℂ Alch. dixit. q̄ bibitur ex blacta bizantia pondus. 3. ij. cum aqua ca lida extrahit sanguinem congelatuz de renibus ⁊ vesicca. ℂ ℳulta ēt dicunt physici. ⁊ spāliter in caplō de congela tione sanguis in stomaco. ⁊ in capitulo de congelatiōe la

ctis in mamillis que hic valent.

ℂ De restrictione fluxus vrine. CA. VII.

Contingit aliqñ nos vrinam ꝓstrin gere oportere: eo q⁹ inuo luntarie preter nām egreditur. ⁊ hoc pōt con tingere ex magno vsu medicinarum aperitiua rum. ℂ Aui. in hoc dixit. lens ispissat sangui nem vt non curat in venis. ⁊ ipsa minorat vrinaz. ℂ Et di xit ēt. nespila cōferunt multitudini vrine. Et subdit Aui. de lente. ⁊ non prouocat penitus. non ergo approximet ei habens lesionez in vrina ex pte distillatōis. ℂ Et dixit ēt fungi faciunt possidere difficultatem vrine. ℂ Et dixit ēt. oēs aque minerales faciunt vrine difficultatem ⁊ pariendi ⁊ menstruorum. ℂ Et Serap. dixit. corallus dissurijs me dicat cum aqua bibitus. ℂ Et dixit. Ipoqstidos stringit vrinam. ℂ Exitui vrine iuoluntario summa medicina sm Aui. est scoria ferri mixta cum vino aut ifusa in ipso: aut pluries in ipso extincta aut subtil' trita ⁊ bibita. Conferūt aūt maxime si prius in vino radix enule sit bulita. Et con fert ēt si in dicto vino actu calido sedeat patiens. ℂ Alch. dixit. glandes frigide sunt ⁊ ficee que ventrem stringunt at qz vrinam. ℂ Apu. dixit. vesicam scrophe iuenias siccaz: ⁊ tere ⁊ da bibere. multum vz distillatōi vrine. ℂ Et dixit ēt. vesiccam capre aut ouis nigre aut tauri iciffam da bi bere cum agreto ⁊ aqua cum dormitum vadit patienti q̄ nihil aliud prodest per tres dies continuos luna decresen te: vel vesicā piscis fluuialis. ℂ Sera. ēt dixit: q̄ mumia dissolut i oleo de sambach. Est āt sambach sambach⁹: ⁊ fit inde suppositoriū ꝓfert illis q non pōt retinere vrinā. ℂ Sed Bar. dixit. Ego, experientia scio certa: quando vri na migitur spissa ⁊ assa si fiat syrupus ex decoctōe nenufa ris ⁊ bibitur statim illa stringitur vrina ⁊ clarificatur. Et dixit ēt nō dubito q⁹ si ex decoctione radicis al. nenufar fiat ēt syrupus silr: ⁊ bibatur idem ⁊ fortius operat. ℂ Si modo friditas esset in cā lignum aloes prohibet fluxum vrine q fit a frigore ⁊ debilitate vesice. Serap. ⁊ Constan. hoc dicunt. ℂ Fidelis dixit. galanga retinet vrine fluxum factum ex frigiditate renum ⁊ vesice: scordeon etiam sm omnem modum administrationis confert ipotentie restau rationis vrine: quando frigiditas vel humiditas vtrū qz existit in causa.

ℂ De ardore ⁊ accessiōe q̄ appet i vria. CA. VIII.

Ardor accidit frequenter i vrina: ⁊ est cā impotentie retentōis ipsius. Et facio mentionem de his dispōnibus: q⁹ ex vsu medicinarum ꝓuenientiuz lapidi: iste dispōnes cānt: quare de eis facio mentōem vt cirugicus istis sciat succurrere. ℂ Gui. dixit: nos fui mus erpti i ardore vrie: vt tollantur grana pince minoris ⁊ seminum cōium mundatorum, añ. coquant cum rob q̄z tirate que sufficit ⁊ fumāt ex eo a. 3. iiij. vsqz ad. v. dissolu to cum aq̄ zucca. ℂ Aliud expertum ad idem. ℞. seminuz citrulli cucurbite excoriatarum. añ. 3. iiij. sc, lactuce por tulace. añ. 3. ij. succi riglicie. 3. j. ro. 3. ß. glandiū. 3. j. mir rilloz lentis excoriate. añ. 3. j. terant ⁊ cum succo portu lace aut cum mucillagie psilij fiant trocisci: quorum qlibz sit. 3. j. ⁊ dosis sit. 3. i. q⁹ si vis illos magis facere ꝓstrictiuos. Illis adde succum ypoqstidos ⁊ subdit. Et dico iter q⁹ ad tutelam ⁊ ꝓfortatōem vesice optimum est addere i trocisc̄is de folijs cipressi. 3. ß. mirre. 3. ß. q⁹ si addat ali qd de opio, tunc ē fortissimum. ℂ Aliud q̄ ardor est pp acuitatez mās. ℞. sc. cucume. ptes. iij. grano. pince malo ruz mūdatoz ptem. j. sebestē ptem. ß. zucca. q̄z tū oia fiat tragea ⁊ det cū aq̄ zuccari: aut ordei. ℂ Aliud ꝓueniēs in ardore vrine mirabile. ℞. semis citrulli cucur. mun. añ. ptes equales: sc, lactu. pōtula. añ. ptē. ß. succi riglicie pu ri q̄rtam ptis vnius terantur oia ⁊ cū succo portulace aut mucillagine psilij fiant trocisci: quorum qlibet sit. 3. j. ⁊ de tur vnus in mane cum mellicrato aquoso: aut cum aq̄ zuc ca. aut cū decoctōe semis lactuce ⁊ sūt isti trocisci vehemē

ter extinctiui sitis. ℭ Secundum Auicẽnam decoctio radicis altee ꝑfert ardori vrine ⁊ intestinoꝝ. Et ꝑm Alch. confert lapidi ⁊ ꝑm Alch. hoc ẽt ꝓprie facit decoctio semis. ℭ Et Const. dixit. i pantegni q succus ptisie cum vino mixtus vꝫ morsibus reptilium ⁊ ardori vesice. ℭ Et dixit ẽt. q olcum de antipsico vꝫ ardori vesice cũ incẽsione vrine si misceat cum oleo amigdalino dulci. Sunt ãt antipsi ca ⁊ crisomile moniace idẽ. ℭ Sera. dixit. fructꝰ mirti comediti in ardore vrine ⁊ ꝓuocat vrinam. Et Bar. dixit: q idẽ põt syrupꝰ eius ⁊ rob ipsius ⁊ puluis ipsi⁹ cũ aq̃ bibitus. ℭ Ysaac dixit: grana pinee masculine cuꝫ semibus cucumeꝝ data renum ⁊ vesice dolorẽ ⁊ ardorẽ vrinam ꝓuocando tollunt. ℭ Ra⁹. dixit olcum de nenu. clisterizatũ vꝫ arsure vrine qđ certe erpimento est putile. ℭ Mes. dixit. olcum de semie cucurbite ⁊ de semine citrulli ⁊ melonum doloꝛi ⁊ ardori vrine sunt efficacia.

ℭ De cura mictus sanguis ⁊ vrinarum sanguinolentaruꝫ ⁊ est plaga vesice. ℭ CA. IX.

Vandoqꝫ migit sanguis: qđ forsã ẽ ex debilitate virtutis retentiue renum: vel ex debilitate virtutis seque stratiue eius: vel forsan ex plaga eius. Hoc aũt totum põt accidere ex magno vsu vꝫ frãgentium lapidẽ: q̃re hoc põt esse accidens lapidis renum: sicut ⁊ ꝑcedentia. ℭ Alch. in hoc dixit: qñ potat lingua canis strigit flurum sang. prouenientẽ a renibus. ℭ Apu. dixit. malue saluatice cum totis radicibus suis libram pensata in aq̃ decoctam vsq̃ ad dimidias ꝑ triduum patienti dabis bibere dolorẽ vesice mitigat: ⁊ sãguinẽ abstinet ⁊ ꝑfecte sanabitur. Et nõ q Gal. alteram vocat maluã siluestrẽ. ⁊ Ysido. eodem mõ. ℭ Sera. dixit: q ypoqstidos vehementissime stringit sanguinẽ q egredit cum vrina sanguinez ẽt ani strigit mumia: qñ ex ipsa bibitur vsq̃ ad. ʒ. tres cum vino. ℭ Rasis dixit. in ꝓpositis ad mictum sanguis cum vrina ex plaga i vesica vel in vga. s. cum in ꝑn⁹ mictus vrie erit sanguis. Accipe rob de vinoꝝ ⁊ buliat quousq̃ coaguleꝫ. postea sumeꝝ ex eo lib. i. ⁊ cuꝫ farina siliginis misce ⁊ da quotidie. ʒ. v. est. n. sepe erpnum. ℭ Syrupus patrinus ad mictum sanguis q factus est ex multitudine coitus. ℞. plantaginis ⁊ semis eius portulace extremitates mirtii extremitates vitis oꝫum. aã. ℔. ß. succi ligricie radicis eius semis amisi feniculi ifusoꝝ in aceto: ⁊ torze factoꝝ. aã. aur. ij. sc. papaue. lactuce. aã. aur. i. ꝓquassent oia ⁊ ifundant i lib. j. ß. aque ⁊ coquant vsq̃ ad consumptionẽ tertie ptis ⁊ cum succ⁹. lib. j. ⁊ fiat syrupus dosis sit. ʒ. j. cũ ℥. j. pul⁹. h⁹. ℞. boli. ar. carabe terre sigi. aã. ⁊ fiat puluis subtilissimus. ℭ Ad vrinas ẽt grossas ⁊ sanguineas q̃ sunt sicut turbidum brodium cicer rubeoruꝫ hoc pulcherrimum est erpimentũ. ℞. rubee tinctoꝝ granoruꝫ alkekẽgi croci. aã. ʒ. j. sc. cõiuꝫ ad pondus oiuꝫ succa. al. ʒ. iiij. terant ⁊ ꝑficiant in electuarium cũ syru. ro. dosis i ieiuno sit sicut castanea vna cum vio al. ℭ Aliud ad ꝑ eptum. ℞. maru. ptes. ij. aceti fortis ptem. i. misceant ⁊ ex ꝑ i ieiuno bis vel ter sumat vsq̃ ad. ʒ. j. ℭ Ego ꝓsueui dare trocilcos de carabe dissolutos cum aq̃ plantag. ⁊ vidi effectum bonũ. de sup ponebaz emplin delẽtibus ros. ⁊ plãtagine distemparis cũ oleo ro. prius tñ coctis i aqua.

ℭ De cura diabetis renum. ℭ CA. X.

Vandoqꝫ accidit in renib⁹ tãta caliditas: vel ẽt siccitas rõne cuius fit tãta attractio potus q ꝑtus retẽtiua renum negt regulare. ¶Unde ex ꝑ corꝑ disponit ad etbicã. Ego posui ista capla tam ℔ sequentia ad lapidẽ renum ⁊ vesice: q: qñ accidit sunt illius dispositõis. ⁊ pauca ponam in illis capl's: q̃ oia erunt aurea. ℭ Nõ q potus i hac passiõe nullo modo vꝫ denegari: ⁊ ex simplicibus laudauerunt extremitates anticque vitis ⁊ salicis ⁊ citonia ⁊ mala granata ⁊ portulaca ⁊ ẽ pastoris ⁊ sempuina: ⁊ que sunt illis silia. ⁊ tu ex istis simplicibus facias composita velle tuo. ℭ Rasis i suis expertis dixit. tractatu de oleis q olcum ros. sicut proprie in ꝫ descriptõe ipsius descriptit est minis mirabile in diabethica passione bibitũ cum lacte caprino. ℭ Et Gal. laudauit multam aquã ordei cum rob fructuum. ⁊ Gal. laudauit ẽt hoc suũ secretum. ℞. spodij xilobalsami costi sandaloꝝ semis portulace dragaganti amili tarantich ⁊ est sungus nascẽs in radice rose canie siue barde hyrcine ꝑ Aui. cuius succus exiccatus est ypoqstidos berberis semis cumine boli arme. oꝫum. aã. ʒ. viij. masticis cinamomi origani. aã. drag. tres. succari. ʒ. j. terant ⁊ cribellent ⁊ ꝑficiant cũ geleniabin ⁊ reponant: ⁊ sumat ex eo mane. ʒ. j. dorsum ãt cum tarantich ⁊ aq̃ rosata emplastret. ℭ Trocisci. q ꝓferunt iuuamento magno i diabethica passiõe. ℞. acacie. ʒ. ij. ros. siccaꝝ. ʒ. iij. balaustie. ʒ. iiij. gũmi. ʒ. ij. dragagãti. ʒ. j. terant ⁊ cribellent ⁊ ꝑficiant cũ mucillagine ꝑsilij: ⁊ dent cum aq̃ frida. ℭ Emplin ad idẽ. ℞. farinã ordei: ⁊ ifundat in oleo ro. ⁊ modico aceto ãꝫtũ suffi cit ⁊ fiat emplꝫ: ⁊ ꝑit addi scia portulace ⁊ rasura cucurbite ⁊ solatrũ ⁊ sil'ia. sp ãt empla frida ⁊ nõ ca. apponant.

ℭ De cura vlcerum vesice. ℭ CA. XI.

Dicamus mõ ꝓfir de vlceribus vesice que ẽt ꝓtingũt ex mala applicatõe medicinaꝝ lapidẽ frangentiũ: sicut ex mala applicatõe cantaridaꝝ ⁊ aliaꝝ silium. ℭ Alch. dixit: qdam curauit quẽdaz mingentẽ sanguinem ⁊ pus q ꝑ quattuoꝝ annos fuit passus cum syrupo facto ex solo succo ventis egni cum succaro. vinum dulce ꝓfert vlceribus renum ⁊ vesice. ℭ Sera. dixit: qñ cucumer sumit̃ cum rob: aut cum lacte confert vlceribus vesice. ℭ Et Dias. dixit: q semen cucumeris tritum: ⁊ cum lacte mulieris bibitũ vlcera vesice sanat. ℭ Et dixit. Sera. de fructu solatri secunde speciei qđ est alchechengi q confert vlceribus renum ⁊ vesice. ⁊ silꝫ granuꝫ solatri cõis lꝫ debili⁹. ℭ Auicẽna dixit: ꝺcoctio seminis lini ꝓfert vlceribus renuꝫ ⁊ vesice. ℭ Dixit ẽt idem: liquiricia confert ardori vrine: ⁊ vꝫ ad vlcera renuꝫ ⁊ vesice ⁊ sca biei ipsius. Et Alchi. voluit hoc de succo ipsius bibito. ℭ Et dixit ẽt Auicẽ. flos altee confert vlceribus vesice ⁊ renum bibitus ⁊ linitus cum oleo ꝺcoctionis foliorum malue bibita aut puluis eoꝝ cum vino vel aq̃: ⁊ inunctio ẽt facta cum eis exterius mirtis cum oleo facto ex eis confert vlceribus vesice: verum Bar. dixit: radix magis q̃ nut ℔ alie partes. ℭ Auicẽ. iterum sic dixit. Jus galli cuꝫ lacte admistratur ad vlcera vesice. ℭ Et dixit ẽt: lac caprinum ẽt vꝫ vlceribus vesice. ℭ Et Scrap. dixit: omne lac in quo ẽ extincta aquositas cũ lapidibus calefactis ꝓfert vlceribus mẽbroꝝ interiorum ⁊ ꝓprie in illis q̃ fiunt in gutture ⁊ cãna pulmonis ⁊ vesice ⁊ renibus ⁊ intestinis ⁊ vesica. Et admistratur lac cum mẽlle. ne inflationem faciat ad supradicta. ℭ Butirum imissum vlceribus vesice ꝓfert. Aui. tñ dixit. q ꝓfert in orificijs vlceꝝ orificij vesice. ℭ Ego ⁊ alij vocꝫ trocis. alkekẽgi illos dãs cũ sulep vl cum lacte. ℭ Dixit ẽt Aui. mumia ꝓfert ad vlcera vesice. ℭ Unguentum optimum ⁊ erpnum ad vlcera vesice. ℞. li tar. ceruse plũbi terre sigil. succi ligricie corticum thuris centinodie. aã. ptem. i. gallaꝝ corticis mãdra. aã. ptes. ß. pulueriz̃ent subtiliter ⁊ cum albumie oui sup lamina plũbea ⁊ cum pistello plũbeo diutius agitent ⁊ cum siringa imittant̃. Sup vesicam aũt ⁊ virgam fiat fomentuꝫ cum aq̃ decoc. rosaꝝ ⁊ corticũ papaue. ⁊ ꝙlibet vtriusqꝫ.

Tractatus .xviij. de dispositionibus mẽbrorum generationis.

ℭ De ꝓseruatiõe illaꝝ ptium sine pilis. ℭ CA. I.

Deus creauit in viris instra generatiõis sicut virgaz ⁊ testes. ꝑ virgam ãt tanꝫ ꝑ sufficiens ꝓductorium spma virile qđ actuum principium gñationis existit ad matricẽ tanꝫ ad locum aptum gñationi impellit. Testes aũt ꝑm medicos ꝓficiũt vltimum dispõnis in spermate: que est sibi necessaria: sed

vebet posse generationem efficere. Aristo. aũt non dixit hoc: ſ; sunt sicut appensorium vilatãs viam ſmati in hora sui egressus: sicut facuũt tertores qui telis suis alligant aliqua pondera vt abilior fiat trãſitus ſpole. ¶ Nũc ergo dicaz de ipsis dicens que requirũtur ad eorum ornatum. ¶ Si itaqz locũ pectis ꝛ illaz partiuz etiã diu voluerim⁹ a pilis prohibere ꝛ ꝓseruare fiat emplin in locis illis ex farina fabaz. Sic. n. Gal. dixit, multis locus in pubertate remanet absqz pilis. sint aũt sine cortice fabe. Et Aui. dixit, silr qñ sepe emplatur tale emplin super locũ rasuz: idẽ facit, verũ siquis considerat dicta Aui. magis videtur loq̃ de corticibus emplatis. ¶ Sandez rez folia rubi perficiunt: qñ ex eis pectini fit emplastrum. ¶ Et Diascor. sic dixit. de brasica, i. caule auctate grecipij, tertiũ ꝛ genitalium vitis vtilr imponitur, ſ. vt pili nõ nascãtur efficacius pro futura si faba trita misceat. ¶ Alchi. dixit. qui vngit pectines ꝛ anũ cũ sanguine yrudinis nõ permittit nasci pilos: ꝛ hoc facias aliqz pili nascantur. ¶ Et sextus plato dixit Equidem spuma si puero pectinẽ linieris pili eius nõ crescunt idem nõ generat: propterea dico ego nõ est vtendũ tali medicamine. ¶ Et Dia. dixit, iterũ viperinus adeps ascellaz pilos inunctos nasci non sinit. Nõ est autez hesitandum quin etiã in his locis similiter valeat. ¶ Quidaz autez dixerunt: q; si locus prius inungatur lacte canis antequã ibi oriantur pili prohibet ortum pilorum in illo. Lõ sequenter tamen dixit Gal. in. 10. capi. de lacte. pari etiã rõne qui scripserunt ipsum, ſ. lac caninum prohibere eclerem ortus pilor in pudibũdis, siquidez priusqz homo puberat inungatur mentiti. ¶ Existimo, etiaz q; que dicta sũt supra de prohibitione ortus pilor cuulsorus conferant in hoc casu: cũ ergo expedit videantur.

¶ De phibitõe, excrescẽtie testiculor i pueris. CA. II.

Pedum reputo cristere superfluere in virtis excrescere testes: ꝗre ꝛ circa hec pauca dicã: q; pauca iuenio. ¶ Emplin fenũ ex folijs cicute terrestris cũ semine suo: qñ viridis ẽ cicuta si testib⁹ assiduẽ cor excrescẽtiã phibz. ¶ Dia. dixit: faba ifanti si ipposita fuerit testes ꝓpendere nõ sinit. ¶ Gal. dixit: in. 9°. q; si fer; sup cote fricẽ ꝛ illa fricatura testib⁹ limaẽ cor superflua excrescentia tollit. Et i cap. de cote dixit: vginũ mãmillas ad t̃p⁹ umectari phibet ꝛ testes pueror. ¶ Et ego dico q; ola q̃ phibent tumorem in mãmillis ꝛ tumorem testium prohibent: quare alternatim videantur.

¶ De augmẽtatõe vge ꝛ purificatõe eius CA. III.

Multi putãt magnitudinẽ vge cẽ ornatũ corpis: ꝛ i hoc laborant vt in suis nstis hoc accidat, ꝛ q; ſm Aui. ꝛ alios medicine doctores ipsius superflua magnitudo ipedit generatõez: ꝗre circa hoc nimis esse sollicitum vile non puto, verum quia ars medicine hoc docuit nunc aliqua dicam. ¶ Diasco. dixit semen coziandri genitalia crescere facit. ꝛ Guil. dixit: q; hoc comestum facit, nam oppositum contrarium potius ageret. ¶ Rasis qui plus alijs in hoc insudauit voluit q; fricatio membri facta in die multotiens que omnem vnctionem semper precedat virgam augmentat ꝛ multum: maxime autem est vtilis fricatio quando in actu fricationis virga fricata cum aqua calida madefit. post fricationez vero inungatur oleo violato, dissoluto cuz cera. ¶ Et dixit ẽt Ra. q; vga magnificaẽ si decies i diẽ fricẽ cũ lacte ouino. ¶ Si vga ẽt multũ epithimeẽ cũ lubricis terre strib⁹ exiccatis ꝛ tritis cũ oleo sambucino multũ crescet. ¶ Et silr si virga iuoluaẽ in frusto vtri qñ pix est extracta vel abiecta ab vtre ꝛ cum eo calẽ multotiẽs i die virga fricẽ ꝛ ibi dimittaẽ donec est calin. Cum vo est fridum auferaẽ multum excrescet virga. ¶ Item: ℞. sulfuris citrini ꝛ piperis, aã. ꝓtes equales ꝛ cuz melle misceaẽ: ꝛ virga in de epithimeẽ. Cũ autẽ sic per horam virga pmanserit aq̃ calida virga laueẽ. Et dixit Raſ: q; si puer hoc regimine vtaẽ virga ei⁹ nãlez magnitudinẽ trãsibit. ¶ Si ãt vis ipsam paruificare per oppositũ facias ꝛ videas que paruificant testes ꝛ que paruificant mãmillas: qñ ẽ valent.

¶ De pruritu genitaliũ ꝛ ardore ipsor. CA. IIII.

Pruritus genitaliũ pp frequẽtẽ motũ manuũ circa locũ ifert ꝛ̃ndã idecentiã: q; ergo res ꝓter nãz indiget amouente. ¶ Aui. dixit: cũ ergo est pruritus in genitalibus laueẽ locus cum aqua decoctionis folior ꝛ stipitũ saluie ꝛ prurit⁹ sedabiẽ. Et Alchi. dixit: q; tollit pruritũ mficis. ꝛ Diasco. dixit. idẽ cũ Aui. ꝛ Apu. dixit: q; talis aq̃ ꝓfricata tollit pruritũ veretri ꝛ ani. Et alibi ẽt dixit Apul. sic: saluia i vino cocta pruriginẽ vel rẽdor vrinaz ſcrus curat. ꝛ Bar. dixit: q; hoc ꝓprie ſfacit folia, ꝛ stipites silucstris saluie. ¶ Alch. dixit: alumen scissum. i. iamenũ valet pruritui testiculor. ¶ Hoc ẽt tollit pruriginẽ testiculor. ℞. ceruse. ʒ. vij. filucstris citrini. ʒ. ij. opij. ʒ. j. teranẽ oĩa cũ aceto vini mixto cũ aqua ꝛ pti bus genitalib⁹ apponaẽ. ¶ Ad idez. ℞. dragãti citrini ꝛ li targirij. aã. teranẽ ꝛ cũ aceto liniaẽ. Hec itaqz sola tollũt scabiẽ siccã testiũ. Si vo opiũ addatur tollit pruritum.

¶ Guil. dixit: nos i hoc casu sumus erpti vt loc⁹ ex succo ebuli tepido iungaẽ, ꝛ cũ p se fuerit exiccatũ sumaẽ oleuz ros. qñ tãdiu sup. lamia plũbea cũ pistello plũbeo sit fricatũ donec spissitudinẽ acqsierit: ex quo postea loc⁹ iungatur. ¶ Tollit ẽt ardorẽ ꝛ exiccationẽ q̃ fit i genitalib⁹ succus pomor stipticor vel põticor: aut succ⁹ corticũ arboris ferẽtis illa supinũctus cũ modico vino. ¶ Multa ego dicã de pruritu mficis: que b ẽt valent, ꝛ silr multa scribẽtur in cap°. de pruritu que huic loco ꝓueniũt. ¶ Ego etiã nõ dubito q; vnguẽtũ ros. camphoratũ cũ modico aceti b valet, ꝛ silr populeon. ¶ Et vnguẽtũ albũ ꝛ succus morelle plãtaginis: dico tamen semper factis purgationibus hoc casu semper est necesse.

¶ De ꝓfoztatõe coit⁹ cũ his q̃ ſpma mltiplicãt. CA. V.

Valde idecés est q; hõ sit iuuenis vel in ctate ꝓsistente vel in ꝓia senectute ꝛ nõ possit coire ꝛ spãliter cũ mulier sit iuuenis: huic ergo istomõ succurratur. ¶ Isaac dixit: sic si ex fabis sine cortice ius fiat calefactis reb⁹ appositis vt pipere lõgo zi zibere vel oleo amigdalino ꝓfecta ẽ medicia ad coit⁹ opationes. hoc aũrauriliũ ſpmã ꝛ ventositatem multiplicat. ¶ Serap. dixit: cicer augmẽtuz facit i ſpermate ꝛ in lacte ꝛ Gal. sic dixit: in lib. de elemẽtis de ipso. exitat aũt ipe tus ad libidinẽ: certũ simul cũ hoc ꝛ ſpmatis generatiuũ q; eqs ꝛ stalonibus dant ipsa. ſ. cicera pp hoc comedere. Alch. dixit. farina cicerũ cũ lacte cocta ꝓuocat coitũ qñ sepe comedit. ꝛ Auẽzoar dixit: q; brodiũ cicer rubeor hr coitũ ꝓmouere. ¶ Dixit ẽt Sera. eruca generat vẽtositatez. ꝛ iõ facit erectionẽ vge ꝛ generat ſperma ꝛ exiccat libidinẽ: ꝛ agrestis in hoc est fortior domestica. ꝛ idez facit semen eius. Et Bartho. dixit: q; semen eius viride comedatur ꝛ post faba bibatur. ¶ Et Sera. dixit: semen rape generat vẽtositatẽ iflatiuã. ꝛ iõ mouet libidinẽ ꝛ auget i ſpermate. ꝛ idẽ põt radix cocta ꝛ comesta. ¶ Dixit ẽt. in zinziber est virtus que adiuuat in ſpermate ꝛ iuuat sup coitũ. ꝛ ſm alchi. idẽ facit zinziber cõditũ. ¶ Et dixit etiã, galãga auget vel cõmouet ſperma ꝛ qñ frustũ eius tenẽ in ore facit erectionẽ magnã ꝛ auget in ſpermate multuz. ¶ Et dixit ẽt: i pipe albo cũ acuitate sua est hũiditas que auget in ſpermate. ¶ Dia. dixit, amigdala dulcis cupiditatẽ veneris accendit si cũ foliculo suo nucleus deuoreẽ. ꝛ alchi. dixit: de ea q; ꝓprie cũ succaro ſperma auget ꝛ statiz. Et Sera. dixit: amigdale dulces augẽt ſperma. ꝛ similiter faciunt nuces auellanez festici. Et Bartho. dixit de amigdalis: q; viridez proprie sunt ille que ſperma multiplicãt ꝛ coitum augent. ¶ Et dixit etiam Bartho. q; fistici recentes cum vino bibiti aut faba aut melle aut succaro ꝛ maxime zucca, addito coitum excitant. ¶ Et ſhesue di-

pit oleum de amigdalis dulcibus confert erbicis ⁊ impin guat ⁊ auget spma. ℭ Alch. dixit. de anelanis q̄ comeste cum aq̄ mellis ꝓferunt tussi antiq̄ ⁊ iuuat ad spuēdū ⁊ coi tum. ℭ Dixit ēt Dia. ⁊ de splenaria siue mꝛis silua sic. fo lia. ʒ. vij. bibita genitalia semia hoi nutriunt. ℭ Aui. dixit granum pini maioris excitat coitum ⁊ ppric: ⁊ qñ ex eo mu tritum est. hec aūt doctrina q̄ratur ab co z̄. canone. ℭ Et dixit ēt semē papa. domestici cū melle augmentat spma. ℭ Et dixit: qñ sisamum frigat ⁊ comedit cū semine papa ueris ⁊ semie lini cucumeris. cāl̄itate augmētat sperma. ℭ Et dixit: q̄ qñ lingua auis. i. semen fratini libidinem ⁊ spma auget. Et Serap. dixit: q̄ inest ꝓprietas sibi qñ est mixta cum nuce muscata. ℭ Et dixit assa auget in spma te. ℭ Et dixit. caro gallinaꝛ auget in spmate. ℭ Et dixit. caro pdicum auget in coitu. ℭ Alch. dixit. granum bom bacis auget spma. ℭ Dixit ēt. baucia spmati acuitatez tri buit. ⁊ Serap. dixit cum eo raphanus ⁊ ppie siluestris in citat coitū ⁊ auget in desiderio coitus vñ spmate. ⁊ Bar. dixit: q̄ ppie facit semē eius cū semine curuce bibitum cum vino dulci. ℭ Dixit ēt. cepa hꝫ aliq̄d humiditatis. vñ auget coitum ⁊ spma. ℭ Dixit ēt. testiculi aprꝰ bibiti vene rē incitant. ℭ Et dixit. lac stimulat coitū si bñ digerat ⁊ sanguinem augmentat ⁊ spma. ℭ Et dixit ēt. ouа incitant coitū ⁊ ꝑcipue passeꝛ ⁊ colūborum. Et gdam dixerunt q̄ ouа tremula ꝑparata in aq̄ cum puluere zinziberis ⁊ stin ci ⁊ sumpta cū vino dulci coitū roborant. ℭ Rā. dixit. gal lina alba cocta cum q̄tuoꝛ cepis albis donec sit bñ cocta si comedat caro ⁊ bibat brodium addit in appetitum coi tus. ℭ Et dixit ēt: q̄ pulli colūboꝛ addunt in coitū ⁊ cale fūt renes ⁊ addunt in sanguinē. ℭ Et dixit. caro anseris ꝓfert coitū ⁊ calefac renes ⁊ addit i sāguinē. ℭ Gal. di xit: de stincis i. rj. q̄ citra renes stricoꝛ velut lectūa testicu loꝛ sūt cū bibunt. ⁊ Scra. dixit: q̄ tal caro nimiā erectio nem facit vge adeo q̄ os fieri medicinā erringuētem ipaz verum tñ qñ miscet cum medicis alijs restringitur virtus eius ⁊ auget spma. ℭ Erptum est q̄ si tollat seminis lini ps. j. ʒ. ⁊ pipis ps. ʒ. ⁊ cū melle fiat ꝓfectio aut solus pul uis ex his factus cū vitello oui sorbeat ⁊ libidinē auget ⁊ spma. ℭ Scitur ēt q̄ grana pini maioꝛa excorticata. ⁊ si militer grana sisami excorticata qñ cum panidijs aut suc caro aut melle ꝓficiunt ꝑm q̄ regrit dispō patiētis ⁊ in frigore ⁊ calore ⁊ dent. multipicant. n. spma. ℭ Et silr ēt grana pini magna qñ cum passul enucleatis terunt ⁊ ex eis quotidie sumit. ʒ. j. cū vino dulci coitū incitāt. ℭ Item fiat ꝓfectio cū succaro ⁊ melle ⁊ radice enule ortulāe ⁊ gra nis pineaꝛ ⁊ zizi. ⁊ fiat ꝓfectio ⁊ dent ex ea. ʒ. ij. vsq̄. vij. cū vino dulci au faba ⁊ alia multa habent erpta ⁊ spāli ter a Gal. in de secretis q̄ dimitto gr̄a brevitatis.

ℭ De ꝓfortatōe coitus p illa q̄ vgā erigūt. CA. VI.

Ego sepe vidi iuuenes non potētes coire rōne vel ex defectu erectōis vge. vñ iuuenibus valde indecēs est ista tñ capla ad se inuicē sunt vtilia: q̄re alter natis videant. ℭ Aleh. dixit. vue recētes vir ge erectionē remēdant. ℭ Aliq antiq voluerunt q̄ ad vge erectōem muleum facit curuca a ꝓprietate sui ⁊ in hoc sil nostris ē potioꝛ quā domestica: ⁊ semē magis q̄z herba. ℭ Et dixit Alch. cinamomū aliquātulum subtile generat vētositatem. ⁊ iō facit satiriasim. i. virge erectōem. ℭ Et dixit: q̄ qñ frustum ex galāga tenet in ore facit erectōem magnā ⁊ ēt comesta auget in spmate. ℭ Et dixit ēt: porū prouocat appetitū ⁊ satiriasim ⁊ succus eius ⁊ semē sanat hoiem q̄ non pōt coire ⁊ faciūt eum redire ad pristinū sta tum. ℭ Dixit ēt. pinguedo piscis stici qñ inungit virga p uocat libidinē. ℭ Dixit Ebiran. Re. eruce. ʒ. iiij. pipe. ʒ. j. ꝓficiant cum melle de quo de mane ⁊ sero assumes q̄ztū accipias cū duobus digitis. ℭ Et dixit ēt sic. si hō sit pue cte etatis ⁊ membrum hēat dissolutū languēs faciat ℞. Re. sc. eru. ʒ. xvj. cimini. ʒ. viij. piperis. ʒ. iiij. semis pomila cc. ʒ. ij. hec trita ꝓfice cū melle de quo sumat mane ⁊ sero hoc optimum est. ℭ Aui. dixit. infusio ciceris de mane bi bita fortiter vgam erigit ⁊ infundat tota nocte cicer in aq̄ cala ⁊ mane det illa in potu. ℭ Semē ēt pastinace cū vio dulci bibitum addiuuat vge erectōem. ℭ Ra. dixit. assa ꝓficiat cum melle ⁊ ex eis aureum vnum sumat p duas horas afi coitū fortiter vgam erigit. ℭ Et dixit item mel dissa inflatōem faciēs vgam erigit. ℭ Et dixit ēt Ra. cuz for micis pparatur vnguentum ad erectōem vge. fit. n. ex for micis migrisque hēt alas ⁊ corroborat coitū. sumantur q dem formice magne habētes alas ⁊ imponant in vase vi treo ⁊ infundatur sup eis sambach. i. oleum sambacinū ⁊ suspendatur ad solē quīq; diebus: deinde collat ⁊ projctā tur formice ⁊ inungātur eis inguina indigētis ⁊ vga ⁊ in feriora pedū ⁊ est bonū ad corroborandus erectōem vge. ℭ Et dixit ēt sumat oleum de lilio ⁊ ponatur in eo cufor bij ⁊ pipis ⁊ nitri ⁊ sinapis. añ. ⁊ ex hoc vngēto vga ⁊ te stes ⁊ oēs ptes añriores ⁊ posteriores inungantur ⁊ virga erigēt. ℭ Et dixit ēt: q̄ coquat pinee ⁊ cipi ⁊ anetū coquā tur in vino: et his iraq̄z licinium intinctuz teneat in ano ⁊ vga erigēt. ℭ Isaac in pātegni. musculus cū oleo sambu cino femoribus vel vētre inunctus libidinē augmētari fa cit. ℭ Et ego dico: q̄ in talibus sepe vtile ꝓuacuare māz flegmaticam hanc erectionem impedientem.

ℭ De his q̄ delectatōem augēt in coitu. CA. VII.

Quia autem marie in coitu delecta tio q̄ritur. iō b dicā d his q̄ delectatōez i illo cānt. ℭ Aui. dixit: q̄ pip ex ziziber cū melle mixta faciūt delectatio nē i coitu. Et dixit ēt saliua illiꝰ q̄ tz cubebas in ore cāt delectationē in coitu. ℭ Mameh dixit. si vis vt mulier p delectatione tui coitus viz aliū nunq̄z velit Acci. fel. yrci ⁊ fel. lupi ⁊ cricca ⁊ trunq̄z ⁊ postea cum vadis ad coitum dissolue ex eis cum oleo calo inunge vgā. ℭ Et dixit. si tollatur de sepo yrcoꝛ medioꝛ inter puos ⁊ magnos inungatur vga: ⁊ idē qd dictū est statim accidit mlieri pp sit pfinam delectationē quā hz. et subdit q̄ erpus sum vez ℭ Ra. dixit. si vis vt mulier nō hēat rē nisi tecū accipe q̄ ca dit ex capill eius ⁊ fac pulueres: deinde accipe adipē irco rum ⁊ aliquantulum de felle galline ⁊ ola admiscem cōfi ce ⁊ inunge vgam. et subdit: ꝓbure. s. capillos coldē ⁊ ter re vehemēter ꝓpone sup vgā ⁊ cocas. ℭ Et dixit ēt si fel gal line qs ponat sup vgaz suā ⁊ cocat cū vroze sua nō diliget alium. puto q̄ b sit ex delectatōe quā cāt. ℭ Ebiraz. dixit. fel aurati piscis inunctum mēbro libidinē ⁊ delectatōem ma gnaz in coitu pstat. ℭ Et. dixit. ēt. adeps piscis salpe delecta tōes magnas facit solutus cum melle ⁊ inunctus ⁊ solus ēt inunctus idem facit. ℭ Et dixit ēt cerebrum conjcule cū mel le si inunxeris genitale cuz fueris cū muliere valde diliget ⁊ nulli alteri adherebit nisi tibi ⁊ cā est dcā. ℭ Et dixit. ova cornicis inuncta testicul delectationē inducunt ⁊ bibita fa ciunt amorem. et idē dico de ouis irundinis. ℭ Et Raſ dixit. uterum si virga inungatur cū stercore vaine: deinde coeat cuz vroze sua diliget eū semp. ℭ Gui. de va. dixit. ego aūt scio q̄ fel apri inunctū virge delectationē magnaz in coitu pstat quod ēt affirmat fidelis ⁊ excitat voluntatem coitus ⁊ idem facit fel verris ꝑm ipsum fidelem.

ℭ De maleficiatis. CA. VIII.

Multi veteres posuerunt maleficius posse fieri. ℭ Est autem maleficium in loco illud qd fit ne vir possit cum vroze iace re. Quod certe ꝑm aliquos facillime fit. Et ma xime cū vgo prlo vadit ad viz. est aūt b opꝰ diabolicum ⁊ ʒ legē dinaz. subtrahit. nālem amorem q̄ inter virum ⁊ vroze nālr ee dz de quo si ꝓcedēti cap. dictū est: q̄re pp pfe ctiōem opis b dicam qualr amoueri dz. ℭ Dixerunt aliq antiq q̄ artemisia sup limē domus suspēsa facit vt nullus maleficium noceat illi domui. ℭ Et Dixerunt aliqui ēt q̄ sq̄lla integra in limie domus suspensa: vt dixit Dia. tollit maleficiū. ℭ Dixerūt ēt q̄ si maleficiatus biberit herbam aliq̄ q̄reuerit p medium alicuius lapidis ꝓforati malefi

cium tollitur ⁊ dixerunt q̄ radix brīōie a maleficiato portata soluit oīa maleficia eius. ℂ Fidelis dī. q̄ pic⁹ auis assata ⁊ elixata mirabil⁹ soluit incantatōem ligatos comesta. ℂ Et dixerunt si maleficiatus suffumigat cum vēte hoīs mortui soluitur maleficium. ℂ Et dixerunt q̄ sanguis canis nigri linitus oībus parietibus domus in qua est maleficium tollit illud. ℂ Si q̄s ēt sit ligatus: vt non cōcat fel coruum accipiat mirtū cuz firameleon cum quo vngens totum corpus adiuuatur. ℂ Q⁹ si sit maleficiatus ad amādum aliquam vel aliquem stercus illius qui diligitur ponatur in sotulari dextro amātis eo ignorante ⁊ calciat se. nā q̄z cito fetorem sentiet soluetur maleficium ⁊ erptū est eē verū. ℂ Et dixit. Dia. q̄ si corall⁹ teneat i domo soluit oīa maleficia. ℂ Guil. de va. dixit. ego aūt erptus suz q̄ si malleficiatus mingat p anulum cū quo vxorē suā despōsauit st tū⁹ soluit maleficium ⁊ pōt cum ea ꝓcūbere.

ℂ De egressu inuoluntario fecis ⁊ tremore mēbrorum que q̄ñq̄z post coitum accidūt. CA. IX.

ALiq̄ñ contingit vt post coitum inuolūtarius fiat egestiōis exit⁹ q̄busdam aūt accit tremor i mēbris ipsoz post coitum. ℂ Ego scio q̄ i b̄ casu valēt oīa que stringunt ventres de q̄bus copiosius dicunt phȳsici. ℂ Administratio vnguētoz ⁊ emplox stipticorum ꝓfortātiū lacertos debitos vt vinū stipticū ⁊ alia eiusdem virtutis ⁊ semē agni castī: ⁊ filia inb casu laudanē ⁊ oleum de spica romana. ℂ Et aui. laudat oleum nardinū ol'm de cypsso ⁊ oleum de sauina. hec aūt inuentiones fiant hora que est extra coitum. ℂ Ego ēt dico q̄ semp talis anteq̄z vadat ad coitum feces expellat pro posse: hoc aūt suppositorium hora coitus subsiciat sibi. ℞. acacie mirach. ⁊ ē ꝓfectio de qua fit galla thuris balaustie gūmi ara. añ. ptes cq̄les teranē. ⁊ fiāt formule silēs ossibus dactiloz ⁊ subsiciatur. ℂ Ego in hac dispōne simplicia non inuenio: ⁊ iō ea non pono saltuo q̄ alc. i vno dixit. ⁊ q. iij. ℈. accipiat de oppona. cū succo maiora. per tres dies vs tremoz q̄ fit in coitu ⁊ eis qui aliq̄ agitatōe tremescunt subueniteū vino potatū.

ℂ De his que ꝓhibent coitū: ⁊ per ꝓsequens de cura pollutionis p parte. CA. X.

A Aliquibus ois pdcōz ℣ū facere vt in religiosis. vnde idicēs ē eis appetere coire: vt ergo illis monialibus ⁊ alijs remoneāt appetitus coeundi b̄ cap'in ordinaui. Unde ad eoz honestatē facit. ℂ Et q̄ ista sunt duplicia q̄dā sunt faciunt b̄ spma ꝯgelādo: ⁊ quedā faciunt hoc spma exicando: iō de primis p̄mo incipiā. ℂ Aleb. multa dixit: ⁊ p⁹ dixit. q̄ aq̄ frida est bona illi cui spma defluit nimis. ℂ Et dixit ēt agresta pomi citri aufert voluptatē coeundi in mulieribus. ℂ Dixit ēt granatū abscindit libidinē. ℂ Et dixēt veteres q̄ pomulaca a ꝓprietate extinguit libidinē. ⁊ alīq̄ antiqui cristimauerūt q̄ augmētū facit i coitu. ego dico q̄ b̄ facit in ꝓlōne cal'a valde ⁊ sicca valde ipsam calitatē ⁊ siccitatē remittēdo q̄ erat cā ꝓsumptiua spmatis. ℂ Alc. dixit ēt: dormitio sup ro. i lecto ꝓhibet coitum. ℂ Et aui. dixit semē lactuce bibitū extinguit spma ⁊ sedat coitus desiderium ⁊ pollutōem ⁊ frāgit desiderū coitus cū ea eo bibit. ℣. j. cum suru. de papa. ⁊ ꝯgelat spma cū ꝓprietate sua q̄ ē in eo ⁊ ꝓprie radix. ℂ Et dixit Fidelis. q̄ succus radicis ipsius bibit q̄nor diebus cūaq̄. ℂ Et idē facit semē rafis filue. ⁊ filr dico de se. vio. q̄ cū aq̄ bibitū extinguit libidinē. ℂ Et dixit aui. solatrū est ex his q̄ ꝓhibet pollutōes ⁊ ifridant. ℂ Malia. dixit lactuca ꝯcupiscentiā coitus aufert ⁊ semen eius fortius est ad agēdū i hoc. comestio tñ eius frequēs visum debilitat. ℂ Dia. dixit semen nenufa. potatū reprimit semis fluxum. et ꝑm plures idē pōt succus radicum: ⁊ ipse ēt radices ⁊ herba ipsa cū aq̄ bibita ⁊ si ex decoctōe ipsius bibat cum olō de papauere ꝯgelat spma cum ꝓprietate sua q̄ ē in ipso ⁊ ꝓprie radix. ℂ Cōstā. dixit. odor cāphore assuefactus libidinē tollit. verum potata melius op̄atur. ℂ Isaac dixit. faria fabaz iguini puerorum apposita strigit libidinē. ℂ Gal. dixit de galla onfancina q̄ oī b⁹ fluxibus passiōibus gomoree resistit. ℂ Et dixit Gal. in. 9°. aūcte Ypo. q̄ si supligeē rembus⁹ lamia plūbi: ita q̄ non moueāt hicinde abscindunt pollu⁹. ⁊ libido Sera. dixit. aūcte Gal. q̄ ipsa ligeē stricte sup pectinē: ⁊ tunc ꝓhibet pollutōem i somnis ⁊ ifridat infridatōe manifesta. ℂ Alīq̄ antiq̄ dixerunt q̄ si sup testes assiduēē emplm factum cum cicuta trita cū semie suo abscinditur ois pollu⁹. ⁊ filr si ex semine eius empleē virga ꝓhibeē erectio: ⁊ filr maris dicit. q̄ cicuta oīno aufert coitū ⁊ bar. dixit. q̄ ois tolliē gomorrea q̄ñ cū excessu caliditatis exist. ℂ Et dixerunt ēt: ſq̄ si genitalia sepe cū succo iusqa epithimētur tali flāma luxurie extinguiē. ℂ Dixerunt q̄ flores sali. vel ēt arboris ppli bibiti oēm ardorez libidis refrigerant sed vsus eorum assiduēē. ⁊ idē pōt semē salicis sumptum.

ℂ Dico z° q̄ aliq̄ sunt que ꝓhibēt coitū spma exicādo. ℂ Alc. ēt i b̄ dixit. lapaciū coitū minuit. Radix eius sicca ⁊ semē eius ista exhibita b̄ factūt. ℂ Et dixit. acetū spma minuit. ⁊ dixit ēt ex trifolio. ℥. ij. bibite venerem ꝓhibēt ⁊ spma desiccant. ℂ Et dixit ēt semē stafisagrie cū vio bibitū exiccat spma. ℂ Aui. dī. rutha exiccat spma ⁊ abscindit ipsum ⁊ deficit desideriū coit⁹ ⁊ ꝯbitus. et Alc. dixit. q̄ ruta comedit vel potaē abscidit spma: ⁊ ēt daē vinū in quo decoct⁹ eijcit desideriū ⁊ exiccat spma. Mal. dixit semē rute coitus denegat appetitū. Et dia. dī. q̄ folia rute filuſis ꝓprie b̄ faciunt cōstā. ⁊ Gal. dixit. q̄ ruta filuſis aliositates q̄ sunt ad venerea detinet. et Bar. dī. q̄ si ex semie rute bibaē cū vio quotidie ꝓsumit mām spmatis ⁊ venerē ꝓfecit. ℂ Dixit ēt aui. acetū interficit spma q̄ñ fit clistere ex eo aut sedeē i ipso et dixit ēt de coniādro: q̄ ex eo hūidū ē ⁊ q̄ siccū frāgit virtutē coitus ⁊ erectiōes vge dīc cādo spma: Uez alch. dixit sic. q̄ñ coniādrū siccū infundi tur in aq̄ cū zuccaro abscidit vge erectiōes ⁊ dīccat spma. ⁊ Guil. de va. dī. nos sum⁹ erpti ex eo plm. i. ℥. iij. vl. iij. aq̄. a. ℥. iij. vsq̄z ad. iij. ⁊ zuccaro ꝓpinam⁹ i potu. ℂ Isaac dī. aūcte Gal. q̄ ꝓprietas agni castī ē defetare ⁊ enervare libidinē nō solū si i cibo vl' potu sumaē: ſz ēt si alicui iacēti substernaē. Et Gal. dī. q̄ b̄ opaē torrefact⁹ ⁊ ſi tor refact⁹ assūpt⁹. ⁊ alc. dixit. q̄ bibit⁹ cū mētastro ⁊ euaporat⁹ exiccat spma: ⁊ q̄ñ aliq̄d ⁊ stipitib⁹ ei⁹ sterniē sub vorso ꝓhibz pollutōez ⁊ erectiōez vge. et suffumigātur ex eo mulieres cū adest appetit⁹ fortis. ℂ Et dixit Gal. in. 7°. q̄ semē canapis ē exiccatiū i ūm vt si mltū cōdaē dīstruit spma. ⁊ aui. dī. filr d semine ⁊ corticibus ei⁹. Dia. dī. de polio: q̄ res venereas extinguit. ℂ Et dixit d nepita. succ⁹ ei⁹ aduersus venerea ire ꝓhibz. ℂ Et Gal. item sic dī. radix canis maior mlta vt hūiditatē supfluā ⁊ vētosam hre. Et ppea venerea ꝓuocat ad coitū ſz totū ℣ū ē: dīnet. n. ⁊ dīprimit. et sūt hę radices spēs satiriōis. ℂ Raſ dī. q̄ si q̄s sūpserit rana q̄ decolata ē ⁊ exiccata ⁊ ex ea potauerit pōdus. i. auſ. i pultib⁹ aut vino cohibet cū ab accessu mlīcr lōgo tpe. erptū ē: vt dī. Guil. q̄ si fiat ānul⁹ ex ferro cuz quo aliq̄s occisus fuerit ⁊ portēē ꝓhibz pollutionē ⁊ gomorreā portāti: q̄d vtilissimū erpimēto cognouī. effemiat mirabil' portātē ⁊ ꝓhibz vge erectiōez i ipso. Ego de talib⁹ empticis ifinita inuenio q̄ oīa dimitto: q⁹ pauca pono fundata in rōne: ⁊ erpimēto scio hoc non eē verum.

ℂ De pollutōe q̄ fit in sōno. CA. XI.

A somnis frequenter fiunt pollutiones ex magna caliditate renū vel ex virtute retentiua dīsli: q̄bus in b ca°. succurrendūē. Ga. dī. de semine lactu. q̄d bibitū gomorreas. i. spmatis effusiōes cohibz: vnde ⁊ sōnolātib⁹ daē. ⁊ Isa. dī. q̄ eis succurrit q̄ spma caſitate polluūē. Sera. dī. de eo: q̄ abscindit dilatōem hūiditatis spmatice ⁊ ꝓfert pollutiōi q̄ fit in somnis. Et ex rebus que sunt ℣ie spmatis est semen lactuce q̄d bibiē cuz aq̄: ⁊ dixit: q⁹ idem facit semen lactuce silucstris ⁊ succus

eius ēt: sc.i vehilius. Et Alc. dixit: q lactuca mortificat sensum: ⁊ sua pōticitate ꝓprie suffocat calorem naturalē iō sperma ꝯgelatur. ℂ Et dixit Serap. auctoritate gal. q si lamia plumbi ligeē stricte super pectē ꝓhibet pollutiōes insomnis ⁊ ifridatione manifesta. Et Gal. de ipso sic dixit sic distillatum plūbum sine aliquo alioꝝ ipsum p se solum substernīē lumbis cū somniat manifeste ifridat eos. Et Dia. q plumbū somnos venereos ꝓhibet. Bar. dixit de plumbo hoc visto tollitis ēt pollutionē fcām i somno. ℂ Et in hoc fortiter operatur semē menufaris: ⁊ silr radix eius bibita: ⁊ ꝓprie radix albi. Et Serap. dixit idē de ei⁹ semie ⁊ radice: qō abscindit fluxum spmatis ꝯcunqꝫ accidūt i vigilijs ⁊ quocūqꝫ alio mō. ℂ Et aui. dixit: q i lapide ematitis est ꝓprietas rectificādi gomoream. ℂ Et lapis iste cum non est ablutus est calis in primo gradu ⁊ siccus in secundo. Et ablutus fridus ad secundum gradum ⁊ siccⁿ in 3ū. ℂ Unguētū bonū i hoc casu ceptuz a me. Rx. seis iusq ami ⁊ mādragore. añ. parlē. i. opij partis vnⁱ ō cimam. buliant oia i oleo in vuplici vase: ⁊ cum cera fiat vnguētuz ex quo oia genitalia inungantur. ℂ Adducatur ēt ō illud quod scriptum est supra imediate de anulo ferreo videantur tñ ista cap. adinuicem: qñ vtilia sunt.

ℂ De ꝓhibitōe erectōis virge ⁊ est priapisn⁹. CA. XII.

Coitum ozꝰnos ꝓhibere probibendo erectionē virge: ꝙ ēt ozꝰnos i priapismo ꝓhibere erectionē virge: ⁊ religiosis honestis est hoc ca. vtile. ℂ Priapismus aūt ē inuoluntaria virge erectio, ⁊ eius cā est ventositas inclusa i nervo cavernoso gnāta a cibarijs ventosis ⁊ a friditate cutis ꝯdensante ex q ꝯdensatōe ꝓhibeē exitus vētositatis. ℂ Satiriasis est appetitus ⁊ voluntas ⁊ desideriū erigendi virgā: vt supra potuit i hoc tracta. ⁊ ō ista materia logtur Gal. 6. interiorum. ℂ Aui. dixit. bibatur in erectione virge superflua sīc est menufaris lactuce ⁊ cā phora. ℂ Et dixit. q frida actu vtr aplicenē ad virgam: si cur est aqua faria ⁊ decubitus i strato ros. ⁊ silia. ℂ Hali. dixit. rutba est vētositatis dissolutiua ac iflammatōis: q amputat ardorē coitus ꝓhibēs erectōem membri. ℂ Isa. dixit q ꝓprietas agni casti est defendere libidinem ⁊ concupiscentiam mortificare ⁊ istationem auferre atqꝫ libidinē non solum si in cibo ⁊ potu sumatur: sed ēt si alicui iacenti substernatur. ℂ Lon. dixit. virga iuncta gūmi iuniperi erigere ꝓhibet. ℂ Et dixit ēt: si virga iungatur in oleo in quo sit cāphora dissoluta non poterit erigi. ℂ Emplin ēt fetū et cicuta trita cum semie eius posita super virgam illam erigere ꝓhibet. ℂ Et A. dixit. q tenere super pectus laminam plumbi ꝓhibet erectionem. ℂ Ego multa alia possem ponere: sed vide Gal. in de secretis q: ista ꝓ mō ō sufficiant. ℂ Lbura. tñ dixit. si qs quatuor formicas cum succo affodillor decorerit ⁊ in potu alicui dederit remissus erit oibus diebus vite suc. Multa ēt dcā supra sunt i capitulis que hic adducantur.

ℂ De his q rēouēt dlectatōz i coitu ⁊ amore. CA. XIII.

Expedit multotiēs delectatōes que ē in coitu extinguere: imo ēt ⁊ illam que i imagiatōe exitit per quam qs cadit i passionem amoris que dr ab Isaac hercos. ē. n. extremitas delectatōis. ℂ Dr nāq q qcūqꝫ dcā sunt supra refrenantia libidinem ⁊ diminuentia delectatōem oia coitus diminuunt. Intercipiunt aūt oia ista libidinē: vt ruta agnus castus portulaca semē violar cāphora faria fabar lamia plūbi zaphyr⁹ rana formice cū affodillis. ℂ Et alch. dixit circa passionem hereticam qñ potatur paruz de idīco domestico distemperato cum aqua mitigat amorem anteqꝫ augmētatur. ℂ Isaac dixit q melius hereos curat ⁊ adiuuat ne i cogitatōibus ꝓfundeē est bonū bibere vinū temperatum ⁊ odoriferū. Unde dixit sic aūcte Ruffi. Vinū est medicina fortis timidis ⁊ herosis. ℂ Et dixit: q audire genera musicorum multum confert herosis: ⁊ silr videre hortos fructiferos per quos aqua clara defluat: ⁊ vniuersalr oia que de tristicia ad hilarkatē ducūt. ℂ Et dixit ēt Isaac: q herosis confert loqui cum amicis delectabilissimis ⁊ ludere cū femina seu cū maribus pulchre forme.

Tractatus decimus nonus. De dispōib⁹ matricis in figura ⁊ situ eius.

ℂ De constrictōe oris mricis cum expedit. CA. I.

Matrix aliqñ ē lesa i figura vel situ eius vnde nimia aptio mricis impedit ꝓceptionem vt dixerunt mstri antiq dignum igitur extimo huic dispōni succurrere. ℂ Aui. dixit: qñ fit encaustima i ō coctōe cassie lig. vz dilatatōi mricis ⁊ eius lubricitati: ⁊ si militer fumus. ℂ Lonstan. dixit q. 3. j. galle: ⁊. 5. j. gnā. pulverizata ⁊ i pāno lineo aqua ifuso inclusa vulue supposita virgineū dolorē repītat annos quoqꝫ puerorū elapsos revocat. ℂ Et Sera. dixit q sola glandium decoctio potest os matricis constringere. ℂ Et dixit ēt Sera. q os matricis stringit euforbium tam fortiter vt prohibeat fetum egredi et sumptis medicis aboīum facientibus vt voluit ēt aui. ℂ Alch. dixit. ꝓteratur harmel. i. semē rute silvestris: ⁊ qñ fit magdaleon cum faria lolij vel zizanie strigit os matricis qñ est nimis aprum. ℂ Arefius dixit. Rx. aquam pluuie vel rosaceā ⁊ i eā buliat de thure vl gūma ara. de galla ⁊ de cortice sorbi ⁊ de ro. ⁊ mulier se cetra bene abluat ⁊ cum bōbice vel panno se vndiqꝫ cataplasmet. Et postea puluis balaustiarum masticis ⁊ thuris ⁊ myrrhe zinziberis ⁊ zedoarie ⁊ castorei ⁊ modicum musti imittat vt puella ⁊ stricta, icredibilr apparebit. ℂ Guil. dixit ego autem sic ꝓstrinxi os mricis cū isto medicamie ⁊ corrupta apparuit virgo. Rx. gallarum aluminis sgnan. foliorum lilij ciperi balaustie corticum granatorum radi cum mori corticum mediānorum castancarum ⁊ glandium. añ conquassentur: ⁊ in aqua coquatur: ⁊ ex hac aqua lauetur mulier multotiēs ⁊ epithimeē ⁊ ponaē in vuluaz cum coto exiccat. n. hec fomētatio humiditatem ad mricem currentem. ℂ Jtē valz hoc aui. Rx. pulueris corni. pini par. iiij. alumis par. ij. cipi ptē. i. decoquantur cum vino stiptico ⁊ madefiat in ipso pānus lineus ⁊ applicetur. ℂ Si āt velis vt mulier cū ō appeat vgo ipleaē intestinuz colūbi sanguie ⁊ ponaē in vulua cū vir vult secū coire: ⁊ tūc frāgeē illud intestinū exibit sanguis ⁊ videbiē vgo.

ℂ De ꝓstrictione oris matricis. CA. II.

Nonne mricis accit qñqꝫ tanta coarctatio vt cū apientibus illi os subiuenire: claudiē āt multis modis: vt dicit albu. accit aliqñ a natiuitate: ⁊ tūc cura ei⁹ est incisio: accit aliqñ a carne supflua: ⁊ tūc cuz raforio aut cū ligamie removeatur. accit aliqñ ex vulcie loci: ⁊ tūc ꝓcurant ista q dcā sunt in ō c. 11. z. sicut radi. ebuli: ⁊ yreos ⁊ porrum decoctum ⁊ storax ⁊ fenu. accit ēt rōne apātis: ⁊ tunc cura eius est remotio apātis: vt scitur loco suo accit ēt rōne dolorum eius: ⁊ tunc cura eius est remotio doloris vt ēt scitur ō loco suo: q in. z. li. accidit etiā rōne opilōnis. ei⁹. vnde rōne illius carent mēstruis: ⁊ tūc valent q ꝓuocant menstrua vt nigel. pulegiū saturegia cassia lig. beto. scordeon melissa ruta camedreos raffanus vrtica rub. tincto. ⁊ olim masticinū. accidit ē rōne suffocatōis multiplr. vnde ex ca. illo scit q decoctio fenugreci ⁊ olei maiorane ꝓferunt coartationi matricis.

ℂ De suffocatione ⁊ eius ventositatib us ⁊ tumoribus q (in eis apparent. CA. III.

Matrix sepe visus supiora mouet ⁊ accitis suffocatōis inducit: ⁊ eō ꝓtigit tpaz qñz descēdere imñ vt ex appeat q difficillimoz accitiū cā exitit. Et de his mō dicā: ⁊ q: ō pmet ad dños physicos. ego ō his pauca scribam. ℂ Sciēdum est q mrix vniuersalr a forma sui specifica i segtur aromatica ⁊ fugit fetida ac si eēt vnum aial: ḡre cū superius matrix ascendit odores fetidos naribus appli-

camus ⁊ cum odoriferis inferius operamur: oppositū autem operamur cuz ipsa descendit. ℭ Sera. dixit. cum matrix suffocatur bibaꝫ. ʒ. j. foliorꝫ bethonice cū aq̄. ⁊ Bar. dixit q̄ põt dari cū vino: tollit ēt suffocationē fcām a retētione mēstruorū pp opilõnem. aut ēt fcām pp spermatis retētionem. ℭ Et dixit ēt: acetū sqlliticum confert suffocationi matricis ⁊ spāliter cum bibitur ⁊ syrupꝰ squille ēt ꝙuenit in hoc casu. ℭ Et dixit q̄ serapinum odoratur ꝙfert suffocationi matricis. ℭ Et dixit q̄ galbanū odoratur excitat epilēticos ⁊ mulieres hītes suffocationē mficis ⁊ hītes opilõnes in cerebro suo. ⁊ aui. dixit q̄ si bibatur cū vino ꝙfert. ℭ Et dixit Sera. herba paucedani odoraꝫ in suffocatione mficis ⁊ in subeth. ⁊ dixit q̄ si teritur si napis ⁊ naribus applicaꝫ ꝙmoum sternutationē ⁊ excitat illam q̄ patitur suffocationē mficis. ℭ Et dixit suffumigium fcm cū blactis bizantijs ꝙfert suffocationi mficis: ⁊ idē ēt fumus secūdinā excludit. ℭ Et di. q̄ bibiꝫ ex granis peonie. xv. cū mellicrato ꝙfert suffocationi matricis. Dia. dixit aquā scis pastinace da tumenti mulieri ⁊ suffocationes ex matrice precluſas has efficaciter soluit: ⁊ cuz pusta detur. ℭ Et dixit storax bibita aut pessarisata pstat effectum ⁊ menstrua reparat. Suffumigium ēt fcm ex q̄cūq; pte iuuiueri suffocationi mficis cõfert. ℭ Et dixit. ruta trita ⁊ supposita ano ⁊ mfici suffocationem soluit. ⁊ Malia. dixit q̄ succus eius pessarizeꝫ. Et fide. dixit. q̄ ruta sit trita ⁊ bulita in oleo cū assungia galline ⁊ anserum ⁊ cala apponaꝫ ante ⁊ retro. ℭ Aui. dixit oleum de maiorana confert constrictioni matricis deducenti ad prefocationem: fiat aũt nastalle cũ cotto: vt Serap. ēt dixit. Luxn. suffocatur matrix multum est laudata aqua decoctõis pulegij. nam illam tollit ꝙfert ventositatibus eius ⁊ ascẽsui eius ad supiora ⁊ credo q̄ ista decoctio bibita ⁊ sessione facta. ℭ Rasis dixit. lana intincta in oleo lilij celestis ⁊ in mfice missa vs constrictiõi orificij mficis ⁊ ei⁹ spasmo ⁊ aꝑtibus que fiunt in ea: ⁊ idez dixit Dia. ℭ fidelis dixit. folia recētia vrtice supposita trita statim mficibus cadentibus succurrunt. ℭ Dixit ēt fidelis. q̄ filatum lineum coctum in aqua ⁊ cineribus marine stipticuz cauliũ appositum efficaciter iuuat in suffocatione matricis ⁊ similiter in ventositate eius ⁊ hoc ego in ventositate erpnus sum perutile. ℭ Et dixit ēt: si infundatur pēna in aceto forti ⁊ ponaꝫ in naribus statim matricem ad inferiora reducit. ℭ Aleh. dixit. ⁊ Dia. q̄ odoratus cimicum valet suffocationi matricis. ℭ Lon. dixit. cornua arietis suffumigata matricis suffocationē pmunt. Et idē volut Lbi. ℭ Et ego dico q̄ corium sotularium antiquum suffumigatum multum vs quod sum expertus. ℭ Lbi. dixit. q̄ pēne vulturum suffumigate litargicum ⁊ suffocationez mficis ⁊ freneticos curant. ℭ Et dixit. q̄ stercus anserum siluestrium suffumigatum demonia eijcit ⁊ litargicum sanat suffocationemq; matricis. ℭ Et dixit. adeps pisces foce suffumigatus continue litargicos curat ⁊ matricis angustias. ⁊ aui. videꝫ velle. de carne ipsius ⁊ pm ipsum virtus ipsius est propinqua castoreo. ℭ Et dixit ēt Lbira. castoreum cum vino inunctum suffocationem matricis sanat: multa alia simplicia possent poni: sed. ista modo sufficiant. ℭ Venio ad alia que erpta sunt: si ergo suffocatio fuerit cum caloris innati destructione ⁊ ventositate eius ⁊ dolores accidentes propter illud est vt detur agaricus in potu cum vino vel mellicrato ⁊ si detur cum aceto sqlliticco inuenitur in eo operatio bona. ℭ Inunctio ēt fcā cum oleo muscellino cum frictione intra collum matricis aut cum oleo de lilio in quo sit aliquid muschi dissoluti multū adiuuat ꝑfocationem matricis. ℭ Suffumigium etiam factum naribus cum capillis patientis est mirabile. ℭ Etiam scitur q̄ si faeculus repletur sale ⁊ intromittatur collū matricis subito suffocatio tollitur. ℭ Troisci etiā de myrrha in hoc sunt vriles. multa alia possum ponere que dominis nostris dominis physicis dimitto.

ℭ De descensu matricis ⁊ exitu. CA. IIII.

Modo sermo fit de his que mficē latāt ⁊ descēdentem reducūt ⁊ b scias q̄ q̄ valēt i descēsu mficis ēt valēt descēsui ani. ℭ Lõ. i b dixit. q̄ sessio fcā in aqua decoctõis mirti: aut iunipi mficē descēdentē reducit: b ēt ꝙfert ad descēsum ani. ℭ Voluit ēt q̄ cupule cypressi eorꝫ apozima sup sessum vs casui mficis ⁊ mollicies silr ⁊ ano ereunti. ℭ Et dixit ēt sic auctoritate Dia. aqua decoctionis galle vulue ereunti repugnat ⁊ humores ab ea fluentes desiccat mulieribus ex ea fomētatis. Et Sera. dixit. q̄ cõfert exitui mficis ⁊ fluxui humiditatū eius antiquo exitui ani. ℭ Et Mal. dixit. q̄ decoctio fructus ⁊ corticum interiorꝫ q̄rcus si sedeaꝫ desup in aqua eoꝫ medeaꝫ exitui mficis ⁊ ani. ℭ Folium lētisci pulueriz̄atū desup ereuntem anū vel mficē ereūtem retro firmat. Et Gal. dixit de oi pte lētisci: ⁊ ēt de succo ei⁹ dixit. q̄ ad p̄cidētias ani ⁊ mficis idoneus ē porte ypoqstidos crās. ℭ Sera. dixit. acetū restringit mficem. egressas ⁊ anū ereuntem. Et bar. di. q̄ non sit acetū acutuz: ⁊ ego dico q̄ bonū est aliqua acuta cū aceto pbuliri ⁊ cū spõgia vel cottone applicēꝫ. ℭ Vinū ēt i quo multoties extinctū ferrū ardēs tepidū fomentatū aut q̄ sit cū ipso nastale mficē laxā reducit. Et itez dico q̄ id põt vinū i quo virt⁹ scorie ē infusa. ℭ Et dixit itez Sera. cassia lig. ꝙfert descensui mficis q̄ sit excatissima i decoctõe aut ēt suffumigatio ⁊ ꝙfert silr lubricitati ani: ⁊ dixit fit clistere ex decoct. citonioꝝ exitui ani ⁊ mficis. ℭ Et di. ēt: acacia reducit anū ⁊ mficē q̄ egrediuntur: ⁊ ego dico q̄ idē põt rob ⁊ succus prunoꝝ ex q̄bus fit acacia ⁊ decoctio frōdiū ⁊ arborꝫ masticis. ℭ Et dixit ēt ponūt folia vrtice recētia sup mficiem egressam ⁊ reuocāt eā itus: ⁊ silr dixit Dia. ⁊ Bart. dixit: q̄ sint trita: ⁊ ego dico q̄ vrtica facit b vbi relaratio. ⁊ ea sus fit rõne būditatis mficis: eo q̄ ipa resolvēda ē. ℭ A. di. balaustia vera ꝙfert fluxui mficis ⁊ fluxui sanguis ei⁹. ℭ Et dixit ēt: radix acetose trita confert fluxui. matricis. ℭ Dixit ēt: q̄ suffumigium fcm cū stercore bouis ꝙfert ꝓpie in reducēdo mficē egressam. ℭ Alc. dixit ben album ⁊ rub. vtunt mficē egressam a loco suo i locum suum. ℭ Dixit ēt: folia porri ꝙferūt descensui mficis ex ꝓprietate q̄ ē in eis q̄ i ea ē humiditas q̄ facit lubricare. ℭ Limis ēt ramoꝝ vel foliorꝫ ficus cū aceto mixt⁹ ⁊ vētri cū spõgia suppositus reducit mficē. ℭ Hoc vs crpū. hc. aspalti ptes. ij. stercoris vaccini ptē. i. teraneꝫ ⁊ misceāt: ⁊ fiat ex eis suffumigiū. Et nota q̄ aspaltū sedat doloꝛē ei⁹. ℭ Galbanū bibitū aut vētri applicatū mficē ereūtē mirabilr reducit. Sciē ēt: q̄ si ouū putridū spālr illud quod vocaꝫ inder ⁊ est ouū quod viu stererit in nido ad ictādū illas gallinas ad ouandum applicetur matrici multum confert.

ℭ De extractione secūdie. CA. V.

Spe retinetur post ptus secundia q̄ idiget eductõe alr mulier moriē. Quid sit secūdina satis notū ē: eo q̄ est vn⁹ pānicul⁹ coopiēs ipsum puez. ℭ Oz ergo: vt dixit Albu. vt infirma iuuet se cū sternutatõe ⁊ retētiõe anhelitus ⁊ q̄ sunt illa satis dictū ē in ꝓprio ca. ℭ Et si p istū modū nõ egrediē suffumigeē mficē cū emboto decoctõis calamēti rute cētau. camomil. aneti cassie lig. ⁊ illius gnis. i. illa que sunt illi⁹ virtutis: ⁊ ꝙr si illa nõ valerēt ducunt ꝓuocātia aboꝛsum: ⁊ si ista nõ valerēt ꝓcipiaꝫ obstetrici ēt submergat manū suā i oleo cõi vel in mucillagine altee ⁊ imittat eā in mficē ⁊ capiat cam suauiter ⁊ si fuerit amera ērbaꝫ illud q̄ sit polē ērbi ⁊ cū mollificatiuis refiduū putrefiat: vt ē vnguētū mollitū: ⁊ sic de alijs. ℭ Mali. dixit. si aspaltū submittaꝫ mortuum educit fetū ⁊ secūnā. ℭ Et aui. dixit. q̄ ipla camōilla ꝓuocat menstrua bibita ⁊ sedendo in aq̄ decoctonis eius educit embriones ⁊ secundinam. ℭ Dixit etiam. apium confert difficultati vrine ⁊ extrahit secundinam. ℭ Constantinus dixit. stercus equi bibitū secūnam ⁊ fetū mortuum expellit. Et Mal. dixit idē ō suffumigato. ℭ Et dixit Lõ.

rosa camina cocta ⁊ bibita mẽstrua puocat ⁊ scõinã expellit. ℂ Gal. dixit. i. 7°. de morbis iessimini sic. ⁊ mẽstrua decoctio eoꝝ puocat ⁊ extrahit scõinas ⁊ embriones mortuos puocat. ℂ Scõs ẽt Gal. i. 6°. suffumigiuꝫ balsami idẽ facit. ℂ Dia. dixit fumus laudan: excludit scõinas. ℂ Et dixit Dia. clixatura radicũ altee secũdinas excludit: ⁊ hoc sessione fcã. aborsum prouocat ⁊ extrahit secũdinam aristolo. ro. cũ pipere mirra ⁊ bibita cũ vino vel cũ aq̃. ℂ Et dixit ẽt: de radice yris illirice collirio ex ea facto ⁊ pessarijs more iniecto secũdinas mulier educit. ℂ Extrahit ẽt fetuꝫ radix rubee tinctoꝝ submissa. ℂ Dixit ẽt pulegium bibitũ mẽstruis iperat secundias excludit aborsuꝫ facit. ℂ Ser. dixit. ſi mulier sibi subijcit radicẽ vitis albe expellit fetũ ⁊ secũdinã: ⁊ silr sessio fcã in decoctione ipsius radicis mũdificat ⁊ fetũ expellit. ℂ Dixit ẽt sic. vsopus humida miscetur cũ melliloto ⁊ butyro: ⁊ fit suppositorium cum eo ⁊ puocat menstrua ⁊ expellit fetũ mortuũ ⁊ secũdiam. ℂ Dixit ẽt: ex cortice pini: ⁊ ppie minoris fit suffumigiuꝫ mris ei ⁊ expellit fetũ ⁊ secundiam: ⁊ silr de cortice thuris.

ℂ De molla mricis ⁊ carne addita i ea. CA. VI.

Molla mricis est frustum carnis in mrice. gnãtum. Gnãtur aũt duobus modis. Uno. ex multitudie mãerum effusaꝝ cũ vehemẽria calitatis. Scõo. gnãtur i coitu i quo mrix ꝓrehẽdit aquã mulieris ⁊ extendit eã nutrimẽto: ⁊ pp defectum virtutis masculinitatis non cõcipit: sed illã carnẽ gnãt: ⁊ signũ est: qr nõ hꝫ motum p se: credunt aũt mulieres eẽ pgnãtes ⁊ nõ vidẽtes partum conqueruntur tempore debito: ⁊ tunc medicus perpendit de molla matricis.

Cura eius hꝫ fieri cũ mollificantibus: vt sessio in ꝺ coctione altee ⁊ i decoctone se. lini. Decoctio autem altee hꝫ educere a mrice ⁊ a ꝓfilibus. Itẽ res puocãtes sternutationẽ i hoc valẽt. valent ẽt puocantia aborsum. Et valent oia dcã i precedenti ca. ⁊ illic vide ⁊ cũ instris alijs extrahatur fm necessitatem. ℂ Si caro oriatur in vulua: vt sepe ego vidi debes succurrere: vt dicit Albuca. cum ligatione. liga ergo cã ⁊ cum rasorio incide eã: lõge tñ aliqualr a mrice ne locus matricis tangatur timore fluxus sanguis. alia ꝺ non dico ⁊ sufficit.

ℂ De extractione fetus a matrice in muliere mortua ⁊ nõ mortua. CA. VII.

Fetus naturalr egredit cum capite añ. Si aũt alr erit exitus ille ẽ inãlis: ⁊ tũc timor est de morte: hꝫ aliq aliqñ euadãt. nota tñ qr mulier aliqñ post ptus vnius pueri vel aborsum vel alr remanet pgnãs duoꝝ vel triuꝫ mensium vel alr vt semel vidi. Et er ꝺ soluit qõ pp qd ẽ qr mulier post ipregnationẽ apperit coitũ. Alia aũt ialia nõ: soluit: vt soluit Aristo. i de aialibus. eo qr natura nihil facit frustra. cũ ergo mulier post ipregnationẽ possit ipregnari hic ẽ qr natura ordinauit illũ appetitũ: nõ sic ãt i alijs aialiꝫ: qr post ipregnationẽ nõ pñt ipregnari. Istud tñ negociũ. vtpsim cucurrerunt p mulieres. ℂ Qr si tñ erit fuerit difficil. ⁊ sit naturalis cum fomẽtibus ⁊ inunctionibus mollibus ꝓres mollificentur. Unũ tñ dico qr vtile ẽ qr mulier se iuuet cũ expssione ⁊ retẽtione anhelit⁹ ⁊ puocatõe sternutatõis cũ puluere cuforbij ⁊ elleborj al. ℂ Et dixerunt aliq qr agrimoniũ ligatũ i cora facilitat ptum. Ego multa in hoc libꝝ simlia posuissem: sed qr res sine rõne manifesta nõ placẽt: iõ de eis non sum locutus. s. aliqñ aliqñ ſ pauca sint posita. ℂ Si mõ erit⁹ nõ fit naturalis toto pos se ab obstetrice reducaẽ ad nãlem exitũ: eleuet ergo coras ⁊ cũ manu erigat puerꝫ: ⁊ tẽ erit exitus nãlis. ℂ Si mõ accidat qr fetus sit mortuus qõ sc̃ũt obstetrices. Si aũt nõ scirent cognoscitur p imobilitatẽ pueri q añ mouebaẽ ⁊ p friditatẽ loci: qr vẽtris ⁊ minorationẽ mãmillarum ⁊ p p fundationes oculoꝝ: ⁊ mortificatõem labioꝝ ⁊ tot⁹ faciei aut ꝓcessionẽ alic⁹ egritudis aut alic⁹ casus vel offensionẽ vel p fetorem anhelitus. Si ergo per signa ꝓdicta obstetrix hoc nunc ipsa dz tentare cũ manu inũcta cũ oleo olui ⁊ ipsum cõcbere. Loco ẽt mollificato cũ balneis ⁊ inunctionibus debent ẽt puocari sternutatões ⁊ debent dari medicie p uocantes aborsum: velut est castoreũ myrrha cuꝫ ruta ⁊ multa alia dicta in ca. de extractõe secũdie. ℂ Si ãt p istũ modum non possit extrahi tunc ꝺmittaẽ istrm dcm̃ speculũ ⁊ apiaẽ matrix qñtum erit pole postea cũ manib⁹ vel uncinis vel tenaculis extrahatur integer. ℂ Ego sepe habui istũ casum ⁊ si defiecret speculuꝫ facias vt ege sepe feci: habeas tenaculas aliqualr magnas ⁊ ponas in mrice clausas: ⁊ ꝺñr apias ipsas ⁊ videbis puerꝫ: ⁊ tunc cũ uncinis ipsum capias ⁊ ipsum extrabas: aduiuet te tñ mulier cũ sternutatione ⁊ retẽtione anhelitus. Ego sepe in ꝺ casu pforaui caput ⁊ digitum posui in capite ⁊ ipsum extraxi ⁊ hoc si rectus fuerit. si autẽ illo mõ extrahi non possit tunc frustratim incidaẽ. De hoc tñ Albuca. dixit aliqua a me non visa: qre illa non narro: est tñ notũ qr aliqñ crãs in panniculis impedit exitum: quare frangantur illi panniculi ⁊ aqua egredietur. ⁊ tunc exitus erit facilior. ℂ Lõtingit Sepe qr mulier sit mõrua qr cognoscit ꝺñ ⁊ suspicatur de vita pueri tũc inuolendo extrahere puerꝫ modus ẽ iste. Teneaẽ os mulieris mortue aptum ⁊ silr mrix ⁊ hoc vt aer possit ingredi ⁊ puer possit cuẽtari: apiaẽ ergo mulier fm lõgitudinẽ vẽtris cũ rasorio i latere sinistro: qr ps illa ẽ magis libera qz dextra pp epar ⁊ digitis intepositis extrahatur fetus. Ego aliqñ feci incisionẽ a pomo grana to vsqz ad os pectis cũ cautela ne intestina ⁊ puer tangantur. Et per istum modum extrari puerum: verum primus modus plus placet mihi. ⁊ per hunc modum extractus fuit Julius celar: vt scribitur in gestis romanorum.

ℂ De pruritu matricis. CA. VIII.

Nollo mricis sepe accidit pruritus de quo valde pauca dixerũt i antiqui. ℂ Alch. dixit. qr decoctio saluie tollit pruritum matricis. ℂ Dia. dixit. qr prurigĩem matricis tollit inunctio facta cum butyro. ℂ Et dixit etiam: qr prurigĩem nature tollit inunctio facta cum terebentina mirra cum oleo ⁊ melle. multa ẽt dicta sunt de pruritu genitaliũ q̃ ẽt ꝺ valent. ℂ Et multa ẽt dcã sunt i. 2°. li°. de dolore matricis que ꝺ valẽt: ⁊ mlta in vno tracta. sequenti dñr que ꝺ valent cum mentiões faciam de scabie: quare alternatim perquirantur.

Tractatus vigesimus. De dispõnibus ani.

ℂ De apitõe emoroydaꝝ. CA. I.

Sublimis deus i fine recti intestini qõ vocaẽ colon rotundũ musculũ gnãuit: vt hõ sui ꝓprie volũtate cõ stringeret ⁊ relaxaret ne stercore descendente fieret exitus innaturalis: qr inuoluntarij⁹ : ſz solum fiat ubi exitus voluntarij⁹. Creauit aũt illi fines venarum multaꝝ que cũ crescunt ⁊ fluunt emoroydes appellantur: cũ vero tumẽt ⁊ nihil emittitur ꝺilomata vocantur: fuit. n. ꝺ fcñ: qr sepe corpus a suis superfluitatib⁹. mũdatur cum aperiuntur: quare aliqñ os eas recluſas apiri. Stricturam nã. hꝫ superflua corp⁹ ad multas egritudines pnas est suspectũ: sicut Ypo. dixit. Et tã supra i alio libꝝ qr in 4°. fuit allegatum: vt emoroydas sanare antiquas sic ⁊ illas qñqz opz constringere qñ. s. superflue sanguis fluit ⁊ corpus ad defectum virtutis ducitur. ℂ Et primo dicaꝝ breuissime que aperiũt eas qr vñis phisicis pertinet: hoc Gal. dixit: qr succus ciclamis cũ licinio apit eas. Et ꝺe sue dixit qr est ex marime aperiẽtibus orificia venaꝝ emoroydaꝝ. ℂ Dicit ẽt Gal. in. r. volẽs qr oẽ fel ad hoc sit cõueniẽs sic. igiẽ ⁊ aperientes latẽtes emoroydas p thauriũ fel. Interdũ qdẽ debilẽ: interdum qr vltra decẽs acre apiunt. Sit ẽt iurta corpus vtentis differentia quedaꝝ cũ sit facile vel difficile. ℂ Auicẽ. morella: ⁊ eius oleum aperit emoroydas ipsa ⁊ eius oleum. ℂ Et dixit etiam qr oleum yrinum submissum aperit eas. ℂ Ser. dixit fel austuris ⁊

milui cōrodunt carnē: q; collirium eoꝝ est acutū: qꝫ apl unt orificia venaꝝ q̄ sunt i ano cū mordicatiōe dolorosa. ℭ Alc. dirit aloes apit orificia venarū bibit⁹. dico ego: q; sup locū stringeret eas. ℭ Et dirit ēt Scra. lac ficus ⁊ succus foliorꝝ ei⁹ apiunt orificia venaꝝ q̄ sunt in ano qñ submittiē cū licinio. Ego dirl supra. 4°. lib°. q; apiuntur aliqñ cum flobotomo ⁊ aliqñ cum fricatione folij fici.

ℭ De cōstrictiōe sanguis emoroydarum. CA. II.

Oꝛtet aūt emoroydas stringere cū superfluit fluxus sanguinis.

ℭ Uex Ysaac dirit. qñ liniuntur emoroides cū aposimate corticum maligranati sanguis stringitur. ℭ Et dirit portulaca emplāta carnm sanguinē strigit. ℭ Et Con. dirit. semē porri suffumigatum vꝫ emoroidib⁹. ⁊ porri empti more appositi strigunt emoroydas ⁊ vēnositates eaꝝ ꝙsumunt. ℭ Ser. dirit. qñ fit cliſtere cum plātagie ꝙfert emoroydibus a qb⁹ multus emanat sanguis. ℭ Et dirit. emplin femꝫ ex folijs rubi curat emoroydas apparentes i ano ⁊ illas ex qbus fluit sanguis. ℭ Aui. dirit. qñ aloes ponitur sup emoroydas eminētes abscidit sanguinē fluentē ex eis. ℭ Et dirit. sumach pulueriſatū ad fluxum matricis ⁊ emoroidaꝝ valꝫ. ℭ Et dirit. scoria ferri ꝓhibet fluxuꝫ emoroidaꝝ: ⁊ ꝓprie dicit qñ sedet patiēs in vio antiquo i qno iponiē. ℭ Gal. dirit ve albumie ouī in. rj. miſceē aūt ꝙmode medicis cohibētibus emoroydas fluentes. ℭ Et dicāt aliq; q; sandaraca cū oleo ro. ⁊ albumine ouī: ⁊ fiat liē vnguentū refrenat emoroydas ⁊ fortiter exiccat: vt non credatur illas reuerti. ℭ Alc. dirit. si vero sanguis egrediaē ab emoroyde eo⁹q; incisa fuerit ve cinere sarmentoꝝ viridium factū emplin ⁊ positū sup vnde eradicate sunt stringit sanguinē. Et fide. dirit. i b̄ casu de cinere scopaꝝ antiquarum. ℭ Et dirit. alc. auctoritate. aui. bdeliū ꝙfert emoroydib⁹ bibitū ⁊ suppositū ⁊ suffumigatus ⁊ retinet sanguinē eaꝝ. ℭ Et dirit ēt: carabe retinet fluxū sanguis a mīce ⁊ ano. ℭ Dirit. qñ sumach miscē cū melle stringit emoroydas: qñ fit emplastrū desup. ℭ Et dirit. emplin femꝫ de rumice sanat emoroydas. ē aūt rumex ⁊ rubus idem sm ipsum ly nō sm alios. ℭ Dia. dirit. de luto terreo scō emplo scio emoroydas fluentes sanguinē statim esse libatas ⁊ ē lutus cōe. ℭ fid. dirit. millefoliū bibitū retinet fluxum emoroydaꝝ ⁊ sedat dolorē nō fluentium bibitum ⁊ emplin meatus apit: ⁊ oppositū est de aloe. ℭ Aliud ad idē. Re radicē vrtice ⁊ terre illā cū sulphure ⁊ cū succo herbe eiusdē fac trocisc⁹ ⁊ cū eis suffumigium fiat. ℭ Ego ēt nō dubito q; isti pulueres stringāt sanguinē huius loci. sicut. Re. bo. ar. terre sigil. san. dra. aloes charabe cū albumie ouī.

ℭ De exitu ani. CA. III.

Exitus ani sepissime fit: indiget ergo reductione: eo q; fistus talis innaturalis est. ℭ Scra. dirit. ex violis cum farina ordei fit emplin exitui ani ⁊ infrigdat ⁊ ꝙfert. ℭ Et dirit. qñ fit cū folijs ⁊ radice ⁊ cortice arboris masticis multum ꝙfert exitui ani ⁊ infrigdat ⁊ ꝙfert exitui matricis ⁊ ani: ⁊ nō est in istis opationibus aliqd fitē sibi. ℭ Et ego facio cū ypoquistidos pulueriſatur ⁊ ponaē sup intestinū ⁊ intus mittatur ⁊ desuper ponaē pecia in vino stiptico balneata: ⁊ ex eo ēt fiat balneum. ℭ Aliq; desup apponunt pulueres ꝙstrictiuos. ℭ Dirit ēt Serapio aqua decoctionis galle vꝫ exitui ani. Et ego dico q; decoctio olum rerum stiptica⁹ ⁊ spāliter cū vino vꝫ. ℭ Et dirit aspalum suffumigatus vꝫ. in b: ⁊ silr dirit de acacia: eo q; stiptica. ℭ Gal. in. 8°. dirit. de lētisco sic. Ex̄tū ad oēm sui ptez ⁊ ēt succū ad p̄decētias ani ⁊ mīcis ꝓprie cū ypoquistidos ers. ℭ Con. dirit folia mirti decocta in aqua si fit sessio vꝫ. Et ad b vꝫ dis ps mirti. ℭ Et dicit ēt. cupule cypressi eorum aposima suppositum vꝫ exitui mīcis ex mollicie: ⁊ silr ano eruntꝫ. ℭ Alc. dirit. bona verba qñ volumus anum egredientem medio mō stringere ipsum: decoqmus gallas in aqua: ⁊ qñ volumus mul-

scabie

tum stringere decoquimus in vino ⁊ qñ plin in vio stipti eo. ℭ Bibere de fructu lappe cōis iciuno vel fritellis anū egredientem reducit. ℭ Amū ēt in quo ē virtus scoriē ferri anum reducit. fiat āt sessio i eo. ℭ Alc. dirit. q; cinis capilli adusti vꝫ ano egresso reducendo ipsum: multa ēt dicā ē. in ca. de exitu mīcis que hinc valent ⁊ econtra. q̄re ⁊c.

ℭ De pruritu ani ⁊ incisione eius. CA. IIII.

Pruritus i ano nō ē dolor ly sit causa doloris: q; illa q̄ cōueniunt b̄ i dolore pñt ꝙuenire. ⁊ econtra. ℭ Gal. aūt circa b̄ sic dirit de folio violaꝝ. suppona tur aūt in orificio vēris ad incēsionem faciens. ℭ Serapio dirit de lactuca silꝛestri q; ipsa cōfert pūctioni que fit in ano. Et alc. dirit idē de lactuca domestica. ℭ Ego non dubito q; illa q̄ ꝙueniūt in incensione oculi ⁊ b̄ conueniūt: quare vide cum est opus supra isto lib°. ⁊ spāliter lac in hoc vꝫ: ⁊ decoctio rosa. ⁊ salicis: ⁊ silium in pruritu ani. ℭ Aui. dirit. q; rob cū aceto vini mirtū i pruritu est inuatiuuꝫ valde. ℭ Aliq ēt dixerunt: q; illū tollit i unctio facta cū terbēthia mirta cum oleo ⁊ melle qñ pruritus ē a materia ventosa. ℭ Ego ēt dico: q; illa q̄ cōueniūt in pruritu mīcis ⁊ illa q̄ ꝙueniunt in pruritu genitaliuꝫ b̄ conueniunt: quare vide insimul ista ca. cum est op⁹ ⁊ multa dicā in tractatu sequēti: q; in pruritu que b̄ sunt vtilia.

Tractatus vigesimus primus. De pruritu ⁊ scabie.

ℭ De scabie humida. CA. I.

Scabies est infectio ulcerosa cū squāmis ⁊ crustis ⁊ pruligine. ipsius cutis que qñq; sūt cū virulētia ⁊ sanie ⁊ qñq; absq; ipsa: vt vluit gordonius. ℭ Materia aūthistaꝝ est sanguis cui colꝛ cōmiscē ꝙuersus i melliam aut flā salsum: q; bauracinū. ℭ Et ex p̄ma mā fit scabies sicca ⁊ ex 2ª humida. Et quo.ps q; sunt due spēs scabiei humida ⁊ sicca. sub qua pruriginem ponere possimus. vnde dicebat Mal. prima parte sue theorice sermone 8°. Si natura talem materiam interioꝛib⁹ ad exteriora cutē ꝓtulerit ⁊ sub cute remanserit ⁊ fuerit sub tilis facit pruriginem. si grossa facit scabiē. Item nanq; ⁊ iste materie fiunt ex multū comedētibus ⁊ fiunt i illis qui malis viunē cibis ⁊ spāliter salsis ⁊ amaris vulcib⁹ ⁊ acutis. Et aui. dirit q; balneū dimittunt ⁊ vestes nō mutāt ⁊ laborant ⁊ vigilant ⁊ vinum purum bibunt ad istaꝝ materiā veniunt. ℭ Ra. dirit. fit aūt in sembus: ꝓpter cutis debilitatem: ⁊ qr i eis vrlin humoꝛ salsus generatur ⁊ vrlin fit inter vigitos: q̄ sunt debiliores: vt dirit aui. Incipit aūt scabies cum pustulis paruis: deinde ulceratur.

Humoꝛ autem eius cognoscitur. s. faciēs scabiē et ardoꝛe coloꝛe ⁊ pruligie. Unde si rubea sit arguitur sāguis: si alba flegma si sicca arguitur colera. ℭ ꝯdo quo nota: q; ly scabies sit mala per viam signi: est tn bona p viam cāe: vel pōt esse bona: eo q; arguimus ex b̄ fortitudinē virtutis expellentis ad extra. ⁊ isto⁹ corpus purgari ꝙcuit expellēdo suas superfluitates ad cutē. ℭ Nō ēt: q; ex b̄ cōprehēdiē q; scabies in sembus est difficilis: eo q; i eis fit ꝓpter cutis debilitatē: qꝫ cura est difficilis. ℭ Nō ēt: q; pruritus ⁊ scabies inducunt ulcera impetigines ⁊ egritudines fedas. Unde scabies inter egritudines ꝓtagiolas ponē a Gal. primo de vrijs febriū.

Cura scabiei humide ꝙsistit i duob⁹ i purgōe ⁊ localibus. primo ꝙueniunt pillē de fumo terre cuius ℈ztitas ē. ʒ. i. vel. ℨ. iiij. q; leues sunt: aut ēt ꝙfec⁹ hamee cuius ℈ztitas ē i fortibus. ʒ. ʒ. ℭ Sy. cius sit ℨ fumu ter. cū aqua fumi ter. Item ēt iste aq̄ mūdificāt sang. Re. aq̄ lupulor⁹ fumi ter. borag. melisse ⁊ buglos. ℭ Laudat aui. b̄ fcō: q; purgōe fcā appositionem vēsaꝝ i cortis. Ra. laudat aloe. de ʒ.iij⁹ cū aqua end. ⁊ fenic. ⁊ ℈ztitas sit. ʒ. j. eradicat scabiē sum me. Istis fcis fiāt stuffe in qua ponaē ꝓste herbe sum⁹ terre: lupulus: buglossa: scabiosa lapacū capillus vene: diantis politricum scolopen

driar: ⁊ endiuia vel alia ponãtur. Et ifra stuffaz faciat balneum cum istis politis ab aui. que hñt abstergere ⁊ rectificare cõplonem cutis vt sũt malua sicla lapacium acetosa apium: furfur: farina lentium: rusi: fenugrecuz. ℂ Et post eritum exhibeaẽ rubea troscisata quam ponit Nicholaꝰ vel tyriaca: ⁊ postq̃ fecerit hoc ponat se in leeto ⁊ sudet. post dormiat. ⁊ cutem alteret cũ oleo vio. ⁊ ro. ⁊ amigdalaz cum succo granatorum. Et nota bene q̃ hoc hz fieri in scabie grossa ⁊ difficili. i parua ãt scabie ꝺ non hz fieri sed sufficiunt purgões aliq̃ sole ⁊ aliq̃ inunctiones cũ purgõibus. ℂ Quantuz aũt ad sc̃am intentionẽ laudat Rasis argentũ viuũ extinctum cũ saliua cachimiã argenti cõdilum litargiriũ cõfectũ cũ oleo rosaz: ⁊ aceto fiat ãt cũ istis inunctio per noctez ⁊ mane balneũ ingrediaẽ ⁊ cũ exierit fricetur: deinde cuz aqua calida lauetur. Dicã mõ appropriata huic scabiei. ℂ Et primo dico. q̃ cõfert scabiei ⁊ lepre q̃ a flãte salso fit purgõ fcã cum turbith addito polipodio ⁊ epithimo ⁊ aliis q̃ istoz emendant malitiam. ℂ Confert ẽt scabici vlcerose decoctio radicum pentafilõ: q̃ inde corpus lauaẽ. Et succus ẽt ei⁹ dibit⁹ vsq; ad ʒ. iiij. cũ ʒ. vel paz minus. hoc aũt operatur pp vim mundificatiuã quã hz. ℂ Aqua ẽt radicum celidonie decoctionis parue si inde corpus lauetur ꝓfert scabiei vlcerose. ℂ Confert ẽt assidua lauatio cuz aceto. ℂ Dia. dirit succus ben aceto mirtus lepras ⁊ maculas ⁊ pustulas corporis tollit. Et Gal. hoc idem dirit de grano eius cũ aceto supfricatus. ℂ Et dirit ẽt terbẽtina cum erugine eris ⁊ ere vsto vel calcanto vel nitro abluto lepras corporis cõpescit. ℂ Serap. dirit succus tapsie q̃ miscẽ cuz melle ⁊ administratur aufert scabiem vleeratam ⁊ mundificat pustulas maxime si eis misceatur sulfur. ℂ Confert ẽt asperedini ⁊ scabici q̃ fit a flãte salso succus foliorũ oleandri cum oleo laurino inunctus: sed fiat ieorporibus duris ⁊ in casu difficili. ℂ Confert ẽt scabici que est plurime asperitatis: succus qui emanat a ligno iuniperi inunctus idez põt olim eius. ℂ Et filr vico q̃ humiditas que emanat a ramis oleastri ignitis illunita ꝓfert tyrie ⁊ scabici. ℂ Et dia. dirit. de oleo oliue columbaris confert ẽt acute ⁊ humide scabici: ⁊ cum oleo mirtino fiat inunctio aut cuz medicis alijs ꝙueniẽtibus misceaẽ. ℂ Et Lon. dirit. olim mirtinũ siccitatẽ scitsuris vz ragadijs ⁊ sicce scabici. ℂ Et dirit ẽt Sera. q̃ cinis allei miscẽ cũ melle curat bothoz lacteam ⁊ morphẽa ⁊ scabiẽ vlcerosam. ℂ Et dirit. q̃ ordeũ misce tur cũ aceto forti ⁊ ponẽ sup scabiem vlcerosam curat eã. Et idẽ dirit Dia. sed aceũ sit mite. ℂ Dirit ẽt Se. q̃ sal miscẽ cũ oleo ⁊ aceto ⁊ sedat pruritũ q̃ inungitur cuz ea iuxta ignem donec sudet ⁊ idez facit in scabie vlcerata. Et Bar. dirit sm dia. q̃ solũ sal põt admisceri cũ olẽ ⁊ aceto ⁊ melle ⁊ inungitur in stuffa. ℂ Gal. in. 8ᵐ. dirit. de cortice plantani sic. Sunt autem alij q̃ ꝓburentes corticẽ siccati tum abstersiuum opanẽ farmacũ: ⁊ cum aq̃ gdez sanat lepras. ℂ Et dirit Gal. de cortice vlmi sic. cortex eius ad ẖ est suba amarus ⁊ stipticus. ſ. folio. vnde ⁊ lepraꝫ sanat cũ aceto. ℂ Et Gal. ẽt dirit in 7ᵐ. papa. rub. lepras amouet. ℂ Et dirit ẽt Gal. de folijs ⁊ cinis viridibus apij risus ⁊ ppea moderate ventibus ⁊ lepras excoriant. ℂ Et dirit etiam Gal. i. 6ᵐ. vitis alba. i. brionia sanat scabiez ⁊ lepraꝫ: ⁊ dirit Gal. ſe. nigelle cuz aceto scabiem ejicit ⁊ lepram ⁊ formicas. Et dirit Gal. i. 9ᵐ. de sulfure mixto cum terbẽtina sic: ⁊ scabies ⁊ ipetigines nõ tm sanaui cum hac medicina. mũdificat nãq; oẽs huius passiones. ſ. scabiem ⁊ egritudinem cum qua eleuatur cutis: ⁊ subdit. ipsum autẽ multoties coquimus cũ aceto ⁊ inungentes refrenantes scabiẽ. ℂ Et bar. in hoc. dirit. tollãtur huc pces ex sulphure. ⁊ rasine ps. i. ⁊ cum aceto misceantur: ⁊ dirit q̃ ẖ confert ad scabiẽ: q̃ lepra vocaẽ ⁊ impetigines ⁊ doloꝛ sedatione. ℂ Et Gal. dirit de vrina. hãc aũt ⁊ ipsius potẽtiã medici ꝓspicientes scabiẽ ⁊ lepraꝫ abstergũt necnon illa vlcera q̃ plana sũt hũiditatis multe ⁊ sordis immũdicie ⁊ multo magis cũ hñt aliquid salsolum. ⁊ Ser. dirit. ipsa cum nitro multum confert: ⁊ vrina veteris melioꝛ est q̃z recens ⁊ Aui. idem dirit de vrina asini: sed addit ⁊ cum nitro ⁊ aq̃ acetose. ℂ Et gal. ẽt sic dirit in. x. de stercore caprio vsto. ea propter ⁊ alopicis conuenit: necnõ quotquot omnib⁹ egent medicinarum mundificatiuarum puta lepre medicinarum scabiei ⁊ impetigines ⁊ quotquot talia. ℂ A. autez di. ea inferunt vlcerose scabiei inunctio facta cum oleo ꝺ citonijs. ℂ Olim ẽt de rafano tollit tales aspredines que in tali scabie accidunt. ℂ Et dirit de radice acetose radit eiꝰ cum aceto cõfert scabici vlcerose ⁊ scabiei vngui. ℂ Et dirit etiam de folijs lilij hortulani: semine: q̃ si terantẽ multum ⁊ fiat ex eis emplastrum valz ad scabiem vlcerosam. ℂ Sed Bar. de va. ꝺ fecit ꝺ vnguentũ ex intentiõe Alexãdrini: calcanti. q̃. terbent. q̃ztum oia. ꝺ ericcat scabiem plurimũ vlcerosam: sed addatur de oleo ro. ℂ Alc. dirit. cõfert scabiei vlcerose ⁊ non vlcerose lachrymus vitis domestice: tñ prius fricẽ cũ aqua in qua sit nitrum.

ℂ De scabie sicca ⁊ de pruritu. CA. II.

SCabies sicca vt dictum est fit a materia colerica adusta que cum sanguine miscetur ⁊ a virtute regitiua ad cutem expellitur ranq̃z ad locum per quem ipsa materia ꝺz euacuari. ℂ Et nota q̃ in ista scabie conuenit flõmia ne forte sanguis subtilis ⁊ colericꝰ aduratur. In scabie autem humida ⁊ flegmatica non facias flõmiam: q̃ tunc flegma regulatum a sanguine fureret ⁊ augmentabitur scabies: vt experimento probaui ⁊ talis materia euacuatur cuz electuario succi ro. de cuius natura est etiam euacuare materiam colericam adustam vel cum confectione hamech. ℂ Syrupus eius fit de fumo terre cum aqua endiuie: ⁊ fumi terre ⁊ lupulorum si misceretur secũ syrupꝰ de endiuia nõ esset malum ne forte ẽparesset cã huius adustionis. Respiciant se illi tales a rebus salsis ⁊ acutis ⁊ a vino magno ⁊ similibus. ⁊ per hoc completur prima itẽtio: ⁊ aqua calsi in hoc multum valet.

ℂ Secunda intentio completur per hunc modum primo in hoc dirit auic. q̃ balneum aque salse confert pruriginẽ ⁊ scabiei ⁊ idem dirit de aquis sulfureis. ℂ Et dirit etiaz aui. si radix acetose coquatur. deinde corpus lauetur ẽ vtilis in pruritu. ⁊ quando decoctio eius proiciẽ super pruritum qui fit in corpore aut succus eius miscetur cũ aqua cum qua fit balneum sedat ipsum. Et Dia. dirit. q̃ ẽ species lapacij ⁊ vocat oxilapaciũ: ⁊ dirit Dia. hoc de oi spẽ lapacij: vt dirit aui. de radice acetose. ℂ Et dirit ẽt fit balneum ex decoctione calamenti montani ad pruritus ⁊ scabiem. ℂ Et Diasco. dirit. origanum cum melle pruriginẽ corporis abstergit. ℂ Et dirit. oleum de squinanto tollit pruriginem. ℂ Diasco. dirit. ablutio facta cum decoctione orobi confert scabici ⁊ pruritu. ℂ Et Serap. idem voluit. ⁊ Alc. dirit de decoctione spelte. videẽ tamẽ velle q̃ spelta ⁊ orobus idem sunt: quod apud nos non est verus. ℂ Et dirit etiam: quando linitur corpus ex succo ebuli tepido ꝓhibet scabiem ⁊ pruritum. Et Bart. idem etiam dirit de succo sambuci: ⁊ fomentatione etiam fcã cum eo. ℂ Dirit ẽt omnem pruriginem ⁊ asperitatem purgat succus been iuncꝰ. Et Bar. vult q̃ fit succus radicũ. ℂ Dirit etiam Diasco. carthamus domesticus tollit omnẽ pruriginem cum adipe anserino. ℂ Serap. dirit. radix acetose cocta cum aceto vel sine aceto curat scabiem vlcerosam ⁊ in petiginem: ⁊ idem facit succus eius quando ponitur i balneo vl eius decotto. ℂ Et dirit quando fricatur corpus cum decoctione origani curat scabiem ⁊ pruritum. ℂ Et dirit. quando semen staphisagrie teritur ⁊ miscetur cum auripigmento ⁊ oleo cõfert pediculis ⁊ pruritui ⁊ scabiei non vlcerate. ℂ Remouet etiam scabiem ⁊ pruritum velociter oleum de costo superinunctum. ℂ Et dirit quãdo folia caulium pistantur ⁊ fit ex eis solis emplastrum aut cũ sauich curat scabiem. ℂ Gal. dirit in octauo. terbentina propter hanc autem ⁊ eius qualitatem ⁊ abstersiuitatem que ei adest pruritum sanat magis alijs gũmmis vel rasi

nis. ℂ Tollit ēt pruritum in quo ꝯgalitas ⁊ humiditas superent sanich ordei cū tosto sale ⁊ melle mixtus ⁊ fricatū. ℂ Dixit ēt Gal. i. 9ⁿ de affronitro. i. spuma nitri q̄ ipsum hꝫ potentiam absterſiuā: vt nedum sordes absterget: sꝫ ēt pruritum sanet: ꝓsumptio tū prius ab eo q̄ ei inducit ipm pruritum. aui. dixit. baurach. i. nitrum ꝓfert pruritui propter q̄ resoluitur virus ⁊ ꝓprie affricanus cū accib: ⁊ cōfert ēt scabici. ℂ Alchimus dixit. sulphur miscet cū sale nitro ⁊ fricet corpus ⁊ aufert pruritum. Et aui. dixit. idē ēt. pōt in lotionibus. ℂ Et dixit. alumē scissum cuꝫ melle mixtum ⁊ inunctum aufert pruritum. ℂ Expertum ad hoc. vbicūq; sit pruritus tollatur cortex radicis lapacij habentis folia rubea ⁊ abradat ⁊ conquassetur ⁊ fricetur cū adipe porci: deinde totum colet ⁊ ex eo locus pruriens inungat. ℂ Accidit ēt pruritus in pedibus puerorū ⁊ accidit pediculis illic exitibus: tollant quā recentissima ⁊ elirentur vsq; ad fortem indurationē ipsorū: postea albumen incidatur in frustra subtilissima ⁊ lata deinde imediate sup pedibus pecia lini subtilissima ⁊ abrasa primo cū cultello ligetur: postea sup pecia ponant deā frustra albumis: demū cuꝫ alia pecia stricte ligēt. Cum ergo sic p horas aliquas pmānserint pediculi oēs i ſferiori superficie pecie adherebūt q̄ apparebit sup carbones pecia cōquassata. nā crepabūt pediculi cadētes in igne ⁊ sanabit: multa erpta possem bꝰ ponere que reſerꝰ ad capitulum quod sequitur.

ℂ De his que absolute i scabie conueniunt siue sit humida siue non. CA. III.

Scabies aliquotiēs est difficilis siue sit hūida siue sicca siue mixta. Et iō qualr antiq scabiei absolute puiderunt dicā vob. ℂ Auēzoar dixit. si biberet ex tyriaca magna bñs scabiē magnā que vadit ⁊ redit ꝓfert ei ⁊ si cum ea lnieris vel epithimabis dicaꝫ scabiem liberabitur oīno. Et nota q̄ ola ista que dicētur intelligunrur purgōnibus factis. ℂ Dia. dixit oēm difficilem scabiem tollit inunctio fēā cum oleo de semine lentisci: ⁊ de isto oleo. est magna discordia et vꝫ scabiei pecudum ⁊ canum. ℂ Dixit ēt: amurca scabiem alalium tollit si fuerit in aqua inſqua decocti sint lupini: ⁊ cameleonta in vino cocta: ⁊ cū alijs cōmixta: ℂ Raſ. dixit. si abluat canis bñs pruritum cū decoctione lupini curat. Et ex bꝰ ſfero q̄ in oī scabie quenit: vt dixit Gal. ℂ Alch. dixit. q̄s amurca miscet cū farina lupinorum curat scabiē capraꝝ ⁊ ouiū ⁊ aliorū alalium. ℂ Et Dia. dixit. lupinus mixtus cameleonte sanat scabiē: ita q̄ sanat ēt scabiem bestiarum quod nos sumus experti. ℂ Serap. dixit. pix humida curat vlcera alaliū ⁊ scabiē eorū q̄s linit vlc⁹ cū ea. ℂ Auic. dixit. fer olei curat scabiē. Est aūt fer olei aliud ab amurca. sola ēt fex exitus mixta cum radice cameleonte cuiuslꝫ ⁊ linita scabiei difficili confert: sed etiaꝫ pmiratur ablutio facta cum aqua dulcorationis lupinorū amarorū. ℂ Sola ēt decoctio lupinorum amarorum ⁊ radicum cameleon meleonte nigre: tollit scabiem difficilem illā ēt alalium ⁊ pecudū. ℂ Scabies ēt: difficilē aufert exterius radicis cacte nigrum mixtum cum calcāto ⁊ pice liquida ⁊ sepo antiquo. ℂ Et Serap. loco picis liq̄de posuit alchitraz: ⁊ dixit q̄ tale exterius curat scabiē. ℂ Et dixit ēt Aui. cedria ipsa curat scabiē ls magis olln ipsius: est aūt cedria pix cedri sine alchitra. ℂ Tollit ēt scabiem difficile sanabilē illud: quod ē i medio cepe squille asse q̄s cū resina pini: ⁊ oleo ro. miscet ⁊ inungit. ℂ Sanat ēt scabiē malam que dicitur ignis facer inunctio facta cū chimolea. ℂ Si. vnguentum fecit ex quo si plāte pedis ⁊ manuus inunganꝫ: oēm scabiem'delet. Rc. olei lauri. ʒ. iij.. thuris albi. ʒ. ij. pigueclis porci bene frite. ʒ. v. sal' marini'bñ triti. ʒ. viij. succi plātaginis: ⁊ fumi terre ad libitum misceant oīa ⁊ cōficiantur bñ ⁊ est mirabile. ℂ Guil. fecit bꝰ vnguentū. Rc. decoctionis exteriorum corticum cameleonte nigre: ⁊ ꝓprie facte in vini lib. j. farine lupinorum. ʒ. ij. fecis olei amurce liqui vel amurce lib. ß. ⁊ fiat vnguentum ex quo patiens post balneum inungatur. ℂ Gal. in 9ⁿ simplicium farmacorum docet miscere sulfur cum oleo ⁊ melle aut cum terebentina ⁊ sanabat scabiem ⁊ serpiginē. Et dixit os autem tales medicinas virtutes habere mirtam vt consumant ⁊ repercutiant. ℂ Guido ex hac intentione cōponit hoc vnguentum. Rc. terbentine lib. i. assungie porci recētis quartam vnam sulfuris. ʒ. j. argenti viui parū: ⁊ fac vnguentum. ℂ Theod. hoc cōposuit. Rc. radicum lapacij acuti ⁊ emule cāpane: ⁊ affodilloꝝ ac cicute coete sub prunis aut in aqua pistatis ⁊ mixtis cum assun. porci veteris: ⁊ fiat vnguentum. ℂ Henricus composuit. Rc. olei. lauri. assungie veteris porcine cere viridis thuris argenti viui extincti cū saliua. aā partem. i. salis cōis tritissimi partes quatuor conficiantur cū succo fumi terre aut plantaginis q̄ntum pōt imbibi agitando ⁊ si addatur modicum de fuligine in aceto distēperate confert ad oēs infectiōes. ℂ Dinus ꝺ cōposuit. Rc. succi lappacij: scabiose: celidonie: enule cāpane: fumi ter. aā. ʒ. vj. olei cōis. ʒ. vj. sal' cōis. ʒ. ij. misceantur ⁊ bulliant ad succorum consumptionem: deinde coletur ⁊ assumatur illud olin ⁊ cere. ʒ. j. ⁊ liquefiant simul ad dissolonē. ⁊ deposita ab igne misceant dōec equētur. Si vis tū ipsum magis appropriare ad flā salsum appone de cerusa ⁊ de plumbo vsto ⁊ ēt de litargirio ⁊ paz aceti. ℂ Alius parisiensis p scabie ex flate salso sic dixit. Rc. succi celidonie: succi hedere terrestris. aā. lib. j. assungie porci lib. i. coquantur oīa ad ꝓsumptionem'succi: deinde cola ⁊ adde argenti viui. ʒ. j. ⁊ incorporando fac vnguētū. ℂ Vnguentum saracenorum ꝓra scabiē ⁊ malū morbuū ⁊ ad flā salsuz. facit. n. educere superfluitates p os lauādo ⁊ p subasscellas resudando inungendo solum extremitates. s. manus ⁊ pedes. Rc. euforbij: litargirij. aā. lib. ß. staphisagrie. quartam. ß. argenti viui. q̄rtā. i. assungie porci veteris. lib. j. incorporādo in mortario fiat vnguentū de quo vngat semel in septimana. ℂ Aduerte tū q̄ q̄ argētū nocet mēbris principalibus ⁊ vētrib⁹ atq; gigiuis ꝓpter. aui. q̄ vngueta i q̄bus ponit elongētur q̄ntū pōt a prib⁹ stōi. ⁊ mēbroꝝ nobiliū: multa alia pñt poni de mētero. q̄ bꝰ nō pono ⁊ de mente aliorū: sed ista oībus alijs prevalēt.

Tractatus xrij. De q̄busdam dispositionib⁹ accidentibus dorso ⁊ ventri ⁊ ossibus. de quibus tamen superius debuit fieri mentio.

ℂ De eritu sanguis ab vmbilico ⁊ eritu vmbilici. CA. I.

Requēter iste dispōnes accidunt ideo necessitas me cogit de istis mētionē facere. accit. n. in pueris ⁊ mulierib⁹ maxime cū pgnātes sunt. ℂ Alig antiq dixerūt q̄ stiptica cōueniūt. ℂ Raſ dixit. q̄ lupini ꝺburāt cū pecijs pānī lini ⁊ cinis misceatur cū vino ⁊ cū stuppis: postea totus superponat. Et laudant sessionē fcāz i aqua fridus: ⁊ ꝓprie in aqua cuecume. ℂ Ser. dixit. Rc. pſilij q̄ntum vis ⁊ teratur ⁊ infundatur i aqua ⁊ q̄n inspissata fuerit aqua ponatur in pāno ⁊ extendatur: ⁊ fiat emplm. nā infridat infridatōe forti ⁊ restringit. Et Bar. dixit. verebonū est admiscere secū medicinas minuentes humiditatē q̄ pſiliū valde humidū est: ⁊ bꝰ q̄s est necessitas magne exiccationis. ℂ Ego pp nō recapla re: q̄ inhonestum ē ⁊ tediosum ē: dico q̄ oīno q̄ cōueniunt i eritu mſcis ⁊ in eritu ani bꝰ fere queniūt. quare vide cū ē opus. ℂ De fluru sanguis dixit. Al. acacia cū suco pori tempata ⁊ vmbilico apposita sanguinē stringit. ⁊ vt etiam nō recaplēm dico vobis q̄ ola q̄ stringūt sanguinē in vulnerib⁹: bꝰ strigūt q̄s vide ꝓpriū caplm. in lib⁹. primo.

ℂ De vētositate spine. CA. II.

Licet nomen sit extraneū ⁊ non oporter illud q̄ō sonat: tū dico q̄ vētositas spine ē q̄s aliq̄ mā in subā ossis cōgregat ex debilitate virtutis assimilatiue vel ex debilitate mēbri. vñ ꝺgregata materia cānr apostema illic ꝓsequenter facta incisione reperitur corruptio in substantia ossis tota vel i parte

eius vsqz ad medullam: z istos casus sepe vidi z curaui.

Cura ista est cuō vlis: deide opatio loci necessario: ꝓñr dr os corruptum remoueri. Ego iam totū vnū focile brachii remoui: z facta apertura totū focile erat z putrefactū discoopturz carne ab vno extremo ad aliud. z pro isto vide ca. ꝓpriū i primo li. de corruptione ossis: deide ꝓsolida locū: vt sepe dcñi é z non plus loquor. ¶ De quadā fractura q̄ appet in hoie qñ eleuat rē aliquā vt puer z vt sepe aduenit personis z mihi. CA. III.

A volendo eleuare puez aliquē vel rem aliq̄z cū bra
i chijs causaf q̄dā disruptio in rentb⁹ cum so
no z aliqñ sine sono: z tūc plone qñ volūt se eleuare nō ꝓñt nec trāsire. Est ergo mala situatio facta in ptibus illis. ¶ Ego hanc dispōnez sepe habui pre manibus z ab aliquo nō inueni curā: tñ isto mō curaui capio absinthiuz z ꝓcipuc rimas ei⁹ z facio eas calefacere z in pāno lineo reuoluo z sup locū appono: z si refrigerat: h est si non sentiē calitas appono alias cimas calas: z iterum calefacio primas z sup locū appono: isto mō aliquos curaui. ¶ In fine vidi vnū curatum cum filo stuppe crudo bulito in liriuio. z apposito super locum sic calo. ¶ Aliqui apponunt ipsum filum balneatum z reuolutū i pecia balneata z posita sub pruuis: deinde ipso calefcō extrahūt z ponūt i peciā mūdā z sup locū apponūt z sum experrus z i resolone vētositatis mirabilr opatur.

Tractatus vigesimus tertius z vltimus.

¶ De lepra

Lepra habet fieri immediate a virtute assimilatia defectu er quo defectu formia corrūpitur in toto: mediate tñ epar pōt esse cā lepre. Unde epate crāte valde calo aduritur sanguis z ꝓparatur ad meliam. Talis ergo sanguis cū venit ad membra l qbus sit quarta vigestis inueniēs ea debilitata a mala cōplonesā introducta ab ipso epe non pōt ipsum nutrimentum ꝙuertere ad colorē negz ad carnē bonā vniformem z rubeā: ꝙuertit ad colorem z carnē glandulosaz nigrā z horridaz. Et aui. in hoc tractatu vocat errorem virtutis epis cām efficientem antiqorem hoc é cām mediatam: vt iam declaratum est. ¶ ꝓpio quo nota: vt dixit Galic. primo de virtutibus naturalibus. Virtus epis errat tribus modis aut in designando ipsas humiditates aut imutando: qz non mutat vt dr: aut in assimilādo: qz ēt non assimilat: vtbr. Si primum causatur ctbica: qñ humiditates nō dissemināf p corpus: vt debēt: totum corpus exiccaf. Et quare non dissemināf: qz exiccātur a calitate aliena. Si secm causatur idrops: qñ qñ non fit bona mutatio causatur ypostarca aut timpanites: qz matērie in ventositates cōuertūtur. Si ꝫ modo causatur lepra. vnde quando virtus mēbri non bene assimilat causantur pustule z male colorationes mēbri. ¶ Secūdo nota qd iste morb⁹: vt dixit Ber. de gordonio est morbus consimilis: qz fridus z siccus morbus est z mala ē ypld inequalis z diuersa in toto z ēt i parte. ꝓprimo ē morbus ꝙsimilis: qz mala ypld primo z principaliter inest membris simplicib⁹. Lōpositis aūt secundario: z est mala ypla equalis: qz iam scā z diuersa: qz in multis mēbris continue est in fieri. est morbus officialis: qz est corruptio figure. Est ēt morbus cōis: qz ē aūa soluēs cōtinuum qz est morb⁹ aduenire potēs o'bus mēbris. ¶ Nota ꝫ. qd ab aligbus ponunf due spēs lepre: vt ab Haliabate: eo qz solum due sunt colere que possunt aduri. s. nigra z rubea. Alij ponūt quattuor sicut sunt quattuor humores q possunt aduri z in melācoliam conuerti. Unde dicunt qd elephantia fit de melāconia: leonina fit de colera: tyria de flegmate: alopicia de sāguine. Raro tñ dico inuenīūr tales dispōnes simplices sed vtplm ꝓpositę sunt: vteōposita sunt alia aūata. ¶ Nota 4°. qd dispōnes vocanf tales: qz in talibus aialibus reperiuntur vt elephantia in elephāte inuenif: leonina i leone: tyria in tyro. alopicia i vulpibus: vt suo loco dictū é. ¶ Nota 5°. qd dr lepra a lepore nali: qz i eo certiora z potentiora signa apparent ipsius lepre. Alij dicunt qd dicif lepra a lupo: qz ois membra vt lupus deglutit z destruit. Unde Mali. in 8°. sermōe partis primi lib. dispōnis regalis dicit corrumpit omnia membra sicut lup⁹ cācrosus. aui. autem dixit. qd est cancer vlis totī corpori.

Cause aūt lepre sunt tres. sicut tres sunt cāe aliorū
aūatū. s. primitiua aūs z ꝓiuncta. Cāe primitiue sunt ctactus leprosoz: eo qz morbus contagiosus est: z tō domus z habitationes eoz fiunt extra ciuitatē ne plone inficiantur. Et ēt macula gnōnis. s. qñ fetus generatur muliere habente menstrua: eo qz tunc illo sanguine maculetur per gnōnem fetus: z tunc posset esse leprosus. Malicia ēt cibor z retētio materie: melicarum: vt restrictio emoroydarum z retentio menstruoū z variolaz z debilitas splenis z epatis caliditas: vt dicit aui. cause antecedentes sunt humores dispositi ad aduredum. ¶ Causa cōiuncta est melia sparsa per totum. ꝓpter qō est sciendū. vt dcñi fuit de aūatibus melice. Colera est duplex. s. quedā ē naturalis z de ista nō fit lepra. z alia ē nō naturalis z non de omni melancolia non naturali fit lepra. sz solum fit lepra de melancolia nō naturali facta per adustionem. Unde aui. sic dixit. Ista aūt melancolia p adustionē: aut spargif p totū aut p ptē. s. corporis. Si aūt ad totum corpus z putrefit facit febrem: si nō putrefit sic morphea in cute z facit in carne lepram. Si aūt ad ptē trāsmittitur generatur cancer vel porri z verruce: z cōsimilia.

Signa aūt lepre sunt duplicia quedam propria q̄
ostendunt solam lepram. Quedam autem sunt non propria que ostendunt lepra: z cū hoc ostendūt aliqñ alias egritudines z ista sunt equiuoca. Et istorum signoz quedā ostendunt nob lepram sm actum: z quedā ostendunt aptitudinē z dispōnem ad lepram. Unde isti sunt q parati sunt ad lepram rōne alicuius cāe primitiue: non tñ adhuc sunt leprosi. ¶ Signa aūtē propria z i separabilia q̄ semper lepram ostendunt sunt oculoz z aurium rotunditas depilatio z grossicies supercilioz dilatatio: z tortura narium ab extra cum strictura interiorum labioz. feditas voz rauca ac si cum narib⁹ loqueretur: fetor anhelitus z totius persone aspectus sirus z horribilis ad modum aialis saton. Saton autem est terminus hebreus qē idem quod horribilis aspectus. ¶ Signa autem non propria z separabilia q̄ equiuoca sunt: sunt signa que cuz hoc qd inueniuntur in lepra inueniuntur ēt in alijs egritudinibus: z ideo non semper ostendunt lepram. Et sunt ista duricies z tenebrositas carnis z specialiter iunctarum z extremoz. Est etiam color morpheatus z tenebrosus. ē etiaz casus capilloz z renascentia eorum subtilium. est ēt ꝙsumptio musculoz. ē ēt stupor z insensibilitas extremoz. est z scabies z ipetigo z gutta rosea: z ulcerationes in corpore: ordores z punctura in corpore sensibiliter: cutis eoz est sicut cutis galline deplumate. et quando ꝓijcitur aqua super eos videntur vnctuosi etiam isti raro febricitant. Isti sunt astuti dolosi furiosi z nimis se ingerere volunt super populum: habent etiam somnia ponderosa z grauia: habent etiam pulsum debilē: habēt etiam sanguinem nigrum plumbeum z tenebrosum cinerulentum z grenosum z globosum. Isti tales habent urinas albas liuidas subtilez z cinerosas. Et quo pz qd medicus dr lepr̄osum cum istis signis inquirere.

¶ Lepra hz quattuor tempora principium augmentum statum declinationem: de mortali in presenti nō loquor. ¶ ꝓprincipium est quando nocumentuz est in partibus interioribus. Lepra aūtē incipit in partibus interioribus. s. cum sanguis incipit aduri vel cum epar incipit habere malam complexionem calidam z siccam: deinde exit ad exteriora: deinde ad interioza z cum necumēto suo interficit. ¶ Augmentum: est quando incipiunt habere in exte

cloribus ⁊ tunc signa predicta plurificanť. ℂ Status est qñ membra icipiunt alterari ⁊ tunc signa sunt manifesta. ℂ Declinatio est qñ mẽbra cadunt ⁊ ꝺ ẽ manifestũ oibus ipm videntibus. ℂ Nota tñ bñ qꝺ circa iudicium leprosoꝝ est multũ aduertendũ eo qꝛ eos malũ est minus segstrari ab alijs q̃z non segstrari eo qꝛ prohibeť leprosus q̃ alijs stare eo qꝛ morbus ꝓtagiosus est ⁊ ẽt malũ magnũ est segstrandos non sequestrare ⁊ eos in populo dimittere quia alij pñt ifici: ⁊ iõ ꝺz eos medicꝰ iudicare ꝺz eos sepe videre ⁊ respicere ⁊ hẽre noticiam signoꝝ predictorum ⁊ voluere ⁊ reuoluere ista signa ⁊ videre q̃ sunt ꝓpria ⁊ q̃ non. nõ aũt iudices ꝙ vnum signum ſ ꝙ multa signa ⁊ specialr ꝙ propria q̃ equoca non sunt. volẽs ergo medicus ingrere veritatem ꝺz hortari ipm ⁊ dicere qꝺ dicat sibi veritatẽ, eo qꝛ si diceret veritatem poterit ipm curare. In casu qꝺ non dicat veritatem non poterit ipm curare. Et pꝰ interroget de his q̃ faciunt ad lepraꝫ vt si attinentes sui habuerint lepram eo qꝛ ẽt morbus hereditarius ẽ ⁊ ẽt si fuerit ꝙersatus cũ eis ⁊ si fuerit mulier si restricta sunt menstrua: ⁊ si sit vir si emoroides sint stricte ⁊ si sit vsus regimine melancolico. ⁊ ẽt queras de egritudinibus q̃s solebat pati: ⁊ ẽt q̃ras cũ notis ipsius de moribus suis ⁊ ipsius astutia: ⁊ si sentiunt acuitatẽ punctura ⁊ ardorẽ in carne ꝺcide tangat pulsum ꝺcide faciat fieri flobiam ⁊ ꝙsideret substantiã ⁊ colorẽ sanguis si est niger ⁊ citrinus vel cinericus ⁊ lauet ipꝺz ⁊ respiciat in colatura si illud qꝺ remanebit sit arenosum glãdulosum ⁊ trũbosum est magnũ signum põt ẽt in alia scutella videri si sal cito descẽdit. ⁊ si acetum ⁊ vrina cito comiscenť ⁊ si ꝙ modum farine descẽdit i re plena aqua. Ista potes facer gra solẽnitatis. Istis bitis ꝙsideres aspẽ ctũ suum. ⁊ ꝺicat vadatis vel stetis cras vrinam vraz ego volo videre ⁊ iteriz ꝺz cogitare sup facto ⁊ speciallr super visis ⁊ videdis: videat ergo alio ꝺie vrinã ⁊ ꝙsideret si significabit aliqꝺ de ꝺispõne lepre vt si ipsa est alba subtil cigerosa vt est dictum ẽt qꝛ tales sunt vrine leprosoꝝ. Deinde ꝙsidera faciẽ suam si supcilia sunt vepilata. Si sunt ifiata ⁊ tuberosa ⁊ si hẽat oculos rotundos ⁊ specialr versus ptem domesticam: ⁊ si eorum alba sunt tenebrosa. Et videas si aures sunt rotũde ⁊ curue ⁊ videas de naso si totuolus vlceratus. De labijs ꝙsideret ⁊ de lingua si sanguinantur ⁊ vlcerantur. De voce ꝙsideret si loqtur rauce ⁊ cũ naribꝰ videat ẽt si forma sit diuersalr horribil ⁊ si hanelitus sit difficilis ⁊ fetidus. Considereś ergo ista signa facies qꝛ oibus sunt magis certa. ℂ Demum h ꝙsiderato ⁊ bñ calculato faciat medicus ipm expoliare ⁊ ꝙsideret subam carnis. Si vero est dura aspa tuberosa ⁊ specialr circa iũcturas ⁊ extremitates: Deinde colorem si est tenebrosus ⁊ morpheus: Deinde videas si est scabiosus serpiginosus pruriginosus vlcerosus. Deide vide si pellis eius icrispať vt galline qñ sunt deplumate Deide videas si patiẽ in mẽbris qñ pungiť ⁊ specialr i extremitatiꝫ. Deide videas si musculi sunt contriti ⁊ ꝙsumpti. deiñ proisciať aqua sup corpus suum ⁊ vide si ẽ vnctuosus ⁊ vides si sal adheret qñ proijciẽ sup ipsum ⁊ ꝙsideret ẽt ꝙuersationem suam si cuz leprosis fuerit ꝙuersatus vel si ex suis aliqs fuerit leprosus. Deinde ꝙsideret bñ signa dicta faciei. ⁊ h facto ꝙsideret bñ ola ista signa ⁊ conferat i mente sua de ipsis ⁊ deliberet. Si viderit medicus qꝺ ipse sit dispositus ad lepram tunc dicendũ est qꝺ ipse stet i bono regimine ⁊ habeat cõsilium medicorum alias efficereť leprosus. Et si viderit signa lepre equoca qꝛ non propria. Et cum h aliqua propria ⁊ vniuoca appareant tales sunt acriter mouendi. s. qꝺ ipsi teneant bonum regimẽ ⁊ qꝺ hẽant bonum ꝙsilium medicorum ⁊ ipsi stent i domibus suis ⁊ qꝺ ipsi non multum ꝙuersent cum plonis qꝛ itrant lepram. Si aũt signa lepre appareant cuz bonis vbis ab alijs remouendi sunt ne aliud qꝺ maliciam ducant. Si aũt sani sunt tic. ⁊ non leprosi cum litteris absoluendi sunt faciendo eis ꝙsilia i scriptis vt iam Bononie fecimus nos medici. ℂ Signa aũt humoꝝ habentur in lib. pꝰ tractatu de ꝓpatibus q̃ sunt signa sanguinis habetur in capitulo de flone. Que sunt signa colere habeť in cap. de crisipilla. q̃ sunt signa flegmatis habetur in cap. de vndunia. que melancolie habetur in cap. de sephiros: vide oia ista ꝙ te qꝛ tedium est ista recapitulare. ℂ Nota qꝺ lepra est morbus ꝓtagiosus ⁊ hereditarius ⁊ est quasi impossibil' eradicationis ꝙfirmatus. pessimus ergo morbus est. vnde dixit Aui. quõ. n. curabitur lepra cum sit cancer vniuersalis ⁊ cancer particularis curam non recipit: Quare preseruari põt minime. ℂ Nota secundo qꝺ inter species lepre leonina ⁊ elefantia est pessima tanq̃z de pessima materia. Alie autem sunt de materia miti ⁊ suauiores.

In cura ista habes tres intentões. Pria est ad preseruandum dispositos anteq̃z deueniant ad lepraꝫ Scda est ad curandum iam actualiter leprosos si iam ipsa lepra non fuerit confirmata. Tertia intentio est ad paliandum lepram iam confirmatam.

ℂ Prima intentio tres hẽt intentões. Prima ẽ vrmã nõ generer. Scda est vt mã generata expellatur. Tertia est vt complexio epatis ⁊ totius rectificetur.

ℂ Prima intentio compleť cum debita administratione ser rez nõ nãlium vt sunt aer cibus ⁊ potus somnus ⁊ vigilia inanitio ⁊ repletio vertentium se ad tempamentuz.

ℂ Scda intentio compleť cum bina aut trina cuacuatione in anno: veruñ in autũno marime cõpetunt: fiat aũt purgatio cum diachatolicõe aut cũ pillulis de fumo terre aut cum ꝓfectione hamec. fiat ẽt flobotomia ⁊ ꝙuocatio emoroidaz ⁊ menstruoꝝ scom necessitatem. Et fiãt cauteria in fontanellis brachij vel tibie scom necessitatem.

ℂ Tertia intentio compleť cum electuarijs bonis vt cum diarodon abbatis ⁊ epati fiant epithimationes.

ℂ Scda intentio que est ad curandũ lepraꝫ nondum tñ confirmatã hẽt quatuor intentões. Prima est bonitas regiminis vt humor lapsus ad tempamentum reducatur. Scda est humoꝝ aduston cuacuatio. Tertia est ipressionis illate rectificatio. quarta est accidentium rectificatio.

ℂ Prima intentio completur cum debita admistratione ser rerum non naturalium vertentium se ad frigiditatem ⁊ humiditatem.

ℂ Scda compleť cuz farmacia ⁊ caputpurgijs ⁊ balneis vẽtosationibus ⁊ fricationibus ⁊ alijs resoluentibus.

ℂ Tertia compleť cum debita administratione specierum ⁊ potionum ꝓfortantium coꝛ ⁊ ꝓfortantium nãm.

ℂ Quarta intentio completur secundum naturam accidẽtium occurrentium illic.

ℂ Tertia intẽtio q̃ est occultare ꝙfirmatam tres hẽt intentiones. Pria est humectare corpus ab ira ne incinereť. Scda est ꝓfortare coꝛ ⁊ alia mẽbra pricipalia ne dissoluantur Tertia est custodire mẽbra ne deformenť. ℂ Prima compleť cum debita administratione lactis ⁊ brodij gallinarum ⁊ aliozꝝ humectantiũ. ℂ Scda compleť cum lectificantibus ipsum coꝛ vt cũ diarodon abbatis. ℂ Tertia compleť cũ cauterijs factis vt supra ⁊ cum alijs decorantibus ipsam faciẽ ⁊ ꝙsolidantibus ⁊ alia mẽbra. Verũñ qꝛ ista pro maiori parte ptinent ad phisicuz magis q̃z ad chirugicum solum superficialiter procedam. ⁊ pꝰ incipiam a dieta coꝛ. ⁊ ꝺico qꝺ dictam coꝛ ꝺz esse sicut est dieta habentium sephiros cancrum vt in istis loci est dictum illic vide ⁊ respiciant se ab oi re calefaciente ⁊ a coitu se caueant. Lac ẽt dicit Aui. est de ꝙuenientibus qbus curatur lepra ⁊ proprie qñ hñt ꝙstrictionem ⁊ difficultatem anhelitus ⁊ vocis. Detur tñ eis post cuacuationem in quantitate qua digerať ⁊ deť cum mulgeť qꝛ tunc ꝓpriam caliditatem hẽr. Et si cum lacte solum posset stare esset bonum ℂ Regimẽ ergo in paliando sit regimẽ erbicorum. flobotomia magnaz venaruz nullo modo comperit in lepra cõfirmata nisi esset magna repletio aut timeret ꝙstrictio anhelitus. vẽtosatio ⁊ scarificatio in naribus tibijs retro collum iter spatulas apitio venarum paruaz ⁊ faciei bñ posset eis competere eõ qꝛ mã iaz est incarne anteq̃z ꝙfirme

tur precipit Hal. accelerare minutionem a duabus venis organicis ⁊ a duabus post aures ⁊ a vena frōtis: Rasis tñ a puerpera vena dextri brachij icipit ⁊ post interualluz i sinistra. Et recitat q curauit quēdam adolescentē lepro sum in cuius facie nodi fieri icipiebant ⁊ pili defluebant: cui succurrere icepit cum flōmia ⁊ ventris solutione cum apozimate de epithimo ⁊ pillulis colerā rubeam purgan tibus: ⁊ frequēter eū in balneo posuit ⁊ dedit cibaria humectantia. Et postea p aliquos dies qetē ordinauit ⁊ postea ad ventrē soluēdum rediit: qō toties fecit donec plus q̄z quadragesies in qnq̄z mēsibus vētrem soluit qbus pactis pili iceperunt nasci oculi ⁊ color ⁊ facies meliozari ceperunt ⁊ prope sanitatē reduci: ⁊ recedens ab ipso p aliquos mēses dimissa purgatione ⁊ cū bono regimie recto eum sanū inuenit. ℂ Deide purgenē isti ⁊ i primis digera tur mā cum sirupo de fumo terre: cuius hec ē descriptio. ℞. fumi terre .4.i. bugloſſe lupuli scabiose lappaci capil pilloz veneris diāthos polipodij scolopēdrie endiuie nouel le cicorez. 4.5. ligritie semis melonuz semis acetose cu scute añ. ʒ.5. floz ro. vio. borag is ⁊ bugloſe epithimi añ. ʒ4. polipodij. ʒ.ij. vini maloz granatoz acri passule añ. 4.i. panis zucha. lib. j. Et fiat sirup⁹. ℂ Digesta mā pur gē paulatine cum apozimate laratino facto cum p̄dictis positis i sirupo addēdo succum fumiterre boraginis bugloſſe lappacij ⁊ de sene ⁊ de epithimo ⁊ pōlipodio ⁊ de prunis ⁊ tamaridis ⁊ de cassia fistula. Dic non addatur acetum ⁊ admīstretur bis i septimana quarta vna in quo pōt dissolui ad acuēdum. ʒ.j. electuarij succi ro. Et ℔. in b̄ sirupo posuit mirabol. Si ā⁹ vis purgare fortius fiat cum pillul⁹ de fumo terre descriptione Aui. vel ℔. si pur gare vis fortissime p̄cipit Aui. leram rufini ieralogodion acuta cum pulpa colloquintide ⁊ cum electuario succi ro. Et in istis possunt⁹ diminui ⁊ addi p̄m q videtur q mā declinabit ad coleram vel flā. ℂ Laput purgium fiat cum succo de ciconijs sanſaci celidonie nasturcij stafisagrie pi retri nucis mus. pipis longi i quo addatur modicum de euforbio vel de scamonea vel de electuario succi ro. ⁊ tra hatur aut iponatur vna gutta i narib⁹. ℂ ℔ost istas pur gationes fiant stuphe cum herbis dictis in siru⁹. ⁊ raso ca pite fricē ⁊ lauetur caput ⁊ facies ⁊ totum corpus cum ta li decoctione. ℞. fumi terre lapacij scabiose camo. mellilo ti stafisagrie sinapis pipis longi nucis mus. sulphuris vi ui aloes auripigmēti cocti⁹ cum aqua ⁊ aceto ⁊ fcā fricatione liniat totus cum sanguine leporum: ⁊ i crisu dē tiriaca cuz vino. ſ. ʒ.j. ⁊ post q̄z sanguis fuerit exticeatus re deat ad stupham et ibidem lauetur cum decoctione radicum lilij iari ⁊ furfuris. ⁊ postea inungatur totus cum isto vnguento. ℞. vnguenti citri. lib. j. vnguenti albi li. 5. pinguedinis serpētis. 4.i. olī ro. olei mir. vnguēti populeon. añ. 4.5. misceanē. ⁊ iungantur. ⁊ multa reperiuntur i ea. de morphea scripta ⁊ serpigie ⁊ i morbis facie. Et ista talia amplicētur hic qā est opus. Dias dicit Aui. q caro vipe vel tiri ⁊ illud i quo est vtus eius est de melioribus medicis ei. Et i quarta simplicium farmacoz Hal. b̄ probat p multa exēpla. De b̄ gozdo. dicit eleganter serpētes de locis siccissimis cum dorso nigro ⁊ ligenē vius caput ⁊ caudam ⁊ cū virgis minutis flagellenē ⁊ subito abscida tur caput ⁊ cauda ⁊ dimittaē moueri p terram ⁊ quanto plus mouebunē ⁊ exsibit plus de san. erit melius: ⁊ excorienē ⁊ abluanē cum aqua calida salsa ⁊ postea cum vino puro decoquanē vsq̄z ad ossis sepationem cuz anisso ⁊ ane to ⁊ pane bis cocto ⁊ modico salis ⁊ sorbeaē brodiuz ⁊ comedanē carnes sic preparate terantur cū ala galline ⁊ modicis zinzib. ⁊ multuz de zucharo ⁊ fiat comestio alba. Aliter p̄t preparari: p̄parentur cum puluere zinsiberis coriā dri ⁊ croci ⁊ ponanē i pastillo. Aliter ēt possunt p̄parari terantur iste carnes fortiter ⁊ cum puluere zinzi. ⁊ nucis mus. ⁊ zucharo fiat electuarium. Aliter etiā p̄t preparari capianē serpētes ⁊ tales viui ponātur i vino tpe vindimia rum cum epithimo sene polipodio ⁊ ani. feni. ⁊ aneto ⁊ qñ erit clarum ponat⁹ in alto vase ⁊ erit laratiuum ⁊ administretur bis vel ter i die. Aliter vt dixit Heuri. ponantur post decolationem i alēbico ⁊ fiat aqua. Est tñ sciēdum q vsus ipsoz facit corpus p⁹ iflare ⁊ postes cadunt squame ⁊ pelles ercoriantur deide iflantur ⁊ sanantur. Tēpus au tem sufficiētie vsus ipsoz est dum ipsi icurrunt scotomiā. ℂ Et ex his q̄ conferunt scōm Aui. est qñ comeduntur ⁊ bibuntur confectiones bedasaralis alfebide. ℂ Lauteria i istis conueniunt ſz ipsa non dāt fieri nisi post oēs alias curas ⁊ maxime i putrefacta ⁊ humorosa. Et alīq ponunt multa cauteria: ſz ista sunt consueta. facit i fontanella bra chiorum ⁊ tibiarum ⁊ iguinibus ⁊ sub ascellis fiunt ⁊ sum mitate capitis ⁊ retro collum i fontanella. Ruptoria fiāt sub mēto ⁊ i collo. ℂ Ultimo dicēdū est de accidētibus.

ℂ Accidētia ār que apparent in lepra sunt multa que cor rectione indigent vt morphea scabies pruritus serpigo ō qbus satis dictum est. ℂ Nodi accidūt ⁊ glandule arq̄z tu berositates vlcera ⁊ corrosiones: de qbus oībus in pro prijs capitulis est dictus. depilatio pustularia opilatio na rum. de qbus etiam est⁹ dictum. Raucedo vocis difficul tas hanelitus de qbus pro parte viri ⁊ pro parte in phi sicalibus libris satis tractatur. ⁊ ideo ipsi in hoc requirā tur cum est opus.

ℂ Explicit liber. v. de decoratiōe a capite vsq̄z ad pedes.

ℂ Incipit liber sertus de fracturis ⁊ de dislocationibus.

ℂ De soluta ꝯtinuitate in vniuersali. CA. I.

Frustra mortalium genus moritur ⁊ fragilitas mihi iputatur occidit eger. Ego. n. adhibui medicinaz corpo ri ⁊ nō spiritui. Maz si oēs egrotantes salnos facere potuissem a p⁹ hoie Adam vsq̄z hodie nullus fuisset homo mortu⁹. Sz q̄ mors oibus succedit ergo medicina pp diligētiam facta ē vt signa futura p̄diceret seu vite seu mortis ſz macronosia non satis verentur pigmēta vel antidota q̄ non afferunt salutem: ſz piculuz. ſz paulatim cum moderatione viuere possumus: q̄ medi cina ab altissimo creata est. q non timet deum ḡret medi cum ⁊ non iuenīet ipsum: multi aūt apud medicum despe rati sunt ⁊ apud dīm salui facti sunt. Oportet scire q̄ oīs vtus de cerebro fundatur: q̄ habitaculum aīe in cerebro est. Si fuerit medicus q diligentie mihil adhibeat ⁊ dictā nō sciat neq̄z signa p̄uidere. Et dicit se cuz pigmētis ⁊ an tidotis curare sollicitat egritudines quam non pōt curare vel noia eorum scire. ℂ Incipiam ergo cū dei auxilio de fracturis ⁊ dislocationib⁹ ⁊ ante q̄z de eis mētionez facia ponam p⁹ vniuersalia ad istum totum librū. Dico ergo q̄ post q̄z feci mētionem de soluta continuitate q̄ accidit in mēbris habētibus vtutem inatam ⁊ influentem. Et de so luta ꝯtinuitate mēbrorum principalium ⁊ ortoz ab eis q̄ facta est mētio de vulneribus neruoz ⁊ venaruz ⁊ arteria rum: vt p̄z in p⁹ lib. de vulneribus in vniuersali. Restat mō facere mētionem de soluta continuitate accidēte vni mēbro habente quādam vtutem inatam trā: q̄ de soluta continuitate que oībus accidit q̄ vocatur fractura: que fit rōne casus vel offensionis. De soluta continuitate q̄ ac cidit ossibus rōne rei icidentis facta est mētio in p⁹ lib. b̄ soluta ꝯtinuitate in fine. ār eillic vide qñ est opus. ℂ ℔ro quo nota q̄ mēbra graduanē ꝑm complexiones sēs quā suas opationes pficiunt. q̄ ergo ossa p complexionē ina tam suas opationes pficiunt p illam graduanē. Opatio āt ossium est cē sustētamētum ipsoz musculoz: eo q̄ mu sculi sunt cā motus volūtarii. Talis āt non pōt fieri nisi musculi ēnt circūuoluti ossibus: ār dēsa ⁊ dura debue runt cē: q̄ frigide ⁊ sicce cōplexionis sunt. fuit. n. necesse ipsos musculos fore duros rōne diuersitatis motuū eoz. vñ musculi q̄ sunt in capite iuncturaz: dēt esse sicci: eo q̄ sunt principiū fortis mot⁹. Musculi āt pectoris ⁊ vētris q̄ hāt moueri motu dilatatōis ⁊ strictiōis solū debuerunt cē molles. ⁊ er b̄ vide cāz ār nā nō fecē oēs musculos cir cūuolutos ossibus vt p̄z de muscul⁹ vētris lōgitudinalibus

etrãsuersalibus ꝛ latitudinalibus q longitudinales ꝛ trãs uersales sunt iuncti adinicẽ mediante chorda lata: ẽre ꝑ3 q chorda non dr chorda q: filitudinẽ hẽat cum chorda vt ꝑ3 de istis. ſ3 dr corda rõne officij corde. qõ est attrahe re ꝛ relagare. Silr illud ꝑ3 de muscul' supcilioꝝ q: non fuit collocati sup os sed sup cartilaginẽ. Tota ergo hec est cã q: si tales musculi cẽnt collocati sup os non posset claudi palpebra neqꝫ facere suaꝫ opationẽ ad quã finalr ordinã tur q̃ est oculum coopire ꝛ ipm ab extrisecis defendere: q: ꝑ3 ẽre in piscibus ꝛ in multis alijs nã non fecit palpe bram: hec fuit cã. q: illa aialia hñt ꝓiunctiuam ꝛ cornea suam aptam resistere causis extrisecis rõne sue grossicie. Silr dico de muscul' vẽtris q non fuerunt collocati sup os q: nõ potuissent moueri motu dilatatiuo ꝛ ꝓstrictiuo. ¶ Nota tñ: q non decipiat te quãtitas musculoꝝ i argnẽ do de magnitudine: ossium. vide vt dixit Gal. ij. tegni ꝺ signis habitudis totius aligñ musculi sunt magni q: carnosi ꝛ ossa sunt parua: q: rõne musculoꝝ magnitudis cre dis ossa fore magna: qõ non ẽ. Et aligñ accidit oppositi: q: musculi q circũuoluunt ossibus sunt pui. Ossa tñ sunt magna nihilominus credis ossa fore parua ẽre in ꝺ bene videas. ¶ Nota tertio q ideo ossa dicunt hẽre virtutem in natam tñ eo q: opationem nãlem hñt solum vt virtꝰ gẽ alis. Voco aũt opationem nãlem illam q̃ fit a vtute opan te fine cognitione sicut est vtus nãlis epatis: ꝛ vtus vitalis. Ite nanqꝫ sunt virtutes nãles. Et ex ꝺ ꝑ3 q isto mõ non distinguitur virtus natural' a vitali: q: ergo ossa hñt virtutem nãlem ꝛ vitalem solum iõ dicuntur hẽre virtutẽ inatam tñ: non aũt aliqno modo recipiunt virtutem aialem a cerebro vt ꝑ3: q: i eis non est virtus motiua: hñt tñ virtutem nãlem q: nutriuntur ꝛ vitalem q: viuunt. ¶ Ex quo ꝑ3 q stomacus ꝛ pulmo: ꝛ sic de alijs non hñt virtu tem nãlem inatam tñ. q: vltra vtutem nãlem ad itellec tum datum hñt vtutem influentem: q: virtutem aialem. ¶ Et quo ꝑ3 scõo q vtutes naturales dicuntur inate q: magis necessarie mẽbro. Unde nutrire ꝛ viuere magis ne cessario insunt membro q̃ mouere volũtario motu. Mo tanter dixi voluntario motu ꝓp motum diastolis ꝛ sistoli9 q non ẽ voluntarius ꝛ fit a vtute nãli q: vitali. vnde si ne motu voluntario mẽbra esse ꝑñt vt i paralitico: sine vir tute vitali ꝛ naturali cẽ non ꝑñt. quare ꝑ3 q virtus natu ralis dr influens. quare non ita necessaria ad esse mẽbri vt iam declaratum ẽ. ¶ Et quo ꝑ3 tertio q oẽ mẽbrum non hñs vtutem aialem est mẽbrum hñs virtutem inataꝫ tñ: vt ossa corde ligamẽta piguedo caro cõfusa ꝛ sic de alijs. Dixit tñ Hal. secundo tegni: q ideo mẽbrum dr hẽre vir tem inatam tñ eo q: non recipit nutrimentum ꝓ vias ma nifestas: nec aliquẽ alium ifusum vñ in fubam ossis non continẽtur vene neqꝫ artarie neqꝫ neruj vñ ab istis ꝓci palibus recipit ifluxum ꝓ vias imanifestas. vnde i muscu lis sunt vene ꝛ artarie ꝛ neruj portantes ifluxum eis: ꝛ sic dico de alijs mẽbris. vene tñ ꝛ arterie non faciunt ad cõ positionẽ musculorum vt dixit Gal. scõo tegni. de viscera fijs musculorum. Quare ifero illud qõ dixit Gal. in fine huius tractatus q ossa non ꝑñt humectari vel humidio ra fieri: ſ3 satis ẽ si prohibeat qs ea non tã cito siccari assi gnat cãm cum dicit. Eas vo medicinas regiones ꝛ ꝓ hoc itelligit venam ꝛ artariam: ſ3 repellere humiditati tali illõ non ẽ. ¶ Nõ quartonã ordinauit in ossibus ꝓcauitatem vt i cõcauitate illa seruaretur nutrimẽtum ex quo ossa de bent nutriri ꝛ ꝓtinue eis cẽt applicarj. Et non mix q: ip sa non sunt tãte attractionis sicut sunt' carnis formia neqꝫ tante digestionis. Et iõ ne eis deficeret nutrimentum nã ordinauit illam ꝓcauitatem ſp plenam nutrimento ex quo ossa nutriunt. ¶ Et quo ifero q non oia mẽbra ſſr attra hunt a venis nutrimentum. ꝑ3 q: tardior fit digestio i ꝑ fis ossibus ꝛ assimulatio nutrimẽti i nutrimentum. ergo tardior fit ab eis attractio a venis. ¶ Ex quo ifero scõo q ꝓpositio q̃ dicit: digestio fit a calido. itelligit de calido i cõparatione ad eãle ad pondus mõ ossa digerũt nutrimẽ tum quod sibi transmittitur ꝛ ab eis attrahitur: ꝛ ideo ꝺ non faciũt nisi mediante cõplexione sua q̃ est calida in cõ paratione ad eãle ad pondus. ſ3 i compatõe ad cutẽ fri gida sunt. ¶ Infero tertio q ſ3 nutrimentum suum appa reat calidum q: medulla ẽ dulcis ex q̃ nutritur. Dico tñ q non nutrit nisi ex pte grossa ipsius medulle ꝛ non mix q: nutrimentũ dr eẽ proportionatum nutrito. Cum ergo ossa melancolica sint nutrimẽtuꝫ debuit eẽ melancolicũ. Ordinauit ergo nã vt cũ nutrimẽto illo grosso ꝓmisceret de humore acuto vt cũ illo melius ad ꝓcauitatẽ vel ſpon giositatẽ penetraret qñ nutrimẽtũ melancum rõe sue gros sicici ꝓ porositates ossis non potuisset penetrare. Subti liat ergo ꝓ ptem illã acutam: sicut ergo sanguis ꝓ admix tionem aquositatis subtiliat ꝛ ſpũs ꝓ admixtionẽ aeris: sic ꝛ istud nutrimẽtum ꝓtinuatur ꝛ cõseruatur illa medul la rõne musculi cooperientis ipsum os: qõ ꝑ3 exprimẽto. Unde cũ os totum fuerit detectum carne corrũpitur rõe carẽtie nutrimenti ꝓseruantis hanc medulam vt sepe vidi in spine ventositate. Ex quo ꝑ3 medulam ex aliqua pte os sis fore remotam ipso tñ esse non existente corrupto: ꝛ nõ mix q: tota medulla non est remota. Si tñ tota foret re mota os deficeret: vñ sepe facile cruris trepanaui. de vna pte ad aliam ꝓ remotione alicuius ptis ossis ꝛ tunc aliq̃ pars fuit remota. ſ. medulle ꝛ tñ os non fuit corruptuꝫ ex remotione illius modice medulle. Multa alia possunt di ci ꝛ contra ista replicari. Et q: iste est modus practicus ꝛ non theoricus ideo dimitto.

¶ De flebotomia in vniuersali. CA. II.

Flebotomia est euacuatio vni uersalis multitudi nem euacuãs vt dicebat Aui. quarta primi. Et in pᵒ tertij dicebat q erat cõis euacuatio humoꝝ. Et Rainaldus dicebat q flõmia ẽ incisio vene euacuãs sanguinẽ ꝛ humores cũ sanguie cur rentes. ¶ Nota tñ q ista capitula hic ordino tanqꝫ necel saria i toto libro. quare ea vide. Galie. aũt sexta particula aphorismorum. in cõmento illius aphorismi. Quibuscũqꝫ flõmia aut farmacia ꝓfert hos ꝛ ectera. dicit circa principium cõmenti. flebotomia aũt vniuersal' est medicina om ni passioni de plenitudine. Et Ral. ẽrto almansoris dice bat q multum ꝓfert in ꝓseruanda sanitate ꝛ ad egritudinẽ remouendã ꝛ tu itellige si fiat vt oꝫ. Et hoc ẽt tetigit Gal. i comento apho. ꝓallegati circa medium cũ dixit. purga tio duo facit iuuamẽta: q: corꝑ a malis humoribus mũ dificat. Quare infero q si fiat flõmia vt nõ dr eẽ est cã de bilitatis virtutis ꝛ est cã generationis idropis ꝛ est cã mul tarum aliaꝝ egritudinum. Quod bñ notauit Aui. cum di xit. ꝛ cauc ne egruꝫ ad vnam duaꝝ dispositionum ꝓducas aut ad ebulitionẽ humoꝝ calidorum ẽ. Et ẽt qñ fit vt nõ dr cito in illo icipit senectus ꝛ est cã manifesta. ¶ Nota tñ q flõmia est auxilium magis tutum farmacia. ꝛ cã ꝑ3 q flebotomia ꝑñt stringi ꝛ remouerj qñ vultis: non autẽ far macia. ¶ Nota bñ q. vj. sunt intentiones ꝓp quas medi cus facit flebotomiam.

¶ Prima itentio est ad euacuandum: de q̃ intentione lo qtur Galie. in lib. de flõmia reprehendens methoicos di cens q flõmia non fit solum ꝓp multitudinem vt methoi ci dicebant ſ3 ꝓp passionis fortitudinem siue multitudinẽ scipiente flegmone vel nos eam spantes ꝓp repcussionez facimus flebotomiam vel ꝓp dolorem.

¶ Scõa itentio rõne cuius fit flõmia est ad diuertendum. hoc ẽt declarat Gal. in li. suo de flõmia ꝛ in qnto terapeu tice dixit hanc sniam. Si sanguis a sinistro nare fluxerit a manu sinistra flõmabimus ꝛ ꝺ est rõne diuersionis ꝺ de clat Ipo. qnta particula aphorismoꝝ illo aphorismo. po steriora capitis dolentia in fronte recta vena incisa iuuat. Et Galie. in cõmento pᵒ verbo dixit non solum intendit purgationem de locis infirmis. sed ẽt mãm ꝓ partem eius oppositam extrahere satagit. Et in fine cõmenti dr. Nos aũt multos sanauimus in oculoꝝ doloꝛes si hẽant humo

res longo tpe effluentes cum scarificationibus in posterio
ri pte.l.in cranei posterioris summitate.
¶ Tertia itentio flõie est ad alterandum: ℔ etiaz declarat
Gal.in cõmento illius aphorismi prime pticule. Que ege
runt non multitudinem ꝑsiderare.ꝛc. In fine cõmenti di
rit.cum.n. flebotomamus vsqz i defectionem in pacntis
febribus refrigeratur statim corpus.
¶ 4ª itentio flomie est ad attrahẽdũ. Hoc ẽt declr Ipo.
quinta pticula aphorismoꝝ.mulieri sanguinẽ vomẽti nẽ
struis supuciẽtib⁹ solutio fit. Et cõ vẽ qm qñ volumus ꝓ
uocare mẽstrua tpe suo facimus flõmiam de clauicula pe
dis ỽtri:ꝛ ficiã.i.vẽtosã appõim⁹ ad coxas ꝛ scarificam⁹
¶ Quinta itentio q̃ est in flõia est ad ꝓseruandum:ꝛ ℔ do
cuit Aui.q̃rta quarti. vbi i casu ꝛ offensione docet facere
flõiam ꝛ ℔ non est nisi rõne⁹ ꝑseruatõis pticule. Et ℔ ẽt di
rit Gal.in cõmento illo.z. pticule.qbuscũqz flõia aut far
macia ꝛc.vnde ꝓ⁹ verbo cõmenti dixit.palam est intelligen
ti qꝺ ℔ dixit attinere sanis q nisi corpora purgabunt non
diu erunt sani: oꝛ ergo ꝓ⁹ in initio veris purgare ,bos cuz
flõmia si de plenitudine timeamus.
¶ Serta itentio flõie est ad alleuiãdũ:ꝛ de isto loqt̃ Gal.
ij. terapẽ.c.xv. versus mediũ vicens. Igit̃ optimũ qꝺ vt
dicũ est venã icidere non solũ i sinochis febrib⁹ ꝫ ẽt i alijs
oibus q̃ fiunt de putredie humoꝝ.qñ vemũ vel q̃ etatis
vel q̃ vtutis nõ ꝓhibebũt alleuiata.n. q̃ dissoluat cõpa nã
ꝛ deponẽs aggraua ea aliqꝺ velut omus dñabil̃ reliquo
facile itaqz ꝛ digerit qꝺ digeri põt ꝛ excernet qꝺ poterit ex
cerni recolẽs ꝓpriaꝝ actionũ. ¶ Sexto principalr nõ.qꝺ
flõia regrit̃ ꝓ vtraqz repletõe vñ vna est ꝑs vasa vt i athle
tis i qbus ꝓcurat flõia.ñ.n. ꝓhibẽt in codẽ punere ãre flõia
indiget vt i illo affo.in exercitãtib⁹ ad sumũ.ꝛ alia ẽ q̃ ad
vtutẽ.in ista ẽt ꝓcurat flõia vt ꝑs i lepr̃osis in qbus ẽ replõ
q̃ ad vtutẽ ꝛ non q̃ ad vasa ꝛ facimus flõiam: alia tñ est re
plõ q̃ nõ est ꝑs sanguinẽ solũ ꝫ sed ꝑs oẽs hũores.ꝛ isto ca
su dixit Ga. pticla.vj.affo.in ꝓncio illius. dolores oculoꝝ
ꝛc in fine ꝓmiti. Ops ergo inuestigari vt si corꝓ⁹ sit plenus
hũorib⁹ flõia si vno ꝛ codẽ malo adijcetur flomia. ¶ ℥.nõ
qꝺ illi q ꝓhibẽt flõiam pati sũt hẽtes vtutes robustas venas
grossas amplas ꝛ cũ ℔ hẽt hitudinẽ nõ multũ macilẽtã ꝛ
calorẽ hẽt non albũ ꝛ carnẽ ñ mollẽ hẽt:hẽtes ãt dispõ
nẽ ℥riã neq̃ qua saluberiter eã sustinere ꝓhibẽt.n.modicũ
sãguis.ꝛ hẽt carnẽ facile euaporabilẽ: ãre segt̃ qꝺ ifantes
circa.xiiij.annũ nõ sũt flomãdi ꝛ senes vltra.70.ãnos nõ
sũt flmãdi nisi magna crãte necitate põte ꝛ tunc ℔ facias
cũ cautela. Et Ga.in li.de febrib⁹ ad glauconẽ in ꝓ⁹.dixit qꝺ nõ ꝓsueti flomari nõ sustinẽt flõiam nz hẽtes sõm
debilẽ nz corꝑa occupata diarijs neqz crapulam vel idige
stionẽ patiẽtis.ꝛ Ipo.4.pticula affo. excepit ꝓgnãtes ꝫ
tñ ad postrẽos mẽses. Nõ tñ qꝺ inter oia q̃ ꝓhibent flõiã
est idicatio sũpta a vtute debili vt i.xiiij.terapẽ. scribitur.
Multi.n. ꝓp debilitatẽ vtutis i flomijs ꝓierunt.ꝛ ℔ ego
vidi.vñ medicus sꝑ oꝛ custodire vtutẽ vt dicit Au.4.pmi.
ꝓ⁹.c.ꝛ ipse sꝑ sit sollicitus de eo qꝺ ẽ magis suspeñ ꝛc. q̃
re oia q̃ debilitãt vtutẽ ꝓhibẽt flõias vt ẽ sudor colica pas
sio fluxus vẽtris spasmus tremor lõga egritudo superfluus
coitus nimiũ balneũ angustie sollicitudines vigilie labo
res. Nõ bñ qꝺ Ra.4. almã. addit qꝺ multa carne ꝛ ni
mis reb⁹ dulcib⁹ vti ꝓsueuerũt flomari optime ꝑs:qꝺ vo
passi sũt abstinẽtiã ꝛ interiora hẽt debilia.ꝛ q flatuci sũt ꝛ
egritudines ꝓsueuerũt hẽre frãs. aut q bitãt in regiõe ꝛ ae
re calido non vñt flomari donec ista ab eis ñ fuerit remo
ta. De his oibus dixit Rai. de villa nous i vno suo lib. mẽtio
nẽ fec̃ de reb⁹ ꝓcedẽtib⁹ venegãtib⁹ flõias qꝛ tñ istud est
magis phisicũ ꝫ chirugicũ lõ phicis ditto ponẽs solũ il
lud qꝺ cirngicis ꝓdit. ¶ 4ª.nõ qꝺ vene q̃ vñt vel ꝑt flo
mari ꝑm Bal.4.sermo.ꝑtis ꝑe libri regal sunt.xxiiij. Al
bu.põit.xxvj.quaꝝ.x.sũt in capite.x.in brachijs.ꝛ.vj.in
tibijs ꝛ pedib⁹ i brachijs sũt.x.ꝛ. due mediãe due basilice
due cephalice due ascellares ꝛ due cubitales in capite ẽt
sũt.x.ꝛ post aures ꝛ in angulis oculoꝝ ꝛ vticis ꝛ vena frõ-
nis ꝛ vena nasi ꝛ due sub lingua. In pedibus sunt.8.
due in inguinib⁹.z.saphene.z.sciatice ꝛ due pectinis pe
dis. de artarijs vtrũ debeãt flomari tã dixit Ga. mot⁹ rõ
nib⁹ in passiõib⁹ spñalis ꝓcipiebat incidere eas q̃ sunt ꝑs
tpa ꝛ q̃ sunt p⁹ aures. totalr ãt incisionẽ min⁹ vebãt q̃ ꝑs
p⁹ ẽ. ¶ Nõ tñ qꝺ flõia ẽ duplex q̃dã subtractiua ꝛ alia ẽ ꝺ
riuatiua vñ incipiẽte flone: ꝓmã flõiam facim⁹ ꝓfectis.vo
ꝛ diuturnatis ex ipsis pticulis cũare debem⁹ ꝓ flõiaz ꝑtem
ois nãqz flõia subtractiua fit scõm rectitudinẽ nõ trãscen
dẽdo duos diametros vt i sturib⁹ sangis nariuz entorol
daz ꝛ mẽstruoꝝ declarat̃ sit ergo de sursum i deorsuz ꝛ de
dextris i sinistris de añ ꝛ retro. Derivatia ẽt fit ad ꝓxima
vt de epate ad mamũ dextrã de splene ad sinistraz vsq̃ non
credas qꝺ vena illa terminet̃ ad splenẽ vt i anothomia ap
pet.ꝫ facim⁹ flõiã ꝓ ꝓxim illã: qꝺ ꝓ illã mã grossa apta le
dere splenẽ melius cũat̃ ꝛ si ꝓsideres multe discõdie in vi
ctis doctoꝝ appentes tollunt̃.vñ Aui.dixit.qꝺ i ꝓncipijs
morboꝝ replonalis penit⁹ dimittat̃ flõia ℔ vez ẽ de veri
uatiua. de subtractiua ℔ non ẽ vez Auẽ.i vno suo li.q vo
cat̃ teysir dixit qꝺ i pleuresi oꝛ i ꝓncipio fieri flõia de basi
lica brachij oppositi.cũ dicit qꝺ qdam nouus medicus⁹ di
xit.qꝺ oꝛ fieri de eadẽ ꝑte: qꝺ non ẽ vez qꝛ ꝓ⁹ oꝛ eẽ sub-
tractiua sed̃a deriuatiua. ¶ Nõ tñ qꝺ ls.A. explicet ad ꝺs
egritudines singulares icisiones venaꝝ cõpetunt ꝛ ꝓferũt
sufficit nñ cirugico ℔ cõe dicũ qꝺ vene cõcs ꝓ longũ flo-
manẽ ficut vene brachij magne ꝛ sic de alijs: vene ãt ꝑti
culares flomanẽ ꝓ transversum vt vene canicule pectis vt
vene alie que artarie per ligaturam ꝛ per cauterium inci-
dunt̃ ꝛ bñ nõ. ¶ Instrñ ãt flomãdi ẽ tripler.vnum ẽ acu
tum vt lãceata. aliud ẽ latũ vt foliũ mir. aliud ẽ instrm sile
instrõ cum q̃ eq flomanẽ.ꝛ si ꝓsideras ℔ instrm est iutile
qñ non sꝑ eoꝺ modo dẽs flomare imo oꝛ aliqñ flomare
late vt qñ sanguis ẽ grossus:ꝛ aliqñ stricte vt i cãu ꝛ offen
sione corꝑe crãte mũdo nisi forsan vel dicere qꝺ talia instrã
sũt diuersa. qz aliq̃ lata sunt ꝛ aliq̃ stricta. ¶ Quito nõ de
mẽsura flõie nõ põt dari certa regla nisi cristimatia ꝛ pie
eturatiua. In volẽdo ergo flomare ꝓsiderare oꝛ quãtitatẽ
egritudis ꝛ fortitudinẽ vtutis.ꝛ ad ℔ multuz admiat tps
ꝓpo etas ꝛ regio vñ si vens ẽ fortis ꝛ egritudo magna fi-
at flomia magna i vna vice si diuidetur. Considerare aũt
dẽs ꝛ tangere pulsum vt dixit Ga.ꝛ qñ ꝓcipies inequlitatẽ
ꝛ minorationẽ pulsus ꝓcipias stringere venã. Attẽdere ẽt
dẽs qñ sanguis erit qñ si mutat̃ in meliorẽ dispõnem ul
lico ẽ ꝓstringẽdus. de ℥ritate sanguinis cuius ℥ntatis
dẽ nt cẽ inuenio cẽncum mõz ꝛ hodie iusitatum. vñ Ga.i
de flõia dixit.qꝺ maioꝝ quãtitas ẽ.vj.lib.minoꝝ ℥ntias ẽ
.5.lib.media ẽ lib.j.ꝛ ego dico qꝺ maioꝝ quãtitas ẽ.5.li.
vel.8.vel.x.ʒ.pp infãtiã ꝛ non miꝝ qꝛ cõsiliones hodier
na die sunt multũ lasiue in cõpatione ad tps ꝓteritum rõ
ne ingluuie.ãre ꝛc. ¶ Nõ ẽt qꝺ eum qs fuerit ꝓsuetus se
oi anno flõare cũ fuerit in.lx.anno: ex toto nõ dittat.ꝛ cũ
est in.xl.anno minuat̃ flia qz ℥ntias sanguis in.xl.minu
ta est ꝛ in.50.est plus.ꝛ in.lx.totalr auferat̃.ãre non flo-
met̃. ¶ 6ª nõ de tpe flõie.vñ nõ.qꝺ flõia hẽt duas horas
.s. horã nec̃itatis ꝛ horam electionis. hora nec̃itatis ẽ ho
ra in q̃ fieri oꝛ ꝛ tardari nõ põt nisi fuerit ꝑpetuus.vt ꝺs
exẽpli.in puero pleuretico. Corriget̃ ergo ℔ ꝑ aliũ modũ
vt scarificando eũ in spatulis loco flõie qñ ipm flomare
nõ possumus nõ obstãte qꝺ Auẽ.xliuz suũ triũ annoꝝ flo
mauit:ꝛ cupit ex ℔ a morte vt dixit ls Auer. septimo colli
get dicat qꝺ vtus i eo erat fortis ꝛ habuit sinochã magnã
ꝛ fuit sanatus. ℔ fuit de raro ꝓtingẽtibus. hora electionis
põt cẽ of hora ꝛ nocte forte egritudine crãte ꝛ vtute forti
exceptis pueris ꝛ decrepitis vt dicit Ga.i de crepitis tertia
hora electiõis attẽdit penes radicẽ iferiorẽ ꝛ supiorẽ q̃ in
corꝑe agũt. Radix iferior attẽdit qꝺ in vẽtre digestus
sit cib⁹ ꝛ qꝺ egestio sit talis expulsa vt dicit Aui. ꝛ qꝺ oles
sit clara lucida ꝛ ñ plumiosa. Radix supior ẽ qꝺ luna hẽat
bonã lucẽ vt i septimũ ꝛ i.ix. die luna crescẽte ꝛ i decrescẽ
do in.17.ꝛ euites sꝑ ꝓiunctionẽ ꝛ oppositionẽ.i casu tñ in

quo non ꝙuenirent ambe radices in vnū non obstante ꝙ cā primaria plus iſluat ꝯz secūdaria: eo tñ ꝙ radix ē effectus nobis medicis certior ꝯz cāx ꝑ tāto melius ē qđ teneaꝯ certū ꝯz incertū: vñ auria ⁊ icerta valde scia iudiciorū vñ solēnes medici vt Auí. ⁊ auer. pax ve ea curauerunt in medicīa repiunt tñ vsus isti: luna vet⁹ veteres iuuencs noua luna regrit ve qbus nō curo. Raí. ve villa gioua in apho. suis ꝺducit ꝙ circa mediū tertie q̄dre melior absolute ē flōia: eo ꝙ hūitates tūc non sunt multū ꝙdēsate neqz sunt multū reumatizātes nec molles: ⁊ ist̄ mōz multi sequnt: vex ⁊ ve sero cūam⁹ venas puas ꝙ ve sero magis plene sūt ⁊ nō alia ve cā: ⁊ melⁱ⁹ vident: ꝺ mane magnas: ⁊ ꝺ ēt voluit rainaldus vult ēt ꝙ i hieme flōment sinistre. i estate dextre: ⁊ cā est nō. ¶ 7⁹. nō. ꝙ in regimie flōie ꝙsiderāt tria p⁹ regimē flōmātis. 2⁹. flōati. 3⁹. regiñ ⁊ iudiciū sangis. ve p⁹ dixit Ma. flōmās ꝺz cē iuuenis apt⁹ ⁊ ꝺñ vides ⁊ hēat lancetas diuersax cuspidū ⁊ fricatio fiat i loco vt vena īgrossēt ⁊ melius videat ligēt i pte supiori vt ipsa ſlicē ⁊ grossior appat. deiñ vena vngat cū pulpa idicis ⁊ lā cета teneat cū trib⁹ digitis suauiter apiat vena nō totalr ꝓfundādo ſz aliqualr eleuādo vt nō ledat neru⁹ vel artaria qz vēa artariā isegt. ⁊ cā qz vēa ipsā isegt ēt vt caliditas eis possit cuētari ab acre recepto ab ipsa artaria: alter āt cū i vēa ꝺorsi sit maior caliditas ꝯz i artaria pedis ⁊ artaria pedis idiget cuētatōe. pp caliditatē ergo ꝺorsi post ꝯz i ea ē maior caliditas ꝯz i artaria solut ergo vt ꝺcīt ē: ⁊ qz ꝺ ē phicum nō plus loquor. deiñ fiat ligatura cus cottone ⁊ ꝺidis: ⁊ cū puluere ostrictio tā sup̄ victo lib⁹ p⁹ si fuerit necesse. ¶ Regimē flōati ptiz ē i regimie añ flōiā i regimie i flōia: ⁊ i regmie p⁹ flōias. añ ꝯz fiat flōia regat isto mō. si suspicet ꝙ sanguis sit grossius aut ꝙ tps sit frīdū ꝺz modicū ābulare vt vene īgrossēt ⁊ sāguis grossus ad exteriora cōmoueat aut in p̄cedēti die ꝺz balneum intraf: ⁊ ꝺ p̄cipue ꝺz vex in flōia puax venax man⁹ ⁊ pedis pp cām supra in isto cap⁹ assignatam: ⁊ si vene nullo mō apparēt ex ꝺ emplastret lacus vico ego cum fermēto per tres vel ꝙttuor horas añ ve cuius nā fermti est attrahi ergo sanguinē ⁊ sic vēa appebit: ⁊ hec ē cā quare vene pedis ⁊ manus flōmantur ve sero. ⁊ si ꝺubitaretur ꝺ virtute vanda ē mica panis balneata i vino vel fiat vipa: ⁊ si est fortis sedeat ⁊ si ē debilis iaceat aliquātulum eleuatus. in actu aūt flōie renouare ꝺnam ⁊ ēt ꝺilatare ꝺz pānos strigens vt sanguis ad supiora vel iferiora libere possit trāsire ⁊ ꝺz a se remouere lapides si hūerit in burſa vel in manu hītes virtutem restringēdi sanguinē: ⁊ facta aptura teneat baculum i manu ⁊ ducat digitos ⁊ tussiat ⁊ pcutiat cū manu in spatulis: ⁊ si est tps frīdum aut suspicēt ve sanguine grosso fiat flōia lata. ⁊ p oppositum i oppositō. vñ tpe hiemis sanguis est valde grossus in compatōe ad esta tē qz spūs sunt grossiores dēsati a frigore. in estate p oppositū. vñ nō ꝙ diuersio idicat de flōia strica ⁊ iam supra ꝺ fuit declaratū i aliis libris. ⁊ silr indicat debilitas virtutis eo ꝙ p flōiam latā multū ve spū euacuatur ⁊ plus ꝯz p strictam. vñ ex ꝺ segtur debilitas virtutis. Et ex hoc nō ēt ne stricta flōmia te decipiat qñ sanguinē bonū appere facit eo qz clar⁹ lucidus spūosus erit. ⁊ grossius melācolicus remanet: parēt ēt aq̄ si accidat sincopis facta flōia. si ē calefactus ꝺcē granatum cum aq̄ frī. vt dicit Ga. vel poma arātia si non ē calefactus ꝺnt poma arantia in vino madefacta vt dicit Raí. ⁊ ponat in lecto si opus fuerit reuersus sup̄ partē non flōatas ⁊ claudant fenestre ne visus ei⁹ ledat vt ēt dixit Raí. post horam aūt cōedat modcrate ⁊ non īgurgitet se vt alemāi alig faciunt ⁊ cibus bone substantie ⁊ qualitatis vt sanguinē generet bonum ⁊ prauuz corrigat. pot⁹ aūt augeat respectu cibi ⁊ nō respectu ꝙsuetudis vt dixit Jo. de scō ama. Si consuetus sit dormire p⁹ duas aut tres horas dormiat pax auctoritate Gal. in terapē. sit tñ cautus in custodiēdo venas imediate post flōiam prohibet A. ne dormiat ne ex motu humorum ad extra pp flōiam ⁊ ad intra pp somnum in mēbris fiat con fractio: ⁊ ēt precipimus ne dormiat ne in dormitiones ve na aptiatur: qđ iam sepe eptum est. vñ ex illa aptura possent mori. ⁊ tale regimē teneat flōatus p tres dies. ¶ Si tñ videas sanguinē fuisse malum valde ⁊ flōia diminuta ꝺ sero apire poteris venam cū manib⁹ apiendo ⁊ trahendo labia vulneris facti cum flōmio ⁊ extrahere ꝺ inde claue re debes mō supra dcō de iud⁹. ⁊ aspectu sanguinis multa dixit gordonius ⁊ dixit multa q̄ non sunt in vsu. debes ergo sp letificare flōatum dicendo ꝙ flōia fuit bona. nam si sanguis extractus fuerit bon⁹ signum ē ꝙ sanguis q remansit ē melior. si āt malus bonum ē ꝙ exiuerit. sanguis āt bon⁹ vt in ꝓposito solum princ. qz de sanguīe bono satis ē dcīm in ca⁹ de flōia p⁹ li. est ille q in substātia sua nō ē grossus neqz subtil' rube⁹ pur⁹: ille āt q ē subtil': q ē declinās ad citrinitatē ē coleric⁹: q vo ad grossitiē ⁊ nigredinē ē melancolicus: q vo ad viscositatē ⁊ albedinē est flegmaticus: q vo granulosus ⁊ cinerici⁹ lepra significat. color niger ⁊ viridis ⁊ pauonacius ē malus: qz significat corruptiō humoz ⁊ promptitudinē ad febrē ⁊ pustulas malas ꝺz apata. ⁊ spissitudo ⁊ fortitudo illi⁹ cutis supiozis q̄ cū difficultate rumpitur cum vngula significat promptitudinez ad opilatiōes: ⁊ sanguis q non pōt coagulari in media hora ē nālis. ¶ Multos canones alios possem ponere de flōia q ptinent ad phicos quos omnes ꝺimisi ponēs solum canones cirugico ptinentes.

¶ De purgatione. CA. III.

PUrgatio fit multis modis vt ꝺicebat Ga. in cō. illi⁹ af. 4. pticule. si qualia ꝺz tē. fit nāqz p flōiam p sessum p vomitum p nares p palatum p tussim p vrinam p matricem p emoroidas p sudores p exercicia p fricationes ⁊ p balnea. nihilominus nō fit fmo mō nisi de illa q̄ fit p secessum in pñti ca. In sequenti de illa q̄ fit p vomitum. ⁊ in alio de illa q̄ fit p clistere. de illa q̄ fit p flōiam satis dcīm est in alio ca. ⁊ isti sūt mōi cūonis q magis ptinent cirugico ⁊ tō de eis vt cirugicus loq̄r. ¶ Mō ꝺñ vt dixit. me. ꝙ multa picula imminent in medicis laratiuis q de ipsis euāgelice ptractault. medicina āt purgatiua fm Gal. intentionem de farmacijs est illa q̄ cacochimiā cūat. vñ in ꝓmio illi⁹ primi af. in perturbatōibus vētris tē. purgatio est cūo cox q̄ ꝓtristāt. q̄libet āt medicina vētris solutiua maximum ꝑbet adiutoriū ad sanitatē ꝙseruandā si vtaf vt ꝺz. Ra. 4. almā. ⁊ ꝺñ ꝺcīt vt ꝺz qz vbi nō ꝺz vel ꝼz q̄ztitatē vel ꝼz q̄litatē vel tps solutionē facit tārā vt dicit Ma. i 2⁹. fmōe se ptis ꝙ perit hō aut malā facit ifirmitatem in eo. ⁊ ꝺ testatur Ypo. 4. pticula af. ellebor⁹ piculosus est sanas carnes hītib⁹. ⁊ in 5a pticula dixit. sana hītes cōpa vti farmacijs difficile ē. oīs nāqz medicina laratiua purgat ⁊ inuecterat vt dixit A. tertia primi. ē ergo farmacia vtilis ⁊ necessaria humano corpori vt tot⁹ ectus medicoz testatur.

¶ Circa quā alīq̄ ꝺubia ꝑ declaratiōe huius ca. q̄runtur primū q sunt cū medicina purgādi. scōm ꝺubiū q sint illi q illā sustinere pñt. tertiū ꝺubiū cū qb⁹ farmacijs ē fiēda. qrtuz ē de mēsura. qntū ē de tpe. sextū de regiōe. ¶ Ad primū ad ꝺubiū inqrit p Gal. in lib. de farma. ꝺ asclipiade ⁊ heristra. oīdēs ꝙ oēs humores supfluī ꝑter sanguinē p farmaciā sūt purgādi singuli⁹ ⁊ electiue ⁊ nō oēs distincte. soli ēt humores peccātes sūt purgādi ⁊ nō alij ⁊ ꝺ ipe declarat ibidē ꝺicens flāte peccante h⁹ cuāndū est. q fi colera ⁊ melācolia ꝺnt purgari flā ꝺimittat. Si vo sāguis supabūdauerit ib est faciēdū. ⁊ idē ꝺicebat Gal. de vsu farma. p hec verba. ꝺz p⁹ purgare colicis qdē colerā. flāti cis. flā. idropicis qdē aquā melicis meliam nigrā. Si vo extra ista purgas ꝙueniēcia purgas ⁊ ꝺittis icōueniēcia. āre ad vtraqz ē peccare. Sil'iter ꝺicendū q̄ humores nāles ꝺcōs a nutritiōe supabūdātes p flōiam sunt purgandi vel euacuādi: Innāles p farmaciam medicinam mor sanguis eductiuā ꝺz sit in rex nā repibil' ⁊ possibilis inuenire vt in lib. de farmacijs narrat de q̄dā iuuenc q por-

gellū deportabar, a cāu ät cū sup herbas q̄sdā applicans vidēs sanguinē de eius epāte emanare ꝓsiderabat q̄ sanguinē cuābät ille herbe. dedit nāq; aliq̄ gſa erpiente q̄ depdti fuerūt. Et subdit q̄ ls tal' medicina i rez nā sit facere ō ipsa rōnabile ē sicut alia venenosa tacenē ab hoi bus hūtib⁹ itellecū. ¶ Et ꝟ ergo ꝓcludo q̄. 4. sūt itērtio nes pp q̄s danē laratiua farmaca. ꝑ⁹ pp cachochimiā ex purgādā. 2⁹ ē pp fortitudinē egritudis. 3⁹ ē ad distrabēdū .4⁹ ad alleuiādū. De p⁹ itērtiōe dic Ipo. 6a af. a plēitudis q̄cūq; egritudines fūt euacuatio sanat. Dupler nāq; est repletio. ſ. i q̄to t in q̄li. q̄ vo ē in q̄li. flōia sanat. q̄ vero ē ſm corruptionē purga⁹. p flōiā sanat et cōmēto illi⁹ af. vbicūq; cib⁹ ꝑter nāz itrat. t in serta. qbuscūq; farmacia t flōia ꝓfert rē. ¶ Ad ꝓ declaratiōe ſi of illud. 4. terapē. q̄ ſm eūdē mōz. Sicut flōia sit non solū pp multitudinē sanguis ls pp fortē egritu. ita t purgatio pp multitudinem alicui⁹ būonis t fortitudinē alicui⁹ egritudinis. t ad idem dixit Ipo. i li. 6to ō vlceri⁹ dicēs q̄ non solū ꝓsiderauit ad multitudinē ls ad egritudis fortitudinē i purgando vt i triplici fortitudine egritudinū exēplificat pp principali tatē pticule vt i capite vel vētre pcusso pp magnitudinem vlpōis vt i valneri⁹ ita magnis q̄ futura idigēt t pp na lam moigerationē vt in articulis ꝓsertis. ¶ Ad ꝓ declaratiōe tertij of ibidē q̄ nō solū idigēt laborātes purgatione vt tristātē superfluitatē euacuēt. Si. n. ingt ruīa ferat sursum inferius purgabim⁹ si deorsuz supius. Jā cessante t firmato reūate p priclas cādē aut primā cūaſ meli⁹. t bñ nō. ¶ Ad ꝓ declaratione ārti nō q̄ ad alleuiādū vaſ sepe medicīa purgatia scipiētib⁹ egritudinib⁹ iurta doctrinas Ipo. illo af. ichoātib⁹ morb⁹ sigdē vſ mouēdū moue rē. t ꝟ ver ē rē. ō euacuatōe minoratiua t nō eradicatiua. Nā .n. alleuiata melius digerit t facili⁹ digerit residuum.

¶ Ad ſm dubiū q̄ erat q sūt q purgatioes cū medicinis ꝓuenīēter tolerare pñt. Rādet ls Ipo. 2⁹ af. q̄ illi q circa umbilicū t pectinē bñt spissitudinē. fortes. n. oz cē vt dicit Ga. in cōmēto q̄ p inferius t q̄ p thoracē pticulas ad bñ familiādū purgatiōibus ſm illā rōnē. bñtes ptes superiores fortes nō ledūtur a vomitu. t i. 4. af. dicebat q̄ ptisicos nō duces ad supiores purgatiōes ls macros supra. ſ. ſm mēbra carniformia t non ſm radicalia t ſpmatica. vt notat Alb. bon. In ralib⁹. n. ē aptitudo vomēdi vtplimū pp colerā q̄ in eis gñaſ. sūt. n. apti ad purgationē ſm Ra si. 4⁹ corpa q̄ i regine sūt peccātia pp multā t inordinatā cōcoctionē t q̄ panco vtunē exercitio farmaciis nō indigēt vt in p⁹ de custodia sanitatis of t i tertia fen ꝑmi t q assuēti sūt eā melius tolerāt. t pp ꝟ dicebat Ga. in de farmacoz vsu. Qñ igitē alicui debes tradere medicinā interroga ri ipm oz si ꝓsuevit bibere eā t q̄liter se bēat vēter nam si ꝓsuevit melius toleraret. si nō ꝓsuevit: scire oz q̄liter ascendabat vū erat sanus aut qñ ꝓsuevit recipe medicinas. Si vēter eius fuit obediēs t bñ solubil' leuioribus t minorib⁹ indiget farmaciis. Si vo durus t inobediēs fortioribus: tales. n. ꝓditiōes tolerant medicinā. Cōtrarie aūt nequa q̄ iō nō sunt farmacādi nisi cū prudentia. ¶ p⁹. ergo di co q̄ bñtes ea q̄ circa vmbilicū tabefacta t macra sūt fal laces ad inferiores purgationes ſm Ipo. vbi supra. ¶ 2⁹. corpa sana non debēt purgari q̄ cū medicina operat non inueniēs fille q̄ malū humorē cui ꝓportionat vertit se ad carnē t humiditates radicales t eas colliquat. t filez suas vas bēris in 2⁹. pricula af. sana bñtes corpa vti farmacijs difficile. t a Ga. cōmēto eiusdē talia verba dicēs. ¶ 3⁹ di co. q̄ non sunt purgādi q malo vtunē cibo. Intellige tñ q̄ sit conuersus in habitū vt i lepra confirmata vt patet in il lo af. sede pticule. sana bñtes corpora ex farmacijs soluū tur celerius q̄ vtentes malo cibo vt ēt declarat Alb. bo. in recollectis suis supra tractatū Aui. de lepra. vnde dicit q̄ si mali humores nōdū conuersi sūt in habitū corpis ſi ē inēdueniēs purgare imo necessariū. ¶ 4⁹. dico q̄ nō de bent purgari bñtes humores crudos indigestos iurta sen tentiā Ipo. ꝑma pticula af. digesta medicari. i. farmacari t mouere nō cruda visi mā sit furiosa. Ꝓ quo nō q̄ ls Ga. in ꝓuento dicat solum mām furiosam rōne motus: nihilominus mā pōt dici furiosa rōne sue q̄titatis rōe loci t rōne accidentis. Et pp ꝟ dicit finoebam t colericā ſgnantiā t antracē fore morbos pacutos. Et ꝑ ꝓs Gal. voluit ꝟ in cōmento illi⁹ affo. portismos t ꝓsistentias rē. materie ergo trāsfluentes de vna pticula ad altā vt nō faciāt ipetū de vno mēbro ignobili ad aliud nobile: q̄ ad ipm principale facim⁹ purgationē t cūamus. Ille ät māe q̄ sunt ēt firmate sēm aliquā pticulā nō sunt mouēde an teq̄ digerant ls mouēde sunt digeste: nisi ipsa nā sit suffi ciens ad expellēdū: tunc. n. debemus sibi auxiliari: aliter aūt dimittat ipsa opari. pp ꝟ dicebat Ga. in p⁹ interiox. sole. n. ille passiōes idigēt exteriori auxilio quaz pp magnitudinē neq̄ dūari nā. t Aui. de cura putridaz in gene rali. medicus ē adiutor nature non ipediēs cā. t Ga. i ter tio tegni oium nā opatrix. medicus vo minister. ¶ 5⁹ dico q̄ inaniti nō sunt purgādi neq̄ ōbiles t pp ꝟ dicit Ipo. vbi indigētia nō oz laborare. t Aui. dicit q̄ oi cuioni anne xus ē casus virutis. ¶ 6⁹ dico q̄ ꝓparan ad flurum non sunt purgādi vt trauli q̄ cito a diaria capiūē. t pp ꝟ Ipo. vj. pticula. aff. trauli a diaria marie capiunē longa. ¶ 7⁹ dico q̄ pueri nō sunt euāndi. t codē mō dico q̄ senes. p⁹. pueri nō sunt euāndi p farmacīā q̄ vt dicit Joā. de sancto amādo pp fortitudinē suā sunt sufficiētes ad expellen dū supfla p insensibilē resolutionē. Senes ēt nō sunt purgā di q̄ debiles iurta illud Ga. in. v. de custo. sanitatis. neq̄ aloe neq̄ iera nequa q̄ sensibus oz dari. Nō tñ q̄. quidam dicunt q̄ dcūm ꝟ intelligiē via ꝓseruatiua. via aūt curatiua ꝟ non bēt vez: t sēm hunc mōz oia q̄ debilitant virtutē vt coitus balneū sudores farmacie nō sunt dāde. ¶ 8⁹ dico q̄ nō debemus vti farmacia sccessiua opate existente in ano aut creoriatione. vñ pp ꝟ dicebat Ga. 3⁹ te rapē. ano aut ītestis incipiētibus flegmonare subductione non ꝓuenit vti. ¶ 9⁹. dico q̄ laborātibus non ꝓuenit neq̄ cōperit farmacū solutiū q̄ satis i eis ꝓsumitur humor ex labore. vñ tales vt dicit Auer. 7⁹ colliger bñt complones brutales t barbarias q̄ ex fortibus egritudibus euadūt. Canonē istū ēt ponit Aui. 4. primi 3⁹ ca. ¶ 1⁹ dico q̄ pregnātes nō sunt purgāde q̄ pp cōmotionē t dilaceratiōnē ligamentoz abortirent. Et ꝟ bēt vez nisi expediat rōe ma terie venenose de q̄ timerē ne ipsa ad cor transiret vel ad alia mēbra principalia: t sil' matrem t filium occideret ls ēt vez si fuerit mā faciens aborsum: t tunc secure fit a. 4. mēse vsq̄z ad. 7. t certe ꝟ non oz fieri cū q̄cunq̄ medicina ſ cū certa aut suaui. ¶ Ad tertiū cū q̄rit de qbus medicis sit facienda purgatio. rādet Ga. q̄. non cum attractiuis ſ cū familiarib⁹ t correctis. t ꝟ dicit Ga. i de vsu farma. iu rta qd nō. ſ me. t aui. ēt. 4. sūt mōi medicinaz laratiuaz vnus est hīs ꝓprietatē attractiuas vt scamonea t turbit. alius ē hīs ꝓprietatē vel virutē cōpressiuā sicut mirabo lani. alius ē hīs proprietatē lenitiuā vt tamarindi casiaf. aliud modus est hīs ꝓprietatē lubrificatiuā vt psilij mu cilago. verūtñ q̄ exēplificare de eis ēt nimis longuz di mitto phisicis exqsitam ipsaz ptractationem. ¶ Gratis tñ scie familiaris. iurta sclam medue est sciēdum q̄ medi cine simplices euāntes colerā est p⁹ scamonea cuius dos est a gra. v. vsq̄z ad 7. cōsiliū tñ meum est q̄ non venit sic simpler. cū alia ät medicina vari pōt t maxime medicine scamoncate euitenē in estate. rcubar. dec a. 3. ij. vsq̄z ad iiij. mirabolāt citrini q. 3. iij. vsq̄z ad. ʒ. i. lupulus fumus terre. viole aq̄ easci. suc. ro. pruna tamarindi nassiaf. vsq̄z ad. ʒ. 5. ¶ Medicine cōposite sunt electua. suc. ro. cuius quā ritas est a. 3. i. vsq̄z ad. ʒ. 5. diaprunis diacitoniten t elec tiū de dacril' qd ē diasinicon ls ambas materias cūet t ēt alie reputunē laratiue solū colē que narrare modo omitto. ¶ Medicine simplices euāntes flā sunt turbit cuius dos ē. 3. ij. agari. 3. j. carthami. ʒ. i. colloquin. a. 3. ij. vsq̄z ad .iij. mirab. chebul. 3. i. cōposite sunt blanca. ʒ. 5. electū indum. ʒ. 3. bdicta. ʒ. 5. pillule cochie. 3. i. diacartam⁹.

qnaz receptã supra hũiſti in ea. de quita. q̃ſtitas ẽ.ʒ.iiij. vſqz ad quinqz pillule de agari. deſcriptione meſue cuius q̃ſtitas ẽ.a.ʒ.j. vſqz ad.ʒ.i.ʒ. icra pigra ẽt q̃ inter oẽs medicinas ſcoz Gal. ẽ nobilior alijs medicis ẽt fla eñat ꝛ di uerſificantur recepte eius vnde Ga. ponit centuz ptes aloes ꝛ de cinamo. ꝛ de xilobal. caſſial'. aſſaro ſpica groco ꝛ maſtice ſinguloz añ. ptes. vi. aui. ꝛ me. ad põd' oim ſpẽz ponũt põdus duplicatũ de aloe ꝛ ẽt acuũt ierã cũ turbit ꝛ aga. ꝛ cologn. in pua tñ q̃ſtitate. ꝛ iõ non multũ vigorant eã. aliq ãt vigorãt eã cũ ſcamonea ꝛ ponunt mñ de ſcamonea q̃ſtũ eſt de turbit vel ỹ agari. ꝛ iſto mõ põt dari i forma pillaz refactaz cũ ſuc. abſinthij ꝛ qñqz datur in puluere cũ aqua ordei mellita dos. eius eſt a.ʒ.j. vſqz ad.ij. ℭ Medicie ſimplices eũantes meliã ſunt ſene. cuius dos eſt de poluere. ʒ.j. thimus. ʒ.j. epithimus. ʒ.j. eſula vſqz ad. ʒ.j. cuſcute mirabolani indi polipodij vſqz ad. ʒ .j. lapis lazuli. ʒ.j. volubilis lupulus ſine meſura. ℞poſite ſunt diaſene. ʒ.v. catarticũ ipiale. ʒ.v. icra ruffini. ʒ.iij. vl'. iiij. ieralogodion. ʒ.ʒ. Alius ẽt puluis potpimus. ſc. ligricie. ʒ.ij. pul. ſtõi ℞fortatiul. ʒ.ʒ. epithimi. ʒ.j. ſene ad põdus oliũ ꝛ fiat puluis dos. ẽ. ʒ.ij. ℭ Medicie cũantes hũores aquoſos ſunt tartaz ſuccus ireos cuius dos. eſt. ʒ.ʒ. ſuc. cucũeris agreſtis panis lacticiniox quẽ cõpoſuit circa iſtãs ꝛ vide ab eo receptũ. Et aliq vant iſtã panẽ radendo ipz in vio ꝛ dos. ẽ. ʒ.ʒ. ꝛ faciũt mirabilia. ℭ Medicie cũantes oẽs hũores ſunt iſte. ſc. ℞ſene. vio. bo. aro ʒ.ij. cõſerue bugloſſe corticis citri cõditi añ. ʒ.j. ſinzi. albi. ʒ.ʒ. pul. cologntide. ʒ.ij. diagridij. ʒ.iij. turbit. ʒ.iiij. ſene. ʒ. v. ʒn ca. ʒ.x. ℭ Ad eãdẽ itẽtiões ẽ diacaſſiaf. magiſtadei ꝛ ẽ q̃ſt diacatholicõ. ſc. caſſief. lib. j. tamaridox. 4. i. grana mãne. ʒ.ʒ. ſcñ. polꝛ. añ. ʒ.iij. eſu. ʒ.j. diagre. ʒ.ʒ. aniſi maratri ſemiſ. melonũ. añ. ʒ.ʒ. cimini. ʒ.ij. ſir. vio. firu. ro. añ. quod ſufficit fiat electuarium. dos. ſit a. ʒ.iiij. vſqz ad. ʒ.vj. ỹ caſſia ſimplici daẽ cõiter in colatura. ʒ.j. large diſſoluta cuz aq̃ prunox ꝛ violaz. ℭ Diafunicõ ãt eñat ſolũ mãm flaticam ꝛ colicã. ꝛ hẽas ipm p optimo ſolutiuo. ꝛ receptam ponit me. ꝛ ipſas vide ꝛ q̃ſtitas eſt. ʒ.ʒ. ℭ Ad q̃rtũ qñ q̃rit q̃lis ſit meſura cuiuis rñdet ipo. i p'af. ꝛ in. 4. q' qñ cuanur q̃ peccãt ꝛ debẽt cuari patientes bene ferũt ꝛ eis ꝓfert. ℨriũ vero importune. Ego ãt dico qd q̃ſtitas hũoris peccãtis ꝛ virtus egroq̃tis ſunt regula totius meſure: ꝛ ad ỹ ꝓtẽplari oz tps regiõem ꝛ etatẽ vt Ipo. vbi. ſ. dixit. Sõnus ãt ꝛ ſitis ſunt ſigna pfecte cuatiõis vt. in. 4. aff. Ipo. ẽt dixit ꝛ mutatio egõnũ niſi ad malũ ſe trãſmutaverit vt in z' conũdẽ ipſe Ipo. dixit. ꝛ i. vi. epidimiaz ꝛ Rabi moſes i ỹ ꝓuenit. ꝛ iuri' ẽ iſtra ſubſiſtere q̃ ergſite totũ cũare. ꝛ melius eſt multiplicare vices q̃ q̃ſtitatẽ. Et cãm aſſignat aui. qz illa i pax qd dimittit nã multotiẽs reſoluit. Cõiecturaf ab aliqbus qd pua q̃ſtitas cuiuis ſit triũ lib. magna cũo ſit de vi. vel. vij. lib. ℭ Ad qnũ dubiũ cũ q̃rit qualẽ ſit tps cuiuis rñdet qd hora ẽ duplex. neceſſaria ꝛ electiua: hora ãt neceſſaria nõ hz tps ꝛ qñ mã ẽ bene digeſta aut ẽ furioſa aut magna aut i loco periculoſo aut faciẽs i corpe talia accñtia. qz nõ vet iducias vt pz q̃rta aff. ul lo affouil. In morbis acutis medicari cadez vie ſi expedit differre malũ. hora electa cuiuis ẽ poſt digeſtionem. ꝛ iõ eũo nõ cõpetit ſcipiẽtibus egritudibus. vñ nulla eũo quã facit nã i ꝑn' ẽ laudabilis qñ illa ẽ vi morbi ꝛ ex magnitudine eius. vñ nã nõ cũat regulariter niſi mã ſit digeſta ꝛ ꝓ cũat: poſſum' ãt in pricipio cũare q̃ eũando fit p modũ cuiuſdã alleniationis p quẽ modũ vicit. Ip. ichoãtib' morbis ſiqdẽ vẽ moueri moue. in ſtatu ſilentiũ hẽe melius eſt ipũ exceſſiue cala ꝛ exceſſiue frida ſunt cauenda i purgatione qz ſub cane ꝛ ante canez purgationes ſunt moleſte. Sunt aũt dies caniculares viginti dies verſus finẽ Julii. ꝛ ſunt viginti dies verſus finẽ Aug. Eligendus ẽ ẽt qd luna hẽat ſatis de lumine vſqz ad pleniluniũ vt dicit Jo. de ſcõ amando: eo qz tũc humores ſunt in maiori motu ꝛ preparatione: quod eſt neceſſe in farmacando. Et ſic in ſignis humidis eſt farmacare bonũ vt ſunt cancer ſcorpio piſcis: ꝛ cauſe aſtrologis ſunt note.

ℭ Ad ſertũ qd q̃rit de regimie quenĩẽte purgato. Rñdetur qd ỹ regimẽ repit. ſ. in regimie ante purgationẽ ꝛ ẽt i regimie cõueniẽte poſt purgationẽ. De primo vero rñdet Ipo. qd antecẽ q̃ decẽ medicia corpa oz flura facere. i. digerere mãz. Et cũ ỹ oz aperire ꝛ mollificare vias vt precipit Ga. in ꝓmẽto predicti affo. ℭ Digerit aũt mã colica cum rebus fridis ꝛ apertiuis vt cũ endiuia leſciola lactuca roſtro porcino acetoſa ꝛ cũ vino malo. gra. ꝛ cũ aceto ꝛ aq̃ ꝛ ſemibus fridis maioribus ꝛ minoribus ꝛ ſic de alijs. Cõpoſite aũt medicine ſunt orizacara ſirupus ſimplex acetoſus ꝛ de endiuia de neufare ꝛ ſic de alijs. ℭ Digeritur mã flatica cũ qnqz radicibus ꝛ cum calamẽto pulegio iſopo maiorana ſaururegia menta ꝛ cũ anilo marathro carui pipe zinzi. ſpica ꝛ mele. ꝛ aceto ſgliticio. Compoſite ſunt orẽ mel diureticũ. qz de qnqz radicibus orimel ſgliticũ. Seru. de mẽta de ſticados ỹ iſopo ꝛ ſic de alijs poſitis a me ſue. ℭ Digerit mã melica cũ boragie buglo ſſa fumo terre ſcolopẽdria cũ cetrac ꝛ adiãthos tamariſcho ꝛ cum thẽmo epithimo ꝛ capparis ꝛ vino aromatico. Cõpoſite ſunt ſirupus de fumo terre ſirupus de buglo ſſa ꝛ ſic de alijs. Et ad ſũmũ mollificẽ vẽter antecẽ ſoluat. Et fuerit conſtipat' cũ cliſterib' mollificẽ. Quãtũ aũt ad regimẽ qñ quenit in purgatõe. ℨPrimo, cauẽdũ ẽ vt aſſumpta medicia ipſas nõ euomat ꝛ ad min' q̃ſqz fecerit aliq̃lẽ opationẽ. Et faciẽdũ ẽ ỹ cũ fricatõib' extremitatũ ꝛ maſticatione pirox ꝛ pomox ꝛ odoratõe panis in accto infuſi. ℭ Secũdo cauẽdũ ẽne ſuperiplam dormiat: niſi ipſa fuerit in ſiba ſolida. tũc. n. dormiẽdũ ẽ parũ. Cũ ãt opaẽ nõ dormiat niſi velit ipſã reſtringere. Et Ip. q̃rta pricula aſſo. ỹ vltimũ voluit. ℭ Tertio poſt acceptatõem medicie geſcat vt ipa a nã ꝓhẽdat quouſqz inciplat opari ꝛ tũc moueaẽ ꝛ meedat paulatiue ꝛ ỹ marime ſi medicia fuerit pigra ad opandũ. Jurta doctrinã Ip. q̃rta aff. cũ qs biberit elebori. ℭ Quarto nõ q' ſi medicina nõ educat ꝛ nõ facit nocumẽtũ: dimittaẽ. Si ãt adeſſet aliqd timoris melius eſt q' fiat cliſtere q̃ deficalia medicia. Nã vt dic aui. duas medicinas ſoluẽtes in eodẽ die adminiſtrare timoroſum eſt ꝛ extra rectitudinem. ℭ Quantũ aũt ad regimẽ qñ cõuenit poſt purgationez conſulit Gal. potare vinum hauſtuz ptiſane aliq̃ vantaquam ordei aliq̃ brodium carnis ꝛ aliqui brodium pulli. Et ℨir cum volunt comedere: qz ſtomacus ex medicina ẽ ſuper calefactus ꝛ debilitatus bonũ eſt ante q̃ ſumãt cibũ vt ipſi tranſglutiant aliqd de ſucco aliquo ſtiptico: comeſtio aũt oz ẽ moderata ꝛ cuchimia ꝛ minor ſolita: vt ꝓportioneẽ patiẽti debilitato p cũonẽ. Et ꝓſequẽter ſm qd erat mã ordinẽ q̃litatis vnde poſt remotiõem cãe alterãda ẽ diſcraſia q̃ remãſit tertio tegni.

ℭ De vomitu. CA. IIII.

Vomitus eſt purgatio fcã p os: ꝛ cũ medicina vomitiua. ẽ aut aũxiliũ euacuatinũ ꝛ diuerſiuũ principaliter purgans ſtomachũ ꝛ p cõſequens aliaz partes. Et aui. dixit qd valet cronicis egritudinibus epithimie. manis lepre podagre ſciatice ꝛ quartãe maxime paſſionibus renum ꝛ veſice. Vomitus nãqz valet ad conſeruationem ſanitatis iurta ſniam Ga. i quinto de vtilitate pricularz dicentis. benegitur antiq medicoruz eos q̃ a cibartis vomitum a ſingulo menſe facere conſulebant bi qdẽ ſemel ſufficere exiſtimantes: bi ãt bis facere dignitates poſſunt ipſum tolerare hũes partes ſuperiores fortes ꝛ non debiles vt preparati ad ptiſim. ℭ ℨPronocatur aũt vomitus tripliciter: debiliter fortiter ꝛ fortiſſime: debiliter prouocatur cum potatione aque calide ꝛ olei: vel de tangatur cum digito infra palatum. ꝛ ỹ faciunt vulgares. fortiter autem ꝓuocaẽ vomitus cum decoctiõe ſeminis atriplicis ſeminis rafani ſeminis cruce porri cepe aut etiam per decoctionem rafani. fortiſſime fit cum vomitiuo nicolai cuius forma eſt hec. ℞ tapſie. ʒ.iiij. croci. ʒ.i. nucis vomice. ʒ.ʒ. caſpucis. ʒ.ij. cũ ſucco. aſſari ꝛ melle

fiat trociscus ⁊ detur distemperatus cum aqua ⁊ ligentur oculi ⁊ postq̄ cōpleuerit suam operationē lauet os ⁊ faciem cū aq̄ ⁊ acero ⁊ post horam comedat ciborria leuia ⁊ confortantia stomaci ⁊ generantia bonos humores.

¶ De clisteribus. CA. V.

Clistere siue enema ē medicamē nobile vt dicit aui. ad expellendum superfluitates que sunt i intestis primo ⁊ 2fir totꝰ corpis. Et p hoc supplet vices mendicinax. hz autē securitatē: q: nō trāsit p os neq; p nobilia mēbra ⁊ expellit satis ad voluntatē. Hz ät passionibus renū ⁊ intestinoꝝ ⁊ superioꝝ mēbroꝝ. ¶ Est aūt quadrupler. Quoddam mollituū ē ⁊ fit ex decoctone maluax ⁊ ficuū aut ex decoctione carnis q̄ fit pinguis vel capitis arietis. aliud ē mollificatiuū ⁊ fit ex decoctōe malua⁊ furfaris mercurialis ⁊ brance vrsine ⁊ ex cassia ⁊ iera ⁊ cetera cū sale ⁊ oleo. Aliud est ꝑstrictiuū ⁊ fit ex rosis balaustijs ⁊ plantagine ⁊ cū sepo Jrci ⁊ ex albumine ouoꝝ. Aliud est resolutiuū vētositatis ⁊ fit ex decoctiōe anisi matrí ⁊ baccarum lauri cimino ⁊ ruta ⁊ ex oleo eius ⁊ ex vino qō mirabile sum expertus ⁊ in mala 2plexione frigida intestinorum ⁊ in ventositatibus. Possumus etiam ponere quintū ⁊ est solutiuum ⁊ facimus cum quis per superius medicinam solutiuam ⁊ non retineret ⁊ euacuatio esset necessaria ⁊ fit ex clasmicōe vel ex alia medicina in brodio dissoluta vel in alio liquore. Clistere autem solutiuum ⁊ mundificatiuū oz fieri ante comestionez. Alia autē duo possiant fieri omni hora. ¶ Quando autem facis clistere curuet se patiens super gēua sua ⁊ teneat os apertuz ⁊ post iniectionem fricet venter ⁊ vertat se sup locū doloris ⁊ teneat ipsum per mediam vel duas horas. ¶ Et recordare q̄ in eo ponatur de sale quonsam illud ē q̄ educit: q: virturem expulsiuam incitat sua mordicatione.

¶ De suppositorijs. CA. VI.

Suppositorium fit ad modum cādelaz vnꝰ digiti de melle cocto cū sale trito ⁊ inūgat cum oleo ⁊ aliq̄n cum eis incorporatur de sa legema ⁊ aliq̄n incorporatur modicuz de sterc ore murís ⁊ fortius operantur. ⁊ aliq̄n fiunt de sapōe duro ⁊ aliq̄n de lardone: ⁊ aliq̄n de mercuriali: ⁊ aliq̄n fiunt de diasmicōe q̄n volumꝰ fortiter solucre: ⁊ aliq̄n fiunt de fructu cucumeris asinini depilato ⁊ mundo. fiunt ēt suppositoria ad tenasmonē. ⁊ videas dominos phisicos i b. Laueatur tamen in ano vlcerato. purgant autem ⁊ attrahunt feces intestinorum. ¶ Et de flobotomia ⁊ solutione ventris ⁊ de vomitu ⁊ de clisteribus ⁊ suppositorijs locutus sum vt chirugicus: q: vt phisicus multa alia potuissez ponere ⁊ narrare q̄ esset obnoxium audientibus. sed pro chirugicis ista sufficiunt. ⁊ hoc de capitulo.

Tractatus secūdꝰ. De fractura ossis ⁊ ō dislocatione. CA. I.

Postq̄ ista vniuersalia ⁊ necessaria ipsi chirugico sunt posita ordinata. Restat mō facere mētionē de fractura ossis ⁊ de dislocatione. Et primo incipiam de fractura. ¶ Et primo nota q̄ fractura est solutio continui fcā a re contundente. Et ex hoc habes differentiam inter istā solutionē continui ⁊ inter illā que vocatur incisio de qua facta est mētio in primo libro. Prima nāq; facta ē a re contundente. Illa fcā est a re incidente. hec nāq; fractura q̄nq; est simpler ⁊ q̄nq; cōposita ⁊ que est simpler: quedam est transuersalis ⁊ quedam longitudinalis ⁊ vt dicit Lan. quelibet illaz est dupler. Quedaz cōpleta q̄n os totaliter ⁊ cōplete frangit. ⁊ quedā ē incōpleta: vt q̄n frāgitur medietas ossis vel pars eius ⁊ iterum q̄ liber illarum est dupler. quedam equalis ⁊ quedam inequalis ⁊ frustulosa ⁊ adhuc quelibet istaz est dupler. quedaz est in osse vno ⁊ quedam in ossibus sociatis. ¶ Composita vero quedam ē cum vulnere q̄dā cum dolore q̄dā cuz apostemate. quedā cum equitatura ⁊ nodatione ossis male consolidati. ¶ Et istarz fractuaz q̄dā sunt in osse nasi q̄dā i osse mādibule: quedaz in furcula pectoris: q̄dā in brachijs ⁊ sic de alijs modo a natura horum membroz diuersa sumitur diuersus actus curationis.

Cause autem istarum fracturarum sunt casus ⁊ percussio ⁊ hoc est notum.

Signa aūt harum fracturarum scōm Haliabatē octauo sermone partis prime diuisoris regalis sensui patent. Maq; aliqua est fractura que si manu tangatur partes ossis inuenict abiuicē septas varias ⁊ mēbri figuram inequalē. Et sm Ra. ⁊ aui. palpādo cū manu treppidatio auditur in osse ⁊ dolor dum tangit ⁊ impotentia ⁊ sustinendi super hoc. Et cū hoc vt dicit aui. cause que faciunt fracturam hoc dāt auxilium. Verum tñ nō q̄ in fractura lōgitudinali non inuenit nisi grossicies inaturalis in suba ossis vt dicit Lā. est tñ ibi dolor ⁊ q̄dam inequalitas vt ondit sensus. ¶ Judicia istarum fracturaz sunt ista. Primuz est q̄ si fractura transuersalis fuerit integra male ꝓparationis: q: cū difficultate remanent ossa sm continuitatem naturalem: ⁊ iō in ipsa specie accidit ossium supegtatio. Et hoc maxime hz verus q̄n fractura accidit in vno osse. nō associato vt in cora. ¶ Secundum signū ē q̄ si fractura fuerit ꝓpe iuncturam difficilis est. q: male pōt ligari. Et vpluriuuz motus in ea remanet difficilis vt cpimento vidi: ⁊ etiam durus. ¶ Tertium iudiciū ē q̄ fractura cum dolore ⁊ apostemate ⁊ carnis rasatione ⁊ frustulis est mala: ⁊ causa ē q: illa non potest bene restaurari nisi illa fuerit bene correcta. ¶ Quartum iudicium est q: fractura cum diuisuptione ⁊ vulnere ē difficilis: q: os dimittere foramen ꝑ vulnere ꝓparādo ⁊ bbinde ⁊ ascelle sunt deficiētes. quare male potest membz in sua equatione seruari: ⁊ istud iudicium sepe verum vidi. ¶ Quintum iudicium est q̄ fractura quāto magis moratur ad restaurandum tanto deterior est q: induratur ⁊ repletur spacium illud aliena substantia ⁊ ideo in restauratione indiget magna extensione. Magna autem extensio suspecta est ad spasmum vt dicit aui. ¶ Sextum iudicium est q̄ si fractura embrocetur frequenter cuz aqua calida ⁊ mutatio creba fuerit ⁊ fuerit in motu festinatiuo ⁊ fuerit paucitas sanguinis viscosi ⁊ fuerit nimia strictura prohibens membrum nutriri aut ēt fuerit frustoruz ossium presentia ex oibus istis vel ex aliquo istoꝝ retardatur consolidatio. verba sunt. Aui. ⁊ Ra. in. ir. sermone secunde partis. ⁊ ex hoc inferebat Aui. q̄ restauratio colericoꝝ. ⁊ qualescētiū ⁊ senum minoratur. Et alb. ⁊ Jamerus dicūt q̄ in decrepitis nō fit restauratio. ¶ Septimuz iudicium est q̄ si cōpositio loci fracti fuerit equalis ad sciuum sibi cōparē cōparata signū ē restaurationis mēbri. ¶ Octauū ē q̄ si in mēbro facta fuerit inflatio ⁊ dolor nō magnus ⁊ post ꝓparationē fuerit deflatio signū ē restaurationis. ¶ Nota tñ q̄ fracture diuersificantur sm termi num ⁊ spacium in quo morantur ad conglutinādum ⁊ sanādū vt craneuz in trigitaq; diebus os nasi in decēno uē diebus: costa vero in vigintiocto ⁊ sic de alijs vt dicet infra. vnū tñ nō: vt dixit Jamer⁹ q̄ etas i b addit ⁊ minuit.

Istis habitis venio ad curā generalē. Quatuor sunt intentiones generales de mēte auicē. ⁊ Gal. Prima ē ossis eqtio. Secunda est ipsius ossis equati cō seruatio. Tertia ē cum pozo ligatio. Quarta est accidentium correctio. verumtamen anteq̄ predicte intentiones declarentur ponam aliqua documenta. ¶ Primū documē tñ q̄ ante ꝓparentur oia necessaria ad reductionez. Primo locus aptus preparet. Secundo preparentur ministri conuenientes. tertio preparentur albumina ouorum i bona quantitate ⁊ oleum ro. ⁊ pannus infusus in eo magn⁹ sm quantitatem membri fracti. Quarto preparetur filuz ⁊ bbinde late ⁊ longe sm dispositionem membri in oriera to infuse vt dicit Alb. Quito ascelle plane de abiete vel ō ligno vaginarum spadarū aut de corio longe sm mēbrus

ad tres vel qua mor digitos vltra fracturam. vt dicit alb. ⁊ etiam plus dimittat. qz non ledāt membrū ⁊ sint grossiora in medio q̄z circa extrema ⁊ sint tot quot sunt necessarie ad inuoluendum totum membrum de vna tñ ascella ad aliā sit distātia vnius digiti. Serto habeantur canule ligate cū cordula si fuerit necesse ⁊ sint tot quot sunt necessarie sm lōgitudinē mēbri ⁊ cū cordula ligentē ascelle ⁊ cū cordulis reuoluēdo ligē tñ qp sufficiat ⁊ post per canulā virga pua intromittat ⁊ reuoluat ⁊ dimittat vt reuolutionē ⁊ strictura suā nō pdat. Septimo hēat lectū de tamara cijs ⁊ si est necesse sit pforatum ad ascellādū. Octauo hēat locū in quo mēbz bñ situet. Nono hēat cordā suspēsā supra lectū aut aliud ad appodiandus aut eleuādū se cū vult ascellare vel se reuoluere aut se erigere. ¶ Sedm documētum qp in tempore equationis sint duo ministri ⁊ vnus teneat ⁊ trahat membrum ab vna extremitate. Et alius ab alia directe vt partes ⁊ eminentie extendant. Et si q̄r cuz manibus membrum non possit extendi extendatur cuz organo vt nos docuit Ipo. Organum aūt vt credo est torcular. vnde positis laqueis pedibus vel manibus vel alteri membro cum torculare trahunt ⁊ extēdūt mēbz. ¶ Tertium documentum est qp ꝓseruatio que fiet p ligaturā ⁊ p situationē fiat faciliter ⁊ indolorose. Et iō Ga. dicit eligere vtiq; qs distendere; plasmare ⁊ supligare ⁊ deponere sēz modū ⁊ figuram tñ dolorosissimā: nihil enim est cā ita destructionis membri q̄z dolor q prouenit ex nimia strictura ⁊ inepta repositura. Ligatura que est remissa non tenet ossa que vero fortis ⁊ stricta est dolorem opatur. Et spūs q̄ dat vitam non pmittit venire ad mēbrū. Sit ergo ligatura mediocris Et nota bene qp multos vidi bestiomenari ex ligatura. fascie āt debent tres esse in ligando fracturam. ¶Prima. n. dz esse de loco fracture ascendendo q̄ est materie descensus phibitiua. Secūda dz eē a dicto loco descendēdo q̄ ē māe crēsciua. custodiunt. n. simul ⁊ roborāt quod fractū ē ⁊ absq; inflatione seruant. Tertia ēt ad conseruandum plumaceolos fuit adimēta. vt āt mā nō fluat possimus vti olo ro. ⁊ filibus. Et ra. dixit. qp in principio tumore apatis ligatura fiat latior. Circa aūt. vij. diē ligatura fiat strictior: eo qz tūc sumus securi de apate. Situaē aūt mēbz duplr. primo qp ipsa sit indolorosa. alia est qp particule sm ꝓsuetudinē situentur. ⁊ ista de cā inuenta sunt ispensoria ⁊ capsula ⁊ sic de alijs ad tenendum ipsas. ¶Pro quo nota qp in ligādo ea a principio debes apponere ascellas leues ⁊ hoc fit non ad stringendū sed solū ad sustinēdū vsq; ad diem. vij. in qua dz transiuisse tps apatis hac die transacta ⁊ in loco apate nō crēte tūc apponaē ascelle bone ⁊ sufficientes ad restringēdū ⁊ sustinēdū ⁊ continuētur vsq; ad finē sic qp portus sit bene firmus. Et nota vt dicit ami. qp tūc nō debes cē festin⁹ i remutādo. ¶ Quarto ē documētū de tpe remutationis. Remutatio nō fiat si cōstat qp fractura sit bene rectificata vt nihil fraūstruz ꝓtigat vsq; ad. i4. diē vel. i5. q̄to. n. tardius: tanto melius vt dixit Ra. Si aūt dubitares de rectificatione sic qp rectificatio non sit bona intra tempus dictum potes remutare: qz ad dē non est portus regeneratus ⁊ tunc qp rectificari dz rectificatur si autem accidat dolor aut pruritus aut accidat ipsum apa in tertia die vel aliter fiat remutatio. Et ita dixit. ami. si aūt ista nō fuerint nō dz soluere frequēter: sed expectare. ¶ Quintū documētum est de generatōe portus post q̄z incipit ghari circa octauam vel nonam diē portus regimē ingrossetur: quod agnoscens Ga. dixit enutrire enī os corpus cibarijs cuchimijs ⁊ nutritiuis exybus ghari consueuit humor non solum benignus sed ēt viscosus et q̄ os ghari portū. ⁊ ami. dicit. velut est risum frumentum coctum cum aqua ⁊ pedes ⁊ ventres ⁊ capita asalium decocta vel in vinū stipticū grossum. Laueāt āt se ab oi re que adurit sanguinez ⁊ ipm subtiliat vt sunt allea cepe sinapis spes ira coitus ⁊ filia. vnde Ra. dixit os in eis regimē subtiliare a pn⁹ qz per aliquas vices ⁊ vinum nullo mō approximaē audeat ⁊ veter dz solui ⁊ flōmia dz fieri si fortis fuerit. ⁊ dē totū intelligiē ad phibendum apa post. q̄z securus fuerit ō apate ad regimen qđ consueuerat vti recurratur. ¶ Visis ⁊ narratis documentis venio ad intentiones q̄s in fracturis debes hē que sunt quatuor. ¶Prima que est ossis equatio ⁊ depressi eleuatio. Completē cuz debita mēbri extēsione ⁊ ossis depressi eleuatione. Eleuet ergo depssionē idolorose quousq; capita ossiū ad nāle situ reducantur. ¶ Secūda pplē cū decēte ⁊ bona ligatura. Iste tñ modus apud diuersos est diuersus: qñ alig imediate sup fracturam iniungunt ⁊ ligant vsq; ad sextā vel septimam diem ⁊ non ascellant vt in vno documento dictum est. Alig imediate a principio emplastrant ⁊ numerum plumaceolorum de stuppa vel de panno lineo applicant ⁊ desup ligant ⁊ ascellant vt fuit tebo. In istis tamen modis periculum est. qz dormiendo membrum posset torqueri ⁊ super tot plumaceolos debita non potest fieri ligatura. Alius ē modus melior qui modus adheret dictis antiquorum. qz Gal. ami. Hal. alb. In primo ergo respiciant vt dolor sedeē. In secundo vt portus generetur. tertio vt conseruādo membrum confortetur ⁊ ad suos actus reducaē. ¶ Primum ergo sic completur fractura existente equata per ministrum cum adhuc tenetur membrum extensum balneata stuppa vel panno lineo balneato in albumine ouj pmixto cū olo ro. sup fracturā ponatur ⁊ incipias fasciare sup fracturā ascendendo ⁊ descendendo: plus tñ sup fracturā stringendo: planc tamen ⁊ indolorose ligetur. facta prima ligatura desuper apponatur pannus duplicatus aut stuppa infusa tamen in albumine ouj predicto. Aliqui balneāt peciam vel stuppam in aceto ⁊ apponunt supra primaz ligaturam sic qp capiat totum membrum vt ascelle nō offendant ipsum. desuper autez hoc apponaē ascelle de ligno aut de cortio sm naturam mēbri facte: ⁊ bindellis in q̄bus sint canule ligentur vt etiam primo libro dictum fuit de incisione ossis. Et tunc infirmus ad descendum in loco tranquillo cum suis appodiamentis situetur. In sequēti autem die si est necesse ⁊ etiā si possibile ē flobotomeē ⁊ inungatur sibi regimen subtile: ⁊ hoc totum fit ad ꝓhibendum apostema. De ventre autem in primis diēb⁹ p̄cipue si fractura ossis in membris inferioribus fuerit non curetur nec ad hoc ineiteē. Et causa est nota ne rōne motionis fieret dolor in loco aut aliqualis motio. non autez remutetur vsq; ad decem vel quindecim dies nisi fractura fuerit male preparata ⁊ ita cōpletur prim⁹ ordo. ¶ Secundus ordo sic completur post octauam vel duodecimā q̄. quo⁹ materia puri incipit venire qp percipitur per sedationem dolorum ⁊ remotionem asperitatis ⁊ per bonam coloratiōnem mēbri q̄. ligatura dissoluatur ⁊ membrū cū aqua calida lauetur. Et si aliquid ad reparandum reparetur ⁊ super locum ponatur emplastrum factum de farina volatili ⁊ puluerib⁹ ꝓstrictiuis ⁊ albuminibus ouorum. extensum autem sit in panno ⁊ desuper apponaē ⁊ ligetur cum prima fascia ⁊ omnia alia fiant vt in prima preparatione ⁊ strictura fiat maior ⁊ ab inde citra regimē ingrossetur. Et si est necesse venter liniaē ⁊ ita remutetur de nouem in nouez diebus aut plus quousq; os cū porro sit ligatum: quod scitur per tactum ⁊ p inflationem ⁊ etiam tempus sue firmationis. ¶ Tertius ordo ē vt membrum de tertio in tertium laueē cum vino salito decoctionis. rosarum absinthij ⁊ cū stuppa infusa in illo vino ⁊ expressa cum duabus aut tribus ascellis ligetur ⁊ tunc membz ad operationes solitas. paulatiue ⁊ caute reducaē ⁊ i fine si ē necesse cū oricroceo vel cū dialtea vulcoreē. ¶ Quarta intentio completē sm accidentia vt si. ſt dolor aut apa ante oia: imo si esset ligatū dissoluatur ⁊ cum lana ⁊ oleo ⁊ aceto ⁊ alijs conuenientibus remedijs fedentur ⁊ nō ligetur neqz ascellentur nisi ad sustinendum membrum ⁊ tenendum medicinā quousq; fuerit sedata: ⁊ tunc ad preparādū redeaē put dcm est. Si āt pruritus supuenerit dissoluatur ligatura ⁊ cū aqua salita mēbrū embrocetur aut cū vnguēto albo aut cū populeōe vngaē ⁊ ligeē vt prius.

¶ Si vulnus fuerit fctm a principio aut post pp extrahere ipsius frustula ipsis extractis suaĕ: vt fuit dctm inde ossū vulnerious supra. ad quod est recurrendum p huiusmōi fractura ⁊ vt est dctm ꝓpareĕ. Et qñ faciet sanum forame p vnde possit vulnus mūdificari qñ erit necesse dimittaĕ. Si fuerit porus puus cum fricationibus ⁊ embrocatiōib⁹ ⁊ empl'is pīcis ⁊ lara ligatura nutrimētū ad locū trā batur. ¶ Si os fuerit male ꝓsolidatū ⁊ fuerit recēs de sex mēsibus mollificeĕ cū balneo ⁊ empl'o ⁊ bismaluis ⁊ cōsilibus p. xv. dies vt dicit Ja. ⁊ extēdēdo cū vite ab vtra q3 pte ipellendo cū genu refrāgaĕ ⁊ incontinenti cāĕ ⁊ vt dctm est ꝓpareĕ. Si āt fuerit antiq ⁊ porus induratus iur ta ꝓsiliū oium pitor dimittaĕ. Si fuerit attritio ⁊ timetur membri corruptio scarpellet̄. ⁊ vt dctm est de bestiom̄o regatur. Et si remanserit uuricies curet̄ur: vt supra lib. p mo. ⁊ hoc de fracturis transuersalibus sufficiat de longitudinalibus eodem modo ꝓcedatur.

¶ De fractura nasi. CA. II.

Si nasi qñq3 frāgitur vel rōe casus vl rōne pcussionis ⁊ hoc er se est notū. Et ī3 signa aliqua nō pono. ¶ Fractura ossis nasi sic corrigiĕ ponat magister digitū suū in naso ⁊ eleuet ipsum os. ⁊ si cū digito hoc fieri nō possit ponat ī naso baculū ⁊ eleuet ip̄s os cū baculo. cū alia āt manu equeĕ os fractū ⁊ post imittātur tēte quensētes in naso. Et ꝓīr sup locū primo ponaĕ stuppa infusa in albumine oui ⁊ oleo ro. ⁊ farina volatili ⁊ pulere ꝓstrictio. ⁊ sup locū ponaĕ. os nāq3 nasi spaĕ q3 i 18. diebus restaurat̄ur. ¶ De ligatura ista. ¶ Sunt multi modi dicendi primo dixit Ā. q3 ligatura fiat cum duab⁹ ligaturis quar vna sit sub naso: alia āt supra nasum ad tenēdū medicinas. Rog. ⁊ Gui. l'gāt cum vna binda incisa p medium sic q3 nasus possit trāsire ⁊ ligant retro caput. Iden. totum hoc cōprehēdit ⁊ dicit q3 melius staret sine ligatura: q3 si ipsa sit nimis stricta nasuz deformabit. Si laxa multū parū proficit ⁊ in somno poterit nocere ex cōpressione vel ex versione vel ex motu inordinato. Et istis non obstantibus ꝓcedit q3 ligeĕ dcubtus ⁊ non de supra. ego aūt de ista discordia parum curo: q3 in facie non pōt vari certa regula de ligatura incarnatiua. q̄re glibet faciat sc̄ōz q3 per suum ingenīū melius īmenire poterit. alīq aūt ponunt bonā scophiam in capite ⁊ illi scophie ligant fascias naso applicatas. ⁊ iste etiam est bonus modus vt pater.

¶ De fractura mandibule. CA. III.

Dirruptio fit in mādibula iferiori cuius cognitio ē facilis ⁊ ī h̄ queniūt oēs antiq vt Mal. Alb. ⁊ Aui. Q⁹ si fractura fuerit cū digitis tuis positis ifra os pariētis reducaĕ ⁊ semper cum digito ipelle gibbositatem apparētē in interiori ad exterius ⁊ cum altera manu tua deforis equa ipsam decenter vsq3 ad consumetionē nālem. hec nāq3 ꝓiunctio cognoscet ⁊ equatio mādibule p equationē dentium q3 sunt in ea. Si aūt mādibula sit totaliter sepata eodem mō fiat ⁊ reducaĕ ad dispōnē nālē. Dentes aūt ifirmi cū fanis ligenĕ cū filo icerato aut de argēto vel auro. ¶ Si mō timeres de apate calido tūc pone cottū vel lanam succidaz in albumine oui ⁊ oleo ro. Deinde ligeĕ sc̄ōm q3 melius poterit ligari. Si nō times apa calīn ponaĕ statim empl'm de farina volatili molendini cum albumine oui cōfectis insimul cum puluerib⁹ rubeis iam dictis deinde pone desup pānum duplicatū: ⁊ sup pānū pone ascellaz sc̄ōm q3titatem mādibule: aut pone ascellaz de solea correi ⁊ dimittatur nisi accidat apa calīn aut dolor ītolerabilis vel pruritus. Et si aliqd istoz acciderit fac vt dixi in ca. vlī deinde redeas ad empl'z ⁊ ligaturam iam dictam. ¶ Si aūt reductio non fuerit bene fcā reducaĕ ⁊ fiat ligatio modo dcō. Incipias retro collū ⁊ ducas fasciam supra mandibulā reuertendo sub aurib⁹ retro caput reducendo ligeĕ in fronte. Et si fuerint necesse plures reuolutiones fiant per eundem modū donec ligatura fuerit bene firma. Si autem esset frusta ossis separata tunc studeat̄ extractione coz sc̄ōm modū tibi possibilem ⁊ ꝓueniēte ad illud. Et si forame fit strictū amplia ipm sc̄ōm idigētiā: deinde cureĕ sicut dctm est in de vulneribus. ¶ Libaria sua sint sorbilia ne ipse grauet in masticando. vtatur et trāquillitate donec fit curatus. Tp̄s vero siue reformationis est fere. 28. dierum fm aui. ⁊ albu.

¶ De fractura pectoris furcule. CA. IIII.

Furcula pectoris aliqñ frangiĕ ad extra qñq3 ad itra. cuius significatio occultaĕ sensu ⁊ manifestatur apud tactum cum manu. ¶ In fractura que est ad exteriora inueniantur duo ministri quoz vnus teneat adiutorium qō segĕ furculam fractam ⁊ extēdat ipsum ad exteriora ⁊ superiora. Et alius extendat collū versus prem aliam deinde reducaĕ fractura equaliter a magistro cū digitis cāliter ita vt nō sit in ea eminētia. Et nota q3 si velles hr̄e maiorē extēsionē pōas sub'ascella pillas magnā sc̄ōm q3titatē idigētie tue. sit aūt fcā panno vel lana ⁊ extende cubitū donec ad costas deueniat vel illius appropinquat. deinde fractionē cā fm q3 opz: deinde sup locū pone emplm dctm de farina molendini cū oleo ro. ⁊ ꝓīr facies locum: ⁊ primo appone ascellā sup locum q̄ sit latitudinis duoz digitorum cū vimidio: ⁊ sic corio ⁊ latitudinis sit. 8. digitoz de fascia transeat sub ascellis: deinde super collū: ⁊ fiant tot reuolutiones q3 locus sit bene strict⁹. Et ponaĕ brachiū eius ad collū ⁊ videat oi die ne fascia tura relaxeĕ ⁊ oi die firmetur vt dicit albu. ¶ Si āt fractura sit ad intra tunc reduc ipsam isto mō. pone genu in medio spatulaz ⁊ trahantur fortiter humeri ad posteriora: ⁊ tūc cū manu reducaĕ fractura. vel aliter reducaĕ patiens ad terrā vl retro spatulas ponaĕ puluinar rotūdū: aut gibbosuz ⁊ pmaneĕ fortiter humeri ad terrā: ⁊ tunc cū manu reducātur fracture. ¶ Et si p hunc modū reduci non possit. dicūt alīq vnge coriū cum aliquo viscoso vt fit ī fractura costaz ⁊ violēter eleuando manum reducant̄ur. Et ifirmus senserit punctura apud tactum cum digitis: tūc scias q3 ibi est ossis frustum: ⁊ tunc ꝓpara te ad extrahendum. ⁊ primo scinde vt dicit brunus super cossam depressam ⁊ extra ipsaz ⁊ si retinetur et alīq pte tunc incide ipm ⁊ ꝓserua siphac ne aliquo mō rūpaĕ ⁊ si frusta fuerit magna aggrega ipsa cū sutura ⁊ incarna ca. verūm dico q3 talia nō fiant si timueris de apate calo. ⁊ tunc adhibe in curatione oleū ro. ⁊ acetū ⁊ sic de alijs si āt non timueris b̄ liga locū modo dicto supra. Dormiat aūt supine ⁊ plumaceolum teneat parum de nocte sub ascella. Et non soluas ligaturaz vsq3 ad. vij. dies nisi acciderit aliquod de accidentibus sicut est pruritus vel dolor vel apostema calidum deinde solue ⁊ remoueatur. ascella. ⁊ si videris rectificationem non bonam rectifica eam modo dicto. Et oportet vt aspicias omni die ne fascia relaxetur. tempus autem sue firmationis est. z4. dierum vt dicit Albucasis.

¶ De fractura ossis spatule. CA. V

Fractura ossis spatule qñq3 ē ad intra ⁊ qñq3 ad extra cui⁹ significatio manifesta est. ¶ Si autez sit ad extra reducatur isto mō pone pilā magnam factam de stuppa vl de lana vel de alia re vt tibi placet ⁊ pone ipsam sub ascella dcm̄ cōprime cubituz vsq3 quasi ad costas. ⁊ tunc cum manu eques ipsaz fractura: ⁊ ligaturaĕ facias firmā: ⁊ ponas ascellaz de corio latā triū digitorum. Sit āt lōga. 8. digitoz fm necessitateĕ: apposito tū primo empl'o de farina volatili vel apposito. primo albumine oui cū oleo ro. In sēda tū remotione ponatur empl'm de farina volatili ⁊ non remuteĕ nisi de septē diebus in. vij. nisi fuerit aliquod accidens ex dictis in p cedenti capitulo. ¶ Si autē fractura fuerit ad intra: ⁊ isto modo non possit reduci fac sicut dictum est in immediato ca. p ola ⁊ in omnibus. quare recurre ad ipsum cum fuerit opus. tempus autem sue firmationis est. z4. dierum.

¶ De fractura colli ⁊ spondilium dorsi. CA. VI.

DIcit Aui. auctoritate pauli q̄ ossib⁹ spō dilium raro accidit fractura ⁊ sed vt in pluribus accidit attritio. Albu. ⁊ dicit. op positum verū ⁊ possumus dicere q̄ paulus intellexit in rotunditate eius. In alia aūt parte a rotunditate eius pōt fieri fractura ⁊ sic voluit forsan. Albu. ⁊ sic habes ꝯcordiā. verūtñ q̄dq̄ sit de isto si nocumentū rōne huius veniat ante vel ad neruos pcedentes a nucha tales. vt nuchā dicit alb. veniūt ad paliſis manus ⁊ ℔ si ꝓsio vel fractura fuerit in pte supiori. Si āt i pte inferiori sequit paralisis pedū ⁊ cā ē manifesta: q̄ nerui manus a nucha supiori oriunt: nerui aūt pedis a pte inferiori oriunt. Et iā multos vidi paliticos q̄ cū paralisi sua sunt mortui. Et si accidat egestionis inuoluntaria egressio mortale ē. ⁊ silr si nō pōt mingere q̄n appetit ē mortale. vt etiam dicit alb. nō ergo debes laborare i curatiōe eius. Si vero nō accidit ex toto illo aliq̄d. curatio eius erit i sedatione dolor⁹ ⁊ ap̄atis cum oleo ro. ⁊ vitellis ouor⁹ assatorum ⁊ sedatis illis pone sup ipos aliq̄d de emplis ꝯfortātib⁹ ⁊ extēuātibus: ⁊ stringe locū cum ligamento ⁊ pcipe infirmo quietem ⁊ situs supra ptem in qua minus doleat.

¶ De fractura ossis vltimi caude. CA. VII.

VLtimū os caude frangit̄ sepe ⁊ satis significatio sua manifesta ē: reducat̄ ergo isto mō. Situet̄ infirm⁹ sic ⁊ tali mō q̄ minister policē manus sinistre pōat in anū ⁊ cū manu dextra eā ipm scom possibilitatē tui. ℔ pacto sup locū pone emplm tā ocul⁹ de farina volatili. Et si illud tā tibi deficeret accipiat̄ farine flos ⁊ cū illa ⁊ alijs dictis fit emplm ⁊ ascelle continue apponantur ⁊ fiat ligatura cum possibilitate tui ⁊ tuo ingenio.

¶ De fractura ossis adiutorij. CA. VIII.

ET dicit Albu. adiutoriū ē illud qō est inter cubitum vsq; ad caput spatule. cum autez accidit ei fractura. vt dicit aui. declinat vt plurimus nisi ad partē exteriorem. In eius aūt rectificatiōe oportet vt sint presentes duo ministri quor⁹ vnus extendat brachium alter aūt partem supiorem humeri teneat firmam. Et tunc magister cum manibus suis equet fracturam. ⁊ deide pone stuppas super locū balucatas in albumine ⁊ oleo ro. ⁊ ligetur cum vna fascia deinde ascellē cum. v. vl. iij. ascellis. Et in scōa remutatione ponat̄ emplz mō sepe dicto de farina volatili ⁊ iste modus fit vtilis in osib⁹. Si autem fractura fuerit ꝑpe humez tunc stringat̄ cum eo ⁊ similiter si fuerit ꝑpe cubitum. Si āt fascia huius mēbri. 4. digitor⁹ de q̄bus ossibus feci mētionem in primo lib. capl'o intitulato de fasciaturis. Non aūt soluat̄ nisi in sexta vel septima die. nisi fuerit ꝑditus de accidētibus sepedictis sicut est dolor ap̄a vruritus. ¶ Si aūt videris mēbrū rubescere. signum est ap̄atis: ⁊ tunc non stringas fcā reductione cum emplo neq; cum ascellis vsq; quo non fueris securus de ap̄ate. Et ꝓ̄ir super locum pone quod ꝓhibet ap̄a calin siccat lana succida balucata in oleo ro. vel mirtino vel aceto cū alijs ēt sepe dictis: q̄ cum farina ordei vlentis incorporatis cum oleis dictis. Consideres bene ne ligamentum mollificetur ⁊ ne membrum mutet figuram suam ⁊ tunc rectifica ⁊ stringe ligamentum. ¶ Et infirm⁹ q̄n vult dormire dormiat super dorsum ⁊ brachiū aut hē at suspensorium cum manutergio ad collum ⁊ teneat ipm super ventrem ⁊ cus pressuris ⁊ pānis ita ap̄podiet̄ q̄ nō torqueat̄. De administratione cibi satis dictum est in ca. vli. Et pro isto ⁊ multis alijs illic recurre. Remutetur āt de quarto ad septimum. firmatur āt in. 40. diebus.

¶ De fractura brachii. CA. IX.

BRachium est cōpositū ex duob⁹ ossibus q̄ duo focilia nominant̄ quor⁹ vnū ē puū ⁊ est illud qō segit pollicē. Aliud aūt ē magnū ⁊ ē illud qō ē posit̄ sub digito puo ab inferiori pte. Q̄nq; aūt frāgitur vnū solū: q̄ magnū aut puū: ⁊ q̄nq; ambo frangunt̄: verum est tñ q̄ q̄n frangitur focile puum rectificatio ⁊ sanatio est facilis. Si aūt frāgit̄ focile magnū sanatio est difficilior. Si autem duo simul frangunt̄ sanatio adhuc ē difficilior. ¶ Si ergo frangitur focile paruum vt superius est dictum: tunc est necesse vt eques ipsum ⁊ extensio parua sufficit. Et si magnum focile fuerit fractum equa ipsus extensione maiori. Et si sint ambo focilia fracta tunc extensio oz esse maior valde. Modus autez istius fracture ⁊ eius restaurationis est vt dictum est de fractura ipsius adinstar. Nota tñ q̄ q̄n fit fractura in vno focili solū sufficit minor ascellatio q̄z quando duo focilia frangunt̄. Sit autem strictura fortior in loco fracture. In alijs autez locis remissior ⁊ quanto a fractura plus recedit tāto sit leuior. ¶ Nota tamen q̄ cum fractura aliquando est solutio cōtinui ⁊ tunc debes esse cautus in ligando: q̄n foramen ꝺbes dimittere apertum vt sanies ⁊ virulentia possint exire ⁊ cura omni die vulneratum modo iam dicto. ¶ Et Aliquando apparet in fractura ⁊ in figura membri aliq̄d frustulum ossis: non tamen separatum ab osse tunc studeas ad reparationem ⁊ reductionem eius ad suuz locū. Q̄ si frustum separatum fuerit ⁊ curē pung⁹ ⁊ tunc nonlest fiducia i restauratione eius: tunc est necesse vt incidat̄ sup ipsum ⁊ extrahat̄. Unde nota bene q̄ oportet te cē sollicitus circa ea que accidunt cum fractura ⁊ post ipsas anteq̄z accidāt nocumēta. Et ex eis ē sicut vulnus ⁊ fluxus sanguinis ⁊ attritio ⁊ apostema ⁊ dolor ⁊ pruritus ⁊ superfluitas pori ⁊ minoratio eius in quantitate ⁊ similia his. ⁊ si bene consideres de omnibus istis facta fuit mētio supra. ⁊ ideo cū vis ista accidentia corrigere recurre ad ptez superiorem. consequenter manus suspendatur ad collū ⁊ sit latitudo ligamenti cum quo fit suspensio ꝑm qūtitatem que totum brachium comprehendat q̄n si neglexerit hoc membrum a tortura non euacuabit̄ penitus. Et custodiat se infirm⁹ ab omni motu ⁊ super dorsum dormiat. restauratur autē in. xxix. vel. xxxiij. diebus ad plus.

¶ De fractura rascete manus ⁊ digitor⁹ eius. CA. X.

OSibus rascete manus paruū ⁊ raro accidit fractura q̄n ipa dura sunt valde sed separatio. ḡre dicit albu. q̄ extendat̄ man⁹ sup tabulā cōprehēdēdo ⁊ plasmādo reducat̄ ⁊ ita i fractura. ⁊ ꝓ̄ir emplentur ⁊ ligentur ⁊ ascellentur ꝓ̄ir. Et silr vola manus emplet̄ur ⁊ digiti eor⁹ adinuicez equēntur ⁊ ligentur de 4.ti 4.re staurat̄ur in. 20. diebus. si digiti sint fracti: q̄ ossa corū: restauratio sic fit. Trahat magister cum vna manu digitum ⁊ cum alia equet: facta equatiōe emplastret cū ⁊ ascellet ⁊ liget eum ⁊ tenet manum ad collum cum manutergio ⁊ remutet de vno in vnum diem vel de 4.ti i. 4. restaurabit̄ur in. 20. diebus. In omnibus alijs eodem modo fiat ⁊ sicut dictum est in alio capitulo.

¶ De fracturis costarum ⁊ partium eius. CA. XI.

FRactura costarum ⁊ furcule ⁊ ossium thoracis in multis conueniunt differentijs ⁊ causis ⁊ signis ⁊ iudicijs ⁊ in modo curandi. nam sicut dictum ē ℔ furcula q̄ aliquando frangitur ad intra aliquando ad extra sic ⁊ fractura coste aliquando frangitur ad extra aliq̄n ad intra ⁊ aliq̄n plicant̄ coste ⁊ non frangūtur. signa āt nota sunt ⁊ cōia. ¶ Et q̄n frāgit̄ ⁊ plicat̄ ad interiora accidūt accidentia pleureticis ⁊ nocumentum anhelitus ⁊ sputum sanguinis ⁊ tussis: quare est multum periculosa. De restauratione ista inuenio multos modos loquendi. Hal. Auicen. Albu. ⁊ multi alij diuersimode ⁊ sine distinctione tractant de fractura ⁊ cū oleo ⁊ lana ⁊ puluere ligamentis curant. Ro. autem cum manibus operatur liniris cū aliquo viscoso. Gui. cū manib⁹ cōt̄ ⁊ cum albumine ouorum ⁊ farina cōt̄. Lā. dixit vt Ro. nisi q̄ precipit q̄ paciens, in tussiendo iuuet extrahere costaz ad extra

¶ Ego in hoc insequor brumum ⁊ pono istam distinctionem: q: fractura aut est ad intra aut ad extra. Si ad extra sic ꝓcedas: ꝓmo facias flõtã de ꝑte opposita ⁊ purgatõz vẽtris facias ⁊ ipz tene bñ mũdũ ⁊ vtaꝫ brodio ciceris: qõ carminatiuũ ẽ satis materici illic ꝯgelate. Reducas ergo ipsaz sic cõprime manũ tuã sup costã ⁊ ipsam eã ⁊ cũ emplo de albumie oui ⁊ faria ⁊ alijs ꝯglutinatiuis ⁊ ascella ꝺ corio ⁊ locũ firma binda longa. deinde in fine vulcora cũ dialtea vel oricrocon. ¶ Si ãt fractura fuerit ad itra. tũc cum manibus linitis terbẽtina ꝓpe ignẽ aut aliquo visco applicato sup ꝑtẽ depressam trahas cum adiutorio tussis ⁊ retentõe anhelitus patiẽtis ẽt elcues ⁊ si est necesse appone vẽrosam. aui. aũt docet ⁊ locum apire ⁊ costã eleuare. Sup ꝑtẽ aũt in tribus diebus aut. iiij. ad sedãdũ dolorẽ ⁊ ad ꝓhibẽdũ aꝑtionẽ oleũ ro. cum albũine ouorum ⁊ stuppis applica: ⁊ leui ligatura ad retinẽdũ solum medicamẽ liga. post vero cũ emplo de farina fabaz ⁊ melle regaꝫ ⁊ in fine vulcoreꝫ cum dialtea vel oricroceo. remuteꝫ aũt ꝺe. 5. in. 5. diem in. xx. autem diebus firmatur.

¶ De fractura ossis core. CA. XII.

Cora qñ frangiꝫ si ꝺz restaurari indiget tractiõe forti. vt dixit aui. q̃ztũ ãt ad regimẽ eiꝰ regaꝫ mõ victo in fractura ad interij. Et ẽt recurre ad sermõem vniuersalẽ huius ptis. Nõ tñ q: i fractura core paz ꝺe nudaꝫ a claudicatõe. vt ẽt dixit aui. ¶ Reducẽ aũt sic resupineꝫ in vna tabula vel alio mõ ⁊ sint duo ministri trahẽtes fortiter: ꝓsir magister reducat ⁊ equet fracturã. deinde empleꝫ cũ albũine oui ⁊ oleo ro. ⁊ ascellet eũ sic q: inter ascellã ⁊ ascellã sit solũ mõ spaciũ vnius digiti. alb. aũt cum tribus ascellat: in scõa ãt mutatione empleꝫ cum farina volatili ⁊ filis inuiscãtibus. Et dieta eius sit sicut dixi ẽ in fractura adiutorij. ¶ Et si fuerit frusta ossis pũgẽtia fac illud qõ sepe dixi est. Et silr si fuerit cũ fractura carnis fac ẽt vt dixi est de vulneribus per oia ⁊ ꝓsir sinetur pes mõ decenti. aliq: ti situant ipsum. binc inde cũ pãnis ⁊ stuppis. aliq appodiant eum cũ palleis lũgis lõgitudie pedis inuolutis i linteamine. alij vt aui. ligant cũ duabus ascellis vsqz ad pedes. Aliq vt Lan. ligãt ipsum i capsula vsqz ad pedes ponũt ipm. Et aliq fcã appositõe coꝛe i capsula ligãt plũbũ ad pedẽ ⁊ dimittũt ipz descẽdere ⁊ dicũt q: si est aliqs defectus trahendo paulatim rectificabit remuteꝫ ꝺe. vij. i. viij. diebus firmaꝫ in. 50.

¶ De fractura tibie. CA. XIII.

Acrure sunt duo ossa quoꝝ vnũ ẽ magnũ ⁊ vocatur scõm ali quos crus. Alterũ ẽ puũ ⁊ vocaꝫ focile. Et fortasse frãgiꝫ vnũ tñ: ⁊ fortasse frãgũꝫ ambo sil. Et si frangitur os puũ fractura est facilioꝛ q̃z si frãgaꝫ magnũ. Et si ambo frãgũꝫ difficilioꝛ est q̃z si vnũ frãgaꝫ: totum ẽ patz. ¶ Cura huius fracture ẽ ꝑm silitudinẽ fracture brachij ⁊ ꝑ oia ꝓcedas vt tibi dixi ẽ i ossibus fracturis situes ipsum in capsa vna q̃ tenet a genu vsqz ad pedẽ. nõ tñ q: qñ frãgiꝫ facile manus tue declinat ad posteriora: os autem parum in ad interiora.

¶ De fractura rotule genu. CA. XIIII.

Rotula genu raro frãgiꝫ: ꝑ vt in pluri bꝰ cõmouꝫ. Si aũt frãgaꝫ vt dixit Hal. cũ digitis readunꝫ ⁊ eques ꝑ su as figurã ⁊ empla mõ vel mõis victis ⁊ ascella eam cũ ascella de corio rotũda. deide liga vt cõuenit illis ⁊ remuta ꝺe. 6. in. 6. dieta sit vt tibi placet.

¶ De rascta pedis ⁊ digitorum eius. CA. XV.

Rascta pedis ẽt raro iuciꝫ frãgi vel frãgiꝫ ⁊ si frãgiꝫ difficilis ẽ curatio. vt dixit Aui. ⁊ sepe adducit accidentia mala. Et Alb. dicit q: restauraꝫ isto mõ ponendo pedem ad terram patientis. deide põe pedem tuum calcando fortiter. deinde emplastretur ⁊ ligetur cum ascella lata de corio ⁊ bene equentur cum manu ille concaultates. Remutetur ꝺe. 5. in. 5. vel ꝺe. vj. i. vij. q̃ vigiti pedis frãgunꝫ restauranꝫ sicut dixi ẽ de fracturis digitorum manus. quare illic vide cum est opus.

Tractatus tertius de dislocatione sequitur.

¶ De dislocatione. CA. I.

Dislocatio vt dicit Aui. est egressio ossis ex suo loco nãli in quo ẽ ꝙctũ. quare ꝓhibeꝫ motus eoꝝ ⁊ si guram membri destruiꝫ: ꝑ quo nota ꝙm itẽtionẽ aui. q: ꝙctio ossiũ ẽ q̃drupler: vna est seratiua vt i ꝙmissura cranei ẽ videre. Alia ẽ firiua vt in fixione dẽtiũ. Alia ẽ appodiatiua vt i tabula pectoris. alia est ligatiua vt piridis ⁊ vrebri. Circa aũt ꝙctionem istaz ꝓprie accidit dislocatio. Circa alias autem accidit motio seu aperitio q̃ non proprie. sed large dicitur dislocatio vt dicit Lan. ¶ Dislocatio aũt quedã ẽ cõpleta in qua totaliter exit os a sua iũctura que vere dicit dislocatio. Quedam est in completa in qua non exit totaliter: que ab aliq bus dicit declinatio ⁊ contortio: quedam nõ exit a ꝙncura. Sed elongaꝫ ligamẽtũ ⁊ elõgatio ligamẽti vocaꝫ. ¶ Ddõi dislocationũ sunt. 4. anterius posterius exterius interi⁹. Et cũ ꝺ q̃dã ẽ simplex ⁊ q̃dã cõposita cũ fractura q̃dã cũ dolore. q̃dã cũ aꝑte ⁊ cũ vulnere ⁊ q̃dã cũ duricie ⁊ nota bene q: ab oibus istis differentijs sumiꝫ indicatio curatiua. Et nota ẽt q: dislocationũ. q̃dam ẽ facilis sicut dislocatio manuũ. ⁊ q̃dã difficilis vt dislocatio cubitoꝛ.

Signum ãt dislocationi est eminentia i vna ꝑte cũ cõcauitate in alia ꝑte ⁊ cũ ꝺ motus mẽbri ẽ difficilis. Quare ergo cũ accidit dislocatio videas si est simplex vel cõposita. si fuerit simplex fiat reductio: si composita cureꝫ alia egritudo secum iuncta.

Cãe dislocatõis sũt extrisece vt cãus ⁊ passio. ⁊ q̃dã itrisece vt hũoꝝ mucillagine⁹ in iũcturis ꝙtẽ⁹.

Signa aũt eaꝝ q̃dã sunt q̃ sumunꝫ a subalr inhe rẽtibus vt a cõpositõe q̃ hz eminẽtiã ⁊ cõcauitatẽ ex ꝑte opposita: ⁊ ꝺ ꝑeter solitũ. q̃dã sunt signa sumpta ab accidentaliter iherẽtibus vt a dolore ⁊ ab opationis ⁊ motus difficultate q̃ q̃dẽ signa ꝑ cõparationẽ ad suam sanã cõparẽ iuncturaz cognoscunꝫ. ¶ Judicia sunt ista. Et primo iudicaꝫ ꝑ aui. q: dislocationes cõposite cũ vulneribus ⁊ doloribus aut aꝑte sunt difficiles ⁊ piculose ita q: aliquotiẽs cogũt remanere periculã incuratam sine reductione. ¶ Scõm iudiciũ ẽ q: dislocatio antigua ⁊ indurata est difficilis ⁊ quasi impossibilis ad curãdũ: ⁊ iõ q̃zto citius erit possibile festinẽ ad restaurandũz. ¶ Tertium ẽ q: dislocatio in qua frangantur margines concauitatis ossium sunt pessime. ¶ Quartũ est q: qcũqz a dislocatione molestanꝫ ⁊ restaurantur ⁊ rursus resilit his mucillagines sunt in iuncturaJpo. tñ. vj. ꝓcula affo. sic dixit. qbuscũqz a sciatica molestatis vrebrũ resilit foras ⁊ rursus icidat i locũ suũ his mucillagines sunt pleni. ⁊ in penultimo sic dixit. Quibuscunqz a sciatica molestatis vtebrum resilit foras his tabescit crus ⁊ claudicant si nõ curaꝫ. Modum aũt vtendi dat. Albu. cũ instrumento circulari. Et iam vidi vnum sciaticum in quo os scie erat refilitum ⁊ os deuenit ad putredines ⁊ mortuus fuit ex illo. ¶ Quintum iudicium est q: qñ in reductione auditus est strepitus ossis intrantis ⁊ videꝫ figura naturalis comparata suo membro compari tunc arguas reductionẽ.

Curatio generalis dislocationum premissis aliq bus documentis dictis in doctrina fracturarum cõsimilibus omnium restaurationum dislocationis hz quatuoꝛ intentiones. ¶Prima est iuncture reductio. Secunda est iũcture reducte firmatio ⁊ conseruatio. Tertia est ab apostemate ⁊ dolore defensio. Quarta est accidentium correctio.

¶ ¶Prima intentio completur cum extensione iuncture ⁊ impulsione eminentie ⁊ concauitatis repletione.

¶ Scõa intẽtio ꝙplet q: ꝓncta iunctura cũ oleo ro. ⁊ applicato pãno gracili applicent stuppate aut panni multi-

pliciter plicati in albuminibus ouoꝝ infusi. Et si est necessse ascella de corio apponat ⁊ ligetꝫ cum bindis in accto ⁊ aqua infusis latis ⁊ longis ꝑm particule quātitatem ꝑc q bus ifra dicet ⁊ situetur mēbrū qetius ⁊ idoloꝛosius quo erit possibile ⁊ dc. 4. in. 4. remutetur: ⁊ in secunda remutatōe vel alijs si est necesse embrocet cum aqua calida. in prima aute nequaq̄ qꝛ timoꝛ esset de apate. Et silr̄ Aliud idem facerent panni calidi: ⁊ emplastretur cum farina volat li ⁊ pul'ro. cum albumine ouoꝝ incoꝛporatis stricti us ligando vt dicit Ra.

℄ Tertia intentio cōplet ꝑm accītia si est dolor ⁊ apa prius sedet q̄z reducantur qꝛ pp tractionez timere dēs de spasmo ⁊ alijs accītibus malis. Sedentur āt illa cum la na ifusa cum aqua calida: ⁊ oleo ⁊ ꝯr vt dicit Alb. reducanꝫ. si āt fuerit cum vulnere: ꝑ⁹ reducatur deide curetur vulnus ⁊ suaꝫ si opus fuerit ⁊ dimittaꝫ foramen ad expurgandū: si āt ꝙponat cuz fractura ꝑparet prius dislocatio ⁊ postea fractura si sit polē ⁊ si non sit polē prius fractura preparet ⁊ qñ portius erit firmus ꝑparet dislocatio. Et si dislocatio. fuerit antiq̄ ⁊ fuerit ibi vuricies embrocet cuz aq̄ decoctōis maluc ⁊ bismaluc ⁊ iunge cum dialtea ⁊ cū lana succida ifusa in mucillaginibus mollificet ⁊ cum cor tice radicū bismaluc cocte ⁊ pistate ⁊ cum assungia impin guatis ⁊ loco bñ mollificato reducaꝫ inunctura ⁊ sanet: ⁊ si sanata esset ꝙz motus esset difficilis curet vt dñ ꝓphilici in curatōe arterie ⁊ in passionibus iuncturaꝝ.

℄ De dislocatione mandibule. CA. II.

Mandibula qñq̄z mollificatur qñ qꝛ spasmaꝫ qñq̄z dislo caꝫ. eius aūt dislocatio qñq̄z est ad interiora ⁊ tunc os manet apertum sicut in mollificatio ne: ⁊ qñq̄z ad posteriora ⁊ econtrario ei accī dit qđ apud mollificationem vt dicit Aui. Et tunc dētes sferiores subintrāt supiorib⁹ vt dicit Lan. ⁊ non pñt os apire ⁊ sermo eius ē difficilis vt dicit Bru.

Signa dislocatōis vltra signa vlia data sūt qꝛ dē tes supiores cū iferiorib⁹ nunq̄z pñt adꝛi. ⁊ vt dicit Auic. nisi cito reducaꝫ ducit ad febrē ⁊ ēt ad dolores ⁊ ad fluxū colericū donec interficiat patientem.

Quando aūt fractura ē ad posteri⁹ reducit̄ isto⁹. teneat caput ci⁹ vnus minister. deide re staurator mittat pollicē suuz i os ⁊ alios digitos i mandi bula. Et si digitū non possit itromittere itromittat bacu lum de ligno ⁊ tūc fortiter trahēdo mādibulā ipellat sub aurib⁹ os i locuz suū. si vero fuerit ad interiora ponat bin dam satis fortē sub mentone q̄ totum ipsum mentonē cō prehēdat. Et tunc vnus minister qñ posuerit vnum baculū infra os magis retro q⁹ poterit trahat fortiter capita bin de ꝑ partem posteriorem tenendo genua sup patientis hu meros patiēte iacēte supino ⁊ sic restaurabit. Et iste ē mo dus gui. ⁊ lanfrā. post aūt restaurationē ponaꝫ empla ⁊ pecie ꝙsuete ⁊ ligenꝫ ligatura ꝙueniēte in dicta fractura ⁊ remutet̄ dc. 4. in. 4. itra. 14. diē firmari ꝙsuevit. Et vtaꝫ rebus sordidib⁹ ⁊ non masticet. ℄ Si āt diu steterit dislo cata ⁊ fuerit dura balneet ⁊ mollificet cum aqua ⁊ oleo ⁊ alijs ꝙuenientibus vt est dictum reducet. ℄ Et si accītia mala supueniant occurre eis ꝑm q⁹ erit de dolore raden do caput inungēdo ipsum retro aures ⁊ ꝑ collum ⁊ suba scellis cum oleo ro. calido cura cum ⁊ semper regulariter procede prout est tibi possibile.

℄ De dislocatōe colli ⁊ spōdiliū. CA. III.

Quando spōdilia dorsi dislocanꝫ ⁊ di slocatio ista qñq̄z ē ꝙpleta. ⁊ coꝛ. dislocatio qñq̄z est ad intra ⁊ qñq̄z ē ad extra qñq̄z vero ad latera. Quando aūt fit in spondilibus superioribus facit squantiā strūosam vt h'f. 4. interiorum. ℄ Signa dislocationū sunt ad oculum ma nifesta ⁊ ad tactum. ℄ Nota q⁹ eis dislocatio spōdilium ē periculosa ⁊ suspecta ad reducendum pp nocumen ⁊ ner uos ⁊ maxime in illa que ad interiora qꝛ nō pōt ꝙuenien ter ptractari. ℄ Nota z⁹ q⁹ dislocatio spōdiliū supioꝝ no cet trāsglutioni. medioꝝ respiratōi. inferioꝝ vero egestio ni ⁊ vrinationi. ℄ Aliq vt aui. modū ponūt reducēdi satis longū. In sūma ergo trahaꝫ caput caute cū manib⁹ aut cū binda ⁊ inter dentes ponaꝫ baculus ⁊ trahatur ꝑ men tonem supius pedibus positis sup spatulas inferius cō primatur: ⁊ tunc equatur eminētia ⁊ hoc si dislocatio fue rit in spondilibus colli. Si aūt dislocatio sit i alijs trahatur coꝛpus vel cum fascijs vel alio mō ⁊ eminentia cū pe dibus vel cū manibus vel cū tabula ꝙprimatur ⁊ cōfirme tur vt iam dictum est: ⁊ eodem mō ligetur ⁊ mollificetur si fuerit opus. Jaceat āt desup vt melius firmet ⁊ remute turꝫ dc. 5. in. 5. diem. in. 20. aūt diebus firmabit.

℄ De dislocatione hūeri ⁊ prium hōplātis. CA. IIII.

Dislocatio hūeri sit duob⁹ modis: ꝑm A. vno mō ad ptem iferiorez lateris domestici. alio mō versus ꝑ tē iferiorē lateris siluestris. verūtñ dicit Gal. q⁹ vsus ptē supiorē pōt dislocari raro tamē. tñ isti⁹ dislocatiōis sunt manifesta ex emi nētia ⁊ pfunditate seu cōcauitate insolita ⁊ ē motus difficilis aliqñ ⁊ impossibilis. pōt ⁊ pbari ci⁹ di slocatio cū suo cōpari ⁊ ꝑ pfunditatem seu ꝙcauitatem ⁊ per bassitudinē magnā in humero: ⁊ rotunditas eminēs ad modum oui in subascella ⁊ concauitas in capite hume ri ⁊ manus ad caput nō potest cleuari. In inferiori dislo catur ⁊ tunc eminentia est anterior ⁊ cōuitas retro. ⁊ ma nus distensa remanet retro in anteriori eminentia est po sterius ⁊ manus non potest a latere separari. nota bene q⁹ in ista dislocatione sepe pp apationem aut contorsionem decipitur homo vt Ra. recitat ⁊ audiui de facto.

Curatio istius dislocationis q̄ ꝓcipue ē ad inferi us reducitur ꝑ modos multos. ⁊ꝓim⁹ competit lenibus ⁊ est q⁹ extendatur brachium ⁊ ponaꝫ digitus aut pugilli aut sūmitas humeri cui sub ascella: de inde trahendo inclinetur ⁊ trahatur brachium ad inferio ra ⁊ reducetur. ℄ Secundus modus in fortibus est vt po natur glomerus firmus sub ascella ⁊ trahatur superi⁹ for titer cum fascia ⁊ consequenter brachium ad inferius tra hatur ⁊ impinguatur ⁊ reducetur. ℄ Aliter reducitur posi to ⁊ eleuato patiente super vnam scalam gradu scale bene pannis inuoluto ⁊ brachio bene tracto ⁊ corpore penden te. qꝛ os q⁹ gradus scale sit altior ipso patiēte ⁊ reducetur. Sit autem gradus bene subtus ne in brachio causet̄ fra ctura aliqui faciunt cum barra illo modo sint duo ministri qui tenent vnam stangam ⁊ sitient patientem alte. deinde ponunt scalam sub spatula vel lignum. deinde remoneant illud quod patiens habet sub pedibus ⁊ trahunt inferius brachium ⁊ illo modo curatur. Istis peractis emplastret̄ in primis cum albumine cui ⁊ post cum farina ⁊ pul'ru. emplastretur ⁊ ligetur ponendo pilam de stuppis aut pā no sub ascella ⁊ ligetur bene ⁊ firmiter cuz binda latitudi nis. v. digitorum ⁊ longitudinis. duoꝝ brachioꝝ. Sit autem a duobus capitibus inuoluta per medium incipiē do super pilam sub ascella: deinde ambo capita inuolven do ⁊ cruciando super humerum ducantur ad aliam sub ascellam ⁊ iterum super humerum cruciando ⁊ reducendo sup illam ⁊ iterum ⁊ totiēs voluēdo quousq̄z bñ firmetur ⁊ fuatur vbi indiget maioꝝ firmatōe reſuatur sustineatur cum mantilli ad collum. remutetur dc. 9. in. 9. diebus vel aliter vt tibi placet. In. 20. aūt diebus firmabitur. dulco retur autem cū dialtea aut cū aliquo sparadrapo. ℄ Ipar tes humeri parum dislocantur. sed separētur ⁊ potissime furcula pectoris qꝛ in humero non sunt alia ossa q̄z spa tula recipiens cum duobus rostris ⁊ furcula claudente ⁊

adiutorio intrante vt dictum fuit in anothomia. Separatio autem furcule cum constrictiuis dictis curatur.

¶ De dislocatione cubiti. CA. V.

DIslocatio cubiti qñqz ē pus qñqz magna ⁊ ꝟz alb. ⁊ ꝟz oēs alios q̄dā ē ad ptē anteriorē ⁊ quedā ad partem posteriorē. Ro. nō curauit nisi ve illa q̄ fit ad ptē anteriorē q: illa vt plimū accit.

Signa aūt talis dislocatōis vltra cōia de eminentia ⁊ cōcauitate sunt arcuatio nālis lateralis ⁊ difficultas in motu ⁊ applicatio impossibilis ad humerum. ¶ Pro quo nota q̄ cubitus difficulter dislocatur ⁊ difficulter reducitur pp infilerationē ligamentorum.

¶ Nota ēt q̄ raro dislocatur facile superius q: non ꝟz diuersitatem magnam. Inferius autem vtplurimum.

Cura est ista si dislocatio fuerit in ptē anteriori tūc extēdatur manus infirmi ⁊ cū manu tua plicetur donec tangat humer̄ ⁊ cū alia reducaē ⁊ eq̄tur eminētia. Si vero fuerit fractura ad supiora ⁊ nō obedit: tunc necesse ē vt extēdaē brachium extēsiōe forti ⁊ reuoluaē ad oēm ptem ⁊ inūgat restaurator manꝰ suas cū oleo aliquo vt sit eius adiutorium i lubricitate. deide iprime iuncturā donec ingrediaē. Alīq reducunt anteriora cū genu: posteriora: nō vt dixit aui. ⁊ isti extēdūt p planū brachiū ⁊ tractant ipsum. deinde eminentia cū genu ipellitur ⁊ brachiū ad humeros plicatur. ⁊ Jayne. dixit q̄ ē vtile portare aliquod ponderosum ⁊ ipsū subleuare: ⁊ ꝓsequēter ipsum deportare: remutetur autem vc. 4. in. 4. ⁊ ligetur ⁊ emplastreē mō dicto supra. ⁊ ad collum portetur. ⁊ si post sanationem accidat grauitas ⁊ tarditas in iuncturā apud motum suum tunc humectetur locus in balneo ⁊ fricetur cū lenitate donec leniatur. Et si placet ponē sepum arietis cū butyro tēperate caliditatis. restaurab aūt in. 15. diebus.

¶ De dislocatione manus ⁊ digitorum. CA. VI.

Ste fracture istaz ptiū facilr reducunt. phē aūt dislocari ad oēm ptē ꝑcipue tū ad anteriorē ⁊ posteriorē. ¶ Signa aūt nota sunt ex signis cōibus iā supra positis. ¶ Tota ergo ītētio stat in bene extēdēdo ⁊ plicando ⁊ erigēdo hinc inde iuncturas ⁊ cōprehendendo eminētiā ⁊ si p b nū possit rectificari oeet alb. comprimere eminentiam cum manu supra tabulam: infirmando autem non est aliud faciendum ꝟz i aliis nisi q̄ ascellentur cum ligno aut cotio: ⁊ remutetur vc. 4. in. 4. firmatur ꝟm Jamerum in. 12. dieb⁹ ⁊ post vt dictū est vulcoreū si erit opus vt dictū fuit in aliis capitulis.

¶ De dislocatione scie aut core. CA. VII.

A dislocatione core auctores fuerūt multuz variꝫ. nā alb. nō ponit nisi tres modos. s. ad interiora ⁊ ad exteriora ⁊ posteriora. Brunus theodoricus ⁊ Lāf. sequētes aui. ponūt quatuor. ⁊ ꝓpando ista. dicūt q̄ vtplimū accit ad exteriora raro ad interiora. In ꝓpatione aūt Guil. de sal. ē eis oppositꝰ dicēs q̄ vtplimum dislocaē ad posteriora. nūq̄z aūt ad exteriora vel raro p os ⁊ ligamentum anche. verum q: oēs modi curandi ꝓcurrunt in duobus modis rectificandi. s. ad interius ⁊ posterius. iō nō ē multum curandum.

Signa aūt cōia huius dislocationis sunt dicta vltra tū illa aui. iter oēs istā dislocatōes melius specificat. Dabeē ergo ab eo q̄ si dislocatio fuerit anterius ⁊ interius tibia ifirma est lōgior: ⁊ cū alia nō pōt cū iungi neq̄z plicari q: caput core itrauit in iguine ⁊ iflauit eā: ⁊ i hoc accit ꝓcuitas in ptē exteriori. In dislocatione exterius ⁊ posterius est econtra. tibia est brecuior ⁊ non calcat de calcaneo ⁊ ē ꝓcuitas in iguine ⁊ eminētia extra.

Circa mōz reducēdi ē itelligādum q̄ ꝟz auctores ponant multos ⁊ diuersos modos reducēdi hos modos dislocatōis. nihilhomin⁹ ad vnū cōem modū vel duos ꝓprios reducūtur. vnde cōis modꝰ ꝟm Alb. ad oēs modos est multuꝫ vtilis q̄ ignoratur proprius modus dislocatōis ⁊ est. teneaē patiens p humeros fortiter aut ligetur p humeros p radicem core cum fassia ad colūnam: ⁊ ab illa parte p partem genu trahatur fortiter core: ⁊ vice vna taliter fit extēsio q̄ quasi eleuetur a terra: ⁊ tūc tū core ad eandem partem moueatur quousq̄z sit reducta.

¶ Primus modus reductionis ad dislocationem ad interius ⁊ anterius est vt dictum est q̄ patiens trahaē ⁊ eminentia que est apud inguen cum calcaneo impellatur ⁊ core p genu ad interius ducaē. ¶ Secundus modus ꝓprius ad dislocationem exterius ⁊ posterius est q̄ eodez mō pariēs trahaē ⁊ eminentia extra cum genu ipellatur ⁊ core per genu ad exterius trahatur. perfecta aūt ē reductio p longitudinē corporis sana manifestaē. vt dicit Ra. ¶ In genuū aūt ad trahendum ⁊ ad extēdēdum iuncturam aliq sic faciūt. extēdaē mensa longior patiente ⁊ in quolibet capite firmabiē colūna. postea cum mantili transeunte p iguina subtus dorsum ⁊ sup ventrē ligabiē ⁊ cū alio mātili ligata core supra genu voluēdo tetam tibiā vsq̄z ad calcaneum ad aliā ligabiē colūnam: ⁊ cū cāmilis positis inter mantile ⁊ colūnā torquendo trahaē ad quālibet ptez. Aliqui faciunt hoc cū torculari ligando infirmum ad vnā columnam ⁊ ad coram ponunt torculare ⁊ trahunt. ¶ Firmatur autem modo dicto supra cum emplastris dictis. si autem dislocatio fit ratione plime humiditatis tūc ipsi administrant cauterium post eius reductionē. Si autem in ligatura in parte exteriori ascella vna que transeat a core vsq̄z ad mēdium cruris vel ad cauiculam eius. aliq̄ core ⁊ tibie apponunt ⁊ ligant pondus trium aut quatuor librarum ⁊ dimittunt hoc pendere infra lectū vel lecticaz. Remutetur vc. 5. in. 5. firmatur aūt in. 30. diebus.

¶ De dislocatione genu. CA. VIII.

Genu est velocis dislocationis ⁊ q̄qz forte dislocaē. sine manifesta cā vt si q̄s ambularet fortiter. vnde ps ista facilr lubricat. dislocaē aūt ad oēm partem nisi ad anteriorē pp rotulas adiutorū ei⁹. ¶ Reducitur isto⁹. sedeat infirmus super sedem: ppinquā terre ⁊ eleuentur pedes eius parūp. Deinde extendaē extensione forti ⁊ reducat restaurator genu ad dispōnem suam sēm iudicium dislocationis ⁊ liget ipsum ligatura conueniēti. Cognoscitur autem dislocatio genu q̄ eius non conuenientiam bonam ꝟz cum cora vt ex sibi compari ē videre.

¶ De dislocatione rotule. CA. IX.

Rotule accidit dislocatio in reducendo cam. os vt ponaē pes planꝰ ad terram ⁊ reducatur cuz manibus rotula. Deinde impleatur curuatura pānis prohibentibus plicationem ⁊ ponātur super genu ascelle resistentes ⁊ ex parte que declinat. Cū autem stringitur adherct non duplicetur genu sed paulatim.

¶ De dislocatione pedis. CA. X.

De dislocatiōe pedis scias q̄ facilr dislocaē ⁊ sic facilr reducie sed firmatur difficulter pp multitudinem ossium ꝓpinquiū iuncturā. ⁊ pōt dislocari ad oēm vliam ⁊ ꝑcipue ad exteriorem.

¶ Reducitur isto⁹. firmetur patiēs ⁊ cora ⁊ tibia bene extēsa pes trahatur ⁊ moueaē ad ꝗcūq̄z ptē fortiter ⁊ eminētia cū manib⁹ ꝓprimaē donec reducaē firmiter ⁊ ascelleē. Remutetē vc. 5. i. 5. gelcat p. 30. aut. 40. dies: debes aūt esse cautus q: sepe in reductione ista erratur.

¶ De reductione calcanei. CA. XI.

Modus reductōis calcānei si dislocaē iste extēdaē fortiter pes ⁊ corpꝰ ab illo retineaē ⁊ medicꝰ mānib⁹ ꝓprijs reducat os ad suū locū. Deide pōat emplastꝝ ligeē fortiter ⁊ firmiter cū ligamēto cuius vna ps tēdat ad pectinem pedis ⁊ alia vadat ad cauiculā ⁊ ligeē illic. Caue tū ne neruus q̄ est sub calcaneo in posteriori pte

ledaꝫ er vehemẽtia ligature phlbeaꝫ a motu p. 40. dies.
¶ De dislocatõe digitoꝝ pedis. CA. XII.

DIgiti pedis dislocantur sicut ⁊ digiti manus ꝯf ⁊ eodem mõ curẽtur nec plus nec minus sicut ⁊ digiti manus.

Tractatus. IIII. de cauterijs icipit.

CAuterizatio est opatio manual cũ igne fc̃j artificialiter i corpore humano ad vlitatem determinatam. Ignis aũt fin oẽs docto. est duplex, qdam actual: ⁊ qdam põlis. ¶ Ignis actual est ille q subito cũ instrũis metallicis ignitis aut cũ radice affo. vel aristol. samme calefactis aut cũ sulpbure ignito vel cũ cineribus ignitis: aut cum aq̃ seu oleo bulitis ⁊ nõ a casu: ſz sciẽter applicate sunt. ¶ Alius ignis põlis q nõ apparet ignis sensualr p mediam horam: ſz cum reducit de põ ad actus opaꝫ. fit aũt ꝟ cum medicis causticis ⁊ rũpẽtibus. Et istaꝝ qdam rũpunt fortiter ⁊ faciũt vt calx viua cum sapõe. ⁊ mel anacardinũ. qdam aũt leuiter opanꝫ ⁊ nõ faciunt escarã. ſz veficaz vt sunt cãtarides. ¶ Mõ tñ q cauteria actualia sũt securiora ẽ põlia: vt dic Alb. q actio ignis actual'ẽ simplicior ⁊ min⁹ ledit ptes vicinas ⁊ mẽbra pricipalia: ẽ actio ruptorij: q actio mẽbris pricipalibus est multũ suspecta. In casu aũt in quo pariẽs esset pusillanim⁹ ⁊ nõ eẽt ausus videre ignẽ ⁊ vbi apa eẽt flãti cũ. non eẽt malũ apponere ruptoriũ: aut ẽt in casu i quo volum⁹ facere cauteria ad eũandum: q: tũc ruptoriuꝫ pp dolorẽ ⁊ escaram quã dimitti grossam debitat locuꝫ. q maiorẽ prouocat fluxum. ¶ Et Aui. loquẽs de cauterio dixit q caut. actuale melius ẽ cũ auro. Ad ꝟ dix. Rain. de vila noua q ꝟ hꝫ vez i mẽbris teneris q̃les sunt oculi. Ma. dix. q in alijs pteriꝫ in istis melio⁹ fit cũ ferro rõ nẽ assignat: eo q: calitas ignis melius ꝑt mẽsurari in ferro ẽ in auro. ⁊ ꝟ est notũ. Et illud idẽ dico de argẽto nisi forsan magꝫ ẽ aurifaber ⁊ in ꝟ assuet⁹. ¶ Mõ zᵒ q cauterium ꝓsuit oibus dispõnibus humoralib⁹ ⁊ marie frialis ⁊ humidis. Calis aũt dispõnibus hꝫ cauteriũ nõ ꝺicẽ p se: p accẽs tñ ꝺicaꝫ rõe remotois cãe. Calidis aũt nalib⁹ nõ sunt utilia: imo in eis faciunt multa mala. vt tꝫ Albu. gui. lanfrã. bar. ⁊ Bru. ⁊ q̃uis fit medicamen valde vle: vt voluit aui. ⁊ Al. eo q: de eis multa ptractauerunt: ⁊ silr Ipo. ⁊ Mal. silr. Mihi dominus modernis tpibus non hꝫ tñ vsum ẽtũ hẽbat tpibus antiqs. eo q: cõtra exercẽ p idiotas ⁊ opantes impune ⁊ ablq; purgõne pp qꝫ ledunt ẽ plurimi. Et arguẽdo isto. p fallaciã accidẽtis possum⁹ arguere istũ magꝫ deficere ⁊ sic hec opatio deficit.
¶ Est nãq; caut. nocium in ꝓseruando ipsam sanitatem ⁊ extirpando egritudinẽ. ꝟ nãq; caut. debite factum tꝫ locũ vsium eũationum vt flõmaꝫ ⁊ purgationũ in hoibus q talia sustinere non pñt. Et vltra ꝟ si factis illis purgatiõibus relicꝫ aliq; rem anserit ꝟ caut. benignũ corrigit ⁊ emendat: ⁊ marie in egritudibus fortibus ⁊ malignis: in qbus solum fieri consuevit. Et pp ꝟ antiqtus solebat dici vlt. instrm medicie nõ vltimitate finis ſz ordinis q: post victam ⁊ farmaciam ⁊ flõmiam ꝺs fieri caut. ꝟ aũt intelligit vbi ꝓuenit. Aliter aũt multa mala faceret.
¶ Et q: istud auriliũ est ita generosũz circa ipm ingrane tria p° q̃re fit. scᵒ quõ fit. ȝ°. regimẽ ipsi⁹. ¶ Pro noticia primi est sciendũ q: cauteria fiunt pp vtilitates gñales ⁊ spales. vtilitates gñales cauteriorꝫ actualium principaliter fin magꝫos sunt. vij. primã ponit aui. ad phibendũ ne corruptio multiplicẽt in mẽbro: ⁊ isto mõ fit in circuitu eſtiomenoꝫ: vt Gal. in. z. ad glauconẽ piccbat: ⁊ idem voluit aui. fit ẽt in vlceribus sẽ dilatantibus ⁊ in ossibus corruptis. ¶ Scᵒam vtilitatẽ ẽt ponit aui. ad resoluẽduz mãs coarctatas i pticula. ⁊ illo mõ precepit. alb. ⁊ Mal. q fiãt i guttis. ¶ Tertiã vtilitatẽ ẽt põit aui. ad calefactionẽ mẽbroꝝ. Calefacit aũt cauterium actuale ⁊ deficcat membra q̃ vtplurimũ a frigido hebetanꝫ. Et iõ dicebat Ipo. sicẽ sano ẽ ꝓpinquus hũidũ nõ sano. ¶ Quartã ẽt vtilitatem posuit aui. ⁊ ẽ ad restringẽdum ipm sanguinẽ: quã ẽt approbat Gal. in. 5. terap. dã dicit adhuc nerũt ca q̃ vocarã escarã opantur vel despirũ quoddã ad restringẽdũ fluxũ sanguis. opanꝫ ãr p ignẽ ipsam ãt per farmacũ silr igni. ¶ Quitam vti. posuit ẽt Gal. ad phibẽdũ descẽsuz ⁊. istoᵒ. ꝑcipit cauterizare venas tipoꝝ vt nõ fluat ad oculos mã. ⁊ in ruptura ẽt facimus ne iteſtina descẽdãt. Et ꝺ isto rainaldus. fecit affor: imũ q icipit manatio que diuerti negt ad critũ nale ⁊c. ¶ Sertã appropriat rainald⁹ ad eũandũ ⁊ diuertẽdũ fluꝝ inueteratoꝝ oculoꝝ ⁊ toti⁹ corpis ⁊ istoᵒ fiũt sectiones ⁊ cauteria retro collũ ⁊ in fontanella lacertoꝝ vbi lacertus a lacerto distinguꝫ: aut sub eis ad duos vel tres digitos iuncturaꝝ marime intra venas q̃ dirigũꝫ ad ptes illas. ¶ Septimã vltitatẽ põit vlus cõis quasi ⁊ ꝟ ẽ ad remouẽdũ superflua ⁊ istoᵒ. apiunꝫ apata: re secantur glandule extirpanꝫ carnes viue ⁊ ẽt mortue.
¶ Utilitates ãt pticulares posuit Alb. cᵒ. 54. ⁊ ab Mali. ponunꝫ. zᵒ. Bruns multas ẽt vtilitates posuit ⁊ silr fecit Ro. ⁊ silr glosatores rogerij illud idẽ faciunt. Et silr Guil. Lãfrã. ⁊ sic de alijs. ¶ Aliq tñ moderni nõ ponũt nisi octo primũ cauteriũ faciũt in sumitate capitis ⁊ fit in loco vbi ptingit digitus medius extẽsa mãu ꝑ naso a radice palme supius. ⁊ in hoc di. Mal. Gui. Lã. Ros. ⁊ ẽt alb. Cauteria rotũda ad euaporãdũ cerebrũ ⁊ ad diuertẽdũ mãs q̃ ad ptes reumatizãt. ¶ Et aliq; pñdat ista cauteria vsq; ad os. Et aliq; abradũt ⁊ exfoliãt primã tabulã qꝫ nõ laudo nec in eternũ facerẽ pp illud qꝫ vidi in ope nec ẽt alb. ꝟ laudauit. ⁊ iõ ẽ cauteria talia valent epilepsie manie doloꝝ capitis fluxuꝝ oculoꝝ ptificis ⁊ oĩ⁹ reumatismis. ¶ Fiũt ẽ in cornib⁹ capitis ⁊ occipite cauteria cũ eodẽ istrõ ad calefaciẽdũ ⁊ ꝓfortãdum caput vt in paralisi tremore ⁊ spasmo: ⁊ aliqñ fit in lepra ad ipsam paliãdaz.
¶ Scᵒo fit cauteriũ in facie ⁊ in multis locis faciei. Et diuersa ẽt cauteria fiũt. fit ẽt vno mõ cauteriũ in palpebris ad claudẽdũ pilos pozos euulsoꝝ vt non renascanꝫ: ⁊ ꝟ fit cũ cauterio actuali. ¶ fit ẽt scᵒo in lachrimalibus ad ꝓsumẽdũ carnẽ superfluã cũ cauterio cultellari puo. ¶ fit aũt ȝ°. iuxta nasum in fistula lachrimali cũ actuali cauterio. Imponit ãt cãne in suo loco dctũ ẽ. ¶ fit ãt 4° in tpibus ad claudendum venas pro reumate oculoruz cũ cultellari. ¶ fit ẽt 5° i naso pro polipo consumendo cũ cauterio actuali ⁊ cãna. ¶ fit ẽt [illegible]°. in labijs pro fissuris cum cauterio cultellari puo. ¶ fit ⁊ 7° in dctis⁹ p dolore ⁊ putrefactõe ipsoꝝ cũ actuali ⁊ cãna. fit ẽt 8° pro vuca incidẽda cum cauterio incidente ⁊ canna vt suo loco ẽ visum.
¶ Tertio fit cauteriũ in collo. fit aũt istoᵒ. capiaꝫ cũ tenaculis vel cũ manu pellis retro collũ iuxta fontanellã ⁊ ꝑforeꝫ cũ ferro ignito ⁊ p foramẽ illud ponaꝫ chorda ⁊ dimittaꝫ diu locus aptus: fit ãt ad diuertẽdũ mãs oculoꝝ.
¶ Cauteria ẽt rotũda in fossa q: in fontãella lõgo tpe dimissa curã maniacos stomaticos ⁊ vtiginosos. ⁊ ꝓfirmaꝫ ꝟ qꝫ gal. dixit in ȝ° q: vẽtosa hꝫ occipitiũ fcã nobile ẽ auriliũ reumati oculoꝝ ẽto magis ⁊ cauteriũ. ¶ In pte ãt anteriori in collo sub mẽtone ꝑceperũt q̃nor magnificri cauteriũ mõ dcõ pp eũare mãs gutte rubee vel rosee: ⁊ ẽt aliaꝝ infectionũ facici ⁊ oris: ⁊ ẽt alio modo põt fieri.
¶ 4° fit cauteriũ i brachijs ꝑpe iũcturã ad tres digitos vbi lacert⁹ a lcerto mãifeste distinguꝫ. fit aũt cauteriũ silr rotũdo ⁊ fit p egritudib⁹ facici ⁊ ptis anteriorꝭ colli.
¶ Quinto fit cauterium in membrum thoracis sub furcula. fit cauterium rotundum pro asmate ⁊ pro egritudinibus gule: fit etiam cauterium cum laqueo modo supra dicto. ¶ Subascellis ẽt fit eodem modo pro egritudinib⁹ humeri ⁊ pro mundificatione cordis ⁊ ad palliandum leprosos. ¶ In empimate ẽt aliqñ fit apertura cũ ensali cultellaz ad extrahẽdũ sanie: ⁊ fit inter costas: ẽ tñ piculosuz ne fistula aut de morte pp debilitatem cordis ex aere sine alteratione ⁊ mundificatione subintrante.
¶ Sexto fit cauteriũ in vẽtre supra stomacum rotundum

pp egritudies stõi. ¶ Et fiunt etiam cauteria supra epar. ⁊ supra splenem propter dolores illarum partium. ¶ Et fiũt et cauteria subtus vmbilicum pp aquam idropicoꝝ. ⁊ al. facit eam cum clauibus duplicatis ⁊ triplicatis.

¶ Septimo fiunt cautᵉ in anchijs primo in inguie pp ruptũram intestinalem: fit et in pectie pp vesicam: fit et retro pp renes ⁊ gibbositates. ¶ Sit autem cauterium rotundum vel clauale. ¶ f it et in bursa testiculoꝝ cũ laqõ mõ deõ supra pp herniam aquosam ⁊ carnosam.

¶ Sᵗ fiũt cautᵉ. in fontanellis sub genu ad. 3. digitos vbi lacertus a lacerto distinguit. Sit aũt clauale rotũdũ are statum. b ãt fit p purgatões totius corpis ⁊ morbos tibia rũ. ¶ Plres et vtilitates pticulares faciũt cauteria que superius in capl'is pticularibus sunt declarata. ¶ Utilitates vero cauteriorꝝ potẽtialiũ sunt ẽfi cedes sicut ⁊ actuali ꝝ. Et no. viri q̃si cedẽ. qz nõ ꝓfortãt sicut cauteria actualia imo debilitant. Ista nãqz cauteria multũ appropriãt ad cuacuãdũ apata flãtica ⁊ et ad restringen. tũ fluxũ sanguis ⁊ magis ẽfz actualia. Ista nãqz cauteria ponunt in locis carnosis qz trahunt a profundo magis ẽfz actualia. Ista tñ potenialia magis molesta sunt principalibus ẽfz actualia. ¶ Cauteria ãt vesicãtia ponũt in locis cutaneis vt sub mẽtone in tota facie vt in gutta rosea ẽ declaratuz retro collũ in cauiculis pedũ ⁊ manuũ. Nõ bñ q̃ b cauteriã nõ trahit vsq; exhibit nisi humorẽ cutaneũ vt vsq; ad sensũ.

Diri z° q̃ erat videndũ quõ fiũt ista cauteria ꝓ q̃ est sciendũ qꝫ ista cauteria fiũt cum instrũs metallicis vt cũ ferro auro argẽto ⁊ sic de alijs. Cauteria aũt põlia fiũt cũ medicis causticis sicut cũ calce ⁊ sapõe nigro ⁊ cãtarellis ⁊ elleboro nigro ⁊ silibus. ¶ Instrũ cũ quibus fiunt cauteria actualia apud nros antiquos sunt diuersa ⁊ multa vnde alig moderni ponũt. r. vt Aã. Pẽ. reduxit ad 7. Gui. de sa. ad. 8. ¶ Pro quo nõ q̃ cauteria cõia ⁊ forme eoꝝ pñt eẽ ser. pticularia ãt pñt eẽ plura qꝫ ẽm opatiõnẽ pticularẽ quã facere vis potes cauteriũ tuuz ordinare.

¶ Nota et qꝫ de oĩ cauterio debes ordinare tria. vnũ magnũ. aliud mediocre: ⁊ aliud puũ. ¶ Prima forma cauterij actualis ẽ cultellaris ⁊ ad formã cultelli fcã ⁊ ista forma est duplex q̃dã ẽ incidẽs et vna pte solũ vt cultelli incidunt. Alia est ensalis ad silitudinẽ ensis qꝫ incidit et ambabus ptibus sicut ensis ⁊ cũ isto incidũtur carnes superflue ⁊ aperiunt apata ⁊ vlcera mala pñt rectificari. ¶ Secunda forma cauterij est oliuaris. Et Gui. ⁊ Lan. ⁊ Pẽ. viderũt qꝫ vñ oliuare ad silitudinẽ folij oliue. Hal. aũt dixit. ir. sermonepris regalis qꝫ vicit oliuare cauteriũ qz ossibus oliuarũ assimilatur ⁊ hoc põt declarari qz tale cauteriũ. fit in sũmitate capitis ⁊ et fit iurta iuncturas propter dolorem eaz ⁊ fit et in nervo ne eius putrefactio ꝓfundet i eius suba. Et fit et super ossa pp magis ericcare cum cauterizantur. Relinqtur ꝓpositũ Ha. Is forsan diceret qꝫ cadez est forma ossis ⁊ folij. ¶ Saluo qꝫ vna ẽ plana ⁊ alia nõ. ¶ Tertia forma cauterij est dactiloꝝ ad formã vel silitudinẽ ossium dactiloꝝ factum ⁊ vsq; ad omnia ad que vz oliuare ꝭ ipsum meliorẽ formaz reliquid post se: qz ob longam ⁊ est grossius ẽfz oliuare: ⁊ iõ est precipuũ in vlceribus ⁊ ossibus corruptis. ¶ Quarta forma ẽ punctualis bñs cuspidẽ gracilem ⁊ rotũdam cum quo cauterizet̃ sola cutis ⁊ ẽ duplex. cũ resta vt ñ trãseat: ⁊ cũ illo fit cauterium in fontanellis brachioꝝ ⁊ tibiaꝝ. Aliud est planũ lõgum ad modũ radij cuz canula vt nõ offendat latera cum quo cauterizẽt fistule vt lachrymalis fistula polipus ãtra nasi ⁊ dentes. ¶ Quinta forma est cauterium pro quo ponuntur. valz ãt b cauterium vt punctuale ⁊ vz vt dictũ ẽ.

¶ Sextum instrumentum est circlare cum quinqz additamentis ad faciendum quinqz cauteria in quo sunt quinqz additamẽta: fit ãt supra sciam in dolore ipsius. ⁊ sup humerum ⁊ super gibbositatẽ humerosam ⁊ dolorosam.

¶ Modᵒ ãt faciẽdi cautᵉ. ẽ qꝫ bñ ĩgrat locus vbi vz põi ⁊ ericcet̃ ⁊ signet̃ ⁊ applicet̃ plãta vel cãnula frida si debẽt põi aut fine ipsis vbi nõ ẽ necesse ⁊ firmiter teneat patiẽs ⁊ ignita cauteria ⁊ sint ad mĩnus. iij. vel. iij. donec rubeant qz tunc sunt meliora deñ nũc ignita ⁊ rubea magis operante qꝫ patiens non videat ⁊ imprimant̃ paz ⁊ teneant̃ ⁊ resoluantur paz ne adhereant carni: fortius tñ fiat ipressio in osse ꝗz in carne ⁊ leuius adhuc in nervo vsqz quo cauterium perdat rubedinez. Reiteretur totiens quotiesqz habueris intentum.

¶ Medicine vo cuz qbus fiunt cauteria potentialia sunt ruptoria quoruz aliqua post se dimittunt escaram vt calx viua ⁊ sapo mollis equaliter de quolibet ad quantitatem qꝫ sufficit ad opationem. misceant̃ aũt recentes ⁊ anteqũz sint infrigidata supraponant̃: vt dixit Albu. ⁊ addatur ali qd salis alchali vt dixit Haliab. Et Henri. dixit qꝫ ponatur aliqd fuliginis ⁊ aliq apponunt de saliua ⁊ loco signato in quo vz apponi statim applicet̃: appposito tñ p'. defensiuo: qõ sit de pecia balneata in albumine ouj vel sit de aliquo alio glutinoso. Et alig faciũt de cera rubea bñ molli ⁊ hoc facto ligetur firmiter supra locum ne curat hincinde. dimittat̃ secundum aliquos a. xij. horis vsqz ad. xviij. horas. ¶ Vidulta et alia sunt ruptoria vt est trocheus andacaronis sicut est ruptorium de cinere cerri. ¶ Medicine aũt rumpentes que non faciunt escaram sz vesicas sũt cantarides mitte cum sepo ⁊ folia flamule quãtitas ab. ʒ. 5. vsqz ad. ʒ. j. ⁊ ligetur ⁊ non stricte dimittatur ab. 8. horis vsqz ad. xij. ⁊ post remoueatur.

Diri tertio qꝫ videndum erat quõ facto cauterio debeat cauteriũ regi. ꝓ quo est sciendũ qꝫ eoꝝ regimẽ est duplex añ actum ⁊ post actum ipsius oĩ tpe põt applicari. vt et dixit Albucasis dummõ corpus sit purgatum. vñ Gal'. in. 4. ⁊ in. 13. terapenticẽ dixit qꝫ nulluz cuaporatorium noiatorium aurilio vti audeas anteqũz euacuatione totius corporis vraris. ¶ Debes et esse cautus circa ifirmum ⁊ dicere qꝫ cauterium est secuz vt ipm ipsi melius tolerent. Et si est necesse ligenẽ vt ligantur in tollendo malã carnẽ supaddita ano. ¶ Facta cauterizatõe inprimis trib⁹ diebus ponant̃ sup locũ ⁊ circa locũ albumia ouoꝝ agitata cum oleo ro. hoc facto ingratur casus escare cum assungia non salita aut cum butiro lauato ⁊ paz fariẽ fromenti vel alio modo vt tibi placz. ¶ Postq̃z ergo ceciderit escara mundificet̃ ⁊ curatione vlcez curet̃. ¶ Si autez ipsum vellet tenere apertum vt mãe melius ad locũ currant ⁊ vt fumi melius exalent non mundifices. ¶ Regantur aũt isti cauterizati p. vij. dies regimiẽ infridatiuo vt ignee tas illa sit refracta. post vero confortetur virtus. tps autẽ tenendi ipsum apertum est tps. 40. dierum vt dixit Rogerius: ⁊ alig dicunt qꝫ est tps trium mensium. nam ille est terminus vltimus apatum. Ultra ãt hoc tps debilitatur mẽbrum ⁊ habituat̃ cachochimia: ⁊ cum hoc virtus i eo confortans est euaporata. ¶ Iste ãt est modus tenendi tale vlcus apertum cum nodis de cera simplici. Et si in aqua malarentur adhuc vtilius erit colloquintida euforbium scamonea elleborus ista ponantur in vlcere. ponant̃ aũt ꝭm humorem quem volueris purgare ⁊ desuper ponatur folium caulis. ¶ In cauterio potentiali añ appositionem est necessaria maior purgatio ꝗz in actuali cum sit maioris lesionis. non tñ est necesse qꝫ in isto ligetur patiens: sz signetur ⁊ applicetur: ⁊ post actuz regatur vt de cauteriis actualibus est dictum. ¶ Cauteria aũt vesicantia non indigent magna custodia ⁊ specialiter vesice que fiunt ex applicatione cantaridarum: cum balneo autez corrigentur.

¶ Cum autem ex isto cauterio vesice fuerint cãte aperiantur cum forficibus aut cum acu. ⁊ post desuper foliũ caulis ⁊ panni applicentur ⁊ remutetur vt placet ⁊ intra. vij. vel. viij. dies desiccantur qz escaram non faciunt ⁊ consolidantur. finis.

¶ Prestãtissimi artiũ ⁊ medicine doctoris magistri Petri de Largelata chirurgie finis.

¶ Presens opus ser ꝓtinet libꝝ.
Primus lber septē cōtinet tractat⁹.

Tractatus primus partiē in capitula. 34.

La.j. De flegmone.
z De cura flōnis.
3 De herisipila.
4 De cu. herisipile.
5 De formica.
6 De cura formice.
7 De formica miliari.
8 De cura formice miliaris.
9 De igne persico.
10 De cura ignis persic.
11 De veficis ⁊ inflationibus.
12 De cura earum.
13 De essera.
14 De cura eius.
15 De cancrena.
16 De cura cancrene.
17 De cura achachili.
18 De cura esthiomeni.
19 De carbunculo.
20 De cura carbunculi.
21 De bubone.
22 De cura bubonis pestiferi.
23 De cura eiusdem.
24 De crituris apatib⁹ ⁊ dubeleth
25 De signis criture calide.
26 De signis criture frigide.
27 De cā crituraꝝ.
28 De speciebus crituraꝝ.
29 De pulsatiōe plurima ⁊ uaricie
30 De medicinis maturatiuis.
31 De medicinis crucātibus saniē
32 De critura grosse cutis.
33 De cura fonunculi.
34 De mozo.

Tractatus 2⁹ de apatibus frigidis ⁊ est ser mo utilis presens aūt tractatus partitur in capitula. 13.

La.j. De uidimia ⁊ cura eius.
z De nodis q uocantur dubeleth ⁊ de cura eoꝝ.
3 De cura nodi mellini.
4 De glandulis ⁊ de curatiōe earū
5 De scropbulis ⁊ de cura ipsaꝝ tam ulceratarum ꝙꝫ non ulceratarum.
6 De sephiros. ⁊ de cura eius.
7 De cancro ⁊ de cura eius.
8 De uētositate albefaciente rumorem in aliquo loco.
9 De apostemate acquoso.
10 De medicinis repercussiuis ⁊ mollitiuis.
11 De medicinis sedantib⁹ doloꝛē.
12 De medicis absterssiuis ⁊ mundificatiuis.
13 De medicinis attractiuis.

Tractatus 3⁹ de uulneribus i uniuersali. pārtitur in ca⁹. 13.

La.j. De causis signis ⁊ membris diuisionum uulnerum.
z De uulnere carnoso: ⁊ de ci⁹ purgatione ⁊ eius dieta.
3 De accidentibus aduenientibus in dissolutis continuitatibus ⁊ de cura eoꝝ.
4 De ligaturis uulnerum cum plumaceolis
5 De uulnere cū depditōe carnis.
6 De ꝓulnere uenenoso.
7 De uulnere facto in ventre.
8 De uulnere grossoꝝ intestinoꝝ.
9 De medicis gñantibus carnē. ⁊ de medicis generatiuis carnis ⁊ de unguētis.
10 De medicinis incarnantibus.
11 De medicis cicatrizātibus.
12 De medicinis corrosiuis.
13 De uulnere capitis sine ꝓtusiōe.

Tractatus quartus de casu ⁊ offensiōe continens ca⁹ tredecim.

La.j. De ꝓtusiōe in uli. ⁊ de cura eius.
z De casu ⁊ offensione.
3 De ꝓtusione q̄ accidit in ventre.
4 De cura flagellati.
5 De gamaut ⁊ contorsione.
6 De excoriatione ⁊ de extractione infirorum carni.
7 De punctura ⁊ diruptione.
8 De combustione ignis.
9 De combustione aque cal̄de
10 De suffocato ab igne uel ab aq̄.
11 De fluxu sanguinis ⁊ de cura eius.
12 De fluxu sanguinis narium.
13 De emboꝛismate.

Tractatus quintus de ulceribus in uli ꝓtinēs capitula quatuordecim.

La.j. De diffinitione uulneris uulsione ⁊ malignitate.
z De difficultate ꝓsolidatōis ulcer.
3 De cricatiōe ulcer: ⁊ de cura ei⁹ ⁊ accidentium eis ꝓtingētium.
4 De ulceribus uirulentis.
5 De ulceribus putridis.
6 De ulcereib⁹ profundis.
7 De uermib⁹ q gñanē in ulcerib⁹.
8 De ulcerib⁹ corrosiuis.
9 De ulcerib⁹ putridis.
10 De ulcerib⁹ difficil ꝓsolidatiōis.
11 De fistula.
12 De carne addita sup ulcera.
13 De q̄dā accidē qō seqē ad ulcera
14 De cradicatiōe uestigioꝝ ulcer.

Tractatus sextus de solone neruorum hīs cap⁹ nouem.

La.j. De uulnerib⁹ neruorum.
z De modo curationis eoꝝ.
3 De cura pūcture neruoꝝ.
4 De incisione neruoꝝ.
5 De neruo denudato.
6 De cōtusione conquassatione.
7 De ꝓtusiōe neruoꝝ seu ligamēto
8 De incisiōe ossis.
9 De corruptione ossis.

Tractatus septimus ⁊ ultimus ꝑmi libri: de signis fractuē cranei: partiē aūt in capla septem.

La.j. De signis fracture cranei.
z De signis fracture ⁊ inciſōis pāniculoꝝ: ⁊ inclionis cerebri.
3 De fractura cranei rōe ꝓtusionis
4 De icisiōe crāei cū sagitta uel ense
5 De mō opandi. i fractura cranei.
6 De apate dure mīs accīte in fractura cranei.
7 De medicinis ꝓferentib⁹ fracture ⁊ corrosioni ossis.

¶ Liber secūdus ō apatib⁹ in ꝑticulari ꝙa capite usq; ad pedes. ⁊ ꝓtinet tra. 35.

Tractatus primꝰ partiē in ser capitula.

La.j. de diffinitione apatis.
z de his q̄ ꝓhibēt i ꝓncipiū apa.
3 de his q̄ ꝓhibēt apostema q̄ iā est cofirmatum.
4 de cura malorum apatū in uli.
5 In uniuersali ad oia apa quid faciendum est talib⁹.
6 de natura medicinarum.

Tractatus secūdus de apatib⁹ capitis: cōtinēs capla quattuor.

La.j. de aquositate que reperit in capitib⁹ puerorum.
z de testimaline siue talpa.
3 de topinara.
4 de apatib⁹ duris capitis: ut sunt nodi ficus ⁊ duricies.

Tractatus tertiꝰ ō apatib⁹ oculorum continens capitula. 2.

La.j. de optalmia: ⁊ ō cura ⁊ de apatibus ⁊ pustulis frigidis.
z de apatib⁹ ⁊ pustulis cornee.

Tractatus quartus ō apatib⁹ supciliox ⁊ palpebraꝝ ꝓtinēs capitula duo.

La.j. de nodo.
z de ordeolo.

Tractatus quintꝰ ō apatib⁹ auris: continens capitula tria.

La.j. de apatib⁹ calidis auris.
z de apate frigido auris.
3 de apostemate duro auris.

Tractatus sextꝰ ō apatib⁹ nasi: ꝓtinens capla duo.

La.j. de apate calo ⁊ frido nasi.
z de polippo non ulcerato.

Tractatus septimꝰ de apatibus labioꝝ cōtinens caꝑ duo.

La.j. de apate calido labiorum.
z de nodis.

Tractatus octauꝰ ō apatib⁹ gingiuarum continens capꝑ z.

La.j. de apatib⁹ calis ⁊ fridis gigiuaꝝ
z de dolore gingiuarum.

Tractatus 9⁹ de apatib⁹ lingue ꝓtinēs capla. 4.

La.j. de apate calo ⁊ frigido lingue.
z de apate duro lingue.
3 de dolore lingue.
4 de apate duro sub lingua cuius nomen est ranula.

Tractatus 10⁹ de apatib⁹ duarum amigdalaruꝝ ⁊ fauciū: continēs capitula duo.

La.j. de apate duarum amigdalarum.
z de apostematibus faucium

Tabula

Tractatus vndecim⁹ ð apatib⁹ vuule ⁊ dolori eius ꝓtinēs capitula duo.
La.j. de apatibus vuule.
z de dolore vuule.

Tractatus iz⁹ ð apostematibus oris cōtinens capitula tria.
La.j. de apate calido oris.
z de pustulis oris.
ȝ de dolore oris.

Tractatus decimusterti⁹ de apatib⁹ colli siue gule: ꝓtinens capitula q̄tuor.
La.j. de apate colli siue gule.
z de dolore squinantie.
ȝ de cura squinantie frigide.
4 de botio.

Tractatus 14⁹ ꝓtinens tri vnū solū ca. qđ ē de gutta ruonia rubea vel butiga secundum alios.

Tractatus 15⁹ de apatibus dorsi continens capitula tria.
La.j. de apate calido ⁊ frido sanioso.
z de natta.
ȝ de gibbositate.

Tractatus 16⁹ de apatibus adiutorii ⁊ spatulaꝝ ꝓtinēs capitula q̄tuor.
La.j. de apostemate sanioso.
z de dolore spine spatularum.
ȝ de dolore dorsi.
4 Ad dolorem colli.

Tractatus 17⁹ de apostematibus cubiti continens ca. tria.
La.j. de apostemate sanioso.
z de nodositate eius.
ȝ de apate qđ accidit ex flōia.

Tracta. 18⁹ de apatibus manuꝫ ⁊ digitoꝝ: continens capitula quinq̄.
La.j. de nodis ⁊ rasceta manus.
z de apate calido ⁊ frido manus.
ȝ de ciragra.
4 de infiltratione sclirosi ⁊ nodatiōe q̄ fit i digitis man⁹ ⁊ nodis eoꝝ
5 de digitoꝝ siue manuꝫ apatib⁹ q̄ nolantur pānaricium.

Tractatus 19⁹ de apatibus ascellaruꝫ continens capitula tria.
La.j. de apate sanioso calido.
z de apostemate frigido ascelle.
ȝ de fugillico idurato. sub ascella.

Tractatus 20⁹. de apostematib⁹ mamillarum continens ca⁹. 6.
La.j. de apate calido mamillarus.
z de apate frigido mamillarum.
ȝ de duritie mamillarum.
4 de scrophul' māillaꝝ ⁊ cancēcācro
5 de magnitudine mamillaꝝ.
6 de coagulatione lactis.

Tracta 21⁹ de apate costaꝝ ꝓtinens duo capla.
La.j. de apate calido costarum.
z de apate frigido costarum.

Tractatus zz⁹ ð apatibus stomacꝫ cōtinēs capitula tria.
La.j. de apate calido stomaci.
z de apate frigido stomaci.
ȝ de duritie stomaci.

Tractatus z3⁹ de apatibus epatis continens capitula tria.
La.j. de apate calido epatis.
z de apate frigido epatis.
ȝ de duricie epatis.

Tractatus z4⁹ de apatib⁹ splenis continēs duo capitula.
La.j. de apate calido frido splenis.
z de duricie splenis.

Tracta. z5⁹ de apatib⁹ umbilici ⁊ hz vnū solus ca. ⁊ ē de eminentia umbilici.

tractatus z9⁹ de apatibus vētris continēs solū vnū caplin qđ ē de asclite.

Tractatus z7⁹ de apatibus inguinum continens capitula duo.
La.j. de apate sanioso inguinum.
z de scrophul' ⁊ duritiēb⁹ ingoinū.

Tracta. z8⁹ de apatibus bursꝫ testiculoruꝫ siue oscī continens capla quinq̄.
La.j. de apate calido oscī.
z de apate frigido oscī.
ȝ de hernia aquosa.
4 de hernia ventosa.
5 de hernia carnosa.

Tractatus vigesimusnonus continens capitula tria.
La.j. de apatibus testiculorum.
z de apate frigido testiculorum.
ȝ de duricie testiculorum.

Tractatus 30⁹ de apatibus virge continens capitula quatuor.
La.j. de apate calido virge.
z de apate frigido virge.
ȝ de pustulis q̄ aduenium pp conuersationem cum feda mulicre.
4 de nodis virge.

Tractatus 31⁹ ð apostematibus vuluc cōtinens capitula 4.
La.j. de apate calido sanioso vuluc.
z de apate frigido vuluc.
ȝ de duricie matricis.
4 de cancro matricis.

Tractatus 3z⁹ de apatibus ani continens capitula ser.
La.j. de apate ani calido sanioso.
z de apate frigido ani.
ȝ de duricie ani.
4 de more.
5 de ficu in ano.
6 de tumorib⁹ emoroidarum.

Tractatus 33⁹ de apatibus coraꝫ. ⁊ genu ⁊ tibiaꝫ ꝓtinens capitula q̄tuor.
La.j. de tumoribus genuum vel corum sanioſis.
z de tumoribus genuum.
ȝ de varicibus
4 de elephantia.

Tractatus 34⁹ de apatibus pedū ⁊ cauiculaꝝ continēs capla decem.
La.j. de podagra siue gutta calida.
z de podagra frigida.
ȝ de tūore q remanet p⁹ podagrā.
4 de duritie que accidit ratione dislocationis.
5 de dolore iuncture pedis.
6 de dolore core.
7 de dolore genu.
8 de dolore calido iunctuꝝ.
9 de dolore frigido iuncturarum.
10 de his que prohibent mām venire ad locum.

Tractat⁹ vltim⁹ ꝓtinēs vnū solū caplin. qđ ē ð apatibus pedū ⁊ de callis.

℄ Liber tertiꝰ de vulneribꝰ a capite vsq̄ ad pedes: ꝓtinēs capla. z6.
La.j. de vulneribus capitis sine fractura cranei.
z de vulneribus faciei.
ȝ de vulneribus palpebrarum.
4 de vulneribus nasi.
5 de vulneribus aurium ⁊ labioꝝ.
6 de vulnere colli ⁊ partium eius.
7 de vulneribus gule ⁊ partiū eiꝰ.
8 de vulnere i spatula ⁊ humero.
9 de vulnere in adiutorio.
10 de vulnere in cubito cum ense.
11 de vulnere in rasceta manus.
12 de vulnere thoracis.
13 de vulnere penetrante ⁊ nō penetrante i ore stomachi.
14 de vulnere epatis splēis ⁊ renū.
15 de vulnere intestinoꝝ. ⁊ zirbi: ⁊ mirach ⁊ sipbac.
16 de vulnere femoris ⁊ inguinis.
17 de vulnere testiculorum virge ⁊ vuluc.
18 de vulnere anche ⁊ scie.
19 de vulnere core.
20 de vulnere in genu.
21 de vulnere cruris.
22 de scisiōe ossis brachij ⁊ vnoꝰ focilium ossis core. Et duoꝝ focilium cruris.
23 de vlcerib⁹ nodi ⁊ clauicle pedis
24 de vulnere pectis pedis.
25 de vulnere facto a morsu canis vel alterius alatis.
26 de punctura nerui.

℄ Liber ūrtus de vlceribus ī pricula ri a capite vsq̄ ad pedes. continens tractatus. 17.

Tractatus prim⁹ ptīt in capitula quatuor.
La.j. de vlceribus capitis absolute.
z de vlcerib⁹ humidis absolute.
ȝ de vlcerib⁹ mellis fauosis vel putridis q̄ fiūt i capite ⁊ i barba.
4 de fistula capitis.

Tractat⁹ sōs ð vlcerib⁹ faciei ꝓtinēs vnū so-

lum caplm. Et ē caplm de vlceribus totius faciei cuius nomē ē noli me tangere ⁊ est cācer vlceratus.

Tractatus tertius de vlceribus oculoꝝ. cōtinens capitula quinque.
La.j. De vlcere supcilij siue palpebre.
z De vlcere oculi.
3 De ruptura cornee.
4 De fistula lachrymali.
5 De dolore oculorum.

Tractatus quartus de vlceribus nasi in vlī ⁊ fetore eius continens tria capitula.
La.j. De vlceribus nasi.
z De vlceribus putridis ⁊ virulentis: ⁊ corrosiuis ⁊ siccis nasi.
3 De polipo siue carne addita i naso cum vlceratione.

Tractatus quintus de vlceribus aurium cōtinens ca. duo.
La.j. De vlceribus putridis ⁊ virulentis. ⁊ corrosiuis aurium.
z De sanie auriuꝝ ⁊ vlceribus earum in vniuersali.

Tractatus sextus de vlceribus labioꝝ, ⁊ cōtinet vnū solum capitulū.
La.j. De scissuris labiorum.

Tracta. septimus de vlceribus ginginarum ⁊ palati: ⁊ ptinet vnum solum caplm.

Tractat⁹ octauus de vlceribus oris ⁊ partibus eius. cōtinens capitula quinque.
La.j. De vlcere putrido vel sordido vl corrosiuo vel cancroso oris.
z De excoriatiōe palati ⁊ gigiuaꝝ.
3 De excoriatiōe lingue ⁊ scissura.
4 De vlceribus lingue.
5 De vlceribus vuule.

Tractatus nonus de vlceribus colli: ⁊ dorsi: ⁊ brachioꝝ: ⁊ pectoris: ⁊ continens quatuor capitula.
La.j. De vlceribus colli.
z De doloribus dorsi.
3 De vlceribus brachioꝝ
4 De vlcere pectoris.

Tracta. decimus de scissuris mamillarum: continens tria capitula.
La.j. De vlceribus mamillarum.
z De scissuris papillarum.
3 De dolore mamillarum.

Tractatus vndecimus ꝺ vlceribus ventris ⁊ inguinis: ꝓtinēs duo capla.
La.j. de vlceribus ventris.
z De vlceribus inguinis.

Tractatus duodecim⁹ ꝺ vlcerib⁹ virge ⁊ scissuris: continens capla tria.
La.j. De vlceribus virge.
z De dolore femoris.
3 De scissuris virge.

Tractatus decimusterti⁹ ꝺ vlceribus ⁊ apertibus testiculoꝝ: ⁊ habet solum vnum capitulum.

Tractatus decimusquartus de vlceribus ex emoroidibus. ⁊ continet vnum solum ca.

Tractatus decimusquintus de vlcerib⁹ que fiunt in dno. ⁊ continet capitula quatuor.
La.j. De vlceribus ani.
z De fistula ani.
3 De ragadijs ani.
4 De dolore ani.

Tractatus decimussext⁹ de vlceribus mficis. ⁊ continet capitula duo.
La.j. De vlcerib⁹ mficis ⁊ colli eius.
z De scissuris q̄ fiūt i collo mficis

Tractatus decimusseptim⁹ de vlceribus i tibijs ⁊ coris genubus ⁊ pedib⁹ ⁊ continet capitula quinque.
La.j. De vlceribus tibiaꝝ ⁊ cꝝrarum.
z De excoriationibus que accidūt in coris vl iter coras ex itinere.
3 De excoriationibus ⁊ attritionibus que a calciamentis cōtingunt: aut quādoq; nimis scalpūt propter pruritū aut pp motus.
4 De scissuris ⁊ excoriationibus q̄ fiunt propter frigus in pedibus ⁊ calcaneis.
5 De scissuris que fiunt in pedibus sponte ⁊ excoriationibus.

℣ Liber quintus de decoriatione oiam membroꝝ: continens tractatus .zj.

Tractatus prim⁹ de coloribus capillorum parumtur autem in capitula quinque.
La.j. De denigratione capillorum.
z Ad conseruandum capillos mūdos: ⁊ pulchrificādo ipsos ⁊ flauos faciendo.
3 De rubificatione capillorum.
4 Ad faciendū colorem aureuꝝ aut album in capillis.
5 De tardanda canicie.

Tractatus secundus de mutationibus in capillis sm figuram ipsoꝝ: ⁊ cōtinet tria capitula.
La.j. De incrispandis capillis.
z De applanādis capillis.
3 De scissuris ⁊ corrosionibus capillorꝝ.

Tractatus tert⁹ ꝺ mutationibus capillorū in quātitate ipsoꝝ. ⁊ cōtinet capitula sex.
La.j. De radicatione capilloruꝝ cuꝝ superflue multiplicantur.
z Ad prohibendū ortum piloruꝝ.
3 De subtiliatione capilloruꝝ.
4 De acceleratione piloruꝝ.
5 De multiplicatione ⁊ prolongatione capilloruꝝ.
6 De prohibitione casus capillorum.

Tractatus secundus principalis ꝺ his que preter naturam in capillis generātur: ⁊ continet sex capitula.
La.j. ℣Probemiale.
z De pediculis.
3 De lendinibus.
4 De pediculis latis.
5 De fironibus.
6 De furfurib⁹ capitis humidis.

Tractatus tertius principalis ꝺ egritudinibus cutis: continens vndecim capitula.
La.j. ℣Probemiale.
z De tinea.
3 De asaphari.
4 De latimo.
5 De alopitia:
6 De generatione pilorum in alopitia.
7 De impetigine.
8 de zerna.
9 De spergine.
10 De morphea ⁊ albaras.
De morphea alba siue albaras.

Tractatus quartus principalis de remotione dispositionum non naturalium faciei ⁊ continet decem capitula.
La.j. De lentigine facici:
z de panno in facie.
3 de maculis faciei ⁊ totius corporis nigris ⁊ lepr̄osis.
4 de maculis albis ⁊ rubeis i corpore apparentibus.
5 ꝺ effilis. i. de maculis factis a sole ⁊ aborsu.
6 de liuoribus q̄ fiunt in cute: ⁊ ꝺ sanguie mortuo sine morsu ꝺ via boli.
7 de asperitate ⁊ squamis. ⁊ varicibus siue callositatibus faciei ⁊ corporis.
8 de scissuris faciei ⁊ cutis.
9 de cura pustulaꝝ ⁊ vesicarum ⁊ rubedinis faciei p que facies videtur esse lepr̄osa: ⁊ est gutta rosea.
10 de bothoribus faciei: ⁊ vocant̄ infulgari cossi.

Tractatus quintus de conseruatiōe rei naturalis faciei. habens quinque capitula.
La.j. Ad colorandum faciem colore albo.
z Ad colorandum faciez colore rubeo. ⁊ de his que in facie bonū colorem efficiunt.
3 de his que dilucidāt: ⁊ facie abstergunt.
4 de his que abstergunt faciem.
5 de remotione rugarum faciei.

Tractatus sextus ꝺ egritudinib⁹ supercilioꝝ ⁊ palpebraꝝ hūs. 9. cap⁹.

Tabula

La.j. De casu capilloꝝ supercilioꝝ.
z De casu capillorum palpebrarū.
3 De prohibitione ortus pilorꝝ palpebrarum ⁊ supercilioꝝ euulsorum.
4 De rectificatione pilorum qui obliquiter oriuntur.
5 De casu palpebrarum vel relaxatione.
6 De abbreuiatione ⁊ inuersiõe palpebrarum.
7 De dealbatione palpebrarum.
8 De his que cadunt in oculo.
9 De mora ⁊ veruca palpebrarum.

Tractat⁹ 7⁹ ð dispõib⁹ oculi impedientis visum vel visionē: hꝫ. v. ptes ꝑncipales.

¶ Prima ps est de dispositionib⁹ angulorum oculi. hꝫ qnq; capla.

La.j. Alie ad illas dispositiones.
z De lachrimis
3 De pruritu lachrimalis ⁊ corrosione ⁊ asperitate eius.
4 De icẽsiõe ⁊ ardore lachrimalis.
5 De humiditatibus oculi.

¶ Secunda pars tracta. que est de egritudinibus in q̃stitate ⁊ figura ipsius oculi habens tria capitula.

La.j. De ingrossatione totius oculi: ⁊ de eius opposita macilẽtia ⁊ diminutione.
z De strabositate oculorum.
3 De cetu oculi ⁊ pupille.

¶ Tertia pars tractatus que est de colorationē oculorum habens quatuor capitula.

La.j. De denigrãdis oculis qui nimis clari nascunt: ⁊ varij: ⁊ eorꝫ q̃ cer egritudine glauci sunt.
z De albedine que apparet in oculo ⁊ dealbando oculum cuꝫ os.
3 De macula rubea ⁊ sanguinea que accidit in oculo. Et de ruboribus qui in oculis apparent potatorum ⁊ obscuritate oculi propter predicta.
4 De citrinitate oculorum.

¶ Quarta pars tractatus que ẽ de egritudinibus coniunctiue habens duo capitula.

La.j. De vngula.
z De sebel.

¶ Pars quinta de egritudinibus cornee habens quatuor capitula.

La.j. De maculis cornee.
z De catharacta.
3 De constrictione ⁊ dilatatione crystalline.
4 De debilitate visus.

Tractatus octauus de dispositiõibus narium habens quinq; capitula.

La.j. De aparitione opilationum narium.
z De cura diminutionis olfatus.
3 De prouocatione sternutationis.
4 De remotione sternutationis.
5 De fetore nasi.

Tractatus nonus de dispositionib⁹ babẽs decem capitula.

La.j. De surditate auris.
z De sonitu aurium.
3 De humiditatibus ab aure descendentibus.
4 De fluxu sanguinis ab aure.
5 De mundificatione aurium a sordibus que fiunt in eis.
6 De vermibus aurium.
7 De pruritu aurium.
8 De aqua ingressa in aurem.
9 De lapillo vel nucleo vel bestiola ingrediente aurem sicut sunt pulices: ⁊ papiliones parui.
10 De veruca seu carne aurem opilante.

Tractatus decimus de dispositione oris ⁊ partium eius: ⁊ prio ð ventib⁹ habens quinq; partes principales. ¶ Pars prima continet duo decim capitula.

La.j. Alie de dispositionibus dentium ⁊ de corrosione
z De dolore dentium causato a caliditate.
3 De dolore dentium facto a causa frigida.
4 De dolore dentium ex apostemate gingiuarum.
5 De dolore dentium propter vermes.
6 De dolore dentium corruptorum.
7 De cura corruptionis dentiū ⁊ ꝑseruatione ipsorum.
8 De congelatione dentium.
9 De facili eradicatione dentium.
10 Ad facultandum ortum dentium.
11 De confortatione ⁊ confirmatiõe dentium.
12 De limositate ⁊ fœda coloratione dentium

¶ Pars secunda tractatus de egritudinibus oris habẽs q̃tuor capla.

La.j. De prohibitione fluxꝰ materie ad os ⁊ confortatione eius.
z De multitudine saliue in ore.
3 De fetore oris.
4 De fetore oris facto a causa extrinseca: sicut a vino vel a comestione alterius rei.

¶ Pars tertia de egritudinibus gingiuarum habens tria capitula.

La.j. De prohibitione fluxus humiditatis ad gingiuas ⁊ de illis que illas stringunt.
z De remotione materie iaz fluxe.
3 De gingiuis sanguinolentis.

¶ Pars quarta de egritudinibus lingue: habens duo capitula.

La.j. De spasmo lingue ⁊ de filo eius.
z De paralisi lingue ⁊ balbutie.

¶ Pars quinta de passionibus vuule habens duo capitula.

La.j. De prohibitione fluxus materierum ad vuulam.
z De casu ⁊ relaxatione vuule.

Tractatus vndecimus ð dispositionib⁹ gule habens capitula quinq;.

La.j. De cura prefocatiõis.
z De sanguisugis adherentib⁹ gule ⁊ ranũculis imbibitis.
3 De bolo spina ⁊ ferro ⁊ similibus detentis in gula.
4 De clarificatione vocis ⁊ ablatione raucedinis ⁊ asperitatis ei⁹.
5 De recuperatione vocis amissebito.

Tractatus duodecimus de dispositionibus in q̃titate aucta ⁊ diminuta digitorum ⁊ brachiorum ⁊ toti⁹ habens quinq; capitula.

La.j. De digito superfluo.
z De cura membri mortificati.
3 De custodia corporis mortui.
4 De ingrossatione corporum ⁊ membrorum.
5 De membro ⁊ corpore extenuato.

Tractatus decimustertius de dispositionibus vnguium habens septem capitula.

La.j. De contusione digitorum ⁊ de sanguine mortuo existente sub vngue ⁊ sanie.
z De gibbositate ⁊ curuitate vngulum
3 De scissuris ⁊ corrosionibus.
4 De vnguibus leprosis.
5 De excoriatione que fit in radice vnguium ⁊ in carne superflua ibi.
6 De prouocatione casus vnguis ⁊ prouocatione nascentis.
7 De maculis vnguium citrinis vel albis.

Tractatus decimusquartus de quibusdã dedolationibus que ꝓplurimus in manibus ⁊ pedib⁹ accidũt: habens tria capitula.

La.j. De verrucis absolute.
z De his que ꝓferunt pueris ⁊ speciebus cuꝫ antecẽ sint euulsi ⁊ cum sunt euulsi.
3 De amotione signorum ⁊ cicatricum que sequunt percussiones ⁊ de amotione asperitatis eius.

Tractatus decimusquintus de sudoribus habens tria capitula.

La.j. De sudore superfluo.
z De sudoribus fetidis ⁊ fetore totius corporis: ⁊ prouocatiõe odoris in corpore.
3 De fetore ascellarum ⁊ inguinum ⁊ pedum ⁊ psilotri.

Tractatus decimussext⁹ ð dispositionibus mamillarum habens quinq; capitula.

La.j. De purificatione mamillarum.
z De his que mamillas laxas relaxãt: ⁊ eas duras faciunt quando molles sunt.
3 De his que magnificant mamillas ⁊ papillam occultam eleuant.

4 De multiplicatione lactis in mamilla
5 De cricatõe lactis cuz expedit.

Tractatus decimusseptim⁹ de egritudibus inguinum vesice ⁊ renum habẽs vndecim capitula.

La.j. De hernia intestinali.
z De castrandis hominibus.
3 De hermofrodito.
4 De generatione lapidis in renibus ⁊ vesica.
5 De arte mingendi cũ instrumentis ⁊ medicinis.
6 De prouocatione sanguinis congulati in vesica.
7 De restrictione fluxus vrine.
8 De ardore ⁊ incensione que accidit in vrina.
9 De cura mictus sanguinis ⁊ vrinarum sanguinolentarum: ⁊ est plaga vesice.
10 De cura diabetis renum.
11 De cura vlcerum vesice.

Tractatus Decimusoctau⁹ de dispositiõib⁹ mẽbrorum generationis habẽs tredecim capitula.

La.j. De conservatione illarum partium sine pilis.
z De prohibitione excrescentie testiculorum puerorum.
3 De augmentatione ,virge ⁊ partificatione eius.
4 De pruritu genitalium ⁊ ardore ipsorum.
5 De confortatione coitus cuz his que sperma multiplicant.
6 De confortatione coitus per illa que virgam erigunt.
7 De his que delectationẽ augent in coitu.
8 De maleficiatis.
9 De egressu inuoluntario fecis ⁊ tremore mẽbrorum que quandoqz post coitum accidunt.
10 De his que prohibent coitum ⁊ de cura pollutionis pro parte.
11 De pollutiõe que fit in somnis.
12 De prohibitione erectionis virge ⁊ est priapismus.
13 De his q̃ remouent delectationem in coitu ⁊ amore.

Tractatus decimusnon⁹ de dispositionibus matricis in figura ⁊ situ ei⁹ habens octo capitula.

La.j. De constrictione oris matricis cum expedit.
z De constrictione oris matricis.
3 De suffocatione ⁊ de eius ventositatibus: ⁊ tumoribus q̃ in eis apparent.
4 De descensu oris mr̃icis ⁊ exitu.
5 De extractione secundine.
6 De mola mr̃icis ⁊ carne addita.
7 De extractiõe fetus a matrice in mulicre non mortua ⁊ mortua
8 De pruritu matricis.

Tractatus vigesimus de dispositiõibus ani: habens quatuor capitula.

La.j. De apertione emoroidarum.
z De constrictiõe sanguinis emoroidarum.
3 De exitu ani.
4 De pruritu ani ⁊ incẽsiõe ei⁹.

Tractatus vigesimusprim⁹ de pruritu ⁊ scabie habens tria capitula.

La.j. De scabie humida.
z De scabie sicca ⁊ pruritu.
3 De his que absolute in scabie cõueniunt siue humida siue non.

Tractatus vigesimussecũd⁹ de quibusdam dispositionibus accidẽtibus dorso ⁊ ventri ⁊ ossib⁹ habens tria capitula.

La.j. de exitu sanguinis ab vmbilico ⁊ exitu vmbilici.
z de ventositate spine.
3 de quadam fractura que apparet in homine quando elevat,rẽ aliquam vt sepe accidit.

Tractatus vigesimusterti⁹ hz solum vnum capitulum: ⁊ est de lepra in vniuersali.

Liber sextus de fracturis ⁊ dislocationibus hz tractatus quatuor.

Tractatus prim⁹ de fracturis hz sex capla.

La.j. De soluta ꝓtinuitate in vlis.
z De flobotomia.
3 De purgatione.
4 De vomitu.
5 De clisteribus.
6 De suppositorijs.

Tractat⁹ secũdus cõtinet capitula.14.

La.j. de fractura ossis ⁊ dislocatõe in cõmuni.
z de fractura nasi.
3 de fractura mandibule.
4 de fractura pectoris furcule.
5 de fractura ossis spatule.
6 de fractura colli ⁊ spodilium dorsi.
7 de fractura ossis vltimi caude.
8 de fractura ossis adiutorij.
9 de fractura brachij.
10 de fractura rasette manus ⁊ digitorum eius.
11 de fracturis costar̃ ⁊ ptium ei⁹.
12 de fractura ossis core.
13 de fractura tibie.
14 de rasetta pedis digitorũ eius.

Tractatus tertius ꝓtinet capitula duodeci.

La.j. de dislocatione in vniersali.
z de dislocatione mandibule.
3 de dislocatione colli ⁊ spõdilũ.
4 de dislocatione humeri ⁊ partiũ homo plantis.
5 de dislocatione cubiti.
6 de dislocatõe manus ⁊ digitor̃.
7 de dislocatione scie arqz core.
8 de dislocatione genu.
9 de dislocatione rotule.
10 de dislocatione pedis.
11 de reductione calcanei.
12 de dislocatione digitorũ pedis.

Tractatus quartus de cauterijs vnuz solũ habens capitulum.

FINIS.

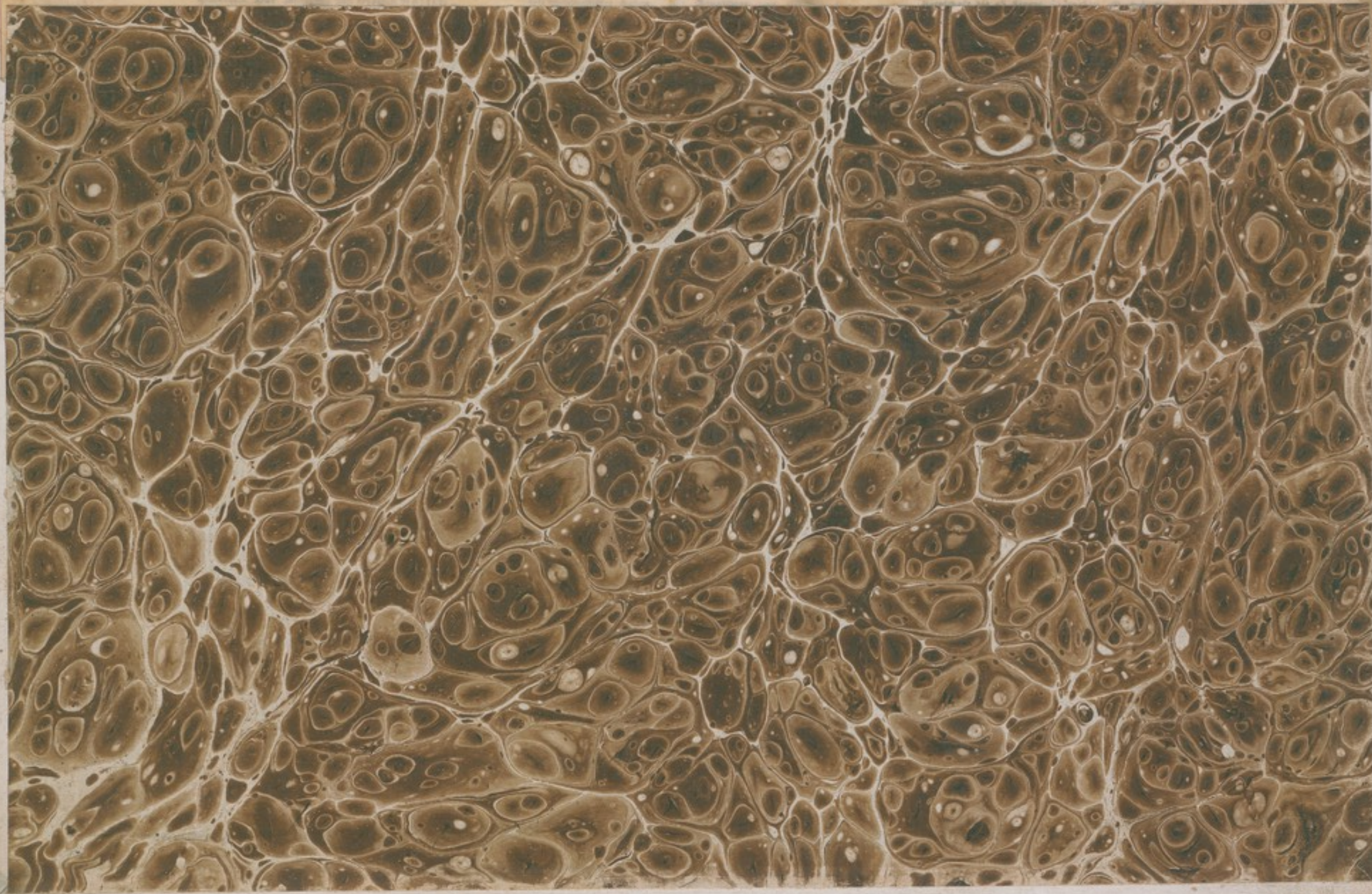
Registrum

a b c d e f g h i k l m n o p q r Oẽs sunt ãterni: ꝑter. q. r. q sunt terni. Venetijs. 1499. die. 12. Septembris.

Liber est dñi patris et dñi cuiusdam sabi Epi Vienn.
progrÿs ꝑ ꝓuo Episcopatus predecessoris longius et post
mortem ipsius in Bibliotheca dom Collegij dñi
ꝙ Nicolai ad vsum inhabitantium ibidem
tum et studiosorum iuxta suam ordina-
cionem collocandus.
Actum x Januarii Anno a Xpo nato
M V C L

Ego Christoph Hegy
frÿburger

Ego Laurenꝯ vocatꝯ Colubinꝯ ordinis crucifere
militie diuj georgij martiris in noua ciuitate
portenay huic libꝛo et vienna et collegio sti ni-
colaj mihi datum et excellentissimum dñj marti-
num ekrichel magistꝛo sacre scripture Anno a
xpo nato M 5 44 in die Assumcionis bte Virginis.

PETRI DE
ABEILLATA
CHIRURGIA

VENETIIS
1499.

